Ч. 267 (15.068). Львів, четвер 1 грудня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ФУТРА, ПАЛЬТА, УБРАННЯ ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер
Львів, Легіонів 3/. (над кіном Паляс)

Німецький військовий аташе
буде акредитований при уряді Карпатської України.

Як подають з Берліна, німецький уряд рішив акредитувати при уряді Карпатської України військового аташе. Це буде поважний крок у напрямі стабілізації взаємин між Карпатською Україною та Німеччиною.

ПОЛЬСЬКИЙ КОМЕНТАР.

„Ілюстровани Курєр Цодзенни" ч. 332 з 1. грудня подає до цієї вістки ось який коментар від свого празького кореспондента:

„Факт, що німецький уряд акредитував при уряді Карпатської України військового аташе, уважають празькі дипльоматичні кола за знаменний факт, зокрема тому, що Карпатська Україна — це найменша складова частина республики. Ця номінація без сумніву вказує, що заінтересування Берліна Карпатською Україною (в оригіналі: Русею) далеко виходить поза рами звичайної куртуазії. Як припускають у Празі, німецький уряд приняв цю постанову після подрібного звіту зі свого празького посольства, що його опрацював легаційний секретар д-р Гофман підчас подорожі по Карпатській Україні".

ЄПИСКОП НЯРАДІ ПРИЇХАВ ДО КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Єпископ Няраді приїхав до Хустy. Йому назустріч виїхав до Сату Маре (Румунія) д-р Комаринський як представник премієра, о. Булик, протоігумен закарпатської Василіянської Провінції від духовенства та відпоручник Української Національної Ради.

НЕДУГА ПРЕМІЄРА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Як подає пресова служба Карпатської України, прем. о. Волошин легко перестуджений. Хоч температура у нього не висока, лікарі заборонили йому вставати з ліжка, тому він не виїхав на вибір президента республики до Праги.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСЕРЕДНЬОЇ ТА АВТОНОМНОЇ ВЛАДИ У ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ.

Як подають з Праги, тамошній осередній уряд буде складатися з 5-ох міністрів, що вестимуть справи спільні для цілої федерації: закордонні, оборони, скарбу, комунікації та господарської відбудови краю.

Чеський уряд буде обіймати 7 ресортів: справедливости, внутр. справ, шкільництва, рільництва, торговлі, публ. робіт та сусп. опіки. У Словаччині буде 5 міністрів, у Карпатській Україні — 3.

ЗМІНИ В ЦИВІЛЬНІЙ КАНЦЕЛЯРІЇ ПРЕЗИДЕНТА.

ЯК подає АТЕ, шеф цивільної канцелярії президента Чехо-Словаччини д-р Шамаль перейде у стан спочинку; його становища не обсадять. Також уступлять інші особи, зближені поглядами до Бенеша.

Ґенеральний страйк у Франції
заломився.

Ґенеральний страйк, що мав становити відповідь на недавні господарські декрети, заповідається невдатно і загрожує повною програною всьому французькому синдикалістичному рухові. Париж зовсім не має такого вигляду як підчас страйку за влади Блюма 1936 р., колнто вулиці були повні сміття, бо персонал заведення чищення міста страйкував. Навпаки нині це заведення працює нормально. Міська комунікація урухомлена; звертає лиш увагу більша кількість поліції та летної бригади на вулицях. В цілому краю панує спокій.

КОМУНІКАЦІЯ. ТОРГОВЛЯ.

У Парижі функціонує підземна заліниця (метро) та коло 60 проц. автобусів. Військо з багнетами на крісах береже стації метра у робітничих дільницях, летна бриґада з поліцією — автобусові ремізи, перестанки, великі крамниці, фабрики, редакції, крамниці зі зброєю та відому велику кольпортерську фірму Ашет. Пошта і радіо працює правильно, так само газівня, електрівня і шпиталі.

ПРЕСА.

„Матен", „Птї Парізієн" і „Аксіон Франсез" появились на 4-ох сторінках, „Ле Жур" — на одній. Інші паризькі щоденники не вийшли зовсім.

НА ПРОВІНЦІЇ.

У Монпеліє лиш частина друк. складачів узяла участь у страйку.

У Ліль застрайкували міські службовики за винятком пожежної сторожі та персонал цвинтарів.

У Рубе і Ґреноблі залізничники дістали інструкцію від проф. союзу, щоб не кидати праці.

У Дюнкерк автобуси і трамваї курсують. Постачання газу й електрики запевнене, хоча більша частина персоналу газівні й електрівні страйкує.

В околиці Газебрук страйк взагалі не передбачений.

У Бордо персонал трамваїв рішив страйкувати.

Деморалізація у мадярських диверсантських ватагах у Карпатській Україні.

Як подає пресова служба Карпатської України, у 3-ох мадярських терористичних ватагах вояки відмовили послуху старшинам. Вербуючи терористів, мадяоські провідники обіцювали їм посади на Закарпатті, тимчасом не можуть навіть запевнити їм прохарчування. У сутичках з військом диверсійні ватаги потерпіли поважні втрати, що викликали у них демораліза-

ПАШУ І ЗБІЖЖЯ
висліди Вашої цілорічної праці і головні засоби на життя, о б е з п е ч у й т е від вогню
в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
Д Н І С Т Е Р
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Від Німеччини до Совітів?

Варшава, 29. листопада 1939.

Не тільки для пересічного громадянина, але і для журналіста, що нарікає на „брак теми", — політичних сенсацій раптом стало забагато: і новий сойм з озонівською супрематією і повінь декретів і цілий комплекс внутрішньо-польських та польсько-меншинових питань, які знову актуалізувались, і поруч із цим — комунікат про затіснення взаємин між Польщею та СССР. Ця остання справа — це справжня сенсаційна „бомба" і вона безперечно займає перше місце в усіх нинішніх варшавських розмовах. Навіть перед питанням про розвиток внутрішньо-політичних відносин у Польщі та про шлях, яким піде ревізія виборчої ординації. Люди інстинктовно відчувають, що тут діло йде про такі справи, як екзистенція держави та що цей останній несподіваний акт стоїть у найтіснішому зв'язку з ходом великих міжнародніх подій і перемін в останньому часі.

Несподіванка полягає у тому, що від поверх 4-ох літ, відколи існує 10-літній пакт порозуміння з Німеччиною, люди привикли до того, що польська закордонна політика йде більш-менше рівнобіжним шляхом, що закордонна політика Німеччини, не тільки не перешкаджаючи цій останній, але — навпаки — координуючи з нею власну акцію. Пригадаймо становище Польщі у справі німецької тези про двосторонні пакти замість пактів колективних, у справі австрійського „аншлюсу", у справі судетського конфлікту, становище до цілої осі Рим-Берлін, виразний виступ мін. Бека з критикою Ліги Націй, та навіть підхід до останніх німецьких вимог щодо кольоній. Коли казалося про протикомуністичний пакт, то поруч із державами, які формально його заключили і до нього належать, завжди вся світова преса називала ще дві держави: Польщу й Угорщину, які належать туди своїми закордонно-політичними та розвоєвими тенденціями. Коли у Мінхені віджила концепція пакту чотирьох, раніш дуже палко Польщею поборювана, то польська преса ступувала вже свій колишній опозиційний тон, зазначуючи тільки, що це мусів би бути пакт пяти, себто разом із Польщею. І коли навіть така політика мін. Бека викликувала раніш гостру опозицію ендецьких, соціялістично-ліберальних та жидівських кол, то після того, як на такій політиці Польща виграла престіжевий спір із Литвою та Заользя — замовкли критики й мальконтенти і позиція п. Бека була сильніша, ніж колинебудь. Здавалося, що Польща безапеляційно стає по стороні тих держав, які рахуються із майбутнім зударом між заходом та сходом та які тоді будуть змагати або зберегти невтральність, або прилучитись до фронту протисовітського. Так бодай інтерпретувала польську закордонно-політичну думку і польська і чужинецька преса, намагаючись виводити висновки зі зага-

ЗЕЛА ПРОТИ ТЕРПІНЬ ЛЕГЕНІВ
загально відомі як **Чай Пульманна** виключно ціна пачки 1·65 зол.
Дістанете в аптиках і дрогеріях ч. 12/30.

них фактів, що їх в свою чергу оправдувало географічне положення Польщі. „Проблема, яка до смерти була найбільшою журбою Бісмарка, щоб Німеччина не найшлась у двох вогнях, зі сходу й заходу, стояла перед Польщею від першого дня її відродження, а риський мир зовсім її не зліквідував..." — писали ми рівно три роки тому (число „Діла" з 10. XI. 1933). Тоді теж ми пояснювали тактичну польську гру — маніфестуючи свої добрі відносини раз з Німеччиною то знову з Совітами — саме цим своїм географічним положенням та острахом перед відродинами Рапалля. А проте, коли була мова — де кінчається тактика і де починається політика, ми схилювались до погляду, що пакт неагресії з Совітами і пакт 9-ти держав і піднесення польського посольства у Москві та московського у Варшаві до ступня амбасади і подорож п. Медзінського до Москви та Радека до Варшави і прогулька совітських летунів до Польщі та польських кооператорів до Совітів — це все тактична гра, яку зручно вів покійний марш. Пілсудський, та що політика — це пакт з Ш. Німеччиною. Це не був погляд, що спирався на бажанні: такий погляд висловлювали всі ті публіцисти, які намагалися розшифрувати „заповіт Пілсудського", реалізований людиною найбільш втаємниченою в його пляни і задуми, п. Беком. Авторитетне ствердження ген. Талеєм Кутшебою, що Йосиф Пілсудський глядів на риський пакт, як на дуже короткотерміновий і переходовий, був тією вихідною точкою, яка дозволяла догадуватися і накреслювати закордонно-політичну концепцію Польщі, реалізовану і за життя і по смерти Пілсудського.

А проте це не значить, що нинішне польсько-совітське наближення перекреслює вже все, що досі про польську закордонну політику писалось. Передовсім треба би мати величезну відвагу і такі інформаційні джерела, яких ми не маємо та мати не можемо, щоб ставити сьогодні у категоричному тоні твердження і гороскопи. Воліємо зректись ролі пророків та одночасно не наражувати себе на смішність і бути у підході до таких подій обережнішими. Після підписання польсько-совітського пакту неагресії з 25. VII. 1932. ми характеризували його як „демонстрацію проти останніх спроб французько-німецького порозуміння" („Діло" з 29. VII. 1932). Зате про пакт і Німеччиною ми писали, що він „неатралізує пакт неагресії з Совітами" та що „гітлеризм перестає бути для поляків червоною плахтою, як символ імперіялістичної експансії та емоціональна сполука до відібрання Польщі її західних земель" („Діло" з 31. І. 1934). Не твердимо, що в даному разі діяли ті самі причини, але звертаємо увагу на цікавий збіг обставин, як то часи повторяються; адже сьогодні акуратно знову актуалізувалось французько-німецьке порозуміння і сьогодні знову гітлеризм, після своїх гігантських перемог, набирає імперіялістично-експансивної потуги, кермованої своєрідним містичним віруванням у покликання німецької нації!

Може бути, що оголошений оноді комунікат про низку розмов між амбасадором Липковським та Літвіновом у Москві та їх позитивний вислід — це початок такого польсько-совітського наближення, якого ще не було в історії цих двох держав. Але невиключене теж, що на цих останніх розмовах і тому комунікаті закінчиться. Все це гіпотези. Сміливо можна казати тільки про причини і вбачати їх у такому зрості сили польського західного сусіда, якого справді мало хто у світі сподівався. Заслугою дотеперішньої польської закордонної політики було відтягнути увагу німців від сходу та не шкодити тим німецьким тенденціям, які німецьку експансію скермовували на південь. Маємо і нині величезні сумніви, чи Ш. Німеччина заінтересована у територіяльному конфлікті з Польщею і далі гадаємо, що далеко більший німецький клопіт і німецький інтерес — це 1) кольонії (сировці і терен еміграції) і 2) ринок торговельного збуту. А проте сам факт повстання за західним кордоном такої величезної сили змушує Польщу до обережности. Останне порозуміння з Совітами — це акт такої обережности. Залишаємо цілком осторонь питання, чи цей засіб обережности правильний і доцільний, бо це тема зовсім окрема.

Без огляду на всякі публіцистичні концепції для нікого не були ніякою тайною дві безспірні правди: 1) поляки не мали і не мають ніякого інтересу добровільно встрявати у війну взагалі та проти Совітів зокрема (звідси й концепція невтральности) і польські ендеки мають повну правду, коли кажуть, що з усіх російських урядів совітський є найслабший; 2) слабість Совітів та їх нинішня політична ізоляція каже їм з найбільшою поквапністю хапатися кожної можливости поправи своїх взязків із кимнебудь. Очевидно, що політична думка кожного народу передбачує всякі можливости. Існує у польській політичній думці і концепція прометеїзму, яка добачує польський державний інтерес у розпаді Росії (Совітів) на національні держави. А проте офіціяльна польська закордонна політика ніколи до тієї концепції не признавалась і ми, українські публіцисти, на цю концепцію теж завжди гляділи, як на плян „на всякий випадок".

Вістка про польсько-совітське порозуміння варшавській широкій публиці сподобалася. Правда, Варшава, як нідно інше польське місто має традиції боротьби з москалями і большевиками. А проте не забуваймо, що за 18 останніх літ врізувалась у польську ментальність, у польський світогляд, ендецька політична думка, яка не заперестала запускати коріння навіть підчас і після травневого перевороту. Хто читає захоплений голос п. Станислава Стронського у „Курієрі Варшавскім" з приводу польсько-совітського наближення, той не може мати сумніву, що це черговий акт, який страшенне скріпив у Польщі табор однодумців того публіциста. І це для нас, українців у Польщі, може навіть важніша справа, ніж відгуки того нового пакту за кордоном. Хвиля польського націоналізму його старого типу росте на всіх ділянках і фронтах.

ік.

МАГ-2 (не фарбує) инж. В. ВАЛЬОЗЕРСЬКОГО привертає СИВОМУ ВОЛОССЮ ДАВНІЙ КОЛІР
а Маг № 1. усуває перхоть і хоронить волосся перед випадом.

Участь Карпатської України в автостраді „Захід-Схід".

Розмова з начальником ресорту міністерства публичних робіт інж. Олексою Санатом.

В закарпатській українській пресі поміщена отсе ствтя-інтервю, яку передруковуємо у нас майже без змін. — **Ред.**

Як відомо, сьогодні найважливішою справою політичною й господарською є, побіч забезпечення людей харчами, комунікація чи звязаний з нею ринок праці. Тому ми відвідали міністерство публичних робіт, щоб довідатися про програму та плян праці цього міністерства, на якому лежить тепер велика відповідальність за господарську розбудову країни.

В кабінеті прийняв нашого співробітника з властивою йому ввічливістю начальник ресорту інж. Олекса Санат, який на загальні запити комунікаційно-господарського характеру відповів:

— Наше громадянство напевно найбільш цікавиться поширеною у пресі вісткою про будову автостради, тобто великої дороги, яка вестиме здовж нашої конфедерації, а саме з Берліна аж по карпато-українсько-румунську границю. Проектований великий шлях, названий: „Захід-Схід", має свій початок у Берліні і поведе через Дрезден - Цінвальд - Тепліц - Шенав - Терезин до Праги та далі через Іглаву-Злін-Жиліну-Пряшів-Вранів-Гуменне-Снину-Ублю, а на території Карпатської України через: Малий Березний, Перечин, Поляну, Сваляву, Довге, Хуст, Тячів до румунської границі.

Ціла довжина автостради „Захід-Схід" з її відгалуженням з Іглави через Цнайм на Відень матиме 1057 км. **Відтинок автостради на території Карпатської України буде довгий на 175 кільометрів.**

ЯК ВИГЛЯДАТИМЕ ЦЯ АВТОСТРАДА?

— Автострада — це властиво дві дороги, кожна по 7 метрів ширини; вони відділені від себе охоронним триметровим травним пасмом, а по обох боках-краях має автострада банкети в ширині 2-ох метрів, так, що ширина автостради в цілому дає 21 метрів. Поверхню автостради проектують зробити на 3/5 довжини на рівному терені з бетону та на 2/5 у гірськім терені з кісткового бруку. Кошти побудування цих 1057 км. автостради підраховані не 3 і пів мілярда кч. і праця має бути проведена за 5 років (1939-1943). На будову потрібно 140.000 вагонів цементу та 134.000 вагонів камінних кісток.

А кошти тих 175 кільометрів відтинку карпатоукраїнського будуть к. 450 міліонів кч.

ЯКІ ВИГОДИ Й КОРИСТИ ПРИНЕСЕ ЦЯ АВТОСТРАДА?

— Комунікація на автостраді в порівнянні із звичайними дорогами приспішується на 47%. Значить, заощадження на часі можна оцінити сумою 54 міліони кч. річно. На паливі, тобто на погонному матеріялі, передбачують заощадити 57 міл. На кращій дорозі теж зменшується зужиття авт. через що заощадилосяб 45 міл. корон річно. А на зменшенні репарацій авт зробленс ощадности річно 16 і пів міл. корон. Отже разом заощадження підраховують на суму 172 міл. к. річно.

Не буде зайвим підмітити — говорив далі начальних ресорту міністерства інж. О. Санат — що з вищезгаданим заощадженням зросте кількість авт на 100% і через те заощадження збільшиться приблизно на 350 міліонів корон, а ця сума є 5% із 7 міліярдів корон, хоч на покриття інвестиції, як я вже зазначив, вистачає 3 і пів міліярда корон. До цього долучуються господарські користи, що не дають підрахувати точними сумами, але які на основі поробленних у Німеччині досвідів є безсумнівні. Такі користи є: збільшення безпечности при їзді, уліпшення умовин для хліборобства та промисловости через доступ до комунікації для околиць, що були досі далеко від доріг, поширення туристичного руху, збільшення зацікавлення заграниці нашими літницями і купелевими місцевостями, господарські користи з транзит автами через нашу територію та — що найважніше — праця для людей, що досі були безробітні або напівбезробітні, збільшення виробництва будівельних матеріялів і праця для робітників у фабриках, цементарнях, каменоломах, металюргії і т. д.

З побудовою автостради настане облегчення господарських взаємин між державами нашої федерації, це облегчить тягаровий рух на залізницях. Доходи за виарендування бензинових станцій і майстерень для направи авт здовж цієї дороги повернуть частину інвестованого капіталу. Нема сумніву, що зросте продукція автомобілевої промисловости, наслідком чого багато робітників знайде собі варстат праці.

Зокрема ця велика дорога на території Карпатської України буде мати величезне значіння, бо наблизить нас культурно й господарськи до европейського заходу, при чому будова її дасть десяткам тисяч наших людей працю на 5 років, а також і вдержування цієї дороги дасть заняття багатьом нашим людям.

КОЛИ ПІЧНЕТЬСЯ ЦЯ ВЕЛИКА ПРАЦЯ?

Інж. О. Санат відповідає:

— Праця має початись негайно. В першу чергу буде будуватись відтинок **Хуст-Довге**. Мірничі роботи й будова бараків для робітників почнеться цими днями.

Наприкінці нашої розмови інж. О. Санат підмітив іще, що міністерство публичних робіт задумує в короткому часі звязати дороги, які були перервані відданням територій Мадяршині, і далі приступити до будови доріг та до будови бараків у Хусті для тих, що не мають приміщення.

При прощанні запевнив, що міністр публичних робіт і комунікації Ю. Ревай з особливою енергією настоює на переведення цих праць, бо є тої думки, що міністерство публичних робіт і комунікації має вирішне значіння у відбудові нашого господарського життя.

Відійшли ми з враженням, що на чолі цього важливого міністерства дійсно стоять люди, віддані серцем і душею народові та його потребам.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНІ! Вовни на плащі, костюми, сукні, і шовки дешево і добре купиш у фірмі **РОЖА БОТВІН** в нововідкритім домі **ул. Боїмів 9.**

КАРДИНАЛ ІННІЦЕР НЕ УСТУПАЄ.

У пресі появились поголоски, що кард. Інніцера покличуть до Риму, а на його місце прийде берлінський єпископ Конрад гр. Прайзінг. Міродатні кола дементують цю вістку.

ВОЄННА ФЛЬОТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСПАНІ ПАНУЄ НАД ПІВНІЧНИМ МОРЕМ.

Озброєні торговельні кораблі нац. Еспанії систематично патролюють Північне Море та затоплюють совітські пароплави. 10 большевицьких кораблів, що везуть транспорти до червоної Еспанії, сховалось у норвеських пристанях: 3 у Гарстаді, 4 у Бергені, 3 у Хрістіянсляпді.

—o—

БЕЛЬГІЯ БУДЕ ПОСЕРЕДНИЧИТИ МІЖ БУРГОСОМ І БАРСЕЛЬОНОЮ.

Бельгійський преміер і заразом міністр закорд. справ виголосив у сенаті довше експозе, в якому підкреслив, що Бельгія мусить мати свого представника в Бургосі. При тій нагоді він заявив, що Бельгія готова піднятись ролі посередника між обома еспанськими урядами.

Рідке парохіяльне свято на терені Львова.

50-ліття священства о. крилошанина Дамяна Лопатинського

Дня 4. грудня ц. р. у празник Входа в храм Пр. Д. М. минає 50 років від хвилини, коли наш заслужений душпастир і громадянин — парох Успенської Церкви у Львові о. крилош. Дамян Лопатинський уперше станув при престолі й розпочав діяльність у рядах трудженників у винограді Христовім.

Два покоління виховав цей священник по чину Мельхіседека на борців за справи Церкви та народу. Він не змарнував одержаних від Христа талантів, а помножував їх ревним трудом для слави Христа та Його царства, для кращого завтра української нації.

В неділю 4. грудня в год. 10. відправить Шановний Ювилят торжественну благодарственну Службу Божу в асисті своїх найближчих співробітників. Усе українське громадянство без ріжниці переконань оцінює щиру працю цього визначного, а скромного нар. робітника. Тому громадною участю у ювилейному богослуженні і спільними молитвами у наміренні Ювилята нехай наша громада заманіфестує свою вдячність та признання для цього священника з такими рідкими прикметами душі. Одним серцем, одними устами всі того дня нехай просять Спасителя, щоб іще багато літ позволив Ювилятові працювати для загалу — а нашому громадянству щоб дав душпастирів такого покрою якнайбільше.

Замість скромного - приняття з цієї нагоди Успенська парохія складає на Т-во християнської молоді „Орли" квоту 50 (пятьдесять) золотих.

У Львові 28. XI 1938.

О. Омелян Горчинський.
сотрудник Успенської Церкви.

*

ПОРЯДОК ЮВИЛЕЙНОГО БОГОСЛУЖЕННЯ:

Год. 9.45 — Привитання з ювілеєм пароха його вірними. Введення Ювилята до храму.

Год. 10 — Благодарственна Сл. Божа, відправлена Ювилятом.

Год. 11.30 — Ювилейна проповідь. „Тебе Бога хвалим..." перед св. Тайнами. — Благословення Ювилятом. Многоліття.

КОМУНІКАТ.

Почавши від дня, такого памятного для Успенської парохії, зайде зміна в порядку богослужень:

На будуче на співаній Службі Божій проповідь буде виголошена після Її закінчення, а не як до цього часу — по евангелії.

На Сл. Божій в год. 12-ій буде співати постійно хор Успенської церкви.

За кулісами Волині

ВОЛИНСЬКІ ДІДИЧІ НА НОВІЙ ДОРОЗІ.

Хто уважно приднівлявся до життя Волині, тому відомо, що місцеві польські дідичі — з практичних міркувань, намагалися уникати всього того, що могло подразнювати національні, релігійні та всякі інші почуття українських селянських мас. Можливо, що стримували їх згадки й привиди зударів між селянами й панськими дворами в минулих часах. Так чи інакше, а дідичі не радо ангажувалися в акції „співжиття", „ревіндикації", „реактивування загородової шляхти" й т. д.

П. Олехнович, член одного з „обозів", висланих на Волинь, у відомій статті в „Політиці" (Див. „Діло" ч. 242) — ставився до волинських польських дідичів, як до чинника пасивного, безвартісного й безнадійного, який вже ніколи не відіграє сподіваної асиміляційної ролі.

Ян Франковський у тій самій „Політиці" з дня 25. XI. ц. р. (ч. 27) у статті „Занепад авторитетів на селі" так змальовує відчуження дідичів від селян та їхню пасивність:

„Занепад авторитету „двору" почався з того моменту, як він усунувся від життя села... Молода дідичівська ґенерація майже зовсім не дбає, щоб відограватн ролю в житті села"...

Подібні докори сипалися на голови волинських дідичів і з ріжних органів преси і з висоти ріжних місцевих політичних чинників.

Довго волинські дідичі „викручувалися" ріжними способами від „праці" серед українського селянства, аж, здається, нарешті злалися. Про це говорять останні загальні збори „Союзу Земян Волині", які відбулися в Луцьку 22. XI. ц. р. і ухвалили резолюцію чисто політичного характеру, власне в напрямі праці серед українського православного селянства, а саме:

„Загальний Зїзд „Союзу Земян Волині" з радістю вітає навернення до віри батьків і польщини широких мас польської людности, яка по десятках років завойовницького гнету та денаціоналізаційної акції, відчула себе зв'язаною з національним польським загалом. Союзам загородової шляхти, що повстали на Волині, „зїзд земян Волині" пересилає найкращі побажання розвитку й сповнення завдань, одночасно **закликає „земян" Волині до чинної помочі й співдіяння із „Союзами Шляхти Загородової" і „поляків кресових".**

Треба знати, що головою надзірної ради „Союзу Земян Волині" є князь Януш Радзівіл, а на чолі управи стоїть відомий ревіндикатор граф А. Лєдоховський із споконвічного українського села Смордви.

Отак на арену національно-релігійних змагань за душу селянства вперше виступає стара, наймогутніша верства польського населення — князівсько-шляхоцька. Боротьба набирає поважного характеру.

„ПАЦЄЖ" І РОЗВИТОК ПОЛЬСЬКОЇ ТОРГОВЛІ".

Під таким наголовком зявилася в органі луцької римо-кат. єписк. курії „Жице Катол." вступна стаття про злидні польської торговлі на Волині. Це питання має вже свою коротку історію.

В мин. 1937. р. над Волиню особливо голосно залунало гасло поширювання на Волині польських торговельних підприємств. Тоді зявилася в „Ділі" довша економічна стаття, яка доказувала „тісноту" волинського ринку, що мусить довести до шаленої боротьби й крахів, і також і те, які можливости мають купці ріжних національностей: жиди, українці, поляки. Основною думкою статті було: штучне насаджування того чи іншого в житті Волині звичайно дає крахи й розчарування.

Ці передбачування сповнилися: деякі польські фірми перестали істнувати; інші ледви тримаються або вже й хитаються. „Жице Катол." згаданою статтею, очевидно, хоче підтримувати польських купців. Деякі його думки такі характеристичні для Волині, що наводимо їх тут у перекладі:

„Зславалосяб, що після всього того, що мало бути зроблене для підтримки польської торговлі, повиннаб вона розвиватися дуже добре. В дійсности воно не так... Багато з них ледви тримається, а деякі навіть завалилися".

Навівши ріжні причини цього явища, а між ними — нечесність „шановних пань і панів", які беруть товари на кредит і не платять, „Жице Кат.", щоб зарадити лихові, каже:

„**Щоб торговля розвивалася добре, треба „би людзє одмавялі пацєж**", пригадували собі заповіді Божі („Не кради") й намагалися жити згідно з ними".

Без сумніву, якби люди памятали Христові заповіді, життя на Волині виглядалоб зовсім інакше.

ЧЕРВОНИЙ ПІДЗЕМНИЙ СУД.

Читачі часописів, яким не раз попадалися вістки про діяльність КПЗУ на Волині та про судові процеси її членів, напевно уявляли собі цю партію не такою, якою вона є в дійсности, а більш-менш так, як інші легальні партії. А тимчасом це зовсім інший світ — світ підземний, зі своєю окремою етикою, приписами, присудами й екзекуціями.

Нашому громадянству, що вряди-годи зовсім забуває, якого сусіда воно має десь під собою, в підпіллі, варто час до часу зазирнути в цей таємничий світ.

Трапляється добра нагода.

В Ковлі на сесії луцького окружного суду відбудеться розправа нащадка українських шляхтичів 24-літнього Петра Пашкевича з с. Борисівки й 28-літнього С. Мельника з с. Лесніївки, членів окружного комітету КПЗУ. Обидва були виконавцями смертних присудів, що їх видав окр. ком. на членів партії, по-перше, на тих, що зірвали з нею, а по-друге на тих, що порушували партійну дисципліну.

Отак Пашкевич і Мельник на очах цілої родини пострілили, а потім добили кольбами й каблуками члена партії Романа Складнічука з с. Городок. Другого члена партії Івана Мельника з с. Лесніївка застрілили в полі. Третього, Івана Котюка вбили в часі забави в с. Куличів, коли він танцював із своєю нареченою. Вбивникам загрожує кара смерти.

Уявіть собі тепер підпілля села: червоні судді-парубки, розправа, присуди смерти, наказ таким-то присуд виконати або — самому дістати кулю в череп. Відвороту нема: чи усунешся від партії, чи поскаржишся кому, — все одно кара зверхньої влади тебе не мине. А кара одна — смерть.

Оце підпілля „тихої волинської сторони".

С. С.

БРИТІЙСЬКА КОРОЛІВСЬКА ПАРА ЗРЕВІЗИТУЄ РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ У ЧЕРВНІ.

Як подає румунська преса, у першому тижні червня 1939. р. брит. королівська пара зревізитує короля Карла в Букарешті.

—o—

РУМУНСЬКО-НІМЕЦЬКА ТОРГОВЕЛЬНА УМОВА.

З Букарешту повідомляють, що підчас недавньої розмови короля Карла з марш. Герінгом у Ляйпціґу дійшло до порозуміння у справі торговельної умови на 4 роки, яка передбачуватиме тісну господарську співпрацю. Німеччина закупилаб чимало нафти і збіжжа.

Свою свідомість виявите в ювілейнім році „Просвіти" щедрою жертвою на нитку в прапові „Просвіти".

нині
В АПОЛЬО
Велика фільмова епопея: упадку царської Росії, німецької окупації і боротьби з большевиками — на основі повісти МАРІЇ РОДЗЄВИЧІВНОЇ
„ФЛЬОРІЯН"
Енглівна, Юноша-Стемповські, Гроссівна, Піхельські, Венгжин, Орв'д, Бялощиньскі і інші.

З польської преси.

О. Прушинський про польсько-совітське порозуміння.

Часописи з минулої неділі і радіо того самого дня принесли вістку про „стабілізацію польсько-совітських політичних взаємин". Розмови польського амбасадора в Москві Гжибовського з комісаром закордонних справ СССР Літвіновом вияснили — як подав комунікат ПАТ — що підставою взаємин між Річпосполитою Польською і СССР надалі залишаються в цілій своїй ширині всі ніші в умови включно з пактом про польсько-совітську неагресію з 25-го липня 1932 р. і що той пакт заключений на 5 літ і продовжений потім до кінця 1945-го року має достаточно широку підставу, яка гарантує ненарушність мирних взаємин між обома державами. В тих розмовах стверджено ще, що оба уряди ставляться прихильно до збільшення обосторонніх торговельних оборотів та готові полагодити цілу низку справ, що випливають зі згаданих у-

О. Левицька і С-ка
Львів, Кордецького ч. 51.

мов, особливо залеглих справ як теж зліквідувати граничні інциденти, що виринули в останніх часах. З цього офіційного комунікату видно, що не заключено ніякої нової умови, а тільки виявлено охоту дотеперішні умови реалізувати. Таким чином — це справа майбутнього. Щойно прийдешні дні покажуть, як використовуватимуть дотеперішні старі умови дві сусідки: Польща і Росія. Коли брати цей факт під увагу з українського погляду, то він не викликав ані не викличе ніякої зміни в положенні українського народу. А все-ж п. Ксавери Прушинський у своїй статті в краківському „ІКЦ" (ч. 331 з 30-го листопада ц. р.) уже твердить, що **українська преса не пробує навіть скрити свого глибокого подразнення**". У тій статті п. н. „Шлях Варшава-Москва йшов на... Ужгород" п. Прушинський пише:

> „Французька й англійська преса приняла з задоволенням вістку про порозуміння між Річпосполитою Польською й СССР і це задоволення зрозуміле: обі ці держави хочуть спокою і не бажають собі надмірних успіхів Гітлєра... Зате дві прилюдні опінії приняли багато менше радісно цю саму вістку: німецька й українська преса напевно не радітимуть одночасно з Заходом".

Ставши на цьому становищі, що останній крок міністра Бека затривожив німців та українців і добачуючи в німецькій пресі стриманість і в українській подразнення, п. Прушинський заявляє, що німці та українці самі тому винні,

> „бо шлях до Москви польського міністра закордонних справ, тим разом мирний шлях, не вів як для Карла XII на Полтаву і як для Наполеона на Березину. Зате вів через менше знану досі, але голосну в останньому часі містину, звану Ужгород, тепер Унгвар. І вів через країну, за яку було недавно багато галасу, звану звичайно Підкарпатською Русею, а тепер деномінована на „Закарпатську Україну"... Справді. Німці й українці кули з усіх сил... польсько-совітське порозуміння".

А це порозуміння — каже п. Прушинський — це в першу чергу наслідок відомої полагоди справи Підкарпатської Руси, полагоди, яку українська преса оплескувала. Все те, що сталося у Карпатській Україні, тобто, що там не дійшло до плебісциту, який був — на думку п. Прушинського — однозначний з поворотом Закарпаття до Мадярщини і те, що там твориться „український Піємонт" — було причиною того найновішого звороту в польській закордонній політиці.

> „Не цілий місяць тому кружляли між Польщею і Совітами сильно неввічливі ноти. Місяць тому вимінa думок через граничні кордони між обома арміями не мала нічого спільного з дипльоматичною вишуканістю"..

Але — довідуємося — „Польща набрала переконання, що хоч може великі панове з Берліна мало дбають про справи Руси, зате їх другорядні висланці та їх українські помічники монтують не протисовітську, але протипольську роботу". Тому міністр Бек пішов на нову політику. П. Прушинський дорікає нам, що нібито міністр Бек через нас пішов на порозуміння з большевиками, що нібито ми — українці — мали змогу недопустити до того порозуміння. Дивне становище! Наскільки ми знаємо, то ані п. міністр Бек ані ніхто з його попередників не узалежнював закордонної політики Польщі від такої чи іншої думки, від такого чи іншого становища українців. Українців ніхто нічого не питався, з українцями ніхто нічого не балакав, з українцями ніхто не рахувався, якби їх не було. Аж раптом українці винні! Послухаймо далі:

> „Українська проблєма не є виключно польською проблємою Це є ще — і передовсім — російська проблема, це теж румунська проблема. Польща і Росія не мали ніякої охоти до актуалізації тієї проблеми, висуненої і проти Варшави і проти Москви. Букарешт буде певно тієї самої думки".

Згідно з тією думкою міністр Бек зробив те, що вважав за відповідне. Ред. Прушинський гадає, що

> „Можна тепер сподіватися, що в опінії Заходу міністр Бек, який не дбає за оплески преси, матиме тепер більше признання — і то глибшого признання — ніж невдачний рекляміст Бенеш".

П. Прушинський збиває одну помилку української преси, яка буцімто переконана, що польсько-большевицьке порозуміння має протинімецьке вістря, бо нібито німці будуть за всяку ціну перти на схід і вести далі свою політику розбиття Росії. І п. Прушинський намагається переконати українців, що так не буде, бо хоч „для українців є тільки одна мета національних зусиль: вибух війни на сході Европи, з якої повстала би українська держава, то:

> „Третій Райх має багатшу гаму можливостей. Більше напрямків експанзії. Може занятися активніше кольоніями. Може посилити свою експанзію на Балкан, яка так величаво святкувала свою перемогу і відкриває тільки шляхів. Туреччина й країни Азії... В цьому й заковика, що для німців українці містилися тільки в рямах одної з багатьох можливостей, зате німці для українців були єдиною можливістю. І німці з цілим спокоєм можуть занехати чи відкласти свої протиросійські плани. Чи українців стати на такий самий спокій, цього не знаємо".

П. Прушинський ствердивши вкінці, що з деяких річей залишається часом деяка наука, каже, що листопад 1938 року „може навчити німців та українців одної корисної речі:

> „що висовування української проблеми проти Росії і проти Польщі мусить завжди в кожній історичній констеляції, довести неохибно до порозуміння Польщі й Росії. Дальший хід по тому шляху тільки затіснить це порозуміння, тільки його скріпить. Найвища пора, щоб дрібні агенти й розвідчики німецького штабу перестали робити на малій Підкарпатській Руси велику політику. А першим, хто повинен цього домагатись, то... „Діло".

Ніколи ми не знали, що „Діло" може мати аж такі великі впливи.

Маятникова політика.

До того звороту у польській закордонній політиці поставився трохи інакше „Век Нови" (з 1-го грудня ц. р.). У статті п. н. „Політика маятника" читаємо:

> „На всякий випадок московські розмови треба розуміти як широкий маневр, що випливає з суцільности европейської ситуації, а не як „пімсту" за Закарпатську Русь чи осторогу для наших українців. Правда, так розуміє справу п. Ксавери Прушинський і формулує навіть загальну засаду, що „висовування української проблеми проти Росії і проти Польщі мусить завжди, в кожній історичній констеляції довести неохибно до порозуміння Польщі й Росії". Але в цьому випадку — це надто вузьке становище.
>
> „Бо, правда, на перший погляд моглоб виглядати, що комунікат ПАТ-а — це безпосередня реакція на становище Німеччини в справі Руси, і так певно розумуватиме українська преса, але треба памятати, що зацікавлення Польщі не вичерпуються на українській проблемі і Закарпатська Русь не є единою площиною, на якій дається відчувати німецька імперіяльна пенетрація. Точок, на яких треба нам сьогодні шукати стрímу чи противаги є багато більше і бодай чи не найважніша з них не лежить над Балтиком.
>
> „Політика, якої висловом стали московські розмови, мусіла багатьох заскочити, може найбільше тих, які уважали за пересуджену справу спільний польсько-німецький похід на Схід. Але остаточно — це політика не так необчисленна, як радше еластична, що швидко реагує і гостро виконує свої обороти довкола вершка кута. Тому теж і останній зворот властиво нічого не пересуджує."

Автор статті твердить, що з такою самою легкістю завтра може прийти інший маневр, подиктований актуальними й реальними обставинами. Коли-ж говорити про внутрішній відтинок, то „від того маневру не треба нічого чекати хочаб з тої простої причини, що ніщо з Москви родом не може внести позитивних вартостей в наш уклад та його недомагання".

РАДІО СЕЛЄКТОН
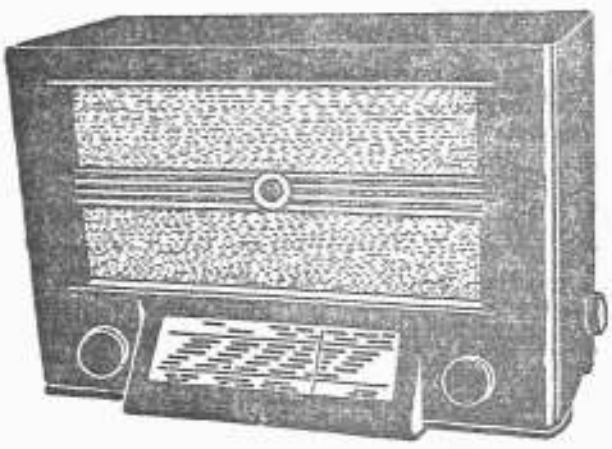
незрівняні українські приймачі
Львів, Сикстуська 43. Тел. 254-22.

Чергові арештування в Перемишлі.

Перемишль, 29. XI. 1938.

В понеділок 28. листопада зранку прибула до Бушковичок автами поліція з Перемишля і перевела низку ревізій у хатах місцевої молоді. По переведеній ревізій арештували: Попша Ів. (вдруге цієї осени), Генгала Мирона, Генгало Ольгу, Опалиську Евгенію, Шумелду Дозю, Грабовську Степанію і Павлика Ярослава з Бушковичі. Всіх арештованих відставили зараз до поліційних арештів у Перемишлі. При арештованих не знайшли нічого.

*

ВИЙШЛИ НА ВОЛЮ.

Минулого тижня з городського Суду в Нижанковичах вийшли на волю: Гарбар Петро з Сіраковець, Гриницин Микола з Молодович, Камішський Петро з Корманич, Юрчак Доротей і Феник Матвій з Нижанкович, арештовані ще 30. жовтня н. р.

З природи і життя.

Наша сонячна родина.

Наша земля не є самітна куля, що сиріткою блукає по чужих негостинних просторах безмежнього всесвіта. Вона є членом родини дуже сильно і нерозлучно злученої зі собою. Батьком тієї родини є сонце, ця велика світло- і теплодайна звізда. Вона своєю велитенською масою і несамовитою силою притягання тримає немов на невидних ланцюгах девятеро своїх дітей — планети.

Як це виясняють теорії вчених астрономів планети нашої сонячної родини походять від сонця, від якого відлетіли як малі окрушки підчас якоїсь великої катастрофи, що трапилась давно-давно перед біліонами віків, коли коло сонця — що було тоді самітною звіздою, перебігала друга звізда і силою свого притягання вишарпала з газового тіла сонця малі частинки, що згодом захололи і стали кулястими брилами твердої матерії, що кружляють довкола сонця.

Величина і віддаль планет.

Планети нашої сонячної родини становлять зі сонцем одну цілість. Це помітили вже старинні люди, що знали пять планет; щойно в останніх часах відкрили астрономи ще три планети найдальше віддалені від сонця

Планети є дуже оригінально поміщені з огляду на віддаль від сонця. Найближчі до сонця і найдальше віддалені є найменші щодо величини, а поміщені посередині найбільші (Юпітер і Сатурн).

Можна легко уявити собі як виглядає наша сонячна родина, зменшивши собі в думці велитенські в міліонах км. віддалі між поодинокими планетами, до малих, що їх мозок людини легко зрозуміє. Тоді колиб модель найближчої до сонця планети Меркурій був віддалений від сонця на 6 метрів, земля булаб віддалена на 15 м., то найдальша з черги планета Плютон, що находиться на краю сонячної родини, був би приміщений в тім моделі у віддалі 800 м. Для порівняння найближчу звізду (Проксіма), у тій самій скалі мусілиб ми помістити у віддалі 4,800.000 м., себто десь в околиці Нюйорку. Так страшно далеко находиться найближча звізда, тоді як планети, як з цього ясно, находяться розмірно близько одна до одної.

Рухи планет.

В нашій сонячній родині панує вічний рух. Правда, цей рух є дуже одноманітний, а подорожі планет нагадують „подорож бабуні довкола стола", бо вони кружляють вічно довколо сонця по колових чи еліпсових шляхах, усі в тім самім напрямку. Рівночасно кожна планета крутиться довкола себе. Усі планети крім двох найближчих до сонця (Меркурій і Венера) і найдальшої (Плютон) мають по одним або більше місяцю. Ті місяці це великі брили матерії, що кружляють довкола своїх планет і находяться у сфері їх притягання, а враз зі своїми планетами кружляють довкола сонця.

Чим ближче сонця находиться планета, тим менше часу вона потребує, щоб відбути свій рік, себто час, в якім вона окружить сонце. І так у найближчої до сонця планети, Меркурія, рік триває всього 3 місяці; на другій планеті Венері рік треває вже 7 місяців, на землі рік має дванацять місяців, Марсові дорога довкола сонця займає вже не цілі два роки, на Юпітері рік тривае 12 наших років, Сатурнові треба 79,5 літ, щоб окружити сонце, а найдальша планета нашої сонячної родини потребує аж 250 літ, щоб окружити по своїй орбіті наше сонце, що є осередком, довкола якого ті рухи відбуваються.

Світло і тепло у сонячній родині.

Сонце безупинно висилає своїм дітям— планетам у дарі свою енергію у формі світляних променів. Ця енергія розходиться у всіх напрямках. Одначе планети дістають її дуже несправедливо, бо найближчі дістають так мало світла і тепла, що є висушеними, спаленими на попіл гльобами, тоді як дальші члени родини з причини великої віддалі від сонця, джерела тепла і світла, тону у глибокій темряві, а на їх поверхні панує вічний холод. Коли на найближчім члені нашої сонячної родини Меркурію пересічна температура є 172° Ц., тоді на Плютоні панує студінь зближена до абсолютного зера (—229° Ц), (для порівняння вистане пригадати собі, що коли у нас взимі маємо — 20° Ц., тоді ніхто не спішиться витикути носа на двір).. На цю нещасну планету доходить від сонця тільки одна шістьтисячна частина тої кількости променів світла і тепла, що ми дістаємо на землі. Наша земля положена з огляду на такі форми життя, які тепер існують на землі в сам раз відповідно і якнайкорисніше. Тільки завдяки цій ситуації ми живемо. Таке життя як наше не моглоб істнувати на ніякій іншій планеті, бо хоча вони подібно як земля походять від сонця і є членами одної родини, одначе своїми прикметами так дуже ріжняться одна від одної, що є цілком чужі і відмінні.

Тому, як це стверджує сучасна наука, всякі мрії людства про життя таке як наше на інших планетах є нереальні, а батьківщиною людей і тваринного та рослинного світа є і може бути тільки земля.

На сезон 1938-9
Модні солідні і дешеві
Жіночі і мужеські матеріяли
купуємо в українській бавватні
„МАНУФАКТУРА"
вл. В. Козак і М. Новалів
ЛЬВІВ, пл. КАТЕДРАЛЬНА ч. 3.

Автом попід море.

Вже не від нині щораз частіше у світовій пресі появляються чутки про будову тунелю під каналом Ля Маню, що ділить британський острів від Франції. І тепер знову французька преса говорить про конечну потребу такого тунелю, що получив би оба союзні краї, бо ось вони підчас війни дуже відчули брак такого безпечного получення. Французи хочуть конче получити континент з англійським берегом тунелем, що ріжнився би від давніше проектованих тим, що через нього переходилаб не залізниця, але автострада. Французький інжинір Бадван пропонує получити в той спосіб Англію з Францією автострадою, бо це булоб менш коштовне і вигідніше. Проектований тунель міг би денно перепускати коло 10.000 самоходів. З приходів від переїздних оплат скоро вернулись би кошти будови. Місцем виходу тунелю по французькій стороні був би півострів Блян Не, а на англійському побережжі отвір тунелю виходив би між містами Довр і Фолькстен. Тунель зачинався би по французькім боці 7 км. від берега моря, по англійському боці виходив би у віддалі 3 км. від берега моря. Цілий тунель був би довгий на 39 км. Він був би виконаний у глибині 100 м. під рівнем моря, а на 40 м. під морським дном; тунель продовбаноб через велитенські поклади крейди, що творять дно каналу Ля Маню. Автодорога, що бігла би тунелем, булаб дуже вигідна і двошляхова, так що рівночасно моглиб їхати авта до Франції і до Англії. Давніше Англія ставляла всякі застереження з огляду на оборону держави, одначе тепер вони вже неактуальні, бо Англія і так вже „не є островом", як кажуть військовики, бож море не є ніякою перешкодою для повітряної фльоти, подруге, такий канал можна легко замкнути чи затопити.

—o—

Чума в Бомбаю.

Місто Бомбай та його околиця належить до тих околиць Індії, де ще досі не вигасла страшна хвороба, що шаліла масовими епідеміями в середневічній Европі та вилюднювала цілі міста і краї. У тих часах називали її „чорним повітрям", мором та ін. Як це ще і нині співається по церквах у благальній пісні „От повітря, глада, огня і войны, сохрани нас Господи".

В останніх десятках літ чума значно зменшилася в Бомбаю завдяки завзятій війні, яку виповіла влада того міста щурам, що є носіями цієї жахливої недуги. Всеж мимо завзятого витроювання щурів пруським квасом (ціяноводнем), в році 1936 в околиці того міста чума загорнула 4320 жертв, з чого 1176 дітей нижче року життя.

Всіх, що досі не одержали нашої ощадностевої однодівки, просимо відібрати її у
ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Городоцьких 1. І.
Тел. 292-15 і 200-15.
або у наших сьомих відділах (Борислав, Перемишль, Самбір, Сокаль, Станиславів, Стрий, Тернопіль).

Таємниці гнучкого скла.

Преса хемічного промислу повідомляє про винахід нового скла, що матиме незвичайно велике значіння у щоденному житті. Згадане скло виробляють вже англійські фабрики з органічних складників. Скло дістають у формі тонких плит, що їх потім крають на дрібні кусні та піддають під вплив високої температури і тиску. Нове скло назване „перспекс" ідеально прозоре, вдвоє лекше ніж звичайне і неломке, — тому його називають „гнучким склом". Сочки зроблені з того скла не тріскають навіть тоді, коли їх кидати на мармурову плиту. Згаданий матеріял має дуже багато прикмет, що ріжнять його від звичайного скла. І так він майже не перепускає теплинних, позачервоних променів, а заломлює їх та втягає в себе, зовсім протилежно як звичайне скло, що перепускає теплянні промені. Зате перепускає позафіолетні промені, яких звичайне скло майже не перепускає. Та його прикмета може бути неоцінена в багатьох ділянках практичного життя і промислу. Ось нпр. в будові фотоапаратів сочки з того скла будуть надаватися дуже до дешевих фотоапаратів, бо перепускають незвичайно багато світла на фотоболону, так, що найдешевший навіть апарат зі сочкою з нового скла буде незвичайно ясний. З тої самої причини матиме нове скло пристосування як скло до окулярів, побільшальних скол, дьорнет тощо. Згадане скло матиме також значіння як найвідповідніше скло до шкільних кімнат, бо перепускає позафіолетні промені, яких дотеперішні шиби майже не перепускають, — а як відомо, саме фіолетні промені сонця є тим найздоровішим складником сонячного світла, що опалює шкіру на бронзу, збільшує відпорність людини і вбиває хороботворчі бактерії.

Згадане скло має перед собою певне будуче і тому викликало велике зацікавлення серед промислово-наукових сфер Англії

Нездобутий вершок світа.

Найвища гора світа чи точніше її шпиль ще досі нездобутий. І знов надхмарний вершок найвищої гори Гімаляїв і світа недоступний Монт Еверест оперся завзятим альпіністам і досі людська нога не стала на його все білому шпилі.

Цьогорічна виправа на Монт Еверест складалася виключно з людей, що мають незвичайно великий досвід з високогірською туристикою і познайомлених з місцевими обставинами. Провідником виправи був англієць Тілемен, членами виправи були також англійці. У дні 6. червня ц. р. виправа дійшла до висоти 7716 м. над рівень моря, (для порівняння найвищий верх Чорногори Говерля 2.056 м.). Погода була доволі гарна, але скоро почалися велитенські сніговії. Часто творилися грізні лявіни, що нераз загрожували виправі „білою смертю". Всеж згадана виправа дійшла до 8,325 м. висоти і заложила тут шестий з черги табор, одначе вище не могли піти, бо недосяжний шпиль боронила природа, засипаючи сніговіями дальший шлях.

Сторінка без політики.

МІСТО БОЖЕВІЛЬНИХ.

Кілька кільометрів від Бірже лежить маленьке старе містечко Ден-сір-Орбн, якого більшу частину мешканців творять самі божевільні.

Перші божевільні прийшли туди в 1892 р. Паризькі клініки були тоді переповнені і генеральна рада округи Сени рішила за порадою лікарів-спеціялістів поселити на волі деяку кількість хронічно хорих, які перестали бути для оточуження небезпечні.

Громада Ден-сір-Орон погодилася прийняти до себе паризьких хорих і тепер там мешкає більше, як 2000 умово хорих, в тому подавляюча більшість жінок. Хорі користуються повною свободою. За їх приміщення платять невелику оплату. Божевільні мають право свобідно проходжуватися по вулицях, ходять до одинокого в тому місті кіна, заходять до кавярні та дуже радо відвідують церковні богослуження. Багато з божевільних понаучувалося різних ремесел, та справді помагають мешканцям міста.

Кількох лікарів, які живуть у тому містечку, доглядає хорих і коли запримітять якісь небезпечні обиви, негайно такого хорого відділюють. Одначе такі випадки трапляються дуже рідко. Хорого відділюють щойно тоді, коли в нього різко виступають ненормальні явища і його поведінка стає з причини нападів божевілля небезпечна.

Ясно, що побут у містечку такої замітної кількости божевільних надає йому своєрідний вигляд. Ніхто з тамошніх мешканців не дивується, коли на вулицю виходить старушок у циліндрі з червоною стяжкою. На грудях у того старушка кілька паперових орденів. Мешканці приязно здоровлять його:

— Здорові були, пане префект!

„Префект" прикладає руку до циліндра і йде поважно далі. По дорозі він споглядає невдоволено на жінку, яка цілий божий рік сидить на лавці головної міської площі, не зважаючи на погоду. І очі дивляться із тугою кудись далеко, вдаль. Та жінка хора на мелянхолію.

Вуличний замітач теж божевільний, чи пак колись ним був... Тепер він зайнятий всеціло працею і збирає по вулиці листя, що злетіло з дерев. Найкращий у місті огородник хорий на розмякшення мозку, одначе це не перешкоджує йому зовсім плекати найкращі в цілому місті рожі.

Ті, що заходять до шевця, який вручно орудує гостро вигостреним ножем, ніколи не догадуються, що мають перед собою людину, яка довгі роки перебула в заведенні для умово хорих. Його сусід кравець має маленьку манію: він переконаний, що кожний чоловік повинен прочищувати собі шлунок проріджеиим повітрям. Але убрання шиє він прекрасні.

Кожної неділі відбувається в тамошній салі для божевільних баль. Вони танцюють при звуках грамофону, здебільша старі танки. Все відбувається спокійно і привітно. Тільки іноді котрийсь із тих, що танцюють, вибухає раптом пронизливим сміхом. Та інші хорі намагаються його заспокоїти.

За тих кількадесять літ, що божевільні живуть у Ден-сір-Орон, не було там ніодного злочину.

КІР
ЛЬВІВ, Усійського 6. Тел. 280-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Дивогляднай заклад.

Заклади — це пристрасть, з якою важко боротися. Заклади сильно поширені в Америці й Англії. Але навіть в Австралії трапляються люди, які використовують кожну нагоду, щоб поробити заклади. Такий оригінальний випадок трапився недавно. Його герой називається Альф Віліямсон.

Коли недавно в одному товаристві дискутували про ріжні рекорди скорости Альф Віліямсон заложився за 20 фунтів, що трасу Мельбурн-Сідней (приблизну віддаль 1135 англійських миль) переїде він на дитячім ровері за двацять днів. І справді той заклад він виграв. Коли ж тоді у товаристві знайомих говорили про той „геройський" осяг, якась пані висловила думку, що таке діло могла навіть дитина зробити.

Така заввага вколола Віліямсона і спонукала його до нового закладу. Він заявив, що перебуде ту саму віддаль на деревлянім коники на колісцятах, як це забобки діти роблять („гулай-нога") у тридяти днях. І той заклад Віліямсон виграв. Віліямсон заявив, що він прийняв заклад лиш в оборові своєї чести, яку згадана жінка при першому закладі вразила.

Віліямсон женатий і має 44 роки. Його жінка вважає, що поведінка мужа зовсім природна.

СИМФОНІЯ НА ЗАМОВЛЕННЯ.

Роковини смерти Кірова (грудень 1934 р.) совітський уряд хоче відсвяткувати на „казьонний" лад.

Один із найславніших совітських композиторів Шостакович, на доручення уряду написав — як подає АТЕ — симфонію, якої три частини змальовують: 1) життя Кірова; 2) Жаль народу й боротьбу Сталіна з опозицією; 3) Радісне життя Совітів та апотеозу всесвітньої революції!

БІДНИЙ МІЛІОНЕР ЗАЛИШИВ ТІЛЬКИ 27 МІЛІОНІВ СПАДЩИНИ.

Джан Рокефелер, який недавно помер і на думку американців був не лиш „нафтовим королем", але й найбагатшою людиною світа — на превеликий переляк залишив по собі „всього" 27 міліонів доларів. Ці гроші перейдуть у найближчому часі внуки його брата. Рокфелерівський інститут одіничив крім того 20 міліонів доларів.

Справді можна повірити американській пресі, що розчарування спадкоємців було дуже велике, бо як подає та преса, то вони сподівалися 55 міліонів у спадщині.

Американська преса подає крім того, що коли спадкоємці довідалися про висоту спадку, заявили, що вважають себе незаможніми людьми.

НАЙДОВШИЙ ПІДМОРСЬКИЙ КАБЕЛЬ НА СВІТІ.

Досі найдовшим підморським каблем був кабель, який лучив Триполіс із Сицилією і мав 520 км. довжини. Той кабель був обчислений виключно на телеґрафічну обслугу і сьогодні він не відповідає вже всім вимогам.

Тепер вибудували підморський телефонічний кабель між італійським материком і Лівією (700 км.) через Середземне Море. Той кабель веде з Триполісу через острів Пантеляю до сильно укріпленого острову Пантелія і вкінці до Порто Емпедокле, недалеко стародавнього міста Агрігент на Сицилії. Третій кабель доволі замітної довжини (310 км.) лучить Австралію з Тасманією.

ВУЛИЧНІ СПІВАКИ НА ПОСЛУГАХ СТАЛІНА.

Большевицька агітація не перебирає в Совітах у засобах, іноді справді гумористичних. Як повідомляють совітські часописи, у Києві зорганізували недавно вуличних музик і співаків, яких позбирали з ріжних міст. Для них уладили в Києві спеціяльний курс пропаґанди. На тому курсі вчать співати пісні скомпоновані в честь Сталіна та його панування. У вуличних виступах акомпаніювати будуть співакам катаринки, що вони їх дістануть даром. Кожна катаринка матиме кільканадцять стяжок із награннми, найкращими орхестрами, мельодіями пропаґандивних пісень.

КАПЕЛЮХИ мужеські від 6.50 до 34.—
СВЕТЕРИ, ТРИКОТИ жіночі і мужеські
поручає Е. ДУМИН ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 4.

Терпелива мати жде...

Більше, як двацять літ проминуло від того дня, коли Вікторія Стенлей дістала коротку, ядерну вістку, що її син Віліям Стенлей, який на французькому фронті попав у німецький полон, помер. Але старенька, сивоволоса мати не хотіла вірити у смерть свого сина і все ще вірить, що її син живе та одного дня вернеться до неї.

Кожного дня, коли вона виходить із свого мешкання у Грініч к. Льондону, дбає про те, щоб не забути приготовити постелі та не поставити чайника на кухні. Крім того залишає старенька мати кожного дня записку, в якій точно подає, куди вона пішла і коли вернеться. На вулицях, у найбільшій напрузі розглядається вона з острахом за своїм сином. Вона знає добре страхіття війни і знає, що час теж його змінив, але вона переконана, що материні очі скрізь його пізнають. Його світлину, малі особисті памятки, меблі, що він їх любив, все зберегла старенька мати дбайливо в одній кімнаті.

Вона вірить у те, що серце їй каже, що син не помер, хоч про те запевнила її англійська та німецька влада. Приятель її сина, який його добре знав і разом із ним попав у полон, повідомив стареньку маму, що він бачив її сина три місяці пізніше після того, як вона дістала повідомлення про смерть сина. Та заява все ще підтримує у старенькій матері віру в поворот сина.

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає український склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя
О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю Львів, ул. Валова 27. — Тел. 116-60.

Бувають і чесні людоїди.

Звичайно всяких канібалів та ловців людей, які вбивають людей із релігійних чи містичних причин, вважаємо завжди найбільшими хижаками в людському тілі.

Славний австралійський антропольог д-р Лональд Томсон пробував довгі літа у непрохідних пралісах Австралії, щоб там прослідити життя і буття замешкалих там дикунів. Він перебув серед тих дикунів довгий час, що було можливе лиш тому, що йому вдалося в короткому часі здобуть для себе повне довіря дикунів та стати їх найкращим приятелем. Між ним і дикунами виявалася небавом справжня приязнь, якої не зломили навіть ріжні нещасливі випадки.

Дослідник, який мав змогу прослідити привички та незвичайно цікаву мову того племени, заявив, що тубильці, з якими він жив — це добродушні люди, які нічим не заслуговують на ту погану славу, що про них іде. Людоїди є незвичайно примітивні та боязливі. Одною з небуденних їх прикмет є чесність, якої ледви хто від них міг би ждати. Коли Томсон одного разу занедужав, дикуни доглядали його зі зворушливою жертвенністю і їх теж була найбільша заслуга, що вчений швидко видоровів.

Коли іноді вони їдять людське мясо — а воно буває дуже рідко — то роблять вони це з особливих релігійних мотивів. Вони зїдають людину в переконанні, що через те набудуть всі найкращі прикмети небіжчика.

Перевози: МЕБЛІВ, ТОВАРІВ, МІЖМІСТОВІ ТРАНСПОРТИ САМОХОДАМИ, магазинування, інкасо. Фахова обслуга, МЕБЛЕВІ ВОЗИ. 2103 1-8
Спедиційно-перевозова кооператива ГАРМА Львів, Потоцького 11 а. Телеф.: 111-21.

Літературна нагорода ГОЛІЖ-у за 1938 р.

Рада Товариства Письменників і Журналістів ім. Івана Франка у Львові рішила призначити, як і в минулих роках, за найкращі твори, видруковані окремими книжками на наших землях у Польщі і на еміграції в 1938. р., три нагороди: **І-ша нагорода 600 зол., ІІ-га нагорода 400 зол., ІІІ-тя нагорода 300 зол.**

До Журі Рада Товариства запросила: М. Матієва Мельника, Е. Ю. Пеленського, Вол. Радзикевича, д-ра Михайла Рудницького і д-ра В. Щурата. Висліл Журі буде проголошений дня 22. січня 1939. р.

Рада Товариства просить усі видавництва прислати до підручної бібліотеки Товариства по 7 примірників творів, які мали б бути розглянені на засіданнях Журі, на адресу: В. Софронів-Левицький, Львів, вул. Техніцька 1.

На „Літературний Фонд 1938. р." зложили досі: „Центросоюз", Львів — 100 зол., К. і Н. Ортинські — 3 зол., Гр. Футуйма, Стрижів — 5 зол., „Народна Торговля", Львів — 100 зол., „Дністер", Львів — 100 зол., Земельний Банк, Львів — 100 зол., Ревізійний Союз Українських Кооператив, Львів — 50 зол., д-р Мих. Волошин, Львів — 25 зол.

Рада Т. О. П. І. Ж.

ГАЛЬО! В САМУ ПОРУ ГАЛЬО!

вдалося нам закупити незвичайно дешево велику кількість зимових текстильних товарів, що дало нам змогу відпродувати їх ПО ЦІНАХ ДО 40% ЗНИЖЕНИХ а саме: ФЛЯНЕЛІ, ФЛЯНЕЛЄТИ, БАРХАНИ, ШТРУКСИ.

купите тепер найдешевше тільки у нас

Галицький Магазин Новин — Львів, Галицька 15.

Для прикладу мінька цін:

І. КАТЕГОРІЯ: 10.000 м. гладної фляпелі в цілі тільки 50 сотиків за метер.

ІІ. КАТЕГОРІЯ: 20.000 м. фляпелі на білля, піжами і кольорової гладкої по цілі тільки 50 сот за метер.

ІІІ. КАТЕГОРІЯ: 40.000 м. фляпелі десен. на шляфроки, сукні і блюзки по цілі тільки 75 сот. за метер

IV. КАТЕГОРІЯ: 15.000 м. фляпелі десен. „ПРІМА" на шляфроки і сукні, фляпелі „ПРІМА" в клітки на білля, а теж бархан на сукні по цілі тільки 90 сотиків за метер.

V. КАТЕГОРІЯ: 15.000 м. гладкого штруксу на сукні а теж дивентини на сукні різн. десен. по цілі тільки зол. 1.55 за метер.

УВАГА! Фляпелі на сукні, білля і піжами в р ешткаx продаємо майже даром!!!

В часі тієї дешевої випродажі ми знизили всі ціни на матеріяли ВОВНЯНІ, на БІЛЛЯ, на ПОСТІЛЬ.

При закупі товару від зол. 5.— додаємо даром знижки до першорядних цін.

Приймаємо чеки Централі Товарового Обороту

ЧИ ПОДІЛ ВОЛИНІ?

Добре поінформоване щодо церковних справ луцьке „Жнце Католіцке", орган єпископської курії, в ч. 48 подає: „З днем 1. січня 1939 **повіти любомльський і ковельський будуть вилучені з меж волинської православної єпархії і прилучені до єпархії варшавсько-холмської".**

Пощо та з якою метою приходить комусь у голову ділити відвічно цілу Волинь і відривати від неї два повіти? Який сенс забирати їх зпід влади рідного та близького Кремляця й віддавати під крило далекої Варшави (варшавсько-холмська консисторія у Варшаві)? Буг від віків служив границею між єпархіями холмською та варшавською. Умовини життя, традиції, практика в цих єпархіях були ріжні. Пощож тоді прилучувати ці два повіти до Холмщини?

Сойм ухвалив зміну правильника.

На вівтірковому засіданні сойму пос. Щепанський зреферував зміни, що їх увела у соймовому правильнику регулямінова комісія. Перша зміна торкається вибору маршала сойму, а саме каже, що посол, якого сойм вибере маршалом, має дістати від президента держави згоду на те, щоб принати вибір. Друга зміна каже, що проекти законів та інші посольські внески можна зголосити тільки тоді, як їх підпише принаймпнше 15 послів.

Над цими проектованими змінами відбулася дискусія, в якій між іншими забирав слово від УПР посол Біляк домагаючись, щоб для внесків вистачало 5 або 10 підписів. Для українських послів це дуже важна справа, бо при вимозі 15-ти підписів посли УПР не могли би зголосити ніякого внеску.

Сойм відкинув усі поправки, зголошені послами та прийняв комісійні зміни.

На цьому самому засіданні жидівський посол Зоммерштайн вніс інтерпеляцію до міністра віроісповідань та освіти в справі браку безпеки у високих школах та доконаних у тих школах важких злочинів.

В огрядних артретиків і ревматиків шклянка природної гіркої води **Францішка Йосифа**, взята рано натще, спричинює багате випорожнення і неохибно усуває пагромаджені в кровоносних, струйні решгки перемінн матерії. Спитайте Вашого лікаря.

МІНІСТР БЕК СТРІНЕТЬСЯ З ЛІТВІНОВИМ?

„Нюз Кронікл" твердить, що треба рахуватися з можливістю недалекої зустрічі мін. Бека з Літвіновим. „Менчестер Гардіян" припускає, що польським амбасадором у Москві стане теперішній посол з Праги д-р Папе.

КАРО. 9)

СИМПАТІЯ З ОГОЛОШЕННЯ.

(Закінчення.)

XI.

Той день — памятний у хроніці нашого міста. Памятний для старших радників, що мають молоді жінки, для старших панночок, що хапають останню нагоду зазнати солодощів кохання, для тих, що вже втратили надію і хочуть її завернути і загалом для всіх тих жінок і дівчат, що відповідаючи зазивові моди з осени 1938 року Божого носять бурачкові капелюшки з білими перами.

Новинкар одного часопису подав у рубриці „З нашого міста" таке: „Вчора сполудня наше місто було свідком дивної демонстрації, яка скінчилася для декого досить сумно арештом у поліційних арештах. На площу біля Віденської Кавярні і памятника Собеського зійшлося багато жінок, що припиновали цілий рух. На зазив поліції „Розійтись", ці пані відповідали тільки насмішками. Остаточно вдалося поліції розпорошити це збіговище при помочі сикавок пожежної сторожі. Для виясснення, яку мету мала демонстрація, — арештовано декілька більш агресивних одиниць, щоб списати з ними протокол. Загальну увагу звертала обставина, що більшість приявних це були елегантні молоді пані у бурачкових капелюшках з білим перцем. Є підозріння, що демонстрантки мали на ціли атентат на мадярський *консулят* у звязку з ревізіоністичною політикою Мадярщини супроти Піджарпатської України. Однакові капелюшки мали мабуть на меті збити спантелику поліцію і закрити перед її очима властивого атентатчика".

XII.

Хвальна Редакціе!

Тому, що історія „Симпатії з оголошення" неповна, а подекуди невірно змальована, позвольте, Високоповажаний Пане Редакторе, що я як одна з дієвих осіб доповню її ще дечим, що знаю з оповідання мого сьогоднішнього нареченого, яким є саме герой оповідання.

Перед кількома тижнями зійшлося в кавярні Ріца кількох наших журналістів і політиків, яким дуже лежала на серці доля преси. Йшла дуже гаряча дискусія на тему браку зацікавлення пресою ширших кол громадянства. Дискутанти були настроєні досить мінорно. У дискусії забрав теж голос один юнак, досить знаний нашій редакторській братії. Сам він звав себе журналістом (злобні казали, що мабуть тому, що *любить* часто переглядати журнали жіночих мод), а загально звали його недовареним фільософом. Він заявив, що вже винайшов спосіб на придбання передплатників та що вскорі світ дізнається про цей його винахід. Покищо ще не міг рішитись, якому часописові віддати першенство у придбанні передплатників.

Усі приняли його заяву гомеричним сміхом, — вважаючи, що тільки добрий жартун може в наших обставинах базікати про придбання нових передплатників.

Тимчасом виявилося, що енергійний юнак без посади, хоч з добрими студіями, знайшов підприємця на новий журнал, який він уважав за велику потребу в сучасних наших умовах. Це мав бути журнал чесного посередництва між молодими парами, які хотілиб вийти заміж чи оженитись, а не мали нагоди робити знайомостей з донъками і синами чесних родин, хочби і трохи старших панночок на становищі чи парубків, які ввесь день просиджують у бюрі. Назва журналу ще не устійнена, імовірно буде одна з таких як: „Дорога до щастя", „Золоте кільце", „*Дібрана пара*" або „Голос призначення". Великі збори під памятником Собеського були найкращим доказом, яке сильне зацікавлення існує серед жіноцтва такою вісткою. Я саме завдяки оголошенню з „Діла" познайомилась з енергійним молодим редактором біля Віденської Кавярні (бо я теж мала бурачковий капелюх з білим перцем!) і він признався мені, що ця вся історія зі зустрічю у трамваї вигадана ним на те тільки, щоб перевірити, чи він має вигляди на задуманий собою журнал. Гадаю, що я нівчому не зашкоджу його гарному починові, а навіть буду виразницею щирих почувань широкої маси незаміжнього жіноцтва, коли скажу, що на такий журнал ми вже чекаємо віддавна. Бо з подружжям як і з грішми — для тих, що їх не могли здобути вони залишаються таки — ідеалами.

З глибокою пошаною
Х. Х.

Гаху вибрали президентом чесько-словацько-української федерації.

Як подають чеські та словацькі радіостанції, національні збори вибрали в середу коло полудня президентом союзної республики д-ра Гаху.

•

Від рана панував у Празі святочний настрій; від 9. години рано зібралася під парляментом велика юрба людей.

У парламенті на урядових місцях сів прем. Сирови, по його боках прем. о. Тісо та мін. Ю. Ревай (у заступстві недужого премієра о. д-ра Волошина). Дальше сиділи інші міністри, м. ін. мін. Е. Бачинський. Дипльоматичний корпус прийшов цілий.

В год. 10.35 предсідник відкрив засідання, що мало як одиноку точку програми вибір президента. Вибрано д-ра Освальда Гаху 277-ма голосами; 39-ох послів та сенаторів віддало білі картки.

Нововибраний президент зложив присягу та в парадному поході поїхав на Градчани.

—o—

„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Гуртова й детайлічна продажа овочів РИНОК 39.

Мясарські крамниці: Ринок 2. Личаківська 50. На Байках 8. Софії 8 а. Кентшинського 21. Зибликевича 2. Жовківська 175. Городецька 171.

Застріляли Кодреану і 13-ох його товаришів.

ПАТ повідомляє:

Команда столичного корпусу армії повідомляє: В ночі з 29. на 30. ц. м. перевозили в самоходах з вязниці на провінції до вязниці у столиці провідників б. Зал. Гвардії. На шосі Плоєшті-Букарешт невідомі напасники завтакували самоходи і вязні намагалися втікати. Поліція і жандармерія візвала втікачів, шоб затримались, а коли це не сталося, віддала низку стрілів до них. На місці згинули К. Кодреану, провідник б. Залізної Гвардії, трьох убивників прем. Дуки і 10 вбивників б. посла до парляменту Стелеску. Військова влада наказала негайно похоронити вбитих, що теж сталося в середу в раніших годинах.

—o—

Після атентату на ректора університету в Клюжі.

Влада визначила 50.000 леїв нагороди за вловлення замаховців на ректора університету у Клюжі.

Жандармерія окружила місто і ревідує всі особи, які віздять або виїздять. Вечором всі публичні льокалі замкнені; без перепустки не вільно виходити з дому.

Вістка про смерть жертви замаху (яку вчора принесли деякі радіовисильні) виявилась неправдивою. Зрештою, стан здоровля дуже грізний.

Також в інших містах Семигороду виконали члени „Залізної Гвардії" терористичні акти.

—o—

Зла перем на матерії приспішує старість.

Завечищена кров через злу переміну матерії може спричинити багато різних недимог, артретичні болі, ломоти костей, болі голови, схвилювання, відбивання, болі печінки, неємак в устах, брак апетиту, сверблїння шкіри, нахил до запору, плями і виклди по шкірі, нахил до товстіїни, млоїння, облошений язик. Недуги злої переміни матерії нищать організм і прискішують старість. Раціональне, згідне з природою лікування — це нормування чинностей печінки і нирок. Двадцятьлітній досвід виказав, що в недугах на основі злої переміни матерії, затяжного запору, жовчевого каміння, жовтяниці, артретизмі найкраще вживати **„ХОЛЕКІНАЗУ" Г. Немоєвського.** Даромові брошури висилає фізіольогічно-хемічна лябораторія „Холекіназа" Г. Немоєвського. Варшава, Нови Сянт 5, а теж аптики і аптичні склади.

Звичайна сесія Сойму і Сенату.

Рішенням з 30. ц. м. президент Польщі замкнув надзвичайну сесію сойму та сенату й одночасно відкрив звичайну сесію законодатних палат. Згадане рішення вручив в середу 30. листопада ц. р. директор правного бюра у президії ради міністрів В. Пачоський маршалові сойму проф. В. Маковському і маршалові сенату полк. Б. Медзінському.

В середу 30. листопада ц. р. вніс уряд до сойму проект скарбового закону на 1939-40 р. з прелімінарем буджету. Видатки у 1939-40 р. прелімновані на 2, 523.141.000 зол. Сума прелімінованих доходів перевищає видатки дрібною квотою 32.000 зол.

—oo—

НОВИНКИ.

— **НА ЧИСЛЕННІ РЕКЛЯМАЦІЇ** ще раз пригадуємо, що І. том повісти В. Масютина: **ЦАРІВНА НЕФРЕТА вийшов ЯК ПРЕМІЯ ЗА МІСЯЦЬ ЖОВТЕНЬ Ц. Р. Премія за місяць листопад появиться щойно за кілька днів. ТОМУ ПРОСИМО НЕ РЕКЛЯМУВАТИ ПРЕМІЇ ЗА МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД, БО ВОНА ЩОЙНО ПОЯВИТЬСЯ.**

— **Повідомляємо** ввічливо, що з днем 25. ц. м. переносимо **Косметичний Кабінет „DISTINCTION" на вулицю Сикстуську ч. 14, І. пов.** Поширений і вивінуваний кабінет з останніми засягами техніки і знання дорівнює він тепер европейським заведенням. — **Управа.** 4—10

— **З найкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський** — рік основ. 1928 — **Львів, пл. Капітульна 3. І. пов.**, телефон 254-46. 2205 108 - ?

— **Громадяни!** Звертаємо увагу на це, що у Львові при вулиці Собеського ч. 7. є кооператива „Фарбокрам", яка доставляє артикули домашнього господарства, косметику, фарби, таїнші товари. Увесь дохід на „Рідну Школу". 2378 6—10

— **Українські авдиції** із закордонних радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, **тел. 203-30.**

— **Відомий наш баритон Теодор Юськів-Терен** виступить у радієвім концерті в пятницю 2-го грудня ц. р. в год. 17.20. Авдиція йде з львівської радіовисильні на всі станції. У програмі оперові арії в італійській мові.

— **Що варити зимою?** Зимові страви а саме: українські паштетики, нирки в підливі, бараболя по нельсонськи, покази п. Гавриш-Костецької дня 1. грудня у клюбі „Нової Хати". Початок год. 6. Адреса: Львів, Ринок ч. 39.

— **Засідання Комісії Старої Історії України** НТШ. відбудеться у четвер 1. XII., год. 18., в канцелярії НТШ з рефератом Я. Пастернака й Т. Коструби.

— **Філія Союзу Українок** повідомляє, що чергові ширші сходини відбудуться в **четвер, 1. XII. год. 18 30.**

— **Жалібна академія,** присвячена памяти академика проф. Степана Смаль-Стоцького відбудеться заходом Українського Наукового Інституту в пятницю 2. грудня ц. р. в год. 6-ій вечором у салі Інституту при вул. Служевській ч. 7, п. 4. На академії виголосять промови: проф. О. Лотоцький — проф. Смаль-Стоцький як історична постать в українському національному житті; проф. В. Сімович — Наукова діяльність Степана Смаль-Стоцького. — У вівторок 6. грудня ц. р. в год. 4.30 пополудні відбудеться така сама академія у Празі заходом Українського Академічного Комітету у Празі. Святочна академія відбудеться в авдиторії фільософічного факультету Карлового університету у Празі. На програму складається вступне слово голови Комітету проф. Д. Антоновича, реферат проф. д-ра М. Вайнгарта: „Мовознавчі праці проф. д-ра Ст. Смаль-Стоцького" і реферат д-ра О. Колесси: „Наукова і громадянська діяльність проф. д-ра Ст. Смаль-Стоцького".

— **Останній шлях бл. п. д-ра Петра Палійчука.** У вівторок 29. XI. ц. р. відбувся у Львові похорон бл. п. П. Палійчука, керманича кооперативного життя у Теребовлі. В год. 14. о. дек. Ст. Мохнацьких у Теребовлі з 11 священниками, з того 8 з Теребовельщини, відправив у храмі Преображення Св. Спаса похоронне богослужения і виголосив зворушливу прощу. Відтак врушив великий похоронний похід на Личаківський цвинтар, де прощали Покійного: дир. О. Луцький від української кооперації та інж. Ст. Радловський і д-р А. Заплітний від теребовельських установ. Українська кооперація понесла зі смертю Покійного велику втрату.

— **Ужгородська захоронка СС. Василіянок** є темою цікавого й повчального репортажу, що його приносить нове (9—10) число „Українського Дошкілля". У ньому найдуть вихованці дошкільної дітвори також багато практичного актуального матеріялу до розказувань, віршиків, гутірок на осінньо-зимовий сезон. Окремі статті дають вказівки для релігійно-морального виховання та охорони дитини перед інфекційними недугами. Як зладити самому Миколаївські дарунки для дитини, подає порадник п. з. „іграшки-саморібки". Хроніка, що подає новини з дошкільного терену праці, багато ілюстрацій та трохи гумору доповняють зміст цього єдиного у нас журналу, присвяченого вихованню дошкільної дітвори. Замовлення слати на адресу: „Українське Дошкілля", Львів, вул. Руська ч. 3, І. п.

— **За зневагу польського народу** відбулася розправа, перед судом у Дрогобичі, який засудив підсудних Миколу Павличка на 4 місяці арешту і Олексу Данилишина з Трускавця на 1 місяць арешту. Підсудних боронив д-р Блажкевич. У Бродах окружний суд зі Золочева засудив 4-ох українців на 6 місяців арешту за зневагу памяти маршала Пілсудського.

— **Вибили вікна в приходстві в Дмитровичах.** Пишуть нам: У суботу 26. XI. в год. 6. вечором вибив хтось вікна на приходстві в Дмитровичах коло Львова в часі, коли о. Миронюк Іван правив у церкві молебен і катехизував. У кухні була служниця і двоє сусідських дітей, які счинили конік; на той крик збіглися сусіди і „герої" від биття шиб повтікали. Кількох сусідів пізнали, як кажуть, двох місцевих „стшельцуф".

— **Арештування польських гімназійних учеників.** У звязку з демонстраціями польської середньо-шкільної молоді проти українців і жидів, що відбулися в понеділок 28. ц. м. вечором, про що ми вже повідомляли, поліція арештувала пятьох польських гімназійних учеників, а саме: Яна Баденя, Казимира Германа, Йосифа Яблонського, Яна Якубовича та Стефана Стефанського. Арештованих передали шкільній владі.

РАҐЛЯНИ мужеські від ЗОЛ. 50.— ПАЛЬТА жіночі від ЗОЛ. 60.—

поручає ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

— **Гостре стріляння на військовій стрільниці на Замарстинові** відбудеться в днях 1, 2, 3, 5, 7, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 21; 22; 23; 27; 28 і 31-го грудня ц. р. Прохожі повинні слухати доручень військових стеж, що берегтимуть загрожені місця.

— **Авто перекинуло телефонічний стовп.** У суботу 26. листопада вантажне авто, що їхало зі Львова до Рави Руської, заїхало в Камінці Волоській на телефонічний стовп і перекинуло його. У звязку з тим якийсь час були уншкоджені телефонічні проводи.

— **Львівська хроніка.** У вівторок 29. ц. м. вечором у парку Кілінського намагався скінчити самогубством безробітний швець 33-літній Михайло Назар. У важкому стані відвезли його до шпиталю, де він помер. — До загального шпиталю привезли Ольгу Грабовську (пл. Стрілецька ч. 3), яка намагалася скінчити самогубством. — При вул. Сикстуській авто штовхнуло невідому жінку, яка важко потовклася.

— **Смертельний випадок у лісі.** 20-літній Іван Кухар, який працював при стинанні дерева в лісі коло Орова, хотів усунути на бік електричну ліхтарку, але сам дістався під дерево і згинув на місці.

Дописи,

РАДЕХІВЩНА.

Ювилейне свято хрещення України в Турю пов. Радехів відбулося 13. XI. ц. р. Попередили його дводенні реколекції, яких уділяв Редемторист о. Б. Орищук. В ювилейному дні о. Березинський в асисті о. Семишина й о. Тимчука відправив Службу Божу. В першій годині по відправі відбувся обхід з хрестом навколо церкви при участи близько 3.000 осіб з Туря й околиці. По вкопанню хреста перед церквою о. Редемторист виголосив проповідь, в якій представив значіння хреста для цілого українського народу і для поодиноких осіб. Реколекції, проповідь, торжественне богослужения в день ювилею, обхід навколо церкви й участь Орлів та Луговиків з Туря та околиці як упорядників в часі обходу, вкінці посвячення володимирівського прапора для читальні в Турю дуже піднесли духа мешканців Туря й доокольчних сіл під релігійним і національним оглядом.

ЛІКАР
А. Кляйн
дитячі недуги
КОЛОМИЯ, СТРІЛЕЦЬКА 51. ТЕЛ. 195.
Кварцева лямпа. 1-3

КОЛОМИЯ.

Концерт у соті роковини смерти Котляревського. Заходом Повітового Союзу Кружків Рідної Школи в Коломиї відбувся 20. XI. ц. р. концерт для вшанування памяти Івана Котляревського, батька обновленої української літератури, — в 100-літні роковини його смерти. Пом'янувши вступне слово і виступ Коломийського Бояна, можна сказати, що вся програма, у склад якої входили продукції мішаних і мужеських хорів, деклямації та вистава одної дії „Наталки Полтавки", — була підготована і виконана що найкращими сільськими силами, згуртованими в кружках Р. Ш. в коломийському повіті. Тимто і ціле свято мало характер повітового. Святочну промову виголосив п. Володимир Масевич. Із усіх хорів треба найперше згадати „Коломийський Боян", який, маючи вже за собою гарну традицію під управою невтомного диригента, п. Романа Ставничого, відспівав добре: Кошиця „Запумріла лісниченька", та Гайворонського „Вилітали сизі орли" і „Коло млина морина". Гарно предетавився мішаний хор Р. Школи в села Пядик. Під орудою м-ра Клима Гнатюка (пядицького уродженця) відспівав удатно: „Ой біда тій чайці небозі", „Ой ваз гори каменної" і „Над річкою, берізком". Це, правда, молодий хор, одначе рівносторінним розподілом голосів, динамікою і віспіваністю робив на всіх гарне враження. Тимто присутні справедливо нагородили його бурею оплесків і змусили до наддатку. Мішаний хор із Шепаровець під орудою п. Антона Михалевського дбайливо підготовив пісні: „Та туман яром котиться", „Ой видно село" і „На добраніч, усім за віч". На згадку заслуговують і два мужеські хори: з Іспаса та з Ключева. Перший під управою п. Гриньовського, учителя Р. Ш., виконав: „Вітер повіває", „Сапон вишневий" і „Ой Морозе, Морозенько", — а другий під орудою Юрія Трайтурока, головн місцевого кружка Р. Ш., відспівав Кошиця „Ой на горі женці жнуть". Виступи хорів переплітувано деклямаціями. Параска Іванчук з Корнич відеклямувала зі зрозумінням і чуттям М. Вороного „На свято Іванові Котляревському" та Анна Андрушко з Вербіжа „Пекло" частину Ешейн. Деклямація маленького хлопчика, Різниченка, що виголосив Ів. Франка „Котляревський", не зробила більшого вражіння тільки тому, що малий деклямотор своїм ніжним голосом не опанував великої салі. Наконець вистава одної дії „Наталки Полтавки" завдяки добрій праці режисера, п. Ох. Скалозуба, вийшла теж удатно. Параска Іванчук у ролі Наталки, Михайло Оленик в ролі виборного й Ілько Дутчак як возний не тільки співом, але і грою вдоволили слухачів. Концерт покінчився національним гимном. **В. М.**

—o—

Спорт.

НІМЕЦЬКИЙ ФУТБОЛ.

Вінер Спортклюб — Грацер СЦ 6:1 (2:0). Рапід — СУ Вальдгоф 3:2 (1:1). Нірнберг — Відень 3:1 (2:1). Франкфурт — Мінхен 1860 2:1. Всі ці змагання відбулися за часу Тшамера-Остена.

ВІДЕНСЬКА ОКРУЖНА ЛІГА.

Мистецтва віденської Окружної Ліги відбуваються без перерви далі й минулої неділі відбулися саме перші стрічі другої, т. зв. весняної руиди, які дали такі висліди:

Адміра — Аматори Фікт 3:2 (1:1).
Вакер (Відень) — Вакер (Вінернойштадт) 6:1 (1:1)
Австрія — Аматори (Штаєр) 4:1 (2:0).

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Прага. Славія — Братислава 1:1 (1:1). Нерішена Славії на власному гриші є чималою сенсацією.

Злін. Спарта — Батя 5:2 (3:2). Баті не вдалося повторити недавнього успіху зі Славією і зліньска дружина програла легко зі Спартою.

Мор. Острава. Шл. Острава — Жіденіце 1:0 (1:0). Острявські дербі суддював українець інж. Палій.

Прага. СК Пльзень — Вікторія Жіжнов 3:3 (1:0).

Прага. Пардубіце — Лібень 4:1 (1:0).

Кладно. Кладно — Наход 2:1 (1:0).

В табелі чеської Д. Л. веде Спарта з 11 т. на 8 гор, кращим відношенням воріт перед Пардубіцами з тією самою скількістю точок. Трете і четверте місце займає Кладно і Шл. Острава по 10 т. Чергівість дальших місць така: 5. Братислава, 6. Пльзень, 7. Славія, 8. Батя Злін, 9. Жіденіце, 11. Вікторія Жіжков, 12 Ск. Лібень.

МАДЯРСЬКА ЛІГА.

В м. суботу й неділю відбулися такі стрічі мадярської Ліги: Ференцварош — Фебус 4:4, Гунгарія — Кішпешт 3:3, Уйпешт — Немзеті 4:0, Сегед — Сіркетаксі 2:2, Будафок — Цуглю СЕ 3:1, Шальготаріян — Сольнок 2:1, Бочкай — Електромош 1:1.

ЮГОСЛАВЯНСЬКА ЛІГА.

Белградські Ск. — Граджянскі 3:1, Загреб — Любляна 0:0, Гаск (Загреб) — Баск (Загреб) 0:0

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

БОГОСЛОВІЯ. Тримісячник. Том XVI. Кн. 2-3. 1938. Зміст: о. д-р Лев Глинка: Кодифікація східньо-церковного права. — Деметріуе Михайлишун: Де оккасіоне ет сконо Метроп. Стефані Яворскій, оперіе „Петра Фіделі". — о. д-р Степан Сампара: Працоловік і пробивлення. — о. д-р Володимир Фіголь: Церковні братства Галицької Гр.-кат. Провінції в XVIII. ст. — Вибрані питання. — Оглядн й оцінки. — Вістник. — Хроніка. — Богословське Наук. Т-во. — Книжки й часописи.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Двотижневик. Рік VII. Ч. 19. з 1-го жовтня 1938. Львів. Зміст: План праці кружків Р. Ш. — Микола Матіїв-Мельник: Райська пташка. — Кооперативний ліцей РСУК у Львові. — Дмитро Великанович: Українське вчительство в Польщі у світлі статистики. — Павло Сиротюк: Жовтень — місяць української книжки. — Вісти з Української Поради для вибору звання при Р. Ш. — З життя Р. Ш. — Різні вісти.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Місячник. Рік XXXIII. Ч. 10. Жовтень 1938. Львів. Зміст: о. Юліян Дзерович: Церква в національному вихованні народу. — о. Омелян Квіт: За поширення релігійної літератури. — о. А. Лотшій: Пятьдесятниця в річнім церковнім уставі. — о. Остап Гайдукевич: Доля нашої Церкви в рр. 1809—1815. — о. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — Юліян Я. Бабій: Вісти про священників войнилівського колісіпництва в 1667-1708 рр. — о. В. Рабій: Зимвали на часі. — о. Юліян Дзерович: Нові книжки. — Вістник.

ВІСТИ З ЛУГУ. Двотижневик. Рік XIII. Ч. 19. з 1. X. 1938. Львів.

НОВА ХАТА. Двотижневий журнал для плекання домашньої культури. Рік XIV. Ч. 19. З 1-го жовтня 1938 Львів. Зміст: І. Гладка: На новій ділянці праці. — У кооперативних радах. — С. Юхимів: Чарівниця. — Ті, що відійшли. Куток для науки. — О. Бережанська-Будзинова: На осінньому квітнику. — Дрібне, але практичне. — Н. Гаврих-Костецька: Овочі — Чищення кухонної печі. — В. Петров: Аліна й Костомаров.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган Українського Технічного Товариства. Рік XIV. Ч. 10. За жовтень 1938. Львів. — Зміст: Інжинір і громадянство. — Наші завдання в світлі суспільної енергетики. — Біляне нафтового промислу. — Причинок до справи нафтового промислу. — Ідьмо за кордон. — Технічно-господарський огляд. — Рецензії. — З життя У. Т. Т.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Ілюстрований місячник. Орган Крайового Молочарського Союзу „Маслосоюз". Рік XIII. Ч. 10. За жовтень 1938. Львів.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 41. З 9-го жовтня 1938. Париж.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК. Орган Пасічницької Секції Т-ва „Сільський Господар" у Львові. Місячник. Річник XI. Ч. 10. Жовтень 1938. Львів

—o—

На шпиталь ім. Митр. Андрея.

Виказ жертв ЕХ

Зложили: 226 зол. Рев'я. Союз Укр. Коол., Львів (від кооператив); 100 зол. Ан. Копур, Варшава; по 50 зол.: Н. Сайко, О. Карпінський, Львів, Ол. Корчинський та Українська Щадниця, Перемишль; 40 зол. Окр. Союз Коол., Ширець; 30 зол. С. Громницький, Львів (непрактикуючий гонорар д-ра Панчишина); 25 зол. П. С. К., Золочів; по 20 зол.: чит. Реклинець, Рай. Молочарня Гай і д-р М. Терлецький, Борислав, 12 зол. о. А. Сидорович Вербіж; по 10 зол.: пар. ур. Валичі Зарічні, А. Зінда Львів, коол. „Самопоміч", Сороки Льв., коол. Сушіл. Болехів і С. Задворник, Лодзь; 8 зол. пар. ур. Збараж; 7 зол. Д. Старосольська, Львів, по 5.50 зол.: С. Кравцівна, Отинівчі й о. Ю. Боднар, Яйківці (збірка); по 5 зол.: коол. „Будучність", Соколів, о. М. Кушнєвич, Яворів, д-р В. Гарбовський, Турка, Покутський Союз, Коломия, о. Т. Пиндус, Зелена, д-р А. Кушнір, Яворівець, д-р В. Дичок, Поморяни, д-р І. Борим, Ярослав, І. Павлик Кілуш, д-р Т. Білинський, Збараж і д-р В. Недільський Станиславів, 4 зол. пар. ур. Гаї Дітковецькі; 3 зол. пар ур. Коростів та о. В. Тимяк, Супрасівка; по 2 зол.: о. І Яблонський, Ялинковате, пор. ур. Винники, Підгірці Полтва, Куропатники, Курівці, Чернихівці, о. М. Патрило, Заднистівка, о. І. Крук, Керниця, д-р Р. Козакевич, Варшава, о. І. Кисрук, Станіслав, М. Грушкевич, Станиславів, о. І. Свистун, Підволочиська, о. В. Яремак Іцків, о. Д. Лукасевич, Першів, д-р В. Питлик, Космач о. В. Голошинський, Зарваниця, о. Зарицький, Вовчинців, о. В. Ганчак, Янчин і д-р Т. Козік, Нове Місто; 1 зол. Т Мостовий, Дмитрів.

Українські Організації: м. Скрентон 483 зол., м Честер 859 зол. (решта з пишеот. турне п. п. Рудницьких); 262 зол. Обслугування Українських Організацій Америки: 132 зол. Укр. Нац. Орган., Піттсбург; 26 зол. Жін. Тов. ім. О. Пчілки, Ньюарк; 5.50 зол. проф. д-р Горбачевський, Прага; 5.20 зол. Т. Качковський, Америка.

На **памятникові ліжка** вложили: 1.000 зол. Взаємний Поміч Українського Вчительства; 717 зол. М. Терлецький, Львів; 550 зол. Кружок У. Г. Т., Гвоздець; 250 зол. Філія У. Г. Т., Коломия.

Усім Жертводавцям складає подяку Управа Нар Лічинні.

Найкраща українська виключно ПАСТА до взуття і підлоги
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ і С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3

Користайте з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.
Перфумерія С. ФЕДЕР
ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
10 кроків від правого рогу Легіонів.

Театри.

Зелений Театр.

Четвер 1. XII. год. 7.30 веч. Виступ балету Парнелля.

Пятниця 2. XII. год. 7.30 веч. Виступ балету Парнелля.

Український Театр ім. І. Котляревського.

КАМІНКА СТРУМІЛОВА:
1. XII. Лісова пісня.

ЛЬВІВ Театр Різнородностей, Нар. Дім:
2. XII. „Кирка з Львова", поч. 7.45 веч.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ТЕРНОПІЛЬ:
1. XII. Ігрунь (зі Стефою Стадниківною)
2. XII. Казка старого млина.
3. XII. Сусанна.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕМИШЛЯНИ:
1. XII. Пісня Бескиду
2. XII. Мати найменша.

КІНА.

АПОЛЬО: „Фльоріна" Родзевичівна.
АТЛЯНТИК: „Обережно, професоре" (Гарольд Льойд).
БАЛТИК: „Весна залюблених" „Втікач із Сан Квентену".
ВАНДА: „Чарівниця з Салєм", „Кід Галагад".
ГРАЖИНА: „Гогенцоллерн" на осн. Ол. Мишковського.
ЕВРОПА: „Геній сцени" з Людм. Сольською.
ЕМПІР: „Царівна Сніжинка" Вальта Діснея.
КАСІНО: „Забута мельодія".
КОПЕРНИК: „Пеховий авантурник" і кольорова гротеска.
МАРУСЕНЬКА: „Професор Вільчур".
МЕТРО: „Дома на два тижні", „Для жінки".
МІРАЖ: „Перемогли жінки".
МУЗА: „Гріх молодости".
ПАКС: „30 каратів щастя".
ПАЛЯС: „Шалений клопець".
РАЙ: „Моє щастя це ти" (Вен. Даїлі, Ліа Міранда).
РІЯЛЬТО: „Паризанка".
РОКСІ: „Мандрівний нарід".
СВІТ: „Чар богемн", „Чоловік, що жив 2 рази".
СВЯТОВІД: „Кохання в кайданах", „Помста Тарзана".
СТИЛЕВЕ: „Елегантний світ" і ревія.
ТОН: „Злочин у Монте Карльо" „Любий ненавильмонної пані".
УТІХА: „У пастці" та ревія.
ХИМЕРА: „Соловейко" Шерлі Темпль.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Семеринг, Баден, Веслав".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-м Каїм і Син)
„Венеція, Верона, Капрі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 1. грудня 1938.

7.00 Ранішній дennик, 7.15 Музика зі пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна музика з пл., 11.00 Нар. пісні зза Ользи, муз. поранок для вседоднях шкіл, 11.25 І Шт'раус із пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.30 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Світ у кольорах, гутірка для молоді, 15.15 Клопоти та ради: Ганя дякує за службу, 15.30 Музика у вик. орк., 16.00 Полудневий дennик, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Із життя хліборобів, відчит для дівочої молоді, 16.35 Форт. реціталь, 17.10 Відвідуємо агром., 17.25 Норвеська музика, віол., форт., 17.45 Кубень і туристика, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: **Продукція та збут вовни ангорських кролів, гутірка д-ра Евг. Томашевського,** Горішньошлеські нар. пісні, хор, 18.30 Життєписи муз. інструментів: „Про дідуся клявесина та його внука фортепіян", 19.00 Розр. концерт, піснька, дуети, саксофон, мала дівч. орк., 20.35 Веч. дennик, метеор. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розвиток прив. підприємчивости, 21.10 Сніз. реціталь І. Дигаса (тенор) у супр. форт., 21.30 Смолоскини століть: Григорій VII., 22.00 Спортові вістки, 22.05 Пісні амер. композиторів у вик. О. Лади (сопран), 22.25 Фільм. огляд, 22.35 Літер. вечір, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Концерт орк. із участю А. Шлемінської (Варшава І. — Рашин).

Пятниця, 2. грудня 1938.

7.00 Ранішній дennик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Година господині: Передсвяточні поради та приготовування. Ради, Вістки, Легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: „Ключ до сайта" авд. для старших дітей, 11.25 Тарантелі, з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневa авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українська музика з плит,** 14.30 Фрагмент із „Мужиків" В. Реймонта, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Муз. загадки для молоді, 15.20 Спорт. поради, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий дennик, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з корнем, 16.35 Квартетові мініятури у вик. смичк. квартету, 17.00 Здобуваємо промисл для капіталу, 17.10 Державa тканок у небезпеці, 17.20 Концерт солістів: сопран Валерія Єнджеєвська, Теод. Юськів баритон у супр. форт., 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камер. концерт: скрипка, орт., 18.30 „АВЦ" оповідання Оженкової, 18.55 Розр. концерт: орх., дуети, 20.35 Веч. дennик, метеорольогічні вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Хор, 21.15 „Король мимоволі" ком. оперетка Шабріера, трансм. з Парижа, після опери огляд преси, ост. вістки, метеорольог. комунікат, 23.05—23.55 Сніз. реціталь Вит. Мишковського в супр. форт. (Надає Варшава II.).

Субота, 3. грудня 1938.

7.00 Ранішній дennик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Дуті інструменти, з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневa авдиція, 14.00 Музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „У царстві св. Варвари", 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий дennик, 16.05 Господарські вістки, 16.15 Літер. хроніка, 16.30 Словно-муз. авд., тер, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, В день св. Варвари, словно-муз. авд., 19.15 Концерт орк., 19.50 Мадярські мельодії, муз. авд., пісеньки у вик. мандоліністів, бас, гітарове тріо, 20.35 Веч. дennик, метеорольогічні вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Гумор і музика, орх., пісеньки, баритон, у перерві коло год. 21.30 „Дар Олімпу" новеля, коло год. 22.15 „Трансмація" скеч, 22.55 Інформаційна авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 „Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Танк. музика з пл (Варшава І. Рашин).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 1. грудня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Нар. пісні, 19.00 Орх. концерт, 20.10, 21.00 Веселий театр. вечір, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 18.30, 19.00 Нар. музика, 20.00, 21.00 Авдиція, опісля концерт, ВІДЕНЬ 15.30 Для дітей, 16.00 Коонцерт, 18.10 Віол., форт., 19.00 Нар. мельодії, баядан, 20.10, 21.00 Веселий тирольський вечір, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Соністи та тріо, 20.10, 21.00 Концерт, форт., тенор, ДРОЙТВІЧ 15.00 Вок. концерт, 20.30, 21.00 „Мисгрелі з Кентосі" мурницька ревія, КОПЕНГАГЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, Ерна Бергер спів, 22.20 Ісландська авдиція: Пісні, муз., МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Розр. програма, 22.00 Розр. концерт, МІНХЕН 20.10, 21.00 Легарові мельодії, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Віол., Соната ф-дур Р. Штрауса, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Симф. концерт, РАДІО РОМАНІЯ 19.20 Хор, 22.15 Пісні, тюнзи, РИГА 18.20 Легонська музика, РИМ 17.15 Жен.-брав. концерт, 21.00, 22.00 Симф. концерт, СОФІЯ 17.00, 19.00 Військ. орх., 20.00 Бетговенові пісні, ШТРАСБУРГ 22.10, 23.00 „Мадам Тюрлюпен" ком.-оп. Гірода, СТОКГОЛЬМ 20.30, 21.00 Пісні Тоіво Кууді у вик. квартету.

Пятниця, 2. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Смичк. квартет, 18.00, 19.00 Весела муз. авд., БІЛГОРОД 18.20 Словінські пісні, 20.00, 21.00 Концерт, 20.10, 21.00 „Відень танцює та співає" розр. концерт, ГАМБУРГ 15.25 Пісні та форт. музика, 18.10 форт., орх., ДРОЙТВІЧ 20.00 Народні танці Европи, 22.25 Концерт сучасної музики, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 17.15 Нар. пісні, ЛЯГТІ 18.30 Пісеньки Шерлі Темпль, 17.05, 20.00 Симф. концерт, ЛЯЙПЦІГ 15.25 Форт., 20.10, 21.00 Фільг. концерт, МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Конц. концерт Ігора Стравінського, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Клявесин. 20.00 Комунікат, описи концерт легкої музики, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.10 Театр Уяви: „Ля ві д'ін фем" драма до Бігелізера, РИГА 15.15 „Романтика та кохання" сальон. музика та пісні, 19.15, 20.00 Оперетова музика, 21.15 Оперова музика, РИМ 17.15 Камер. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперетка, СОФІЯ 17.00 Легка музика, 18.00 Популярна музика, 19.00, 20.00 „Кавалєрія Рустіжана" оп. Масканіа, СТОКГОЛЬМ 17.05 Пісні, ШТРАСБУРГ 21.30, 22.00, 23.00 „Король мимоволі" ком. оп. Шабріера.

Субота, 3. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Молодь грає і співає, 17.00, 18.00 Оперетові мельодії, сопран, тейор, 19.45 Вечірній гомін, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 18.45, 19.00 Рос. романса, 20.00, 21.00 Нар. танки та пісні, БЕРОМІНСТЕР 21.25 Нар. пісні, 21.50 Пісні Бенацького,в діялекті, ВІДЕНЬ 9.30 Авд. для дітей, 12.00 Балетова музика, 13.15 Давні танки, 15.30 Оповідання та пісні, 20.10, 21.00 Весела музична авд., ВЕЖА АЙФЛЯ 18.00, 19.00 Вагнерівський вечір, 20.00 Форт., спів, 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 Опера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. величина, 15.15 Пісні, музика, 20.10, 21.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського, ДРОЙТВІЧ 18.00 „Мінстрелі з Кентоки" мурницька ревія, КЕНІГСБЕРГ 15.30 Для дітей, КЕЛЬН 20.10, 21.00 „Хустоцва королева" оп. І. Штрауса, КОПЕНГАГА 20.00, 22.20 Пісні, ЛЯЙПЦІГ 15.20 Пісні, оповідання, ЛЯГТІ 18.50 Форт., 19.30 Легка музика, 21.10 Танк. музика, МІЛЯНО 17.00 Концерт камер. орх., скрипка, 19.20, 20.30, 22.00 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 18.00, 21.15 Пісні, 18.30 Скрипкові твори А. Тансмана, 19.15 Газетка для найменших, 21.30, 22.00 Театр Уяви: Казки

Оповістка.

Жертви зложені в Адміністрації: Д-р Чвартацький, Любінь Вел. зложив 3 зол. за **мужеську Ремісничу Пром. Бурсу** і зол. 3 на **Дівочу Рем. Промислову Бурсу**; М-р Роман Равлюк, Балигород зложив зол. 3 на **Допомогу Українським Студентам.**

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

КНИГОВОД-БІЛЯНСІСТ, був. член У. Г. А. закладає книги, переводить контролі, інвентури, складає білянси, полагоджує справи податків глядить посади або іншого спорідненого заняття справ. Зголошення до адміністрації під „Книговод". 2803 2-2

ЗАЙМУСЯ домом самітних пана, пані. Адм. „Діла": „Сонієна". 2812 1-2

ВИСЕЛЕНИЙ ДЯК, тенор, диригент хору, режисер, літ 28, шукає праці. Ласкаві зголош. до „Діла" для „Виселенця". 2810 1-1

МЕШКАННЯ

ГАРНА, бронтова кімната з осібним входом, сонішка від 15. грудня н. р. до винайму. Зголошення до Адм. „Діла" під „Сонішна". 2807 2-3

КУПНО — ПРОДАЖ

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК, Байки 14, тел. 238-24. 2336 6—12

ПРОДАМ дім в саді, 7 убіжищ, пів-комфорт. Ольшинові 27 (бічна генерала Іващевича). 2815 1-1

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Генрик Бощан, Легіонів 41, І поверх. 19/55 6-16

ПЛОЩА під будову 2-фронтівка, 122 сяжні на Богданівці, надається на сплати, вул. 281, Андрушків. 2813 1-2

ФОРТЕПІЯН Штінгля, **ПІЯНІНО** Штінгля майже нові продає сказійно: Дім Шопена, Львів, Сикстуська 11. 2798 2-3

РІЖНІ

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна як нові на ріжні цінки, гарантовані продає найдешевше та міняє, купує Ганак, Львів, Пілсудського 21. І. п. 2348 7-13

СИТКА до пудерничок, розпилачі, направляє пренайліпше Центральна Дрогерія, Львів, Легіонів 43, напроти Великого Театру. 2158 23-0

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на найновіші бельські матеріяли. Телефон 114-58. 2787 3-3

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 2816 1-7

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Д-р Ірина Вімович

ординує в недугах шкірних і венеричних та лікар. косметики.

При вул. Городецькій 53 а, II. пов.

щодня крім неділь і свят від 3—5 попол.

Тел. 274-36. 6—10

Оголошення.

Найдешевші меблі

в українській кооперативі **АРХО**

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

ЕКО

це добрі батерії українського виробу

ЕКО, Львів, Потоцького 58.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

виконує першорядно всякого роду

МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ ТА ФУТРА

Ціни найдешевші.

Володимир Гаврисьо

2790 Львів, Сикстуська 43 Ц. 2-10

НАЙКРАЩІ МЕБЛЕВІ ВИРОБИ

тільки в єдиній українській робітні поручає по найдешевших цінах

А. Ільків

Львів, Леонартовича 4 (Товіцького 12)

Тапети, дивани, тапчани, меблеві матеріяли і т. п.

Проєктування і виконання комплетного вутра дому у власних заведеннях теліцерських і столяр.

Т. Кисяк і сини

ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.

1784 Тел. 240-09 і 219-85 5—9

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Івчн Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 268 (15.069). Львів, пятниця 2. грудня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 248-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ФУТРА, ПАЛЬТА, УБРАННЯ ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/5. (над кіном Паляс)

Рудольф Беран творить новий федеральний уряд.

В середу вечором ген. Сирови відвідав президента Еміля Гаху та зголосив димісію свого уряду. Президент приняв димісію та попросив Сирового тимчасово виконувати урядові функції, доки не утворить нового уряду Рудольф Беран, що дістав цю місію від президента.

Як відомо, Беран є головою партії национальної єдности.

Протифранцуські демонстрації в Італії.

В середу пополудні відбулись у Римі протифранцуські демонстрації. Велика юрба домагалася, щоб Франція віддала Італії Ніццу, Корсику і Туніс.

МІНІСТР ЧІЯНО ПРО РОЛЮ ІТАЛІЇ ПІДЧАС ЧЕХОСЛОВАЦЬКОЇ КРІЗИ.

Мін. Чіяно виголосив у палаті послів промову, в якій м. ін. обговорив ролю Італії підчас чехословацької кризи та мотиви італ. мобілізації та згадав пр привязні взаємини з Англією.

Після його промови дійшло до протифранцуської демонстрації; посли вигукували: „Туніс, Корсика!"

ФРАНЦУСЬКИЙ АМБАСАДОР У МУСОЛІНІЯ.

Мусоліні приняв у приявности мін. Чіяна французького амбасадора Франсуа Понсе та розмовляв з ним пів години.

МУСОЛІНІ ВИБИРАЄТЬСЯ ДО ЛЬОНДОНУ?

У римських урядових колах беруть під увагу, що Мусоліні виїде з Чіяном до Риму, щоб зревізитувати Чемберлена, який вибирається в січні до Риму.

Загадкова димісія басарабського корпусного команданта.

Як подають урядово з Букарешту, уряд усунув іменованого перед кількома днями команданта басарабської корпусної округи Антонеску, що був міністром війни в уряді Ґоги. Він „нарушив свої урядові повновласти, маніфестуючи назовні свої політичні погляди недозволеним способом".

АТЕ припускає, що Антонеску виявляв симпатії до „залізної гвардії".

УБИВСТВО КОДРЕАНУ — ЦЕ „ОСТАННІЙ АКТ ЛІКВІДАЦІЇ ЗАЛІЗНОЇ ГВАРДІЇ".

Як подає агенція Радор, румунська преса коментує убивство і смерть Кодреану й товаришів як „останній акт ліквідації колишньої „залізної гвардії". Преса підкреслює, що більшість молоді не солідаризується з терором. Уряд заопікувався студентством, дав йому багато стипендій, тепер робить поважні зусилля, щоб зліквідувати безробіття серед інтеліґенції.

„ЗБЕРЕГТИ ЛАД ЗА ВСЯКУ ЦІНУ".

Всі румунські станиці жандармерії дістали гострі інструкції, щоб зберегти лад за всяку ціну. Жандарми можуть стріляти до терористів, не попередивши їх.

ВЕЧЕРНИЦІ „ПРАВНИЧОЇ ГРОМАДИ"
14. II. 1939.

Інтерес держави.

Львів, 1. грудня 1938.

Повний текст декрету „про охорону деяких інтересів держави" появився у „Ділі" позавчора (ч. 266 з 30. XI.); сьогодні дозволимо собі звернути увагу на ті його точки, які мають суто політичний характер і при ригористичному стосуванні можуть зробити цілий переворот у громадському житті держави. Досить сказати, що в польській пресі вичитали ми думку, що цей декрет багато поважніший, строгіший і з погляду громадянських свобід небезпечніший, ніж навіть декрет пресовий. Із доривочних розмов з деякими польськими послами та журналістами у соймових кулюарах зараз у першому дні відкриття нової каденції сойму — можна було зміркувати, що ніодин інший декрет не буде піддання такій критичній аналізі, як саме цей, дарма, що оперує таким аргументом, як інтерес держави, який роззброює кожного польського патріота, зокрема такого, що найшовся у посольських рядах нинішнього сойму.

Як при розгляді пресового декрету, так і цього мусимо згори зазначити, що ніхто не може мати ніяких застережень проти деяких його постанов, як напр. проти страйків у військових фабриках і майстернях, чи проти хабарництва або платного посередництва за вироблювання посадч (процес Паралєвичевої і Фляйшерової!). Залишаємо на боці статті, що торкаються боротьби зі страйками та льокаутами (цікаво, що в декреті нема ні слова про т. зв. окупаційні страйки і їх заборону) та про приписи з ділянки міністерства фінансів (підривання тривкости валюти і довіря до неї). Таксамо окрему категорію творять загострені приписи про поліційний нагляд, що його можна простягнути над одиницями, які були засуджені за державний злочин: у часах національно-політичної боротьби та численних політичних процесів (хоч формально, у буквальному сенсі, карний закон не признає поняття „політичного" проступку чи злочину) — 14. стаття нового декрету може стати джерелом найприкріших життєвих труднощів для численних громадян, які вже свою вину відпокутували у вязничних мурах та може саме хотілиб відійти від усіх таких справ. Це все — кажемо — ті статті декрету, яких ми тут ближче аналізувати не будемо.

Але ось є статті 5. і 6. Перша з них звучить: „Польський громадянин, що у звязку з політичною діяльністю у польській державі приймає від особи, яка діє в користь чужого уряду, маєткову користь для себе або іншої особи чи лише її обіцянку або теж домагається такої користи — підлягає карі вязниці". Ця точка торкається так званих чужих агентур і коли річ іде про вислуги чужим інтересам (та ще й за гроші) — все в порядку. Але іншого характеру дістає та точка у звязку з черговою: „Польський громадянин, що входить у порозуміння з особою, яка діє в користь чужого уряду або міжнародньої організації, з метою

Nr. akt. VI. 1. Pr. 644/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie następującym: Przewodniczący Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. dr. J. Locker i S. O. W. Boczar w sprawie konfiskaty czasopisma pt. „DIŁO" z daty Lwów, dnia 15/XI. 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 644/38 z daty na posiedzeniu niejawnym w dniu 21. listopada 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 14. XI. 1938 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" nr. 253 z daty Lwów 15. XI. 1938 r. zawierającego: 1) w artykule pt. „Cywilne nasełonnia Karpatśkoji Ukrainy wyłowluje systematyczno dywersantiw ta linczuje ich", a) w ustępie od słów „czerez" do słowa „kordon", b) w ustępie od słowa „Zokrema" do słowa Kordonu" 2(w artykule pt. „Prometeizm ta konstruktywizm halyckych ukraińciw" w ustępie od słów „toji pidhotowy" do słów „nad Dniprom". 3) w artykule pt. „Sucasne i mynule" w ustępie między słowem „Prawda" a słowem „dowodytsia", 4) w artykule pt. „Serednie - europejska polityka i Karpatska Ukraina" wyrazy w ustępie między słowami „zainiały Kyjiw" a słowem „dall". 5) w artykule pt. „U wyzwolenomu Uzhorodi" w ustępie od słów „A-zet" do słowa „bagnetamy" — znamiona przestępstwa ad 1) art. 170 kk. ad ustęp 2), 3) 4) zbrodni z art. 154 § 1 i 2 kk. ad 5) z art. 108 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ustęp ad 1) sugeruje bezpodstawnie i świadomie fałszywie opinii publicznej tego rodzaju działalności polskich władz państwowych, która może zaniepokoić ogół publiczny. ustępy ad 2). 3), 4) propagują ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne. Wzmianka ad 5) publicznie zeleważa państwo obce z R. P. zaprzyźnione i przedsiębierze przeciwi temu państwu wrogie działanie zdolne narazić Polskę na zerwanie stosunków dyplomatycznych. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras, jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący Ł. Malicki wr. Protokolant mr. Barabolak wr. Za zgodność wz. Koll, kier. sekr.

VI. 1. Pr. 655/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy we Lwowie Wydział VI. karny w składzie Przewodniczący Wiceprezes S. O. Malicki, Sędziowie S. O. dr. Locker i dr. Ponikiewicz w sprawie konfiskaty czasopisma pt. „Dilo". z daty Lwów dnia 16. XI. 1938 do sygn. VI. 1. Pr. 655/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 listopada 1938 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: A) uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 15. XI. 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" nr. 254 z daty Lwów 16. XI. 1938 zawierającego w artykule pt. „Zapowidajetsia nowyj period polskoji polityky" w ustępie od słów „Ale Polszcza" do końca artykułu, znamiona wyst. z art. 170 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 182 Dzpp. nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. B) nie uwzględnić wniosku Prokuratora o uznanie za usprawiedliwioną konfiskaty w artykule pt. „Zaczynajmo prachu wid osnow" jako przypisany" i konfiskatę tegoż uchylić. Uzasadnienie. Ad. A) Ustęp pod A) w sposób tendencyjny i świadomie fałszywy mogący zaniepokoić ogół publiczny, przestawia sytuację polityczną Polski. Według §§ 487, 489 493 pk. oraz §§ 3 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Ad. B) W ustępie pod B) wymienionym niedopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek przestępstwa. — Przewodniczący Malicki wr. Protokolant Barabolak wr. Za zgodność wz. Koll kier. sekr.

шкодити польській державі — підлягає карі вязниці". Таким робом напр. можнаб підтягнути під поняття „порозуміння з особою, що діє в користь чужого уряду" — кожну розмову з якимнебудь чужинецьким журналістом, який — як патріот чужинецької нації та громадянин чужої держави — мусить, очевидно, дбати про свій національно-державний інтерес. Однак тягар тієї статті у словах „з метою шкодити польській державі". І тут саме „заковика": на тлі інтенції таких звязків („порозуміння") і на тлі дефініції, що саме творить „шкоду держави" — можуть виринати найбільші суперечности й конфлікти між громадянами та владою, що потягатиме їх на підставі цього декрету до відповідальности. Можуть тут теж виринати поважні конфлікти з почуттям професійно-журналістичного обовязку, який каже орудувати тільки правдою і тому в розмові чи листуванні з кожною людиною, поляком чи чужинцем, інформувати його про правдиві речі. Знаємож зі щоденної практики, що не про всі факти вільно писати, хоч їх правдивости ніхто не може оспорювати: одні стоять на становищі, що оголошування їх принеслоб саме добро державі, хочби тому, що може запобіглоб повторенню таких фатів: влада стоїть на становищі, що таке оголошення — це шкода для держави, бо може викликати прилюдний неспокій...

Поширення і поглиблення таких сумнівів маємо у статті 11: „Хто прилюдно поширює вістки, що мусять спричинити болючу шкоду інтересам держави або ослабити оборонного духа громадянства або теж обнизити повагу начальних орґанів держави — підлягає карі вязниці до двох літ і гривни". Тут уже виразно бачимо, що річ іде про писане або друковане слово і тому ця стаття є ще дальшим загостренням приписів пресового декрету. Наводимо буквально цитат з несконфіскованого варшавського „Курієра Польского": „Боїмося, що саме цей дуже широко й загальниково зредаґований параграф декрету стане джерелом нещастя і терпінь для всіх. Поняття „прилюдно" є дуже простяжне. Воно обхоплює віча, збори, пресу, друки, відозви, але також залізничий ваґон, кавярню, цукорню, ресторан, трамвай, театр, кіно, крамницю, фабрику, варстат праці. Розмова, ведена на всіх тих місцях, може бути признана за „прилюдну". Доносництво, шпіцлівство, провокація може стати тут насущним хлібом населення. Поляки мусілиб замінитись у німий нарід, щоб оминути наслідків можливого, досить необережно сказаного слова. Ось чому повинноб здаватися, що одним із перших дій нового парляменту повинна бути новеліза-ція декрету про охорону деяких інтересів держави".

Та вже небувалу досі новину вводять два параграфи 13-ої статті декрету, які творять обмеження і санкції для радіослухачів: декрет передбачує розпорядок міністерства внутрішніх справ, що забороняє „публично" слухати авдицій з означених радіовисильних стацій. І знову прийдеться тут мати до діла з інтерпретацією, що значить „у публичному місці" або „в більшому гурті осіб" (навіть у приватному помешканні?!). Коли одночасно приймемо під увагу специфічний характер політики авдицій Польського Радія (наприклад львівські авдиції в справі Закарпаття чи з нагоди 20-літніх роковин польсько-українських боїв), то можна собі уявити, що значить для міліонів громадян неполяцької національности обмежувати їх свободу при слуханні авдицій закордонних радіостацій.

Інтерес держави — це велике слово. І тому не слід його вживати надто часто, у надто ріжнородному стосуванні, та ще й тоді, коли відразу насуваються сумніви, чи правильно тут ужито того вислову. На сторожі інтересів держави стоїть уряд та всі підчинені йому орґани влади. Але сам той факт, що уряди змінюються і — буває — новий уряд цілком інакше розуміє інтерес держави, ніж його попередник, сам той факт, що у кожній державі (громадянстві) зударяються ріжні політичні програми та світогляди, свідчить, що нема одної тривкої і незмінної дефініції, що саме є добром держави, що є її інтересом. Що й казати, коли річ іде про державу, яка не є однородно національною і яка (за текстом конституції) є „спільним добром усіх громадян", при чому між ріжними групами громадян існують найповажніші і суттєво найбільш суперечні концепції державного устрою та державної внутрішньої і закордонної політики, підтримувані арґументом „інтересу держави". Приклад: українці вважають, що не тільки в їх одностороньо-українському національному інтересі, але й загальному інтересі польської держави лежить впровадити для земель з територіяльною українською меншиною (на тих землях з українською більшістю) автономію, — частина польського громадянства вважає таку вимогу мало не державною зрадою! Ми стоїмо на становищі, що в інтересі держави є, щоб кожний громадянин був характерним патріотом своєї нації, привязаним до рідної мови та віри батьків, бо з сильних характерів громадян складається сила держави. Але знаємо, що такий погляд мусить доводити до розмежовування поняття „нація" і „держава" та до устійнювання меж, де інтерес обох цих понять збігається і де розходиться. Це ціла велика проблема, якої ніяким робом не розвязує така загальникова формула, схоплена в одному реченні, як її представляє 11-та стаття декрету „про охорону деяких інтересів держави".

І тому ми глибоко переконані, що саме в інтересі польської держави є новелізувати той декрет.

ік.

Як писати про політику - за нового декрету.

Пишу цим разом на пробу, щоб перекона тися, чи можна погодити свобідну думку з друкованим словом — під новим пресовим декретом, бо ось люди роблять багато крику, а то — мабуть — нема за що лякатись, тільки треба спокійно і по правді писати.

Мені нагадалось, як свого часу написало було „Нове Зеркало":

„Тихо діти — не кричіть,
Нате вам митрополіт!
Нате вам еще й владику,
Лиш не робіть много крику!"...

Було це мабуть з нагоди покликання першого нашого епископа на владичий престіл до Станиславова, на що десятками років чекало наше громадянство.

А ось тепер усі наші громадяни займаються питанням, політичною новиною: від кого залежить доля Карпатської України чи Руси? Та ця проблема подобалася не тільки українцям, але й нашим полякам, бо ось недалечко від нас гарна країна і збирає охота дещо сказати. Тай треба признати, що цю проблему найдокладніше проаналізувала польська преса. Ось хочби взяти в руки: „Слово Народове", яке в числі 317-ому виразно заявило, що не треба тратити слів, щоб виказати, що віденський арбітраж створив на південь від Карпат: „політичний дивогляд, що скривдив не тільки словаків і русинів, але й мадярів і Польщу!"... Розуміється, кривда нам усім!

І тут знову нагадується мені вислів одного з найповажніших польських політників: маршала Станислава ґрафа Баденього, котрий принагідно сказав був, що коли арбітраж нікого не вдоволяє, то видно, що він справедливий...

Але подія подією, що Закарпатська Русь залишається при Чехословаччині у федерації та хоче називатися Карпатською Україною, щоб покінчити спори і боротьбу на тему: русинів, руснаків, русских та інших настоящих і ненастоящих прізвищ.

КАРЛО ЛЄРБС.

ДОЛЯ МИСТЦЯ.

Одного маляра, що по довгій і пристрасно впертій праці дійшов раптом серед безславних буднів до глибокого признання та вже навіть усміхався на вістку, що його стали вважати пробоєвиком нового напрямку, стрінула важка доля. Він викінчив саме великий образ, що був призначений на „виставу наймолодшого мистецтва" та дуже журився, щоб той образ відставити із своєї робітні. Коли носії постогнуючи потащили образ і зникали вже за сходами, він стояв нагорі веселий, з люлькою в кутику уст та глядів їм услід. Величезна заслона з полотняних повязаних завоїв, що саме зникала за вуглом, — це була сума переведених у важкій праці годин, образ вічного шукання, болючого напруження, розпучливого приниження та головокружної розкоші — вона скривала в собі сповнення туги та давала запоруку остаточного підему вгору. В його серці загорілось одне бажання і він хотів збігти сходами вділ. Тоді поховзнувся і впав коміть головою; та заки ще потахло сонячне почування перемоги, він уже лежав знівечений під ступнями.

А коли по довгій хоробі тяжкого стрясення мізку нібито видоровів, показалося, що цей, якби злобно наперед обрахований упадок скалічив усю його життеву тугість. Німий та оглухлий, нездатний до ніякої праці, він кував у своїй робітні і тільки тоді тремтів від заворушення, як його хотіли з любого місця віддалити, або як хотіли там щось переставити. Аж після цього залишали його крепняки, яких він збагатив, у супокою і остаточно цілком про нього забували. Коли не лежав тихо в ліжку, або бездушно глядів на палітру, яку перед ними тривожно ховав, кидав тяжкою рукою на папір поплутані лінії, відтак розкидав під стіл картки. Пять літ не чув ніхто від нього одного розумного слова.

Але одного дня, коли він неспокійніше, як звичайно, ходив по робітні — а ходив поволі і злегка бутав головою — впав його безвольний погляд на „Ранній Часопис", що випадково лежав на його столі та прилип на відбитім товстим друком оголошенні: „Вистава". Глядів довгу хвилину, і тьмяна полуда його очей звільна оживала і чогось шукала, начеб він зачав над чимсь призадумуватися, начеб з під руїн його думок уставав давно присипаний живий світ. Повільним рухом потягнулася рука кілька разів по чолі; нагло обернувся, рушив до стіни кроком, що нагадував рух пробудженого годинника, взяв свій запорошений капелюх з вішала і вийшов.

Непомітно зійшов сходами вділ і вийшов з дому. Не гаючи ні хвилини, пішов просто з дивною скорістю, трапив на дорогу до виставової палати і ввійшов до будинку. В натовпі відвідувачів, де між звичайними гістьми з кращого світу були деякі дивно одягнені люди, з незвичайним виглядом, ніхто на нього не звернув уваги тай і ніхто був би не пізнав у сухорлявому, сивобородому й пожовклому чоловікові колишнього гордого, самопевного і славного мистця. Якийсь час він блукав мовчки по кімнатах, де якийсь критик мистецтва намагався представників найновішого напрямку перевершити палкими заявами; але з цього клекоту не доходила ніяка сила до його збудженої душі. Так він прийшов остаточно в ті спокійніші місця, де висіли твори певного значіня в охолодженому, чистому повітрі; і той самий упертий гін, що походив з невідомих, темних глибин і допровадив його аж сюди, привів його перед його останній великий твір, що його тут примістили.

Про те, що було далі, довідаємося з опису одного мудрого і поважного чоловіка, який саме в тій хвилині стояв з приятелем перед тим образом. Розмовляли напружено про вічне відроджування людського самопочування, що його стверджує та заперечує постійний закон зміни... При цьому він запримітив, що біля нього станув невеличкий, старший панок, одягнений не по джентельменськи, а якось так, як це буває у сліпих людей та почав також оглядати образ. Але лице чужинця впало йому в очі і пригадало одного хворого, що при збудженні з гарячки старається з трудом відшифрувати та впорядкувати в голові все те, що довкола бачить. Так цей дивний чоловік схилився над табличкою з імям, що була прикріплена до образу. Була це металева плитка, що у відріжненні від інших записаних паперових табличок у кімнаті наймолодших, за роком уродження маляря мала ще порожне місце, призначене на рік його смерти. Нагло спалахнуло лице чужинця від страшної свідомости. З тяжким стогоном він повалився на лавку і зарив пальці в шовкову подушку.

Коли обидва збентежено над ним схилилися, помітили в заворушенні, як із тієї руїни формувалися їм колись знані риси майже забутого лиця. Але в очах, що все ще ототеріло гляділи на образ, вони побачили в незрозумілої скорій черзі процес велитенського переживання: переживання страшної свідомости — і дикий бунт проти долі, що в цій годині жорстоко зняла що раз усю заслону. А далі безмежний страх і ласка якоїсь невимовно глибокої, востаннє розблисклої свідомости, що запалила кілька сердечних ударів високим, ясним полумям, а опісля нагло запалася в нетри і згасла навіки для людських очей...

Перекл. м. м. м.

Апостольська Столиця заіменувала нас апископа **Діонізія Нярадія** апостольським адміністратором Карпатської України з осідком у Хусті. Цей достойник наладнає поправді релігійні відносини і так підуть далі при Божій помочі справи господарського значіння, культури і політики, що своїми звязками наближаться також до найближчої сусідки Польщі, коли вона захоче підтримати здоровий розвиток молодесенької України.

Ми знаємо, що там покищо: гори, аналфабетизм, господарські злидні і до того бездумутять нарід, щоб вертався до мадярів, але знаємо також, що там є природні скарби землі у тих підкарпатських горах і долах, як також добра воля тамошнього народу братися до праці власними силами на свою кращу долю та добра волі провідників, що навчилися працювати з народом і для народу.

Тому ми по щирости бажаємо, щоб ці гори і верхи переміянились у швайцарський краєвид — зеленінь із заможним народом, що власним промислом добуває гараздь, волю і мир. Бажаємо щоб той добрий нарід заспівав нову пісню:

Ой перше, мій перше, мій зелений верше,
Вже ми ліпше буде, як ми було перше...

А з цього певно не вийде ніяка небезпека для мира в Европі ані для Польщі, бо-ж уже прийшов час щоб **усі славяни стали добрими братами!**

І тоді вже не треба буде нас посилати поза врата декрету, на строгі кари... **К. Левицький.**

З польської преси.

Відгомін польсько-совітського порозуміння.

Ендецький „Варшавський Дзєннік Народови" так оцінює віднову польсько-большевицького порозуміння:

„Отож — скажемо на закінчення — на тлі того всього, що сталося і що діється в Европі, треба признати, що вістка подана на початку — це хосенна й необхідна пригадка географічних та історичних фактів, яких не можна поминути, коли думати про майбутнє Европи. Ця пригадка відібється ехом у Берліні, буде хосенна для анґлійських та французських політиків, спонукає румунів подумати про ріжні речі, що мають границю з Совітською Росією, та деяким чехам, що занадто поквапно дали волю своїй фантазії.

„Ця пригадка повинна спонукати також до міркувань і застанови тих людей і в Польщі, які забули, що на схід від нас є не тільки держава боєвого комунізму, але також Росія, що має таку довгу історію, як Польща, і яка може погодитися зі слабим опертям на Балтик, але не може обійтися без берегів Чорного Моря, кавказької нафти і чорнозему свого полудня".

Так і чути ті самі нотки, які ще так недавно гомоніли в ендецькій аґрументації за прилученням цілого Закарпаття до Мадярщини. На думку ендецького публіциста про новий лад на сході Европи рішатимуть тільки інтереси Московщини. Це теж погляд... Але кілько таких поглядів вже заперечило й радикально перекреслило життя!

„Курієр Варшавскі" підходить до цієї справи з іншого боку, хоч доходить до подібних висновків:

„Безсумніву наш загал з живим задоволенням приняв дві вчорашні вістки з ділянки взаємин з сусідами.

„У Мінхені зарисувалася можливість пакту чотирьох великодержав західньої Европи і можливість пустити на бистрі води бігу подій у східній Европі. Але це викликало поважну тривогу в Анґлії й у Франції. Оба уряди, анґлійський та французький заявили тоді на нарадах парляментів, що не думають про пакт чотирьох але що рахують на співпрацю також і Росії в користь мира Европи.

„Отож польсько-російська заява — яка є доброю працею Польщі в користь мира, Польщі, що зберігає всі свої противаги супроти совітського комунізму — підтримує саме таку політику. А це політика напевно краща ніж проповідувана сьогодні тут то там, хочби пошепки чи напівпошепки, політика диких піль у східній Европі".

„Дзєннік Людови" радіє, що польсько-большевицьке порозуміння перекреслює можливість спільного німецько-польського походу на схід:

„Як воно не булоб, треба признати московський протокол за позитивний факт. Цей факт підкреслює незалежність польської політики і перетинає сплетні, які відповідають зрештою тенденціям гітлерівської Німеччини, на тему втягнення Польщі до німецьких планів „святої війни на сході".

Незалежність польської закордонної політики підкреслює також ендецький **„Гонец Варшавскі"**:

„Ріжні масонсько-марксистівські середовища не розуміють, що Польща, ведучи самостійну політику в інтересі власного народу і держави, може міряти одною мірою Німеччину й Росію. Це міра інтересу держави й польського народу, поднктована змаганням до втримання мира й рівноваги в середній і східній Европі".

Орган „Фронту Морж" **„Дзєннік Бидгоскі"** підкреслює з особливим натиском протиукраїнський характер польсько-большевицького порозуміння:

„Цей комунікат (тобто комунікат про польсько-большевицькі розмови — Ред.) має свою промовистість, якщо йде про польсько-німецькі взаємини. Він стверджує незалежність польської політики, яка не піде й не може піти на якінебудь протиросійські походи під диктатом Берліна, того Берліна, що з такою апертістю хоче створити з Карпаторуси зародень майбутньої „Великої України", що має рацію істнування як васал Німеччини і ворог Польщі".

Краківський **„ІКЦ"** уважає, що останній крок польської закордонної політики підсилює рівновагу в новому ладі Европи:

„Коли мова про Росію і польсько - совітські взаємини, то саме у днях, які попередили спільний польсько-совітський комунікат з ріжних підозрілих пресових централь пускали в світ неймовірні теревені, що мали на меті витворити відемну опінію про Польщу, як про державу, що легковажить добродійства мира і думає про ті чи інші політичні авантури.

„В тому стані речей факт, що наново стверджено і то урядовим комунікатом що польсько - совітські взаємини устабілізовані і що пакт про неагресію виключає можливість війни між обома державами — має своє велике значіння. Польща дає в той спосіб вислів своїй волі продовжувати політику рівноваги також і в нових умовинах, коли могло би виринути питання, чи супроти зміненого укладу сил Европи давні концепції і давні порозуміння ще обовязують".

Припинили діяльність читальні „Просвіти" у Ворохті.

Надвірнянське староство рішенням з дня 17. листопада ц. р. припинило діяльність найрухливішої в делятинській філіяльній окрузі читальні „Просвіти" у Ворохті, що вже 35 років працює для культурно-освітнього розвитку села. В цьому ювилейному році читальня мала коло 200 членів і гарну бібліотеку. При читальні гарно працювали самоосвітній, театральний і музичний гурток, „Молода Просвіта" і хор; рік-річно відбувалися Шевченківські концерти, академії, театральні вистави та інші національні свята. В липні ц. р. читальня улаштувала першу й одиноку на Гуцульщині виставу книжки і преси, вкінці 21. вересня ц. р. відсвяткувала найкраще на Гуцульщині ювилейне свято в честь Матері-Просвіти, що його звеличав своєю приявністю голова Матірнього Т-ва „Просвіта" у Львові д-р І. Брик з ювилейним прапором. Текст рішення староства такий:

Starostwo Powiatowe Nadwórniańskie. Nr. B. A. 4/72/r/38. Nadwórna, dnia 17. XI. 1938. Do Zarządu T-wa Czytelnia „Proświty" w Worochcie (na ręce przewodniczącego p. Fedora Hawryluka). Na zasadzie art. 41. ust. ostatni w związku z art. 16. prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. X. 1932 (Dz. U. R. P. nr. 94, poz. 808) zawieszam działalność stowarzyszenia Czytelnia „Proświty" w Worochcie, ponieważ Stowarzyszenie, urządzając dnia 21. września 1938 r. obchód z okazji 70-lecia istnienia „Proświty", nie zastosowało się do zatwierdzonego przez Starostwo programu obchodu, lecz program ten samowolnie przekroczyło przez wystąpienie w czasie obchodu ze sztandarem T-wa „Proświta", który w myśl decyzji M. S. Wewn. z dnia 23. II. 1938 nr. A. P. 3—100 może być używany przy zbiorowych wystąpieniach Zarządu Głównego, co w danym wypadku nie miało miejsca

Z powyższego wynika, że Stowarzyszenie przekroczyło zakres swoich uprawnień i wykroczyło przeciw obowiązującemu prawu, wobec czego należało zastosować rygory z art. 16 prawa o stowarzyszeniach.

Od decyzji niniejszej służy prawo wniesienia odwołania do Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie za pośrednictwem tut. Starostwa w ciągu dni 14-tu, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia.

Równocześnie na zasadzie art. 87 pkt. 4 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22. III. 1928 o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. nr. 36, poz. 341) orzekam, że decyzja niniejsza jako wydana w interesie publicznym jest natychmiast wykonalna i ewentualne odwołanie nie ma mocy wstrzymującej.

Za Starostę Powiatowego:
(Cais — wicestarosta)

Тут слід ще згадати, що недавно **припинили діяльність читальні „Просвіти" в Яблониці коло Ворохти** за те, що аматорський гурток відбував проби у Вороненці.

В днях 25. і 26. листопада ц. р. місцева поліція в асисті військової міліції опечатала бібліотеку, канцелярію і домівку читальні в Народнім Домі у Ворохті.

Внесено відклик до станиславівського воєвідства.

З українського життя у Варшаві.

АКАДЕМІЧНА МОЛОДЬ І ЦЕРКВА.

У виповненій салі Української Студентської Громади у Варшаві дня 25. XI. відбувся відчит о. д-ра Гриньоха п.н. „Академічна молодь і Церква". Приказом поступу є сильна віра і пізнання догм. Треба розбити індиферентизм релігійний, що є злом моральним. Церква мусить стати храмом Божого життя у нас. Свій світогляд національний треба будувати нам на тривких засадах Христової Церкви.

Вивязалась досить ріжноманітна дискусія. Замітні були слова п. В. Пасічняка: „Наш нарід, щоб опертися усім злим, мусить стати войном та аскетом".

В 950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ.

Українська Студентська Громада у Варшаві задумала в дні 26. XI. ц. р. відсвяткувати на ширшу скалю свято хрещення України. В останній хвилині прийшла заборона від комісаріяту уряду „споводу небезпеченьства публічнего". Тому свято відбулося лише в домівці У. С. Гр. Гостей було багато, а ще більше розійшлось.

Мішаний церковно-студентський хор під умілою диригентурою п. І. Ткачука відспівав імпозантно „Милость мира". „Отче Наш", „Вірую" та „Боже, вислухай благання". Слово о. д-ра Гриньоха, повне віри у краще завтра українського народу, зробило на всіх сильне враження. Всі слідкували пильно за словами предлагента та переносились на українські землі ген далеко, де колись св. Андрей на київських горах поставив хрест світанку і сонця. Багато точок програми не вспіли було виконати і свято закінчилося відспіванням національного гимну.

В дні 27. XI. відбулася співана Служба Божа у гр.-кат. василіянській церкві з нагоди відсвяткування свята хрещення України. До Служби Божої стануло трьох священників. Церковно-студентський хор під управою п. І Ткачука співав добре. Українська Студетська Громада прийшла із своїм прапором. Церква була переповнена вірними. На звуки „Боже, вислухай благання" похилився прапор українського студентства, всі вірні клякнули. О. С.

ГРАФ ЧАКІ — МАДЯРСЬКИМ МІНІСТРОМ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ?

Як твердить „Ексчендж Телеграф", наслідником мін. Каніі стане мабуть гр. Степан Чакі, шеф кабінету міністерства закорд. справи.

„Границ між Карпатською Україною і Мадярщиною будуть такі, як їх визначив віденський арбітраж".

— ЗАЯВИВ МІН. ЧІЯНО.

Мін. Чіяно виголосив у середу вечором у венецькій Палаті в Римі на сесії Великої Фашистівської Ради велику політичну промову, в якій зясував нову ситуацію в Середній Европі по судетській кризі, мінхенському договорі й віденському арбітражі. Він присвятив окрему частину промови Карпатській Україні, стверджуючи, що деякі чинники намагалися справою кордонів Карпатської України повалити вісь Рим—Берлін, але зусилля не пощастили.

КОРДОНИ МІЖ КАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ И МАДЯРЩИНОЮ БУДУТЬ ТАКІ, ЯК ВИРІШЕНО ДВАЦЯТЬКІЛЬКА ДНІВ ТОМУ У ВІДНІ.

Між Німеччиною й Італією є в цій справі повна однозгідність поглядів, не дивлячись на те, що про те писала преса.

НІМЕЧЧИНА И ІТАЛІЯ НЕБАВОМ ФОРМАЛЬНО ЗАГАРАНТУЮТЬ КОРДОНИ ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.

Берлінський „Гренцботе" повідомляє, що Німеччина й Італія рішили проголосити гарантію чесько-словацько-українських кордонів, щоб унеможливити ускі інтриги.

ПРЕДСТАВНИКИ ПОЛЬСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА ВІДВІДАЛИ ПРЕМІЄРА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Як подає пресова служба Карпатської України, польський консуль зі Севлюша і представники польського посольства з Праги відвідали премієра о. д-ра Волошина і висловили йому привіт та побажання від посольства й консуляту.

МАДЯРЩИНА ПРИПИНИЛА ДИВЕРСІЙНУ І ПРОПАГАНДИВНУ АКЦІЮ ПРОТИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Пресова служба Карпатської України стверджує, що на південному пограниччі Карпатської України припинилась диверсійна акція. Мадярське радіо і преса перестали вести протиукраїнську пропаганду.

ПРЕМІЄР О. ВОЛОШИН ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ЗДОРОВЛЯ.

Прем. о. Волошин вертається до здоровля, температура у нього помітно обнизилася.

З усіх околиць приїздять делеґації, щоб довідатися про стан здоровля премієра та побажати йому скорого видужання.

ЕЛЄКТРИЧНА МАҐІСТРАЛЯ З ЧЕХІЇ ДО ХУСТУ

Чеська преса приносить цікаву вістку, що фірма Шкоди випрацювала плян великої електричної залізниці, яка велаб по цілій території федеративної республики із Чех аж на Карпатську Україну. Погінну силу черпалаб залізниця із спеціяльних водних застав та водних електрівень, які доставлялиб енергію не лиш для залізниці, але приспішилиб теж електрифікацію держави, зокрема Словаччини і Карпатської України, які мають багато швидких рік. Електрична залізниця не мусілаб мати власного шляху, як залізниця, а моглаб іти по відповідно пристосованих дорогах. Таким чином держава щадилаб на вугіллі, якого не має за багато.

МІН. Ю. РЕВАЙ ДЯКУЄ ҐЕН. СИРОВОМУ В ІМЕНИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Як подає пресова служба Карпатської України, уряд рішив зложити димісію на окремому надзвичайному засіданні, на якому прем. Сировий подякував за співпрацю всім міністрам — зокрема українським та словацьким. Мін. Черни подякував премієрові від чехів, о. Тісо від словаків, мін. Ревай від українців. Він подякував зокрема за підтримку для Карпатської України у важких хвилинах та за поміч в ухваленні конституції.

ПЕРЕД РЕОРҐАНІЗАЦІЄЮ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ І КОНСУЛЯРНИХ СТАНИЦЬ ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.

Як подає АТЕ празький уряд рішив зреорґанізувати свою закордонну службу. Він аліквідує свої ґенеральні консуляти в Парижі, Берліні та в Льондоні, передаючи їхні функції місцевим посольствам. Також скасують посольства у Південній Америці і в Альбанії та низку консулятів.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 4. грудня 1888.

„ПОЛІТИКА НАКИДУВАННЯ".

„Краківська „Нова Реформа" зґадуючи про рішення міністерства внутрішніх справ ренурсу „Народньої Ради" проти польського письма в руських вістях, дедак від себе таку замітку: „Признаних вістях, дедак від себе таку замітку: „Признаємося, що ціла ся азбучна справа вимагає у нас прикре вражіння. Ми воліли би, щоб русини не прикре вражіння. Ми воліли би, щоб русини не приписували такої великої ваги до азбуки і щоб раз дійшло до того, щоб наші діти в народніх школах Східної Галичини не потребували вчитися дасної азбуки. Для в цій справі не рішає те, що було би нам мило. Коли русини до своєї від віків уживаної азбуки приладають таку велику вагу, що лише ті письма уважають руськими, що писані тією азбукою, — коли уважають цю азбуку своїм народнім майном і ділом зі зверхніх взнаи своєї національности, — то не гадаємо щоби хтонебудь мав право накладати їм під тим оглядом якусь зміну, якої вони самі не хочуть. Волне таке накидування напатрібно дрочить і ятрить, викликує реперімісації ані не сягає цілі, бо трудно допустити, щоб русини для того, що до них писатимуть латинською азбукою, рішилися занехати свою азбуку, до якої — справедливо чи несправедливо — прикладають таку велику вагу. Вельми треба би бажати, щоб уже раз занехали ту хибну політику накидування".

НІМЕЦЬКО-АВСТРІЯСЬКИЙ СОЮЗ.

„Російське преса, подібно як французька, піхопила сварку німецьких газет з австрійськими і доказує тепер, що між німецьким цісарем та архикн. Рудольфом є великий антаґонізм і що німецько-австрійський союз розлазиться."

ЗА ПРИЛУЧЕННЯ БЕЛЬҐІЇ ДО ФРАНЦІЇ.

„Соціялістичний рух у Бельгії, що в останніх часах прибрав був великі розміри, опав трохи, хоча в Шарльов відбувся конґрес робітників, на якому ухвалено припинити всяку роботу. Характеристичне в цьому русі бельгійських соціялістів є те, що відізвались вже голосом за прилученням Бельгії до Франції. Так бодай пише німецька преса."

ЧЕСЬКА МЕНШИНА У НІМЕЧЧИНІ І НІМЕЦЬКА В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Як подає „Прагер Прессе", на основі найновішого урегулювання чесько-німецького кордону Німеччина дістала простір, на якому 1930 р. жило 2,830.000 німців та 750.000 чехів. На просторах, що залишилися при Чехословаччині живе 240.000 німців у чеських краях і 146.000 у Словаччині й Карпатській Україні. Без сумніву ті цифри неточні — годі зясувати собі, які зміни ввели до них масові втечі у критичних часах, право опції і т. п.

На основі приблизної оцінки можна припускати, що чеська меншина в Німеччині, яка до переходу Судетів нараховувала 50.000 душ в Австрії та 11.000 в окрузі Ґлац (Кладзко) на Шлеську, тепер збільшилася до 600.000. Зате у Чехо-Словаччині залишилося 350—380.000 німців

ХТО ЗГИНУВ РАЗОМ З КОДРЕАНУ?

Аґенція Радор опублікувала офіційний комунікат другого корпусу армії, який подає подробиці убивства Кодреану. З нього довідуємося, що крім цього останнього згинув Микола Констянтінеску, Ян Карінака і Дору Беліма це (вбивники бувшого премієра Дуки, засуджені на безречинцеву вязницю), Ян Каратанесо, Йосиф Бозатан, Степан Курка, Ян Пеле, Ян Стаде, Ян Атанасію, Гаврило Богдан і Раду Вляд, (вбивники Михайла Стелеску, засуджені на безречинцеву вязницю) та Степан Ґеоґреску і Ян Теандафір, (засуджені на 10 літ вязниці також за вбивство Михайла Стелеску).

На місце випадку прибули зараз представники військового суду 2-го корпусу армії та цивільного суду. Смерть 14-ох вязнів стверднв лікар у присутности комісії. В цій справі йде слідство. Похорон вбитих відбувся в середу рано у військовій вязниці в Зілява.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

ЖИДІВСЬКА НЕБЕЗПЕКА НА ДАЛ. СХОДІ

Японська націоналістична преса домагається, щоб влада енергійно протиставилася напливові жидів з Німеччини на Далекий Схід. „Кокумін" дораджує урядові, щоб видав закон, який стримав би жидівську іміґрацію.

ЗВИЧАЙНА СЕСІЯ СОЙМУ.

Президент держави закрив надзвичайну сесію сойму й одночасно відкрив звичайну сесію, що займеться в першу чергу буджетом, якого прелімінар уряд вже вніс. На засіданні сойму, що відбудеться в пятницю, віцепремієр Квятковський виголосить експозе.

Британський уряд розгляне нову позичку на збройня.

Британський канцлер скарбу Саймон промовляв у Палаті Громад у справі фінансування дозброєння; він заявив, що необхідно розписати позичку на збройня. Закон про позичку на збройня з 1936. р. уповажнив уряд до внутрішньої позички до висоти 400,000.000 фунтів штерлінґів аж до кінця цього буджетового року. На основі цього закону уряд позичив на внутрішньому ринку на збройня 180,000.000 фунтів; залишається ще невихіснуваних 220 міліонів фунтів штерлінґів.

На думку Саймона, по вичерпанні цієї квоти буде необхідно розписати дальшу внутрішню позичку; зрештою канцлер не передбачує, щоб ця необхідність прийшла скорше, як у 1939. році.

Англійська преса міркує, що нова внутрішня позичка на збройня сягатиме 400,000.000 фунтів штерлінґів.

Засвідчіть свою свідомість і вплетіть свою нитку у прапор „Просвіти"!

Конференція круглого стола у справі Палестини.

Всі кола, заінтересовані у Палестині, зосередили увагу на плянї конференції круглого стола, яка має розвязати палестинське питання. В арабських колах мають надію, що великий муфті матиме змогу висловити свої погляди; арабська публична опінія булаб невдоволена, якби великий муфті та його представники не могли взяти участи в розмовах. У нарадах візьмуть участь також представники інших арабських держав. Ірак уже приготовляє свою декларацію; уряд Ібн Савда вже порозумівся з урядом Іраку, щоб узгіднити погляди обох делеґацій у переговорах.

—o—

„Франція перемогла анархістичні рухи підсилювані зі зовні".

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА ПРО НЕВДАЧУ ҐЕНЕ-РАЛЬНОГО СТРАЙКУ.

Одинока комуністична „Юманіте" намагається твердити, що „працююча Франція відповіла на заклик Ґенеральної Конфедерації праці". Зрештою, навіть Блюм у „Попюлері" признається до невдачі.

„Евр" підкреслює, що ніякого генерального страйку не було — вибухла лише низка поодиноких спонтанних страйків.

Праві часописи з вдоволенням стверджують, що у Франції переміг інстинкт ладу і права. Франція виявила себе здібною перемогти анархічні рухи, підсилювані зі зовні.

КОЛИ ЗБЕРУТЬСЯ ЗАКОНОДАТНІ ПАЛАТИ?

Прем. Далядіє відбуде в четвер нараду з провідниками радикальної парляментарної фракції, опісля заповість, коли задумує склика ти законодатні палати. Припускають, що вони зберуться між 6. і 13. ц. м, найправдоподібніше 9. ц. м.

Присилайте передплату!

Жіноча сторінка.

ЯКІСТЬ ЧИ КІЛЬКІСТЬ.

Могутні та сильні нації ведуть сьогодні пропаганду за якнайсильнішим приростом населення, бо бачать у ньому свою могутність і силу.

Зате ми, задоволені численністю нашого народу, починаємо не дбати вже за його кількість ані за боротьбу з такими страшними руйниками нації, як: „біла смерть", бездітність або система „одної дитини".

Директор державного статистичного бюра в Берліні доказує на підставі дослідів, що з 1000 людей після 150 літ, при дводитинній системі, залишилося тільки 92 одиниці. Це означає, він доказує, що вимирає ця 1000-ка по 300 роках.

Наш нарід віддавна стоїть уже на тій небезпечній дорозі, а найбільш болюче те, що цього злочину допускаються не тільки „низи", але найбільш інтеліґентні родини, які могли б дати своїй нації неодин талант, неодну взірцеву одиницю. Чи є в нас сьогодні кількох братів, кілька сестер, які вели б культурну роботу спираючись взаїмно?

Уже в найближчих поколіннях бракне нам тієї творчої сили, бракне нам людей. Досліди над мистецтвом і літературою, доказують нам, що всі ґенії, були членами багаточисленної родини. Це зовсім зрозуміле, що більша можливість найти талановиті діти у 5—6-дитинній родині, ніж у родині, яка має тільки одну дитину.

Тому українська родина мусить дійти знову як колись до стану, коли матиме найменше 3—4 дітей, бо інакше наш нарід певно загине.

Коли спитаємо нашу пересічну українську родину, чому в неї тільки „одна" дитина, дістанемо звичайно відповідь: „Навіщо множити бідаків, ми ж навіть для нашого одинака не можемо найти місця!"

Це правда, мое панство, для вачих „ одинаків" ви місця не зможете найти, але якби тих дітей було більше, вони набрали б такого гарту у життєвій боротьбі, що не ви для них, але вони самі „пястуками" добули б собі хліб і місце. Чи всі сьогодняшні великі люди, які трясуть політикою світа, були магнатами або студіювали високі школи?

Ні! Вони добули собі значіння тільки тому, що набрали гарту у життєвій боротьбі, залишені самим собі.

Не можна жити самою надією, що колесо історії перекотиться скоро через часи політичної нужди, господарського занепаду і національного гнету, і аж тоді нарід оглянеться за провідною верствою.

Щоб мати широку масу інтеліґенції треба буде нам багато-багато робітників до праці і тому треба, щоб росла все нова і свіжа ґенерація молоді, яка могла б вести надпочате діло попередніх поколінь.

Пропагуючи ідею численної родини, тимсамим іще не поборюємо якостевого принципу. Звертаємо тільки увагу заінтересованим у цій важній, незвичайно важливій справі, щоб при питанні **якости**, звертали теж увагу на те, що є моменти, в яких відграє ролю теж і **кількість**.

Яр. Мандюкова.

СЬОГОДНІШНЯ ЧЕШКА.

Буря, яка перелетіла над Чехією лишила свої великі сліди і в житті чеської жінки. Звикла до значного добробуту, до безжурного хоч і працьовитого життя чеська жінка стала раптово перед великими клопотами, відповідальністю та обовязками. З того всього вийшла вона з одного боку досить добре, бо виявила в тяжку годину свого народу досить зрівноважености і готовости нести тяжкі наслідки, які потяглаб за собою війна, а з другого боку зазнала вона досить значних утрат на полі своєї рівноправности та еманципації.

Чешка досить далека і чужа нам українкам своєю психікою, своїми замилуваннями та своїм внутрішнім життям. Чешка скоро забула про ті часи неволі свого народу, від яких її ділило ледви двацять літ. Зразкова господиня — чешка не все була зразковою матірю. Такої кількости розводів як у Чехії мало де можна було зустріти, а також і такого легкого зближення між жіночою і мужеською молоддю як це було у Чехії мало де можна було побачити. Це зближення далеке від тої свободи і товариських звязків, які панують чи то в Англії чи то навіть в Америці. В Чехії ці взаємини заходили дуже далеко і мали цілком інший, звичайно чисто фізичний підклад. Звичайно це й було причиною того, що чеська жінка дуже усамостійнювалась у своєму житті, особливо у своїй господарській незалежности. Дуже матеріялістично настроена чешка не тільки у подружжі шукала для себе матеріяльних користей, але старалась свої власні заробітки збільшити, щоб так росло її майно, яке давало їй запоруку на випадок розводу з чоловіком забезпеченого і вигідного життя. Трудно сказати, щоб серед загалу чеського жіноцтва ідеольогічні міркування в цій ділянці відогравали більшу ролю. Більшість заробкового жіноцтва над ріжними фемінистичними ідеями та ідеалами зовсім не задумувалась, а пильнувала тільки особистого інтересу.

Та треба віддати справедливість сьогоднішній чешці, що коли прийшла скрутна хвилина для її народу, вона зуміла без великого протесту поступитись власним інтересом. Великий наплив урядовців з ріжних сторін пограниччя змушує чеські уряди подумати над тим, де тих урядовців примістити. І ось тут повстало рішення звільнити з праці всіх замужніх жінок, що досі заповнюють ще ріжні уряди. Мають вони у випадку, коли їх чоловік заробляє на життя своєї родини, уступити місце тим безробітним урядовцям, що через останні події лишились без праці. Закон передбачує для таких замужніх жінок відшкодування у висоті внесених ними обезпечених податків, які виплачуватимуть їм ратами. Треба зазначити, що чешки досить спокійно поставились до цього нового і прикрого для них удару і в чеській пресі можна побачити досить тверезих міркувань з цього приводу зпід пера жінок.

Багато ще ріжних подібних прикрощів чекає чеську жінку, але власне тут виявляє вона одну добру рису своєї вдачі — в тяжкі хвилини для народу чешка здібна на великі жертви.

—o—

ТРОХИ КОСМЕТИКИ.

ПОДВІЙНЕ ПІДБОРІДДЯ.

Гарненькі личка дуже часто скоро тратять свою принаду через так звane „подвійне підборіддя". Наростання цього подвійного підборіддя деформує риси жіночого личка і старіє його. Причиною цього буває найчастіше ослаблення лицевих мязів, що тратять свою міцність і обростають товщем, а також від злої переміни матерії.

Єдиним засобом запобігти творенню цього подвійного підборіддя є прискорити яко-мога можливо обіг крови та посилити опалі мязи. Масаж електричний чи ручний, „підбивання", а також ґімнастика шиї і підборіддя це найліпші засоби запобігти цьому лихові.

Електричний масаж треба робити лише у спеціялістів. І з ручним масажем у цьому випадку теж найліпше звернутись до доброї масажистки, але „підбивання" можна робити і самому собі. Це підбивання можна робити найліпше полотняним рушником, зложеним кілька разів. Тримати цей рушник треба за кінці а серединою підбивати підборіддя. Такі удари треба все відповідно і послідовно збільшувати (аж до 50 разів) намочивши раніше середину олією чи відповідною запашною зимною водою, яку порадить добра косметичка. По такому підбиванні підборіддя почервоніє на якийсь час, але це зачервоніння тільки свідчить про те, що обіг крови збільшився, а по кількох хвилинах відпочинку воно цілком зникне. Таке підбивання треба практикувати рано і ввечір. Можна також таке „підбивання" робити і звичайною стороною руки. Руку зложити в кулак, але так, щоб він був затиснений, а еластичний і енергійно так підбивати підборіддя.

З ґімнастичних рухів будуть найліпші такі:

1) Повертати повільно головою направо і наліво, але так, щоб памена не рухались.

2) Відкинути голову на плечі як тільки далі можна, а потім так схиляти її на груди.

3) Схиляти голову то на одне то на друге плече. Цей рух дуже добре впливає і на змучені нерви та перепрацьовану голову.

4) Підпихати підборіддя кулаком так, щоб відхилити голову назад, але рівночасно робити цьому відпиханню певний опір. Таксамо вахиляти голову наперед, але робити цьому спротиа підпертим під підборіддя кулаком. Кулак уміститн добре під саму середину підборіддя.

Щоденне виконання цих кількох порад дасть дуже добрі висліди, а часу багато не забере.

—o—

З нашої хвочіки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

Роковини смерти Марії Марковички мали слабий відгук цього року. Також і вечір у клюбі „Нової Хати" і „Труду", присвячений її памяті, стягнув мало слухачів. А шкода! Бо реферат м-ра **Ірини Любінецької** п. н. **„Кілька відслон із життя Марії Маркович"** давав багато нового матеріялу.

Референтка покористувалась листуванням Марії Марковички. Воно вийшло великим томом за редакцією Богдана Лепкого. У цих листах пізнаємо Марію Маркович. Спокійний тон, опанована мова, а над усе стиль подібний до того з її оповідань, повсім згідні з тим образом, що його витворила наша уява. Та прибуває й багато нових рисок. Марія Маркович — це ніжна, любляча мати, що над усе піклується своїм сином Богдасем. Вона не розлучається з ним ніколи. Обсипана красуня та успішна письменниця, здається вище всього цього ставить своє материнство. Бо в її листах Богдась це центральна особа, а в її зацікавленні теж.

Із здивуванням довідуємось про грошеві клопоти письменниці. Хоч вона мала і поважні гонорарі, вона все була в недостачі. Спершу винною були лихі заробки її мужа, пізніше її заграничні подорож. Щойно на старости літ, вже вдруге заміжня, вона зажила спокійно і в достатках.

Цікаві також її взаємини з товаришами пера. Пізнаємо їх із листів, що залишились. З усіх бо живе зацікавлення її особою, хоч деякі можна назвати дещо дружніми, як напр. лист Шевченка. Мрійливий настрій листів Ількі Дорошенка, палкий Макарова і батьківський Тургенєва це лише віхміни тих почувань, що їх викликувала „Нерозгадана Сфінкс". Її відношення до тих людей не знаємо. Але з листів видно, що й адресати цього не знали. Вона була для них таємна і нікому не дозволила ближче підійти до себе.

Відчит переплітала референтка відчитуванням листів, деякі з них перекладала з російської мови. Вечір затягнувся через те до пізна, але присутні слухали всього з захопленням. На дискусію вже не лишилось багато часу. Говорили пп. Залізняк, Чехович, Коренець, Бурачинська.

ГОСПОДАРСЬКІ ПОКАЗИ.

Звичай господарських показів прийнявся не лише у Львові. Також і Край починає ним цікавитись. Оце вперше запросив „Нову Хату" Союз Українок у **Дрогобичі.** Від 21. до 27. листопада перебула п. Наталка Гаврих-Костецька там ряд показів.

Покази відбувались у приміщенні Союзу Українок. Поруч мали лише членки т-ва, всіх учасниць було тридцять три. Курс тривав пять днів. Треба було в тому короткому часі дати огляд нового куховарення, а також взяти на увагу спеціяльні побажання членок. Показ починався кожного дня в 5-тій год. і тривав до 7-ої. Перший вечір був присвячений особливій новинці, а саме **вітамінковим лакомінкам.** Показано цитриновий, яблінний і чекалядовий креми (неварений) та овочеву сирівку. Другого дня переведено **печиво,** а саме на бізнянні членок пампушки, півфранцуське тісто, смажені грінці та солянки. Третій показ обіймав ріжні роди **канапок,** а саме тортові, накладані, бутерки і тартінки. Четвертого вечора пізнали присутні ще одну вітамінову новинку, а саме **сирі салати** з зелени, капусти та сирім того французьку. Тут долучено ще овочеві пєрорібки з гороху і журавини.

Пятий вечір мав характер **зразкового приняття.** Не завдавати стіл показано на трьох столах, дитячому, до снідання і на холодну вечерю. Окрім цього був ще стіл буфетовий, де учасниці курсу виставили власноручно приладжені страви. Все те, що вичитали на курсі, могли випробувати. Спершу був відчит п. Гаврих-Костецької про спосіб приймання гостей, а пізніше учасниці коштували страви та на милій гутірці провели вечір.

Дрогобичанки були курсом дуже вдоволені та виявили побажання влаштувати ще один подібний перед святами.

Сторінка без політики.

Бенкет сто тисяч котів.

Таємничі пригоди на Індійському Океані.

Недавно подали ми вістку про те, що на Індійському Океані натрапив англійський корабель на масу мертвих котів, що плавали по морі. Як виявилося ті коти походили зі самітного острову, куди дістались з розбитого корабля. Підчас ловлі риб котів захопив приплив і безліч самітних мешканців котячого острову потонуло у морських водах.

Сьогодні подамо деякі подробиці про той таємничий острів, на підставі очевидця Ф. Вілінгса, який брав участь у подорожі кораблем, який натрапив на самітний котячий острів. Отже той очевидець оповідає таке:

На слід того таємничого острову попали ми зовсім несподівано. У Таматаві наш капітан забрав на чердак деяку кількість шукачів гуано (штучний навіз із морських вапняних скель). Тубильці оповіли нам про коралевий острів, на якому живе приблизно сто тисяч диких котів. Туди дістались коти перед сімдесяти роками, а саме із розбитого корабля врятувалася одна пара, яка згодом розплодилася до нечуваної кількости. Хоч нам не було подорозі, ми таки рішили збочити з головного напрямку нашої подорожі, щоб познайомитися ближче з островом, на якому тубильці прожили одну з найбільших таємничих своїх морських пригод.

Острів без рослин.

Одного пополудня побачили ми той острів. Був це пустий скелистий грунт, без ніяких дерев та без рослин. Сонце пекло немилосердно. В його ясних променях виринали з лягун червоні коралеві рафи. Невже бронзовошкірим бурлакам стрілив якийсь дурний жарт до голови, що вони намовили нас зійти зі свого шляху? Наш капітан починав уже кидати гострий погляд на безжурних тубильців, які оповідали собі, гейби ніколи нічого, якісь казки. За той час наш вантажних закинув якор, ми сіли в човен та поплили в напрямі острову. Зі собою взяли ми двох тубильців. Сонце пражило майже прямовісно із чистого блакитного неба. Довкола нас підскакували в морі риби-скакуни, що наче модерні моделі бомб перетинали воду й повітря блискучими луковатими лініями. Чим ближче до берега ми припливали, тим більше цікавило нас морське дно, яке на віддалі 50 м. від берега видно було крізь чисту як шкло воду, наче на долоні.

Менш-більш по триста уларах весла, застряг наш човен у пливкім піску лягуни. Мадагасси пішли далі пішки, а ми за ними в наших водних чоботах. Справді кільометрова площа скель виглядала таємничо і привабливо одночасно. Перед нами виднів прегарний місячний краєвид, в якому океан за тисячі літ повижолоблював преріжні проходи-коридори.

Занепокоєні мешканці.

Раптом почули ми вереск. Такий нагальний вереск, що ми стороміли. А за тим вереском довге пронизливе голосіння-мявкіт. Ті несамовиті голоси, наче від примар виходили з печери віддаленої від нас не далі, як 10 кроків. Мадагасси підняли миттю кілька камінчиків із скельного дна та почали ним жбурляти в темний отвір печери. По кількох секундах із печери вискочив велитенський кіт і наче блискавка щез у найближчій печері. Мадагасси споглядали тріюмфально на наше счудування. Відтак вони почали надобре бомбардувати печеру великими каменюками. По перших метах вискочив із печери добрий тузин чорних потвор і шугнув попри нас. Несамовиті мешканці острову гонили короткими поперечними і зигзакуватими скоками по скелистім грунті й мигали своїми пасистими шкірами перед нашими очима.

Скупані потом брили ми далі. Небавом сонячна горяч почала зменшуватися. Наставав вечір. Звірята ждали аж настане повний вечір і темінь, щоб підчас нічного холоду вибратися на ловлю риб. Ми не потребували довго ждати на оригінальне видовище. Сонце швидко перемінилося у велику вогнену кулю і раптом щезло на горизонті. Чим нижче сідало сонце на дзеркалі океану, тим більше оживав острів. Колиж настав справжній вечір — на острові почався несамовитий концерт. Спершу давалися чути поодинокі звуки, відтак вони перейшли в один пекольний мявкіт. Коти почали виходити зі своїх печер без страху і не зважаючи на людей, збиралися у лави та йшли у напрямі надбережних лягун.

Нічні лови.

Ціла армія котів, сірих, бурих, чорних, білих кинулася вділ у воду, що чим раз більше відступала від берега. Перший ряд котів кинувся у воду вплав. За ними інші ряди. Коти маневрували в той спосіб, щоб рибам відтяти дорогу на повне море та замкнути свій ловецький ланцюг. Той ланцюг ставав все грубший і грубший аж згодом перемінився у справді непрохідний мур. Тоді той живий фронт обернувся і почав гнати риби перед себе, щоб вони таки не передерлися з останніми хвилями. Відтак коти поставали у воді на задні лаби й почали на право й ліво кусати, роздирати риби, що опинилися вже лиш на мокрім грунті. При тому котяча армія несамовито мявкотіла та верещала, порскала, скомліла... Цілі тонни риб почали щезати в ненаситних шлунках. Понад котячу лаву спиналися коти-матері, щоб у зубах принести своїм малим поживу, що верещали пронизливо на березі.

Ніч швидко втікала, проте вакханалії над морським берегом все таки ще тривали. Ми спішилися й не могли до кінця приглядатися котячому бенкетові. На сигнал із корабля мусіли ми відплисти човном. Коли корабель пускався вже в дальшу дорогу, чули ми ще жахливий мявкіт, який переходив у якесь пекольне стаккато, а нам мороз проходив поза шкіру".

Скандал з причини цілунку на екрані.

У паріському кіні на бульварі Сен Жермен трапилася авантура, яка була для Парижа і зокрема для латинської дільниці справжньою несподіванкою.

Публика вчинила авантуру з тієї причини, що цілунок аманта та амантки на сцені тривав довше, ніж це дозволюють правила доброї поведінки. На салі почалися протести, частина публики стала ломати крісла. Управа кіна покликала поліцію і коло 100 демонстрантів, здебільша студентську молодь, відставила на поліцію. Комісар дав демонстрантам упімнення та велів виявляти більше зрозуміння для екранових амантів. Судового слідства проти демонстрантів не починали ніякого.

Півнагий мужчина зі шаблею на вулицях Парижа.

В ночі 26. м. м. паріський поліцієнт, який обходив свій район при рі де Ріволі немало здивувався, коли побачив раптом серед вулиці якогось мужчину, що біг в одній лиш сорочці, з обнаженою шаблею в руці. Поліцієнт счинив негайно алярм і при допомозі інших поліцистів, що збіглися на звук свистка, зловив нічного бігуна зі шаблею. Поліцисти думали, що мають до діла з навіженим і відвезли його до поліційного комісаріяту.

І комісар спершу теж думав, що має перед собою божевільного, одначе, коли „божевільний" почав говорити, справа вияснилася.

— Ми обоє з жінкою посварилися і жінка зробила мені жахливу сцену — оповідав чоловік із шаблею. — Підчас сварки вона зірвала зі стіни шаблю, що там висіла та кинулась на мене. Мені вдалося вирвати оскаженілій жінці із рук шаблю, але вона витрунула мене на сходи і замкнула двері. Даремне я стукав і дзвонив... Вона не відзивалась. Мені не залишалося нічого іншого, як піти на поліцію, що я теж і зробив.

Комісар залишив нещасного мужа нанч у комісаріяті. Рано покликав жінку, яка потвердила слова мужа. Після вияснення справи мужа й жінку пустив комісар домів, але шаблю на всякий випадок сконфіскував.

Союз Українських Професійних Музик у Львові
оголошує

Конкурс

для молодих виконавців піяністів і співаків.

що відбудеться у Львові в місяці травні 1939 р. До конкурсу можна заголошуватися найдальше до кінця лютого 1939 р.

Склад конкурсового журі, кількість і висота нагород і докладний реченець конкурсу оголошено своєчасно.

Умовини конкурсу:

1. В конкурсі можуть брати участь тільки виконавці українці (українки).

2. До участи в конкурсі: **піяністи**, які до речинця конкурсу (травень 1939) не матимуть скінченого 24. року життя, **співаки**, які до речинця конкурсу (травень 1939) не матимуть скінченого 28 року життя.

3. Конкурсова оплата 10 зол., які учасник конкурсу заплатить на адресу Супрому тоді, як дістане повідомлення про допущення до конкурсу.

Точно означена програма конкурсу в обох ділянках буде подана в місячнику „Українська Музика" ч. 11-12. 1938.

Зголошення і всякі запити слати на адресу „Союз Укр. Професійних Музик", Львів, Шашкевича 5/II. На відповідь залучувати марку.

Рада Союзу Українських Професійних Музик у Львові

Рембрандт за 100 франків.

Минулого тижня відбулася у брісельській ліцитаційній галі ліцитація старих картин. Серед тих картин находилося „полотно невідомого автора на біблійну тему". Хтось подав ціну за ту картину 100 франків. Ціни ніхто не підбив і принагідний аматор біблійних картин забрав свою власність.

Коли новий власник приніс картину домів, змив із неї губкою пил і бруд та став захоплений незвичайною ясністю фарб та знаменитим рисунком. Експертиза найкращих знавців малярства вирішила, що згадана картина — це безсумніву твір Рембрандта „Рахиль, що оплакує свої діти". Той твір, що про його істнування було відомо, щез кудись перед 200 роками і щойно тепер припадково його вдалося відшукати.

РАҐЛЯНИ мужеські від зол. 50·— ПЛАЩІ жіночі від зол. 60·—
поручає
ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

Рекорд лікарського гонорару.

Славного англійського хірурга Еванса вівали, щоб він приїхав якнайшвидше до Індії, до хорого магараджі Бароді, одного з найбагатших володарів Індії. Еванс лікував магараджу підчас його побуту в Льондоні та здобув собі повне признання індійського вельможі.

В телеграмі, яку вислали до Льондону, була відразу визначена висота гонорару: 2.500 фунтів стерлінгів за виїзд і по 1 ф. ст. за кожну милю дороги, яка віддільює Льондон від Бароді та по 20 фунтів за кожний день, що його лікар перебуде при недужім. З Англії до Бароді 6.000 миль; іншими словами, за поїздку в оба боки д-р Еванс дістане 14.500 фунтів стерлінгів (більше, як 2,500.000 франків) не рахуючи щоденного гонорару.

Справді за такий гонорар варт їхати до Індій та рискувати навіть життям.

НОВА ПОВІСТЬ!

ВАСИЛЬ МАСЮТИН

ЦАРІВНА НЕФРЕТА

Повість у двох томах з обгорткою та рисунками автора.

Повість з єгипетського життя на підставі сенсаційної історії розкопів Тутенкгамона. — Роман сучасного професора з мумією.

ЦІНА ТОМУ 2.50 ЗОЛ.

Дістанете у Видавництві „Діло" або у всіх книгарнях краю.

Памяті заслуженого священника і громадянина.

О. КРИЛ. ВОЛОДИМИР ГРОМНИЦЬКИЙ.

О. крил. Володимир Громницький, довголітній парох Тернополя та невтомний громадянський діяч, що оце відійшов від нас, уродився в 1861-ому році в Красній к. Перегінська, у священничому домі. Гімназію покінчив у Львові, теольогічні студії у Львові й Відні. Висвятившись у 1885-ому році, працював пять літ як сотрудник та адміністратор у Журавні й у Володимирцях та Лисятичах. Від 1890-го року перейшов на становище сотрудника в Тернополі і по пятьох роках став парохом у тій столиці Поділля.

Вже як сотрудник у Тернополі вів широку громадянську працю. У першу чергу звернув увагу на виховання й матеріяльну підтримку нашої шкільної молоді. Тому вклав багато енергії в розбудову бурси ім. Качали, яку особисто він як настоятель. Як парох причинився у великій мірі до оснування майже всіх українських товариств та установ у Тернополі. Маючи на увазі, що організація українського міщанства має підставове значіння у національній розбудові, оснував „Міщанське Брацтво" та причинився у головній мірі до того, що це товариство вибудувало собі гарний дім, в якому є єдина в Тернополі саля для вжитку українців. Виходячи з тих самих засновків щодо необхідности організації українського міського елементу, оснував товариство ремісників і робітників „Віра". Оснував „Український Банк" і працював у ньому як директор і єдиний урядовець. Потім, після розбудови тієї установи, був аж до своєї смерти головою її Надзірної Ради. Великою його заслугою була теж будова власного дому „Українського Банку". Був одним із членів основників „Будучности", що веде книгарню та фабрику паперів і туток „Калина". Працював як директор тієї установи і потім до останніх днів свого трудолюбивого життя як голова Надзірної Ради. Коли вже тільки мимоходом згадати про те, що Покійний причинився до будови інтернату для учнів учительської семинарії, був 40 літ радним міста, був довгі роки директором Міської Комунальної Каси Ощадности, то зрозуміємо, що Покійному ми мали зразок громадянського діяча, що не то не цурається ніякої праці, не відмовляється від неї, але сам її вишукує, сам ініціює багато речей, намагаючись заспокоювати усі щоденні національні потреби й усувати недостачі.

О. крил. Громницький ніколи не стояв осторонь від політики. Брав живу участь в українському політичному житті і як член національно-демократичної партії кандидував колись на посла до віденського парляменту а міста Тернополя. І не багато тоді бракувало, щоб здобув мандат.

Смерть крил. Громницького сколихнула українським громадянством, особливо Тернополя й околиць. Свідчить про це масова участь у похороні. В неділю 27-го листопада перенесено тлінні останки Покійного до церкви. В понеділок 58 українських священників та 6 польських з великою масою народу провели Покійного в останню дорогу на місцевий цвинтар. Зі Львова взяли в похороні участь о. крил. Дамян Лопатинський та о. крил. Юліян Дзерович. У церкві прощав Покійного тернопільський катехит о. Сембай, біля „Міщанського Брацтва" представник того товариства, на цвинтарі о. Петро Патрило, парох Перегінська, вихованок бурси ім. Качали в Тернополі. Співав хор „Тернопільського Бояна". Свідоцтвом великої пошани до о. крил. Громницького та признання за його громадянську працю може бути й те, що кошти похорону перебрали на себе громадські установи „Український Банк" і кооп. „Будучність". Вічна Йому Память!

—o—

Дальші арештування у проводі Комсомолу УССР.

Як подає АТЕ за фінською пресою, в комсомолі УССР почалась велика чистка. Усунено членів центр. виконавчого комітету: Осипенка і Огника та членів осередної управи: Піпенка, Байдука і Ольстраха, крім того редакторів „Комсомольця України" та „Сталінського племени". Закидують їм контакт з „буржуазно-троцьківськими" елементами та поміщування протибольшевицьких статей.

Крім того ГПУ викрило відділ тайної української націоналістичної організації. Арештовано голову міської ради у Винниці Киселева з кількома співробітниками.

—o—

З викладової салі.

Академічні Вечорі Богословського Наукового Т-ва: О. крил. Л. Лужницький: Релігійне життя у вселенській Церкві перед поширенням християнства на Україні. (Львів, 27. XI., саля „Української Бесіди").

Не тільки апостоли, але й усі перші християни поширювали християнську віру. Навіть полонені й невільники причинилися багато до навернення поган. Перших християн переслідували передовсім за те, що вони не признавали державної поганської релігії, не віддавали божеської почести римським цісарям, що тоді вважалося святотатством і державною зрадою. Одначе 300 літ переслідувань незвичайно скріпили християнство. Перші християни не знали поділу на духовних і світських. Роздор між церквами східною й західною повстав головно з політичних причин. Опісля прелегент зясував історію св. Тайн, хрещення, покаяння, св. Евхаристії, відтак розвиток св. Літургії, пустинного життя та історію свят.

Майже двогодинний реферат такого визначного знавця церковних справ, яким є о. крил. Л. Лужницький, кинув жмут світла на перші часи християнства.

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала — Львів,** Хоругвини 6, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1852 580-10

— **Українські авдиції** із закордонних радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **950-ліття хрещення України** звеличає святоандріївська церква у Львові-Клепарові в неділю 4. ц. м. великим торжеством при співучасти церковних братств і всіх культурно-освітніх установ у Клепарові. В год. 10-ій передполуднем відправить архиерейську Службу Божу Преосвященний Кир Никита в асисті духовенства. По Службі Божій відбудеться водосвяття та відслонення і посвячення пропамятної ювилейної таблиці. В год. 5-ій пополудні відбудеться святочна академія в салі читальні „Проевіти".

— **Совітська Україна і русифікаційна політика Москви.** В пятницю 2. ц. м. в год. 8-ій вечором виголосить д-р М. Масюкевич реферат п. н. „Совітська Україна і русифікаційна політика Москви" в салі Українського Наукового Інституту в Берліні.

— **Музичне Т-во ім. М. Лисенка у Стрию** подає до відома установ та всіх громадян, що дня 7. грудня (не 6, як подано в запрошеннях) ц. р. в год. 19.30 відбудеться великий ювилейний концерт у Стрию в салі Народнього Дому. У концерті беруть участь: солісти: Галя Левицька — фортепіян, Іван Повалячик — скрипка, „Дрогобицький Боян" під диригентурою Богдана Пюрка і „Стрийський Боян" під управою Петра Булного. Сольові партії відспівають: М. Покотилівна, М. Іваненко, Р. Попель. Фортепіяновий супровід обняли: Н. Кулицька, І. Старосольська і Я. Баранецька. Слово в честь патрона Т-ва виголосить д-р М. Волошин, реферат про історію Т-ва у Стрию — В. Котович, слово від комітету — д-р Герасимів. На висланні ювилейні запрошення виділ дістав від деяких установ, громадян і б. учнів побажання та жертви на будову Дому Української Культури. За всі ці побажання та жертви складаємо сердечну подяку. По концерті оголосимо тих, які це вже виконали і тих, які у дні концерту нас не забули. ПТ. Громадяни зпоза Стрия зволять замовити собі місця письменно на адресу: **В. Котович, Стрий, Лелевеля 36.**

— **Опінія про етичні кваліфікації адвокатів є тайною.** Найвищий Суд заняв засадниче становище у справі збереження в тайні опінії про адвокатів на тлі голосного процесу за зневагу проти варшавського адвоката д-ра Г. О. і кількох журналістів, проти яких вніс акт обвинувачення б. судових д-р Й. В. з Кракова. Найвищий Суд відмовився вдіслати судові в Кракові акти з опінією про етичні кваліфікації підсудного адвоката ставши на становищі, що вияснення кваліфікацій може спричинити шкоду для держави.

Уконституування Української Парляментарної Репрезентації.

В неділю 27. листопада ц. р. відбулося перше засідання нововибраної Української Парляментарної Репрезентації при співучасти всіх послів і сенаторів. На тому засіданні приступлено перш за все до уконституування УПР. Головою УПР вибрано одноголосно пос. Василя Мудрого, заступниками голови: послів Володимира Целевича і д-ра Степана Витвицького та сен. Миколу Творидла. Секретарем УПР став пос. Дмитро Великанович, його заступником пос. др Гриць Ганкевич.

— **Новий засуд греко-католицького священника.** Перед окружним судом у Самборі відбулася розправа проти о. Евгена Кушлика, пароха Пиняни, пов. Самбір. Акт обвинувачення закидає підсудному, що в останніх десятьох роках допустився безправно зміни чисто польських прізвищ на українські. Підсудний заперечив вину. Суд засудив о. Кушлика на 6 місяців вязниці без припинення виконання кари.

— **Новий „дом людови" в Жовтанцях.** Недавно відбулося в Жовтанцях пов. Жовква посвячення вугольного каменя під будову нового „людового дому". Акту посвячення довершив місцевий польський парох кс. Яків Анклевич. На посвячення прибули польські дідичі і представники повітової адміністраційної влади з віцестаростою Теліховським.

— **Краєва хроніка.** В Настасові пов. Тернопіль 17-літній Михайло Городиський побив важко Мирослава Галайка, який помер. Поліція арештувала вбивника. — В Охримівцях пов. Збараж земля з камінням присипала підчас праці 24-літнього Ф. Зволінського і 23-літнього М. Тарлина. Оба вони повмирали.

— **Дальша ліквідація масонських льож.** Повітове староство у Станиславові припинило діяльність масонської льожі „Ахтдут Бней Брайт". Поліція забрала документи й опечатала домівку. — В Познані поліція опечатала 3 масонські льожі, одну німецьку і дві жидівські та дві масонські льожі в Іновроцлаві і Кракові. Поліція забрала акти і документи, а майно сконфіскувала.

— **Припинили виклади у варшавському університеті.** Ендецька академічна молодь у Варшаві оголосила у високих школах „тиждень без жидів" і згідно з цим гаслом не пускала на виклади студентів жидів. Тому ці останні передали свої індекси студенткам жидівкам, щоб вони позбирали підписи на індексах від професорів. Одначе цей маневр студентам жидам не вдався, бо їх теж не пустили на виклади. Далі ендецькі студенти домагалися, щоб до високих шкіл не допущено ніодного студента жида і щоб влада усунула жидів професорів, доцентів та асистентів з високих шкіл. До викладової салі варшавського університету вбігла група ендецьких студентів, перервала виклад проф. Гандельсмана і примусила його покинути салю виклад'в. У звязку з цими подіями ректор варшавського університету припинив виклади.

— **15 років за вбивство чоловіка.** В Сиракіянах пов. Перемишль знайшли на пасовиську у вересні ц. р. тіло вбитого, багатого господаря, Михайла Сидора. Слідство виявило, що Сидора вбив Іван Процак, коханець жінки Сидора, за її намовою. Трибунал окружного суду в Перемишлі засудив у вівторок 29. ц. м. обоїх по 15 років вязниці за вбивство.

— **Трагічна смерть пятьох хлопців від вибуху міни.** Шістьох хлопців в пов. Калуш знайшло на полі міну з часів світової війни. При розбиранні міна вибухла і вбила 16-літнього Ст. Яцишина, 18-літнього Ф. Козака і 16-літнього Ф. Греська. Трьох їх важко ранених товаришів відвезли до шпиталю, де вже помер 16-літній Й. Доляровський та 16-літній Володимир Белей. Слідство виявило, що міну виорав на полі один селянин, який привіз її до села і скрив її в городі свого сусіда. Слуга цього сусіда Ст. Яцишин забрав її на поле, щоб оглянути міну і там дійшло до вибуху, що викликав трагічні наслідки.

— **Два смертні присуди.** Перед трибуналом луцького окружного суду на виїзній сесії в Ковлі відбулася розправа проти 24-літнього Петра Пашкевича з Борисівки і 28-літнього С. Мельника з Ліснівки за вбивства партійних членів КПЗУ і за комуністичну діяльність. Трибунал засудив обох підсудних на кару смерти.

— **Окрадений старець збожеволів.** Перед кількома днями 78-літній І. Мільчек виїхав до Пшеворська. Вернувшись до хати з острахом ствердив, що невідомий злодій украв йому більшу готівку. Під ударом долі старець збожеволів і зі сокирою в руках напав на свою сусідку. На крик нападеної надбігли сусіди і зарятували її перед смертю. Одначе Мільчекові вдалось утекти. Під вечір знайшли сусіди його труна у стодолі.

— **30 осіб упало зі сцени до пивниці.** Підчас академії в Сиджейові заломилась підлога на сцені і коло 30 осіб зпоміж молоді впало до пивниці, глибокої на 3 метри. Між присутніми на залі глядачами і молодю повстав нечуваний переполох, але на щастя ранених не було. Підлога завалилась тому, що дошки були надгнилі.

— **Крівава масакра під Ченстоховою.** У вівторок 29. ц. м. прохожі знайшли на стежці в поблизькім лісі тіло 29-літньої перекупки Райзлі Вахсманівної і 12-літньої Файдлі Кноблєрівної. Тіла обох убитих були такі змасакровані, що годі було їх пізнати. Кноблєрівна давала ще слабі ознаки життя і її відвезли до шпиталю, де вона померла. Вбивником є молодий сільський парубок, який заманив обі жінки до ліса під приводом продажі птиці, де змасакрував їх і забрав їм дрібну готівку. Поліція арештувала вже вбивника.

— **Зловив торпеду замість риби.** Рибак Кригер у Гдині виїхав на Балтійське Море ловити рибу. Закинувши сіти рибак почув, що сіть дуже важко витягнути наверх. Тому притягнув сіти аж на беріг і щойно тоді переконався, що в сітях є стара торпеда ваги півтора тони.

— **Поїхав до Палестини фальшувати гроші.** Поліція в Бейруті ствердила, що від довшого часу в Сирії і Ливані курсували фальшиві палестинські фунти. Слідство виявило, що провідником ватаги фальшівників грошей був жид, який приїхав з Польщі. Він пробував спершу фальшувати гроші в Палестині, але там йому не повелось і тому перекочував до Сирії та Ливану.

— **Не вільно ліцитувати радіоапарату.** Віденський суд оголосив характеристичний присуд у звязку з плянованою ліцитацією радіоапарату. Суд станув на становищі, що радіоапарат не може підлягати екзекуції, як необхідний виховний засіб контакту між громадянином та начальною владою партії або держави.

— **Протилетунська оборона в німецьких школах.** Орган німецького союзу протилетунської оборони пише, що на основі обіжника міністра освіти справа протилетунської оборони буде предметом навчання в німецьких школах. Крім того міністерство летунства видало розпорядок, на основі якого молодь, що кінчить вже народні школи, має перейти курс протилетунської оборони.

— **Ювилейна марка в сумні роковини.** Канадійський департамент пошт видасть в 1939 р. марку з нагоди 250-ліття різні в Ляшін, підчас якої 1.500 індіян вирізало в пень всіх мешканців цієї оселі. Ляшін віддалене ледви кілька миль від Монтреалю. До різні дійшло в ночі з 4. на 5. серпня 1689 р.

— **В память атентатчика Прінчіпа.** В 1934 р. повстало у Сараєві товариство з метою вшанувати память Гаврила Прінчіпа, який 28. червня 1914 р. виконав атентат на архикн. Франца Фердинанда та його дружину в Сараєві. Згадане товариство зібрало 400 тисяч динарів на будову дому ім. Г. Прінчіпа в його родинній місцевости. Тепер повстав у Білгороді спеціяльний комітет, щоб ушанувати память Прінчіпа. До комітету ввійшло багато визначних державних достойників. У нововибудованому домі ім. Прінчіпа буде приміщена гімназія, Сокіл, театральна заля, читальня та інші культурно-освітні товариства.

— **Наглий вибух Везувія.** В ночі 30. листопада п. р. дійшло до несподіваного вибуху вулькану Везувія. З кратеру вулькану добувається вогонь і лява. Заграву над Везувієм видно з віддалення 50 км. Сейсмографічна обсерваторія Неаполю запевнює, що вулькан не загрожує довколичному населенню.

— **Наглий вибух японського вулькану.** В ночі з понеділка на вівторок несподівано вибух вулькан Асама, недалеко японської кліматичної місцевости Каруїва. Одночасно з вибухом прийшов сильний землетрус. Матеріяльні втрати дуже великі.

— **Розбитий гидроплян на скалах.** Недалеко західнього побережа Злучених Держав на скалах знайшли останки гидропляну американського комунікаційного товариства. Летун і один з подорожніх чудом урятувалися й дісталися на беріг. Летун та один з подорожніх завважили, що гидроплян мусів осісти, бо не стало бензини. Вітер загнав опісля гидроплян на скалисті береги. Пять подорожніх, які намагалися доплисти до берега, потонули. Покищо не вдалося виловити тіл подорожніх.

— **Смерть 22-ох вуглекопів.** У копальні „Фукс" на німецькому Шлеську трапилася велика катастрофа. Від електричного кабля запалилася штольня і пожежа загородила дорогу 22-ом вуглекопам. Дотепер видобули тіла 9-ох 22-ом вуглекопам. Нема надії врятувати 13-ох вуглекопів, які мабуть вдушилися від диму.

— **Ватаги голодних вовків.** У дельті Дунаю розмножилось так багато вовків, що нападають навіть на людей. Голодні вовки приходять навіть на людей. Голодні вовки приходять в білий день до сіл, де нападають на худобу і ні людей. Тепер влада уладжує великі облави на вовків, щоб вигубити цих шкідників.

— **Зарів.** Лікарські вовоги а призванном підкреслюють необхідне дізання природної гіркої води **„Францішка Йосифа"** теж у людей пізнього віку.

—o—

З кіна.

КІНО „КОПЕРНИК": „ЛИХОВІСНИЙ АВАНТЮРИСТ".

Голівудський виріб на т. зв. мексиканський мотив. Мексиканські бандити, що вважають себе за шляхотних лицарів, бо шанують бідних і помагають їм награбленим добром від багатіїв, схопили молоду пару, що втікає автом. Молодець — син міліонера, за якого можна дістати викуп. Крім цього банда втягає до свого товариства молодого співака з чудовим голосом, забравши його з одного кіна. Співак не вміє не то грабити, але навіть стріляти і замість пильнувати молодої дівчини, яку бандити взяли в полон, закохується в ній і допомагає їй утекти. Його засуджують на смерть, але ватажок бандитів так любить спів, що відкладає присуд, прохаючи засудженого заспівати йому пісню. Вся фільма складається з неймовірних „мексиканських авантур" з погонями, втечами, стрілами, поліцією і сольових співів відомого нам уже з неодної фільми італійського тенора Ніна Мартіні.

КІНО „ЕВРОПА": „ГЕНІЙ СЦЕНИ".

Зі заголовку фільми не можна догадатися, що це вибір найкращих креацій великого драматичного артиста Людвика Сольського, що і досі в 80-ім р. свого життя не перестав грати. Для тих, що бачили Сольського нераз і то давнішими роками, приємно пригадати собі його виступи, для інших, що не знають якоїсь пєси — поодинокі відорвані сцени не кажуть багато. Поодинокі виступи поперетикані заввагами із викладу критика Гжимали-Седлецького, автора сценарія — сценарія зовсім механічного, некінового, з ріжними похвалами, що не минаються з правдою про акторський геній Сольського, але не дуже нас зацікавлюють. Найкраща і найбільша сцена взята з „Фридриха Великого" Новачинського — справді незвичайна; поруч неї друга з „Несподіванки" Ростворовського. Усіх пєс 13 і деякі сцени з них тривають не більш як дві-три хвилини; більші зі „Скупаря" Моліера, „Горштинського" Словацького, „Весілля" Вєспянського, „Юди" Ростворовського.

—o—

Перша, але погана книжка

ПРО ЕМІГРАЦІЮ.

Йосип Біденко: Аргентина, країна, де, як кажуть, охоче й задурно добру землю роздають і ніяких податків не беруть. Рівне. 1938. Стор. 276 + 3 карти.

Невеличка українська еміграційна література. Так начебто її не було. Вибирається емігрант на чужину і рад би дещо прочитати про ту країну, у яку їде. Випитує по книгарнях, по редакціях чи не можна купити відповідний підручник, на жаль, нічого не може дістати.

Книжка Й. Біденка про Аргентину чи не перша в українській літературі, коли не числити малої книжечки б. волинського посла Тимощука з описом подорожі кораблем та короткими спостереженнями на місці. Сам автор називає її „літературно-принциповою працею". Чи справді вона така?

Перечить цьому зараз на початку сам наголовок, а радше піднаголовок про „дарову землю і неплачення податків". Є там, щоправда, асекурація у слові „кажуть", та проте це чомусь нагадує ріжні агітаційні брошури чи летючки про еміграцію. На всякий випадок для „літературно-принципової праці" це зайвий орнамент.

Праця Й. Біденка це хаотична компіляція, коли йде про саму Аргентину, якій автор присвятив 157 сторін друку, дальше ціла низка фантастичних проектів, порад та суггестій з ділянки української колоніяльної справи включно з неукраїнської колоніяльної справи включно з несмачною реклямою для проф. Оглєнка, на дальших сторінках. Дві ріжні теми охоплені одним наголовком.

Автор книжки признається сам, що стрінувся із закидом, як він може писати про Аргентину, коли її на очі не бачив. На це дає він відповідь коротку, змістовну і на причуд переконливу. Коли когось, каже він, болить живіт і він піде до лікаря, то лікар не конче мусить хворому лізти в живіт, щоби поставити діягнозу. Цю методу пристосував автор і до своєї „принципової праці" про Аргентину, якої ніколи не бачив власними очима і не ліз в її живіт. Чейже потрібні підручники можна найти і з них використати всякі історичні, географічні та статистичні дані. А дальше (за це належиться авторові признання), завдав собі чимало труду й призбирав багацько голосів про Аргентину як іміграційну країну та про життя у ній емігрантів з ріжних часописів, книжок, календарів як і листів емігрантів. Переклав або переписав цілі розділи, додав до цього ріжні коментарі, вмістив законні приписи про еміграцію до Аргентини, які сьогодні мають вже лише архівальне значіння та можуть спричинити лише замішання — і праця готова.

Із сугестіями автора на такі теми, як купівля якогось старого корабля для перевозу українських емігрантів чи української колоніяльно-морської ліги, не хочемо дискутувати. Не хочемо робити прикрости авторові, що попри свою наївність, до багатьох питань відніс ся з благородних, ідейних спонук. Одно лише на закінчення сказати мусимо, що його книжка про Аргентину це не те, що потрібне є для українських емігрантів. Треба теж застерегтися проти таких метод, щоб у книжці пропонувати якісь комітети з особами, з якими автор (як довідуємося) раніш не порозумівся та їх дозволу на поміщування їх прізвищ у книжці не дістав. На бідних емігрантів, для яких чейже така книжка призначена, може зробити враження, коли бачать, що автор книжки має такі гарні звязки з усіми тими громадянами, — але це ціль, якої такий засіб рішуче не оправдує. І. Кв.

—o-o—

✝ Посмертні згадки.

О. ВОЛОДИМИР ЯЦЕНКІВ.

У четвер 1. грудня ц. р. в год. 5-ій ранці помер у 40. році життя і 13. році священства, по важкій недузі о. Володимир Яценків, б. завідатель церкви св. Андрея на Клепарові, у загальному шпиталі у Львові. О. В. Яценків, б. старшина У. Г. А., був співробітником українських католицьких часописів у Львові і живо цікавився всіми проявами національно-культурного й релігійного життя українського народу. Його великою заслугою було вибудування прегарної церкви на Клепарові, де теж був головою або виділовим майже всіх тамошніх українських установ. Осиротив жінку і сина Ореста.

Похорон Покійного відбудеться в суботу 3. ц. м. в год. 9. рано з церкви св. Пятниць у Львові на Янівський цвинтар. В. Й. П.!

О. Іван Бордун, почесний радник Митрополичої Консисторії і довголітній парох Турі Великої долинського повіту, основник і член місцевих українських товариств та установ, помер 29. листопада ц. р. в 72. р. життя і 46. р. священства. Перенесення тлінних останків відбудеться в пятницю 3. грудня в 2. годині пополудні з парохіяльного дому до церкви. Похорон із Службою Божою зачнеться в суботу 3 грудня в 8. годині рано. В. Й. П.

—o—

Дописи.

СТРИЙ.

Скрутне положення українського сирітського захисту. Український сирітський захист у Стрию переживає важкі часи. 16 сиріт в захисті не має з чого жити а управа захисту не може розкобути засобів на прохарчування і виховання їх. Правда, вже від давна можна завважити аномалію, що у Стрию сироти в захисті зданні на управу світських людей, а ті не все мають досить часу і зрозуміння до відповідного ведення цієї такої важної, установи. Видія якось не дозволяє, кільканадцять не в силі прохарчувати та здержати сиріт. Чи не добре було би на найближчих заг. зборах передати ведення захисту черницям, що своєю посвятою і знанням доповнили би до розпуки цієї справи.

Обсада просвітянського диригента, дяка і диригента церковної музики. Церковне братство у Стрию

розписало конкурс на обсаду диха, диригента церковної музики та одночасно диригента просвітянських хорів. На цей конкурс надійшло до 40 подань, між ними кілька з дуже гарними свідоцтвами так, що може як тепер Стрий матиме і гарний мистецький церковний хор, доброго диригента церковної музики та одночасно диригента „Бояна" і просвітянських хорів. Цими днями виберуть зновім заголошених кандидатів найвідповіднішого і музичне життя у Стрию потече бистрішою течією.

Хор Котка у Стрию. Дня 23. листопада виступив у Стрию в салі Н. Дому хор Котка. Може своїм складом і репертуаром не дав нічого більше, як минулими часами, але мистецьке виведення української пісні було немов бальзамом на спраглені українські серця. Не дивно, що сала Нар. Дому була вщерть виповнена і присутні кілька годин мило пережили в мистецькій рідній атмосфері.

Загальні збори філії Музичного Інституту в Стрию відбулися 10. листопада в год. 19. у власній домівці. Були не взивлені заг. збори. Саме 25 літ тому завдяки праці свідомих осіб повстав Музичний Інститут і під проводом директора В. Котовича може похвалитися, що причинився до розбудження музичного духа у Стрию. На заг. зборах рішено улаштувати величавий концерт дня 7. грудня в Нар. Домі. Рішено кільком членів іменувати почесними членами і з весною приступити до будови Дому Української Культури.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Провокаційний виступ москвофілів. У неділю 20. листопада п. р. москвофіли села Цикова перемиського повіту у своїй дурноватій заїлості проти всього, що українське, дозволили собі на вчинок, яким переліцитували навіть найзапальніших большевицьких безбожників. Згаданої неділі кількох москвофільських вожаків під проводом Панчіха Григорія і Кашповського Івана вдерлося до місцевої парохіяльної церкви. Кожний з них тримав у руках отворений міх, а дехто навіть ницав. Повна таких „богомільців" у церкві викликала зрозумілий переполох у кількох громадян Цикова, які молилися. Нападники приступали до лавок, при яких були припняті церковні хоругви, повиймали їх з припнин, постягали шовкові жовто-блакитні ленти і на очах приявних порізали їх ножами на кусники та потоптали ногами. Така поведінка кацапських „молодців" у київській церкві з посвяченими церковними хоругвами викликала серед свідомого українського населення Цикова й околиці зрозуміле обурення не тільки на злочинців, але й на місцевого пароха, також „русского", який досі не скарав злочинців. До краю обурене українське свідоме населення Цикова й околиці масово прибуло минулої неділі (27. листопада п. р.) до церкви в Цикові, щоб бодай масовою участю у Службі Божій, яку відправив о. декан Сендзік Іван з Дроздовичі, маніфестувати свою любов до рідної церкви і рідного прапору. Циківські москвофіли, думаючи, що свідоме українське населення схоче піметити вчинок кацапських „героїв", покликали були до Цикова посторунок зі Селиськ.

З викладової салі. Минулої неділі заходом Виділів філій „Учительської Громади" і Т-ва Наукових Викладів ім. П. Могили дир. Бачинський Леонід поділився своїми споминами з побуту в Карпатській Україні в рр. 1925—30. Довколі обширна сала Т-ва „Українська Бесіда" не могла помістити всіх, які прибули на відчит. У найближчу неділю ред. м-р Юліян Костюк виголосить відчит про Карпатську Україну. К-к.

ЧОРТКІВЩИНА.

Три великі свята в Улашківцях. Виявом релігійно-національної свідомости й активности улашковецьких українців були три великі свята, що відбулися в останніх трьох місяцях п. р. Дня 27. вересня ц. р. відбулося торжественне вкопання ювилейного хреста в нагоди 950-ліття хрещення України. По торжественній Службі Божій цілим селом пройшов празниково зорганізований похід. Ювилейний хрест несли улашківські юнаки. Похід тривав 2 години, а відпоч при самому акті вкопання гарну, патріотичну проповідь виголосив парох з. к. Тарнавський. Дня 23. жовтня ц. р. відбулася в салі Т-ва „Просвіта" величава академія, присвячена 950-літтю хрещення України. Всі точки програми були добре виконані а передовсім сильне враження зробила добре обдумана і виголошена промова абсольвента Богословської Академії п. Миколи Когута. Слід відмітити, що виконавцями поодиноких точок академії була виключно молодь і діти. Також 1-листопадові роковини відзначували Улашківці відповідно і гідно. Торжественну Службу Божу з панахидою за душі полеглих героїв відправив о. к. Тарнавський. Вечором того самого дня в домівці читальні „Просвіти" відбулися святочні сходини членів, присвячені памяти героїв листопадового зриву. На програму сходин складався стрілецькі пісні, деклямації та інсценізація „Інвалід", яка зробила таке сильне враження присутніх, що не хотіли йти до дому. Реферат п. н. „Найкращим сином України" відчитав абсольвент Богословської Академії в. М. Когут, який в останньому часі з правдивою посвятою працював в усіх культурно-освітніх товариствах Улашковець. З радістю треба стверднти, що улашковецькі громадяни рвуться до роботи. В усіх товариствах іде невпинна, муравлина праця. Хоч з усіх боків ворожі чинники, кидають колоди під ноги улашковецьким українцям, передовсім в останніх днях, все-ж треба вірити, що вони не впадуть на дусі, але твердо йтимуть до великої спільної мети! Хай їм допоможе Бог!

Сусід.

ГЛИНЯНЩИНА.

Свято Просвіти в Задвір'ю. На поклик філії Т-ва „Просвіта" в Глинянах — відбулося 30. X. п. р. районове „Свято Просвіти" в Задвірю. Свято почалося Службою Божою, яку відправив місцевий парох о. сов. Михайло Сенів. По Службі Божій відправив о. совітник панахиду за померших членів місцевої читальні. Підчас богослужения парох виголосив відповідну проповідь. Попохудні, в 2-ій годині відбулася академія, на яку склалися такі точки: 1) Збирайтеся в громаду — мішаний хор під орудою Василя Гриміча. 2) Вступне слово — о. сов. Михайло Сенів. 3) Виступ мандолінової орхестри під пров. п. Костя Яреми з Глинян. 4) Кредос — мішаний хор. 5) Наш обовязок — реферат делегата філії з Глинян, п. Василя Вороновського. 6) Честь Тобі „Просвіто" — міш. хор. 7) Стальме з просвітянські жони — спільна деклямація Евгенії Лотоцької і Дарії Петрів з Полтви. 8) „Перепілко наша" — міш. хор. Свято, яке підготовив голова читальні п. Михайло Ковтун, закінчено національним гимном. Слід завначити, що багато праці в підготову „Свята Просвіти" в Задвірю вклав місцевий парох о. сов. Михайло Сенів, який щиро працює в усіх задвірянських установах і тішиться зате загальним довірам місцевого Громадянства.

ПЕЧЕНІЖИН.

Просвітне свято. Читальня „Просвіта" в Печеніжині святкувала в неділю 20. листопада подвійний ювилей: 70-ліття матірного т-ва „Просвіта" у Львові і 60-ліття істнування читальні в Печеніжині. На ту інтенцію відбулася після співаної Служби Божої панахида (в 8. год. попол.) за всіх покійних членів читальні, а потім від год. 5-тої у салі читальні „Просвіти", прикрашеній просвітянськими емблемами та зеленню, святочна академія, заложена з двох частин. Академію відкрив голова інж. Кузик відповідною вороткою промовою, в якій привітав делегата Мат. Т-ва „Просвіта" у Львові в особі д-ра Д. Станкевича, гостей з Коломиї, між ними пол. довголітнього голову читальні радн. М. Геника Березовського, та ін. Відтак мішаний хор відспівав В. Верховинця „Гремн, гремн", опісля проф. Дм. Николишин виголосив реферат „У 70-ліття „Просвіти". З черги відспівав хор „До лав Просвіти" М. Колесси, Марійка Кузик відекламувала зі зрозумінням Шкрумелкову „Козку про Великдня" та Н. Нижанковського „У гору стяг" виконане міш. хором закінчило І. частину Академії. ІІ. частину почав Микола Луцик проторим, добре зібраним і гарно виголошеним рефератом про 60-ліття місцевої читальні, з якого учасники свята довідалися про історію культурно-просвітнього руху в Печеніжині від 1878 р. по останній 1938 рік. Історія дуже цікава й повчальна. Містить у собі літа змагань і розвитку читальні, до 90-их рр. самостійної, опісля як читальні „Просвіти", разом передових людей у читальні, зпоміж яких вибилися невтомний священик пок. о. парох Шмериковський, а пізніше довголітній голова, місцевий суддя Мих. Геник Березовський; згадав і про тяжкі воєнні літа, які тяжко відбилися на читальні. А всеж сьогодні вона має свій власний дім із салею та сценою. Після реферату д-р Станкевич виголосив привіт від матірного товариства, привітай бурею оплесків. Пуже миле вражіння залишив привіт радника Геника Березовського, в якім він згадав часи свого головства і ігрaну співпрацю з членами своїх виділів. Від коломийського громадянського ювилейного комітету привітав учасників свята проф. Дм. Николишин. Прекрасно вийшав „дитячий привіт", що його відекламував малий школяр. Крім того відчитано низку письменних привітів. Дальші точки програми виконували Недільського „Засяло сонце"... виконане муз. хором, „Віночок українських пісень", відіграний дуетом орхестрою та І. Омельського „Єднаймось, діти України" виспіване міш. хором. Хорами диригували О. Ковальченко і М. Степанин, орхестрою Дм. Мацьків. Треба признати, що хори запрезентувалися дуже добре; їхні проґрами переростали провінційні вимоги й виставили гарне свідоцтво обидвом диригентам. Дещо зарізкі звучала друга орхестра — та не лежить у її природі: за голосна в замкненій салі, научить вона добре на отвертому місці і тішитьси признанням цілої околиці. На жалі, публіки було замало. Переважала молодь. Старших, які повинні дати приклад, не було видно, „бойкотували" і то старі просвітяни новшей „Просвіти" і свої читальні... Справді, невідрадне явище і викличе невеселі рефлексії. Добре, що молодь краще розуміє свої національні обовязки. З нею прийде оздоровлення умовин культурної праці в наших просвітних клітинах.

Учасник.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛІКА. Економічно-суспільний місячник. Річник XI. Ч. 10. Жовтень 1938. Львів. Зміст: На сторожі дня. — В. Левицький: Колективізація сільського господарства в Совєтах. — Д. Пісневський: Наслідки повоєнних фіналових реформ у господарському житті Англії. — В. Софронів-Левицький: Наша кооперативна бібліотечка. — С. Антал: Характеристичні прикмети кооперації на Мадярщині. — П. Ольберг: Карль Каутзкі й кооперація. — З життя кооперації. — Господарська хроніка. — З преси.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Рік XI. Ч. 10. Жовтень 1938. Львів. Зміст: Богдан Вістовий: Книга — начало мудрости і духа гострий меч. — Василь Пачовський: Перший просвітній зїзд (з приводу двадцятьлесятиліття „Собору руських учених"). — П. Г-ка: Відкрили бактерії грипи. — Звідки взялася назва „мармеляда". — В. В-ля: Книжка на Гуцульщині. — П. Г-ка: Звукові книжки. — Ф.: Річка із вимою й гарячою водою. — Ф. Чайна школа. — Володимир Свенченко: Дещо про недавню большевицько-японську завірюху. — П. Г-ка: Бібліотека найновіших книжок. — Дмитро Вандрівський: Дещо з народніх вірувань Самбірщини. — Павло Голка: Артур Шопенгауер. — О. Лошпинський: Нове при навчук. — Л. Б. С.: Мале, а — тяжке. — Фрами Кокоєвський: Закон про охорону тварин. — Михайло Семенишинський: Перший лікар-винахідник і його довідлля. — дя.: Англійський місячний рух „Здоровля і краса". — К. Кречет: Леся Українка — драматична поетка. — Гр. Бобяк: Одолян. — А. Підкова: Двобій в історичному розвитку. — Іван Михайлович: Перша українська педагогічна настанова. — п. г.: Плян великого каналу від Атлантійського океану до Чорного Моря. — М. С-пи: Як живуть сучасні диктатори. — Йосип Шеплей: Прислів'я та старовинні слова в поезії. — Г-ка: Кілька книжок. — К. Жарський: Рістка і звірня на Кавказі. — Євген Приступа: Вересень — місяць змагів і рухливих свят. — дя.: Світло живим для приманн добичі. — Дозвіток. — Леся Українка: Сліпець.

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 2. XII. год. 7.30 веч. Вистуи балету Перкелля.

Субота 3. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Неділя 4. XII. год. 3.30 попол. „Закохана королева". Год. 7.30 веч. „Інтрига й кохання" премієра.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЛЬВІВ Театр Ріжнородностей, Нар. Дім:

2. XII. „Кирва з Льолео", поч. 7.45 веч.

4. XII. год. 3. попол. „Мефуся Богуславка"

4. XII. год. 7.45 веч. „Слово о полку Ігоревім".

5. XII. год. 3 попол. для шкільної молоді „Орлеяна".

5. XII. год. 7.45 веч. „На полі крови".

Білети вже продає Союзний Базар від год. 8—12 і від 3—7 веч.

3. XII. Левандівка: Орфей у пеклі.

6. XII. Левандівка: Найвірнішний чоловік.

6. XII. Звечіяня: Лісова пісня.

Український Театр Йосифа Стадника (сезіона).

ТЕРНОПІЛЬ:

2. XII. Кавка стерого млина.

3. XII. Сусанна.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

НАДЕМНИЦЯНИ:

2. XII. Мати найманка.

3. XII. Гетьман Полуботок.

4. XII. Новольник.

ГОЛИНЯНИ:

5. XII. Дай серцю волю.

КІНА.

АПОЛЬО: „Фльорінна" Родосенчівни.

АТЛЯНТИК: „Обережно, професоре" (Гарольд Ллойд).

БАЛТИК: „Весна залюблених" „Втікач із Сан Квентену".

ВАНДА: „Чарівниця з Салем", „Кід Галагад".

ГРАЖИНА: „Гегенко" на осн. Ол. Мишек.

ЕВРОПА: „Геній сцени" з Людв. Сольським.

ЕМПІР: „Царівна Сніжинка" Вальта Діснея.

КАСІНО: „Забута мельодія".

КОПЕРНИК: „Пековий авантурник" і кольорова гротеска.

МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Саша Гітрі).

МЕТРО: „Коли цвіте бузок".

МІРАЖ: „Перемогли жінки".

МУЗА: „Радість життя".

ПАКС: „Кали Наг".

ПАЛЯС: „Шаленний хлопець".

РАЙ: „Моє щастя це ти" (Вен Дікі, Іва Міранда).

РІЯЛЬТО: „Парижанка".

РОКСІ: „Мандрівний нарід".

СВІТ: „Чар богеми", „Чоловік, що жив 2 рази".

СВЯТОВІД: „Кохання в кайданах", „Помста Тараана".

СТИЛЕВЕ: „Під фальшивим обвинуваченням" і ревія.

ТОН: „Злочин у Монте Карльо" „Льокай непоправимої пані".

УТІХА: „У пастці" та ревія.

ХИМЕРА: „Соловейко" Шерлі Темпль.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул Марійська)
„Семерінг, Баден, Весляу".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-м Кагн і Син)
„Венеція, Верона, Капрі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 2. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Година господині: Передсвяточні порядки та приготовування, Ради, Вістки, Легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: „Ключ до світа" авд. для старших дітей, 11.25 Тарантелі, з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі вадомін, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові. **14.10 Українська музика з плит,** 14.20 Фрагмент із „Мужиків" В. Реймонта, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Муз. загадки для молоді, 15.20 Спорт. порадник, 15.30 Орк., 16.00 Пополудневий денник, 16.06 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорами, 16.45 Квартетові мініятури у вик. смичк. квартету, 17.00 Здобуваємо промисл для капіталу, 17.10 Держава тканок у небезпеці, 17.20 Концерт солістів: сопран Валерія Сидаковська, Теод. Юськів баритон у супр. форт., 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Камер. концерт: скрипка, орт., 18.30 „АБЦ" оповідання Ожешкової, 18.56 Розр. концерт: орх., дуетн, 20.35 Веч. денник, метеорольогічні вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Хор, 21.15 „Король мимоволі" ком. оперетка Шабріера, трансм. з Парижа, після опери огляд преси, ост. вістки, метеорольог. комунікат, 23.05—23.55 Спів. реціталь Вит. Мишковського в супр. форт. (Наспе Варшава II.).

Субота, 3. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Дуті інструменти, з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авдиція, 14.00 Музика з пл. 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „У царстві св. Варвари", 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.15 Літер. хроніка, 16.30 Словно-муз. авд., хор, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, В день св. Варвари, словно-муз. авд., 19.15 Концерт орх., 19.50 Мадярські мельодії, муз. авд., пісеньки у вик. мандоліністів, бос, гітарове тріо, 20.35 Веч. денник, метеорольогічні вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Гумор і музика, орх., пісеньки, баритон, у перерві коло год. 21.30 „Дар Олімпу" новеля, коло год. 22.15 „Трансмісія" скеч, 22.55 Інформаційна авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 „Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Танк. музика в пх. (Варшава І. Рашин).

Неділя, 4. грудня 1938.

7.20 Сальон. орх., 8.00 Ранішній денник, .15 Для села: Газетка, Огляд ринків, Танки та пісеньки ріжних народів, 8.45 Поранок хліборобів, „Чому господині мають докормлювати вівці" гутірка Ол. Мартинюка, Пісні у вик. міш. хору, 11.15 Спів, вістки, 11.45 Орхестра з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, орх., скрипка, 13.05 Культурне життя Перемишля, 13.15 У свято гірника: Музика у вик. орх., міш. хор, 14.40 Сонце мандрує, авд. для дітей, 15.00 Словно-муз. авд., 15.25 Золота Книга тромон, 16.15 Театр Уяви „Сила променів" з життя Кіріе, 17.00 форт., 17.30 Орх., сопран, Юрандів хор, у перерві коло год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 „Гостинниця під лавом", 20.10 Спорт, 20.15 Збірні спортові вістки; політ. огляд веч. денник, звук. тижневик, метеорол. вістки, програма на завтра, 21.20 І. Лосівна демонструє новий інструмент муз. „Мартено", 21.40 Весела гірнича авд., 22.10 Спорт, 22.45 Родинне гніздо Пілсудського, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танкова музика (Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 2. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Смичк. квартет, 18.00, 19.00 Весела муз. авд., БІЛГОРОД 18.20 Словінські пісні, 20.00, 21.00 Концерт, 20.10, 21.00 „Відень танцює та співає" розр. концерт, ГАМБУРГ 15.25 Пісні та форт. музика, 18.10 форт., орх., ДРОЙТВІЧ 20.00 Народні танки Европи, 22.25 Концерт сучасної музики, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 17.15 Нар. пісні, ЛЯГТІ 18.30 Пісеньки Шерлі Темпль, 17.05, 20.00 Симф. концерт, ЛЯЙПЦІГ 15.25 Форт., 20.10, 21.00 Фільг. концерт, МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комп. концерт Ігоря Стравінського, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Клявесин, 20.00 Комунікат, опісля концерт лескої музики, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви: „Ля ві д'ін фем" драма де Вігелпра, РИГА 15.15 „Романтика та кохання" сальон. музика та пісні, 19.15, 20.00 Оперетконая музика, 21.15 Оперова музика, РИМ 17.15 Камер. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперетка, СОФІЯ 17.00 Легка музика, 18.00 Популярна музика, 19.00, 20.00 „Кавалерія Рустікана" оп. Масканія, СТОКГОЛЬМ 17.05 Пісні, ШТРАСБУРГ 21.30, 22.00, 23.00 „Король мимоволі" ком. оп. Шабріера.

Субота, 3. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Молодь грає і співає, 17.00, 18.00 Оперетконі мельодії, сопран, тенор, 19.45 Вечірній гомін, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 18.45, 19.00 Рос. романси, 20.00, 21.00 Нар. танки та пісні, БЕРОМІНСТЕР 21.25 Нар. пісні, 21.50 Пісні Бенацького,в діялекті, ВІДЕНЬ 9.30 Авд для дітей, 12.00 Балетова музика, 13.15 Давні танки, 15.30 Оповідання та пісні, 20.10, 21.00 Весела музична авд., ВЕЖА АЙФЛЯ 18.00, 19.00 Вагнерівський вечір, 20.00 Форт., спів, 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 Опера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. вечірка, 15.15 Пісні, музика, 20.10, 21.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського, ДРОЙТВІЧ 18.00 „Мінстрелі з Кентокн" мурпшська ревія, КЕНІГСБЕРГ 15.30 Для дітей, КЕЛЬН 20.10, 21.00 „Хусточка королеви" оп. І. Штрауса, КОПЕНГАГА 20.00, 22.20 Пісні, ЛЯЙПЦІГ 15.20 Пісні, оповідання, ЛЯГТІ 18.50 Форт., 19.30 Легка музика, 21.40 Танк. музики, МІЯНО 17.00 Концерт камер. орх., скрипка, 19.20, 20.30, 22.00 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 18.00, 21.15 Пісні, 18.30 Скрипкові твори А. Тансмана, 19.15 Газетка для займолодших, 21.30, 22.00 Театр Уяви: Казки Андерсена, 23.05 Симф. музика, РИГА 17.20, 18.00 Латишські пісні, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ля мопачелл деля фонтана" муз. легенда Дж. Мулс, „Приятель Фріц" оп. оп. Масканія, СОФІЯ 18.15 Популярна музика, 19.00 Квартет мандоліністів, 19.30 Спів. реціталь Табакової, СОТЕНС 18.25 Пісні, СТОКГОЛЬМ 22.45 Пісні.

Неділя, 4. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орхестра, акордеоністи, форт. дует, 18.00 Настроєва музика, 19.20 Інструмент. кабарет, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.30 Легка музика, 21.10 Камер. музика, БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.10 23.10 „Кармен" оп. Бізета, ВІДЕНЬ 14.00 15.00 Концерт бажань, 15.25 Смичк. квартет Херубінія, 19.10 Пісні, 20.10 Віденські пісеньки, 20.55 21.05 Нова нім. музика, вик. симф. орх., ВЕЖА АЙФЛЯ 20.00 Спів, фортепіян, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Спів, скрипка, клявесин, органи, 18.00 „Вальдфріден" ком. Тома, 18.30 Фільг. концерт, 20.40 21.00 „Птах Солейди" оп. Доніцо на осн. „1001 ночі", ДРОЙТВІЧ 18.20 19.00 20.00 Лістові твори, форт., КЕЛЬН 15.30 Для дітей, 18.30 Бетговенові пісні, 20.10 21.00 Давні танки, серенади, КОПЕНГАГЕН 18.00 Форт., 20.15 Концерт (Моцарт), ЛЯГТІ 18.25 Спів, форт., ЛІЛЬ 21.00 22.00 23.00 „Гостинниця під Білим Конем" оп. Бенацького. МІЛЯНО 17.00 18.00 Симф. концерт, МІНХЕН 15.00 Для дітей, 19.00 Нар. музика, 20.30 21.00 „Лостінка" оп. Пуччіні, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 21.30 22.00 Симф. концерт, 21.15 Пісні, РИМ 17.00 Розр. музика, 18.10 Танки ех. Европи, 21.00 Симф. концерт, ФЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 18.00 „Фавст" оп. Гуно.

Радіокутик.

АВТОМАТИЧНІ ЛЕТУНСЬКІ СИГНАЛИ.

Американські летунські інжиніри працюють тепер над новим застосуванням радія, для летунських цілей, а саме, щоб вимрити місце, де знаходиться літак, з яким причинилася катастрофа. Апарат, на якому покладають стільки надій, є звичайним автоматичним короткохвильовим висильником, який з моментом впадку негайно починає діяти. Висильник величини більш-менш кованого мича, який вмонтовують у хвіст літака, тому що там на випадок катастрофи, менш караженій на ушкодження. Струму постачає батерія, а висильник, що на випадок сильного потрясення при ударі, автоматично влучує електричний струм. Тоді апарат починає діяти і надає заздалегідь приготований сигнал СОС, який тривае 48 годин, завдяки чому орієнтуються літаки та ратункові експедиції. Цей малий висильник буде споруджений з таблицею інструментів пільота, який на випадок неминучої катастрофи, сам може надати сигнал. Колиж на контрольній таблиці запалиться червоне світло, це буде осторогою для пільота, що сигнал СОС припадково діяв.

НОВА РАДІОСТАЦІЯ В МОРАВСЬКІЙ ОСТРАВІ.

Провід чеської радіофонії має намір збудувати в Моравській Остраві нову радіостанію. Давня станія перейшла у німецькі руки — тому ім радія лишився „без праці". Нова станія обслуговувала-б східню частину чеської республіки.

НОВІ РАДІОВІ ПАЛАТИ НІМЕЦЬКОЇ РАДІОФОНІЇ.

Віденська радіовисильня перенесласи недавно до своєї нової палати. В домі радія у Норберзі переведено багато змін та уліпшень. Вирішено збудувати нову радіову палату в Штутгарті, згідно з найновішими вимогами техніки. Крім звичайних приміщень та студій, в палаті буде чинна ціла вистава, яка при помочі таблиць та показів ілюструватиме хід завдиній, щоб затіснити та оживити контакт між програмовою дирекцією та слухачами, ця палата має бути тейби народнім домом. Тому на терені будівлі є величезне подвіря оточене оркадами та критими алеями, де можна буде влаштовувати різні імпрези та свята. Ця нова палата матиме ще крім того спеціяльну студію для артистів. Врешті німецьке радіофонічне товариство проектує ще значно збільшити радіову палату у Берліні та будову нових палат для радіовисилень в Сарбрікен та Кельні.

Користайте Перфумерія **С. ФЕДЕР**

з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.

ТЕПЕР ЛЬВІВ **СИКСТУСЬКА 2.**

10 кроків від правого рогу Легіонів.

БІРЖА

Львів, 1. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·7—8 89·60. Долярн америк. 5.31·00—5 27·50. Долярн канад. 5.26·00 — 5.24·00. Фльорени гол. 290·14—288·26. Франки фр. 14·18 — 13·77 Франки шв. 121·00—12·/·95. Фунти анг. 25·3 —24·69. Гульдени данц. 100·25—99·75 Корони чеськ. 10 75-10·40 Корони дун. 110·20—109.55 Корони норв. 124·70—123·60 Корони шв. 130·54 — 127·10. Ліри італ. 19·60—18·70 Марки фінлян. 11·19 — 10·97 Марки нім. срібні 92·00 — 90·00. Тель Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 67·20—64·50 3 інв 1 ем. 83·75 серія 93·00. 2 ем. 82·63. серія 91·25, 5. конвер 68·50. 4 прем. дол. 42·25 4 консолід. 68·25—66·00

Акції.

Банк Польський 131·00 Цукор 36·00. Вугіль 35·00—34·75, Ліяпоп 89·25—90·00 Островець 65·00, Стараховичі 43·50.

Тенденція несподівана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 1. грудня 193

1 кг. масла десер. блюк. без оп. 3·25 вол.
1 кг. масла бочков вид. з опак. 3·30 вол.
молоко 19—20 сот.
копа яець 1·65 вол.

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна!

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ГРОМИСЛОВЕЦЬ, семітний, потребує інтелігентної особи до управи дому і виховання трьохлітнього хлопчика. Виняго-родження згідне з умовою. Адреса: Włodzimierz, skr. poczt. 102.

2821 1-3

КУПНО — ПРОДАЖ

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ шамотові тривкопальні, краєві, закордонні Рентшнер, Легіонів 37. 2851 3-8

РАДІОПРИЙМАЧІ до контакту, батерійні, грамофони, кружки, Дім Шопена, Львів, Свистуська 11. Ціни фабричні! Український персонал! 2798 2-3

НАШ ВЕЛИЧЕЗНИЙ ВИБІР бонкурсу і теплих пімам заленнос кождому нове вдовілля. Колірові теплі мужеські підштанні 4.50 та вовняні сист. д-ра Егера за безцінь. Фабрика білля „Астра" Львів Свистуська 2. 2209 2-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ЗАЙМУСЯ домом самітних пана, пані. Адм. „Діла": „Совісна". 2812 2-3

МЕШКАННЯ

ГАРНА, фронтова кімната з осібним входом, сонішна від 15. грудня н. р. до винайму. Зголошення до Адм. „Діла" під „Совісна". 2807 3-3

НАУКА

ШУКАЮ інструкторки приготовити учениці до І. кл. гімн., дати початки німецької мови. Уповноми листовно, Школа, Наркач, повіт Сокаль. 2823 1-3

Оголошення.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожде видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. **Для провінції висилає по за післяплатою.**

Ціннік друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 картон) зол. 2.50
оправлена (200 картон) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук. Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10

Ч. 269 (15.070). Львів, субота 3. грудня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-65
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯГУ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Нові уряди у федеративній державі чехів, словаків та карпатських українців.

О. Д-Р ВОЛОШИН Є ДАЛЬШЕ ПРЕМІЄРОМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Президент Гаха затвердив нові уряди у такому складі:

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД.

Премієр: Р. Беран;
закордонні справи: д-р Хвальковський;
народня оборона: д-р Сировий;
скарб: д-р Калькус;
пошта і залізниця: ген. Елієш;
віцепремієр: Сідор;
міністр без теки: д-р Гавелка.

УРЯД ЧЕХІЇ.

Внутрішні справи: д-р Фішер;
освіта: проф. Копрас;
справедливість: д-р Крейчі;
промисл: д-р Шашко;
праця: Чіпер;
рільництво: д-р Фаерабенд;
суспільна опіка і здоровля: д-р Клюмпар;
публичні роботи: Чіпер;
пропаганда: Гавелка.

УРЯД СЛОВАЧЧИНИ.

Премієр та міністр внутрішніх справ, соціяльної опіки та здоровля: о. д-р Тісо.
Скарб, торговля і промисл та земельні справи: Теплянський.
Залізниця, пошта і праця: д-р Дурчанський.
Освіта та шкільництво: д-р Чернак.
Справедливість: д-р Ваньча.

УРЯД КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Премієр: о. д-р Августин Волошин.
Міністр: Юлій Ревай.

Поліція Карпатської України підлягає місцевому урядові.

На основі постанови уряду Карпатської України з 27. XI. утворено у Хусті краєву дирекцію поліції. Від 1. грудня службу безпеки в Карпатській Україні обняла українська поліція.

—o—

Благословення для Карпатської України від архиєпископа Праги.

Як подає пресове бюро Карпатської України, архиепископ Праги кард. Кашпар відбув розмову з мін. Реваєм та передав привіт і побажання для прем. о. д-ра Волошина і благословення для українського народу

РОЛЯ ЗАКАРПАТСЬКИХ МОСКВОФІЛІВ У ЧЕСЬКОМУ НАСВІТЛЕННІ.

Цій справі присвячують праські „Лідове Лісти" довшу статтю, яка підкреслює, що вже у 1919. р. чеська академія наук ствердила, що славянське населення Карпатської України є частиною українського народу. Деякі політичні групи активізували москвофілів, видвигаючи штучно мовне питання, та у недавній кризі виявилося, що москвофіли — це мадярофіли. Лиш українцям треба завдячувати, що Карпатська Україна залишилась у федеративному звязку з Прагою

Свідомий українець жертвує в ювилейнім році „Просвіти" даток на нитку в прапорі „Просвіти".

ВЕЧЕРНИЦІ Т. У. С. К. „О Б Н О В А"
11. II. 1939

Ендецька програма у словах і ділах.

Львів, 2. грудня 1938.

Вчорашній „Варшавскі Дзенник Народови" приніс обширну передову статтю на тему меншинової проблеми у Польщі. Тому, що це центральний орган Стронництва Народового, його погляди — це немов найавторитетніше ствердження і сформулювання поглядів верхівки цієї партії, тим більше, що маємо тепер не тільки повторення, але й поширення та пояснення недільних резолюцій ендецької головної управи.

Отже маємо тут головну тезу, на якій спираються всі дальші засновки і висновки, а саме, що Східна Галичина і Волинь — це **національно мішаний край**, який від віків належав до Польщі. На цій підставі ендеки кажуть, що 1) ці землі мусять належати до Польщі як її інтеґральна частина, тим більше, що „землі південно-східні є необхідною передумовою існування польської держави, так, як такою передумовою є сягати державу на Балтик" і 2) не тільки польське, але й українське населення того краю є автохтонне, живе там від непамятних літ. І тому (читаємо) на тих „мішаних" теренах треба скріплювати щодо якости і кількости польський елемент, але треба дати й українцям змогу суспільного, господарського і культурного розвитку. Буквально той уступ звучить так: „Ми не є ворогами руської людности (Строн. Народове та його газети скрізь уживають терміну „руський нарід", „серед якого існує національний і політичний український рух" — це вже специфічна ендецька термінольогія, яка більше компромітує ендеків, ніж нам шкодить — Ред.), не замикаємо очей на факт, що вона сидить від віків на землях, про які тут мова. Вона повинна мати запевнені умовини корисного суспільного, господарського і культурного розвитку". Очевидно, що одночасно ендеки є рішуче проти українських автономічних вимог, вимагаючи від українців, щоб вони „застосувались у своїх політичних аспіраціях" до „призначення українського (руського) населення жити завжди у польській державі".

Стверджуємо передовсім, що в такому формулуванні є вже деякий поступ. Досі чули ми від ендеків, що це виключно і тільки польська земля, польський край, що поки поляки прийшли на Червенську Землю — тільки медведі тут гуляли (ославлена відозва про потребу святкувати в 1940 році 600-ліття здобуття Галичини Казимиром Великим, себто упадку Галицько-Волинської Держави), іншими словами, що українці, не як нарід, а просто як „національно-політичний рух", придуманий Стадіоном, не мають ніякого права — домагатися тут якихсь прав. Колиж тепер ендеки кажуть з цим „рухом" рахуватись і признають йому „навіть" право до політичних аспірацій, тільки з відреченням автономістичної концепції, коли тепер кажеться про потребу запевнити автохтонам-неполякам (байдуже, чи їх будуть називати українцями чи русинами) умовини суспільного, культурного й господарського розвитку, — то це чейже безумовно поступ. Поступ чисто **формальний**, словесний, який у нічому не змінює **фактичного** підходу ендеків до цих справ.

Між тезою скріплювання польського стану на галицько-волинських теренах і тезою укра-

---

VI. 1. Pr. 657/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie Przewodniczący Wiceprezes S. O. Malicki Sędziowie S. O. dr. Locker i dr. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty czasopisma pt. „Dilo". z daty Lwów 18. XI. 1938 do sygn. VI. 1. Pr. 657/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 listopada 1938 po wr. słuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: A) uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 17. XI. 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" nr. 256 z daty Lwów 18. XI. 1938 zawierającego w artykule pt. „Nowyny" w ustępie od słów „zi słowamy" do słów „hrabujut jich?" znamiona wyst. z art. 170 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp. nr. 6 ex 1863 tj. zarządzenie za przekroczenie na grzywny do 400 złotych. B) nie uwzględnić natomiast wniosku Prokuratora o uznanie za usprawiedliwioną konfiskaty: w artykule pt. „Z Antwerpii do Chustu i Lwowa" ustępu od słów „tilky na samij" do końca artykułu oraz c) w artykule pt. „Dywersanty z szokoladoju „Fuksa" i konfiskaty tychże uchylić. Uzasadnienie. Ad A) wymieniony ustęp szerzy nieprawdziwe wiadomości, mogące wywołać niepokój publiczny, o położeniu Ukraińców w Polsce. Ad B) W ustępach pod B) wymienionych nie dopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek przestępstwa. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący Malicki wr. Protokolant Barabolak wr. Za zgodność: Kol, kier. sek.

VI. 1. Pr. 656/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie Przewodniczący Wiceprezes S. O. Malicki, Sędziowie S. O. dr. Locker i dr. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty czasopisma pt. „Dilo" z daty Lwów, dnia 19. XI. 1938 do sygn. VI. 1. Pr. 656/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 listopada 1938 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: A) uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 18. XI. 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „DILO" nr. 257 z daty Lwów 19. XI. 1938 zawierającego: w artykule pt. „Dezerelo nespokoju" w ustępie od słów „chto koho tut" do końca artykułu, znamiona przest. z art. 170 i 154 § 1 i 2 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp. n r. 6 ex 1863 tj. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. B) Nie uwzględnić natomiast wniosku Prokuratora o uznanie za usprawiedliwioną konfiskaty w tymże artykule ustępu od słów „la wsia poznisza" do słów „aparati" i konfiskatę tegoż uchylić. Uzasadnienie. Ad A) Wymieniony ustęp tendencyjnie i świadomie nieprawdziwie przedstawia politykę Rządu Polskiego w sprawie ukraińskiej i w ten sposób szerzy fałszywe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny. Nadto zawiera określenia propagujące ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne. Ad B) W ustępie pod B) wymienionym nie dopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek przestępstwa. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Malicki w. r. Protokolant: Barabolak w. r. Za zgodność: w z. Kol. kier. sekr.

Атлянтік

НИНІ величава прем'єра ревеляційної фільми реж. Генрі ГАТГАВЕЯ творця „БЕНГАЛІ"

ПОКЛИК ПІВНОЧІ

В гол. ролях 5 зірок екрану: Дорота Ламур, Жорж Рафт, Генрі Фонда, Джон Берімор, Акім Тамірав. Бідети вільного вступу і знижки неважні.

їнського господарсько-культурного задовілля не булоб — теоретично — тоді суперечности, колиб те скріплення, що його поручають ендеки, не мало йти на рахунок і коштом українців. Наприклад: повну правду мають поляки, що ніодна польська дитина не повинна у польській державі вчитися в іншій школі, як тільки польській. Тому може дійсно треба було збільшити стан польського шкільництва після переходу галицько-волинських земель до Польщі. Але під „умовинами корисного культурного розвитку" треба чейже розуміти однаково народню, як середню і високу освіту: чи можуть ендеки заперечити, що „культурний розвиток", та ще й „корисний" („помисльни"), не може чейже розвиватись без власного шкільництва?! Колиж так, то чому вони, ендеки, є першими й головними пружинами та промоторами всякої боротьби проти української аполітичної акції за рідним народнім шкільництвом та за українським університетом?! Чому їх лідер та ідеольог і практик у ділянці національної політики, Станіслав Грабський, перевів закон, який польське народне шкільництво збільшує саме коштом дотогочасного українського, та ще й таким робом покермував тоді справою, що свому міністеріяльному товаришеві п. Ст. Тугутові, представив, що це концесія для українців?! Адже це ноторійно відомі і стверджені речі, на які є докази у формі заяв обох тих діячів...

Тому у становищі ендеків є подвійне внутрішне забріхання: 1) кажучи про „закріплення та збільшення польського елементу", кажучи про ту позитивну програму щодо польського населення краю, ендеки ні словом не згадують, як і в чому воно має безпосередньо бити по українцях, автоматично зменшуючи український стан посідання та погіршуючи „умовини українського корисного суспільного, культурного й господарського розвитку"; 2) колиж формулують свою позитивну програму до українства в той спосіб, що відмовляють йому права на окрему національно-політичну особовість у державі, але признають право до того культурно-господарського розвитку, то одночасно роблять у практиці усе можливе, щоб до нього навіть у мінімальних межах не допустити, ба навіть, щоб ті культурно-господарські станиці, що їх українці власною енергією і власним накладом праці та гроша здвигнули — знищити.

Тому не знаємо, чи останні резолюції ендецької верхівки у Варшаві — це тільки еквілібристика на показ, чи може така еволюція думки, яка ще не ввійшла в розумування та відчування самих ендеків, і тому бувае раз-у-раз дискредитована їх власною поведінкою. Звертаємо увагу, що всі голосні виступи ендецької молоді, зокрема з першої половини листопада ц. р., звертаються саме проти українських культурних і господарських станиць, себто проти тої ділянки, яку ендецька верхівка віддає українцям, як дозволене поле їхньої діяльности. Що виписують і що діють польські ендеки саме на відтинку українських культурно-господарських амбіцій?! Хтож має доступ до польської ендецької молоді та львівських, луцьких чи тернопільських ендеків, коли вони діють щось зовсім суперечне з тим, що кажуть і пишуть ендецькі проводирі з варшавського центра? Чи це бунт місцевих партійних осередків і місцевої молоді проти партійного варшавського осередка диспозиції, чи свідома дволична гра?!

„Сьогодні діла так стоять (кінчає „Варшавскі Дзєннік Народови"), що справа збереження Польщі однаково на південному сході, як над Балтиком вирішуватись буде саме у Львові і на Волині. Добре діється, що польські ендеки, які мають такий величезний (може не формальний, але фактичний) вплив на формування всієї дійсности у Польщі, перестали легковажити собі українську проблему. Але зле, дуже зле діється, коли вони гадають, що можна цю проблему розвязати фальшивою грою, писаною господарсько-культурною толеранцією та робленим на вулицях націоналістичним ексклюзивізмом, і коли завжди ще не мають відваги поглянути правді в очі: що українська справа надто велика і надто складна проблема, щоб можна її обчімхувати в всебічного політичного значіння і характеру та зводити до якогось регіонального культурно-господарського відтинка. Самі ендеки у це не вірять — навіщож ширити баламутво серед своїх і чужих?!

ік.

Східно-европейські турботи Женеви.

(Від власного кореспондента.)

Женева, 28. листопада 1938.

Женева як осідок Ліги Націй перестала бути поважним чинником політичного життя Европи, але є далі його показчиком, його термометром і барометром. Швайцарія, особливож Женева, які живуть властиво більше політичним життям Европи, ніж своїм власним, виявляють особливу чуйність під цим оглядом. Отже дуже характеристично, що грубі букви реклямних наголовків швайцарської преси з 25. ц. м. казали не про англо-німецьке поріжнення, відвідини англійських міністрів у Парижі чи боротьбу французького уряду проти революційних страйків, а про вдогадні приготування до польсько-мадярської інтервенції в Карпатській Україні. В цьому виявилось виразно переконання швайцарської, а очевидно й поважної частини европейської, преси, що центр політичної ваги переніся з заходу Европи до її осередніх і східніх частин, що політичні відносини на заході переходять на шлях еволюції і помирного розвитку, тоді, як на сході наближаються вирішні події, започатковані перебудовою Чехословаччини.

Вечором 25. ц. м. принесла рухлива місцева агентура „Телепрес" повідомлення з Берліна, в якім говорилося: „Всупереч сензаційним інформаціям, поданим пресою в четвер вечором про еволюцію справи Карпатської України, політичні кола бачать справжне відпруження. Коли й був момент гострої кризи, то тепер показуеться, що всі алярмові повідомлення, більшість яких була зрештою тенденційна, лишилися позаду подій. Стверджуемо також помітну зміну у становищі мадярської і польської преси, що найбільш зацікавилась цим питанням. Щодо становища мадярського уряду, то згадують, що він приняв без застережень італійсько-німецьке рішення. У своїй останній промові сказав п. Імреді виразно, що питання спільного польсько-мадярського кордону не є актуальне, хоч і лишаеться мадярським домаганням. Але, як там і є, а Німеччина уважае розмежування, переведене віденським рішенням, остаточним. Нема причини думати, що політику Німеччини змінено по віденській конференції. Зрештою, тут тримаються тої думки, що поза юридичним становищем сучасне фактичне становище дозволяе сподіватися відпруження і заспокоєння". До цього переконання прийшла очевидно і швайцарська преса заспокоївшись у справі найближчих подій на сході Европи.

Але українська преса не може поминути без відповідної уваги того факту, що ревіндикаційна акція Мадярщини, зокрема її пропаґанда в цьому напрямі, ведеться в цілій Европі, отже і в Швайцарії. При тих великих засобах, які стоять до розпорядження цій акції, осягае вона, природно, і деякі результати, особливо з огляду на те, що інформація про Україну взагалі та про Карпатську Україну зокрема не стоїть, на жаль, на потрібнім рівні. Навіть „Журналь де Женев", назагал досить добре поінформований в українських справах, містив в останнім часі майже щодня ріжні татарські вісти про заворушення і навіть бої на Карпатській Україні, про петиції її „рутенського" населення за прилученням до Мадярщини, про заходи американських „рутенів" у цьому напрямі, про труднощі карпато-українського уряду і т. і. Було, правда, поміщене спростування цих вісток з чеського боку, але була також мадярська відповідь на нього. В цій відповіди вказано на те, що карпато-український уряд боїться плебісциту, але забули про те, що мадярський уряд побоявся перевести його в околицях Ужгороду і Мукачева перед їх прилученням до Мадярщини.

До Вашого кореспондента прислали тут уперше, як можливо й до інших, „Дунайські Новини", перше число з 6-го року видання; цей місячник видае у французькій мові Мадярська Ліга для ревізії тріянонського договору в Будапешті. Ціле це листопадове число присвячене рішенню віденської конференції та пропаганді за спільний польсько-мадярський кордон. Є тут і стаття, автор якої намагаеться довести, що празький уряд властиво не змінився та розписуеться про боротьбу між чехами і словаками та між словаками і „рутенами". Є там також довга стаття, в якій пишеться, що „Волошин заступае інтереси не рутенського народу, а Праги"; в попередній таксамо „переконливо" доказуеться, що ці „рутенські" інтереси заступали Бродій та Фенцик, який проголосив свою солідарність з ним, але встиг утікти. Мадярські домагання супроти Румунії та Югославії зазначено дрібним друком на останній сторінці, з чого виходилоб, що національні інтереси мадярських меншин у цих державах жертвуються політичним, а властиво імперіялістичним інтересам Мадярщини. Таке враження мусять викликати „Дунайські Новини" не лише в Женеві, але і в Европі взагалі.

Тутешні політичні кола можуть справді розуміти краще, ніж які інші, що не для того покінчено з егоістичною політикою деяких менших держав у Лізі Націй, щоб менші держави могли стояти на перешкоді до здійснення широких політичних планів великодержав на сході Европи. Сучасне зацікавлення цими справами спонукуе як женевських, так і европейських політиків ставитись уважно до офіціяльних заяв премієра уряду Карпатської України та його інших міністрів. Але на будуче доведеться мабуть звертати в міру сил і змоги більшу увагу на інформування европейської опінії і в карпато-українських справах, тим більше, що і совітська і несовітська преса ними дуже докладно займеться.

М. Данько.

Генеральний секретар фашистівської партії виступає

італійські домагання до Корсики й Тунісу.

Як подае льондонський „Нюз Кронікл" у кореспонденції з Неаполю, генеральний секретар італійської фашистівської партії Стараче виголосив у Неаполі на засіданні фашистівської партії велику політичну промову. Він заявив, що фашистівський уряд не зважаючи на те, чи у Франції буде правий чи лівий уряд, мусить змагати до експанзії та стануги твердо у басейні Середземного Моря. Найближчою метою в італійській політиці буде Туніс та Корсика.

ЩО НА ТЕ ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА?

Протифранцуська демонстрація, що відбулася минулої середи в італійському парляменті викликала в Парижі прикре враження; зрештою паризька преса обговорюе цю справу дискретно і здержливо.

„Парі Суар" підкреслюе, що Франція хоче зближення з Італією, але рішена не уступити ані пяди своєї землі.

„Журналь де Деба" домагаеться від уряду, щоб відповів на онмську демонстрацію рішуче — не так, як на німецькі кольоніяльні домагання.

„Птіт Парізієн" натякае, що протифранцуську демонстрацію заранжував італійський уряд. Протифранцуські оклики не були спонтанні, бо в італійському парляменті все передбачене й урегульоване. Франція мусить уважати цього роду маніфестацію офіційною, тимбільше, що французький амбасадор був у дипльоматичній льожі підчас неї.

На подібний оклик годі інакше відповісти, як тільки потверджуючи, що Туніс є частиною французької території.

„Тан" звертае увагу на заяву мін. Чіяна, що всі мобілізаційні накази в часі судетської кризи були звернені проти Франції й Англії. Щодо самої демонстрації „Тан" підкреслюе, що це була перша того роду маніфестація в Італії від 1888. р., коли то італійці демонстрували у справі Тунісу, Корсики й Ніцеї. „Тан" ставить питання, чи ця маніфестація має суттеве значіння, чи є тільки пробним бальоном, що має на меті пізнати реакцію інших урядів.

Масляновий олійок запевнює любов!

ШАМПУНЬ ПАЛЬМОЛІВ ПЛЕКАЄ ВОЛОССЯ ЯК МИЛО ПАЛЬМОЛІВ ЦЕРУ.

З чужої преси.

Польсько-совітське наближення в світлі голяндської преси.

Голяндський часопис **„Nieuwe Haarlemsche Courant"** з 28. XI. ц. р. пише ось що про польсько-російське порозуміння:

„Польський міністр закордонних справ Бек з кінцем минулого тижня подбав за несподіванку. Не роблячи гомону, він велів своєму послові в Москві говорити з Літвіновом, який легко згодився на польську пропозицію. Таким робом у суботу вечором світ поставлено перед несподіванку поліпшення взаємин між Москвою та Варшавою, які ще раз потвердили пакт неагресії з 1932 р., обіцюючи змагати до кращих торговельних взаємин та з наміром усувати свої взаємні непорозуміння.

До цього часу взаємини між обома державами не були сердечні. Як польський нарід, який з природи має відразу до давніх гнобителів, так і уряд, що від Пілсудського не зближувався до Москви — майже ніколи не бажали кращих взаємин із Росією; молода Польща, що має вельми націоналістичні погляди, не відчувала нічого для совітських практик та ідеольогії. Тільки між 1932—1934 р., коли Варшава вважала настанову Берліна за безнадійну, взаємини до другої сторони (Росії) були трохи кращі; в тім часі повстав польсько-російський пакт неагресії. Потім, так як у 1927 р. Пілсудський пророкував у розмові з Бріяном, прийшов Гітлер до влади; Варшава вважала покищо за певніше прийти з ним до договору. Москалі були сердиті на те; приходило й до пограничних інцидентів та гострих коментарів совітської преси. Ще в днях вересня ц. р. Москва думала, що мусить виступити супроти Варшави з гострою нотою. Тепер наразі взаємини знову покращали, коли напрям політики Бека зробив пів обороту.

Ця зміна напряму політики йде впарі із незаперечним погіршенням взаємин між Варшавою та Берліном, що від часу польсько-німецької умови (від 1934 р.) були добрі. Єдине, чого Польща направду лякалася, це німецько-російське зближення. Варшава свіжо мала в памяті розбір з 1795 р., який прийшов внаслідок такого зближення. Вона сама не може нічого почати проти Москви і Берліна, але, завдяки досвідові змудрівши, не покладала поважної надії на французьку поміч. Як у Німеччині прийшов до влади Гітлер, то таке зближення (Росії і Німеччини) було покищо погребане і Польща могла приступити до ведення якоїсь політики рівноваги та покищо спрямуватись на Берлін, як більш надійний із двох сусідів. Взаємини між народами ніколи не були справді щирі: поляки на Заході мали навіть глибоку відразу до колишніх пруських володарів. Але треба було пробувати і воно пішло.

Одначе підчас найновішої кризи Гітлер або — як кажуть — Рібентроп не зробив ніякої втіхи польським приятелям. Правда, наслідком кризи Польща могла обняти в посідання немалоцінну частину Чехословаччини, але це передовсім завдяки второпній політиці польського уряду, який завчасу закрив своє крило (фланк). Бек мабуть мало турбується Данціґом; Польща має в Гдині пристань для експорту, з якого в потребі місто дуже мало економічно може здобути; а чи Гітлер тепер формально чи в дійсности пан у Вільнім Місті, це мін. Бекові може бути дуже далеке; він не турбується подорожами Буркгарда і Ферстера, які, здається, хочуть перервати останні звязки з Лігою Націй.

Прогнання жидів з Німеччини також викликало невдоволення у Варшаві; переговори в цій справі наткнулися на німецьку непохитність. Це був початок труднощів".

Далі голяндський часопис торкається справ Карпатської України і польсько-українських взаємин та кінчає:

„Бекові певно вдалося через польсько-російське порозуміння настрашити Берлін. Рібентроп без сумніву лютий на цей крок Бека: Німеччина знову приходить у кліщі між Францією та Сходом. Можливо, що Рібентроп при майбутній акції із Карпатської України проти Росії рахував на польську поміч, але тепер ці надії знівечені. Якщо він тепер обернеться просто проти Польщі, тоді східні границі тієї країни є закриті; Румунія мусілаб у власнім інтересі додержати договору з Польщею, а на задах знову загрожує Франція".

„Із зацікавленням чекає світ на випадки, які тепер прийдуть у Східній Европі..." — кінчає часопис

З життя українського студентства в Познані.

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД.

Поклін полеглим віддало українське студентство Познання дня 31. жовтня академією, що її започаткувала деклямація „Україно, Ти житимеш" на тлі хору у виконанні студ. Крупи Т. Жмут думок з нагоди роковин кинув студ. Гамула Ст., після чого залунало грімке „Слава героям" (хор), то знову настроєва рецитація студ. Черкавської Е. і врешті „Кріпись народе" у виконанні хору. Всі приявні, що докраю виповнили домівку, перенеслися думками, за гарно підготовленим образом, бодай на хвилинку до місця, де все те творилося... При нагоді цієї академії зібрано 82.20 зол. на українських інвалідів.

РАҐЛЯНИ мужеські від зол. 50.— **ПЛАЩІ** жіночі від зол. 60.—

поручає

ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

ПОБУТ ДОЦ. Д-РА В. КУБІЙОВИЧА В ПОЗНАНІ.

Незатертим слідом у житті УСГ в Познані залишився побут д-ра Кубійовича, який приїхав поділитися з нами своїм знанням, що й потвердив у відповіді на привітання головою УСГ Курчабою Ол. Ба, що більше, підкреслив, що наука це не річ абстрактна, а навпаки — наука мусить бути звязана з життям. Ця провідна думка пробивалася в обох його рефератах, що в них запізнав нас з проблемами наших західних окраїн.

У першому рефераті (5. XI.) звясував д-р Кубійович питання, звязані з життям Лемківщини. Всі з напруженням слідкували за думками референта, що в приступний спосіб обговорив вплив географічних умовин на національні відносини Лемківщини, склад людности, господарські відносини, національну свідомість та подав перспективи на майбутнє. Гучними оплесками нагородили приявні щирого приятеля молоді за реферат, що багато річей розяснив тим, які звиділи вже цю чудову землю, та ще більше тим, що там не були, тільки чули про Лемківщину. Ще довго-довго стояв д-р Кубійович при мапі Лемківщини та відповідав на питання студентів.

У другому рефераті (6. XI.) перенеслися ми за думками прелєґента на Холмщину та Підляшшя і запізналися з такими проблемами цих окраїн, як еволюція нац. відносин, теперішній стан національного посідання та врешті з перспективами на майбутнє.

Тогож дня на наше прохання кинув д-р Кубійович ще кілька думок про Карпатську Україну, доказуючи повновартність Карп. України й без Ужгороду та подаючи можливости розбудови Карп. України.

ПОСВЯЧЕННЯ ДОМІВКИ Й ХАРЧІВНІ.

Українське студентство Познання переживало 20. XI. важну хвилину, а саме посвячення домівки та харчівні, що її брак так болюче давався до цієї пори відчувати. Цю подію вшанували своєю приявністю о. д-р Гриньох, о. Котів, прогулька студентів з Варшави та представник У. С. Г. у Кракові. Почалося богослуженням в год. 10, що його відправив у костелі оо. Францішканів о. д-р Гриньох, де теж виголосив палку проповідь до численно зібраних українців Познання. Після того всі перейшли до домівки при вул. Граничній 1, де о. д-р Гриньох та о. Котів доконали посвячення. О. д-р Гриньох передав при цьому привіт від українського студентства Львова, студ. Регей від студентства Варшави, студ. Лепкалюк від студентства Кракова. Переслали теж привіти наші студенти з Вильна та корпорація „Сян" у Кракові. Вершком нашого свята було передання о. д-ром Гриньохом архієрейського благословення Екс. Митр. Шептицького з бажанням, щоб наша праця увінчалась успіхом для українського народу. Піснею „Боже Великий" закінчено цю небувалу хвилину в житті У. С. Г. в Познані

СВЯТО ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ.

Вечором того самого дня відбулася академія з приводу 950-ліття хрещення України. Бадьоре вступне слово виголосив о. д-р Гриньох. Гарна гра на бандурі інж. Теліги з Варшави, рецитація студ. Черкавської, деклямація студ. Оришкевича та кілька хорових точок зложилися на дальшу програму цього свята.

Не від речі буде згадати, що о. д-р Гриньох у часі свого побуту в нашій Громаді виголосив цікавий реферат на тему „Академічна молодь і Церква", після якого вивязалася жива дискусія.

РОКОВИНИ БАЗАРУ

17-ті роковини Базару вшанувала наша Громада святочними сходинами з бадьорим рефератом студ. Мончка

Сате.

Хроніка Совітської України.

ПЕРЕКЛАДИ З ШЕВЧЕНКА. — ЯК ДЕРЖАВА СТЯГАЄ КАРТОПЛЮ.

На черговому засіданні урядового Шевченківського комітету ухвалено до дня ювилею організувати велику виставу з кращих експонатів усіх музеїв про поета. До ювилею випустять 5-томний збірник творів Шевченка, масове і мистецьке видання „Кобзаря", 2 томи з академічного видання його творів, також окремі твори „Катерина", „Кавказ", „Сон", „Гайдамаки" та ін.

Державне літературне видавництво оголосило конкурс на популярну біографію Шевченка. Журі конкурсу, у склад якого входять письменники Панч, Усенко та Вільховий, дістало вже понад 30 біографій.

На Київщині в десяти місцевостях, де доводилося перебувати Шевченкові, встановлять пропамятні таблиці.

Не можна не навести надзвичайно цінного визнання російського ще і дореволюційного письменника Корнія Чуковського, на завжди актуальну тему російських перекладів Шевченка. Вже 80 років, каже він, як перекладають твори Шевченка російською мовою та і досі нема такого перекладу, що хочби трохи передавав увесь чар оригіналу. Перекладачі відбирають у Шевченківської поезії не тільки її красу та музику, а часом і цілковитий зміст. Чуковський пояснює це тим, що досі Шевченка перекладали люди цілком чужі його переконанням. Чуковський наводить приклади, як славянофіл Берг перетворив Шевченка на якогось хвацького кацапа, що співає під балалайку „частушки", як символіст Сологуб зробив із своїх перекладів тільки наклеп на поезію Шевченка. Зрозуміло. Чуковський говорить, що пристойні переклади стали з'являтися щойно за останніх часів, хоч і серед них чимало є кепських. Розсудливо Чуковський не наводить прикладів цих добрих перекладів. Усе це, на нашу думку, зайвий раз тільки свідчить, яка велика різниця між російською та українською мовою та як мало для знання української мови самовпевненої думки „я прекрасно понімаю язик Шевченка".

КОНФЕРЕНЦІЯ ОПОВІДАЧІВ ДУМ

У Києві почала свою роботу конференція оповідачів дум, кобзарів і збирачів матеріялів народньої творчости на Україні, що її скликав інститут фольклору Академії Наук. Серед делегатів конференції є колгоспники і робітники, автори всяких дум і віршів, присвячених головно сучасному, Сталінові, громадянській війні на Україні тощо, але є і збирачі матеріялів народньої творчости з давніх часів, що збереглися в памяті.

ПОВІДОМЛЯЄМО
про відкриття нового відділу матеріялів чисто шовкових французьких купонів на балові і візитові сукні, лями, бронати, велюр-шіфони енфроассабль (що не мнуться) та великий відділ шовків на білизну по цінах надзвичайно приступних
ДІМ МОДИ ЛЬВІВ, Готель Европейський.

ДЕЩО З КОЛГОСПНОГО ЖИТТЯ.

На Полтавщині колгосп під назвою „Третій Вирішальний" (треба розуміти рік Сталінської пятирічки) і є голова управи в ньому Котельниченко. А ось робочий день цього голови. Зранку телєфон з районного виконавчого комітету з наказом негайно вивезти на елеватор соняшник і сою, змобілізувавши для цього всю тяглову силу колгоспу. За невиконання голова райвиконкому, безпосереднє начальство голови колгоспу, загрожує карою. Трохи згодом телефонограма від секретаря районового парт. комітету (а цеж в районі цар і Бог!) негайно перекинути всю тяглову силу колгоспу за персональною відповідальністю голови колгоспу, на вивіз з колгоспу запроданого державі збіжжя. Уповноважений райспоживспілки пропонує телеграмою негайно вивезти до району передану державі за контрактацією городину. Телеграмою-ж обласний прокурор наказує голові колгоспу негайно з'явитися персонально до Полтави дати пояснення, чому досі не виконано плян достави державі картоплі. Директор машинотракторної стації пропонує сьогодні змобілізувати тяглову силу для оранки. Голова райвиконкому, забуваши про ранішній наказ, наказує за персональною відповідальністю сьогодні вивезти до складу Заготзерна запродане державі збіжжя. Завідувач районового земельного відділу надає речинець у 48 годин для перевозу конопель. Уповноважений по збору мірчука наказує негайно відвезти мірчук...

Це все взято не з сатиричного журналу, а з московської ґазети „Правда".

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 5. грудня 1888.

„ЮВИЛЕЙ ПРАВОСЛАВНОГО МИТРОПОЛИТА МАРАРІЮ-АНДРІЄВИЧА.

не відбувся так торжественно і світло, як це загадали зробити румунські шовіністи. Вже тимчасним, що буковинські православні русини, любячи свою народність, заявили публично, що стримаються від участи в тім ювилею, зіпсовано уложені пляни румунізаторів. Ювилей припадав на неділю, а ювилейний комітет порішив святкувати його в понеділок, бо в тому дні є в Чернівцях торг, на який зізджається багато людей з околиці, а тих ярмаркових спроваджали багатьох до митрополичої палати.

НІМЕЧЧИНА ЗБІЛЬШУЄ АРТИЛЄРІЮ

„Кельніше Цайтунг" подала була перед кількома днями вістку, що німецький уряд має домагатися від парляменту нового предиту в сумі 40 до 50 міліонів на збільшення артилєрії. Цю вістку тепер підтверджують, бо міністр війни заявив на інтерпеляцію Ріхтера в парляменті, що справді має прийти значне збільшення німецької артилєрії".

На жаль газета не додає нічого про долю Котельниченка, чи він скінчив життя самогубством, чи його заарештовано за „шкідництво" і за невиконання розпоряджень влади?!

Як відомо зі статутом колгоспу на голови управи обирають загальні збори когонебудь з членів колгоспу. Але до колгоспу „17 років робітничо-селянської армії" секретар районового партійного комітету Богданов спрямовує такого собі „товариша Тітова" з запискою, в якій пропонує обрати його на голову колгоспу. Загальні збори, зрозуміло, обирають, але „товариш Тітов", перебувши деякий час на посаді, забирає всю готівку з каси й добренько собі зникає з нею. Довідавшися про це Богданов пропонує стягти Тітова з посади й віддати під суд. Йому кажуть, що Тітов невідомо куди зник. — „Та цеж відомий шахрай й пройдисвіт, обурюється Богданов, — якже він попав у голови колгоспу? Йому кажуть, що за його власною рекомендацією. — „Маєш тобі, навіть мене обдурив, — добродушно каже Богданов, — Ну а колгоспні гроші так і плакали!

Л.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНІ! Вони на платі, костюмі сукні, і шовки дешево і добре купиш у фірмі РОЖА БОТВІН з нововідкритів льокалю ул. Боїмів 9.

ДЖЕРОМ. К. ДЖЕРОМ.

ГОДИННИКИ.

Існують два роди годинників. Одні, що раз-у-раз неправдиво показують час і свідомі того, що на них не можна покладатися, чим вони навіть пишаються. Другі, що завсіди ходять якслід, за винятком випадків, коли ви на них поклалися. Тоді вони вас так підведуть, що навіть тяжко булоб того від годинників у країні цивілізації сподіватися.

Пригадую собі один годинник останнього роду, який висів у нас в їдальні, коли я ще був дитиною. Одного разу в зимі підніс він нас усіх на ноги в третій годині ранку. Без десяти хвилин в четвертій ми вже скінчили снідати, а трохи пізніше по пятій я прийшов до школи, сів на ґанку і плакав, припускаючи, що прийшов кінець світу, бо все навколо начебто вимерло.

Людина, що мусить жити разом в одній хаті з такого роду годинником, не рискуючи до місяця погубити свою душу щиро висловленою своєю думкою про них така, або щодо лагідности й покірливости може змагатися з Йовом (стара відома фірма!), або не знає відповідної кількости лайливих слів, щоб могла вилитися.

Мрією цілого життя цього роду годинників є спокусити вас довірити їм і спробувати за їх вказівками попасти на поїзд. Декілька тижнів зчерги вони виконуватимуть свій обовязок бездоганно. Настільки бездоганно, що коли ви помітите розходження між їх вказівкою і сонцем, то ви скоріше припускатимете, що щось скоїлося негаразд з сонцем, аніж те, що треба годинник віддати до направи. Ви твердо переконані, що якби годинник поспішив хочби на одну четвертину секунди, або ви спізнилися на одну восьму, то від цього у нього тріслоб серце і він помер би з огіочення.

З цією дитячою вірою в бездоганну певність ходу свого годинника, ви одного гарного ранку збираєте навколо себе цілу свою родину, цілуєте діточок, втираєте замащений конфітурою рот і тикаєте пальцем в очі своєї наймолодшої дитинки, приобіцюєте не забути привезти вугілля, махаєте парасолею, шлете всім останній привіт і прямуєте на дворець.

Я особисто ніяк не міг вирішити, що гірше: перти дві милі щодуху без відпочинку, добігти до двірця й пересвідчитися, що до відходу поїзду залишається ще три чверти години, чи цілий час іти поволі, не поспішаючи, зупиняючись біля вистави книгарні, побазікати з якимсь місцевим йолопом, потім трохи приспішивши ходу ввійти на двірець і побачити, що поїзд утік зпід вашого носа.

Іншого роду годинники — звичайні, себто ті, що завсіди брешуть — ті розмірно вже не такі небезпечні. Ви накручуєте їх в певний визначений час і разів два на тиждень пересуваєте стрілки, щоб „урегулювати" хід (з таким самим успіхом ви могліб спробувати „уреґулювати" розклад годин прогулки льондонської вуличної кітки). Це все ви робите не з якихось егоїстичних побуджень, а так мовити з почуття обовязку до самого годинника, — з почуття свідомости того, що, щоб і не скоїлося, в усякому разі ви зробили все, що до вас належало і ніхто не сміє вам щось закинути.

Вам ніколи навіть до голови не впадає звірити годинник, щоб довідатися, яка властиво година, і через те ви не переживаєте розчарувань. Ви питаєте: „Котра година?", покоївка каже: „Годинник в їдальні показує чверть по другій".

Але ви не даєте себе ошукати. Ви знаєте, що в дійсности тоді десята година пополудні. Пригадуючи собі, що чотири години тому — дивоглядний факт! — той самий годинник поспішав ледви на сорок хвилин, покірливо дивуєтеся, яким то він чином з того часу спромігся так далеко зайти і дивуєтеся його енергії

Я — власник годинника, який щодо своєї незалежности, ріжноманітности настроїв і небажання рахуватися з принятими засадами, — я твердж, що мій годинник може дати декілька пунктів вперед поруч будьякого приладу в ділянці хронометричного виміру часу. Як від звичайного годинника від нього можна багато вимагати, але як живий самолійний калембур, він повний цікавости і ріжноманітности.

Я чув, як один добродій оповідав про свій годинник, що він ні для кого не надається окрім нього, бо він (себто той добродій) єдиний вміє розуміти та розяснювати його вказівки. Він запевнював, що той годинник дуже гарний — на нього можна цілковито покладатися — тільки треба його знати, вивчити його систему ходу. Стороннюю людину він дуже легко може ошукати.

Так наприклад, коли він вибивае пятнацять разів, а стрілки показують двацять хвилин на дванацяту, то я знаю, що в дійсности тепер за чверть години восьма. Але певна річ: стороння людина цього не може знати.

Головною чарівною ознакою мого годинника є незмінна непевність його стрілок. Це без усякої системи та методи: це найчистішої води емоціоналізм. Одного гарного дня його опановує жартівливий настрій і вже начебто нічого і не скоїлося, за один ранок посуне вперед три години; другого дня, знесилений від перевтоми ледве тягнеться, що кожних чотири години спізнюється на дві години і нарешті, передполуднем годинник цілковито зупиняється. Життя для нього стало таке ненависне, що він не може нічого робити. Та на вечір, дивишся, він знову повеселішав і без всякого накручування, з власної ініціятиви і бажання, пішов собі далі.

Я не люблю докладно оповідати про цей годинник, бо навіть коли я кажу про нього щиру правду, люди запевнюють мене, що я перебільшую.

(Далі буде)

Економічний огляд.

КУДИ ПОДІТИ ГРОШІ?

Таке питання стануло несподівано хоч не вперше перед тисячами наших щадників у хвилині, коли на міжнароднього овиді нависли воєнні хмари. Залякані маревом війни, — яка звичайно приносить відплив золота з емісійного банку та звишку цін і тимсамим спадок вартости гроша, — люди масово купували по дуже високих цінах нерухомости, біжутерію тощо, робили великі припаси харчів. Колиж трівога минула і підтягнені спекулянтами ціни повернулись до нормального рівня, виявилося, що в часі воєнних алярмів запізно думати про таку чи іншу доцільність льокати гроша, що тоді одинока можлива забезпека — це льоката в банку з клявзулею „золоті в золоті".

Скаля реальних цінностей, в яких можна льокувати капітал, для нашого пересічного громадянина, дуже вузенька. Це поле або дім. Льокати доволі певні, але не для кожного доступні. Згадаймо хочби прикордонну смугу, яка обіймає таку велику частину нашого краю, і в якій українці практично втратили спромогу закупити хоч би найменший кусок землі. Коли при поборенні всіх труднощів можна в деяких околицях купити землю, то знову біда в тому, що дохід з неї дуже скромний. Льоката в добре купленому домі рентовніша. Але дім надається лиш на льокату більшого, вже зібраного капіталу. В нинішніх часах будівельний кредит настільки дорогий, що найкраще з нього не користати і не братися до будови, як довго не маємо досить капіталу, щоб її власними засобами викінчити. Дім — це приманчива ціль ощадности, але шлях до неї мусить вести через іншого роду льокати — через ділянки, які дають змогу приміщувати постепенно дрібні заощаджені квоти. Такими саме ділянками є промисл і торговля.

Промисл і торговля? — спитаєте. А хіба порядна крамниця не вимагає такого самого капіталу як дім, а фабрика — куди більшого? Без сумніву — оснування власного підприємства вимагає одноразового більшого вкладу. Але вкладати капітал у торговлю чи промисл — це не значить конечно основувати нове, власне підприємство: вистане вложити свій капітал — хочби й невеликий — у якесь підприємство, яке вже істнує.

Більша частина поважніших підприємств — це спілки ріжних типів. Кожна з них має більше або менше співвласників, з яких лиш деякі працюють у підприємстві. Найбільш підкожі до льокат капіталу спілки акційні та з обмеженою порукою, бо вони дозволяють щадникові обмежити риск. Якщо такій спілці не пощастить, щадник тратить лиш ті гроші, які в неї вложив. До решти його майна вірителі спілки не можуть мати ніяких претенсій, (так, як нпр. при явних спілках). Колиж поділити свій капітал на кілька частин та вложити кожну з них у іншого роду підприємство, риск стає ще менший. Бо й тоді, коли одно підприємство заведе надію, пропадає лиш частина майна. Зате, коли підприємство гарно розвивається і багатіє — багатіють усі його співвласники. А що паде лиш невелика частина підприємств, зате велика більшість приносить зиски — і то куди кращі ніж нпр. поле чи дім — тому й не диво, що на Заході у промислі та в торговлі ульоковані ощадности людей з найріжніших станів. Між співвласниками — себто уділовцями чи акціонарами — найбільших фабрик, копалень, корабельних товариств найдете робітників, слуг, дрібних ремісників, тощо, які за заощаджені гроші купили собі уділи у тих великих підприємствах і беруть участь у їхніх зисках. До льокати дрібних ощадностей надаються зокрема акційні спілки, яких власний капітал поділений часто на дуже велику скількість малих уділів-акцій. Хочете ульокувати гроші — купуєте акцію, щороку дістаєте частину доходу (дивіденду). Треба вам готівки — відпродуєте акцію. З того огляду зокрема вигідні т. зв. акції на предявника, які можна купувати і продавати без ніяких коштів та формальностей*).

Зрештою, щоб ульокувати гроші у підприємстві, не треба конечно ставати його співвласником — вистане позичити йому гроші. І до того роду льокат найвигідніші акційні спілки, які затягають позички у широких масах, емітуючи та продаючи т. зв. облігації. Власник облігації як віритель підприємства (чи іншої установи, яка видала облігації) має більші гарантії за вложений капітал. Зате він не бере кувати гроші — купуєте акцію, щороку дістає від нього постійні відсотки.

На жаль, акційні спілка — це у нас майже невідома форма господарської організації. Відсутність акційних спілок дається прикро відчувати при розбудові нашого нормального життя: на нашому ринку нема українських цінних паперів — цього найдогіднішого засобу мобілізації капіталів.

Наскільки льоката у промисловому чи торговельному підприємстві певна та рентовна — це залежить від вартости підприємства. Людина, яка не визнається ближче в господарських справах, зокрема яка не вміє слідкувати за курсом цінних паперів, не повинна братися до льокати свого капіталу у промислі без поради у рідному банку, який вкаже підприємства, що у них безпечно ульокувати капітал, чи цінні папери, що їх варто купити.

гал.

*) Тут (як зрештою і в деяких інших місцях) автор трактує справу теоретично, бодай коли йде про Польщу, де справа з виплатою дивіденд акціонарям стоїть дуже погано. — Р е д.

Тижневий торг у Хусті.

Чеський тижневик „А-Зет" із 27. м. м. помістив оглядову статтю про Карпатську Україну в нових межах, в якій обговорює крім комунікаційних справ теж рухливий тижневий торг у теперішній столиці Карпатської України. Його барвистий образок і міркування подаємо тут у перекладі.

Простий селянин виявляв своє зацікавлення містом головно з уваги на тижневий торг. Його не цікавило виставне ужгородське Галяґо, кавярні, тощо. Ще найбільше він цікавився дещо крамницями Баті з черевиками та деякими конфекційними крамницями. Торг у підкарпатському місті — це справжній орієнтальний базар. Не йде лиш на ньому про продаж ярини, овочів, дробу, але теж і про купівлю всього того, що в домашнім господарстві пригодиться. Вистачило кілька спокійніших днів, щоб увесь тягар з Ужгороду перенісся на торг у Перечині і щоб зацікавлення верховинців перенеслося з Мукачева до Сваляви. Одначе **найбільшим підкарпатським торгом** є без сумніву торг у Хусті, який відбувається кожної середи. Цьогорічної осени торгують у Хусті, як ніколи. Кошицький торг на Легіонарській дільниці був славний своєю оригінальністю. Все таки торг у Хусті куди перевищує своєю величиною та оригінальністю кошицький торг, хоч цього не можна було б здогадуватися по верховинцях у їх полотняних одягах та по пейсатих жидівських ортодоксах в їхніх каптанах і губатих жидівках.

На торзі в Хусті можна все продати і все купити. Широка Бенешова площа невсилі всіх помістити. Туди гонять і привозять селяни свій добуток, як дріб, рибу і інше, там стоять непрогляднї ряди селянських возів наповнених яриною, овочами, соняшниковим насінням, соняшниковим олієм на пісний час, найріжнороднішими виробами із лозинового пруття, ганчарські вироби народньої кераміки, словом все, що може випродукувати і продати українське Підкарпаття. До того слід додати ще міських жидівських торговців, які порозкладали свої крами під будами на лавках, тандитну конфекцію, взуття, тощо. Та можна теж дістати там і рідший товар, дивоглядніший зокрема для „західних" очей. Наприклад на торзі можна дістати до схочу й до вибору примітивні чоботи й черевики зі старих пневматиків. Такі чоботи можна дістати вже за 4—10 чк. залежно від того, як покупець зуміє виторгуватися. На торзі можна запримітити теж масу ріжного старого заліза і міського барахла-відпадків. Купують найбідніші, бо й те в їх господарці може пригодитися. На торзі є теж принагідна кухня, що обслуговує прихапцем ярмарковців. Тому теж можна там почути всякі пахощі ріжних страв, смаженої річної риби, печених коляців і медяників, з яких замітно виблискує кукурудзяна мука. На торзі, на якому звертають радше увагу на кількість, ніж на якість, ніхто тим не турбується і воно не перешкоджує завзято за такі дахомники торгуватися.

Великий торг у Хусті та в інших карпатоукраїнських містечках є найкращим виявом укладу життя на Підкарпатті у спокійних рямках. Він доказує, що про голод нема навіть мови, що є велика покупність, спертя на тому, що є праця і гроші. Це очевидна правда. Торг тривае до пізних пополудневих годин і до тої теж пори під крамницями фірми Баті, яка напоготівлі засобила Карпатську Україну в кілька вагонів своїх виробів, панує справжне збіговище. Люди купують із такою запопадливістю, якби купували в Ужгороді чи Мукачеві.

ПОЛЬЩА І СОВІТИ ПЕРЕД ЗБІЛЬШЕННЯМ ВЗАЇМНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ОБОРОТІВ.

Дві сензаційні вістки з останнього часу — політичне зближення Польщі до СССР і до Литви — мають теж глибший господарський зміст. У Ковні почалися 28. листопада ц. р. польсько-литовські торговельні переговори. Зразуж у Москві Літвінов і польський амбасадор Гжибовський створили, що їх держави ставляться прихильно до збільшення взаїмного товарового обміну.

Інформації, які в цього приводу появились у пресі, повідують до рр. 1930—34, коли то торговельний білянс Польщі зі Совітами був активний, до дальших років від р. 1935 досі, коли то цей білянс є пасивний (за 6 місяців 1938 р. пасив 5.488 тис. зол.) **У половині грудня мають большевики представити свої пропозиції дотично збільшення взаїмних оборотів.**

З нашої кооперації.

ЗАЯВА СПІВЧУТТЯ І ПРИЗНАННЯ ВІД Р.С.У.К.

Президія Ради Ревізійного Союзу Українських Кооператив розглянула на своїм засіданні звідомлення з відомих подій у повітах: Львів, Бережани, Бібрка, Тернопіль, Бучач, Долина і Дрогобич і при тому рішила вислати окреме письмо з заявою співчуття членові дирекції Подільського Союзу Кооператив пані Іванні Блажієвичевій, яка перебуває тепер у шпиталі. Рівночасно Дирекція РСУК. оголосила в ч. 48. Г. К. Ч. такий комунікат під наголовком: „Признання": „Дирекція Р. С. У. К. передає подяку та глибоке признання всім працівникам, які в найтяжчих умовинах гідно стояли на дорученім їм становищі і в найбільшому посвяті берегли майна та чести нашого кооперативного руху".

МАНДРІВНИЙ КІНОТЕАТР Р.С.У.К. РОЗПОЧАВ УЖЕ СВІЙ ОБІЗД

Мандрівний кінотеатр Ревізійного Союзу Українських Кооператив розпочав уже свій обізд по містах і селах Галичини з кооперативною фільмою „До добра і краси". Перший показ фільми відбувся дня 29. м. м. в Долині. В місяці грудні загостить кооперативний кінотеатр до приблизно 20 наших міст і містечок, при чому в кожній місцевості відбудеться 2—3 покази фільми.

ЗАБОРОНА КООПЕРАТИВНИХ СВЯТ В МИКОЛАЇВЩИНІ.

З О. С. К. Щирець доносять, що на терені його Складинні, в Миколаївщині, жидачівського повіту, ста-

рістю не дає дозволу на уладження кооперативних свят. Між іншими відмовило дозволу Українбанкові в Миколаєві н. Дністром і кооп. „Єдність" в Дрогобижі. Мотивом відмови подається: „взгляди пришиши". Цікаво, що мимо такої великої небезпеки пришиші — всі ярмарки в Миколаєві відбуваються — заміщена лише торговиця. Відбувалися також всі листопадові паради в Миколаєві — на які прибували люди зі всіх сторін району. Видно з того, що пришиша є небезпечна лише для українців.

ПРОТИБОРГОВА АКЦІЯ В 1937 Р.

В 1937 р. найкращі вислідки у ліквідації товарових боргів осягнув Центросоюз, який зі стану боргів 449.107 зол. в дні 31. XII. 1936 р. зумів звести їх до стану 73.488 зол. в дні 31. XII. 1937 р. Рахунок його довжників поменшився за один рік на 83.63 проц.. Окружні ощадні каси виказали в 1937 р. дальші слабу акцію в напрямі ліквідації товарових боргів, які виказували на день: 31. XII. 1936 р. 549.030 зол., а на день 31. XII. 1937 р. 481.231 зол. Зменшення боргів у Союзах в 1937 р. дає 12.50 проц., тоді коли в 1936 р. було воно 20.7 проц. Висліл цей також задовільний. У повіяльнішім темпі йшла в 1937 р. також ліквідація боргів у низових кооперативах для загального закупу і збуту. В дні 31. XII. 1936 р. виказували товарові борги у 2.251 кооперативах суму 1.255.094 зол., а в дні 31. XII. 1937 р. суму 1.150.385 зол., себто борги поменшилися в 1937 р. на 100.709 зол. або 8.84 проц. В 1936 р. зменшення боргів виказувало кількість 224 тис. зол. або 14.84 проц. Як бачимо вища наших кооператив — борги всеж з року на рік менші і є надія, що вкорці вдасться їх зовсім ліквідувати.

п. п.

Сторінка без політики.

НОВЕ ЖИТТЯ НА ТИХІМ ОКЕАНІ.

Ми вже повідомляли про те, що минулого року група людей втомлених життям, чи пак цивілізацією рішила заснувати на Тихому Океані нову оселю і тому ініціятори заснували товариство, до якого зголосилося більше як сто членів.

Основником нової оселі є якийсь Ф. Брігс та його жінка, мешканці Тасманії. Вони вибрали на реалізацію свого пляну острів Нукахіву, який належить до групи Маркізових островів.

На днях виїхала туди перша група поселенців на невеликім яхті Коенілія і вона щасливо примістилася у новій батьківщині. Острів має приблизно 14 миль довжини, його перетинає невеличкий гірський ланцюг; острів лісистий і з гір спадає кілька струмочків.

Поселенці привезли зі собою речі та продукти першої потреби. Брігс заявляє, що він зовсім не думає приневолювати своїх прихильників вести життя первісних людей-дикунів. Він лише хоче створити інші умовини життя від тих, в яких люди живуть по великих містах.

Підсоння острову лагідне і тому можна жити в деревляних палатках, не будуючи кам'яних домів. Для цілої громади уладили правильник, що його повинні придержуватися всі поселенці. Позатим всі можуть жити, як їм подобається, одначе ні авта, ні радія не вільно на острові мати.

Найстарший член громади має 70 літ, найменший рік.

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає український склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя
О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю Львів, ул. Валова 27. — Тел. 116-60.

ВИНАХІДНИК ЦЕМЕНТУ.

Минулого тижня уладили в Англії, з нагоди столітніх роковин смерти винахідника цементу Джосефа Аспдіна, паломництво до Векс-фільду, на цвинтар, на якому поховали винахідника.

Муляр Джосеф Аспдін із Ґідса був скромним робітником і його ім'я було довший час невідоме. Автім його винахід дав змогу побудувати багато гігантних будівель. Тепер із цементу будують хмародери, будують протилетунські схови та городові тераси і т. д.

Аспдін прийшов по довгих дослідах до висновку, що глина з перемішкою вапна перемінюється під впливом води у тревалїший матеріял ніж найтвердший камінь. Для своїх досвідів він брав придорожні камені і за те нераз його карав суд.

До кінця життя, а він прожив більше як 70 літ, Аспдін намагався всіма способами спопулярізувати свій винахід і почав теж у Портленді будувати цементовий дім, який залишився незакінченим через недостачу грошевих фондів. Під кінець життя Аспдін робив із цементу статуї і в його родині до цієї пори збереглася цементова статуя пророка Самуїла.

Більшу частину свого життя прожив безталанний винахідник бідняком. Сусіди та знайомі дивилися на нього наче на божевільного та ніяким чином не хотіли признати в ньому геніяльного винахідника.

Всіх, що досі не одержали нашої ощадностевої однодневки, просимо відібрати її у
ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Ґродзіцьких 1. І.
Тел. 292-15 і 200-15.
або у наших сьомих відділах (Борислав, Перемишль, Самбір, Сокаль, Станиславів, Стрий, Тернопіль).

МАНДРІВНИЦЯ ДОВКОЛА СВІТУ.

До Парижа прибула молода американка, студентка університету у Вісконсін, міс Джін Лекі, яка два роки тому виїхала з Ню Йорку в подорож довкола світу. Оригінальність її мандрівки в тому, що міс Джін взяла зі собою лиш 5 доларів на дорогу — цілу свою готівку. Одначе передтим, заки міс Джін Лекі, яка була секретаркою в якімсь нюйорськім бюрі, вона щадила, відмовляючи собі всіх приємностей, придбала собі відповідну суму грошей і за них замовила собі медалі „симпатії до всіх народів".

Першу таку медалю купив у неї Рузвельт і таким чином капітал молодої студентки сильно збільшився. Вона виїхала на Кубу. Переїзджаючи із краю в край, міс Джін перебула вже 160.000 км. (з того 13.000 по Індії), вона була у Ванкувері, в Гонолюлю, в Японії, в Китаю, на Філіпінах, в Австралії, Яві, в Індії.

В одній державі вона уладжувала відчити, у другій виступала перед мікрофоном, у третій займалася репортажами, словом заробляла гроші різними способами, щоб перебути черговий етап. Таким чином міс Джін Лекі добилася до Льондону й до Парижа, сподіючися, що їй удасться продати свою медалю теж президентові Лебренові. Таких медаль залишилось уже їй небагато.

SAMODZIELNY LESZCZKOW
Осінні новини у великому виборі та Лиянівські шовки
ПОРУЧАЄ
ЛЕЩКІВ
Львів, ул. Коперника 2.
5—7 Тел. 258-88.

Новий міст через Ніягару.

У найближчій будучності почнуть будову нового мосту через Ніягару, на місце старого мосту, що його збурив ледолім. Будова нового мосту коштуватиме 3—4 мільони долярів. Його поставлять дещо вище від давнього і тому теж буде менша небезпека, щоб його знову могла знищити ледяна маса.

Чи Гітлер носить окуляри?

Підчас війни — як подають закордонні часописи — Гітлер був затроєний газами і на кільканадцять днів стратив був зір. Наслідки того затроєння не виступали кілька літ і щойно цієї осени дали вони про себе знати. Лікарі поставили домагання, щоб фірер, який багато читає, щадив свої очі і щоб носив окуляри.

Спершу вожд Третьої Німеччини не хотів навіть і чути про те, щоб наложити окуляри.

В закордонних часописах писали вже про те, як здивувалися Далядіє і Чемберлен, коли побачили, що Гітлер наложив на очі окуляри, коли підписував мінхенську умову. У фільмі з Мінхену можна було побачити, що Гітлер робить якийсь шпаркий рух. Фільмова плівка схопила той рух. Гітлер, як кажуть, не хоче, щоб на екрані і на світлинах його бачили в окулярах. Проти того виступає теж і найближче окруження Гітлера, спираючися на тому, що шкла закривають могутній погляд німецького вождя.

—o—

Летунські повзи.

Один із членів палати громад у Льондоні Дей, домагався, щоб поставити британському міністерству війни запит, чи йому відомо про летунські повзи, що їх уживають у Совітах.

На думку Дея, один із його приятелів, який побував недавно у Совітах, видів там великі літаки, які перевозять у повітрі повзи. Ті повзи прикріплюють до долішньої частини літаків, між колесами.

Коли літак знижує свій лет, повзи спускають на землю при допомозі спеціяльних гаків, які автоматично відчіплюються, як лиш повз доторкнеться землі. Летунські повзи дещо більші від звичайних авт, мають обслугу трьох людей. Обслуга може почати негайно обстріл ворога, як лиш повзи доторкнуться землі.

—o—

Померла мати Вальта Дісньея.

Вальт Дісней, славний автор рисункових фільм із „Мишкою Мікі" та „Сніжинкою" стратив минулого тижня свою 71-літню маму в незвичайно драматичних умовинах.

На Новий Рік Дісней подарував своїм батькам з нагоди їх „золотого подружжя" віллю в одній із найспокійніших дільниць Голівуду. Там теж його батьки замешкали.

Минулого тижня в кухні обірвалася припадково кавчукова рурка до газової плити. Газ почав розходитися по цілім мешканні та затроїв мешканців. Мати Діснея померла, хоч лікарі вживали всіх заходів, щоб її врятувати від смерти. Зате батька і служницю врятували.

—o—

Жахлива дитяча драма

13-літній Жан Люї Брен із Лімож (Франція) вернувся одного дня зі школи зі своїм братом, 6-літнім Кльодом. Син сусіда Роже Бонефан почав сварку з Жаном та схопив його за горло, намагаючись удушити. Та хлопчина вирвався і втік. Тоді Роже побіг до свого дому, схопив ловецьку стрільбу свого батька та прицілившися в 6-літнього Кльода вистрілив. Хлопчина згинув на місці, вбивника арештували.

СПІР ЗА РИБУ ВИРІШИВ АЖ ПОЛЮБОВНИЙ СУД.

Дуже оригінальну справу вирішив недавно в Англії полюбовний суд.

Жорж Лявн великий аматор риболовства ловив риби на вудку у пристані Сут Вальд. Раптом якась велика риба проковтнула принаду і рванула нею так сильно, що вирвала Лявнові вудку і щезла з нею у глибині. Пеховатий рибалка вернувся домів зі спущеним носом. На другий день добродій Лявн стрінув у пристані знайому міс Аданіс, теж велику аматорку рибальського спорту. Вона ловила на вудку риби. В одному менті міс Аданіс витягнула з води вудку, бо гачок заплутався у щось. Виявилося, що вона витягнула разом зі своєю вудкою теж вудку Лявна, при якій висіла велика, вже ледви жива риба.

Виринув спір до кого належить риба? Лявн заявляв, що риба його, міс Аданіс впиралася, що її.

Мировий суд рішив, що риба є власністю міс Аданіс, бо вона в дійсності її зловила.

Перестерога.

Адміністрація Видавничої Спілки „Діло“ у Львові отсим перестерігає наших Шановних Клієнтів Промисловців і Купців перед АКВІЗИТОРАМИ ОГОЛОШЕНЬ:

1) Степаном ВОЛОСЬКИМ, зам. у Львові, вул. Ордона 8,

2) Дмитром СЕНИКОМ, зам. у Львові, вул. Кохановського 54,

які не мають ніякого уповажнення від Адміністрації „Діла“ збирати оголошення та інкасувати належности для щоденника „Діло“ і календаря „Криниця“.

Оголошення і вплачені квоти Ст. Волоському і Дмитрові Сеникові Адмін. Вид. Спілки „Діло“ не буде признавати і не буде брати ніякої відповідальности.

АДМІНІСТРАЦІЯ ВИД. СПІЛКИ „ДІЛО“
Львів, Ринок 10. Тел. 229-41.

—o—

Димісія президента і уряду Еквадору.

Президент Еквадору Борреро уступив, а в слід за ним і цілий уряд. Народні збори приняли димісію.

ЕКВАДОРСЬКИЙ ПРОТЕСТ.

Еквадорський уряд переслав до перувіянського протест у звязку з кордонним інцидентом, у якому перувіянська стежа застрілила еквадорського вояка.

—o—

Півторамільйонова студентська арм'я в Китаю.

Китайське начальне командування приступило до організації армії, зложеної з 1,500.000 студентів. У цій справі розіслано вже розпорядки до всіх китайських університетів та середніх шкіл.

Марш. Чанкайшек став би начальним вождом цієї армії, міністр освіти і шеф військової підготови займуть у ній командні становища.

—o—

ФРАНЦУСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ЗБЕРЕТЬСЯ 8. ГРУДНЯ.

Преміер Далядіє заявив, що палата послів і сенат зберуться 8. ц. м.

—oo—

З ділового комітету

„СВЯТА ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ“
Комунікат ч. 5.

1) Дні від 10. до 18. грудня ц. р. призначені для вшанування памяти предтечі християнства в Україні — св. Андрея Первозванного. У програму цих грудневих ювилейних торжеств увійдуть, згідно з предложенням Ділового Комітету ВПреосвященим Ординаріятам греко-катол. Галицької Церковної Провінції, призначені вечірні ювилейні молебні до св. Володимира Великого в днях 10., 11. і 12. грудня ц. р. В сам день св. Андрея Первозванного, 13. грудня ц. р., відбудуться по наших парохіях торжественні співані Служби Божі з ювилейною проповіддю. В часі ювилейних грудневих торжеств відбудуться також благословлення ювилейних образів, хрестиків і медаликів.

2) У днях 11.—18. грудня ц. р. вікна всіх українських домів будуть прикрашувати ювилейні наліпки, що згідно з дозволом Міністерства В. С. можуть бути поширювані на терені воєвідств: львівського, тернопільського і станиславівського.

3) Діловий Комітет розіслав до всіх парохіяльних урядів бюлетин ч. 3, що в ньому м. ін. надрукована ювилейна проповідь на день св. Андрея Первозванного, як також повний текст дозволу поширювати ювилейні наліпки.

4) Ювилейні наліпки, молебні до св. Володимира Великого та ювилейні хрестики вислав Діловий Комітет до всіх парохіяльних урядів засадничо через дотичні деканальні уряди, або на руки одного з оо. кондеканальних з проханням дасказо їх якнайскорше доручити адресатам. Де парохії поодиноких деканатів мають заголоситися по відбір згаданих посилок на випадок, якщо вони їх ще не дістали, є точно заподане в бюлетині ч. 3. До парохій гірських деканатів та деяких західних вислано згадані посилки індивідуально.

Всі місцеві Ювилейні Комітети доложать пильних зусиль, щоб грудневі ювилейні торжества відбулися згідно із поданою програмою та вийшли гідно славної памяти першого Апостола — св. Андрея Первозванного.

ЗА ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ
„СВЯТА ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ“:
Д-р Маркіян Дзерович, годова. **Роман Данилевич,** секретар.

Велика фільма Евгена Деслава з Карпатської України.

З початком 1939 року Евген Деслав має розпочати в Хусті велику фільму-репортаж з економічних, туристичних та культурних можливостей Карпатської України, призначену головним чином для закордонного глядача. В фільмі між іншим буде показана діяльність уряду, найкращі краєвиди, одяги та звичаї населення, пісні, танки, музика.

В справі зреалізування цієї фільми Деслав веде тепер переговори з урядом Карпатської України та з головними европейськими кінопідприємствами. Вже є згода на участь директора празької „Меркурфільми“, відомого кіно промисловця, б. полковника армії У. Н. Р. Бориса Сухоручка-Хословського.

Можливо також, що й українські кінематографічні кола Америки, як нюйорські, так і вінніпегські, возьмуть участь у цій національній фільмі, яка пішлаб на Міжнародній Виставі 1939 року в Ню Йорку як „українська продукція“.

Арештували замаховців з Клюжу?

Як подає румунська преса, у Клюжі арештували 2-ох студентів торговельної академії під вам том участи в замаху на ректора Стефанеску. Одни із них, Франку, признався, що стріляв до ректора; коли його арештували, він намагався відібрати собі життя. На основі його зізнань поліція зідентифікувала інших замаховців. Другий арештований не признається до нічого.

Стан здоровля раненого ректора помітно поправився.

—o—

Гітлєр виголосить промову в Судетах.

НОВА АВТОСТРАДА В СУДЕТАХ.

У пятницю вечором приїде Гітлєр до головного міста Судетів Райхенбергу, де виголосить промову у звязку з недалекими доповнюючими виборами до райхстагу, які відбудуться в Судетах у найближчу неділю.

На знак, що його подасть радіо, рівночасно на всіх будинках появляться прапори; залунає голос дзвонів та сирен.

Заступник канцлера Рудольф Гесс був призваний на початку будови автостради Егер—Райхенберг; він вибрав першу лопату землі.

ПЯТЬОМ ЧЕСЬКИМ ЧАСОПИСАМ ПРИВЕРНЕНО ДЕБІТ У НІМЕЧЧИНІ.

Німецький уряд привернув дебіт 5-ом чеським часописам, м. ін. „Народнім Лістам“ і „Народній Політиці“.

Вистава образів А. Ляшенка.

Пять років тому виступив уперше у Львові зі своїми образами наш земляк Александер Ляшенко і мав незвичайний успіх. Місцеві мистці не могли надивуватись тій численній публіці, що відвідувала велику салю Европейського готелю, привабленій орієнтальними сюжетами та довгою панорамою. А. Ляшенко має крім малярського таланту величезний хист зєднувати собі людей, організувати виставу для ширшої публики і добирати для неї сюжети та барви. Велику увагу критики звернули тоді головно колірові дереворити Ляшенка роблені спеціяльною технікою.

Майже просто зі Львова виїхав Ляшенко у 1934 р. на Схід переїхавши ще раз Альжир, Мароко та Єгипет, де побував уже раніше. Цим разом його потягла своїми барвистими краєвидами Трансйорданія, Геджас і Східна Палестина, де і для мисливця було чимало несподіванок. Саме той первісний Схід сподобався Ляшенкові найбільше і він завертав туди двічі весь час малюючи. Здобуток двох подорожей — приблизно 100 творів, з яких деякі величезні полотна. Одна святиня обрамована деревом так, як вона виглядає у природній величині, залишила ілюзію справжнього входу і одна дама на виставі розгубилась, щоб увійти до середини... образу

На стінах великі краєвиди: пустиня, верблюди, вузькі орієнтальні вулиці, портрети східних жінок (деякі природної величини), навіть море. У Ляшенка найкраще виходять відблиски неба та перелиски води на менших картинах, таких як водопій мулів з перевізником. Море в нього не гірше від Айвазовського, орієнтальні типи арабів, невільників, пастухів, жінок — живіші, природніші як у Стики. А. Ляшенко доводить раз уже вибрану відому техніку до майстерности, захоплений головно самими сюжетами, на які відвідувачі звертають теж найбільшу увагу. Образи заступають тут панораму Сходу. Неодич думає про це, якби гарно було завісити собі таку велику картину над килимом у сальоні і мати ілюзію екзотичної країни.

Окремий відділ займають колірові графіки, з яких неодна нагадує терпеливу, незвичайно тонку роботу японських мистців; папуги або флямінги так і нагадують гапти на ніжних параванах з далекого Сходу.

У скромному кутку і на столі розвішано теж кілька зразків чорної графіки доньки мистця, що вчиться ще в Академії. Лев у джунглях, глухарі на деревах, маленька церковця — кожна з них звертає увагу своєю великою технікою та тонким смаком.

ВЖЕ ВІД НИНІ! ВЖЕ ВІД НИНІ!

кіно **Паляс**

СТРАХИ

Надзвичайно цікава польська фільма на підставі повісти МАРІЇ УКНЄВСЬКОЇ

З польської преси.

ГРА ЗА ВЕЛИКУ СТАВКУ.

Тільки львівський **„Вєк Нови"** у статті, яку ми на цьому місці цитували, намагався підкреслити, що остання польсько-совітська декларація не є безпосереднім наслідком такого вирішення справи Закарпаття, якого ми були свідками. Вся польська преса — деякі голоси ми подали вчора — стоїть на становищі, що така невеличка частина території в середній Европі, якою є Закарпаття, стала підставою гри за велику ставку, гри, що викликає щораз більше зацікавлення на заході Европи. Хто веде цю гру? Розуміється — Німеччина! Отже всі держави середньої і східньої Европи, загрожені безпосередньо чи тільки посередньо тією політикою німецької експанзії, повинні шукати шляхів спільної оборони перед тією загрозою. Одним з таких шляхів є польсько-совітське порозуміння, якого вістря звернене головно проти Карпатської України, яку польські політичні чинники уважають шляхом німецького походу на схід, „до Одесси". **„Курієр Віленські"** (ч. 329. з 30-го листопада ц. р.) вмістив статтю В. Вельгорського п. н. „Нікле позори вельких ржечи", в якій згаданий автор у звязку з польсько-совітською декларацією пише:

„Треба прийти до висновку, що Совіти в останньому часі піддали ревізії своє відношення до Польщі з. остраху перед німецькою експанзією в напрямі України. Здається, що можливість тісної польсько-мадярської співпраці на майбутнє вони оцінюють як позитивний чинник для себе і — навпаки — у затриманні Закарпатської Руси у складі сьогоднішньої Чехословаччини Москва бачить заповідь, що Німеччина розбуджуватиме там український рух і виграватиме його проти Совітів. Зрештою ця заповідь вже здійснюється від деякого часу на терені тієї провінції".

„Вєк Нови" (з 1-го грудня ц. р.) у статті п. н. „Нові шляхи німецької політичної експанзії" пише:

„Може бути, що дрібна на перший погляд справа Підкарпатської Руси виявила ще один південно-східній напрямок змагань німецької експанзії, про що так багато пише французька преса. Це має бути стара націонал-соціялістична концепція відірвання від Росії богатої, великої України, що дісталасяб під виключний вплив Німеччини. В тій концепції Підкарпатська Русь мала би стати чимсь у роді українського Піємонту. На таку концепцію вказує раптове загальне домагання німецької преси, щоб дати русинам (їх називають тоді українцями) право розпоряджати сособою в дусі автономічного союзу з чехословацькою державою. Також щораз частіше стрічається в німецькій пресі назву „Чехословацько-українська держава". Так називає нову Чехію „Фелькішер Беобахтер" з 16. У. ц. р., так називає її офіційне німецьке видавництво політичних документів".

„Курієр Польскі" (ч. 325 з 26-го листопада ц. р.) умістив статтю п. н. „Мельодія довгої хвилі" з підзаголовком: „Підкарпатська Русь та її призначення". Автор тієї статті намагається переконати читачів, що польська опінія не відразу далася переконати на користь концепції прилучення Руси до Мадярщини. Але:

„при щораз глибшій пенетрації німецьких впливів в політичне життя Чехословаччини й залишення при ній Підкарпатської Руси — створює з тієї країни важливий і вигідний диспозиційний осередок в українській акції. Підкарпатська Русь — це окраєць неврожайної верховини з мало освідомленою національно і мало культурною людністю — але при деяких зусиллях чинників, що стоять поза тією Русею, може стати завязком українських національних рухів. Німеччина, здобувши через Чехословаччину доступ до Руси — може легко створити собі з неї знамениту точку випаду на схід. Таким чином під наші південні границі підходить озброене німецьку пропагандою рамя, що тримає смоленскип української ірреденти".

Це, як теж недвозначна підтримка концепції спільного польсько-мадярського кордону, яку їй дала італійська преса — каже автор статті — причинилося до того, що польським офіційним чинникам легко вдалося зєднати польську опінію для концепції „Русь для Мадярщини".

„Давно вже на сторінках урядових часописів не було такої нагальної, такої гострої, такої виразної кампанії, як у справі прилучення Підкарпатської Руси до Мадярщини... Відкладення сьогодні цілої цієї справи „ад календас грекас" є в тій ситуації для декого розчаруванням. Бо треба собі виразно сказати, що не добувши спільної польсько-мадярської границі, сьогодні всеж мусимо покрити всі кошти тієї імпрези; отже платимо за неї і дальшим погіршенням польсько-чеських взаємин і виразною напругою наших союзницьких взаємин з Румунією та поглибленням тієї хмари нехіті, що від деякого часу збирається на заході у відношенні до Польщі — а в заміну ми, на жаль, нічого не дістали. Чи варто було в тих умовинах започатковувати ту цілу історію, це, очевидно, інша, хоча дуже важлива справа".

Автор ставить собі питання, чому так сталося і відповідаючи на нього приходить до переконання, що попри невмілу тактику мадярської політики й попри брак енергії й рішучости мадярського премієра Імредія й міністра Канії

„інші чинники відіграли тут рішальну ролю. Третя Німеччина від першої хвилини не скривала свого негативного відношення до справи Руси — і ця нехіть була напевно в тій цілій справі рішальним чинником. Це кидає особливо загрозливе світло на суть цілої проблеми та її наслідки. Німецький райх мусить мати спеціяльні наміри у відношенні до Руси, коли не годиться на те, щоб її прилучити до Мадярщини — а польська опінія має право запитатися, які це наміри і чому так сталося?"

Якіж висновки робить „Курієр Польскі" з того, що сталося? Довідуємося про те з закінчення статті:

„Витвореної тепер ситуації не беремо зрештою занадто трагічно— вже хочби тому, що ми не дуже вірили у вигляди реалізації мадярської концепції і що ми ніколи не оманювали себе щодо оцінки політичного положення Польщі в новотвореній европейській ситуації. Перед польською політикою стоять не від сьогодні нечувано важкі до розвязки проблеми. Середня Европа знаходиться сьогодні у стані коли з розпукою шукається нової політичної рівноваги, а в тих пошуканках роля Польщі є одночасно важлива і дуже важка. Очевидно, що саме така, як тепер, розвязка справи Руси, не влекшить Польщі добре розіграти цілу проблему середньої Европи. Бо вона висуває крім цього на перший плян справу українських рухів створюючи тимсамим для Польщі нові труднощі зовнішні і — внутрішні".

Характеристичну статтю п. н. „Хмари над Східною Европою" помістив виленський **„Курієр Повшехни"** (ч. 325 з 28-го листопада ц. р.). Підписаний під нею п. В. нагадує, що у своїй промові, виголошеній у Райхенбергу, міністр пропаганди Райху д-р Гебельс заявив, що в найближчих місяцях не треба сподіватися поважних політичних струсів, і каже:

„Тому, що єдиним виновником „поважних політичних струсів в Европі" властиво може бути тільки Німеччина, цю заповідь Гебельса треба признати міродайною."

Зрештою — каже автор — ця заповідь покривається з передсказанням Димітрова, який заповів, що поважних політичних струсів в Европі треба сподіватися щойно на весну 1939-го року.

„Виринає тільки питання щодо місця, в якому ці струси мають появитися. Але переважає думка, що ці струси проявляться радше на сході Европи ніж на заході. До поширення цієї думки багато причиняється та обставина, що деяка частина західньо-европейської преси просто сугерує Гітлерові акцію на сході. Відома заява премієра Чемберлена, який признав верховодне становище Німеччини в середній та східній Европі, як теж продовжування політики, що змагає до порозуміння західних великодержав з віссю Берлін—Рим коштом посвяти східньої Европи апетитам німецького імперіялізму."

Коли так виглядає загальне політичне положення,

„в цьому моменті невральгічною точкою Европи є Закарпатська Русь або Україна, яку Німеччина окружає особливою увагою. Є багато моментів, які вказують на тісну співпрацю українського уряду монсіньора Волошина в Хусті з Німеччиною. Створення консуляту Райху в тій столиці Закарпатської України — це новий і промовистий доказ зацікавлення Німеччини тією країною. Коли деякі польські часописи мали ще якісь ілюзії щодо намірів Німеччини в тій справі, ми вказали, що „Коли Гітлер не погодиться на спільну польсько-мадярську границю, то це буде знак, що починає окружати Польщу від півдня і виграє українську карту". („Курієр Повшехни з 17. Х. 1938). Дальший розвиток подій зовсім підтвердив наші передбачування. Сьогодні вже горобці на даху співають про те, що Гітлер почав окружати Польщу від півдня і виграє українську карту."

Автор наводить думку п. Люпа з виленського „Слова", часопису, який обстоює польсько-німецьку приязнь:

„Підкарпатська Русь лежить між Мадярщиною, Польщею і Румунією. Тож висунена так далеко на схід форпочта Німеччини може бути точкою виходу для офензиви у всіх трьох напрямах. Німці з Підкарпатської Руси таксамо можуть забратись до Румунії згідно з нашими передбачуваннями, як і до Мадярщини згідно з передбачуваннями Димітрова, як і до Польщі згідно з передбачуваннями п. Люпа зі „Слова"... На думку п. Люпа наслідком істнування Закарпатської України з ласки Німеччини буде те, що за рік або за два матимемо у Східній Галичині те, що чехи в літі цього року мали в Судетах. Звідси, розуміється, необхідність запобігти на час".

У цій політиці „запобігання" автор не рахує на Італію, бо вона — на його думку — від моменту, як заключила союз з Німеччиною, не має власної заграничної політики. Автор рахує на зближення деяких держав загрожених експанзією Німеччини на схід, головним чином на польсько-большевицьке порозуміння.

—o—

НОВИНКИ.

— **Панахида по бл. п. Миколі Бенцалеві,** українському акторові, режисерові театру ім. І. Котляревського і директорові б. театру ім. Тобілевича відбудеться заходом Союзу Діячів Українського Театрального Мистецтва в суботу 3. ц. м. в год. 9. рано в архикатедральнім храмі св. Юра. Панахиду співатиме хор театру ім. І. Котляревського. На Службу Божу й панахиду запрошує українське громадянство Львова Союз Діячів Українського Театрального Мистецтва.

— **Громадяни!** Звертаємо увагу на це, що у Львові при вулиці Собеського ч. 7, є кооператива „Фарбокрам", яка доставляє артикули домашнього господарства, косметику, фарби, та інші товари. Увесь дохід на „Рідну Школу". 2378 7—10

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46 2205 1/9 ?

— **Кружок „Рідної Школи" ім. Ганни Барвінок** організує курс першої помочі в наглих випадках під проводом „Українського Гігієнічного Товариства". Зголошення приймає канцелярія Кружка при вул. Мохнацького 12 між год. 12.30—13.30. Оплата за курс 6 зол., для студентів знижка. Курс починається вже 6-го грудня, та буде тривати 2—3 тижні в днях вівторок, пятниця, субота від год. 18.30—20.30, та крім того практичні вправи в Українськім Шпиталі. Відкриття курсу відбудеться при ласкавій співучасти Вп. п. проф. д-ра Панчишина. 2835

— **Присуд у комуністичному процесі.** У комуністичнім процесі Івана Путка і товаришів у

Львові трибунал окружного суду засудив І. Путка на 8 років вязниці, Бугаля на 3 роки. Г. Путка і Скибу по два роки.

— **Підпалюють і б'ють вікна.** В ночі з 28. на 29. листопада ц. р. в Золочеві вибили вікна в церковнім домі, де мешкає адміністратор парохії о. М.Стечишин і підпалили ґанок в домі філії „Сільського Господаря" при вул. Коліївій ч. 40, де приміщується народня школа ім. М. Шашкевича. Пожежу вдалось погасити.

— **Пресові агенції лише за дозволом держави.** Міністерство справедливости — пише польська преса — підготовляє проект новелі до промислового закону того змісту, що пресові агенції могтимуть існувати лише за дозволом міністерства промислу і торговлі. Проект цієї новелі розглядає сойм і сенат підчас звичайної сесії.

— **Старшини з почесними ступнями.** Президент Польщі видав декрет про умовини призначення старшин з почесними ступнями. Декрет постановляє, що за визначні заслуги для держави можуть бути старшинами з почесними ступнями громадяни Польщі і чужих держав.

— **Сензаційна афера урядовця скарбової контролі перед судом.** Перед апеляційним судом у Варшаві відбулася розправа проти б. керманича бригади скарбової контролі Станислава Равіч-Тшарова та його заступника Яна Бардальського за службові зловживання. Згаданий Равіч-Тшаров зі Сосновця здобув розголос і признання від своїх зверхників за енергійне викривання тайних горалень. За свою „енергійну" діяльність здобував не лише признання, але також великі грошеві суми як нагороду. Шойно пізніше виявилося, що Равіч-Тшаров намовляв свого спільника Йосифа Марціша, щоб він підшукував ласих на гроші і вони закладали тайні горальні. Цей інтерес приносив великі користи, бо високі грошеві нагороди за викривання тайних горалень, значно перевищали видатки на їх заложення. Тому то трибунал окружного суду в Соснівці гостро напятнував провокаторську діяльність підсудних і засудив Равіча-Тшарова на 6 років вязниці, Яна Бадальського на 4 роки і Йосифа Марціша на два роки. Справа опинилась перед апеляційним судом у Варшаві, але суд відложив її з формальних причин.

— **Понад 178.000 подорожніх переїхало „зайцем".** Дирекції державних залізниць в Польщі ведуть гостру боротьбу з подорожніми, які їздять „зайцем", себто без білетів. Згідно з офіційними даними в 1937 р. викрили на залізницях 178 тисяч подорожніх, які їхали без білетів. Найбільше таких подорожніх без білетів припадає на виленську округу, бо аж 92.000, варшавську округу — 37.000, радомську округу 15.000. Найменше подорожніх без білетів було в познанській окрузі, бо 2.000 осіб і катовицькій — 1.500. В дійсности зловлені подорожні без білетів творять невеличкий відсоток. За таку їзду без білетів вимірюють тепер суди вищі кари.

— **Збожеволіла на вістку про злочин сина.** Під закидом убивства чотирьох осіб родини Пекутовських у Старосельцях пов. Білосток поліція арештувала Владислава Подскробка та його брата 19-літнього Зиґмунта. Поліція арештувала вбивника Владислава Подскробка саме у хвилині, коли він виходив з цвинтаря у Старосельцях з похорону своєї нареченої 17-літньої Гелени Щиґельської. Мама убивників на вістку арештування своїх синів збожеволіла. Її відвезли до шпиталю в Хороші.

— **До помешкання естонського поліціянта** в Реквері кинули невідомі напасники бомбу, від вибуху якої повилітали всі вікна у промірі 500 метрів. На щастя жертв у людях не було. Здогадуються, що бомбу до помешкання поліціянта кинули пачкарі спірту тому, що згаданий поліціянт причинився до викриття ватаги пачкарів.

— **Не вільно за безцінь купувати жидівських підприємств.** Комісар Біркель у Відні видав розпорядок зі забороною купувати за безцінь підприємства і домі від жидів. Розпорядок уневажнює всі договори купна жидівського майна нижче їхньої вартости. Члени партії, які купували від жидів їхне майно нижче вартости і нотарі, які легалізували такі договори купна, відповідатимуть перед судом. Крім того їх усунуть з партії. На основі заяв, що їх підписали зацікавлені, в б. Австрії є 102 жиди мільонерами. Майно австрійських жидів оцінюють на 2 мільярди 300 мільонів марок. Зпоміж 102-ох мільонерів 27 мають поверх 2 і пів мільона майна.

Просимо памятати про 1·50 зол.

належність за післаний Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати блянкетом ПКО ч. 504.060 або (Ділo) з дописком „Кр. 39".

— **Щасливий батько... 85-х дітей.** Португальська преса повідомляє, що в містечку Песегусіро помер будівельний підприемець Антоніо Хасінто у 80-му році життя. Він залишив аж 85 дітей, безліч внуків і правнуків. Шкода, що преса не подає кілько темпераментний Антоніо залишив... вдовиць.

— **25 дітей згинуло в залізничо-автобусовій катастрофі.** Недалеко Мідвейль у стейті Юта у Злучених Державах автобус зі шкільними дітьми дістався під колеса особового поїзду. В катастрофі згинуло 25 дітей, а 12 важко рачених бореться зі смертю у шпиталі. Причиною катастрофи була страшна метелиця.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Осіннє Черче.

Хто з нас не знає Черча! Коли не був у ньому, то начитався про нього. Черче — знаменитий живець! — скаже один... Черче — приємне місце відпочинку! — скаже другий, друга, чи друге... Черче — незле місце на концерти! — признасть кожний артист.

Про таке Черче я нині не вибираюся писати, бо поперше невідповідний час, а подруге не багато нового дав би після того, як появився „Полин під ногами".

Я хочу написати про Черче — тихе як черниця, порожне як храм забутого Бога, про Черче, яке було перед відкриттям цілющих джерел і уздоровної боровини, про Черче — звичайне село в Рогатинщині, яке має в однім куті кільканацять віль і купелеве заведення, про Черче в пізну, погідну осінь, памятного 1938 р.

Хоч дощі пощадили цієї осени Галичину, традиційне болото стрічає вас зараз на вступі і вірно товаришить, кудиб ви не рушились. Можеб воно не пхалося так під ноги, колиб у Черчі не йшла тепер велика будівляна праця: село будує районову молочарню, живець — нові лазнички.

Коло поверхового будинку молочарні горять вогні і горить робота. Будинок уже підведений під дах, от-от накриють його і буде зимовий „файрант".

— Кілько буде коштувати — питаю директора.

Сказав мені велику суму, що аж дивно стало.

— Звідкиж набрали грошей?

— Все це сотик до сотика, сотик до сотика, з товщевих одиниць. Та що я оперую такими великими одиницями як сотик! Чверть сотик до чверть сотика. Складали ми ощадности в „Центообанку", а тепер вибрали.

— І вистале?

— Ні, але маємо надію, що якось полатаємо. Дістанемо в банку позичку, половину того, що мали там зложеного і в той спосіб...

Кілько в той спосіб повстало, повстає і напевно ще повстане домів і діл. Галичани смішні своєю дрібничковістю, коли йде про великі, як бувало казали над Дніпром: грандіозні речі, але цінні, коли йде про менші, які зложені разом дають дуже часто велике!

Районівка буде змеханізована, матиме пастеризаційні апарати і все і все, чого вимагає гострий молочарський закон. Він спинює тільки слабодухів і непорадників, упертих і завзятих не спинить...

Довгі валки возів, наладованих дзвінкою цеглою, тягнуться по дорозі. Одні спиняються коло молочарні — другі їдуть далі, до живця.

Там ставлять нові лазнички...

Директори живця, що привітно всміхнені приймають літом лікуванців, тепер мов не ті. З усміху ні сліду, з чистого, ласкавого голосу тільки марні рештки. Чола насуплені, очі грізно напружені, голос хрипкий як у генерала при кінці баталії.

— Де везете ту цеглу?! Вісьта беріть!...

— Чому ще досі вапно не готове?!.. Коли будете робити, по півночі?!...

Вапно кипить, робота кипить, цегла дзвонить і — дзвонить шина на „файрант". Звечоріло... Електричні лямпи на будові гаснуть, люди розходяться по хатах. Обмити руки, швидко щось перекусити і до часопису, і до радія.

Бо нині село не так читає газету як давніше і не так слухає радія. Не вистачає йому тижневик і детектор.

Цікавиться усім, що у світі діється, цікавиться навіть хто йде чи їде до села. Кажуть, що все хтось стоїть на горбі і дивиться цікаво на шлях...

А осінь іде і йде і за собою зиму веде. Але село її не боїться. Окутало хати загатами, забезпечило молоді щепи і певне того, що перезимує.

Галактіон Чіпка.

— **Новий летунський рекорд.** Колишній кабаретовий танцюрист Джоні Дженс скінчив учора лет понад американським континентом з Льос Анджельос до Ню Йорку. Дженс перелетів без осідання на літаку власної конструкції в часі 30 годин і 40 хвилин. Його літак не малий одноособовий літак, що важить ледви 360 кг.

— **Несамовитий законопроект.** До національних зборів в Анкарі, пише турецька преса, вплинув законопроект того змісту, що покійний президент Туреччини Ататурк буде вічним послом з Анкари. Його мандату не можна передати нікому іншому. Підчас відчитування прізвищ присутніх послів предсідник парляменту відповідатиме при згадці прізвища Ататурка: „присутній". Як відомо президент Ататурк адоптував тои дівчині за свої доні. Найменша з них іменем Улька не знає взагалі про смерть свого прибраного батька і мешкає від часу недуги покійного президента у свого стрийка в державнім маєтку під Анкарою. Друга прибрана донька, відома військова летунка Сабіга Гокчен, важко занедужала на вістку про смерть Ататурка і перебуває тепер у шпиталю. Третя адоптована донька Ататурка, пані Афет, яка є головою комітету історичних студій, не покидає свого помешкання від смерти Ататурка.

— **200 ранених осіб підчас висвітлювання фільми.** Недалеко м. Порто в Португалії висвітлювало мандрівне кіно фільму в селі Фремунло на вільному воздусі. Частина видців, понад 200 осіб, приглядалось фільмі з даху поверхового дому. Нагло дах заломився і всі видці впали до помешкання на перший поверх, де заломились теж підлоги. Завдяки негайній рятунковій акції ніхто з видців не вдушився, але за те всі покалічились і важко потовкались. Кільканацять осіб мають поломані руки, ноги і ребра.

Запір. Лікарські поради висловлюються з признанням про успішне діяння природної гірської води „Францішка Йозефа" також у людей у пізнішому віці.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

VÖLKERBUND. Revue de politique internationale. VII.e Année. Nr. 24. 27. Septembre 1938. Genève.

SLOVANSKY PREHLED. Sbornik pro poznavani politickeho, socialniho a kulturniho života slovanskych statu a narodu. Rocnik XXX. C. 7. Zari 1938. Praha.

OKO W OKO. Miesięcznik. Nr. 10. Październik 1938. Lwów.

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok VI. Nr. 41. Z 16. października 1938. Warszawa.

Театри.

Великий Театр.

Субота 3. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Неділя 4. XII. год. 3.30 попол. „Закохана королева". Год. 7.30 веч. „Інтрига й кохання" прем'єра.

Український Театр ім. І. Котляревського.

Малий Театр Різнородностей, нар. Дім:

4. XII. год. 3. попол. „Марусин Богуславка"

4. XII. год. 7.45 веч. „Слово о полку Ігоревім".

5. XII. год. 3 попол. для шкільної молоді „Орлеяна".

5. XII. год. 7.45 веч. „Не ної кровю".

Білети вже продаж Союзний Базар від год. 8—12 і від 3—7 веч.

3. XII. Левандівка: Орфей у пеклі.

6. XII. Левандівка: Найвірніший чоловік.

6. XII. Знесіння: Лісова пісня.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ТЕРНОПІЛЬ:

3. XII. Сузанна.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕМИШЛЯНИ:

3. XII. Гетьман Полуботок.

4. XII. Невольник.

ГОЛИНЯНИ:

5. XII. Дай серцю волю.

6. XII. Мати найманчка.

7. XII. Безталанна.

8. XII. Невольник.

В січні на сцені театр приїде до Львова

КІНА.

АПОЛЬО: „Фльоріян" Родзевичівні.

АТЛЯНТИК: „Зов Півночі".

ВАЛТИК: „Весна залюблених" „Втіхач із Сан Квентену".

ВАНДА: „Чарівниця з Салєм", „Кід Галягад".

ГРАЖИНА: „Гегеніка" на осн. Ох. Майєра.

ЄВРОПА: „Геній сцени" з Людв. Сольським.

ЕМПІР: „Царівна Сніжинка" Вальта Діснея.

КАСІНО: „Забута мельодія".

КОПЕРНИК: „Пеховий авантурник" і кольорова гротеска.

МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Сша Гітрі).

МЕТРО: „Коли цвіте бузок".

МІРАЖ: „Ракета на Марса".

МУЗА: „Радість життя".

ПАКС: „Кали Наг".

ПАЛЯС: „Примари".

РАЙ: „Моє щастя це ти" (Вен. Дакіл, із Міранда).

РІЯЛЬТО: „Паризянка".

РОКСІ: „Мандрівний нарід".

СВІТ: „Чар богеми", „Чоловік, що жив 2 рази".

СВЯТОВІД: „Кохання в кайданах", „Помста Тарзана".

СТИЛЕВЕ: „Під фальшивим обвинуваченням" і ревія.

ТОН: „Злочин у Монте Карльо" „Лицарський основельможної пані".

УТІХА: „У пастці" та ревія.

ХІМЕРА: „Соловейко" Шерлі Темпль.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(на Марійській)
„Семерінг, Баден, Веслав".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кам і Син)
„Венеція, Верона, Капрі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 3. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Дуті інструменти, з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авдиція, 14.00 Музика з пл. 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „У царстві св. Варвари", 15.30 Оркестра, 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вістки, 16.15 Літер. хроніка, 16.30 Словно-муз. авд., зор, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, В день св. Варвари, словно-муз. авд., 19.15 Концерт орк., 19.50 Мадярські мельодії, муз. авд., пісеньки у вик. мандоліністів, бас, гітарове тріо, 20.35 Веч. дениик, метеорольогічні вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Гумор і музика, орх., пісеньки, баритон, у перерві коло год. 21.30 „Дар Олімпу" новелл, коло год. 22.15 „Трансляція" оповід., 22.55 Інформаційна авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 „Закінчення авдиції, 23.15—23.55 Танк. музика з пл (Варшава І. Радія)

Користайте Перфумерія **С. ФЕДЕР**

з небувало дешевої продажі
з приводу реконструкції дому і льокалю.

ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
10 кроків від правого рогу Легіонів.

Неділя, 4. грудня 1938.

7.20 Сальон. орх., 8.00 Ранішній дениик, 8.15 Для сеня: Газетка, Огляд рашків, Танки та пісеньки різних народів, 8.45 Поранок хліборобa, „Чому годівельники мають докормлювати вівці" гутірка Ол. Мартинюка, Пісні у вик. міш. хору, 11.15 Сніп. збір. 11.45 Оркестра з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, орх., скрипка, 13.05 Культурне життя Перемишля, 13.15 У свято гірника: Музика у вик. орх., міш. хор, 14.40 Сонце мандрує, авд. для дітей, 15.00 Словно-муз. авд., 15.25 Золота Книга громад, 16.15 Театр Уяви „Сила променів" з життя Кіріє, 17.00 форт., 17.20 Орх., сопран, Юрандія хор, у перерві коло год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 „Гостинниця під левом", 20.10 Спорт, 20.15 Збірні спортові вістки; політ. огляд веч. дениик, наук. тижневик, метеорол. вістки, програма на завтра, 21.20 І. Лосівна демонструє новий інструмент муз. „Мартено", 21.40 Весела гірнича авд., 22.10 Спорт, 22.45 Родинне гніздо Пілсудського, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танкова музика (Варшава II).

Понеділок, 5. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Пісні з пл., 8.00 Для шкіл: у роковини уродин маршала, 11.00 Для шкіл: Тайни муравлища, 11.15 Музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневa авд., 13.00 Для купців і промисловців: Вакуповуємо промислові свідоцтва, Конкроли видатків, 13.30 Шопен, авд. для гімназій: Польонези, мазурки, вальси, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Народжений в неволі" авд. для молоді, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Наукова хроніка: фізика, 16.35 Квартетові мініятури, сопчк. квартет, 17.10 Господарський патріотизм, 17.20 В день уродин Пілсудського: фейлетон, нар. пісні, спів, форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Із питань історії, 18.20 Актуальна гутірка, 18.30 Муз. авд.: „Шляхом марш. Пілсудського", орх., хор, сопр., баритон, 19.00 Вояцька авд., 19.30 Вісті, орх., спів, 20.35 Веч. дениик, метеор. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Реціталь примадонни нюйоркської опери Грейс Мур: у перерві коло год. 21.30 Поетичні новини, 22.30 Музика з пл., 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.10—23.55 Симф. концерт, орх., скрипка (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 3. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Молодь грає і співає, 17.00, 18.00 Оперетові мельодії, сопран, тенор, 19.45 Вечірній гомін, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 18.45, 19.00 Рос. романси, 20.00, 21.00 Нар. танки та пісні, БЕРОМІНСТЕР 21.25 Нар. пісні, 21.50 Пісні Бенацького,з діялекті, ВІДЕНЬ 9.30 Авд. для дітей, 12.00 Балетова музика, 13.15 Давні танки, 15.30 Оповідання та пісні, 20.10, 21.00 Весела музична авд., ВЕЖА АЙФЛЯ 18.00, 19.00 Вагнерівський вечір, 20.00 Форт., спів, 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 Опера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. всячина, 15.15 Пісні, музика, 20.10, 21.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського, ДРОЙТВІЧ 18.00 „Мінстрелі з Кентоки" мурашська ревія, КЕНІГСБЕРГ 15.30 Для дітей, КЕЛЬН 20.10, 21.00 „Хустоткa королеви" оп. І. Штравса, КОПЕНГАГА 20.00, 22.20 Пісні, ЛЯЙПЦІГ 15.20 Пісні, оповідання, ЛЯГТІ 18.50 Форт., 19.30 Легка музика, 21.10 Танк. музика, МІЛЯНО 17.00 Концерт камер. орх., скрипка, 19.20, 20.30, 22.00 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 18.00, 21.15 Пісні, 18.30 Скрипкові твори А. Таномана, 19.15 Газетка для найменших, 21.30, 22.00 Театр Уяви: Казки Андерсена, 23.05 Симф. музика, РИГА 17.20, 18.00 Латишські пісні, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Дім монахеля дзя фонтана" муз. легенда Дж. Муле, „Приятель Фріц" оп. оп. Масканія, СОФІЯ 18.15 Популярна музика, 19.00 Квартет мандоліністів, 19.30 Спів, реціталь Табахової, СОТЕНС 18.35 Пісні, СТОКГОЛЬМ 22.45 Пісні.

Неділя, 4. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орхестра, акордеоністи, форт. дует, 18.00 Настроєва музика, 19.20 Інструмент. кабарет, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.50 Легка музика, 21.10 Камер. музика, БРЮССЛЯ ФР. 21.00 22.10 23.10 „Кармен" оп. Візета, ВІДЕНЬ 14.00 15.00 Концерт бажань, 15.25 Сімфк. квартет Керубіні, 19.10 Пісні, 20.10 Віденські пісеньки, 20.55 21.00 Нова нім. музика, вик. симф. орх., ВЕЖА АЙФЛЯ 20.00 Спів, фортепіян, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Спів, скрипка, клявесин, органи, 18.00 „Вальдфріден" ком. Томе, 18.30 Фільм. концерт, 20.40 21.00 „Птах Солейди" оп. Доніцa на осн. „1001 ночі", ДРОЙТВІЧ 18.20 19.00 20.00 Пістові твори, форт., КЕЛЬН 15.30 Для дітей, 18.30 Бетовенівські пісні, 20.10 21.00 Давні танки, серенада, КОПЕНГАГЕН 18.00 Форт., 20.15 Концерт (Моцарт), ЛЯГТІ 18.25 Спів, форт., ЛІЛЬ 21.00 22.00 23.00 „Гостинниця під Білим Конем" оп. Бенацького, МІЛЯНО 17.00 18.00 Симф. концерт, МІНХЕН 15.00 Для дітей, 19.00 Нар. музика, 20.30 21.00 „Ластівка" оп. Пучінія, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 21.30 22.00 Симф. концерт, 21.15 Пісні, РИМ 17.00 Розр. музика, 18.10 Танки ех. Европи, 21.00 Симф. концерт, ФІЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 18.00 „Фавст" оп. Гунода.

Понеділок, 5. грудня 1938.

БЕРЛІН 9.45, 10.00 Для дітей, 17.00 Сімфк. квартет Моцарта, 18.00, 19.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 20.00, 21.00, (після комунікату) 22.00 Опера, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМАНД. 21.00 22.00 „Забавки й королівської величности" оп. Кеніґсбергера, ВІДЕНЬ 18.30 Сольо на цитрі, ГАМБУРГ 10.30 Популярна музика, 20.10, 21.00 Муз. вечір для молоді, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні, 18.30 Сучасна форт. музика, 20.10 21.00 Німецько-грецький концерт, 22.30 Квінтет г-моль Даніля, 21.20 Баритон, Форт, 22.40 Дуга орх., ЛЯГТІ 21.55 Легка музика, ЛІЛЬ 21.30 Симф. концерт, МІЛЯНО 19.45, 20.30 Розр. музика, 21.00 Дует, 21.50 Описова музика, орх., МІНХЕН 18.20 Форт. квартет а-моль Брамса, 21.20 Сучасна камер. музика, ОСЛЬО 18.10 Форт., РАДІО ПАРІ 20.00 (після комунікату) Орх. концерт, 21.15 Форт., РИГА 15.05 Популярна музика, 16.50 Оп. муз., 18.05 Хоральні пісні, РИМ 17.15 Орг. музика, 21.00, 22.00 „Гейша" оп. Джонса, СТОКГОЛЬМ 15.00 Гавайська гітара, 17.05 Нар. мельодії, 20.40, 21.00 Орх. концерт

Радіокутик.

ДЗВОНИ В ЗАГРЕБІ.

З початком цього місяця радіовисильня в Загребі починає свою щоденну програму трансмісією дзвонів з церкви Св. Марка. Для цієї мети вістановано спеціально мікрофон на дзвінниці церкви

ЗАТЬМІННЯ МІСЯЦЯ В РАДІОВОМУ РЕПОРТАЖІ.

Дня 7. листопада вислало англійське радіо репортаж, в обсерваторії лондонського університету зі затьмін місяця. Персонал обсерваторії слідкував за ходом цікавого явища та ділився своїми спостереженнями зі слухачами. Слухачі, які приглядалися самі у своїх хатах, могли одночасно чути фахові пояснення покликаних обсерваторів.

НОВИЙ РАДІОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ.

У Сполучених Державах Америки опрацьовано для американського пасажирського летунства радіовий прилад для помірів висоти. Малим висильним апаратом можна потягнути спеціяльну голівку, вислати з літака на землю прямолінійну радіову хвилю. Висоту обчислюють на основі часу, який перейде від хвилини вислання хвилі до моменту, коли вона досягає землі. Це обчислення переводить сам апарат, так що летун тільки бачить висліл.

РЕЦИТАЦІЇ ПОЕЗІЙ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

Дня 15. листопада ц. р. надавала львівська висильня П. Р. вибрані вірші Лесі Українки. Ми писали вже про творчість Лесі Українки і з тих кількох віршів важко буде віддати цінний чар поезій авторки, яка відрізняється тим, що її поезія крім ніжних тонів, має тони глибокі повні, мужеські та енергійні. Того роду поезія вимагає окремого голосового опрацьовання. Треба признати, що п. Елеонора Сенин-Грешанова, рецитаторка безумовно з великим таланом, висполяла ці поезії дуже гарно

БІРЖА

Львів, 2. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 90—78 89·60, Долярі америк. 5.31·00—5.27·5., Долярі канад. 5.25·00 — 5.24·00. Фльорени гол. 290.14—288·00. Франки фр. 14·18 — 13.92 Франки шв. 121·00—12·.12. Фунти анг. 25·3 —25·79. Гульдени данц. 10·.25—99·75 Корони чесь.10.75-10·80 Корони дун. 110-2.—110.5. Корони норв. 124·7.—12·.29 Корони шв. 1.0·.34 — 12·.85. Ліри італ. 19·00—18·00 Марки фінлянд. 11·19 — 10·.75 Марки нім. срібні 92·0. — 90·00. Тенд. Анів

Папери.

4 і пів проц. внут. 67·20—64·50 3 іпв. 1 ем. 35·00 серія 33·30. 2 ем. 32·75. серія 32·00, 3. конвер. 03·30. 4 прем. дол. 42·00 4 консоліа. 05·25—05·00

Акцій.

Банк Польський 131·0 Цукор 35·00 Вуголь 35·00—34·.5, Ліяльпол 9·.20—91·7. Осторовець 69·00, Страхівничі 43·75.

Тенденція неодностайна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 2. грудня 193

1 кг. масла десер. більок. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 зол.
молоко 19—20 сот.
копа яець 1·65 зол.

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна!

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МОЛОДА, мегка служниця, вміє добре варити, шукає місця зараз у Львові. Ласкаві зголошення до Адміністрації „Діла" для „Гандзі" 1-1

АДВОКАТСЬКИЙ АПЛІКАНТ з 4-літньою практикою шукає патрона. Ласкаві зголошення приймає: М-р Василь Максимець у Володимирі Вол., вул. Будківича 16. 2826 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

КУХОННІ ВИПРАВИ комплетні, емалія 65.—, алюмінія 99.—, з мишками, залізом і ін. Рентшнер, Легіонів 37. 2251 6-8

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Генрик Вонна, Легіонів 41, І поверх. 12/35 7-16

ФОРТЕПІЯН Штінгля, **ПІЯНІНО** Штінгля майже нові продає оказійно: Дім Шопена, Львів, Сикстуська 11. 2798 3-3

НАУКА

ШУКАЮ інструкторки приготовити учениць до І. кл. гімн., дати початки німецької мови. Умовини листовно, Школа, Наркач, повіт Сокаль. 2823-2-2

РІЖНІ

СИТКА до пудерничок, розпилячі, на правлях прецизійно Центральна Дрогерія, Львів, Легіонів 43, напроти Великого Театру. 2138 24-0

РОЗВОДИ в Духовному Суді провадить і у справах розводових інформує консисторський оборонець Павло Денисенко, Варшава, Вепульна 60/4. 3621 1-1

Оголошення.

Приписові почтові друки і книжки до вкитку часописів

якими вонне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. **Для провінції висилає мо за післяплатою.**

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 8 сот.

Gazetowa książka nadawcza
справлена (120 карток) зол. 2.50
справлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

Redaktorzy: d-r Iwan Niemczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

Ч. 270 (15.071). Львів, неділя 4. грудня 1938. Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ФУТРА, ПАЛЬТА, УБРАННЯ ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер
Львів, Легіонів 3/5. (над кіном Паляс)

ЦЕНТРАЛЬНА
Малопольська Каса Ощадности
У ЛЬВОВІ
(раніше Галицька Каса Ощадности)
РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.
Установа публічного права.
Видає ощадностеві книжечки на ім'я і предявника
З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ
Веде рахунки біжучі і чекові.
РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5,668.000 зол.
Заїсцеві виплати — П. К. О. 500-198.

БУДИНКИ
в будові аж до часу їх викінчення і уживання, фабрики і фабричні будинки, більші млини водні, турбінові і машинові, цегольні, будинки провізоричні до часового вжитку, будинки в яких міститься театральна сала, якщо сала займає бодай половину будинку (напр. сали „Народніх Домів" і Читалень „Просвіти") є вільні від примусового обезпечення в П.З.У.В. Ці будинки кожний українець обезпечує на повну вартість у
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
ДНІСТЕР
ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
В ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечне і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк кредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл

Карпатська Україна витає свій новий уряд.

ПРЕДСТАВНИКИ ГРОМАДЯНСТВА, АДМІНІСТРАЦІЇ ТА ВІЙСЬКА У ПРЕМІЄРА.

У пятницю (вчора) у Хусті відбулась маніфестація з нагоди іменування нового уряду Карпатської України у складі прем. о. д-ра Волошина і мін. Revaя. Місто прибрано жовто-блакитними прапорами; всі крамниці були замкнені, у школах перервано науку.

В 11-ій годині у премієра явилися представники громадянства, урядів, війська, жандармерії та поліції.

Від всіх делегацій

промовив д-р Михайло Бращайко:

„Дозвольте мені Пане Премієре висловити від усіх присутніх та від усього українського населення нашу радість з приводу поновного іменування Вас головою карпато-українського уряду. Ви той Мойсей, що вивів нас з дому неволі, Ви той керманич, що й дальше кермуватиме нашим державним кораблем і виведе його на чисті води спокою й добробуту.

Ми свідомі того, що корабель потребує не лиш доброго керманича, але й вірної залоги. Ту вірну залогу становимо ми, Пане Премієре. Ми не матроси, що працюють для заробітку. Ми співвласники цього державного корабля, тому працюватимемо з повним запалом, як господар на власному господарстві. Присягаємо Вам, Пане Премієре, совісно і чесно працювати і дбати, щоб наш корабель не розбився на підводні скелі.

На цю промову

ПРЕМ. О. Д-Р ВОЛОШИН ВІДПОВІВ:

„Я глибоко віруюча людина, я знаю, що долею нашого народу кермує Боже Провидіння. І тому я вірив і вірю у перемогу нашої святої справи. Боже Провидіння, що всупереч мадярським обітницям, у 1919 р. ми получилися з чехами і словаками. За 20 літ ми багато зробили — та це оцінить щойно історія.

Тепер немов Фенікс із попелу відродився наш нарід і здобув свою державу у союзі з чехами й словаками, як рівний з рівними. Тепер жде нас ще більша праця — закріпити здобуте.

Платон сказав, що фундаментом держави є культура. А культуру може нести в народ не лише учитель, але й урядовець, вояк, купець. Нарід наш не винен, що вороги спинювали його розвиток, розбивали його на мовні групи, розсварювали його між собою. Тепер, як добрий господар замітає хату, так і ми мусимо повимітати всяке сміття з нашої землі та упорядкувати нашу хату. Запевняю Вас, що помагатиму Вам у Вашій праці".

Перед будинком уряду зібрались тисячні маси, між ними молодь і відділи „Карпатської Січи", та уладили

ВЕЛИКУ МАНІФЕСТАЦІЮ У ЧЕСТЬ ПРЕМ. О. ВОЛОШИНА.

Премієр вийшов на балькон та подякував за вияви привязання. Підчас маніфестації прийшла до премієра делегація під проводом посадника міста, зложена з представників усіх народів, які заселюють Хуст. Посадник запевнив премієра про вірність, та льояльне відношення до української влади всіх мешканців Хусту.

Також і в інших місцевостях відбулися подібні маніфестації.

—o—

VI. 1. Pr. 661/38. — Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w składzie Wiceprezes S. O. L. Malicki, Sędziowie S. O. Dr. J. Looker i W. Boczar w sprawie konfiskaty czasopisma pt. „DIL.O" z daty Lwów dnia 20 listopada 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 661/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 36 listopada 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 19 listopada 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „DIL.O" nr. 258 z daty Lwów 20 listopada 1938 r. zawierającego: 1) w artykule zaczynającym się od słowa „Zajawa" w całości. 2) w artykule pt. „Sprawa Karpatskoji Ukrainy w Ženewi i Europi" w ustępie od słów „Ja osobysto" do słowa „terytorii" — znamiona ad ustęp 1) występku z art. 170 kk. ad ust. 2) występku z art. 134 § 1 i 2 kk. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp. nr. 6 ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie: Ustęp ad 1) tendencyjnie i świadomie fałszywie przedstawia położenie ludności ukraińskiej w Polsce, przez co szerzy nieprawdziwe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny. Ustęp ad 2) propaguje ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne i w ten sposób nawołuje do zbrodni stanu. Według §§ 487, 489, 493 pk oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki wr., Protokolant Lewicki wr. Za zgodność (niezczytelny) kier. sekr.

—o-o—

Інтерпеляція п. Дудзінського.

Львів, 3. грудня 1938.

На іншому місці друкуємо буквальний переклад повного тексту інтерпеляції посла Дудзінського, зголошеної на пятницевому засіданні сойму. Дозволимо собі висловити кілька безпосередніх вражінь та рефлексій.

Перше, що відразу кожного слухача чи читача тієї інтерпеляції мусить вразити, це самі ті факти, на які інтерпелянт покликується. Звідки він про них знає, звідки він їх узяв, яке його джерело таких інформацій?! Адже будь-що-будь це таки небувала річ, щоб раптом зголошував хтось із соймової трибуни відомости мало не про комуністичний переворот, в усякому разі про безкарне володіння комуністів в одній частині сусідської держави, тоді, коли не тільки прихильна чи байдужа до тієї держави преса, але навіть найбільш їй ворожа — словечком про ті факти не згадала! Пан Дудзінський покликується на історії вперед двох тижнів: це просто річ неімовірна, щоб при тому величезному зацікавленні закарп. подіями, яке обхопило не тільки українську та польську, але і закордонну пресу, ніде не було ніякої згадки про такі події, аж поки викопав їх пан Дудзінський! Припустім навіть, що українська преса така односторонно-фальшива, що такі події промовчала разом з офіціяльними чеськими та закарпатськими газетами, дарма, що напр. наше „Діло" і його спеціяльний кореспондент, висланий до Ужгороду й Хусту, доказали, що ми поміщуємо звідти, в імя правди і чимало таких відомостей, які вказують не лише на закарпатські світла, але й тіни. Але чи можна подумати, що такі події, як проголошення совітів та перебрання ними влади у двох містечках середньої Европи не викликалоб у світі величезної сенсації?! Чи можна подумати, що цієї сенсації на всі лади і способи не використалоб уже і не розтрубілоб та частина польської преси, яка вже вславилась специфічним освітлюванням тамошніх подій?!

Пригадуємо при цьому два факти, може пану Дудзінському невідомі: 1) на цілому просторі чехословацької держави розвязали комуністичну партію та проголосили її нелегальною і 2) на чолі карпато-українського уряду стоїть старий священник. Вже лише як причинок можемо додати, що на теренах Карпатської України існує скріплена військова охорона регулярної чехословацької армії. Як це погодити: розвязання комуністичної партії, духовник — запеклий ворог комунізму — відповідальний за порядок у країні, військова влада, яка з ним гармонійно співпрацює, — і разом з цим під самим носом совіти родяться, як гриби по дощі, перебирають владу у містах, творять оа-

броєні банди, нападають на сусідську державу та намагаються довести до конфліктів, словом, якийсь несамовитий стан, нікому іншому невідомий, тільки пану Дудзінському! Маємо враження, що пан Дудзінський трактує нинішній терен Карпатської України, як непролазні джунглі або скалисту пустелю великанських розмірів, забуваючи, що це маленька країна, менша ніж найменше воєвідство у Польщі, менша, ніж одна третина поліського воєвідства, або половина львівського, з одною шестою населення цього останнього воєвідства. Чи справді це така величезна трудність втримати на такому мікроскопійному терені бодай такий порядок, щоб на ньому не повставали совіти, не брали в руки влади по містечках та не швендялись зі зброєю по краю і над кордоном?! В усякому разі це не такі простори, щоб не могли їх здовж і вшир проїхати ті всі закордонні кореспонденти — між ними невтральні, як напр. фляманлці чи італійці — які потім у своїх друкованих та підписаних звітах стверджували скрізь спокій, лад і порядок. Колиб показалося, що п. Дудзінський каже правду — всі вони повинні дістати у своїх видавництвах негайне звільнення.

Пан Дудзінський належить до т. зв. незалежних послів цього сойму, себто не є членом проурядового клюбу ОЗН і тому не можна йому імпутувати, що свою інтерпеляцію робив після попереднього порозуміння з керманичем ресорту, до якого звертається. За ним не стоїть нічий авторитет з виїмком своєї власної особи. З екстратурних його виступів у попередньому соймі можна міркувати, що і в даному випадку він полює тільки на оригінальність і популярність та хоче бути більше папський ніж сам папа. Коли пригадувати собі подібні прецеденсіональні приклади, можна вказати на інтерпеляцію посла Жиборського у минулій каденції сойму: тоді той посол покликувався не тільки на факти підготови революції в Галичині, але навіть наводив текст документу: не минуло 48 годин, щоб усі признали, що ті факти виссані з пальця, а документ є фальсифікатом. Коли тоді запитували ми п. Жиборського; чому він не перевірив справи, заки її висунув на соймовому терені, на місці, у компетентних чинників державної адміністрації, чому не спитався своїх соймових товаришів, яких обвинувачував, — то тепер запитуємо п. Дудзінського: чи не варта було з огляду на вагу справи взяти закордонний паспорт і візу, що, разом булоб забрало п. Дудзінському напевне ледви кілька годин часу, та особисто поїхати до тих містечок, що опинились у володінні комуністичних совітів?! Адже це так недалеко і така прегарна дорога, здовж долин карпатських річок! Маємо враження що і центральний празький і льокальний карпато-український уряд повинен запросити п. Дудзінського, щоб він з автопсії, під опікою не якихось „інтуристичних" тілохранителів, які показувалиб йому патьомкінівські міражі, але таки польських дипльоматичних представників у ЧСР, міг заспокоїти свою патріотичну совість.

З нашого, українського, становища інтерпеляція п. Дудзінського не є чимось небезпечним та шкідливим. Навпали, можемо з її приводу висловити своє вдоволення. Бо з хвилиною, як тільки щось стає предметом прилюдної дискусії, мусить вийти на верх правда, яка є одна. А ми, українці, в усіх справах, які нас ближче чи дальше торкаються, ніколи правди не лякалися і лякатися не маємо причини. Навпаки, нічого іншого ми ніколи не бажали собі, як тільки перемоги правди: дійсної, справжньої правди, такої, яка є нашим найкращим і найпевнішим союзником.

Ік.

ПРИ ПРОСТУДІ
ЗЕЛА ПРОТИ ТЕРПІНЬ ЛЕГЕНІВ
загально відомі як Чай Пульманна відкомендують кашель. пачка 1·65 зол.
Дістанете в аптеках і дрогеріях ч. 12/30

SAMODZIAŁY LESZCZKÓW
Осінні новини у великому виборі та Міляновські шовки
ПОРУЧАЄ
ЛЕЩКІВ
Львів, ул. Коперника 2.
Тел. 258-88.
5—7

Перемога Далядіє.

Після заломання генерального страйку у Франції.

Минулої середи трапилась у Франції подія, яка мабуть замикає один розділ у французькій історії: перемогою над „генеральною конфедерацією праці" Далядіє остаточно закінчив добу анархії, добу поділу суверенної влади між уряд та партійних кациків.

На це недавне внутрішньо-політичне положення Франції мала чималий вплив її закордонна політика, яка повернулась була до традиційної довоєнної лінії: орієнтації на Росію як на союзника, що мав гарантувати східний кордон Франції перед можливими несподіванками з боку могутньої відродженої Німеччини.

На совітофільській орієнтації побудували свою міжнародню політику дві східні держави: Туреччина і Персія — але це не мало ніякого відношення до їхньої внутрішньої політики. В Анкарі чи в Тегерані міністр закордонних справ запевнював совітського полпреда про гарячу приязнь до СССР, рівночасно міністр внутрішніх справ безпощадно винищував комуністичний рух унутрі краю. У висліді такої політики Туреччина і Персія оборонились перед імперіялізмом европейських держав, зберігаючи повний лад у себе дома. Та було це можливе мабуть лиш в авторитативній державі, а не в демократичній, де громадянство має вплив на всі державні справи, отже й на закордонну політику, де з огляду на те аліянс мусить бути популярний.

У повоєнних роках, коли то Франція грала провідну ролю у протибольшевицькій інтервенції, французький громадянин чимало наслухався і начитався про внутрішне положення у СССР, виробив собі якнайгірше поняття про ту державу. З хвилиною, коли недавній ворог мав стати союзником Франції, треба було його наборзі основно вибілити в очах французької публичної опінії. Еріо з ентузіязмом оповідав про те, що він бачив у СССР, міністри — і то люди зовсім не лівих поглядів — вступали до всякого роду товариств приятелів Совітів та кружків „інтелектуальної співпраці зі СССР. Моральна барієра, яка всюди становить головне забороло проти комунізму, заломилася. Ліві впливи росли з дня на день, у виборах 1936 р. перемогла лівиця — повстав уряд опертий на „людовому фронті" — отже на блоку, в якому комуністи обняли провідну ролю.

Аліянс перетворився у васальну залежність. Москва тримала уряд Блюма під своїми впливами різними шляхами: на міжнародній площині — обіцянками помочі проти Німеччини, на парляментарній — участю у проурядовому блоку людового фронту, в терені — натиском через робітничі маси. Цим впливам Блюм міг тим менше протиставитися, що ще перед приходом до влади він поважно обтяжив свою гіпотеку щедрими передвиборчими обіцянками радикальних суспільних реформ. Ці обіцянки становили своєрідний вексель, яким Блюм заплатив за свою виборчу перемогу. Щоб цей вексель не пішов до протесту, та не закопав раз на все політичного кредиту Блюма, мусів цей людовий трибун викупити його за всяку ціну.

Та ціна була справді висока: серія законів впровадила низку сміливих суспільних реформ, як 40-годинний тиждень праці, підвишку платень, відпустки і т. д. Ці зміни мали зменшити безробіття, збільшити консумцію — мали становити магічний ключ яким можна отворити вихід з господарської кризи. Та не так склалось, як бажалось: вплив Блюмових реформ на господарську ситуацію був зовсім інший. Збільшення платень та зменшення годин праці підвищило кошти продукції більше як на третину. Була це — що правда — добра метода, щоб пустити з торбами капіталістів-фабрикантів — але рівночасно було це небезпечне обтяження французької продукції взагалі, був це удар у французький торговельний білянс, від якого залежить не лише дохід підприємства, але й загальна господарська ситуація краю, тим самим буття широких мас. Французький товар став занадто дорогий, щоб можна було його збути, тому він почав тратити закордонні ринки — рівночасно на французький ринок стали що раз то більше вдиратися закордонні продукти. Різниця між вартістю привозу і вивозу збільшувалася — прийшлось її покривати золотом, яке стало відпливати з Франції. Припас золота зменшився на 45 процент, франк здевалювався на 60 прц. Прийшла доріжня: кошти прожитку збільшились на 43 прц., продукція зменшилася на 25 процент, дефіцит зростав.

Можливо що сам Блюм був би завернув з цього карколомного шляху, якщоб він не був так далеко залежний від зрадикалізованої вулиці, яка раз у раз паралїжувала все життя страйками. Робітники страйкували на приказ „генеральної конфедерації праці" і проти її волі — за підшептами невідомих законспірованих агітаторів, страйкували протестуючи і виявляючи радість, страйкували при всякій можливій нагоді. Страйк став засобом впливу на внутрішню і навіть на закордонну політику, став розривкою, спортом.

Здавалося, що Франція входить на шлях, який вже перейшла Італія та Німеччина, що зближається момент, коли пережита, занархізована демократія розлетиться у зударі між комунізмом та крайною правицею. Та на правому крилі французького політичного світу не витворилася до нині ніяка політична група, якій можна би віщувати, що вона відіграє ролю італійської фашистівської партії чи німецької націонал-соціялістичної. Французька лівиця дістала визов не з правиці, але з центру, якому правиця лиш дала підтримку.

Коли Блюм поставив домагання дуже широких фінансових повновластей, що мали дати йому змогу полатати зруйнований скарб, він стрінувся у сенаті з рішучою відмовою і уступив. Повстав уряд Шотана, в якому найважніші портфелі припали радикалам — французький державний корабель звільна завернув на право.

Ця зміна, подібно як і колишній лівий курс, мала близький зв'язок зі закордонною політикою. Внутрішній розклад Совітів поставив під питайний знак вартість совітського аліянсу, який ще до того наражував Францію на небезпеку конфлікту з мілітарно могутнім протибольшевицьким блоком. Не зважаючи на істеричні протести лівиці, Франція переводила поволи ревізію своєї закордонної політики, закинула фікс-ідею східного пакту і збірної безпеки та вернулася до традиційного „сердечного аліянсу" з Англією. Французький уряд дискретно усунувся з інтервенції в Еспанії, погодився зі втратою впливів у Середущій Европі й на Балканах, оминав всяких нагод до конфліктів з Німеччиною та Італією, посвятив для святого спокою свого останнього сателіта — Чехословаччину. До Риму виїхав кінець кінців французький амбасадор, небавом появиться франко-німецька декларація ненападу.

Коли Далядіє ліквідував сумної памяти московську орієнтацію у закордонній політиці, його міністр скарбу Рено взявся до ліквідації сумних наслідків суспільно-господарської політики Блюма. Не хотіло господарське життя нагнутись до Блюмової політики — так треба було зревідувати цю політику, нагнути її до вимог економії. Рено не вдоволився редукцією державних розходів, підвишкою податків та стабілізацією валюти — він рішив радикальними засобами привернути життєздатність та конкуренційну спроможність французької продукції, змінюючи Блюмове суспільне законодавства: 40-годинний тиждень праці перестав бути святою догмою, страйк — іграшкою.

Розпещена у фольксфронтовій демагогії та безкарности лівиця підняла крик, кинула урядові рукавицю — але цим разом трапила коса на камінь. Генеральний страйк, який мав бути останньою осторогою для Далядіє, став осторогою для „генеральної конфедерації праці", що минули часи, коли можна було бавитися з урядом у піжмурки, що французький уряд вже не думає ділитися владою з комінтерном ані з його експозитурами.

„Я заповів, що забезпечу авторитет держави — і так сталося" — ствердив Далядіє в середу вечором.

(гал.).

Наближається кінець ювилейного року „Просвіти! Чи ви вплели вже свою нитку у прапор „Просвіти"?

Географічні умовини розміщення осель Карпатської України.

Докладно розглянувши верховини Карпатської України показується, що вона має спромогу стати самовистачальною й незалежною не тільки з огляду на свої природні багатства. Вона становить передовсім суцільну територію, якої всі частини повязані природними шляхами не тільки зі собою, але і зі столицею держави, Хустом. У прямовісній будові цієї верховини позначуються дві повздовжні заглибини, які пробігають територію з заходу на схід, і сім поперечних, розмірно широких, річних долин, де вже є побудовані шляхи або в найближчій майбутности можуть бути побудовані.

Під оглядом розташування людських осель і природних шляхів подібна Карпатська Україна до Швайцарії і давньої Австрії, де таксамо як і в К. Україні система повздовжних і поперечних низів, заглибин і долин становить єдину можливу базу розміщення осель.

Колиж прирівняємо верховину Карпатської України з верховиною Альбанії, зараз замітимо, що ця остання находиться в куди гіршім положенні як К. Україна. Верховина Альбанії не є так добре як К. Україна почленована поперечними долинами, нема ні сліду з таких повздовжних низів чи обнижень, які прегарно позначуються в поземеллі вище згаданих гірських країн (Карпатська Україна, Швайцарія, давня Австрія). Єдиними природними шляхами Альбанії є вузькі річні долини, що впоперек прорізують її від заходу на схід. Кожна з цих долин — відокремлена і становить тільки сліпу вулицю, що не стоїть в ніякому звязку з рештою долин. Якщо мова про природну осельну базу, то Альбанія поза вузьким краєчком надмурського низу, так якби її не мала.

Придивімся ближче верховині К. України. Її гори так уложені, що дозволяють на будову доріг здовж всіх трьох головних гірських поясів, що пробігають територію К. України майже рівнобіжно від заходу на схід. Наймогутнішим гірським поясом є пояс граничний. В його склад, ідучи з заходу на схід, входять Бескид Лемківський по Лупків (584 м.), Бескид Високий до провалля Бистерського (941 м.), Горгани до Яблонецького провалля і вкінці каблуковато зігнута могутня стіна Чорногори. Рівнобіжно з цим поясом тягнеться на південь від нього пояс Карпат Полонинських. Цей пояс покраяний поперечними річними долинами на такі члени: Полонина Рівна, Полонина Біржава, Мерша, Красна і Свидовець. Широкі вкриті буйною травою полонини, що починаються зараз над границею лісів оправдують назву цього поясу. Висота цих полонин росте з заходу на схід щораз то більше і досягає своєї кульмінаційної точки на самому сході на Свидовецькій Полонині вершком Близниця (1883 м.)

Третім з ряду поясом є пояс вульканічного походження т. зв. Вигорлят. Цей пояс біжить деякий час рівнобіжно з обома попередньо згаданими поясами, але небавом скручує на південь почерез ріку Тису, перекидається під назвою гір Гутинських і Роденських на територію Румунії. Ці гори будувались із вульканічної лави саме тоді, як виринали з дна міоценського моря Тетиди могутні фалди обох уже згаданих поясів граничного і полонинського. Вульканічна лява дісталася назверх на яких 100 км. довгою щілиною, яка повстала в угорському низі через велике напруження в земній корі. Всеж лява не досягла полонинського поясу гір полишаючи вузенький окраєць угорського низу необнятий лявою.

З цього, що досі сказано, легко зміркувати, що гори Карпатської України побудовані з двоякого матеріялу: вульканічної лави, яка скріпла в дуже суцільну збиту скельну масу, звану андезитами і ліпаритами. Ця скельна маса не підлягає так легко деструкції, як скельний матеріял решти Карпат. Тому, що скельний матеріял граничного і Полонинського поясу вже не такий суцільний, а більше силкий і пливкий, називають його геольоги флішом, правдоподібно від нім. слова: „флісен", плисти, розпливатися, крутитися. Подібно як Полонинський пояс так теж і Вигорлят почленований поперечними долинами рік на такі частини: Вигорлят власливий, Синаторія, Великий Діл, Тупий Верх, а далі (вже в Румунії) гори Гутинські і Роденські.

Чи лишають всі ці три пояси місця на людські оселі? Природним місцем для закладання людських осель є природні заглубини поміж цими поясами. Найдогідніше місце для осель і шляхів становить повздовжний рів поміж вульканічним і Полонинським поясом. Про цей рів було вже сказано, що він становить окраєць угорського низу необнятого в давніх геольогічних добах вульканічною лявою. Такі і тим подібні низи називають географи міжгірськими долинами, не тому, що вони находяться між гірськими хребтами, але тому, що вони замкнені двома ріжними по свому походженню і структурі гірськими поясами: вульканічним і флішовим. Рівнобіжно до цієї міжгірської долини біжить на півночі від неї середгірська або краще середкарпатська долина замкнена граничним і полонинським поясом Карпат. Тому, що ця долина вимодельована атмосферичними чинниками в одній і тій самій масі Карпат, називають її географи долиною середгірською, або середкарпатською. Ця долина пробігає то прямою, то знов крутою лінією від Ужоцького провалля до долини Білої Тиси у стіп Чорногори. Майже кожна ріка К. України пливе якийсь час у своєму горішньому бігу цією долиною, щоби відтак скрутити коліном на південь. Ця середгірська долина повстала на думку одних геольогів через деструкцію мягкого і слабо відпорного матеріялу. Цей матеріял покрушили атмосферичні чинники (вода, мороз і т. д.) а відтак знесли його ріки. Там, де матеріял твердий, долина не розвинулася добре, як це діється у горганській і чорногорській частині Карпат. На думку інших геольогів ця долина повстала від обниження чи пак потахнення могутнього гірського пояса, що саме пробігав цим місцем.

Оба ці доли гірський і середкарпатський були в давню давнину, і є досі природними підставами для людських осель, подібно як такі міжгірські і середгірські доли у Швайцарії або давній Астрії.

Найбільші оселі розвинулися на терені кожної з цих долин там, де головна ріка Карпатської України зливається зі своїм допливом. У середгірській долині такими оселями є: Лютя, Верецьки, Волівець, Майдан, Волове, Колочава, Устьчорне і Ясіня. В міжгірській долині: Синна, В. Березне, Перечин, Свалява, Довге, Хуст, Тячево, Терешва, Бичків.

Та на цих міжгірських і середгірських долинах справа осельних баз не кінчається. При Карпатській Україні залишився ще невеличкий, зате дуже урожайний клаптик угорського низу у підніжжі Вигорлят. До Мадяпщини відійшла менше урожайна і більш забагнена частина низу.

Треба додати, що всі ці три осельні бази уложені супроти себе амфітеатрально. На найнижчому поземі спочиває підвигорлятська смуга угорського низу, пересічно на висоті 200 м. над рівнем моря. Це ніби партер. Міжгірська осельна база находиться вже пересічно на висоті 300 м. над рівнем моря. Найвище підне сена середкарпатська база (500—600 м.). Вона є свого роду галерією у відношенні до двох інших осельних баз. Годиться згадати, що оселі займають не тільки „дно" цих баз, але розташовані теж на збіччя гір. В міжгірі сягають оселі подекуди до висоти 1100 м., в середгірі до 1200. Синьовірська Поляна у цьому долі пнеться аж до висоти 1250 м.

Чи і як вяжуться всі ці три природні бази осельні зі собою? Повязання напричуд гарне, як ніде інде в Карпатах.

Середгірська, міжгірська долина і підвигорлятська смуга низу повязані зі собою досконало поперечинами рік Карпатської України: Тиси, Терешви, Тереблі, Великої Ріки, Біржави, Ляторици і Угу. За винятком одної Біржави перетинають ці ріки розмірно широкими долинами оба гірські пояси, полонинський і вульканічний. Цими долинами саме повязані густо всі три головні осельні бази і поодинокі полонини всіх трьох гірських поясів.

З описаного видно, що Карпатська Україна отвирається на заході і на сході до великих кітловин: На заході до згаданої вже кітловини ріки Ондави, на сході до Мармароської кітловини, що є властиво поширеною міжгірською долиною. До Карпатської України приналежить тільки частина цієї кітловини по правому боці ріки Тиси. Цю частину Мармароської кітловини можна назвати кітловиною Хусту. Мармароська кітловина взагалі, а її правобережна частина (кітловина Хусту) зокрема вкрита дуже густою мережею осель. Причина великої густоти населення лежить не тільки в урожайній землі, тай не тільки безпосередній близькости пралісів, але передовсім в підземних багатствах (сілі!) і промислових осередках. Не диво, що кітловина Хусту стала центральною базою всього державного життя Карпатської України. Не диво, що по утраті Ужгороду і Мукачева кандидатура на столицю не припала ані Сваляві ані Перечинові, але Хустові. Хуст на це заслуговує тим більше, що лежить на перехресті торговельних шляхів до Румунії, Угорщини і Польщі. До часу мадярських реві ндикацій осельні одиниці мали більше менше таку скількість людности: середкарпатський діл коло 100 тисяч мешканців, міжгірська долина (враз з кітловиною Хусту) понад 250 тисяч мешканців, з чого на саму кітловину Хусту припадало понад 160 тисяч. Закарпатська частина Угорського низу до часу ревіндикацій мала коло 150 тисяч населення, південні збіччя Вигорляту осягнули рекорд у густоті населення, число населення доходило до 225 тисяч. Хоч це тільки приблизні числа, всеж на підставі їх можна осельні одиниці з огляду на їх осельну вартість упорядкувати так: 1) Південні збіччя Вигорляту, 2) Кітловина Хусту. 3) Міжгірська долина. 4) Середкарпатська долина.

З цього всього ясно, що поодинокі члени верховини Карпатської України повязані повздовжними і поперечними долинами в гармонійну цілість і не становлять відосередочної тенденції. Ні один клаптик землі не є сепарований неприязним муром гір від решти краю, як це буває в Альбанії або в Греції.

Під цим оглядом Карпатську Україну можна прирівняти до Швайцарії, якої міжгірська долина ріки Арн відповідає міжгірській долині в К. Україні, а середальпейська долина горішнього Родану і Рену середкарпатській долині. Ріжниця між Карп. Україною і Швайцарією, хіба та, що ця остання, хоч і находиться недалеко льомбардського низу, не має навіть такої вузької смуги цього низу, яка припала Карпатській Україні з угорського низу.

Коли називаємо Карпатську Україну українською Швайцарією з огляду на красу її природи та її полонинський характер гір, не забуваймо що Карпатська Україна нагадує нам Швайцарію і подібним розміщенням осель.

Д-р Петро Біляпюк.

РАГЛЯНЬК мужеські від ЗОЛ. 50·— ЖАЩІ жіночі від ЗОЛ. 60·—
поручає
ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

Черговий донос на проф. Кубійовича.

Варшавський націоналістичний щоденник „АБЦ" приніс у числі з 2. грудня багатомовну замітку п. н. „Україна займає третю частину Польщі, протипольська агітація діяє, праці доцента Кубійовича". У цій замітці — радше денунціації — помішаний, як звичайно, горох з капустою. Є тут і про „нитки" української протипольської агітації, „які нераз вели до Берліна", є й те, що „викладач польської вищої школи, під покришкою науковости, ширить незвичайно грізну для нас (чит. для поляків) агітацію. Таку акцію провадить д-р Володимир Кубійович, доцент „Ягайлонського Університету". Очевидно „АБЦ" з іритацією цитує жменку наукових цифр з видань, у яких д-р Кубійович бере участь, отже з „Географії", „Атласу" і „IV українського статистичного вістника". Для прикладу:

„Вершок безличности це ствердження, що супроти Польщі, українська етнографічна територія займає третину поверхні цілої Річипосполитої. 130,6 тисячів кв. км — 33,6 відсотків території Польщі, 9, 6 міліонів людности — 24,6 відс. людности Польщі — так фабрикує П. Кубійович „Велику Україну".

Врешті ще одна „делікатна" ревеляція:

„Одначе найбільш суттеве те, що згідно з німецьким квартальником „Юрсбург" (?) з польського міністерства освіти на українські наукові праці виплачено у 1937-38 році 63 тисячі золотих. Отже з польських грошей плила би антипольська пропаганда".

Ми не маємо ради на те, коли наукові і статистичні цифри іритують націоналістичний орган. Не вміємо натягати наукову правду. Це залишаємо для „АБЦ". Одначе одною радою можемо служити: пощо заглядати до закордонних квартальників і звідтам черпати відомости про субвенції на „антипольську пропаганду". Радимо заглянути до офіційних видань, до „Буджетових прелімінарів". Там можна знайти скромненькі позиції, призначені на субвенціонування української науки, які не дуже перевищають цифру 63 тисячі золотих. Може про них інформує „Юрсбург"? **Одначе з тими субвенціями не має „Географія", „Атляс" і т. д. нічого спільного.** Ці останні видавництва з ніякої польської державної допомоги не користають.

Виходить, що стріл у д-ра Кубійовича хибив, — бо стріляти в наукові цифри треба трохи спокійніше.

Пані, Панове найдуть найкращі осінні зимові **Новини сезону**
в нововідкритім відділі фірми
МОДНІ ТЕКСТИЛІЯ — ЯН ВАЛЛЯХ І СИН
Львів, Площа Галицька 14, тел. 209-82.
Матеріяли мундуркові. Ціни безконкуренційні.

Старости карають — суди касують кари.

Восени 1937 року староства станиславівського воєвідства видали до міських та волосних управ обіжник про те, що зголошування до евіденції людности мають бути подавані тільки в польській мові. В тих обіжниках, однозвучних від усіх старостів, говорилося, що зголошення до евіденції людности не є „поданнями" в розумінні арт. 2. мовного закону з 1924 року і тому зголошення в українській мові треба вважати за невнесене та виказувати до кари за незголошення.

Коли згідно з тим обіжником староства почали карати за зголошування в українській мові і справа перейшла через відклики до окружних судів, то ці суми в кожнім випадку касували старостинські кари і в мотивах вияснювали згідно з правом, що вжите в арт. 2, мовного закону слово „подання" обіймає все, що тільки до компетенції староства (чи іншої державної або самоуправної влади) належить, і то без ніякого винятку, зокрема без винятку для справ евіденції людности.

Так орікав м.-ін. окружний суд у Станиславові та в Коломиї. В обох випадках також представник прокуратури не обороняв становища старостів, ставив внесення „пристосувати закон" та погоджувався з вироком.

Всеж таки ті самі староства і далі пристосовують свій обіжник і карають далі, хоч судові вироки їм повинні бути відомі? **Д-р О. К.**

ПЛАЩІ ЖІНОЧІ, ФУТРА оригінальні моделі з найліпших матеріялів поручає
Повшехни Склад Одзєжи Львів, Пасаж Міколяша.

І полюбите правду, а правда визволить Вас...

У „Новій Зорі" з 3. листопада 1938 р. на першому місці появилася стаття станиславівського епископа-ординарія під заголовком: **„З останніх літ. Мої спомини і рефлексії".** Під статтею повний підпис і офіціяльний титул Владики, отже стаття, яка повинна давати свідоцтво правді.

В дійсности ця стаття не містить в собі споминів з „останніх літ", але хіба з якихось дуже давніх літ, яких ніхто не тямить. Бо з часів З. У. Н. Республіки, які хоч і належать вже до історії, живуть ще пречисленні безпосередні учасники та свідки; збережені з того часу архіви уряду та Національної Ради, ба навіть стенографічні протоколи її засідань, тому не можна про ті часи подавати за правдиві споминів видуманих чи основаних на хибних рефлексіях.

З уваги на особу Автора дозволю собі пригадати тут події, які тоді сталися, щоб Автор міг сам пригадати собі все, як було, і спростувати свої неточности, тим більше, що порушена справа болюча загалом для всіх українців, зокрема для віруючих католиків: адже це виступає особа, яка повинна високо держати стяг правди.

За ведення З. У. Н. Республіки, як держави, відповідають перед історією її уряд та Національна Рада, як законодатна установа. Уряд З. У. Н. Республіки був так складений, що церковні справи були як найкраще заступлені. Першим державним секретарем, себто міністром віроісповідань і освіти став д-р Олександр Барвінський, не тільки ревний, вірний і практикуючий християнин-католик, але сам основник і лідер існуючої перед війною християнсько-суспільної партії, до котрої до кінця її існування належав сам станиславівський владика, яку він підтримував та її орган „Руслан" духовенству і народові передплачувати поручував. Після перенесення влади до Станиславова залишився д-р О. Барвінський у Львові, а державним секретарем на його місце став д-р Артимович; щоб спеціяльно забезпечити справи віроісповідань, виділили їх в окрему секцію, якої управителем став д-р Іван Лятишевський, тепер. станиславівський епископ-помічник, отже особа не тільки така, яка давала повну ґарантію, що добро Церкви лежало їй на серці, але також найбільш довірена станиславівського владики.

Пересторога!

Адміністрація Видавничої Спілки „Діло" у Львові отсим перестерігає наших Шановних Клієнтів Промисловців і Купців перед АКВІЗИТОРАМИ ОГОЛОШЕНЬ:

1) Степаном ВОЛОСЬКИМ, зам. у Львові, вул. Ордона 8,

2) Дмитром СЕНИКОМ, зам. у Львові, вул. Кохановського 54,

які не мають ніякого уповажнення від Адміністрації „Діла" збирати оголошення та інкасувати належности для щоденника „Діло" і календаря „Криниця".

Оголошення і вплачені квоти Ст. Волоському і Дмитрові Сеникові Адмін. Вид. Спілки „Діло" не буде признавати і не буде брати ніякої відповідальности.

АДМІНІСТРАЦІЯ ВИД. СПІЛКИ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 229-41.

Так було до самого кінця. Коли такі люди правили, то хіба виключена якась тінь підозріння про якусь війну проти „Христа Бога і його Церкви".

Позатим уряд ЗУНР увесь час тримався постанов конкордату, заключеного Австрією з Апостольською Столицею, а то так точно, що всі, ба навіть поляки, такі авторитетні у тій справі, як тодішній станиславівський рим.-кат. парох о. Пяскевич, це признавали. Не знищено тоді ні одного костела ні церкви, ніхто на них ані на духовників не нападав і не зневажав, ніодного духовника ніхто не вдарив, ані над ним не знущався. Ні один зі священників не був увязнений ні караний вязницею за свої переконання чи виконування своїх обовязків. Не було теж тоді ніяких спорів на тлі віроісповідно-обрядової приналежности, хоч чимало поляків працювало в установах ЗУНР, навіть у військових установах. Внутрішнє церковне урядування залишено, як було, ніякому не снилося мішатись до того. Священники не підлягали ніяким світським карам. Військове душпастирство було як найкраще зорганізоване. Підлягали власним настоятелям, а відносини військомих частин до своїх душпастирів було таке сердечне, що спомини з тих часів залишились найкращими і для колишніх українських військовиків і для тих духовних, що їм душпастиряли.

Так само у ресорті судівництва були запевнені інтереси католицької віри і Церкви, бо такі світочі практики і правознання як Модест Каратницький і пок. Філемон Метелля, що станули тоді на чолі судівництва, — це практикуючі католики. У секретаріяті закордонних справ був державним віцесекретарем о. Бон, який дбав про добро нашої Церкви на міжнародній арені.

А тепер, коли взяти під увагу законодатне тіло з часів ЗУНР, Національну Раду, то Церква мала там також великий вплив. У склад Національної Ради входили всі члени галицького сойму так вірилісти, як і посли, всі члени парляменту і палати панів, отже засідав там і станиславівський владика і такі визначні священники, як посли о. Стефан Онишкевич, о. Северин Метелля, о. Олександер Капустинський, о. Фолис і інші. Засідали там також з вибору о. пралат д-р Юрик, о. Карпинський і інші.

І чейже за ввесь час засідань Національної Ради не було з їх сторони ані одного внеску у справі потреби якоїсь реформи відношення до Церкви, ані ніякої навіть інтерпеляції з приводу якогось зловживання влади у церковних справах. Це були такі зразкові духовники, з таким тонким почуттям інтересів віри і Церкви, що з їх боку напевне булиб негайно посипались протести, інтерпеляції і внески, колиб щось у тій ділянці було не в порядку.

У деяких повітах священники були повітовими комісарями (старостами), комісарями міськими (бурмістрами) і сільськими (начальниками громад), а це доказ, яким тішилися довірям і яке мали признання.

Всі більші церковні свята відбувались з участю представників уряду, установ і військовости.

Тямлю в 1919 році Різдво, Йордан і Великдень. Все відбулося величаво. Памятаю величний йорданської процесії, хоч був тоді дуже кріпкий мороз.

Коли дійсно сталося **непорозуміння** з Богослуженням перед відкриттям засідання Національної Ради, то це дійсно було **тільки** непорозуміння. Бо колиб раніше була про це мова між секретаріятом віроісповідань та владикою, то о. д-р Лятишевський був би напевне за Богослуження подбав. Я чув потім, що була про це мова між о. мітратом і владикою, але оголошення того Богослуження було таке, що ніхто про нього не знав, а дійсно — то таки ніхто не бу-

чив. Чи їх не було, чи може було кілька в якихось невидних кутках?!

Про українське вчительство з тих часів зазначу лиш те, що ріжні були там люди, ріжних конфесій, такі, яких лишила Австрія. За такий короткий час ані випустити нових кадрів учительства, ані перевиховати старих не можна було. Може навіть був десь такий „конвентикель", про який згадує Преосв. Хомишин, може десь щось подібного говорилось, бо були в краю всякі люди, навіть комуністи, але ані подібного внеску в Національній Раді, ані законопроекту ніхто ніколи не ставив, ніхто в міродайних колах таких неосудних проектів не висував. Навпаки: катехитури в усіх школах були належно обсаджені, а катехитів шанувала і управа шкіл і вчителі й ученики та не було ніде випадку, щоб управитель школи чи інспектор, чи який учитель не допустив священника до науки, його витрутив з кляси, або побив, щоб катехитури не обсаджували, і то навмисне, так щоб хтось взагалі у школах робив з релігії чи віроісповідної приналежности учнів — політику.

Щодо селянства, то в першій мірі треба звернути увагу, що тоді була війна, за східнім кордоном революція, всюди були довгою війною здеморалізовані вояки і люди, були агітатори ріжних крайніх, навіть ворожих українській державі партій, але правління скоро опанувало ситуацію і всюди настав порядок, а навіть і ті випадки, про які пише Владика, не такі то видно були яскраві, коли народ не робив собі сам ладу, користаючи з початкової анархії, лише ходив до Владики і просив його інтервенції та жалівся перед ним, отже мав довіря до свого епископа.

Згадує Преосв. еп. Хомишин і про відомі скарги перемиських громадян з приводу акції у справі целібату. Але це теж не була боротьба з Церквою, ані доказ браку віри. Навпаки, скарга до Ватикану була доказом довіря до Апостольської Столиці. Можна хіба тільки казати про неетакт чи про вискок супроти місцевого владики. А проте пізніші часи доказали, що місцеве громадянство найшло з своїм епископом спільну мову і нині на перемиському грунті нема під цим оглядом ніяких суперечок. Не знаю теж, пощо еп. Хомишин згадує про цю історію, бо чейже вона трапилася не за часів ЗУНР і була дійсно тільки епізодом. Перемиський владика, як і станиславівський, не зазнав від української влади ані вірних ніякої прикрости.

Розібрання ерекціональних грунтів, щоб не можна творити нових парохій, експозитур та екпонованих сотрудництв — прийшло на школу Церкві далеко пізніше. Тепер маємо такі парохії як Рожнів, де є один парох без сотрудника, а є 7358 душ греко-католиків. Парохія гірська розкинена, має пять дуже віддалених від себе церков, в яких часом раз на рік правиться Службу, або й то ні. Люди часом раз на рік бувають у церкві, а про систематичну науку релігії (катехизму) і мови там бути не може, без сповіди люди там живуть і вмирають. Чиж дивно, що між ними є комуністи?! За українських часів не продано ні одного морґа ерекціональних грунтів. Врешті річ найважніша: коли від польського римо-католицького клиру не було по нинішній день ні одного голосу нарікання на якінебудь переслідування у рр. 1918/19, то чи можна собі уявити, що в тих роках було якенебудь переслідування супроти українського греко-католицького клиру ?!

Ми хотіли б ще у відповіді Преосв. Кир Григоріеві звернути увагу на ті речі, які діються сьогодні в його станиславівській епархії та які залежать тільки від нього: про управу церковними добрами, про грошеву політику супроти духовенства, про підхід до вдів і сиріт по священниках, про трактування духовників. На все це маємо докази: імена та безспірні факти. Не наводимо їх тільки тому, бо не хочемо заводити дискусії на злободенні теми у такі прикрі для всіх нас часи. Нашим завданням було тільки спростувати те, що Преосв. Еп. Хомишин казав про часи минулі. „ІКЦ" пішов так далеко, що виводи про здогадне тодішне „безбожництво" українських мас пристосував до часів теперішніх. Заявляю: ані тепер його нема, ані тоді не було, а питання, пощо таке виписувати й у чию користь — залишаю на совість Єп. Хомишина.

Д-р Юлій Олесницький.

Кварцеві лямпи, Соллюкси, Віталюкси, вимінна кварцевих пальників
фабричний склад „ГЕЛІОТЕРМ"
Львів, Академічна 7 (Будинок Шпрехера)

Не справа прикра, лише дискусія.

Львів, 3. грудня 1938.

У „Свободі" з 4. грудня ц. р. появилася стаття п. н. „Прикра справа". Її сенс, коли його взагалі можна виловити з двох цілих сторінок, повних особистих образ та довільних здогадів, примушує нас вийти з резерви. Стаття хоче „зясувати прилюдно" і „без усякої решти" справу відомої „заяви", яка появилася в „Ділі" 20. листопада ц. р. Та саме тому, що вона найважнішу „решту" поминула мовчанкою, забираємо голос.

Щоб не потонути відразу у трясовинні полеміки і цієї „решти" самому не затратити, резигнуємо заздалегідь з того, щоб „відбитись" у лайці. Анонімовий автор написав статтю, як запевнює, в інтересі „політичного здоровля". Розуміє він його так, що ініціяторів заяви, як підписаних під нею діячів обкидує такими епітетами, як „цинічні одиниці", „диверсанти", „зіграні душі" і т. п. Пригадаймо, що під „заявою" були підписані найповажніші українські громадяни, між ними б. премієр уряду ЗУНР і б. голова партії, якої офіціозом є „Свобода"! Та ми політичне здоровля розуміємо інакше. І тому не лише в його інтересі, але просто в інтересі звичайної пристойности не будемо знижуватись до метод полеміки автора статті „Прикра справа". І тому далі, на барабанний вогонь його лайок, наклепів і злосливих та фальшивих здогадів не будемо відповідати.

Друга обставина, яку хочемо ствердити на вступі і взяти її за підставу дальших висновків, ось яка: На нашу думку ніякі пізніші факти, ані теж стаття „Прикра справа", не ослабили стверджень обох комунікатів, оголошених у „Ділі" 27. листопада ц. р. та підписаних трьома членами т. зв. внутрішньої опозиції УНДО і чотирма представниками українських політичних партій, які дали почин до згаданої на вступі заяви. Найважніші з цих прилюдних стверджень отсі: 1) що заява була подумана не як диверсія проти УНДО, лише як — у даних умовинах української політичної дійсности — можливо найбільш одностайний назверх український національний акт; 2) що українського Епископату ніхто не вводив у блуд та не втягав у внутрішню партійно-політичну розгривку. Підписані під заявою діячі ствердили в комунікаті, що вважали себе виразниками більшости українського громадянства і як такі звернулися за підписами до Епископату. І тому дальші голословні твердження „Свободи", що ініціятори заяви надужили українського Епископату для внутрішньої партійної розгривки, мусимо вважати простими інсинуаціями, коли з другого боку існують комунікати поважних політичних діячів, які цю інтенцію виразно заперечують. Автім своєрідний сніп світла на цілу цю справу кидає факт, що провід УНДО, який чейже не міг бути непоінформований про зміст статті „Прикра справа", має в руках найавторитетніший документ, що виясніює без ніякого сумніву, що українського Епископату не надужив ніхто. Це нас звільнює від того, щоб у дальших виводах ще раз виясновати те, що згадані оба комунікати вже ствердили. В інтересі українського внутрішнього порядку не бажаємо прикладати руки до руйнування взаємного довіря навіть у найгострішій партійній боротьбі. Якжеж можна припускати, щоб кільканацять чільних громадян, представників усіх українських політичних партій, хоч і поза УНДО-м, у хвилині справді для нації винятковій, мали лише ту амбіцію, щоб зробити з її трагедії відбивну для внутрішньо-партійної гризні!? На нашу думку, не треба навіть у полеміці з такими статтями, як „Прикра справа", обезвартнювати сенс внутрішньо-партійного українського суперництва.

Істотне внутрішньо-українське „політикум", справжнє виясснення, чому такі, а не інші підписи появилися під заявою, подає перший уступ комунікату чотирьох українських політичних партій. Він є саме тою „решто́ю", яку треба розкривати та про яку стаття „Прикра справа" мовчить. Цей уступ виясніює справді найприкрішу справу української політичної дійсности, дає ключ до зрозуміння теперішнього внутрішньо-українського імпасу. Ввесь зорганізований політичний український світ, який стоїть поза УНДО-м, подав до відома у цьому комунікаті: „Ми справді не зверталися за підписами під відомою заявою до Президії УНДО, таксамо, як досі ми цього не робили від трьох років. Причини такого нашого становища мають загально-національний характер і вони всьому свідомому українському громадянству добре відомі і напевно зрозумілі".

Перед нами або своєрідний національно-політичний остракизм, яким усі українські партії обложили УНДО, або глибока політична кріза. На кожний випадок маємо ствердження, що нема ніякої української політичної справи, в якій міг би бути можливий спільний політичний виступ усіх українських політичних партій разом з офіційним УНДО-м. Навіть у справі, з приводу якої появилася заява! Це справді трагічний український політичний імпас, тимбільше трагічний, коли взяти під увагу історичну добу, яку переживаємо. Це параліж українського політичного життя, в якому нема української національної конечности, не можливий український політичний круглий стіл. Маємо такий політичний стан, що УНДО не може дати ініціятиви до ніякого спільного національного акту, бо всі інші українські партії з ним разом не виступлять. Таксамо не можуть цього всі інші українські політичні партії, самі без УНДО, започаткувати, бо всякий політичний акт затрачує вартість загально-національного виступу, коли бракує в ньому політичного центру. Таким чином можна сказати, що в нашому національному організмі обіг крови припинений, між його політичними периферіями й осереддям нема органічного звязку.

Не будемо аналізувати нині цього стану з такого погляду, як його усунути, або, чи і які рації є по стороні українських політичних пар-

ВОВНИ
ШОВКИ
ПОЛОТНА
КОВДРИ
КОЦИ
поручає українська блаватня
„МАНУФАКТУРА"
ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

тій, що не відступають від свого становища навіть у сьогоднішній хвилині, себто навіть тоді, коли важиться доля українського народу. Стверджуємо лише наявний факт та окреслюємо його як найбільш трагічну українську політичну реальність. До його аналізи матимемо нагоду ще повернутись. Сьогодні додамо, що суть т. зв. внутрішньої опозиції УНДО лежить у намаганні цей імпас розвязати. Вона від більш як від року висуває постулят персонального розділу проводу партії від проводу УПР, щоб зробити УПР одним з органів партії, а не представником та осередком диспозиції української національної політики. Саме замазання компетенції обох цих установ і збереження проводу української національної політики в руках тіла, що вийшло з теперішньої виборчої ординації, є одною з найбільших перешкод, щоб відносини в УНДО впорядкувати і, далі, довести до консолідації українських політичних сил. Опозиція УНДО доказала, що ніхто з її членів не має ніяких особистих амбіцій і що вона трактує справу в чисто політичній площині. Вона домагається, щоб провід партії поробив висновки зі зміненої українсько-польської і внутрішньо-української ситуації. При тому вона ці висновки конкретно формулує. Одначе провід уважає, що його оцінка ситуації є правильна і що вона не вимагає ніяких змін, хіба — як суґеруе „Свобода" — позбутись опозиції...

Сказане потрібне до вияснення, що тоді, коли вийшла ініціятива до заяви, це внутрішньо-українське розбиття поставило перед членами внутрішньої опозиції УНДО, до яких ініціятори звернулися за підписами: таку альтернативу: або заява появиться з тими підписами, які вона мала, або вона не появиться зовсім. Щоб уможливити це перше, відступлено від засади партійного заступництва. Стверджуємо, що в тому вигляді, в якому заява появилася, створено сьогодні можливе **оптімум українського політичного сконсолідованого виступу.**

Не перечимо, що тут можна підняти закид партійної нельояльности, заскакування і т. п. Однак це справи або другорядні, або щонайбільше такі, про які прилюдно не дискутується, заки їх не полагоджено внутрі партії. Передчасне прилюдне обвинувачування своїх партійних товаришів — це лише ознака безсилля проводу партії. Зате першорядною справою є те, чи лежало в загально-національному інтересі ослаблювати заяву навіть у тому виді, в якому вона появилася. Підкреслюємо, що теперішньому проводові УНДО дуже докладно відомий наш внутрішній політичний імпас, бож провід має негативну відповідь українських політичних партій у двох своїх останніх ініціятивах: у справі обєднання на ґрунті декларації з 7. травня та в справі спільного становища до виборів з 1938. р. І тому після появи заяви він повинен був бути свідомий того, що склад підписів під нею — це простий висновок внутрішньо-української ізоляції теперішнього проводу УНДО. Колиж до того не було сили „без решти" знівечити немилий для свого престіжу виступ, то чи не краще було мовчати? Саме в ім'я інтересу національного здоровля...

Виступ органів УНДО після проголошення заяви кризу в українському національному таборі поглибив, однак він її не ускладнив. Тепер не може бути вагань. Марево національної анархії і повного політичного параліжу у всяких майбутніх умовинах диктує дві можливости: або провід УНДО рахуватиметься зі становищем українських політичних партій як **реальним фактом і витягне з нього політичні висновки,** або українські політичні партії приймуть становище проводу УНДО і приступлять разом з ним до консолідації українського політичного життя. Терціюм нон датур. Заява показала лише, що одну з тих розвязок треба приспішити: український політичний організм **душиться.**

В. Кузьмович.

Боротьба з українськими повстанцями
на Волині?

Варшава 1. грудня.

До Варшави наспіли чутки, нібито над самим большевицьким кордоном в околицях містечка **Заслава** вибухло **велике українське повстання проти червоної влади.**

Повстання, кажуть, розгорілося так широко, що большевицька влада змушена була для його ліквідації вжити цілої ескадри літаків, танків, артилєрії і цілої дивізії піхоти. Розбивши кілька більших повстанчих відділів, большевики зрівняли м. Заслав і дооколичні села з землею. Багатьох повстанчих українських старшин, кажуть покінчило самовбивством, щоб не попасти живцев у ворожі кігті. **КТВ.**

Відродження литовських орґанізацій.

Нормалізація литовсько - польських дипльоматичних відносин уможливила відродження зліквідованих владою литовських орґанізацій у Виленщині. Вже 3. грудня пр. відбудуться у Вильні збори тамошньої литовської інтеліґенції з метою оснувати товариський клюб і виготовити статут. Головним завданням клюбу буде оснування низки литовських бібліотек на провінції. Незалежно від цього в найкоротшому часі повстане у Вильні **„Нове Наукове Литовське Товариство".**

Скріплена буде також видавничо - пресова акція. Вже вчора появилась у Вильні литовська ґазета для молоді п. н. „Мета Молоді". На варшавському терені видають литовські журналісти — як ми вже подавали — інформаційний місячник у польській мові „Літуаніка".

Подаючи оці інформації, пригадуємо нашу вістку зперед двох тижнів про розмову між мін. Беком та литовським послом Скірпою. Як видно, мін. Бек прийняв пропозиції Литви щодо мирного співжиття і цей факт негайно вплинув на покращання литовсько - польських взаємин унутрі держави. **КТВ.**

Православні на Холмщині хочуть перейти на унію.

Варшава, 1. грудня.

З ріжних сторін Холмщини, передовсім з найдальше на захід висунених повітів білгорайського, замостського, більського, красноставського і навіть томашівського та грубешівського дістаємо вістки, що православне населення, змучене затяжними віроісповідними змаганнями, має намір перейти на унію.

В найближчих днях мають виїхати у звязку з цим спеціяльні селянські делеґації до Львова та до епископа Чарнецького. **КТВ.**

—o-o—

Гальо! В саму пору Гальо!

вдалося нам закупити незвичайно дешево велику кількість зимових текстильних товарів, що дало нам змогу відпродувати їх

по цінах до 40%, зниженних а саме:

ФЛЯНЕЛІ, ФЛЯНЕЛЄТИ, БАРХАНИ, ШТРУКСИ

купите тепер найдешевше тільки у нас

Галицький Магазин Новин — Львів, Галицька 15.

Для прикладу кілька цін:

I. КАТЕҐОРІЯ: 10.000 м. гладкої фляпелі . . . . . в ціні тільки **50 сот.** метр
II. КАТЕҐОРІЯ: 20.000 м. фляпелі на білля, піжами і колірової гладкої " " **60** " "
III. КАТЕҐОРІЯ: 40.000 м. фляпелі десен. на шляфроки, сукні і блюзки " " **75** " "
IV. КАТЕҐОРІЯ: 15.000 м. фляпелі десен. „ПРІМА" на шляфроки і сукні, фляпелі „ПРІМА" в квітки на білля, а теж бархан на сукні " **90** " "
V. КАТЕҐОРІЯ: 15.000 м. гладкого штруксу на сукні а теж дивентини на сукні ріжн. десен. . . . . " **1·55** " "

УВАГА! Фляпелі на сукні, білля і піжами в рештках продаємо майже даром!!! — В часі тієї дешевої випродажі ми знизили всі ціни на матеріяли ВОВНЯНІ, на БІЛЛЯ, на ПОСТІЛЬ. При закупі товару від зол. 5.— додаємо даром знижки до першорядних цін. Приймаємо чеки Централі Товарового Обороту.

Українські інтерпеляції.

СЕНЗАЦІЙНА ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ У СПРАВІ ЗАКАРПАТТЯ.

Експозе міністра скарбу.

В пятницю відбулося перше пленарне засідання сойму звичайної буджетової сесії. Були на ньому присутні всі члени уряду з премієром ґен. Славой-Складковським у проводі, голова Головної Палати Контролі ґен. Кшеменський, державні підсекретарі, вищі державні урядовці та багато сенаторів.

Маршал **Маковський** по відкритті засідання та полагоді формальностей повідомив, що дістав від міністра скарбу замкнення рахунків за буджетовий період 1936—37. Після того премієр **Складковський** виголосив коротку привітальну промову, в якій підкреслив, що цей сойм наділили довірям такі широкі маси людности, як ще ніколи у відродженій Польщі, бо на 17 міліонів управнених голосувати голосувало 11 міліонів. Далі премієр заповів свою, тобто уряду, льояльну, чесну і щиру співпрацю з соймом.

З черги виголосив двогодинне експозе віцепремієр і міністр скарбу Евген **Квятковський.** Ця промова торкалася головним чином господарських справ. Міністр скарбу говорив про проект нового ґіпотечного хліборобського кредиту, запевнив, що уряд змагатиме до того, щоб забезпечити кращу матеріяльну позицію працівних людей та дбаючи про те, щоб у всіх ділянках працювали фахівці, заведе полекші для найнижчих функціонарів, а для високих поборів затримає високе обтяження. Далі міністр Квятковський повідомив про те, що у представленому буджеті уряд взяв на увагу на першому місці потреби міністерства освіти і Фонду Національної Культури. Говорив про великий пятнацятьлітній інвестиційний план, що має ділитися на 5 трирічних періодів з тим, що в кожному періоді домінуватиме одна з головних проблем з ділянки державних інвестицій і „амбіцій польського народу".

Говорячи про осяги Польщі мін. Квятковський підкреслив зріст промислової продукції, поправу рентовности господарської продукції, зменшення безробіття та подав між іншим, що за 20 літ число дітей у вселюдних школах зросло з 3-ох міліонів на 5 міліонів, аналфабетизм у віці від 10 до 14 літ упав з 30 відс. нижче 7 відс., людність міст зросла на 3 і пів міліона, подвоєно довготу телеґрафічних ліній, потроєно довготу телефонічних ліній, збільшено засівну площу під 4 роди збіжжа, під бараболю й бураки, збільшено число нових будов.

Вкінці віцепремієр говорив про новий тип поляка, що більше вірить у власні сили, ніж

допомогу Ліги Націй і закордонної фінансієри.

Після промови мін. Квятковського маршал заповів, що дискусія над буджетом та інвестиційним законопроектом відбудеться в суботу.

УКРАЇНСЬКІ ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ.

На пятницевому засіданні сойму вплинули до маршалківської булави чотири інтерпеляції українських послів:

1) Інтерпеляція посла Зиновія Пеленського до міністра внутрішніх справ у справі важкого побиття української людности та знищення уладжень кооператив, читалень „Просвіти" та інших українських організацій по селах повіту Долина і в місті Долина, станиславівського воєвідства, чого допустився кінний відділ КОП-у під командою старшин у першій половині листопада ц. р.

2) Інтерпеляція посла Зиновія Пеленського до міністра внутрішніх справ про те, що 1-го листопада ц. р. капраль КОП-у важко побив та проколов багнетом ногу громадянина Михайла Любачевського, мешканця м. Долини, станиславівського воєвідства.

3) Інтерпеляція посла Василя Болюха до міністра внутрішніх справ у справі важкого ушкодження тіла громадянки Іванни Блажкевичевої, директорки Подільського Союзу Кооператив, внаслідок того, що її побив військовий відділ 15-го листопада ц. р. на полі під селом Купчинці, тернопільського повіту.

4) Інтерпеляція посла д-ра Степана Витвицького до міністра внутрішніх справ у справі подій в жовтні й листопаді ц. р. в 6-ти громадах дрогобицького повіту, де військовий відділ важко побив людей.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ У СПРАВІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Пос. Дудзінський зголосив інтерпеляцію до міністра закордонних справ у справі спільного польсько-мадярського кордону.

ТЕКСТ ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ ПОСЛА ДУДЗІНСЬКОГО

Пос. Дудзінський запитує:

„Чи панові міністрові відомо, що від двох місяців на Закарпатській Руси триває стан кипіння, який у найвищому ступні загрожує спокоєві Річипосполитої в її південних дільницях?

„Чи правдою є, що 17. листопада у місті Велике Березне на Закарпатській Руси сформувався комуністичний совіт, який взяв владу у місті, проголошуючи протипольські відозви? Чи правдою є, що в тому місті 18. листопада доконано нападу на кількох поляків, чехословацьких громадян, важко їх ранючи та грабуючи майно? Чи правдою є, що 20. листопада такий сам совіт взяв владу у місті Воловець в найближчій віддалі від польської границі, при чому члени того совіту виголошували підбурливі протипольські промови, знімаючи окліки: „Завтра совіти у Варшаві" і т. п.? Чи правдою є, що проти місцевого населення, яке попало в розпуку, борються комуністичні відділи, послугуючись червоними прапорами і золотим серпом? Чи правдою є, що ніччю з 22. на 23. листопада озброєний відділ закарпатських комуністів стрілював польські прикордонні станиці недалеко татарського просмику? Чи правдою є, що спроби переходу кордону окремими комуністами є на денному порядку? Чи правдою є, що на Закарпатті панує стан повного кипіння, хаосу, анархії?

Що пан міністр задумує зробити, щоб запевнити спокій на півдні Річипосполитої?

Що пан міністр думає зробити, щоб добути спільний польсько-мадярський кордон, першу передумову вже не тільки спокою на південних окраїнах держави, але просто передумову майбутнього великодержавного істнування Польщі?

Чи пану міністрові відомо, що наш великий вождь маршал Пілсудський мав погляд, який перед висловлював, що без польсько-мадярської границі не буде спокою в тій частині Европи? Що пан міністр думає зробити для реалізації завіщання маршала Пілсудського? Чи пан міністр думає вжити всіх засобів аж до збройної сили включно, щоб здійснити той елементарний постулят інтересів держави і польської історичної місії; щоб привернути рівновагу, яка була тисячу літ і тепер захиталася; щоб вирівняти жахливу кривду, зроблену братньому мадярському народові, нашому випробуваному й непохитної вірности союзникові".

(Наші коментарі до цієї інтерпеляції — дивись передова стаття у нинішньому числі. — Ред.).

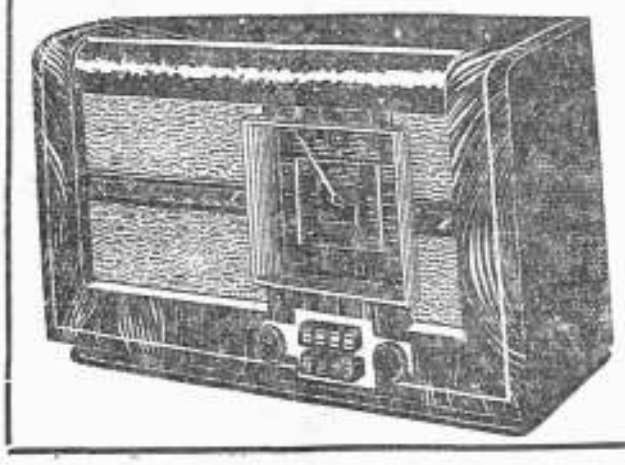

Модерні радіоприймачі „Philips-a"

ВИСОКОЇ КЛЯСИ на сезон 1938/39 вже появились і є у великому виборі до продажі в українській фірмі

На бажання демонструємо дома.

„e-comp"

Львів, Сикстуська 29.

Тел. 203-30

Делеґація Української Народньої Ради

НА АВДІЄНЦІЇ У ПРЕЗИДЕНТА ГАХИ, ПРЕМІЄРА БЕРАНА ТА МІН. ХВАЛЬКОВСЬКОГО.

Пресова служба Карпатської України повідомляє, що делеґація Української Народньої Ради у складі: урядуючий заступник премієра Ю. Ревай, д-р Гупаловський та п. Бандусяк відвідала 2. ц. м. в год. 11-тій передполуднем міністерство закордонних справ у Празі та відбула 35-хвилинну конференцію з міністром Хвальковським. Делеґація зложила мін. Хвальковському звіт про ситуацію в Карпатській Україні. Міністр Хвальковський запевнив делегацію, що завжди буде підтримувати інтереси Карпатської України. Пополудні в год. 16.30 делегацію У. Н. Р. прийняв премієр центрального уряду Беран.

В год. 18.55 українську делеґацію запросив до себе президент д-р Гаха; делеґація зложила президентові побажання з нагоди вибору та поклін від населення Карпатської України. Президент поставився до делеґації дуже тепло та висловив переконання, що відтепер пічнеться ТІСНА СПІВПРАЦЯ ЧЕХІВ, СЛОВАКІВ І УКРАЇНЦІВ, ЯК РІВНІ З РІВНИМИ та що спільно переможуть всі труднощі.

ПРИНЯТТЯ ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ У ДЕЛЕҐАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ У ПРАЗІ.

Як подає пресове бюро Карпатської України, делеґація Української Національної Ради, яка приїхала до Праги з привітом до прем. Берана, уладила приняття для чеських та закордонних журналістів. Було присутних понад 30 осіб, яких познайомили з актуальними українськими справами мін. Ю. Ревай, д-р Гупаловський та д-р Бандусяк.

Батьки і вчителі народу

поручають ощадність як національну чесноту, тому щадім

У ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ

вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського II.)

З церковно-православних справ.

Варшава 1. грудня.

ХИРОТОНІЯ НОВИХ ЄПИСКОПІВ У ПОЧАЄВІ.

Чотири дні тривали православно - військові торжества у Почаївській Лаврі з нагоди хиротонії б. військових капелянів о. Шретера й о. Семашка в православні епископи. В мин. четвер 24 листопада прибув до Почаева з Варшави митрополит Діонізій у товаристві секретарів Синоду й Консисторії пп. Рощицького та Кікеца. На другий день відбулось у Почаеві засідання Синоду, в якому взяли участь усі архиереї - ординарії за винятком виленського архиеп. Теодозія, що — як подали офіційно — через недиспозицію взагалі на торжества не приїхав...

Кандидати в епископи прийняли 12. XI. чернецтво: о. Шретер з імен. Тимофія, о. Семашко — Матвія. Чину пострижения довершив арх. Олексій, який чергового дня возвів б. капелянів у чернечий чин архимандритів. Сама хиротонія в епископи відбулася від 26. до 29. листопада. Приглядались їй численні представники військової та цивільної влади з нач. Волінським, воєв. Новаком та старшинами львівського і люблинського ДОК та КОП на чолі. Оба нові епископи прибудуть у понеділок б. ц. м. до Варшави, щоб скласти передбачені візити і негайно зайняти визначені становища. Цікаво, що крім о. арх. Теодозія в Почаївських торжествах не взяло участи багато визначних православних достойників усіх епархій.

НА ВОЛИНІ І ХОЛМЩИНІ.

Довідуюся, що в Сарнах, на Волині відбувся судовий процес проти тамошнього православного пароха о. прот. Волкова, б. посла до варшавського сойму. О. Волкова обвинувачували за те, що в липні ц. р. з церковної амвони відчитав сконфіскованє посланіе в справі подій на Холмщині. Суд покарав о. Волкова місяцем арешту і гривною 100 зол.

Довідуемося також, що кремянецький прокуратор припинив слідство проти о. місіонара Казновецького, передавши цілу справу адміністраційній владі, що (на інтервенцію волинського воєводи) знизила йому високу кару до кількох днів арешту.

Прокуратор замостського Окружного Суду наказав арештувати о. Ковальчука, правосл. пароха в с. Матчі на Грубешівщині, під закидом перечитання посланія. Слідство виказало невинність священника, якого звільнено.

СПРАВА ЦВИНТАРІВ.

Довідуюся, що окрема консисторська комісія під проводом о. архим. Палладія (Руденка) виготовила й передала митрополитові до затвердження канонічно-правну інструкцію в справі охорони та використання православних цвинтарів. Як відомо, останніми днями адміністраційна влада на Холмщині замкнула цвинтарі в усіх місцевостях, позбавленних церви, наказавши хоронити мерців виключно на парохіяльних цвинтарях. Така необоснована постанова болюче ображала православний культ померлих і викликала зрозумілі настрої серед вірних. Православна митрополія повинна негайно поладнати цю справу де треба

Фа-ський.

ФАБРИЧНІ ЦІНИ! ВЛАСНИЙ ВИРІБ!
продає найдешевше ФАБРИКА БІЛЛЯ
Ковдри, матраци, подушки з пір'я, сінники, простирала, готові пошевки, ручники, обруси, полотна, шифони, кощи, капи, фіранки
Антін Петрушевський ЛЬВІВ, ул. ГАЛИЦЬКА 20. Тел. 213-33.
Цінники на бажання даром.

Вісти з Карпатської України.

ПРЕСА ПРО ЄПИСКОПА О. Д-РА НЯРАДІЯ.

Про особу новоіменованого єпископа для Карпатської України о. д-ра Діонізія Нярадія пише закарпатська преса отсе:

Ціле населення прийняло з великою втіхою іменування римською столицею єпископом Карпатської України о. д-ра Нярадія. Преосвященного владику населення знає ще з тих часів, коли він був адміністратором пряшівської епархії. Д-р Нярадій — це свідомий українець, високо-інтелігентний священник, гарячий патріот. Він наново зорганізує греко-католицьку епархію і заведе порядок у рядах розполітикованого, бродіївщиною розагітованого духовенства. На власні очі бачили ми, що вже другого дня після проголошення віденського арбітражу на ужгородській резиденції єпископа Стойки маяв мадярський трикольор. Коли мадярський генерал вступив до Ужгороду, єпископ Стойка був перший, що його витав з мадярською кокардою на грудях. Таким духовним пастирям і провідникам нарід не може вірити. Пан Стойка нехай служить мадярам, за якими він довго тужив. Ми таких провідників не потребуємо!

БУДОВА ДОРІГ.

Відділ публичних робіт міністерства комунікації Карпатської України прискорено дає справляти магістралю — головний середньокарпатський шлях з Хусту через Липчу до Довгого, далі на Керецьки і Сваляву, через Поляну до Перечина, щоб тут була злука на східнословацьку дорогу до Гуменного і далі до Пряшева. Будують кілька мостів, розширюють серпентину коло Керецьких, Липчі й Порошкова. Праці будуть скінчені до зими, щоб переїзд між відбуватись без перерви. В серпентинах проти снігових завоїв будуються деревляні стіни.

Дальше той сам відділ приготовив проект на вибудування злучних шос, що будуть навязуватися на краєві та державні дороги близько Ужгороду та Мукачева. Після вибудування цих злучних доріг у довжині 11 кільометрів та оправлення вже істнуючих доріг у довжині 24 км. буде вибудована південна магістраля, що злучить низинну частину Карпатської України з населенням усіх сусідніх сіл. Потім дорога поведе з Хусту на Велику Копаню й Севлюш, частинно асфальтована, частинно бита, далі з Севлюша на Великі Кумяти, Заріччя, Ківяжд, Вишній Коропець, котра є вальцьована, тут буде частина дороги в довжині 5 км. оправлена коштом 150.000 кч., а 4 км. з Підгорян перед Росвигово вибудують коштом 280.000 кч., щоб злучилася на биту — бетонову дорогу з Росвигова до Середнього. З села Великі Лази відбочить потім злучка з Циганівцями і на Стрипський Верх, де навяжеться на вибудовану дорогу від радіостації в довжині 19 км. коштом 1 міліона корон, верхом „Червениці" на дорогу коло Вишнього Німецького бетонову возову через Собранці до Михайлівців. Тут треба буде побудувати 7 км. нових сполучуючих доріг коштом 700.000 кч.

ВСІ ВИВІСКИ В ХУСТІ В ЧИСТІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.

Дирекція поліції в Хусті звернула вдруге увагу власникам торговельних підприємств, щоб згідно з II розпорядком з 19. листопада ц. р. ч. 112 подбали про вивіски в чистій українській мові. Ніяких правописних помилок у написах на вивісках дирекція не буде терпіти. Тому власники торговельних підприємств обовязані зголосити тексти своїх вивісок пресовому відділові при дирекції поліції, що вже подбає про правильність цих текстів. Управителем дирекції поліції є п. Юрій Білей.

ЖИТТЯ В ХУСТІ — НА ФІЛЬМІ.

До Хусту приїхав фільмовий оператор Карло Деґль з Праги і сфільмував життя в Хусті для фільмового тижневика „Актуаліта". К. Деґль утревалив на фільмі діяльність премієра Карпатської України о. д-ра Августина Волошина, схопив на фільму важніші державні будівлі, краєвид Хусту та околиці зі старовинним замком і життя в новій столиці

ЯК ВИГЛЯДАЛА ІНАВҐУРАЦІЯ „НОВОЇ СЦЕНИ" В ХУСТІ.

„Запорожець за Дунаєм", вистава „Нової Сцени" на честь влади Карпатської України, відбулася в Хусті 26. XI. в переповненій салі „Словянського Дому" і мала урочистий характер. На виставу прибули представники влади на чолі з премієром о. д-ром Августином Волошином. Присутня публика зустріла голову влади щирою овацією, проголошенням слави, довготревалими оплесками і відспіванням многоліття. Це щире приняття публикою своєї влади свідчило про те, які глибокі симпатії має нарід Закарпаття до своєї влади, яку щиру любов здобув собі премієр о. д-р А. Волошин серед усіх верств народу. З цих овацій на честь влади витворився піднеслий настрій у салі, який панував серед публики цілий вечір.

Вечір розпочався українським національним гимном і святочною промовою проф. О. Приходька, яку публика перервала бурхливими оплесками на честь республики і своєї влади. Святочний настрій публики передався і артистам, тому і вся вистава нашої популярної опери пройшла з великим успіхом. Подобалась публиці і гра п. М. Аркаса, повна щирого гумору, і його партнерки п. М. Шерегієвої; миле враження робив кришталево-чистий голос п. М. Кукурузової; добре достроювалася гра й інших виконавців „Нової Сцени". Орхестра під управою п. Е. Шерегія, хоч і наскоро зібрана, цілком щасливо виконала свою ролю.

Цілком задоволена відходила публика з цього вечора, скріплена духом, повна надій і бажання праці для рідної молодої держави.

„НОВА СВОБОДА" ПОШИРЕНА.

З днем 29. XI. хустський український щоденник „Нова Свобода" виходить у збільшеному форматі.

Просимо памятати про 1·50 зол. належність за післяний Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати блянкетом ПКО ч. 504.066 або (Діло) з допискою „Кр. 39".

КИТАЙСЬКОГО АМБАСАДОРА ВІДКЛИЧУТЬ З БЕРЛІНА.

З добре поінформованих політ. кол Берліна повідомляють, що китайський уряд відкличе небавом свого амбасадора з Берліна.

—o—

ПОЛЬСЬКО-СЛОВАЦЬКИЙ КОРДОН ДЕФІНІТИВНО УСТІЙНЕНИЙ.

В четвер в год. 12.30 польська і словацька делеґації підписали в Закопанім делімітаційний протокол та низку додаткових протоколів, що дефінітивно устійнили новий кордон та урегулювали деякі справи, що торкаються комунікації на пограниччі.

„ЦЕНТРОСОЮЗ"
Гуртова й детайлічна продажа овочів РИНОК 39.
Мясарські крамниці: Ринок 2. Личаківська 50. На Байках 8. Софії 8 а. Кентшинського 21. Зиблікевича 2. Жовківська 175. Городецька 171.

ДЖЕРОМ К. ДЖЕРОМ. 2)

ГОДИННИКИ.

Почуваєш себе страшенно ображеним і скривдженим. В той час, коли ви напружуєте всі зусилля, щоб казати лише одну правду, вам не йдуть віри і гадають, що ви переборщуєте. В такі моменти саме хочеться справді почати перебільшувати, щоб дати відчути ріжницю. Принаймні я дуже часто мав такого роду спокусу і коли втримувався від цього, то лише завдяки вихованню, з дитячих років.

Треба дуже уважливо слідкувати за собою і ніколи не дозволяти собі прибільшувати, бо інакше це обертається у звичку.

А звичка ця справді стала вже вульґарна. Колись, коли перебільшували лише поети та купці матеріями, людину, що мала нахил скорше переоцінювати, ніж не доцінювати голі факти, вважали за розумну. Але тепер „переоцінюють" всі. Штуки перебільшувати тепер уже не вважають додатком до сучасного виховання: вона входить у реєстр обовязкових речей, зовсім необхідних для життєвих змагань.

Перебільшують усі. Перебільшують все — від числа щорічно проданих роверів до числа щорічно навернених на християнство поган (які стають на цей шлях в надії на спасення душі і грошей). На перебільшенню будується наша торговля, наше мистецтво та література, наше громадське життя і навіть наше політичне життя. У шкільних роках ми прибільшуємо наші бійки і наші вправи і борги наших батьків. Як дорослі люди ми перебільшуємо наші видадки. Ми перебільшуємо наші чесноти, навіть наші хиби і будучи в дійсности дуже несміливими і покірними, вдаємо з себе надзвичайно сміливих, просто розбишак з широкої дороги.

Ми вже так низько скотилися, що тепер не тільки перебільшуємо, але намагаємося відповідно жити, втілюючи нашу брехню в життя. Ми це називаємо „шанувати опінію" — скільки гіркого в цій іронії! І який це вдалий термін, щоб окреслити наше хлопяче безглуздя!

Коли ми маємо сто фунтів річного прибутку, ми кажемо, що маємо двісті. Можливе, що наша шафа порожня і під плитою не маємо чим розпалити, але ми щасливі, що „світ" (шестеро знайомих і довірливий сусід) йме нам віру, що ми розпоряджаємо щорічно стопятьдесять фунтами. А, коли ми маємо пятсот фунтів, ми кажемо, що маємо тисячі і всемогутній кохаий нами „світ" (на цей уже раз не шість, а шістнацять знайомих, а з них двоє, що їздять власним автом) годен вірити, що ми річно видаємо не менше сімсот фунтів, чи принаймні влазимо в борги, щоб дійти до цієї цифри. Проте різник і пекар, які з приводу цього мали балачки з нашою покоївкою, краще ніж вони поінформовані.

Зчасом, навчившись такої штуки, ми вже розправляємо всі вітрила і розтринькуємо гроші, немов індійські набаби, або вдаємо, що розтринькуємо. Бо тепер ми вже вміємо купувати бажане уквою — ухваленими грішми. І милий старий „світ" — хай його благославить Сатана, як свою рідну дитину (до чого без найменшого сумніву — має незаперечну подібність в усіх деталях!) — світ дивиться, плескає й сміється з нашої брехні, але підтримує обдурювання і видовбає очі при згадці про той удар, що раніше чи пізніше, але повинен нам нанести тяжкий, як у Тора, молот правди.

І все бенкетує, немов на святі відьом, аж поки не благославить на світ сірий ранок.

Правда і факти, мої друзі, перестарілись! Вони несучасні, ними здібні жити лише нудні й вульгарні люди. Ми все тепер порозумішали. Пощо нам дійсність? — нам давай уявлене. Ми з призирством ставимося до сіробурої твердої землі та будуємо наше життя та наші повітряні палати в такій чарівній з вигляду веселковій країні тіней і химер. Ми особисто, що засипаємо й прокидаємося по той бік веселкового мосту, в такому замку не бачимо ніякої краси а лише студена і вохка мряка та в додаток невідступне від нас цілий час побоювання, що ось-ось золота хмарка розпливеться й ми спадемо на шкарубку тверду землю і нам без сумніву буде боляче.

Далі буде.

Літературна сторінка.

Наш літературний конкурс на новелю або гумореску.

Цьогорічний конкурс, розписаний „Ділом" у квітні ц. р., приніс 115 рукописів, з яких ми вибрали 28 найкращих. Між присланими рукописами були деякі і з літературними прикметами, що — на жаль — не відповідали умовинам конкурсу — зовсім сумні, трагічні, або спомини, незв'язані у форму новелі. Були і такі, які варт булоб помістити, якби їх автори завдали були собі хоч трошечки труду і переписали текст на чисто більш-менш виразним письмом.

Рівень деяких новель — коли зважити, що автори їх здебільша аматори — не низький. Відрадне явище, що неодин автор умів добути зі себе природний гумор, такий прикметний для нашої національної вдачі і такий рідкий у всьому, що в нас пишуть після війни. Є між присланими рукописами теж неодна цікава спроба знайти свіжий сюжет.

За найкращі новелі ми були призначили 5 нагород і розділемо їх так:

І-а нагорода 50 зол.: Кейленк Віллі: „Швестка".
ІІ-а нагорода — 30 зол.: Ріна Балагурська: „Товариський зїд".
ІІІ-я нагорода — комплет бібліотеки „Діла": Лідія Романівна: „Котлетик".
IV-а нагорода — піврічна передплата „Діла": Іван Мойсяк: „На посаді".
V-а нагорода — піврічна передплата „Діла": Ку—Ма: „Батькова тайна".

*

З огляду на те, що деякі автори не подали свого прізвища та адреси, прохаємо виявити їх і повідомити нашу Редакцію, куди переслати їм нагороди.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Три новелі з селянського світа.

Іван Керницький: „МІЙ СВІТ". Оповідання. Українська Бібліотека, Львів 1938. ст. 128.

Це друга збірочка нашого молодого автора. У порівнянні з першою („Свято-іванські огні") є тут новелі задумані ширше, з поважнішим підкладом. Цих новель — три „За товаром", „Празник" і „Смерть". У першій бачимо бійку сільських хлопців, у другій переливні хвилі юрби, що прийшла забавитися на сільський празник, у третій напів похмуру, напів сатиричну картину смерти багатої селянки, що має залишити своїй рідні більшу спадщину.

Шкода, що молодий автор пишучи свою першу новельку з дитячих споминів не взяв до рук Франкової збірки „На лоні природи" і не прочитав уважно „Яндрусів" — це може заохотилоб його піти трохи дальше у намірім сюжеті. „Празник" — талановито розгорнена панорама пристрастей, з добрими типами, з живими сценами, прикрашена соковитою народньою мовою. Бракує в ній, як зрештою в усіх трьох нарисах, головного мотиву, що міг би розростися в оповідання; всі ті поодинокі сцени, підглянені ситуації та рефлексії наче павутиння зенадто присипане пилом, відірване від старого сволока — так і висить у повітрі. Оповідання, в якому нема про що оповідати — це спільна недуга наших оповідачів, які залюбки підмальовують вступ, мають багато міркувань, але якоїсь справді цікавої історії не принесли зі собою.

„Смерть" — останне оповідання — найкраще з усіх, моглоб розростися до цілої картини сільського побуту. Велика газдиня Катерина Дубасиха — справжній тип, що його так і бачимо перед очима; довкола неї члени родини та сусіди показують неодне цікаве обличчя та неодну характеристичну рису селянської психольогії, багатої на відруки супроти свого середовища. Керницький зумів зберегти дещо свого у цьому малюнку, хоч нелегко це нині, коли згадати довгий ряд наших добрих побутових письменників. Саме тому не вистачає при таких темах сам хист до пера, знайомість побуту та народньої мови — треба ще уяви, композиції, якоїсь цікавої нитки оповідання.

У неодному місці, коли трагічні ситуації забараляє погляд сатирика, ми мимохіть згадуємо Леся Мартовича, що брав сумні сюжети, а проте не тратив гумору. Наші молоді автори здебільша мало дбають про те, чи наші старші письменники використали вже дану тему. Як умирає наш селянин показав нам не тільки Мартович, Коцюбинський і Стефаник, і може слід би від них іти далі, в іншому напрямку, пробувати визволитися від тону та стилю, що вони дали.

Не можна погодитися на „модернізацію" побутових картин порівняннями, які роблять інтелігенти у великоміських кавярнях про своїх знайомих чи про сучасні події. Для цього требаб було поглянути на село оком такого інтеліґента і ввесь малюнок забарвити інакше; автім Керницький відтворює побут саме в душі селян, як вони дивляться на світ. Ліричні вставки про дива селянської душі також псують рямці такого побутового малюнку.

Оповідання не мають такого закінчення, яке вказувалоб на їх передуману цілість — їх можнаб і продовжувати. Їх прикмети більше в засобах, у можливостях таланту, а не в тому, чого домагаємося від оповідання. Всеж „Мій світ" вказує на поступ супроти попередньої збірки автора. Невеличку книжку москалізмів і граматичних недоглядів зазначену на примірнику книжки передамо авторові для приватного вжитку.

м. р.

Вшануйте 25. роковини смерти Лесі Українки і вносіть передплату на

ПОВНЕ ЛІТЕРАТУРНЕ ВИДАННЯ ТВОРІВ

в 10 томах ЛЕСІ УКРАЇНКИ в 10 томах

Видає Видавництво „Українська Книгоспілка", Львів, Крашевського 23. Передплата на 10 томів 35·— зол. платних ратами. Згори за ціність 30·— зол. Подробиці в проспектах. Передплату приймає Видавництво або Промбанк, Львів, Гродзіцьких 1 в допискою „У. Книгоспілка". 1—2

Сельма Лягерлеф має 80 років.

Паризькі „Нувель Літерер" пригадали, що Сельма Лягерлеф має 80 років і не перестала писати. Вона живе у своєму родинному маєтку Марбака — хуторі, який відкупила завдяки нагороді Нобеля у 1909. р. від багатих сусідів. Цікаво, що Лягерлеф була зїмалку дуже слабовита і батьки мусіли її возити по лікарях. У шведському живці Стомстад вона позбулася параліжу ніг іще дитиною. Її першу уяву розбудила казками та легендами стара няня і вид корабля. Від 7-го року вона відкрила книжки як одну з найбільших насолод життя, а від 10-го читала раз-у-раз недужому батькові вголос біблію, дотримуючи обітниці, що як виздоровіє, то не перестане її читати. Коли у 1885 р. батько помер, брати Сельми не могли втримати своїми заробітками прадідного замку в Морбак, що пішов у чужі руки. Виїхавши звідти Сельма стала вчителькою і в 1896 р. в провінції вислала на конкурс одного журналу свою повість „Легенда Гести Берлінґ". Повість дістала нагороду, але пройшла непомітно; щойно згодом славний данський критик Жорж Брандес відкрив справжній талант великої письменниці. У 1901. р. Лягерлеф видала 2-томовий опис своєї мандрівки до Єрусалиму, після чого пішла вже довга низка відомих творів, перекладених на ріжні мови. У 1904. р. вона дістала велику золоту медалю шведської Академії, а від 1914. р. вона єдина жінка у складі цієї Академії між 18 членами.

У більшости своїх творів вона зуміла використати незвичайно живі спомини своєї молодости. Подорожні, що відвідують Швецію, не забувають піти подивитися на велику письменницю, яка має час для всіх і з усіма поводиться як добряча бабуся. Провідники Бедекера не забули помістити її у списі памятників і див, які „варт оглянути". На одну анкету вона дала таку відповідь про свої „ідеали". Ваша найбільше цінена чеснота? — Милосердя. — Яку рису в чоловіці цініте найбільше? — Глибоку повагу. — Ваше найприємніше заняття? — Студії над характерами. — Що ви вважаєте найбільшим щастям? — Віру в самого себе. — Який ваш улюблений автор? — Талант, що щойно зароджується. — Ваша життєва девіза? — Суєта суєт.

Французький журналіст Ено, що недавно відвідав Сельму Лягерлеф, спитав її:

— Чи Ви багато працюєте?

— Так! Я хотілаб відпочити, здати собі справу з усього минулого, але ще не маю права на лінощі.

— Яка ваша думка про сучасну літературу?

Сельма Лягерлеф задумалась:

Бачите, я не зовсім розумію ваше питання! Сучасна література? Для мене Шекспір теж сучасник і Гольберґ. А часом, коли візьму в руки нову книжку, яку мені прислали, я перекошуся з нею на кілька віків взад

—o—

Літературна хроніка.

КРИМІНАЛЬНА ПОВІСТЬ З МОРАЛЬНОЮ ТЕНДЕНЦІЄЮ

Польська критика звернула увагу на нову повість молодого автора Юрія Анджеєвського „Лад серця", підкреслюючи головно її високо моральну тематику. Автор вибрав собі на героя католицького священника на білоруському селі, зайнятого проблемою зовсім подібною до Толстого „Воскресеніе" — покути за один гріх супроти жінки, яка через ту помилку збилася з простого шляху. Щоб змалювати духову боротьбу священника та моменти пробудженої совісти у тих, яких він навертає, автор дав кримінальне тло та зняв постаті зовсім непотрібні для головного мотиву. Вся дія введена до 24 годин. У селі дивним дивом збігаються дороги людей з темним минулим. На 8 дієвих осіб половина бандитів і кримінальників. Осередком дії є корчма, яку веде колишній бандит. Він має намір убити місцевого шпіцюна поліції, який знає за багато про його минуле. З тим самим планом ходить у темну осінню ніч місцевий ідіот-дегенерат, який має на совісти свого попишього льокайчука, пізніше бандита вбитого напередодні поліцією.

Предстаявши владі гине потайки в рук ідіота на пів години перед приходом корчмаря, що йде туди з револьвером. Туди теж прямує вуличниця — недавно спроваджена корчмарем для розваги місцевих гостей. У ній колись — 23 роки тому — кохався теперішній сільський парох. Він покинув її, вибравши духовний стан. Тепер у лісі в пізню ніч парох вертаючися до дому надибує свою давню „любов". Коротка зустріч повне хвилювань: парох пізнав, кого має перед собою. Він уже чув, що вона робить у корчмі і тепер має докори совісти, що вона сповилася на дно через нього. Цікаво, що пів години раніше парох видобув в трисовищи бандита і до нього мав теж довгу проповідь з надією розбудити в ньому каяття.

Повість обривається несподівано сценою арештування підозрілої в душегубстві пари, в даному разі невинної.

Головний мотив повісти: відношення священника до грішниці — своєї давньої нареченої, займає тільки невеличке місце поруч криміпальних епізодів. Уся атмосфера повісти високо поетична зовсім не відповідає вчинкам і всій дії головних кримінальних осіб. Поетичне тло природи заступає скорше декорацію і так зайву при проблемі, яку можнаб розв'язувати без так штучно дібраного товариства.

СМЕРТЬ ПЕРЕДОВОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА

Помер у 38 р. життя один із передових американських письменників у Европі ще зовсім невідомий Томас Вульф, уроженець північної Кароліни. Він видав усього три книжки, але вони поставили його нарівні в рядах передових американських письменників: „Поглянь увад на свій дім, янголе! Повість про похоронене життя", 2-томова повість „Про ріку та час" і 14 оповідань під спільним заголовком „Від смерти до ранку". Німецька критика добачає в Вульфі деяке споріднення з такими німецькими романтиками як Гельдерлін та Новаліс, американська з Вітманом і Джойсом.

Чи Ви вплели вже свою нитку у прапор „Просвіти"?

Сторінка без політики.

В ювилейнім році найстаршої установи.

Рік 1938 — це ювилейний рік, 70-ліття найстаршої і найбільш для українського народу заслуженої установи, яка за 70 років своєї діяльности відродила нарід — і поклала основи під усебічний його розвиток. Ця установа — це „Просвіта". Знаємо, що її праця від самого початку обіймала всі ділянки національного життя, отже не тільки культурно-освітню і виховну ділянку, в якій працює досі, але й господарську. Цілком ясне, що кладучи основи під господарський розвиток нації, та установа, Мати всіх інших національних установ, не поминула м. і. теж справи ощадної поведінки з матеріяльним дорібком, бо вже тому 70 років було всім приятелям рідного народу ясно, що ощадність є не тільки конечною основою здорової національної господарки, але й матірю багатьох інших чеснот і прикмет, необхідних для кожного зразкового громадянина зокрема і для нації взагалі. Наявним доказом, що „Просвіта" вважала і вважає досі ощадність за одну з головних громадянських і національних чеснот, були ті перші щадничі каси, які вона засновувала при своїх читальнях крім крамниць, шпихлірів, досвідних піль та ін., про яких розвиток дбала не тільки живим словом через своїх інструкторів, але і своїми виданнями. То слід пригадати при кінці Ювилейного Року „Просвіти", що коли той всенародній ювилей ушануємо найкраще ділом, а саме — здійснюванням високих гасел „Просвіти" на всіх ділянках національного життя, то між тими гаслами не забуваймо теж гасла ощадности, що є найріднішою посестрою праці. Раціональна ощадність усього нашого добра, зокрема щадження гроша в рідних фінансових установах — це одна з найпевніших основ збільшування національного добробуту та сили взагалі. Це теж як одна з високих ідей та інтенцій „Просвіти" повинно стати відтепер обовязком кожного свідомого громадянина! (Ю.)

Всіх, що досі не одержали нашої ощадностевої однодневки, просимо відібрати її у

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Ґродзіцьких 1. І.
Тел. 292-15 і 200-15.

або у наших сьоми відділах (Борислав, Перемишль, Самбір, Сокаль, Станиславів, Стрий, Тернопіль).

Бідні Рокфелєри.

Як ми вже писали, виявилося, що Рокфелер не такий багатий, як усі думали. Кільканацять мільонів долярів чи щось трохи більше — це марниця для промисловця з такою славою!

Не всі знають, що дочка Рокфелєра, померла пять чи шість літ тому майже в нужді. Останні роки жила вона у драгтивенькій гостинниці і там не все точно платила чинш. Між нею та батьком і братом прийшло було до якогось непорозуміння; вони викреклися її, а вона горда, не звернулася до них ні разу за поміччю. Так вона прожила до старости, заявляючи насмішливо, що „до мільонів Рокфелєра не хоче мати ніякого відношення".

Живе теж у Ню-Йорку і друга міс Рокфелер, яка справді не має нічого спільного зі славним Джоном Рокфелером. Вона називається Емма Рокфелер і вона зовсім не бідна. Як кажуть, вона має середнє майно, в кожнім разі не працює, не служить, не шие, лиш живе з відсотків від капіталу.

Але... приймім, що вона приїздить до якогонебудь міста. Заїздить до гостинниці. На другий день до неї приходить директор тамошнього захисту для сліпих, або представник товариства охорони молодих дівчат і каже:

— Ми розуміємо... розуміємо... Інкогніто... Вибачте за настирливість... Ніхто не буде від нас знати. Але якась мала тисячка долярів... для міс Рокфелер, це такі гроші, що...

У кравчині міс Рокфелер мусить платить потрійні ціни. В театрі — найдорожча льожа. Про те, щоб вечором пройтися самій вулицею, годі й думати: адже гангстери переконані, що в торбинці міс Рокфелер повинен бути в найгіршім випадку мілїон.

Справді важкий тягар мати таке прізвище!

—o—

Чиєю власністю є наполеонські кораблі.

Перед 140 роками в Абукер недалеко Олександрії англійський адмірал Нельсон розбив майже до тла наполеонську воєнну фльоту і багато кораблів затопив.

Такий був „початок кінця" наполеонівської виправи до Пірамід, де Великий Корсиканець хотів завдати англійській силі удар в її шляху до Індій. Крім кількох інших французьких кораблів, англійці затопили там теж фрегату „Оріент". Тепер по 140 роках від поразки під Абукер одно з французьких наукових товариств взялося за добування останків затопленої фрегати. Тою справою цікавляться два корабельні підприємства: французьке й італійське, бо вони сподіються, що на добутті останків затопленої фрегати з моря добре зароблять.

Та тепер виринув спір чиєю власністю є останки затопленого в історичнім бою корабля. Претенсії до нього мають французи та єгипетські вчені. Єгипетський уряд спирається у своїх домаганнях не лиш на державних законах, але й на законах корану та заявляє, що все, що знаходиться на терені Єгипту, мусить в Єгипті залишитися. Як вирішать той спір, важко сказати, в кожнім разі історики вдоволені, що небавом зможуть оглядати історичну фрегату.

Пригода Чапліна.

У приступі доброго гумору Чаплін оповів таку свою пригоду:

Трапилося це ще на самому початку кар'єри Чапліна, коли ним були рже захоплені ввеличники, але не мав він ще палат у Голівуді та світової слави.

Чаплін їхав підземною залізницею Ню-Йорку. Коли він виходив із підземелля та сягнув рукою до кишені, знайшов там прегарний золотий годинник. Яким чином годинник попав до його кишені, він сам не знав. Чаплін віддав годинник поліціянтові. На другий день він дістав такий лист:

„Ви мене не знаєте, одначе я вас знаю і високо ціню ваш талант. Вчора у ваґоні метро я рішив зробити вам дарунок. Годинник вашого сусіда зліва опинився завдяки мені у вашій кишені. Здоровлю вас щиро, професійний злодій X".

Проминув рік. Згідно з американським законом, годинник, за яким ніхто не зголосився, перейшов на власність фільмового актора. Часопис про те написали, підкреслюючи чесність актора та його популярність серед широких мас. На другий день Чаплін дістав знову листа:

„Шановний добродію! Жертва — це я. Годинник украли в мене. Одначе тому, що я теж зачислюю себе до ваших великих звеличників, прошу прийняти той годинник від мене вдарі. При тому посилаю вам ще міцний золотий ланцюжок, щоб вам не трапилася така пригода, як мені.

Авто за 3 650 обідів.

Англійські часописи повідомляють про оригінальну торговельну умову, що її заключили між собою: власник великого льондонського ресторану та один мешканець Льондону. Одного дня перед одним із добірних льондонських ресторанів задержалося авто, якого гість вступив на обід до ресторану. По обіді власник ресторану почав розмову з гостем. Ресторанникові незвичайно подобалося авто. Гостеві знову припав до смаку обід, що він його перед хвилиною зїв. Підчас розмови виявилося, що гість має ще друге авто і погодився продати своє авто. Та з торгом вийшли труднощі, бо ресторанник хотів платити в дуже багатьох ратах. Раптом автомобіліст запропонував продажу авта за 3.650 обідів, на що ресторанник відразу поспішно погодився. Таким чином власник ресторану купив авто за найменші може у світі рати. Зате автомобіліст має запевнені добірні смашні обіди в одним із найкращих ресторанів на 10 літ.

—o—

Жахливе самогубство.

Перед кількома днями в югославянській місцевості Зеряв трапилася жахлива подія. У тамошній копальні олова працював як машиніст 42-літній Іван Брісник, якого стрінуло цього року велике нещастя, а саме до кількох тижнів померла йому жінка та шестеро дітей. Зовсім самітний машиніст почувався з кожним днем гірше. Бувало, що підчас перерви у праці він сідав у копальні разом із товаришами та з плачем оповідав їм про своє нещастя. В останніх днях він попав у задуму і навіть не відповідав уже на запити, яких наче не чув.

Одного дня, коли він вийшов із копальні, вложив собі в уста динамітовий набій і підпалив його. Сила вибуху була така жахлива, що навіть шопа, під якою стояв нещасний самовбивник, вилетіла в повітря.

—o—

ЗА 15 ГОДИН З НЮ ЙОРКУ ДО РИМУ.

Відомий американський конструктор — летун Сікорський заявив представникові часопису „Пополью д'Італія", що в 1939 р. або найпізніше в 1940 р. буде заведена правильна пасажирсько-вантажна летунська комунікація через Атлянтик.

Сікорський заявив теж, що літаки його конструкції зможуть перевозити по 100 пасажирів у вибагливих кабінах літаку. Вибагливість літаків не буде менша ніж на найкращих трансатлянтійських кораблях.

Дорогу з Ню Йорку до Риму можна буде перебути за 15—20 годин.

—o—

ГУЧНОМОВЕЦЬ, ЩО ЙОГО ЧУТИ НА 40 КМ.

У Марсей випробували недавно гучномовець, який має засяг 40 км.

Того роду гучномовці сконструювали в Америці, одначе ніодин з американських гучномовців не мав такого великого засягу. Коли над новим небувалим гучномовцем підуть дальші досліди, його вжиють імовірно до пасивної протилетунської оборони. Бо сила голосу вистачає, щоб заалярмувати населення найбільшого міста та найближчих околиць.

—o—

АПТИКА, ЯК МУЗЕЙ.

Недавно відкрили в Берліні велику аптику, одначе тієї аптики не віддадуть до послуг пацієнтів, але вона буде своєрідним музеєм та буде відкрита для всіх тих, що схочуть її відвідувати і познайомитися з фармацевтичним знанням та промислом не лиш самої Німеччини, але й цілого світу. В тому музею змальований розвиток лікарського знання з ходом століть. У просторій салі міститься хемічно-фармацевтична робітня із різними технічними уладженнями. На стінах кількох саль висять портрети визначних хеміків та лікарів, які своїми винаходами принесли людству полекшу.

До наших постійних і принагідних кореспондентів
та всіх Передплатників і Читачів.

Обставини, серед яких приходилось видавати й редагувати український щоденник, були вже раніше дуже важкі і складні. Свідчили про це вічні білі плями, свідчили й інші події, про які українське громадянство знало й не знало. Писали ми про це нераз, виправдуючись перед нашими Читачами й передплатниками, чому не можемо порушувати ріжних таких справ, про які наші люди хотіліб у рідній пресі читати. Всеж, ми старалися виконувати наш громадянський обовязок, не вважаючи на великі кошти, що їх тягнула за собою кожна конфіската.

Однак новий пресовий декрет, про який ми вже широко окремо писали, зокрема напередодні його важности, змінює ці обставини праці настільки, що ми мусимо бути багато більш обережні: тут іде вже про екзистенцію самої газети, про екзистенцію національно-громадської станиці та цілого гурту людей, з нею безпосередньо, як своїм варстатом праці, звязаних. Іде тут теж за особисту свободу людей, які газету ведуть, вкладаючи в неї свій мозок і свої нерви. Так воно діється з цілою незалежною пресою у Польщі: просимо поглянути на польські незалежні часописи, як вони просто з дня на день змінили свій внутрішній вигляд, як стали бліді́ші, менше цікаві, сухіші. З журналістичного стилю щезають всякі такі звороти, які можуть бути інтерпретовані як злоба, дарма, що це тільки літературна іронія чи сарказм. Кожне твердження мусить бути вбране в кілька серпанків застережень і недосказів, цілі ділянки тематики мусять відпасти від прилюдного обмірковування, як теми „небезпечні", такі, які навіть у наскрізь теоретичному підході можуть стрінутися з закидом недозволеної пропаганди проступних ідей чи ширення таких інформацій, які можуть принести шкоду державі — з усіми наслідками, що їх тягне за собою пресовий декрет і декрет про „охорону деяких інтересів держави".

Редакція мусить пристосовуватись до цієї дійсности. Очевидно, що газета не може перестати бути газетою, не може перестати друкувати актуальних річей і намагатися бути — цікавою. Найбільше трудношів зустрічає та сторінка газетного обовязку, яка торкається кидання нових ідей та висловлювання думок і настроїв громадянства. Через те з природи речі мусить у газеті збільшитися строго інформаційний відділ, з покликанням на „цензурні" джерела. Ось причина, чому напр. в останньому часі, вже перед пресовим декретом та особливо після нього, так багато місця займають у нас огляди польської преси та статті з приводу польських пресових голосів. Мусимо бути приготовані, що може прийдеться ще збільшити матеріял, черпаний з ріжних позальвівських польських часописів. Очевидно, здаємо собі справу краще, ніж хтонебудь інший, з аномалії такого редакційного напрямку, але просимо і нас зрозуміти, що ми опинились у цілком виняткових умовинах праці, що ми опинилися між молотом евент. санкцій та ковалом громадського й журналістичного обовязку.

Через те просимо всіх наших постійних і принагідних кореспондентів, краєвих і закордонних, мати ці нові обставини на увазі. Рішуче просимо не подавати ніяких поголосок, а писати тільки про такі факти, які безумовно провірені. Звертаємо увагу, що ми змушені на будуче в разі конфіскати та притягнення до відповідальности редактора — виявляти автора даного допису чи інформації. Але одночасно просимо і надалі якнайточніше інформувати Редакцію про все, що їй цікаво і потрібно знати. Тому радимо присилати відразу — рукописи, призначені для друку, та окремо довірочно-інформаційні листи для Редакції, не для газетного вжитку. Це торкається також наших закордонних кореспондентів. Звертаємо їм увагу, щоб не подавали у своїх кореспонденціях таких цитат з чужинецьких газет, які тут підлягають конфіскаті. Просимо наших закордонних кореспондентів триматися більше, ніж раніш, їхньої головної місії: писати на теми, звязані з місцем їх осілку, отже про французькі, німецькі, італійські чи швайцарські справи, а не про українські. Тут сьогодні цензура особливо вразлива і чутлива на відгуки українських справ та на українську тематику у чужинецькій пресі. Безлічі вирізків ми не можемо, на жаль, використовувати, і тому просимо не робити з них компіляційних статтей, бо такі статті йдуть відразу до коша.

Зате просимо взагалі не переривати звязків з рідною газетою та її Редакцією. Навпаки, серед таких умовин слід громадянству ще більше зосереджуватись довкола рідного часопису та мати повне довіря до його проводу, який складається і з фахівців і з громадян у тих самих особах видавців та редакторів. Будемо надалі виконувати наш обовязок без зміни наших національно-політичних напрямних та з вірою що остаточно переможе ідея свободи друкованого слова.

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ В ПЕРЕМИШИНІ.

З Перемишля пишуть нам: Минулого понеділка прибула до Валяви перемиського повіту поліція з Перемишля і перевела ревізії в кількох місцевих громадян. По ревізіях арештувала: Саламона Теодора (солтиса), Макаля Ярослава (крамаря місцевої кооперативи), Пайдяка Гриця і Заваду Матвія. Всіх арештованих відвезла поліція автами до поліційних арештів у Перемишлі. В арештованих не найшли нічого.

—o—

У ЛИСТОПАДІ ЗГИНУЛО В ПАЛЕСТИНІ 197 ОСІБ.

Від 1. до 30. листопада в Палестині згинуло 197 осіб, ранено 131; між убитими є 11 британських вояків, між раненими 35.

У минулих 5-ох місяцях англійці втратили в Палестині 53-ох убитих і 180-ох ранених.

О. САВИН ДУРБАК.

О. Дамян Лопатинський.
ЗРАЗОК СВІТСЬКОГО СВЯЩЕННИКА.
(З приводу 50-ліття священства).

На світ дивляться одні негативно, другі позитивно. Для перших цілий світ нічого не варт, бо це один сміх, щодня гірший. Уся робота на ніщо не придається, бо люди вже і так довго говорили і робили, а користи з того досі нема. Навіть християнство небагато помагає і не змінює. Для негативно настроєного чоловіка родинне життя, чи подружжя — це кепський „винахід"; наука, мистецтво, література, радість, забава і сміх, спорт — це суєта і глупота. З усього кепська нота, навіть з того, що він сам в житті сказав чи зробив. Булоб найліпше, якби взагалі світа не було, але що він — на жаль — є то найкраще відтягнутися і усунутися, втекти від нього, в собі замкнутися, можливо вигідно влаштувати собі приватне життя, а світом не займатися, бо він цього не варта. Цей погляд односторонній, неправдивий і кривдний для інших. Це не „чоловіколюбці" а „ненависники" людського роду.

А другі з позитивним підходом до життя, хоч бачать недосконалости, браки, хиби, безладдя і метушню, кривди і дикий егоїзм, але бачать також, що світ до ліпшого йде, що тепер напр. є такі суспільні порядки, про які літ тому 50 нікому ані не снилося. Правда, теперішній світ не може подобатися, всі засади, на яких опирався колись, тепер зрушені, але як серед великих болів родиться нова епоха, може ліпша і щасливіша від попередньої, передовсім для пригнічених і покривджених народів і одиниць. Родинне життя і подружжя — це воля Божа і джерело великого благословенства. Кожний стан по християньски трактований, служить і веде до освячення. Чеснота не сховалася в самих манастирях. Коли є ступні між янголами, то тимбільше можуть бути між людьми, але всюди гніздо заложити собі може. Радість, забава, сміх, спорт — також дані від Бога і в поміркованих межах дозволені.

Спасти себе річ велика і трудна і щоб цього лекше доконати, багато покидають світ та йдуть в пустиню чи в манастир. Більша і трудніша річ спасти себе та інших і то таких, що в тім віспутім світі живуть. І те велике завдання має сповнити світський священник. Для негативно до світа поставленої людини ті два поняття: світ і священник себе виключають, це для неї безглуздя — а прецінь сам Спаситель прийшов, щоб у світі тім жити, до грішників заходив та їх вишукував, бо не здорові, а хворі потрібують лікаря. І Його вороги вакидали Йому, що Він не може бути пророком, бо з грішниками їсть і пе. Величезна більшість людей в цьому світі жити мусить, то і священники мають не тільки словом, але і живим своїм прикладом доказати, що можна і в світі жити і не тільки звичайним християнином, а навіть правдивим священником бути.

Зразок світського священника в найкращому того слова значінні подає нам наш ювіляр Ювілят. Треба вважати, щоб Його скромности не вразити, але таки відомих фактів не можна промовчати. Ріжними талантами наділив його Бог: гарним голосом, даром красномовства, репрезентативною поставою, але те, що його відріжняє від інших, то те, що він — на злість усім негативістам — зумів ті два поняття: світ і священник, у своїй особі щасливо погодити. Який він священник від наймолодших літ досі, які його заслуги для Успенської Церкви, про це ми знаємо, але хіба може не всі знають, що душпастирською працею нарівні зі своїми сотрудниками, він без ніяких для себе привілеїв, досі ділиться, а найтяжчу школу, бо сліпих, сам обслуговує. Знов як культурна і гладкої поведінки людина, обовязкова і працьовита, визначається між усіма беручи участь у всіх ділянках нашого світського, народнього життя, високо цінений своїми і чужими людьми і цим робить добру пропаганду і своєму священничому станові і Божій справі.

Нині 4-го грудня 1938 р. кінчає о. Дамян Лопатинський 50 літ свого священства. Тепер за 20 літ служби, всім без розбору, дають срібні медалі. Нема такого металю, з якого можнаб відлити медалю за 50 літ священничої служби. Якби нічого іншого священник не зробив, а тільки 15.000 Служб Божих (по 300 на рік) відправив, то вже був би заслужений. Правда, довгий вік і інші таланти — не дари даром дані, але власна заслуга людини в тому, що талантів своїх не закопала. День золотого Ювілею застає о. Л. Лопатинського умово і фізично пребадно вирізьбленим. Не маємо іншого побажання, як щоби таким як нині, позишився він ще довгі літа і ще довго світив нам як зразок світського священника.

Д-р Еміль Гаха.

Новий чехословацький президент д-р Еміль Гаха прийшов на світ 12. липня 1872. р. у Тргове Свіни. Він покінчив правничі студії і став адвокатом, але небаром вступив до чеського краєвого виділу і присвятився майже виключно студіям адміністраційного права. Він належав до визначних знавців адміністраційних правників і зробив поважний вклад до правничої літератури. Завдяки високим теоретичним і практичним кваліфікаціям покликали Гаху до австрійського адміністраційного трибуналу, в якому він працював до 1918. р. В новій чехословацькій державі д-р Гаха разом із д-ром Пантовчеком зорганізував адміністраційний трибунал, а після смерти д-ра Пантовчека став головою цього трибуналу.

На цьому становищі д-р Гаха розвинув широку діяльність.

Д-р Гаха належить до найвизначніших чеських правничих авторів. З його наукових праць визначається глибока студія про будівельний консенс. Перед кількома роками д-р Гаха працював з професорами Гецлем, Лаштовкою і Вейром над Словником чеського публичного права. За його наукові заслуги Чеська Академія Наук і Мистецтва вибрала Гаху своїм членом.

КІР
ЛЬВІВ, Усійського 6. Тел. 280-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ

ВИЇЗД МІНІСТРІВ РЕВАЯ І ХВАЛЬКОВСЬКОГО ДО БЕРЛІНА.

Завтра, в неділю, виїде мін. Ю. Ревай до Берліна. Мін. Хвальковський виїхав до Берліна, на розмову з мін. Рібентропом, вже в суботу.

—o—

АМНЕСТІЯ У ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ.

Президент д-р Гаха проголосив амнестію за політичні провини зперед 7. жовтня ц. р.

—o—

ДОМАГАННЯ ШЛЕСЬКИХ НІМЦІВ.

Німці, що живуть на заользянському Шлеську, вислали до премієра Складковського і до шлеського воеводи Гражинського меморіял з політичними постулятами. Меморіял домагається м. ін. повного права вживати німецької мови в усіх державних і самоуправних урядах, утримування німецьких прилюдних і приватних шкіл і захоронок, скасування закриття німецьких організацій, союзів і товариств, приняття до праці зредукованих робітників і державних та самоуправних урядовців німців, розписання громадських виборів на Заользю і т. д. Разом всіх тих постулятів 18.

Цей меморіял заользянських німців, як подає польська преса, викликав здивування серед польської людности.

По широкому світі

В голяндському місті Амстердамі дійшло до протижидівських виступів.

Бельгійський міністр скарбу Жерар подався до димісії. Можливо, що дійде до кризи уряду.

Еспанські національні літаки збомбардували кілька місцевостей на побережжі Катальонії.

Литовський премієр о. Міронас виголосив велике експозе про литовську внутрішню й закордонну політику.

Південно-африканський міністр Піроу відує наради з голяндськими політиками.

КАПЕЛЮХИ мужеські від 6.50 до 34.—
СВЕТЕРИ, ТРИКОТИ жіночі і мужеські
поручає **Е. ДУМИН** ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 4.

Українська Парляментарна Репрезентація у прем'єра.

Прем. Славой-Складковський прийняв 2. ц. м. на авдієнції представників Української Парляментарної Репрезентації в особах голови Василя Мудрого й посла Володимира Целевича.

Про що говорять Пані.....

... що лише шовковий пудер косметольога д-ра Тушицького містить у собі „Маттін" витяг з екзотичних квітів, що стисло достосований до фізіольогічних функцій шкіри, надає навіть знищеній цері свіжий привабливий вигляд. Вже по одноразовім ужитю вдоволяємося ріжницею вигляду цери. Дістанете у всіх першорядних перфумеріях і дрогеріях. 4 2754 —30

На домагання Української Національної Ради
уряд Карпат. України складається виключно з українців.

„Курер Варшавскі" стверджує у кореспонденції з Праги, що мін. Бачинського усунено з карпато-українського уряду на домагання Української Національної Ради. Представники українців вислали меморіял зі замітом, що празький уряд фаворизує русофілів совітофільської орієнтації.

Кореспондент згадує про пресову конференцію у Празі, на якій делеґація Української Національної Ради підкреслила, що Рада одинока висловлює волю населення Карпатської України та що країну заселюють не русини, а українці — такі самі, як і по той бік Карпат.

—o—

Артретизм
ЦЕ НАСЛІДОК ЗЛОЇ ПЕРЕМІНИ МАТЕРІЇ.

Занечищена кров через злу переміну матерії може спричинити багато різних недуг: артретичні болі, ломоти костей, болі голови, сквилювання, адутя, відбивання, болі печінки, несмак в устах, брак апетиту, нахил до запору, плями і висипи на шкірі, нахил до товстіння, млобіння, обложений язик.

Недуги злої переміни матерії вищать організм і приспішують старість. Раціональним, згідним з природою лікуванням — це унормування чинностей печінки і нирок. Дванятьлітній досвід доказав, що в недугах на тлі злої переміни матерії, затяжного запору, жовчового каміння, жовтанниці, артретизмі найкраще вживати „ХОЛЕКІНАЗУ" Г. НЕМОЄВСЬКОГО. Дарові брошури висилає фізіольогічно-хемічна лябораторія „ХОЛЕКІНАЗА" Г. НЕМОЄВСЬКОГО Варшава, Нови Свят 5, а теж аптики і аптичні склади.

РАГЛЯНИ, УБРАННЯ, ФУТРА з найліпших бельських матеріялів першорядно виконані поручає
Повшехни Склад Одзєжи ЛЬВІВ Пасаж Міколяша

Кровавi заворушення у Тулюзі.

2.400 металевих робітників у Тулюзі демонструвало проти постанов влади у справі збереження ладу, побили двох журналістів та намагалися вдертись до бюра фабрики літаків. Поліція і летна бригада шаржею розігнала юрбу, при чому кількадесятьох демонстрантів поранено.

Також у кількох інших місцевостях дійшло до демонстрацій.

ДИМІТРОВ ОСОБИСТО КЕРМУВАВ СТРАЙКОВОЮ АКЦІЄЮ У ФРАНЦІЇ?

У німецькій пресі появилася вістка, що Димітров приїхав до Франції, щоб особисто покермувати страйком.

РЕПРЕСІЇ.

Голову „генеральної конфедерації праці" Жуо звільнили зі становища, яке він займав у надзірній раді Банку Франції та в деяких інших публичних установах. Звільнено 12-ох вищих урядовців, крім того чимало урядовців засуспендовано.

ЛЬОКАВТ 700.000 ФРАНЦУСЬКИХ РОБІТНИКІВ, ЯКІ ПРИСТУПИЛИ ДО ГЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ.

Майже у всіх французьких промислових містах чимало працедавців закриває провізорично свої фабрики і заповідає, що опісля заангажує робітників на ново, не приймаючи шкідливих одиниць. Такий самий льокавт перевели знаціоналізовані фабрики, зокрема летунські, тютюневі та збройові. Як обраховує „Генеральна конфедерація праці", разом зльокавтовано 500.000 робітників металевого промислу та 100.000 з текстильного.

РЕАКЦІЯ РОБІТНИЧИХ СИНДИКАТІВ.

У кількох місцевостях льокавт довів до локальних страйків та протестаційних віч. „Генер. конфедерація праці" та кілька робітничих синдикатів домагаються, щоб усіх робітників приняти до праці, як лиш відкриють фабрики; якщо ні, робітники мають виступити проти цих репресій зорганізовано.

„ГЕНЕРАЛЬНА КОНФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ" РОЗЛІТАЄТЬСЯ.

Як подає „Ліберте", після неудатного страйку робітники масово виступають з „Ген. Конфедерації праці".

ПОВІДОМЛЯЄМО
про відкриття нового відділу матеріялів чисто шовкових французьких купонів на балові і візитові сукні, лями, брокати, велюр-шіфони енфроассабль (що не мнуться) та великий відділ шовків на білизну по цінах надзвичайно приступних
ДІМ МОДИ ЛЬВІВ Готель Европейський.

МІНІСТР РІБЕНТРОП ПРИЇДЕ У ВІВТОРОК ДО ПАРИЖА.

Як подає Авас, мін. Рібентроп приїде до Парижа у вівторок рано, виїде в четвер рано. Декларацію неагресії підпише він мабуть у вівторок і ще того самого дня буде на принятю у прем. Далядіє і мін. Боннє; в середу відбудеться приняття у німецькій амбасаді. Інші подробиці програми візити ще не устійнені.

БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТР ЛЕТУНСТВА ВІДБУВАЄ НАРАДИ У ПАРИЖІ.

В пятницю пополудні причалив на летунському майдані в Ле Бурже брит. міністр летунства сер Вуд. В суботу перевів він наради з військовими колами, пополудні вернувся до Парижа.

РАДІО СЕЛЄКТОН

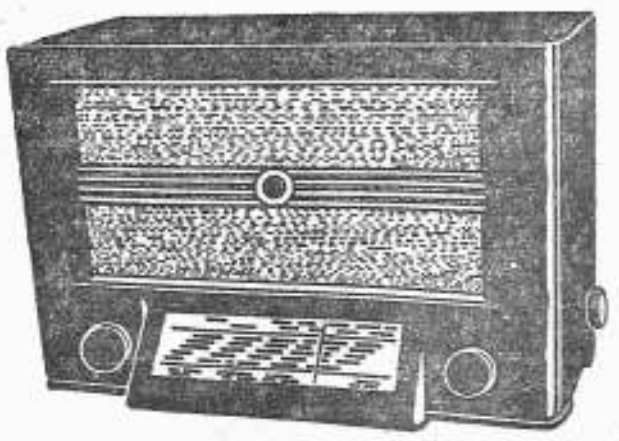

незрівняні українські приймачі
Львів, Сикстуська 43, Тел. 254-22.

ПІДЧАС АНГЛЬО-ФРАНЦУСЬКИХ НАРАД У ПАРИЖІ ПОРУШЕНО СПРАВУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Підчас недавнього побуту прем. Чемберлена і мін. Галіфакса у їхніх розмовах з прем. Даляд'є і мін. Бонне порушено справу Карпатської України, яка була одною з головних тем нарад. З британськими міністрами приїхав до Парижа британський експерт для справ Східної Европи, добре обзнайомлений з положенням Карпатської України.

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА ПРЕДМЕТОМ ІНТЕРПЕЛЯЦІЙ У БРИТІЙСЬКІЙ ПАЛАТІ ГРОМАД.

Посли сер Гаррі та Гендерсон внесли у палаті громад 4 інтерпеляції у справі гарантії кордонів Карпатської України та подій на пограниччі цієї держави. Міністр закордонних справ дав відповідь.

—o—

ВІЦЕПРЕМІЄРИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Віцепремієрами Чехо-Словаччини стали: міністр війни ген. Сирови та міністр без теки Сідор.

У трьох федеральних міністерствах будуть віцеміністри словацької народности.

—o—

БРЮССЕЛЯ ЗІРВАЛА ДИПЛЬОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З БАРСЕЛЬОНОЮ.

Барсельонський уряд відкликав у пятницю свого амбасадора з Брюсселі, який виїхав негайно, не відвідавши навіть короля ані міністра закорд. справ, як це прийнято в дипльоматичному світі.

Після засідання ради міністрів бельгійський прем'єр заявив, що він негайно відкличе з Барсельони бельг. шарже д'афер і консуля.

Відклик есп. амбасадора є мабуть реакцією на те, що Бельгія має наладнати торговельні взаємини з Бургосом.

—o—

ІТАЛІЯ ПРИСТУПИЛА ДО МОРСЬКОГО ДОГОВОРУ З 1936 Р.

В пятницю перед полуднем амб. Гранді підписав у льондонському міністерстві закорд. справ протокол, на основі якого Італія приступає до морського договору з 1936 р.

Рівночасно він дістав ноту, якою брит. уряд зобовязується не будувати більших панцирників як по 40.000 тон, коли інші европ. держави не перейдуть цієї межі.

—o—

КРІЗА ФІНЛЯНДСЬКОГО УРЯДУ.

Найвищий суд Фінляндії скасував заборону діяльности „патріотичного національного руху" у Фінляндії. З огляду на те міністр внутр. справ Кокконен подався до димісії; можливо, що уступить цілий уряд.

НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІСТИЧНА МАНІФЕСТАЦІЯ В БУДАПЕШТІ.

Будапештенська поліція повідомляє урядово, що в четвер вечором на вулицях зібралась велика юрба, підіймаючи націонал-соціялістичні оклики та руйнуючи чимало крамниць. Поліція розігнала юрбу, притримуючи 310 осіб.

У РУМУНІЇ ВЖЕ СПОКІЙНО.

У цілій Румунії спокійно. Поліція і жандармерія виконує найновіші постанови про збереження ладу.

В університеті у Клюжі знову почалися виклади.

ВІДГУКИ ДНЯ.

В погідний день.

(О. КАН. ДАМЯНОВІ ЛОПАТИНСЬКОМУ.)

Вже пятнадцять років помагаю сходжувати деревляні сходи каменици „Просвіти". Майже щодня, а рідко коли тільки два рази: гет і назад... І майже щодня стрічаюся в „Ділі" з високим священником, директором нашого видавництва. Я застав його вже на цьому становищі, а найстарші співробітники застали його вже в „Ділі". Бо він ходяча історія найстаршого нашого щоденника, від часів, як щоденник був ще тижневиком, а сивоголовий директор молоденьким гімназійним учнем.

Щодня стрічаю його, щодня стрічають його мої товариші і щодня дає нам нагоду до подиву. Не тільки тому, що срібний сніг на голові не пригнув його високої постаті, не приглушив чистого голосу, не згасив блиску в оці, але тому, що духово не дався зубові часу, хоч той зуб у наших обставинах багато гостріший, як денебудь на світі.

Скільки в нас (і ближче і дальше!) молодих старців, що маючи чверть століття на своїх плечах, виглядає, що двигають щонайменше три четверті! Виглядає — не в їх вигляду, бо хлопці як слимаки, а з їх поведінки і з їхніх поглядів на світ, а якої сторони йогоб не брати. Почнеш із ними дискусію — їхні слова заносять архівами запорошених фасцикулів, скажеш дотеп — махають рукою, мовляв до чого така балачка, люблять тільки рівні дороги і середину шляху, лагідне сонце і тиху розмову. Скаже хтось: обставини. Ні! Такі люди родилися і будуть родитися в нас серед ріжних обставин, бо в нас — ніде правди діти — є попит на таких.

Який-же інакший, який багато молодший від них наш сивий директор! Щодня приносить нам не тільки здоровий погляд на ту, чи іншу справу, але й добрий, соняшний дотеп, що на хвилину розяснює сірину редакційного будня.

Нині минає пів століття, як той сивий директор станув перший раз на Службу Божу, а багато більше, ніж пів століття, як станув на службу Нації. І одну і другу службу сповнив чесно, щиро і з успіхом. На доказ першої — зайдіть у Волоську Церкву, на доказ другої — гляньте на рік видання „Діла".

В пятьдесятьліття преміцій стискатиме Ювилят голови вірних. Такий у нас звичай і обряд. Добре булоб, щоб якнайбільше українців міста Львова (не зашкодить і провінції!) піддалося цьому обрядові. Ювилят має щасливу руку і дай Боже, щоб ще довго-довго її мав.

Галактіон Чіпка.

тільки крем магістра НАЦІКА № 1 В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО усуває радикально Веснянки Плями і т. п.

Крем Halina Nr. 2 (півтовстий) пливке церу, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

Перевози: МЕБЛІВ, ТОВАРІВ, МІЖМІСТОВІ ТРАНСПОРТИ САМОХОДАМИ, магазинування, інкасо. Фахова обслуга, МЕБЛЕВІ ВОЗИ. 2103 1-8

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11 а. Телеф.: 111-21.

Нерви зі сталі.

приділись би в теперішніх часах, коли нервова система в розладді, а безсонність не дозволяє вам заснути — пам'ятайте за зела магістра Вольського з скор. знаком „Пасіверова", що містять у собі Пассіфльору (Цвіт Муки Христової) — рослину, що втихомирює. Вони лагодять розладди нервової системи: неврицю серця, болі і заморочки, почування несупокою та приводять повріпний природний сон не спричиняючи звички. Можна дістати у всіх аптиках і дрогеріях. Варіївя: Магістер Е. Вольський, Варшава, Злота 14, власний відділ у Львові.

Обнижка комірного до 1. квітня 1940 року.

До сойму уряд надіслав законопроект про продовження обнижки комірного до 1. квітня 1940 р. Згідно з цим законопроектом обнижка комірного буде продовжена на час від 1. січня 1939 р. до 31. березня 1940 р. Від 1. квітня 1940 р. підвишка комірного буде зростати 2 і пів проц. що три місяці аж доки комірне не осягне повної висоти основного або договірного комірного.

ДИМІСІЯ ЛИТОВСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРД. СПРАВ.

Як подає ПАТ, литовський міністр закорд. справ Лозорайтіс уступив.

—o—

НОВИНКИ.

— **Повідомляємо ввічливо, що з днем 25. ц. м. переносимо Косметичний Кабінет „DISTINCTION" на вулицю Сикстуську ч. 14, І. пов.** Поширений і вивінуваний кабінет з останніми засягами техніки і знання дорівнює він тепер европейським заведенням. — **Управа.** 5—10

— **Українські авдиції із закордонних радієвих** станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Книжка про Закарпаття.** На днях появилася накладом видавничої кооперативи „Дружина" книжка про **Карпатську Україну** п. н. **„Срібна Земля".** Є це нарис історії Закарпаття з мапою від найдавніших часів аж до останніх подій включно. Автором праці д-р Василь Пачовський, що довголітньою працею на *Срібній Землі* поклав великі заслуги при поширенні національної свідомости українців. Ціна книжки 1.— зол. (платна згори), з поштовою пересилкою 1.25 зол. Хто бере бодай 10 прим. і присилає наперед гроші, платить по 80 сот. і не оплачує порта. Ця книжка повинна найтися в кожній українській хаті чи установі. Адреса видавництва „ДРУЖИНА" — **Львів, пошт. скритка 323.** (Гроші слати тільки складанками ПКО „Дружина", Львів, ч. 507.977). 2837 1—4

— **В зимі їмо більше мяса.** Тому необхідно придбати кожній господині „Мясива", куховарську книжку О. Ліщинської. Вона дає знаменитий перегляд усіх мясних страв із волового, телячого і свинячого мяса. 195 приписів коштує 70 сот. 2841

— **Маляр** Евген Войтович, студ. V. р. Богословської Академії **приймає замовлення з обсягу церковного малярства,** образи до іконостасів, запрестольні і інші до артистичного опрацювання, на адр. Львів, Рутовського 22/III.

— **Криваві повстання в Україні,** бунт проти комуни, геройство, зрада, самозабуття і посвята. Сотні безіменних героїв, цілу фантазію неймовірних а проте правдивих пригод знайдете у **документальних спогадах полк. Гальчевського (Орла),** що вийдуть незабаром ревеляційною книжкою з передмовою **Романа Гучвановича.** Перший том вже друкується.

— **Дати кожній українській родині** здоровий власний дім з городом і садом це гасло кооперативного Міщанського Союзу Кредитового у Львові, вул. Руська ч. 3. тел. 215—16. П. К. О. 510-676. Жадайте інформативного листка.

— **Християнство на Україні до і за Володимира Великого.** В неділю 4. ц. м. відбудеться в салі „Української Бесіди" при вул. Рутовського ч. 22 в год. 6. веч. черговий виклад з циклю Академічних Вечорів проф. д-ра Миколи Чубатого п. н. „Християнство на Україні до і за *Володимира Великого*".

— **Концерт світової слави співачки** Тоті дал Монте в Ля Скалі у Міляно та Люіджія Монтасанто 1-го бабритона Ля Скалі відбудеться у Львові 6. ц. м. у салі польського Музичного Т-ва.

— **Виклад проф. І. Зілинського в Перемишлі.** На запросини „Учительської Громади" й Т-ва ім. П. Могили відбудеться в Перемишлі в середу 7. грудня в год. 18 в салі „Української Бесіди" виклад д-ра І. Зілинського, професора краківського університету, п. н. „Українська літературна мова та народні говори".

— **Загострення при нострифікації закордонних дипльомів.** На основі розпорядку міністерства освіти виділові ради високих шкіл у Польщі видали загострення у справі іспитів для тих, які **нострифікують свої дипльоми з закордон-**

Несподіванка.

Юрко і Маруся були дібраним подружжям, яке дійсно любилося. Хоча він мав посаду тільки скромного урядовця, невеличкі засоби зовсім вистачали їм на утримання, бо обоє не дозволяли собі на ніякі, найменші приємности, які переходилиб межу необхідного домашнього буджету.

Тільки одну журбу мав Юрко; зближався св. Миколай, а він не мав змоги хочаб найменшого дарунку жертвувати своїй жінці. А хіба по цілорічних ощадностях належиться ця дрібна несподіванка його коханій жінці. Теж і Маруся здавна мріяла про модну торбинку, яку так часто оглядала разом зі своїм чоловіком крізь шибу вистави. Напередодні св. Миколая Юрко поцілував свою жінку і отверто зі сумом признався їй, що його пригноблює, а теж оправдував своє безсилля, щоб сповнити її мрії. В тій самій хвилині запримітив, як мала ручка Марусі помандрувала до його кишені, та вложила там якусь річ. Юрко зворушився. По хвилині розвинув опакування дрібної коробки. Була там гарна, срібна папіросниця.

— То св. Миколай приніс Тобі, найдорожший! — прошептала Маруся.

— Яким-же це чудом? Звідкіля Ти це взяла, кохана?!

— Зовсім звичайно. Купила в крамниці...

— Та-ж Ти не мала на це грошей! Ти діставала від мене тільки конечні гроші на утримання.

— Юрку, Ти зовсім забуваєш, що є скарбонки і книжечки М. К. К. О. Від шістьох місяців відкладала я з цих грошей, які діставала я від Тебе, по кілька сотиків до ощадностевої скарбонки. Саме з цих грошей повстало 25 золотих. Як бачиш, нема нічого в цім дивного, ні ніякого чуда!

— Справді Ти мене засоромила і я мушу з докором вдаритися в груди. Колиб я був робив те саме, що Ти і відмовляв собі принайменше що якийсь час папіроски або їзди трамваєм, а заощаджені гроші зложив на книжечку Комунальної Каси Ощадности Міста Львова при вул. Валовій 7—9, нині я не мусів би соромитися, ні журитися св. Миколаєм, Ялинкою. Тобі, тільки Тобі завдячую не лише цю милу несподіванку, але теж і корисну науку на майбутне, бо вже від тепер хочаб найменший гріш буду кидати до скарбонки...

— Будемо кидати гроші разом, обоє! — з любовю сказала пані Маруся. Це саме та скарбонка, яку я дістала даром у М. К. К. О. А про торбинку для мене не журися, бо невдовзі буде знову повна скарбонка грошей, а тоді і моя мрія стане дійсністю.

—o—

Д-р Михайло Дубовий

ординує у шкірних і венеричних недугах та лікарській косметиці

У ЛЬВОВІ — ВУЛ. КОСТЮШКА Ч. 4.

(Сепаратові ждальні).

— **Вбивство священника під Перемишлем.** У ночі 1. п. м. невідомі бандити дістались до хати селянина Палиса у Крамарівці. Бандити стероризували родину Палиса і почали грабувати. На крик бандитів збудилася служниця кс. Фуса, який був раніше парохом у Крамарівці. Служниця вибігла до сіней і тоді один з бандитів ударив її сокирою по голові. Одночасно другий бандит побіг до помешкання кс. Фуса і по довшій боротьбі з ним убив його. Бандити ограбили помешкання священника і забрали йому 140 зол. та ріжні річи. Важко ранену служницю відвеали до шпиталю в Перемишлі, де вона бореться зі смертю. Поліція шукає за бандитами.

— **Львівська хроніка.** В пятницю 2. ц. м. скінчив самогубством 19-літній кафлярський учень Тома Конопацький (вул. Флешара ч. 5). Зі залишеного листа виходить, що не хотів бути тягарем для родини. — У крамниці Б. Лябінера при вул. Сикстуській, Андрій Глушко і Пелягія Дуда з Бірчі пов. Рудки, намагалися потягнути два светери. Поліція арештувала обоїх і знайшла при них ще сім крадених сорочок.

Ударом крови до мозку, легенів і серця можна дуже часто і скоро запобігти завдяки склянці природної гіркої води **Францішка Йосифа**. Спитайте В. лікаря.

—o—

З театру.

Український Театр ім. Котляревського: „КИРКА З ЛЬОЛЄО" („Львівська спокусниця"), романтична комелія на 5 дій Юрія Косача. Музична ілюстрація Нестора Нижанківського.

Цю комедію відзначили першою премією на окремому драматичному конкурсі Т-ва письменників і журналістів у Львові і передали нашому найкращому театрові до виставн, щоб на неї поглянути. Шкода, що Раду Т-ва не запросила управа театру, щоб показати їй свою працю та зусилля.

Ю. Косач живучи в незвичайно скрутних умовах напевне більше думав про нагороду, ніж про сам твір. Свою комедію він мусів написати одним присідом і сумніваємося, чи у настрою комедієписця. Спроба дати рідну комедію з давнини Львова сміліва, але нелегка. Автор запозичив її схему з французьких комедій XVIII. віку та з італійської комедії дель арте. Старий львівський міщанин скупендряга і глитай Бальтазар Грабовський задурюється у молодій красуні Настусі. Це Моліерівський „Скупар" чи точніше Фредрів Латка з „Доживоця". Його становище всевладного тирана, що використовує бідних і саджає їх за довги до вязниці звязане з другим мотивом песи: змови та бунту львівських шляхетних громадян.

Автор пробував збагатити свою фарсу чимось поважнішим і переплів її сценами з великим патосом, часом патріотичним. Замість передати міщанський побут Львова з 1669 р. якимись характеристичними подробицями того часу, він задовольнився архаїзацією мови залишивши всю дію у рямцях чужинної фарси. Слухачеві дуже тяжко стежити за стилістичними вихилясами, які мають заступати дотепи. Коли актор каже „Меркурій опікун меркантерії", тоді 99 відсотків слухачів не чує навіть змісту цих слів. Єдиний написаний дотеп на який саля зареагувала — анахронізм: „Я такий удуховлений, що споживана мною материя перетворюється в газ" — термін „газ" прийшов щойно 200 років пізніше.

Зовсім не так уявляємо собі львівських міщан XVII. віку, починаючи від сцени з мишею (потім іще раз повтореної). Старі нервові чудаки можуть не любити мишей чи павуків, але кремезні парубки і капітан львівської залоги з шаблюкою напевне не втікали перед мишею у часах, коли ще щурі мусіли сновигатися по складах з усяким добром. Не віримо ні на хвилину, щоб молодий бувалий купець зустрівшись з молодою дівчиною десь на Замку вночі замучував її величезними патріотичними промовами і щоб вона відповідала йому такими самими зразками красномовства. Автор при такій нагоді дозволяє собі на поважні символічні картини з нашого минулого — забуваючи, що поруч на лавці заснула комічна пара.

Оті патріотично-символічні картини прегарно виведені нашим театром викликували оплески на салі зовсім незалежно від ходу цілої дії; якби артисти були вийшли перед завісу і заде-

МОТОПІРИН-МОТОР

ЗАВТРА ЗАБУДЕШ!

І тому ще сьогодні купи в найближчій аптиці МОТОПІРИНУ. В кожній скромній домовій аптиці повинна находитися Мотопірина, особливо тепер, коли насліла осінь, температура мінається з дня на день. Мотопірика забезпечує від катару, перестуди й под. Набувати у всіх аптиках.

клямували якусь гарну поему не звязану з песою, то їх успіх був би однаковий. Автор, дебютант у драмі, перемішав ріжні жанри — сатиру та геройський патос — не зливши їх в одну цілість. Його сатира не розбуджувала сміху; старий скнара був гідною спочування карикатурою, такі постаті як капітан, — поет та Бальтазарові слуги — тільки манекіни. Ці манекіни оживили артисти своєю грою і коли на салі чути було сміх або оплески, то це були відповіді тільки на технічні штукарства, якими режисура рятувала настрій комедії.

Сцени за бенкетом, у спальні, на суді могліб перемінитися у комедієві сцени, якби в них

Подяка.

Сердешну подяку складаю Високоповажаному Панові Докторові Гинилевичеві Ярославові, лікареві внутрішних недуг у Львові, за успішне вилікування з важкої недуги.

Мгр. Жук Володимир.

були якісь дотепні ситуації та інтрига, що дає ілюзію імовірности. Чиста фантазія має теж свої закони гумору, але коли з нього ніхто не сміється, тоді його таки напевне нема.

Ю. Косач має безперечний талант, але покищо тільки поетичний; як молодий поет (песа написана 4 роки тому), він намагався надолужити лірикою драматичну інтригу. Вже сама будова комедії на 5 дій висунула перед автором чисто технічні труднощі, з яких він рятувався ремінісценціями з Шекспірових комедій. А насувати глядачам такі порівняння більш як небезпечно.

Наші артисти, режисер і маляр Л. Боровик вивели песу з таким піетизмом і таким мистецтвом, що така вистава може заохотити неодного автора спробувати своїх сил на сцені. Головні ролі розкладені якнайкраще: В. Блавацький дав у масці, міміці, темпераменті тип справді Моліерівський; Л. Кривіцька чарувала появою і словом (чому автор назвав цю постать „Киркою" — невідомо; вона-ж нікого не спокушує). Б. Паздрій робив, що міг, щоб добути гумор з опасистого хвалька капітана; В. Карпяк, Е. Левицький та А. Яковлів забавляли публику цирковими мінами та жартами, згідно зі своїми ролями. М. Степова вміла бути комічною старою панною; Г. Совачева та І. Рубчак збирали оплески самою своєю появою — на жаль не маючи роль. Дуже добрим був увесь ансамбль судового трибуналу з Л. Кемпе та А. Данилком; А. Теплий, І. Самокішин та О. Сліпенький достроювалися до високого тону гри; не було артиста, що нарушив би її гармонію.

Стилізовані декорації та костюми Л. Боровика міг би показати і великий столичний театр.

Нехай ті, що матимуть вражіння безоглядної критики цієї песи не забудуть піти поглянути на неї, бо вона виведена справді цікаво та дбайливо і на салі ми зустрічали неодну особу, що була вдоволена культурною виставою. Саля і коридори тріщали від натовпу.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНІ! Вовни на плащі, костюми сукні, і шовки дешево і добре купиш у фірмі **РОЖА БОТВІН** в нововідкритім льокалю **ул. Боїмів 9.**

Театри.

Великий Театр.

Неділя 4. XII. год. 3.30 попол. „Закохана королева". Год. 7.30 веч. „Інтрига й кохання" премієра.

Понеділок 5. XII. год. 6. веч. „Остання воліна".

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЛЬВІВ Театр Різнородностей, Нар. Дім:
4. XII. год. 3. попол. „Маруся Богуславка".
4. XII. год. 7.45 веч. „Слово о полку Ігоревім".
5. XII. год. 8 попол. для шкільної молоді „Орлеяна".
5. XII. год. 7.45 веч. „На полі крови".
Білети вже продає Союзний Базар від год. 8—12 і від 3—7 веч.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕМИШЛЯНИ:
4. XII. Незольник.

ГЛИНЯНИ:
5. XII. Дай серцю волю.

Український Театр Йосифа Стадника сеніора.

ЗБАРАЖ:
4. XII. Подвійна бухгальтерія.
5. XII. Люди на кризі.

КІНА.

АПОЛЬО: „Фльоріян" Родзевичівни.
АТЛЯНТИК: „Зов Півночі".
БАЛТИК: „Весна залюблених" „Втіканч із Сан Квентену".
ВАНДА: „Чарівниця з Салем", „Кід Галігад".
ГРАЖИНА: „Гетенна" на осн. Ол. Мишех.
ЕВРОПА: „Геній сцени" з Людв. Сольським.
ЕМПІР: „Студент з Оксфорду".
КАСІНО: „Забута мельодія".
КОПЕРНИК: „Пеховий авантурник" і кольорова гротеска.
МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Сша Гітрі).
МЕТРО: „Коли цвіте бузок".
МІРАЖ: „Ракета на Марса".

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 8

РАДІО ЕЛЕКТРІТ
Ф-ма „СУПЕР-РАДІО"
висока якість — гарний стиль 5 лю* сучасних моделів на рік 1939 продаж радіо* вих і електротехнічних частин
ЛЬВІВ
Ягайлонська 16, тел. 111-74

МУЗА: „Радість життя".
ПАКО: „Каля Наг".
ПАЛЯС: „Примара".
РАЙ: „Моє щастя це ти" (Вел. Джілі, Із Міранда).
РІЯЛЬТО: „Паризянка".
РОКСІ: „Мандрівний нарід".
СВІТ: „Чар богеми", „Чоловік, що жив 2 рази".
СВЯТОВІД: „Кохання в кайданах", „Помста Тарзана".
СТИЛЕВЕ: „Під фальшивим обвинуваченням" і ревія.
ТОН: „Злочин у Монте Карльо" „Ідеал ясновельможної пані".
УТІХА: „У пастці" та ревія.
ХИМЕРА: „Соловейко" Шерлі Темпль.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Семерінг, Баден, Весліа".

ФОТОПЛАСТІКОН „СВІТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Сини)
Конго: Данар, Гран Басам, Лібревіль.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 4. грудня 1938.

7.20 Сальон. орк., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Газетна, Огляд ринків, Танки та пісеньки різних народів, 8.45 Поранок хліборобa, „Чому годівельники мають докормлювати вівці" гутірка Од. Мартинюка, Пісні у вик. міш. хору, 11.15 Спів. вїзд, 11.45 Оркестра з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, орк., скрипка, 13.05 Культурне життя Перемишля, 13.15 У свято гірника: Музика у вик. орк., міш. хор, 14.40 Сонце мандрує, авд. для дітей, 15.00 Слов'яно-муз. авд., 15.25 Золота Книга громад, 16.15 Театр Уяви „Сила променів" з життя Кіріє, 17.00 Форт., 17.30 Орх., сопран, Юрандів хор, у перерві коло год. 18.25 Хвилина бюро студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 „Гостинниця під левом", 20.10 Спорт, 20.15 Збірні спортові вістки; політ. огляд веч. денник, звук. тижневик, метеорол. вістки, програма на завтра, 21.20 І. Лорівна демонструє новий інструмент муз. „Мартено", 21.40 Весела гірнича авд., 22.10 Спорт, 22.45 Родинне гніздо Пілсудського, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танцова музика (Варшава II).

Понеділок, 5. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Пісні з пл., 8.00 Для шкіл: у роковини уродин маршала, 11.00 Для шкіл: Тайни мурашника, 11.15 Музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневa авд., 13.00 Для купців і промисловців: Вивозимо промислові вироби, Контрола видатків, 13.30 Шопен, авд. для гімназій: Польонези, мазурки, вальси, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Народжений в неволі" авд. для молоді, 15.20 Орх., 16.00 Полудневий денник, 16.06 Господарські вістки, 16.20 Неурвова хроніка: фізика, 16.35 Квартетові мініятури, змнчк. квартет, 17.10 Господарський патріотизм, 17.20 В день уродин Пілсудського: фейлетон, нар. пісні, спів, форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Із питань історії, 18.20 Актуальна гутірка, 18.30 Муз. авд.: „Шляхом марш. Пілсудського", орх., хор, сопр., барит., 19.00 Вояцька авд., 19.30 Військ. орх., спів, 20.35 Веч. денник, метеор. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Реціталь примадонни нюйоркської опери Грейс Мур; у перерві коло год. 21.30 Поетичні новини, 22.30 Музика з пл., 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.10—23.55 Симф. концерт, орх., скрипка (Варшава II.).

Середа, 7. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добрийдень найменшим, 11.00 Для шкіл: „Пригода пастушка" авд. для молодших дітей, 11.25 Жанета Мендональд і Нельсон Еді сольо та в дуеті, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневa авдиція, 14.00 Популярна музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Наш концерт" авд. для молоді (Шубертові твори), 15.20 Органи Вірліпера, 16.00 Полудневий денник, господарські вістки, 16.20 Найчастіші діточі недуги, 16.35 Реціталь на альтівні з супр. форт., 17.00 Від добровольчих відділів до могутньої армії, 17.15 Фольклор різних народів, пл. (Швайцарія), 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Молодь перед мікрофоном: Як то було в ніч св. Миколая, 18.30 Театр Уяви: „Сократова трагедія": „Евтіфрон" із От. Ярачем, 19.20 Вечір вальсів, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Оповідання про Шопена: „Ноктурни" у вик. Г. Штомпки, 21.45 Поезія Золотого Віку, 22.00 Спортові вістки, 22.05 „Кользер Прек — літописець старого Львова", гутірка, 22.15 Вогонь і ритм (Бізет) муз. репортаж із пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 до 23.55 Г. Фор із пл. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 4. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Оркестра, акордеоністa, форт. дует, 18.00 Настроєва музика, 19.20 Інструмент. кабарет, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.30 Легка музика, 21.10 Камер. музика, БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.10 23.10 „Кармен" оп. Бізета, ВІДЕНЬ 14.00 15.00 Концерт бажань, 15.25 Змнчк. квартет Херубінія, 19.10 Пісні, 20.10 Віденські пісеньки, 20.35 21.00 Нова нім. музика, вик. симф. орх., ВЕЖА АЙФЛІЯ 20.00 Спів, фортепіян, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.30 Спів, скрипка, клявесин, органи, 18.00 „Бенадфріден" ком. Тома, 18.30 Фільг. концерт, 20.40 21.00 „1Ітах Солейди" оп. Доніцо на осн. „1001 ночі", ДРОЙТВІЧ 18.20 19.00 20.00 Листові твори, форт., КЕЛЬН 15.30 Для дітей, 18.30 Бетговенові пісні, 20.10 21.00 Давні танки, серенада, КОПЕНГАГЕН 18.00 Форт., 20.15 Концерт (Моцарт), ЛЯГТІ 18.25 Спів, форт., ЛІЛЬ 21.00 22.00 23.00 „Гостинниця під Білим Конем" оп. Бенацького, МІЛЯНО 17.00 18.00 Симф. концерт, МІНХЕН 15.00 Для дітей, 19.00 Нар. музика, 20.30 21.00 „Ластівка" оп. Пучінія, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 21.30 22.00 Симф. концерт, 21.15 Пісні, РИМ 17.00 Розр. музика, 18.10 Танки ех. Європи, 21.00 Симф. концерт, ФІЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 18.00 „Фавст" оп. Гунода.

Понеділок, 5. грудня 1938.

БЕРЛІН 9.45, 10.00 Для дітей, 17.00 Змнчк. квартет Моцарта, 18.00, 19.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 20.00, 21.00, (після комунікату) 22.00 Опера, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМАНД. 21.00 22.00 „Забавка й королівської величности" оп. Кеніґсберґера, ВІДЕНЬ 18.30 Сольо на цитрі, ГАМБУРҐ 10.30 Популярна музика, 20.10, 21.00 Муз. вечір для молоді, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні, 18.30 Сучасна форт. музика, 20.10 21.00 Німецько-грецький концерт, 22.30 Квінтет ґ-моль Дванія, 21.20 Баритон, Форт, 22.40 Дуга орх., ЛЯГТІ 21.55 Легка музика, ЛІЛЬ 21.30 Симф. концерт, МІЛЯНО 19.45, 20.30 Розр. музика, 21.00 Дует, 21.50 Описова музика, орх., МІНХЕН 15.20 Форт. квартет а-моль Брамса, 21.20 Сучасна камер. музика, ОСЛЬО 18.10 Форт., РАДІО ПАРІ 20.00 (після комунікату) Орх. концерт, 21.15 Форт., РИҐА 15.05 Популярна музика. 16.50 Оп. муз., 18.05 Хоральні пісні, РИМ 17.15 Орг. музика, 21.00, 22.00 „Гейша" оп. Джонса, СТОКГОЛЬМ 15.00 Гавайська гітара, 17.05 Нар. мельодії, 20.40, 21.00 Орх. концерт.

Середа, 7. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Вояцькі пісні, 17.00 Клявесин, скрипка, 18.00, 19.00 Розр. концерт, сопран, тенор, хор, 19.45 Веч. гомін, 20.10 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Симф. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 22.15 Розр. музика, БЕРОМІНСТЕР 18.00 Для дітей, 20.45 Оперетькові пісні, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 18.00 Пісні флям. композиторів, 18.45, 19.00 Для дітей, 20.00 Скрипк. реціталь Р. Бенедетті, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 16.00 „Кава повіденська" вес. пополудне, 18.20 Австр. пісні, 19.30 Симфонія п-дур Моцарта, 20.45, 21.00 Варіяція і фуга на тему Гіляна-Регера, 22.30 Орх. мандолін., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 18.20 Пісні, 19.15 Сольо на трактоніум, 20.00 Сюр., форт., ДРОЙТВІЧ 19.40 Спів, 21.15, 22.25, 23.00 Симф. концерт, КОПЕНГАҐЕН 20.00, 21.00 Симф. концерт, 22.20 Фр. пісні, 18. століття, ЛИПЦІҐ 16.00 Концерт. орх., барит., МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00 Розр. концерт, МІНХЕН 18.20 Концерт солістів: сопран, віол., форт., РАДІО ПАРІ 18.05 Орх., 19.15 Пісні, 21.30 Форт. реціталь Лейбґусо, РИҐА 15.55 Скрипка, 17.20, 18.00 Оп. музика, РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00, 22.00 Мандолінові твори, оперна розр. музика, СТОКГОЛЬМ 15.00 Давна танц. музика, 15.40 Пісеньки, 17.05 Легка муз. 20.00 Симф. концерт, 21.45 Пісні, ФЛЬОРЕНЦІЯ 19.00 Розр. музика, 20.30, 21.00, 22.00 „Прімароза" оп. Пієтрія.

БІРЖА

Львів, 3. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·—78 89·35. Доляри америк. 5.31·00—5 27·30. Доляри канад. 5.28·00 — 5 24·00. Фльорени гол. 290·14—288·29. Франки фр. 14·18 — 13·93 Франки шв. 121·00—12[illegible]·00. Фунти анг. 25·3 —24·72. Гульдени данц. 10·[illegible]·25— 99·75 Корони чесь. 10·75-10·40 Корони дун. 110·20—110·25 Корони норв. 124·70—123·95 Корони шв. 130·54 — 127·10. Ліри італ. 19·60—18·60 Марки фінлян. 11·19 — 10·75 Марки нім. срібні 92·0[illegible] — 90·00. Тель Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 67·20—65·00 3 інв. 1 ем. 83·50 серія некот. 2 ем. 82·50. серія 91·50, 3. конвер 67·00. 4 прем. дол. 42·00 4 консолід. 58·25—56·00

Акції.

Банк Польський 131·5[illegible] Цукор 35·00 Вуголь 35·00—34·75, Ліньйон 92·00—93·00 Островець 65·00, Стараховичі 43·75.
Тенденція неоднозначна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 3. грудня 193[illegible]
1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·25 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 вол.
молоко 19—20 сот.
кова вець [illegible] вол.
Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна!

Осторога.

Перестерігаю перед есконтом або приймацням векслів з моїм підписом від п. д-ра Теодора Міхаловського, бо таких не видаю.

Роман Лаврун.

Оповістка.

З нагоди вінчання Вп. Емілії Отрийсевої з Вп. Львом Яцковським, лікарем у Рожнітові, яке відбулося в Лідцішім к. Рожнітова 24. XI. 1938 р. зібрано 40 зол. на інвалідів УА. ВШвн. Жертводавцям складає щиру подяку УКТОДІ. 2849

МЕШКАННЯ

ОДНІМНАТНЕ МЕШКАННЯ з повним комфортом у новій каменниці від 1. січня 1939 р. до винайму. Інформації Товариство „Карпатія", Ринок ч. 38 ч. тел. 258-43, 258-92. 2850 1-1

КУПНО — ПРОДАЖ

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТИК, Байки 14, тел. 288-24. 2336 7—10

ПЛОЩА під будову 2-фронтова, 122 сажні на Богданівці, надається на склепи, вул. 281, Андрушків. 2813 2-2

РАДІОПРИЙМАЧІ до контакту, батерійні, грамофони, кружки, Дім Шопена, Львів, Сикстуська 11. Ціни фабричні! Український персонал! 2798 3-3

ШЛЯФРОКИ жіночі вовняні „камгатка" 9.80, мужеські „Сибір" 13.80—16.90, гарні піжами флянелеві і трикотові 9.80—10.90 — 11.80 та все на зиму „Астра", фабрика білля, Сикстуська 2. 2299 2-3

ФАБРИКА ТУТОК, запроваджена марна, комплетно влаштована та вантажне авто сказайно на продаж. „Діло" під „Авто". 2382 1-1

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Генрик Бощин, Легіонів 41, І. поверх. 19/55 8-16

ГЛІД, СПОРИШ, горобину, лікувальні рослини, чаюті, сухі, купує всяку скількість. Оферти „Mabor" Kuino, skrz. poczt. 63 2947 1-2

ПРОДАМ новий дім, півкомфорт в городі, Ольшинці 27 (бічна Генерала Івашкевича). 2844 1-1

МАШИНИ писальні: АДЛЕР українську польську, Корона українську, продає Іванишин, Городецька 28. 2843 1-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

КНИГОВОД-БІЛЯНСІСТ, був. член У. Г. А. закладає книги, переводить контролі, інвентури, сладжує білянси, полагоджує справи податків глядить посади або іншого спорідненого заняття зараз. Зголошення до адміністрації під „Книговод". 2808 3-3

МОЛОДА, метка служниця, вміє добре варити, шукає місця зараз у Львові. Ласкаві зголошення до Адміністрації „Діла" для „Гандзі". 2-2

АДВОКАТСЬКИЙ АПЛІКАНТ з 4-літньою практикою шукає посади. Ласкаві зголошення приймає: М-р Василь Максимець у Володимирі Вол., вул. Будківича 16. 2826 2-2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

МУЖЧИНА, років 39 на державній посаді (вища освіта) одружиться з жінкою пристійною, великих духовних прикмет. Зголошення: Kielce, poste restante для власника цинкового ПКО. 265.436 К. 2830 1-1

РІЖНІ

СТОЛЯРНЯ М. ФЕДИНСЬКОГО Львів, вул. Заблоцкевича 27, поручає по приступних цінах гуцульсько-мисливські уладження власних проектів, також галянтерію й інші модерні гарнітури. 2838 4-12

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизійніше направить українська фірма П. Карпишин у Львові вул. Домініканська ч. 7, 1080 83-0

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, миркові, проти усування матиці за гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 5-10

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ І ФАРБАРНЯ повідомляє П. Т. Клієнтів, що в цьому сезоні обнизила ціни на 50% на всілякі роботу, прання конюшина 10 сот. Марія Процикова, Вірменська 14. 2360 3-10

СКУПОВУЄМО ШКІРИ сирі всілякі: з звіріят, кріслиць, тхорів, лисів, кун, ніс, телят, худоби — всілякі вовни й ін. Платимо найвищі ціни. Гарбуємо — фарбуємо — Препарації мисливських трофеїв. Футрянні виправлені шкіри краєві, зворд. всілякі постачаємо. Гурт — детайль
Quality
Правильні цінники — марка.
Polska Centrala Skór i Futer Sp. z o. o.
Poznań, ul. M. Focha 27—31

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 2297 6—10

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна як нові на різні ціни, гарантовані продає найдешевше та міняє, купує Ганяя, Львів, Пілсудського 21. І. п. 2348 9-10

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівничо заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сеняевича ч. 8. 2818 2-0

РОЗВОДИ в Духовному Суді провадить і у справах розводових інформує консисторський оборонець Павло Денисенко, Варшава, Вєлульна 60/4. 2824 1-2

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на найновіші бельові матеріяли. Телефон 114-58. 2834 1-3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

лікар недуг шкірних,

венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистант д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56

Тел. 114-44.

Д-р Ірина Сімович

ординує в недугах шкірних і венеричних та лікар. косметики.

При вул. Городецькій 53 а, II. пов.

щодня крім неділь і свят від 3—5 попол.

Тел. 274-36. 7—10

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Француза, однокий радикальний і випробований засіб (натирання) против

РЕВМАТИЗМОВІ

кольок з причини простуди, пострілові, ішіясові і ін. Дістанете в аптиках.

Вир.б і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, Коперника 1. ч. 2343 2—9.

Оголошення.

ЛЯЛЬКА

МА - МА

Пьондинка з синіми очима, прегарно одягнена. Рухається, сидить і стоїть! Коло пів метра висока.

Голосно говорить і виразно „Ма - Ма" „Ма-Ма". Ціна ляльки в деревяній коробці Тільки 4·65 зл. З ляльки 8,95 зол. Платиться при відборі. Адресуйте:

Д. ДОБРЖИНЬСКІ

Варшава, Соснова 10-4.

Користайте

з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.

Перфумерія С. ФЕДЕР

ТЕПЕР ЛЬВІВ

СИКСТУСЬКА 2.

10 кроків від правого рогу Легіонів.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вписи студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання з різних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють вишколених для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та переробка садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Мисливство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На першу відповідь приспайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut. Podebrady, Zámek, Tschechoslovaquie.

ПРИКРАСИ І СОЛОДОЩІ НА ЯЛИНКУ дешево просто з фабрики. Люксусовий комплет ялинкових прикрас до пільовитого украшення ялинки містить коло 150 штук прегарних, багато-колірних, мистецьких декораційних шиляних прикрас з лискучим брокатом, золоті і срібні гірлянди, англійське волосся, шихові нитки, холодні вогні, свічки, ліхтарики, сніг, ледові сопляки, які трискають світлом, бомби шасти, шилені палочки в перепаками разом з прегарним рефлекторові, із чарівним блеском, на верху ялинки і інші новинки. Ціна комплету гат. „ЛЮКСУС" вол. 7.95; гат. „Екстра" вол. 9.75; гат. найбільший, вибагливий з великими бомбами і 3 рефлекторами вол 11.85. До кожного комплету даром додаємо книжечку Коляди і пісні для упримнення свят-вечора. Висилаємо почтою в скриночці, в безпечнім опакуванні. Платиться при відборі. Адресуйте: Д. ДОБРЖИНЬСКІ, Варшава, Соснова 10 (ріг Злотей). 2639 1-1

ВИБАГЛИВА ГАЛЯНТЕРІЯ

Для жінки: Вовняні панчохи, вовняні рукавички, вовняні жакети, шовкове біляно „Бехера", вовняні реформи.

Для мужчини: Сорочки Опуса, вовняні пульовери, біляно Єгера, дешеві комплети, Англійські шалі

в найбільшім виборі по найнижчих цінах тільки в ДОМІ МОДИ І ГАЛЯНТЕРІЇ

Льва Лєвена

Берке З. Станиславів Ринок 15.

Дає 1 відс. п. на „Рідну Школу".

Диванн, тапчани, меблеві матеріяли тапети і т. п.

Проектування і виконання комплетного кутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столяр.

Т. Кисяк і сини

ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.

1784 Тел. 240-09 і 219-85. 9-0

Королева фарб до волосся.

ФАРБА, ЯКА ВІДМОЛОДЖУЄ СВІТ.

18 гарних природних відтінків.

Французький виріб.

Домагайтеся в першорядних фризієрських сальонах. Звертати увагу на фабричний знак „3 головки" з написом Insulax.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії (Steinway & Sons - London), Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. п.

Виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського 17.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. АДВОКАТІВ

При закупі паперів і бюрових артикулів за зол 10.— додаємо ЗАДУРНО великий адвокатський термінар.

А. С. Шафі с-ка Львів Трибунальська 16

Найдешевші меблі

в українській кооперативі АРХО

Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

ЕКО

це добрі батерії українського виробу

ЕКО, Львів, Потоцького 58.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

виконує першорядно всякого роду МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ ТА ФУТРА

Ціни найдешевші.

Володимир Гаврисьо

2790 Львів, Сикстуська 43 Ц. 3-10

НАЙКРАЩІ МЕБЛЕВІ ВИРОБИ

тільки в єдиній українській робітні поручає по найдешевших цінах

А. Ільків

Львів, Лєнартовича 4 (Товіцького 12)

Всякі тапіцерські роботи

виконує солідно і дешево

Арт. тапіцерсько-декоративна робітня

П. БОЧИЛЮК і І. ОГОРОДНИК

Львів, Сикстуська 48, тел. 113-39.

На складі тапіцерські меблі.

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166

Станиславів, 3-го Мая 12.

УВАГА! Довголітній практикант віденської тапіцерсько-декоративної робітні відчинив власне підприємство під фірмою

І. Бабій ЛЬВІВ, Лєнартовича 20.

виконує: тапчани, клюбові гарнітури, патентові фотелі до спання і ін. 7-10

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 5 сот.

Gazetowa książka nadawcza

оправлена (120 картон) зол. 2.50

оправлена (200 картон) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa

на 480 почт. урядів зол. 2.50

на 960 почт. урядів зол. 5.—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35

1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах . вол. 0.60

1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по купно, продаж,附лами і т. п. . . . . вол. 0.10

шукаючі праці . . . . . вол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—

Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—

Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—

Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10

Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Ч. 271 (15.072). Львів, в'второк 6. грудня 1938. Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504 060.
„ Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартерічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕ. ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Єпископ Діонізій Нараді обняв адміністрацію хустського єпископства.

Єпископ Нараді, що минулого тижня прибув до Хусту, офіційно обняв своє становище. В суботу відбулась у його честь академія в театральній салі; промову виголосив секретар премієра ред. Рогач.

В неділю парох Хусту святочно впровадив Єпископа до церкви. У інституції взяли участь представники карпатоукраїнського та центрального уряду, багато духовенства та маси віриих. Єпископ відправив архиерейську Службу Божу, проголосив церкву єпископським собором, а опісля виголосив проповідь та дав благословення.

Населення Карпатської України виявляє щиру радість, що його духовним провідником став відомий, заслуженнй український патріот. Як відомо, перед евакуацією Ужгороду тамошній єпископ Стойка — що залишився під мадярським панування з огляду на свої мадярофільські переконання — запропонував, що вишло до Хусту свого представника, але мін. Ю. Ревай не погодився на те.

У ХУСТІ ПОВСТАНЕ ВАСИЛІЯНСЬКИЙ МОНАСТИР.

З Карпатської України наспіла вістка, що ОО. Василіяни задумують побудувати у Хусті величаву церкву та монастир. Як відомо монастир ОО. Василіян на Чернечій Горі в Підмонастирі коло Мукачева, над рікою Ляторицею, лишився на українському боці. Монастир на Чернечій Горі — найстарший у Карпатській Україні, має цінну бібліотеку — найбільшу на всю Карпатську Україну.

Карпатська Україна вдячна

НІМЕЧЧИНІ И РУМУНІ ЗА ДИПЛЬОМАТИЧНУ ПІДТРИМКУ.

ІНТЕРВЮ ПРЕМІЄРА О. Д-РА ВОЛОШИНА.

Премієр о. д-р Волошин дав кореспондентові румунської пресової агенції інтервю, в якому підкреслив, що Карпатська Україна завдячує чимало Німеччині, а головно вождові німецького народу Гітлєрові. Завдяки Німеччині, Карпатська Україна зберегла незалежність; сама вона не мала стільки сил, щоби оборонити себе перед захланним сусідом.

Карпатська Україна завдячує чимало і Румунії, яка в найтяжчих хвилинах не солідаризувалася з ревіндикаційними плянами деяких сусідів, а навпаки — помогла Карпатській Україні перебороти перші труднощі у прохарчуванні з огляду на перерву комунікації зі Словаччиною. Карпатські українці вдячні обом державам за їхню поміч.

Інтервенція британського амбасадора у Римі

У СПРАВІ ІТАЛІЙСЬКИХ РЕВІНДИКАЦІЙ ДО ФРАНЦУСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.

Британський амбасадор у Римі льорд Перт відбув нараду з мін. Чіяном у справі протифранцуських демонстрацій. Він мабуть не зложив ніякого формального протесту, лиш висловив здивування та звернув увагу, що італійські претенсії не годяться з недавно підписанним англьо-британським договором, який гарантує „статус кво" на Середземному морі.

Мін. Чіяно відповів, що мусить порозумітися з Мусолінієм, заки зложить заяву у цій справі.

ПРОТЕСТ ФРАНЦУСЬКИХ ГОСПОДАРСЬКИХ КОЛ.

Торговельна палата в Перпініяні ухвалила резолюцію, в якій противиться зусиллям відібрати Франції якунебудь частину її заморських володінь та домагається, щоб уряд не приступив до ніяких переговорів у подібних справах.

ІТАЛІЙСЬКІ ДОМАГАННЯ БУДУТЬ ПРЕДМЕТОМ ФРАНКО - НІМЕЦЬКИХ РОЗМОВ У ПАРИЖІ?

Деякі французькі кола натякають, що підчас побуту мін. Рібентропа у Парижі, прем. Далядіе запитає його про становище німецького уряду до італійських територіяльних домагань.

БУРХЛИВІ ПРОТИІТАЛІЙСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ НА КОРСИЦІ ТА В ТУНІСІ.

35.000 маніфестантів демонструвало перед італійським консулятом в Аяччіо (Корсика). У бійці з поліцією ранено кілька осіб. У консуляті вибито всі шиби. Подібні демонстрації відбулися в Тунісі, де маніфестанти знищили італійську книгарню та контору італ. летунського товариства. Найбільш агресивности проявили молоді корсиканці.

Міністр маринарки Кампенші, родом з Корсики, вислав корсиканцям телеґраму з висловами солідарности.

Італія домагається Мальорки і Картаґіни.

ТА КОНТРОЛІ НАД ТУНІСОМ І ЗАЛІЗНИЦЕЮ ДЖІБУТІ—АДІС АБЕБА.

...тверднть „Сандей Діспеч", підчас найближчої візити Чемберлена в Римі, Мусоліні предложить йому домагання, щоб

1) Італія затримала Мальорку на деякий час;

2) до контролі над Суезьким каналом допущено італ. представника;

3) змінити статут італ. громадян у Тунісі; це далоб Італії фактичну контролю над тим краєм:

4) Італія обняла контролю над залізницею Джібуті—Адіс Абеба;

5) Італія дістала пристань Картаґіну в Тунісі;

6) уряд з Бургосу дістав комбатантські права, ще заки всі чужинці-добровольці виїдуть з Еспанії.

Чи Ви вплели вже свою нитку у прапор „Просвіти"?

Премієр, парлямент, преса й автономія.

Варшава, 4. грудня 1938.

Минула субота показала, що новий польський сойм має в собі більше „бунтарського" духа, ніж того можна було сподіватися.

Ще напередодні, у пятницю після дуже короткої заяви премієра Складковського та дуже довгого експозе віцепремієра Квятковського, висловлювали найкраще поінфрмовані польські журналісти здогад, що субота, як перший день буджетової дискусії, буде днем проби й досвіду для сойму, уряду, політиків і цілого краю. Сойм справді пробував доказувати, що вміє і критикувати. І хоч переважали в ньому голоси захопленої своєю ролею озонової братії, то проте до голосу дійшла також поважна опозиція, маніфестуючи, місцями навіть демонстраційно, своє негативне відношення до того всього, що у нинішніх часах привикли називати в Польщі „тотальняком".

Субота була сірим, мрячним днем. На посольській трибуні ставали один по одному нові посли і виголошували свої — як можна було зауважити — дбайливо в хаті приготовані промови. А проте в соймовій атмосфері відчувалося багато електрики. Премієр раз-у-раз нотував гострі вислови критики. Трафаретна однаковість озонових заяв не зуміла замазати справжніх, оригінальних, сміливих заяв, що їх мало хто по останніх виборах міг очікувати. Журналісти вдоволено всміхалися, заповнюючи льожу, бо вражінь було багато.

Перш за все здивувала усіх відчитана ген. Скварчинським декларація. Здивувала не змістом, але власне формою, бо, як відомо, не було досі у парляменті звичаю читати промови. Навіть 73-я ст. соймового правильника, що актуально обовязує, не дозволяє читати ніяких деклараций, а промовці можуть лише послуговуватися цитатами чи записками. Зміст декларації, не менше неясної, як і неоригінальної, декого розчарував, а багатьох заскочив. Заскочило слухачів передовсім неясне поставлення справи **зміни виборчої ординації.** В кулюарах говорили негайно після виступу шефа Озону, що ординація, яку приготовляють, може всіх ще більше заскочити, як вереснева ліквідація „Славкового сойму".

Не треба хіба казати, що всі озонові заяви чи промови, навіть такі бліді, як вчорашній мрячний день, викликували бурю диригованих оплесків з лав, на яких розсівся Озон у цілій своїй 70-відсотковій величі. Найголосніше оплескував декларацію ген. Скварчинського **сам премієр** ген. Складковський, який виразно пануе у соймовій салі, не відповідаючи — всупереч свому звичаєві — навіть на найгостріші питання, що їх спрямовують опозиційні посли на його адресу. Коли опозиція атакує премієра, премієр байдуже похилює голову й завзято щось нотує; коли кінчить промову якась грубша риба (нефортунне порівнання, бо, як відомо, риби не мають власного голосу, але...) з офіційного табору, — п. премієр голосно бє браво. Робить це правдоподібно як посол каліської землі... Зрештою, дух останніх декретів висить у неакустичній салі варшавського сойму надто непокоюче, щоб можна було думати чи говорити про **правдиву** критику премієра чи його товаришів з кабінету. І коли відважніші посли, що просмикнулися крізь містерне сито виборів, починають сміливіше виступати з докорами, то ні на мить не забувають сказати також бодай кількох компліментів для премієра, що звик до одностроїо, військового тону і добре памятає те, що йому закидають.

З позавозонових промов найцікавіші були виступи незалежного посла **Штоха**, який атакував міністра Квятковського за нереальність його господарського плану, розрахованого на 15 років. Далі — тиха приповідка **ген. Желіговського** про схожість ролі уряду супроти села до ролі несумлінних няньок (це порівняння викликує загальні дотепи, прем'єр прозваний „нянькою" — з гумором гратулює такоїж назви мін. Понятовському) і врешті д. гострий формою та змістом виступ посла **Дудзінського** з „Ютра Праци", який боронить полк. Славека, атакує нефаховість прем'єра та у формі реторичних питань, спрямованих до нього, інформує послів м. ін. про те, що „соймові галерії обсадили тайняками", що „при вході до сойму контролюють торбинки панам" та „що такі методи адміністрації не виховають Польщі героїв".

Перший виступ ендецького перебіжчика п. **Шталя**, який шабльонівою філіпікою намагався боронити культуру, а скінчив полемікою про те, чи посли з ОЗОН-у є „залежні", закінчився фатальною гаффою: п. Шталь підніс на кінці промови оклик у честь Обозу... Народового (стара привичка?), і щойно після констернації салі притишено поправив: Обозу Зєдноченя Народовего...

Після того прийшла перерва, підчас якої пішли розмови на тему: що скажуть українці?

На виступ українських послів усі чекали з помітним зацікавленням. **Справа автономії в Галичині** нікому з поляків не до вподоби, але всі вже починають відчувати бодай **пер аналогіям**, що деякі погляди в політиці само життя драстично кореґує...

Правда, на престіж і діяльну силу теперішньої Української Парляментарної Репрезентації ніхто з поляків у Варшаві не покладає стільки віри, що колись. Саме підчас промови українського промовця появилися на посольських лавах свіжі примірники виленського „Слова" з актуальним телефонатом гр. Генрика Лубенського, варшавського кореспондента того щоденника, який автономічні постуляти українських послів випередив такою характеристичною інформацією:

„Для нікого не є тайною, що ситуація УНДО ніколи не була така трудна, як тепер. Є це лише **консеквенція сучасної польсько-української дійсности.** Політику сперту на засади польсько - українського порозуміння з 1935 р., щораз важче адержати. Дуже мала фреквенція українських виборців підчас останніх виборів була свого роду висловом недовіря для досьогочасної політичної лінії УНДО. На труднощі УНДО вказує також консолідація українських партій поза УНДО-м, що виступає чимраз ясніше.

Не бажаючи дати себе переліцитувати опінії, УНДО буде дуже активно виступати в пярлямент в імені українського населення. Найважнішим постулятом, що його висунуть, буде „справа автономії".

Такий коментар не міг, зрозуміло, піднести позиції українських послів, що — треба це обективно підкреслити — промовляли рішуче, цитували багатий фактичний матеріял з терену, який викликував з польського боку бурю протестів, вульгарних епітетів та несальонових вигуків.

Кажучи про враження, що його викликала заповідь зголошення внеску про територіяльну автономію, вкажемо на коментар „Курієра Польского": „...Сойм прийняв цю заяву великим галасом і протестами. А проте **українська декларація впала зі соймової трибуни і буде ділати в краю та за кордоном.** В таких відносинах не введе ніякої зміни ані виступ одного з керманичів ОЗОН-у п. Деллінґера, що насильно атакував українців, ані чергова промова президента м. Львова пос. Островського, що демонстраційно „простягнув руку" українському „людові". Надходять часи тверді і навіть небезпечні для народу і суцільности держави"...

У світлі такого обективного ствердження стає ясно, що на ділі польська сторона нарешті починає розуміти, що українська проблема стає таким „політікум", якого не можна закрічати ані промовчати.

КТВ.

КІР
ЛЬВІВ, Уйського 6. Тел. 260-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ

Словянський Інститут і ми.

Прага, кінець листопада.

У Празі існує від кількох літ Словянський Інститут — установа дуже поважна й солідна. Його завданням є ширити та плекати ідею словянської взаємности, головно на полі культурнім, тому й серед його членів знайдемо представників усіх словянських народів, у тім числі й українців. Інститут розвиває досить жваву видавничу діяльність і придержується також на цім полі засади повної рівноправности всіх словянських мов, видаючи наукові праці не тільки чеською та словацькою, але також польською, російською й українською мовою. Останньою його українською публікацією була докладніше зрецензована на цім місці праця Івана Панькевича про українські говори Закарпаття.

Інститут улаштовує також товариські сходини у своїй прегарній домівці в колишній Льобковіцькій палаті. На цих сходинах читають насамперед реферат, потім подають чай, і тоді відбувається дискусія з приводу прочитаного реферату. На сходини допускають не лише членів Інституту, але також гостей, з чого найбільше користає студіююча словянська молодь. Але також чужинці, що прибувають до Праги й цікавляться словянськими справами, відвідують ці сходини, бо тут вони найлекше можуть побачитись із потрібними людьми й дістати від них інформації такі, які їх цікавлять. А що Словянський Інститут є установою напів урядовою, то на його „дебатні вечорі" приходять також представники чеських міністерств і словянських посольств — польського, югославянського, болгарського. Словом, ці сходини належать до найвизначніших товариських уладжень у Празі та відограють свою ролю також у політичнім житті. Не можна сказати, щоб тут творилась історія, але деякий вплив на хід історії, принайменше на творення громадської опінії, вони безперечно мають.

Дивним дивом українські кола ці сходини начеб-то навмисне бойкотують. Рідко коли можна тут побачити когонебудь із визначних старших українців, а щодо молодших, то вони, здається, й дороги сюди не знають! А шкода! Коли не в рефератах, то в дискусіях тут досить часто порушують українські питання, і порушуються в не дуже-то прихильнім або й у зовсім неприхильнім для нас дусі. Бо промовляють на ці теми москалі або москвофіли з Закарпаття — а інші гості слухають і мимоволі надихуються „духом особенним". Далі наведемо кілька прикладів, із яких читач сам переконається, як ревно ці сходини використовуються для протиукраїнської пропаганди і що з того потім на ділі виходить.

*

Перед кількома місяцями в наукових колах була наробила великого галасу „ревеляція" французького слявіста Андре Мазона, що „Слово о полку Ігоревім" є не що інше, як фальсифікація, підробка, от як славнозвісні підробаєні чеські рукописи Кроледвірський та Зеленоґірський. Українські кола на це „відкриття" не звернули уваги, але тим більше схвилювались кола російські. Професори російської мови й літератури у Карловім університеті, п. Е. А. Ляцкій, зараз зголосив реферат на цю тему у Словянськім Інституті — і вечір видався один із найжвавіших у цілім сезоні. Проф. Ляцкій, правда, не знав, чим проф. Мазон аргументує свою думку про неправдивість „Слова", бо про це була лише коротка замітка в паризькім російськім часописі. Та дарма! Де бракувало матеріялу для чисто наукової дискусії, там Ляцкій уживав патріотичних аргументів. Він довго й широко розводився над тим, як повстало „Слово", хто його складав, хто і як досліджував (при чому не забув згадати, що Перетц його занадто „українізував"), потім закінчив гучною фанфарою :„Хто виступає проти „Слова", той виступає проти Росії, той виступає проти словянства!"...

На це — шумні оплески. Потім чай. А потім дискусія. Чехи завважили слушно, що коли не знати, що власне твердить проф. Мазон, то нема про що дискутувати. Але знайшовся якийсь „карпаторуський" студент, слухає проф. Ляцкого, який розпалився патріотичними вигуками свого професора й висловив йому найсердечнішу подяку за добру науку, за те, що він у своїх викладах і тут у своїм рефераті просвітив їх щодо приналежности до „великої русскої культури", що відкрив їм очі на цей памятник тої культури, що вивів їх із темноти до світла. Говорив студент незле, до того доброю чеською мовою, так, що присутні залишились під враженням „русскости" Слова. А з українців ніхто й не обізвався в оборону українськости „Слова" — бо нікого з українців на цих сходинах не було.

Ще один приклад. Минулого тижня мав президент Словянського Інституту проф. М. Мурко виклад про славного вченого Ватрослава Ягіча, який саме перед 100 роками народився. Проф. Мурко, сам родом хорват, знав дуже добре свого великого земляка і міг про нього оповісти не лише на підставі друкованих споминів Ягічових, але й на основі власних спостережень та вражінь. Виклад вийшов дуже цікавий, розтягнувся на два вечорі і викликав дуже живу дискусію. Між іншим проф. Мурко торкнувся відношення Ягіча до Росії і при цій нагоді підкреслив, що хорватського вченого підчас його побуту в Петербурзі дуже немило вразила політика царської влади супроти України. Ягіч зазначує у своїх споминах, що переслідування всього українського царською владою „примушує українців шукати союзників скрізь, де вони їх знайдуть" і що булоб далеко розумніше піти на необхідні уступки, а коли треба, то й перетворити Росію на федеративну державу. Проф. Мурко зацитував цей уступ лише з наукової обективности й ніякого особливого значіння йому не надавав, але...

Але в дискусії зголосився до слова доцент Панас, карпаторуський москвофіл, і заступився за „честь" проф. Ягіча, щоб булось хто не подумав, що покійний великий славіст був українофілом і підтримував український сепаратизм. Що написано в Ягічових споминах того Панас не може викреслити, але зате він згадав інші факти: полеміку проф. Ягіча з проф. Смаль-Стоцьким з приводу української граматики останнього, далі розізнання Ягіча в справі меморандума галицьких українців підчас світової війни. Вийшло, що Ягіч ніякої України й ніяких українців не знав і не хотів знати, бож ніякої України „не було, нема й не буде". Правда, проф. Мурко відповів Панасові дуже лагідно, але й дуже виразно, що мови й народи творяться не фільольоґами, а життям та історією: наука, мовляв, знає, що всі східно-словянські мови належать до одної родини, але життя та історія витворили самостійні літературні мови російську, українську, білоруську. І наука проти цього не може нічого вдіяти. Отже добру відповідь Панас дістав, але не від українця, а від хорвата, який щасливою нагодою був такий обективний, що відповідь схотів і зумів дати. А що, колиб проф. Мурко був мовчав? Залишилисяб присутні під враженням Панасового виступу.

Та чи вартож на всяке гавкання відповідати? — спитає дехто. Чи не краще триматись відомого прислів'я, що одно звірятко бреше — а вітер несе? У тім-то й річ, що „вітер несе", навпаки — безнастанне гавкання на одну нуту приносить свої овочі, й овочі для нас досить гіркі. Так воно тепер вийшло і з урядовою назвою Закарпаття, коли справа цими днями наново рішалася. Чехи свого часу були встановили — „за доброю російською традицією" — назву Підкарпатська Русь. Німці перекладали „Карпаторуссіянд" — і баламуцтво ширилось повних 20 літ. Нарешті прийшло щастя в нещасті. Закарпаття дістало автономію, позбулось великої частини москвофілів, просто за ніч зукраїнізувалось і стало всюди називатись: Карпатська Україна, Карпатен-Україна. Перед тижнем автономний статут Закарпаття розглядали у празькій соймовій комісії. На чергу прийшло й питання назви. Міністр Ревай, добрий українець, хоч і бувший соціяліст, висловився за назвою „Карпатська Україна", але його товариш міністр Бачинський, закарпатський москвофіл, боронив старої назви „Підкарпатська Русь". Соймова комісія послухала Бачинського, а не Ревая, і залишила стару назву. І знову в урядовій термінольоґії, пресі та громадським житті лунає стара, вигадана в царськім Петербурзі, для нас образлива назва. Правда, остаточне вирішення цієї справи полишено закарпатському краєвому соймові, та хто знає, як воно ще й там обернеться.

А всьому виною абсентеїзм наших людей, їх нехіть до товариського життя, до навязування й підтримки звязків із зовнішнім світом, до використовування кожної слушної нагоди,

щоб пропагувати українську справу, український погляд на річі. Або сидять у запічку — або варяться у власнім соку, танцюють „шерочка з машерочкою", обнюхують один другого — але на свіже повітря, між люди, в широкий світ ані ногою! Це називається плекати свою самобутність і не піддаватися спокусам грішного світу.

*

А накінець трохи гумору.

Хочете знати, звідки беруться карпаторуські студенти, що розпинаються за російськістю „Слова о полку Ігоревім", доценти Пр наси, що беруть Ягіча в оборону проти підозрінь в українофільстві, міністри Бачинські, що протестують проти надання Закарпаттю назви „Карпатська Україна"?

Перед світовою війною жив у Києві заможний молодий поміщик Б. Щоб не ходити без діла, він записався до канцелярії куратора шкільної округи й навідувався туди щотижня або що-місяця. Одного дня приходить він до свого бюра і знаходить у себе на столі запрошення негайно прибути до канцелярії генерал-губернатора. Іде туди, заголошується у відповідного референта й питає, в чім річ. А той виймає з бюрка закордонний пашпорт на ім'я пана Б. і каже йому, щоб негайно пакувався, бо завтра має їхати за кордон. „Але я зовсім не збираюсь за кордон!" — „Байдуже. Мусите їхати. Урядова справа". Отже Б. пакується і на другий день приходить до канцелярії генерал-губернатора. Тут йому подають пакет із грішми — було їх 150.000 — і кажуть їхати до Львова, дискретно розшукати там д-ра М. і передати йому гроші. „Дати вам росписку?" — „Ні, не треба. Ми знаємо, що маєте маєтку більш як на 150 тисяч". Пан Б. їде тоді до Львова, розшукує д-ра М, передає йому гроші й вертається до Києва. Таких подорожей між Києвом, Львовом і потім і Прагою пан Б. відбув кілька — доки війна не перервала це приємне подорожування. Тепер п. Б. живе десь на еміграції, коли досі не помер.

А чортове насіння, посіяне за ці гроші, росте ще й донині.

А. Григорович.

(не фарба!) жур. В. ПАУЛЬЗЕРСЬКОГО привертає СИВОМУ ВОЛОССЮ ДАВНІЙ КОЛІР

а Mag Кр. 1 усуває перхоть і хоронить волосся перед випадом.

Всіх, що досі не одержали нашої ощадностевої однодівки, просимо відібрати її у

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Гродзіцьких 1. І.
Тел. 292-15 і 200-15.

або у наших сьоми відділах (Борислав, Перемишль, Самбір, Сокаль, Станиславів, Стрий, Тернопіль).

З польської преси.

Нова хвиля в акції

За спільним польсько-мадярським кордоном.

В попередньому числі „Діла" писали ми про сенсаційну інтерпеляцію посла Дудзінського у польському соймі у справі Карпатської України, чи радше у справі спільного польсько-мадярського кордону. Коли взяти під увагу появу у польській пресі статтей на цю саму тему, то доведеться ствердити приплив нової хвилі в польській акції за прилученням Закарпаття до Мадярщини. П. Адам Равіч Олдаковський у статті п. н. „Закарпатська Русь при Мадярщині — це необхідність великодержавної Польщі", зміщеній в **„Часі"** (ч. 231 з 2-го грудня ц. р.) навівши статтю німецького журналу „Ді Вельтвохе" п. н. „Українська проблема та її значіння", пише:

„Ця тенденційна стаття, що є глумом із правди, мусить бути пересторогою для нас усіх, що може занадто віримо, й освідомленням, що стрічає нас не зовсім відповідний реванж за нашу зичливість, але найцінніше те, що виходить на яву справжнє значіння Закарпатської Руси, як підстави руху, що мав би відібрати нам, як це видно з уміщеної у „Вельтвохе" мапки, цілу Волинь, цілу Східню Галичину і частину Полісся, прилучуючи до Великої України понад 100.000 км². наших земель. А тепер гляньмо, як проблема Закарпатської Руси виглядає направду..."

І пише п. Олдаковський про те, що закарпатська людність висилає до Ужгороду меморіяли з проханням, щоб прилучити Закарпаття до Мадярщини, про такі самі меморіяли „американських карпаторусів" до Польщі, про маніфестації „карпаторуської" людности на користь Мадярщини, про потоки крови розстріляваних „карпаторусів, яких 75 відсотків хоче злуки з Мадярщиною" і які прислали вже Польщі понад 500 петицій у тій справі...

„Чи великий польський нарід — питається після того всього п. Олдаковський — має байдужно глядіти на ті кривди? Чи в тих обставинах відмову від допомоги і навіть деякого риску не можна би назвати втечею від найкращого обовязку? Чи вільно нам думати інакше, ніж так, що захоплення північної Мадярщини з Кошицями, Ужгородом, Мукачевом — це етап до привернення історичної польсько-мадярської границі?

„Коли впадуть сніги, які автоматично перетнуть сполуку здовж Карпат, ця країна з допомогою неминучих зусиль мусить вернутися в руки Мадярщини, створюючи ту опору, якої так бракує обом народам і яка в молодих поль. і мадяр. поколіннях при верне ту давню, з минулих віків, певність себе і свідомість ролі Польщі над Дунаєм і Мадярщини над Вислою.

„І мадяри і поляки мусять за всяку ціну перевести свою волю і привернути спільну історичну границю. Це наказ теперішньої хвилини й історична вказівка, без виконання якої ми не тільки не могли би засвітити особливо сильним світлом національної динаміки, але булиб засуджені незмінно на те, щоб відступати назад за те, що не зуміли станути на висоті історичного покликання. Мадярщина і Польща мусять бути сильним сволоком відновленої будівлі Середньої Европи."

„Ніякі зусилля неприхильних або ворожих сил не можуть знищити підстав до могутности Польщі, не можуть відрізати нас від того незрадливого союзника. Мадярщина на Закарпатті — то польські впливи на Адріятику, — то мадярські впливи на Балтику — то рівновага сил у Середній Европі. Від спільної границі в Карпатах і на Балтик і на Адріятик веде однаково довгий шлях — 800 км."

П. Олдаковський є тої думки, що добро Европи вимагає, щоб шлях Балтик—Адріятик знайшовся в руках „пружних народів, здібних відперти всякі затії".

Для цілости картини, що польська преса пише про Карпатську Україну, варто навести такий уступ зі статті **„Дзенніка Познаньского"**:

„Виміна тостів у Хусті між премієром Підкарпатської Руси Волошином і висланником німецького уряду Гофманом дивно збіглася з вісткою про румунську нафту, яку німецький Райх має намір спроваджувати спеціяльним підземним руропроводом з Плоешті під Букарештом через Підкарпатську Русь, Словаччину й Моравію до своєї країни. Тепер вже ясна та прихильність, з якою німецька преса слідкує за всім, що діється на Підкарпатській Руси. Досі говорили тільки про ідеольогію, про необхідність будувати Україну, щоб розбити Совітський Союз, тепер виходить наверха звичайний інтерес. Додаймо ще, що в найближчому часі в найдивоглядніщій у світі столиці держави, в місті, що не має ані залізничої сполуки зі своєю країною, в якому нема власної телефонічної централі, ані летунського майдану, в місті, в якому премієр урядує либонь у погідні дні під шатром на лісній поляні, німецький Райх іменує свого військового аташе.

„І одночасно на границі тієї дивної держави діються такі речі, як масова втеча до сусідних держав, особливо до Мадярщини. Одночасно з тієї держави сотні телеграм пливуть до президента Р. П. і до регента Гортія з проханням за опіку. В тій самій „державі", яку треба на гвалт доживлювати спроваджуваною з Румунії кукурудзою чи надсиланою без мита з Мадярщини пшеницею, премієр Волошин говорить про суверенність. Це або нужденна комедія або якесь трагічне непорозуміння."

Не треба хіба виказувати, кілько правди в цілій цій писанині, яка покористовуючись неправдою — брак залізниць, шатро на лісній поляні! — хоче взяти на глум Карпатську Україну. Але „Дзеннік Познаньскі" даремно затурбувався. Хто знає, чи тому німецькому військовому аташе не мило буде посидіти трохи на лісній поляні в Хусті після побуту в задушливих столицях усяких великодержав. Отак при китиці винограду можна відпочити від великої політики й воєнних алярмів. А щодо тої бідноти молодої держави, то карпатські українці напевно повторяють собі віршик з колишньої читанки до народньої школи:

Наша хатка — мов палатка,
Хоч непоказненька
Небогата, дерев'яна —
А своя рідненька.

—o—

ХТО БУДЕ ТРЕТІМ ЧЛЕНОМ УРЯДУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ?

„А-Зет" ч. 285 з 3. ц. м. подає вістку, що як третього міністра до уряду Карпатської України крім премієра о. д-ра Волошина і мін. Ревая намічено посла д-ра Косея (члена кол. аграрної партії та однодумця дотеперішнього мін. Бачинського — Ред.). Одночасно той часопис подає, що для повного закріплення ладу й безпеки в Карпатській Україні ген. Сватек дістане окремі повновласти.

РАҐЛЯНИ чоловічі від зол. 50·— ПЛАЩІ жіночі від зол. 60·—

поручає

ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

Тани поділять.

Варшава, 2. грудня.

„Діло" подало вже передучора (за луцьким „Жицем Католіцкім") вістку, що з днем 1. січня 1939 два волинські повіти, а саме **любомльський і ковельський** будуть вилучені з меж волинської православної епархії і прилучені до епархії варшавсько-холмської.

Дозволимо собі тут пригадати, що ще 17. вересня ц. р. подали ми у „Ділі" вістку, за якою „військові кола — як тоді говорено — видвигають проект пересунути межі люблинського воєвідства на схід, за Буг, для поширення східного передпілля майбутнього ЦОП-у".

На основі достовірних інформацій можемо тепер додати, що проект поділу Волині під церковно-адміністраційним оглядом — **близький реалізації**, тимбільше, що проти нього не виступив навіть **митрополит Діонізій**, ані **собор епископів**, що згідно з буквою нового декрету мають до дня 18. листопада 1940 р. устійнити число і територію поодиноких православних епархій.

Але справа територіяльних змін у Православній Церкві в Польщі не обмежиться, як кажуть, до Волині. Саме сьогодні появились у Варшаві чутки, що така сама доля чекає також два поліські повіти: **берестейський і кобринський.**

Вказує це виразно на те, що ініціятором нового поділу не є лише сама духовна влада. Можна би ще собі уявити, що митрополит Діонізій захоче якихсь територіяльних уступок від волинського архиеп. Олексія, але щоб такого самого вимагав митрополит від поліського архиеп. Олександра — повірити годі.

Щодо наслідків такого поділу для нас, українців, то ми не поділяємо песимістичної опінки того факту у передучорашньому „Ділі". Навпаки, **партикуляризм** поодиноких православних епархій — на нашу думку — принесив нам неразу шкоду.

Фа-ський.

Українці домагаються автономії.

ЗВІДОМЛЕННЯ ІЗ ЗАСІДАННЯ ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ В СУБОТУ З. Ц. М.

Цілоденне суботнє засідання сойму заняла ґенеральна дебата над буджетовим преліміна-рем. У нарадах взяли участь члени уряду а пре-мієро:і Складковським і віцепремієром Квятковським у проводі.

ВИЯВ МАДЯРСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ПРИЯЗНИ.

На початку засідання маршал **Маковський** відчитав привітну телеґраму, що її в імені мадярського парляменту надіслав предсідник палати депутованих у Будапешті **Юлій Корніс.** Маршал Маковський вислав телеґрафічну подяку за привіт, який сойм приняв ґучними оплесками.

ТРИЦЯТЬДЕВЯТЬ ДЕКРЕТІВ.

З черги маршал подав до відома сойму, що в часі від дня розвязання попереднього сойму до дня скликання нового появилося 39 декретів президента держави, виданих на підставі ст. 55 конституційного закону. Всі ті декрети відчитано в соймі.

„МИ ДОВЕРШИЛИ ВЖЕ ДІЛА НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ.

Промова шефа Озону, ген. Скварчинського.

В дискусії над проєктом скарбового закону з буджетовим прелімінарем на 1939/40 рік перший забрав слово шеф Озону й голова озонівського парляментарного клюбу ген. Скварчинський. Ствердивши, що польська держава, кермована по думці засад нової конституції, є суцільним організмом, що має сильний хребетний стовп державної влади, ґен. Скварчинський висловив признання для війська, зокрема для головного вожда, маршала Сьміґлого-Ридза і для міністра Бека, як керманича польської закордонної політики, що „в цьому році осягнула великі успіхи".

„Географічне положення Польщі — казав ґен. Скварчинський — між Сходом і Заходом Европи, між Балтиком і Чорним Морем, викликало в історії Польщі постійне змагання сперти державу на ті два моря. Сьогодні ці тенденції мають свій природний вияв у навязанні і втриманні якнайкращих сусідських взаємин з балтійськими і скандинавськими державами на півночі та Румунією на півдні. По думці тих самих тенденцій **спільна границя з Мадярщиною,** як наддунайською державою і народом традиційно з нами заприязненим, **відповідає не тільки нашим сентиментам але й інтересам. Тому наша закордонна політика мусить енергійно підтримувати змагання Мадярщини, щоб дістати Закарпатську Русь".**

Що торкається жидівської справи, то озонівський парляментарний клюб стоїть на становищі ідейницької деклярації полк. Коца і на становищі ухвал головної ради Озону. Ця справа належить до міжнародніх проблем, але внутрі Польщі Озон змагає до того, щоб усамостійнити під господарським оглядом польську людність сіл і міст, зредудувати високу участь жидів у ріжних званнях та унезалежнити польську культуру від впливів чужої жидівської психіки. Але при тому шеф Озону застерігався, щоб жидівську справу робити інструментом партійної боротьби між поляками і смолоскипом анархізування польського державного життя.

„У справі інших меншин — заявив ґен. Скварчинський — по думці напрямних нашої ідейницько-політичної деклярації змагаємо до згідного співжиття з ними на землях польської держави".

Дещо цікавого для себе почула у цій промові польська опозиція у таких словах: „Можу ствердити, що в ідеольоґічній ділянці ми довершили вже діла національної консоліда-ції. На цій ідеольоґії не протиставить нічого суттєвого ніодин зпоміж наших політичних противників ані теж ніхто зпоміж людей, що бажають щиро працювати для добра держави".

Ґен. Скварчинський уважає, що право до такого твердження дає йому висліл соймових виборів І тому він заявляв, що Озон є репрезентантом „свіжого струму, який поривае польське громадянство до головної мети: могутности польського народу і польської держави".

Між іншим ґен. Скварчинський підкреслив, що парляментарний клюб ОЗН посвятиться у великій мірі праці над новою виборчою ординацією.

В ОЗОНІВСЬКУ ДУДКУ.

В дискусії забирало слово кількох озонівських послів, що — ясна річ — і захоплювалися буджетом (пос. Совінський) і хвалився засадами озонівської програми (пос. Лепецький) і заявляли, що репрезентують нове життя в польській державі (пос. Длугош) домагалися, щоб у вимогах кольоній для Польщі перейти від слів до чину (пос. Панкевич), у противежности до послів, які називають себе незалежними, заявляли свою гордість, що належать до табору залежного від найвищого авторитету (пос. Здзіслав Шталь) і вкінці підкреслювали історичний характер тих зусиль, що їх піднявся Озон, щоб піднести на вищий рівень господарське життя Польщі (віцемаршал Венда).

ПОЛЬЩА — ТО НЕ ТІЛЬКИ О. З. Н. або незалежницький скреґіт у соймі.

Один з т. зв. **незалежних** послів, тобто тих, що не належать до Озону, **кс. Любельський,** який, як демонстраційний кандидат на віцемаршала і члена регуляминової комісії перепав, накликував у своїй промові до єдности, розуміючи ту єдність інакше як Озон та його творці і провідники „Цього — тобто єдности всі прагнемо з цілої душі — говорив кс. Любельський. — Мусимо зясувати собі справу, що аби дійти до єдности мусимо зеднатися тут, у соймі. Одні з нас належать до ОЗН, інші ні. Всім нам присвічує велична ідея служби батьківщині. Я переконаний, що таксамо як шеф ОЗН ген. Скварчинський і його виленський контркандидат ґен. Желіговський оживлений тією самою ідеєю. Річ тільки в тому, щоб ми собі зясували, що **Польща — це не тільки ОЗН,** що це велика 35-міліонова держава, що **Польща — це великий, одноцілий нарід** та що польська армія, оте наше спільне добро й наша любов, що авторитет президента держави й маршала Сьміґлого-Ридза виростають понад партійні спори."

Просимо памятати про 1·50 зол. належність за післаний Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати бланкетом ПКО ч. 504.060 (Діло) з дописком „Кр. 39".

„НЕ ТЯГНІТЬ МЕНЕ ЗА ЯЗИК!"

Посол **Іван Рудніцький,** що вийшов у Львові проти озонівських розрахунків і теж зараховується до незалежних, обговоривши положення державних урядовців та вислухавши домагання щодо поправи їх бутя, заявив, що стоїть поза Озоном, але прагне співпраці з усіми людьми доброї волі. „Є нас у цьому соймі небагато — казав — але було би нас більше якби інша виборча ординація й інша виборча атмосфера. (На лавах Озону протести). Мене особисто закликав мій персональний шеф, щоб я зрікся кандидатури. (Голоси: Хто вас вибирав?). Прошу не тягнути мене за язик, щоб я не сказав речей, які для багатьох могли би бути немилі.

Ґен. **Желіговський,** контркандидат ґен. Скварчинського з Вильна, один з т. зв. незалежних послів, від якого можна було чекати гострого виступу, виголосив спокійну промову, в якій висловив вдовілля з приводу прилученя Заользя до Польщі, висказав жаль, що премієр не згадав у своїй промові про справу виборчої ординації та торкнувся господарських справ у звязку з експозе віцепремієра Квятковського.

Більше „незалежности" виявив у своїй промові **пос. Дудзінський,** що виступив з критикою виборів, та критикував діяльність премієра Складковського виявляючи жаль, що премієр у своїй промові не сказав нічого про ту свою діяльність. „Щоб перевести оцінку — казав пос. Дудзінський — діяльности п. премієва бракує елементів, тому мушу вернутися до 1936 р., коли говорив про свій уряд як про стежу. Як не поганий фахівець від стеж дозволю собі зголосити багато застережень. Бо на стежах треба оглядати не тільки плоти, але й те, що за ними діється. Вн. пане премієре, замітили, що людям на селі бракує медалей, а не замітили, що часто Ім бракує хліба. В містах ви замітили муровані плоти перед палатами, але не добачили масонів у тих палатах". Далі пос. Дудзінський поставив запити до уряду, що він думає зробити, щоб примусити жидів до еміґрації.

ПРОМОВИ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ.

На цьому засіданні промовляли від УПР посоль **Василь Мудрий** і посол д-р **Степан Витвицький.** Пос. Мудрий у своїй промові висунув постулят територіяльної автономії для всіх етноґрафічних українських земель у Польщі. Обі промови містимо окремо.

„ПОЛЬСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ГОТОВЕ ДО ЗГОДИ, АЛЕ..."

Львівський посол д-р Островський про Східну Галичину.

На промови українських послів відповідав президент міста Львова, посол **д-р Станіслав Островський.** Він особливо підкреслював, що **землі Східної Галичини мають питомий тягар і вже їх ключеве положення спричинює, що посідання або втрата тих земель — це питання „бути або не бути" для Польщі як великодержави.** Посідання цих земель — говорив далі пос. Островський рішає про вплив на те велике міжморя, на якому осів польський нарід. Ці землі мають важливу ролю оборонности Польщі як природні бастіони від сходу. Крім цього — це резервуар багатьох сирівців. Ці моменти рішають про **необхідність утримати ці землі в органічному звязку з рештою Річпосполитої.** До цих земель не можна ставитися інакше як до якихнебудь з інших польських земель. Кожне відхилення від тієї засади польське громадянство у Східній Галичині уважатиме розхитанням того звязку, окупленого кровю його дітей і продиктованого найкращим інтересом держави. Ці землі заселює великий відлам польського народу, сильний чисельно і патріотичний. Там живуть гарні традиції лицарських чеснот, з яких наш нарід такий гордий, і горяче привязання до власної державности. Цей патріотизм ушанував Йосиф Пілсудський, що саме у Львові вів військову підготову до збройної боротьби за Польщу. Мірою вартости цього патріотизму є геройські бої за Львів 1918 р. Права польського народу до тієї землі старі як історія Польщі. До другого народу, що там живе, поставилася Польща яд до брата. Польщі і полякам ця країна все завдячує. Польське громадянство не має ненависти до українців. Найкращий доказ то факт, що не хто інший тільки „Звйонзек Оброньцуф Львова" перед кількома роками виступив з ініціятивою, що була висуненням руки до згоди, але ця рука зависла у повітрі і навіть деякі українські елементи відповіли ненавистю. **За останніх 20 літ український елемент осягнув здобутки, про які не може й думати в інших державах, де живе одноцілими групами. Завдячує це опіці польської держави.** Є деякі українські осередовища, які для своєї деструкційної діяльности черпають натхнення з заграниці ворожої для обох народів. Українці мусять зрозуміти, що від тисячів літ доля засудила нас на спільне буття і цього ніхто не змінить. Можемо покровавитися й позабиватися, але не розділимося. **Поляки не мають наміру винародовлювати українців,** але не дадуть собі вирвати своєї польщини і приналежности до західної культури. Шануючи чужі ідеали наше громадянство не згодиться, щоб інтереси іншого народу реалізувати коштом його прав.

На закінчення пос. Островський апелював до українського народу, **щоб не дав ужити себе до цілей, що не мають нічого спільного з його добром.** Кожна поразка — казав він — одного з наших народів є упадком другого. Польське громадянство готове до згоди, але не дасться втягнути до ніякої нещирої гри. Знайде завжди досить сили і гарту, щоб зломити те, що було би для нас зле."

СИМВОЛІЧНА СМЕРТЬ ЖИДА — ПОЛЬСЬКОГО ВОЯКА І ЖИДІВСЬКА СПРАВА В ПОЛЬЩІ.

Промова посла д-ра Зомерштайна

Жидівський посол зі Львова, **д-р Зомерштайн,** виголосив промову в оборні жидів відповідаючи на заяву в жидівській справі шефа Озону ґен Скварчинського та на промову посла Дудзінського. На думку посла Зомерштайна жидівської справи не дасться розвязати виключно через еміґрацію. В жидівському грома-

дянстві нема нікого, що саботував би думку про еміґрацію. Еміґрація — це міжнародня проблема, звязана з рішенням держав, що диспонують слабо заселеними теренами. Міжнародньою проблемою є й Палестина, що є жидівським постулятом, бо тільки в Палестині можна створити жидівський осідок. Але справи жидівської еміґрації не треба вязати з поглядом, що чим більше переслідувати жидів, тим скоріше виеміґрують. Не можна теж говорити так, як ґен. Скварчинський, тобто, що жидівської справи не треба вигравати як партійного інструменту, й одночасно змагати до обмеження фахової праці жидів. Таксамо не можна стояти на сторожі духа конституції й одночасно говорити про правні обмеження деяких громадян.

„Ми готові — говорив пос. Зоммерштайн — до всяких жертв на користь держави й армії, що ґарантує силу держави. Стоїмо на ґрунті конституції й домагаємося реалізації її ст. 7 і 9. Пан віцепреміер зацитував тут слова „пантарей". Пливкий стан великих міжнародніх проблем — приклад Чехословаччина — виявляє дві речії. Не на договорах і не на писемних умовах спирається буття й безпека держави і **не на насиллі чи гнобленні тієї чи іншої меншини** можна будувати безпеку в часах, в яких іде про зусилля всіх громадян. Міністр Бек змагає до того, унезалежнити державу і сперти її могутність на господарських вартостях та **зєднанні всіх громадян.**

Промовець нагадує промову міністра внутрішніх справ ґен Складковського з лютого ц. р. на буджетовій комісії сойму в справі відношення до меншин і стверджує, що тільки шлях указаний у тій промові веде до сильної і справедливої Польщі. Вкінці пос. Зоммерштайн згадав трагічні події у Львові і підкреслив, що майже в тому самому часі, коли у Львові серед трагічних обставин згинув студент університету жид Керло Целлермаєр, між трьома польськими вояками, що полягли підчас виконування воєцького обовязку, знайшовся молодий вояк резерви Озіяш Шторх і на могилі того Шторха комендант дивізії полк. Кустронь сказав, що та смерть має символічне значіння співжиття обох народів, поляків і жидів.

—o—

Бродій хотів стати — бароном.

„Словенскі Денік" із 1. ц. м. подав таку сенсаційну вістку:

„Колишній посол та перший преміер підкарпаторуської автономної влади А. Бродій сидить уже кілька тижнів у панкрацькій вязниці. Наглий хід політичних подій спричинив, що громадянство досьогодні не довідалося про справжні причини його увязнення. Сьогодні, коли внутрішні відносини вже устабілізувалися, можемо подати докази, які закінчили політичну карієру п. Бродія".

Далі той часопис подає, що відомо було, що Бродій стояв на послугах мадярської ірреденти, яка сподівалася, що їй удасться плебісцитом повернути Карпатську Україну Мадярщині, але Бродій умів якслід замаскувати свою юдину, кертичну роботу. Він про людське око намагався вдавати, що дбає про оборону бідного українського (руського) населення, а в дійсності йому йшло про політичну й господарську погубу того населення.

„При ревізії — читаємо там далі — **знайдено при Бродієві 600.000 пенґе (к. 3 міліони чеських корон) у готівці. Між письменними матеріялами знайшли умову між Бродієм і Мадярщиною, що на її підставі, якби вдалося плебісцитом прилучити Підкарпатську Русь до Мадярщини, Бродій був би дістав два великі маєтки та титул барона. Така є відповідь, за що сидить Бродій на Панкрацом".**

—o—

З листів до Редакції.

У СПРАВІ МАЛЯРСЬКОГО КОНКУРСУ.

У звязку з оцінкою малярського конкурсу, поміщеного С. Гординським у ч. 262 „Діла", вважаю за свій обовязок відповісти на одну кинену ним заввагу, а саме, що „ніякий мистець, що себе шанує, не пішле ніде своїх речей", коли в конкурсі не визначено наперед жюрі. Оця заввага може ображати тих, що у конкурсі, розписанім п. Л. Малицькою, взяли участь. На нашу думку, булоб браком пошани не до себе, а до ініціяторки конкурсу, колиб їй не полишили вільної руки у виборі жюрі і щодо часу його призначення. Зрештою видається мені, що мистці висилають свої праці на конкурс не з огляду на те чи інше жюрі, а з огляду на внутрішню потребу, для якої конкурс можна вважати тільки зовнішньою спонукою.

Василь Конаш.

Золотий ювилей,

50-ЛІТТЯ СВЯЩЕНСТВА О. КРИЛ. Д. ЛОПАТИНСЬКОГО.

В неділю 4. грудня ц. р. парохіяни Успенської церкви у Львові та визначні українські громадяни Львова наповнили вщерть ту стару церкву, щоб ушанувати 50-ліття священства свого улюбленого пароха та громадянина.

В 10.год. Ювилят у прегарно вишитому фелоні зачав правити торжественну Службу Божу в асисті двох своїх сотрудників, о. радн. О. Горчинського та о. проф. Василева. Співав гарно мішаний хор Успенської церкви під умілим проводом проф. Орленка-Прокоповича. При кінці Служби Божої о. радн. О. Горчинський виголосив відповідну проповідь з нагоди 50-ліття священства о. крил. Дамяна Лопатинського, характеризуючи Ювилята як зразок священника-патріота. Після Служби Божої Ювиляґ поблагословив вірних Найсв. Тайнами, відтак відспівав молитву „Тебе, Бога, хвалим", многоліття для Ювилята й „Боже Великий".

Потім у закристії громадяни складали побажання Ювилятові який у своїй скромности не допустив до торжественного впровадження його з дому до церкви та відмовився від стискання голов, щоб не вводити змін у чергових церковних відправах. Згідно з бажанням Ювилята його золотий ювилей відбувся скромно й тихо, як скромно й тихо працює сам Ювилят вже більше, як пів століття на нашій церковній і національній ниві.

—o—

Академія на честь проф. Ст. Смаль-Стоцького у Варшаві.

Варшава, 2. грудня 1938.

(КТВ.) Український Науковий Інститут у Варшаві вшанував память академика проф. Степана Смаль-Стоцького окремою святочною академією, що відбулася сьогодні увечорі в домівці Інституту при численній участи українського й чужинецького громадянства. Серед приявних на академії зауважили ми м. ін. о. ректора Пушкарського, професорів Ґурку, Ходиницького, Д. Дорошенка, Кордубу, Шовґенова і сина великого покійника — Романа Смаль-Стоцького, представників українського військового світу з ґен. Сальським і Загродзьким, представників літератури й культури з пп. Н. Холодною-Лівицькою, д-ром Ю. Липою, Евґеном Маланюком і Зайцевим та багатьох інших визначних українських громадян представників чужинецьких кольоній, представників преси і молоді.

В програму святочного засідання увійшли дві промови: проф. **О. Лотоцького** про Степана Смаль-Стоцького як історичну постать українського нац. життя і **проф. В. Сімовича** про наукову діяльність пробудителя Буковини. Зміст тої другої, з особливим красномовним професорським темпераментом виголошеної промови — викладу зреферувало вже „Діло" у звіті з львівської академії на честь померлого українського вченого.

Законопроект про інвестиційну тимчічку,

Міліярд і 200 міліонів золотих на Ф. О. Н.

На денному порядку пятницевого засідання сойму було: перше читання проєкту скарбового закону з буджетовим прелімінарем на 1939-40 рік і перше читання урядових законопроєктів: про дотації на користь Фонду Національної Оборони та про інвестиції з державних фондів на час від 1-го квітня 1939 р. до 31-го березня 1942, про продовження обнижки чиншу, про зміну розпорядку президента у справі обмеження над мірних винагород у картелевих підприємствах.

Законопроект про дотації на користь Ф. О. Н. передбачує на той фонд 1.200,000.000 золотих, на інвестиції 800,000.000 золотих. На цю останню суму складаються видатки: на електрифікацію країни (70 міл.), на ґазифікацію країни (30 міл.), на морські інвестиції (35 міл.), на водні будови на суходолі (75 міл.), на водні меліорації у хліборобстві (30 міл.), на інвестиції звязані з управленням обороту хліборобськими продуктами (15 міл.), на державне будівництво (50 міл.), на інвестиції підприємства „Польске Колеє Паньствове" (210 міл.), на інвестиції підприємства „Польска почта, телеґраф і телефон" (15 міл.), на будову й утримання доріг і мостів з держ. дорогового фонду (200 міл.), на будову, кредитову й інвестиційну допомогу з оборотового фонду земельної реформи (60 міл.).

В законопроєкті є повновласть для уряду перевести в краю або за кордоном відповідні кредитові операції, щоб добути фінансові засоби необхідні на виконання пляну. Виконання цього пляну буде залежне від спромоги фінансового покриття, а трилітній період тих повновластей має влекшити урядові пристосувати форму того фінансування до ріжних родів інвестицій.

Присилайте передплату!

Ми нарід дозрілий,

нарід з великою традицією нарід з вірою в майбутнє.

ПРОМОВА ПОСЛА ВАСИЛЯ МУДРОГО, ВИГОЛОШЕНА 3-го ГРУДНЯ Ц. Р. НА ПЛЄНАРНОМУ ЗАСІДАННІ СОЙМУ.

ІСТОРІЯ МАЛО ВЧИТЬ ПОЛІТИКІВ.

Високий Сойме! Справа польсько-українських взаємин — це стара проблема і нею виповнені вже цілі віки. Якби було правдою те, в що колись вірили римляни, що Historia est magistra vitae то на польсько - українському відтинку по віках болісних досвідів повинні би сьогодні панувати щонайменше стерпні, коли не зовсім нормальні відносини. Тимчасом практика політичного життя доказує, що історія мало вчить людей, а передовсім не хочуть мати довіря до її науки відповідальні політики.

Щоби якслід доказати це твердження, не треба вглиблюватися у давнину, бо для мене досить того, що переживаємо в ділянці польсько - українських взаємин у найновіших часах. Отже недавно, ледви перед 3-ома роками, ми ввійшли до цих законодатних палат у характері українського національного представництва з надією, що тут респектуватимуть якслід і брати під увагу наші національні постулати. Підставою нашої участи і нашої співпраці в законодатних палатах було змагання до нормалізації польсько - українських взаємин. Воно полягало в тому, щоб узгідниви обопільно, тобто між українським представництвом та польськими відповідальними чинниками, українську національну рацію з польською державною рацією, забезпечити українському народові в Річпосполитій повноту життєвих та розвоєвих прав і в цей спосіб доходити до головної мети наших змагань, а саме до нормалізації польсько - українських відносин. Здавалося, що найвідповідальніші чинники в державі йдуть на цю концепцію. На жаль, життєва дійсність показалася зовсім інша.

ЗА НОРМАЛІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД УТРАТИВ МОЖЛИВОСТИ КОНСТРУКТИВНОЇ ПРАЦІ.

Проти самої ідеї нормалізації виступили дуже агресивно польські націоналістичні елементи. Вони за всяку ціну перли до зірвання політики нормалізації, бо їх метою було нищити український нарід та український рух. Політична атмосфера в краю згущувалася з дня на день, напруга польсько - українських взаємин зростала. Крок за кроком ціле польське громадянство, з малими винятками, а також офіційні кола переходили в українській справі на зовсім не нормалізаційні позиції.

У трьох роках нормалізації український нарід у Польщі тратив щораз більше зі своєї національної субстанції і з року на рік звужувалися його можливости до конструктивної і творчої праці на всіх ділянках національного життя. Такий стан річей давав незаперечні докази, що в Польщі у відношенні до українського народу було й є головне змагання:: поборювати все, що українське. (Голос: Неправда!). А найбільш промовистим доказом цього є епільог останнього, що так висловлюся, етапу польсько - української нормалізації, який виявився на наших теренах у нечуваних подіях останніх днів. (Голос: Хто почав, хто винен?)

ЛЬВІВСЬКІ ПОДІЇ.

Маю на думці львівські події, де навіть у часі виборів, які вимагали передовсім спокою, 3 дні польська ендецька молодь і польська вулиця нищили на очах органів безпеки майно та добробут українського народу, при чому ці органи не вважали вказаним інтервенювати в обороні українського майна. (Голос: Самі викликуєте авантури). Аналогічні події були в Монастириськах, Бережанах, Золочеві, Красному та інших. Маю також на думці нечувані знущання над одиницями та масові масакри, (голос: Не можна так говорити! — Гамір, ріжні окліки), що їх переводили кінні відділи КОП-у на спокійних українських громадянах, (голос: Досить маємо цього!), між іншими на священниках, жінках, українських громадських діячах. (Ріжні окліки). Внаслідок цих вичинів є багато ранених, що лікуються по шпиталях та приватно, знищення майна приватних осіб та організацій у численних місцевостях на теренах південно-східніх воєвідств. (Переривання.)

Ці події та факти — це сьогодні немов увінчання того історичного процесу в ділянці польсько-українських взаємин, якому свого часу дали назву нормалізації. (Голос: Бо помилилися). Але на цьому не кінець, бо в тому самому часі трапилися ще інші факти, які бють по українцях та дразнять їх національні почування, а які торкаються відтинка закордонної політики.

СПРАВА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Маю на думці становище польських офіційних кол та польської прилюдної опінії в справі Карпатської України. (Голоси: Що це є? Нема такої!). Треба подивляти неперебірчиву в засобах пропаганду польських телеграфічних агенцій і Польського Радія за прилученням цілого українського Підкарпаття до мадярської держави. Ця держава своєю віковою політикою, яку стосувала до тамошнього українського населення, довела його до матеріяльної нужди і до рівня живого робочого інвентаря. (Голоси: Неправда!) Я апелював би тільки до заторкнутої вже сьогодні справи, відомої зрештою і загально признаваної лицарськости поляків, апелював би до неї з тією метою, щоби панове були ласкаві вислухати того, що скажу. (Голоси: Це брехня. — Переривання).

Коли для цього населення прийшли інші, кращі часи та коли всміхнулася для нього перспектива нового життя під своїм національним урядом (Голос: Яким своїм?), то цілий державний апарат польської закордонної та внутрішньої пропаганди почав велику акцію, щоб знівечити буття української карпатської землі як автономної одиниці в Чехословаччині. (Голоси: Нема такої, це орієнтація на Прагу, це політика Берліна). Але й це не все, бо з офіційних комунікатів українського уряду в Хусті та вісток, що їх подавала заграничка преса, як теж з інформацій, зачерпнутих із місцевих громадянських джерел, довідуємося, що через польський кордон переходять на землі Карпатської України диверсійні відділи, які сіють там знищення... (Голоси: Що це все значить? Це обида! Вам не вільно так говорити! Протиставмося тому! Це польський сойм, досить провокацій! Де ваше приречення, вже досить цього. Дотепер ми слухали терпеливо, але тепер досить провокацій! Ви не будете дальше говорити! Не вільно в польському соймі провокувати!).

Маршал: Прошу заспокоїтись!

(Голоси: Ви складали приречення! Мовчати!).

Маршал: Прошу панів заспокоїтись! Я сам дам собі раду.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД — ОДНОЦІЛИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАНІЗМ.

Пос. Мудрий: Не можна забувати, що **український нарід на підставі спільноти крови, спільноти традицій та спільноти духа чується одноцілим національним організмом без огляду на те, в якій державі та під яким урядом він живе. Почуття тієї національної єдности не зломить ніяка сила...** (Оплески на українських лавках).

Оце теперішній фактичний стан польсько-українських взаємин. Справу нормалізації у світлі цих фактів позбавлено всяких об'єктивних умовин реального істнування... (Голос: Голувко був прихильником нормалізації!) і вона з площини реалізму перенеслася у сферу теорії. (Голос: Ви боїтеся нормалізації. — Інший голос: За багато свободи).

Серед теперішніх польсько-українських настроїв у терені і при самій загально відомій політичній грі на міжнародньому відтинку, якої ми є свідками, значний відломок польської преси наново вмовляє в польську прилюдну опінію, що українська політика в Польщі не є самостійною політикою, (Голоси: Так, не є самостійною!), але політикою, інспірованою осередками чужих позадержавних чинників.

НЕ ПОТРЕБУЄМО ЧУЖИХ ІНСПІРАЦІЙ!

Супроти такого твердження з цієї високої трибуни мушу закомунікувати ось що: **Українська національна політика, яку ведемо ми,** Українська Парляментарна Репрезентація і наша організація Українське Національно-Демократичне Об'єднання є самостійною політикою, виключно українською, (переривання), для якої найвищим імперативом завжди був, є і буде українська нац. рація. Ніяких чужих інспірацій до тої політики не потребуємо. (Голоси: Німецької політики. — Інший голос: І чеської). Ми нарід дозрілий, нарід з великою традицією, нарід з вірою у майбутнє. (Оплески на українських лавках).

Ми знайшлися в положенні, в якім приходиться нам жити з великим трудом. Та все-ж ми хочемо жити повним життям і будемо жити. І коли серед описаних умовин ми все-ж увійшли до цих законодатних установ, то ми зробили це тому, **щоб тут стояти на сторожі всіх прав свого народу і щоби боротися за створення для нього якнайможливіших умовин буття і розвитку.**

ЄДИНА РОЗВЯЗКА: ТЕРИТОРІЯЛЬНА АВТОНОМІЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Само життя доказало, що ніякі півзасоби у полагоді українських постулятів у Польщі не доведуть до нічого позитивного. (Гамір. Голос: Бо не хочете!). Українська проблема в Польщі вимагає основної й радикальної полагоди і єдиною формою розвязки тієї проблеми **— це здійснення законодатною дорогою територіяльної автономії для всіх етнографічних** українських земель у державі. (Гамір. Голос: Це непризнавання поль. державности, що вас обовязує). **Це згідне з конституцією.** (Голос: Держава в державі. Це поділ держави!). Це домагання, яке ми висували на чоло наших політичних постулятів у 1935. р. — і за які **і дальше будемо інтензивно боротися** в легальних рямцях, згідно з обовязковим законом. Ми переконані, що лише при здійсненні цього нашого постуляту станеться можлива справжня нормалізація польсько-українських взаємин, буде можливе заспокоєння всіх потреб українського і польського народу, що живе на територіях цього автономічного краю... (Пос. Остафін: Ми, поляки зі Східної Малопольщі, не хочемо там автономії, нам вистарчить польська держава в тій формі, яка є). Якби було так, що ми мусіли би хотіти того, чого ви хочете, то гадаю, було би дуже зле. (Пос. Остафін: Це було би дуже добре, нарешті ви були би добрими громадянами держави!). Лише сойм та відповідальний перед ним територіяльний уряд зможуть розсудити з користю для обох сторін всі справи, як також задовольняти все населення тих земель у всіх ділянках культурного і суспільного життя та у всіх скомплікованих соціяльних питаннях. Щоби цей наш постулят не був лише пустою фразою, під яку можна би було підкладати ріжний зміст, думаємо у найближчому часі докладно спрецизувати цей постулят та зголосити його до маршалківської булави у формі законопроекту про територіяльну автономію. (Переривання).

Як у всіх справах, так і в цій кермуємося передовсім українською національною рацією і підкреслюємо, що цей наш постулят зовсім не має на меті якихось замаскованих змагань у напрямі послаблення держави, але навпаки, він має на оці саме найсправедливішу та найгідніщу розвязку української проблеми в Польщі та лежить — на нашу думку — в інтересі держави. (Оплески на українських лавках)

Німецька Національна Рада у Карпатській Україні.

У Хусті повстала „німецька національна рада", що має філії по всіх повітах.

Прем. о. д-р Волошин заіменував інжиніра Ольдофредія державним підсекретарем. У Хусті повстав окремий інспекторат для німецького шкільництва.

ОБЄДНАННЯ УСІХ АРАБСЬКИХ ПАРТІЙ У ПАЛЕСТИНІ.

Провідники всіх арабських партій, які істнували у початках повстання, а саме: незалежницької, національної оборони, та арабської, оголосили, що тепер усе арабське населення становить один табор, який уважає своїм зверхником великого муфтія.

Вони заповіли енергійну реакцію на всі спроби влади, творити опозиційні партії, зрадникам загрожує заглада.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині.

Остерігаємо перед легкодушною еміґрацією!

В останньому часі повторюються випадки, що наші люди переходять ріжні кордони, не маючи на це конечних документів. Поминаючи всі труди, кошти й небезпеки, звязані з таким переходом кордону, вони скоріше чи пізніше попадають у ружи чужинецької поліції і поносять всі наслідки свого нерозважного поступку. Не треба забувати, що існують всякі міждержавні договори, що ними справи еміграції нормується й від них ніяка влада не відступає. Зокрема адміністративна влада поступає дуже риґористично по букві існуючих законів та адміністативних розпорядків. Автім кожна держава має клопоти зі своїм безробіттям, а як ні, то перетяжена давньою еміграцією і тому дуже завзято обороняться перед новою й гостро переслідує кожний її випадок, тим більше нелеґальний. — У всіх таких випадках місцева влада відставляє збігця назад до місця приналежности, караючи передтим арештом. Крім того всього такий збіглець ставить у прикре положення вже існуючу еміграцію, що — всупереч найкращій волі — нічим не може йому помогти. З уваги на те остерігаємо наших людей перед легкодушною еміграцією!

Українська Пресова Служба — Берлін.

Забороняють продавати на Волині українську пресу зі Львова.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ

ПОСЛА Д-РА СТЕПАНА БАРАНА ДО ПАНА МІНІСТРА ВНУТРІШНІХ СПРАВ У СПРАВІ ЗАБОРОНИ, ВИДАНОЇ ДЕЯКИМИ ПОВІТОВИМИ СТАРОСТВАМИ НА ВОЛИНІ, ЩОДО ПРОДАЖІ У КНИГАРНЯХ ТА КІОСКАХ УКРАЇНСЬКИХ ЧАСОПИСІВ, ЯКІ ВИХОДЯТЬ У ЛЬВОВІ.

Українське населення на Волині передплачує українські часописи, особливо щоденники, популярні тижневики та фахову пресу, які виходять у Львові, між іншими причинами і тому, що на Волині нема щоденників і фахової преси в українській мові. Передплата львівських часописів безпосередньо через почту є дуже часто получена зі стратою та невигодою для передплатників з того приводу, що передплачувані безпосередньо львівські українські часописи найчастіше пропадають у часі пересилки і не доходять взагалі до рук адресатів, а внесені реклямації остаються без успіху.

З уваги на такий стан речі закріпилась на Волині практика, передовсім серед сільського українського населення, не передплачувати українських львівських часописів безпосередньо, але купувати окремі числа тих часописів у кіосках та книгарнях.

Влада державної загальної адміністрації на Волині, яка переводила вже нераз конфіскату українських друків легально виданих у Львові і там несконфіскованих, — а це торкалося передовсім українських календарів, — хотячи взагалі не допустити на Волинь львівської української преси, видає тепер заборону продавати українські часописи у книгарнях і кіосках. І так повітове староство в Луцьку заборонило недавно книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка в Луцьку продавати українські часописи, домагаючись також і від кіоскарів, щоби перестали продавати у своїх кіосках львівські українські часописи під загрозою відібрати їм концесії. Так само повітове староство у Кремянці своїм розпорядком з листопада 1938 р. заборонило українській книгарні в Кремянці дальше продавати часописи, а то на підставі §. 1. і §. 12. розпорядку волинського воєводи з 30. серпня 1935. р. N. BPP. 17/35 про продажу часописів.

Подібну практику пристосовують також на терені й інших повітових староств на Волині, та у тих повітах люблинського воєвідства, де живе українське населення, — як вже згадано — з тією метою, щоб не допустити на Волинь львівських українських часописів, коли рівночасно і почта не доручує найчастіше тих часописів, передовсім сільським передплатникам.

Запитую Пана Міністра:

ЧИ ПАН МІНІСТР ЗВОЛИТЬ ДОРУЧИТИ, ЩОБ ПРОВІРИТИ ВИЩЕ НАВЕДЕНІ ФАКТИ та чи після їх провірення зволить видати відповідне зарядження, щоб у прилюдній продажі по книгарнях і кіосках на Волині місцева влада державної загальної адміністрації не робила ніяких перешкод і не стосувала ніяких репресій щодо продажі українських часописів, виданих легально у Львові?

Варшава, дня 2. грудня 1938 р.

Інтерпелянт Д-Р СТЕПАН БАРАН, соймовий посол.

Двацятьпять літ праці.

Ювилейне свято Кружка та школи Р. Ш. ім. Короля Данила у Львові.

Двацятьпять літ важкої невтомної діяльности, що йшла по трудах і грудах у найстаршій дільниці княжого Львова та одночасно найбіднішій — це довгий шмат часу. Іноді не хочеться вірити, що замешкала найбіднішим українським пролетаріятом Жовківська дільниця зуміла довгих 25 літ удержати школу, яка, як ніяка інша, була виставлена на ріжні удари і, як ніяка інша, не була так залишена на власні сили, як 6-клясова коедукаційна школа Р. Ш. ім. Короля Данила.

Жовківське передмістя, яке в княжій добі було головним осередком старовинного Львова, і пізніше при своїх церквах (залишилося з них ще три) мало братські на високому рівні поставлені школи. Це колись ядро українського Львова виставлене було в передвоєнних роках на найсильніший наступ польонізації. Батьки призабули рідну мову, діти таки її не знали. І таким чином чимраз більше українських родин пропадало, Жовківське передмістя чимраз рідше чуло на своїх вулицях українську мову. Українські установи, що в передвоєнних часах там існували, працювали лиш тоді, коли знайшлася якась діяльна одиниця, що кермувала цілим слабим національним життям.

Завдяки енергійному гурткові молодих студентів: Балицького, Крипякевича, Січинського, Ревюка та завдяки муравлиній праці жовківського громадянина Смішка в 1912. р. зроблено почин до оснування української приватної школи на Жовківськім. Цей почин викликав серед тодішнього старшого громадянства, зокрема серед пань, що стояли у проводі У. П. Т., не лиш острах, але й негодування: мовляв, молоді взялися за діло, яке згори засуджене на невдачу. Все таки ініціятива студентів та їх енергія і запал свідомих громадян Жовківського дали якнайкращий вислід. До початку шкільного року (1912—13) зібрано вже к. 2.000 корон, за які комітет закупив усе потрібне шкільне приладдя. Першою учителькою, яка у 100% виконала своє піонірське завдання, була п-і І. Боберська. Школа почала правильну працю, перетривала воєнне і післявоєнне лихоліття та виховала вже поверх 5.000 свідомих українських громадян, які займають може і скромні, проте немаловажні становища.

Жовківське передмістя стало сьогодні одною з найбільш українських дільниць Львова. Денаціоналізація вже йому не загрожує, але Жовківське жде від цілого Львова, від наших центральних установ заслуженої і потрібної підтримки, і то не лиш моральної, але перш усього матеріяльної. Адже це не лиш своєрідний дивогляд, але й факт, що повинен соромити цілий Львів: передмістя, що вдержало 25 літ власну школу, не має не лиш для тієї школи будинку, але взагалі на цілому своєму терені не має ніякого будинку. **Тому найкращим ювилейним даром львівського громадянства для школи ім. Короля Данила може стати власний шкільний будинок.**

Свій ювилей відсвяткувала школа і Кружок 4. ц. м. справді гідно. Без перебільшення можна ствердити, що такої поважної і так дбайливо приготованої концертової імпрези давно вже у Львові не було. Направду важко рішитися, кому признати першенство у виконанні поодиноких точок, бо і мішаний хор учнів школи, і мужеський хор 6. учнів школи, і дитячі виступи виведено незвичайно прецизно. Якщо зважити вік дітей виконавців (шкільні діти від 3—6 кл.), то найкращими точками були: „Вечерниці" Ніщинського (виняток ч. 7) під орудою дир. В. Манька та збірна мельодеклямація учениць VI. кл. Л. Українки „Досвітні вогні". Оба хори 6. учнів школи, мужеський і мішаний, під орудою п. В. Панасюка (теж 6. учня школи) заслуговують на якнайкращі похвали, зокрема за виконання Стеценкового „Кавказу" та хору з опери „Утоплена" („Туман хвилями лягає") в супроводі фортепіяну. Годі теж помишути фортепіянове сольо ученици VI. кл. та з чуттям віддану деклямацію п-і Демцюх (Р. Сливки „Гранітне серце").

Як цілість свято залишило незвичайно глибоке враження серед учасників (здебільша громадян Жовківського, Знесіння і Замарстинова) та дало організаторам не лиш велике моральне вдовілля, але і чималий, такий потрібний дохід.

Р. С.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 6. грудня 1888.

ПРИЗНАННЯ СЕЛЯН ДЛЯ ПОСЛА РОМАНЧУКА.

Українські селяни, читальники зі снятинського повіту, надіслали послові Романчукові таке письмо:

„Дорогий наш заступнику. Після! Засилаємо Вам, Достойнику, що так сміло і кріпко стоїте за нашими правами всюди, щиро-сердечну подяку і бажаємо Вам, щоб Ви тішилися здоровлям і силою і щоб Ви на радість Вашої родини і на пожиток і славу нашого народу і батьківщини ще багато, пребагато прожили літ. Вдячні читальники зі снятинського повіту."

А. ПИПІН ПРО „ЯЗИЧІЄ" Й УКРАЇНСЬКУ НАРОДНЮ МОВУ.

„Діло" наводить уривок зі статті А. Пипіна у „Вєстніну Европи" п. н. „Особий русский язик", в якій той історик літератури пишучи про галицьку українську літературу висловив такий свій погляд на мову у творах галицького письменника, що виступав під псевдонімом Єронім Аноним:

„Покладається, що це наша (тобто великоруська) літературна мова, і справді в тій мішанині, котрої вживає Аноним, більша частина форм і висловів належить до нашої літературної мови. Але це не його рідна мова і читач бачить, що форми нашої мови перекручені — частиною на український лад, частиною на церковний, відомий з богослужебних книжок, частиною на польський. Поряд з цим в оповіданнях Аноніма читач стріне і чисто українську (гал.-русинську) мову, якою в тексті говорять особи з простого люду. Ці розмови по більшій частині проведені дуже живо. ...Якже треба розуміти подібний характер літературної мови? Ми нічого не маємо проти відмін мови, вироблених місцевими умовинами народнього життя на широкому просторі руської мови, але тоді вона мусить бути витримана в межах народньої мови, мусить бути чиста. Не можна не пожаліти, що в цьому невдячному, штучно витвореному положенні залишаються талановиті письменники, як Аноним, що почувають любов до свого краю, бажають працювати для розвитку його свідомости і добре знають народнє життя."

Українські інтерпеляції у Соймі.

Дня 2. і 3. грудня 1938 р. українські посли внесли у соймі такі інтерпеляції:

1) Дня 2. грудня 1938 р. пос. д-р Степан Баран вніс інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ у справі заборони, яку видали деякі повітові староства на Волині у справі продажі у книгарнях та кіосках українських часописів, виданих у Львові (повний текст друкуємо на іншому місці. — Ред.).

2) Дня 2. грудня 1938 р. пос. Зиновій Пеленський вніс інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ у справі важкого побиття та перекалання ноги багнетом громадянина Михайла Любачевського, мешканця п. Долина, станиславівського воєвідства в дні 1. XI. 1938 р. напрямом КОП-у.

3) Дня 2. грудня 1938 р. пос. Зиновій Пеленський вніс інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ у справі важкого побиття українського населення та нищення уладжень кооперативи, читальні „Просвіти" та інших українських суспільних організацій по селах повіту Долина та міста Долини, станиславівського воєвідства, кінним відділом КОП-у під командою старшини у першій половині листопада ц. р.

4) Дня 3. грудня 1938 р. пос. д-р Степан Білик вніс інтерпеляцію до міністрів військових справ і внутрішніх справ у справі побиття військовим відділом мешканців громади Боратин брідського повіту.

5) Дня 3. грудня 1938 р. пос. Дмитро Великанович вніс інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ у справі побиття з кінцем жовтня та початком листопада 1938 р. на терені громад Сулятичі жидачівського повіту, Добрівляни, Угерсько та Сколе стрийського повіту поодиноких громадян української національности військовими відділами.

6) Дня 3. грудня 1938 р. пос. д-р Степан Витвицький вніс інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ у справі подій у громадах Нагуєвичі, Добрівляни, Урош, Броница, Залісоть, Східниця дрогобицького повіту в жовтні та листопаді 1938 р.

ЩЕ ОДНА ЗМОВА ПРОТИ СТАЛІНА?

ГПУ викрило нову змову на життя Сталіна й членів совітського уряду. Театр червоної армії в Москві, куди мав приїхати Сталін і члени уряду, підмінували в кількох місцях, щоб висадити в повітря підчас представлення. У Москві перевело ГПУ масові арештування.

Сторінка без політики.

Телефонічні подружжя неважні.

Головною рискою нинішнього життя — це поспіх, стрімголовний поспіх. Це можемо завважити не лиш у буденному нашому житті, але теж у подружжі. Колись за „давніх добрих часів" на подружжя треба було не так довгих тижнів, як навіть місяців. Зальоти, сватання, заручини, приготовлювання і т. д. Коли ж уже вкінці прийшло до весілля то люди мусіли ще якнайдовше насолоджуватися тим важним життєвим актом і тому теж весілля тривало кільканацять годин і навіть кільканацять днів. Сьогодні людям спішно і кожний хто рішається на подружжя (а густо-часто рішається миттю, під впливом несподіваної любови чи просто для фінансових користей) то не хоче гайнувати дорогого часу на передвесільні витребеньки і замість уладжувати весілля, полагоджує все телефонічно. Очевидно перед у всьому веде Америка.

Телефонічні подружжя стали в Америці справжньою пошестю від тієї пори, коли один цивільний уряд признав за необхідне повінчати подружню пару, щоб таким чином помогти їй перемогти перешкоди віддалі нареченого й нареченої. Та це дало притоку загоністим американцям і американкам виривати нераз урядовців цивільного стану серед ночі зі сну. Бувало, що урядовця вириває із найглибшого сну нагальний телефонічний дзвінок. Урядовець підходив заспаний до апарату й питався, в чому діло. Очевидно йшло про подружжя. Комуж іншому хотілось би поночі алярмувати урядовця?

Цю подружньо-телєфонічну пошесть перервав вкінці своїм відважним рішенням суд у Шікаго. Ціла справа виглядала так:

Як завжди одної ночі урядовця розбудив телєфон. Урядовець підійшов до апарату й довідався, що якась молода пара хоче негайно повінчатися. Хоч урядовець звернув молодій парі увагу на те, що таке подружжя може бути неважне, проте заспаний дав себе молодятам переконати, що вони довгий час уже люблятся, що мусять негайно повінчатись і т. і. Автім урядовець цивільного стану бачив вже неодних закоханих і розумів їх та знав, що переконувати їх серед ночі — даремний труд; він вписав до своїх книг прізвища молодого й молодої, записав теж двох свідків, якихсь громадян, що дали себе серед ночі заманити до телєфонічного автомату і подружжя на ціле життя було заключене. Молодята пішли у свояси, розіспаний урядовець до ліжка.

Та радість молодої пари не тривала довго, бо по кількох днях вони дістали повідомлення зі суду. На розправі суддя повідомив молодят, що їх подружжя при допомозі телєфону неважне і суд вважає, що його не було.

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає український склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя
О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю ЛЬВІВ, ул. Валова 27. — Тел. 116-60.

Графольогія.

Графольогія — це наука доволі неясна і мало хто підходить до неї поважно. Здебільша графольогію ставлять на одному рівні з хіромантією та вороженням із карт чи рук.

Та золотий вік графольогії ще не настав, хоч вона має ще перед собою майбутнє.

Недавно появилася книжка віденського психольога Оттона Крама присвячена графольогії під наголовком „Рука й душа"...

Крам кпить собі із шарлятанів, які твердять, що нпр. той хто ставить по своїм підписі точку схильний до мелянхолії або до самогубства; або що дрібний маковий почерк відповідає дрібній обчисленій вдачі. Одначе назагал згаданий учений перестерігає перед насмішками над графольогією.

— Нема найменшого сумніву — заявляє Крам — що рухи руки, яка держить перо чи олівець мають звязок із нашим загальним станом... Погляньте на письмо, що його написав хтось схвильований і на друге письмо, що його написала та сама людина в душевній рівновазі: почерк не буде однаковий. Порівняйте записку людини певної своєї платности із запискою людини-довжника, який не має чим платити... Дуже багатомовний почерк. При довгім і здумчивім просліджуванні ріжних писаних документів, можна устійнити, які рухи руки ілюструють такий чи інший душевний настрій. Досліди відкривають, що всі люди підчинені в тому однаковим правилам. А воно для графольогії дуже важне відкриття: при індивідуальній ріжнородності почерків кожна людина реагує на гнів, радість, страх, сумнів, сором і т. і. менш-більш однаковим рухом руки. Адже не зважаючи на індивідуальну ріжнородність вдач, кожний чоловік червоніє, коли йому соромно, сміється, коли йому смішно...

Одначе назагал графольогія не може нічого сказати про людину. Окреслення вдачі, талантів на підставі письма — це фантазія. Одначе графольогія може означити в якім душевнім стані людина написала такі чи інші рядки. Значіння графольогії в судовій експертизі можуть бути величезні.

—o—

Борсук відкривцем копальні золота.

Про те, що в житті дуже часто рішає про долю людини припадок, найкраще свідчить подія, що її пережили два шукачі золота із Гавторну у стейті Невада.

Ліордж Буріс та Едвард Бумершайн шукали даремне довгі роки за якоюсь підземною рудою. Їм вже не йшло про само золото, могла бути теж жила іншого металю, коби лиш у відповідній кількості. Адже багате зложжа заліза могло теж принести гарне майно. Одного дня запримітили оба шукачі борсука, який порпав собі печеру. Випорпана ним земля містила в собі, як вони це відразу запримітили залізну руду. Буріс відкрив теж оподалік сліди золота. Хемічна аналіза, що її перевів державний уряд для пошукань мінералів і руди, дала якнайкращі висліди. На тому місці, де борсук порпав собі яму повстала велика копальня, яку назвали „Борсукова міна". Підчас розкопів за залізом, почали шукачі натрапляти на чимраз багатші жилки золота і згодом виявилося, що згадана копальня була найбагатшим зложжам золота в цілій Неваді.

Памятник для винахідника відпилювача.

На одній із нюйорських площ відкрили памятник Джона Спанґлера, винахідника відпилювача.

Спанґлер служив як дверник в одній великій фірмі і ранком він мусів стирати порох із багатьох столів, тріпати хідники, дивани і т. і. Йому прийшла до голови думка, уладити щось наче помпу, яка витягалаб порох. А що він був найгіршим механіком-аматором, то Спанґлер побудував перший у світі модель відпилювача, який довший час був одиноким приміоником і служив Спанґлерові підчас прятання бюра. Про те, що той апарат можна продукувати до продажі, він навіть не подумав.

Одного разу до бюра, в якім працював Спанґлер, прийшов по ділу власник фабрики шкіряних виробів Гувер. Він зобачив дивогляднний апарат, зацікавився ним і намовив Спанґлера викупити патент. Сьогодні заведення Гувера — найбільші в Америці фабрики відпилачів. Щодо Спанґлера, то він шоб не відступити від традиції всіх винахідників умер у нужді.

Пересторога!

Адміністрація Видавничої Спілки „Діло" у Львові отсим перестерігає наших Шановних Клієнтів Промисловців і Купців перед АКВІЗИТОРАМИ ОГОЛОШЕНЬ:

1) Степаном ВОЛОСЬКИМ, зам. у Львові, вул. Ордона 8,

2) Дмитром СЕНИКОМ, зам. у Львові, вул Кохановського 54,

які не мають ніякого уповажнення від Адміністрації „Діла" збирати оголошення та інкасувати належности для щоденника „Діло" і календаря „Криниця".

Оголошення і вплачені квоти Ст. Волоському і Дмитрові Сеникові Адмін. Вид. Спілки „Діло" не буде признавати і не буде брати ніякої відповідальности.

АДМІНІСТРАЦІЯ ВИД. СПІЛКИ „ДІЛО"
Львів, Ринок 10. Тел. 229-41.

МУЖ ЗА 60 ФУНТІВ.

Скотленд Ярд відкрив недавно тайне матримоніяльне бюро, яке „доставляло" мужів еміґранткам із б. Австрії та з Німеччини. Мужів вербували головно серед безробітних англійців, яким пропонували за подружжя з чужинками „світлі" умовини: 60 фунтів стерлінґів і новий одяг.

Безробітний брав гроші, які давали йому змогу без турбот прожити кілька місяців. Чужинка діставала за те англійське громадянство з усіма правами. Напр. англійський паспорт давав еміґранткам право домагатися звороту майна, що залишилося в Німеччині.

Цю організацію викрили зовсім припадково тільки тому, що один із „женихів" (якийсь Фордгем) був бігамістом. Поліція відкрила, що він був жонатий у 1913 р. та має 8 дітей.

У суді Фордгем заявив, що він вважав подружжя фіктивним і що воно його до нічого не зобовязувало.

— У бюрі та жінка підписала заяву, в якій вона зобовязалася розійтися зі мною безпосередньо після подружньої церемонії та не шукати зі мною ніяких нових зустріч.

Суд засудив двоженця на 4 місяці вязниці.

—o—

СТАЛЕВІ ЛЕҐЕНІ РЯТУЮТЬ ВІД СМЕРТИ.

Те, що американським лікарям вдалося вилічити одного з важко хорих на легені при допомозі т. зв. „сталевих легенів", спонукало французьких спеціялістів грудних недуг спробувати той винахід і в себе. Винахід спирається на тому, що хорого замикають у великій сталевій кабіні з ліжком. Кабіна працює в той спосіб, що хорий віддихає навіть і тоді, коли легені нездібні до віддиху. Через відповідні рухи повітря, які ритмічно повторюються, хорий робить вдих і видих. Очевидно підчас їдження, хорого виносять із кабіни. Сталеві легені мають кілька шкляних вікон, крізь які можна оглядати хорого.

Франція має досі лиш один такий апарат „сталеві легені".

ВЕСЕЛЕ.

ЗАМІНА.

— Що я чую, ваша дочка покинула свою добру посаду в банку?

— Так. Відкрили в неї прегарний голос і вона вчиться на концертову співачку.

— Ага, вона замінила дисконт на дискант.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

Якась стара, але ще претенсійна добродійка шукала за чимсь в антикварній крамниці. Все мало щось до закиду і вкінці сказала:

— Що за якусь жахливу фіґуру ви поставили там у куті?

— Вибачте, пані, це дзеркало.

ПРИ ІСПИТІ.

— Пане кандидате, ви, як відомий аматор боксер мусите це добре знати, які мязи входять у рух, коли ви нпр. почнете зі мною битися?

— Мязи сміху, пане професоре!

Маємо досить моральної сили...

ПРОМОВА ПОСЛА Д-РА СТЕПАНА ВИТВИЦЬКОГО, ВИГОЛОШЕНА НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ СОЙМУ, В СУБОТУ ДНЯ 3. ГРУДНЯ 1938. РОКУ ПРИ ГЕНЕРАЛЬНІЙ ДИСКУСІЇ НАД БУДЖЕТОВИМ ПРЕЛІМІНАРЕМ.

Високий Сойме!

Хочу торкнутися тієї відвічної рани, яка зветься **українською справою,** в її теперішньому найбільш болючому місці. Хочу зробити це якнайбільш оглядно. Буду свобідний від усяких упереджень та всякого перебільшення. Не буду нічого насвітлювати від себе. Моїми устами будуть промовляти **факти,** факти може аж надто реалістичні. Все це занадто поважні справи, щоб вільно було підходити до них тільки на підставі чуттевих категорій. Вражіння хвилини мусимо опанувати повнотою розуму та розважности і тією глибоко зрозумілою політичною рацією, що нею в першу чергу повинна кермуватись та установа, якою є парлямент у державі. Ця рація вимагає, щоби дотичні факти можна тут обговорити з усією правдою та цілою отвертістю.

Хочу совісно виконати ось тут на цьому місці мій обовязок і хочу представити грозу теперішньої ситуації. Маю на думці події, яких сумною ареною був в останніх тижнях Львів, був край, що його в цій палаті репрезентую. (Посол Вимисловський перебиває: Який край? Польський край! Ви репрезентуєте Польщу!).

ПСИХОЛЬОГІЧНА ПІДГОТОВА ПОЛЬСЬКОЇ ВУЛИЦІ.

Дивним дивом уже літом цього року дали себе відчути зловіщі грюкоти глибоких підземних потрясень, що ми їх пізніше пережили. Ось невідомо із яких джерел почали приходити відомости, що в цій чи іншій кооперативі викрили склад зброї, що в цій церкві найшли муніцію, що в тих та інших українських дівчів — між іншими в мене — найшли скорострільні. (Голос: Це було знане в році 1930.). Авжеж, не заперечую, але сьогодні ми є в році 1938. Дійшло до того, що офіціяльні органи вважали своїм обовязком здементувати ці вісти. Опісля зааранжовано протиукраїнські віча з боєвими протиукраїнськими гаслами. Рівночасно ціла польська преса була переповнена неправдивими та необоснованими інвективами під адресою українського національного руху. Наприклад, що ціле життя українських суспільних та господарських установ — це один великий збройний табор, який лаштує збройну розправу — дослівно з польською державою.

По цій психольогічній підготовці прийшли події, які вимагають того, щоб їх обговорити ближче.

ПОДІЇ У ЛЬВОВІ ПЕРШОГО ТИЖНЯ В ЛИСТОПАДІ Ц. Р.

Оце почалися справжні боєві виправи на українські суспільні, господарські та освітні установи. Починалося воно в той спосіб, що на вулиці в центрі міста виходили сотні польської молоді, між нею багато студентів та учнів вищих шкіл, майже кожний з якоюсь зброєю, починаючи від каменюк та кінчаючи на всякого роду залізних знаряддях. В такий спосіб озброєні групи йшли під домівки українських установ і тут довершували всякі боєві акції, отже товкли шиби, виломлювали жалюзії, висаджували входові двері, виважували віконниці, нищили уладження крамниць, підпалювали склепи. В багатьох крамницях били й ранили там службовиків. Одного тільки третього листопада жертвою цих наступів упало 10 крамниць „Маслосоюзу" у Львові. (Переривання.) За це не відповіли ті, що це зробили. (Голос: Не відповіли, бо втекли на Чехословаччину!). Я не знаю, хто втік, я знаю тільки, що в цій справі були судові присуди, що осудили й напятнували такі поступки.

Така доля зустріла „Ревізійний Союз Українських Кооператив", така доля зустріла й Духовну семинарію, в яку ввірвалася юрба молодих людей і понищила образи, м. ін. образ Розпятого.

Черговий день не тільки не приніс відпруження у цій ситуації, але, навпаки, приніс посилення цих подій. Цього дня відбулося на університеті студентське віче; опісля звідси вирушили у відділах по кількасот людей ватаги під українські установи, отже під: Український Центро-Банк, Народню Торговлю, Народню Гостинницю, Видавництво „Українська Преса" („Новий Час"), Просвіта, Книгарня Наукового Т-ва ім. Шевченка, Редакцію „Діла", Т-во Зоря і т. д., і т. д. Тут розіграли вже таки справжні битви та довготревалі облоги. З однієї сторони юрба нападаючих молодих людей, а другої сторони кількасот оборонців, які боронили майна своїх установ і свого життя. (Посол Вагнер: Що за епопея!) А побіч стояла поліція, піша і кінна, кількадесять а то і сто кількадесять люда, нікого не упоминала і нікого не усувала, нікого не арештувала і взагалі не робила нічого, щоби розпорошити атакуючу юрбу. Щобільше: коли напір збільшувався, поліція увійшла до льокалів „Нового Часу", „Центробанку" і там арештувала саме тих, що перед атакою оборонялися. (Гамір. Голос: А хто кричав: Геть з ляхами?!) Опісля переведено в цих домівках ревізії. По переведенні цих ревізій дотичні домівки представляли собою образ повного знищення і повної руїни. Коли ж вінці арештованих „виновників" показали атакуючій юрбі, юрба заспокоїлася, хвиля гніву впала, вулиця втихомирилася.

Хочу ось тут ствердити один незаперечний факт, а саме, що про всі ці напасти були поінформовані органи безпеки, що вони знали про віча, які відбувалися та про резолюції, що їх там приймали, що на їх очах розвивалися ці многосотенні походи та демонстрації, на очах органів безпеки доконувано цих атак. Мусимо ствердити, що органи безпеки цьому незапобігли. Вони не дали належної охорони українським установам. Більше: замість дати поміч нападеним, дозволяли, щоби під їх охороною відбувалися ці замахи та наступи. Домагаємося, щоби органи державної влади без огляду на такий чи інший напрямок політики у відношенні до нас виконували свій засадничий обовязок супроти нас, себто давали нам забезпеку нашого життя і майна, бо таке є наше добре право і такий є фундаментальний обовязок держави. (Голос: пригадуємо 6-ту статтю конституції). Рівночасно домагаємося, щоби виновники були притягнені до відповідальности, домагаємося винагороди заподіяних шкід.

ПОДІЇ У КРАЮ: КОНКРЕТНІ ПРИКЛАДИ.

Приходжу тепер до того, що діється у краю. Отож, у другій половині жовтня почали по наших селах появлятися перехідні відділи („льотне оддзяли") КОП-у, Корпусу Охорони Пограниччя. Приїздили до села несподівано. На вістку про це майже вся мужеська людність втікала зі села і крилася по сусідніх лісах та селах. Прибувши до села ці люди, зокрема команданти виймали з кишені готові картки, списи українських установ, викази їхніх організаторів та провідників, оточували їхні помешкання, витягали їх з домів та піддавали доразовій ревізії.

Переважна частина польських політиків формулює свою програму до „руської" справи в той спосіб, що хоче нам дозволити розмовляти по українськи, співати українські пісні, а далі, дозволяє нам молитися по наших церквах. Одначе ми дістали при цій нагоді поглядову лекцію, що це недозволене, бо хто до цих відділів говорив по українськи, або хто признавався до нашої віри — був зневажуваний, мальтретований та битий. (Гамір, голоси: коли, де?). Маю в руках документи, лікарські свідоцтва, (перериванн), котрими в кожній хвилині можу служити. За це, прошу панів, беру відповідальність — (Голос: а ми маємо спалені двори і розбиті почти!)... Відповідаю головою і честю, бо я не знаю, що мене може колись у звязку з цими подіями чекати поза обсягом тієї палати!

Дозвольте панове, що наведу кілька прикладів. Отже напр. приїздить до однієї української кооперативи (Голос: рускей) такий відділ (перериванн) — і до крамниці входить кількох людей з цього відділу. На стіні висять портрети Шевченка і Франка, найбільших українських поетів. Імя Шевченка є для кожного українського серця такою самою святістю, як для польського імя Міцкевича. Отже каже цей пришелець до справника: „Що це за трьох таких зломаних „людей" тут висить?" Ставлю це слово „людей" в лапки, бо не можу вжити цього порнографічного вислову, яким цей пришелець назвав Шевченка. Портрети сконфісковано, знято. (Голос: хто це зробив?). Саме цей вояк. Потім поїхав, а на їхніх слідах найдено по дорозі шкамаття із подертого портрету Шевченка.

Переходжу до того, про що говорив тут один колега, длячого — мовляв — портрет президента не може висіти поруч портрету Шевченка? Отже приїздить до іншого села — не знаю чи саме цей чи інший — відділ та викликує місцевого отця декана. Сержант цього відділу починає йому викладати свої погляди на розвязку українського питання. Каже йому: То ти говориш у церкві про політику, я хлопа бю, а хлоп вие. Отже в чит. „Просвіти" може висіти портрет Шевченка, який втопився у гноївці, а портрет президента ні?" — Відповів йому священник: „Побіч Шевченка, який втопився у гноївці, портрет президента висіти не може".

Екзекуція мала таку процедуру, що провідника якоїсь установи витягали з дому, били палками по голові, потім, коли впав на землю, били ломаками, крісами, копали ногами. (Переривання). Маю в руці документи і я спокійний за те, що всі ці факти будуть безсумнівно стверджені і доказані.

Наприклад у Залізцях влаштовано масову екзекуцію. Відбувалося там зібрання членів кооперативи в справі дрібної ощадности. (Пос. Остафін: Без дозволу влади). Ні! Староста був на місці і знав про це. До салі ввірвався озброєний відділ КОП-у. Обставив усі виходи та влаштував очевидну масову екзекуцію. Маю на це протоколи і в кожній хвилині ними служу. Маю призвища.

В Долині був випадок, що битих розібрали до нага і били до крови. Таке було в Кальній, пов. Долина. Напр. у Бродниці, пов. Дрогобич заїхав на газдівство місцевого священника також такий відділ. Найперше священника вибили по лиці, під вечір видалили всіх домашніх і били його по нагих пятах аж до втрати притомности. (Голос: Прошу подати призвище!). Священник Томашівський.

Не пощадили тієї долі також і жінкам. У Денисові, пов. Тернопіль, вивели 52-літню Івану Блажкевичеву на пасовище. Веліли їй роздягнутися до нага. Потім дозволили їй залишитися в білизні. Казали їй покластися і били її. По трикратнім приведенні до притомности і омлінню — пустили її. Іванна Блажкевичева перебуває і бореться зі смертю в Українській Лічниці. Служу своєю особою, якщоб у цій справі мав хтонебудь щонебудь заперечити. Відповідаю за те, що говорю. Знаю, де говорю.

Із безконечної кількости випадків я навів лиш кілька. Їх ареною були повіти: бережанський, дрогобицький, долинський, зборівський, турчанський, самбірський, стрийський, тернопільський, підгаєцький та золочівський.

ДВА ЧИННИКИ, ЯКІ СОБІ СУПЕРЕЧАТЬ.

У цій трагічній справі годиться відмітити два понурі явища. Найперше те, що такі факти могли діятися у правосудній та конституційній державі, а по друге, прошу Високої Палати, що наші інтервенції державна влада не могла, чи теж не хотіла тим фактам запобігти та їх стримати. Місцеві органи державної адміністрації відповідали, що є безсилі супроти війська. Наші інтервенції перед воєвідською владою, а також і перед урядом залишалися без наслідку, а всеж, таке діялося ще до передучора — і триває здається по деяких громадах і далі та ще й у найспокійніших повітах краю.

Хочу ствердити одну річ, що виходить із цього якась несамовита ситуація. Всі ті люди, які брали участь у суспільних, господарських, культурно-освітніх та інших організаціях робили це на підставі обовязуючого правного порядку та конституції, врешті на підставі окремого дозволу адміністративної влади. Отже, прошу Високої Палати, якжеж то воно є? Є одна адміністрація, яка ці речі дозволяє, і є ще якась інша адміністрація, яка стоїть вище по-

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 81.

передньої, та яка за те, що хтось працює на підставі легальних рішень державної адміністрації — їх мальтретує і зневажає. Колиб хтось сказав отверто, що „така є моя політична програма, що саме так хочу розвязати українську справу, що така моя воля, так я хочу і кажу" — то очевидно, це дуже упростилоб ситуацію. Але ніхто цього не сказав, а у висліді українську суспільність поставлено поза обовязуючим правним порядком і поза правом.

УКРАЇНСЬКІ НАСТРОЇ ТА ПОЧУВАННЯ.

Одне є певне. Ціла та процедура вдарює в наші національні організації з метою спаралїжувати їх працю. Але це зовсім не осягнуло своєї мети. Не вважаючи на те — зорганізоване українське життя не впало і не паде. Ці зневажені, биті та поневіряні провідники і члени цих місцевих організацій вертаються на місця, далі стоять на своїх позиціях, тривають на них, з тим більшим завзяттям продовжують свою працю. Ці прості люди кажуть, що почувались би щасливими, колиб знали, що їх терпіння причиняться до помноження моральної сили народу та хоч у чімнебудь полекшать його долю. І це не сила та видержливість людей, одиниць! Це сила і видержливість народу, який хоче жити і який має глибоке почуття свого права до життя — ось що перемагає всякі лихоліття, всякі терпіння, всяку муку.

Чули ми і так нам пояснювано, що ця поведінка має якийсь звязок з настроями української людности до Карпатської України. Не знаємо, чи це відповідний засіб для присмирення — що так висловлюся — для успокоєння цих настроїв. Заявляю отверто, що цих настроїв і цих почувань не відрікаємося. Почуваємось одні з нашими братами з другої сторони Карпат, бо ми одного з ними роду.

Цього почування ніяка сила не зуміє нам видерти, бо вклала його нам у душу сила вища від усякої людської сили. Ми не є нічиїм штучним твором, не служимо і не хочемо служити чиїм то не булоб чужим інтересам. Ми є креацією Бога так само, як і кожний інший нарід і тільки його волі служимо на цій землі.

Думав мабуть хтось, хто счинював ці екзекуції, що міг би спровокувати якийсь відрух зі сторони українського громадянства, щоб опісля могти застосувати ще суворіші репресії. Відповідаємо на це, що ми заховали, заховуємо і затримаємо в обличчі цих подій нашу гідність і повний спокій. Жертвуємо Богу всі муки, що їх нам завдають, та складаємо їх до Чого стіп не як плач і скаргу, але як данину вартостей духа нашого народу. Дякуємо Всевишньому, що післав нам у тих важких годинах рівновагу духа, мужеську та відважну видержливість, лицарську гідність та силу у терпінні. Віримо, що із цих досвідів вийдемо сильніші, кращі, благородніші. Оце кровю своєю записує наш нарід вічні карти своєї Історії та вносить до її скарбниці новий свій вклад. Терпимо не від нині. Ця довга низка терпінь створює те, що маємо досить моральної сили, щоб перетримати пробу та промостити шлях рвучкій стихії нашого національного життя.

—o—

ВИКЛЮЧИЛИ З ПАРТІЇ СЕНАТОРА, ЯКИЙ ПРИЙНЯВ МАНДАТ ВІД ПРЕЗИДЕНТА.

Президент заіменував сенатором м. ін. німця, Макса Вамбека, члена „Юнгдойче Партай". Вамбек номінацію прийняв, але провід партії... виключив його з поміж членів партії.

У сенаті представник „Юнгдойче Партай", Гасбах, сидить окремо від сен. Вамбека; їх відділюють українські сенатори. Виходить, що іменованого сенатора німці бойкотують.

Цей випадок обговорює польська преса з обуренням.

ЛЕТУНСЬКІ БОМБИ ЗНИЩИЛИ ПРИСТАНЬ У ВАЛЄНСІЇ.

19 національних літаків скинуло понад 200 бомб на Валенсію. Велика частина портової дільниці зовсім знищена, числа жертв ще не устійнено.

ОСНОВНА РЕКОНСТРУКЦІЯ ЛИТОВСЬКОГО УРЯДУ.

У звязку з уступленням мін. Лозорайтіса дійде мабуть до основної реконструкції литовського уряду, яка обійме ресорт оборони, шляхів, справедливости і рільництва.

—o—

ЗМІНА БЕЛЬГІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Премієр Спаак заявив минулої ночі, що він ще не вспів утворити нового уряду. В понеділок рано предложив він дві листи, з яких король вибрав нових міністрів.

—o—

На шляху німецько-французького замирення.

Завтра, 6. грудня, загостить до столиці Франції німецький міністр закордонних справ фон Рібентроп. Завтра чи позавтра (бо побут мін. Рібентропа обрахований на два дні) підпишуть представники Франції та Німеччини історичну декларацію про нове відношення між обома державами, яка стверджуватиме, що: **французький та німецький нарід бажає жити відтепер у доброму сусідстві,** що признає непорушність взаємних кордонів та зобовязується шукати всіх способів порозуміння, якщоб між ними виникли якісь непередбачені справи.

Факт приїзду міністра фон Рібентропа коментує німецька, анґлійська та ще більше французька проурядова преса дуже широко й майже ентузіястично. Про декларацію, яку мають підписати від Франції Бонне, від Німеччини фон Рібентроп згадують — щоправда — тільки коротко, як про річ, яка в нових німецько-французьких обставинах є самозрозуміла і може навіть застаріла уже своїм змістом. Бо платформа нових французько-німецьких відносин має бути ширше обоснована й не буде ґрунтуватись тільки на платонічній заяві. Зверхньою признакою „нової ери" над Реном буде промова Рібентропа у паризькім радіо, в якій він запевнить французів, що до сторінки 699 книжки Гітлера „Майн Кампф", сторінки ворожій для Франції, Німеччина добровільно, отверто і врочисто вводить історичну корректуру в сенсі змагання до приязни, мира і врешті — союзу.

Коли Рібентроп справді зробить такий жест у сторону Франції, то це матиме чимале міжнародне значіння, на всякий випадок буде ознакою, що німцям дуже залежить на замиренні на німецько-французькому відтинку, на заістнуванні мира на Заході взагалі.

Німецько-французькі відносини в історії — це довгий, майже безперервний ланцюг ненависти, ворожнечі, воєн і крови; перемоги й невдачі з одного і другого боку, що одна після одної аж за часто чергувалися. Мали французи дипльоматів і державників стилю Рішеліє, Наполеона, Пуанкаре, мали німці своїх Штайнів, Бісмарків та Мольтків. Але вирівняння, узгіднення та наближення взаїмних інтересів німецького та французького народу ніодному з тих, що й не казати: великих духом людей таки не вдалося. Велика війна 1914—1918 ще поглибила ворожість у німецько-французьких відносинах. З якою горечю слідкував німець, член великого та культурного народу, біганину та тяганину нещасного Штреземана по всіх курортах Европи, що просто ловив кожну усмішку на лиці Бріяна й мусів, часто проти власного внутрішнього переконання, пояснювати кожне ласкавіше слово знад Секвани як злегчування версайських ланцюгів!

Тепер це, як кажуть та пишуть, минулося. Коли вірити міжнароднім пресовим орґанам, то 6. грудня стануть проти себе в Парижі не хитромудрі, може більше хитрі, як мудрі, дипльоматичні грачі, а в особах Далядіє і Бонне з одного боку та фон Рібентропа з другого стануть віч-на-віч представники нано висловлюваної та суверенної волі своїх народів. І коли дивитись на приїзд міністра Рібентропа до Парижа з перспективи повоєнних німецько-французьких відносин, то це буде справді перша наслідками важна французько-німецька повоєнна стріча, до якої Гітлер кликав уже в одній зі своїх промов після перебрання влади.

Знаючи, що скромність як чеснота має свою вагу також в оцінці всіх політичних подій, зокрема тих, що родяться серед важких орґанічних болів, деякі поважні орґани та й ми з ними, не замикаємо очей також на трудноші, які стоять ще на шляху до справдішнього і трівкого замирення над Реном. З одного боку французький людовий фронт не жалує зусиль, щоб шкодити наладнанню німецько-французького мира, з другого боку важкі контроверзії між Італією (найближчим контрагентом Німеччини) та Францією мусять спинювати та вязати обом сторонам руки у кресленні сусідської співпраці. Є ще й інші немаловажні міжнародні сили, в першу чергу Совітський Союз, які до живого заінтересовані у німецько-французькій ворожнечі. Ніодна з держав, ближчих чи дальших, не буде так живо слідкувати розвиток розмов Рібентропа з французькими державниками в Парижі, як саме Совіти, ніхто не буде інтригувати жвавіше, як саме совітський амбасадор. І тому, коли не зважаючи на ті всі перешкоди, між Німеччиною та Францією заістнує щось більше, як письменна заява про бажання мира, щось більше, як історична передишка на основі клаптика паперу, тобто коли над Реном два великі історичні народи подадуть собі руки до щирої сусідської співпраці, то лице Европи набере нового життевого виразу, політика найде нове спрямування і пристосування, а питома вага европейських дій перенесеться на Схід Европи, бо так того вимагають політичні, етнографічні, господарські та культурні відносини в нинішній хвилині

—o—

Вісти з Карпатської України.

ЗІЗД ДЕЛЄҐАТІВ О. Н. О. „СІЧ" У ХУСТІ.

Пресове бюро Карпатської України повідомляє: У столиці Карпатської України Хусті відбувся зізд делеґатів Організації Національної Оборони „Січ" з цілої території Карпатської України. У зізді взяли участь представники всіх місцевих відділів „Січі".

ДАР КАНЦ. ГІТЛЄРА ДЛЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

„Словенскі Денік" повідомляє: Канц. Гітлер переслав урядові Карпатської України 100 тисяч марок як жертву на зимову допомогу для бідного населення Карпатської України.

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Нині, в понеділок в год. 18.20 обі словацькі радіостації (Братислава і Банська Бистриця) будуть трансмітувати промову заступника голови У. Н. Р. д-ра Гупаловського.

ДОПОМОГА УТІКАЧАМ ЗПІД МАДЯРСЬКОГО ПАНУВАННЯ.

При Українській Національній Раді в Хусті повстала окрема комісія для допомоги утікачам із земель, що припали Мадярщині.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКОВІ ОБСЕРВАТОРИ НА ТЕРЕНІ АКЦІЇ ДИВЕРСАНТІВ.

Як подає „Век Нови" з 6. ц. м. за „Словенским Деніком", німецький уряд рішив вислати до Карпатської України своїх військових обсерваторів, які на власні очі мають переконатися про діяльність диверсантів.

ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКІ ШКОЛИ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ НА МЕНШИНЕВИХ ПРАВАХ.

„А-Зет" з 2. ц. м. (ч. 284) подає в кореспонденції, що в найближчих днях появиться розпорядок міністра шкільництва й народньої освіти Карпатської України Штефана в доповненні до рішення уряду К. У. з 19. листопада 1938 ч. 5 про меншиневі школи. Батьків чеської і словацької національности повідомлять, коли відбудуться вписи до державних шкіл із чеською мовою навчання. Скількість записаних дітей рішатиме, чи ті школи зліквідують, зредукують, або залишать. Вписи проведуть у двох днях після проголошення міністерського обіжника.

НОВИНКИ.

— **Книжка про Закарпаття.** На днях появилася накладом видавничої кооперативи „Дружина" книжка про Карпатську Україну п. н. **„Срібна Земля".** Є це нарис історії Закарпаття з мапою від найдавніших часів аж до останніх подій включно. Автором праці д-р Василь Пачовський, що довголітньою працею на Срібній Землі поклав великі заслуги при поширенні національної свідомости українців. Ціна книжки 1.— зол. (платна згори), з поштовою пересилкою 1.25 зол. Хто бере бодай 10 прим. і присилає наперед гроші, платить по 80 сот. і не оплачує порта. Ця книжка повинна найтися в кожній українській хаті чи установі. Адреса видавництва „ДРУЖИНА" — **Львів, пошт. скритка 323.** (Гроші слати тільки складанками ПКО „Дружина", Львів, ч. 507.977). 2837 —4

— **З найкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 2205 110-7

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає пір'я до поання. Тел. 294-81 1852-560 10

— **Громадяни!** Звертаємо увагу на це, що у Львові при вулиці Собеського ч. 7. є кооператива „Фарбокрам", яка доставляє артикули домашнього господарства, косметику, фарби, та інші товари. Увесь дохід на „Рідну Школу". 2378 8—10

— **Українські вавдиції із закордонних** радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **„Громадянка"** з 1. грудня ц. р. приносить замість передовиці пресовий декрет, статтю Софії Русової п. з. „Наталка Полтавка" та її правнучка", Івана Ющишина „Актуальні події і наші діти", Оксани Рудченко „Чотири лавреатки Нобеля"; між актуаліями стаття п. з. „Одна заява та її відгуки", Прилюдна опінія осуджує „Комар" і „Що буде з волинським Союзом Українок?"; багатий відділ „При громадській роботі" і т. ін.

— **Про розкопки княжої катедри у Крилосі в радіо.** Всім тим, які не мали змоги оглянути розкопок княжої катедри у Крилосі, радимо послухати реферату д-ра Я. Пастернака у львівському радіо у вівторок 6. ц. м. в год. 14.30 пополудні. Зазначуємо, що д-р Я. Пастернак вів ці розкопки і розкаже слухачам про наші найцінніші національні памятки.

— **Помер другий жидівський студент.** В неділю 4. ц. м. коло 12. год. вночі помер у львівському шпиталі 22-літній студент політехніки Самуїл Повелер, якого побили важко та його товариша Лерера польські студенти політехніки дня 18. листопада ц. р.

— **Новий „дом людови" в Журавні.** В Журавні пов. Жидачів відбулось посвячення новозбудованого „дому людового", що його довершив кс. Ст. Стахович. На посвячення „дому людового" приїхав станиславівський воєвода ген. Паславський, представник війська полк. Коцур, голова Т. Ш. Л. зі Львова дир. Ума і представники самоуправи. Воєвода ген. Паславський і дир. Ума виголосили відповідні промови.

— **Вибори в Бориславі вже 8. січня 1939 р.** Львівський воєвода розписав вибори до міської ради в Бориславі на день 8. січня 1939. Це будуть перші самоуправні вибори у львівському воєвідстві.

— **Велика пожежа у Брідщині.** В селі Шнирові пов. Броди вибухла пожежа в хаті Івана Тимчука і знищила всі його будинки. Вітер перекинув вогонь на будинки його сусідів: Ілька Тимчука і Василя Степкова, які теж згоріли. Матеріяльні втрати сягають 20 тисяч зол. Причиною пожежі була забава дітей зі сірниками.

— **У Долині вовк покусав 20 осіб і 100 псів.** Минулої ночі на передмістю Долини появився вовк, який покусав 20 осіб понад понад 100 псів; убили його сокирами робітники. Повітовий ветеринар має ствердити, чи вовк не був скажений.

— **Велика повінь у Туреччині.** Зливні дощі у Східній Анатолії спричинили вилив рік. Гірські потоки і річки перемінилися у великі ріки, вода яких забирала хати з худобою і домашньою обстановою. У хвилях рік згинуло 70 осіб. Матеріяльні втрати дуже великі.

— **По 5 зол. денно за відсиджування кари арешту.** У стшемешицькім арешті мав відсидіти свою кару робітник Маріян Фідик, якого покарало староство. Підчас люстрації арешту влада ствердила, що арештант Фідик виглядає дещо старий на свій вік. Влада провірила справу і ствердила, що кару за Фідика відсиджував Старий Генрих Новак. За „заступство" в арешті Новак діставав по 5 зол. денно. Суд засудив Фідика на місяць арешту.

— **Різні вісти.** Німецьке міністерство закордонних справ видало розпорядок про уєдиднення номенклятури всіх урядів, урядовців та округ нижчого і середнього ступня адміністрації. — Суд у Гамбурзі засудив жида адвоката на 6 років вязниці і на 6 років утрати громадянських прав за провину проти „чистоти" раси. — В Берліні арештувала поліція жида Нікса за провину проти „чистоти" раси. — В б. горішній Австрії згоріла частина будинку відомого монастиря Адмонт.

— **Жінка — рід... прикраси!** Дебудь у сальоні, трамваю, на вулиці, чи в театрі старається Пані поширити принаду своєї краси. Вона хоче подобатися, любіть, коли її оглядають і подивляють. Це немов природне право жінки. Оскар Уайльд висказав це в дотепнім парадоксі: „Жінки — це рід... прикраси!" Дійсно годі уявити собі життя без такої конечної „декорації". Тому й нічого дивного, що кожна Пані накладає так багато заходів і витрачає так багато журби коло свого вигляду. Не тільки одяг і зачіска, але теж лише Пані, її цера, руженці, уста, очі, руки вимагають відповідного плекання і засобів прикраси. Останніми роками ввійшов до „шминкіра" таємниць жіночої краси і там здобув собі право громадянства в цілім світі — незаступлений жіночим іншим пудер з цвітом 5 квітів F o r v i l з теж квітова вода із найніжнішим цвітом 5 квітів теж FORVIL.

Помер архиєпископ Теодорович.

В неділю 4. ц. м. в год. 6.50 вечером помер у Львові вірменський архиепископ **д-р Йосиф Теофіль Теодорович** у 74-ому році життя.

Йосиф Теодорович прийшов на світ у Живачеві на Покутті. Гімназію скінчив у Станиславові, богословські студії в Чернівцях та у Львові і був від 1887 р. до 1897 р. спершу сотрудником у станиславові, опісля парохом у Бережанах. З Бережан перейшов до Львова, як крилошанин і в 1902 р. засів на архиепископському престолі у вірменській катедрі.

Архиєпископ Теодорович був горячим польським патріотом, добрим проповідником і великим політичним діячем та тісно співпрацював з „народовим" табором, себто із ендеками.

На вістку про смерть архиепископа Теодоровича, през. д-р Ст. Островський з міським інспектором Мільком склав на руки кс. інфулата Каєтановича вислови співчуття, заявляючи, що похорон Покійного відбудеться на кошт міста. Одночасно президент м. Львова доручив вивісити на всіх міських будівлях жалібні прапори, взиваючи одночасно львівське громадянство, щоб вивісило теж на своїх домах жалібні хоругви. Далі міський городський староста заборонив уладжувати у Львові всі імпрези та вуличні маніфестації аж до дня похорону.

Вірменська єпархія нараховує в цілій Галичині ще коло 5.000 вірних, у самім Львові не більше 200. Вірмен стрічаємо в Галичині вже в XII. в., а в 1270 р. за кн. Льва вже у Львові. В 1367 р. основано для них православне єпископство. В часі Хмельниччини вірмени приняли релігійну унію з Римом і від того часу почали польщитись обрядово і національно. Цей процес польонізації вірмен дуже швидко поступав саме за часів управи вірменською єпархією архиеп. Теодоровичем.

ПОХОРОНИ АРХИЄПИСКОПА ТЕОДОРОВИЧА

В пятницю 9. ц. м. в год. 5-ій пополудні перенесуть тіло архиеп. Теодоровича з дому жалоби при вул. Вірменській ч. 7. до вірменської катедри. В суботу 10. ц. м. по богослуженнях у вірменській катедрі вирушить похорон на Личаківський цвинтар де тіло архиеп. Теодоровича поховають в родинній гробниці.

Відгомін кривавих подій у Вільках Мазовецьких.

ПРИСУД У МАСОВОМУ ПРОЦЕСІ ПРОТИ 55-ОХ СЕЛЯН.

По дводенній розправі проти 55-ох селян (ок) з Вільок Мазовецьких, пов. Рава Руська, приїхав трибунал львівського окружного суду до Рави Руської в понеділок 28. листопада ц. р., де три дні зізнавало перед ним безліч свідків у справі кривавих подій у Вільках Мазовецьких, до яких дійшло 13. травня ц. р. у звязку з намаганим залісненням громадського пасовиська.

По промовах прокуратора та оборонців трибунал видав у четвер 1. ц. м. присуд, яким засудив: **1) 25-літнього Василя Савку на 3 роки вязниці; 2) 22-літнього Стефана Гнилюка на 2 і пів року вязниці** — з тим, що обох цих засуджених негайно арештовано і відставлено до вязниці. Оборона внесла жалобу проти цієї постанови. Трьох підсудних: **3) 23-літнього Гриця Коростіля; 4) 25-літнього Василя Мороза і 5) 25-літнього Івана Підлипного по два роки вязниці.** Двох підсудних: **6) 30-літнього Володимира Дроботія і 7) Теодора Мельника по півтора року вязниці.** Сімох підсудних: **8) 19-літнього Миколу Голода; 9) 31-літнього Михайла Хруща, 10) 19-літнього Степана Чайку, 11) 25-літнього Павла Демкова, 12) 37-літню Марію Івануса, 13) 23-літнього Дмитра Кулинича і 14) 23-літнього Павла Лемеху — по одному рокові вязниці.** Девятьох підсудних: **15) 22-літню Анну Хрущ, 16) 18-літнього Миколу Іванину, 17) 27-літнього Стефана Нечипора, 18) 33-літню Христю Пиріг, 19) 25-літнього Адама Петруся, 20) 26-літнього Володимира Сеніва, 21) 22-літню Анну Труш, 22) 21-літнього Осипа Варгу і 23) 20-літню Катерину Вольфер — по 10 місяців вязниці.** 17-ох підсудних: **24) 46-літню Параню Андрущак, 25) 35-літню Марію Домашовець, 26) 25-літню Параню Домашовець, 27) 21-літню Параню Гнилюк, 28) 20-літнього Теодора Іванусу, 29) 18-літню Катерину Іванусу, 30) 22-літню Марію Хоростіль, 31) 21-літнього Миколу Оливу, 32) 25-літнього Андрія Петруся, 33) 24-літнього Катерину Петрусь, 34) 18-літнього Дмитра Ромаха, 35) 30-літнього Теодора Савку, 36) 21-літнього Кирила Сенева, 37) 36-літнього Теодора Танчина, 38) 27-літнього Ілька Возняка, 39) 46-літню Юстину Закалу, 40) 26-літню Марію Зіньків — по 8 місяців. Три підсудні: 41) 33-літню Марію Мороз, 42) 22-літню Настю Петрусь, 43) 18-літню Гаську Видру — по 7 місяців. Вісьмох підсудних: 44) 23-літню Катерину Чайку, 45) 23-літнього Івана Домашівця, 46) 18-літнього Михайла Гмерніцького, 47) 20-літню Марію Оліярник, 48) 18-літню Ольгу Петрусь, 49) 20-літнього Івана Стефаніва, 50) 18-літнього Івана Шарка і 51) 24-л. Степана Зінькова по 6 міс. вязниці та 52) Максима Возняка на 1 м. арешту. Трьох підсудних: Андрія Возняка, Івана Домашівця і Степана Домашівця трибунал увільнив від вини і кари. Всі засуджені заповіли апеляцію.**

Підсудних боронили: пос. д-р Роман Перфецький і д-р Семен Шевчук — обоа адвокати у Львові і **д-р Данило Богачевський**, адвокат у Раві Руській.

У склад трибуналу входили окружні судді: **Міхале, Городиський і Франке.** Обвинувачував прок. **Ольберек.**

Вкінці слід згадати, що трибунал припинив виконання кари на 5 років лише чотирьом засудженим.

Наближається кінець ювилейного року „Просвіти! Чи ви вплели вже свою нитку у прапор „Просвіти"?

Спорт.

КОПАНИЙ МЯЧ.

Львів. Панцерні (Львів) — Знесінчанка 7:4 (4:0).

ЛОДЗЬ. ЛТСГ — ЛКС 4:1 (2:0).

ПОЗНАНЬ. ГЦП — Варта 4:1.

ХОЖУФ. АКС — Гарбарня 2:1 (2:0).

Сосновець. Репрезентація Домбровського Басейну — Рух 6:4 (4:3).

Бориспав. Юнак Кадіма 4:2 (2:0). Товариські змагання закінчилися цим разом перемогою Юнака, який недавно програв з Кадімою.

ГАНІВКА.

Катовиці. Домб — Тропавер Айсляф Ферайн 4:1 (1:0, 2:1, 1:0). Вадців всього 500 люда. Воротя для Домбу здобули: Новак 2, Ней і Кесцшицький, для ТЕФ д-р Гайнц.

БОКС.

Львів. Лехія — Стшелец (Іванова Долина) 11:5. Після цієї перемоги Лехія вийшла до фінялу боксерських мистецтв Польщі.

Краків. Варта — Висла 12:4.

Інов'рацлав. Гоплямія — Електріт 11:5.

Тернопіль. Рессвія — ЖРКС 11:5. Змагання за мистецтво Б-кляси львівської округи.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

Прага. Чехословаччина — Румунія 6:2 (2:2).

Змагання за чашу Малої Антанти. Після цих змагань Чехословаччина здобула чашу із 7 пунктами. Друге місце займає Югославія з п. 3) Румунія 2 п.

Наполі. Італія Франція 1:0 (1:0).

Міждержавні змагання відбулися в Наполі у присутності 45.000 видців.

Парнж. Будапешт — Париж 5:3.

На цих змаганнях було 35.000 видців.

Ротердам. Мадярщина — Голяндія 5:2.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Загачевський Осип, б. змагун боксерської секції Світязі перейшов до України і дістав уже на той перехід згоду ЛОЗВ.

Лехію покарав ЛОЗВ грівною 20 зол. за невідповідну підготову змагунів запасної дружини до мистецьких змагань (Б-кл.) з Україною в дні 27. м. м.

Гофман і Клімек покинули Стрий. Відомі змагуни копуни стрийської Погоні Гофман і Клімек покинули після відбутої військової служби Стрий. У Погоні залишився Валіцький і Смук.

Театри.

Великий Театр.

Вівторок 6. XII. год. 4. попол. „Королевич Рак", казка; в год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Середа 7. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГЛИНЯНИ:

6. XII. Мати найомичка.
7. XII. Безталанна.
8. XII. Невольник.

В січні на дальта театр приїде до Львова.

Український Театр ім. І. Котляревського.

6. XII. Левандівка: Найвірніший чоловік.

8. XII. Знесіяння: Лісова пісня.

Український Театр Йосифа Стадника сеніора.

ЗБАРАЖ:

6. XII. Хам.

7. XII. Чорноморці.

КІНА.

АПОЛЬО: „Фальорінц" Родзевичівни.

АТЛЯНТИК: „Зов Півночі".

БАЛТИК: „Джезабель" з Бетті Дейвіс

ВАНДА: „Чарівниця з Салєм", „Кід Галіґад".

ГРАЖИНА: „Гегемон" на осн. Ол. Мишек.

ЕВРОПА: „Чотири дочки".

ЕМПІР: „Студент з Оксфорду".

КАСІНО: „Забута мельодія".

КОПЕРНИК: „Пеховий авантурник" і вольорева гротеска.

МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Сашa Гітрі).

МЕТРО: „Коли цвіте бузок".

МІРАЖ: „Ракета на Марса".

МУЗА: „Радість життя".

ПАКС: „Каля Нас".

ПАЛЯС: „Примари".

РАЙ: „Моє щастя це ти" (Вен. Джілі, Іза Міранда).

РІЯЛЬТО: „Паризанка".

РОКСІ: „Мандрівний нарід".

СВІТ: „Чар богеми", „Чоловік, що жив 2 рази".

СВЯТОВІД: „Кохання в найдавніх", „Помста Тараза".

СТИЛЕВЕ: „Під фальшивим обвинуваченням" і ревія.

ТОН: „Циганська княжна в Анна Белею і „Тінь Шанґаю".

УТІХА: „Пепе ле Моко" і ревія.

ХИМЕРА: „Просомоніла мельодія".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(на Марійській)
„Семеринг, Баден, Весілля".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кати і Син)
Конго: Дакар, Гран Басам, Лібревіль.

Копистайте

Перфумерія С. ФЕДЕР

ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
10 кроків від правого рогу Легіонів.

з небувало дешевої продажі
з приводу реконструкції дому і льокалю.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 6. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл. 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Сальонова оркестра, 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Нова промисловість Польща, гутірка для старших дітей, 11.15 Концерт для дітей, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудньова авдиція, 14.00 Серед вінок: Сучасний дім і пропасниця прабабунь, скрипковий реціталь, **14.30 Розкопи катедри в Крилосі, гутірка в українській мові д-ра Я. Пастернака,** 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Мало 13 літ" говорена повість, 15.15 Технічна скринька, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, господарські вістки, 16.20 Фінансово-господарські актуалії, 16.30 Фінські пісні в супроводі форт., 16.45 Самооборона Литви та Білорусі, 17.00 Радіові Миколайки, головно-муз. авд., 17.30 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Про людей та звірів, 18.15 Для села: Хліборобська скринька. Кооперативна хвилина, 18.30 Авдиція для робітників. 19.00 Розр. концерт: орх., сопран, тенор, форт., 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Концерт давньої музики: камер. орх., форт., скрипка, флет, 22.00 „Погода" фейлетон, 22.20 Форт. реціталь Еріха Рібенгавена (Німеччина), 22.55 Інформаційна авдиція, 23.00 Ост. вістки. 23.05—23.55 Симфонічний концерт із пл. (Варшава II).

Середа, 7. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добридень найменшим, 11.00 Для шкіл: „Пригода пастушка" авд. для молодших дітей, 11.25 Жанета Макдональд і Нельсон Едді сольо та в дуеті, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудньова авдиція, 14.00 Пополудньова музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Наш концерт" авд. для молоді (Шубертові твори), 15.30 Органи Вірцінера, 16.00 Пополудневий денник, господарські вістки, 16.20 Найчастіші діточі недуги, 16.35 Реціталь на альтівці з супр. форт., 17.00 Від добровольчих відділів до могутньої армії, 17.15 Фольмузор різних народів, пл. (Швайцарія), 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Молодь перед мікрофоном: Як то було в ніч св. Миколая, 18.30 Театр Уяви: „Сократова трагедія": „Евтіфрон" із Ст. Ярачем, 19.20 Вечір вальсів, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Оповідання про Шопена: „Ноктурни" у вик. Г. Штомпки, 21.45 Поезія Золотого Віку, 22.00 Спортові вістки, 22.05 „Ксавер Прек — літописець старого Львова", гутірка, 22.15 Вогонь і ритм (Візет) муз. репортаж із пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 до 23.55 Г. Фор із пл. (Варшава II.).

Четвер, 8. грудня 1938.

7.20 Музика у вик. орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Пісні про Матір Божу у вик. шк. хору і гармонії, 8.45 Ранішні вістки, 9.00 Травом. з Гізель, богослуження, проповідь, 11.00 Концерт бажань, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок у вик. орх. і соліста Г. Дудич-Латошевська, 13.00 Літер. нарис: Незалежність у літературі, 13.15 Музика: сальон. орх., мішаний хор, сопран, форт., 14.45 Авд. для молоді: Фрагмент із „Мужиків" Реймонта, 15.00 Для села: Популярна музика з пл., у перерві комунікат Рільн. Т-ва, Значіння хліборобської школи для дівчат, Кооперативна гутірка, Десять пісень Ф. Шопенського у вик. орх., Вчімся один від одного, „Лови" фрагм. із повісти Й. Бенцша, 16.15 Орхестра, меццосопран, вокальний квартет, 17.00 Театр Уяви: „Трагедія Сократа: „Сократова оборона" діялог Платона, в участю Ст. Ярача, 18.05 У морській школі, 18.20 „Один раз один" ком. опера в одній дії, 19.30 Спортові вістки, 19.35 Трансмісія з життя, 19.50 Театральний огляд, 20.00 Львівські пера: Т. Парніцький фрагмент із повісти, Б. Обертинська поезії, 20.25 Спортові вістки, веч. денник, метеорольог. вістки, програма на завтра, 21.00 Розр. концерт у вик. орх., спів, у перерві коло год. 21.50 Дівчина із снів, скеч, коло 22.20 Що чувати, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Концерт: скрипка, спів, віол., альтівка, форт. (Варшава I. Рашин)

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 6. грудня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Вечірній гомін, 20.10 21.00 „Викрадення зі серайо" оп. Моцарта, БІЛГОРОД 20.00 21.10 Народні пісні, 20.30 21.00 Вокальний концерт, ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 Симф. концерт, ВІДЕНЬ 15.30 Розр. авд., 18.00 Форт., 18.30 19.00 Для дітей. 20.10 Вечір танку, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. вступна, 18.00 Для дітей, 20.10 21.00 Симф. концерт, 22.30 Інстр. концерт, 23.00 Романтична музика, ДРОЙТВІЧ 18.00 Пісні Гелі-Гетчінсона, 18.20 Легка музика, 22.55 23.00 24.00 „Дон Карльос" оп. Вердія (III. і IV. дія). КЕЛЬН 16.30 Для дітей, 12.00 Розр. концерт, 18.25 Пісні у вик. вок. квартету, 20.30 21.00 22.00 Вечір танку, КЕНІҐСБЕРҐ 15.40 Пісеньки та оповідання, КОПЕНҐАҐЕН 20.00 Пісні, 20.20 Фільм. мельодії, 20.45 21.00 Пальмгренові твори, ЛЯЙПЦІҐ 18.20 Соната ф-моль на кларнет і форт. Брамса, 20.10 21.00 Вояцькі пісні, ЛЯҐТІ 16.00 Військ. орх., 17.20 18.40 Пісні, 19.55 20.00 Муз. вечір, ЛЮБЛЯНА 20.00 Сольо на гармонії, ЛЮКСЕМБУРҐ 22.00 23.00 24.00 „Ля роа де Галлєкер" оп. В. Ското, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: „Ля моначеня деля фонтана" Дж. Мулє, „Приятель Фріц" Масканьї, МІНХЕН 21.00 Концерт, скрипка, органи, РАДІО ПАРІ 18.05 Легка музика, 19.15 Франц. пісні, сонати, 20.00 Комунікат, опісля Концерт. 21.15 22.00 Камер. музика. 22.30 23.00 24.00 Театр Уяви: „Ля масєко де Парі" на осн. повісти Ж. Касу, РИҐА 18.00 Латиські пісні у вик. вок. квартету. 19.15 20.00 Фінська музика, РИМ 17.15 Віол., 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Камер. музика, СТОКҐОЛЬМ 19.30 „Тиролійна" муз. попурі, 21.00 Військова орх.

Середа, 7. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Воєнські пісні, 17.00 Клявесин, скрипка, 18.00, 19.00 Розр. концерт, сопран, тенор, хор, 19.45 Веч. гомін, 20.10 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Симф. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Гумор. 21.00 Нар. пісні, 22.15 Розр. музика, БЕРОМІНСТЕР 18.00 Для дітей. 20.45 Оперетькові пісні, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 18.00 Пісні фільм. композиторів, 18.45, 19.00 Для дітей. 20.00 Скрипк. реціталь Р. Бенґедеті, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 16.00 „Казь повіденьскі" вес. пополудне. 18.20 Австр. пісні, 19.30 Симфонія ц-дур Моцарта. 20.45. 21.00 Варіяція і фуга на тему Гіндра-Регера. 22.30 Орх. мандолін., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 18.20 Пісні, 19.15 Сольо на трансформ. 20.00 Скр., форт., ДРОЙТВІЧ 19.40 Опів. 21.15, 22.25, 23.00 Симф. концерт, КОПЕНҐАҐЕН 20.00, 21.00 Симф. концерт. 22.20 Фр. пісні. 18. століття, ЛЯЙПЦІҐ 16.00 Концерт, орх., барит., МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00 Розр. концерт, МІНХЕН 18.20 Концерт солістів: сопран, віол., форт., РАДІО ПАРІ 18.05 Орх., 19.15 Пісні, 21.30 Форт. реціталь Лейли Гусо. РИҐА 15.35 Скрипка, 17.20, 18.00 Оп. музика, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00 Мистецькі твори, опісля розр. музика, СТОКҐОЛЬМ 15.00 Давня танк. музика, 15.40 Пісеньки, 17.05 Легка муз., 20.00 Симф. концерт, 21.45 Пісні, ФЛЬОРЕНЦІЯ 19.00 Розр. музика, 20.30, 21.00, 22.00 „Прімароза" оп. Пієтрія.

Четвер, 8. грудня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 19.45 Веч. гомін, 20.10, 21.00 Легка і танк. музика, БІЛГОРОД 18.15, 20.00, 21.30 Нар. пісні, ВЕРОМІНСТЕР 21.40 Голяндська форт. музика, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 18.30, 19.00 Для дітей, 20.03 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 15.40 Гутірка про Азію, 20.10, 21.00 Весняний вечір, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.00 Форт. музика, 21.30, 22.00, 23.00 „Фра Діяволо" оп. Обера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 15.40 Спів, 16.00 Розр. музика, 18.15 флет, арфа, 22.30 Суїта а-моль Регера, ДРОЙТВІЧ 18.00 Орх., спів, 19.40 Сонати на флет і клявесин, КЕЛЬН 18.20 Форт. соната г-моль Шопена, КОПЕНҐАҐЕН 22.20 Орх. концерт, ЛІЛЬ 20.00 Вок. концерт, ЛЯҐТІ 16.00 Легка музика, 18.15 Скрипка, форт., 19.30, 20.00, Орх. концерт, ЛЯЙПЦІҐ 20.10, 21.00 Давня музика, ЛІОН 21.30, 22.00, 23.00 „Чародійний флет" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, МІНХЕН 18.20 Солісти. 20.10, 21.00 „Кохана" оп. Достала, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 18.45 19.00 Театр Уяви, 21.15 Форт., 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 Опера, РИҐА 16.40 Форт. соната Прокофієва, 18.30 Хор. пісні, 19.15, 20.00 Оперетькова музика, РИМ 17.15 Танк. музика. 21.00, 22.00, 23.00 Опера, СТОКҐОЛЬМ 17.30 Сольо на арфі, 19.50 Орх. концерт, фагот, 20.00 Симф. концерт, флет, кларнет, 21.10 Хор.

Радіокутик.

„ДАР Д-РА ҐЕБЕЛЬСА".

Дня 29. м. м. в 41. роковини народин мін. пропаганди д-ра Гебельса, у берлінській палаті радія відбувався роздача „дару д-ра Ґебельса". Роздано воєнним інвалідам та інвалідам праці 500 зовсім нових радіоприймачів, загальної вартости перейшло 15.000 рм. Досі обдаровано вже в Берліні з того самого джерела 4.500 осіб.

БІБЛІОТЕКА НІМЕЦЬКОГО РАДІЯ.

Центральна бібліотека тов. РРГ нараховує тепер 25.000 томів. Вона існує від 1935 р. Від тоді почато збірку праць посвячених організації, техніці, культурному та артистичному розвиткові радіофонії, в німецькій мові та чужих. Спеціяльна література, яка становить тепер коло 5.000 томів, стала основою розвитку теперішньої центральної бібліотеки в Берліні. Вчасом набрала вона характеру універсальної бібліотеки, яке служить всім тим, що цікавляться радіофонією. Кожна регіональна радіофонія має тепер вже свою власну бібліотеку.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 3 грудня 193.

1 кг. масла десер. блюк. без оп. 3-35 зол.
1 кг. масла бочков вкл. з опак. 3-30 зол.
молоко 19—20 сот.
копа яєць 1-6- зол.

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна!

ПАНСІОНИ

ВОРОХТА, пансіон „Мімоза", положений серед лещетарських терепів, відкритий цілий рік, поручає вигідні кімнати з добірним харчем по помірованих цінах. 2853 1-3

КУПНО — ПРОДАЖ

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ шамотові тривкопальні, краєві, заграничні Реетшнер, Легіонів 37. 2851 6-8

ГЛІД, СПОРИШ, горобину, лікувальні рослини, чисті, сухі, купує кожну скількість. Оферти „Mabor" Kutno, skrz. poczt. 6 2847-2-3

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Генрик Бонін, Легіонів 41, І поверх. 19/35 9-16

НОВА ХАТА деревляна в Зимній Воді до продання або до заміни, 270 сяжнів, 9 убікацій. Адреса: Кароль Левицький, почта Зимна Вода. Осичина 218. 2852 1-1

МАШИНИ писальні: АДЛЕР українсько польську, Корона українську, продає Іванишин, Городецька 23. 2843 2-3

СПАЛЬНЮ оріхову Бідермаєр в дуже [illegible] стані, віденське ліжко продам Міцкевича 26, столяр П. Хориавий. 2854 1-1

МЕШКАННЯ

3-КІМНАТНЕ МЕШКАННЯ з повним комфортом у новій камениці від 1. січня 1939 р. до винайму. Інформації Товариство „Карпатія", Ринок ч. 38 ч. тел. 258-46 і 258-92. 2850 2-3

РІЖНІ

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на найновіші бельські матеріяли. Телефон 114-58. 2834 2-3

СИТКА до пудерничок, розпилачі, виправляє прецизійно Центральна Дрогерія, Львів, Легіонів 43, напроти Великого Театру. 2158 25-0

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна як нові на ріжні ціни, гарантовані продаж найдешевше та міняє, купує Ганак, Львів, Пілсудського 21. І. п. 2848 1-3

„УБРАНЬОЗМІЯН" заміняє стару мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 2851 1-3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Д-р Ірина Сімович

ординує в недугах шкірних і венеричних та лікар. косметики.

При вул. Городецькій 53 а, II. пов,

щодня крім неділь і свят від 3—5 попол.
Тел. 274-38. 8—10

ОГОЛОШЕННЯ

Виключна
ПРОДАЖА ЦЕРАТ і ЦЕРАТОВИХ ВИРОБІВ

експлоатації фабрик церати в Польщі

Жадайте
цінників і проспектів

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими можне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції вносимо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 272 (15.073). Львів, середа 7. грудня 1938. Zgłam pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 246-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Країн Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

У ВЧОРАШНЬОМУ (271.) ЗБІЛЬШЕНОМУ НА 12 СТОРІНОК ЧИСЛІ „ДІЛА" ЦЕНЗУРА СКОНФІСКУВАЛА ПЕРЕДОВУ СТАТТЮ РАЗОМ З НАГОЛОВКОМ ТА ДВІ ІНШІ СТАТТІ. ОДНОЧАСНО З КОНФІСКАТОЮ ЗАБРАНО З ДРУКАРНІ ФОРМИ (ПЛИТИ З РОТАЦІЙНОЇ МАШИНИ) ВСІХ 12 СТОРІНОК. ТАКИМ РОБОМ МИ НЕ БУЛИ ВСИЛІ АНІ ВЧОРА АНІ НИНІ ВИДАТИ ДРУГОГО НАКЛАДУ „ДІЛА" ПО КОНФІСКАТІ. З ЦІЄЇ ПРИЧИНИ ВСІ НАШІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ПОЗА ЛЬВОВОМ НЕ ДІСТАЛИ І НЕ ДІСТАНУТЬ УЖЕ ПОНЕДІЛКОВОГО (З ДАТОЮ: ВІВТОРОК 6. ГРУДНЯ) ЧИСЛА „ДІЛА". У НИНІШНЬОМУ ЧИСЛІ ПОВТОРЮЄМО НА ОКРЕМІЙ СТОРІНЦІ ЦІКАВІШІ ВІСТКИ З ТОГО ВЧОРАШНЬОГО ЧИСЛА; РЕШТУ ТИХ ВІСТОК ПОДАМО ЗАВТРА.

—o—

19, XII. 1938. — Год. 20.

Кооператива „Торговельник" удаштовує

Традиційний Миколаївський Вечір

Жовта сала Народнього Дому. — Джез Ябця.

До спільної мети під одним проводом.

РАДІЄВА ПРОМОВА Д-РА ГУПАЛОВСЬКОГО.

Заступник голови Української Національної Ради проф. д-р Михайло Гупаловський виголосив учора перед мікрофоном звіт з поїздки делеґатів Української Національної Ради до Праги. Делеґація їздила до Праги переговорювати, не просити. Як одинока заступниця інтересів українського населення Закарпаття, делеґація У. Н. Р. заявила компетентним чеським чинникам, що чекає від них іншого відношення, ніж це, яке було впродовж 20-ох минулих років. Карпатські українці рішені не руйнувати, але будувати; всі свої сили віддадуть на відбудову своєї держави. Тому й від чехів очікують вони не інтриґ, не відновлення гри на внутрішніх непорозуміннях, але також праці.

Делеґати відкинули всі наклепи, що їх розсівали вороги українського народу. Підчас переговорів з найчільнішими чеськими державними мужами — Бераном, Хвальковським та през. Гахою — домагалася делеґація безкомпромісово, щоб владу Карпатської України віддати в українські руки.

Мін. Хвальковський і президент Гаха виявили повне зрозуміння і прихильність для Карпатської України. Вони не сумнівалися, що Карпатську Україну заселюють виключно українці. Доля Вашого краю й народу лежить виключно в Ваших руках! — заявив през. Гаха.

На пресовій конференції для представників чеської, словацької й закордонної преси у 3-ох рефератах зясовано ситуацію в Карпатській Україні. Ця конференція принесла чимало хісна, і то не лиш для справи Карпатської України, але й для доброго імени українського народу. Українці зі Закарпаття перестали бути предметом політичних, культурних і мовних торгів: вони вже стали підметом.

Українська Національна Рада лиш тому може похвалитися успіхами, бо вона є справді єдиною заступницею населення Карпатської України, бо вона зуміла зліквідувати партійне розбиття й довести до справжнього обєднання.

Свою промову закінчив д-р Гупаловський закликом спільно змагати до спільної мети, під одним проводом.

Зацікавлення світової преси Карпатською Україною.

Чеська преса подає:

Підчас недавньої польсько-мадярської акції за спільним кордоном Карпатську Україну та її столицю Хуст відвідало в двох останніх тижнях 24 закордонних журналістів. Були це: 4 англійці, 2 італійці, 3 румуни, 2 фляманді, 1 американець, 1 француз, 1 швайцарець, решта журналісти німецькі. „Юнайтед Прес" мала в Карпатській Україні двох своїх представників. За винятком німецьких журналістів були це т. зв. воєнні кореспонденти та кількох політичних редакторів. Закордонні журналісти були просто заскочені ладом і спокоєм у Карпатській Україні та достатком харчів і патріотизмом населення. Найвідважнішим і найсовісніщим журналістом виявився ред. Н. Гордон Нокс з англійського „Ню Кронікл", який під проводом коменданта прикордонної сторожі полк. Земана перебув два дні на пограниччі і брав участь у нічному бою з диверсантами, яких розбили при допомозі повзів, скорострілів і ручних ґранат. Тепер, після відомої німецької інтервенції, акція диверсантів припинилась і журналісти поволі виїздять із Хусту.

Обмін меншин між Карпатською Україною і Мадярщиною?

Д-р Бращайко виїхав до Братислави з іншими членами української делеґації до українсько-мадярської делімітаційної комісії, щоб покінчити переговори у справі розмежування та майна українців на втрачених землях.

Мадярський уряд мабуть погодився на те, щоб виміняти українську і словацьку меншину на мадярів, які залишились у Карпатській Україні та Словаччині

ПІМСТА НА ЖІНЦІ.

Мадярська влада арештувала в Ужгороді п-ю Німчукову, жінку директора краєвого уряду суспільної опіки в Хусті та члена Української Центральної Ради Дмитра Німчука. Його хора жінка залишилася з дітьми на мадярській території. За посередництвом членів делімітаційної комісії в Будапешті інтервеніовано, щоб хору жінку дир. Німчука звільнили.

Премієр о. д-р Волошин вернувся до праці

Премієр о. д-р Волошин видоровів і від вчора (понеділок) обняв знову урядування. У першому дні він приняв кількох закордонних журналістів.

„КАРПАТСЬКА СІЧ" В ОДНОСТРОЯХ.

Підчас минуло-недільного зїзду в Хусті делеґація Національної Оборони „Карпатська Січ" відділи цієї організації дефілювали в Хусті перед премієром о. д-ром Волошином у січових однострояx. Частина січовиків, що ще не мали однострої, дефілювала у звичайних одягах із жовто-блакитними опасками на рукаві.

ЛАД НА ПОГРАНИЧЧІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

„А-Зет" з 4. ц. м. подає, що на пограниччі Карпатської України від чотирьох днів не занотовано ніякого інциденту та що не було ніяких спроб диверсій із закордону

Нові законні межі - нова тактика.

(З приводу появи розпорядку про шкільний плебісцит).

Львів, 6. грудня 1938.

(К.) На іншому місці нашого часопису подаємо інформацію „Дзєнніка Польского" про найновіший дуже важний плебісцитовий розпорядок міністерства освіти. Ще не маємо оригіналу цього розпорядку, та проте не потребуємо його дожидати: того, що оголошено, досить, щоби звернути увагу нашому громадянству на найважніші справи нашого шкільного відтинка.

Тут пригадаємо коротко, з яких причин не вдалося минулого року, в листопаді і грудні, перевести загального шкільного плебісциту. Отож першою, вступною причиною тієї невдачі були труднощі, які роблено на цілій нашій території при леґалізації підписів на шкільних деклараціях. Роблено труднощі, хто має ці підписи леґалізувати, нпр. війт чи нотар. Колиж врешті українське населення почало чимраз більш послідовно домагатися виконання виразних під цим оглядом розпорядків міністра внутрішніх справ, тоді виникла нова трудність: прийшла інструкція, що лише ті місцевости мають право вносити шкільні декларації, в яких минуло 7 років від останнього правосильного устійнення мови навчання у школах цих місцевостей. Потім виявилося, що невідомо було, які це місцевости. Були різниці між тим, що подавала адміністраційна влада і тим, що вказувала шкільна. Українські часописи були повні відомостей з місць з описами подробиць цих труднощів. З цього приводу внесено в соймі три українські інтерпеляції, однак це справі не помогло. Врешті прийшла, хто зна чи не найважніша перепона: „Рідна Школа", яка на підставі свого статуту вела фактично плебісцитову акцію, одержала загрозу припинення її дівльности, коли буде вести цю акцію далі. Мовляв, акція має масовий характер, іде на Волинь і Полісся, послуговується політичними ґаслами та викликує сепаратистичні настрої. У висліді, можна сказати, плебісцитової акції, як акту масового вияву волі українських батьків, не вдалося перевести.

Виринає питання: чому її не підняли в бі жучому році? Головною перепоною, яка не просто робила неможливим, була та, що з правного боку існувала прірва, пусте місце, не було виконного розпорядку до декрету Президента Р. П. з 29. листопада 1930. р. Цей декрет постановляє, що зміну мови навчання можна переводити лише що 7 літ. Однак він не каже виразно, чи можна переводити плебісцит і там, де минуло більше ніж 7 років від останньої зміни, або там, де не було зовсім плебісциту. Поминаємо, що нема ніякого розпорядку, щоб узагалі довідатись, коли поробрено зміни мови навчання у тисячах наших шкіл. Інтерпретація декрету Президента Р. П., яку робили українські громадянські чинники, різнилася значно, можна сказати діяметрально, від інтерпретації, яку робила влада. Дійшло до

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

того, що один і той сам інспекторат видав для одної місцевости заборону переводити плебісцит, бо там ще **не минуло** 7 років від останньої зміни мови навчання, а для другої заборону тому, бо там **уже минуло** тих 7 років. В обох місцевостях ріжниця виносила кілька місяців. На основі цього розпорядку можна було дійти до того, що зміна мови навчання могла наступити лише тоді, коли плебісцит переведо би у хвилині переходу одного 7-літнього речиння на другий, себто в год. 12. в ночі!...

Цим ваганням кладе край розпорядок, про який інформує „Дзенник Польскі" та який поміщуємо сьогодні на іншому місці. З нього виходить ясно, що декларації можна вносити **лише в листопаді** і то лише за мовою навчання у школах в яких **минає** 7 шкільних років **від дати правосильности** останньої зміни навчання. Коли це не станеться, отже коли родичі не візьмуть тоді ініціятиви за зміною мови навчання, тоді вони мусітимуть ждати нових 7 років. — Дальшою важною постановою розпорядку, про який мова, є та, що влада може з власної ініціятиви заряджити складання декларацій **кожного року.** Влади 7-и літні речинці не обовязують. Отже на практиці те, що давніше було можливе для родичів, сьогодні стає можливе лише для влади. Громадяни не матимуть тієї свободи кожночасної ініціятиви, яку мали раніш, бо вона може проявитися лише що 7 років. Таку кожночасну ініціятиву матиме лише шкільна влада.

Не будемо аналізувати решти постанов розпорядку. Вони для обличчя українського державного шкільництва не дуже вже важні. Висновок, який треба з цих постанов зробити, є такий: **відтепер масові плебісцити не будуть можливі, також буде незвичайно утруднена організація можливих плебісцитів з одного центрального осередка. Ініціятива заходів за зміну обличча школи та їх практичне переведення мусить перейти на самих родичів, отже на найширші кола українського громадянства.** Врешті останній висновок: те, що називалося „плебісцитом", себто означений збір правних актів, які можна було вести за зміною мови навчання, тратить у теперішній дійсности багато на вартости. **Українське громадянство мусить шукати нових шляхів у своїх легальних активних заходах на шкільнім відтинку.**

Безперечно це не наступить ані так скоро, ані так легко. Чотири масові плебісцити, яких вислідом були сотні тисяч внесених декларацій, **призвичаїли** українські маси до означеної плебісцитової тактики. Не легко тепер буде призвичаїти їх до нової.

Важко нам в одній статті подати нариси цієї нової активности за українську школу, опертої на новім розпорядку. І не є це завданням публіцистики. Тому обмежимось лише до найзагальніших завдань.

Перш усього, на нашу думку, вимогою хвилі є **якнайбільше поширення української літочої літератури поза школою** й освідомлення українських родичів у тих правах, що їх усеж таки дає розпорядок, про який сьогодні мова. **Шкільна акція за обличча і зміст школи, за гасло „українська школа з українським учителем для українських дітей" повинна перейти до українських політичних партій і стати основою до низових міжпартійних порозумінь.** Вона повинна обхопити, поза освідомлюванням громадян в їхніх правах і поширенням української літочої преси, видавництв та літератури, ще й такі справи:

Треба взяти якнайширшу ініціятиву і добиватись використання тієї точки розпорядку, яка каже, що **влада сама може приступити до зміни мови навчання,** коли змінилося національне відношення довкілля школи. Таких випадків диспропорції поміж мовою навчання і національним довкіллям школи маємо безліч. Для прикладу возьмім лише кілька місцевостей: Бужок, повіт Золочів, має 98 українських дітей двоє польських та утраквізм у школі; Подусів, повіт Перемишляни, 144 українських дітей, одна (!) польська дитина і утраквізм; Винявка повіт Теребовля, 200 українських дітей, 8 польських і утраквізм; Оріхівчик, повіт Броди, 80 українських дітей, **ні одної** польської дитини і мова навчання **польська** (!); Чолгани, повіт Долина, 221 дітей українських, одна польська і утраквізм. У стрийському повіті, напр. у шости селах, Волосянка, Опорець, Лавочне-село, Тернавка, Хащування, Ялинковате є 822 дітей українських, лише одна (!) польська, але **всі ці школи є утраквістичні** і на десять учителів мають лише трьох українців!*). Так само найширші українські громадянські кола повинні домагатися вчителів-українців у школах. Нпр. у шости семилітніх школах у Бережанах, Болехові і Збаражі є на 91 учителів лише 6 (шість!) українців! Врешті, треба розвинути акцію, щоб українське громадянство добивалось більш енергійно своїх державних шкіл по містах, або, щоб поширювало тут мережу українського приватного шкільництва. Як це назвати, напр., що в Тернополі є 7 (сім) державних семилітніх шкіл, усі з польською мовою навчання, до яких ходить 918 українських дітей і Тернопіль не здобувся досі навіть бодай на **одну** приватну українську народню школу?!

Живемо в часах такого зросту національної свідомости, що не є важний **тільки** ефективний успіх даної громадянської акції. Бо коли вона навіть не має конкретних матеріяльних здобутків, але підносить у громадян свідомість їхніх прав — вона доцільна. І не є сьогодні важне лише **те, чи ми добемося** тут і там зміни мови навчання, чи тут і там відкриємо свою школу. Важне є те, що **в заходах за школу, її зміст і вартість не можемо ні на хвилину зупинятися.** Зміни законних меж повинні викликувати лише **зміну нашої тактики,** однак ніколи перерву у заходах, ніколи застій або мовчазну згоду на той стан шкільництва, який прийшов у висліді „лекс Грабскі" та його пізнішого практичного застосування. **Дотеперішні спорадичні шкільні плебісцити, організовані з одного осередка стали назагал** неможливі, бо їхня підстава правна змінилась. Алеж саме ця зміна правної підстави створила постійний стан запиту до українських громадян, до всіх батьків: чи вони в засаді погоджуються з обличчям і змістом школи, до якої ходять їхні діти? Спорадичні плебісцити, себто поклики до хвилевих виступів, перемінялись у постійне референдум, себто в постійну вимогу масової **позашкільної опіки над молодю** і безперервної ініціятиви в обороні **прав до школи.** Таке повинно бути наше зрозуміння останнього розпорядку. Хоч те не було його інтенцією, проте він повинен започаткувати нову добу української масової, постійної і послідовної легальної активности на шкільному відтинку. Активности, яку без упину велиб та здійснювалиб самі батьки дітей.

*

Саме після написання цієї статті, дістали ми „Деннык Законів" з 2. грудня ц. р. ч. 94. У ньому є важна постанова, що пересуває речинець вношення декларацій на шк. р. 1938-39, з огляду на спізнену появу „Деннника Законів". Ця постанова каже, що **на шк. р. 1938-39 можна вносити декларації між 10. грудня 1938. і 10. січня 1939. р.** Відповідно пересунено й інші речинці. Отже громадяни тих місцевостей, у яких у тому році минає 7 літ від правосильности останнього рішення про мову навчання, повинні це пересунення речинця використати.

*) Дані, якими тут, і далі, користуємося, є за шк. р. 1937/38. Вони ніде досі не оголошені, але їх одержали ми з першого джерела. — К.

Нема доброго сніданя
без кави з цикорією
ЛУНА
— яку виробляє єдина —
українська кооп. фабрика
Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає **український** склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя
О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю
львів, ул. Галова 27. — Тел. 115-60.

Після провалу Ґенерального страйку.

(Від власного кореспондента).

Париж, 2. грудня 1938 р.

День 30. листопада ц. р. був одним із найспокійніших днів у Франції. Французькі робітники працювали, хоч візвали були їх до страйку провідники-комуністи Ґенеральної Конфедерації Праці.

Париж затримав був свій звичайний вигляд. Підземна міська залізниця, автобуси, таксівки — всі комунікаційні засоби були в русі. Грали театри, відкриті були всі кіна, ресторани, кавярні. Відчинені були теж усі крамниці, всі банки. Залізниці їздили, як завжди у Франції, з математичною точністю. Тільки зменшений був обєм паризьких щоденників, які доречі мабуть робили золоті інтереси, бо публика розхоплювала газети миттю. Радіо видавало щораз нові „страйкові" комунікати. Були це точніше сказати подяки міністрів звернені до французьких урядовців і робітників за їхній патріотизм та солідарність з урядом.

Отже день 30. листопада виявив повний погром Ґенеральної Конфедерації Праці, яку підмінували комуністи. Французьке робітництво волію національну солідарність, ніж синдикальну солідарність за наказом Москви.

В годині 8-ій ввечір французьке радіо передало промову премієра Даладіє до французької нації. Президент міністрів стверднв вже тільки повну невдачу ґенерального страйку та візвав французьку націю до єдности та праці.

Сьогодні прийшли санкції. Уряд уладив по-родинні в першій мірі вождів страйку: комуніста Леон Жуо, провідник Ґен. Конфедерації Праці втратив знаменито платні, бо у грубих сотнях тисяч франків сенекури: він перестав бути радником Банку Франції, радником т. зв. торговельної каси, членом економічної національної ради, заступником Франції при Мжнародньому Бюрі Праці у Женеві, членом ради праці і т. д. і т. д. До приватних працедавців уряд звернувся зі закликом, щоб вони не були надто гострі при санкціях, які вони тепер переводять супроти страйкарів.

У Франції був лад, бо уряд виявив, що він справді вміє правити державою. Зрештою вже день перед заповідженим страйком Даладіє мілітаризував усю комунікацію. Радіо раз-уваз повідомляло: президент Даладіє прийняв ґенерала губернатора Париже, прийняв ґенералів губернаторів провінціональних міст і т. д. Усі знали, що не буде жарту. Безналійні заходи напередодні страйку Ґен. Конфедерації Праці, що взивали даних комбатантів чи п. Фроссара (кажуть у парляменті, що він є кандидатом на премієра ліві проти Даладіє), щоб вони прихилили уряд до компромісу — Даладіє рішуче відкинув. День 30. листопада був днем найбільшого його політичного тріюмфу.

Нема ніякого сумніву, що спроба ґенерального страйку викликає у Франції велику хвилю антисемітизму. Ми вже нераз згадували, що справжні французькі жиди — тобто ті жиди, що живуть у Франції вже цілі віки, вважають Блюма своїм ворогом ч. 1, бо всі його політичні неврази спадуть скорше чи пізніше на голову місцевого жидівства. Ми не будемо переповідати

протижидівські балачки, які ми слухали тут у Парижі в день страйку, якого доречі покровителем був колишній премієр і соціялістичний провідник Леон Блюм. Леон Блюм знову не передбачив подій. Це взагалі кепський пророк. Три місяці перед приходом канцлера Гітлера до влади він писав, що карієра Гітлера вже остаточно зламалась; він вірив теж, що „людовий фронт" вічний і т. д. і т. д. Найновіша вигадка А. Блюма — невдачний проект „окупації" Бурбонської палати, де міститься палата послів і посли мали не виходити з саль засідань у палаті послів і цим зневолити Далядіє скликати зараз парляментї Всі партії очевидно відмовили Блюмові взяти участь в цій демонстрації з виняткомъ комуністів. Так прийшло до нової невдачі провідника соціялістичної партії. „Але, що ми бідні жиди цьому винні?" — каже мені один місцевий жид — до того ще той проклятий Гріншпан, що застрілив не фон Рата, але ціле жидівство в центральній Європі!"

Французька держава вернула собі завдяки Далядіерові свій внутрішній, а без сумніву, ще і свій закордонний престіж. Очевидна річ, що ми не хочемо бавитися в небезпечні пророцтва. Можемо ствердити тільки одне: французька конституція дозволяє премієрові бути паном і вождом нації. Сила Франції була завжди звязана з іменами великих премієрів, як Клемансо чи Пуанкаре. Упадок престіжу Франції в Европі був тоді, коли премієри не вміли володіти. Далядіе дав доказ, що в нього спокійні нерви та залізна, хоч і добродушна рука. Франція перейшла переможно велику пробу своєї політичної карієри у світі.

Ю. С.

в Mag Nr. 1
усуває парші і хоронить волосся перед випадом.

Про що говорять Пані.....

... що лише **шовковий пудер косметольога д-ра Тушицького** містить у собі „Маттін" витяг з екзотичних квітів, що стисло достосований до фізіольогічних функцій шкіри, надає навіть знищеній цері свіжий привабливий вигляд. Вже по одноразовім ужитю вдоволяємося ріжницею вигляду цери. Дістанете у всіх пер шорядних перфумеріях і дрогеріях. 5 –30 2754

„Ніяких балачок у справі приналежности Червеньскої Зем і до Польщі".

Резолюції „Зажевя" у справі Східної Галичини і Карпатської України.

Польська преса називає подією великого історичного значіння зїзд „Зажевя", що відбувся минулої неділі у Варшаві. Цікаве, що з ухвалених на тому зїзді резолюцій висувається на перший плян резолюція у справі **Східної Галичини й Карпатської України.**

Перед ухваленням резолюції у справі Східної Галичини забирав слово б. посол Войцеховський, який казав: „Ніяких балачок у справі приналежности Червеньскої Землі до Польщі! На випадок якби аплінув український внесок, що домагається територіяльної автономії, той внесок треба без дискусії відкинути. Українці вибрали в році 1918-19 форму вирішення приналежности Червеньскої Землі через боротьбу. Кров оборонців Львова, кров польського вояка вирішила на віки приналежність тієї землі".

В тому дусі зїзд ухвалив і резолюції:

„Загальнопольський зїзд організації учасників незалежницького руху „Зажеве" у Варшаві, ствердивши змагання одної частини русинів з „українськими" сепаратистичними тенденціями до того, щоб добути територіяльну автономію трьох південно-східних воєвідств:

1. висловлює переконання, що все, що в якийнебудь спосіб виокремлює Червеньску Землю з цілости польської Річпосполитої, сприяє українському сепаратизмові й утруднює польському громадянству на тій землі працю над культурним, господарським і суспільним розвитком тієї землі на підставі непорушної та відвічної її приналежности до Польщі,

2. закладає рішучий протест проти всяких проєктів територіяльної автономії південно-східніх воєвідств, звідки вони не походили б,

3. звертається до патріотичної опінії цілої Польщі і всіх польських організацій за підтримкою польського громадянства на Червеньскій Землі в боротьбі за втримання необхідної одноцілости політичної організації цілої держави.

У справі Карпатської України зїзд „Зажевя" ухвалив таку резолюцію:

„За своє найближче завдання зїзд уважає добуття спільної границі з Мадярщиною. Ця границя то не тільки вияв традиційних та історичних звязків між Польщею і Мадярщиною, але це також невідклична умовина тривкої пацифікації в середній Европі. Концепція Карпато-України, накинена всупереч волі автохтонної людности — це заперечення історичних і господарських прав тієї країни і створення осередка постійного ферменту".

Ці резолюції в справі Червеньскої Землі, які здобули — згідно зі звідомленням польської преси — повну однозгідність, зголосив президент Найвищого Адміністраційного Трибуналу **д-р Хелчиньский.** Крім нього у зїзді взяли участь ще й інші державні достойники: віцепремієр **Квятковський,** віцеміністр скарбу **Кожуховський** і далі проф. Ромер, сенатор Дроздовський. Зїзд вибрав віцепремієра Квятковського головою головної ради „Зажевя"

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

„Ломлять і болять суглоби".

Ту сирру часто чуємо в осені. На це терплять всі артретики і ревматики. Є це недуги взагалі тяжкі і трудні до вилікування, тимто не треба їх легковажити і запедбувати і вже в початках треба почати лікувати їх причину. Причиною цих недуг є звичайно хиба в перемінї матерії і на це треба передовсім звертати увагу. Зева магістра Вольського проти артретизму, ревматизму, ішіясу та подагри в охоронним знаком **„Reumosa"** що мають рідку китайську рослину Шін-Шен, регулюють переміну матерії та усувають надмір сечового квасу. Можна дістати у всіх аптиках і дрогеріях. Виробник: Магістер Е. Вольський, Варшава, Złota 14.

„Ми є в стані мобілізації до боротьби за Східну Галичину".

Черговий виклад проф. Грабського.

На прилюдному зібранні „Зєдноченя Поляків Земі Червеньскей", що відбулося в минулу неділю у Львові, проф. Ст. Грабський виголосив виклад на тему положення Польщі після останніх політичних подій в Европі. Проф. Грабський ствердив, що після зросту могутности Німеччини рівновага захиталася на некористь Польщі. Політика Німеччини змагає виразно до того, щоб окружити Польщу від півдня. Презегент не вірив ніколи в спільну польсько-мадярську границю, бо почавши від 1866 р. мадяри завжди йшли в одному ряді з Німеччиною. Тому єдиною запорою проти українського запалу Німеччини є порозуміння з Совітами. Користаючи з тієї запори Польща мусить у швидкому темпі збудувати непереможні твердині на окраїнах, скріпивши та збільшивши польщину, що буде рішальною ґарантією, що ті загрожені землі залишаться при Польщі. Проф. Грабський переконаний, що якби чехи були боронилися, перемога була би на їх боці.

Тому проф. Грабський заявляє, що поляки мусять боронитися до останку, хочаб знайшлися самі проти переваги ворога як в 1920 р. Проф. Грабський уважає, що з тих 1.200 міліонів золотих, які уряд призначив на „Фундуш Оборони Народовей" повинно знайтися бодай 300 міліонів на скріплення польщини в Червеньскій Землі, бо „сила й добробут польського хлопа загарантує приналежність тієї землі до Польщі". „Знаходимося в стані мобілізації до переможної боротьби за Східну Галичину — казав проф. Грабський. — Вже ніхто з поляків не оманює себе, що будова України з німцями над Дніпром булаб для Польщі самогубством".

На цьому зібранні вирішено видавати двотижневик „Земя і Наруд", якого завданням буде боронити польщини та зорганізувати польську активність на Червеньскій Землі. Зібрані ухвалили опрацювати конкретні ходи, щоб „утривалити в якнайшвидшому часі цивілізаційну, господарську і боєву перевагу польського елементу на Червеньскій Землі".

Новий литовський уряд.

ПЯТЬОХ НОВИХ МІНІСТРІВ.

Дотеперішній премієр Литви о. Міронас утворив новий уряд у такому складі:

закордонні справи: Ю. Урбшис (новий),
внутр. справи: полк. С. Леонас,
оборона: ген. Мустейкіс (новий),
справедливість: Й. Гудавскіс (новий)
скарб: Ю. Індрішіюнас,
рільництво: Ю. Скаісгіріс (новий),
освіта: проф. Тонунас,
шляхи: інж. Германас (новий).

Дотеперішній міністр оборони ген. Раштікіс залишився на становищі начального вождя. Як кажуть, він домагався, щоб до уряду втягнути також представників інших партій, тимчасом навпаки — новий уряд складається виключно з членів урядової партії.

—o—

18. Ц. М. ВІДБУДУТЬСЯ ВИБОРИ ДО СЛОВАЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

18. ц. м. відбудуться у Словаччині вибори до автономного парляменту.

Подаючи цю вістку, віцепремієр Сідор підкреслив, що 18. грудня стане історичним днем.

—o—

ЗАМАХОВЦЯ НА РЕКТОРА УНІВЕРСИТЕТУ ЗАСТРІЛИЛИ ПІДЧАС УТЕЧІ.

Як повідомляє дирекція поліції з Клюжу, замаховців з Клюжу Беку Наню та Петра Андреї і черновецького замаховця Фагадару застрілили підчас намаганої втечі.

Як подають польські часописи, убивство Кодряну і товаришів викликало неприхильну реакцію у німецькій пресі.

—o—

Вислід виборів до Райхстагу

В СУДЕТАХ

98,79 процент голосів за урядом.

Урядово оголошено частинні вислідн доповнюючих виборів до Райхстагу, що відбулись у Судетах.

У 66-ох судетських округах 2.211.000 осіб мало право голосувати, 2,183.000 голосувало, 2,178.000 віддало важні голоси, з того 98,79 при голосів „так", 1.21 прц. ні".

У цілій Німеччині голосувало 2,439.000 судетських німців, з того 2,464.000 „так", 27.000 „ні".

РАҐЛЯНИ мужеські від зол. 50.— ПЛАЩІ жіночі від зол. 60.—
поручає
ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

ЗАМАХ НА ПРЕЗИДЕНТА ВІЙСЬКОВОГО СУДУ В ЧЕРНІВЦЯХ ВИКОНАВ 18-ЛІТНІЙ ГІМНАЗИСТ.

В понеділок в год. 14,30 двох молодих людей вистрілило 4 рази до президента черновецького військового суду, полк. Гристеску у хвилині, як він виходив зі судового будинку. Ні одна куля не поцілила, лиш одна відбилась від муру і легко поранила полковника в рамя.

Один замаховець утік, другого зловили: є це 18-літній Людовічі, гімназист. Він зізнав, що його спільник зветься Евген Рагінтрук, виключений з усіх гімназій.

Полк. Гристеску виступав у кількох процесах проти членів „залізної ґвардії". Недавно дістав він анонімний присуд смерти, що заповів „екзекуцію" на час між 1. і 15. ц. м. Як виходить зі зізнань Людовічія, він дістав наказ замаху від „куріня смерти".

МАДЯРЩИНА, БОЛГАРІЯ ТА АЛЬБАНІЯ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗВОРОТУ ЗЕМЕЛЬ. ЩО ІХ ЮГОСЛАВІЯ ЗАБРАЛА 1919 Р

Як подає „Івнінг Стандард", у Льондоні появились поголоски, що Мадярщина, Альбанія та Болгарія вислали до Білгороду ноти з домаганням звороту територій, які вони втратили по світовій війні

ЄГИПЕТ НЕ ХОЧЕ НІЯКИХ ВЗАЄМИН З БОЛЬШЕВИКАМИ".

СССР запропонував Єгиптові дипльоматичні й торговельні взаємини, але єгипетський уряд не погодився на те.

ФАБРИЧНІ ЦІНИ! ВЛАСНИЙ ВИРІБ!
продає найдешевше ФАБРИКА БІЛЛЯ
Ковдри, матраци, подушки з пір'я, сінники, простирала, готові пошевки, ручники, обруси, полотна, шифони, кощ. капи, фіранки
Антін Петрушевський
ЛЬВІВ, ул. ГАЛИЦЬКА 20. Тел. 213-33.
Цінники на бажання даром.

Як Совіти підготовили вбивство полк. Коновальця.

„Фелькішер Беобахтер" з 3. грудня у вступній статті п. н. „Давос — Ротердам — Париж" приносить на вступі таке вияснення вбивства полк. Коновальця:

„Норвеська поліція придбала собі окрему заслугу: вона нарешті ствердила, що вбивець українського провідника Коновальця — це совітський жид Валюх. Цей тип висів у ночі на 1. лютого з совітського корабля „Жилка" у Гарштадті, маленькому портовому містечку Норвегії, покликав почтового телефоніста з ліжка та вів розмову з Римом. Зараз після цієї розмови, в 2-ій год. вночі, Валюх знову пішов на корабель, що маскувався як торговельний пароплав під назвою „Жилка" і скоро відчалив з порту до місця призначення... Ротердаму. Знаємо, з ким Валюх у Римі говорив: з полковником Коновальцем. Коновальцем, якого совітський жид переконав у згаданій телефонічній розмові, щоб приїхав до Ротердаму тільки на те, щоб у три місяці потім згинути від пекольної машини Валюха. Це тепер факт, що кремлівські бандити не пожалували навіть спеціяльного корабля для перевозу ката, якому доручили відповідальне завдання: вбити українського полковника".

—o—

Вихануйте 25. роковини смерти Лесі Українки і вносіть передплату на
ПОВНЕ ЛІТЕРАТУРНЕ ВИДАННЯ ТВОРІВ
в 10 томах ЛЕСІ УКРАЇНКИ в 10 томах
Видає Видавництво „Українська Книгоспілка", Львів, Крашевського 23. Передплата на 10 томів 35·— зол. платних ратами. Згори за цілість 30·— зол. готівкою в проспектах. Передплату приймає Видавництво або Промбанк, Львів, Гродзіцьких 1 з дописком „У. Книгоспілка". 2—2

Важний розпорядок, який торкається шкільного плебісциту.

У львівськім „Дзєнніку Польскім" з 4. ц. м. появилась інформація, яка є мабуть передруком або лише змістом важного виконного шкільного розпорядку. Не ждемо, поки цей розпорядок появиться у „Деннику Законів", лише — з огляду на його вагу — подаємо в перекладі цілу інформацію „Дзенніка Польского":

„Міністр В. І. і П. О. — пише „Дзєнник П." — видав у порозумінні з міністром внутрішніх справ розпорядок у справі виконання закону з 31. липня 1924, що має деякі постанови про організацію шкільництва. Цей розпорядок м. і. постановляє, що відсоток руського (українського), білоруського або литовського населення, який дає право родичам виступати з вимогою запевнення їхнім дітям науки в матірній мові, окреслено на підставі вислідів загального перепису людности. Про положення школи в цій чи іншій місцевости на терені волости рішає не тимчасове приміщення школи, лише місцевість, яку вказано в організаційному декреті школи. Шкільний вік дитини починається з початком шкільного року того календарного року, в якому дитина кінчає 7 літ життя. Управнені виступати з вимогою у справі мови навчання у вселюдній школі є: батько дитини, мати, якщо батько не живе або не виконує батьківської влади, правний опікун, коли обоє родичі не живуть або не виконують влади родичів. Це право прислуговує подавим особам, якщо воно відноситься до дітей, котрі в дні початку найближчого шкільного року будуть у шкільному віці. Домагання у справі мови навчання вносять управнені особи індивідуально до властивого шкільного інспектора.

Урядове стверджения власноручного підпису на декларації можуть робити нотарі, волосні уряди або староства. Шкільний інспектор досліджує, чи декларація важна а зокрема: 1) чи волость має згідно з останнім списом населення 25 прц. руського (українського) або іншого населення, якщо вплинуло домагання ввести одну з тих мов як мову навчання, 2) за посередництвом староства, управи волости, чи підписаний на декларації разом з дитиною мешкає на терені даного шкільного обводу. 3) чи той, хто виступає в ролі опікуна дитини є до того управнений. **Декларації, які подають домагання в справі мови навчання, можна вносити впродовж листопада.** (Всі підкр. наші — Ред.).

Про факт, внесення родичами вимоги ввести до школи недержавну мову навчання повідомить шкільний інспектор перед 1. січнем населення того шкільного обводу, щоб уможливити решті родичів внести у формі приписової декларації вимогу навчання в державній мові. Декларації будуть брати під увагу устійнення мови навчання від найближчого шкільного року. Шкільний інспектор представить кураторові шкільної округи умотивований внесок щодо навчання в такому речинці, щоби справу можна вирішити перед початком найближчого шкільного року, одначе не пізніше, як до 1 квітня. На підставі тих внесків куратор рішає про мову навчання у школі в речинці до кінця травня. Від оречення куратора прислуговує родичам відклик до міністерства В. І. і П. О. до 14 днів. Якщо внаслідок відклику проти рішення куратора мову навчання змінять, то цю зміну введуть з початком шкільного року.

Зміна обіймає найближчу першу клясу, в черговних літах дальші кляси. Щодо шкіл, в яких мову навчання устійнено на засаді зголошених декларацій, будуть брати під увагу лише декларації, внесені в тім шкільнім році, в якім упливає 7 шкільних літ від дати, коли стало правом останнє оречення, що окреслює мову навчання в даній школі. Якщо в цім речинці ніхто не внесе декларацій, тоді мова навчання, устійнена в попередньому рішенні, обовязує в черговому 7-літньому речинці. Коли зайде зміна організації школи, або коли шкільна влада рішить, що народовостеве відношення в даному обводі змінилося так дуже, що школа під оглядом мови навчання тому відношенню не відповідає, **тоді шкільна влада з власної ініціятиви може зарядити складання деклярацій. Складання деклярацій можна тоді зарядити в кожному часі, без огляду в 7-літній період,** однак зі збереженням речинця, передбаченого в сьогоднішнім розпорядку для складання деклярацій.

Рішення злуки істнуючих державних середніх шкіл, загально-освітніх з мовою виключно польською і виключно руською (українською) в одну двомовну школу залежить від міністерства В. І. і П. О. Домагання родичів дітей, що ходять до шкіл, удержуваних з податків, що їх оплачує загал населення, у справі зміни мови навчання, треба вносити у формі деклярацій до відповідного органу самоуправи, який представить ці домагання до рішення куратореві, коли річ іде про фахові школи, спеціяльні і середні загально-освітні, та інспекторові, коли річ іде про вселюдну школу. Нинішній розпорядок увійшов у життя з днем 2. п. м.".

Просимо памятати про 1·50 зол.
належність за післаний Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати блянкетом ПКО ч. 504.060 (Діло) з дописком „Кр. 39".

Що писало „Діло" 50 років тому.

УКРАЇНЦІ В АМЕРИЦІ.

„Газельтонські русини недавно заложили в себе брацтво; тепер закупили під церкву площу, яку дістали за половину ціни від компанії і задумують братися до будови церкви ще цього місяця. Думають будувати таку саму церкву як в Оліфанті, що ще перед новим роком може бути готова. З новим 1889 роком буде всіх церков в Америці девять: в Шенандорі, Кінгстоні, Мінеаполіс, Вільберах, Фрілянді, Джерзі-Сіті, Шамокині, Оліфанті і Газельтоні. На всі ті церкви мають русини лише одного священника, котрий навіть не вспіє вести всім духовну поміч, бо часто трапиться, що одного дня надійде кільна телеграм, що зазивають у цілком противлену сторону. Декотрі церкви віддалені від Шенандору на кількадесять, ба навіть пару сот миль. Народ дуже жадний священників і якби всі ті громади дістали священників, то й утримання їх було би не гірше від доброї парохії в Галичині."

ЕТНОГРАФІЧНИЙ СКЛАД АВСТРО-УГОРСЬКОЇ АРМІЇ.

„Піхотних полків є в Австро-Угорщині 102; з цього числа складається 52 полки з одної національности. Чисто славенських полків є 32, мадярських 9, німецьких 8 і румунських 3. Славянські полки по своїм національностям діляться так: 8 полків складається з русинів, 4 з поляків, 6 з чехів, 3 з сербів, 2 з хорватів і 1 з словаків. Далі складається 8 полків з двох народів, а саме 4 полки з русинів і поляків, 2 з сербів і хорватів, 2 з чехів і словаків та поляків. Крім цього славяни перемішані з іншими національностями в 24 полках. Взагалі служить у пішому війську в часі мира 45.478 чехів і словаків, 18.557 русинів, 10.678 поляків, 7.901 словінців, 20.671 сербів і хорватів, 97.753 німців, 46.216 мадярів, 11.281 румунів і 31.169 італійців."

Нова залізнична сполука з Румунією.

До уряду Карпатської України в Хусті приїхала делеґація румунських залізниць та цивільних урядів із Сату Маре, щоб почати переговори у справі будови нової залізничої лінії замість перерваного шляху під Чорним Ардовом. Як відомо, через ту перерву Румунія стратила від того часу залізничу сполуку з румунською частиною Мармарощини, що румунам дається дошкульно в знаки. Румунська делеґація хоче якнайшвидше приступити до будови нової лінії, яка велаб із головного букарештенського шляху від Торна Маре на відтинку Гальмеї—Королево через карпато-українську територію громади Гуда. Цілий відтинок мав би 35 км., з того 14 км. велоб українською територією. Той румунський проект стрінувся з прихильною підтримкою карпато-українського уряду і пороблено всі заходи, щоб будову нової лінії можна було успішно почати. Провідником румунської делеґації є префект д-р Арделяну зі Сату Маре.

РУМУНСЬКА ПРЕСА ПРО РУМУНСЬКУ МЕНШИНУ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Як подає АТЕ, букарештенська проурядова „Романія" помістила статтю про румунську меншину в Карпатській Україні. Стаття стверджує, що під чеським пануванням положення румунів було незавидне: вони мали лише 4 народні школи; на 78-ох учителів було лише 10 румунів.

ПОВІТРЯНІ ТОРПЕДИ.

„Сандей Кроніль", аналізуючи останні налети повстанчих ескадр на міста урядової Еспанії, стверджує, що німецькі літаки, які в тих нападах брали дуже численну участь, уживали вперше повітряних торпед, наповнених пруживим повітрям. Ці торпеди мають мати величезну силу, про що свідчать румовища багатьох домів у Валенсії та в Барсельоні. Німецький штаб випробовує цю жахливу аброю в еспанських летунсько-нападових боях. Англійський часопис інформує далі, що французькі та англійські знавці намагаються прослідити таємницю конструкції тих торпед, одначе бодай досі їхні зусилля безуспішні.

Скобліна-Плевіцька перед паризьким судом.

ЕПІЛЬОҐ СХОПЛЕННЯ ҐЕНЕРАЛА МІЛЛЄРА.

Перед паризьким судом присяглих почався в понеділок процес проти ґенералової Скобліновой-Плевіцької, арештованої під замітом співучасти у схопленні ґен. Міллєра, 22. вересня 1937. Ґен. Скобліна судитимуть позаочно.

Процес потривае 6 днів, бо прокуратор та оборонці покликали коло 50 свідків, між якими є відомі провідники російської еміґрації — ґенерали, адмірали. Крім того як свідки виступлять: б. радник паризької амбасади СССР Бесідовський, Бурцев (який здемаскував провокатора Азева) та б. французький міністр закордонних справ Дормуа.

Процес викликав чималу сензацію: раз — з огляду на само тло, друге — з огляду на те, що обвинувачення спираєтьця виключно на познаках.

КІР

ЛЬВІВ, Уейського 6. Тел. 280-88,
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ

НІМЕЧЧИНА ДАЛЬШЕ УСУВАЄ ЖИДІВ З ҐОСПОДАРСЬКОҐО ЖИТТЯ.

Німецький міністр ґосподарки Функ видав розпорядок про віджидівлення німецького ґосподарства. Важніші постанови цього розпорядку такі:

1) Жиди не можуть управляти підприємствами ані ґосподарствами, не можуть їх продавати ні ліквідувати;

2) Жиди не можуть купувати землі ані продавати її без дозволу;

3) Жиди мусять депонувати цінні папери;

4) Жидам, які не є громадлянами чужих держав, заборонено купувати і продавати дорогі металі й каміння.

—o—

СИН МАСАРИКА ПОКИДАЄ ЧЕХОСЛОВАЦЬКУ ДИПЛЬОМАТІЮ.

Чехо-словацький посол у Льондоні Іван Масарик, син покійного президента, переходить від кінця цього року у стан спочинку. Він виїде на деякий час до Америки, опісля замешкає в Англії

ДО ПРАСЬКОҐО МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ПРИЙМАЮТЬ СЛОВАКІВ.

Як подає АТЕ, до праського міністерства закордонних справ покликали кількох урядовців словацької народности.

—o—

НОВИЙ РУМУНСЬКИЙ МІНІСТР ОСВІТИ.

У понеділок заіменовано румунським міністром освіти Петру Андреї. Дотепер цим ресортом кермував міністр внутрішніх справ Калінеску.

СОЙМ ЗБЕРЕТЬСЯ В ПЯТНИЦЮ.

В пятницю 9. ц. м. в 11. годині збереться сойм на пленарне засідання. Він мабуть розгляне урядові законопроєкти у першому читанні.

Від дня 7. ц. м. відкрита

при вул. Клєментини Танської 3.

КІМНАТА ДО СНІДАНЬ
РЕСТОРАН
МОРСЬКЕ ОКО

Атракцією тієї нової гастрономічної станиці буде знаменита кухня під проводом першорядного кухаря.

Солідна обслуга. Помірковані ціни.

Дирекція поліції в Хусті підчинена карпато-українській владі.

Як ми вже повідомляли, уряд Карпатської України установив із днем 1. грудня дирекцію поліції в Хусті. Поліційний директор підчинений урядові Карпатської України. Дирекції поліції знову буде підчинена вся умундурована й тайна поліційна служба. Той розпорядок підписав премієр о. д-р А. Волошин

КОМАНДАНТ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Поручника Балія (українця) заіменовано командантом служби безпеки Карпатської України

„НОВА СВОБОДА" ВЖЕ ВИХОДИТЬ ПРАВИЛЬНО В ДЕРЖАВНІЙ ДРУКАРНІ.

Як подає „А-Зет" (ч. 286 з 4. ц. м.), „Нова Свобода" виходить від 29. листопада правильно у державній друкарні, яку після евакуації змонтували в Хусті. „А-Зет" підкреслює, що „Нова Свобода" є спадкоємцем колишньої „Науки", що її видавав о. д-р Волошин ще у старій Мадярщині та пізнішої „Свободи", і що її засновано зі збірки, переведеної серед українського закарпатського громадянства, яка дала 210.000 чк. Українська преса в Карпатській Україні все вдержувалася без чужої підтримки, щоб удержати свою незалежність — кінчить „А-Зет".

У ХУСТІ ПОВСТАЛА АКЦІЙНА СПІЛКА ДЛЯ ЕЛЄКТРИФІКАЦІЇ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Як інформує пресова служба Карпатської України, минулої суботи відбулись у Хусті установчі збори „Акційного товариства електрифікації Карпатської України" з основним капіталом 2,000.0000 корон. Акції розділені між український уряд та празьку фірму Кольбен-Данек. Нове товариство переведе електрифікацію краю, крім того перебере експльоатацію істнуючих електричних станцій, можливо також займеться видобуванням соли у Солотванні

Всіх, що досі не одержали нашої ощадностевої одноднівки, просимо відібрати її у

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Ґродзіцьких 1. І.
Тел. 292-15 і 200-15.

або у наших сьоми відділах (Борислав, Перемишль, Самбір, Сокаль, Станиславів, Стрий, Тернопіль).

Новий польський консуль у Карпатській Україні.

Як ми вже подавали, в середу 30. м. м. відвідала столицю Карпатської України Хуст польська делєгація у складі: д-р Коріцький і секретар праського посольства Валігурський. Легаційний радник праського польського посольства представив премієрові о. д-рові А. Волошинові легаційного секретаря Валігурського як нового керманича польського консуляту в Севлюші. При тому радник Коріцький заявив, що приміщення польського консуляту в Севлюші є лиш тимчасове і як лиш у Хусті знайдуть відповідне приміщення, консулят перенесуть до столиці Карпатської України.

СКЛАД ДЕЛЄҐАЦІЇ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ У БЕРЛІНІ.

Як це ми згадували, мін. Ю. Ревай виїхав до Берліна. Йому товаришать: секретар премієра д-р В. Комаринський, економічний дорадник М. Бабота і директор лісів Е. Тебус.

ФІЛІЯ ПРЕСОВОҐО БЮРА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ У ПРАЗІ.

Пресове Бюро Карпатської України має плян орґанізувати свою філію у Празі. Підготовна акція вже розпочалася, на чолі її стоїть п. М. Русинко, урядовець праського „Радіожурналу". Бюро правдоподібно утворить кілька секцій, до яких будуть запрошені для співпраці всі фахові сили, що забезпечать успіх дійсно дуже потрібної пресової акції.

Традиційні Андріївські Вечерниці

Філії Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молодю
11. XII. 1938. — Год. 18.
Виключно за запрошеннями.

ДЕКЛЯРАЦІЯ ПРЕМ. БЕРАНА.

В суботу 3. ц. м. пополудні виголосив промову премієр центрального уряду союзної держави чехів, словаків та українців до населення держави, в якій обговорив положення держави та заявив плян діяльности уряду. Згадуючи про справу Карпатської України прем. Беран подякував усім, зокрема румунському королеві та його урядові за прихильне відношення до Карпатської України і союзної республики чехів, словаків та українців у важких її хвилинах.

В 600-ліття приналежности Львова до Польщі.

Президент міста Львова д-р Ст. Островський видав розпорядок про улаштування в 1940 році виставки у звязку з 600-літньою приналежністю Львова до Польщі. Ця виставка має уявляти собою перегляд найсуттєвіших проблєм за 6 століть, головним чином тих проблєм, що звязані з адміністрацією міста. Виставка обійме низку творів, між іншим: про історичний розвиток міста та його участь в історії Польщі, все те відповідно ілюстроване, плянішоване й модельоване, про ролю Львова в боротьбі Польщі за незалежність, про Львів як науковий та артистичний осередок, про освіту й виховання львовян, про суспільну забезпеку, про нагляд над здоровлям мешканців та шпитальництво, про фінансове життя міста, про давню та нинішню архітектуру Львова, про будівництво взагалі й урбаністичний розвиток міста, про міські парки, городи ліси, промисл і ремесло, про комунікацію, тобто трамвай та автобус, про ґазівню, електрівню, заспокоєння продуктами першої потреби, про пожежництво, чищення міста тощо. Плянуванням і кошторисами виставки займається начальник III-ого відділу магістрату.

Виставка — виставою; діло цікаве, якщо його поставлять на якій-такій артистичній висоті, що статистичний та істор. бік буде вірний. Тільки шановні аранжери історичної виставки не повинні би спускати з очей ні історії Львова в її цілому, ні забувати факту, що Львів лежить у Східній Галичині та що у самому Львові є все таки кількадесять тисяч українського населення для якого такі далекі історичні ювилеї становлять також немаловажні переживання

Передрук з учорашнього числа.

ЄПИСКОП ДІОНІЗІЙ НЯРАДІ ОБНЯВ АДМІНІСТРАЦІЮ ХУСТСЬКОГО ЄПИСКОПСТВА.

Єпископ Няради, що минулого тижня приїхав до Хусту, офіційно обняв свое становище. В суботу відбулась у його честь академія в театральній салі; промову виголосив секретар премієра ред. Рогач.

В неділю парох Хусту святочно впровадив Єпископа до церкви. У інституції взяли участь представники карпатоукраїнського та центрального уряду, багато духовенства та маси вірних. Єпископ відправив архиєрейську Службу Божу, проголосив церкву єпископським собором, а опісля виголосив проповідь та дав благословення.

Населення Карпатської України виявляє цілу радість, що його духовним провідником став відомий, заслужений український патріот. Як відомо, перед евакуацією Ужгороду тамошній єпископ Стойка — що залишився під мадярським пануванням з огляду на свої мадярофільські переконання — запропонував, що вишле до Хусту свого представника, але мін. Ю. Ревай не погодився на те.

У ХУСТІ ПОВСТАНЕ ВАСИЛІЯНСЬКИЙ МОНАСТИР.

З Карпатської України надійшла вістка, що ОО. Василіяни задумують побудувати в Хусті величаву церкву та монастир. Як відомо монастир ОО. Василіян на Чернечій Горі в Пізмоваєтирі коло Мукачеве, над рікою Латорицею, лишився на українському боці. Монастир на Чернечій Горі — найстарший у Карпатській Україні, має цінну бібліотеку — найбільшу на всю Карпатську Україну.

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА ВДЯЧНА НІМЕЧЧИНІ І РУМУНІЇ ЗА ДИПЛЬОМАТ. ПІДТРИМКУ

Інтервю премієра о. д-ра Волошина.

Премієр о. д-р Волошин дав кореспондентові румунської пресової агенції інтерв'ю, в якому підкреслив, що Карпатська Україна завдячує чимало Німеччині, а головно вождеві німецького народу Гітлерові. Завдяки Німеччині Карпатська Україна збереже незалежність; вона вже не мала сили, щоби оборонити себе перед загрозливим сусідом.

Карпатська Україна завдячує чимало і Румунії, яка в найтяжчих хвилинах не солідаризувалася з реваншистськими планами деяких сусідів, а піднала — помогла Карпатській Україні перебороти перші труднощі у прохарчуванні з огляду на перерву комунікації зі Словаччиною. Карпатські українці вдячні обом державам за їхню поміч.

ЗІЗД ДЕЛЕГАТІВ О. Н. О. „СІЧ" У ХУСТІ.

Пресове бюро Карпатської України повідомляє: У столиці Карпатської України Хусті відбувся зїзд делегатів Організації Національної Оборони „Січ" з цілої території Карпатської України. У зїзді взяли участь представники всіх місцевих відділів „Січі".

ЦАР КАНЦ. ГІТЛЕРА ДЛЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

„Словенскі Денік" повідомляє: Канц. Гітлер переслав урядові Карпатської України 100 тисяч марок як жертву на зимову допомогу для бідного населення Карпатської України.

ДОПОМОГА УТІКАЧАМ ЗПІД МАДЯР. ПАНУВАННЯ.

При Українській Національній Раді в Хусті повстала окрема комісія для допомоги утікачам із земель, що прилали Мадярщині.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКОВІ ОБСЕРВАТОРИ НА ТЕРЕНІ АКЦІЇ ДИВЕРСАНТІВ.

Як подає „Вєк Нови" з 6. п. м. за „Словенскім Деніком", німецький уряд рішив вислати до Карпатської України своїх військових обсерваторів, які на місці мають перевірити про діяльність диверсантів.

ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКІ ШКОЛИ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ НА МЕНШИНЕВИХ ПРАВАХ.

„А-Зет" з 2. п. м. (ч. 284) подає в кореспонденції, що в найближчих днях появиться розпорядок міністра шкільництва й народної освіти Карпатської України Штефана в доповненні до рішення уряду К. У. з 19. листопада 1938 р. в. про меншинові школи. Батьки чеської і словацької національности повідомлять, коли підбудується вписи до державних шкіл із чеською мовою навчання. Списки записаних дітей ріпатимуть, чи ті школи залишають, продовжують або зовсім. Вписи проведуть у двох днях після проголошення міністерського обіжника.

ІНТЕРВЕНЦІЯ БРИТІЙСЬКОГО АМБАСАДОРА у Римі у справі італійських ревіндикацій до французьких територій.

Британський амбасадор у Римі лорд Перт відбув нараду з міп. Чіяном у справі протифранцузьких демонстрацій. Він мабуть не зложив ніякого формального протесту, лиш висловив адмонування та звернув увагу, що італійські претенсії не годиться з недавно підписаним італо-британським договором, який гарантує „статус-кво" на Середземному Морі.

Мін. Чіяно відповів, що мусить порозумітися з Муссолінієм, який зложить заяву у цій справі.

ПРОТЕСТ ФРАНЦУСЬКИХ ГОСПОДАРСЬКИХ КОЛ.

Торговельна палата в Перпіньяні ухвалила резолюцію, в якій протиставиться оцінюванню відібрати Франції якунебудь частину її заморських володінь та домагається, щоб уряд не приступив до цілих переговорів у подібних справах.

Теодозія Котис

емер. учителька,

померла по довгих і тяжких терпіннях прийнявши Найсв. Тайни, дня 25. XI. Похорон відбувся 28. XI. ц. р. В. І. П.

ІТАЛІЙСЬКІ ДОМАГАННЯ БУДУТЬ ПРЕДМЕТОМ ФРАНКО-НМЕЦЬКИХ РОЗМОВ У ПАРИЖІ?

Деякі французькі кола натякають, що підчас побуту мін. Рібентропа у Парижі, прем. Далядіє зачитає його про становище німецького уряду до італійських територіяльних домагань.

БУРХЛИВІ ПРОТИІТАЛІЙСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ НА КОРСИЦІ ТА В ТУНІСІ.

35.000 маніфестантів демонструвало перед італійським консулятом в Аяччіо (Корсика). У бійці з поліцією ранено кілька осіб. У консуляті вибито всі шиби. Подібні демонстрації відбувлися в Тунісі, де маніфестанти знищили італійську книгарню та контору італ. летунського т-ва. Найбільш агресивности проявили молоді корсиканці.

Міністр маринарки Кампінчі, родом з Корсики, післав корсиканцям телеграму з висловами солідарности.

—o-o—

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ МАЛЛЬОРКИ І КАРТАГІНИ та контролі над Тунісом і залізницею Джібуті— Аддіс Абеба.

Як твердить „Сандей Діспеч", підчас найближчої візити Чемберлєна в Римі, Муссоліні предложить йому домагання, щоб:

1) Італія затримала Мальльорку на деякий час;

2) до контролі над Суецьким каналом допущено італ. представництва;

3) змінити статут італ. громадян у Тунісі; це дало б Італії фактичну контролю над тим краєм;

4) Італія обняла контролю над залізницею Джібуті-Аддіс Абеба;

5) Італія дістала пристань Картагіну в Тунісі;

6) уряд в Бургосу дістав комбатантські права, це знач всі чужинці-добровольці вийдуть з Компанії.

—o—

ПОМЕР АРХИЄПИСКОП ТЕОДОРОВИЧ.

В неділю 4. п. м. в год. 6.50 вечором помер у Львові вірменський архиєпископ д-р Йосиф Теофіль Теодорович у 74-ому році життя.

Йосиф Теодорович прийшов на світ у Жипачеві на Покутті. Гімназію скінчив у Станиславові, богословські студії в Чернівцях та у Львові і був від 1887 р. до 1897 р. спершу сотрудником у Станиславові, опісля парохом у Бережанах. З Бережан перейшов до Львова як архимандрит і в 1902 р. засів на архиєпископському престолі у вірменській катедрі.

В п'ятницю 9. п. м. в год. 5-ій пополудні перенесуть тіло архиєп. Теодоровича з дому жалоби при вул. Вірменській ч. 7 до вірменської катедри. В суботу 10. п. м. по богослуженнях у вірменській катедрі вирушить похорон на Личаківський цвинтар, де тіло архиєп. Теодоровича поховають в родинній гробниці.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ПРОДАВАТИ НА ВОЛИНІ УКРАЇНСЬКУ ПРЕСУ ЗІ ЛЬВОВА.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ

ПОСЛА Д-РА СТЕПАНА БАРАНА ДО ПАНА МІНІСТРА ВНУТРІШНІХ СПРАВ У СПРАВІ ЗАБОРОНИ, ВИДАНОЇ ДЕЯКИМИ ПОВІТОВИМИ СТАРОСТВАМИ НА ВОЛИНІ, ЩОДО ПРОДАЖІ У КНИГАРНЯХ ТА КІОСКАХ УКРАЇНСЬКИХ ЧАСОПИСІВ, ЯКІ ВИХОДЯТЬ У ЛЬВОВІ.

Українське населення на Волині передплачує українські часописи, особливо щоденники, популярні тижневики та фахову пресу, які виходять у Львові, між іншими причинами і тому, що на Волині нема щоденників і фахової преси в українській мові. Передплата львівських часописів безпосередньо через почту є дуже часто получена зі стратою та невигодою для передплатників з того приводу, що передплачувані безпосередньо львівські українські часописи найчастіше пропадають у часі пересилки і не доходять взагалі до рук адресатів, а внесені реклямації остаються без успіху.

З уваги на такий стан речі закріпилась на Волині практика, передовсім серед сільського українського населення, не передплачувати українських львівських часописів безпосередньо, але купувати окремі числа тих часописів у кіосках та книгарнях.

Влада державної загальної адміністрації на Волині, яка переводила вже нуртівський конфіскат українських друків легально виданих у Львові і там неконфіскованих, — а не торкалося передовсім українських календарів, — хотячи взагалі не допустити на Волинь львівської української преси, видає тепер заборону продавати українські часописи у книгарнях і кіосках. І так повітове староство в Луцьку заборонило недавно книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка в Луцьку продавати українські часописи, домагаючись також і від кіоскарів, щоби перестали продавати у своїх кіосках львівські українські часописи під загрозою відібрати їм концесії. Так само повітове староство у Кремянці своїм розпорядком з листопада 1938 р. заборонило українській книгарні в Кремянці дальше продавати часописи, а то на підставі §. 1. і §. 12. розпорядку волинського воєводи з 20. серпня 1935. р. N БРР. 17/35 про продажу часописів.

Подібну практику пристосовують також на терені й інших повітових староств на Волині, та у тих повітах люблинського воєвідства, де живе українське населення, — як вже згадано — з тією метою, щоб не допустити на Волинь львівських українських часописів, коли рівночасно і почта не доручує найчастіше тих часописів, передовсім сільським передплатникам.

Запитую Пана Міністра:

ЧИ ПАН МІНІСТР ЗВОЛИТЬ ДОРУЧИТИ, ЩОБ ПРОВІРИТИ ВИЩЕ НАВЕДЕНІ ФАКТИ та чи після їх провірення зволить видати відповідне заряджения, щоб у прилюдній продажі по книгарнях і кіосках на Волині місцева влада державної загальної адміністрації не робила ніяких перешкод і не стосувала ніяких репресій щодо продажі українських часописів, виданих легально у Львові?

Варшава, дня 2. грудня 1938 р.

Інтерпелянт Д-Р СТЕПАН БАРАН, соймовий посол.

—o—

УКРАЇНСЬКІ ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ В СОЙМІ.

Дня 2. і 3. грудня 1938 р. українські посли внесли у сойні такі інтерпеляції:

1) Дня 2. грудня 1938 р. д-р Степан Баран вніс інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ у справі заборони, яку видали деякі повітові староства на Волині у справі продажі у книгарнях та кіосках українських часописів, виданих у Львові (повний текст друкуємо на іншому місці. — Ред.).

2) Дня 2. грудня 1938 р. пос. Зиновій Пеленський вніс інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ у справі важкого побиття та перекалічення ноги багнетом громадянина Михайла Любачевського, мешканця п. Долина, станиславівського воєвідства в дні 1. XI. 1938 р. капралем КОП-у.

3) Дня 2. грудня 1938 р. пос. Зиновій Пеленський вніс інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ у справі важкого побиття українського населення та нищення уладжень кооперативи, читальні „Просвіти" та інших українських суспільних організацій по селах повіту Долина та міста Долини, станиславівського воєвідства, кінним відділом КОП-у під командою старшини у першій половині листопада ц. р.

4) Дня 3. грудня 1938 р. пос. д-р Степан Біляк вніс інтерпеляцію до міністрів військових справ і внутрішніх справ у справі побиття військовим відділом мешканців громади Боратин брідського повіту.

5) Дня 3. грудня 1938 р. пос. Дмитро Великановнч вніс інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ у справі побиття з кінцем жовтня та початком листопада 1938 р. на терені громад Сулятичі жидачівського повіту, Добрівляни, Угерсько та Сколе стрийського повіту поодиноких громадян української національности військовими відділами.

6) Дня 3. грудня 1938 р. пос. д-р Степан Витанський вніс інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ у справі побиття в громадах Нагуєвичі, Добрівляни, Ураж, Бронниця, Залікоть, Східниця, дрогобицького повіту в жовтні та листопаді 1938 р.

Нині в 13 годині підпишуть у Парижі
німецько-французьку декларацію.

У ДОТЕПЕРІШНІХ РОЗМОВАХ НЕ ПОРУШЕНО СПРАВИ КОЛЬОНІЙ.

Авас повідомляє, що нині (вівторок) в 13. год. міністри Бонне і Рібентроп підпишуть у Парижі німецько-французьку декларацію. Авас пригадує, що ідея цієї декларації зродилась підчас побуту мін. Бонне у Берхтесгадені та що Льондон вповні зазапробував її.

Переговори у цій справі йшли без труду, у щирій атмосфері. Не порушено у них справи кольоній ані пресового порозуміння.

Закордонні кола приязнують до декларації велике значіння.

РІБЕНТРОП ПРИЇХАВ ДО ПАРИЖА.

Мін. Рібентроп виїхав до Парижа з Берліна в понеділок в год. 21.23. Йому товаришить його жінка, шеф пресового бюра міністерства закордонних справ Ашман, директори Гавс і Віль, особистий пресовий референт міністра д-р Шмідт, шеф французького реферату Абец та легаційний радник Брікльмаєр.

До Парижа приїхав мін. Рібентроп в годині 11.20; його повитав мін. Бонне й амбасадор Вельчек.

Італійський уряд не відповідає за протифранцускі демонстрації в італійському парляменті.

ДЕМАРШ ФРАНЦУСЬКОГО АМБАСАДОРА ТА ВІДПОВІДЬ ІТАЛІЙСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Як подає Авас, амб. Понсе відвідав мін. Чіяна та в імени свого уряду висловив здивування з причини протифранцускої демонстрації в італійському парляменті, на яку члени уряду не зареагували

Мін. Чіяно відповів, що уряд за цю демонстрацію не відповідає. Сам. мін. Чіяно не сказав у промові нічого, що могло би вразити Францію

—o—

Мадярщина ввела загальний обовязок 3-літньої військової служби.

Мадярський міністр нар. оборони предложив на зборах проурядової партії законопроект про загальну військову службу, яка тривала би в засаді 3 роки, практично у більшій частині родів зброї — 2 роки. Вона обовязує всіх мадярів від 18 до 60 року життя

Д-Р ПАРКАНІЙ УВІЙДЕ ДО УРЯДУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ?

„Век Нови" з 7. ц. м. подає таку вістку від свого варшавського кореспондента, який покликується на варшавські джерела- „Третім міністром уряду Карпатської України (Руси в оригіналі) мають заіменувати на місце Бачинського д-ра Парканія, який є прихильником української орієнтації та є під впливами Берліна".

МИСТЕЦЬКІ Й КУЛЬТУРНІ РАДОАВДИЦІЇ ДЛЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Від чергового тижня радіостації Братислава, Банська Бистриця і Пряшів почнуть висилати мистецькі українські авдиції. У рямках українських авдицій будуть теж подавати культурні й господарські авдиції під назвою „Будуймо наше Підкарпаття".

ПЕРШИЙ ВИСТУП ФЕНЦИКА У МАДЯРСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

Як подає ПАТ, мадярський парлямент святочно приняв послів з новоприлучених земель. Посли Ярош та Фенцик дякували; цей останній у своїй промові повторив відомі фрази про те, що Закарпаття після 20-ох літ чеського панування хоче вернутися до Мадярщини, яка одинока може їй дати справжню автономію. Населення Підкарпаття — мовляв — вдячне Мадярщині за дипльоматичні зусилля у цій справі.

СПРАВА ПОБУТУ ЧУЖИНЦІВ У РУМУНІЇ.

ЧЕРНІВЦІ. (ПАТ). В румунськім щоденнику законів появився додатковий розпорядок про контролю чужинців. Розпорядок управильнює умовини побуту в Румунії осіб, які скреслено зі спису румунських громадян (як відомо, в останньому часі скреслено багатьох жидів, зокрема на Буковині та в Басарабії). Ці особи отримають „карти ідентичности", важні на один рік. По році документи знову можуть бути продовжені на один рік. Особи, що мають „карти ідентичности" підпадають законові про охорону народнього ринку праці, тобто вони можуть бути заняті при праці тільки у відсотково усталеній кількости до числа занятих корінних румунів. За „карти тотожности" держава бере оплату від 10.000 до 500 леїв, залежно від роду заняття та заробку.

КОМУНІКАТ.

Українські студентські товариства в порозумінні з кругами старшого громадянства рішили в теперішню пору не уладжувати балів і великих вечерниць у часі цілого карнавалу.

Найширші круги української суспільности у Львові та в краю прохаємо підтримати наше становище та закликаємо до збільшення жертвенности на суспільні потреби.

ІТАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР ГОСТЕМ У БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН. (ПАТ). Сьогодні приїхав сюди італійський міністр корпорацій Ферручіо Лянтіні, що побуде в Німеччині 10 днів.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ЯПОНСЬКИМ УРЯДОМ ТА КИТАЙСЬКОЮ „ПАРТІЄЮ МИРА".

Як подає Авас, у Гонконі почались між японським урядом і китайською „партією мира" переговори. „Партія мира" хоче усунути Чанкайшека.

По широкому світі

Мадярський регент Горті рішив, що після національного гимну мають грати частину маршу Ракочія.

Румунського посла з Льондону Ґріґореску відкликали.

Латвійський міністр закордонних справ Мунтерс приїхав з офіційною візитою до Льондону та відбув розмову з прем. Чемберленом.

З Австрії виїхало 3.000 молодих жидів, яких приймуть европейські держави.

В бельгійському уряді на місце мін. Жера прийшов Жансен.

Голова національної Еспанії Франко скінчив 46 літ. Уродини відсвятковував він у тіснішому гурті з огляду на жалобу по смерти брата.

Американський суд наказав арештувати мексиканського генерала Седіллю, якби він перейшов на територію Злучених Держав.

Грецьку державну адміністрацію здецентралізовано ділячи державу на губернаторства.

Французькі моряки страйкують, тому пароплав „Парі" відпливе з Гавру до Ню Йорку з військовою залогою.

НОВИНКИ.

— **З найкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 0025-2 **11 - ?**

— **Громадяни!** Звертаємо увагу на це, що у Львові при вулиці Собеського ч. 7. є кооператива „Фарбокрам", яка доставляє артикули домашнього господарства, косметику, фарби, та інші товари. Увесь дохід на „Рідну Школу". 2378 8—10

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоругвини 5, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 182559-100

— **Українські авдиції** із закордонних радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Новина!** Появилися дуже пожиточні книжки: 1) „Свят-вечірні й різдвяні страви", 2) „140 ріжних страв з картопель" в ціні по 80 сотиків, порто 25 сотиків. Замовляти: **„Нова Бібліотека"**, Львів, Копцова 4 (і в книгарнях). 2861 1-2

— **Книжка про Закарпаття.** На днях появилася накладом видавничої кооперативи „Дружина" книжка про **Карпатську Україну** п. н. **„Срібна Земля".** Є це нарис історії Закарпаття з мапою від найдавніших часів аж до останніх подій включно. Автором праці д-р Василь Пачовський, що довголітньою працею на Срібній Земаі поклав великі заслуги при поширенні національної свідомости українців. Ціна книжки 1.— зол. (платна згори), з поштовою пересилкою 1.25 зол. Хто бере бодай 10 прим. і присилає наперед гроші, платить по 80 сот. і не оплачує порта. Ця книжка повинна найтися в кожній українській хаті чи установі. Адреса видавництва „ДРУЖИНА" — **Львів, пошт. скритка 323.** (Гроші слати тільки складанками ПКО „Дружина", Львів, ч. 507.977). 2837 —4

— **Третій концерт із циклю** ювилейних концертів для вшанування 30-літньої композиторської праці **Василя Барвінського,** що з незалежних причин не міг відбутися дня 4. XI. ц. р. — відбудеться заходом „Зупрому" 10. грудня (субота) в год. 19.30 в малій салі Музичного Товариства ім. М. Лисенка вул. Шашкевича 5., III. пов. У програмі фортепіянові твори у виконанні піяніста **Романа Савицького.** 2859

— **Загальні Збори** Т-ва українських студентів правників „Правнича Громада" відбудуться 15. січня 1939 р. в малій салі Лисенка. Початок год. 3.30 пополудне. 2822

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини в пятницю 9. ц. м. в год. 7. ввечір у салі засідань Українського Шпиталя, вул. Петра Скарги ч. 4. На сходинах: Казуістичні випадки шпитальних відділів. 2855

— **Нові засади куховарства** повинні присвоїти собі всі українські господині. Про те подбала „Нова Хата" в серією книжечок під редакцією Ольги Ліщинської, абсольвентки госп. семинарії в Оттербах. Перший випуск „Мясива" вже появився і коштує 70 сот. Обіймає 195 випробованих приписів. Замовляти „Нова Хата" Львів, вул. Костюшка 5. 2841

— **Лемківська вистава** буде відкрита в Музею Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові дня 5. березня 1939 в год. 12. впол. У звязку з нею відбудеться дня 12. III. 1939 в год. 12. впол. в салі Театру Ріжнородностей „Лемківський Ранок", присвячений народній лемківській музиці, пісні й танкам.

— **Андріївські** відношкільні вечорниці уладжує кружок „Р. Ш." ім. Т. Шевченка в неділю 11. грудня ц. р. в год. 21. в малій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. Музика Яблонського. Добірний буфет по низьких цінах.

— **Чергові сходини** адвокатів членів С. У. А. відбудуться в середу 7. грудня ц. р. в год. 19-тій (7-ій вечором) у домівці С. У. А. при вул. Костюшка ч. 5, І. п. (Центробанк). На цих сходинах адв. д-р Володимир Лищинський обговорить найновіші декрети Президента Р. П.

— **Загальні Збори** Т-ва „Бойківщина" в Самборі відбудуться в суботу 10. ц. м. в год. 18-ій вечором у домівці Т-ва Українська „Бесіда" при вул. Шопена ч. 6 з такою програмою нарад: звіт з діяльности, вибір нової управи і внески та запити.

— **Напад на редакцію „Сигналів" у Львові!** В суботу 3. ц. м. вечором задзвонили невідомі напасники до дверей редакції журналу „Сигнали" у Львові при вул. Гавка Босака ч. 12. Тоді пол. Курилюк відчинив двері і до кімнати вбігло трьох молодих напасників питаючись за редактором. Довідавшись, що мають його перед со-

бою, молоді напасники кинулись на ред. Курилюка. Один з напасників ударив його залізною водопроводною рурою в голову. Ред. Курилюкові вдалося відобрати напасникові руру і нею дістав сам напасник. Це збентежило тих напасників, що вони втікли, залишивши на місці дві залізні рури і шапку.

— **З сільського цвинтаря забрали тлінні останки вояка УГА.** Пишуть нам: В четвер 1. грудня ц. р. передполудником приїхали до села Сторонятина пов. Львів поліцієнти зі станиці поліції з Жидатич з двома уряловцями воєвідства, нанятими робітниками і фірою з Підлісок Малих та викопали на місцевому цвинтарі тлінні останки стрільця УГА Андрія Вуджевича зі Сокальщини, який поляг підчас польсько-українських боїв таки недалеко цвинтаря у травні 1919 р. Цю могилу місцева молодь і старше громадянство оберігали у зразковому стані, подібно як і могилу другого стрільця УГА, свого односельчанина Григорія Мороза. Його тлінних останків не могли забрати поліцієнти з огляду на рішучий протест найближчої рідні. Тлінні останки вбитого стрільця Андрія Вуджевича вивезли зі села в невідомому напрямі.

— **Найменша винагорода адвокат. аплікантів.** Начальна Адвокатська Рада — пише польська преса — вже устійнила норми винагороди адвокатських аплікантів. Окружні адвокатські ради висловились за тим, щоб адвокатські апліканти діставали місячно найменше 120 зол. Кружляють поголоски, що в половині грудня ц. р. міністр справедливости оголосить контингент нових адвокатів та адвокатських аплікантів.

— **Відтята рука між сміттям.** Підчас вивозу сміття з каменици при вул. Гавзнера ч. 3. робітник знайшов відтяту мужеську руку, яку передано до інституту судової медицини. Здогадуються, що рука належала до недужого мужчини на пістряка якого недавно оперували у шпиталі.

— **Перед ліквідацією „Бунду".** Варшавська адміністраційна влада перевела ревізії в кількох десятках жидівських професійних організацій, м. і. у приміщенні соціялістичного „Бунду". Забрали якісь матеріяли та притримали кількадесять осіб. У звязку з цим є чутки, що „Бунд" мають узагалі ліквідувати.

— **Хорвати домагаються автономії.** В останньому часі, головно у звязку з виборчим рухом, помітно змагається автономістичний рух серед хорватів. На великих прилюдних зборах у Загребі один з хорватських провідників заявив, що хорватський нарід сам упімнеться за свої права, якщо хорватська проблема не буде полагоджена за найближчих 6 місяців.

— **Всі посли на фронт.** З Риму повідомляють, що італійський парлямент прийме закон, на на основі якого на випадок мобілізації і війни всі посли до парламенту мусять відійти з першими відділами на поле бою, щоб дати приклад своїм виборцям.

— **Гангстери схопили 18-літню ученицю.** Недалеко містечка Ексон Гіл у стейті Меріленд гангстери напали на дві учениці, які верталися до дому з монастирської школи. Одна з дівчат утікла, друга попалась у руки гангстерам, які втягнули її до вантажного авта і відїхали. Поліція веде енергійне слідство, але покищо без ніякого успіху. На дорозі знайшли книжки, що належали до схопленої ученици. Громадянство Злучених Держав схвильоване до краю новим виступом гангстерів.

— **Півтора міліона марок замість метрики.** Одна родина в Марґрабі у Східній Прусії звернулась навіть до американських урядів шукаючи на всі боки доказів свого арійського походження. По якімсь часі дістала відповідь, що в американськім банку зложена для неї спадщина у висоті півтора німецьких марок. Американська влада вже від довшого часу шукала безуспішно членів цієї родини, щоб повідомити її про спадщину.

— **Жінка — рід... прикрас!** Дебудь у салоні, трамваю, на вулиці, чи в театрі стараються Пані поширити границі своєї краси. Вона хоче подобатися, любить, коли її оглядають і подивляють. Це немов природне право жінки. Оскар Уайльд висказав це в злоєдливій парадоксі: „Жінки — не рід... прикрас!" Дійсно годі уявити собі життя без тої вічної „декорації". Тому і нічого дивного, що кожна пані наплакав так багато паходів і витрачає так багато жертв коло свого вигляду. Не тільки одяг і зачіска, але теж лице Пані, її шия, руки, уста, очі, руки промагають відповідного плекання і засобів прикрас. Останніми роками найбільше до „вишколіра" таємниць жіночої краси і там здобув собі право громадянства в цілім світі — недаремний квітова вода із найбільшого цвіту 5 квітів теж нічим іншим, тільки 5 квітів **Forvil**, а теж **Forvil**.

Зовір. Фарбові світлочутливі папери дають ідеальні знимки, точне різання пропорції голої вони „**Франтішка Йосифа**" в людей, які вживають мало руху.

Зі сцени та естради.

БАЛЄТ ПАРНЕЛЛЯ.

Це найбільше популярна польська танкова група, що має передусім ціль, подекуди і пропагандивний характер головно у своїх об'їздах за кордоном. І хоча це ліліпут в порівнянні з великими балетовими виставами чи хочби оперовими танковими ансамблями на Заході Европи та Америки, то всеж слідно, що всі члени групи (6 осіб) злисципліновано і віддано працюють над постійним підвищенням свого мистецького рівня. Парнель, не розгублюється в абстрактах і символах, не потопає в інтуїтивних переживаннях, але композиції свої спирає передусім на досконалім руху і барві. І тому техніка в нього блискуча, нераз навіть перетикана акробатичними штуками, але це саме необхідне в його танковім жанрі: гротески, пародії, гумор. Невгавні оплески збирала на двох останніх виступах у Львові чолова танечниця групи Зізі Галяма. І справді подивляти треба її нестримний радістю життя темперамент і опанливу повітряною легкістю техніку. В „Масках" вона дала доказ, що вміє також підглянути людські слабі сторінки і дотепно їх пропустити крізь криве дзеркало танкової пародії. На друге місце поруч З. Галями вибивався молодий танечник Т. Волінський. Пружний як сталева вісь, повними широкого розмаху і гарних ліній скоками і блискавковим крутіжем нагадує справжній клясичний тип. Найкраще у Парнеля виходить народня тематика, хоч це ні копіювання, ні стилізація народніх танків, а виключно рухові фантазії сперті на фольклорі. Взагалі всі танкові продукції Парнелля ідуть під гаслом „як", і при знаменитій техніці цілої групи йому вдається осягнути чисту танкову форму; коли ж річ у пантономічнім відтворенні танкової дії, що акцентує фабулу, де йде про „що", тоді це виходить в нього слабше. І тому „На румовищах Еспанії" було слабо відчуте, і майже позбавлене драматичної сили. Це радше неопрацьований нарис до конструктивної композиції. — Костюми і музичний провід доповнювали гармонійно цілість, а публика провела мило оба вечорі.

М. Пастернакова.

Чи знаєте, які заслуги поклала „Просвіта" для національного добра? Якщо так, то вплетіть свою нитку у прапор „Просвіти"!

З театру.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ІМ. КОТЛЯРЕВСЬКОГО: „СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЕВІМ", історичне видовище на 4 відслони Гр. Меріям-Лужницького. Історична обробітка проф. д-ра В. Щурата. Архаїзація мови д-ра Коструби. Сценічна реалізація В. Блавацького. Декорації Л. Боровика.

Покищо не виявився у нас драматичний талант у роді Вишпянського, що вмів би чи міг би як той, свого часу не тільки популярний, але й звеличуваний польський драматург, воскресити на сцені великі постаті з національного минулого, надихані патосом патріотизму для підкріплення сердець, що прагнуть великого майбутнього для свого народу. Але наш театр відчуває інтуїтивно необхідність таких пес чи хочби тільки таких видовищ. Звідки й беруться інсценізації, як ось життя Шевченка та оце останнє Слово про Ігорів похід. Чого не зробить драматичний талант — це намагається заступити інсценізатор.

У 850 ліття Ігорового походу на половців прийшла Гр. Меріям-Лужницькому добра думка інсценізувати подію, що її так чудово оспівав невідомий автор. Певно, що про таку інсценізацію можна сказати більш-менш те саме, що сказав один рецензент про повість, яку видали з ілюстраціями. Він узагалі був проти того, щоб повість ілюструвати, бо був переконаний, що навіть найкращий маляр не зуміє змалювати постатей з повісти так, як їх змальовує собі індивідуальна уява кожного читача. Читаючи безсмертну поему ми бачимо її героїв у світлі, що його кидає на них сприймання літературного твору. Але кілько людей читає нині ту чудову поему хочаб навіть у перекладах, яких тільки появилося. Тому думка інсценізувати її добра. Для тих, що не хочуть напружувати своєї уяви, що люблять мати готові ілюстрації до тексту — це видовище, яке вони побачили.

Інсценізатор убгав зміст цілої поеми в чотири картини: 1. Плач Ярославни. 2. В половецькому степі. 3. На дворі Ярослава Осмомисла в Галичі. 4. В Києві. Він подбав навіть про те, щоб зв'язати всі ці чотири картини. Затією, якої спричинником є грецький купець — найцікавіша, на жаль, постать у цілій інсценізації — Пантелеймон Тевмарґос, і яка дала йому змогу дати у третій картині сцену повну внутрішньої напруги. Але в тіні отого хитрого грека залишилася в інсценізації головний герой поеми, Ігор, який не має чим запалити уяву глядача, хоча це повинно було бути основним завданням інсценізації. Інсценізатор звернув більшу увагу на дві збірні сцени: плач Ярославни в першій картині і раду князів у четвертій, які вийшли справді ефектовно, хоча в першій княгиня Ярославна зникла зі своїм плачем серед оповідання отроків, що вернулися з поля бою, і в другій не виявилася індивідуальність великого київського князя, що панує над усіми просторами рідної землі.

Вистава дуже дбайлива: гра артистів, костюми, декорації. Недоглял інсценізатора, що залишив у тіні постать Ігоря, скріпив ще й факт, що цю постать притьмив грек Тевмарґос у незвичайній інтерпретації В. Блавацького. Свій добрий день мав Я. П. Рудакевич у ролі боярина Хвалимича. В. Левицька в ролі княгині Ярославни виглядала дуже маєстатично, достойні були Л. Боровик (Святослав) і Б. Паздрій (Ярослав Осмомисл). Багато темпераменту виявила Л. Степова (Кончаківна). Всі інші артисти у великій мірі причинилися до того, що вистава була непересічна.

о. б.

„МАРУСЯ БОГУСЛАВКА" — історично-побутова пєса на 5 дій М. Старицького.

В умовах нашої дійсности історично-побутові пєси сповняють з повним успіхом своє виховне завдання. З такою саме міркою підходить наша інтеліґенція до тих пес, що творять основний стрижень у репертуарах усіх наших мандрівних театрів. Одначе хто підходив би лише з такою міркою до недільної вистави нашого репрезентативного театру — заподіяв би кривду самій пєсі та артистам. „Маруся Богуславка" все ще жива пєса, незалежно від своєї трохи старої драматичної форми і вона таки пєса, коли рівняти її з ріжними живими образами, що називаються драмами, не мають ні сюжету ні справжньої дії. Тимто ні на саму пєсу ні на гру артистів, не треба аж дивитись крізь патріотичні окуляри.

Передовсім „Маруся Богуславка" виведена з деякими сценічними змінами на користь дії, драматичної напруги; те, що занадто пахне побутовщиною та деклямацією вийшло більше зосереджене.

Про гру виконавців головних р ль можна говорити хіба в суперлятивах і нікого з них не можна було виріжнити зокрема. Відомо, що це пописова роля Л. Кривіцької і коли їй передавали китиці квітів від публики, оплески публики, що залила навіть проходи між кріслами перемінились у спонтанну овацію. Г. Совачева була як завсіди стилева, в ролі пані-матки Марусі, О. Бенцалева щира та безпосередня як Леся — подруга Марусі і всі три виконавці мужеських ролі: В. Блавацький (Ґірей-мурза), Б. Паздрій (Степан) та Самокишин (Софрон — наречений Марусі) порвали своєю грою, за що публика теж не жалувала їм бурхливих оплесків. Л. Боровик як коршмар ледви чи матиме скоро кращого суперника. Як маляр декорацій він причиняється теж у великій мірі до мистецького вигляду цілої вистави.

Гарні були костюми, естетичне враження залишив тринок одалісок, дуже добра була збірна сцена козаків. „Маруся Богуславка" поруч „Гриця" все ще належить до козирів репертуару наших театрів.

м. к.

Український Театр ім. І. Котляревського: ВЕЧІР ЛЕСІ УКРАЇНКИ. „Йоганна жінка Хусова", „На полі крови".

Велике літературне імення Л. Українки мусить заохочувати наш театр, щоб виводити її пєси. Досі ще поділені думки щодо того: чи її пєси можуть жити на сцені чи краще їх читати. Коли суть театру в дії постатей, що зображують конфлікти з собою та середовищем, тоді більшість драм Л. Українки є тільки тугою за театром. Та для тих, що люблять почути поетичне слово зі сцени, театр заступає лектуру книжки, коли вони нерадо беруть її в руки.

Драматичний етюд „Йоганна жінка Хусова" робить враження фраґменту драми, якоїсь першої дії чи нарису, залишеного в рукописі з думкою доповнити його пізніше. Нам важко було б сказати, яка провідна думка цієї картини. Коли в ній ми маємо бачити велику подію, як жінка представника Ірода, галилейського тетрарха Хуса — Йоганна навертається на віру Христову, то в цій картині забагато місця займає мотив любови Хуса до своєї родини і забагато товариська розмова визначних римлян з Хусом та Йоганною. Не протиставлений тут теж якслід римський світ жидівському чи но-

вому — християнському. І те, що говорить Йоганна про відкриту нею нову правду віри не кидає досить сильного світла на всю картину.

Багато вище стоїть драматична поема „На полі крови" на тему зради Юди. Коли прирівняти цю головну постать з відомою драмою „Юда" К. Ростворовського, то концепція Л. Українки більше оригінальна; в неї Юда відчуває на собі ще силу Христового слова і в екстазі надиханій смертельним жахом відтворює в собі надхненний стан під впливом його слів та вчинків. Замість блукати диким вовком по світі — уже як проклятий, він працює на ріллі, яку купив за 30 срібленників — на скелистому оболоні, де може зійти тільки кров, не зерно. Юда переходить цілу скалю зворушень від знеохоти до життя і камяної мовчазности до пориву, щоб виправдати себе і до бунту, який кінчається знемогою. Зате Марія Магдалина бліда, нехарактеристична; те, що вона говорить моглаб сказати будьяка жінка, що не мала минулого М. Магдалини і не стояла так близько до Христа.

„На полі крови" залишило сильне враження на салі завдяки грі В. Блавацького, що навіть своєю маскою нагадував одного з Христових учнів; у свою креацію він вложив багато сили вислову та пристрасти. Я. П. Рудакевич дав наскрізь продуманий тип старця. Жінки в цій поемі поправді не мали роль. У „Йоганні жінці Хусова" дуже добре опанував текст ролі Б. Паздрій — свобідний і темпераментний; шляхетна в лінії була В. Левицька.

Вся вистава мала високий стиль. Декорації Борозика в поемі „На полі крови" казали забувати, що ми маємо перед очима досить малу сцену і не постійний столичний театр.

Дехто з публики дивним дивом реагував підчас першої картини на будьякі фрази чи жести, що давали притоку до сміху, хоч на сцені йшла поважна драма; потреба розважити себе в театрі буває природна, головно тоді, коли йдемо до нього не сподіваючись трагедії. А так наша публика належить до найкращих у своєму терпцю, саможертві та скромних вимогах; вона однаково легко реагує на поклики кинені сильним голосом зі сцени, як і гумор, що дає будьяку спонуку проявити його голосним сміхом.

Після довгих оплесків на закінчення „На полі крови" вся авдиторія довго залишалася на салі, чекаючи продовження вистави; вистава закінчилася завадто скоро і дві картини в тому самому стилі робили враження фрагментів. У деяких театрах (так було і в Греції) до трагедії додають часто якусь малу веселу картину, щоб глядачів не прибивати каменем меланхолії.

м. р.

МОТОПІРИН-МОТОР

АРТРЕТИКИ І РЕВМАТИКИ повинні завжди мати в запасі таблетки

МОТОПІРИН,

що успокоюють болі. — Опакування по зол. 1.80 і по 60 сот. Набувати в усіх аптеках.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „ХИТРОЩІ ТА КОХАННЯ", трагедія Шілєра в 8 явах.

Цілі томи списали про театр Шілєра німецькі професори. Колись у гімназії з цієї пєси виписували ми „слівця", не знаючи, як перекласти перше слово її заголовку „кабале", не знаємо цього і досі. Не знаємо і досі, чи ця пєса робить на слухачах враження революційної своїми сильними обвинуваченнями проти володарів, що поневолюють люд і чи може зворушувати сьогодні покликами про пошану індивідуальної свободи. Є сцени, в яких подивляємо звязкий, енергійний стиль поета, що знав, що хоче сказати і висловлював це ясно, відразу, без красномовної пустомельщини такої прикметної для сучасних романтиків. Та й є інші — такі як уся інтрига з листом або навіть остання сцена отроєння — наївні до млости. Коли на мить пригадуєш собі анальогічні засоби Шекспіра, відчуваєш усю різницю між життєвою правдою і сценічним штукарством.

Артисти мають ролі ясно означені на чорно і біло: — демони та янголи. Найживіший і найцікавіший (у тексті) тип англійської леді — демократки, що свідома чужих кривд і своїх хиб, єдина, що вагається, думає, щось рішає сама в собі дарма, що це постать напів романтична.

Пєса виведена дуже дбайливо, з гарною обстановою, без довгих перерв. Першорядні креації дали Ю. Махальський в ролі музики, Шиманський у ролі президента, Малалінський як „чорний характер", Т. Сухецька як леді Мільфорд (зі сильним голосом з живими переливами, наскрізь англійська в типі), прекомічний М. Венґжин у ролі шамбеляна. На жаль, пара головних коханців не стояла на висоті завдання: Фердинанд був тільки декляматором, Люіза — бліда, наче пришиблена.

м. р.

Спорт.

БОКС.

УКРАЇНА — Ж. Р. К. С. (Тернопіль).

У четвер 8. ц. м. відбудуться у Спортовій Галі при вул. Яблоновських в год. 19.30 вечором атракційні боксерські змагання за першенство Б-класи: Україна — Ж. Р. К. С. (Тернопіль). Жидівська робітнича дружина Ж. Р. С. К., це крім Ресовії найгрізніший противник України за вхід до А-класи; вісімка незвичайно тверда й амбітна, так, що наша дружина мусітиме міцно і добре закасати рукави, щоби виборотн перемогу. Поодинокі стрічі виглядатимуть так: муха: Тизьо—Гасс, когут: Шолдра—Зелінгер, перо: Рудницький—Ясінський II., легка: Ощудляк—Ясінський I., півсередня: Білий—Котляр, середня: Левкович—Лімет, півважка: Пашин—Ганс, важка: Помірко—Флайшфарб. Найсильніші пункти тернопільців, це Котляр, Ганс, Зелінгер і Флайшфарб.

Вважі лиш вільні карти для преси. Члени С. Т. Україна зможуть користуватися знижками.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ПЛЬЗЕНЬ. **СК. Пльзень—Братислава 7:1 (3:0).** Висока програна Братислави справжня сенсація, незважаючи навіть на те, що вона прийшла на чужому грищі. Братислава грала без свого найкращого воротаря.

ЗЛІН. **СК. Батя—Шл. Острава 3:1 (2:0).** Батя використала атут власного грища.

БРНО. **Жіденіце—Лібень 2:2 (2:1).** Змагання на низькому рівні.

В табелі веде далі Спарта перед Пардубицями (по 11 точок). Дальші місця займають: Кладно (10 т.), Шл. Острава (10), Пльзень (10), Батя Злін (8), Братислава (8), Славія (7), Жіденіце (6), Наход (5), Вікторія Жіжков (4), Лібень (4).

ГАКІВКА

БАЗЕЛЬ. **Швайцарія—ЧСР. 3:1 (2:0, 0:1, 1:0).** Міжнародні гаківкові змагання відбулися в Базель у присутності 11.000 глядачів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Середа 7. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Четвер 8. XII. год. 3.30 попол. „Остання новина"; год. 7.30 веч. „Севільський цирульник" опера.

Пятниця 9. XII. год. 7.30 веч. „Хитрощі та кохання".

Субота 10. XII. год. 7.30 веч. „Гальна" опера.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГЛИНЯНИ:

7. XII. Безталання.

8. XII. Невольник.

В січні на свята театр приїде до Львова.

Український Театр ім. Котляревського.

ЯВОРІВ:

8. XII. Маруся Богуславка.

9. XII. Орфей у пеклі.

10. XII. Кирка з Львова.

11. XII. Пригода в Черчі.

12. XII. Лісова пісня.

18. XII. Найвірніший чоловік.

Український Театр Йосифа Стадника сеніора.

ЗБАРАЖ:

7. XII. Чорномордні.

КІНА.

АПОЛЬО: „Фльорінз" Родзевичівни.

АТЛЯНТИК: „Зов Півночі".

БАЛТИК: „Джезабель" з Бетті Дейвіс

ВАНДА: „Чарівниця з Сальм", „Кід Галіґад".

ГРАЖИНА: „Гегенвс" на осн. Ол. Мишек.

ЄВРОПА: „Чотири дочки".

ЕМПІР: „Студент з Оксфорду".

КАСІНО: „Забута мельодія".

КОПЕРНИК: „Похований авантурник" і кольорова гротеска.

МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Саша Гітрі).

МЕТРО: „Коли цвіте бузок".

МІРАЖ: „Ракета на Марса".

МУЗА: „Радість життя".

ПАКО: „Кали Наг".

ПАЛЯС: „Примара".

РАЙ: „Павел і Гавел".

РІЯЛЬТО: „Конда над Гоголіною".

РОКСІ: „Предивна брехня Ніни Петрівни".

СВІТ: „Чар богеми", „Чоловік, що жив 2 рази".

СВЯТОВІД: „Один поверх вище" та додатки.

СТИЛЕВЯ: „Під фальшивим обвинуваченням" і ревія.

ТОН: „Циганська княжна з Анна Белею і „Тінь Шанґаю".

УТІХА: „Пепе ле Моко" і ревія.

ХІМЕРА: „Прогомоніла мельодія".

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(ул. Марійська)

„Семеринг, Баден, Веспя".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":

(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)

Конго: Дакар, Гран Басам, Лібревіль.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 7. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник. 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.30 Добрий день найменшим, 11.00 Для шкіл: „Пригода пастушка" авд. для молодших дітей. 11.25 Жанет Мендональд і Нельсон Еді сольо та в дуеті, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.05 Полуднева авдиція, 14.05 Популярна музика з пл., 14.45 Господарські вісти, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Наш концерт" авд. для молоді (Шубертові твори), 15.30 Органи Вірлінера, 16.00 Напівуднєвий денник, господарські вісти, 16.20 Найчастіші дитячі недуги, 16.35 Реціталь на альтівні в супр. форт., 17.00 Від добровольчих відділів до могутньої армії, 17.15 Фольклор різних народів, пл. (Швайцарія), 18.00 Вінгуті вісти з міста та провінції, 18.05 Молодь перед мікрофоном: Як то було в ніч св. Миколая 18.30 Театр Уяви: „Сократова трагедія": „Евтіфрон" із Ст. Ярачем, 19.20 Вечір вальсів, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Оповідання про Шопена: „Ноктурни" і вик. Г. Штоманн, 21.45 Поезія Золотого Віку, 22.00 Спортові вісти, 22.05 „Кавалер Прек — літописець старого Львова", 22.15 Вістки і рами (Шевченко), муз. репортаж із пл., 23.00 Ост. вісти, 23.05 до 23.55 Г. Фор із пл. (Варшава II.).

Четвер, 8. грудня 1938.

7.20 Музика у вик. орк., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Пісні про Матір Божу у вик. хору і гармонії, 8.45 Ранішні вістки, 9.00 Трансм. з Гізель, богослужения, проповідь, 11.00 Концерт бажань, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. порапок у вик. орк. і солістка Г. Дудич-Литошевська, 13.00 Інтер. парад: Незалежність у літературі, 13.15 Музика: сальон. орк., мішаний хор, сопран, форт., 14.45 Анд. для молоді: Фрагмент із „Мужиків" Реймонта, 15.00 Для села: Популярна музика з пл., у перерві комунікат Ріяльт. Т-ва, Значіння хліборобської школи для дівчат. Кооперативна гутірка, Десять пісень Ф. Шопенського у вик. орх., Вчімся одна від одного, „Лови" фрагм. із повісти Й. Беняша, 16.15 Оркестра, мецосопран, вокальний квартет, 17.00 Театр Умви: „Трагедія Сократа: „Сократова оборона" ціяльог Платона, з участю Ст. Ярача, 18.05 У морській школі, 18.20 „Один рев один" ком. опера в одній дії, 19.30 Спортові вістки, 19.35 Трансмісія з життя, 19.50 Театральний огляд, 20.00 Львівські вправи: Т. Парицький фрагмент із повісти. Б. Обертинська поезії, 20.25 Спортові вістки, веч. денник, метеорольог. вістки, програма на завтра, 21.00 Розр. концерт у вик. орх., співа, у перерві коло год. 21.50 Дівчина із снів, скеч, коло 22.20 Що чувати, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Концерт: скрипка, співа, віоля., альтівка, форт. (Варшава І. Рашин).

Пятниця, 7. грудня 1888.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: „На сторожі здоття матерей і дітей", радн, вістки, легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: Сполучливе серце, слевно-муз. авдиція для старших дітей, 11.25 У ритмі чардаша, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українські пісні у виконанні Ольги Сушко, сопран (А. Лопатинський: „Сирітка", Ст. Людкевич: „Ой вербо", М. Лисенко: „Плач Ярославни", „Закувала зозуленька", „Якби мені мамо")**, 14.30 Із наколесникового записника, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 По широкому світі, авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Оркестра, 16.00 Популярний денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 Браме: Тріо оп. 114 на форт., кларнет, віол., 17.05 Наступ і оборона в державі, танок, 17.15 Форт. ресіталь, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Театр Умви: „Друкарня", 18.30 Театр Умви: Сократова трагедія: „Крітон" із Ст. Ярачем, 19.30 Розр. концерт: орк., скрипка, співа, форт., 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Роберт Шуман: „Рай і Пері" оратоpія Т. Мура з „Ляли Рук" у вик. хорів і орх., Цивінська сопран. Денис Сяновський альт. Л. Фінце, тенор. Роман Прокопович, бас і жін. сольовий квартет. 22.35 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танц. музика з пл. (Воршава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 7. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Воєнські пісні, 17.00 Кавесна, скрипка, 18.00, 19.00 Розр. концерт, сопран, тенор, хор, 19.45 Веч. гомін, 20.10 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Симф. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 22.15 Розр. музика, БЕРОМІНСТЕР 18.00 Для дітей, 20.45 Оперетові пісні, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 18.00 Пісні флям. композиторів, 18.45, 19.00 Для дітей, 20.00 Скрипк. ресіталь Р. Бенедетті, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 16.00 „Казкі віденських" вес. полудне, 18.20 Австр. пісні, 19.30 Симфонія ц-дур Моцарта, 20.45, 21.00 Варіяція і фуга на тему Гілера-Регера, 22.30 Орх. мандоліп., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дітячі пісні, 18.20 Пісні, 19.15 Сольо на тромбоні, 20.00 Сер., форт., ДРОЙТВІЧ 19.40 Співа, 21.15, 22.25, 23.00 Симф. концерт, КОПЕНГАГЕН 20.00, 21.00 Симф. концерт, 22.20 Фр. пісні, 18. століття. ЛЯЙПЦІГ 16.00 Концерт, орх., баритон, МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00 Розр. концерт. МІНХЕН 18.20 Концерт солістів: сопран, віоль., форт. РАДІО ПАРІ 18.05 Орх., 19.15 Пісні, 21.30 Форт. ресіталь Лейлі Гуго. РИГА 15.55 Скрипка. 17.20, 18.00 Оп. музика. РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00 Мелодійні твори, оперета розр. музика. СТОКГОЛЬМ 15.00 Лавни танк. музика, 15.40 Пісеньки, 17.05 Легка муз., 20.00 Симф. концерт, 21.45 Пісні. ФЛЬОРРІЦІЯ 19.00 Розр. музика, 20.30, 21.00, 22.00 „Пригоди" оп. Пістріо

Четвер, 8. грудня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 19.45 Веч. гомін, 20.10, 21.00 Легка і танк. музика, БІЛГОРОД 18.15, 20.05, 21.30 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 21.40 Голяндська форт. музика, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 18.30, 19.00 Для дітей, 20.05 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 15.40 Гутірка про Азію, 20.10, 21.00 Веселий вечір, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.00 Форт. музика, 21.30, 22.00, 23.00 „Фра Діяволо" оп. Обера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 15.40 Спів, 16.00 Розр. музика, 18.15 флят, ерФа, 22.30 Сюїта а-моль Ресера, ДРОЙТВІЧ 18.00 Орх., спів. 19.40 Сонати на флят і клявесин, КЕЛЬН 18.20 Форт. соната г-моль Шопена, КОПЕНГАГЕН 22.20 Орх. концерт, ЛІЛЬ 20.00 Вок. концерт, ЛЯГТІ 16.00 Легка музика, 18.15 Скрипка, форт., 19.30, 20.00, Орх. концерт, ЛЯЙПЦІГ 20.10, 21.00 Давня музика, ЛІОН 21.30, 22.00, 23.00 „Чарівний флят" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, МІНХЕН 18.20 Солісти, 20.10, 21.00 „Кохана" оп. Достала, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 18.45 19.00 Театр Умви, 21.15 Форт., 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 Опера, РИГА 16.40 Форт. соната Прокофієва, 18.30 Хор. пісні, 19.15, 20.00 Оперетова музика. РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Опера, СТОКГОЛЬМ 17.30 Сольо на арфі, 19.50 Орх. концерт, фагот, 20.00 Симф. концерт, флят, кларнет, 21.10 Хор.

Пятниця, 9. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні у вик. солістів, 18.00, 19.00 Весела муз. авд., 19.45 Веч. гомін, 20.10 „Ворог жінок" комедія Маса, 21.00 Оп. музика, БІЛГОРОД 21.30 Спів, 22.15 Танк. музика, БЕРОМІНСТЕР 21.45 22.00 Італійські пісні, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.03, 22.00 „Іжась і Гнусся" оп. Гумпердінка, ВІДЕНЬ 16.00 Популярний концерт із Граду, 19.00 „Гірські цвіти" словно-муз. авд., 20.10, 21.00 Великий симф. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. величина, 18.30 Розр. музика, 20.10 Віол. ресіталь Гаспара Кесада, ДРОЙТВІЧ 19.25 Концерт солістів, форт., вальдгорн, 21.30 Органа, 22.25 Нім.-англ. концерт, КЕЛЬН 18.20 Німецькі пісні з Югославії. КОПЕНГАГЕН 22.10 Ін. камер. музика, ЛЯЙПЦІГ 15.30 Баркова муз., 20.10, 21.00 Смерові й оперетові мелодії, хор, сол., ЛІЛЬ 21.00 Інструментальний концерт, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей. 19.00 Орх., спів, 20.30, 21.00 Театр Умви. МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперетка, МІНХЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Легка і танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Форт., 19.30 Пісні, 20.00 Комунікат. опісля легка музика, 21.15 Скрипка, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Умви: „Ля фоль ді сіяль" Феерія Леонармана а муз., РИГА 15.25 Сальон. муз., 18.45 Дута орх., 19.35, 20.25 Симф. концерт, РИМ 17.00 Форт. ресіталь Вальт. Гізекінга, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт. СТОКГОЛЬМ 20.00, 21.00 Розр. програма, 22.15 Форт. квінтет ф-моль Франк-а, ШТУТГАРТ 20.15, 21.00, 22.00, 23.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського.

Радіокутик.

СУСПІЛЬНА СЛУЖБА АМЕРИКАНСЬКОГО РАДІОФОНІЇ.

Провінції Нью Йорк та Нова Англія навістив 21. та 22. вересня н. р. страшний циклон та повінь, що знищили цілі простори згаданих провінцій. Наслідки були страшні, спричинивши смерть багатьох осіб та бездомність 12.000 родин. Саме тоді радіовисильні тих провінцій розпочали нечувану жертвенно-суспільну діяльність. Багато радіовисильень було нечинних через повінь та циклон, одначе інші заїдки великодушним суспільним настроєм без перерви офіційні комунікати, заливи СОС та застережливі відомости. Одна зі станцій вислала заклик, домагаючись робітників, щоб наново заінсталювати антени іншої станції і до 10 тижня ліпшала 100 оголошень.

ПРОГРАМОВА ПОЛІТИКА НІМЕЦЬКОГО РАДІЯ.

З нагоди культурного тижня голова німецької радіофонічної палати Кріглер виголосив промову на тему основ народньо-соціалістичної політики радіових програм. Він між іншим порушив справу радіового денника, якому багато осіб закидує спізнені, в порівнянні з іншими закордонними радіовисильнями, політичні відомости. Голова палати зазначив, що про висилку радіом відомостей з великих політичних подій, рішає виключно фірер. Отримність радіово-інформаційної служби в часі останньої політичної кріси, мала на меті залобігти паніці та неспокоєві, який виникнуть у громадянстві непровірені відомости. Доказом слушности такого становища є те, що тепер багато закордонних радіовисильней подають части інформацій, що мають характер поголосок та силітюк. Потім він відкинув закид щодо низького культурного рівня німецьких програм. Він зазначив, що програми німецьких радіовисильень мають позитивне завдання: вони репрезентують народню культуру та постачають популярну розвагу. Навіть в т. зв. розважових середніх надається поважну музику, яка незамітно для багатьох слухачів плекає їх артистичний смак.

БІРЖА

Львів, 6. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·78—89·2 . Доляри америк. 5.31·00—5 27·3·. Доляри канад. 5.2··0·—5 24·00. Фльорени гол. 290 14—288·2·. Франки фр. 14·18—13 94 Франки шв. 121 00—12 ·00. Фунти анг. 25·3 —21·72. Гульдени данц. 10·.25—99·75 Корони чеськ. 10 72-10·40 Корони дун. 110-2·—110.25 Корони норв. 124·70—123 95 Корони шв. 130·34 — 127·10. Ліри італ. 19·60—18·60 Марки фінлян. 11.19 — 10·75 Марки нім. срібні 92·0·—90 00. Тель Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 67·20—65·00 3 інв. 1 ем. 83·30 серія менот. 2 ем. 82·50. серія 91.50, 5. конвер 67·00. 4 прем. дол. 42·00 4 консолід. 68 2·—66·00

Акцій.

Банк Польський 131·5· Цукор 35·00 Вуголь 35·00—34·15, Ліяпон 92·00—93·00. Острівець 63·00, Страхович 43·75.

Тенденція неоднострання.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 6 грудня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 зол.
молоко 19—20 сот.
1 кг. яєць 1·65 зол.

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна!

КУПЛЮ — ПРОДАЖ

ВОВНЯНІ БОНЖУРКИ теплі, вибагливі 9.80, 10.80, 11.80, 14.90, фланелеві жіночі піжами 9.80, 10.80, 11.80, вовняні шлафроки 9.80, 11.80, Фабрика білля „Астра", Львів, Сикстуська 2. 2290 2-3

СПАЛЬНЮ горіхову Бідермаєр в дуже добрім стані, віденське ліжко продам Львів, Міцкевича 20, столяр II. Хорвацький. 2854 1-1

НОВА ХАТА деревляна в Зимній Воді до продання або до заміни, 270 сажнів, 9 убікацій. Адреса: Кароло Левицький, почта Зимна Вода, Осичина 216. 2852 1-1

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ шамотові трипокпальні, красві, закордонні Рентшнер, Легіонів 37. 2851 6-8

ГЛІД, СПОРИШ, горобину, лікувальні рослини, чисті, сухі, купує кожну скількість. Оферти „Ma ber" Kutno, skr. pocz. 6 2847 2-3

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Генрик Бонім, Легіонів 41, I поверх. 19/35 9-15

МАШИНИ писальні: АДЛЕР українсько польську, Корона українську, продає Івашишин, Городецька 23. 2843 2-3

ПАНСІОНИ

ВОРОХТА, пансіон „Мімоза", положений серед лещетарських теренів, відкритий цілий рік, поручає вигідні кімнати з добрим харчем по помірковапих цінах. 2853 1-3

МЕШКАННЯ

3-КІМНАТНЕ МЕШКАННЯ з повним комфортом у новій камениці від 1. січня 1939 р. до винайму. Інформації Товариство „Карпатія", Ринок ч. 38 ч. тел. 258 48, 258-92. 2850 -3

РІЖНІ

„УБРАНЬОЗМЯН" памінює стару мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 2851 1-3

СИТКА до пудерничок, розпилячі, направляє прецизійно Центральна Дрогерія, Львів, Легіонів 43, напроти Великого Театру. 2158 25-0

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна як нові на рінні ціни, гарантовані продає найдешевше та міняє, купує Газак, Львів, Пілсудського 21. І. п. 2348 10-0

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на найновіші бельські матеріяли. Телефон 114-58. 2884 2-9

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, кишкові, проти усування матиці зі гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 6-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Д-р Ірина Сімович

ординує в недугах шкірних і венеричних та лікар. косметики.

При вул. Городецькій 53 а, II. пов.

щодня крім неділь і свят від 3—5 попол.

Тел. 274-36. 8—10

ОГОЛОШЕННЯ

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.

Догідні кредитові умовини.

Новацький

Львів, Пілсудського 17.

Тел. 235-21

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 5 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

Виключна

ПРОДАЖА ЦЕРАТ і ЦЕРАТОВИХ ВИРОБІВ

експлоатації фабрик краяни в Польщі

ФАРБОКРАМ

ЛЬВІВ · СОБЄСКОГО · 7

Жадайте цінників і проспектів

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 273 (15.074). Львів, четвер 8. грудня 1938. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ.
місячно (з книжкою) . 5.10 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБ'ЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Німецько-французька декларація

визнає спільний кордон та передбачує консультацію.

Аванс подає текст франко-німецької декларації, що її підписали в Парижі у вівторок в год. 15.40:

„Жорж Бонне, міністр закордонних справ Франції та Йоахим фон Рібентроп, міністр закорд. справ Німеччини, виступаючи в імени своїх урядів, устійнили підчас стрічі у Парижі 6. грудня 1938. таке:

1) Оба уряди є переконані, що мирні, добросусідські взаємини між обома державами становлять один із суттєвих елементів консолідації европейської ситуації та збереження европейського мира. Оба уряди доложать усіх зусиль, щоб запевнити розвиток взаємин у цьому напрямі.

2) Оба уряди стверджують, що між ними нема ніякого невирішеного територіяльного питання та святочно визнають кордон між їхніми державами як остаточний.

3) Оба уряди рішені — зі застереженням для спеціяльних взаємин з третіми державами — підтримувати зі собою контакт у всіх справах, які інтересують оба краї, та переводити взаїмну консультацію у випадках, колиб дальший розвиток подій міг викликати міжнародні труднощі.

З цією думкою представники обох урядів підписали цю декларацію, яка негайно входить у життя.

Виконано два примірники, у французькій та німецькій мові.

Париж, 6. грудня 1938.

Підписи міністрів Бонне і Рібентропа.

Проф. Сітон Ватсон до преміера о. д-ра Волошина.

Премієр уряду Карпатської України о. д-р А. Волошин дістав від відомого англійського вченого проф. д-ра Сітона Ватсона щирі побажання та запевнення, що він готов стануги до помочі премієрові та урядові Карпатської України, якщо його поміч уважатимуть потрібною.

МАНІФЕСТАЦІЇ ЗА УКРАЇНСЬКОЮ ВЛАДОЮ.

Скрізь по селах і містечках Карпатської України відбуваються масові сходини й віча, в яких населення заявляється за чисто українською владою з о. д-ром А. Волошином у проводі. Такі збори відбувалися перед номінацією нового уряду, відбуваються теж і тепер, щоб заманіфестувати радість населення, що вся влада перейшла в українські руки. Збори домагаються скрізь ліквідації москвофільства, за яким скрізь скривається фенциківсько-бродіївська агітація, що малаб підготовити шлях Горті еві. У хустсько-тячівській окрузі відбулися лише в одному дні маніфестації в таких селах: Тячів, Терново, Вільхівці, Нягово, Бадевля, Грушово, Біловарці, Нересниця, Ганичі, Калина, Брустура й Дубове. Крім того відбулися ще маніфестації в Іршаві, Білках та Ясіні. Збори у всіх згаданих місцевостях вислали телеграми до Праги, домагаючись чисто-українського уряду. Такі телеграми повисилали теж ріжні культурно-освітні товариства з цілого Закарпаття.

РОЗБУДОВА КАРПАТО-УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА.

У дні 21. м. м. відбулося святочне відкриття української державної гімназії в Білках. (Туди — пригадуємо — евакуювали були берегівську гімназію). На відкритті було поверх 600 осіб, між ними багато б. бродіївців і фенциківців, які, навчені сумним досвідом, зрозуміли свою помилку. Новопризначений управитель гімназії Евген Ретій заявив підчас відкриття, що навчальною мовою гімназії буде мова, „якою говорите ви — звернувся до учасників — та яку називаете руською, а цілий світ називає її українською. В гімназії пануватиме лиш одна правда, що її репрезентує батько о. д-р Волошин, наша влада та символізує жовто-блакитний прапор". Від районової горожанської школи витав нововідкриту гімназію учитель Світлик. За село Білки промовляв господар Іван Ігнатко. Від гімназійної молоді промовляв учень М. Козуб. Свято закінчилося відспіванням „Ще не вмерла". Досі ходить уже до гімназії в Білках 293 учнів. Тому, що через комунікаційні труднощі не всі учні могли з а час вписатися, вписи продовжено до 10. ц. м. Чинні вже всі кляси крім VII., до отворення якої недостає ще кількох учнів.

У **Рахові** відкриють у найближчому часі вісім кляс української державної реальної гімназії. Управителем цієї гімназії визначено д-ра Юлівна Головацького.

У Великому Березному примістили ужгородську торговельну школу, яку перемінили тепер на **державну експортову академію.** Цього року буде там працювати І. і II. курс академії. Про відчинення вищих курсів рішить міністерство освіти в Хусті.

В **Перечині** почала вже правильну науку українська державна гімназія (перевезена з Ужгороду). Наука відбувається рано й пополудні. Для довколичної молоді призначено вигідні шкільні поїзди, які їздять чотири рази денно

Карпатська Україна дефінітивно виділена

зпід юриедикції епископа Стойки

НА СЛУЖБАХ БОЖИХ ЗГАДУЮТЬ ЄПИСКО ПА НЯРАДІЯ.

Як подає пресова служба Карпатської України, на основі постанови Святої Конгрегації для Східної Церкви всі парохії на території карпато-української держави виділено зпід юрисдикції ужгородського епископа Стойки та підчинено виключно апостольському адміністраторові з Хусту. Священники згадують уже в ектеніях епископа Діонізія Нярадія.

Найкращим і найміліщим дарунком
НА СВ. МИКОЛАЯ І НА ЯЛИНКУ
для кожного є
Премійна вкладкова книжечка
найбільшого й тому найпевнішого українського
КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50.
Маючи цю книжечку — крім звичайних відсотків — можна одержати ще й нагороду за ощадність в сумі 25—100 золотих.

8. грудень.

Львів, 7. грудня 1938.

День 8. грудня ц. р. запечатує сімдесятиліття „Просвіти". З ним це наше перше на Галицькій Землі українське товариство кінчає сімдесять років своєї невсипущої, тяжкої праці Тяжкої — бо почалася праця на бодяччям заростому полі. Невсипущої, — бо бодяччя було високе, густе, аа ним не видко було промінчика ясного світла, його треба було полоти, з корінням вирвати. І стелилося воно перед робітниками „Просвіти", колодо їм ноги, колодо до крови, руки ранами вкривалися, тяжкий солоний піт скроплював їх чола. Та за довгі роки на тому полі прочищено стежку. Нею відважно йшли лави робітників. Робота йшла легче. А за сімдесят років бодяччя не стало. Ще тільки тут та там показується бурян. Та й його виполюють. Виполюють дорешти, щоб поле стало чисте. Щоб на ньому, ясний і усміхнений, став його господар — свідомий український громадянин, вихований у школі „Просвіти".

Той, що знає, як виглядала наша народня нива перед сімдесятьма роками, що знає, який тернистий шлях пройшла у своїй праці „Просвіта", будуючи на ній національне життя, — не може не відчувати гордощів, коли кине оком на те, як через „Просвіту", як її заходами, один коло одного, виростали великі будинки національного життя. Тут і кооперація, тут і школа, тут і наука, тут і культура, тут і мистецтво, тут і народне здоровля, одне слово — все, що творить життя свідомого, культурного народу. Це не голі слова, це — гола дійсність. То тільки тим, що звикли жити теперішністю, що звикли надбання, здобуті довголітньою важкою працею, вважати за щось самозрозуміле, що виявляють зрозуміння, тільки для своєї праці, поза нею нічого не бачать, а то й нераз від себе починають історію народу — тільки таким людям може здаватися сімдесятьліття праці „Просвіти" чимось звичайним, буденним. Але ж думати так, це значить — не знати історії нашого народнього життя, не доцінювати праці, що її вклали у „Просвіту" цілі покоління найкращих наших людей, не розуміти ваги чорної роботи, без якої неможливий розвиток народу, це значить — перекреслювати народню традицію, яка так тісно звязана з матірю українських культурних товариств і установ, звязана з „Просвітою" та її діячами.

Міркуємо, що ювілейний рік, який започнили в нас святкування, святкування від найскромніших до — скромненьких, а то й ніяких, — що цей рік усвідомив усе наше громадянство з вагою „Просвіти" для нашого національного життя, що він дав усім нам нагоду оглянутися взад і оцінити гаразд її працю. Рівночасно цей ювілейний рік відкрив нам усім очі на те, які ще великі завдання ждуть наше товариство, яке ще величезне поле праці для нього, кільки треба ще робітних рук, кільки треба вжити си-

Присилайте передплату!

ли, щоб ту працю повести як слід, щоб її поширити, поглибити. Міркуємо, що враз із ювілейними святкуваннями, якими наш народ віддавав у ювілейному році пошану „Просвіті" та виявляв їй свою вдячність за її працю, — що з цими святкуваннями, на яких окремі доповіді давали образ діяльности товариства та можливости поширити рямці її праці, зарисувалася ясно в усіх учасників свят одна думка: тільки спільними заходами нас усіх, усього нашого зорганізованого громадянства, тільки спільним його зусиллям можна піднести „Просвіту" на той щабель, про який мріяли і мріють ті, що її будували, будують і розбудовують. Тільки допомога громадянства дасть змогу „Просвіті" нести світло туди, куди воно з ріжних причин не встигло ще продертися. Тільки тоді „Просвіта" випростує похилі ще подекуди хребти, коли всі ми станемо їй у пригоді. Тільки тоді в нас загине й слід по неписьменних, коли до воза „Просвіти" запряжемося всі, всі, що відчуваємо і знаємо, яка це гальма в національному житті безпросвітність. Тільки тоді „Просвіта" дасть нам свідомого своєї гідности, своєї мети громадянина, коли все наше суспільство стане у лави „Просвіти" і разом із нею, і під її прапором, пристане до праці.

Такі думки навівае нам сьогочасність, такі міркування вирнають у звязку з сьогоднішнім днем, із днем 8. грудня, із днем, коли „Просвіта" кінчає своє сімдесятліття. Хай би ці думки й міркування глибоко запали в душу українського громадянина, а він, щоб поробив відповідні висновки. Инших бажань „Просвіті" з її сімдесятліттям і не — треба!

Василь Сімович.

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає український склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя

О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю **львів, ул. Валова 27.** — Тел. 116-60.

За панування над басейном Середземного Моря.

На засіданні головної фашистівської ради в Римі у пятницю минулого тижня упали в посольських лав оклики, які мають сигналізувати італійські ревіндикаційні домагання. Адресентом тих домагань — яка новість у міжнародніх відносинах! — є французька республика. Фашистівські посли просто кликали, що домагаються острова Корсики та африканської французької кольонії Тунісу, тобто напосідаються на першу безпосередню комунікаційно-стратегічну сполуку між французьким материком та його африканськими кольоніями.

Французький нарід та його політичний провід, призвичаєні від десятків літ або самі щось від когось ревіндикувати або витягати політичні користи з ревіндикаційної акції „усоюзнених" чи заприязнених народів, у першій хвилині просто остовпіли, коли почули ревіндикаційні вимоги з засідання фашистівської ради. Але зараз після цього прийшла реакція. На Корсиці, в Тунісі, в містах південної Франції та навіть у самому Парижі розвинулася широка хвиля патріотичних, антиревізіоністичних французьких демонстрацій та маніфестацій. Палкі корсиканці, горді на свого великого предка, Наполеона І., демонстрували проти підозріння, що вони змоглиб променяти Францію на Італію, биттям шиб в італійському консулят! в Аячіо. Не менше гарячкували французькі кольоністи в Тунісі. Заворушилась також французька дипльоматія. Французький амбасадор зложив протест проти окликів фашистівської ради в італійському міністерстві закордонних справ, загомоніла вся французька преса, захвилювався вигідний французький рентіер та зроблено навіть дипльоматичний натиск на британський уряд, щоб і він станув в обороні загроженої Римом французької союзниці. І це сталося.

Італійський міністр закордонних справ Чіяно приняв усі ті протести зі спокоєм і заявив, що единим автентичним коментатором італійської політики є міністерство закордонних справ, а не окремі члени фашистівської ради. Він мав успокоювати також англійського амбасадора, заперечуючи думку, що Італія навіть силою готова здобувати собі нові посілости на Середземному Морі та в Африці хочби на Франції і хочби навіть на Великій Британії.

З пресових вісток та політичної дискусії в европейських столицях усеж таки ясно виходить, що Італія справді підготовляе нову міжнародню акцію для скріплення своїх кольоніяльних посілостей. Корсика може була тільки пробним бальоном і ледви, чи італійці схотіліб за неї кровавитись. Зате на думку „Сандей Диспеч" Мусоліні предложить англійському премієрові Чемберленові при найближчій його візиті в Римі, яка відбудеться 12. чи 13 грудня ц. р., цілу низку вимог, які обіймалиб такі точки: 1) затримання острова Мальорки в посіданні Італії ще на якийсь неозначений час; 2) допущення представника Італії до контролі над Суезьким каналом; 3) зміну становища італійських громадян у Тунісі при евентуальнім протекторату Італії над цією кольонією; 4) Італія перенялаб контролю залізничої сполуки Джібуті-Аддіс-Абеба яка находиться у французьких руках; 5) Італія окупувалаб порт Картаґену в північній Африці; ґен. Франкові признаниб права воюючої сторони ще перед повною евакуацією чужоземних добровольців.

Як бачимо, італійська програма змицнення своєї потуги в басейні Середземного Моря немала і, якщо вона до останньої подробиці вірна, то на півдні Европи завязуеться новий вузол небезпечних для мира комплікацій. Становище Німеччини як можливого посередника сильно зважить на висліді майбутнього політичного торгу між Італією та Францією і тому на неї знову звернені очі не тільки европейської, але також світової дипльоматії та окремих урядів.

—o—

З чужої преси.

Інтервю з мін. Ревaем у фламандському часописі.

Фламандський часопис „Фольк ен Стаат" (Антверпія) з 1. XII. ц. р. поміщує інтервю свого співробітника з міністром Ревaем. Воно відбулося в часі його подорожі літаком у товаристві мін. Ревая і двох його секретарів. Спершу розмова йшла про санітарні відносини в Карпатській Україні, про шпиталі та ворожу пропаганду в радіо, що голосила страшні фантастичні речі. Співробітник цього часопису спростовує всі алярмуючі вістки і каже: „Ми промандрували усю Карпатську Україну і не завважили нічого з цих страшних річей. А ми не йшли до офіціяльного оточення, а в народ. Наші спомини про гуцулів для нас незабутні. Найгірші пропагандисти, найгірші вороги Карпатської України тут — це... жиди! Так, на думку міністра Ревая, вони очевидячки не можуть нас любити, тому, що ми ніколи не були приятелями жидів, а тепер менше, ніж колись!"

Мін. Ревай сказав про протестаційну ноту Праги до відомих урядів у звязку із посиланням терористів на територію К. У., далі про Бродія, що він буде поставлений перед суд за державну зраду.

— Що думаєте, Ексцеленціе, про економічний розвиток Карпатської України?

— Ми тепер у дорозі до Зліна, де маємо переговорювати із представниками Баті в справі будови великої фабрики взуття на К. У. Спеціяльний літак чекає на нас у Брні. В найближчому часі мають відбутися важні економічні переговори у Празі. Мусітимемо твердо працювати, але ми це зробимо.

— Чи Прага заходиться коло того, щоб відтяжити вас від своїх чеських урядовців, яких у К. У. надто багато? Чи Прага відучиться своєї кольонізаційної ментальности?

Це мусітиме статись, така думка міністра Ревая.

Але що торкається великого числа чеських урядовців, то я тієї думки, що я відкрив деяку непевність у словах мін Ревая.

А потім тут ще одно зовсім особливе питання. Найбільш дискретні питання завжди найліпше резервувати на десер...

— Але, Ексцеленціе, уряд у Хусті був постановив завести назву: **Карпатська Україна.** Я чув від чехів у Празі, що виступають проти тієї назви і її покищо не заведуть. Цеж мусить бути поважним розчаруванням для карпатських українців?

Те, що воно відложене, не значить, що відкликане, на думку мін. Ревая. Він показує мені проект закону, що його особисто він вніс, який має титул: Карпатська Україна! Дві причини склалися на нове вирішення Праги. Мін. Ревай згадав нам про одну з них: російський елемент, що його в Карпатській Україні не пересочують. Другу причину міністр промовчує, але ми знаємо її... це натиск одної сусідньої держави...

Мін. Ревай говорив також про 3.000 українців, що в характері робітників залишилися в Бельгії і накінець запевнив нас, що назва Карпатська Україна в 1939 р. здійсниться"... „Хочби вони (!) станули на своїй голові!"

Нема сумніву, що міністр Ревай — це найсильніша особистість у політиці уряду, а також наймолодший, ледви 39 літ. Якби ми мусіли описати його в кількох словах, то сказалиб: Ревай — це „мотор" уряду К. У. — І ним він є справді!

У Брні щиро прощаємося. Міністр Ревай ще раз махає рукою, пересідаючи до жовтоблакитного літака, який має привезти його до Зліну, а наш тримоторовий „Чех" летить через Карпати до Братислави".

Далі кореспондент цього часопису описує події у Словаччині, зокрема на її північному пограниччі.

ПРОСТУДА?

нашель, хрипку і катар втихомирюють зела проти терпінь легнів, відомі як **„Чай Пульманна"** Також і для дітей. Дістанете в аптиках і дрогеріях у ціні **1·65 зол.** за пачку.

Москвофільська кириня.

ЗАКАРПАТСЬКІ МОСКВОФІЛИ ВИСЛУГУЮТЬСЯ МАДЯРАМ.

В Ужгороді, під владою мадярів, появляється газета „Карпаторусскій Голос", орган покликаного там до життя „Русского Нац. Совѣта" й ославленого д-ра С. Фенцика. Газета виходить у російській мові та вилазить зі шкіри, щоб тільки приподобатись новим хлібодавцям і напакостити зненавидженим українцям. А д-р Фенцик, у звязку з протиукраїнською акцією ужгородських та мукачівських москвофілів, їздив навіть до Берліна й Риму, де очевидно нічого не вдіяв, хоч благословили його на ту дорогу і регент Горті і примас Серелі.

„Русскій Нац. Совет" в Ужгороді творять: д-р І. Камінський, д-р В. Гомичков, д-р Ільницький, д-р Марина, ігумен Аверкій, д-р С. Фенцик, д-р Гаджега, Н. Колоколов, А. Шпеник, А. Федоров, д-р Сулинчак, Попович та інші. Всі ті „русскі" світочі вислугуються тепер мадярам, хоч ще так недавно вислугувались чехам, перед якими робили тільки одно: цькували на українців та обвинувачували їх в ірредентизмі.

КИРИНЯТЬ І В ХУСТІ.

Російська еміграційна преса приносить вістку, що в Хусті оснувався „Центральний Русскій Народний Совѣт", який складається з 25 членів. Президію його творять: М. Букович, П. Сова, П. Федор, П. Шіберс і В. Караман. Той „Совѣт" вислав до Праги спеціяльну делеґацію, щоб паралїжувала перед компетентними чинниками всі заходи українців для стабілізації відносин і закріплення нинішньої влади Карпатської України.

З того видно, що москвофіли без кирині жити не вспіли. Та нині руки їх трохи за короткі...

✝

Ольга Кобзяр

родом СТЕШИН

померла в Хусті на Карпатській Україні дня 25. XI. ц. р. в 20 році життя.

Поминальне Богослуження і Панахиду

відправлять в пятницю 9. XII. ц. р. в год. 7-ій зранку в Храмі св. Юра у Львові, на яке запрошує всіх Знайомих

Родина.

70-ліття „Просвіти" — всеукраїнське свято.

Сьогоднішній ювилей Товариства „Просвіта" у Львові — це свято цілого українського народу, і це тому що Товариство „Просвіта" у Львові вже від перших років свого істнування поставило свою працю на всеукраїнському ґрунті.

Справді, уже за головування другого з черги голови „Просвіти" Юліяна Лаврівського (від 20. травня 1870 р. до 5. травня 1873 р.) Виділ „Просвіти" причинився до заведення української мови в „Часописі для народніх учителів", що його видавало міністерство освіти Угорщини для учителів Закарпаття; приняв у члени „Просвіти" двох українських письменників з Наддніпрянщини; випустив у світ 1871 р. книжку першого українського еміґранта з Наддніпрянщини Павлина Свєнціцького — „Вік XIX в діях літератури української"; спроваджував українські книжки для продажу на Наддніпрянщину; виступав на ріжних святах у славянському світі іменем українського народу.

Трохи згодом третьому з черги голові „Просвіти" Володиславові Федоровичеві довелося урочисто проголосити, що „Просвіта" працює, оглядаючись на цілий 20-міліоновий український нарід. Приводом для того проголошення послужив закид польського посла в галицькому соймі Станислава Поляновського, що популярні книжечки „Просвіти" поширюють суспільну ненависть. Відкидаючи той закид, В. Федорович на загальних зборах 27. травня 1875 р. виступив зі знаменитою промовою, де вказав, що „Просвіта" у своїй праці „не оглядається ні на п. Поляновського, ні на сойм, ні на парлямент, лише на той 20-міліоновий нарід, для якого вона є осередком народнього життя, якого вона є серцем і головою. Лиш цей нарід, а не хто інший, є наш суддя!" А щоб увільнити „Просвіту" на будуче від таких закидів неприхильних людей при обговоренні в соймі питань про субвенцію „Просвіті", В. Федорович тоді таки заявив, що дарує „Просвіті" 12.000 голяндських гульденів, сподіваючись, що „Просвіта" при таких принизливих обставинах соймової допомоги (5.000 гульденів) не прийме. Збори так і ухвалили.

Не маю наміру докладно розповідати тут про те, в чому саме виявилася діяльність наступників В. Федоровича аж до сучас. голови „Просвіти" д-ра Івана Брика, яка свідчила б про незмінність основної засади тієї діяльности*), вкажу лише, що виявом тої незмінности можуть служити такі факти, як видання за редакцією проф. Юліяна Романчука відомої збірки творів українських класиків під назвою „Руська письменність" (пізніш — „Українське письменство"), видання цілої низки праць, яких авторами є українці з ріжних українських земель і кольоній; організація двох освітніх конґресів (1909 р. і 1929 р.) з участю в них освітніх працівників з ріжних українських земель та еміґрації; видання періодичних органів („Письмо з Просвіти", „Просвіта", „Народня Просвіта", „Життя і Знання" та ін.); в яких активну участь брала і бере велика кількість співробітників зі всіх українських земель і кольоній, і т. д.

Видатна діяльність Товариства „Просвіта" у Львові за 70 років істнування позначилася не лише на культурно-освітньому полі, але й у ріжних ділянках економічного життя українського народу в Галичині. Все це підняло авторитет Товариства „Просвіта" у Львові до тієї міри, що воно заслужено придбало собі ім'я матери всього зорґанізованого життя в Галичині та зайняло перше місце серед українських культурно-освітніх установ взагалі.

Слід також вказати, що Товариство „Просвіта" у Львові мало і має у рядах своїх почесних членів багато визначних українських письменників, учених і культурно-освітніх діячів також з ріжних українських земель. До речі подам, що на загальних зборах „Просвіти" 1871 р. вперше заіменовано почесними членами двох галичан і двох буковинців. Виділ думав заіменувати і трьох наддніпрянців — Панька Куліша, Миколу Костомарова та Василя Білозерського, але не рішився подати свою думку на ухвалу загальних зборів „з огляду на можливі для них неприємности від царського уряду".

*) Багатий і незвичайно цікавий матеріял про діяльність Т-ва „Просвіта" у Львові за час від 1868 до 1932 р. подає Степан Перський у своїй праці — „Популярна історія Товариства „Просвіта" у Львові". (Вид. Т-ва „Просвіта" у Львові. Львів. 1932. 268 стор.).

Культурно-освітня діяльність „Просвіти" завжди була перейнята одною провідною думкою: національно освідомити український нарід, дати йому потрібні засоби для боротьби за істнування, визначити йому належне місце серед культурних народів світу та вказати йому шляхи для створення власного державного життя.

Цілком зрозуміло, що українські культурно-освітні діячі поза Галичиною уважно стежили за діяльністю львівської „Просвіти", щоб за її зразком заснувати у себе аналогічну організацію для поширювання освіти серед українського народу. Так повстала ціла низка „Просвіт" поза межами Галичини не лише на українських землях, але й на еміґрації. Досить згадати, що 26. січня 1869 р. в Чернівцях повстало аналогічне товариство під назвою „Руська Бесіда"; від кінця 1905 р. коли революція того року в царській Росії дала українцям деяку свободу для українського друкованого слова і національних орґанізацій, почали відкривати „Просвіти" на Наддніпрянщині і Кубані; 29. жовтня 1920 р. повстало Товариство „Просвіта" в Ужгороді. Немало „Просвіт" засновано також в українських кольоніях — в Злучених Державах, Канаді, Бразилії, Аргентині, в Манджурії, Франції, Югославії і т.д.

На жаль, „Просвіти" в царській Росії неловго проіснували: влада почала їх закривати вже від 1907 р., так що перед революцією 1917 р. „Просвіт" уже не було. Хоч і недовге було їхне життя, всеж вони пустили глибоке коріння. Отож з перших днів революції 1917 р. Україна покрилася густою мережею „Просвіт", і на цей раз передчасно вони завмерли: большевицька влада 1920 р. зліквідувала „Просвіти" з тої причини, що вони, мовляв, перейнялися „петлюрівщиною" та будувалися на „буржуазних засадах" — самодіяльности населення та виборности провідних органів.

Однак український нарід зрісся зі своїми „Просвітами" вже в такій мірі, що байдуже ставиться до тої „політосвіти", яку так запопадливо насаджують для нього услужливі агенти большевицької влади.

Отож можна бути певним, що сьогоднішній ювилей Товариства „Просвіта" у Львові знайде відгук і там, на Сов. Україні, правда, лише в тайниках душі українського народу, бо він позбавлений можливости прилюдно висловити свої почування до найстаршої української культурно-освітньої установи.

Свою коротку згадку про всеукраїнське значіння дорогого усім нам Товариства „Просвіта" у Львові дозволю собі закінчити побажанням, щоб праця його і надалі розвивалася в тому самому напрямі, але вільно, без тих перешкод, що їх так багато ваяная ювилят дотепер уже від перших днів свого істнування.

Ст. Сірополко.

Не тримайте безужиточно дома ДОЛЯРІВОК, ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОЗИЧОК ТА ІНШИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Ґродз'цких 1. І. Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжкою, знищенням та дізнайтеся про виграну зґл. в речинці звінкасують Вам відсотки.

З польської преси.

„Аж дивно, які слабі голови мають деякі поляки".

Таке каже відомий нам пан (р) зі **„Слова Народового"**. І правду каже. Підтверджує це його стаття поміщена у „Слові Народовім" (ч. 347, з 6-го грудня ц. р.) п. н. „Помилка посла Островського".

„Перед тижнем чи десяти днями — пише п. (р). — митр. Шептицький вислав до шефа уряду автономної Закарпатської Руси, яку зрештою той уряд називає „Закарпатською Україною", о. Волошина —телеґраму чи лист з побажанням і заявою, що митр. Шептицький що дня молиться за успіх тієї „Карпато-України". Поміркуймо над цим фактом.

„Оце польський громадянин, дотого-ж церковний достойник, зобовязаний до вірности Річипосполитій спеціяльним конкордатовим договором, комунікується безпосередньо з шефом державного твору, якого Річипосполита не признала і напевно не признає. Поминім зрештою обставину, що о. Волошин — це влада, яку накинула карпаторуському людові Прага, котра правдивого представника того люду вкинула безправо до вязниці... Але що було би, якби польські громадяни частіше резиґнували з того, щоб звертатися до власного уряду й міністра закордонних справ і кореспондували безпосередньо: один з о. Тісом, інший з Бераном і ще інший з Ґітлєром чи Сталіном. Очевидно було би те, що у XVIII-ому віці, коли кожний, не тільки релігійний, але й політичний дисидент шукав підтримки в чужих могутностей: православні в Москві, протестанти у Стокгольмі, а потім у Берліні".

Пише п. (р). про о. Волошина як шефа державного твору, якого „Річипосполита не признала і напевно не признає". Не розуміємо, який саме державний твір п. (р). має на увазі, бо досі ми нічого не чули про те, що Річипосполита не признала Чехословаччини. Якщо добре памятаємо, що про таке признання або непризнання не було навіть мови. Хіба що може п. (р). має на увазі автономію, яку українці дістали в ЧСР. Сумніваємося чи міністр Бек має за те якінебудь претенсії до центрального уряду чехословацько-української республики, як взагалі не може мати претенсій до внутрішньої політики якоїнебудь чужої держави. При чому тут признання або непризнання?!

П. (р). має ще один біль:

„Шеф ґрупи УНДО в соймі пос. Василь Мудрий у своїй промові виступив не тільки проти внутрішніх відносин у Польщі, але теж проти польської закордонної політики на тому відтинку, що є для Польщі незвичайно важливий і направду єднює офіційну політику з почуваннями цілого громадянства, що в теперішньому часі урядові не завжди трапляється. Пос. Мудрий заявив, що *офіційна польська політика* в справі Закарпатської Руси і польська прилюдна опінія дражнять національні почуття „українців", які чуються одноцілим організмом без уваги на те, в якій державі живуть.

„Що-ж сталося потім? Потім вибрали в соймі пос. Мудрого до соймової комісії саме... закордонних справ! Це дуже промовисте, коли навіть поминути політичні обставини, в яких п. Мудрий став послом".

П. (р.). задоволений з промови посла Островського, що була відповіддю на промови українських послів. Тільки нащо пос. Островський говорив про ту витягнену до українців руку до згоди?

„Оце-ж і є помилка посла Островського, яка зрештою не є тільки його помил-

Гальо! В саму пору Гальо!

вдалося нам закупити незвичайно дешево велику кількість зимових текстильних товарів, що дало нам змогу з'випродувати їх

по цінах до 40% зниженних а саме:

ФЛЯНЕЛІ, ФЛЯНЕЛЄТИ, БАРХАНИ, ШТРУКСИ

купите тепер найдешевше тільки у нас

Галицький Магазин Новин — Львів, Галицька 15.

Для прикладу нільна цін:

I. КАТЕГОРІЯ: 10.000 м. гладкої фланелі . . . . . в ціні тільки **50 сот.** метр
II. КАТЕГОРІЯ: 20.000 м. фланелі на білля, піжами і колірової гладкої „ „ **60** „ „
III. КАТЕГОРІЯ: 40.000 м. фланелі десен. на шляфроки, сукні і блюзки „ „ **75** „ „
IV. КАТЕГОРІЯ: 15.000 м. фланелі десен. „ПРІМА“ на шляфроки і сукні. фланелі „ПРІМА“ в квітки на білля, а теж бархан на сукні **90** „ „
V. КАТЕГОРІЯ: 15.000 м. гладкого штруксу на сукні а теж дисентини на сукні різн. десен. . . . . „ **1·55** „ „

УВАГА! Фланелі на сукні, білля і піжами в решітках продаємо майже даром!!! В часі тієї дешевої випродажі ми знизили всі ціни на матеріяли ВОВНЯНІ, на БІЛЛЯ, на ПОСТІЛЬ. При закупі товару від зол. 5.— додаємо дером знижки до першорядних цін. Приймаємо чеки Централі Товарового Обороту.

кою. Що інше руський нарід і що інше українство. Що інше згода з русинами і що інше з українством. Хто признав українство, той мусить приплющувати очі на закордонні демонстрації митр. Шептицького, той мусить балакати з Мудрим навіть після його заяв, що направду не тільки дражнять поляків, але шкодять життєвим інтересам Польщі".

І тепер приходить наймудріший уступ з цілої статті п. (р.) і взагалі з усього того, що п. (р.) колинебудь написав. Читайте:

„Признати українство — то значить признати, що всі люди руської мови і переважно греко-католицького або православного віроісповідання на 130 тисячах кв. км. у Польщі, далі на Закарпатській Руси тепер у Чехословаччині, на Буковині і в Басарабії в Румунії — це „українці". Це значить у наслідках признати, що ці „українці" мають право на наших очах засимілювати політично цілі національні групи, що ніяк не є „українські" і ніколи з ніякою „Україною" не мали нічого спільного. Таке саме право, навіть краще — історичне, культурне й політичне — до лемків, гуцулів, волинаків і вкінці до того мільона русинів, в якому пливе польська кров — маємо ми поляки ніж ті русини, що зорганізувалися на новій українській засаді, традиції і політичній ідеї. Признаючи у Східній Малопольщі тільки „українців" резигнуємо з нашої тут національної експанзії на ділянки не охоплені ще українством, а які згідно з усіми Божими і людськими правами повинні стати нашою частиною.

„Годитися з найбільш льояльним українством — це значить признати засаду сепаратизму й уповажнити сепаратистів до виступів і заяв у роді митр. Шептицького і п. Мудрого. Як українці то українці! Але Польща в ім'я своєї власної інтегральности не може признати українства ані в себе, ані на Закарпатській Україні. За тим становищем промовляє історія, географія, етнографія і політика. Аж дивно, які слабі голови мають деякі поляки".

Справді, пане (р.)! Аж дивно! Але нам дивно ще також, що так рідко трапляється така мудра стаття, як оця ваша. Направду! Нетерпляче чекаємо на дальшу. Знову передамо далі. Нехай люди читають.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Субота, 8. грудня 1888

ТО ПИТАЄМО: ЧОМУ...

В передовій статті п. н. „Час зірвати з Голуховщиною“ читаємо між іншим:

„Не раз, не два ми сказували в „Ділі“, що головним джерелом міжнародніх роздоріж у Галичині, як і в інших коронних краях є оскорблювання національних прав, гарантованих кожному народові основними і державними законами. Чому-ж кабінет гр. Таффого, знаючи, що русини від своїх прав не відступлять та що національний роздор у Галичині з кожним днем зростає, не може злобутись на то на рішучий крок, але бодай на якінебудь паліятивні заєби? Коли новий намісник депутації руських товариств так сотентативно заявив, що стоїть і стоятиме при конституції з 1867 р., то питаємо: чому та конституція не має переводитись для нас у практиці?“

СЛАВЯНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ІМЕНІ МІКЛЬОСІЧА.

„Під таким іменем має зявязатись у Львові нове академічне товариство і в тій цілі мають відбутися засїдання, тобто в неділю в III. салі університету в 4-ій год. пополудні збори академиків русинів і поляків. Це нове товариство мало би ширший обсяг ділання як теперішний „Славянський Кружок“. Такі товариства істнують від давна в Празі, Граці і Відні, і тим більша заслуга чекає се товариство у Львові, де на полі спільного пізнання між русинами і поляками так мало досі робилося“.

ДОБРИЙ ІНТЕРЕС.

„Краєвій оборонні видали нову зброю і всі давні карабіни краєвої оборони в Галичині й Буковині міністерство продало купцеві Найвіртові у Відні по сімдесять кр. за штуку разом з багнетом. Найвірт же перед відбором відпродав цю зброю Амадесві Адамові в Літтіху і вже по 2 зол. 50 кр. за карабін з багнетом. Минулого тижня вислали з Чернівців 2.000 карабінів безпосередньо до Літтіху і ними мають озброїти охотників, що воюють в Африці проти торговців невільниками. А нехай би поробили тільки з тієї зброї ножі, то вже що на тому великий зиск. Можна легко обрахувати, відколи заробків Найвірт і потім ще Адам у Літтіху. Карабіни коштували по 26 кр. за штуку.“

Просимо памятати про 1·50 зол. належність за післаний Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я“ на 1939 рік. Належність просимо переслати блянкетом ПКО ч. 504.060 (Діло) з дописком „Кр. 39“.

Українська еміґрація переводить збірки для Карпатської України.

По всіх державах, де живе українська еміґрація, переводять збірки на потреби Карпатської України. І так: Т-во „Просвіта“ у Кріст де Сакля зібрало 2.835 фр., Т-во „Просвіта“ в Герсеранжі — 2.260 фр., Т-во „Просвіта“ в Лекато — 1.000 фр. Українська Громада в Римі — як ми вже подавали — 700 лірів на „Карпатську Січ“.

Крім того париське „Українське Слово“ закликає українців до збірки на допомогу карпато-українській державі.

—o—

Життя в Хусті.

ЗОВНІШНИЙ ВИГЛЯД. — НАПИСИ. — ТОРГОВЛЯ.

Зовнішний вигляд Хусту поволі змінюється. Чесько-мадярсько-російські написи щезають і зявляються скрізь лиш чисто-українські написи.

Торговля йде правильним темпом. Ціни товарів звичайні, при чому зеленина навіть подешевіла.

„Нову Свободу“ читають усі, не лиш українці, але й чехи, мадяри та жиди. Це найкращий спосіб вивчити українську мову.

Чи Ви вплели вже свою нитку у прапор „Просвіти“?

ДО 15. ГРУДНЯ У ХУСТІ БУДУТЬ ВСЮДИ УКРАЇНСЬКІ НАПИСИ.

На основі розпорядку президії поліції, до 15. ц. м. на всіх крамницях та установах мають появитися написи в українській мові. Як це ми згадували, всі написи треба предложити пресовому бюрові уряду.

ВІДЧИТ УЛАСА САМЧУКА.

Заходом мистецької громади „Говерля“ відбувся у вівторок 6. ц. м. в Хусті в салі „Корони“ відчит письменника Уласа Самчука з Праги на тему: „Завдання сучасної української літератури“.

Замаховці з Черновець це українці?

АТЕ твердить, що оба виконавці замаху на президента військового суду в Чернівцях: арештований Лютутовічі (Лютутович) та Рахмістрюк, який утік, є української народности.

Лютутович зізнав, що рано дістав револьвер та приказ виконати замах. Цей приказ видав комендант „залізної гвардії“ з Яс. Дотепер арештовано в Чернівцях коло 20 гімназистів.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині.

ЖИТТЯ РЕКТОРА З КЛЮЖУ ЗНОВУ В НЕБЕЗПЕЦІ.

Стан здоровля ректора університету з Клюжу Стефанеску Ґоанґи, раненого в атентаті, поважно погіршився.

БОРОТЬБА З БОЛЬШЕВИЗМОМ У РУМУНІЇ.

ЧЕРНІВЦІ. (ПАТ). Перед військовим судом у Чернівцях відбувся процес проти 22 молодих жидів комуністів з села Елінет біля Хотину. 16 обвинуваченних присудили на кару тюрми від пів року до 3-ох років, 6 звільнено.

Председник найвищого суду СССР у вязниці.

У Москві арештували председника найвищого суду СССР. Йому закидують, що він належав до опозиційної групи совітських правників, яку утворив Криленко, та що толєрував „ворогів народу“. У звязку з тим преса гостро атакує наркома справедливости Дмітріева.

З польських справ.

ОЗОН І ВІЦЕПРЕМІЄР КВЯТКОВСЬКИЙ.

На суботньому засіданні сойму останній промовляв шеф штабу Озону, віцемаршал сойму, полк. Венда. Він поставився легко критично до господарського пляну віцепремієра Квятковського заявлючи, що Польщі треба плянів ширших і сміливіших. Польська опозиційна преса підхопила цю промову та почала роздувати її як свого роду конфлікт у провідній верхівці та навіть натякати на якісь персональні зміни в Озоні.

Хоч озонівська преса всі ті чутки заперечила, опозиція далі стоїть на становищі, що є таки непорозуміння між частиною Озону, тобто групою „Зачин“, до якої належить полк. Венда і віцепремієром Квятковським. Група „Зачин“ має тоталістичні тенденції, віцепремієр Квятковський, якого вибрали головою головної ради „Зажеся“, схильний до демократичних засад.

У вівторок відбулася на замку у Варшаві в приявности президента держави нарада марш. Сьміґлого-Ридза, премієра Складковського і віцепремієра Квятковського. Кажуть, що ця чотирогодинна нарада принесла віцепремієрові Квятковському повне надолуження після голосного випаду полк. Венди.

Опозиційна преса всеж твердить, що той інцидент остаточно не зліквідований.

ПОРАЗКА ОЗОНУ НА ПОМОРЮ.

В минулу неділю відбулися вибори до міських управ в одинадцяти містечках на Поморю. Більшість — це містечка бидгоської округи. Вони були досі доменою хаденції і НПР (Народова Партія Роботніча), а Стронніцтво Народове не мало там більших впливів, у противаві до решти Поморя і Великопольщі. При теперішніх виборах — згідно з вістками — Стронніцтво Народове всюди зберегло, навіть збільшило стан посідання. В деяких містечках Стр. Народове, що не мало представників у міській раді, здобуло повяжне число мандатів. ОЗН зазнав рішучої поразки.

З природи і життя.

НОВЕ ПРО ҐРИПУ.

Ґрипа — оця прикра недуга — цього року теж збирає обильне жниво на переломі осени та зими.

Боротьба з цією недугою утруднена ще й тим, що лікарям досі не вдалося відкрити бактерій, що її спричиняють.

У 1891. р. Пфайфер відкрив бактерію, що її признав спричинницею ґрипи, але пізніші досліди виказали, що її бракувало у цілому ряді безсумнівних занедужань. Тому вчені припускають, що зародень ґрипи належить до т. зв. вірусів, себто таких малих бактерій, що переходять через найгустіші фільтри, як напр. порцеляна, якої поодинокі пори мають промір двох тисячних міліметра.

Ґрипа у тварин

Щоб лекше дослідити цю таємну справу, вчені досліджували ґрипу у тварин, порівнюючи її з ґрипою людей. Показалося, що напр. у свиней також у випадках грипи часто у виділині горішніх віддихових доріг (носа, горла, горляники) находяться згадані бактерії Пфайфера. Одначе штучно защіплюючи свиням ті бактерії не можна було їх заразити ґрипою, таксамо, як защіплюючи рідиною витисненою з легенів недужих на ґрипу свиней. Колиж защіплено свині мішанину тої перефільтрованої рідини і бактерії Пфайфера, тоді у свиней виступала типова ґрипа.

Інші дослідники два англійці Ендрю і Сміт переносили ґрипу з людей на тварини в той спосіб, що воду, якою недужі на ґрипу полоскали собі рот перефільтровували та перепускали через' ніс тварини. Показалося, що потім у такої тварини виступала гарячка і катар, хоча згадана рідина не мала бактерій, які не переходять через порцелянновий фільтр. Тому згадані дослідники на основі тих своїх дослідів, твердять, що причиною ґрипи є т. зв. ґриповий вірус, себто невидні бактерії, що менші ніж одна двотисячна частина міліметра.

Простуда і ґрипа.

Справа т. зв. стану простуди в людини ще дотепер не зовсім вияснена. Знаємо, що поодинокі люди в ріжнім ступні відпорні на простуду. Коли людина вдихає холодне повітря, тоді завсіди приходить значна прохолода тіла. Одначе час після якого обіг крови у слизових болонах остуджених зимним повітрям воздушних доріг вертається до норми, є для поодиноких людей ріжний. У людей невражливих на простуду це відбувається швидко, — у вражливих — повільно. Це використовують бактерії, що досі були нешкідливими гостями на нормальних слизових оболонах носа чи горла і зачинають дуже скоро розвиватися, використовуючи зменшену відпорність організму людини. Хорі у тім часі становлять велику небезпеку для окруження, бо такі нагло побуджені до розросту бактерії мають велику розростову енергію.

Простуда і віджива.

З інших чинників, що мають вплив на вражливість людини на простуду важна є віджива даної особи. На основі дослідів Рудера рахітичні діти є вшестеро схильніші занедужати на запалення легенів ніж нормальні.. Тому правильна віджива, в якій також є страви, де находяться вітаміни, головно Д (товщі) і Ц (городовини, овочі), також забезпечує людину перед простудою і ґрипою. Як видно з цього ґрипа не є схоріння однопричинове, а залежне від ріжних чинників таких як зараження бактеріями, простуда, гола відпорність організму, невідповідна віджива тощо.

Б. Г—й.

Перевози: МЕБЛІВ, ТОВАРІВ, МІЖМІСТОВІ ТРАНСПОРТИ САМОХОДАМИ, магазинування, інкасо. Фахова обслуга, МЕБЛЕВІ ВОЗИ. 2103 1-8

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11 а. Телеф.: 111-21.

ПРОМИСЛ ТА ЗДОРОВЛЯ.

До відемних сторінок сьогоднішнього високорозвиненого промислу належать важкі небезпеки для здоровля робітників, на які вони наражені при праці у деяких ділянках промислу.

Майже рівночасно з розвитком промислу лікарі звернули увагу на ту його небезпеку і через відповідні досліди та охорону робітників при праці стараються запобігти т. зв. фаховим недугам, що повстають у них через довготревалу працю в некорисних для організму людини умовинах.

Причини промислових недуг.

Англійський лікар, дослідник стану здоровля робітників занятих у ріжних ділянках промислу ділить під оглядом причин такі недуги на кілька груп: 1) це викликані промисловими хемікаліями, що є отруйні для людини; 2) чинники, що механічно (напр. пили) дражнять людське тіло; 3) тертя та натиск на тіло підчас праці; 4) загальна та місцева втома організму; 5) бактерійні закаження (вугликом, правцем, усякими грибками, носатиною, туляремія та ін.); 6) наслідки нещасних випадків при праці, що створюють сприятливий ґрунт для організму на нові занедужання; 7) неправильне освітлення та діяння шкідливих для живого організму променів напр. Рентґена; 8) шкідливий вплив праці у дуже низьких чи високих температурах; 9) праця у гаморі; 10) праця під неправильним тиском.

Згадані причинові чинники можуть викликати у даного робітника цілком характеристичні хворобові прояви, як напр. затроєння оливом, смоловий пістряк та ін. Вони можуть стати також причиною повстання інших недуг, що не є безпосереднім наслідком праці, але праця долучає свій шкідливий вплив до таких чинників, що сприяють недузі як вроджений нахил, зла віджива та нездоровий спосіб життя, алі життєві умовини. До таких захворінь належить часта серед робітників грудна астма, запалення шкіри та всякі ропіння, чиряки тощо.

Алярм для здоровля.

Згаданий дослідник згадує також цілу низку хворобливих проявів, що є вістунами шкідливого впливу праці на робітника. Тут належить біль голови, безсоння, шлунково-кишкові розладдя, всякі болі та інші нервові прояви як терпнення кінцівок, „мурашки", кашель. При появі котрогось з таких проявів у робітника, занятого довший час у даній ділянці промислу треба конче усунути його від шкідливих для його здоровля чинників, зміняючи рід праці.

До найслабших проявів шкідливого впливу на стан здоровля людей належать такі нездорові прояви, як розвиток плоскої стопи, заокруглення рамен, неправильна постава, неправильні рухи напр. кивання головою у ритмі праці та ін.

Статистика фахових хвороб.

Гейгерст ілюструє свої досліди статистикою фахових занедужань у стейті Огайо Зл. Д. П. А. Там від 1928-1936 р. виплатили робітникам відшкодування у 11.712 випадках фахових хвороб, з яких 68,6 прц. становили хвороби шкіри, 11.6 прц. запалення стегон та м'язів рук, 11,4 затроєння оливом, 2,9 запроєння хромом. Цей образ не є всюди однаковий, бо напр. у країнах, де розвинений копальняно-ґірничий промисл, найбільший відсоток робітників нездужає не на шкірні недуги, але на легені. Згадані досліди вказують виразно на які великі небезпеки є наражений робітник при праці у промислі. Тому лікарі і промисловці, що їм залежить на здоровлі своїх робітників беруть під увагу оті здобутки науки і стараються запевнити працівникам якнайліпші умовини праці. Всеж ще сьогодні ця справа охорони при праці не є, на жаль, достаточно поставлена і у багатьох промислових заведеннях робітники і далі працюють серед шкідливих для здоровля умовин.

Живіть наш часопис!

РАДІО СЕЛЄКТОН

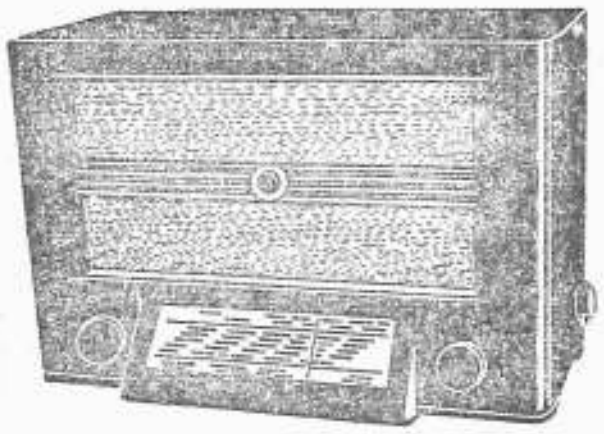

незрівняні українські приймачі
Львів, Сикстуська 43, Тел. 254-22.

З ріжних сторін.

БАКТЕРІЇ У СТРАТОСФЕРІ.

Загально відомо, що у нашім повітрі находиться багато хороботворчих бактерій. Їх багато особливо там, де живе багато людей вкупі. Вищі верстви повітря мають менше бактерій, тому напр. поручають лікарі у деяких недугах побут у горах, де повітря крім чистоти, браку пилу є ще рідше і майже вільне від бактерій. Всеж досліди американського географічного т-ва показали, що бактерії та інші мікроскопійно малі живини находяться навіть у найвищих верствах земної атмосфери, у т. зв. стратосфері, себто у верстві повітря повище 10 км. Учені зробили дослід у той спосіб, що підчас виправи стратосферичного бальону в р. 1935. з висоти 22 км. над поверхнею землі скинули спеціяльний апарат до ловлі бактерій та їх зароднів. Апарат замкнувся щойно на 11-ім км., себто на долішній границі стратосфери. Коли вчені із згаданого апарату випустили повітря до стерільних (вільні від якихнебудь бактерій) посуд з агаром (желятина з морських водоростів, на якій бактерії залюбки живуть та розвиваються до величини видних оком кольоній), тоді на агарі дістали пять кольоній бактерій і пять кольоній мікроскопійних грибків.

КОНСЕРВАЦІЯ МОРСЬКИХ РИБ.

В Німеччині винайшли нову дуже добру і дешеву методу консервування морських риб. Якнайскоріше після ловлі вкидають риби до бочки виповненої дуже слабим розчином окисненої води, потім розкладають рибу на леді. По такій консервації риби залишаються свіжими на 3 до 6 днів довше, ніж при звичайній перехові у леді. Згадана метода має ще ту добру сторону, що не зменшує кількости вітамін у рибі, не вилуговує мінеральних солей і не нищить білка.

НАЙБІЛЬША ЗБІРКА КОМАХ.

Природник Кінсей з університету в Індіяні (Зл. Д. П. А.) виставив свою збірку комах, що має коло 5 міліонів штук. Збірка має велике значіння для природників

—o—

Комахи нищать Індії.

Вже тепер починає справджуватися пророцтво деяких природників, що найлютішим ворогом людини за місце на землі є не великі звірі, бо ті вже вимирають, але мала дрібна комашня, що множиться міліонами-міліярдами. Недавно на природничому конгресі в Калькуті в британській Індії один дослідник вказав на велитенські, попросту жахливі школи, що їх спричиняє шкідлива комашня. У самій лиш Індії 100 міліонів людей річно закажують комарі малярією, а з того числа 1 міліон (!) вмирає.

Другою жахливою втратою є школи, які наносить комашня великим плянтаціям цукрової трощі. Дослідники обчислили, що комахи нищать в Індії рікрічно цукрової трощі на коло 500 міл. зол. Таксамо інші ділянки життя і промислу терплять великі втрати від шкід, що їх спричинюють комахи, напр. футряний промисл тратить коло 5 міл. зол. річно. Згадані цифри вказують, що вже нині комахи — ті маленькі вороги людини — приносять людям більше втрат ніж найгрізніші війни та найстрашніші катастрофи.

Сторінка без політики.

Через помилку в телеґрам стратила майно.

Шікаго має тепер немалу сенсацію, якою є судовий процес панни Елінор Дуст, дочки помершого недавно „короля безрог із Шікаго", яка виступила зі скаргою проти управи американської почти.

Панна Елінор Дуст, як дочка одного з найбагатших людей Америки, виросла в нечуваній вибагливости й вигоді. Батько просто обожав її та дозволяв навіть на заспокоювання найбільших забаганок.

Та багатий американець поставив дочці одиноку умовину й від неї не думав відступати. Тою умовиною була вимога, щоб дочка вийшла заміж за мільонера Джона Бредля, який був щирим приятелем „короля безрог".

Джон Бредлє — це молодий і пристійний мужчина, отже виконання батьківського домагання не було для молодої Елінор нічим важким, чи клопітливим і вона зовсім не думала опиратися волі батька, щоб вийти заміж за його приятеля, одначе вимогла на батькові дозвіл, що перед вінчанням вибе вона до Европи, до Парижа, в якому молода мільонерка хотіла доповнити собі весільну виправу. Очевидно батько погодився і дав донечці добрі гроші на дорогу. Багата американка поплила до Европи і не вдоволилася лиш відвідинами самого Парижа, але уладила собі подорож по цілій Европі. В Парижі стрілила їй до голови думка-забаганка зорґанізувати власну джесбендову орхестру. Тому, що грошей їй не бракувало, вона перевела свій плян у діло й написала до батька листа, пояснюючи в ньому, що зорґанізовану орхестру забирає зі собою до Америки.

На жаль той лист не дійшов до адресата, лиш загинув десь подорозі. Мільонерка переконана, що батько вже знає про що йде, вона вислала напередодні свого виїзду до Америки коротку телеґраму такого змісту:

„Вертаюся з моїм джесбендом".

Та батько дістав телеґраму перекрученусь. Замість слова „джесбенд" було в ній слово „гесбенд", так, що телеґрама означала: „Вертаюся домів зі своїм мужем".

Батько переконаний, що дочка не дотримала обітниці і повінчалася в Парижі з якимсь незнайомим мужчиною, попав у жахливий гнів, пішов негайно до свого адвоката і зладив там нове завіщення, в якому зовсім видідичив дочку. Непорозуміння булоб вияснилося після повороту Елінори Густ до Америки. Одначе доля напакостила і покепкувала собі з молодої одиначки. Старий мільонер попав чергового дня в автомобілеву катастрофу і помер у лічниці, не відзискавши притомности. Дочка приїхала вже на похорон.

Очевидно, вона не хотіла так із спокійною совістю погодитися зі стратою майна і вважаючи, що головним виновником нещастя є почта, почала процес, в якому домагається скромної сумки, бо „ледви" 10 мільонів долярів відшкодування, що є лиш десятою частиною того, що вона булаб одідичила.

Без уваги на вислід процесу, панна Елінора повінчається небавом із Джоном Бредлем, щоб таким чином виконати волю свого батька.

—o—

На сезон 1938-9
Модні солідні і дешеві
Жіночі і мужеські матеріяли
купуємо в українській бавовняній
„МАНУФАКТУРА"
вл. Е. Козак і М. Коралів
ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Опир із Галіфаксу.

„Висота 1 м. 65 цм., лице — б. боксера, носить гумовий плащ і нападає на жінок" — такий опис невідомого злочинця подала англійська поліція. Його шукають скрізь: від Льондону до Глезгов, від Дувру до Ленсденду".

Про „опира з Галіфаксу" говорить ціла Англія. Перед кількома днями здавалося, що злочинця ось-ось арештують. Поліційні стежі обходили і вдень і вночі вулиці Галіфаксу. Мужчини від 18 літ носили зброю. Крамниці зі зброєю робили в цілому районі знаменитї інтереси. Майже ціле місто брало участь у розшуках за маняком, одначе без успіху.

Імовірно опир покинув Галіфакс. Із Лянкширу повідомили, що у Плет Бриджі, невеличкім місті центральної Англії незнайомий злочинець накинувся на 18-літню дівчину, яка вийшла з дому і, не зважаючи на її крики, завдав їй кілька ран в обі руки.

У Менчестері незнайомий злочинець, що сильно нагадував „галіфакського опира" напав на 14-літню дівчину та як в інших випадках зранив її в руку.

За 13 днів Англія нарахувала 20 жертв незнайомого злочинця.

—o—

Їдальна посудина.

Нюйорський цукорник Мацетті винайшов новий рід люкру, який легко розпускається. З того люкру вироблює він тарільчики і філіжанки, в яких подає гостям солодощі.

Гості можуть після солодощів зїсти теж і тарільчики, які смакують неменше, як цукорки.

Винахід цукорника дуже практичний, бо щадить на коштах змивання посудин. Винахідник веде переговори з групою капіталістів, яка хоче приступити до масової продукції солодкого начиння. При масовій продукції таке начиння подешевіє, що без сумніву причиниться до його швидкого поширення.

SAMODZIAŁY LESZCZKÓW
Осінні новини
у великому виборі та
Мілянівські шовки
ПОРУЧАЄ
ЛЕЩКІВ
Львів, ул. Коперника 2.
5—7 Тел. 258-88.

Альманах „Хто чим є".

В Льондоні вийшло 91 видання альманаху „Хто чим є". Цим разом до тієї книги ввійшло коверх 1000 нових прізвищ.

Як відомо видавництво звертається завжди до кожної особи з проханням написати власноручно свою біографію із вичисленням своїх праць, літературних або мистецьких творів із додатком який спорт серед розваг відповідний людині найприємніший.

Найдовший життепис дав цим разом президент колюмбійського університету д-р Микола Бетлер. За ним іде Герберт Вельс. Бернар Шов написав у рубриці „розваги" таке: „все, крім спорту".

Гітлер, який минулого року помістив всього 5 рядків своєї біографії, цим разом дав 29 рядків. Життепис Мусолінія займає 32 рядки. Сталін дав всього чотири рядки свого життепису. Вперше появилося на сторінках альманаху прізвище Ґерінґа, який подав про себе 20 рядків.

Появилося теж в альманаху кілька голівудських зірок. Всі вони терплять на звичайну для жінок розгубленість: ніодна з них не памятає дати своїх уродин. Деякі забули навіть, коли вони появилися вперше на екрані.

Музичну ділянку доповнили два прізвища: Лілі Понс і Леопольд Стоковський.

Серед нових французьких імен слід відмітити Далядіє і п-ю Табуї, яка про розваги пише, що вона не знає ніяких розваг, бо вона працює навіть і в неділю. Колиж знайде вільну хвилину, то бавиться своїми котами.

КАПЕЛЮХИ
СВЕТЕРИ, ТРИКОТИ
мужеські
від 6.50 до 34.—
жіночі і мужеські
поручає Е. ДУМИН ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 4.

Нащадок Шекспіра.

Якийсь Вільфред Джордж Харт, 36-літній драбуга замешкав в мешканні 70-літньої Гаріети Вінміл у селі Страфордшіл. У сварці зі сином Вінміл Харт завдав (ранні) рани і помер кілька годин пізніше в лічниці.

Стара Вінміл та її син станули перед судом, який їх засудив. Ціла історія ледви заслуговувала би на згадку, якби не те, що убитий злодій — це нащадок Шекспіра.

У церкві Страфорд на Авоні, де поховали великого драматурга, вмурована плита в память Джорджа Харта. Батько того останнього називав себе дуже часто Шекспіром-Хартом.

Як виявилося в суді, сестра великого драматурга Джін Шекспір вийшла заміж за якогось Харта, якого родина, після того, як Шекспір прославився на ввесь світ, додала до свого прізвища теж прізвище Шекспір, щоб підкреслити назовні звязок із великим письменником.

Ця традиція збереглася в родині Хартів. Мати злодія, водила його часто ще малим хлопцем до церкви Страфорд-на-Авоні. Чому Вільфред Джордж Харт відмовився від славного прізвища, невідомо. Мати вбитого у розпуці, що син оплюгавив рід Шекспірів.

—o—

Лет літаком до стратосфери.

Відомий італійський летун, поручник Печчі здобув найновішим рекорд висоти, осягаючи на літаку 17.074 м.

Попередній рекорд висоти лету для літаків мав анґлієць Адамс, який на літаку моделю Брістоль підлетів на висоту 16.440 м. і побив таким чином давній рекорд Печчія, який осягнув був лиш 15.800 м.

Підготова до останнього рекордового лету поручника Печчі відбулася у великій тайні в Італії (у Гвідонії). Гвідонія лежить недалеко Сабінських гір і вона зовсім ізольована від довколичних осель.

Літак, що на ньому поручник Печчі здобув рекорд — це двоплатівка і має двигун Капронія. Розміри того літака менш-більш такі, як розміри звичайного мисливського апарату. Кабіна летуна герметично замкнена.

Поручник Печчі осягнув вже перед своїм рекордовим летом висоту 16.400 м., але з причини малого дефекту двигуна мусів припинати.

Висота, що він її тепер осягнув, межує вже зі стратосферою.

Апеляційна розправа Ярослава Барановського у Газі.

Дня 1-го грудня ц. р. відбулася перед апеляційним судом у Газі розправа проти Ярослава Барановського за виїзд до Нідерляндів при помочі несвого пашпорту. Як відомо, свого часу Ярослав Барановський був засуджений за цей проступок на кару двох місяців вязниці. Апеляційний суд прийняв рішення, яким уневажнив присуд першої інстанції та звільнив Ярослава Барановського від вини й кари, беручи на увагу факт, що пашпорт не був сфальшований, як також обставину, що обвинуваченний приїхав у межі нідерляндської держави, не маючи супроти неї злих намірів та послужився несвоїм пашпортом у доброму намірі та з нараженням власного життя

Поділ волинської єпархії.

З волинської православної єпархії таки будуть виділені від 1. січня 1939 р. два повіти: ковельський і любомльський та прилучені до варшавсько-холмської дієцезії. Ось так велика частина українського населення Волині перейде під безпосередню владу митроп. Діонізія як єпископа-ординарія варшавсько-холмської єпархії.

—o—

50-ліття української гімназії в Перемишлі (1888-1938).

Українська державна гімназія в Перемишлі, друга з черги українська середня школа за часів б. Австрії, одно з найбільших австрійських середнєшкільних заведень у своєму часі, святкує сьогодні пятьдесятьліття свого істнування. На виклик Громадянського Ювилейного Комітету зїхалися у цей день до милого, старовинного, українського, надсянського городу і ті сідоглаві, хоч мало їх залишилося вже при житті, що памятають перші, трудні початки перемиської української гімназії, і ті, що бачили її розквіт у пізніших роках, і врешті ті, що переживали чи переживають ще в її мурах останні роки. Зійшлися, щоби думками перенестися кожний в роки своєї шкільної доби, в роки юних днів, днів весни, роки молодечих поривів та водночас, щоби поміркувати над тією ролею, що її відограла ця українська середнешкільна установа в житті українського громадянства за час свого пятьдесятьлітнього істнування.

Українська гімназія в Перемишлі — це вислід боротьби провідних кол українського громадянства 80-их років м. століття за своє рідне шкільництво. Була тоді на цілий край лише одна українська середня школа, а саме академічна гімназія у Львові. В тому самому часі тодішня Східна Галичина була вкрита густою мережею польських середніх шкіл. Одна українська гімназія була парадоксом навіть у тодішніх відносинах і вона ніяк не могла заспокоїти життєвих потреб українського народу в його змаганнях до освіти, до виховання, таких потрібних тоді, інтеліґентних сил. Всі відчували те, що українському населенню треба нових середніх шкіл і очі всіх мимохіть звернулися на державну гімназію з польською мовою навчання в Перемишлі, у якій відсоток учнів української національности був дуже поважний.

Утворення української гімназії в Перемишлі заініціював посол Ю. Романчук, який у 1881. році зголосив відповідний внесок на засіданні галицького сойму. Внесок, як це можна було передбачити, більшість сойму, ворожо настроєна до українських домагань, відкинула. Довелося його поновляти ще в роках 1886-87-му. Внески відсилали то до шкільної комісії, то до Краєвого Виділу, щоб буцімто розвідатись про думку, в дійсности, щоби справу проволікти. Краєвий Виділ у безконечність збирав статистичні дані щодо фреквенції українських учнів, звертаючися безліч разів за думкою до Повітового Виділу в Перемишлі. Вислід завжди був некорисний.

Щойно в 1887. р. шкільна комісія прийшла перед сойм з домаганням окремої української гімназії в Перемишлі. На жаль, і цей внесок не мав щастя. Сойм на протилежний внесок посла Бобжинського прийняв резолюцію звернену до уряду, щоби при державній гімназії в Перемишлі — з часом дати в міру потреби рівнорядні кляси з українською мовою навчання. Ця постанова була ухвалена в соймі 24. січня 1887. р., і вже рескрипт з 29. липня 1887. р. цісар Франц Йосиф І.: „призволив, щоби від 1888-89 шкільного року були заведені рівнорядні кляси з окремим провізоричним управителем та щоби для кожної рівнорядної кляси систематизовано по одній учительській силі понад нормальний етат державної гімназії в Перемишлі".

Український відділ І. кляси почав своє життя обсадою 52 учнів. Провізоричним управителем став професор академічної гімназії у Львові Григор Цеглинський. Гімназія приміщувалася в старому будинку при поезуїтському костелі.

Ця українська „паралєлька" перетривала до 1895 р.

Тоді на першому засіданні соймової сесії посол В. Барвінський поставив був внесок, щоби українські рівнорядні кляси відділити від державної польської гімназії й утворити з них окрему українську гімназію. Шкільна комісія цей внесок одобрила і зголосила його на засіданні галицького сойму 13. січня 1895. Сойм прийняв внесок. Звіт шкільної комісії складав посол Рутовський.

РАҐЛЯНИ жіночі від ЗОЛ. 50·— ПАЛАЩІ жіночі від ЗОЛ. 60·—
поручає
ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

Внесок шкільної комісії був такого змісту:

„Високий сойм зволить ухвалити: „Взиває ться ц. к. уряд, щоби істнуючі в ц. к. гімназії в Перемишлі рівнорядні кляси з українською викладовою мовою відділив від тієї гімназії й утворив з них окрему державну гімназію в Перемишлі з українською викладовою мовою".

„Паралєлька" стала самостійною гімназією на основі цісарського рескрипту з 12. травня 1895. р., як „ц. к. II. гімназія в Перемишлі", причому дотеперішній провізоричний управитель Гр. Цеглинський став самостійним директором, згідно з окремим цісарським розпорядком з 14. серпня 1895 р. В цьому самому році приміщено гімназію в новому будинку при вул. Ю. Словацького, де вона міститься по нинішній день.

Мабуть ні одна українська гімназія не мала такого скорого й гарного розвитку як перемиська. Дух, що панував в її мурах такі довгі роки, промінював на цілий край, число учнів зростало з року на рік, наче магнет гімназія притягала до себе українську молодь з найдальших закутин краю. Це був справжній бастіон української культури і національного виховання у цьому найдалі на захід висуненому місті.

Яке велике завдання виконала перемиська гімназія, нехай буде доказом одне число: 2.452 абітурієнтів, що їх вона випустила у світ за час від 1895. до 1936. року. Кілько між ними людей, що відограваали й відограють важну ролю в житті українського громадянства!

Ювилеєм такої заслуженої української виховної установи радіють не лише ті, що сьогодні збираються в її мурах. Радіє ціле українське громадянство і хилиться у поклоні перед великим культурним ділом, що своїм змістом виповнило ціле півстоліття у відродженні української нації.

Ів. Квасниця.

У ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ СКАСОВАНО ПОЛЕВУ ПОШТУ.

У вівторок зліквідовано у чехо-словацькій армії полеву пошту, яка працювала від хвилини мобілізації. Доставляти пошту воякам будуть знову нормальні поштові уряди.

—o—

ПРАСЬКИЙ ДИПЛЬОМАТИЧНИЙ КОРПУС У ПРЕЗИДЕНТА ГАХИ.

Президент Гаха приняв у вівторок членів дипльоматичного корпусу та виголосив до них промову. Відповів йому декан дипл. корпусу нунцій архиепископ Ріттнер.

—o—

ПАРИСЬКА ВІЗИТА МІН. РІБЕНТРОПА НЕ ОСЛАБИЛА ОСИ БЕРЛІН—РИМ.

Німецька преса осуджує голоси деяких закордонних часописів, які у поїздці Рібентропа до Парижа добачують ослаблення осі Рим—Берлін. Навпаки — німецька політика дальше опирається на цій осі — франко-італійське непорозуміння її не торкається. Відношення Німеччини до Італії не може у нічому змінитися, дарма що Німеччина заключує договір з Францією підчас франко-італійського напруження.

СНІГІВЦІ
КАЛЬОШІ
шведські
ТРЕТОРН
красві
ШВАЙКЕРТ
по фабричних цінах
у великім виборі
A la ville de Paris
Ґабріель Штарк
Львів, пл. Марійська 11.

„КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНА" ОРГАНІЗАЦІЯ У ВИННИЦЬКОМУ СУДІ.

Як подає київський „Комуніст", у Винниці викрили контрреволюційну організацію серед судового персоналу та судових оборонців. Вони перекручували закони, щоб викликати обурення серед населення.

—o—

З викладової салі.

АКАДЕМІЧНІ ВЕЧОРІ БОГОСЛОВСЬКОГО НАУК. Т-ВА.

Д-р Микола Чубатий: ХРИСТІЯНСТВО В УКРАЇНІ ДО І ЗА ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО. (Львів, 4. XII., саля „Української Бесіди").

На думку прелєгента рік 988 — це дата не введення християнства на Руси-Україні, але його остаточна перемога. Офіційне охрещення князя у 988 р. можна порівняти з медіолянським едиктом Константина Великого в 313 р., що признав християнство пануючою релігією. Більше як сто літ передтим християнство ширилося між нашими предками і це історичні факти, літописець Нестор наводить легенду про св. ап. Андрія на київських горах на доказ, що християнство ширилося на наших землях уже в апостольських часах. Хоч це не стверджене, та не виключене, бо ап. Андрій проповідував над північними берегами Чорного Моря, де повстало босфорське єпископство з осідком у Керчі. В II. стол. повстало нове єпископство у Корсуні (Херсонезі) на Кримі. До християнізації наших предків причинилися багато готи, які 200 літ сиділи над Чорним Морем, доки їх не виперли гуни. Не зважаючи на мандрівки народів, на чорноморських степах християнство постійно ширилося між скитами, відтак між уличами, тиверцями і полянами, здовж Дніпра вгору. Великоморавська держава в IX. ст. приняла християнство враз зі славянською богослужбовою мовою зрозумілою для всіх славян. З Моравії християнство прийшло до Болгарії разом зі славянськими богослужбовими книгами.

Дальше прелєгент зясував повстання Київської Держави при допомозі варягів, заявляючися сторонником т. зв. варяжської теорії. Велике число християн між варягами приспішило християнізацію країв Київської Держави. Християнами були Аскольд, мабуть Ігор, Ольга та її внук Ярополк, що згинув у боротьбі з поганським ще тоді кн. Володимиром. Коли кн. Володимир заняв Київ, він був уже в значній мірі християнський. До навернення кн. Володимира причинилися безпосередньо варяг Оляф Трігвезон і справа подружжа з цісарівною Анною. Хрещення князя у 988 р. було вже тільки завершенням християнізації наших предків, що підготовляли вже більше як сто літ своєї місійної праці перші піонірн християнства на наших землях, які рівночасно йшли з півдня й півночі, шляхом „із варяг у греки". Прелєгент закінчив свій науковий виклад, що кинув новий, цікавий сніп світла на передісторію хрещення Руси-України, зясуванням далекосяглих наслідків цієї переломової події в нашій історії.

18. XII. 1938 Р. ГОД. 21.
Миколаївський вечір
КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩЕТАРСЬКОГО КЛЮБУ
Філії у Львові
МАЛА САЛЯ М. Т. ІМ. ЛИСЕНКА. ДЖЕЗ ЯБЦЯ

Передрук з понеділкового (271). числа „Діла".

СОЙМ ВИЯВЛЯЄ СВОЄ ОБЛИЧЧЯ.
ПРОМОВИ ПРЕДСТАВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН.

Звідомлення із засідання польського сойму в суботу 3. ц. м.

Це звідомлення даємо сьогодні з незначними скороченнями.

Цілоденне суботнє засідання сойму заняла генеральна дебата над буджетовим преліміпаром. У нагальних виняткових справах взяли участь члени уряду з премієром Складковським і віцепремієром Квятковським у проводі.

ВИЯВ МАДЯРСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ПРИЯЗНИ.

На початку засідання маршал **Маковський** відчитав привітну телеграму, що її в імені мадярського парляменту вислав предсідник палати депутованих у Будапешті **Юлій Корніс**. Маршал Маковський вислав телеграфічну подяку за привіт, який сойм прийняв гучними оплесками.

ТРИЦЯТЬДЕВЯТЬ ДЕКРЕТІВ.

З черги маршал подав до відома сойму, що в часі від дня розв'язання попереднього сойму до дня скликання нового появилося 39 декретів президента держави, виданих на підставі ст. 55 конституційного закону. Всі ті декрети відчитано в соймі.

МИ ДОВЕРШИЛИ ВЖЕ ДІЛА НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ.

Промова шефа Озону, ген. Скварчинського.

В дискусії над буджетом перший забрав слово шеф Озону й голова осонівського парляментарного клюбу ген. **Скварчинський**. Отверднвши, що на підставі нової конституції польська держава стала суцільним організмом та виконавши призначення для війська, маршала Сміглого-Ридза і для міністра Бека, як керманича польської заграничної політики, що „в цьому році осягнула великі успіхи", ген. Скварчинський говорив:

„Географічне положення Польщі між Сходом і Заходом Европи, між Балтиком і Чорним Морем, викликало в історії Польщі постійне змагання сперти державу на ті два моря. Сьогодні ці тенденції мають свій природний вияв у нав'язанні і зорганізації найкращих сусідських взаємин з балтійськими і скандинавськими державами на півночі та Румунією на півдні. По думці тих самих тенденцій **спільна границя з Мадярщиною**, як надунайською державою і народом традиційно з нами запризвенним, **відповідає не тільки нашим сентиментам але й інтересам. Тому наша закордонна політика мусить енергійно підтримувати змагання Мадярщини, щоб дістати Закарпатську Русь.**"

В жидівській справі — заявив ген. Скварчинський — Озон стоїть на становищі декларації полк. Коца, при тому змагає до того, щоб усамостійнити під господарським оглядом польську людність сіл і міст, зредукувати високу участь жидів у різних званнях та унезалежнити польську культуру від впливів чужої жидівської психіки. Але шеф Озону застерігся проти того, щоб жидівську справу робити інструментом партійної боротьби між полками і смоленщиною анархізування польського державного життя.

„У справі інших меншин — казав шеф Озону — по думці напрямних нашої ідейницько-політичної деклярації змагаємо до згідного співжиття з ними на землях польської держави."

ПОСЛИ З ОЗОНУ.

Посли з Озону: Совінський, Леленський, Длугош, Пашкевич, Шталь, Венда — розводилися над змаганнями Озону, щоб підвести Польщу на вищий рівень під кожним оглядом. Пос. Шталь виступив гостро проти т. зв. незалежних послів, тобто тих, що не належать до Озону.

ПОЛЬЩА — ТО НЕ ТІЛЬКИ О. З. Н.
або незалежницький скрегіт у соймі.

Один з т. зв. **незалежних** послів, тобто тих, що не належать до Озону, **кс. Любельський**, який, як демонстраційний кандидат на віцемаршала і члена регуляміновоі комісії пересав, закликував у своїй промові до єдности, розуміючи ту єдність інакше як Озон та його творці і провідники. „Цього — тобто єдности всі прагнемо з цілої душі — говорив кс. Любельський. — Мусимо злучати собі справу, що аби дійти до єдности мусимо зійтися тут, у соймі. Одні з нас належать до ОЗН, інші ні. Всім нам привічує велична ідея служби Батьківщині. Я переконаний, що таксамо як шеф ОЗН ген. Скварчинський і його впливовий контрандидат ген. Желіговський оживлений тією самою ідеєю. Річ тільки в тому, щоб ми собі змогли, що Польща — не не тільки ОЗН, що не велика 35-мільонова держава, що Польща — не великий, окопілий вірід та що польська армія, оте наше спільне добро й наша любов, що авторитет президента держави й маршала Сміглого-Ридза виростають понад партійні спори".

„НЕ ТЯГНІТЬ МЕНЕ ЗА ЯЗИК!"

Посол **Іван Рудніцький**, що виїхав у Львові проти фашістських розрахунків і тих зараховується до незалежних, обмежившись голосування дожалуючих урядовців та вислухавши домагання щодо поправи їх бутгя, заявив, що стоїть поза Озоном, але прагне співпраці з усіми людьми доброї волі. „Є у нас у цьому соймі небагато — казав — але було би нас більше якби інша виборча ординація й інша виборча атмосфера. (На лавах Озону протести). Мене особисто закликав мій персональний шеф, щоб я зрікся кандидатури. (Голоси: Хто вас вибирав?). Прошу не тягнути мене за язик, щоб я не сказав речей, які для багатьох могли би бути немилі.

Ген. Желіговський, контркандидат ген. Скварчинського з Вільна, один з незалежних послів виголосив спокійну промову, в якій висловив задоволення з приводу приключення Завлля до Польщі і говорив про господарські справи.

Більше „незалежности" виявив у своїй промові пос. **Дудзінський**, що виступив з критикою виборів, та критикував діяльність премієра Складковського виявляючи жаль, що премієр у своїй промові не сказав нічого про ту діяльність. „Щоб перевести опіпку — казав пос. Дудзінський — діяльности п. премієра бракує елементів, тому мушу вернутися до 1936 р., коли говорив про свій уряд як про стежу. Як непоганий фахівець від стеж дозволю собі зголосити багато застережень. Бо на стежах треба оглядати не тільки плоти, але й те, що за ними діється. Ви, пане премієре, зомітили, що людям на селі бракує медалей, а не зомітили, що часто їм бракує хліба. В містах ви зомітили мурівані плоти перед палатами, але не добачили масонів у тих палатах". Далі пос. Дудзінський поставив запити до уряду, що він думає зробити, щоб примусити жидів до еміграції.

ПРОМОВИ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ.

На цьому засіданні промовляли від УПР посол **Василь Мудрий** і посол **д-р Степан Витвицький**. Пос. Мудрий у своїй промові виправдував постулят територіяльної автономії для всіх етнографічних українських земель у Польщі.

„ПОЛЬСКЕ ГРОМАДЯНСТВО ГОТОВЕ ДО ЗГОДИ, АЛЕ..."
Львівський посол д-р Острівський про Сх. Галичину.

На промови українських послів відповідав президент міста Львова, посол **д-р Станислав Острівський**. Він особливо підкреслював, що **землі Східної Галичини мають питомий тягар і вже їх ключеве положення спричинює, що посідання або втрата тих земель — це питання „бути або не бути" для Польщі як великодержави.** Посідання цих земель — говорив далі пос. Острівський рівнає про вплив на те велике міжморя, на якому осів польський нарід. Ці землі мають важливу ролю оборонности Польщі як природні бастіони від сходу. Крім цього — це резервуар багатьох сировин. Ці моменти рішають про **необхідність утримати ці землі в органічному звязку з рештою Річпосполитої**. До цих земель не можна ставитися інакше як до якихнебудь інших польських земель. Кожне відхилення від тієї засади польське громадянство у Східній Галичині уважатиме розхитанням того звязку, окупленого кровю його дітей і підкріпленого найкращим інтересом держави. Ці землі заселює великий відлам польського народу, сильний чисельно і патріотично. Там живуть гарні традиції лицарських чеснот, з яких наш нарід такий гордий, і горяче привязаний до власної державности. Цей патріотизм ушанував Йосиф Пілсудський, що саме у Львові від військову підготову до збройної боротьби за Польщу. Мірою вартости цього патріотизму є героїські бої за Львів 1918 р. Права польського народу до тієї землі старі як історія Польщі. До другого народу, що тим живе, поставилася Польща як до брата. Польщі і полякам ця країна все завдячує. Польське громадянство не має ненависти до українців. Найкращий доказ то факт, що не хто інший тільки „Зайснував Оборонцуф Львова" перед кількома роками виступив з ініціятивою, що була висуненням руки до згоди, але ця рука зависла у повітрі і навіть деякі українські елементи відповіли ненавистю. **За останніх 20 літ український елемент осягнув здобутки, про які не може й думати в інших державах, де живе одиницями групами. Завдячує це опіці польської держави.** Є деякі українські середовища, які для своєї деструкційної діяльности черпають натхнення з заграниці ворожої для обох народів. Українці мусять зрозуміти, що від тисячів літ доля засудила нас на спільне бутгя і цього ніхто не зміпить. Можемо посварапитися й позбиватися, але не розділимося. **Поляки не мають наміру денаціоналізувати українців,** але не дадуть собі вирвати своєї польщини і приналежности до західної культури. Шануючи чужі ідеали наше громадянство не зробиться, щоб інтереси іншого народу реалізувати воїтом його прав.

На закінчення пос. Острівський апелював до українського народу, **щоб не дав ужити себе до цілей, що не мають нічого спільного з його добром.** Кожна поразка — казав він — одного з наших народів є ущадком другого. Польське громадянство готове до згоди, але не дасться втягнути до ніякої нечистої гри. Знайде завжди досить сили і гарту, щоб здолати те, що було би для нас зле"...

ЗОЛОТИЙ ЮВИЛЕЙ.
50-ліття священства о. крил. Д. Лопатинського.

В неділю 4. грудня ц. р. парохіяни Успенської церкви у Львові та визначні українські громадяни Львова наповнили вщерть ту стару церкву, щоб ушанувати 50-ліття священства свого улюбленого пароха та громадянина.

В 10-ій год. Ювилят у пригарно вишитому фелоні зачав правити торжественну Службу Божу в асисті двох своїх сотрудників, о. радн. О. Горчинського та о. проф. Василева. Співав гарно мішаний хор Успенської церкви під умілим проводом проф. Орленка-Прокоповича. При кінці Служби Божої о. радн. О. Горчинський виголосив відповідну проповідь з нагоди 50-ліття священства о. крил. Дамяна Лопатинського, характеризуючи Ювилята як зразок священника-патріота. Після Служби Божої Ювилят поблагословив вірних Найсв. Тайнами, відтак відспівав молитву „Тебе, Бога, хвалим", многоліття для Ювилята й „Боже Великий".

Потім у захристії громадяни складали побажання Ювилятові який у своїй скромности не допустив до торжественного впровадження його з дому до церкви та відмовився від стискання голос, щоб не вводити змін у чергових церковних відправах. Згідно з бажанням Ювилята його золотий ювилей відбувся скромно й тихо, як скромно й тихо працює сам Ювилят вже більше, як пів століття на нашій церковній і національній ниві.

ЖИДІВСЬКА ПРОБЛЕМА.

Жидівський посол зі Львова **д-р Зомерштайн**, виголосив промову в обороні жидів відповідаючи на заяву в жидівській справі шефа Озону ген. Скварчинського та на промову посла Дудзінського. На думку п-ра Зомерштайна жидівської справи не дасться розвязати виключно через еміграцію. В жидівському громадянстві нема нікого, що саботував би думку про еміграцію, але еміграція — це міжнародня проблема. Справи еміграції не треба вважати з погляду, що чим більше переслідувати жидів, тим поріне вимігрують.

„Ми готові — говорив пос. Зомерштайн — до всяких жертв на користь держави й армії, що гарантує силу держави. Стоїмо на грунті конституції й домагаємося реалізації її ст. 7 і 9. Не на договорах і не на цигем них умовах спирається бутгя й безпека держави і **не на насиллі чи гнобленні тієї чи іншої меншини** можна будувати безпеку в часах, в яких іде про зусилля всіх громадян".

Пос. Зомерштайн згадав про львівські події, про трагічну смерть К. Целлермаєра і про смерть воїка резерви жида Озіяша Шторха в часі, як польська армія займала відступлені терени Словаччини.

ТОРТІН
ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР
до ПЕЧИВА
КООП. „ПЛАСТ"
ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 95

БРОДІЙ ХОТІВ СТАТИ — БАРОНОМ

„Словенські Денік" із 1. ц. м. подав таку сензаційну вістку:

„Колишній посол та перший премієр підкарпаторуської автономної влади А. Бродій сидить уже кілька тижнів у пашкрацькій вязниці. Нагляй хід політичних подій спричинив, що громадянство досьогодні не довідалося про справжні причини його увязнення. Сьогодні, коли внутрішні відносини вже устабілізувалися, можемо подати деякі, які закінчили політичну карієру п. Бродія."

Далі той часопис подає, що відомо було, що Бродій стояв на послугах мадирської ірредепти, яка сподівалася, що їй удасться плебісцитом повернути Карпатську Україну Мадирщині, але Бродій умів якслід замаскувати свою підпу, керпичу роботу. Він про людське око намагався казати, що дбає про оборону бідного українського (руського) населення, а в дійсності йому йшло про політичну й господарську погубу того населення.

„При ревізії — читаємо там далі — **знайдено при Бродісві 600.000 пенге (к. 3 мілюни чеських корон) у готівці. Між письменними матеріялами знайшли умову між Бродієм і Мадярщиною, що на її підставі, якби вдалося плебісцитом прилучити Підкарпатську Русь до Мадярщини, Бродій був би дістав два великі маєтки та титул барона. Така є відповідь, за що сидить Бродій на Панкраці.**"

„ЛЬОТОС", Львів, Сикстуська 21.

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (272) число „Діла" підпало конфіскаті за закінчення вістки „В 600-ліття приналежности Львова до Польщі" та за одну новинку.

— **З найкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушеваський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 2500 111—?

— **Громадяни!** Звертаємо увагу на це, що у Львові при вулиці Собеського ч. 7, є кооператива „Фарбокрам", яка доставляє артикули домашнього господарства, косметику, фарби, та інші товари. Увесь дохід на „Рідну Школу". 2378 9—10

— **Повідомляємо** ввічливо, що з днем 25. ц. м. переносимо Косметичний Кабінет **„DISTINCTION" на вулицю Сикстуську ч. 14, І. пов.** Поширений і вивінуваний кабінет з останніми засягами техніки і знання дорівнює він теперь европейським заведенням. — **Управа.** 6—10

— **Українські авдиції** із закордонних радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Книжка про Закарпаття.** На днях появилася накладом видавничої кооперативи „Дружина" книжка про **Карпатську Україну** п. н. **„Срібна Земля".** Є це нарис історії Закарпаття з мапою від найдавніших часів аж до останніх подій включно. Автором праці д-р Василь Пачовський, що довголітньою працею на Срібній Землі поклав великі заслуги при поширенні національної свідомости українців. Ціна книжки 1.— зол. (платна згори), з поштовою пересилкою 1.25 зол. Хто бере бодай 10 прим. і присилає наперед гроші, платить по 80 сот. і не оплачує порта. Ця книжка повинна найтися в кожній українській хаті чи установі. Адреса видавництва „ДРУЖИНА" — **Львів, пошт. скритка 323.** (Гроші слати тільки складанками ПКО „Дружина", Львів, ч. 507.977). 2837 —4

— **Новина!** Появилися дуже пожиточні книжки: 1) „Свят-вечірні й різдвяні страви", 2) „140 ріжних страв з картопель" в ціні по 80 сотиків, порто 25 сотиків. Замовляти: **„Нова Бібліотека",** Львів, Коцюба 4 (І в книгарнях). 2861 -2

— **Гарячі винні перекуски.** Дня 8. грудня покаже п. Наталка Гаврих-Костецька у клюбі „Нової Хати" Ринок ч. 39: оселедці в підливі, трубочки з шинки, ковбаски і шпроти на грінках. Початок год. 6.

— **Крилоські розкопи в радіо.** Заповіджений на вчора відчит д-ра Я. Пастернака у львівському радіо про відкриття княжої катедри у Крилосі не відбувся з причин від прелеґента незалежних.

— **У Професійнім Союзі Львівських Пластиків** відбудеться дискусійний вечір 8-го ц. м. в год. 7-ій у льокалі Т-ва площа Марійська 9 на тему „Народне мистецтво" з відчитом п. Яніни Кілян-Станіславської.

— **Смерть проф. В. Брухнальського.** У вівторок помер у Львові емеритований професор львівського університету д-р Вільгельм Брухнальський. Брухнальський був визначним істориком польської літератури.

— **Недостає грошей в касі.** В однім львівськім почтовім уряді стверджено в касі уряднички недостачу 2.000 золотих. Ще більше (3.540 зол.), нестає у квестурі львівської політехніки. Прокуратура веде слідство.

— **За участь у демонстраціях** підчас зїзду ОЗН 16. м. м. відбулась 5. ц. м. розправа в окружнім суді у Львові проти Збігнєва Палюхи, студента львівського університету, Ст. Чарнецького, студента політехніки і шевця Ст. Ходана. Суд засудив Ходана на 6 місяців вязниці без припинення кари, студ. Палюху на 6 місяців вязниці з припиненням кари, а Ст. Чарнецького на один місяць.

— **До зловживань** кільканацятьох тисяч золотих на шкоду П. К. О. признався начальник пошти в Жабю Б. Тирявський якого наказав **арештувати прокуратор.**

— **Будова нового костела.** В Шівську, пов. Ярослав посвячено хрест і площу під будову нового костела. Акту посвячення довершив кс. Опалінський з Ярослава. На посвячення прибули теж представники адміністраційної влади.

— **Вибух гранати.** В Потуторах пов. Бережани 40-літній Михайло Майка знайшов гранату з часів світової війни. При розбиранні в хаті граната вибухла, вбила Майку і знищила зовсім помешкання.

— **Краєва хроніка.** В Підбужі пов. Рогатин розюшений бугай кинувся на свого 62-літнього господаря Антона Лісняка, потратував його ногами й описля пробив рогами. Важко ранений Лісняк помер. — У стодолі Теклі К. у Самолусках пов. Бучач вибухла пожежа, що знищила збіжжа і машини. Слідство виявило, що пожежу спричинила сама пошкодована, щоб внеднати обезпеченеву премію.

— **Новий „дом людови".** В Гукалівцях, пов. Зборів відбулося посвячення „дому людового" ім. марш. Е. Сміґлого-Ридза, що його довершив польський пароx Оліева кс. Франц Дрожинський у присутности представників влади. Комітет у Гукалівцях передав ключі від будинку представникові повітового звйонзку кол Т. Ш. Л. капітанові Чеславові Куркові з тим, що „дом людови" віддає на власність Т. Ш. Л.

— **Зміна руху поїздів на шляху Шепетівка—Здолбунів.** Окружна дирекція залізниць у Львові повідомляє, що у звязку з відкликанням совітською заліничою владою змін у розкладі їзди поїздів на шляху Шепетівка—Здолбунів — вводить такий самий розклад їзди поїздів, що обовязував від 2. жовтня ц. р. Отже поїзд ч. 2851/32 відходить зі Здолбунова в год. 9.10. до Шепетівки приїздить в год. 11.14 (совітський час 13.14), поїзд ч. 32/2952 зі Шепетівки відїздить в год. 17.45 (совітський час 19.48), а до Здолбунова приїздить в год. 20.30.

Особам, які мають мало руху, кільнатижневе лікування природною гірською водою ФРАНЦІШКА ЙОСИФА часто приносить просто неоціненні прислуги. Треба пити щоранку натще або звечір перед спанням одну шклянку природної гіркої води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА. — Опитайте Вашого лікаря.

— **Корабель „Пічев" затонув у пристані.** В понеділок 5. ц. м. в год. 20.15 затонув у пристані в Данцігу польський корабель „Пічев" місткости 10.20 тон. У катастрофі згинув палач і механік. Причину катастрофи устійнить розправа перед морським судом у Данцігу.

— **Будова автостради між Італією та Швайцарією.** Швайцарська та італійська преса повідомляє про задуману будову автостради, що получить Італію зі Швайцарією тунелем довжини 6 км. Автострада буде починатися в Курмаєр на висоті 1.230 м. у Піємонті і кінчитиметься в Шалє де Фере у Швайцарії на висоті 1.700 м. Автострада скоротить значно віддалення між Турином і Базилеєю.

— **Страшна родинна трагедія** розіграласъ у Реклінґгавзен у Німеччині, що скінчилась смертю трьох осіб. До комісаріяту поліції зголосився післанець з листом від военного інваліда, в якому автор пише, що застрілив свою дружину і 9-літнього синка та має намір відобрати собі життя. До помешкання інваліда вибралися негайно поліцаї, виломили двері і переконалися, що інвалід застрілився саме перед хвилиною.

— **Засудили 90-літнього старця на примусові роботи.** В судівництві СССР трапився нечуваний факт засуду 90-літнього старця на 6 місяців примусових робіт. Найвищий суд грузинської республики затвердив присуд нижчого суду, який засудив 90-літнього грузина Ґабріядзе на основі 158-го совітського карного кодексу за побиття селянина. Акт обвинувачення проти підсудного Ґабріядзе спирався виключно на доносі уряловця ГПУ. Родина 90-літнього старця звернулася телеграфічно до Сталіна, щоб помилував його.

— **Видобули корабель „Петро Великий" з Чорного Моря.** З дна Чорного Моря видобули корабель „Петро Великий" з 400 тонами вугілля, що перележало в кораблі 20 років. У корабельних кабінах найшли старі одностроі російської маринарки та записки старшин зі залоги корабля. Рукописи збереглись дуже добре, бо були в герметично замкнених кабінах.

— **Два військові літаки** ударились на летовищі Андір під Банденґ в Голяндських Індіях. У катастрофі згинуло трьох старшин та один підстаршина. До катастрофи дійшло недалеко ґанґарів підчас вправ на висоті 50 метрів. Один з летунів вискочив з літака з легкопадом, що не розвинувся і летун згинув.

— **Ріжні вісти.** Словацьке міністерство комунікації поішло збудувати другий залізничий

тільки
КРЕМ Halina
майстра
В. ПАЛЬЧЕВСЬКОГО
усуває радикально
Веснянки Плями і т. п.

Крем Halina Nr. 2
(світлостий)
пленає церу,
хоронить перед
зморщинами
і їх усуває.

шлях Братислава—Жіліна між стаціями Братислава—Леопольдів. — В Ігляєте згоріла одна з найбільших в Естонії фабрик фосфору. Шкоди дуже великі. — Князь Кенту занявив данському співробітникові „Соціяльдемократен", що кн. Віндсору вернеться в найближчому часі до Анґлії, де буде вже постійно мешкати. — До національних зборів в Анкарі вплинуло два внески: у справі надання імени Ататурка — Анкарі, другий у справі надання тієї самої назви Стамбулові. — Народня партія покликала комісію, щоб вибрала відповідне місце під будову мавзолею Ататурка, на будову якого розпишуть конкурс у краю і закордоном.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ЖРКС.

Приповідаємо, що боксерські змагання за мистецтво обох дружин відбудуться **в четвер 8. ц. м.** у Спортовій Галі при вул. Яблоновських. Початок змагань у год. 19.30.

ЖРКС — це зрім Росовії одна з найнебезпечніших дружин. Перемога над ЖРКС-ом або хочби ремі дають Україні остаточне мистецтво Б-класи та вваже до А-класи.

Театри.

Великий Театр.

Четвер 8. XII. год. 8.30 вечір. „Остання новина"; год. 7.30 веч. „Севільський цирульник" опера.

Пятниця 9. XII. год. 7.30 веч. „Хитрощі та кохання".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГЛИНЯНИ:

8. XII. Невольниця.

В січні на свято театр приїде до Львова.

Український Театр ім. Котляревського, ЯВОРІВ:

8. XII. Маруся Богуславка.

9. XII. Орфей у пекалі.

К І Н А.

АПОЛЬО: „Фальоріта" Родзев ліпня.
АТЛЯНТИК: „Зов Півночі".
БАЛТИК: „Джезабель" з Бетті Дейвіс
ВАНДА: „Пан Твардовський", „Його екцеленція суфект".
ГРАЖИНА: „Гегенна" на осн. Ол. Мишея.
ЕВРОПА: „Четири дочки".
ЕМПІР: „Студент в Оксфорду".
КАСІНО: „Забута мельодія".
КОПЕРНИК: „Пеховий авантурник" і кольорова гротеска.
МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Саша Гітрі).
МЕТРО: „Коли цвіте бузок".
МІРАЖ: „Ракета на Марса".
МУЗА: „Радість життя".
ПАКС: „Дуня, помайстрови ліжко", на осн. Пушкіна.
ПАЛЯС: „Примари".
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Крила над Гонолюлю".
РОКСІ: „Предивна брехня Ніки Петрівни".
СВІТ: „Чар богеми", „Чоловік, що жив 2 рази".
СВЯТОВІД: „Один поверх вище" та доданки.
СТИЛЕВЕ: „Восьма жінка Синьобородого" і ревія.
ТОН: „Циганська княжна з Анна Бедер і „Тінь Шанґаю".
УТІХА: „Пепе ле Моко" та ревія.
ХІМЕРА: „Пророчиніла мельодія"

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Семеріяг, Баден, Весляв".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Катм і Сини)
Конго: Град Боссом, Лібревіль.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 8. грудня 1938.

7.20 Музика у вик. орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Пісні про Матір Божу у вик. хору і гармонії, 8.45 Ранішні вістки, 9.00 Транс. з Ґданськ, богослужения, проповідь, 11.00 Концерт бажань, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок у вик. орх. і соліства Г. Дудич-Левошевська, 13.00 Літер. вправе: Незалежність у літературі, 13.15 Музика: салон. орх., мішаний хор, сопран, форт., 14.45 Авд. для молоді: **Фольклор із „Мужиків" Реймонта, 15.00**

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3

Користайте з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і локалів.
Перфумерія С. ФЕДЕР
ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
10 кроків від правого рогу Легіонів.

Для села: Популярна музика з пл., у перерві комунікат Ріяльт. Т-ва, Значіння хліборобської школи для дівчат, Кооперативна гутірка, Десять пісень Ф. Шопена у вик. орх., Вчімся одна від одного, „Лови" фрагм. із повісти Й. Вешина, 16.15 Оркестра, моцосопран, вокальний квартет, 17.00 Театр Уяви: „Трагедія Сократа: „Сократова оборона" дикльог Платона, з участю Ст. Ярача, 18.05 У морській школі, 18.20 „Один раз один" ком. опера в одній дії, 19.30 Спортові вістки, 19.35 Трансмісія з життя, 19.50 Театральний огляд, 20.00 Львівські пера: Т. Парницький фрагмент із повісти. Б. Обертинська поезії, 20.25 Спортові вістки, веч. денник, метеорольог. вістки, програма на завтра, 21.00 Розр. концерт у вик. орх., співів, у перерві коло год. 21.50 Дівчина із сніп, скеч, коло . 22.20 Що чувати, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Концерт: скрипка, співи, віол., альтівка, форт. (Варшава І. Радіо).

Пятниця, 7. грудня 1888.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: „На сторожі здоров'я матерей і дітей", ради, вістки, легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: Співучливе серце, словно-муз. авдиція для старших дітей, 11.25 У ритмі тарантели, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українські пісні у виконанні Ольги Сушко, сопран (А. Лопатинський: „Скрітка", Ст. Людкевич: „Ой вербо", М. Лисенко: „Плач Ярославни", „Закувала зозуленька", „Янби мені мамо")**, 14.30 Із шкільного записника, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 По широкому світі, авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Оркестра, 16.00 Полудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорами, 16.35 Брамс: Тріо оп. 114 на форт., кларнет, віол., 17.05 Наступ і оборона в державі, танок, 17.15 Форт. реціталь, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Театр Уяви: „Пружарня", 18.30 Театр Уяви: Сократова трагедія: „Крітон" із Ст. Ярачем, 19.30 Розр. концерт: орх., скрипка, співи, форт., 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розривковий концерт: симф. орх., діяльога, конферансієрка, сопран, тенор, арфа: у перерві в год. 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Сюїти з оркестрою, пл. (Варшава II.).

Субота, 10. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з плят, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Легкі інтермеца. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Музика сальонової орх., 14.35 Сімдесятиліття львівської „Газети", 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей, 15.30 Музика сальонової оркестри, 16.00 Полудневий денник, Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Оркестра, хор, сопран, фортепіян, скрипка, 17.35 Тайни психіатрії, 17.45 „Комедіяни Гармоніюсе" імітують оркестру, пл., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.20 Шахтар, словно-муз. авд., Дами на одній, гутірка для молоді, 19.15 Ірвінг Берлін і його пісеньки, репортаж із пл., 20.00 Марші, вальси, польки у вик. оркестри жандармерії, 20.35 Вечірній денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Розривковий концерт: симф. орх., діяльога, конферансієрка, сопран, тенор, арфа: у перерві в год. 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Сюїти з оркестрою, пл. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 8. грудня 1938

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 19.45 Веч. гомін, 20.10, 21.00 Легка і танк. музика, БІЛГОРОД 18.15, 20.00, 21.30 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 21.40 Голяндська форт. музика, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 18.30, 19.00 Для дітей, 20.03 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 15.40 Гутірка про Азію, 20.10, 21.00 Веселий вечір, ВЕЖА АЙФОЛЯ 20.00 Форт. музика, 21.30, 22.00, 23.00 „Фра Діявольо" оп. Обера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 15.40 Співи, 16.00 Розр. музика, 18.15 флет. арФа, 22.30 Суїта а-моль Регера, ДРОЙТВІЧ 18.00 Орх., співи, 19.40 Сонати на флет і клявесин, КЕЛЬН 18.20 Форт. соната г-моль Шопена, КОПЕНГАГЕН 22.20 Орх. концерт, ЛІЛЬ 20.00 Вок. концерт, ЛЯГТІ 16.00 Легка музика, 18.15 Скрипка, форт., 19.30, 20.00, Орх. концерт, ЛЯЙПЦІГ 20.10, 21.00 Давня музика, ЛІОН 21.30, 22.00, 23.00 „Чародійний флет" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, МІНХЕН 18.20 Солісти, 20.10, 21.00 „Кохана" оп. Достали, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 18.45 19.00 Театр Уяви, 21.15 Форт., 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 Опера, РИГА 16.40 Форт. соната Прософієва, 18.30 Хор. пісні, 19.15, 20.00 Оперетково музика, РІМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Опера, СТОКГОЛЬМ 17.30 Сольо на арфі, 19.50 Орх. концерт, фагот, 20.00 Симф. концерт, флет, кларнет, 21.10 Хор.

Пятниця, 9. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні у вик. солістів, 18.00, 19.00 Весела муз. авд., 19.45 Веч. гомін, 20.10 „Ворог жінок" комедія Мас, 21.00 Оп. музика, БІЛГОРОД 21.30 Співи, 22.15 Танк. музика, БЕРОМІНСТЕР 21.45 22.00 Італійські пісні, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.03, 22.00 „Івась і Гапуся" оп. Гумпердінка, ВІДЕНЬ 16.00 Популярний концерт із Грацу, 19.00 „Гірські дзвони" словно-муз. авд., 20.10, 21.00 Великий симф. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. величина, 18.20 Розр. музика, 20.10 Вісп. реціталь Гаспара Кесада, ДРОЙТВІЧ 19.25 Концерт солістів, форт., вальдгорн, 21.30 Органи, 22.25 Нім.-англ. концерт, КЕЛЬН 18.20 Німецькі пісні з Югославії, КОПЕНГАГЕН 22.10 Іт. камер. музика, ЛЯЙПЦІГ 15.30 Барокова муз., 20.10, 21.00 Сперові й опереткові мельодії, хор, сол., ЛІЛЬ 21.00 Інструментальний концерт, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Орх., співи, 20.30, 21.00 Театр Уяви, МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперетка, МІНХЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Легка і танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Форт., 19.30 Пісні, 20.00 Комунікат, опісля легка музика, 21.15 Скрипка, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви: „Ля фоль ді сіель" Феєрія Ленормана з муз. РИГА 15.25 Сальон. муз., 18.45 Дута орх., 19.35, 20.25 Симф. концерт. РІМ 17.00 Форт. реціталь Вальт. Гізекінга, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт. СТОКГОЛЬМ 20.00, 21.00 Розр. програма, 22.15 Фоот. квінтет Фмоль Франк-а, ШТУТГАРТ 20.15, 21.00, 22.00, 23.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського.

Субота, 10. грудня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Вечірній гомін, БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 21.15 Весела вечірка, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Вікторія і її гузар" оп. Абрагама, БОРДО 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.30 Пісні, 18.00 Музика для молоді та народу, 19.00 Камер. концерт, 21.00 Циркові мельодії, 22.30 Розр. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10, 21.00 Веселе муз. перпетуум мобіле, КОПЕНГАГЕН 20.10 Форт. 20.30 Голяйські мельодії, 22.20 Легка музика, ЛЯГТІ 18.40 Пісні, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Концерт із Америки, 20.35, 21.00 Орх. концерт, 22.00 Танкова музика, ЛЮКСЕМБУРГ 22.15, (після комунікату) 23.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 19.20, 20.20 Розр. концерт, 21.00, 22.00 23.00 21.00 „Джоконда" оп. Понтіллія, ПАРІ ЕЙФ 18.00, 19.00 Симф. концерт, 20.30 Пісні та мельодії, 20.45, 21.00 Концерт форт. тенор. 21.30 Симф. музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Флет. форт., 19.15 Газетка для малих слухачів, 22.00 (після комунікату) Легка музика, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Театр Уяви. РИГА 18.00 Класична музика РІМ 16.30 Розр. концерт, 21.00, 22.00 Цирковий вечірок" оп. Ренальдо, САРБРІКЕН 20.10, 21.00 „Пригоди із Тарзаном" оп. Пелена, СТОКГОЛЬМ 21.20 Романтична музика, 22.15 Танк. музика.

БІРЖА

Львів, 7. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90.62—89.15. Долари америк. 5.29·00—5.27·0 . Долари канад. 5.29·00—5.22·50. Фльорени гол. 288.99—287·25. Франки фр. 14·05—13·98 Франки шв. 120.05—119·25. Фунти анг. 24·98—24·82. Гульдени данц. 100·25—99·75 Корони чеськ. 10·75-10·40 Корони дун. 111·55—110.70 Корони норв. 125·43—124.45 Корони шв. 126·69 — 127·70. Ліри італ. 19·90—18·30 Марки фінлян. 11.01 — 10·75 Марки нім. срібні 93·05 — 90·00. Тель Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 64·50—64·75 3 інв 1 ем. 83·00 серія 93·00 2 ем. 82·00. серія неност. 5. конвер. 68·50. 4 прем. дол. 42·25 4 консолід. 66·25—66·25

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 7. грудня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·25 зол
1 кг. масла бочкове вкл. з опак. 3·39 зол
молока 19—20 сот
1 кг. яєць 1·65 зол

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна!

СПОВІСТКА.

Жертви зложені в Адміністрації: на **Інвалідів** зол. 3 д-р Е. Кічун, Познань, зол. 3 Ст. Кеніг, Радомишль, зол. 4.10 збірка гр. кат. Порох. Уряду в Перегоно; на **допомогу студентству** зол. 2. Ст. Кеніг, Радомишль; для „найбідніших" зол. 5 Марія Тимінів, Жлоб, Н. Граб, Брюселя від Т-ва був. українських вояків у Бельгії зол. 6 за 3 відзнаки УГА.

МЕШКАННЯ

ЗАТОВИЙ ДІМ з городом 2 рази покій, кухня, електр., гарні, сонячні до винайму дешево. Клепарів, Поштова 6. Лящинський. Автобус з Ринку. 2965 1-1

3-КІМНАТНЕ МЕШКАННЯ з повним комфортом у новій кам'яниці від 1. січня 1939 р. до винайму. Інформації Товариство „Карпатія", Ринок ч. 38 ч. тел. 258-43, 238-92. 2850 3-3

КУПЛЮ — ПРОДАЖ

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛИТЯК. Байки 14, тел. 238-24. 2836 6—10

МАШИНИ писальні: АДЛЕР українсько польську, Корона українську, продає Івемінин, Городецька 23. 2843 3-3

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО поручає дешево Л. Розвадовський, Львів, Академічна 2. 2860 1-15

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівничне заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Свнкевича ч. 3. 2516 3-0

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на найновіші бельові матеріяли. Телефон 114-58. 2534 3-3

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Генрика Бошка, Легіонів 41. І. поверх. 19/55 10-6

ПЕРЕРІБКА КОВДРИ 2.50 Дубс, Пасаж Андріолього (Рутовського 12). 2866 1-13

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна як нові на ріжні ціни, гарантовані продає найдешевше та міняє, купує Ганак, Львів, Пілсудського 21. І. п. 2348 11-0

„УБРАНЬОЗМІЯН" заміняє старе мужеську гардеробу на бельові матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 2851 3-3

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, **НАСІДІВКИ**, великий вибір, **ЗАЯЦЬ**. Осолінських чотирнацять. 2867 1-10

СИТКА до пудерничок, розпилячі, направляє пренсійно Центральна Дрогерія, Львів, Легіонів 43, напроти Великого Театру. 2158 26-0

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ
д-р Ірина Сімович
ординує в недугах шкірних і венеричних та лікар. косметики.
При вул. Городецькій 53 а, II. пов.
щодня крім неділь і свят від 3—5 попол.
Тел. 274-36. 9—10

ОГОЛОШЕННЯ

Найдешевші меблі в українській кооперативі АРХО
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

ЕКО
це добрі батерії українського виробу
ЕКО, Львів, Потоцького 58.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ виконує першорядно всякого роду МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ ТА ФУТРА
Ціни найдешевші.
Володимир Гаврисьо
2790 Львів, Сикстуська 43 Ц. 4-10

НАЙКРАЩІ МЕБЛЕВІ ВИРОБИ тільки в єдиній українській робітні поручає по найдешевших цінах
А. Ільків
Львів, Леонтовича 4 (Товіцького 12)

Всякі таніцерські роботи
виконує солідно і дешево
Арт. таніцерсько-декоративна робітня
П. БОЧИЛЮК і І. ОГОРОДНИК
Львів, Сикстуська 48, тел. 113-39.
На складі таніцерські меблі.

Тапчани, меблеві матеріяли тапети, диванні і т. п.
Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях таніцерських і столяр
Т. Кисяк і сини
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.
1784 Тел. 240-09 і 219-85 30-6

Приписові почтові друки і книжки до вчитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції **висилаємо за післяплатою.**

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 картон) зол. 2.50
оправлена (200 картон) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 274 (15.075). Львів, пятниця 9. грудня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: Ц. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з виносом) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Ще цього місяця почне працювати радіовисильня в Хусті.

ТИМЧАСОВА РАДІОВИСИЛЬНЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

„А-Зет" ч. 287 з 6. ц. м. повідомляє, що в Хусті перебував довший час інж. Свобода з Праги, технічний управитель „Радіожурналу". **Його вислали з централі на те, щоб подбав про найшвидше наладнання радіових передач із Хусту, щоб їх можна було почути на детекторові апарати бодай на віддаль 100 км.**

Відповідне місце на радіове студіо знайшли в будинку Краєвого Суду і Хуст почне ще цього місяця висилати свої радіоавдиції.

Державні українські чинники присвячують справі пропаганди постійно велику увагу. Правда, спершу будуть ріжні перешкоди, зокрема технічного характеру, тому, що Хуст не був приготований на те, що стане столицею. Після заведення технічних уліпшень уведуть теж чеські інформаційні реляції про Карп. Україну для Чехії, щоб звернути увагу чеського громадянства на великі туристичні можливости Карпатської України.

На Карпатській Україні нема безробітних.

На Карпатській Україні нема безробітних, бо ріжні роботи при направі й будові доріг та нових будинків дають працю всім охочим до праці рукам. Про це найкраще свідчить звідомлення окружного уряду в Рахові, яке подає, що в листопаді ц. р. зареєструвалося в тому уряді всього 6 безробітних. Цього місяця безробітних там зовсім нема.

Ще справа третього члена Карпато-Українського Уряду.

Чеська преса подає вістку, що на черговім засіданні центрального празького уряду у присутності представників Словаччини й Карпатської України між іншими питаннями вирішать теж справу третього члена карпато-українського уряду. Імовірно той третій міністр не буде з політичних кол.

Мадяри викинули з Ужгороду сиротинець СС. Служебниць.

На приказ мадярської влади сирітський захист СС. Служебниць, що містився в домі премієра о. д-ра А. Волошина в Ужгороді при вул. Ракочія, викинули мадяри з міста. Застрашених сиріт вигнали за демаркаційну лінію, де ними заопікувалася карпатоукраїнська влада. Захист примістили покищо в Невицькім. Мадяри, що досі ніколи не збудували якогонебудь захисту на Закарпатті, викинули й той захист, що його побудував своїм коштом київшній премієр о. д-р А. Волошин.

Україна головною темою париських нарад.

„Левр" із 5. п. м., значить напередодні підписання французько-німецької декларації, подав на підставі власних інформацій, що головною темою нарад між міністрами Бонне й Рібентропом будуть середземноморські справи та проблема України.

—o—

Арештування трьох совітських ґенералів у Києві.

З Москви надійшли вістки — пише польська преса, — що шеф Ґ. П. У. Успенський у Києві видав наказ арештувати трьох ґенералів совітської армії на Україні, а саме: ген. Тарасінського, ген. Тасанка і ген. Михайлова. Крім того арештовано в Києві 40 совітських старшин за приналежність до організації визволення України і за контакт з урядом Карпатської України в Хусті. Ґ. П. У. — пише польська преса — арештувало теж кілька куріерів. Ґен. Тимошенка, шефа київського гарнізону візвали до Москви у звязку зі згаданими арештуваннями. Москва вислала три полки зі Сов. України на Кавказ. Ґ. П. У. викрило змову на життя премієра уряду Сов. України Корніча. В помешканні ґен. Михайлова Ґ. П. У. мало знайти 150 тисяч долярів, що він дістав від одної з держав західньої Европи. При ревізії найдено теж кореспонденцію з цією самою державою. З цієї причини совітський уряд склав протест на руки представника згаданої держави.

СТАЛІН БОЇТЬСЯ ІХАТИ НА ДАЛЕКИЙ СХІД.

Французька преса пише, що нова начальна команда совітської армії на Далекому Сході вислала до Сталіна телеґраму з проханням приїхати на Далекий Схід на інспекцію фортифікацій і зокрема зміцненої портової бази у Владивостоці. Одначе Сталін боїться виїздити з Москви і тому запрошення не приняв. У Москві кружляють поголоски, що на інспекцію на Далекому Сході виїде марш. Ворошилов.

—o—

Традиційні Андріївські Вечерниці
Філії Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молодю
НЕДІЛЯ
11. XII. 1938. — Год. 21.
Салі Бесіди. Виключно за запрошеннями.

Шум довкола вимоги автономії.

Львів, 8. грудня 1938.

Коли після травневої декларації УНДО счинився у польській пресі великий шум з приводу автономістичної вимоги українців, немов це якесь „новум", за прикладом чужини придумане українцями на шкоду державі та пакість польському народові, ми звернули відразу увагу палким польським полемістам, що 1) ніхто у XX. ст. автономістичним гаслом не видумав Америки, 2) ані українці не чекали на ніякий приклад, щоб довідатись, що таке автономія (див. передо ва ст. „Як то українці наслідують Генляйна..." „Діло" з 14. V. ц. р. ч. 103). Заповідь УПР, що вона внесе у цій каденції сойму конкретний проект територіяльної автономії для земель з українським населенням у Польщі, розпутав нову бурю обурених окликів і протестів. Немов із рогу обильности сипляться вже резолюції ріжних польських організацій, які „не допустять" і т. д., а статтей із польської преси на цю тему, таких, які витримані у відомому ікацовому тоні, ми вже навіть не реферуємо.

Є в цілій цій справі ріжні моменти. Найважніші з них такі: 1) польські політики й журналісти, а з ними все широке польське громадянство — не знають, забули або знати (пригадати собі) не хочуть, що поруч із уніфікацією та централізацією державного устрою Польщі — справа автономії для земель з українським населенням товчеться майже безперервно чи ж від першого дня приключення Галичини до польської держави, 2) автономічний устрій частини державних земель не тільки не має нічого спільного з протидержавністю, у сенсі державного права, це не тільки не є тотожне поняття з відосередковими тенденціями у змисли відірвання території від держави, але спеціяльно на цьому українському відтинку довгий час і самі поляки і українці вбачали в автономістичній платформі саме найбільшу українську примирість супроти польської держави, саме зречення з засади негативізму супроти держави; 3) коли в минулих роках, у тих конкретних випадках тодішнього актуалізування справи автономії для українців у Польщі, польська прилюдна опінія ставилася розмірно пристойно, хоч і — очевидно — по суті негативно, та радше легковажила собі ті виступи, але ніяк не обвинувачувала українців у протидержавництві, аґентурному послухові чужинецьким підшептам і т. п., а нині до тієї самої справи відходять зовсім інакше, то цьому не є винуваті українці, які чейже в цьому пункті своєї тактики не загострили. Причини цього нервового теперішнього підходу польських послів і редакторів треба шукати в атмосфері, яку серед польського громадянства витворили останні міжнародні події та у факті, що польсько-українські взаємини находяться у стані, який не задовольняє не тільки українців, але і численних поляків.

Сьогодні обмежимось тільки до ближчого розгляду першої вищезгаданої точки, а саме, до пригадки тих конкретних найважніших виступів з автономістичною концепцією, які попередили останній виступ з парляментарної арени. Одно-

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО вл.

часно, знаючи надзвичайну польську вразливість, якщо не перечуленість на пункті т. зв. інґеренції закордону, будемо казати тільки про виступи українські й польські, а з закордонних згадаємо лише два ноторійно відомі і найповажніші факти, які безпосередньо відбились на становищі українських краєвих чинників, і то саме у примиреному напрямку.

Отож підкреслюємо, що перший з автономістичною концепцією виступив сам польський уряд і то ще у 1921 році, коли в тісному порозумінні з польським міністерством закордонних справ та з його доручення приїздив до Львова п. Ст. Лось, як посередник до тодішнього галицько-українського закордонного центру, віденської Диктатури д-ра Евгена Петрушевича, пропонуючи цьому останньому розпочати безпосередні розмови про автономію для Східної Галичини у рямцях признаної польської державности. (Ревеляцій про справу, оголошених п. Лосем у „Ділі" ніхто не здементував). Черговий акт був теж виключно польський: закон про воєвідську автономію з 26. IX. 1922 року: хоч автономічну територію обмежено у тому законі лише до терену трьох воєвідств і хоч компетенції та прерогативи автономічних установ були там дуже куці, проте той закон стверджував саму засаду територіяльної автономії для земель з українським населенням у Польщі. Хоч волинсько-українські посли у першому виборному соймі були проти такого формулювання автономії, проте посол С. Підгірський у ґенеральній дебаті 23. І. 1923. р. фактично станув на автономістичній концепції. Пригадуємо, що на первісну тактику тодішньої УПР вплинули розмови пок. посла Антона Васильчука з премієром ґен. В. Сікорським. Як відомо, закон з 26. вересня 1923. р. став головною підставою для рішення Ради Амбасадорів з 15. березня 1923. з відомою автономістичною клявзулею, під якою є також підпис тодішнього польського посла у Парижі — п. Мавриція Замойського. Щойно після того Народній Зїзд трудової партії 21. травня 1923. року прийняв відому автономістичну резолюцію, яку ввесь політичний світ — польський, український та міжнародній — слушно окреслив як зворот українців в сторону замирення з Польщею, як державою, та поляками, як народом. Відомо, що тодішні настрої засадничого негативізму були серед українського громадянства ще такі сильні, що та резолюція, не найшовши підтримки з польського боку у зміні національної політики, стала джерелом внутрішньо-українського хаосу, який тривав аж до створення УНДО літом 1925. року.

Черговим виступом у справі автономії для українців був знову виступ польський, українцями не інспірований. Це був внесок ППС у формі законопроекту, зголошений у польському соймі 20. І. 1925 року. Тодішні відносини у соймі були такі, що той внесок взагалі не пройшов під обради навіть на комісії і спочив — після закінчення каденції — в архівах. Звідти ППС видобула його і в незміненому вигляді зголосила вдруге 13. XI. 1931 р. В адміністраційній комісії сойму він був дебатований 28. X. 1931 і від українців забірав тоді слово посол д-р Степан Баран, заявившись до нього позитивно в засаді та з застереженнями щодо мерітум у подробицях. 6. XI. 1931 той проект — як внесок меншости — був на пленумі сойму і широку промову виголосив тоді пок. пос. д-р Ярослав Олесницький, подаючи м. і. загальну історію автономістичних змагань національних меншин, зокрема українців у Польщі. Внесок, очевидно, провалився в цілости (українці його боронили та за ним голосували), але характеристично, що його підписали були і зголосили саме навіть не українці, лише долянки та частина інших національних меншин. Вже не безпосередньо до справи автономії, але посередньо при справі дискусії над ревізією конституції — промовляв від українців пос. д-р І. Бажкевич, підкреслюючи, що українці ставляться позитивно до засади зміни конституції, розуміючи її в той спосіб, щоб державний устрій децентралізувати, пристосовуючи його до територіяльно-етнічної структури держави; це було кількакратно у 1929. р. на конституційній комісії сойму.

У вересні 1932 року група англійських послів і політиків з усіх трьох англійських партій внесла до Ліги Націй петицію у справі автономії для Галичини. Тому, що тоді польські чинники виступили з аргументом, що чейже самі українці є проти автономії, голова УПР д-р Дмитро Левицький у своїй промові 3. XI. 1932 виступив проти такої інтерпретації українського становища та вимагав, щоб саме реалізувати постулят автономії, застереженій в міжнародніх актах (рішення Ради Амбасадорів). Широко цій справі присвятив увагу д-р Дмитро Левицький у своїй промові 5. II. 1935, навязуючи справу територіяльної автономії для земель з українським населенням у Польщі до широкої концепції польсько-української співпраці у вирішуванні обличчя Сходу Европи. Після того, як настав т. зв. нормалізаційний період — проблеми автономії УНДО й УПР первісно не підносили, склавши на руки уряду кільканадцять меморіялів у різних конкретних справах, які повинні бути негайно поладнані. А всеж, голова УПР пос. В. Мудрий у своїх попередніх промовах згадував про вимогу автономії, а виразно поставила цю справу згадана на вступі декларація УНДО з 7. травня цього року. Тільки мимоходом зазначуємо, що заповідь внести проект територіяльної автономії зовсім не поширює формули з отієї травневої декларації, але тільки практично конкретизує її, при чому концепція „правної особовости" є навіть ширша від концепції автономії.

І за ввесь той час у польській публіцистиці було безліч голосів, які не тільки не вбачали в автономістичній вимозі ніякого протидержавного моменту, але навпаки — в автономії бачили єдину і найкращу розвязку поль.-української проблеми у Польщі. Пригадаймо публікації та прилюдні відчити (м. і. у Львові) пок. Голувка, Леона Василевського і цілого ряду інших поляків, які свого часу займали високі та найбільш відповідальні становища у польській державній ерархії. І ніхто їх за оборону автономістичної концепції не проявав зрадниками ані не посуджував, що діють за підшептом чужинецьких чинників!

І тому нинішній підхід і тон, що його приймає напр. львівський „Дзенник Польскі" (ч. з 8-го ц. м., передова стаття „Автономічна заява"), який каже лише про „нефортунних наслідувачів чужих взорів" та про „демонстрації, що колідують з примітивною льояльністю супроти держави", — такий підхід можемо назвати тільки вицвітом психози тих польських кол, які не розуміють ані проблеми державного устрою, ані національної проблеми, та які на всі справи дивляться тільки крізь призму своїх доктрин, своїх старих політичних рецепт та закорінених у їх психіці настроїв, і раніш нестійних, а нині вже зовсім політично анахронічних.

ік.

КІР
ЛЬВІВ, Усійського 6. Тел. 280-89.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ

Труднощі румунського уряду.

Дивні події розвертаються на землях нашої сусідки Румунії, а ще фантастичніші чутки про положення у Румунії кружляють за кордоном.

Зачалося з того, що румунська поліція подала до прилюдного відома справді загадочний факт: вона призналася, що без суду застрілила оноді дванацятьох румунських активістів з т. зв. „Залізної Гвардії", між ними й самого її вождя, любимця студіюючої молоді, Кодреану. Щоб виправдати рідкий навіть у кримінальних хроніках учинок, поліційний комунікат подав як причину застрілу, що арештовані пробували втекти в часі транспорту у близький ліс та що не було іншого засобу їм у цьому перешкодити, як тільки револьверова куля. Поліційний комунікат у тій редакції поділав дуже глибоко на румунське громадянство. Але не перевелися ще дискусії і суперечки довкола вбивства дванацятьох „залізних ґвардійців" і суспільність не мала просто ще часу заняти становища до цієї події, як поліційне пресове бюро вийшло перед громадянство з новим комунікатом, що змістом є наче копією кодреанівської події. При спробі втечі — серед особливих обставин — каже поліційний комунікат — застрілено дальших трьох членів „Залізної Ґвардії", членів, яким закидували терористичні акти проти членів урядової партії у Клявзенбурзі. Цим разом проурядова румунська преса уважала за потрібне дати своїй схвильованій суспільности ширше оправдання трагічної події. Розстріл відбувся серед незвичайних обставин: у пітьмі ночі й під осло-ною грубої мряки якісь озброєні терористи, випавши несподівано з ліса, намагалися звільнити вязнів, транспортованих до місця їхнього переслухання. Жандармерія мусіла відбивати наступ терористів, а що серед непроглядних відносин темної ночі не була певна за вислід стріляннии, прийшла до переконання, що тільки негайна смерть транспортованих заговірників уможливить їй свободу боєвої акції. За ціну смерти залізногвардійців — як кажуть.. офіціяльно — урятував своє життя персонал конвою.

Про опозиційні, а то просто якісь підпольні рухи в Румунії, за виїмком явної акції „Залізної Гвардії", небагато у світі відомо. Жидівський букарештенський часопис „Ль Момент" розписується, нібито по селах, лісах та горах Семигороду й Буковини та по очеретах Добруджі просмикуються агітатори „Залізної Ґвардії", що довозять летючки та бомби до центральної Румунії. 18.000 таких емісарів притримали вже на гарячому й замкнули по вязницях та концентраційних таборах, та все ще накривають нові клітини змовників і знаходять їх там, де цього найменше можнаб сподіватися. Для положення характеристичне, що основний континґент дає заговірникам інтелігентна студіююча молодь. Як усі ті події ділають на настрої широких громадянських кол Румунії, в даним випадку на селянські румунські маси — нічого не відомо. Що ті селянські настрої все таки не дуже ворожі урядові митрополита Христі Мирона, видно з того, що уряд опановує всі труднощі.

РАЇЛЯНИ жіночі від зол. 50·— ПЛАЩІ жіночі від зол. 60·—
ШАПІРА поручає ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

Для пояснення треба сказати, що „Залізна Ґвардія" — це румунська націоналістична організація, що змагає до перебудови румунського королівства по ідеольоґічним зразкам фашизму й націонал-соціялізму. Вона настроена антисемітськи і зорганізована по зразкам німецького „Шуц-Штафель". Від хвилини упадку уряду проф. Йорґи, що уявляв себе румунським Гітлером, „Залізну Гвардію" заборонили і її опірних членів арештували. Між арештованими найшовся також голова „Залізної Гвардії" Кодреану, якого саме досягла скора й несподівана смерть у часі транспорту.

В таких обставинах неперебірчивої боротьби румунських партій за владу виринають і в самій Румунії і за кордоном ріжні чутки. Вони напевно перескравлені. Але кажуть: у Добруджі діє болгарська партизантка, семигородські мадяри кличуть за територіяльну автономію, в Басарабії аґенти большевизму майже щодня попадають у руки поліції, українське населення Буковини мусить переносити шикани румунського шовінізму; німецькі шеклєри теж дуже невдоволені. Від династичної мудрости короля Карла II. залежатиме дальша доля Румунії. Його закордонні подорожі можуть приєднати Румунії приятелів та союзників, але тільки тоді, коли внутрішні румунські відносини, побудовані на правді та справедливости для всіх, дадуть забезпеку тривкости. Опанувати розгардіяш краще розумними реформами, як револьверовою кулею серед темної ночі.

—o—

ЩО ДІЄТЬСЯ В УЖГОРОДІ?

РЕПОРТАЖ З Б. СТОЛИЦІ ЗАКАРПАТТЯ.

В закарпатській пресі поміщено такий репортаж з Ужгороду:

Ужгород тепер тихий. Провінціональне собі містечко. Вночі по вулицях ще вигойкують пяні парубки, що повертаються з винниць від Шпска, Яцика, Сулинчака й Ланди, якісь протичеські та протиукраїнські гасла, але цими викриками вже ніхто не захоплюється. У всьому місті помітне неабияке пригноблення. Жидіські родини, що з такою радістю очікували приходу мадярів, сидять у домах і думають про вимандрування до чужих країв.

Що нового?

Це питання таксамо, як і перед евакуацією, по вулицях Ужгороду чути дуже часто: „Що нового?" Під цим запитом розуміють, кого вночі арештували, кого не приняли до служби з „наших" не-наших, кого приняли з заслужених мадярів на якусь посаду, або кого вночі вирядили на Карпатську Україну чи на Словаччину.

Доля директора поліції Калиняка й д-ра Марка.

Нема сумніву, що в історії не бувало ще, щоб шеф безпеки якогось міста, коли воно пане, перейшов до ворога. Та це сталося в Ужгороді. Кожний ужгородський мешканець знає цього деґенерата зі Словаччини, який 20 літ був улюбленим поліційним урядовцем розсипалівського режіму, цензором українських промов на публичних зборах та українських ґазет. Був безпощадний. Видавався русским, але в душі був запеклим мадяром. Тому так ненавидів українські часописи, український рух! Отже коли Бродій іменував його директором ужгородської поліції, знав, кого іменує на такий важливий пост. Калиняк не зрадив! Залишився вірний ідеалам. Перейшов до мадярів у надії, що зробить у них карієру. Та мадяри не дуже мають велике довіря до зрадників. Вони знають, що Калиняк, зрадивши державу, яка його кормила десятками літ, зрадить і Мадярщину. Тому його просто викопнули з уряду.

А що є з д-ром Андрієм Марком? В останньому часі дуже запивається. Часто пересиджує у винниці Сулинчака і пе. Пе з жалю. Є він безперечно талановитим правником, адміністраційним урядовцем і фінансовим фахівцем. Саме, знаючи про свої здібности, надіявся, що мадярський уряд дасть йому посаду. Довідуємося, що він хотів перейти на Карп. Украіну, але його жінка, запекла мадярка, стримала його. Тепер плаче він і його жінка. Залишилися без хліба, без грошей, без пенсії. (Д-р А. Марко відомий також як спортовий діяч і має знайомих в Галичині, куди приїздив з дружиною С. К. Русь на змагання з Україною. — Ред.).

Жидів викидають з посад.

Жиди, виховані в мадярській культурі, ввесь час надавали Ужгородові мадярський характер і багато з них з радістю чекало моменту, коли повернуться мадяри. Тепер мадярська влада так віддячується цим жидам, що всіх жидів викидає з державної та публичної служби. Наприклад у міському уряді (магістрат) в Ужгороді викинули всіх жидів, навіть Елека Ваймана, який був членом мадярської опозиційної партії. Жидівські торговці, які свою екзистенцію досі будували на державних службовцях, коахують.

Мадярська преса.

В Ужгороді виходять дві мадярські ґазети: „Карпаті Мадяр Гірлап" і відомий „Уй Кезлень". Просто смішно виглядає, що „Уй Кезлень", ця Розсипалом і Годжою удержувана колись ґазета, є більш шовіністична, ніж „Карпаті Мадяр Гірлап". В останньому числі „Уй Кезлень", який залишився вірний своїм протиукраїнським традиціям, погано цькує проти сестер Василіянок в Ужгороді, які відмовилися впустити до своєї домівки якийсь комітет мадярських жінок...

Радість з назви „Підкарпатська Русь".

Усі власники радіоапаратів з напруженим зацікавленням слідкують за закордонними вістками. Тому й редактор „Уй Кезленю" довідався з Праги, що парлямент не змінив назви Підкарпаття та що до рішення майбутнього сойму залишається стара назва: „Підкарпатська Русь". „Уй Кезлень" додає, що це можна завдячити акції бродіївців і фенциківців, які залишилися на Підкарпатській Україні. (!).

Доріжня. — Демонстрації.

В Ужгороді все подорожіло. Хліб, молоко, солонина, мясо та вже найбільше подорожіли промислові вироби. Вбрання, що досі коштувало 400 корон, сьогодні коштує 800 корон. Черевики в Баті, які досі коштували 59 корон, сьогодні коштують 160 корон і т. д. У найбільшій мірі виявлюється брак палива, тобто дров. Люди просто мерзнуть. Влада, щоб цьому зарадити, почала реквізицію дров у тих, які мають його більше і потім розділює їх між тими, що мерзнуть...

Усі знають, що в чехословацькій республиці соціяльне забезпечення населення стояло добре. Держава та громади старалися про забезпечення безробітних та їхньої сімї. Особливо перед Різдвом місто Ужгород розділювало дрова й харчі та молоко між бідне населення. Цього Мадярщина не знає. Тому й дійшло вже до демонстрацій перед ужгородським міським домом, де безробітні кричали: „Хліба і праці!", „Назад українців!"

Ось сьогоднішній Ужгород!

—o—

НОВИЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБОР ДЛЯ ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ В СССР.

У пралісах архангельського району повстав новий концентраційний табор для інтеліґенції, яка мусить працювати при вирубуванні лісів. Умовини цієї праці дуже важкі. Праця відбувається і в день і в ночі. В таборі панує велитенська смертність. (АТЕ).

—o—

ТАЙНА РАДІОВИСИЛЬНЯ У БІЛГОРОДІ.

Поліція викрила у Білгороді тайну радіостацію, що вела опозиційну пропаґанду. Власник помешкання, в якому була приміщена радіостація, маляр Шкодляр, утік.

ДЖЕРОМ К. ДЖЕРОМ. 3

ГОДИННИКИ.

Але що варт наш страх, наше тяжке передчуття, коли наша уявлена, збудована в хмарах палата здається іншим такою чарівною прекрасною, веселковою! Працьовники на полях і низинах дивляться на нас знизу вгору і нам заздрять. Коли вони переконані, що нам варто заздрити, так якже нам не бути задоволеними? Адже нас учили жити для інших, а не для себе і ми ретельно та сумлінно йдемо за тою наукою.

О, ми дуже віддані й льояльні у своїй вірности цьому новоспеченому володареві, дитині князя Обману та княжни Претенсії. Світ ще не має другого деспота, який вполював би таку безоглядну відданість! Ні один земний володар ще не мав такого просторого царства.

Людина вже зі своєї вдачі мусить щось обожувати, перед чимсь схилятися. Вона оглядається навколо і що довкола її зору видається їй найбільшим і найгарнішим, перед тим вона падає ниць. Чи для того хто побачив світ у нашому столітті, може бути на цьому світі щось шляхетніше від постаті Брехні в крадіному одязі, розумної, меткої, бездушної, безсоромної? Чиж не це оформлений ідеал його душі? І він падає ниць і цілує її сухорляві ноги та заприсягається їй у вірности до самої смерти.

Хай живе наш володар Брехня, Король Омани — найдосконаліший вождь для таких боєвиків життя, як ми! Та тільки цю оману — творення уяви — справді треба „підтримувати". І то навіть дуже старанно. Адже білий божок не має ні мязів ні кісток. Бо коли ми заберемо геть від нього руки, він упаде, обернеться в купу старого шмаття, яке підхопить сердитий вітер і понесе за собою. А ми лишимося сиротами. Отже витрачаймо наше життя підтримуючи його. І службі йому, звеличуючи його, надуваючи його повітрям і більше нічим — аж поки він не лусне, а разом з ним і ми.

Бо всякий міхур колись таки лусне, особливо, коли він уже аж надто надутий. Але, поки він над нами панує і світ чим дальше, тим більше все перебільшує, стає світом брехні та обману. І той, що найдосконаліше над усіх бреше та вдає з себе, той більший над усіх.

На світі точнісенько, як на ярмарку: кожний стоїть перед своєю яткою, бє в бубон, показуючи на яскраво розмальовані картинки, і заохочує глядачів:

— Гей, шановне панство, заходьте до нас, купуйте мило, і ви ніколи не будете видаватися старими, чи бідними, чи нещасливими. І волосся у вас виросте на лисині, і навіть там, де ніколи не росло. Наше мило єдине справжнє! Бережіться підробок".

— Купуйте мою мікстуру ви всі, в кого голова болить, чи живіт, чи ноги, хто має зломані руки чи розбиті серця, чи хто має сварливу тещу! Пийте щоденно по пляшечці і все як з водою минеться.

— Заходьте до моєї церкви всі ви, що бажаєте по смерти дістатися до неба, передплачуйте мою щотижневу копійкову ґазетку і благаю вас, не слухайте мого брата, он там, насупроти. Мій шлях — єдиний шлях до спасення.

— О, голосуйте на мене, мої шляхетні інтеліґентні виборці! Допоможіть нашій партії дістатися до влади, світ обернеться і не буде на ньому місця ані скорботам ані ґріху. Для кожного вільного, незалежного виборця ми виготовили цілковито нову Утопію, спеціяльно для нього, пристосовану до його ідей і просторе надзвичайно неприємне чистилище, до якого він може післати всіх йому немилих. Не проґавте цієї нагоди!

— О, зверніть увагу на мою фільософію! Вона — найкраща, найглибша! О, прислухайтеся до моїх пісень, вони найсолодші на цілому світі! О, купуйте мої картини, ось де правдиве мистецтво, а решта ціла — нідочого! О, читайте мої книжки — вони найрозумніші, найцікавіші!

— Я — найліпший на світі сировар. Я — найталановитший вождь. Я — найрозумніший державний діяч. Я — найбільший, найвидатніший поет. Я — найметкіший штукар. Я — найліпший редактор. Я — найбільший патріот. Ми — перша нація у світі. Ми — єдиний гарний нарід. Лише наша релігія єдина правдива.

На Бога! Як ми всі кричимо, бемо у бубон і вихвалюємо свій крам! І ніхто ані єдиному нашому слову не йме віри й люди питають один одного: Якби то нам довідатися, хто саме з цих голосистих хвальків справді найрозумніший над усіх і найбільший?

І відповідають один одному: Ні одного тут нема ні розумного, ні великого. Розумні й великі люди не тут — їм не личить бути серед цього збориша шахраїв і крикунів. Люди, яких ви тут бачите, ніщо інше, як півні-хвальки. Хто з них над усіх голосніше й довше кричить, той певно більший і ліпший від усіх. Це єдине мірило їхньої вартости.

Щож нам лишається, як не кричати півнями? Адже хто з нас, з усіх голосніше і довший час кричить, себе вихваляючи на цій гнойовій купі, яку ми називаємо світом, то й вище та краще над усіх.

Проте я відхилився від теми. Я хотів оповісти вам про наші годинники.

Набути один годинник було мрією моєї дружини. Ми обідали в Боґльсів, а Боґльс щойно купив годинник, за його виразом „виудив" в Ессексі. Це в Боґльса звичайна манера висловлюватися. Він може стати перед стародавнім деревляним різбленим ліжком, що важить до трьох тон і сказати: „Так, непогана дрібничка. Я її знайшов у Голяндії". Начебто він її знайшов на дорозі і непомітно підніс так, щоб ніхто не бачив і засунув до парасолі.

Боґльс цілий час торочив нам про цей годинник. Це був славний, стародавній годинник, з тих годинників, що називають „прадідівськими". На стіп вісім завившки, в різбленому з дубового дерева футлярі. Голосне, басове урочисте чикання цього годинника було приємним супроводом до пообідної балачки, надавало кімнаті особливий затишок і вартість.

(Докінчення буде).

Збірка на „зрутенізованих" поляків.

„ІКЦ" РЕКЛЯМУЄ УСПІХИ „ЗВЯЗКУ ШЛЯХТИ ЗАГРОДОВЕЙ".

„ІКЦ" (ч. 339 з 8-го грудня ц. р.) пише: „Останні роки змінили виразно картину Східної Малопольщі. В багатьох селах, що їх вважали чисто руськими, кипить сьогодні польське життя. Між низькими хатами виріс освітний „Дом Польскі", станув косцюлок або каплиця, і місцеві поляки набрали духа і почули, що хоча вони в селі нераз у меншині, то з огляду на приналежність до великого польського народу, вони господарі. З радощами глядимо, як росте число поляків на Червенській Землі, як польська кров відзивається „в зрущоних потомках дзельних синув Польскі."

Все те заслуга — пише „ІКЦ" — „Звйонзку Шляхти Загродовей", що реалізує послідовно свою програму, якої метою є: „відзискати для Польщі півтораміліонову масу зрутенізованих поляків та угрунтувати польщину південно-східних земель."

Тому, що для осягнення тієї мети треба великанських грошевих засобів, „ІКЦ" відкриває на своїх сторінках збірку на цілі „Звйонзку Шляхти Загродовей".

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині.

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК купите в єдиній українській крамниці годинників і біжутерії
Романа Тарновецького
Львів, Пілсудського 11 А.
583 1-3

Припинили діяльність двох читалень „Просвіти".

Повітове староство в Городку рішенням з 29. листопада ц. р. до ч. ПОЛ. 15/292/38 припинило діяльність читальні „Просвіти" в Керниці пов. Городок. У мотивах свого рішення староство подало, що в нелегально уладженім дня 13. жовтня ц. р. демонстраційнім вічу у Керниці перед домівкою читальні „Просвіти" і в поході селом, підчас якого виголошено промови протидержавного змісту, демонстраційні оклики і віддано стріл у напрямі поліції — численну участь взяли члени читальні „Просвіти", які творили 99% всіх учасників. З того виходить, що діяльність цього товариства чи пак його членів загрожує безпеці, публ. ладові та йде в розріз з постановами закону. Одночасно староство назначило куратором Тадея Юстіяна, волосного секретаря з Любіня Великого, доручуючи йому поладнувати „пекучі" справи читальні, зокрема маєткові.

Далі повітове староство в Городку рішенням з 19. листопада ц. р. до ч. ПОЛ. 15/299/38. припинило діяльність читальні „Просвіти" в Зушицях пов. Городок. Своє рішення староство мотивує тим, що підчас забави в домівці читальні „Просвіти" дня 16. жовтня ц. р. голова читальні Іван Воробій та пять інших членів читальні напали і важко побили та зранили ножами двох „стшельців", а саме: Карла і Франца Тшасковських. Крім того підчас ревізії поліція знайшла в бібліотеці читальні „Просвіти" в Зушицях багато книжок з демонстраційними написами і сконфісковані брошури.

І читальні „Просвіти" в Зушицях визначило староство куратора в особі Маріяна Подворського з Білогорщі, щоб поладнував „пекучі" справи тісно звязані з маєтковими справами.

Проти обох цих рішень староства Виділи внесли відклики до воєвідства.

Молодь на допомогу селянинові.

Дня 31. 1. 1933 в селах Німеччини брало 283.500 осіб допомогу для безробітних; 31. 3. 1937 таких осіб було 27.700, а пять місяців пізніше, 31. 8. 1937 мало допомогу тільки 4.700 селян, майже самих калік та старців.

У роках 1936-37 бюра посередництва праці зажадали до робіт на селі 998.068 осіб, але змогли помогти селові тільки 566.162 робочими силами.

Крім ріжних заходів, щоб основно допомогти селові постійною робочою силою, в найновіших днях придумано в Німеччині новий, черговий плян, який основується на тому, що провід „гітлерових юнаків" (Гітлерюгенд) висилатиме на села цілі свої формації до роботи. Формації цієї молоді, що їм дадуть уже в пункті вимаршу все потрібне рільниче знаряддя, мають безкорисно працювати на полі, в городі чи лісі поруч селянина так довго, поки не примаширує на зміну нова формація; але ця „Добровільна Служба Гітлерових Юнаків на селі" не може тревати коротше як пів року.

Для дітей міщухів, особливо-ж богатіїв, служба селові — це велика суспільно-виховна школа.

Значіння каналу Дунай—Одра.

Професор Берґер, спеціяліст з ділянки будівництва континентальних канальних сполук, заявив у відчиті, що значіння пляновaного каналу Одра—Дунай полягає в тому, що водна артерія цього каналу зробить балтійське місто **Штеттін** портовим містом не тільки Відня, але й безпосереднім експонентом чорноморської области. Канал з Відня до Штеттіну матиме 1.000 кільометрів. Віддаль з Відня до Чорного Моря вниз по Дунаю рахують на 2.000 кільометрів. Кораблі, що випливатимуть з чорноморських портів до Відня і звідси каналом до Штеттіну, могтимуть безперервно, без перевантажування і безпосередньо перевозити усякий тонаж з південно-східної Европи на північний захід, до того перевозити дешевше та певніше, ніж залізни цею. Взагалі проф. Берґер звязує дуже великі надії з будівництвом каналу Дунай—Одра в господарських взаєминах чорноморських країн із заходом Европи.

З чужої преси.

„Кінець одної доби".

„Праґер Прессе", півофіційний орґан міністерства закордонних справ у Празі, розглядає в передовій статті з 6. ц. м. п. н. „Кінець одної доби" період по віденському арбітражі у звязку з кордонами держави. Сподівання — пише „Праґер Прессе" — що справа вже ясна для всіх і що можна буде розпочати внутрішню розбудову — не здійснилися.

„Маємо перед очима інтермеццо, виповнене намаганнями знищити віденський присуд щодо кордонів Карпатської України. В Мадярщині започатковано широку політичну кампанію з метою відірвати цілу Карпатську Україну від Чехо-Словаччини і прилучити її до Мадярщини, так, щоб повстав спільний мадярсько-польський кордон.

Ці спроби не вдалися. Не повелися ні в Карпатській Україні ні на арені европейської політичної опінії. В самій Карпатській Україні звесь нарід під проводом своїх українських представників станув проти руйнуючої агітації та зосередив свої зусилля до розбудови автономного уряду, що його конституційні основи покладено в празькому центральному парляменті саме у хвилині, коли згадана пропаганда досягла кульмінаційної точки.

Українське населення східної частини республики навчилося цінити в рямках республики значіння політичної та культурної свободи, нарід за двацять років дозрів культурно та політично і тому не легко тягнути його на сумнівні речі, хоч господарське положення через віденський арбітраж не легке і перед країною, її проводом та центральною владою ставить великі завдання.

Але намагання довкруги Карпатської України не повелися також і на міжнародньому терені. Зацікавлені великодержави поклали їм край: Німеччина тим, що в Будапешті дуже виразно дала зрозуміти, що віденський присуд слід уважати остаточним і що всяку кампанію, яка має довести до повалення цього присуду, треба вважати даремною і шкідливою. Італія заявою свого міністра закордонних справ Чіяно, що говорила тією самою мовою".

—o—

„Хуст по українськи".

АБО НЕВДАТНЕ ПОРІВНЯННЯ „ДЗЄННІКА ПОЛЬСКОГО".

Львівський озонівський „Дзєнник Польскі" (ч. 339 з 9-го грудня ц. р.), що в українській справі безуспішно намагається переліцитувати ендецьке „Слово Народове", подав п. н. „Хуст по українськи" за українською пресою вістку, що дирекція поліції в Хусті дала наказ, щоб до 15-го грудня ц р. усі вивіски в столиці Карпатської України були в українській мові. До тієї замітки „Дзєнник Польскі" додає такий коментар:

„Як видно, то українці на Закарпатській Руси не починають собі надто „толерантно". Всі вивіски в... українській мові! Українська преса в Польщі уважає такий розпорядок правильним та доцільним. Але це їй не перешкоджує постійно впоминатися за написи в українській мові на школах, дорогах, залізничих двірцях і т. д. Відомі також часті нарікання українців (навіть на сторінках преси) на те, що той, чи інший урядовець, перенесений з іншої частини краю, не знаючи мови тутешньої меншини, полагоджує сторони в польській мові.

„Що було би, якби польська влада видала наказ, що на терені Східної Галичини мусять бути всі написи тільки в польській мові? Як кричалиб українці про свою страшну кривду, якби мусіли зникнути всі вивіски „Маслосоюзів", „Центросоюзів", крамниць, з каменичь, з самоходів, з українських установ чи кооператив? Це була би направду „кривда". Але як щось таке роблять українці на Закарпатті — то „що іншого!".

Не вдалося авторові тієї замітки порівняння. Хуст поза напливовим мадярським елементом — чисто українське місто. Коли там були досі чеські і мадярські вивіски, то це доказ, що дотеперішня влада не рахувалася з автохтонним українським населенням, і це остаточно скінчилося тим, що — ужиймо модного вислову — „правда перемогла" й українці добилися повноти прав не тільки в Хусті, але й у цілій Карпатській Україні. Що торкається Східної Галичини, то навіть найбільший ворог українців не може заперечити, що у Східній Галичині істнує українська автохтонна людність та що навіть творить більшість. Колиж навіть відкинути цей факт і прийняти тезу останніх резолюцій Гол. Ради Стронництва Народового про „національно мішаний характер південно-східних воєвідств", то й тоді нема ніякої паралелі з українськими вимогами на Закарпатті та кпинками редакторів „Дзєнніка Польского" щодо відносин у Галичині. Це справді „що іншого".

Як розростається Пряшів.

Після втрати Кошиць Пряшів став головним містом Східної Словаччини. Населення цього спокійного міста зросло в одному місяці з 23.000 на яких 35.000 душ і дальше росте, бо Пряшів розбудовується на головний комунікаційний вузол Східної Словаччини: крізь це місто йде головна сполука з Карпатською Україною, від коли новий кордон перервав залізницю. (Як відомо, комунікація йде автобусами, яких по два курсує кожного дня на лінії Пряшів—Велике Березне—Хуст, довгій на 300 кільометрів. Пошту і товари перевозять вантажні самоходи.) До Пряшева перенесено кошицьку торговельну палату.

З огляду на цей розріст міста сподіються сильного будівельного руху. Урядовий комісар Храппа старається дістати 10-міліоновий кредит на будову урядничих домів. У пляні є теж будова багатьох приватних домів. Знавці рахуються з тим, що Пряшів матиме за рік-два яких 50.000 мешканців.

Цей зріст словацького елементу у Пряшеві означає без сумніву сильне ослаблення тамошнього автохтонного українського населення, яке і тепер було там у меншости. Пряшів, як відомо, є осідком греко-кат. єпископства, там істнують ріжні українські (руські) установи, там працює українська учительська семинарія і приватна гімназія, якою опікуються наші церковні чинники.

Жіноча сторінка.

Вечерниці, балі, танці — все запізно.

Як мама дорослої доньки, мушу нераз бувати на ріжних вечорах. Як членица жіночих організацій та громадянка, нераз беру участь у ріжних т. зв. буфетах. Уже давно звертали мені увагу мої знайомі, що варт булоб порушити прилюдно справу залежну головно від нас, жінок. Це справа ніби-то дрібна, але вона звязана з ріжними нашими звичаями та звичками у часі карнавалу і поза ним — увесь рік.

В 10-ій увечір починають сходитися.

Недавно довелось мені зайти за моєю донькою, що була на забаві влаштованій одним товариством. Ми мусіли разом вертатися до хати, бо мешкаємо досить далеко і я зайшла з донькою в год. 1-ій уночі. Моя донька була дуже невдоволена, що я так „вчасно" забираю її до дому: адже забаву заповіли на год. 10. ввечір і щойно в 11-ій почали її. „Залишилося до 1-ої всього дві години... від 1-ої ледви почало товариство бавитись".

10-а година це так мовити „нормальний" час на початок наших балів і забав і всі вони починаються багато пізніше. У нас панує погляд, що так наказує „добрий тон" і традиція. Багато пань і панів не пробує навіть виходити з хати раніше, щоб „не показатися першими на порожній салі".

За цією нормою йдуть усі, навіть наймолодші. 15-літні і 16-літні теж збираються потанцювати якнайпізніше, хочби на другий день уранці мусіли йти до школи. Вони теж переконані, що так вимагає добрий тон і традиційний звичай.

Усі перетомлені.

Звідки взялася така звичка? Мабуть від давніх „репрезентаційних" балів. У західноєвропоейських краях усе починається тоді, коли заповіджене, якнайточніше. І до білого ранку рідко хто проводить ніч. Потанцюють годину-дві, три і вертаються додому в год. 1-ій. У карнавалі, коли люди хотять вигулятися — танці в Парижі чи Льондоні починаються часто в год. 8-ій—9-ій, а загально поширені є теж т. зв. танцівні чаї, чайні вечорі, чи файф-о-кльоки, що дають гостям нагоду забавитися вже від год. 5-ої ввечір.

У нас, на жаль, люди не вміють почати забави впору з думкою, що впору треба її скінчити. Коли подумаєш, як виглядають поважні дами, що приходять на баль коло півночі, або ті, що мучаться цілу ніч за буфетом — прикро стає. Люди приходять перетомлені після цілоденної праці, нераз годинами висиджують дома вибиваючись із сил, заки прийде пізня година, визначена на баль чи забаву і приходять на салю вже — перетомлені!

Невідповідний настрій.

Забава сповняє тільки тоді свою ціль, коли вона є виявом справжньої фізичної та духової потреби. Яка може бути потреба в людей, що відчувають утому, нудьгу, тратять терпець, не маючи змоги дочекатись гостей і часто думають про завтрішні обовязки, про те, що треба вранці встати? І як виглядають ті господарі забав і балів разом із гістьми? Пожовклі, з пудром, що облізає, спітнілі, з очима спущеними вниз, якби сиділи на тризні або на якомусь нудному засіданні! Не диво, що настрій на наших пізніх балях і забавах зовсім не такий, як повинен бути і часто неодин вернувшись додому каже собі, що поправді стратив цілу ніч і не знає навіщо плентався по салі, або куняв десь у кутку.

Не кажемо вже про гигієнічну сторінку таких наших імпрез. Просиліти до білого ранку в димі та пилюці це значить почувати себе розбитим цілий другий день.

Чого вимагають наші обставини.

У багатьох випадках організацією балів і забав займаємось ми, жінки, і від нас повинноб залежати, щоб те, що в них ненормальне, змінити. Ніхто не назве нормальним явищем забави, що починаються недалеко перед північчю, коли ніякі розумні аргументи не є проти того, щоб їх опівночі вже кінчати. Кілько жінок — голов дому і матерей мусить робити зі себе справжню жертву, щоб сидіти цілу ніч у буфеті, тоді, як вони звикли вчас лягати і вчас уставати до своїх обовязків! Та найважніша річ: кілько наших доньок і синів зовсім непотрібно защіплює в собі препогану звичку проводити бездільно ніч і тратити після бездумчивої забави цілий другий день тільки тому, що забава з танцями (або без) починається як для міліонерів або вітрогонів, що не потребують працювати.

Скажімо навіть, що звичка пізніх нічних забав належить до доброго тону вищого товариства десь там на широкому світі. Чи справді наше бідне економічне життя і наші обставини дозволяють на те, щоб наслідувати великих панів і великі столиці? Чи ми вже так дуже наслідуємо чужу культуру в усіх її прикметах, у тому, що може нам принести користь?

Передумавши добре справу і вислухавши думок теж інших осіб я рішила більше не брати участи в комітеті ні в буфеті на забавах, що починаються щойно тоді, коли людина, яка нормально живе та працює, повинна йти спати.

К.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

а Mag Nr. 1
усуває парші
і хоронить во-
лосся перед
випадом.

ходить до конфліктів, зірваної дружби і довгої ворожнечі! Жінки занадто вражливі шукають у таких найщиріших признаннях наміру образити їх чи причини до заздрости.

Мало в якому краю є такі контрасти в одежі, як у нас. Більшість жінок одягається понад стан, себто все те, що їм залишається з будженту, йде виключно на сукні і на нічо інше, — в усякому разі головно на прикрасу себе фізично, а не духово. Чи багато наших інтелігентних жінок призначає постійно якусь суму на книжки, образи, на студії чужих мов та на інші форми свого духового розвитку?

А кілько знаємо таких, що не хотять двічі показатися в тій самій сукні на двох вечерницях чи балях, хоч усі знаємо, що дома вони не всилі при скромних заробітках звязати кінця з кінцем?

Наймодніші капелюхи, черевики або торбинки часто не відповідають сукні, плащеві, блюзці, що ще залишились з „попереднього сезону". Може це і „останній модель", але ми, мужчини, на цьому не розуміємось, а бачимо звичайними здоровими очима, що щось у цьому ансамблю недоладу, щось вражає.

Вражають нас дорогі черевички вже зранку на заболоченій вулиці, вражають штудерні зачіски в бюрах, всякі „боа" на шиї в літні вечорі, численні дорогі перстені на руках у особи, що нарікає на тяжкі часи, хоч ніде правди діти: вражають і витерті лікті і задріпані фальбани у дам, що сидять на грошах.

На цю тему можнаб написати неодну статтю, а грубезну книжку.

*

До темної спіднички бронзовий у білі паски жакет вільний в пасі і довгий майже до колін, до цього червоний капелюшок, рукавички, торбинка та черевики.

*

Рукавички міняють свій фасон. Є рукавички з одним пальцем, двома пальцями, без пальців, довгі рукавички сильно збирані, рукавички з оздобами на місці нігтів.

„ЛЬОТОС", Львів, Сикстуська 21.

Мужчини і жіноча мода.

(ГОЛОС МУЖЧИНИ.)

Жінкам цікаво знати, що мужчини думають про їх одяг? Хоч і відомо, що багато жінок одягається гарно і по модному головно тому, щоб не залишитися позаду своїх суперниць, мужчини теж (!) звертають увагу на жіночу туалєту, правда — багато менше, ніж жінки гадають.

Мода? Страшенне мало мужчин розуміється на жіночій моді, — ще менше з них дбає про те, щоб жінка (на яку мужчина звернув увагу) йшла за модою. Іти за модою, значить, послухати журналю, кравчині, сліпо наслідувати інших. Не кожний модний модель сукні, капелюха, черевика навіть торбинки підходить усім жінкам. Те, що одну прикрашує, другу опоганює.

Передовсім, мої пані, памятайте про свій вік! Це торкається головно тих, що хотіливб зменшити собі роки... за всяку ціну. Залишіть моду молоденьким і гарненьким дівчатам, яким гарно навіть у мішку — на ногах чи на голові. Не прикривайте своєї голови коробками, кошичками, гніздочками чи всякими африканськими причандалами, що перемінюють вас у манекени та ляльки. Ви це називаєте капелюхами — ми ні.

Не накопичуйте на собі колірів, навіть коли любите модерні образи. Не пробуйте кожною частиною своєї гардероби показати що ви маєте смак. З хвилиною, коли ви вже хочете показати свій смак і то так, щоб бачили його всі — всі побачать, що вам його бракує.

Чим ви більше вражливі на красу, тим менше будете кричати про неї — своєю цілою появою.

Приклад повинні давати жінки з вищою освітою. Як мало — не ображуючи ніодної! — є між вами таких, що взагалі не хотять одягом зазначувати своєї вищости, вийнятковости, оригінальности, інтелігенції.. Адже саме це роблять усі — навіть ті без освіти, сільські дівчата, що дійшли аж до шовкових панчіх і капелюха з „останнього крику моди".

Буває, що рідна жінка обурюється, коли її чоловік зважиться сказати, що вона „звертає на себе увагу" своїм зверхнім виглядом. „Ага! Ти не хочеш, — вона відповідає — щоб я навіть пристойно виглядала!" Нераз треба проявляти справжню цивільну відвагу, щоб показатися в товаристві з жінкою одягненою як папуга. Ніхто з нас не знає, чи з нас інші теж не сміються і саме тому треба довіряти близьким — рідні та приятелям, що щиро звертають нам увагу на якусь невідповідну частину туалєти.

Жінки забувають, що ніякий чужий мужчина не скаже їм правди в очі, коли буде з їх вигляду сміятися поза очі. Чи скажуть їм цю правду інші жінки — їх приятельки та знайомі? Кілько разів від одної щирої завваги доходить до конфліктів, зірваної дружби і довгої ворожнечі! Жінки занадто вражливі шукають у таких найщиріших признаннях наміру образити їх чи причини до заздрости.

Мало в якому краю є такі контрасти в одежі, як у нас. Більшість жінок одягається понад стан, себто все те, що їм залишається з будженту, йде виключно на сукні і на нічо інше, — в усякому разі головно на прикрасу себе фізично, а не духово. Чи багато наших інтелігентних жінок призначає постійно якусь суму на книжки, образи, на студії чужих мов та на інші форми свого духового розвитку?

А кілько знаємо таких, що не хотять двічі показатися в тій самій сукні на двох вечерницях чи балях, хоч усі знаємо, що дома вони не всилі при скромних заробітках звязати кінця з кінцем?

Наймодніші капелюхи, черевики або торбинки часто не відповідають сукні, плащеві, блюзці, що ще залишились з „попереднього сезону". Може це і „останній модель", але ми, мужчини, на цьому не розуміємось, а бачимо звичайними здоровими очима, що щось у цьому ансамблю недоладу, щось вражає.

Вражають нас дорогі черевички вже зранку на заболоченій вулиці, вражають штудерні зачіски в бюрах, всякі „боа" на шиї в літні вечорі, численні дорогі перстені на руках у особи, що нарікає на тяжкі часи, хоч ніде правди діти: вражають і витерті лікті і задріпані фальбани у дам, що сидять на грошах.

На цю тему можнаб написати неодну статтю, а грубезну книжку.

*

До темної спіднички бронзовий у білі паски жакет вільний в пасі і довгий майже до колін, до цього червоний капелюшок, рукавички, торбинка та черевики.

*

Рукавички міняють свій фасон. Є рукавички з одним пальцем, двома пальцями, без пальців, довгі рукавички сильно збирані, рукавички з оздобами на місці нігтів.

З нашої хроніки.

ГОСПОДАРСЬКІ ПОКАЗИ.

Останнього четверга відбувся в клюбі „Нової Хати" показ **зимових страв.** П. Наталка Гаврик-Костецька зачувала в короткому рефераті склад зимової поживи, що ріжниться значно від літньої. Як знаємо, склад білка і мінеральних солей повинен лишитись той сам, що і влїті. Але кальоричка вартість повинна збільшитись огляду на зимно. І тому зимою волімо „тяжчі" страви, багаті в вуглеводани й товщі.

У практичній частині показу перевела п. Костецька ряд таких страв. Передовсім **українські паштетики,** себто налисники, начинювані гречною кашею, приправленою цибулею, огірком, грибками й сиром. Цікавою новиною була також **баранина по нельсонськи.** Це є варена картопля, покраяна й пересипана січеними яйцями й огірком та залита грибковою підливою. Із мясних страв смакували особливо **волові крученики,** начинювані і **нирки** в квасній підливі.

Наприкінці побачили ще присутні **салату з квашеної капусти.** Пів кг. капусти вимішати з січеною цибулею, 3 ложками оливи, дрібкою цукру і помідоровими повидлами до смаку. Приладити 2 год. перед подаванням. Годиться до всіх мясив.

Черговий показ має бути присвячений **гарячим перекускам.**

Дівоча Ремісничa Бурса у Львові.

В роках 1929—1930 створено у Львові дівочу бурсу у власнім домі, закупленім за зібрані в Америці гроші п-нею Мих. Говиковичевою. Бурса містилася при вулиці Кошаровій 12 і почалася від десяти бурсачок. З року на рік розвивалася бурса, аж у минулому році дійшла майже до пятьдесяти учениць. Треба було піднаняти в сусідстві мешкання. Але такий розділ був невигідний і коли цього року зголошення до бурси дійшли до вісімдесяти дівчат, провід був змушений шукати великого приміщення, покищо в піднанятому мешканні при вул. Кохановського 59. Дім міг би бути куплений, але тільки четвертина готівки буде на це; решту мусілоб зложити громадянство. В бурсі мешкають ученици фахових шкіл, ремісники, торговельнички і курсантки домашнього господарства. Походять вони зі всіх сторін нашого розлогого краю: 15 з Волині й Підляшша, 4 з Лемківщини, далі з Перемищини, Бойківщини, Гуцульщини, Поділля і навіть одна з Ужгороду. Минулих літ були три з Басарабії. Бурсачки — це головно діти селян і робітників, що вертаються потім до містечок і сіл, як піонірі нашого національно-господарського життя.

*

Посвячення нової домівки бурси при вул. Кохановського ч. 59 відбудеться в неділю 11. ц. м. в год. 12-ій вполудне, що його довершить Преосв. Кир Іван. По посвяченні будуть вписи до пропамятної книги. В год. 6-ій попол. відбудеться в бурсі академія з нагоди 950-ліття хрещення України. Програму виконають самі ученици, виховниці дівочої бурси.

Представники уряду Карпатської України в деревному синдикаті

Управа деревного синдикату у Празі рішила, що крім дотеперішніх представників центральних урядів, до деревного синдикату мають увійти представники уряду Карпатської України, а саме: один представник та один заступник. Таку саму пропозицію висунуло міністерство народнього господарства й одночасно наказало, що з ощадностевих оглядів згадані ресорти повинні бути заступлені в синдикаті по змозі репрезентантами, які мешкають у Празі.

ФАБРИКА БАТІ ПОВСТАНЕ В ТЯЧЕВІ.

Фірма Баті заходиться пильно над пляном будови своєї фабрики в Тячеві. В Тячеві перебувала кілька днів комісія зі Зліну (головного осідку Батєвих заведень), яка вела переговори у справі закупу відповідних теренів на будову фабрики.

ІНТЕНСИВНА РОЗБУДОВА ХУСТУ.

„Чеське Слово" з 7. ц. м. у статті п. н. „Розбудова Хусту" обговорює основно пляни столиці Карпатської України. Між ін. пише, що вже кінчається будова поштового уряду. Ця будівля є вже напів готова. Крім цього будують урядові будинки. Буджет на розбудову столиці розрахований на півтора міліона корон.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Остерігаємо перед легкодушною еміґрацією!

В останньому часі повторюються випадки, що наші люди переходять різні кордони, не маючи на це конечних документів. Поминаючи всі труди, коштн й небезпеки, звязані з таким переходом кордону, вони скоріше чи пізніше попадають у руки чужинецької поліції і повосять всі наслідки свого нерозважного поступку. Не треба забувати, що існують всякі міждержавні договори, що ними справи еміґрації нормується й від них ніяка влада не відступає. Зокрема адміністративна влада поступає дуже ригористично по буквї існуючих законів та адміністративних розпорядків. Автім кожна держава має клопоти зі своїм безробіттям, а як ві, то перетяжена давньою еміґрацією і тому дуже завзято боронпться перед новою й гостро переслідує кожний її випадок, тим більше нелеґальний. — У всіх таких випадках місцева влада відіставляє збігця назад до місця приналежности, караючи передтим арештом. Крім того всього такий збігленць ставить у прикре положення вже існуючу еміґрацію, що — всупереч найкращій волі — нічим не може йому помогти. З уваги на те, остерігаємо наших людей перед легкодушною еміґрацією!

Українська Пресова Служба — Берлін.

Відгомін кривавих подій у Вільках Мазовецьких.

Присуд у масовому процесі проти 55-ох селян.

По дводенній розправі проти 55-ох селян (ок) з Вільок Мазовецьких, пов. Рава Руська, виїхав трибунал львівського окружного суду до Рави Руської в понеділок 28. листопада п. р., де три дні зізнавало перед ним безліч свідків у справі кривавих подій у Вільках Мазовецьких, до яких дійшло 13. травня п. р. у звязку з насильним зализненням громадського пасовиська.

По промовах прокуратора та оборонців трибунал видав у четвер 1. п. м. присуд, яким засудив: **1) 25-літнього Василя Савку на 3 роки вязниці; 2) 22-літнього Стефана Гнилюка на два і пів року вязниці** — з тим, що обох цих засуджених негайно арештовано і відставлено до вязниці. Оборона внесла жалобу проти цієї постанови. Трьох підсудних: **3) 23-літнього Гриця Коростіля; 4) 25-літнього Василя Мороза і 5) 25-літнього Івана Підлипного по два роки вязниці.** Двох підсудних: **6) 30-літнього Володимира Дроботія і 7) Теодора Мельничка по півтора року вязниці.** Сімох підсудних: **8) 19-літнього Миколу Голода; 9) 31-літнього Михайла Хруща, 10) 19-літнього Степана Чайку, 11) 25-літнього Павла Демкова, 12) 37-літню Марію Іванусу, 13) 23-літнього Дмитра Кулинича і 14) 23-літнього Павла Ломеху — по одному рокові вязниці.** Девятьох підсудних: **15) 22-літню Анну Хрущ, 16) 18-літнього Миколу Іванину, 17) 27-літнього Степана Начипора, 18) 33-літню Христю Пиріг, 19) 25-літнього Адама Петруся, 20) 26-літнього Володимира Сенїва, 21) 22-літню Анну Труш, 22) 21-літнього Осипа Варгу і 23) 20-літню Катерину Вольфер — по 10 місяців вязниці.** 17-ох підсудних: **24) 46-літню Параню Андрущак, 25) 35-літню Марію Домашовець, 26) 25-літню Параню Домашовець, 27) 21-літню Параню Гнилюк, 28) 200-літнього Теодора Іванусу, 29) 18-літню Катерину Іванусу, 30) 22-літню Марію Хоростіль, 31) 21-літнього Миколу Оливу, 32) 25-літнього Андрія Петруся, 33) 24-літнього Катерину Петрусь, 34) 18-літнього Дмитра Ромаха, 35) 30-літнього Теодора Савку, 36) 21-літнього Кирила Сенева, 37) 36-літнього Теодора Танчина, 38) 27-літнього Ілька Возняка, 39) 46-літню Юстину Закалу, 40) 26-літню Марію Зіньків — по 8 місяців. Три підсудні: 41) 33-літню Марію Мороз, 42) 22-літню Настю Петрусь, 43) 18-літню Гаську Видру — по 7 місяців.** Вісьмох підсудних: **44) 23-літню Катерину Чайку, 45) 23-літнього Івана Домашівця, 46) 18-літнього Михайла Гмерніцького, 47) 20-літню Марію Оліярник, 48) 18-літню Ольгу Петрусь, 49) 20-літнього Івана Стефанїва, 50) 18-літнього Івана Шарка і 51) 24-літнього Степана Зінькова по 6 місяців вязниці та 52) Максима Возняна на 1 м. арешту.** Трьох підсудних: **Андрія Возняка, Івана Домашівця і Степана Домашівця трибунал увільнив від вини і кари. Всі засуджені заповіли апеляцію.**

Підсудних боронили: пос. д-р Роман Перфецький і д-р Семен Шевчук — обо адвокати у Львові і **д-р Данило Богачевський,** адвокат у Раві Руській.

У склад трибуналу входили окружні судді: **Міхалє, Городиський і Франке.** Обвинувачував прок. **Ольберек.**

Вкінці слід згадати, що трибунал приявно виконання кари на 5 років лише чотирьом засудженим.

Провідник грецьких комуністів публично вирікся комунізму.

Один із найвизначніших грецьких комуністів Маноліс Манолеас, засуджений на 12 літ тяжкої вязниці, зложив заяву, що він вирікається комунізму, бо переконався, що комуністична ідея збанкротувала та що в СССР жахливо визискують робітників. Можливо, що його помилують.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 10. грудня 1888

„КОХАЙМИ СЄН" — „ПОЗНАМИ СЄН".

На студентському зібранні, на якому мали основати „Словянське товариство ім. Міклошіча" виголосив цікаву промову сербський студент. „Діло" так пише про те:

„Збори відкрив промовою академик сербин Радован Кошутич, по польськи і руськи, і зазначивши коротким начерком національні змагання в Европі від часу французької революції, закінчив цитатом з Шевченка „щоб усі славяни..." та закликом до поляків, щоб покинули стереотипний і пустий оклик „кохаймн сєн" і замість нього нехай би приняли „познайми сєн", бо лиш там можна щиро любитися, де добре взаїмно пізнаються".

АВСТРІЙСЬКА ПОЛІТИКА.

В дебаті над військовим законом в австрійському парляменті німецький посол з лівиці Плєснер говорив у звязку з австро-німецьким союзом:

„Але той союз не є нині лише військово-дипльоматичною угодою. Відносини, що ведуть за собою такі наслідки, як нинішний військовий закон, мусять сягати глибоко також і в політику самих держав. Не дається навіть подумати, щоби такі відносини не стояли в тісному звязку з політичним життям у державах. Але на мій погляд між тим союзним відношенням і внутрішньою політикою Австрії є суперечність, яку годі виполнити. Ми заключили союз проти Росії і ведемо в державі словянську політику. Ми заключили союз з Німеччиною і всюди в державі випихаємо німців. Ми заключили союз з Італією, а долитавський уряд спирається на ультрамонтанах, найбільших ворогах Італії і хотів би відібрати їй столицю. Це суперечність, яку годі виясннти, якої ніхто не може собі зясувати.

Просимо памятати про 1·50 зол.

належність за післаний Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати блянкетом ПКО ч. 504.060 (Діло) з дописком „Кр. 39".

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ ВІДСТУПИТЬ НІГЕРІЇ НІМЕЧЧИНІ.

Відповідаючи на інтерпеляцію, міністр кольоній Мекдональд заперечив поголоски, немовби Анґлія хотіла віддати Нігерію Німеччині. Згідно з інструкцією з Льондону, губернатор Нігерії зложив подібну заяву.

—o—

ЄГИПЕТСЬКИЙ УРЯД ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ У СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

Єгипетський уряд приняв запросини британського до участи в льондонській конференції у справі Палестини.

—o—

ФІНЛЯНДІЯ НАЛАДНУЄ ВЗАЄМИНИ З НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕСПАНІЄЮ.

Фінляндський уряд рішив увійти у взаємини з еспанським національним урядом, обмінюючися з ним торговельними аґентами.

—o—

ДАЛЬШІ ПРОТИФРАНЦУСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В РИМІ.

У вівторок перед полуднем відбулись у Римі протифранцуські маніфестації. Кількатисячний похід молоді йшов на Венецьку площу, де залунали оклики: „Хочемо Тунісу!" Мусоліні не появився на бальконі.

Опісля демонстранти перейшли через корсо Віктора Емануїла III., намагаючися дійти до французької амбасади, але дооколичні вулиці загородили зі всіх сторін карабінери.

З окликами „Хочемо Тунісу" і патріотичними гимнами молодь перейшла головними вулицями міста.

До ніяких інцидентів не дійшло.

—o—

ПАКТ ЧОТИРЬОХ.

В Парижі кружляють вістки про нові спроби змонтувати умову чотирьох. Остаточно цю справу мають вирішити небавом підчас поїздки прем. Чемберлена до Мусолінія.

Льондонські та німецькі кола приняли ці вістки з вдоволенням.

—o—

МАДЯРСЬКИЙ УРЯД ЗАБОРОНИВ ПЕРЕЛЕТИ НАД НОВОПРИЛУЧЕНИМИ ЗЕМЛЯМИ.

Пресова служба Карпатської України повідомляє, що мадярський уряд заборонив літакам перелітати над новоприлученими територіями та причалювати там без окремого дозволу.

Важні розмови мін. Рібентропа з французькими міністрами в Парижі.

Мін. фон Рібентроп склав у середу 7. ц. м. на могилі невідомого вояка велитенський лавровий вінок з червоними шарфами, зі свастикою і написом: „Міністр закордонних справ Німеччини". Опісля мін. Рібентроп вписався до золотої книги при Тріюмфальнім Луку і вернувся до готелю, де відбувались наради у справі французько-німецького інтелектуального зближення. З черги мін. фон Рібентроп відвідав дім національ-соціялістичної партії в Парижі, музей у Люврі та був на сніданні, яким приймало його французько-німецьке товариство.

Крім того мін. фон Рібентроп відбув дальші дипльоматичні розмови з мін. Бонне і разом з ним поїхав до Люврy, де залишився до год. 18.25. З черги мін. Бонне відвідав мін. Рібентропа в готелю „Грійон" і щойно в год. 19.30 вернувся на Ке д' Орсей. Розмова обох міністрів у готелю тягнулася майже цілу годину і торкалась торговельних взаємин між обома державами. Оба міністри обговорили висліди нарад експертів у справі французько-німецького договору. **Вкінці мін. Рібентроп запевнив мін. Бонне, що з візити в Парижі дуже вдоволений.**

Вечором амбасадор Німеччини гр. фон Вельчек гостив бенкетом з нагоди побуту мін. Рібентропа в Парижі прем. Далядіе, мін. Бонне та інших членів французького уряду, предсідників комісій закордонних справ сенату і палати послів та вищих урядовців міністерства закордонних справ.

Слід згадати, що мін. Бонне приняв у середу 7. ц. м. британського амбасадора Фіпса, якого поінформував про хід французько-німецьких розмов.

Знаменна осторога перед русофільством.

„Народні Політіка", орган чеської партії національної єдности, помістила довшу статтю про Карпатську Україну, в якій взиває чехів, щоб вони нарешті вибили собі з голови русофільство. Якщо жив би тепер д-р Крамарж, то й він — пишуть „Н. П." — змінив би своє становище і перестав би бути русофілом. Карпатську Україну без сумніву заселює український нарід, а москвофільські провідники, підтримувані чехами, виявили своє мадяронське обличчя підчас кризи. Вони доказали, що з народом не мають нічого спільного.

Партія Національної Єдности — запевняє „Н. П." — не буде обтяжувати своєї совісти підтримкою мовних спорів у Карпатській Україні. Для чехів залишається один шлях: погодитись з дійсністю, що Карпатську Україну заселюють українці і до того застосувати свою політику.

Три курії підчас виборів до словацького сойму.

Вибори до словацького сойму відбудуться вже 18. ц. м. У Братиславі виголосив д-р К. Сідор, віцепреміер центрального празького уряду, передвиборчу промову, в якій зясував програму словацького обединання. Тепер — заявив Сідор — не потребуємо вже боротися за свої права, бо їх беремо собі самі внаслідок здобутої свободи. Точне розмежування компетенцій між центральною владою і словацьким урядом дає змогу усунути всі ті залишки, які так дуже кривдили словацький нарід за давньої влади.

У Словаччині — підкреслив Сідор — обовязуватимуть три виборчі курії: перша для словаків, друга для чехів, **українців** і мадярів, третя для жидів.

Ця ординація — на думку Сідора — причиниться до виявлення, яка меншість ставиться льояльно до нової ситуації у Словаччині.

Наради реґента Югославії з мін. Бонне.

У льондонських часописах появилася поголоска, що хорватські терористи плянували замах на югославянського реґента кн. Павла, тому він виїхав з Льондону під спеціяльною опікою поліції.

З офіційних кол заперечують це, підкреслюючи, що кн. Павло виїхав з Анґлії після 10-денного побуту, як це було заздалегідь передбачено у програмі візити.

Вертаючися з Анґлії, кн. Павло спинився у Парижі, відбув розмову з мін. Бонне та відвідав през. Лебрена

IV. Краєвий Зїзд міської споживчої кооперації.

В четвер перед полуднем відбувся у будинку Ревізійного Союзу Українських Кооператив IV. Зїзд міської споживчої кооперації; взяло у ньому участь 38-ох представників міських кооператив і 31 гостей.

В імени Дирекції „Народньої Торговлі" відкрив Зїзд **дир. інж. Ю. Павликовський**, витаючи представників міської споживчої кооперації, економічних централь, преси та зокрема приявного на салі сеніора українських кооператорів д-ра Костя Левицького. Навязуючи до роковин оснування „Народньої Торговлі", дир. Павликовський згадав, що ця установа мала стати централею споживчої кооперації рольського типу, але що автономних кооператив тоді не було, „Народня Торговля" мусіла творити свої власні відділи по містах. Устрій нашої міської кооперації спирається частинно на централістично зорганізованих крамницях „Н. Торговлі", частинно на підбудові низових кооператив. Тепер важко перетворити „Народню Торговлю", як централю міської спож. кооперації, на кооперативу 2. ступня. Покищо наша міська кооперація обслуговує лиш дуже малу частину споживання українських родин, яких 10—11%. На цьому терені є чималі завдання, бо покищо під оглядом кооперативної організації місто залишилося далеко за селом.

Інспектор Квасниця описав сучасний стан нашої міської кооперації (скількість кооператив і крамниць, членів, персоналу, обороти), опісля підмітив справи, що їх необхідно краще налагодити.

Прелеґент ствердив, що у деяких кооперативних колах помітно за мале заінтересування містом, вони дальше зосереджують головну увагу на селі. Розбудова мережі міських кооператив повільна, вони розвиваються без опіки, часом з надто малим капіталом, з малою, кількістю членів і тому за низькими уділами. Щоб цю слабу сторінку поправити, рішено утворити при всіх міських кооперативах пропагандивні комітети, але вони ще не всюди зорганізовані. Бідні в основний капітал, наші міські кооперативи мають деколи за малий асортимент товарів, за слабо кваліфікований персонал, примішення в непоказних льокалях на передмістях.

Накінець інсп. Квасниця порушив справу боргів.

Інспектор Рудницький намітив напрямні дальшого торговельного розвитку міської кооперації. Конкуренція жидівських крамниць вимагає доцільної політики цін та доброго товару. Добрий товар може кооператива найдешевше набути у „Народній Торговлі". На жаль торговельна вірність, так високо поставлена у сільській кооперації, ще виявляє великі недомагання у міській. Причиною цього явища є недостача капіталу, слабі кваліфікації персоналу й управ деяких кооператив та діяльність агентів чужих фірм. Члени управ кооператив мусять більше заінтересуватися кооперативною пресою і літературою, приймати персонал вишколений у „Народній Торговлі". Необхідно раціонально оперувати готівкою, не перетримуючи її в кишені скарбника, необхідно доцільно закуповувати товар.

Міська кооперація не повинна обмежуватися до харчевих продуктів, але постепенно поширити асортимент товарів. У нас мало капіталу до основування окремих крамниць з ріжних ділянок, тому міська кооперація повинна змагати до товарових домів; цю тенденцію вже зрештою проявили деякі наші кооперативи.

Після відчитання резолюцій, дир. Ю. Павликовський віддав голос **дир. О. Луцькому**, який виголосив привіт від РСУК, підкреслив вагу міської кооперації та розглянув причини їхніх теперішніх недомагань. Український елемент у місті розкинений, суспільно здиференціований. Міська кооперація має управильнювати та доновлювати домашнє господарство своїх членів. Це і є її справжнє завдання — а не зиск, як у приватних підприємствах. Завдання широке — бо у нас ще нема пошани до домашнього господарства, зрозуміння його ваги. Організуючи доцільно домашнє господарство, збільшимо засоби наших родин і тим самим нашої нації. Тому міська кооператива не виповнює свого завдання, коли вона не утримує близького контакту зі своїми членами, не пізнає потреб їхніх домашніх господарств. Підняти міську кооперацію на належне місце — ось і завдання пропагандивних комітетів при міських кооперативах.

Після короткого доповнення до звітів дир. Павликовський проголосив 10-хвилинну перерву, опісля почалась дискусія над рефератами та резолюціями, що їх подамо у завтрішньому числі.

В десяті роковини смерти
б. п. проф.
інж. Олександра Віл ського
б. проректора Укр. Господ. Академії в Подєбрадах
та восьмі роковини смерти бл. п. письменниці
Валерії О'Коннор-Вілінської
буде відправлена панахида 11-го грудня в год. 12.45 у православній церкві св. Юрія при вул. Францішканській.
Харитя Кононенко.

Шедрою жертвою на нитку у прапорі „Просвіти" допоможете „Просвіті" працювати далі для народнього добра і шастя.

Члени кооп. Дім торг. пром. „ДОСТАВА"
УВАГА!

Загальні Збори відбуті дня 30. XI. 1938 р. рішили **виплатити** членам 5% дивіденди і **1% товарового звороту** від закупленого товару **за готівку.**

Тому просимо тих членів кооп. Дім торг. пром. „ДОСТАВА", які в часі від 1. липня 1937 року до 30. червня 1938 року закупили в „Доставі" у Львові або в Перемишлі товари за готівку прислати негайно на адресу: „ДОСТАВА", Львів, Ринок ч. 43, рахунки на підставі яких **виплатимо їм товарові звороти** готівкою або товаром.

Рівночасно закликаємо всі верстви, які ще не є членами „Достави" зголосити негайно своє членство (вписове тільки зол. 1.—), щоб таким робом не тільки купувати в „Доставі" церковні речі, полотна і нитки до вишивання по найдешевших цінах, але теж **узяти участь** в цьому біжучому році **в товарових зворотах.**

ВИСЛІД САМОУПРАВНИХ ВИБОРІВ НА ПОМОРІ.

Ендецька преса пише, що підчас самоуправних виборів у бидгоській окрузі на Поморі О. З. Н. здобув 27 мандатів на загальне число 152 мандати, себто 17%. Решту 122 мандатів здобули опозиційні партії, а німці 3 мандати.

СЕСІЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ КУОМІНТАНУ ВІДЛОЖЕНА.

15. ц. м. мали початися наради 5. конґресу Куоміntану. Заступник предсідника Куоміntану Ванчінвей відложив сесію з огляду на те, що більшість членів Куоміntану є на фронті і не могла би приїхати в пору до Чункіну.

Зїзд українських культурних установ у Хусті.

У вечірніх виданнях львівських часописів (з 8-го ц. м.) появилася така вістка:

З Хусту повідомляють, що сьогодні почався там зїзд українських еміграційних наукових установ з Праги, Берліна і Женеви.

Як відомо, свого часу був у Празі (він є ще й сьогодні — Ред. „Діла") український університет, і останки цього університету залишилися у формі Українського Дослідного Інституту в Празі і Берліні. Сьогоднішній зїзд має на меті стягнути до Хусту всі українські наукові установи й українських професорів з еміграції та порозумітися з українськими вченими в Польщі, щоб перенеслися до Хусту і створили там високі школи.

Зїзд має довірочний характер і від уряду Руси в ньому бере участь міністр Ревай.

З Польщі приїхало двох доцентів і один гімназійний вчитель — українці.

Українці мають намір вислати делегацію до Америки, щоб зібрати відповідні фонди серед тамошньої української еміграції.

В останньому часі приїхала до Хусту делегація українських студентів зі Львова, яка склала на руки премієра о. Волошина прохання створити високу школу. о. Волошин запевнив українців що приходять на Підкарпатську Русь і вступають до державної служби та організують шкільництво і громадянську працю, що дістануть громадянство того краю.

ЧЕСЬКА І СЛОВАЦЬКА ПРЕСА ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Ті самі часописи повідомляють з Праги, що чеська і словацька преса містить в останніх днях багато статтей про українську справу. В усіх тих статтях є одна тенденція: виказати, що всі автономні вимоги українців умотивовані.

У статтях стверджується, що українська справа стає міжнародньою справою, при чому ті статті визначаються тенденційними настроями проти Польщі. Виняток „Народні Політіка", яка в кореспонденції з Варшави підкреслює, що „Українська офензива в Польщі натрапляє на рішучий опір".

Одночасно преса містить статті, які доказують можливість господарського розвитку Карпатської України.

ЯКІ ЗАКАРПАТСЬКІ ПОСЛИ ВВІЙШЛИ ДО МАДЯРСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

До будапештенського парляменту ввійшли з окупованої території Карпатської України такі посли: д-р Ендре Корлят, довголітній провідник мадярських опозиціоністів та довірений Гортія, „наш" д-р Іштван Фенцик, видавець Гінта Фельдиші, берегівський посадник Єне Ортутай і мукачівський редактор Алядар Возарі. Для Андрія Бродія зарезервували окрему почесну посаду з одночасним підвищенням до шляхотського стану.

ОСЕЛЯ ЖИДІВ ІЗ ЧСР У ГАЙФІ.

Недалеко Гайфи заложили нову оселю жидів утікачів головно зі Словаччини та Карпатської України. Цю оселю назвали Зебулюн. У тій оселі замешкало 80 родин. Оселя повстала на зразок інших жидівських осель за 1 день.

—o—

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ В ЧЕРНІВЦЯХ.

У вівторок 6. ц. м. майже 100 поліційних агентів перевело масові ревізії і арештування у Чернівцях у звязку з атентатом на предсідника військового трибуналу в Чернівцях полк. Крістеску. Між арештованими є Станеску, студент правничого виділу на університеті в Яссах. Його батько був мабуть організатором атентату на Крістеску. Між арештованими в Чернівцях є кілька гімназійних учеників. Крім того за участь у підпалах жидівських домів арештовано 7 осіб.

НОВИНКИ.

— **Книжка про Закарпаття.** На днях появилася вакладом видавничої кооперативи „Дружина" книжка про **Карпатську Україну** п. н. **„Срібна Земля".** Є це нарис історії Закарпаття з мапою від найдавніших часів аж до останніх подій включно. Автором праці д-р Василь Пачовський, що довголітньою працею на Срібній Землі поклав великі заслуги при поширенні національної свідомости українців. Ціна книжки 1.— зол. (платна згори), з поштовою пересилкою 1.25 зол. Хто бере бодай 10 прим. і присилає наперед гроші, платить по 80 сот. і не оплачує порта. Ця книжка повинна найтися в кожній українській хаті чи установі. Адреса видавництва „ДРУЖИНА" — **Львів, пошт. скритка 323.** (Гроші слати тільки складанками ПКО „Дружина", Львів, ч. 507.977). 2837 —4

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — **перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол.** Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1825 60-100

— **Українські авдиції** із закордонних радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Ширші сходини львівської Дружини Кн. Ольги** відбудуться в пятницю 9. грудня ц. р. в 6-ій годині вечора в домівці організації. На порядку сходин: „Наш Львів" — перший реферат ред. Миколи Голубця з циклю відчитів на цю тему. Участь усіх членів обовязкова. Громадною участю заявім наше зацікавлення для актуальної теми дня!

— **Мандрівництво у своїх проявах** — перший виклад з циклю туристичних і краєзнавчих викладів Т-ва „Плай" — виголосить проф. Ст. Гайдучок в неділю 11. грудня ц. р. в год. 17. в домівці Т-ва „Плай" (Чарнецького 26 партер).

— **Українські пісні в радіо.** У пятницю 9. ц. м. в год. 14.10 передаватиме львівське радіо концерт відомої нашої співачки Ольги Сушківної. У програму концерту входять гармонізації нар. пісень Людкевича, Лисенка та Лопатинського. У вівторок 13. ц. м. в год. 14.00 львівське радіо передаватиме українське словно-музичне слуховище „Під Андріївський вечір" пера В. Ковальчука, у якому традиційні нар. пісні відспівує хор „Богеми" під упр. В. Балтаровича.

— **Вечір дум і народніх пісень.** Товариство українських ремісників, пром. і торг. „Зоря" у Львові уладжує в неділю 11. грудня ц. р. у власній салі при вул. Вірменській ч. 25, І. пов. **Вечір дум і народніх пісень** у виконанні бандуристів Місевича, Гонти і Сінгалевича. Концерт попередить прелекція. Початок вечора в год. 7-ій.

— **Виселили зі Скалатщини.** Скалатське староство рішенням з 25. листопада ц. р. до ч. Б. 48 виселило купця Миколу Івасечка, який був теж організатором місцевих гуртів СУК у Скалаті та кореспондентом „Пром.-Банку" на Скалатщину. Крім того перед кількома днями скалатське староство покарало п. Івасечка гривною 350 зол. за скликання двох купецьких анкет у Глібові і Богданівці.

— **За намову до переходу на Карпатську Україну.** Поліція арештувала дяка Павла Тиркуса з Верчан, пов. Стрий, за те, що він намовляв хлопців до нелеґального переходу на Карпатську Україну, щоб там вступити до „Січи".

— **Дальші арештування в Радехові.** Як ми вже подавали, влада викрила великі грошеві зловживання в Окружнім Товаристві Рільнім у Радехові. У звязку з цим посаджено у вязниці інструктора годівлі безрог Августиновича. Тепер подібні надужиття **викрили** і в повітовому Виділі, що сягають будьтоби 20 тисяч зол. Під цим закидом арештували Зиґмунта Мединського, повітового інструктора рільного з Повітового Виділу. Дальші переслухування ведуться. Як говорять, вфера сягає ширших розмірів.

— **Засуд греко-католицького священника.** Краківський „І. К. Ц."з 9. ц. м. (ч. 340) пише, що суд у Самборі засудив о. Івана Бутеру, пароха в Бикові на гривну 100 зол., а його дяка на гривну 30 зол. за те, що в Ортиничах наказали стерти на старинним образі „Рождество Христове" польський напис і „Фундатор Доминік Ортиньскі". Опісля наказали усунути цей образ з церкви без порозуміння з консерваторською владою.

— **Арештування знахорок у Львові.** У готелі „Жоржа" мешкала якась 50-літня татарка, яка „віщувала" майбутність львівським панам, продавала ріжні „чудодійні" масти, зела і т. п. за солені гроші. За кожну візиту казала платити собі 5—15 зол. Інша знахорка пописувалася при вул. Рутовського, куди ходили легковірні бідаки. В понеділок відвідала обі знахорки... поліція. Староство покарало їх по 3.000 зол. гривни і примусовим виселенням зі Львова. При цій „білій шій" знахорці найшла поліція ощадностеву книжку на 40.000 зол., що їх видурманила від наївних бідаків.

— **Маніфестаційний похорон другого жидівського студента** львівської політехніки 22-літнього Самуеля Повелера відбувся у вівторок 6. ц. м. пополудні на жидівському цвинтарі при вул. Піліховській. Його та студ. Мендля Лерера **побили важко польські студенти** політехніки ще дня 18. листопада ц. р. Обох важко ранених жидівських студентів відвезли до шпиталю, де студ. Повелер помер у ночі з неділі на понеділок 5. ц. м. У маніфестаційному похороні взяло участь понад 8.000 осіб, ректор політехніки Сухарда, декан Вількевич і професори політехніки: Авліх та Шимкевич. На похоронах виголосили промови рабіни: Левін і Фройд, голова жидівської громади, Рінґель і п-ні Н. Хомська від імени матерей польок та представники жидівських студентських організацій.

В треті сумні роковини смерти

бл. п. Корнеля Куника

відправиться в неділю дня 11. грудня 1938 в год. 12. в полудне в катедральному храмі в Перемишлі Заупокійне Богослуження, на яке всіх знайомих і побожних християн, запрошує

Родина.

— **„Ґетто на лікарськім курсі".** „Слово Народове" з 7. ц. м. (ч. 348) пише: Нині почався воєвідський курс протилетунсько-ґазової оборони для лікарів з львівського воєвідства. На курс прибуло багато учасників з огляду на своє значіння. Слід згадати, що всі лікарі поляки самочинно заняли на курсі окремі місця відокремившись від жидівських лікарів. Характеристичне, що до жидівського ґетта прилучились українські лікарі.

— **За зловживання влади** відповідає перед трибуналом окружного суду у Львові б. урядовець міської управи Роман Мосьцінський. Акт обвинувачення закидає Мосцінському, що він адмініструючи земними роботами на Замарстинові вписував до листи виплат більшу кількість шестистінних метрів землі, ніж робітники фактично викопали і привласнював собі гроші, що їх діставав на виплату робітникам. Крім того підсудний записував робітникам вищу винагороду за акордову працю і не виплачував деяким робітникам належної винагороди. Підсудний не признається до вини.

— **Грошеві зловживання на почті, квестурі та Обезпечальні.** Прокуратура окружнього суду у Львові веде тепер слідство у справах трьох грошевих зловживань. І так в одному з поштових урядів у Львові — пише польська преса — урядничка присвоїла собі 2.250 зол., урядовець у квестурі львівської політехніки присвоїв собі 3.500 зол., а урядовець В., занятий при будові дому Суспільної Обезпечальні, присвоїв собі коло 5.000 зол.

— **За грошеві зловживання** відбулася розправа перед трибуналом окружного суду у Самборі проти коморника Казимира Козачка та його уряднички П. Шуфельдівної. Свідок судии Дзерович, що контролює діяльність усіх комірників на просторі львівського апеляційного суду зізнав, що в бюрах коморника Козачка панував страшний нелад. Наслідник підс. Козачка Казимир Косовський зізнав, що підсудний діяв не лише на шкоду державного скарбу, але і на свою власну, бо переводив екзекуції без зачетів і виплачував більші суми вірителям ніж їм належались. Трибунал засудив підс. Козачка на один рік вязниці з припиненням виконання кари, а підс. Шуфельдівну на 10 місяців вязниці з припиненням виконання кари.

— **Напад 10-ох замаскованих бандитів.** На власника млина в Поникві пов. Броди Л. Фрідмана напало в понеділок 5. ц. м. вечором 10-ох замаскованих бандитів, стероризували робітників і цілу родину та забрали гроші і все добро враз з брудним біллям. Фрідманову з донькою побили до крови за те, що взивали рятунку. Поліція шукає за бандитами.

— **Пропадають в таємний спосіб молоді дівчата.** В останньому часі пропало у Вильні в таємний спосіб кілька молодих дівчат. Тепер поліція шукає за 18-літньою Станиславою Р., яка вийшла перед кількома днями з дому і дотепер не вернулась.

— **Смерть отруйниці.** У вівторок 6. ц. м. стратили у Відні Марту Марек, яку засудив суд присяглих на кару смерти за отроєння чотирьох осіб у роках 1932—1936, між ними свого чоловіка і 7-місячну дитину. Засуджена Марта Марек троїла тому, щоб заінкасувати за них премії від обезпеченевих товариств.

— **Зелір.** Вже старі майстри лікарської науки приказали з признанням природній гіркій волі **„Францішка Йосифа"** прикмету найбільшого довіря як засіб на прочищення кишок.

В 19-літні роковини смерти

Д-р Степана Гасюка

сотника У. Г. А.

відбудеться Поминальне Богослуження 12. грудня 1938 в год. 7.30 зранку в церкві Волоській при вул. Руській.

З концертової естради.

ВИСТУП ІТАЛІЙСЬКИХ СПІВАКІВ.

Остання вівтіркова імпреза концертового бюра Тірка була трохи винятковою появою у цім сезоні. Це появилися на концертовій естраді у Львові вперше від непамятних часів (у кожному разі від світової війни) справжні, нефабриковані, італійські співаки-артисти міланського театру Ля Скалл: сопраністка **Тоті даль Монте** і баритон **Люіджі Монтесанто.** Зазначилося це не тільки у непомірно високих на наші умовини цінах вступу (що трохи вплинуло на фреквенцію публики), але також у виключно італійській програмі, навіть у наддатках, головно в її справді класичнім рівні виконання. Обоє артисти, якнебудь уже не першої молодости, знаменито зберегли свіжий, справді італійський тембр голосів, з природи добре поставлених і вирівняних у всіх регістрах широкої скалі, при цьому питому тільки італійцям легкість і свободу орудування голосом у всіх позиціях і на всіх голосівках (як нпр. навіть і, у). Оба голоси наскрізь ліричні: при цьому сопраністка Т. даль Монте здатна до непорочної кольоратури та особливо до гротески скорого парляндо у старооперовім і народнім жанрі. Баритоніст Л. Монтесанто є спеціялістом старої новоіталійської оперової арії: єдина поміщена у програмі арія із Тангайзера (мабуть до вечірньої зорі) чомусь відпала. Над усією програмою вечора — включно до наддатків — панувала висока мистецька вокально-музична культура. Також фортепіяновий супровідник артистів **Ріно Кастаніно** був зовсім достроєним артистичним партнером вечора, що вмів добути із фортепіяну нераз справді орхестральні барви звуку.

С. Л.

Від 11—18 грудня 1938 — це чергові торжественні дні цілорічних ювилейних торжеств з нагоди 950-ліття хрещення України. Всі українці візьмуть масову участь у торжествах та зокрема прикрасять свої хати прегарними ювилейними наліпками з портретом св. Володимира Великого. Наліпки в ціні 5 сот. за штуку слід негайно і масово замовляти: ділови́й Комітет Свята Християнської України, Львів, Новий Світ 22.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „СТРАХИ".

Ця фільма зроблена на підставі повісти нової польської авторки Укневської під тим самим заголовком. У ній виведений закулісовий світ ревіового театрику т. зв. герльсів, артистів, режисерів і всіх тих, що крутяться довкола молодих, недосвідчених дівчат. Мрія таких дівчат — здобути добру ролю або вийти щасливо замуж. Саме ці дві мрії — найчастіше неосяжні, хоч ними всі ті, що опікуються герль сами найчастіше крутять дівчатам голову. Життя таких дівчат — невеселе і воно кінчається трагічно. У фільмі теж мало веселих сцен; переважають сумні настрої та грубі конфлікти. Як більшість польських драматичних фільм і ця зроблена дуже шаблюново, не стоїть на рівні кращих польських комедій.

КІНО „ЕМПІР": „СТУДЕНТ З ОКСФОРДУ".

Видавець одної провінціяльної американської спортової газети вибрав часопис головно для слави свого сина — великого спортовця. Одного дня він рішає вислати його на студії до Англії, до славного Оксфорду. В Оксфорді крім ріжних студій розквітає теж спорт. Заразумілий американець переконаний, що слава спортовця заступає всі інші прикмети — характеру, товариської поведінки та джентельменства. Його нові товариші хотять вилікувати його з чванькуватости і приготовляють для нього ріжні збитки. Проте американець не думає піддаватись і відплачує англійцям за все своєю міркою. Американська фільма хоче показати ріжниці в підході до розуміння чести та товариськости в англійських та американських студентів; вони суперничать щодо прикмет джентельмена-товариша, жертвуючи собою там, де треба показати високо розвинене почуття чести та солідарности. У фільмі відтворене теж студентське життя в Оксфорді — повне пригод, гумору та спорту. Головні ролі в цій справді гарній фільмі грають Роберт Тейльор, Морін Саллівен і Лайонель Берімор.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Серед часописного гамасу.

Кожний нарід, кожний гурт, кожна людина має свої інтереси і на те нема ради. Як то свого часу мовили старі люди: „Кожна Тереса має свої інтереса". Тому мені зовсім не дивно, що польська преса має інакші інтереса, як українська і — навпаки. Зате дуже мені дивно, що польська преса дивується цьому. Це вже траплялося нераз, але ніколи так сильно, так виразисто, як при справі Карпатської України. Маленька гірська країна за Карпатами дістала територіяльну автономію. Заселена вона українцями (чи як п. Роїк зі „Слова Народового" каже: русинами. А то, пане Роїк, бігме все одно!) і в цьому ми не поносимо ніякої вини. Ні тріщки. За щож нас уже робити виновниками бувших, теперішніх і майбутніх перемін у так званій Европі?!

Пан Ксавери Прушиньскі, сівши на старого антиукраїнського румака — „І. К. Ц.", написав чорне на білім: українці в Галичині винні, що прийшло до польсько-большевицького зближення, бо вони не були проти автономії Закарпаття. Вкінці завізвав „Діло" до витовкмачення українцям тієї досить замотаної справи.

Коли брати льогічно, то виходить, що „Діло" не товкмачило, галичани не зрозуміли де та в чім їх інтерес і... тому повстали нові міждержавні порозуміння. Одним словом дві слові: від „Діла" залежить доля і вигляд коли не цілої, то бодай східної Европи.

Другої днини тяжко було приступити не тільки до політичного статейника „Діла", а й до адміністрації. Коли підійшов під кімнату редакційних шефів, то почув дзеньків, мов у кузні.

— Що таке? — питаю товаришів.

— Цс-с! Монтують якусь вісь!

А коли врешті добився авдієнції, то політичний статейник заявив мені:

— Вже майже все наладнане. Бракує тільки дозволу для телєфону „Діла", щоб міг вести міжмістові розмови, хочби з таким Городком Ягайлонським, чи Равою Руською.

— „Век Нови" — дай йому Боже здоровля — згасив трохи полумя нашої зарозумілости, вилivши коновку холодної на статтю пана Ксаверія, але тільки щодо наших впливів. Бо, щодо нашого інтересу, то виложив його так само ясно, як і „І. К. Ц.".

„Слово Народове" в закарпатській матерії пише все в лапках: „уряд", „українці", тільки Закарпатська Україна, навіть з лапками, не перелазить через вухо ендецької голки. „Польща не признала і не признасть того новотвору!" — каже пан „р". Пане Ер! Як можна щось таке „роїкувати"?! Адже Карпатська Україна є частиною признаної цілим світом Чехо-Словаччини! Де хто таке бачив, щоби держави признавали чи не признавали чужу конституцію?!

Становище більшости польської преси супроти нас уважаю за несправедливе. Воно занадто вузьке, занадто гарячкове, або й тенденційне Але — треба признати — є виїмки, які до справи підходять річево, спокійно і з далекої перспективи.

Це в першу чергу... зараз... хто в першу чергу? Атже в першу чергу... Уявіть собі, панство, вилетіло мені зовсім з памяти хто то!...

Галактіон Чіпка.

Поручаємо!
порошок до печива
ванілевий цукор
олійки та аромати
КООП. „ПЛАСТ"
6ii 1—4

Дописи.

ЛЬВІВ.

Велика релігійна маніфестація українців на Жовківськім. Від 12. до 22. м. м. відбувалася в церкві св. Пятниць у Львові на Жовківському передмісті са. Місія оо. Редемптористів під проводом о. Боського й о. Мисака. Місія разом із виконанням місійного хреста відбулася в нагоди 950-ліття хрещення України. Не дуже простору стару церкву виповнювали вірні вщерть кожного дня, не залишаючи навіть найменшого вільного кутика. Підчас місії запричащалося 1.764 осіб. У неділю 20. м. м. після Служби Божої, що її відправив єпископ Н. Будка в сослуженні багатьох священників, вирушив опід церкви св. Пятниць довжезний процесійний похід, який перейшов вулицями: Бальоновою, Пястів, Панеńською, Мартина, Жовківською знову до церкви св. Пятниць. У поході взяли участь процесії: Знесіння, Замаркотинів, Клепарів та оо. Василіянок. Похід начислював приблизно 5.000 учасників. Окремі хоругви вдержували в поході врасновий лад. У поході несено величезний місійний хрест (по його виконав мистець Ковжо — це композиція місійного і Володимирського хреста). Похід як пілість пробив на всіх могутнє враження. Закінчення місії відбулося у вівторок 22. м. м. вечором.

Спорт.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

БЕРЛІН. **Відень — Берлін 2:0 (1:0).** Міжміетові змагання обох німецьких футбольних осередків принесли знову вищість віденської школи.

ВІДЕНЬ. **Рапід — Спортклюб 7:2 (2:0).** Змагання за чашу Тшамера.

АНТВЕРПЕН. **Спарта — БРАБО 3:3 (1:0, 1:3, 1:0).** Гостина Спарти в Антверпені дала ІІ нерішений вислід. В антверпенській зустрічі голів 4 вмаліїлів.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

У СТОЛІТТЯ „РУСАЛКИ ДНІСТРОВОЇ". Ювилейний збірник. Бібліотека Кружка Рідної Школи ім. Маркіяна Шашкевича в Самборі. Самбір 1937—38. 8-ка, стор. 92. Зміст: Передне слово. — Д-р Антін Кашкевичівна: Маркіян Шашкевич на фоні своєї доби. — Лев Кінашевич: З історії світогляднової еволюції української молоді (1887—1937). — Іван Филипчак: З історії Самбірщини в часах М. Шашкевича. — Василь Зубко: Думкою у живуле століття. — Богдан Стебельський: Українське мистецтво в перспективі 100-ліття „Русалки Дністрової". — Ярослав Судчак: Маріїнове свято в Самборі.

ТРИЦЯТЬЛІТТЯ ГІМНАЗІЇ РІДНОЇ ШКОЛИ В ЯВОРОВІ. Історія, спомини, статті. Накладом Ювилейного Комітету. Яворів, 1938. 8-ка, стор. 96. Зміст: Д р Іван Великоpський: Історія гімназії Рідної Школи в Яворові. — о. Юрій Кміт: Перші ступні. — Теодосій Ставничий: Жмуток спогадів про дир. Івана Прийму. — Дмитро Ліськевич: Іван Прийма як громадянин. — Тома Водяний: Грудка землі на незабудь могилу дир. І. Прийми. — Д-р Іван Німчук: Артим Хомин. — Василь Прось: Робітня технічних наук. Іван Гуцуляк: Спів і музика в яворівській гімназії Р. Ш. — Теодосій Ставничий: А сонце світило... — М-р Вол. Бораґура: Сім літ у яворівській гімназії. — Р. К.: Яворівський пластовий курінь. — М-р Степан Бутурин: Наша клясова громада. — Семен Харамбура: Вісім літ науки й перша матура в яворівській гімназії Р. Ш. — Семен Харамбура: Нарис історії рільничої організації в Яворові.

ВЫБАРНАЯ АРДЫНАЦЫЯ У САМАУРАД а праднаванай аб самаўрадзе і ягоным значэньні для Беларусаў. Адбітка з часапісу „Хрысьціянская Думка". Вільня, 1938. 16-ка, стор. 31.

НОТИ.

М. О. Гайворонський: СОНАТІНА. (Скрипка—фортепіян). Українське Музичне Видавництво. Львів—Ню Йорк.

М. О. Гайворонський: ПРЕЛЮДІЯ Ц-МОЛЬ. (Скрипка — фортепіян). Українське Музичне Видавництво. Львів—Ню Йорк.

УСМІХ. Танго. Муз.: В. Весоховський. Сл.: Я. Масляк.

Я. Ярославенко: НЕ ХИЛЯЙТЕ ВНИЗ ПРАПОРА. Пісня на мішаний хор до слів Богдана Лепкого. Музична Накладня „Торбан", Львів, 1938.

І. Недільський: В ВЕСНЯНИЙ ДЕНЬ. Слова: Г. Дубина. Музична Накладня „Торбан". Львів.

Я. Ярославенко: НА ГРУДЯХ ХРЕСТ. Пісня на мішаний хор до слів П. Сергієва—Пахольчука. Музична Накладня „Торбан".

Я. Ярославенко: НА СТЯГАХ, НА БЛАКИТНИХ Українській гімн на мішаний хор. Слова Я. Вільшенка. Музична Накладня „Торбан". Львів.

Театри.

Великий Театр.

П'ятниця 9. XII. год. 7.30 веч. „Хитрощі та кохання".

Субота 10. XII. год. 7.30 веч. „Галька" опера.

Неділя 11. XII. год. 12. напол. Симфонічний концерт; год. 3.30 попол. „Хитрощі та кохання"; год. 7.30 веч. „Балохава королева".

Український Театр ім. Котляревського.

ЛЬВОВІ:

9. XII. Орфей у пекл.
10. XII. Карпа а Мельйо.
11. XII. Пригода в черні.
12. XII. Лісова пісня.
13. XII. Найкращий томозік.

КІНА.

АПОЛЬО: „Фльорінія" Родзевичівни.
АТЛАНТИК: „Зов Півночі".
БАЛТИК: „Джезабель" з Бетті Дейвіс
ВАНДА: „Пан Твардовський", „Його екселенція субєкт".
ГРАЖИНА: „Гегеніа" на осн. Ол. Мішек.
ЕВРОПА: „Чотири дочки".
ЕМПІР: „Студент з Оксфорду".
КАСІНО: „Забута мельодія".
КОПЕРНИК: „Підозріння".
МАРУСИНЬКА: „Перли корони" (Сашa Гітрі).
МЕТРО: „Коли цвіте бузок".
МІРАЖ: „Ракета на Марса".
МУЗА: „Листи з поля бою", „Кайдани кохання".
ПАКС: „Душа, почайстрова дочка" на осн. Пушкіна.
ПАЛЯС: „Примари".
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Крила над Гоноллю".
РОКСІ: „Предківна брехня Ніни Петрівни".
СВІТ: „Чар богеми", „Чоловік, що жив 2 рази".
СВЯТОВІД: „Одним поверх вище" та додатки.
СТИЛЕВЕ: „Восьма жінка Синьобородого" і ревія.
ТОН: „Цигапська княжна з Анна Белем і „Тінь Шапгаю".
УТІХА: „Песе де Моко" та ревія.
ХИМЕРА: „Прогомоніла мельодія".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(на Марійській)
Філіпіни, острів Маніла.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Кяїм і Син)
Конго: Град Боссом, Лібрвіль.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

П'ятниця, 7. грудня 1888

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: „На сторожі здоров'я матерей і дітей", ради, вісти, легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: Спочуттячне серце, словно-муз. авдиція для старших дітей, 11.25 У ритмі чардаша, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українські пісні у виконанні Ольги Сушко, сопран (А. Лопатинський: „Сирітка", Ст. Людкевич: „Ой верба", М. Лисенко: „Плач Ярославни", „Закувала зозуленька", „Якби мені мамо"),** 14.30 із пакольоспитового записника, 14.45 Господарські вісти, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 По широкому світі, авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Оркестра, 16.00 Полудневий денник, 16.08 Господарські вісти, 16.20 Гутірка з хорами, 16.35 Брамс: Тріо оп. 114 на форт., клярнет, віол., 17.05 Наступ і оборона в державі, танок, 17.15 Форт. реціталь, 17.45 Біжучі вісти з міста та провінції, 17.50 Театр Уявп: „Друкарня", 18.30 Театр Уявп: Сократова трагедія: „Крітон" із Ст. Ярачем, 19.30 Розр. концерт: орх., скрипка, спів, форт., 20.35 Веч. денник, метеорольог. вісти, спорт, програма на завтра, 21.00 Роберт Шуман: „Рай і Пері" оратоpія Т. Мура з „Лялп Рук" у вик. хорів і орх., Цвіпська сопран. Денис Сломпський альт, Л. Фіппе, тенор, Роман Прокопович, бас і жін. сольовий квартет. 22.35 Огляд преси. 23.00 Ост. вісти, 23.15—23.55 Танк. музика в пл. (Варшава II.).

Субота, 10. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з плит, 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вісти, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Легкі інтермецо, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневі авдиція, 14.00 Музика салькової орх., 14.35 Сімдесятиліття львівської „Газети", 14.45 Господарські вісти, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уявп для дітей, 15.30 Музика сальонової оркестри, 16.00 Полудневий денник, Господарські вісти, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Оркестра, хор, сопран, фортепіян, скрипка, 17.25 Тайна годинника, 17.45 „Комедіянти Гармоніотс" імітують оркестру, пл., 18.00 Біжучі вісти з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Шахтяр, словно-муз. авд., Дяки на ovaнді, гутірка для молоді, 19.15 Ірвінг Берлін і його пісеньки, репортаж із пл., 20.00 Марші, вальси, польки у вик. оркестри мандолінпстів. 20.35 Вечірній денник, метеорольог. вісти, спорт, програма на завтра, 21.00 Розривковий концерт: симф. орх., дівльоги, конферансієрка, сопран, тенор, арфа: у перерві з год. 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вісти, 23.05—23.55 Соністи з оркестрою, пл. (Варшава II.).

Неділя, 11. грудня 1938.

7.20 Орх. музика, 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. Газетка, огляд ринків рільних продуктів, музика, 8.45 „Чим є погній для хлібороба" гутірка інж. Михайло Задвірний, популяр. музика з пл., 9.15 Регіональна трансмісія з Кола: репортаж, богослуження, словно-муз. репортаж, 11.00 Музика з пл., 11.45 Авдиції для села у радіопрограмах, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок, 13.05 Калінка Струмилова, гутірка, 13.15 Музика у вик. орх.; сопр., баритон, гармонія, форт.. 14.40 Трохи пісні, трохи слова. 15.00 Кооперація організує ремісників, гутірка з участю хору, 15.25 Велика книга громад. 16.30 Форт. реціталь у вик. Алекс. де Греф, 17.00 Перший день. 17.20 Пута орх., спів, рецитації; у перерві з год. 18.25 Хвилина бюра студій. 19.30 Програма на завтра, 19.35 Легка музика, спів, форт., 20.10 Спортові вісти, 20.15 Звуч. тижневик, політичний огляд, веч. денник, спорт, програма на завтра, 21.00 Танк. музика, рефрени, 21.45 „Як студей бабі до неба послував" фарса Ганса Сакса. 22.15 Танк. музика. 23.00 Ост. вісти, 23.05 Закінчення авдицій.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

П'ятниця, 9. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні у вик. солістів, 18.00, 19.00 Весела муз. авд., 19.45 Веч. гомін, 20.10 „Ворог жінок" комедія Маса, 21.00 Оп. музика, БІЛГОРОД 21.30 Спів, 22.15 Танк. музика, БЕРОМІНСТЕР 21.45 22.00 Італійські пісні, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.03, 22.00 „Івась і Гануся" оп. Гумпердінка, ВІДЕНЬ 16.00 Популярний концерт із Граду, 19.00 „Гірські пісні" словно-муз. авд., 20.10, 21.00 Великий симф. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. всячина, 18.30 Розр. музика, 20.10 Віол. реціталь Гаспара Касада, ДРОЙТВІЧ 19.25 Концерт солістів, форт., вальдгорн, 21.30 Органи, 22.25 Нім.-англ. концерт, КЕЛЬН 18.20 Німецькі пісні з Югославії. КОПЕНГАГЕН 22.10 Ін. камер. музика, ЛЯЙПЦІГ 15.30 Барокова муз., 20.10, 21.00 Сперові й опереткові мельодії, хор, сол., ЛІЛЬ 21.00 Інструментальний концерт, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Орх., спів, 20.20. 21.00 Театр Уявп, МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оперетка, МІНХЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, 22.30 Легка і танк. музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Форт., 19.30 Пісні, 20.00 Комунікат, опісля легка музика, 21.15 Скрипка, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уявп: „Дін фоль ді сіель" Феєрія Леонормапда з муз., РИГА 15.25 Сальон. муз., 18.45 Дуга орх., 19.35, 20.25 Симф. концерт, РІМ 17.00 Форт. реціталь Вальт. Гізекінга, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 20.00, 21.00 Розр. програма, 22.15 Форт. квінтет Фмоль Франка, ШТУТГАРТ 20.15, 21.00, 22.00, 23.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського.

Субота, 10. грудня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Вечірній гомін, БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 21.15 Весела всячина, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Вікторія і її гузар" оп. Аборагама, БОРДО 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.30 Пісні, 18.00 Музика для молоді та народу, 19.00 Камер. концерт, 21.00 Ціперові мельодії. 22.30 Розр. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10, 21.00 Веселе муз. перпетуум мобіле. КОПЕНГАГЕН 20.10 Форт. 20.30 Гавайські мельодії, 22.20 Легка музика. ЛЯГТІ 18.40 Пісні, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Концерт із Америки, 20.35, 21.00 Орх. концерт, 22.00 Танкова музика, ЛЮБСЕМБУРГ 22.15, (після комунікату) 23.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 19.20, 20.30 Розр. концерт, 21.00, 22.00 23.00 24.00 „Джоконда" оп. Понкіслія, ПАРІ ПТТ 18.00 19.00 Симф. концерт, 20.30 Пісні та піспеньки. 20.45, 21.00 Концерт форт. дуету. 21.30 Симф. музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Флят, форт., 19.15 Газетка для малих слухачів. 22.00 (після комунікату) Легка музика. 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Театр Уявп, РЕНН 15.00 Класична музика, РІМ 19.20 Розр. концерт. 21.00, 22.00 „Чотирьохлапа півчина" оп. Бенапьотго. САРБРІКЕН 20.10, 21.00 „Пташник із Тиролю" оп. Цельра, СТОКГОЛЬМ 21.20 Романтична музика. 22.15 Танк. музика.

Неділя, 11. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Військ. орх., 18.00 Музика в сумерку, 19.20 Італ. музика, спів, 20.10 21.00 Пори року, орх. концерт, БІЛГОРОД 18.15 Театр Уявп, 20.00 Нар. музика, 21.00 22.15 Орх., БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Військ. орх., 17.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Янош Вітєз" оп. Качога, БЕРОМІНСТЕР 18.25 Пісні та колисанки, 19.10 Турецька музика, 20.05 Музика лицарської доби, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 9.30 Музика у вик. солістів, 12.00 Військ. орх., 13.00 Популярна музика, 14.00 Пісні кохання, 15.20 Пісні та музика підчас посту, 18.00 Чи знаєш Відень, муз. авд., 19.00 Смичк. квартет, 20.10 21.00 Поважно та радісно, муз.нокурі, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.10 Форт. реціталь грецької піяністки А. Костапос, 18.00 „Вальдфріден" комедія Томп, 18.30 19.30 20.00 21.00 Концерт. 22.30 Партіта п-моль Баха, ДРОЙТВІЧ 18.20 Квінтет Г-моль Моцарта, КЕНІГСБЕРГ 16.00 Легка музика. 19.00 Вес. нар. вечір, 20.10 21.00 Нім. музика, ЛІЛЬ 21.00 22.00 23.00 „Івась флєтіст" ком. оп. Гешне. МІЛЯНО 17.00 18.00 Розр. музика, ПАРІ ПТТ 18.00 Симф. концерт, 20.30 Пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Сольо на арфі, 18.15 Бретонські нар. пісні, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Гарна дівчина з Перт" оп. Бізета, РИГА 19.15 „Під небом півночі" орх., сол., 20.40 Китиця мельодій Вердія, РІМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: „Арлезіянка" Бізета. „Трагічний капелюх" Де Фаля. СТОКГОЛЬМ 22.30 Форт. ФРАНКФУРТ 20.10 21.00 „Дочка полку" ком. оп. Доніцетія.

ОПОВІСТКА.

На український Шпиталь надіслала до адміністрації „Діла" зол. 500.— п. Юлія Федевич, Чернівці.

Користайте з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і локалю.

Перфумерія **С. ФЕДЕР** ТЕПЕР ЛЬВІВ **СИКСТУСЬКА 2.** 10 проків від правого рогу Легіонів.

БІРЖА

Львів, 8. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90.62—89.15. Доляри америк. 5.29.00—5.27.00. Доляри канад. 5.25.00—5.22.50. Фльорени гол. 288.99—287.25. Франки фр. 14.08—13.98 Франки шв. 120.05—119.25. Фунти анг. 24.98—24.82. Гульдени данц. 100.25—99.75 Корони чеськ. 10.75-10.40 Корони дун. 111.55—110.70 Корони норв. 125.43—124.65 Корони шв. 128.69 — 127.70. Ліри італ. 19.90—18.30 Марки фінлянд. 11.01 — 10.75 Марки пім. срібні 93.00—90.00. Тель Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 64.50—64.75 3 інв 1 ем. 83.00 серія 93.00 2 ем. 82.00. серія менот. 5. конвер. 68.50. 4 прем. дол. 42.25 4 консолів. 68.25—66.25

Акції.

Банк Польський 130.50 Цукор 33.75 Вугель 35.00—34.00, Лісьпол 92.00—92.50 Островець 63.25, Стараховичі 43.50.

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 8. грудня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3.25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3.30 зол.
молоко 19—20 сот.
1 кг. яєць 1.65 зол.

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна!

КУПНО — ПРОДАЖ

КУХОННІ ВИПРАВИ комплєтні, емалія 65.—, алюміній 90.—, з млинками, залізком і ін. Рентшнер, Легіонів 87. 2251 7-8

ФЛЯНЕЛЕВІ сорочки мужеські спеціяльних гатунків і взорів 4.90, 5.90 а теж всяке білля жіноче і мужеське на зиму тільки з фабрики білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 2299 2-3

КОМПЛЄТНУ апаратуру до ФОТОПЛЯСТІКОНУ окалійно продам. Велика скількість серій образів на кліпах до дисконції. Відомість: Буфет Фіш, Пасаж Гавсмана 9. 2874 1-2

МЕШКАННЯ

3-КІМНАТНЕ МЕШКАННЯ з повним комфортом у новій каменниці від 1. січня 1939 р. до винайму. Інформації Товариство „Карпатія", Ринок ч. 38 т. тел. 258-43, 258-92. 2850 1-3

ПАНСІОНИ

ВОРОХТА, пансіон „Мімоза", положений серед лєшетарських теренів, від критий цілий рік, поручає вигідні кімнати з добірним харчем по помірковапих цінах. 2858 2-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ГОСПОДИНЮ інтел. до ведення домашн. госп. в бурсі шукаємо. Зголошення Домініканська 11 Гошковичева від год. 4—6. 2871 1-3

ОГОЛОШЕННЯ

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. **Для провінції вислемо за післяплатою.**

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 картов) зол. 2.50
оправлена (200 картов) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і повищах . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.50

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по купно, продаж, винаїм і т. п. . . . . зол. 0.15
шукаючі праці . . . . . зол. 0.10
слова товстим друком подвійно. зол. 0.05

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук. Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 275 (15.076). Львів, субота 10. грудня 1938. Орган роботи національної дільниці. Рік LI[illegible].

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 228-41
Телефон Друкарні 229-35
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: Ц. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пересилкою) 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Франція та Німеччина домагаються гарантій кордонів Карпатської України, Чехії та Словаччини.

ВИСЛІД НАРАД МІЖ РІБЕНТРОПОМ ТА БОННЕ.
ФОН РІБЕНТРОП ВИЇХАВ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Як подає пресова служба Карпатської України, підчас париських нарад порушено справи середущої Европи, зокрема чесько-словацько-української федерації. Оба міністри погодилися, що для забезпеки мира необхідно перевести негайну гарантію кордонів цієї останньої. У цій справі Париж та Берлін звернуться до Мадярщини, Польщі та Румунії, домагаючися гарантій згідно з віденським арбітражем.

В четвер в 9. годині виїхав мін. фон. Рібентроп з Парижа, де з його почоту залишився лише шеф пресового виділу Ашман. На величаво прибраному двірці прощав німецьких гостей мін. Бонне, амбасадори Кульондр і Гарілія, вищі урядовці міністерства закорд. справ і ін. Амб. Вельчек товаришитиме Рібентропові до Кельну. Мін. Рібентроп уже приїхав до Берліна.

Допомога дітям з Карпатської України.

Як подають „Народні Лісти" з 7. ц. м., Комітет допомоги дітям з Карпатської України звернувся до громадянства зі закликом, складати датки на допомогу закарпатським дітям, що ніколи не зазнали добробуту, а тепер втікли перед мадярами у верховину.

НОВІ АВТОБУСОВІ ЛІНІЇ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ПАТ подає за чеським пресовим бюром, що відоме празьке бюро подорожей „Чедок" урухомлює нову автобусову сполуку на лінії Хуст—Довге Свалява — Перечин — Синна—Гумменне—Вранів—Пряшів.

НОВИЙ ЖУРНАЛ У ХУСТІ.

Від січня 1939. р. почне виходити в Хусті журнал під редакцією Гренджі-Донського п. н. „Карпатська Україна в ілюстрації".

РЕФЕРАТИ ПРО КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Мистецький гуртек „Говерля" організує у Хусті цикль відчитів про минуле і сучасне Карпатської України; виголосять їх визначні знавці з ріжних ділянок

БАТЬКО О. БОКШАЯ ПОМЕР.

Закарпатська преса повідомляє: В Ужгороді помер 76-літній вислужений дяковчитель Петро Бокшай, батько славного спортовця та футбольного воротаря колись Руси (Ужгород), сьогодні Слаяї (Прага). Старенького Бокшая арештували мадяри за те, що його сини залишились на території ЧСР, при чому О. Бокшай служить як поручник у федеративній армії. Старенького Бокшая випустили з вязниці в жалюгідним стані і старець до кількох днів помер.

Розбудова лічниць у Карпатській Україні.

Пресове Бюро Карпатської України повідомляє, що міністерство народнього здоровля Карпатської України старається заспокоїти недостачу державних лічниць, яких 80 прц. відійшло до Мадярщини.

Вже тепер у скорому темпі зорганізують і вивінують державні лічниці у Воловому, Свалявi, Рахові, Великому Березному та інших більших місцевостях Карпатської України.

ДУХОВНА АКАДЕМІЯ У СВАЛЯВІ.

Духовну академію з Ужгороду перенесено до Сваляви; виклади почнуться 15. ц. м

ЗБОРИ ПРАСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

У Празі відбулися збори українців з міста і з околиці. Мін. Revaй, що саме вернувся з Берліна, дав огляд подій цієї осени.

—o—

Вже хочуть мінятися...

Дістаємо таку вістку з Хусту: Від осіб, що саме повернулися з Ужгороду і Мукачева на територію Карпатської України, довідуємося, що у висліді негодування з приводу безробіття та застою в торговлі в тих містах мадярський уряд має звернутися під натиском населення до українського з пропозицією заміняти одно із згаданих міст за відповідну кількість сіл в околиці другого із тією самою кількістю населення.

Але важко припустити, щоб український уряд згодився навіть переговорювати в справі зміни українських сіл за жидівське й мадярське населення.

Єжов уступив зі становища народнього комісаря внутрішніх справ.

БЕРІЯ ЙОГО НАСЛІДНИКОМ

Офіційний комунікат стверджує, що нарком внутрішніх справ (шеф ГПУ) Єжов уступив на власне бажання, залишаючись лише наркомом водного транспорту і членом секретаріяту партійної контролі.

Його становище обняв Берія, довголітній секретар центр. комітету компартії Грузії.

Від половини цього року Єжова постійно не згадували у пресі та на офіційних святах. Загально сподівалися, що він уступить своє місце Берії.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині

Сьогодні III. Ювілейний Концерт
фортепіянові твори
ВАСИЛЯ БАРВІНСЬКОГО
у виконанні піяніста РОМАНА САВИЦЬКОГО.
Мала Сала Лисенка. Година 19·30.

Після французько-німецької декларації.

Львів, 9. грудня 1938.

Підписана і проголошена б. ц. м. у Парижі німецько-французька декларація та розмови, які цілий вівторок відбувалися між державними керманичами Франції та німецьким міністром закордонних справ Рібентропом, відбилися широким відгомоном у світовій пресі. Зміст декларації відомий, зате про устні німецько-французькі переговори не дали представникам преси в Парижі ніяких офіційних вияснень. Це спричинило повінь ріжних, суперечних пресових „повідомлень", які можуть бути ближчі або дальші до правди, та які все таки майже всі придумані за редакційним столиком.

Одначе є фактом, що зустріч Рібентропа з французьким міністром викликала помітне **вдоволення** в обох заінтересованих столицях, у Парижі та в Берліні. Одначе — повідомляє ПАТ — те вдоволення не позбавлене обережности в оцінці евентуальних наслідків декларації та дипльоматичної зустрічі. Найближче підходить і найвірніше схоплює положення така оцінка: **підписання німецько-французької декларації є актом, що кладе край дотеперішній німецько-французькій ворожнечі, але нема ще цілковитої певности, чи цю декларацію уже тепер можна вважати актом, який започатковує ближчу французько-німецьку співпрацю.**

До цього сумніву дає привід уже сам зміст декларації в тому місці, де кажеться про відношення обох сигнатарів декларації, Німеччини та Франції, до третіх держав. Вісь Берлін-Рим устоялась у цілій своїй силі та вазі; таксамо зберегло себе в повноті французько-англійське порозуміння. Але це ствердження союзницької вірности не позбавлене небезпечних моментів з уваги на загострення італійсько-французьких відносин. Німеччина контрагент осі — Німеччина сигнатар декларації: тут Рим, там Париж, дві сторони, які з собою спорять; з ними обома Німеччина намагається жити в союзі чи в дружбі. Це не легка справа, але може бути корисна для европейського мира. Так розуміє ролю Німеччини також париська „Ер Нувель", яка пише, що після підписання паризької декларації Франція та Німеччина, лишаючись вірними своїм друзям і маючи на увазі тільки мир та пошанування своєї території, рішили зі собою співпрацювати і їхня співпраця повинна прислужитися справі всесвітнього миру.

Очевидно, що найбільше зацікавлення виявляє політичний світ і вся майже світова преса до устних переговорів, що їх цілий перший день, починаючи від президента Франції Лебрена та на ресортових міністрах кінчаючи, вели з німецьким міністром Рібентропом. Про що вони говорили? В кожному щоденнику найдете іншу, нераз навіть дуже цікаву тему. На всякий випадок була мова про Еспанію і, ясна річ, мусіли перейти на найактуальнішу тему европейської політики: італійсько-французький конфлікт. В англійській пресі появилась у тому звязку чутка, що нємовто міністр Рібентроп мав заявити французькому міністрові Бонне, що Німеччина не погоджується з італійськими претенсіями до Тунісу. В деяких французьких пресових органах улаштовано собі просто

статтейний спорт з німецькою кольоніяльною проблемою: мовляв, за ціну вільної руки в Середущій та Східній Європі Німеччина проміняє свої кольоніяльні претенсії та відсуне їх як неактуальні. Від таких здогадів, спліток та вигадок аж роїться на сторінках світової преси. Але це не зміняє важности й далекосяглости паризької декларації та паризьких розмов довіреної особи німецького канцлера з французькими державниками. Паризька „Репіблік" пише, що декларація та французько-німецькі розмови не приносять щоправда розвязки ніякої проблеми, яку історія висуває на денну чергу в порядку перебудови Европи, але вони всетаки створюють велику річ: **духове відпруження між Францією та Німеччиною, і через те уможливлюють плекати атмосферу, яка може бути пригожа для дальших переговорів над пекучими проблемами, яких так багато накопичилось у цей час.**

Між іншим буде до речі й на цьому місці згадати, що в повені тем, які приписують паризьким конференціям міністра Рібентропа, мала бути заторкнена також **українська справа.** Пише про це паризький часопис „Левр". Очевидно у звязку з відношенням до Совітів. Зрештою годі собі навіть уявити, щоб міністр третього райху не рушив справи французько-совітських відносин, справи відношення до большевизму, навіть тоді, коли прийшлося йому підписувати декларацію приязни з державою, яка є в союзі з Совітами. Що і як говорено в Парижі при цій нагоді про українську проблему — чужинні часописи досі не повідомили.

По інформаціям „Парі Міді" Рібентроп дав своїм французьким співрозмовникам до зрозуміння, що таксамо як Франція має свою імперію, так також Німеччина має свою сферу впливів у наддунайськім басейні та на Балканах. Німеччина не замикає цієї области перед узасадненими інтересами Франції, одначе бажає, **щоби Франція раз на завжди погодилася з фактом німецьких імперіяльних засягів на південний Схід Европи.**

Можнаб за ПАТ-ом чи польською пресою цитувати велике число всіляких голосів міжнародньої преси й подати на цій основі всю різнородність тематики розмов міністра Рібентропа та його французьких товаришів. Але все те хоч суттєві й актуальні, та не найважніші речі.

Головне: **факт заістнування добровільної, обосторонньо акцептованої політичної злагоди за німецько-французькому політичному відтинку.** Факт дуже важний і для моменту характеристичний, коли подумати, що від 1871 р. майже до останніх днів домінувало по обох боках кордону одиноке почування як патріотичне: почування мести та відплати. До війни кликали до відплати французи, після великої війни гасло мести перейняли були німці. Нині це слово мести викреслили з німецько-французького політичного словника. Чого не доконали цілі генерації політиків, те сталося заходами й руками фроттовників з великої війни обох народів.

Декларація та подекларація німецько-французька політична дискусія доказує, що нема таких труднощів, нема таких історичних, політичних, етнографічних чи яких хочете ворожнеч, яких розумні, відповідальні, відважні й дійсно патріотичні провідники своїх народів не зуміли би при добрій волі вдоволяюче та справедливо полагодити. Мир над Реном велить сподіватись, що людський розум ще не забили шовіністичні пристрасти, та що людська совість буде в людей так довго ворушитись, доки навіть найбільш закамянілі стануть знову людьми.

Коли у пресових голосах ніде не читаємо ні великого захоплення, ні крайного осудження з приводу німецько-французького акту замирення, то це добрий знак. Публика, привикла століттями до німецько-французької ворожнечі як постійного міжнароднього фактора, просто не прийшла ще з дива до себе. І тому дійсна, повна оцінка цього важливого міжнароднього факту, хочби він покищо мав тільки форму декларації, прийде щойно пізніше.

Паризька декларація і переговори міністра Рібентропа матимуть може більші наслідки для укладу відносин в Европі і для забезпечення европейського миру, ніж це загально думають. Ті, що паризьку декларацію трактують як кавалок паперу без впливу на актуальні відносини, особливо з уваги на поставу Італії до Франції, перецінюють чергову італійську політичну емоцію. Зокрема ті, що у виступах Італії хочуть добачувати якусь чергову катастрофу політики Мінхену, теж сильно помиляються. Італійсько-французька війна — фантазійна видумка політично незрівноважених людей. В такій війні стануліб у грізній небезпеці інтереси британської імперії; така війна ненаруку напевно також Німеччині й багато-багато іншим державам. Ми вже бачили, що після мінхенської конференції її контрагенти в разі потреби перекидалися навіть гнівними та грізними словами, але всетаки думка про можливі наслідки розбиття мінхенського акорду чотирьох держав, велить їм почерез усі труднощі шукати шляхів перемиря та пробувати орґанізувати европейський світ на засадах, які змоглиб бодай в головному всіх задовольнити та довести нарешті струджене та знеможене людство до якогось ладу, порядку та всіх однаково обовязуючого міжнароднього закону дій.

Український нарід витає усякий крок на шляху до справедливого міжнароднього замирення, все одно, як і хто називав би себе автором і виконавцем такого міжнароднього акту.

І. П.

З польської преси.

Карпатська Україна й автономія для українців у Польщі.

„Век Нови" (з 9-го грудня ц. р.) містить статтю п. н. „На розстайних шляхах — Закарпатська Русь і дві державні рації". Навязуючи до вимоги територіяльної автономії, що її висунув пос. Мудрий у своїй промові в соймі, автор статті стверджує, що ця вимога не нова і гостра реакція на неї, якої висловом була промова посла Островського й резолюції „Заєжя" не стоїть у ніякому звязку хочби з найменшою імовірністю, що українські постуляти можна би тепер сповнити.

„Не зважаючи — читаємо далі — на деякі досить дефетистичні настрої серед польської опінії у Східній Галичині (Малополъсце Всходней), можна стверднти з повною певністю, що саме сьогодні, менше ніж колинебудь, могло би дійти до реалізації українських автономістичних гасел. Не тільки з приводу нормалізації польсько-совітських взаємин, що в засаді теоретично обмежовує підстави концесійної політики супроти українців, але передовсім тому, що хід останніх подій виявив, як сповнення українських вимог миналосяб з ціллю і змислом".

Чому? Бо — каже автор — сповнення українських вимог тільки в одному випадку моглоб бути доцільне, а саме: якби з цього вийшла якась користь для польського державного інтересу.

„Коли донедавна число прихильників широкої концесійної політики супроти українців серед поляків було невеличке, коли більшість уважала, що користи з цього для нас булиб сумнівні, а шкоди більш ніж імовірні, то сьогодні ми осягнули в тій мірі майже повну однозгідність поглядів. Спричинила це справа Закарпатської Руси і постава, яку супроти неї заняло українське громадянство.

„Не хочемо міряти тієї постави критеріями обективної критики. Ми готові признати і зрозуміти глибокий струс почувань, викликаний перемінами по тому боці Карпат. Може бути, що в нашому власному минулому можна би знайти момент, в якому з подібним гарячковим завзяттям ми оцінювали якусь тінь півсуверенности, що зявлялася бодай на терені кількох повітів. Може бути, що тоді ми не інакше гляділи на міражі деяких сумежних обіцянок і протекцій. Але-ж це в нічому не зменшує факту, який виринув зі справи Закарпатської Руси. А саме, ми здобули певність, що вузли, які лучать українців з нашою державою, більш ніж слабі".

Українці — каже автор статті — дали доказ і щодня доказують, що вони думками і почуваннями деінде і при кожній нагоді і без вагання перекинуться там, куди кликатиме їх власна візія. Заява посла Мудрого, що УПР веде самостійну політику, для якої найвищим імперативом є і буде українська державна рація, є — на думку автора — доказом, що громадянин, який кермується таким найвищим імперативом „не може бути певним контрагентом у ніякій умові, особливо в тій, що давала би територіяльну автономію". Автор нагадує закид, який хтось робив сіоністам, що вони не можуть бути повними громадянами, бо вони тілом у Польщі, а душею в Палестині і тому своє відношення до Польщі беруть як тимчасову справу.

„Справа Закарпатської Руси виявила, що той самий закид, але в ще більшій мірі, тяготить на українцях. Бо коли у сіоністів внаслідок їх настанови може бути в найгіршому випадку байдужність супроти держави, то українці протиставлять власні змагання інтересам держави і там, де мають зробити вибір, рішаються однаково швидко і легко, як у справі Закарпатської Руси, йдучи за концепцією, про яку знають, що вона вдаряє в інтерес Польщі, в елементарну вірність супроти Польщі."

Важко було сподіватися — каже автор — що польська опінія не зробить з цих фактів висновків. Отже зробила. Передовсім признала безглуздям думку про автономію. Друге — справа заабручанської України.

„Оце кожному, хто слідкує за ходом думок серед української людности на тлі проблеми Закарпатської Руси, мусить насуватися питання: коли така гарячка і такі відосередні течії появляються з приводу тієї правно-державної карикатури, яку нині творить Русь, то що тут діялосяб, якби за Збручем повстала справжня українська держава? І це питання спричинює, що починають вагатися навіть ті поляки, для яких прометейська ідея була досі символом віри й непорушним дороговказом."

Автор каже, що не знає, які користи принесе українцям Закарпатська Русь „під німецьким патронатом", але „вже сьогодні можна докладно обчислити шкоди, бо те, що щораз виразніше розходяться наші шляхи і замість співпраці, приходять гасла боротьби — це є втрата Польщі але також їх (тобто українців) утрата, на яку вони йдуть свідомо, легкодушно і з повною неввагою на історичний досвід."

Свідома і добра господиня вживає
порошку до печива
ванілевого цукру
олійків
тільки виробу кооперативи
„ПЛАСТ"

Від 11—18 грудня 1938 — це чергові торжественні дні цілорічних ювилейних торжеств з нагоди 950-ліття хрещення України. Всі українці візьмуть масову участь у торжествах та зокрема прикрасять свої хати прегарними ювилейними наліпками з портретом св. Володимира Великого. Наліпки в ціні 5 сот. за штуку слід негайно і масово замовляти: Діловий Комітет Свята Християнської України, Львів, Новий Світ 22.

Ґраф Чіяно і справа Карпатської України.

(Два ріжні польські голоси про цю саму справу).

З польської преси можна часами довідатись дечого цікавого. Особливо тоді, коли ця преса полемізує. Таке є з промовою міністра Чіяно Цю промову прозвали „сензаційною", бо там відслонені деякі куліси памятних днів, від вересня до листопада ц. р. Напр. звідти довідуємося, що канцлер Гітлер підписав був 27. вересня ц. р. мобілізаційний декрет, висилаючи одночасно ультимат до през. Бенеша. Пригадуємо, що відомости про німецьку мобілізацію в свому часі офіційні німецькі чинники дуже рішуче були заперечили.

Для нас особливо цікаве те, що пише польська преса про ті місця промови гр. Чіяно, які торкаються справи Карпатської України. Для характеристики подаємо два голоси двох польських часописів, ідеольогічно до себе зближених та проте зовсім від себе у цій справі відмінних. Один з них спирається на власних джерельних, другий на спрепарованих інформаціях. Перший — це голос виленського „**Слова**", другий — варшавського „**Часу**", який у числі з 7. грудня приносить кореспонденцію з Італії. Стаття „Слова" з 6. грудня п. н. **„Мова гр. Чіяно. Доля Прикарпатської Руси"** передаємо в цілости:

„„Прощання з границею" ось як треба назвати, травестуючи наголовок голосної перед кількома роками фільми, останню промову італійського міністра закордонних справ гр. Чіяно. Наше головне джерело П. А. Т. (Польська Агенція Телеґрафічна), яке зі замилуванням, гідним кращої справи, займається т. зв. „фризуванням" закордонних вісток, що стверджують або некорисний оборот або просто невдачу нашої закордонної політики — подало промову мін. Чіяно в такому скороченні, що з нього прилюдна польська опінія довідалася лише про історичну ролю Італії в добі чехословацької кризи. Зате довші виводи, незвичайно важливі у відношенні до актуальної ситуації, зокрема до справи спільної польсько-мадярської границі, П. А. Т. сконфіскувала, мабуть уважаючи, що тим робом доконає небувалого діла, яке полягає на вдержуванні польського громадянства у помилковому здогаді, що капітальна справа спільної границі з Мадярщиною є далі на добрій дорозі. Ці „конфіскати", промовчування або кольорізування, яке плекає у своїх інформаціях П. А. Т. — для „підкріплення сердець", є нечувано навіть хопом, що осмішує нашу центральну інформаційну установу та у висліді приносить шкоду. Який сенс удержувати загал у помилкових поглядах, коли справа представляється в дійсности зовсім інакше? Зрештою кожний читач, навіть озонових ґазет, мав нагоду ствердити цей хіба неприпадковий промах П. А. Т., бо з реляцій власних кореспондентів, друкованих на сторінках цих ґазет, виходило ясно, що промова мін. Чіяно була „прощанням з границею" польсько-мадярською, що Італія перестає цікавитися середущою Европою, залишаючи в ній вільну руку своєму партнерові з „оси".

Промова гр. Чіяно — треба це сміливо признати — є ствердженням малокорисного для нас звороту в політиці Італії. В добі Ґодесберґу і Мінхену Мусоліні був адвокатом польсько-мадярської границі. Таке становище диктував Італії огляд, щоб зберегти рівновагу поміж партнерами оси Рим-Берлін, яку поважно нарушив аншлюс Австрії і Судетів. Після Мінхену німці приступили до „наоливлення" оси, бо цей інструмент почав загрозливо скріпити. До Риму вибрався фон Рібентроп і ситуація змінилася. Висловом цього був віденський арбітраж. Прикарпатську Русь, як ропіючий боляк, залишено в межах Чехословаччини, щоб затроював атмосферу сусідських взаємин у середущій Европі. Були ріжні здогади, чому вирішено половинчато цю справу у Відні. Наші професійні оптимісти потішалися самовпевнено, що справа спільної границі з мадярами залишається надалі відкрита тому, що в арбітражовому рішенні нема мови про міжнародню ґарантію границь Чехословаччини та що при піднятті цього питання проблема спільної границі буде поладнана.

Цим оманам кладуть край слова мін. Чіяно, сказані в останній промові:

> „У Відні зробили це оба краї оси в почутті повної солідарности і з повним зрозумінням. У часі чергових випадків на Карпатській Україні була абсолютна однозгідність поглядів — шонебудь говорила би про це преса. Італія і Німеччина була — за згодою зацікавлених — тієї думки, що устійнена перед 20-ти днями і торжественно визнана границя не може бути знову предметом дискусії."

Отож „устійнення перед 20 днями і торжественно визнана границя не може бути знову предметом дискусії." Рома локута, кауса фініта. Такий є сенс промови гр. Чіяно. Італія не буде підтримувати постуляту спільної польсько-мадярської границі, залишаючи своєму партнерові з „оси" вільну руку в цій частині Европи. Тому в цих умовинах спільна польсько-мадярська границя стає щораз більше проблематичною справою. Чехословаччина сміло обійдеться без міжнародньої ґарантії своїх границь, якщо матиме ґарантію Німеччини. Чейже вже знаємо, що Прага стала васалем III. Райху."

Стільки „Слово". А тепер що каже „Час"? Подаємо кінець кореспонденції (чи не зроблені у Варшаві?):

„Міністр підкреслив також значіння віденського арбітражу, згідно з яким просторі частини земель етноґрафічно угорських вернулись нарешті до матірного пня. Говорячи про проблему Підкарпатської Руси, гр. Чіяно не думав забігати у майбутність, лише вдоволився ствердженням, що покищо ще передчасно змінювати руско-мадярські границі, устійнені ледви перед місяцем. Однак наслідком плинности цього питання мін. Чіяно не порушив можливости, чи ґарантію ненарушности теперішніх границь надвелтавської республики мають дати італійці та німці. Тим ще раз підтверджно думку, стільки разів висказувану італійськими політичними колами, що проблема чеської держави ще далі відкрита."

Читачі, після порівняння цих двох голосів, матимуть самі змогу внесчити собі, що це значить „фризування" закордонних вісток, про які пише „Слово"....

Міністр Ревай у Берліні.

(Власна кореспонденція).

Берлін, 7. грудня 1938.

В понеділок рано прибув до Берліна міністр Карпатської України **Ю. Ревай** у товаристві шефа лісової управи, господарського референта й шефа пресової служби карпатоукраїнського уряду для обговорення актуальних господарських питань Карпатської України з відповідними урядовими чинниками німецької держави. Міністр Ревай та його делеґація мали цілу низку інформативних, підготовчих розмов і стрінулися всюди з великою увагою та повним зрозумінням серед німецьких чинників, так що побут карпатоукраїнської делеґації треба вважати вповні успішним.

Міністр Ревай скористав зі свого короткого трьохденного перебування у столиці німецької держави, щоб навязати тісний контакт з берлінською українською кольонією та місцевими українськими організаціями. Зокрема міністр Ревай відвідав у середу вранці Український Науковий Інститут і довше оглядав центральну бібліотеку українознавства, особливо карпатоукраїнський відділ і виставу карпатоукраїнської літератури.

Вечором міністр Ревай з цілою делеґацією прибув на святочні сходини берлінської української кольонії в „Кайзергофі", що була незвичайно захоплена його щирим поведенням і розумною, сердечною промовою. Делеґація після цього відїхала, прощана на залізничому двірці представниками нашого громадянства, зокрема молоддю та німецькими прихильниками нашої справи.

ДЖЕРОМ К. ДЖЕРОМ. 4

ГОДИННИКИ.

Ми довгий час обмірковували його покупку і Боґльс оповідав, як йому подобається цей повільний поважний рух маятника і якто, коли він залишається на самоті з цим годинником у вечоровій тиші, має враження, начебто з ним розмовляє старий друг, оповідаючи йому про колишній час, коли й люди були інші, думали та жили інакше.

Цей годинник зробив на мою дружину величезне враження. По дорозі додому вона була задумлива й мовчазна, а коли ми входили до себе нагору, промовила до мене: „А чоґоб і нам не купити такий годинник? Це було подібне до старого друґа, що про всіх нас турбується" — їй здавалося навіть, що він доґлядає нашого малого.

Я мав одного чоловягу в Нортгемптоншірі, в якого інколи купував старі меблі тощо. Отож я звернувся до нього. Він зворотною поштою відповів, що він саме має те, що я потребую: (він завжди те має. Мені щодо цього щастить!). — надзвичайний старовинний годинник, якого йому вже давно не щастило дістати до своїх рук. Він долучив фотографію і пропонував, коли він мені сподобається, то він його доставить мені додому.

З фотографії та докладного опису мені здавалося, що це саме те, чоґо ми хотіли, і я написав до нього: „надсилайте".

За три дні пізніше ми почули стук у наші двері. Певна річ, що таке бувало й раніше, але я оповідаю лише про те, що має відношення до годинника. Покоївка повідомила, що про мене вдолині питають два чоловіки, і я пішов до них.

Це були носії. Заглянувши до супровіджуючого паперу, я пересвідчився, що мені надсилають годинник, і недбайливо сказав: „Ага, добре, несіть його нагору".

Носії заявили, що їм неприємно,бо вони не знають, як їм віднести його нагору.

Я зійшов цілком надолину і на другій площині сходів побачив втиснуту клином вздовж площини скриню, до якої, за моєю думкою, сміливо міг влізти обеліск, відомий під назвою Клеопатрина ґолка.

Виявилося, що це саме і був мій годинник.

Я приніс сокиру та лом, винаймив ще людей і в пятьох ми працювали з півґодини, аж нарешті витягли його зі скрині, після чоґо на загальне задоволення інших мешканців на сходах знову відновився рух.

Після того ми внесли годинник нагору, склали його й я поставив його у куток в їдальні.

Спочатку він виявив нахил падати вперед і то падати на людей, але завдяки тому, що я не жалував цвяхів, ґвинтів і дощочок, життя з ним в одній кімнаті знову стало можливе і безпечне. Але за той час я цілковито знесилився і обв'язавши рани, пішов спати.

Серед ночі дружина мене пробудила — вона була збентежена, що годинник вибив тричатять і питала мене, як я ґадаю, кому саме з близьких нам він віщує смерть.

Я відповів, що не знаю, але сподіюся, що сусідському псові.

Дружина мене впевняла, що вона має прочуття, що це помре наше немовлятко. Я як тільки вмів, намагався її заспокоїти, але не міг, аж поки нарешті вона досхочу не виплакалася й не заснула.

Цілий ранок я її переконував, що вона, певно помилилася, і вона врешті нагородила мене усмішкою. Та під вечір годинник знову вибив тринацять разів.

Всі її страхи знову відновилися. Тепер вона була переконана, що дитинці і мені загрожує смерть і що їй довелося залишитися бездітною вдовою. Я намагався це обернути в жарт, але вона образилася й ще більше засмутилася, запевнюючи, що я таксамо думаю, як і вона, але тільки удаю з себе легковажного, щоб заспокоїти її. Та вона старатиметься бути мужня.

Найбільш над усе вона лаяла Боґльса.

Вночі годинник знову ще раз відбив своє зловіще пророкування. На цей раз дружина рішила, що небезпека загрожує її тітці Мері і з її вигляду можна було припустити, що вона цьому скорилася. Проте вона жалкувала, що я набув годинник і нарікала на мою пристрасть заповнювати помешкання всілякими невартими речами.

А годинник уже далі вибивав тринацять разів, пророкуючи смерть не тільки всім нашим своякам, але й сусідам.

Кілька місяців зверги він цілими днями тільки те й вироблював, аж поки нам те вибивання не остогидло а навколо нашої хати не залишилося ані одної живої душі.

Тоді він, як видно з власної волі вирішив покінчити з цим і почав собі безжурно вибивати тринять і сорок один разів. Найулюбленішим його числом було 32, але інколи він вибивав і

Політика о. Ількова
на прощі в Ченстохові.

Краківський „ІКЦ" (ч. 340 з 9-го грудня ц. р.) вмістив статтю під таким промовистим наголовком: **„Русь у поклоні Королевій Польської Корони. — Руська молодь з о. Ільковом, майбутнім єпископом, на Ясній Горі. — В 300 роковини смерти святого мученика Йосафата Кунцевича".** Стаття, написана у відомому стилі, починається так:

„У хвилині, коли святоюрський владика митроп. Шептицький шле демонстраційно зі Львова на Закарпатську Русь своє знаменне відручне письмо до опереткового уряду о. Волошина і станиславівський єпископ Хомишин пише свої болісні й сумні рефлексії з часів української влади у Східній Галичині, ми є свідками вельми пророчистого торжества, що відбулося в Ченстохові з ініціятиви о. Ількова, майбутнього єпископа в Перемишлі."

Що це за торжество? Довідуємося зі статті, що військовий гр.-кат. декан, відомий о. Ільків, колишній посол до сойму, уладив прощу „молодзежи рускей, грецко-католіцкей з Малопольскі" (розуміється, воїків) до Ченстохови, щоб там „у ступ Крульовей Корони Польскей" вшанувати св. мученика Йосафата Кунцевича з нагоди 300-ліття його смерти.

При цьому „ІКЦ" підкреслює, що культ того святого, який „згинув в обороні єдности грецької східної церкви з католицьким костелом" і який „розвивав свою діяльність у Польщі", „проходить у греко-католицькій церкві в Галичині майже без вражіння і життям та діяльністю св. Йосафата не цікавиться навіть греко-католицьке духовенство". Як причину цього „ІКЦ" подає „політичні, не релігійні огляди" і тому в його очах о. Ільків має велику заслугу, що звернув особливу увагу на витебського мученика.

Мабуть не треба писати про те, кілько є правди в тому твердженні „ІКЦ", що гр.-кат духовенство не цікавиться життям і діяльністю св. Йосафата. Якби так автор статті був цим поцікавився — повинен був це зробити, коли хотів про це писати — то був би довідався, що українська Церква і ціле громадянство дуже торжественно і величаво святкувало 300-ліття смерти св. Йосафата, що є велика українська література про того святого, що гр.-кат. Церква має спеціяльні молитви до нього і спеціяльне свято в його честь. Але „ІКЦ"-ові треба було написати, що українська Церква й українське громадянство з політичних оглядів ігнорують св. Йосафата, то й написав, не турбуючись, чи це згідне з правдою чи ні. Треба було йому написати, щоб піднести велику заслугу о Ількова за те, що память св. Йосафата він вшанував на Ясній Горі і — як це виходить зі змісту статті — далекий від політичних оглядів.

Як виглядає ота далекість від політичних оглядів, які „ІКЦ" закидає всьому українському духовенству, видно з промови о. Ількова, яку він виголосив до одної частини прочан, що спізнилися зі своїм приїздом з Галичини. Їх привитав о. Ільків „знаменною — як каже „І. К. Ц." — промовою", якої деякі уступи наводить:

„Дорога молодеж! Як представники громадянського і релігійного життя Підкарпаття ви не могли в пору прибути на сьогоднішнє торжество в честь св. Йосафата. Це сталося не з вашої вини, хлопці. Знаю, що прибігаєте сюди як зайці, переслідувані своїми ворогами, які часто не знають, що роблять. Протиставтеся рішуче організованому там теророві. Ідіть до боротьби з заколотниками ладу і спокою в краю, визволіться з під опіки сумнівних провідників, що раптом появилися на Підкарпатті.

„Будьте хоробрі. Здобувайте підкарпатське село для Христа і його заповідей. Беріть приклад з життя і боротьби св. Йосафата, якого ми тут у Ченстохові сьогодні вшанували. Прийде ще той час, коли з німецької землі, куди вивезли його непокликані опікуни в порозумінні з німцями, спровадимо його чудотворні мощі до краю і тоді вже не будете спізнятися на його торжество.

„Не дайтеся втягнути в ніякі авантури, тимбільше до захвалюваної заграничної диверсії, про яку там побалакують доморослі „провідники зрізаних голов", а котрі, якби прийшло що до чого, вивтікають у пору за границю і ви залишитеся на долю й недолю.

„Отже коли тупі голови, особливо на львівському бруку, називають нашу селянську організацію на Підкарпатті та її мозольну тиху працю для народу „Ільківщиною", що служить чужим чи сперта на чужій силі, отже шкідлива нашому народові... то це брехня і фальш."

Це тільки дрібна частина політики, що її завів о. Ільків на прощі у Ченстохові:

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 11. грудня 1888.

ПАНТ ПЯТЬОХ...

„Льондонська „Фіненшіел Нюз" подала таку дуже сенсаційну вістку: В Берлині готовлять плян, щоб Туреччину забрати в курателю в подібний спосіб як Египет. Спільними кураторами були би Англія, Німеччина, Франція, Австрія й Італія. Опір султана давсяб тим переломити, що він дістав би щедру річну пенсію. Ініціятиву до цього проекту — кажуть — подав кн. Бісмарк, який також заходиться особливо коло нього з політичних і фінансових оглядів.

„Не можна ані хвилини сумніватися — пише „Діло" — що ця вістка, хоч і яка оригінальна, зовсім безпідставна. В ній цілі її пустили в світ, можна легко зрозуміти, коли звернути увагу на ту обставину, що між прибраними кураторами нема Росії, яка чейже також мала би чимала право до курателі".

„ПІДВОДНИЙ КОРАБЕЛЬ".

„У Франції збудовано згідно з пляном П. Зеде, директора корабельних варстатів, підводний корабель, що може пірнути в воду і перебути там кільна годин. Цілий механізм корабля порушує електрична машина. Знані досі підводні кораблі порушались при помочі парової машини тому завжди лишсь частина комина мусіла виставати понад воду. В новім підсодним кораблі знаходиться згущений воздух, тому кільна людей без кілької небезпеки втрати життя видержить кільна годин під водою. Перші проби з тим кораблем знаменито повелися і коли цей винахід покажеться практичним то з тривогою повинні глядіти на нього держави, що побудували дорогі панцирні пароходи".

Зі статті не можна збагнути докладно, хто, яка молодь, з яких сторін, та кілько її взяло участь у тій прощі, чи це були тільки вояки, чи й цивільні. „ІКЦ" подає, що тоді саме виголосили промови ще й представники стрийської округи і Лемківщини, які заявляли, що „незабаром руський люд зариглює двері своїх церков перед тими, що не памятавочи слів Христа, роблять з них наче коршми й осередки протидержавних демонстрацій".

Ясна річ, що ціла промова о. Ількова і ті інші згадані промови не вимагають коментарів. Можна тільки замітити, що „номінація" о. Ількова перемиським єпископом на сторінках „ІКЦ" виглядає менш-більш так, якби ми звіменували автора наведеної статті — мікадом.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Національний дух і християнська мораль
— провідними ідеями нового чеського шкільництва.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ШКІЛ У НОВІЙ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

6.000 УЧИТЕЛІВ БЕЗ ПОСАД.

Чеський міністр освіти д-р Капрас дав представникові чеського інформаційного бюра інтервю, в якому зясував актуальні питання, які стоять перед його ресортом.

Найважче питання: де примістити 6.000 учителів народніх і горожанських шкіл зі Судетів, Карпатської України та Словаччини? На це годі найти розвязку без редукції замужніх учительок. Серед середньошкільного учительства зменшення державної території не викликало такої гострої кризи.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ ШКІЛЬНИЦТВА.

Виявилося, що мережа шкіл нерівномірна — треба дати більше шкіл бідним околицям. Прийдеться поліпшити опіку над сільською дітворою, основуючи захоронки.

Коли йде про високі школи, правничі студії продовжать до 9-ох семестрів

ДЕРЖАВНИЙ ГЕРБ І ХРЕСТ.

Провідною думкою чеського шкільництва мусить стати національний дух та християнська мораль. Це вимагає ревізії підручників, програм, обовязкових лектур. Відновлюючи свою державу, мусять чехи вернутися до традицій з минулого, коли то духовенство й учительство довело до національного пробудження.

Для прикраси шкільних саль вводить друга республика лиш два символи: **хрест і державний герб.**

У ПРАЗІ ЗАЛИШИТЬСЯ НІМЕЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ І ПОЛІТЕХНІКА.

Свого часу появилась була вістка, що німецький університет і політехніку перенесуть з Праги, мабуть до Австрії, але ця вістка виявилася неправдивою. В обох високих школах почалися вже виклади й іспити. Всіх професорів-неарійців усунено.

ЧЕСЬКІ ШКОЛИ У СУДЕТАХ.

Генляйн як комісар Судетів наказав отворити чеські меншинні школи у Судетах. У Райхенбергу повстане окремий реферат чеського шкільництва.

Справу чеських шкіл у Німеччині та німецьких у Чехії урегулював договір між обома державами.

Єгипетський уряд не візьме участи у конференції круглого стола
якщо туди не запросять великого муфтія.

Як повідомляють з Каїра, єгипетський уряд погодився взяти участь у льондонській конференції круглого стола лиш під умовиною, що туди запросять великого муфтія Єрусалиму.

ЖИДІВСЬКА АГЕНЦІЯ ПРОПОНУЄ ЖИДІВСЬКО-АРАБСЬКИЙ ПАРИТЕТ?

У Єрусалимі появилася поголоска, що жидівська агенція запропонує на конференції круглого стола паритет у Палестині: жидів мало би там бути стільки, що арабів. Така розвязка обмежилаб еміграційні можливости жидів до 400.000, тому вона викликала гостру опозицію в жидівських націоналістичних колах, які атакують жидівську агенцію.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

всі сорок девять ударів (більше сорока девяти він ніколи не вибивав), чому не знаю, але факт, що не вибивав.

Одного разу він вибивав за одну годину три чи чотири рази, іншим разом так за ціле полудне його не почуєш.

Такі годинники називаються вередливими та дивачними.

Час до часу мені впадала до голови думка віддати його до направи й зробити з нього правдивий поважний годинник, який знає свій час, але якось я до нього звик і полюбив у ньому оце глумливе, призирливе відношення до часу.

Пошани до часу він не мав найменшої і начебто навмисне плутав. Наприклад пів до третьої він вибивав 34, а за двацять хвилин лише один раз.

Може й справді він почав нехтувати своїм паном і хотів це йому дати відчути. Кажуть, що пан ніколи не стане героєм для свого слуги. Можливо, що й суворий час з його закам'янілим обличчям здається мутньому зорові його старого слуги безсилим, недовговічним і смертним — лише трохи більш довговічним, ніж інші і — тільки. Можливо, що цей годинник, витикуючи стільки років энерги, пересвідчився про нікчемність цього часу, який в уяві здається нашому людському зорові таким великим і могутнім.

Можливо, що злобно вишкірюючи зуби і вибиваючи по тринять і сорок ударів, вони до нього кажуть: „Агов! Я тебе, добродію час, знаю! Хоч ти й здаєшся богоподібним і грізним, але поправді то що ти як не омана-мрія, така як і ми всі? Навіть, ще менший, бо ось ти минув і тебе нема. Не бійтесяж його, безсмертні люди. Час і лише тінь світа на тлі Вічности".

Переклав **Ф. Гай-Гаєвський.**

Економічний огляд.

Участь Німеччини та Італії в торгівлі придунайських і балканських держав

Становище, що його зайняла Німеччина у відношенні до нової Чехословаччини, зокрема до Карпатської України, викликало чимало міркувань і здогадів політичного й економічного характеру. „Німеччина хоче опанувати господарсько наддунайську котловину і Балкан", і „Німеччина хоче створити Велику Україну, щоб її економічно експльоатувати, та хоче опанувати береги Чорного Моря" — ось дві домінальні думки в крикливому хорі, що майже скрізь лунає.

Договір Праги з Берліном, у якому передбачено будову **автострад** (одної із Бреслав до Відня, другої — „схід-захід" здовж Карпат до Румунії через Карпатську Україну) і **каналу Одра-Дунай**, а що найважніше — передбачені в договорі **права Німеччини** в експльоатації тих автострад і каналу (спільна німецько-чеська власність) — вказують, що Німеччина справді льокує свій політично-економічний інтерес на сході та південному сході Европи.

Опінія світу чимало зацікавлена в тому, як буде виглядати експанзія Німеччини на наддунайські терени і на Балкан, перехрещуючись там з експанзією Італії, німецького партнера а „осі Берлін-Рим". Та статистичні цифри говорять про те, що Німеччина торговельно **сидить уже твердо** в краях південно-східної Европи, куди твердіше, ніж Італія. В „Кельн. Цайтунг", у статті мілянського дописувача, читаємо ось-такі цікаві цифри за 9 місяців цього року про участь Німеччини (разом з Австрією) і Італії в закордонній торговлі Угорщини, Румунії, Болгарії і Греції:

	Привіз з Німеч.	Привіз з Італії	Вивіз до Ням.	Вивіз до Італії
Угорщина	42.5	7.5	40.2	13.0
Румунія	51.4	1.4	27.8	5.9
Болгарія	66.8	0.6	51.0	3.6
Греція	24.7	0.6	38.7	1.7

Ця табличка прекрасно ілюструє торговельну залежність південно-східної Европи від Німеччини. Що ця залежність може тільки зрости після будови згаданих двох автострад і каналу Одра—Дунай — про це не можна сумніватись.

Від ліберально-демократичної до авторитативної господарки в Чехословаччині.

В ЧСР не тільки в політиці скінчився ліберально-демократичний устрій, але і в економічному житті. **Зосередження господарської диспозиції** — ось характеристична риса нової економічної політики в державі чехів, словаків і карпатських українців, очевидно зі збереженням автономічних прав цих народів.

Обговорюючи цю новину в перебудові Ч. С. Р. чеська преса підкреслює **недостатки** дотепершнього ліберально-демократичного ведення господарства. З одної сторони воно підтримувало і підсичувало класові егоїстичні інтереси робітництва, з другої — помагало підприємцям забувати часто на інтерес загалу. Також кожночасні уряди в Празі, що складались із людей, залежних від численних партійних інстанцій, не могли спромогтись на рішення, які гармонізували б з інтересом цілости.

Нова політична і господарська ситуація після болючої територіяльної ампутації і перебудови держави на основі засади федералізму вимагає в ділянці господарства ще більше ніж досі строгого передумання, непохитних і доцільних рішень та докладного їх виконання. Не тільки прихильні ЧСР, але й її противники признають, що лікування ран після операції відбувається там з великим знанням справи, з твердою послідовністю і тверезим розумінням нового стану. Орієнтуючись на основі голосів преси можна всеж доміркувати, що приймаючи нові форми економіки, Прага не думає попасти в крайність і позбавити своїх громадян економічної свободи. Авторитативний господарський режим тільки обмежить цю свободу, кермуючись вимогами теперішньої ситуації всередині і назверх. Він примусить одиницю, робітника і підприємця, координувати свій інтерес з інтересом загалу і перебудованої держави, дбаючи, щоб на перехрестях тих інтересів не повставали шкідливі конфлікти. „Авторитативний провід — як читаємо в одній чеській газеті — не буде бачити в кожному своєму рішенні з престіжевих причин рес юдіката, але буде старатись шанувати порушені інтереси при помочі гармонійних засобів".

Нема сумніву, що авторитативний господарський режим, започаткований тепер у Празі, чимало зразків черпає і черпатиме з ІІІ. Німеччини, хоч і там ще не все в економіці стійне, про що пишемо сьогодні в окремій нотатці.

—o—

З економічної літератури.

Д-р Евген Храпливий: КАРПАТСЬКА УКРАЇНА В ЧИСЛАХ, Львів 1938, стор. 44, форм. 16-ка.

Заздримо нераз чужинцям, коли станемо перед книгарською виставою і побачимо низку книжок на строго-актуальні теми. Ледви трапилась якась подія і гляди: вже десятки авторів пише про неї, нераз навіть грубезні томи. Буває — питаєтесь себе, коли встиг той чи інший автор написати так багато, ще й зібрати потрібний матеріял?

В нас, українців, не так. Входити в причини — це значить розписуватись широко. Отже досить ствердити факт. Таким фактом є ось тепер брак у нас літератури (поза газетними статтями) про Карпатську Україну, що зосередила тепер на собі всю увагу українського громадянства і багато з уваги світу.

Тому добре сталося, що видавництво „Нове Село" видало цикль статтей, друкованих недавно в „Ділі", яких автором є д-р Евген Храпливий. „Карпатська Україна в числах" — це тема вдячна і дуже актуальна. Цікаве і важне питання про господарську життєздатність Карпатської України, зродило і в нас сумнів: чи встоїться Карпатська Україна, що — мовляв — така вбога під господарським оглядом? Брошура д-ра Храпливого розвіває ці сумніви, виказуючи саме на основі цифр, що „Карп. Україна є краєм, який має всі вигляди вести самостійно своє життя і свою господарку" (дик. „Висновки"). Не без здивування читаєте таке, що „аграрна структура на галицько-волинських землях, зокрема у Сх. Галичині, куди гірша, як у Карпатській Україні" (ст. 28) та й інші речі, про які наш загал здебільша не знає. Тому книжечка, про яку пишемо, заслуговує на те, щоб її прочитав цей загал. Те, що книжечка ще написана перед обкроєнням Зак. України в користь мадярів (це перша річ, що принесла дальше зацікавлення нашого громадянства політичною ситуацією Закарпаття), не зменшує занадто її вартости, хоч очевидно подані числа сьогодні виглядають дещо інакше.

В брошурці до тексту додана мапа і 18 ілюстрацій.

Н.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЗВІЛЬНЕННЯ ОБРУЧІВ Т. ЗВ. ВЯЗАНОЇ ЕКОНОМІКИ В НІМЕЧЧИНІ.

В Німеччині запровіщують принципіяльні зміни в економічній політиці уряду. Уряд хоче скинути з себе частину обовязків і компетенцій на приватне господарство, репрезентоване різними корпораціями й інституціями господарського самоврядування. Держава виступатиме в майбутньому тільки там у ролі підприємця, де зможе краще сповнити завдання ніж приватне господарство. Паралельно з переходом деяких державних функцій на прив. господарство відбюрократизується господарське життя, яке досі через бюрократичні методи зазнало деяких шкід (гальмування надрядними установами достав, цінові девізові привілеї, тощо). В підготові є поліпшення у техніці праці і техніки побору податків (без їх підвищки) та деякі пересунення в податковім праві. Дотично цього останнього — то свою увагу хоче Німеччина пересунути тепер від збройня більше на **раціоналізацію і механізацію промислу**, зокрема також на публічні інвестиції, які часово залишила вона, беручись до більших завдань. Завдяки збільшеній раціоналізації і механізації промислу сподіваються Німеччина в осягненому тепер новому затрудненні свого воєнного збільшити господарську інтенсивність на 10—20 відсотків. — Згадати треба що про рішення при уділюванні достав звернути увагу тепер більше на малі і середні підприємства, бо великі і так уже перетяжені.

Німецьке господарство відчуває тепер тенденції, що збільшують кошти виробництва. Це змушує шукати покриття для них у поширеній виробництва, у прискішеному господарського темпа. До цього треба звільнити обручі, які стискають німецьке господарство в обставинах т. зв. „вязаної економіки" і дати можливість приватній ініціятиві легше рухатись.

РАЇЛЯНИ мужеські від зол. 50·— ПЛАЩІ жі ночі від зол. 60·—
ШАПІРА поручає ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

АМНЕСТІЯ ДЛЯ КАРНО-СКАРБОВИХ ПРОСТУПКІВ КІНЧИТЬСЯ 10. Ц. М.

Саме минає речинець, який установило міністерство скарбу, для тих, що хочуть скористати з амнестії і згодолять свої карно-скарбові, девізові чи податкові проступки, яких допустились у той спосіб, що вивезли своє майно за кордон, тримають його там і не згодолюють податкових зізнань. Проступникам, які до 10. ц. м. не згодосяться в Банку Польському, грозить кара вязниці до 5 років, гривна до 200 тис. золотих і конфіската незголошеного майна.

ПРОГРАМОВИЙ ДУАЛІЗМ У ГОСПОДАРСТВІ ПОЛЬЩІ.

Пятнадцятилітній плян господарської розбудови Польщі, що його розгорнув **віцепремієр Квятковський** у своєму виступі в сеймі 2. грудня н. р., викликав зрозуміле зацікавлення польської преси. Обговорюючи думки керманича сучасної економічної політики Польщі — ця преса підкреслює рівночасно розходження, які зарисувались між думками інж. Квятковського: думками шефа Олов-у, **ген. Скварчинського** і віцемарш. **Венди**. Тоді, коли віцепремієр застукує конечність розбудовувати господарство Польщі без надмірного поспіху, „рівним маршем" — як він висказався, не беручи за зразок Німеччини, Італії чи Совітів, то для згадані достойники Олов-у домагались сміліх, інтенсивних потягнень, маючи на увазі великі інвестиції і відважні фінансово-кредитові операції.

„Ц. Газета Гандльова" — підкреслюючи цю розбіжність думок і цитуючи при тому голос „Газети Польської" пише: Ясне, що виступають тут одночасно дві різні доктрини і змагання. Не є вони оригінальні, бо віддавна вони відомі в економії і в практичному житті. Нове й оригінальне є те, що явились одночасно і рівнобіжно в тісно звязаних зі собою політичних кругах.

Польська преса загально оцінює це як розбіжність між вищезгаданим демократичних перспектив (репрезентант — мовляв — уряд Складковського) і між адерацією тоталістичних зразків та бажанням впровадити їх на грунт суспільного господарства Польщі.

—o—

З кооперації.

ПЕРШІ ВИСТАВИ КООПЕРАТИВНОЇ ФІЛЬМИ.

Перші вистави кооперативної фільми „До добра і краси" принесли повний моральний і матеріяльний успіх. І так дня 29. XI. п. р. два висвітлення фільми в Долині відбулися при участи 330 осіб, 1. XII. три висвітлення у Калуші при участи 230 осіб, 3. XII. одно висвітлення в Яднині при участи 380 осіб, 4. XII. три висвітлення у Станиславові при участи 1.070 осіб. Пожвалася дуже успішною практика — робити перше висвітлення для шкільних дітей, які пізніше роблять добру рекляму для фільми серед старших.

НАШІ ВИДАВНИЧІ КООПЕРАТИВИ.

В членах Ревізійного Союзу Українських Кооператив є тепер 12 видавничих кооператив, які нараховують 3.148 членів. Між членами 80% — це умові працівники і вільні професії. Власних фондів видавничі кооперативи мають 98.702 зол., чужих 215.704 зол. Торгівля наших видавничих кооператив дала за 1937 рік 58.203 зол.

Сторінка без політики.

Ілюстрації на подушках.

Один американський фабрикант подушок на тапчани випродукував недавно серію подушок, яких пішви були прикрашені портретами найпопулярніших фільмових зірок.

Ті подушки мали такий великий успіх серед американської публики, що їх просто до кількох днів розхопили. Дотепний фабрикант хотів випустити чергову серію ілюстрованих подушок, одначе мусів свого плану відпекатися, бо фільмові зірки домагалися доволі солоного відшкодування за право поміщувати їх портрети на пішвах.

Тому фабрикант приготовив серію подушок прикрашених іншого роду ілюстраціями. Ті пішви мають теж чималий успіх. Тапчан, закинений такими подушками викликує незвичайно оригінальне вражіння та приваблює собою сторінку ілюстрованого часопису.

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає український склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя
О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю львів, ул. Валова 27. — Тел. 116-60.

Смерть автора сензаційного тріку.

В Англії помер недавно штукар Персі Тома Сельбіт, який придбав собі велике майно винаходом тріку, який свого часу викликав величезну сензацію у всіх мусікголах та цирках.

Трік Сельбіта викликував завжди на глядачах величезне вражіння. Той трік спирається на тому, що буцімто перепиловують жінку, приміщену у деревляній скрині. Коли той трік побачив одного разу король Юрій V., просив магіка, щоб той пояснив йому, на чім спирається той трік. Та Сельбіт відповів, що він навіть королеві не може зрадити тайни, бо таке собі прирік.

Тепер цю тайну знає уже кілька інших штукарів. Як вони до тієї тайни дійшли, годі відгадати.

Не тримайте безужиточно дома ДОЛЯРІВОК, ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОЗИЧОК ТА ІНШИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.
Пересилайте їх в депозит до
ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Ґродзіцких 1. І. Тел. 292-15 і 200-15.
Охороните цінні папері перед крадіжкою, знищенням та довідайтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Три жінки в житті Ататюрка.

Ніякого короля, ніякого президента не звеличували жінки так гаряче, як недавно померщого президента і творця новітньої Туреччини Кемаля Ататюрка. Автім нема теж і чому дивуватися, бо ледви чи якийсь інший державний муж зробив стільки для жінок, що Кемаль Паша. Одним відважним та рішучим рішенням визволив він турецьку жінку з гаремових оков та вчинив її відразу повновартним громадянином. Тому теж сотні тисяч турецьких жінок звеличує його. Проте лиш три жінки відограли більшу ролю в житті недавнього турецького диктатора. Ці жінки — це його жінка, його мати і його прибрана донька.

Македонська селянка.

Мати Ататюрка була звичайною македонською селянкою. Вона не вміла ні читати, ні писати. Проте відзначалася незвичайно бистрим, здоровим розумом і глибокою релігійністю. По ній залишилися були Кемалеві такі прикмети: невичерпана енергія, здорові глузди та глибокий погляд його сталевих очей.

Вершком мрій його матері, жінки скромного митного урядовця зі Солуня було те, щоб побачити свого сина у священничому одязі. Малого Кемаля віддали до релігійної школи і він вже по році знав на память цілу арабську азбуку та захоплював свою матір, рецитуючи їй вечорами версети з Корану. Та одного дня хлопчина зворохобився і заявив, що до школи не піде. У ньому пробудився тоді вперше туецький націоналіст: навіщо гайнувати час на науку чужої мови? Він хотів учитися по турецьки.

Турок може бути тільки вояком.

Коли батько стратив посаду митного урядовця і зайнявся торговлею, хотів спершу примістити сина в себе. Та дітвак обурився на батьківську пропозицію: „За ніщо у світі. Торговля — це саме професія для греків, вірмен та іншого шумовиння. Турок може працювати тільки на ріллі, або стати вояком".

Свій плян він негайно зреалізував, бо здав із відзначенням іспит до кадетської школи. І го незвичайний талант запевнив йому безплатну науку у військовій школі. Мати приймає рішення сина з резигнацією. Адже військова служба — це теж свого роду служба Адже можна боротися з невірними.

Не мешкав із матірю.

Коли Кемаль скінчив 19 літ, став підпоручником. Тоді він спровадив свою маму до Стамбулу, винаймив їй дімок на передмісті, одначе сам не мешкав з мамою. Свою постанову він так оправдував:

Хоч я дуже шанував свою маму, проте не міг я з нею мешкати, бо тоді я опинився би у трудному положенні. Я мусів би, або її слухати, або легковажити її поради. А якже-ж міг я її слухати, коли вона жінка 25 літ від мене старшою — чи не був би це поворот до минулого? А не слухати її — це означало хвилювати й турбувати матірне серце, турбувати маму, що була ідеалом всіх чеснот, які має селянка та ніжности почувань великої дами.

Розлука.

Автім життя й так розділило Кемаля та його матір. Його заслали за неслухняність у глибину Арабії, вона вийшла знову удруге за багатого купця з Родосу. Відтак прийшла війна, що її зруйнувала, а йому придбала славу. А після війни стара мати, що знову повдовіла, осліпла і приймає у своїм біднім домі на передмісті Константинополя свого сина, за яким женеться погоня султанських вояків. Йому закидують ворохобію. Та мати не надумується довго й благословить сина на такий незрозумілий для неї та одночасно небезпечний для сина шлях. Згодом Кемаль Паша цілий свій пізніший успіх приписував благословенню своєї матері і коли в пізніших роках ставили у Стамбулі памятник республики, Кемаль велів надати йому вигляд своєї матері.

Еманципантка.

Літіфе Ганум, жінка Кемаля Ататюрка була дочкою багатого купця зі Смирни. Вона виросла в католицькім монастирі, знала багато творів европейської літератури і тужила за волею та знанням, якого не могла їй дати батьківщина. Тому вона виїхала підчас війни до Швайцарії, покінчила там право та вивчилася 10 мов. Коли згодом вона вертається до Смирни, став найзавзятішою змагункою за визволення турецької жінки. У той час доходить уже до неї слава Кемаля Паші, якого назвали „Ільдерім", значить „Перун". Літіфе вірить у нього, як у спасителя Туреччини, йде за ним в гори, де Кемаль, покинений своїми прихильниками, скривається без війська, без грошей і без надії на краще завтра.

Кохання й розлука.

Літіфе віддає Кемалеві своє майно до диспозиції та саму себе. Вона стає його жінкою бере участь у воєнних акціях та у праці над реорганізацією держави аж укінці в 1924 р. вїзджає тріюмфально, із відслоненим лицем, поруч свого мужа до Стамбулу та приносить свободу не тільки Туреччині, але й турецьким жінкам.

Та небавом між нею та мужом приходить до роздору. Літіфе заздрісна аж до безпамяти, уладжує своєму мужеві прилюдну авантуру. Кемаль її проганяє. Згодом приходить між ними до порозуміння, одначе вона далі мешкає окремо і по якомусь часі виїздить за кордон. Там після розводу з Кемалем, вона знову виходить заміж. Кемаль Ататюрк завжди згадував її теплим словом та вислав їй навіть пребагату ренту.

Сагіба Гогем.

Третьою жінкою, що відограла немалу ролю в житті Ататюрка була його прибрана донька Сагіба Гогем. Кемаль прийняв її за свою разом із кількома іншими дітьми. Дівчинка, яка відзначалася не лиш красою, але дотепом і відвагою, стала небавом улюбленицею Ататюрка. Вона присвятилася летунству й може почванитися, що саме вона стала першою жінкою — військовою летункою. Вона має тепер 22 роки. Підчас недавнього повстання курдів вона особисто вела літак Ататюрка. За її посередництвом ішли радіові прикази для 30-тисячної турецької армії. Сагіба Гогем має ступінь сотника. Кілька днів перед своєю смертю Ататюрк надав їй найвище летунське відзначення, т. зв. „діямантові крила".

Тепер ця славна летунка поважно захворіла. Підозрівають навіть, що вона наложила на себе руку після смерти прибраного батька. Одначе лікарі не тратять надії, що їм вдасться вдержати її при житті.

—o—

ІМПЕРІЯЛЬНА РЕВМАТИЧНА РАДА.

Вогке англійське підсоння спричинює те, що кількість хорих на ревматизм в Англії більша, як в якомунебудь іншому краю. Ця проблєма така важна, що створено окрему імперіяльну Ревматичну Раду, якої предсідник льорд Гердер проголосив недавно висліди співпраці з адміраліцією, яка намагалася цю проблєму прослідити в англійській фльоті. Бо ще у початках цього століття ревматизм був справжньою пошестю королівської фльоти.

Поправа умовин життя в казармах, раціональний харч та лікарська опіка дали замітну поправу, але все таки цієї недуги не вдалося зовсім викорінити. Тому теж створено окремий науковий фонд імперіяльної Ревматичної Ради, щоб якслід прослідити причини та способи лікування тієї недуги.

—o—

ЖИТТЯ ЛЮДИНИ КОЛИСЬ І СЬОГОДНІ.

Французький ученний Вальоа дослідив 187 черепів прастарих людей і означив довготу їхнього життя на основі зросту швів черепу. Показалося, що одна третина до половини тих людей жила усього до 20 літ, друга такасама частина доживала до 40, тільки 3 особи прожили 50 років. Ці досліди виказали також, що не так як нині, передісторичні жінки жили коротше ніж мужчини.

—o—

КВІТИ, ЩО ЖИВУТЬ РІК.

Американський ботанік Ля Рі з університету в Мічіген винайшов цікавий спосіб, як утримати живими рік квіти, що звичайно вяхуть по кількох днях. Квіти треба передовсім здезинфекувати від бактерій та інших шкідників, занурюючи їх у водному розчині брому на 2—10 мінут. Потім треба їх дати до розчину аґару з додатком цукру та мінеральних солей. Тоді квіти не тільки живуть, але навіть їх била ростуть і випускають корінці.

БОКСЕР, ЩО ВІДПОЧИВАЄ В МОНАСТИРІ.

Відомий англійський боксер Бенні Лінч, який був кілька літ мистцем боксу у ваві мужи, вибирається тепер до одного з монастирів на довший побут. Він рішився на таке тому, що хоче відзискати фізичні сили та рівновагу душі.

Боксер заявив, що гострий спосіб монастирського життя буде для нього найкращим тренінгом до нових виступів та до запевнення кар'єри.

За гідність і працю українських журналістів.

(Комунікат ТОПЖ-у).

Місія українського друкованого слова в нинішніх часах особливо велика, складна і важка. Українські діячі пера несуть на собі тягар величезної громад. відповідальности і тому репрезентаційна та станово-професійна організація українських діячів пера, якою є Товариство Письменників і Журналістів, мусить особливо пильно стежити за всіми позитивними та негативними проявами у світі української літератури і преси. Через те вважаємо своїм обовязком подати до прилюдного відома подію, яка склалася в останньому часі, при чому мусимо висловити своє становище до найважнішої професійної справи українських журналістів і звернутися до українського громадянства з просьбою підтримати нас морально.

8-го листопада ц. р. Управи Союзу Українок та Дружини ім. княгині Ольги прийняли на спільному засіданні протест проти одного пашквілю у „Комарі", в якому під адресою голови Союзу Українок був закид, що вона з матеріялістичних причин примазалась до українства, та під адресою українського жіноцтва, що воно дає себе водити на паску. Не входячи в мерітум цієї справи, зазначуємо, що Рада ТОПЖ-у передала деякі недавні виступи „Комаря", між ними згадане число, на розгляд судові Товариства. Названі жіночі організації наприкінці свого протесту візвали своїх членів „витягнути консеквенції супроти В-ва п. Івана Тиктора". Друкуючи той протест, „Українські Вісти" — на наш погляд непотрібно звернули увагу, що в Управі тих жіночих організацій находяться також жінки трьох редакторів Видавництва „Українська Преса". На другий день п. Іван Тиктор зажадав від пп. редакторів Едвада Козака, Михайла Струтинського та Ярослава Шавяка, щоб їхні дружини під загрозою санкцій супроти їх чоловіків склали окрему заяву у справі згаданого протесту, даючи їм на це кілька годин часу. Коли це не сталося, п. Іван Тиктор з місця припинив їх в урядуванні та заборонив вступати до домівки Видавництва. Всі дальші заходи, щоб названих редакторів прийняти назад до їх праці, не дали позитивного висліду. Тільки ред. Е. Козака п. І. Тиктор завізвав назад до праці, заявивши, що не має до нього претенсій, бо його дружина є тільки заступницею виділової в Союзі Українок, а він сам уже потерпів, бо Рада ТОПЖ-у припинила його, як редактора й рисівника „Комаря", у членських правах. П. Іван Тиктор не хотів признати факту, що його піднесли пп. Шавяк і Струтинський, що первісна резолюція Управ обох жіночих організацій була багато гостріша та що її злагіднили саме на домагання жінок редакторів В-ва „Українська Преса". Він не погодився теж на проект декларації пп. Струтинського і Шавяка, в якій вони прилюдно хотіли ствердити, що стоючи на становищі рівноправности жінки — не відповідають за поставу своїх дружин у політично-суспільних справах, яка випливає з їх поглядів на громадські явища, та що на ту поставу не мають ніякого впливу; не прийняв теж до відома проекту заяви, яку вони хотіли скласти на письмі для внутрішнього вжитку Видавництва, що вони про дану резолюцію жіночих організацій раніше не знали, на становище своїх жінок не впливали та зі змістом резолюції не погоджуються. Первісно п. Іван Тиктор вимагав, щоб жінки всіх трьох редакторів (потім тільки двох) виступили взагалі з Управ названих жіночих організацій, потім цієї справи вже не порушував, відкидаючи взагалі можливість повороту названих редакторів до праці у Видавництві. Двом делегатам Ради ТОПЖ-у, яка з власного почину запропонувала своє посередництво у мирному поладнанні справи, п. І. Тиктор заявив, що він посередництва не потребує, бо справа вже поладнана і він до редакторів з приводу тієї резолюції жіночих організацій претенсій не має, але до праці прийняти їх не може. До нічого не довело теж посередництво одного громадянина-адвоката; на пропозицію стрінутися безпосередньо з видаленими редакторами — п. Тиктор заявив, що він з ними говорити не хоче. Врешті 28-го мин. міс. передав їм формальне виповідження праці на письмі, подаючи як причину „реорганізацію Видавництва".

Рада Товариства Письменників і Журналістів повідомляючи, що з свого боку вичерпала всі засоби, щоб урятувати двом своїм членам їх фаховий варстат праці, на превеликий жаль — без успіху, — рішуче протестує проти того, щоб видалювати професійних журналістів без ніякої з їх сторони вини та з фіктивної формальної причини. Рада ТОПЖ-у стверджує, що непевність завтрашнього дня українського журналіста триватиме так довго, поки не буде заключений збірний договір праці між професійною організацією українських журналістів, якою є ТОПЖ, та українськими пресовими видавцями, з гарантією стабілізації журналістичної праці, щоб не можна було з дня на день, з мотивів тільки видавцеві відомих і догідних, видалювати журналістичного працівника. Однак стверджуємо з притиском, що ані збірного договору праці не можна буде у світі української преси перевести, ані ніяким іншим способом запевнити українському журналістові відповідних моральних умовин праці та пошани для їх осіб і виконуваних ними обовязків, коли вони самі, українські журналісти, збірно як журналістичний стан, та в поодиноких пресових видавництвах, як журналістичні гурти, не будуть солідарно дбати за престіж свого звання та охорону своїх професійних прав, коли вони самі не виборять собі такої атмосфери праці, щоб не можна супроти них поводитись образливо та самовільно. У даному випадку Рада ТОПЖ-у з признанням підносить становище нашого члена п. Святослава Гординського, який відмовився сам та в порозумінні з своєю другою професійною організацією АНУМ прийняти посаду на місце ред. Е. Козака, чи головно причинився до повернення цьому останньому його попередньої праці. Зате Рада ТОПЖ-у вважає своїм обовязком напатнувати становище п. посла д-ра Павла Лисяка, колишнього професійного журналіста, який серед таких обставин, не поінформувавшись навіть про фактичний стан справи в ТОПЖ-і, висловив відразу свою засадничу згоду прийняти звільнене становище головного редактора „Нового Часу", чим у значній мірі погіршив ситуацію видалених редакторів.

Рада ТОПЖ-у з пристиском заявляє, що ані один член Ради та цілого нашого Товариства не ставиться ворожо до В-ва „Українська Преса", як такого, признаючи одночасно чималі заслуги Видавництва і його власника, п. Івана Тиктора, в поширенні українського друкованого слова у часописах і книжках та в отворенні поважної станиці, яка є варстатом праці для українських робітників пера, крім зайнятих у тому Видавництві численних інших сил. Рада ТОПЖ-у вважає, що не тільки є місце в українському народі для всіх істнуючих українських пресових видавництв, для їх самовистарчального істнування, але що можна ті варстати праці і громадської діяльности ще значно поширити. Нам, професійним журналістам, залежить найбільше на тому, щоб кожну українську пресову станицю зберегти й розбудувати, не тільки з ширших національно-громадських мотивів, але і з того нашого вужчого мотиву, який каже нам дорожити кожним варстатом праці. Однак саме з тих мотивів залежить нам, щоб кожне пресове видавництво спиралося на дійсно тривких і здорових основах, а такими основами може бути тільки гармонійна громадська співпраця між видавцями і редакторами, себто така співпраця, яка не буде спиратися тільки на волі і настроях одного чинника та не буде залежна від вузько зрозумілого інтересу тільки одної сторони. Така співпраця може бути тільки тоді, коли редакційний персонал буде певний тривкости своєї праці, бо тільки тоді можуть проявитися ті прикмети духа й характеру, які необхідні для дійсно творчої журналістичної праці і для добра цілого світа преси, однаково видавців як редакторів.

Рада ТОПЖ-у звертається з покликом до українських видавців та всіх інших українських установ, щоб мерщій дали працю двом безробітним українським редакторам, які так несподівано і несправедливо втратили працю і хліб. Разом із тим звертається до всього українського громадянства з просьбою підтримати наші зусилля, які йдуть у тому напрямку, щоб запевнити професійним діячам пера, тим, що творять і формують українського духа, бодай мінімум прожитку та мінімум пристойних умовин праці.

РАДА ТОПЖ-У:

Роман Купчинський — голова, д-р М. Стахів, — заст. голови, І. Кедрин — секретар, В. Софронів-Левицький — літерат. референт; І. Дурбак і д-р Е. Ю. Пеленський.

Просимо всі українські газети цей комунікат передрукувати.

„ЛЬОТОС", Львів, Синетуська 21.

Над могилою вірменського єпископа
— польського патріота.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Д-р Йосиф Теофіль Теодорович, вірменсько - католицький архиєпископ, що помер перед кількома днями в 74-р. життя у Львові, був родом з Живачева на Покутті. Гімназію скінчив у Станиславові, теольогічні студії у Львові і в дні 2. січня 1887 р. його попередник на архиєпископському престолі архиєпископом Ісак Ісакович висвятив його на священника. О. Теодорович був якийсь час сотрудником у Львові та у Станиславові, а в рр. 1890—97 вірменокатолицьким парохом у Бережанах. У 1897 р. покликали о. Теодоровича на становище греміяльного крилошанина вірменської капітули у Львові. По смерти архиєпископа Ісаковича вірменський клир вибрав 30. V. 1901 р. о. Теодоровича першим кандидатом на архиєпископський престіл. На цій підставі папа Лев XIII. преконізував о. Теодоровича на львівського архиєпископа вірменського обряду. 2. II. 1902 р. відбулося в архикатедрі висвячення архиєпископа Теодоровича краківським кардиналом Пузиною.

Безпосередній попередник (архиєп. Ісакович), як і всі дальші попередники архиєпископа Теодоровича, почували себе національно вірменами. Архиєпископ Ісак Ісакович жив у приязних відносинах з українським духовенством і навіть брав участь у святочних відправах нашої церкви в часі, коли був вірменським парохом у Станиславові, зокрема виступив у східних церковних ризах на Йорданській відправі у Станиславові.

Зате архиєпископ Теодорович відразу почув себе членом польської народности та польським архиєпископом вірменського обряду. З титулу свого становища архиєпископ Теодорович засідав у Галицькому Соймі у Львові і в Палаті Панів Державної Ради у Відні та прираховував себе до політики народових демократів. У тім зв'язку цікавився також справою розвязки українсько-польської проблеми. Своє становище до цієї справи архиєпископ Теодорович дуже виразно зазначив з початком 1913. р., коли в Гал. Соймі приготовлялася компромісова соймова виборча реформа, якою займався тодішній намісник д-р Мих. Бобжинський. **Проти цієї компромісової виборчої реформи виступив був польський єпископат під проводом вірменського архиєпископа Теодоровича, осуджуючи основи проекту виборчої реформи як „радикально-жидівські тенденції".** Це становище польського єпископату спинило було дальші наради над соймовою виборчою реформою, а коли центральний уряд у Відні зажадав, щоб польські єпископи відступили від свого спротиву, то дістав на це відповідь архиєпископа Теодоровича, що польський єпископат не може відступити від своєї постанови.

Наслідком того галицький намісник д-р М. Бобжинський зголосив свою димісію, Галицький Сойм розвязано й аж по виборах нового сойму переведено компромісову виборчу реформу з початком 1914. р.

Архиєпископ Теодорович працював для польської справи не тільки в Галичині. Вже в 1906. р. він їздив на похорон архиєп. Стаблевського в Познані, який стояв з німецьким урядом у боротьбі щодо науки релігії. **На цьому похороні архиєпископ Теодорович виголосив патріотичну промову, в якій взивав польські матері, щоб витримали в боротьбі.** Дальший політичний виступ архиєпископа Теодоровича

був у місяці червні 1917. р., в часі світової війни. Він виступив в австрійській Палаті Панів у Відні з промовою проти німецької політики, ставучи в обороні реституції єдиної Польщі. **Була це незвичайно відважна промова в обороні соборницьких змагань польської нації.**

По відновленні польської держави архиєпископ Теодорович був якийсь час послом до сойму з Підляшя, а в 1922 р. став сенатором польського сенату. Але в короткому часі зложив цей мандат і перестав займатись політичними справами, увійшовши в колізію з Папським Нунцієм, м. і. щодо василіянської церкви при вул. Меловій ч. 16 у Варшаві, яку архиєпископ Теодорович обняв був по війні, але Папський Нунцій розпорядив віддати її оо. Василіянам.

Треба признати, що покійний архиєпископ ціле своє життя послідовно, відважно і при страсно беріг інтереси польської нації, на кожному кроці обороняючи її змагання по лінії польського політичного максималізму.

К. Л.

Подяка.

Б. Секундарієві львівського загального шпиталю Вп. Панові **д-рові Яновові Нагляновi**, дівреві у Винниках, складаю цією дорогою гарячу з глибини душі подяку за успішне лікування і незвичайно дбайливу опіку в часі моєї затяжної недуги.

Винники, в грудні 1938.

Адв. Д-р А. Бегліктер.

Зїзд українських культурних установ у Хусті.

Під таким наголовком подали ми у вчорашньому числі вістку, що появилася у вечірній польській пресі, про те, що в Хусті почався зїзд українських еміграційних наукових установ з Праги, Берліна і Женеви. Не знаємо, з якого джерела згадані часописи ту вістку дістали, але вже на перший погляд видно було в ній плутанину, що не викликала довіря. Була там мова про те, що свого часу був у Празі український університет (вже вчора ми зазначили, що він є досі), була згадка про „Українські Дослідні Інститути" в Празі й Берліні (переплутано „Український Науковий Інститут" у Берліні з якоюсь установою у Празі, в якій нема У. Н. Інституту), але найважніше: подано, що у зїзді бере участь від уряду міністр Ревай, який саме у тому часі був у Празі, про що пишемо на іншому місці. Очевидна річ, що того самого характеру є й вістка про те, що з Польщі приїхало на той зїзд „двох доцентів" та один гімназійний учитель — українці. Хто саме?

Маючи свою думку про цю вістку, ми все-ж подали її, як зразок, які різні речі появляються тепер про Карпатську Україну, яка є так близько, та про яку так мало правдивого знають польські журналісти.

Дальші великі демонстрації проти Італії
у Франції та в Тунісі.

Авас повідомляє: В Тунісі дійшло до нових інцидентів. Коло 1.000 робітників зі залізничих варстатів у Сіді Фаталлях, зібралося на дворі в Тунісі та пішли під будинок італійського консулату; стіни консулату обкидали каламарями з червоним і синім чорнилом. Опісля група маніфестантів зі співом „Марселези" пішла в напрямі інституту Данте Аліґієрі, але поліція не допустила до інцидентів. Гурт молодих людей, переважно корсиканців намагався перейти походом головними вулицями міста. Поліція розігнала маніфестантів. Опісля зібралося кількасот італійців, співаючи „Джовінеццу". Поліція арештувала кількадесятьох з них, м. ін. голову спортового товариства „Італія" Убальдо Рея та провідника товариства бувших італійських комбатантів у Тунісі.

Під італійським консулятом у Штрасбурзі відбулася протестаційна маніфестація; між маніфестантами було багато студентів. До інцидентів не дійшло.

Велику маніфестацію уладили студенти у „латинській дільниці" Парижа. З юрби лунали оклики: „Домагаємося Венеції для Франції, Абісинії для негуса!" До інцидентів не дійшло.

—o—

„Ревеляції князя Розумовського".

Під такими й подібними наголовками („Сон про українську потугу" і т. п.) появились у польській пресі фантастичні вістки про якесь інтервю „князя Розумовського" у льондонській та париській пресі, в якому є мова про різні великі українські плани, ба навіть про будучий устрій державної України і її владу.

Не під адресою українців, які це добре знають, але під адресою всіх чужинців зазначуємо, що історики новітнього українського руху та українського здвигу 1917/20 рр. не знають ніякого князя Розумовського. Знаємо, що серед кожної еміграції панує мода признаватися до давніх родів, але не вважаємо, щоб така поведінка, яка має риси несмачної самореклями серед зовсім непоінформованих чужинців, була гідна справді поважного діяча. Тим більш неповажно звучать заяви немов будучого володаря, який на те становище призначує хіба сам себе

Резолюції IV. Краєвого Зїзду
міської споживчої кооперації.

Вчорашній Краєвий Зїзд міської кооперації закінчився дискусією, у якій взяло участь 14-ох кооператорів. Розглянувши стан МСК і причини та перепони, які стоять на перешкоді їх живішому розвиткові — учасники Зїзду ухвалили такі резолюції:

1) Споживчі кооперативи в містах — це єдина господарська організація здатна обєднати й економічно охопити все населення міста без огляду на його суспільне і господарське увереснування і тому вони повинні знайти найвищу прихильність та підтримку передовсім у всіх кооперативних установах інших типів, у культурно-освітніх і суспільних організаціях і пресі.

2) Задовільне виконання господарських завдань спож. кооперації можливе тільки під умовою провильного і передуманого переведення організаційних праць при засновуванні кожної міської спож. кооперативи, зокрема при налагодженім живім організаційнім і торговельнім звязку всіх цих кооператив у своїй централі „Народній Торговлі", що має право вожночасно й дефінітивно рішити про методи і напрямки організаційних праць і про господарське поширення тих кооператив.

3) В організаційних справах Зїзд приймає такі засади:

а) при засновуванні нових МСК треба приймати висоту уділу не менше зол. 20, висоту вкладових основних фондів (уділів і запасового фонду) найменше зол. 3.000.

б) згідно з постановами Загального Збору РСУК в одним місті можна засновувати тільки одну споживчу кооперативу; якщо дотепер вже є їх кілька в одній місцевости, треба поробити заходи, щоб довести до їх обєднання в одну багатогранничну кооперативу. Зїзд просить РСУК шанувати цю постанову при видалі засвідчень та вимагати фухій скрізь, де є кілька кооператив;

в) в міру розросту МСК мають змагати до поширювання своєї торговельної діяльности і творити крамниці зі спеціяльним асортиментом товарів (мясарні, галантерія, паперові крамниці, бляхарні, обувні, одягів, харчівні і т. п.) і продукційні відділи;

г) підбір відповідно підготованих і морально висококвартіосних людей до проводу, господарність в розміщенні оборотових фондів і внутрішня контроля — це підстава розвитку та господарського й організаційного розросту міської спож. кооперації, тому Зїзд поручує фаховій централі звертати на ці моменти найвищу увагу.

4) Щоб прискорити організаційні праці в районі кооперативи, зокрема щоб збільшити число їх членів, Зїзд доручає швидко перевести вибір та оживити пропагандивні комітети згідно з інструкціями і правильником, що їх видав РСУК.

5) Зїзд домагається прискорити ліквідацію детайльних споживчих крамниць Повіт. Осередків скрізь, де є споживчі кооперативи, тому що ці крамниці ніяк не причиняються до зміцнення організації мішанства, ані навпаки ту організацію ускладнюють або роблять її зайвою.

6) Зїзд домагається остаточно упорядкувати справу членства МСК в кооперативних надбудовах, бо дотеперішній стан подвійного членства висисає міську спож. кооперацію матеріяльно й накищує їм подвійні плани організаційної праці, через що у високій мірі шкодить господарським і організаційним висліпам. (Гл. обіж. РСУК ч. 7/37 уст. 8).

7) IV. Краєвий Зїзд міської спож. кооперації, доцінюючи далекосяжне значіння праці НТ вад тим, щоб скоординувати всю закупчу силу своєї підбудови — закликає всі міські спож. кооперативи покривати все своє запотребування з Централі у Львові і її складах на провінції.

8) Розуміючи вповні значіння самовистарчальности, до якої змагають навіть найбагатші народи, учасники IV. Кр. Зїзду апелюють до всіх МСК прийняти продаж таких артикулів чужих фабрик, які виробляє вже рідний промисл.

9) Щоб поживити торги та щоб мати змогу заспокоювати якнайбільше потреб своїх членів — IV. Кр. Зїзд закликає всі МСК поширювати постійно товаровий асортимент, в першу чергу вводити такі нові артикули, які доручає Централя.

10) Разом з цим Зїзд стверджує, що резолюції III. Кр. Зїзду міської сп. кооперації з 1937 р. далі актуальні, вібрані закликають провід всіх кооператив їх послідовно далі виповнювати.

11) Зїзд звертається до Народньої Торговлі з проханням, посилати прелегентів з рефератами на кооперативні збори

Мистецькі карпато-українські авдиції.

Карпатоукраїнська Пресова Служба повідомила, що від вівторка 13. ц. м. всі три словацькі радіовисильні: Братислава, Банська Бистрица і Пряшів почнуть висилати українські мистецькі й господарські авдиції для Карпатської України. У вівторок 13. ц. м. надаватимуть радіомонтаж п. н. „Будуємо наше Підкарпаття", зладжений на підставі матеріялів, що їх прислали окружні Нац. Ради, нотарські уряди, старости, вчителі та культурно-освітні товариства.

Український журнал у чеській мові.

У Празі почав виходити український журнал у чеській мові п. н. „Ukrajinske aktuality", що його видає редакція часопису „Український Самостійник". Перший зшиток обіймає статті про політичне значіння української справи, інформації про етнографічні українські землі, про значіння самостійного українського життя для успішного розвою Чехословаччини, історичний нарис Карпатської України, як: низка хронікарських заміток з життя останньої, тощо.

Видавці виходять з того заложення, що про важливу українську проблему, яка чим дальше стає все більш актуальною, бракує потрібних вісток, які й хотять дати своїм читачам. Вражає, що всі статті подано без підписів їх авторів, що є дещою аномалією для видань такого характеру і ледви, чи придбає справі прихильників. („Український Тиждень").

—o—

Припинили залізничу комунікацію
МІЖ ВОРОХТОЮ ТА ЯСІНЯМ.

ПАТ повідомляє: Окружна дирекція державних залізниць у Львові повідомляє, що у звязку з направою мосту, стримано з днем 6. грудня ц. р. аж до відкликання загальний залізничий рух між стаціями Ворохта—Воронєнка на шляху Станиславів—Ясіня.

*

У звязку з тим уряд Карпатської України повідомив румунський уряд, щоб він стримав ка на шляху Станиславів—Ясіня.

Алкоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

З останньої хвилини.

Українська Парляментарна Репрезентація зголосила внесок у справі автономії для українських земель у Польщі.

НОВІ ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ.

(Телефоном від нашого кореспондента.)

Варшава, 9. грудня.

Найбільшою сенсацією на сьогоднішньому засіданні сойму був внесок Української Парляментарної Репрезентації у справі територіяльної **автономії для всіх** українських **земель у Польщі.** Необхідний для внеску пятнацятий підпис дав один волинський посол.

Назва проекту така: **Проект конституційного закону Галицько-Волинської Землі.** Проект має 21 статтей і мотивацію.

Зголошення цього проекту — тому що ніхто не сподівався, що це так швидко станеться — викликало серед представників преси і в політичних колах помітне вражіння. Президія сойму відложила відчитання проекту і формальне його приняття до чергового засідання.

Крім цього на сьогоднішньому засіданні сойму українські посли зголосили 5 інтерпеляцій, а саме: чотирьох послів у справі відомих подій в Галичині, і пос. **д-р Витвицький** до міністра внутрішніх справ **у справі конфіскати** його промови з 3. XII. ц. р. в „Ділі" з 6. XII. ц. р.

*

Довідуюся, що в цих днях відбулася конференція деяких варшавських редакцій у справі спільних кроків проти українських автономістичних тенденцій. У звязку з цією конференцією сьогоднішня полудньова варшавська преса почала сильний протиукраїнський наступ.

КТВ.

ВІЦЕМІНІСТР ОСВІТИ УСТУПАЄ?

„Експрес Ілюстровани" приносить вістку, що віцеміністр освіти Юрій Александрович уступив зі свого становища. Його димісію приняли.

—o—

МІН. ЧІЯНО НЕ ВІДЕ ДО ПОЛЬЩІ.

Згідно з останніми поголосками, вполітичних італійських колах сподіються, що міністр закорд. справ Чіяно не виїде до Польщі в гостину до міні Бека. В римських політичних колах говорять, що такої гостини не беруть під увагу ані в Римі, ані у Варшаві.

—o—

НОВИНКИ.

— **Українські авдиції із закордонних радієвих стацій слухайте тільки** на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Стан здоровля на українських** землях у **Польщі.** В пятницю 9. ц. м. в год. 8-ій вечором зголосив лікар д-р Богдан Гординський зі Львова відчит на тему: „Стан здоровля на українських землях у Польщі" в салі Українського Інституту у Берліні.

— **Загальні Збори** Союзу Діячів Українського Театрального Мистецтва відбулись 6. ц. м. у Львові в домівці кооп. „Український Театр" при вул. Шашкевича ч. 5 при участи 33-ох делегатів. Збори відкрив голова п. В. Блавацький і згадав щирими словами померших членів Союзу бл. п. Посацьку і М. Бенцаля, память яких присутні вшанували однохвилинною мовчанкою. По звітах членів Головної Ради і К. Комісії розвинулась оживлена дискусія, по якій присутні признали абсолюторію Головній Раді. До нової Головної Ради ввійшов як голова — п. В. Блавацький, члени Ради: п. Іван Гірняк, п. Евген Цісик, д-р Григорій Лужницький, п. Іван Рубчак, п-і Анна Совачева і п. Степан Волинець. Заступники членів Головної Ради: п-і Анна Юрчакова і п. Андрій Шеремета. Контрольна Комісія: п. Петро Гладкий, ред. Роман Сливка та п. Осипа Якимова.

— **Черговий Вечір Пісні й Танку** в Клюбі „Молодої Громади", відбудеться в суботу 10. ц. м. при співучасти Вп. Рени Яросевичівної (сопран), Мирослава Старицького (тенор), Дарії Нижанківської (танок), Лесі Цебрухівної (рецитація), Міки Глинянської (фортепяновий супровід) і Хору Ревелєрсів Евгена. Вступ для членів і запрошечих гостей. Початок точно в год. 20.30.

— **„Ми і Світ".** Під такою назвою появилось у Львові перше число ілюстрованого місячного журналу, що має у програмі такі ділянки: ілюстрація, мистецтво, фільма, мода. В першому числі за грудень ц. р., крім актуальних ілюстрацій з політичного й мистецького життя, з мистецтва, театру і фільми, знаходимо один нарис, репортаж, початок повісти і гумор. Число — 16 сторін великої вісімки і понад 40 ілюстрацій — робить гарне вражіння. „Ми і Світ" видає й редагує Мирон Левицький. Адреса „Ми і Світ" така: Львів, ул. Павлинів 40.

— **Залізничі знижки на фотографічну виставу у Вашаві.** Міністерство комунікації признало залізничі знижки всім тим, які вибираються на першу польську виставу рідної фотографії, що її відкриють 18. ц. м. у Варшаві. Прогульки в числі від 15 до 50 осіб користають із 33 прц. знижки; понад 50 осіб з 50 прц. знижки. Якщо прогулька складається з 25 осіб — одна особа дістає безплатний білет тієї кляси, що її викуплять учасники прогульки; з 50 осіб — безплатні білети дістануть три особи. Прогульковці мусять мати посвідку місцевого фотографічного товариства. Залізничі знижки будуть важні 5 тижнів, себто від 17. грудня ц. р. до 21. січня 1939. р. При купні знижкових білетів слід покликуватись на розпорядок міністерства комунікації ч. 2115 з дня 5. грудня 1938. р.

— **Новий „дом людови".** У Вишгородку на Волині поляки збудували новий „дом людови", в якому знайшла приміщення бурса для дітей польських кольоністів, які доїзджають до місцевої школи.

— **Львівська хроніка.** Між Львовом і Персенківкою невідомі напасники вибили кілька шиб в особовім поїзді. — У складі будівельного матеріялу при вул. Ткацькій ч. 20 вибухла пожежа, яку зліквідувала пожежна сторожа. — При вул. Божничій ч. 2 помер нагло 77-літній купець Хаїм Дрегер. — У пятницю 9. ц. м. станув перед трибуналом окружного суду у Львові купець Максиміліян Петрів, якому акт обвинувачення закидає намагане вбивство своєї жінки Катерини 12. лютого ц. р.

— **Краєва хроніка.** На просторі громади Цигани, пов. Борщів, знайшли тіло 78-літнього Михайла Малішевського з Верхняковець. Слідство виявило, що Малішевського вбила його жінка, 45-літня Анна Малішевська. Арештована призналась до вини. — Зарібник зі Зимної Води 19-літній Д. Бубон вискочив з поїзду в Зимній Воді так нещасливо, що дістався під колеса поїзду і згинув.

— **За побиття вязнів** скінчилася б. ц. м. розправа перед трибуналом окружного суду в Любліні проти 11 службовиків вязничної сторожі з карного осередка праці у Шекаркові над Вислою пов. Пулави. Розправа тягнулася від 24. листопада ц. р. і відбувалася при замкнених дверях. У вівторок б. ц. м. трибунал оголосив присуд на основі якого засудив: Фр. Стеця і Фр. Клімкевича по 3 роки вязниці; Ст. Мацьковяка та Й. Кравзе по 2 роки, Яна Слівінського і Теофіля Палубіцького по 18 місяців вязниці, Яна Ружицького та Йосифа Церпіша по 1 році вязниці, Владислава Олеарчика та Йосифа Вітковяка по 8 місяців і Бронислава Саґана по 6 місяців вязниці. В мотивах присуду трибунал ствердив, що всім підсудним доказано вину. Свідки ствердили, що вязнів били і знущалися над ними аж доки не інтервеліювала влада. Лікарі-знавці ствердили на тілі вязнів знаки побоїв і знущань. Вина підсудних тимбільша, що вязні не дали ніякої причини до подібної поведінки з ними.

— **Будова каналу Волга—Дон—Озівське Море.** Фінляндська преса пише, що рада народніх комісарів СССР затвердила плян будови каналу, Волга—Дон—Озівське Море. Каналом будуть плавати кораблі містоти 18.000 тон. Канал буде довгий на 1.250 км. Місто Сталінград буде повязане каналом з Ростовом над Доном.

тільки
Крем магістра В. ПАЗЬДЗЕРСЬКОГО усуває назавжди Веснянки
НАЛИВКА № 1
Крем Halina Nr 2 (світовстиї) плекає церу, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

— **Таємниці елегантії.** Гарна пані як дома так теж і на вулиці, в театрі чи на принятю старається виглядати якнайкраще. Тому вона повинна памятати про те, що не тільки вибагливий одяг, найновіша зачіска може придбати їй назву „елегантної пані". Дійсно правдива елегантна пані розсіває навколо себе свіжий запах пудру і води з квітів „Forvil", який приголомшує. Пудер і вода „Forvil" відомі на цілім світі — вважають їх усі елегантні пані.

— **Жіночі недуги.** Автори клінічних підручників про жіночі недуги підкреслюють корисне діяння природної гіркої води ФРАНЦІШКА ЙОСИФА теж у ділянці своєї практики.

Спорт.

БОКС.

ЧЕРГОВА ВИСОКА ПЕРЕМОГА БОКСЕРІВ УКРАЇНИ.

ЛЬВІВ. **УКРАЇНА — ЖРКС (Тернопіль) 16:0.**

Третє з черги змагання наших боксерів за мистецтво Б-ляєм закінчилося перемогою чорно-червоних другі з черги найвищою перемогою 16:0. Такої високої перемоги із жидівською робітничою дружиною, яка не лиш має на боксерській „біржі" добру славу, але має теж дуже добрий людський матеріял, ніхто не сподівався. Тому теж четвертий виступ прямо вражував і викликав величезний ентузіязм серед рекордової кількости публики, в переважній більшости української.

Четвертові стрічі виграли змагуни України, за виїнятком Левковича, наперід переконливо. Та це зовсім не означає, що Левкович розчарував. Навпаки, він зробив найприємнішу несподіванку з усіх. Його противник Ґанс, був чи не одним із найкращих змагунів тернопільської дружини. До того фізичною силою рівне перевищав Левковича. Ґанс може почванитися неодною перемогою новацтом. Тому теж ледви хто вірив, що Левкович зуміє з ним видержати більше, як дві рунди. І справді другу руиду Левкович видержав тільки чудом, та величезною силою волі й небувалою амбіцією. У третій він перейшов до наступу і якби не медвежа витривалість Ґанса та слабкість ударів Левковича — Ґанс міг сьогодні на лопатках. Ця стрічка тимчасово перішла. Та Левковичеві помогли мабуть докладні контри і простої з І. рунди. Крім того на окреме признання заслуговує ще Тимо, якому теж мало хто пророчив перемогу. Всі інші виграли програмово і нічого особливого у своїх стрічах не виявили. Найслабше зарепрезентувався... Помірко, хоч його противник боровся всього кількананцять секунд.

Технічні вислідн такі:

Вага муха: Тимо виграв виразно на п-ять з Ґансом.

Вага легка: Шолдра виграв у II. рунді зі Зеліґером техн. нокаутом.

Вага перо: Рудницький виграв на пункти з Ясінським II.

Легка вага: Опудлик переміг Ясінського І, який по першій рунді піддався.

Півсередня вага: Білий знокаутував Котляра, якого по першій рунді відтяряли.

Середня вага: Левкович переміг на п-ять по драматичній боротьбі Ґанса. Це була найкраща стріча вечора.

Півважка вага: Пашин знокаутував у першій рунді свого противника, якого теж приводили до памяти.

Важка вага: Помірко закінчив відразу Гольдберґа ґралом ударів і той застрашений по кільканадцяти секундах піддався.

Видів к. 1500.

ВАРШАВА. **ПОЛЬЩА — ШВАЙЦАРІЯ 14:2.** Міждержавні боксерські змагання, що відбувалися у Варшаві закінчилися високою програною Швайцарії, яка між іншим вовсім не належить до европейських боксерських потуг.

ВІЛЬНО. **ЧОРНІ (ЛЬВІВ) — СЬМІҐЛИ 8:8.** Товариські змагання львівської дружини закінчилися нерішеним вислідом.

Театри.

Великий Театр.

Субота 10. XII. год. 7.30 веч. „Галька" опера.

Неділя 11. XII. год. 12 попол. Симфонічний концерт; год. 8.30 попол. „Хитрощі та кохання"; год. 7.30 веч. „Захоплена королева".

Український Театр ім. Котляревського.

ЯВОРІВ:

10. XII. Кирка в Людей.
11. XII. Пригода в Черчі.
12. XII. Лісова пісня.
13. XII. Найвірніший чоловік.

Управа театру ім. І. Котляревського закладає шіру подяку Громадянству Бережчини за щедрий дар на цілі театру.

КІНА.

АПОЛЬО: „Фаворіти" Родзевичівни.
АТЛАНТИК: „Двоє Пізвоч".
БАЛТИК: „Джезабель" з Бетті Дейвіс
ВАНДА: „Пан Твардовський", „Його єдиний суддя".
ГРАЖИНА: „Легенда" на осн. Ол. Мишковського.
ЕВРОПА: „Чотири дочки".
ЕМПІР: „Студент з Оксфорду".
КАСИНО: „Звоуча мельодія".
КОЛІЗЕЙ: „Підозріння".
МАРУСЯНКА: „Шрам корони" (Сша і Угрія).
МЕТРО: „Коли цвіте бузок".
МИРАЖ: „Ракета на Марса".
МУЗА: „Листи з поля бою", „Найдавніше кохання".
ПАКС: „Дуня, почайстрова дочка", за осн. Пушкіна.
ПАЛЯС: „Примари".
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Крила над Гонолюлю".
РОКСІ: „Прадавна брехня Ніни Петріяні".
СВІТ: „Чар богеми", „Чоловік, що жив 9 разів".
СВЯТОВИД: „Одна поверх вище" та ревія.
СТИЛЬОВЕ: „Восьма жінка Синьобородого" і ревія.
ТОН: „Цигапська книжка з Анна Бедею і „Тінь Шанхаю".
УТІХА: „Пене ле Моко" та ревія.
ХИМЕРА: „Прогомоніла мельодія"

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська)
Філіпіни, острів Маніла.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-в Каїм і Син)
Конго: Град Боссом, Лібревіль.

Користайте
Перфумерія **С. ФЕДЕР**
ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
10 кроків від правого рогу Легіонів.
З небувало дешевої „продажі з приводу реконструкції дому і локалю.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 10. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик. 7.15 Музика з плит. 8.00 Авдиція для шкіл. 8.10 Розр. музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки. 11.25 Легкі інтермеца, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневі авдиція, 14.00 Музика салонової орх., 14.35 Сімдесятьліття львівської „Гвязди", 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра. 15.00 Театр Уяви для дітей, 15.30 Музика салонової орхестри, 16.00 Полудневий дениик, Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Орхестра, хор, сопрен, фортепіян, скрипка, 17.35 Тайна годинника, 17.45 „Комедіянти Гармоніете" імітують орхестру, пл., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Шахтар. словно-муз. авд., Дими на овиді, гутірка для молоді, 19.15 Ірапяг Берлін і його пісеньки, репортаж із пл., 20.00 Марші, вальси, польки у вик. орхестри мандоліністів. 20.35 Вечірній дениик, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра. 21.00 Розривковий конперт: симф. орх., дівльоги, конферансієрка, сопран, тенор, арфа; у перерві в год. 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Солісти з орхестрою, пл. (Варшава II.).

Неділя, 11. грудня 1938.

7.20 Орх. музика. 8.00 Ранішній дениик. 8.15 Для села: Хл. Газетка, огляд ринків рільних продуктів, музика, 8.45 „Чим є погній для хлібороба" гутірка інж. Михайло Задвірний, популяр. музика з пл., 9.15 Регіональна трансмісія з Кола: репортаж, богослуженпя, словномуз. репортаж, 11.00 Музика з пл., 11.45 Авдиції для села у радіопрограмах, 11.57 Сигнал часу. 12.03 Симф. поранок, 13.05 Камінка Струмилова, гутірка, 13.15 Музика у вик. орх.; сопр., баритон, гармонія, форт., 14.40 Трохи пісні, трохи слова. 15.00 Кооперація організує ремісників, гутірка з участю хору, 15.25 Золота книга громад. 16.30 Форт. ресітоль у вик. Алекс. де Греф, 17.00 Перший день, 17.20 Дуте орх., співи, решитації; у перерві в год. 18.25 Хвилина бюра студій. 19.30 Програма на завтра, 19.35 Легка музика, співи, форт., 20.10 Спортові вістки. 20.15 Звук, тижневик, політичний огляд, веч. дениик, спорт, програма на завтра. 21.00 Танк. музика, рефрени. 21.45 „Як слугей бабі до неба послужав" фарса Ганса Сакса. 22.15 Танк. музика. 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Понеділок, 12. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик. 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл. 8.10 Танкова музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Як одна шпурлина пісцувала дітям прогульку" гутірка для молодших дітей. 11.15 Штравосові вальси з пл., 11.57 Сигнал. 12.03 Полудневі авдиція, 13.00 Авдиція для купців і ремісників: Коли дрібний купець виглядний для гурсіянина. За кільканадцять днів обраховує мо інвентар. 13.30 „Оратерія" авд. для дітей, 14.00 Концерт оваєань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для молоді: „С. О. С.", 15.30 Орх., 16.00 Полудневий дениик, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Науч. хроніка: Біольогія, 16.35 Найгарніші квартети віденських класиків, 17.30 Від Йордану до Лібаву, 17.45 Музика з пл., 17.50 Двадцять літ електр. промислу, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Львівські наукові закарпати: У робітні мови, 18.20 Актуальність, 18.30 Стшелецька авд., 19.00 Музична всячина, розр. концерт, орх., співи, акордеон, форт., 20.35 Веч. дениик, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Гутірка про торговлю, 21.10 Концерт орх., хору, 21.40 Літературні новини, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Давні володарі львівської сцени, 22.20 Львівські муз. портрети: „Г. Ярецький": промова, пісні у вик. Р. Копачинської, смичк. квартет, вок. ансамбль, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 10. грудня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Вечірній гомін, БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 21.15 Весела всячина, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Вікторія і її гуцар" оп. Аберагама, БОРДО 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.20 Пісні, 18.00 Музика для молоді та народу, 19.00 Камер. конперт, 21.00 Ціркові мельодії. 22.30 Розр. конперт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10, 21.00 Веселе муз. перпетуум мобіле, КОПЕНГАҐЕН 20.10 Форт. 20.30 Гавайські мельодії, 22.20 Легка музика, ЛЯҐТІ 18.40 Пісні, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Концерт із Америки. 20.35, 21.00 Орх. концерт, 22.00 Танкова музика, ЛЮКСЕМБУРҐ 22.15, (після комунікату) 23.00 Симф. конперт, МІЛЯНО 19.20, 20.30 Розр. конперт, 21.00, 22.00 23.00 24.00 „Джоконда" оп. Понтіеллі, ПАРІ ПТТ 18.00 19.00 Симф. конперт, 20.30 Пісні та пісеньки, 20.45, 21.00 Конперт фонг. дуету, 21.30 Симф. музика, РАДІО ПАРІ 18.15 Флят, фоот., 19.15 Газетка для малих слухачів. 22.00 (після комунікату) Легка музика. 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Театр Уяви. РЕННІ 18.00 Класична музика, РІМ 19.20 Розр. конперт, 21.00, 22.00 „Чоловіцька дівчина" оп. Бенанцького, САРБРІКЕН 20.10, 21.00 „Візничик із Тіроля" оп. Целера, СТОКГОЛЬМ 21.20 Романтична музика. 22.15 Танк. музика.

Неділя, 11. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Військ. орх., 18.00 Музика в сумерку, 19.20 Італ. музика, співи, 20.10 21.00 Пори року, орх. конперт, БІЛГОРОД 18.15 Театр Уяви. 20.00 Нар. музика, 21.00 22.15 Орх., БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Військ. орх., 17.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Янош Вітеа" оп. Качога. БЕРОМІНСТЕР 18.25 Пісні та колисанки, 19.10 Турецька музика, 20.05 Музика лицарської доби, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 9.30 Музика у вик. солістів, 12.00 Військ. орх., 13.00 Популярна музика, 14.00 Пісні кохання, 15.20 Пісні та музика підчас посту, 18.00 Чи знаєш Відень, муз. авд., 19.00 Смичк. квартет, 20.10 21.00 Поважно та радісно, муз.попурі, ДАЙТШ ЛЯНДЗЕНДЕР 15.10 Форт. ресіталь грецької піяністки А. Костелас, 18.00 „Вальдфріден" комедія Томи, 18.30 19.30 20.00 21.00 Конперт. 22.30 Партіта d-moll Баха, ДРОТВІЧ 18.20 Квінтет Г-moll Моцарта, КЕНІГСБЕРҐ 16.00 Легка музика, 19.00 Вес. нар. вечір, 20.10 21.00 Нім. музика, ЛІЛЬ 21.00 22.00 23.00 „Івась фаянет" ком. оп. Генке, МІЛЯНО 17.00 18.00 Розр. музика, ПАРІ ПТТ 18.00 Симф. конперт, 20.30 Пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Сольо на арфі, 18.15 Бретонські нар. пісні, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Гарна дівчина з Перт" оп. Візета, РИГА 19.15 „Під небом півночі" орх., сол., 20.40 Китиця мельодій Вердія, РІМ 17.00 18.00 Симф. конперт. 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: „Арлезіянка" Візета, „Тригранчастий капелюх" Де Фалля, СТОКГОЛЬМ 22.30 Форт. ФРАНКФУРТ 20.10 21.00 „Дочка полку" ком. оп. Доніцетія.

Понеділок, 12. грудня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Дітячі пісні, 17.00 Смичк. квартет д-дур Чайковського, 18.00 19.00 Розр. конперт, БІЛГОРОД 20.00 21.00 (після комунікату) 22.00 Опера, БОРДО 21.45 22.00 23.00 Симф. конперт, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 18.15 Співи, 19.30 20.00 Салонна музика, 21.45 22.00 23.00 Симф. конперт, БУДАПЕШТ 12.10 Орх., 13.30 20.40 21.00 Циг. музика, 18.25 Форт., 22.40 Конперт, ВІДЕНЬ 14.10 Розр. музика, 15.40 Для дітей, 16.00 17.10 Розр. конперт, 18.15 Пісні, 19.15 Нар. авд.: Рецитації, музика, пісні, 20.10 21.00 Розр. конперт, орх., сол., 22.20 Югосл. скрипк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Форт., 20.10 21.00 22.00 Симф. конперт, дир. Фуртвенглер, КЕЛЬН 15.00 15.40 Для дітей, 20.10 Китиця нар. мельодій, 22.00 Легка і танк. музика, ЛЯҐТІ 17.20 Співи. 18.45 Болгарські пісні, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей. 19.00 Розр. музика, 20.50 Легка орг. музика, ЛІЛЬ 21.30 22.00 23.00 Симф. конперт, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.30 Легка і танк. музика, 21.00 Скрипка, 22.10 Розр. музика, МІНХЕН 21.10 Камер. конперт, РАДІО ПАРІ 19.15 Форт., 21.15 Пісні, 21.30 (після комунікату), 22.00 23.00 24.00 Опера, РИГА 18.05 Лотиські пісні, РИМ 17.15 Сольо на арфі, 21.00 Розр. музика, 22.00 Орх. конперт, ШТУТҐАРТ 16.00 Популярна музика, САРБРІКЕН 19.00 Пісні, СТОКГОЛЬМ 20.40 21.00 Конперт. орх., співи, ФЛЬОРЕНЦІЯ 19.00 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. конперт.

Радіокутик.

НІЧ ПІД СВ. АНДРІЯ.

У пребагатому фольклорі українського народу має Андріївський Вечір своє окреме місце. Є це свято молоді, зокрема дівчат, а всі звичаї та обряди звязані з ворожінням та будепними справами життя. Коло цього обертаються теж усі ворожби та всі пісні цього вечора, які не тільки живуть від прадавніх часів у кожному українському селі, але й у своїй, правда зміненій, основній формі приявлені також у місті. Це вечір, підчас якого молоде село переживає свої веселі хвилини і розчарування, з подробицями всіх ворожінь, що відбуваються в замічепій вгорі хаті змалює радіослухачам авдиція „Ніч під Св. Андрія".

Автор авдиції В. Ковальчук користувався при зложенні її багатим етнографічним матеріялом про андріївський вечір.

Львівське радіо передасть цю авдицію дня 13-го XII. в год. 14.30.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 9. грудня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·30 зол.
молоко	19—20 сот.
1 кг. яєць	1·6- зол.

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна!

СПОВІСТКА.

Колишні Студенти Кракова! Цією дорогою звертаємось до тих колишніх студентів Кракова, які в часі своїх студій, користали із матеріяльної допомоги Української Студентської Громади. Нові ряди Студентства, які кожного року напливають до університетських осередків, звертаються за такими допомогами передусім до своїх професійних організацій. Низький відсоток субвенцій призначених владою для нашого Студентства є відомий, як теж знаний є матеріяльний стан серед якого наша молодь студіює. Брак фондів на допомогу спадає на тих людей, які у своєму часі з того джерела черпали, але тепер не почуваються до примітивного обовязку на заклики Студентської Громади відповідати. Звертаючись сьогодні до своїх колишніх членів, — кладемо їм на увагу важність їх зобовязань — і просимо не дати нагоди захитати довіря в їх моральну вартість. За Управу У. С. Г.: Веряжак Володимир, Гарасовський Андрій. 2885

Позір Збаражина! Звичайні Загальні Збори Т-ва „Український Дім" в Збаражі відбудуться в суботу 31. грудня 1938 р. у власній салі Т-ва зі звичайним порядком нарад. **Виділ.** 2884

Замість цвітів на домовину дорогого брата Василя Вокалли, властителя копальні в Борославі, складають в Адміністрації „Діла" на **Рідну Школу** 25 зол. і на **Укр. Інвалідів 25 зол. сестри і брати.**

МАТРИМОНІЯЛЬНЕ

ПАННА молода, пристійна, лагідної вдачі, віно 50.000, шукає мужчини, доброго характеру. Знимка пожадана. Листи до Адміністрації „Діла" під „Тромпда". 2878 1-1

МЕШКАННЯ

СТАРШИЙ студент шукає тихого мешкання (або за лекції). Ласкаві зголошення просимо слати до „Діла" під „Технік". 2888 1-2

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

КОЖНИЙ, хто до мене приходить, як знаючи, що його чекає, відходить свідомий майбутнього. Ворожу з карт, переповідаю майбутнє. Вдова по українцеві Варшава, вул. Сліска 12, м. 28. 2887 1-3

КУПНО — ПРОДАЖ

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ шамотові тривкопальні, красні, закордонні Рентшнер, Легіонів 37. 2851 7-8

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Генрик Бошик, Легіонів 41, І. поверх. 19/55 11-6

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО поручає дешево Л. Розважевський, Львів Академічна 2. 2869 2-4

КАМЕНИЦЯ двоповерхова, комфорт, річний дохід 10.320, ціна 78.000, готівка 60.000. Каменица поверхова нова, дохід 2.000, ціна 20.000, продає „Пшеводнік". Ринерська 37. 2886 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ГОСПОДИНЮ інтел. до ведення домашн. госп. в бурсі шукаємо. Зголошення Домініканська 11 Гошковичева від год. 4—6. 2871 2-3

РІЖНІ

СИТКА до пудерничок, розплячі, направляє прецизійно Центральна Дрогерія, Львів, Легіонів 43, напроти Великого Театру. 2158 27-0

„УБРАНЬОЗМЯН" заміняє стару мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 2851 3-7

ПЕРЕРІБКА КОВДРИ 2.50 Дубс, Пасіка Андріолього (Рутовського 12). 2866 2-12

ОГОЛОШЕННЯ

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

Виключна
ПРОДАЖА ЦЕРАТ і ЦЕРАТОВИХ ВИРОБІВ
експортації фабрики церати в Польщі

ФАРБОКРАМ
ЛЬВІВ · СОБЄСКОГО · 7
Жадайте цінників і проспектів

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

Ч. 276 (15.077). Львів, неділя 11. грудня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 245-45
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ
місячно із книжкою 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЇН 1.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк анредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

ДЛЯ КОЖНОЇ РОЗУМНОЇ ДИТИНИ
НАЙМИЛІШИМ ДАРУНОЧКОМ
НА СВ. МИКОЛАЯ І НА ЯЛИНКУ
є ВКЛАДКОВА КНИЖЕЧКА
враз з ПУШКОЮ ОЩАДНОСТИ
найбільшого і тому найпевнішого українського
КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50.

ЦЕНТРАЛЬНА
Малопольська Каса Ощадности
У ЛЬВОВІ
(раніше Галицька Каса Ощадности)
РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.
Установа публічного права.
Видає ощадностеві книжечки на ім'я і предявника
з порукою держави
Веде рахунки біжучі і чекові.
РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5,668.000 зол.
Заміщеві видачі — П. К. О. 500-198.

Апостольський нунцій приїде до Львова.

Польська преса пише, що апостольський нунцій у Варшаві виїзджає на днях до Львова на нараду з митрополитом Шептицьким. Тема нарад очевидно невідома.

Гітлер виголосить у райхстагу промову про українські справи,

Паризький щоденник „Ле Жур" твердить, що Гітлєр скличе ще цього місяця сесію райхстагу та виголосить промову, в якій порушить:

1) УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ,
2) недавню франко-німецьку декларацію,
3) кольоніяльні домагання.

Припиняли також зал. комунікацію на шляху Лавочне-Воловець.

ПАТ повідомляє: Окружна дирекція державних залізниць у Львові повідомляє, що у звязку з ушкодженням тунелю між стаціями Лавочне—Скотарське стримано залізничу комунікацію з Чехословаччиною через Лавочне з днем 8. ц. м. аж до відкликання.

Отже по припиненні залізничої комунікації на шляху Станиславів—Ясіня, про що ми вже повідомляли, припинено залізничу комунікацію вже на другому шляху Лавочне—Воловець.

Представники Карпатської України в Румунії.

Краєвий військовий командант Карпатської України полк. Віт зі звязковими старшинами полковником генерального штабу та поручниками Пачамєм і Цуляничем виїхали до румунського міста Сату Маре, щоб зревізитувати тамошнього префекта полк. Комана Симеона, який минулого тижня був у Хусті. Префект уладив приняття у честь гостей у готелі „Дакія".

Французькі журналісти у прем'єра Карпатської України.

ПРЕМІЄР КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ У СЕВЛЮШІ.

Як подає пресова служба Карпатської України, премієр о. д-р Волошин приняв на авдієнції двох французьких журналістів: Одена й Корве. Вони звиділи Хуст з околицею та переконалися, що там панує повний лад і безпека.

Прем. о. д-р Волошин виїхав до Севлюша та відвідав тамошні школи й господарські установи у Севлюші. Після повороту він звидів будову радіостації у Хусті, яка в найближчому часі почне надавати авдиції.

Французький парлямент ухвалив вотум довіря для уряду Далядіє.

Нова урядова більшість.

Минулої ночі в год. 2.20 французький уряд ухвалив вотум довіря для уряду 315-ма голосами проти 241; 53-ох послів стрималося від голосування. Перед голосуванням відбулася довга дискусія. Коли на трибуну вийшов Блюм, на салі счинився такий гамір, що предсідник мусів перервати засідання.

Палата послів зберться у вівторок в год. 10.

ХТО ЗА УРЯДОМ, ХТО ПРОТИ?

Підчас голосування по боці уряду стануда більшість, зложена з трьох четвертин радикалів, незалежної лівиці та частини соціялістичної респ. унії (отже б. членів людового фронту), дальше незалежної демокр. лівиці, союзу республіканців, незалежних радикалів, людових радикалів, незалежних з людової акції, суспільної партії, республіканської і народньої унії, незалежних республіканців, респ. федерації.

Опозицію становило: 155 соціялістів, 73 комуністів, 3 зі соціялістичної унії, частина радикалів та кількох відокремлених послів.

Від голосування стрималося 20—25 членів соціялістичної унії, радикалів та кількох послів з центру і правиці.

ДАЛЬШЕ ФРАНКО-ІТАЛІЙСЬКЕ НАПРУЖЕННЯ.

В Альжирі 1.000 студентів уладило демонстрацію намагаючись дістатися під французький консулят, але поліція не допустила туди демонстрантів. У Тунісі заарештовано двох членів італ. консуляту, які вигукували протифранцуські оклики. У Бастії демонстранти вибили шиби в італ. консуляті.

У Римі відбулася велика маніфестація середньошкільної молоді.

Слова і діла
през. м. Львова д-ра С. Островського.

ЯК ВИГЛЯДАЄ РІВНОПРАВНІСТЬ УКРАЇНЦІВ У МІСЬКОМУ БУДЖЕТІ ЛЬВОВА?

Львів, 10. грудня 1938.

(К.) Перед нами обємиста книга великого формату, на 403 сторінок. Це „Буджет громади (гміни) королівського столичного міста Львова на рік 1938/39". З цікавістю беремо її до рук. І — очевидно шукаємо „українських позицій". Адже ще всі маємо в тямці слова чолового кандидата до сойму зі Львова, президента цього міста, п. Ст. Островського. Перед місяцем, ще як кандидат та перед кількома днями вже як посол, говорив він про рівні права обох народів, польського й українського. Він з патосом деклямував про „брата" і „братерські почування" та зобовязання і покликувався на добродійства, не називаючи їх, на жаль, конкретно. І тому ми хочемо виповнити цю прогалину та пригадати п. Ст. Островському конкретні цифри, які завжди мають найголоснішу вимову. Не торкаємося тут загально-державного буджету ані загальної національної політики влади, бо п. Островський має у тих справах маленький голос, хоч — очевидно — міг би теж мати більший, колиб захотів. Але говоримо про ділянку, за яку саме п. Островський відповідає: найбільш безпосередньо.

Перелистовуємо книгу, яка з математичною точністю виказує, скільки з того, що сказав п. Островський, **він сам** перевів. Чейже важко подумати, щоб на терені, де він має, як володар міста, рішальний вплив, він міг допускати до компромітуючої ріжниці поміж **своїми** словами і ділами. І шукаємо довго... Нарешті праця закінчена, „українські позиції" виписані. Є їх 7 (сім), на суму **7.800 (словами: сім тисяч вісімсот) золотих.** Ось вони: „субвенція на Музеум Руске (?! — Ред.) 500 зол.", „субвенція на театр український 500 зол.", „субвенція для лечниці рускей 400 зол.", „субвенція для Охронек рускіх 3.000 зол.", „субвенція для товариств опікуньчих рускіх 2.000 зол.", „субвенція для Церкві св. Миколая 1.000 зол." і „консервація Церкві св. Парасцевії 400 зол.". Здається, як на буджет, що його обі сторони, приходи і видатки, виносять кругду суму 53 мільони триста тисяч, — це не дуже багато...

Та перейдім ці поодинокі позиції бодай кількома словами і порівняймо з іншими чи аналогічними польськими. Першу українську позицію подибуємо в VII. розділі, що має наголовок „Культура і мистецтво (штука)". Для тієї цілі передбачено на 1938/39 буджетовий рік суму **921.918** зол. У порівнанні з нею позиція **500 зол.** на „Музеум Руске" говорить сама за себе. До того, як показує рубрика „виконання в році 1936/37", виплачено з тієї „субвенції" лише 300 зол. Велика бібліотека Наукового

Товариства ім. Шевченка, його музеї і збори не найшли ласки в опікунів нашого міста. Вони не одержали **нічого!** Годиться на тому місці пригадати одну — якже багатомовну! — дрібницю: те саме Товариство, після довгих заходів, одержує державну субвенцію, про яку час до часу згадують польські газети як про політичну концесію, — у висоті 12.000 зол. річно. А тимчасом у буджеті м. Львова преліміновано на р. 1938/39 лише на **переплет книжок** в одній тільки польській міській Прилюдній Бібліотеці суму 2.000 зол.! Анальогічно виглядає справа зі субвенцією на український театр, яку дістає кооп. „Український Театр". Вона преліміновна на рік 1938/39 у висоті 500 зол. У рубриці „виконання за 1936/37 р." її не бачимо зовсім, себто навіть і тієї мізерії тоді не виплатили! Зате на міські театри преліміновано **345.000 зол.**, а напр. на **„дари гонорове" трьох** артисток міських театрів передбачено **7.200 золотих!**

Порівнання решти „субвенцій" і зіставлення їх з польськими доводить до таких самих висновків. Для „Народньої Лічниці" кинено **400 зол.**, хоч польське „Гігієнічне Товариство" отримує на свій музей **5.000 зол.** Польські „Охронки" дістають **24.000 зол.** — українські **3.000 зол.**, українські опікунчі товариства **2.000**, хоч напр. **жидівські — 18.000 зол.**, одна українська церква **1.000 зол.**, друга **400 зол.**, зате костел „Матки Боскей Остробрамскей" **25.000 зол.** (при тому це тільки річна рата субвенції, з якої при початку будови виплачено **пів м'ліона!**), костели на Сигнівці і Перзенківці по **7.000 зол.**, а на костел на Знесінні — **5.000 зол.** Розділ „попереднє дістали відповідної трамваєвої знижки, хоч про це **два роки** (!) старалися?! Чи це не бе по кишені справді найбідніших громадян міста Львова? Таж це не знижка, коли українські діти платять по 15 сотиків замість 20 в одну сторону. Тому й не дивниця, що наші малі діти ходять пішки зі Знесіння, Замарстинова, Клепарова аж на вул. Мохнацького (в даному випадку 30 дітей з одної тільки школи!).

Так ставиться п. президент і посол д-р Островський разом з установою, за яку відповідає, **на ділі** до того, кого називає „братом". Тимчасом цей „брат" має деяке право **домагатися** від міста Львова, а не просити своєї пайки, з якої місто користає! 51-тисячне українське населення м. Львова (згідно зі статистикою у згад. книжці „Буджет") — це поверх 16% усього населення, в якому поляки творять лише 51%. Так не підлягає найменшому сумнівові, що вклад українців у комунальне майно і міські підприємства — значний. Так само участь українців у податках від домівок, різних додатках до державних податків (від нерухомостей, від обороту патентів і т. д.), у доходовому податку і т. д. відповідає напевно їхньому популяційному відсоткові. Чи напр. тринацята революція Міської Ради, якою вона призначує на 10 літ (починаючи від 1938/39) по 3 сотики з кожної продажної кільоватгодини приватного освітлення на фонд ремонту і будови шкіл, не обтяжуватиме українських мешканців м. Львова? Якже наслідком цього виглядає деклямація президента м. Львова про „рівні права" мешканців того міста, коли українські мешканці мусять виключно з власних фондів удержувати приватні школи для своїх дітей? Які рефлексії в українців мусить викликати позиція „ричалт для М. К. Е. за трамваєві карти (службовців, членів магістрату і т. д.)" — 91.000 зол., коли найбідніші українські діти зі шкіл, утримуваних фондами здебільша міського українського пролєтаріяту, не можуть добитися відповідних знижок на міських трамваях?!

Посол Островський ледви чи схоче відкликати свої патетичні слова й заяви, бо вони йому потрібні для хвилевого політичного ефекту. Але **президент** Островський повинен призадуматися, чи личить йому, щоб його діла сварилися так дуже на терені міста з його словами. Милостиня, пане Президенте, це не субвенція, а патос не політика! Особливо, коли оголошено друком буджет, в якому ріжницю поміж словами і ділами можна перевірити — з точністю до одного золотого.

Чесько-німецькі взаємини.

Прага, 5. XII. 1938.

Новий напрямок чеської політики випливає з реального відношення сил та геополітичного положення Чехо-Словаччини. Сучасна закордонна політика Праги — це реальна політика, реальнаж політика вимагає найтіснішої співпраці з найсильнішим сусідом.

У своїх останніх виступах політичні провідники нової Чехо-Словаччини саме це підкреслюють. Так у недавній своїй розмові з німецькими журналістами новий президент д-р Е. Гаха підкреслив, що „на першому місці будемо змагати за те, щоб витворити тривкі добросусідські взаємини з Німеччиною. Хочемо, щоб ці взаємини були повні льояльности і щирости..."

Те саме підкреслював у своїй промові, переданій через радіо, новопризначений премієр Беран, який казав: „Маючи непохитну рішучість залишитися самостійними, вирішуємо в інтересі нашому і майбутніх поколінь щиро співпрацювати з найбільшим нашим сусідом, необхідність чого так часто підкреслювало багато наших великих учителів націй..."

Як відомо, сучасний премієр Чехо-Словаччини один із перших чеських політиків заявився за тіснішою політичною співпрацею з Німеччиною ще за часів през. Бенеша. Цей його виступ викликав був тоді сильне обурення й напади на нього.

Орган премієра Берана „Венков" (з 2. листопада ц. р.) так писав про нову орієнтацію чехо-словацької політики: „Для політика романтика й сентиментальність не є цінністю, а якою можна безпечно рахуватися. Нерозумний це спосіб думання політика, покладатися на далеку чужину, з якою нема сполуки та не бачити дійсности, що являється при погляді на найближче окруження. Це політика шкідливого романтизму. Політика, що кермується націоналізмом, не сміє піддаватися почуттю, що у своїх наслідках некорисне для народу Будемо вести реальну політику тому, що так сприяємо потребам держави й щасливому розвиткові народу. Про нову орієнтацію закордонної політики висловилися ясно премієр ген. Сирови й мін. закорд. справ д-р Хвальковський, що вона протилежна до минулої орієнтації. Не можна в політиці мріяти, задивлятися в далечінь і не бачити сірої дійсности. За хибну закордонку політику ми заплатили тяжкими жертвами. Ми сказали, що хочемо жити у приязні з цілим світом, зокрема зі своїми сусідами. Німеччина наш найближчий сусід. З цього випливає і напрямок нашої закордонної політики..."

В тому самому часописі ще в жовтні ц. р. („Венков" з 13. жовтня 1938.) писалося вже ясно про нову орієнтацію чехо-словацької політики в статті „Ми й поляки": „...Думаю, що литина зрозуміє одну річ: що ми в сучасній ситуації не сміємо підприняти нічого проти Німеччини у звязку з ким це не було. Це було самогубством народу, що мусить жити і зберігтися для кращої майбутности, яка прийде, — яка напевно прийде. З цього мусить випливати й наше відношення до Польщі. Певно, ми за добрим відношенням до Польщі. Але з деяким обмеженням: не підемо на ніщо, що було спрямоване проти Німеччини. Як знайдеться людина, що пропагуватиме якийсь спрямований проти Німеччини союз із Польщею, — покажіть на нього пальцем і кричіть голосно: провокатор! Тому, що ця людина не хотіла би нічого меншого, як знищення нашого народу за чужі інтереси..."

Ця політична орієнтація не хвилинна й не розрахована лише на теперішню переходову добу. Чехія — це півострів в німецькому морі. Після заспокоєння, загоїння національних ран чехи увійдуть з німцями в ще тісніший контакт та наладнають співпрацю не лише на господарському полі, але настане й культурне зближення. Вже тепер розробляють проекти технічної співпраці ЧСР з Німеччиною. У Німеччині у відношенні до чехів настали значні зміни щодо меншинної політики: чеські школи, позакривані німецькою владою, тепер вже скрізь відкриті й в них відбувається навчання. Мало того, німці почали будову нових шкільних будинків для чеських шкіл у тих місцевостях, де було старе або мало придатне приміщення для школи. Так то німці не намагаються припинити культурного розвитку, але обіцяють підтримувати його. Як пише чеська преса — німецька адміністрація навіть звертається до населення в чеській мові і німецькі політичні діячі-генляйнівці виступають на чеських зібраннях з промовами в чеській мові.

М. О—вич.

ЗЕЛА загально відомі, як
„Чай Пульмана"
втихомирюють КАШЕЛЬ, усувають флєгму і приносять полекшу горішніх віддихових доріг. Оригінальна пачка коштує ЗОЛ. 1.65.

ЧЕХО-СЛОВАЦЬКИЙ ПОСОЛ ІНТЕРВЕНІЮЄ У ФРАНЦУСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ У СПРАВІ ГАРАНТІЇ НОВИХ КОРДОНІВ.

Чехо-словацький посол у Парижі відвідав міністра Бонне. Предметом їхньої розмови була мабуть гарантія нових кордонів Чехо-Словеччини — справа, яку мін. Бонне порушив уже в розмовах з мін. Рібентропом.

—o—

ПЕРЕД НОВИМИ ЯПОНСЬКИМИ ДЕСАНТАМИ В КИТАЮ.

Китайці приготовлюються до оборони міста Пакгой (над Тонкінським заливом) до оборони перед японцями, які мабуть хотять висадити там десант, бо коло того міста появились японські кораблі й літаки, що перевели бомбардування.

Японська артилерія обстрілювала з острова Амой побережжа провінції Фукіен.

—o—

ФРАНЦУСЬКИЙ АМБАСАДОР ВИЇДЕ З РИМУ?

У звязку з протифранцускими демонстраціями в Італії, у паризьких політичних колах рахуються з можливістю приїзду до Парижа амбасадора з Риму Понсе, який може залишився у Франції довший час. Від кількох днів поліція береже французьку амбасаду в Римі.

—o—

ГАТАЙ УВІЙДЕ У МИТНУ УНІЮ З ТУРЕЧЧИНОЮ.

До Анкари приїхав директор уряду мит Гатаю (б. санджаку Александрети). Він переведе з турецьким урядом переговори у справі митної унії обох держав, та реорганізації митної адміністрації Гатаю при допомозі турецьких експертів.

„Депутати соціялістичного парляменту".

Рік тому захлиналися від радощів письменники і поети в СССР, проголошуючи, що надходить найкращий день,

Що ясніш ясніших днів;
Оберемо ми трудящих,
Вірних сталінських синів!..

Рік тому, 12. грудня в СССР вибрано до Верховної Ради його „кращих синів народу, стійких борців за щастя, волю і незалежність СССР", „виразників волі вождя, його сподівань і надій".

Брала у виборах участь і УССР, що вислала до „соціялістичного парляменту" 127 депутатів. Не можна, правда, цілком щиро назвати їх вибранцями України, бо були це ставленики комуністично-безпартійного блюку, бо це-ж по суті Москва намітила тих, що мусять „виражати волю вождя, його сподівання, надії", а населенню совітської України залишалося тільки формально оформити це намічення своїм „вибором". І населення це зробило, радіючи від виконання своїх „громадянських обовязків", радіючи, що „вибрало найпевніших людей".

Отже рік тому 127 депутатів УССР почало творчу працю. Рік минув і можна підвести підсумки, можна вже сказати, як живуть і працюють ці депутати, ці „найкращі люди".

Ну, скажім, „президент" УССР. Григорій Іванович Петровський. Дідичний, можна сказати, пролетар. Член комуністичної партії з року 1907. Ціла низка засудів і заслань за часів царату, хоч і був він тоді членом державної думи, вибраний від Катеринославського робітництва: „Президент" совітської України безперервно від 1919 року. Кандидат у члени політбюра ЦК ВКП(б). Заступник „президента" цілого СССР. В лютому 1938 року з приводу шістдесятліття нагородили його орденом Леніна. Справді „найкраща людина"! І ось цю „найкращу людину", цього „президента" вивозять з його „держави"! Примусово рвуть усі його звязки з цією державою! Позбавляють „президентства". Тримають у Москві. Не знаємо, як живе цей „депутат" у Москві, але про нього можна все-ж сказати, як він працює. Час до часу він виконує свої обовязки маріонеткового заступника „президента" СССР.

Багато трудніше сказати це про декого з інших „депутатів".

Возьмім, наприклад, винницьку область. Винницька міська округа вибрала на свого депутата Іляріона Співака, а Іляріон Співак — це як-не-як, а секретар винницького обласного партійного комітету. Перша, можна сказати, особа на всю Винниччину, бо користується довірям всієї партійної верхівки, ще вищої, ще поважнішої ніж сам Співак. Але в лютому 1938 року депутат Іляріон Співак зникає: Так таки просто зникає з політичного, а не виключене, що і з життевого обрію. „Націоналістичний ворог народу". Це може бути йому й за епітафію.

Винницька область зі жмеринської виборчої округи дала ще депутата Кирила Сухомлина, 54 літ. Заступник голови ради народніх комісарів УССР. Член політбюра ЦК КП(б)У. З великим партійним і адміністративним стажем. Цього депутата заарештовано, наприкінці травня року 1938. Теж „націоналістичний ворог народу"! Мабуть зайве навіть думати, як він живе і працює.

Серед депутатів від дніпропетрівської області виділявся Петро Смірнов. Людина, що нічого спільного не мала з Україною. З довголітнім стажем політичного комісарства. Помічник Гамарника. Мабуть багато причинився до його „ліквідації", бо дістав призначення на місце останнього заступника наркома оборони й одночасно начальника політичного проводу робітничо-селянської армії. А 30. грудня 1937 р. його призначили на народнього комісаря військової фльоти. Від лютого 1938 року зникає всякий слід по депутаті Петрові Смірнові. На наркома військової фльоти призначено нову людину.

Від дніпродзержинської виборчої округи, дніпропетрівської області, вибрано депутата Юхима Кривця. Це вже з іншої галузі. Це бравий капітан державної безпеки. Депутат, так сказати, хоч куди. Та від березня 1938 р. нема цього бравого капітана. Зник.

Як раділа орджонікідзевська округа, донецької області, вибираючи свого депутата, Олександра Косарьова. Хоч він і не українець, але яка честь мати за депутата генерального секретаря комсомолу, що вже 10 років перебуває на цій посаді. І ось на тобі! Правда, аж у листопаді 1938 р. та все-ж вилаяно депутата Косарьова з кремлівських палат і хуліганом, і розпустником та і іншими ріжними недобрими словами. Невідомо покищо, що з ним буде, але депутатом, ясна річ, не буде. Ось тобі і „краща людина"!

А Едуард Прамнек?! Депутат від сталінської (а це щонебудь та значить!) міської округи, донецької области. Секретар Донецького обласного партійного комітету, всесоюзної кочегарки так сказати. З величезним партійним стажем. Кілько років сидів партійним секретарем у місті Горкому перед пересуненням на Україну. Член політбюра ЦК КП(б)У. Працював усюди так добре, а в Україні похозяйнувся і то занадто, бо від березня 1938 р. зник.

Начальник Донбасвугілля інжинір Іван Фесенко. Теж тільки 4 місяці побув депутатом.

Житомирська область. Чим не депутат командарм 2-ої ранги Іван Федько?! З селян на Роменщині. Не дивлячися на свої 40 років має аж 6 ордерів. Легендарні подвиги за часів громадянської війни. Незвичайно швидко посувається по службових сходах. Щойно призначено його на команданта війська київської військової округи, а вже перенесено на заступника самого Ворошилова. Та вже на початку осени 1938 р. Іван Федько зовсім зникає зі свого високого становища, зникає і як депутат Житомирщини.

Андрій Лепін, начальник управи військ прикордонної смуги і внутрішньої охорони народнього комісаріяту внутрішніх справ УССР, депутат від коростенської виборчої округи. Здавалося, що можна закинути такому депутатову? А закинули. І щось поважне. Бо від весни 1938 р. зник і Андрій Лепін.

Ще два депутати від Житомирщини: голова обласного виконавчого комітету Олександер Файбишев і секретар обласного партійного комітету, Микола Максимов. Обидва вони зникли ще в січні 1938 р. І тільки натяки були на „націоналістичних ворогів народу", що попросякали до провідного апарату Житомирщини.

Депутат від Камяненччини, секретар камянецького обласного партійного комітету, Степан Олексенко пробув депутатом якісь два місяці і зник з тавром „націоналістичного ворога народу".

Чи може звичайна людина описати всі прикмети такого прекрасного депутата, як депутат Київщини, Станіслав Вікентевич Косіор? Що за прекрасна, улюблена людина була! Хто тільки не вихваляв його на „Косіорівській Україні"! Яке підприємство не домагалося чести носити його імя! 39-літній партійний стаж. Член політбюра ЦК ВКП(б). 10-літній І секретар ЦК КП(б)У. Заступник голови ради народніх комісарів СССР. Голова комісії совітської контролі. І що ви хочете? Не дав собі ради з цією Україною, що так і залишилася для нього загадковою. Отже вилаяли його з Кремля ідіотом... І зник Станіслав Вікентевич Косіор. Припускаємо, що жи-

MLEKOSŁÓD
SUCHARD
найліпший цукорок
ПІДЧАС ЗИМИ

БОРИС МИГАЛЬ.

ЗАБОБОН.

Мій знайомий має крамницю у повітовому місті. Має ще жінку, чорноброву Дарку, трохи довгів і боргів по людях. Тонько Сливський людина нічого собі. Милий, приємний. Нарікає в міру, трохи сміється, покупців бавить. Як кожний крамар милий, увічливий. З парохом він говорить про церкву, на спілку зі студентом валить барикади опортуніяму, з колишнім булавним У. Г. А. будує конструктивні військові плани, словом на купця матеріял першої якости. Сильний як лев, проворний як лис, мягкий як віск, твердий мов криця.

Цю останню його прикмету я пізнав щойно вчора. Був понеділок. Рано потреба мені було цукру. Так було треба, що хоч вмри, або... пий чай без цукру. Біжу я до Тоська.

Тоську саме підносить затвір: по нашому стору.

— Добрий день — кажу.

— Гаразд, всього найкращого, що новенького? — питає.

— Дякую — кажу. А от біда. Цукру спотребилося.

— Ходи. На цю біду я маю солодку раду.

Я поміг приятелеві відчинити двері, входимо. Тоську чорний плащ з себе, білий на плечі, круть-верть і вже цукор зважений, запакований на ляду — бенц!

— Прошу, — каже — але готівкою.

— Як це? — кажу. — Таж я все плачу точно...

Тоську перебив:

— Правда, але нині понеділок і я хочу мати на добрий початок.

— Чекай, — говорю — таж ти хіба у забобони не віриш?

— Певно, що ні. Не вірю в перехід кота чи заяця, не вірю, що підкурювання помагає на переляк, а переляк на гикання, — це все забобони. Однак у щасливий початок вірю, це свята правда.

— Але-ж, друже — змовляю — це такий самий пересуд як і попередні. Не вір у те. Одна лиш правда про коминара і трафіку — все інше забобони. Всякі вроки та початки...

— Ніколи в світі. Маю в цьому практику. Вже кілька разів переконався.

— Гм... Як так, то я сідаю й жду на когось при грошах.

Ждемо. За десять хвилин входить кухарка лікаря з напроти і просто з порога:

— Прошу два кіля гречаних крупів, три цитрини, шість булочок, пів літри оцту, кілько краківських ковпів, більший „Елеґант", шість папіросок „Калина" для пана, для пані три помадки „Нової Фортуни" і чорні шнурівки!

Бажаний товар майже рівночасно зі словами падав на ляду. За ним поклала служниця і боргову книжечку.

— Прошу дуже. Але мусите зачекати хвилиночку, аж хтось прийде купити за гроші, бо нині понеділок.

— То в пана ще ніхто нині не купував?

— Ні.

Кадовб кухарки, мов живий знятий з афіші цикорії „Франка", сперся на ляду й застиг в німому ожиданні. Другою прийшла якась жінка. Зачинила щільно за собою двері, витерла носа, розмотала хустину, вийняла з неї боргову книжку, виняла зпоміж її карток папірчик і подала їх Сливському.

Тоську поставив свічку й сірнички на ляду.

— Заждіть трохи, бо я хочу мати гроші на початок!

Баба посунулася в кут. За той час увійшов старий міщанин — Пивирко:

Злагодьте мені там, пане Сливський, пужівно, бо от зломилося мені — я зачекаю. Це раз приключка. Ще й грошей не взяв з собою. Бо я просто зі стайні. Лагоджуся до ліса, на Дебри, липтюсь, а пужівно зломане. Тай то вас. А то понеділок...

Увійшли дві панночки. Подвійне „Добрий

БІЛЛЯ ЖІНОЧЕ І МУЖЕСЬКЕ поручає
Людвик Оляньчук
пл. Капітульна 3 побіч катедри.
ПАНЧОХИ — КРАВАТИ — СКАРПИТКИ

ве. Але як? І як саме працює? І чи не пошкодив Косіорові частинно його протеже, теж депутат Київщини, Дмитро Євтушенко? Це-ж Косіор провів його і в секретарі Київського обкому, і в члени політбюра ЦК КП(б)У, і в голови всесоюзної виборчої комісії, і в голови парламентської комісії законодавчих передбачень, а Євтушенко взяв та й зробився „проклятим націоналістичним ворогом народу". Судячи з такої категоричности вислову можна думати, що зник не тільки з депутатства, але й узагалі з усіх життевих справ.

Був ще київський депутат, такий маленький Микола Марчак. Молодий професор. Заступник голови ради народніх комісарів УССР. В червні перед самими виборами до верховної ради УССР він зник і зі своєї посади і зі свого депутатства „Націоналістичний ворог народу"!

Заступник наркома оборони, начальник морських сил СССР Флагман І ранґи Михайло Вікторов — ось хто був депутатом від миколаївської области. І така людина без всякого сліду зникла на початку 1938 р.

Зник і другий депутат Миколаївщини: Микола Волков, голова обласного виконавчого комітету. Тут принаймні були натяки на „націоналістичних ворогів народу", що просякнули до Миколаївського обласного виконавчого комітету.

Зникло аж 4 депутати від Одещини. Та які депутати! Ізраїль Леплевський, нарком внутрішніх справ УССР, старий чекіст, спеціяліст у ліквідуванні петлюрівщини. Чимало років ліквідував. А тепер і його зліквідували. Не дав собі ради з тією петлюрівщиною. Є дані припускати, що до тієї самої петлюрівщини належав також і депутат, голова одеської міської ради, Іван Черниця, „зліквідований" у травні 1938 р. А ще зникли депутати: секретар обласного одеського партійного комітету, Микола Кондаков і начальник одеського відділу державної безпеки, майор Микола Федоров.

Полтавщині пощастило: досі зник тільки один її депутат. Правда, це секретар полтавського обласного партійного комітету, Константин Топчій. Хоч і таке становище, а виявилося, що ворог народу цей самий Топчій та ще „націоналістичний".

Ще в лютому цього року в совітських ґазетах уміщено фотографію з приводу 20-ліття червоної армії. І на ній поруч з „вождом" стояв височенний, гарний мужчина в європейському капелюсі замість звичайного робітничого кашкета. Це Влас Чубар. Заступник голови ради народніх комісарів СССР, член Політбюра ЦК ВКП(б). Передтим довголітній голова ради народніх комісарів УССР. Етнографічний українець. Останній українець в уряді СССР. Мабуть це саме українство і згубило його. В усякому разі, вживаючи совітського соковитого вислову, як корова язиком злизала депутата Чубаря на початку травня ц. р.

Мала Харківщина ще таких достойних депутатів, як нарком шляхів СССР, Олексій Бакулін та заступник наркома важкої промисловости СССР, Григорій Бутенко, але на весні 1938 р. позбавилися вони своєї достойности, позбавилися свого депутатства.

Від Чернигівщини, між іншими, вибрано на депутата заступника голови ради народніх комісарів, Якова Тягнибіду (спроба висунути на таке становище молодого комуніста з колгоспників). Тягав він за собою біду та нарешті біда потягнула його: наприкінці травня заарештували його як „націоналістичного ворога народу".

І ще зник депутат від Молдавії комбриг Проскуров.

Отже за рік з 127 „виразників волі вождя", що їх вислала до соціялістичного парляменту з наказу Москви совітська Україна, 27 зникло без пояснення причин, як кажуть. При чому говоримо про таких „кращих людей", про яких мусимо (ясна річ, совітські) дані про їхнє „зникнення".

Коли депутатів вибирається на 4 роки, то беручи по 27 „зникнень" на рік, ще залишиться трохи депутатів на кінець їх каденції.

І це говоримо **тільки** про депутатів УССР, не торкаючись „зникнень" депутатів РСФСР, всіх тих численних московських Угарових, ленінградських, Петровських, Дибенків, Душенових, далекосхідніх Бліхерів, Люшкових, Левандовських і так далі, і так далі...

А ввесь конґльомерат таких „кращих людей" носить назву найпоступовішого парляменту в світі, найміцнішого уряду найміцнішої держави!

Гл. Л.

Перевози: МЕБЛІВ, ТОВАРІВ, МІЖМІСТОВІ ТРАНСПОРТИ САМОХОДАМИ, магазинування, інкасо. Фахова обслуга, МЕБЛЕВІ ВОЗИ. 2103 1-8

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11 а. Телеф.: 111-21.

Словянський Інститут і ми.

(Передрук з понеділкового сконфіскованого числа).

Прага, кінець листопада.

У Празі існує від кількох літ Словянський Інститут — установа дуже поважна й солідна. Його завданням є ширити та плекати ідею словянської взаємности, головно на полі культурнім, тому й серед його членів знайдемо представників усіх словянських народів, у тім числі й українців. Інститут розвиває досить жваву видавничу діяльність і придержується також на цім полі засади повної рівноправности всіх словянських мов, видаючи наукові праці не тільки чеською та словацькою, але також польською, російською й українською мовою. Останньою його української публікацією була докладніше зрецензована на цім місці праця Івана Панькевича про українські говори Закарпаття.

Інститут улаштовує також товариські сходини у своїй прегарній домівці в колишній Льобковіцькій палаті. На цих сходинах читають насамперед реферат, потім подають чай, і тоді відбувається дискусія з приводу прочитаного реферату. На сходини допускають не лише членів Інституту, але також гостей, з чого найбільше користає студіююча словянська молодь. Але також чужинці, що прибувають до Праги й цікавляться словянськими справами, відвідують ці сходини, бо тут вони найлекше можуть побачитись із потрібними людьми й дістати від них інформації такі, які їх цікавлять. А що Словянський Інститут є установою напів урядовою, то на його „лебатні вечорі" приходять також представники чеських міністерств і словянських посольств — польського, югославянського, болгарського. Словом, ці сходини належать до найвизначніших товариських уладжень у Празі та відограють свою ролю також у політичнім житті. Не можна сказати, щоб тут творилась історія, але деякий вплив на хід історії, принаймснше на творення громадської опінії, вони безперечно мають.

Дивним дивом українські кола ці сходини начеб-то навмисне бойкотують. Рідко коли можна тут побачити когонебудь із визначних старших українців, а щодо молодших, то вони, здається, й дороги сюди не знають! А шкода! Коли не в рефератах, то в дискусіях тут досить часто порушують українські питання, і порушуються в не дуже-то прихильнім або й у зовсім неприхильнім для нас дусі. Бо промовляють на ці теми москалі або москвофіли з Закарпаття — а інші гості слухають і мимоволі надихуються „духом особенним". Далі наведемо кілька прикладів, із яких читач сам пере-

Пані, Панове найдуть найкращі осінні зимові **Новини сезону**
в нововідкритім відділі фірми
МОДНІ ТЕКСТИЛІЯ — ЯН ВАЛЛЯХ І СИН
Львів, Площа Галицька 14, тел. 209-82.
Матерія ли мундуркові. Ціни безконкуренційні.

день" нервовим дискантом розійшлось по кімнаті.

— Моє поважання!

Старша ліцеїстка приступила до столика, ткнула Сливському в руку записну книжечку.

— Мамця просили дати хліб і... то... (зашарілася і нервово стукала пальцем по дошці) ...пів кіля ряжу. А ще прошу звичайний олівець, але такий... синьо-жовтий!

— Дуже прошу. Але мусить панна Маруся підождати, бо сьогодні треба мені щось на початок.

— Ми трохи вийдемо, зараз вернемося" — заявила Маруся.

У дверях стрінулися зі старою Микитихою.

— Славайсу! Дайте мені хліба за дванять і сира за десять, — домагалася від порога.

— А ви, Микитихо, маєте гроші? — питав міщух.

— Я беру на книжку. Пан мене знають. Тай вірять... — виправдувалася й допитливо гляділа на крамаря.

Пиварко винесив у чому річ. Баба тріпнула рукою по фартусі:

— То ви не знаєте як зробити? Так як жиди. Позичити комусь грошей.

Сливський силувано усміхнувся:

— Фе, Микитихо. Ви стара жінка. Чи я Бога ошукаю?

Та ні, я лиш так... — зацукалася жінка.

До крамниці ввійшла стенотипістка адвоката з сусідства. Ще за парубкування Сливського вона робила щодо нього деякі заходи.

— Добридень. Попрошу листівки з краєвидами і два „дамські" — сказала. Довго вибирала ще листівку. Другі покупці перешіптувалися. Тосько стрив як не свій. На лиці пробивалася душевна боротьба. Врешті стенотипістка підносла голову:

— Оця, прошу! Будь ласка, запишіть — говорила, як завжди, літературною українщиною.

Сливський спалснів. Ніяково усміхався:

— Вибачте, але я хочу мати початок тижня готівкою. Така дурна якась звичка у мене. Ці всі люди чекають. Ви мене зрозуміли?

— Теж щось! Ні крихітки не второпаю! — великопанським рухом віддала картку та паніроски і вийшла.

Міщанин коротенько свиснув, а скривлений Тосько шепнув мені до вуха:

— Пропало. Вже певно не будуть брати й адвокат та професор Колович. Найкращі майже клієнти.

До крамниці ввійшла панна Маруся з приятелькою, а за ними вбіг коминарчук:

— Добрийдень панові, пане Сливський!

— Сервус Владку. Що нового? — відповів Тосько.

Міщанин поспішився вияснити потребу готівки.

Коминарчук почухався коло вуха. Нагло прийшла йому до голови гадка:

— Я зараз принесу!

Обернувся на пяті, вискочив і за кілька хвилин був назад.

— Прошу пів махорки — кинув жовтяками на тацу. Бренькіт приємним тоном розійшовся по крамниці. Всі відітхнули з полекшою. Я шепнув до Тоська:

— Бачиш, таки коминар і трафіка приносять щастя!

— Припадок. Грунт, що маю вже початок. Чужі, дрібні все несуть щастя.

* * *

Пополудні я прийшов знову до Сливського. Він ходив мов сказшений. Питаю чому.

— Уявляєш собі?! Коминарчук узяв ті жовтяки в моєї Дарки. Казав, що я не маю дрібних видати і післав його до неї. Пропав цілий тиждень.

Тосько заломив руки.

Я дискретно вийшся з крамниці.

Бідному приятелеві не поміг ні з коминар ані „на початок".

конується, як ревно ці сходини використовуються для проти української пропаганди і що з того потім на ділі виходить.

*

Перед кількома місяцями в наукових колах була наробила великого галасу „революція" французького славіста Андре Мазона, що „Слово о полку Ігоревім" є не що інше, як фальсифікація, підробка, от як славнозвісні підроблені чеські рукописи Кроледвірський та Зеленогірський. Українські кола на це „відкриття" не звернули уваги, але тим більше схвилювались кола російські. Професор російської мови й літератури у Карловім університеті, п. Е. А. Ляцкій, зараз зголосив реферат на цю тему у Словянськім Інституті — і вечір видався один із найважніших у цілім сезоні. Проф. Ляцкій, правда, не знав, чим проф. Мазон аргументує свою думку про неправдивість „Слова", бо про це була лише коротка замітка в паризькім російськім часописі. Та дарма! Де бракувало матеріялу для чисто наукової дискусії, там Ляцкій уживав патріотичних аргументів. Він довго й широко розводився над тим, як повстало „Слово", хто його складав, хто і як досліджував (при чому не забув згадати, що Перетц його занадто „українізував"), потім закінчив гучною фанфарою: „Хто виступає проти „Слова", той виступає проти Росії, той виступає проти словянства!"...

На це — шумні оплески. Потім чай. А потім дискусія. Чехи завважили слушно, що коли не знати, що власне твердить проф. Мазон, то нема про що дискутувати. Але знайшовся якийсь „карпаторуський" студент, слухає проф. Ляцкого, який розпалився патріотичними вигуками свого професора й висловив йому найсердечнішу подяку за добру науку, за те, що він у своїх викладах і тут у своїм рефераті просвітив їх щодо приналежности до „великої русскої культури", що відкрив їм очі на цей памятник тої культури, що вивів їх із темноти до світла. Говорив студент нелле, до того доброю чеською мовою, так, що присутні залишились під вражінням „русскости" Слова. А з українців ніхто й не обізвався в оборону української „Слова" — бо нікого з українців на цих сходинах не було.

Ще один приклад. Минулого тижня мав президент Словянського Інституту проф. М. Мурко виклад про славного вченого Ватрослава Ягіча, який саме перед 100 роками народився. Проф. Мурко, сам родом хорват, знав дуже добре свого великого земляка і міг про нього оповісти не лише на підставі друкованих споминів Ягічових, але й на основі власних спостережень та вражінь. Виклад вийшов дуже цікавий, розтягнувся на два вечорі і викликав дуже живу дискусію. Між іншим проф. Мурко торкнувся відношення Ягіча до Росії і при цій нагоді підкреслив, що хорватського вченого підчас його побуту в Петербурзі дуже немило вразила політика царської влади супроти України. Ягіч зазначує у своїх споминах, що переслідування всього українського царською владою „примушує українців шукати союзників скрізь, де вони їх знайдуть" і що булоб далеко розумніше піти на необхідні уступки, а коли треба, то й перетворити Росію на федеративну державу. Проф. Мурко зацитував цей уступ лише з наукової обективности й ніякого особливого значіння йому не надавав, але...

Але в дискусії зголосився до слова доцент Панас, карпаторуський москвофіл, і заступився за „честь" проф. Ягіча, щоб бувало хто не подумав, що покійний великий славіст був україножфілом і підтримував український сепаратизм. Що написано в Ягічових споминах того Панас не може викреслити, але зате він згадав інші факти: полеміку проф. Ягіча з проф. Смаль-Стоцьким з приводу української граматики останнього, далі розізнання Ягіча в справі меморандума галицьких українців підчас світової війни. Вийшло, що Ягіч ніякої України й ніяких українців не знав і не хотів знати, бо ніякої України „не було, нема й не буде". Правда, проф. Мурко відповів Панасові дуже лагідно, але й дуже виразно, що мови й народи творяться не фільольогами, а життям та історією: наука, мовляв, знає, що всі східньо-словянські мови належать до одної родини, але життя та історія витворили самостійні літературні мови російську, українську, білоруську. І наука проти цього не може нічого вдіяти. Отже добру відповідь Панас дістав, але не від українця, а від хорвата, який щасливою нагодою був такий обективний, що відповідь схотів і зумів дати. А що, колиб проф. Мурко був мовчав? Залишилисяб присутні під вражінням Панасового виступу.

Та чи вартож на всяке гавкання відповідати? — спитає дехто. Чи не краще триматись відомого прислівя, що одно звірятко бреше — а вітер несе? У тім-то й річ, що „вітер несе", навпаки — безнастанне гавкання на одну нуту приносить свої овочі, й овочі для нас досить гіркі. Так воно тепер вийшло і з урядовою назвою Закарпаття, коли справа цими днями наново рішалася. Чехи свого часу були встановили — „за доброю російською традицією" — назву Підкарпатська Русь. Німці переклали „Карпаторуссланд" — і баламуцтво ширилось повних 20 літ. Нарешті прийшло щастя в нещастї. Закарпаття дістало автономію, позбулось великої частини москвофілів, просто за ніч зукраїнізувалось і стало всюди називатись: Карпатська Україна, Карпатен-Україна. Перед тижнем автономний статут Закарпаття розглядали у празькій соймовій комісії. На чергу прийшло й питання назви. Міністр Ревай, добрий українець, хоч і бувший соціяліст, висловився за назвою „Карпатська Україна", але його товариш міністр Бачинський, закарпатський москвофіл, боронив старої назви „Підкарпатська Русь". Соймова комісія послухала Бачинського, а не Ревая, і залишила стару назву. І знову в урядовій термінольогії, пресі та громадськім житті лунає стара, вигадана в царськім Петербурзі, для нас образлива назва. Правда, остаточне вирішення цієї справи полишено закарпатському краєвому соймові, та хто знає, як воно ще й там обернеться.

А всьому виною абсентеїзм наших людей, їх нехіть до товариського життя, до навязування й підтримки звязків із зовнішнім світом, до використовування кожної слушної нагоди, щоб пропагувати українську справу, український погляд на річі. Або сидять у запічку — або варяться у власнім соку, танцюють „шерочка з машерочкою", обнюхують один другого — але на свіже повітря, між люди, в широкий світ ані ногою! Це називається плекати свою самобутність і не піддаватися спокусам грішного світу.

*

А накінець трохи гумору.

Хочете знати, звідки беруться карпаторуські студенти, що розпинаються за російськістю „Слова о полку Ігоревім", доценти Панаси, що беруть Ягіча в оборону проти підозрінь в україножфільстві, міністри Бачинські, що протестують проти надання Закарпаттю назви „Карпатська Україна"?

Перед світовою війною жив у Києві заможний молодий поміщик Б. Щоб не ходити без діла, він записався до канцелярії куратора шкільної округи й навідувався туди щотижня або що-місяця. Одного дня приходить він до свого бюра і знаходить у себе на столі запрошення негайно прибути до канцелярії генерал-губернатора. Іде туди, заголошується у відповідного референта й питає, в чім річ. А той виймає з бюрка закордонний паспорт на ім'я пана Б. і каже йому, щоб негайно пакувався, бо завтра має їхати за кордон. „Але я зовсім не збираюсь за кордон!" — „Байдуже. Мусите їхати. Урядова справа." Отже Б. пакується і на другий день приходить до канцелярії генерал-губернатора. Тут йому подають пакет із грішми — було їх 150.000 — і кажуть їхати до Львова, дискретно розшукати там д-ра М. і передати йому гроші. „Дати вам росписку?" — „Ні, не треба. Ми знаємо, що маєте маєтку більш як на 150 тисяч". Пан Б. їде тоді до Львова, розшукує д-ра М., передає йому гроші і вертається до Києва. Таких подорожей між Києвом, Львовом і потім і Прагою пан Б. відбув кілька — доки війна не перервала це приємне подорожування. Тепер п. Б. живе десь на еміграції, коли досі не помер.

А чортове насіння, посіяне за ці гроші, росте ще й донині.

М. Григорович.

Між дарунками св. Миколая

повинні знайти наші діти також щадничу книжку

ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО У ЛЬВОВІ

вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського 11.)

ПЛАЩІ ЖІНОЧІ, ФУТРА оригінальні моделі з найліпших матеріялів поручає

Повшехни Склад Одзєжи Львів, Пасаж Міколяша.

Ще в справі статті еп. Хомишина.

З листів до Редакції.

У справі статті Преосв. Григорія Хомишина п. з. З останніх літ — Мої спомини і рефлєксії, що появилася в „Новій Зорі" з 3. м. м., дозвольте, Пане Редакторе, додати мені кілька слів до статті д-ра Ю. Олесницького п. з. „І полюбіте правду" поміщеної в „Ділі" з 4. ц. м.

Преосв. пише в своїх споминах: „І так: коли в падолисті 1918 р. настала українська влада в Станиславові і коли мало зачатися Засідання Національної Ради, себто Українського Сойму чи парляменту, прийшов до мене бл. п. Мітрат Гордієвський і сказав мені, що ніхто не просив о відправлення Служби Божої з нагоди відкриття Національної Ради та заразом запитав мене, чи не можна б оголосити Службу Божу, хоч ніхто не просив. На те я відповів, щоб оголосив афішами про відправлення Служби Божої в катедрі в означенім дні і годині. Уважав я се за вказане бодай для людського ока, бо навіть іновірці при важних подіях звертаються до Бога, а ночами до своїх божищ, тільки атеїсти не хотять нічого чути про Бога. І я сам відправив Службу Божу, але майже в пустій церкві, а на кріслах, призначених для репрезентації українського правительства не було нікого крім одного секретаря почт". Який-же був дійсний стан? „Діло" в року 1918 пише, що перше засідання української конституанти відбулося у Львові 18. жовтня 1918 р. під проводом д-ра Евгена Петрушевича; на цьому засіданні були всі три наші владики, в тому числі і Преосв. Хомишин. Владу перенила українська Нац. Рада у Львові дня 1. листопада 1918 і щойно 9. листопада 1918 покликано перший уряд під назвою Державний Секретаріят. „Діло" проголосило це 10. листопада 1918. У Львові перебував уряд до 20. листопада 1918, а вже на другий день приїхав до Тернополя, де перебував аж до 1. січня 1919 р. Вже 2. січня 1919 р. відбулося засідання Національної Ради доповненої вибраними представниками краю. У цьому засіданні взяв участь єдиний єрарх Преосв. Хомишин, бо інші не хотіли покидати своїх дієцезій і воліли ділити долю і недолю своїх вірних.

Національна Рада вибрала 4. січня 1919 р. свій Виділ, якому передала права голови держави, а що Державний Секретаріят був дуже здекомплетований, подався до димісії і цей Виділ того самого дня утворив новий уряд з д-ром Годубовичем у проводі. Державним секретарем освіти і віроісповідань став д-р Агенор Артимович, який щойно пізніше передав відділ віроісповідань о. д-рові І. Лятишевському.

З цього виходить, що в перших днях листопада 1918 р. не міг український уряд просити за богослуження в Станиславові, коли ж навіть таке богослуження відбулося то ніхто з уряду не міг на ньому бути, бо Національна Рада відбувала тоді засідання і уряду ще не було.

ДОБРІ ВОЛІЧКИ
вслівні артикули D. M. C.
М. ФІЛЬ, ЛЬВІВ, БОЇМІВ 21.

Таке богослуження могло відбутися щойно 2. січня 1919 року з нагоди 1. засідання Національної Ради в Станиславові. На жаль про це богослуження наш уряд не був і не міг бути повідомлений. Приїхав цей перший уряд з Тернополя до Станиславова вечором 1. січня 1919 р., його члени мусіли якось приміститися, уряд був занятий передовсім війною і її подіями майже всі члени уряду не знали Станиславова і з його мешканцями могли стрінутися щойно на другий день, на який вже було назначене засідання Національної Ради і щойно другого дня могли запримітити оголошення про богослуження, якщо вони взагалі були. Як би це богослуження було проголошене як-

РАГЛЯНИ, УБРАННЯ, ФУТРА з найліпших бельських матеріялів першорядно виконані поручає
Повщехни Склад Одзежи
ЛЬВІВ Пасаж Міколяша

Поневолені Москвою народи чекають слушного часу.

Інтервю з політичним в'язнем, що втік з червоного пекла.

II.

Варшава, початок грудня.

Другу стрічу з азербейджанським борцем і героєм, п. Абдулом Вагабом, що росказав читачам „Діла" (гл. „Діло" ч. 264) дещо з фрагментів своєї жахливої мандрівки крізь тюремні льохи Совітів — почав хтось з присутніх журналістів актуальним питанням, що інтригувало:

— Скажіть, будь ласка, чи поневолені Москвою народи вірять у кінець своєї недолі? Чи не загубилася серед них ідея національної волі? Чи майбутній пожар на Сході може викликати будьяку реакцію з їхньої сторони?

Б. вязень 12-ох „найславніших" московських тюрем і таборів, з яких лише чудом можна вернутися на світ — усміхається.

— Панове, завдаєте мені питання, подиктовані непевністю чи браком віри у живучу і непереможну силу підяремних, катованих Москвою чи може краще комуністичною клікою народів. Ваші питання вказують — не розумійте але — на вплив знаменитої совітської пропаґанди, що так майстерно вміє заслонювати світові очі своїми ошуканчими гаслами. Дозвольте мені докінчити оповідання моїх особистих пригод, і потім охоче дам відповідь на Ваші питання.

І Абдул Вагаб почав спокійно оповідати про свої дальші, майже неймовірні етапи по червоному пеклі на землі.

— Ми закінчили тим, як після арештування військового проводу незалежницької партії Азербейджану — Мусават — наші геройські офіцири поперерізували собі жили відломками розторощених шиб у тюремних вікнищах. Були й інші акти розпуки. В одній келії зі мною перебував нпр. звичайний, неполітичний вязень, торговець Хейдер Заде. Не маючи сили переносити страждань — купець розбив шкло малого годинника, якого чекісти не помітили і хотів підрізати собі руку. Я не дав. Тоді він, як перський громадянин, зажадав фризієра. Влада дозволила, фризієр прийшов. Але як тільки почав нещасного вязня голити — цей вирвав бритву і підрізав собі горло. Неймовірна жорстокість, що заміняє совітських вязнів в тупі, залякані звірята — вбиває також і самих катів. Найлюдяніші з них не видержують довго у пеклі. Ось приклад. Жорстокий „намісник Сталіна" в Баку — *Лулулла Ахундов* покінчив самогубством у 1937 році...

У березні 1927 р. 4-ох вязнів нашої групи повстоїляли.

Пригадую, одної ночі, а було це 7. березня — на коридорі заверещав хтось молодим, звірським голосом прохаючи рятунку. Ми кинулися до вікошка в дверях келії. Чекісти виводили на розстріл д-ра Гасанова, азербейджанського націоналіста. Він був рослий, сильний, кремезний. Боронився як справжній силач. Стрясав розлючених посіпак як зрілі грушки. Не встояв. Брутальна сила перемогла очайдушність сполучену з розпукою. Тоді д-р Гасанов раптом заспокоївся. „Добровільно" погодився підписати „згоду" на свій присуд. І підписав... Повели його до канцелярії. Начальник „восточного отдела" Жуков променів з утіхи, Гасанов спокійно взяв перо, схилився над столом і, раптом підхопившись, проколов ним чекістові око. Поломили йому за це ноги, руки, ребра. Забили молодого патріота по дорозі на смертну кару.

Просимо памятати про 1·50 зол. належність за післанний Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати блянкетом ПКО ч. 504.060 (Діло) з дописком „Кр. 39".

МАҐІЧНЕ УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО „САМОСТІЙНИК".

Багатьох старшин-вязнів — оповідає Абдул Вагаб — вискочило з тюремного „шпиталю" на брук. Найбільшою тугою совітського вязня є туга до смерти; вона більша від популярної туги до волі, бо смерть це — найбільша воля... І лише люди, що не знають нервів, люди, для яких не має меж фізичного болю, для яких змістом життя потрапить стати сама постанова видержати по геройськи до кінця — лише такі люди видержують всі знущання ГПУ.

В початках 1928 р. арештували у Баку нові сотні націоналістів. Опричникам мліли руки від роботи. Тоді власне арештовували наше духовенство, щоб унеможливити його вплив на населення, яке ухилялося від колективізації. Теперішній заступник премієра Азербейджану жид Баршов особисто розстрілював 14-ох муллів. Зрештою сам премієр Темур Кулієв був також активний чекіст.

Нас здесяткували, розгромили, розділили і групами послали до численних концентраційних таборів, яких у Совітах більш як у якійсь культурній країні шпиталів. Згадатиб тільки страшну Медвежу Гору біля Ленінграду, Москву, Урал, Сибір, Наримський Край, Казакстан, Ташкент, Алмату...

— І всюди, по всіх тюрмах стрічали ви лише жорстоких виконавців та опричників?

Оповідач усміхається і після павзи з видним задоволенням продовжує.

— Ні не всюди. Мушу не підкреслити з пошанованням. На деяких етапах нашої недолі стрічала нас несподівана радість. Військова охорона вязниць у наших кавказьких країнах складалася у переважі з **українців**. Вони дуже добре ставилися до нас. Наражуючи власне життя, тайком заходили до келій, кормили нас, приносили вістки зі світа. Ми реванжувалися їм як могли. Коли не було чим іншим, то болай... людським серцем. Якщо охорона складалася з українців — вистачало одно таємне тихе слівце: **самостійник**. Треба його було вміти сказати при відповідній нагоді і тоді український вояк змінявся. Можна було відчути, що колиб одного дня під совітською тюрмою народів запалився якийсь більший вогонь, українська сторожа перша розніслаб подумя того вогню, розпалилаб великий пожар, що ще колись прийде, бо мусить прийти.

Ветринальне Рекорд, нержавні голки і вслівні лікарські інструменти
фабричний склад „ГЕЛІОТЕРМ"
Львів, Академічна 7 (Будинок Шпрехера)

ЩО БАЧИВ ВЯЗЕНЬ З ВІКОНЦЯ КЕЛІЇ Ч. 18.

1928 рік був найстрашнішим роком розгрому національної інтелігенції поневолених народів.

Не було хіба таких претекстів, що їх чекісти не використали для нищення національних провідників. Від Києва до Баку і від Одеси по сніги Карелії полилося нове море крови. Наша вязниця у Баку мала чотири павільони (поверхові) келій. Дійшло до того, що в келіях, призначених для одного — перебувало девятьох і більше вязнів. Не можна було ходити, не було місця. Згодом арештували також велику групу російських „монархістів". Були це, можна сказати, „бувші люди", залишки давнішої московської бюрократії, припадково зігнаний разом елемент. Арештували їх під впливом вісток із Польщі. Саме тоді від куль студента Коверди впав Войков. Я нераз, бувало, бачив зі „шпиталю", куди ходив під претекстом... мити руки, як тих нещасників душили просто руками. Вони кричали, борсалися, перегризали комуністам пальці. Їхні тіла валялися пізніше попід вікнами вязниць.

— Чи були ви коли присутні при розстрілах?

— Так, це треба панам оповісти окремо. Отож — чекісти мають в своєму кодексі спеціяльну строгу церемонію розстрілу. Головна засада кодексу — обовязкова участь усіх чекістів при всіх розстрілах. Ця постанова обовязує достойників і сліпих виконавців. **Камера смерти** нашої тюрми містилася саме напроти одинцевої келії ч. 18. Большевики цього не догляділи. Віконцем з келії ч. 18 можна було обсервувати „церемонію" чекістів перед розстрілом.

Чекісти стають одинцем довкола стола (при повній зброї) і починають... пити горілку. Після тої лібації вривається до келій і витягають свої жертви, терорізуючи товаришів розстрілюваного погрозами — мовляв, ми ще прийдемо...

Кандидата на смерть окружають з усіх сторін. Приходить „прокуратор", а часами начальник ГПУ. Читають „присуд". Обвинуваченій мусить його підписати, дарма що найчастіше не має він уже сили вислухати тексту і непритомний відбирає свою серію куль.

ЖИДАМ ДОПОМАГАЄ СОВІТСЬКИЙ „КРАСНИЙ КРЕСТ".

Цілком інакше поводилися совітські сатрапи з вязнями-жидами, що тішилися протекторатом самого Калініна. До них ставилися інакше, багатьох взагалі визволили, кількох „перепачкували" у Туркестан. Цікаво, що жидівські політичні вязні одержували допомогу аж з Америки і то за посередництвом жінки Горкого Пешкової та жидіаського багатія Вінавера, голови совітського Червоного Хреста. Накінець большевики дозволили жидам вибрати зпоміж себе навіть 25-ох охочих виїхати до Палестини на англійські віза і вони без перешкод поїхали

— Як довго ви перебували у Баку?

— Власне хочу вже оповідати про наші дальші етапи, що прийшли після Баку. На початку 1929 р. вислали нас до Саратова до тамошнього концентраційного табору на працю. З тюремного пекла я попав у діявольську ледівню. На дворі тріщали морози. Люди мерзли живцем, палили власною... хатою. Не розумієте того дещо парадоксального вислову? Так було

СНІГІВЦІ
КАЛЬОШІ
шведські
ТРЕТОРН
краєві
ШВАЙКЕРТ
по фабричних цінах
у великім виборі
A la ville de Paris
Ґабріель Штарк
Львів, пл. Марійська 11.

справді. Власники деревляних домів вирубували поволі стіни, дах, підвалини і нагрівали печі, мовляв, і так доведеться віддавати хату в колектив. Чудові надволжські ліси, — що їх масово рубали ми, каторжники двацятого віку — заланцюжувались на чужинецькі кораблі, що везли їх до далекої, буржуазної Европи підбивати ринок, проповідувати неймовірно низькими цінами найбільший фальш совітського міражу.

Нас, мусаватистів, приділили згодом до ріжних місцевостей. Ми пробували протестувати голодівкою, чотирьох вмерло. Не помогло. Багатьох повезли на острови жаху і смерти Конт, з яких уже нема повороту. Інші попали у Холодний Манастир — про який кружляли легенди, що заморожували кров. Вязні гинули там на тиф, мов мухи. Ніяких ліків не було. У Совітах взагалі не купите, як ви не чекіст, ліку. Аптик багато, та щож, коли в них нема медикаментів. Можете цілий день ходити по аптиках і не купите порошинки аспірини.

При затросинню мясом, вудженинною, рибою або грибами, зараз ужита природна гірка вода **Францішка Йосифа** діяє скоро і неохибно, а також є вона незвичайним успішним помічним засобом. Спитайте В. лікаря.

НАРІД, ДЕ НЕМА ШПИГУНІВ!

На рубанні лісів проминули нам два роки. У 1931 р. нас знов арештували під замітом співпраці з російськими „вредітелями", себто шкідниками. Ідея шкідництва для держави розвинулася у СССР дуже широко. Її тенденція основується на засаді: коли ти державний совітський урядовець чи робітник, працюй так, щоб при кожній нагоді пошкодити владі, нищити майно, спинювати розвиток, взагалі як мога прикладатися до компромітації совітського ладу. Як маркантний приклад такого шкідництва наведу факт постачання великих транспортів свиней до... Туркестану, населення якого, як мусулманське, зрозуміло, свинини не вживає.

За „вредітельства" просидів я цілий рік, хоча, правду кажучи, я й досі не знаю, який воно мало звязок зі мною — вязнем концентраційного табору. Деякою потіхою було мішане товариство, що перебувало разом зі мною в одній келії. Дуже симпатично згадую **українського агронома**, чи німецького лікаря, чи навіть російського священника, сторонника патріярха Тихона — своїх товаришів з чотирьох стін келії. З нудьги і голоду почали ми взаїмно над собою працювати, „читати" лекції з ділянок свого знання тощо. Концентраційні табори це найкраща протисовітська школа.

Вкінці 1931 р. мене несподівано випустили на волю. Я очевидно поїхав у Баку, але ще не *приїхав туди, як мене знов замкнули і посадили* в ГПУ. Згодом на вияснення головного московського ОГПУ на Лубянці наказали мені виїхати до Владикавказу. Коли я туди прибув, місто й околиця загорілися бунтом. Інгули, малий, північно-кавказький нарід, що має всього 70.000 душ підняли кріваве протибольшевицьке повстання. Тоді мене знов замкнули. Інгули держалися незвичайно хоробро і довго. Як колись за Шаміля, так тепер окупанти нічого не могли вдіяти і мусіли йти на великі уступки, відкладаючи колективізацію інгульського краю. Інгули не знали жаху смерти чи тортур. Ішли на муки зі співом. Коли хтось з них зумів втекти — преспокійно вертався домів. Серед того малого народу не було ні одного запроданця, ні одного шпигуна.

ГОЛОД.

Абдул Вагаб не мав „щастя" стати „вічним" забутим вязнем, що десятками років валяється у підвалах ГПУ. Навпаки, ним кидали, як шматком людського мяса по цілому „широкому русскому" краю. З Владивостоку перевезли його під конвоєм назад у Баку, де просидів він 4 місяці одинцем, щоб опісля з валкою селян страшними етапами волектися шляхом на Соловки. По дорозі щось переміннлося, селян погнали далі на північ — Вагаба залишили в Саратові, де пережив він славний, страшний голод 1932—33 року. Дантейські, понурі, повні божевільної розпуки і жаху картини того голоду українському читачеві віддавна відомі з багатьох реляцій, тож з оповідання азербейджанського вязня передамо лише деякі фраґменти.

На його думку, голод викликали самі большевики, щоб знищити селянство, що на нього (з огляду на брак буржуазії винищеної революцією), як вони уявляли, рахуватиме західня інтервенція. Зрештою і само селянство, не бажаючи віддавати плоди своєї праці комуні, масово нищило хліб, худобу і пашу. На вулицях Саратова померло тоді 7.000 людей, татарів, українців, німців. Німецькі села над Волгою вимирали поголовно. На воротах осель появлялися **чорні** хрести на знак, що ціла оселя згинула з голоду та що трупи її колишніх мешканців лежать по хатах. Вязні рятували себе картоплею і „чаєм" з сіллю. На всіх поштах стояли довжезні черги: не „щасливці" ожидали на видачу посилок з чорними сухариками.

— А „Торґсіну" не було?

— Торґсін, славний торґсін (торговля з закордоном) відкрили не тому, щоб рятувати населення, лише тому, щоб **вирвати** від нього останки переховуваного **золота.** Я сам вийняв свої золоті зубні корони і відніс до торґсіну на хліб. На німецькій вулиці Саратова я бачив такі сцени: до людини з золотим зубом приступає прохожий і прохає дозволу прикурити папіроску, щоб у тому самому менті вдарити власника золотого зуба ножем в лице і з відрубаною головою втекти в крутіж вуличок. За золото з зуба торґсін видавав мішочок муки...

— Як ви втікли з того пекла?

РАДІО СЕЛЄКТОН

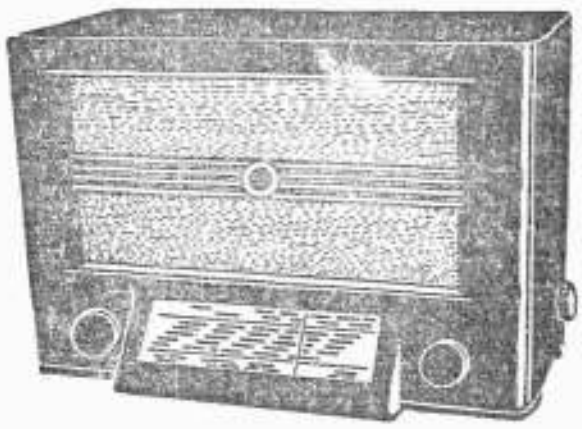

незрівняні українські приймачі
Львів, Сикстуська 43, Тел. 254-22.

— Скористав з неуваги, втік до Ташкенту, опісля до Асхабату, звідтіля дикими горами до Персії. Перська влада радо приймає совітських утікачів, дає повне удержання, гроші...

На кінець пригадуємо нашому співбесідникові, змученому довгим оповіданням наше перше питання про те, чи поневолені Москвою народи готові стануть до боротьби на випадок якоїсь метушні на Сході.

— Безумовно так. Може з зовні, з конституційних европейських країн совітське пекло не виглядає так страшно. Може багато з того, що там діється не обходить призвичаєну до своїх найдивніших див Европу. Але повірте, мені вязневі, що кільканацять років просидів в тамошніх казематах: **серед підяремних народів СССР панує велика жадоба помсти, тліє бунт проти червоної кліки.** Щоденно гинуть тисячі борців за волю, а проте щораз устають нові їх лави. Боротьба за волю народу і свободу духа стала під совітським пястуком найцінішим мітом. І ще одно. Совітська політика ізоляції, чи пак перемішання поодиноких рас і народів у безбарвну, сіру юрбу дала у висліді фіяско комуністичній ідеї і тріюмф поневоленим народам. Усі вони зрозуміли, що лише спільний фронт, лише спільна акція розвалить СССР.

Під тим прапором поневолені народи переможуть.

Гром.

Полісся под'лять на два воєвідства.

Варшава, 9. грудня.

З добре поінформованих кол довідуємося, що до центральних органів влади впливув проект **поділу Полісся на два окремі воєвідства.** До поділу мало би прийти весною, при чому місцем осідку другого воєвідства (поза Берестям) стане **Пінськ.** До новоствореного пінського воєвідства відійдуть два волинські повіти, а саме **сарненський** та **здолбунівський.** Третій повіт — **ковельський** — мав би відійти до Берестя.

Пригадуємо, що перед двома днями польська преса заанґувала інформацію про рішення перенести столицю Полісся з Берестя до Пінська та що синод Православної Церкви відлучив два волинські повіти і прилучив до варшавсько-холмської дієцезії

Гром.

Провізоричний статистичний огляд

ЧЕХО-СЛОВАКО - УКРАЇНСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.

Статистичний Державний Уряд у Празі оголошує провізоричний огляд про величину втраченої території та про число населення, що відійшло до Німеччини, Мадярщини й Польщі. З цього огляду виходить, що сфедерована держава чехів, словаків та українців займає тепер територію **98.912** км² та що число її населення зменшилося з 14,792.000 (перепис населення з 1930 р.) на **9,807.000** осіб. Щодо величини чехо-словако-українська федерація стоятиме тепер на 18-тому місці серед европейських держав, щодо числа населення на 11-му місці, поруч Мадярщини. Цих чисел не можна уважати конечним, бо напр. справа опції ще не закінчена і тим самим не зафіксована статистикою. Можна думати, що повне число мешканців сфедерованої держави сягатиме разом з оптантами до **10 мільонів.** А коли додати тут ще приріст населення за останніх 8 літ, то **чехо-словацька республика має нині к. 10.5 міл. населення.**

Територіяльно втратила Ч. С. Р. 41.596 км². Федерація втратила 4.704 громад цілковито та 103 громади частинно. В області республики лишається 11.002 громади цілковито і 103 частинно. На відступленій области лишилося 749.214 домів. У сфедерованій державі 1,550.000 домів. На відступленій области жило 4,922.440 мешканців. У чесько-словако-українській федерації залишилося 9,807.096 мешканців.

По національности населення **відступлених** областей було таке: 2,853.858 німців, 591.544 мадярів, 77.580 поляків, 60.332 жидів, **36.880 українців** та 1,161.616 чехів і словаків.

У чехо-словако-українській федерації залишилося: 8,527.154 чехів та словаків, **522.289 українців,** 337.830 німців, 100.379 мадярів, 4.157 поляків і 126.310 жидів. (Число українців треба піднести бодай на 100.000, бо ж відомо, що на Словаччині записано понад сто тисяч наших людей за словаків. Разом з природнім приростом за останніх 8 літ, який серед нашого народу в Ч. С. Р. найвищий, можна сміло приняти, **що всіх українців у рямках спільної федеративної держави живе тепер понад 720.000.)**

Щодо фахового заняття розподіл населення такий: ремісників та промисловців занятих областей є 2,009,724, селян 1,411.253, купців 372.275, залізничих службовців 263.030, інших службовців 284.000.

Розподіл населення **на території нової сфедерованої держави по фахам такий:** селян 3,690.361 (37,73%), промисловців та ремісників 3,137.213 (31,99%), купців 721.788 (7,36%), службовців комунікації 551.438 (5,62%), службовців вищих категорій 625.304 (6.38%).

До спогадів про бл. п. Наталію з Гладиловичів Чайковську.

Про покійну подругу д-ра Андрія Чайковського, адвоката і відомого письменника, хочу ще дещо додати до того, що було сказане в „Ділі" з 30. листопада ц. р.

Покійна Наталія була сестрою проф. Дамяна Гладиловича, вельми заслуженого адміністратора „Діла". У нього вона мешкала у Львові з початком вісімдесятих років минулого століття і ходила до учительської семінарії. Тоді до неї залицявся мій товариш Андрій Чайковський, студент прав, що не мав з чого жити і мусів приймити місце писаря у „Просвіті", щоб у Львові вдержатися і перейти студії прав.

Так навязувалося молоде родинне щастя. Але в часі, як Андрій Чайковський був на четвертому році прав, змобілізовано самбірський полк піхоти і одної ночі перед Різдвом Андрій як резервовий старшина вимашерував до Босни на інсургентів, що під проводом Гаджі Льої збунтувалися були проти Австро-Угорщини.

І здавалося, що вже по всьому. Я втратив доброго товариша, Наталка Гладиловичівна ще ліпшого нареченого — і треба було вичікувати, що з того вийде.

Та не довго треба було вижидати, бо вже влітї того самого року (1882) Андрій вернувся з всесвітної кампанії і привіз перші свої спомини з военних подвигів. По війні пішли дальші правничі іспити доволі легко, так, що небавком Андрій Чайковський став кандидатом адвокатури в канцелярії адвоката д-ра Феліціяна Яцковського, загально відомого оборонця в карних справах у Львові. Тоді він одружився зі своєю Наталкою у Львові і звідси перенісся до Бережан у 1886 р. на кращу посаду адвокатського кандидата. Опісля відкрив там адвокатську кицелярію, вже у своїй хаті: на Аламівці.

Там дім Чайковських був осередком громадянського життя українців Бережанщини, а той дім прикрашувала пані меценасова Наталія як благородна матрона дому і життєрадісна мати своєї родини, що знала і розуміла змагання рідного народу та не тільки не спиняла свого подруга у його громадянській праці, але й не жалувала свого труду, щоб дочинити і підносити ділальність українського жіноцтва. Так сплелися два серця, що працювали і творили де тільки знайшлися: Бережани, Самбір, Рогатин, Сколе, аж до Коломиї...

Вона спочила побіч свого Андрія, на українському цвинтарі в Коломиї... **К. Л.**

—o—

ФАБРИЧНІ ЦІНИ! ВЛАСНИЙ ВИРІБ!

продає найдешевше ФАБРИКА БІЛЛЯ

Ковдри, матраци, подушки з пір'я, сінники, простирала, готові пошевки, ручники, обруси, полотна, шифони, коци, капи, фіранки

Антін Петрушевський

ЛЬВІВ, ул. ГАЛИЦЬКА 20. Тел. 213-33.

Цінники на бажання даром.

Чеська Рада в Хусті за співпрацею з українцями.

Чеська преса подає, що в Хусті відбулись установчі збори Чеської Ради, яка поставила собі за завдання: **помагати в будові східної частини федеративної держави та дбати про взаємну співпрацю і довіря українського народу, не вмішуватися до мовних спорів, виконувати льояльно свої обовязки і дбати при допомозі тієї Ради, одинокої організації, що гуртуватиме чеський елемент, про шкільні права, державні посади, господарські та інші справи.** До ініціятивного комітету ввійшли: урядовець міністерства шкільництва (МШАНО) Гольна, сотник Яновський, митний директор Краулец, редактор Лінек (кореспондент „А-Зет"-у), складник-легіонер Рабох, директор Райт, урядовець МШАНО Шедівец, ред. Шідак, контролюр лічниці Тругляж та управитель школи Ванке.

За поділ сфери впливів в Европі.

„ВАМ ЗАХІД — НАМ СЕРЕДУЩА ЕВРОПА ТА БЛИЗЬКИЙ СХІД!"

„Фелькішер Беобахтер" з 7. грудня пише у вступній статті:

„Адольф Гітлер навчив нас у ділянці закордонної політики передовсім двох річей: ясно і тверезо думати та шанувати чужу народність. Пошанівок чужої народности велить нам брати наших західних сусідів такими, якими вони є і пробувати на цій основі жити з ними в дружбі та завести можливо тісну культурну та господарську виміну. Розваживши тверезо, знаємо, що нема тепер між Німеччиною та Францією важніших перепон і що дійсні життєві лінії обох народів ніде не перехрещуються ворожо. Коли абстрагувати від віками оспорюваної области Альзації-Льотарингії, що нікому не принесла радости, то між обома державами тільки тоді приходило до конфлікту, коли одна з них втручалась у життєву сферу другої.

Природною сферою Франції є европейський Захід і, як вислід географічного положення Франції на берегах двох морей, позаморські посілости. Зате життєва територія Німеччини — це Середуща Европа і Близький Схід, долею призначений історичний шлях продвигання германських народів на Схід. Отже спрямування зору обох народів є таке, що вони стоять до себе не лицем, а плечима."

Як хотіли викрасти з вязниці Степана Бандеру?

„Дзеннік Польскі" з 11. ц. м. (ч. 341) пише: „З Познання повідомляють, що в найближчому часі відбудеться в Познані сензаційна розправа проти Михайла Куспіся зі Ставчан, б. вязничного сторожа Петра Заборовського з Гродзіска Мазовецького під Варшавою та вязничного сторожа Вінкентія Куявського з Вронок.

Михайло Куспісь, греко-католицького обряду, відсидів 5-річну кару вязниці у Вронках. Куспісь організував акцію, щоб викрасти з вязниці організатора вбивства бл. п. мін. Перацького Бандери, який — як відомо — засуджений на досмертну вязницю і перебуває від кількох років у Вронках. Михайло Куспіль навязав контакт з Петром Заборовським, а цей з Вінкентієм Куявським і в трійку проектували викрасти Бандеру. Куспісь обіцяв обом спільникам 40 тисяч зол., якщо викрадуть Бандеру, з чого 20.000 згодився виплатити негайно, а на 20.000 зол. виставити чек, платний в одному з українських банків у Львові.

І готівку і чек мала зреалізувати у Львові жінка Куявського, при чому гроші мала передати їй невідома особа. Щож торкається чеку — могла раніше провірити його покриття в банку, а гроші могла підняти, якщо вже викрадуть Бандеру. Бандеру плянували викрасти з Вронок 7. серпня ц. р. і відставити його за німецький кордон. Тому змовники заангажували теж шоферів, які мали перевезти Бандеру з Вронок за кордон і там покинути його як кокаїніста. Вперше Куспісь розмовляв зі Заборовським у Варшаві на площі Малаховського. На початок роботи Куспісь вручив Заборовському і Куявському дещо грошей.

Влада своєчасно викрила акцію та арештувала спільників. Справа викликує зрозумілу сензацію — пише „Дзеннік Польскі", бо Куспісь дінв у порозумінні з ОУН і зумів до своєї злочинної роботи втягнути теж і поляків. Характеристичне, що до розправи, що відбудеться в Познані, зголосився як оборонець Куспіся адв. Суxенек зі Львова. Всі спільники перебувають у вязниці, при чому висліди слідства тримають в тайні. Мабуть подробиці дуже сензаційні".

—o—

Подяка.

Дня 21. листопада 1938 р. відійшов від нас на віки Сеніор нашої Родини Бл. П. **Д-р Лесь Кульчицький,** б. директор Земельного Банку Гіпотечного у Львові.

Своїм трудящим життям і чистим характером приніс честь Родині, а своїм добрим серцем і помічною рукою заслужив собі в неї на вічну память.

Праця, яку від раньої молодости він вложив у національне діло зєднала Йому прихильність суспільности, чого доказом масова участь Громадянства в Його похоронах.

Родина Покійника дозволяє собі скласти цією дорогою щиру подяку Всім, хто взяв у участь у проведенні Його на вічний спочинок і всім, хто висловив нам зприводу Його смерти співчуття.

Зокрема дякуємо Їх Ексцеленції Високопреосвященному Митрополитові Кир Андрееві за вислови співчуття, передані нам Всесв. і Впр. о. Ігуменом Климентієм, як і Йому Самому за труд.

Дякуємо Їх Ексцеленції Преосвященному Кир Іванові за провід у похоронах, а Всесвітлішим і Високопреподобним Отцям Пралатам: Леонтієві Куницькому і Александрові Ковальському, Крилошанам: Григоріеві Гірнякові, Юліянові Дзеровичеві, Дамянові Лопатинському і Романові Лободичеві, Совітникам: Олександрові Бучацькому, Тимотеєві Ковалюкові, Ілярионові Оляновичеві і Дмитрові Семчишинові та капелянові Всеволодові Дурбакові за співучасть і відправу похоронів.

Дякуємо ВПов. п. меценатові д-рові Мих Волошинові за прегарну і зворушливу промову коло дому та Всв. і Впр. о. д-рові Гавриїлові Костельникові коло Зембанку а Всв. і Впр. о. пралатові Леонтієві Куницькому Впов. п. ред. Таранькові (від матірного Т-ва Просвіта) і Впов. д-рові Володимирові Левицькому (від установ Коломиї) за прощальні слова над свіжою, дорогою нам, могилою.

Накінець дякуємо Впов. Панам лікарям: проф. д-рові Маріянові Панчишинові і д-рові Ілярієві Федейкові за жертвенну опіку в останніх днях Покійника. **Родина.**

НА Св. МИКОЛАЯ

солодкі несподіванки фігурки з найліпшої чоколяди гарні дарунки поручає

Е. ВЕДЕЛЬ

НОВИЙ МАДЯРСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Як подає Авас, регент Горті заіменував міністром закордонних справ графа Степана Чакі.

Новинка для Пань!

Довідуємося, що недавно появився в першорядних перфумеріях тонковий пудер знаного в широких колах українського громадянства косметольога д-ра Тушницького, що в короткому часі здобув собі признання найбільше вибагливих пань і професійних косметичок, як єдиний пудер, що містить у собі екзотичний складник „Маттіа", достосований до фізіольогічних функцій шкіри. Вироблюваний в двох родах (гатунках), має за завданни при тоневій цері неутралізувати тонщеві кваси, а при сухій цері натоплює і змягчує наширець.

Не диво, що він раз-у-раз поширює коло прихильників естетичного вигляду. 2754 1-1

ВОВНИ ШОВКИ ПОЛОТНА КОВДРИ КОЦИ

поручає українська блаватня

„МАНУФАКТУРА"

ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Літературна сторінка.

Ювилейна каруселя.

ПИСЬМЕННИКИ У СКРУТІ ТА МАСОВІ ДОПОМОГИ.

Після війни завелась одна погана звичка — звертатися із покликами до всього громадянства за допомогою та влаштовувати ювилеї. Дуже часто якась установа, що потребує грошей, підшукує собі ювилейну дату, нерідко теж приватні особи підшукавши собі гурток приятелів дають почин до свого ювилею. Головно в літературі та науці ці ювилеї стали вже в нас прикрим шабльоном і понизили саме поняття „ювилею" як вийняткового свята, коли громадянство хоче віддати шану визначній одиниці за її великі громадські літературні та наукові заслуги

Часописи, що дістають готові поклики друкують їх на відповідальність підписаного під ними комітету; за покликами йдуть приладжені чи замовлені статті, в яких панегіриків теж ніхто не перевірює і так повстають тимчасові ювиляти-достойники, за якими за кілька місяців приходять нові з тими самими домаганнями „до суспільности".

Поклик з легкої руки.

Всі ми знаємо, в яких злиднях бються наші письменники, мистці, актори, вчені і ніхто з нас не сумнівається, що неодному з них громадянство повинноб допомогти. Чи допомагати скоріше молодим талантам, які нидіють, не маючи змоги працювати і пропадають для рідної культури, чи старим заслуженим уже діячам — важко відповісти. Найкраще булоб: одним і другим, якби тільки було з чого.

Ось перед нами поклик ювилейного комітету у Празі, що прохає у грудні 1938 або січні 1939 р. організувати ювилейні свята в честь одного нашого письменника з датками на **національний дар поетові!**

Ніхто з нас не хоче підлавати у сумнів заслуг цього письменника ані потреби йому допомогти. Але члени комітету у Празі, чи може члени тамошнього товариства письменників, повиніб знати, що у Львові істнує „Т-во письменників і журналістів"; що з ним слід би завдалегідь порозумітися: чи відповідна пора на ювилей, яка моглаб бути його форма і чи краєве товариство не хотілоб причинитись до нього і дати на нього свою згоду.

Скрута письменників.

Ніхто з нас не сумнівається, що заслужений письменник живе на еміграції у скрутних обставинах і що він потребує допомоги. Не сумніваємося теж, що громадянство від такої допомоги не відмовилось би, але чи слід звязувати її з масовими ювилейними святами? — це вже інша справа.

Не забуваймо, що у невимовній скруті живе у нас тепер, як і жило давніше, більшість письменників, мистців, акторів. Деякі з них так і вмирали, не дочекавшись не то ювилею, але будьякої допомоги і то вмирали за столом від років тяжкої дрібничкової праці, проживши ціле життя в нужді.

Допомога і праця.

Так було і є не тільки в нас, але в найбагатших культурних народів. Головно поети, що не могли своїми збірками рахувати на сотні тисяч читачів, мусіли мати якесь постійне, хочби найскромніше заняття, розуміючи, що з пера не проживуть. Досі в нашому громадянстві ніякий письменник не може жити з пера і ніякі ювилейні дари тут не поможуть. Наша суспільність має за багато цілей, на які раз-у-раз пишуть складати жертви і має за багато тих, яким повиннаб допомогти, щоб навіть ті перші одиниці у найбільшій скруті та найбільше заслужені могли жити тільки з самої допомоги.

Така допомога мусілаб іти на сотні тисяч, щоб вистачала на досмертну ренту — інакше по році капітал витрачений і мистець знов опиняється у тому самому становищі. Коли глянемо на наших акторів і малярів то бачимо, що вони виконують таки тяжку напружливу роботя все життя, часто механічну, далеку від мистецтва, щоб завдяки ній украсти хвилини для творчого зусилля.

У нас і в чужих.

Перед нашими очима цілий ряд молодих талантів — письменників і мистців, у краю і на чужині, що потребувалиб негайної допомоги і наше громадянство не може їм дати її, хочби в тій формі, яка повинна бути найбільше природна — купуючи їх твори.

Після війни ми занадто часто зловживали поняттям „ювилей" і тепер на це слово громадянство перестало реагувати. За багато громадських діячів великих і малих, навіть звичайних робітників пера, всякі культурні, просвітні, наукові та економічні установи з приводу ріжних роковин часто штучних, накликували загал до ювилеїв та академій.

Мистецтво має свій окремий світ законів, де панують інші форми пошани, ніж у громадському житті. Кому з великих письменників Франції, Англії чи Німеччини влаштовували ювилей? Здається, тільки Гавпманові і важко булоб вам найти ще другий приклад, хоч ці країни мають кандидатів на ювилятів чимало.

Доцільний засіб.

Люди, що організують у нас ювилеї знайшли собі найпростіший спосіб допомоги одиницям та установам: — вони складають поетичний поклик, підписуються під ним і ждуть на поміч від громадянства. Чи не краще булоб, щоб вони таки справді попрацювали головами, витратили трохи енергії та проявили якусь ініціятиву знайшовши для ювилята (людини чи організації) спромогу заробити на себе?

Недавно „Т-во письменників і журналістів Ім. І. Франка" у Львові зорганізувало тиху збірку на постійну допомогу одному з наших старших письменників, що має велику родину, не маючи засобів до прожитку. Лекше було зробити йому ювилей — красномовними промовами та статтями, одноразовим даром і — залишити його в нужді. Так зробили у свій час із Франком — допомога прийшла запізно, ювилей не причинився ні до слави письменника, ні до його матеріяльного забезпечення

У Празі і в нас

Підмоги та допомоги, що приходять легко, без ніякого зусилля рідко коли приносять хосен літературі.

Наші земляки у Празі були довгі роки у кращому становищі, ніж учені, професори, письменники і мистці у краю. Вони діставали підмоги, стипендії та фонди на всякі видавництва і роками жили з них безжурно. У нас за останніх 20 років ніодин не мав такої помочі.

Нераз ми у краю дивувалися теж, чому наша досить поважна еміграція у Чехословаччині не робить ніодної спроби, щоб ознайомити нас з чеською творчістю. За довгі-довгі роки ми не дістали у краю ніодного перекладу замітного твору з чеської літератури, хоч і такими перекладами могли вряди-годи наші письменники допомогти собі у крайній скруті.

Всі ми віримо, що події останніх місяців ще побільшили скруту наших земляків у Чехословаччині, але для наших письменників вона була повсякчасною невідступною товаришкою.

Один безсмертний у двох особах.

ЯК ПРАЦЮЮТЬ ДВА БРАТИ ПІД ОДНОЮ ФІРМОЮ.

Французька Академія має нового безсмертного — Жерома Таро. Це один з тих двох братів, про яких згадував недавно наш паризький дописувач, що вони повинніб дістати нагороду нашого „Т-ва письменників і журналістів" за найбільш неграмотну статтю про українську справу у французькій пресі. Добрі письменники часто виписують дурниці про політику, що вже і казати про культуру незнаних їм народів. Варт пригадати, що в одній з повістей братів Таро „Царство боже", що змальовує настрій перед жидівським погромом у Бердичеві чи Староконстантинові козаки Петлюрівської армії співають... „Стенку Разіна"! Брати Таро, що багато подорожували таки мало визнаються у національних справах славянських народів.

Зате вони дуже талановиті письменники. Сумніваємось, чи безсмертні. Вони мають за собою одну велику книжку „Дінглей, визначний письменник", що дістала нагороду Гонкурів і похвали Гюісманса та Анатоля Франса. Їх повість про сина белзького рабіна (таки з нашого галицького Белза!) „У тіні хреста" — першорядна. Доречі брати спеціялізуються в жидівських сюжетах. Таро ще як французький лектор в університеті у Букарешті зійшовся там з жидівською кольонією і згодом у Парижі користав з інформацій доброго знавця юдаїстики, що постачав йому матеріял.

ЛІТЕРАТУРНЕ НАДБАННЯ БРАТІВ ТАРО.

Літературне надбання братів Таро велике. Ось заголовки їх творів, крім уже згаданих „Любка-служниця", „Мандрівки Самба Діофа", „Саронська троянда", „Улюблені", „Хроніка братів-ворогів", „Маракеш або володарі Атласу", „Рабат або мароканські години", „Фез або міщани Ісляму", „Арабське свято", „Коли Ізраїл є царем", „Коли Ізраїл уже не є царем", „Червоний Відень", „Зміна варти", „На другий рік в Єрусалимі", „Битва у Сутарі", „Дорога до Дамаску", „Сполох у Сирії", „Кровава Еспанія", „Зустріч еспанців", „Свята неділя в Севілі", „Париж-Сайгон у блакиті", „Трагедія Равайяка", „Верхівні Аллага", „Зерна Гренади", „Прохожі в Етіопії", „Золотий птах", „Наш дорогий Пегі", „Мої роки в Барреса", „Життя і смерть Деруледа"...

Старший Таро має 64 роки, молодший 61. Нема чому дивуватися такій довгій низці творів: вони працюють на дві руки. Половина з наведених тут книжок — репортажі з усіма прикметами літературних творів, подорожі пережиті та відтворені на тлі даної країни. Нововибраний член Академії саме заповідає нову книжку вже в останній стадії праці про румунського діяча Кодреану, яким він зацікавився надовго перед його смертю.

ТЕХНІКА СПІЛЬНОЇ ПРАЦІ.

Найцікавіше питання: як обидва брати працюють? У французькій літературі спілка авторів має свою давню традицію. Приклад братів Гонкурів найбільше відомий.

Французький письменник Андре Демезон, що мав нераз нагоду придивитись техніці спільної праці обидвох братів Таро подає про неї деякі цікаві дані. Байдуже, хто з братів перший находить тему чи ідею. Другий мусить її щойно прийняти, щоб праця почалася. Суперечок нема: тема й так переходить довгий процес аналізи, критики. Ця аналіза та критика нагадує редагування текстів кодексу і приходить вимівa думок при кожному проекті зміни. Нераз зовсім неясна думка висловлена вголос піддає другому живу картину, спрямовує його в зовсім інший бік, що поширює первісний плян.

ПРАЦЯ І ВІДПОЧИНОК.

Коли брати Таро починають писати — один пише, другий слухає і робить свої завваги, докидає слова, фрази, очищує речення за реченням. Вони мають окремий столик з означеним форматом паперу і окремий записник до поміток, матеріялів. Хто в який день почуває охоту до праці, той перший починає її, — другий може лежати на канапі чи проходжуватися. Та як більшість французьких письменників вони працюють щодня в означених годинах від 8-ої зранку до 1-ої. Пополудне призначене на передумування написаного, на книжки, відвідини, відпочинок. Кожний рукопис твору братів Таро має два письма, що чергуються одне за одним і одне зверху, друге згорі. Коли рукопис скінчений його переписує жінка одного з них, знову виправляючи граматику, мову, стиль (французи ніколи не мають певности в цих справах, чи вони не помиляються, бо невпинно стежать за ними і вивчають їх). З переписаним текстом починається все наново — контроля, коректа, політура.

Питання: хто із двох братів — реаліст, що постачає факти, матеріял, змальовує те, що бачить, а хто — поет, який надихує матеріял уявою та надхненням? це їх таємниця. Коли один із них виїжджає в подорож на чужину і збирає матеріяли, другий виправляє їх дома. Вони завсіди пишуть про себе „я", не „ми" і ніодин не пише нічого під власним тільки одним іменем, хочби сам це написав.

Цікаве теж питання вирнуло у звязку з вибором старшого брата до Академії. Молодшому зробили ніби-то кривду, але двох посадити на одному фотелі не могли. Коли уряд відзначує за заслуги якусь установу, де є брати власниками чи директорами, то згідно з традицією у Франції почесть теж паде завсіди на першого.

Сторінка без політики.

ПІДВОДНІ ЧОВНИ.

Про підводні човни почали люди думати далеко скорше, ніж Жіль Верн написав свого „Капітана Немо" на його дивовижному „Навтілюсі". Першу спробу збудувати підводний човен зроблено ще в 1604 р., себто рівно 334 роки. Зробив її англієць Бернар, одначе вона не була щаслива. В дійсності першу вдачну, в цім ділі, спробу зробив голяндець. Дреббелю, який 20 літ після Бернара, у присутності англійського короля переплив у Льондоні під водою Темзу.

Човен Дреббеля був із дерева, обтягнений шкірою, плив при помочі весел. Одначе й ця спроба залишилася тільки спробою. Більш щаслива була праця американця Бушнеля, який вибудував круглий човен, також на веслах, і силкувався зірвати ним корабель підчас війни за незалежність Америки (1773 р.).

Було ще відтак чимало спроб, але вони давали добрі наслідки лиш тоді, коли винайдено електричний двигун та перед тим ще — пароплавну турбіну. Тільки ці винаходи дали змогу збудувати справжню підводну металеву рибу, якої ідея була вже доволі ясна за Наполеона І., коли Фультон (той, що видумав пароплав) зробив металевий підводний човен, який міг пробувати цілу годину під водою. Першим справжнім підводним човном слід уважати човен американця Голянда, що пірнув під воду 1875 р. з газоліновим двигуном.

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК купите в єдиній українській краминці годинників і біжутерії

Романа Тарновецького

Львів, Пілсудського 11 А.

Перший човен теперішнього зразку — це був човен француза Фореста, під назвою „Нарваль", збудований 1906 р. Але ще перед тим справа підводного плавання осягнула великий успіх завдяки винаходові Тріюльцем (1902 р.), „перископу", себто винаходу, яким можна все бачити під водою, те, що діється на поверхні моря. Від винаходу того приладу підводні човни перестали бути „сліпі".

Але, як і літак, так теж і підводний човен почав зразу „служити не інтересам миру між людьми, але інтересам війни". Тому теж для нього вигадали страшні торпеди підводні гармати та інші прилади, якими можна знищити навіть великі кораблі.

Тепер роблять човни двох родів: справжні підводні, що можуть довший час плавати під водою і так сказати — „пориначі", які скриваються під водою лиш на час небезпеки. У перших лиш самі електричні мотори, у других — і електричні й спалинові. Тепер виробляють здебільша „пориальні пароплави", бо практика виявила, що вони далеко ліпші, як підводні човни.

Найбільше родів човнів є у французькій фльоті. Найбільше човнів має Англія. В Совітах теж є кілька човнів, але не власного виробу, лиш куплених у французів, англійців та американців. Підводні човни іноді важать дуже багато. Майже половина ваги припадає на самий кадовб човна, одна пята на електричні акумулятори, коло 17 прц. припадає на запаси палива, 16 прц. загальної ваги припадає на людей та їх харчі. Найменше видосконалені — це акумулятори, бо вони надто важкі та мають запасу електрики всього на 30 морських миль їзди.

Величезна вага кадовба залежить від того, що під водою є дуже сильний тиск на човен і якби його стіни не були міцні, на більшій глибині човен роздавився би. Подумати тільки, що, наприклад, коли човен пірне на 50 м., то на кожний квадратний центиметр його площини, тисне вода вагою 15 фунтів.

Цілий підводний човен уявляє собою суцільну майстерню. Він повніський всяких машин та пристроїв: величезні акумулятори, що лежать на самому дні, під підлогою; динамомашина, бензиновий мотор, компресори, які згущують чисте повітря, щоб замінити ним зужите людським диханням та випарами машин, запаси палива, прилади до бою (склади торпед і торпедові вури); підводний дзвонний телефон; надводний радіо-телєграф та безліч всяких інших приладів, як от величезні комори на запаси води, що звуться „ватербалястом" і помагають занурювати човен, — все те займає майже всі вільні місця в середині човна.

Тому для залоги підводного човна, майже нема місця. Для залоги призначена одна-дві каютки та маленькі кімнатки для старшин і капітана. Також маленьку кімнатку займає кухня з електричною плитою.

Отже працювати в підводному човні дуже важко навіть і тоді, коли він і не поринає зовсім у воді. Повітря в кабінах не завсіди відповідно добре, вогке, крім того здебільша там буває надто парно, особливо, коли доводиться довший час просидіти під водою.

Тому кожний рветься вискочити на місток, щоб подихати свіжим повітрям. Та ця приємність дуже небезпечна, бо раптом може протягти розігріту людину холодним вітром і моряк легко може занедужати.

Складові частини човна

Найцікавішими частинами всіх підводних човнів — це око, вухо й зуби (зброя). Око човна — це перископ. На жаль це око „ще не зовсім добре бачить". Недосконалість його залежить від двох причин: воно дуже мале й тому мало захоплює в себе обрію. Алеж зробити його великим не можна, бо тоді з кожного ворожого човна легко побачать, де ховається „пориначка". Другою причиною це те, що перископ трясеться підчас сильних хвиль на морі. Тоді „око" заливає вода — й човен „сліпне", бо не можна добре роздивитися, що діється навколо.

„Вухом" човна є т. зв. підводний телефон. Це великий дзвін, який находиться під сподом. Коли в нього дзвонити, то інші човни, чи кораблі можуть чути той дзвін на 10—15 км. „радіяльно", себто на всі боки від човна, до чого всі кораблі, так само, як і кожний підводний човен, мають окремі апарати, які ловлять звуки, що далеко розходяться під водою. Якщо дзвонити з деякими інтервалами (зупинками), довшими та коротшими, то можна телєграфувати на підставі азбуки Морзе. Цього телефону можна теж не вживати, коли човен не пірнув ще зовсім під воду, бо тоді з капітанської вежі можна подавати телєграми радіо-телєграфом. Але телєграф на підводному човні теж не дуже далекосяглий, бо динамомашина не надто сильна.

Найстрашніше в човні це міни або торпеди. Вони бувають величезні. Лежать в окремих кімнатах, запаковані в тирсу (опилки) та інший мягкий матеріял, щоб часом від стрясення чи удару не вибухли. Коли треба, то їх кладуть у спеціяльні рури, відмикають їх та напором стисненого повітря викидають у воду, надаючи торпеді відповідний напрям і глибину, на якій вона повинна летіти.

Випуск торпеди не має нічого спільного зі стрілом гармати, бо міну лише викидають, далі вона біжить сама силою свого мотору. Сила торпеди страшна. Така торпеда може затопити навіть великий корабель.

Як човен занурюється у воду.

Щоб занурити човен у воду, треба 3—5 хв. часу. По приказі капітана, моряки відчиняють замки в човні й напускають воду до окремих камер („ватербаляст"). Одночасно починають працювати „стерна глибини", що дають човнові напрям вперед і вниз; човен іде наче згори вдолину. Спочатку, звичайно на горі лишається капітанова вежа, а потім лише самі перископи. Коли грозить небезпека, то човен поринає зовсім, навіть на кілька десятків метрів у глибину. Вражіння при занурюванні човна таке, як напр. спускатися віндою, всеж є при тім неприємне почуття відорваності від усього світа. Коли треба підвестися догори, тоді повітряним тиском виганяють із боків воду — баляст і човен випливає на поверхню моря.

Човни збудовані так, що не можуть ніколи перевернутися під водою. Це залежить від форми човна та від тягару металевого балясту.

Шкода, яку може підчас війни зробити підводний човен жахлива. Та й підводний човен завжди рискує, бо одним влучним пострілом може його ворог знищити. Часто може теж трапитися, що човен може пірнути й більше не вирнути; тоді він стає „підводною домовиною" для майже трьох десятків людей.

Хибою човна є й те, що він не може плавати дуже швидко; через те він може лише заскочити ворога, але не може його дігнати, коли він утікає.

Все таки краще було б, якби люди думали про те, щоб зробити підводні човни для мореплавства, як „Навтілюс", а не для самого розбою. Та це не було б така легка справа. Коли корабель пливе по воді, він перемагає лише тертя своїм сподом, у воді йому ставить опір тертя зі всіх боків. Тому ніколи не можна буде досягти такої швидкости під водою, як на воді. Нащож користуватись гіршим, коли може бути ліпше?! Хіба що такими кораблями плавали б люди, які панічно бояться морської хуртовини та морської хороби. Та чи ці страхополохи згодилися б втікати від хуртовини під воду?...

М. М—чак.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

На святого Миколая.

Надходить день святого Миколая — з традиційною роздачею дарунків. Цей наскрізь культурний звичай приносить звичайно багато радости малим і старшим дітям. Розумні батьки й виховники вміють використати гарну традицію так, щоб вона під виховним оглядом вийшла дітворі на якнайбільшу користь. Тимто за предмет Свят-Миколаївського дару вибирають звичайно цікаву книжку і ласощі додають тільки як декоративний „залучник". І так повинно бути. Але ми знаємо ще одну річ, яка дуже добре надається на такий дарунок і сама собою впливає дуже виховно. Це також книжка, але щаднича. Вкладкова книжечка українського банку на ім'я дитини. Книжечка, де записана перша ощадність. Така книжечка глибоко застановляє дитину — і заохочує її доповнювати той перший вклад уже власними силами. Вона вчить дитину раціонально щадити і то в рідним банку і так виховує молодого громадянина на ощадну людину. Коли подумати про всесторонню корисність щадження так для щадника, як і рідного загалу, то доцільність таких дарунків аж надто зрозуміла. Та тут варто замітити ще одне. Чи думаєте, що подібним дарунком не можна втішити і виховати навіть дорослу людину? Досвід учить, що можна. Щаднича книжечка, вложена дбайливою жіночою рукою під подушку чоловіка, мусить зворушити навіть найбільш упертого противника ощадности і вплине на нього краще, як усі просьби й упімнення. Тільки попробуйте. Отже хто розуміє вартість щадження для одиниці, для родини і загалу, нехай подбає, щоб між Миколаївськими дарунками зайняла щаднича книжечка одне з почесних місць. Така людина зробить дуже добре, корисне і наскрізь громадянське діло.

(Ш.)

Подяка.

Дня 30. жовтня ц. р., в часі мого тимчасового побуту у Львові, навістила мене несподівана тяжка недуга, яка вимагала негайної операції.

В тому невідрадному положенні я знайшла негайне приміщення та правдиво добриливу лікарську поміч у „Народній Лічниці" у Львові, де Вп. д-р Я. Малне виконав безборонно і з найкращим успіхом тяжку операцію, вітав Вп. Панове дир. Т. Бурачинський, професор д-р М. Пальчишин, д-р М. Дзеровнч, д-р Л. Максимонько, д-р Р. Осінчук та інші Вп. панове лікарі Народньої Лічниці продовж майже 5-ти тижнів оточували мене своєю найстараннішою опікою.

Повернувши під їх пільною опікою та вельми старанним доглядом Вп. Сестри Мори та решти шпитального персоналу до повного здоровля, спішу висловити цією дорогою всім вище згаданим Вп. П. Лікарям, шпитальним Сестрам та Управі Народньої Лічниці мою найширшу подяку та прошу Хвальну Управу, прийняти від мене в доказ моєї великої вдячности датек 100 зол. на цілі Народньої Лічниці, а крім того 50 зол. до рук Вп. Настоятельки на уладження шпитальної капліці.

В високою пошаною

Олена Дурделлова.

Делятин, 10. грудня 1938 р.

тільки

Крем нагістра В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО усуває радикально Веснянки Плями і т. п.

НАЛІНА

Крем Halina Nr. 2 (підтовстий) плекає церу, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

Зі сойму.

На пятницевому засіданні сойм приняв у другому і третьому читанні законопроект про додатковий кредит на 1938-39 рік на кошти виборів до сойму і сенату в сумі 1,980.000 зол., законопроект про додатковий кредит на збільшення числа урядовців заграничних урядів, законопроект про додатковий кредит на поборювання заразливих недуг серед домашніх звірят, законопроект про додатковий кредит на опіку над емігрантами за границею і законопроект про продовження обнижки чиншу до кінця березня 1940 р.

На цьому засіданні вибрано комісію контролі довгів і комісію до зміни виборчої ординації. До тієї останньої, що складається з 30-ти членів, увійшов від УПР пос. д-р Степан Витвицький.

Маршал заповів, що зголошені внески й інтерпеляції відчитають на черговому засіданні.

—o—

МІНІСТР СЬВЄНТОСЛАВСЬКИЙ У РИЗІ.

Польський міністр освіти Сьвентославський приїхав до Риги, де на двірці повитали його представники польського посольства й естонського уряду. В суботу вечором виїде він через Таллін до Гельзінків.

РАЇЛЯНИ мужеські від ЗОЛ. 50.— ПЛАЩІ жіночі від ЗОЛ. 60.—

поручає ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

По широкому світі.

Німецький уряд — як подає британська преса — небавом сконфіскує все майно католицької церкви в Австрії.

Командант британських військ у Південній Палестині загрозив, що замкне всю комунікацію в Яффі, якщо до 2-ох тижнів не покінчиться терор.

Японським начальним вождом у північному Китаю став ген. Сугіяма.

Б. Британський міністр **Іден** причалив у Ню Йорку, де союз промисловців уладив у його честь приняття.

Шведський міністр оборони Нільсон помер несподівано.

У румунській дипльоматії дійде до поважних персональних змін.

КІР

ЛЬВІВ, Уейського 6. Тел. 280-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Ювилей перемиської ґімназії.

ЗІЗД Б. УЧНІВ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ҐІМНАЗІЇ В ПЕРЕМИШЛІ З НАГОДИ 50-ЛІТНЬОГО ІІ ІСТНУВАННЯ.

8. грудня ц. р. б. учні української державної ґімназії в Перемишлі і разом із ними ціла Надсянська Земля, відсвяткували небуденне свято На кілька хвилин перед год. 9. зібралося в катедральному храмі поверх 400 колишніх учнів — усі вже сьогодні припорошені сивиною. Найменодших річників дуже мало. Зібрались там, як зібрались перед роками, коли починали шкільний рік. Точно в год. 9. відкрились царські ворота і в них появилась маєстатична постать Преосвященного Кир Йосафата в асисті духовенства. Полинули гарячі молитви до Всевишнього. По Богослужбі Преос. Кир Йосафат виголосив принагідну, повну глибокого змісту проповідь та уділив зібраним учасникам зїзду свого архиєрейського благословення. Вкінці відправив панахиду за душі бл. п. першого директора перемиської ґімназії Григорія Цеглинського, її професорів та учнів.

По Службі Божій делеґація зїзду зложила на могилі бл. п. дир. Григорія Цеглинського вінок.

На другу частину свята учасники зїзду пішли до ґімназійного інституту, де відбулася спільна знимка при гарному загальному настрою. Жаль було, що ця знимка не могла відбутись на тлі нашої дорогої Альме Матер та що силою обставин не можна було в тому святошному дні побачити і зійтися в тих мурах, серед котрих промінули учасникам ювилею молоді літа, та що до знимки не станули всі наші колишні професори. (Вони мусіли в тому дні вчити нове покоління).

В год. 12.30 у великій салі Народнього Дому зачалася третя частина свята — академія, яку увеличали своєю приявністю оба владики: Кир Йосафат і Кир Григорій. Академію відкрив голова Ділового Комітету о. крил. Іван Качмар короткою промовою, витаючи обох владик, запрошених гостей, представників перемиських установ та всіх учасників зїзду. На дальшу програму склались: „Де срібно-ленгий Сян пливе" Гр. Цеглинського — хор давніх учнів під управою Володимира Березовського, вступне слово проф. Івана Гонтарського, Петро Карманський віддеклямував свою „Елегію", д-р Володимир Загайкевич зложив привіт від „Української Бесіди", а проф. д-р Іван Околот відчитав кількадесять привітів, між іншим від колишнього другого директора перемиської ґімназії Андрія Алисьевича, що тепер живе в Карпатській Україні, від Уляни Кравченко, кол. управителя ґімназії Романа Ганчикевича і численних наших установ у Львові та в краю, далі від давніх учнів, що з ріжних причин не могли особисто взяти участи у зїзді. Наш молодий співак виконав кілька пісень при супроводі фортепіяну, вкінці хор давніх учнів під управою В. Березовського відспівав кілька пісень. Ціла програма стояла на дуже високому рівні. Національним гимном закінчилася третя частина зїзду.

Після святочної Академії всі учасники зїзду мали спільний обід. Тут при милій, дружній балачці, на споминах з молодих літ і при пісні скоренько промінув час. У часі обіду промовляли о. декан Мих. Дуркот з першого річника, о. декан Іннокентій Рудавський, Андрій Волощук та о. крил. Іоан Качмар.

В. Кубрак.

—o—

КАПЕЛЮХИ СВЕТЕРИ, ТРИКОТИ

мужеські від 6.50 до 34.—
жіночі і мужеські

поручає Е. ДУМИН ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 4.

Кінець румунської „Залізної Ґвардії".

Румунська преса оголосила у вівторок цікаве „повідомлення міністерства внутрішніх справ". Згідно з цим повідомленням 318 членів „Залізної Гвардії", що караються у державній вязниці у Васлюй, підписали заяву, що „піддаються і зрікаються усякої незаконної акції". Заява адресована до політичних приятелів у звязку із застріленням провідника „Залізної Ґвардії" Кодреану.

Тої частини, в якій вязні „піддаються", не оголошено. Зате ІІ друга частина — зазив до друзів проти незаконної акції — має такий текст: „Друзі! Останні події принесли заспокоєння наших довголітніх терпінь. Перед лицем долі треба підлатись! Не треба думати про пімсту. Взиваємо всіх друзів та знайомих зберегти спокій. Ні на хвилину не вільно забути, що вороги чатують на кордонах. Тому більш ніж колинебудь треба наші очі звернути на батьківщину, на нарід та на престіл".

Румунська преса пояснює заяву капітуляції 318 легіонарів „Залізної Гвардії" як цілковиту ліквідацію цієї „гвардії". Часопис „Сеара" пише, що серед заговірників „Залізної Гвардії", які зробили атентат у Чернівцях, стверджено велике число членів української національности. Часопис називає їх „професіоналами бомби й револьверу" та дуже підозрілим елементом. „Вікторуя" і „Неамул Романеск" ідуть ще далі, кажучи, що „Залізна Гвардія" — це в дійсности „організація борців за велику Мадярщину" (!?).

Німецька преса, що явно симпатизує з переслідуваними залізно-гвардійцями, заявляє, що треба спокійно вичекати, чи такі закиди, які румунська преса робить тепер своїм недавнім „національним орлам", правдиві, бо легіонарі „Залізної Гвардії" не мають тепер можливости боронити своєї національної та громадянської чести.

Щодо заяви часопису „Сеара" про участь українців в акції румунської „Залізної Гвардії", то це звичайна видумка.

—o—

„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Гуртова й детайлічна продажа овочів РИНОК 39.

Мясарські крамниці: Ринок 2. Личаківська 50. На Байках 8. Софії 8 а. Кентшинського 21. Зиблікевича 2. Жовківська 175. Городецька 171.

Молоде покоління будує карпато-українську державу.

Празькі „Народні Лісти" подають цікаву розмову молодого карпатського українця з одним польським журналістом на тему життєздатности Карпатської України.

„Маємо — говорив цей українець — сіль. Тепер добуваємо її денно 2 вагони, однак продукцію можемо підвищити чотирнадцять разів. Маємо чимало залізної руди і то високопроцентової від 10—40 процентів. Маємо великі запаси вугілля: залізну руду й вугілля вивозитимемо до Чехії. Маємо мармор, нафту, каолін, вапняк і каменоломи. Наші ліси дадуть працю десяткам тисяч люда. Збудуємо шляхи — це знову дасть працю тисячам. Викоріпимо алькоголізм.

„Наші кордони забезпечили сигнатарі мінхенської умови; вони обіцяли політичну й моральну поміч.

„Збудуємо Хуст, побудуємо будинки для центральних урядів, дороги, далекобіжні автостради".

„Народні Лісти" додають від себе:

„Це погляд представника молодого ідейного покоління Карпатської України. Він має незахитану віру, охоту до праці та відкидає мадярську агітацію, яка витрачує стільки часу, праці та гроша, щоб відзискати Підкарпаття, якого населення вірно стоїть при нашій республиці".

—o—

Жовчеве каміння.

повстають через але дімня печінки. Печінка — це фільтр для крови. Занечищена кров може спричинити багато ріжних недомог: артретичні болі, ломоти в кістках, болі голови, вдуття, відбивання, болі печінки, несмак в устах, брак апетиту, сверблячі шкіри, нахил до запору, плями і вибухи на шкірі, нахил до товстіння, млоїння, обложений язик. Недуги злої переміни матерії нищать організм і прискорюють старість. Раціональним, згідним з природою лікуванням — по упорядкування чинностей печінки і нирок. Двацятьлітній досвід доказав, що в недугах на основі злої переміни матерії, затяжного запору, жовчевого каміння, жовтяниці, огрядности, артретизму найкраще вживати зело „ХОЛЕКІНАЗА Г. Немоєвського. Дарові брошури вислала фіз.-хем. лябораторія „Холекіназа" Р. Немоєвського, Варшава, Новий Свят 3, а теж аптини і аптечні склади.

SAMODZIAŁY LESZCZKÓW

Осінні новини у великому виборі та Міляновські шовки

ПОРУЧАЄ ЛЕЩКІВ

Львів, ул. Коперника 2. Тел. 258-88.

3—7

Новий міністр внутрішніх справ наказав заарештувати 600 чекістів.

ЄЖОВ ПІД НАГЛЯДОМ ГПУ, ЙОГО НАЙ БЛИЖЧИХ СПІВРОБІТНИКІВ РОЗСТРІЛЯЛИ.

Новий нарком внутр. справ СССР Берія наказав заарештувати 600 службовиків ГПУ. Він закидує їм — як і Єжову — що вони переслідували льояльних комуністів, зате толерували працю троцькістів та інших „ворогів народу"; він заповів дальшу чистку.

Як говорять у дипльоматичних колах, двох найближчих співробітників Єжова: Волкова і Зермана розстріляли. Сам Єжов лежить у шпиталі під наглядом ГПУ; його жінка робить заходи, щоб дістати розвід.

ПРИЧИНА УПАДКУ ЄЖОВА.

Паризька аґенція Фурніє довідується з Москви, що упадок Єжова спричинило невдоволіля серед всіх впливових кол СССР. Арештування популярного вожда Бліхера та інших генералів викликало відомий фермент у червоній армії; можливо, що тепер їх зрегабілітують. На занадто гостру контролю жалувалася також совітська дипльоматія. Довіреник Сталіна Бергман, нарком пошт і колишній чекіст, також підважив позицію Єжова.

Не тримайте безужиточно дома ДОЛЯРІВОК, ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОЗИЧОК ТА ІНШИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Ґродзіцких 1. І. Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папері перед крадіжкою, знищенням та довідастеся про виграну згл. в річниці звінкасують Вам відсотки.

РУМУНСЬКИЙ ПРОТЕСТ У БЕРЛІНІ

Як подає польська преса, румунський посол у Берліні зложив протест проти виступів деяких німецьких часописів проти румунського короля. В Румунії, зокрема в Басарабії, заарештовано чимало німецьких агітаторів.

НОВИЙ ШЕФ БОЛҐАРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

На місце шефа болгарського штабу ґен. Пеєва, що його недавно убили, займенують мабуть його дотеперішнього заступника, ґен. Ґаджі Пепкова.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 12. грудня 1888.

„НЕ СИДІТИ З ЗАЛОЖЕНИМИ РУКАМИ".

Декотрі міста в західній Галичині внесли петиції до віденського уряду, щоб основувати в них гімназії. У звязку з цим „Діло" нагадує у статті п. н. „Важна народня справа", що як де с недостача середніх шкіл — то це брак українських гімназій у Східній Галичині і закликає українців боротися за ті школи.

„Однакож — повторимо те, що ми вже тільно разів підносили — русини не можуть і не повинні сидіти з заложеними руками тай ждати, доки печені голубці самі не влетять їм до ротів. Вони мусять безнастанно виказувати свої кривди, мусять безупинно упоминатись за справедливість для себе. Нарід так важно, навіть дуже важно покривдженний у конституційній державі, як русини, мусить засипати міністерство і державну раду громадними петиціями, невтомно й уперто допоминаючись належного йому права".

НІМЦІ В АФРИЦІ.

„Найважнішою справою в Німеччині стала нині африканська справа, що наробила німецькому урядові дуже багато клопоту. Ця справа стоїть нині так, що — як повідомляють з різних сторін — Німеччина готова зробити в Африці велике фіяско і потерпіть ще значні втрати. Ворохобня на занзібарському побережжі не то що не ослабла, але навіть ще збільшилася. З Занзібару повідомляють, що ворохобники на занзібарському побережжі обсадили в силі 2.500 людей під проводом якогось Буширі місто Багамойо й ув'ріпилися там лише на пів кільометра далеко від укріпленого табору німецького африканського товариства. Ворохобники добре озброєні, мають усі відзарні карабіни і дві гармати. Німецькі воєнні кораблі хотіли висадити військо на беріг, але ворохобники до того не допустили. Потім німці стали бомбардувати місто, але теж нічого не вдіяли."

„ПОЛЬСЬКИЙ МАЛЯР ЯН МАТЕЙКО З КРАКОВА,

запрошений старшиною Ставропиґійського Інституту д-ром Шараневичем на археольоґічно-бібліоґрафічну виставу, приїхав учора до Львова в товаристві двох дочок і одної старшої жінки."

ДВИГУНИ (МОТОРИ) СПАЛЬНІ „DEUTZ"

DIESLA, ГАЗОВІ, БЕНЗИНОВІ

для промислу, електрівень, рільництва.

ДВИГУНИ КОРАБЕЛЬНІ, ТРАКТОРИКИ АГРЕҐАТИ ЕЛЄКТРИЧНІ

ФАБРИКИ:

„HUMBOLD" — DEUTZMOTOREN" A.G. у КЕЛЬН

доставляє:

Ґенеральне і виключне представництво на Польщу:

„DEUTZ — HUMBOLDT"

заступник

інж. Альойзи Шахерль — Львів,

ул. Романовича ч. 1. Телєфон 206-72.

Дальші арештування в Перемишлі.

У вівторок 6. ц. м. перемиська поліція перевела ревізію в повітового просвітянського організатора Микити Степана, в Барицького Волод., начальника „Сокола" і в Косоноги Богдана, абс. гімн. з Гороховець. Після переведення ревізії всіх відставили до поліційних арештів, але по двох днях їх звільнили.

ВИЙШЛИ НА ВОЛЮ.

В понеділок 5. ц. м. вийшов на волю дир. Сенечко Осип, секретар П. Н. К. УНДО, який просидів у перемиській вязниці шість місяців. У вівторок 6. ц. м. суддя окружного суду в Перемишлі звільнив двох гімн. учнів, Цимбалка Семена і Чісника Василя з Поздячої, арештованих ще в липні п. р. під замітом намаганого вбивства провідниці кацапського садка в Поздячі.

ЕЛЄКТРИЧНІ ІНСТАЛЯЦІЇ ВИКОНУЄ СКОРО, ДЕШЕВО І НА ДОГІДНІ СПЛАТИ УКРАЇНСЬКЕ КОНЦЕСІОНОВАНЕ ЕЛЄКТРОТЕХНІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

ЛЕВ НАДРАҐА

ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА 23. — ТЕЛ. 259-49.

Направки сайтла, лямп і дзвінків числимо 50 сотинів Ощадностеві жарівки по зол. 0.60. Лямпи, батерії, акумулятори, радіо-апарати найдешевше у Львові. 1-4

„ЛЬОТОС", Львів, Сикстуська 21

Похорони архиепископа Теодоровича.

В пятницю 9. ц. м. перенесено домовину з тілом померщого вірменського архиєпископа Теодоровича з його палати до вірменської катедри. До палати приїхав Їх Ексцеленція Митрополит Андрей і відправив панахиду.

В суботу 10. ц. м. в год. 7-ій рано у вірменській катедрі відправив Службу Божу в нашому обряді Преосв. Кир Іван в асисті. З черги в год. 8-ій відправив кс. інфулат Каєтанович в асисті всіх священників вірменської архидієцезії. В год. 9-ій рано звійшов до катедри примас Польщі кардинал д-р Гльонд з польськими архиєпископами Твардовським, Сапігою та Яблжиковським. Службу Божу відправив примас кард. Гльонд в асисті духовенства. Опісля краківський архиєпископ Сапіга виголосив жалібну проповідь. Після того Преосвященний Кир Йосафат з Перемишля, Преосв. Кир Іван Бучко і Преосв. Кир Никита Будка відправили панахиду пілчас якої співав дрегарно хор питомців нашої Богословської Академії у Львові. Відтак відправив панахиду у вірменським обряді кс. інфулат Каєтанович і вкінці жалібне богослуження в римо-католицькому обряді відправив примас кард. Гльонд.

З черги вирушив похоронний похід з домовиною архиепископа Теодоровича з вірменської катедри вул. Краківською, Скарбківською, Великого Театру, Легіонів, пл. Марійською, Галицькою на пл. Бернардинську, де перед костелом Бернардинів виголосив промову през. Островський, проф. Гломбінський і представник польських студентів. По промовах вирушив похоронний похід вул. Чарнецького, вул. Личаківською і св. Петра на Личаківський цвинтар, де домовину з тілом архиєпископа Теодоровича похоронено на цвинтарі „оборонцуф Львова".

НОВИНКИ.

— **Повідомляємо** ввічливо, що з днем 25. ц. м. переносимо **Косметичний Кабінет „DISTINCTION" на вулицю Сикстуську ч. 14, І. пов.** Поширений і вивінуваний кабінет з останніми засягами техніки і знання дорівнює він тепер европейським заведенням. — **Управа.** 7—10

— **Новина!** Появилися дуже пожиточні книжки: 1) „Свят-вечірні й різдвяні страви", 2) „140 ріжних страв з картопель" в ціні по 80 сотиків, порто 25 сотиків. Замовляти: **„Нова Бібліотека"**, Львів, Копцова 4 (і в книгарнях). 2861 2

— **Українські авдиції** із закордонних радієвих стацій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29. тел. 203-30.

— **Мясні страви, це підстава нашого харчу.** Тому повинні ми користуватись новою книжкою О. Ліщинської „Мясива". 195 випробуваних приписів коштує 70 сот. Огляд усіх страв із волового, телячого і свинячого мяса. Замовляти: „Нова Хата", Львів, ул. Костюшка 5, або в усіх українських книгарнях. 2841

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (275) число „Діла" підпало конфіскаті за наголовок статті „З польської преси" і за більшу вістку на 9-ій сторінці.

— **Ексцеленція Митрополит Шептицький** з уваги на стан свого здоровля не буде приймати нікого з побажаннями у вівторок 13. ц. м. в день св. Андрея. Того дня в митрополичій палаті буде виставлена від год. 10 рано книга, в яку можуть вписатися всі ті, що схочуть скласти побажання Митрополитові.

— **Посвячення нової домівки** Дівочої Реміснича бурси у Львові при вул. Кохановського ч. 59, відбудеться в неділю 11. ц. м. в год. 12-ій вполудне, що його довершить Преосв. Кир Іван. По посвяченні будуть вписи до пропамятної книги. В год. 6-ій попол. відбудеться в бурсі академія з нагоди 950-ліття хрещення України. Програму виконають самі учениці, вихованці дівочої бурси.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Спізнена зима.

Химерна зима цього року. Десь бувало то вже св. Михайло приїжджав до нас на білому коні, а цього року приїхав на чорному як галка і — що в Галичині рідкість — з незаболоченими копитами.

Радіють бідні люди довгою осінню, ласкавим сонцем і безвітряними днями, бо не потребують опалювати мешкань. Вистане позатикати щілини в стінах і діри в шибах, а вже в хаті пари не видно. **Зідхання** і нарікання власників топлива ні трошки їх не зворушують, бо не уявляють собі розпуки з приводу надміру вугля чи дров.

Але є люди, які щодня рано, пролупивши очі біжать до вікна.

— І знову нічого! — кажуть розчаровано і зі смутком відходять.

Це переважно молоді, або ті, що чуються молодими, або врешті ті, що хочуть бути молодими. Це лещетарі, саночкарі, совгарі, ну і мисливі.

— Лещети знаменито впливають на лінію! — казала мені вчора одна Венус з Мілло на девятьдесять кільо. — А тут ані руш дочекатися снігу...

— Коби вже раз упав сніг! — зідхнула колисьтут молода дівчина. — Прогулька до Бруховичі, на Чортівську Скалу і загалом.

— І чекай і чекай, а совги ржавіють! — говорить з досадою хлопець на імя Михась, що дістав на св. Михайла совги і не може діждатися леду.

А мисливі, хоч і їздять на лови, то все крутять носом

— Забив щось сім зайців, але що з того! Чорно на полі, чорно в лісі... Нема то, як по білотроші. Тоді і заяць якийсь більший...

Та цього року не тільки лещетарі, совгарі, саночкарі чи інші мисливі хочуть снігу.

Написав я на початку, що бідні люди радіють з безсніжної осени. Воно правда, але то так тільки загалом.

Бо я здибав бідного, навіть дуже бідного чоловіка, що чекає з тугою на сніг.

— Коби Пан-Біг дав!..

— А палити маєте чим?

— Не маю, але хай там! Зате, подумайте: Коли впаде великий сніг, то завалить усі дороги, мало того — всі стежки, мало того — всі провали в Карпатах.

— Чому в Карпатах?

— Люблю як часом завіє наші гори сніг, що нема права рушитися...

Є ріжні дивацки на світі!...

Галактіон Чіпка.

— **Концерт у честь Митрополита Шептицького,** найдостостойн. Опікуна і Добродія шкіл СС. Василіянок у Львові, уладжують учениці загально-освітньої і фахової гімназії СС. Василіянок у понеділок 12. ц. м. у салі гімназії при вул. Длугоша 17 а. Вступ лише за запрошеннями.

— **Київ і Рим.** Заходом Наукового Богословського Т-ва виголосить о. проф. д-р А. Іщак у неділю 11. ц. м. в год. 18-ій вечором черговий реферат з циклю „Академічних Вечорів" на тему „Київ і Рим". Реферат виголосить о. проф. д-р А. Іщак у салі „Української Бесіди" при вул. Рутовського ч. 22/І.

— **„Сад і город"** — під такою назвою почне виходити з днем І. січня 1939 р. новий часопис, місячник, що його видає Товариство „Сільський Господар", Львів, Руська 20. Часопис призначений для широких кругів наших садівників, городників, шкілкарів, господинь та господарів і прихильників-аматорів садівництва та городництва. В кожному числі богато статтей, порад та ілюстрацій. Передплата на рік 2,50 зол., хто пришле передплату до дня 31. січня 1939 р., платить за рік тільки 2 зол. Усі, що цікавляться садівництвом та городництвом повинні мати у себе цей потрібний і дешевий часопис. 1-3

— **Умовини для чужинців дістати працю у Франції.** Французький міністр праці окремим розпорядком управильнив можливість дістати працю для закордонних робітників у Франції. Відтепер ніодин чужинець не дістане праці без законно приписаної **робітничої карти ідентичности.** Розпорядок має також на меті перевести контролю робітничої еміграції, серед якої сотки ріжних чужинців від років живуть та заробляють часто взагалі без якихбудь документів.

— **Домашня помічниця з українського села.** Гутірку на таку тему поведе дня 12. ц. м. п. Мелянія Нижанківська у Клюбі „Нової Хати" і „Труду". Початок год. 6. Адреса: Львів, Ринок 39.

— **За намагане вбивство** відповідав у пятницю 9. ц. м. купець Максиміліян Петрів зі Львова перед трибуналом окружного суду у Львові. Акт обвинувачення закидав підсудному, що він намагавсь отруїти свою жінку Катерину дня 12-го лютого ц. р., щоб дістати від обезпеченевого т-ва премію 30.000 зол. Одначе це йому не вдалось і Петрів попав до арешту. Вже в арешті намовляв Петрів вязня Григорія Костева, щоб він по виході з вязниці вбив його жінку за винагородою 5.000 зол. Одначе Костів по виході з вязниці повідомив про все поліцію. Трибунал засудив Петрова на досмертну вязницю.

— **На які недуги вмирає найбільше у Львові?** Згідно з обчисленнями міського статистичного бюра найбільше осіб умирає у Львові на сухоти. І так у 1930 р. на сухоти померло у Львові 12.24% зпоміж усіх померших того року, в 1931 р. померло на сухоти 12.49%, в 1932 р. померло на цю недугу 11.50%, в 1933 р. померло на сухоти 11.33%, в 1934 р. лише 9.34%, в 1935 р. померло від сухіт 10.90%, у 1936 р. померло 10.13%, а в 1937 р. 10.09%. Виходить, що на сухоти вмирає у Львові щораз менше. На пістряка в 1930 р. померло 10.50% зпоміж усіх осіб, які померли в тому році, а в 1937 р. померло 11.76% на пістряка, себто вмирає у Львові щораз більше. На недуги серця в 1932 р. померло 12.88%, в 1933 р. померло 15.05%, у 1935 р. померло 10.71%, в 1936 р. на недуги серця померло 8.66%, а в 1937 р. померло 11.34% зпоміж усіх осіб, які померли в тому році. Від старости померло в 1932. р. 11.01%, в 1933 р. померло 10.83%. У 1935 р. померло 9.43%, у 1936 р. померло 7.69%, а в 1937 р. померло від старости 6.87%.

— **Україніка.** „Праґер Прессе" з 26. м. м. (ч. 292) помістив довшу статтю про нову столицю Карпатської України Хуст зі світлиною руїн старинного замку в Хусті. Автор М. Г. обговорює у статті друге, доповнене видання книжки відомого нашого письменника Василя Гренджі-Донського, що вийшла в Ужгороді в 1938 р. п. н. „Червона Скала" (Князь Богдан). Епос про хустський замок з XIII. в. на основі народнього переказу. У „Праґер Прессе" — 4. ц. м. (ч. 299) находимо довшу статтю про українську літературу в Карпатській Україні, в якій автор М. Г. знайомить читачів з творчістю українських письменників Карпатської України. Д-р К. Кухаж у своїм творі „Jezera Východního Slovenska a Podkarpatské Rusi" вичислює найбільші озера на Карпатській Україні. Д-р Фр. Тіхи в журналі „Casopis pro moderní filologii" XXV. (ст. 80—90) опублікував свою статтю присвячену проф. Смаль-Стоцькому. Подає не лише життепис, але й докладний огляд цілої діяльности заслуженого ученого. Закінчує свою статтю так: „Стратили ми в ньому приятеля, якому вірно заховаємо трівку і вдячну память". — Інж. Б. Бутовський помістив в органі Високої Школи Хліборобства у Празі „Zemedelsky archiv", річник XXIX. (ч. 5—6) за 1938 рік, ре-

АТЛЯНТІК

НИНІ давно очікувана прем'єра епохальної фільми

Пригода у Шанґаю

В гол. ролях Дольорес дель Ріо — Жорж Сандер — Джін Лянг.
Знижки і білети вільного вступу до відклику неважні.

ферат про книжку проф. О. Мицюка „Соц. Господарська історія Підкарпатської Руси". — В місячнику „Ost Europa" за 1938 р. находимо статті: Артура Люшера „Українські вимоги автономії" (кн. 9), рецензія Норберта Кребса на „Атлас України" — Кубійовича (кн. 4) і реферат Ганса Шумана — „Україна та Москва" (кн. 6). — У „Slovansky Prehled" (ч. 9) п. В. Харват помістив статтю про Карпатську Україну та її життя.

— **Грабункове вбивство у Винниках.** У пятницю 9. ц. м. невідомий грабіжник убив 75-літню старушку Юлію Шуську, в її віллі недалеко залізничої стації у Винниках. Бандит скористав з того, що у віллі була сама старушка, бо її донька Степанія Трачо пішла рано до фабрики тютюну, де працює як робітниця; чоловік її доньки поїхав ранним поїздом до Львова, де працює як кравець, а внучка пішла до школи. Грабіжник убив старушку тупим предметом забрав з шафи 2.000 зол. і втікаючи замкнув за собою двері на ключ. Про смерть старушки довідались щойно коло год. 2-ої пополудні по приході внучки зі школи, яка заалярмувала сусідів, бо не могла сама дістатись до віллі. Тому сусіди виважили двері і знайшли на землі вбиту старушку з раною на голові. Поліція шукає за бандитом.

— **Пожежа гангару.** Комунікат ПАТ-ої з 10. грудня повідомляє: Нинішньої ночі згорів гангар ширякової школи ЛОПП-у в Червоному Камені пов. Жовква. Вогонь повстав унутрі отопльованого будинку. На місце приїхала слідча комісія зі Жовкви, щоб перевести слідство та устійнити причину пожежі. Будинок був обезпечений.

— **Таємна смерть нещасливої дівчини.** Перед трибуналом окружного суду в Перемишлі відповідає Анна С., якій акт обвинувачення закидає вбивство своєї пасербиці, що лежала спаралїжована в ліжку. Одного дня нещаслива дівчина згинула в таємний спосіб і по кількох днях виловили її тіло з річки Вишні. Підсудна запевняє, що є невинна. Розправа, що спирається на здогадах, викликала велике зацікавлення.

— **Самоходова катастрофа під Гнезном.** У Лубові 10 км. від Гнезна трапилася на шосі страшна катастрофа. Самохід, яким їхало пять осіб, минаючи віз, ударився з деревом і розбився зовсім. У катастрофі згинуло три особи. Важко ранену жінку купця Енглєра відвезли до шпиталю у Гнезні. Легко раненого шофера Мацеєвського арештувала поліція. Шофер запевнив, що катастрофу спричинив візник.

— **Катастрофальний тайфун** навістив у четвер 8. ц. м. 15 провінцій на полудневий схід від Маніллі на Філіпінах. В богатьох місцевостях виступили ріки з берегів і затопили багато осель. Комунікація перервана. Тисячі населення без даху над головою. До тепер начислили 19 жертв тайфуну.

МОТОПІРИН-М

Визначний ПРОТИАРТРЕТИЧНИЙ ПРОТИРЕВМАТИЧНИЙ ЛІК.

Набувати в усіх аптиках. Опакування по зол. 1.80 і по 60 сот.

МОТОР

— **Амбасадор переїхав дитину і втік.** Суд у Ганновері у стейті Вірджінія, розглядатиме скаргу проти б. амбасадора Злучених Держав у Берліні Дода за втечу, що переїхав 4-літню мурииську дитину.

— **Крадіж 20 міліграмів раду.** Одному лікареві з Мецу невідомий злодій вкрав зі самоходу касетку з 20 міліграмами раду, вартости 200 тисяч франків. Лікар позичив рад з паризького шпиталю до лікування двох недужих. Тому, що злодій не здає собі справи зі страшної небезпеки, що грозить йому від променів раду, влада остерегла публику за допомогою радіостацій перед небезпекою.

— **Велитенські стада вовків** появились у північній Фінляндії, втікаючи з лісів совітської Росії. Фінляндська преса бє у дзвін на тривогу тому, що вовки нападають на стада ренів, що є одним з найповажніших природніх богатств Фінляндії. До того виголоднілі вовки нападають щораз то частіше на людські оселі. До північної Фінляндії вирушило кілька спеціяльних мисливських експедицій, щоб радикально винищити небажаних гостей зі Совітської Росії.

— **Смерть на електричнім кріслі за вбивство 4-ох осіб.** У четвер 8. ц. м. вечором згинула на електричнім кріслі в м. Колюмбії у стейті Огайо Анна Марія Ган, яка отруїла 4-ох мужчин у віці між 70 і 80 роком життя, щоб їх ограбити. Засуджена зімліла перед смертю і щойно відзискавши память виконали присуд.

— **Терміти знищили зовсім село** Барсік у Долішньому Єгипті. Ці страшенно пажерливі комахи зїли за кілька хвилин двоє малих дітей, в яких залишились лише білі кістяки без краплини крови і кусника мяса. Всяка допомога була безуспішна з огляду на страшенну пажерливість термітів. Тому населення втікало у страшному переполосі зі села, що на нього напали терміти. Населення боронилось запаленими смолоскипами перед термітами, що з усіх боків сунули на село. Влада вислала рятункову експедицію на місце катастрофи.

— **Правильні риси — це мало...** Нині жінки доцінюють значіння раціонального плекання краси і не жалюють заходів, щоб мати молодий і захоплюючий вигляд. Найкращими есенціями Пані є Пудер і Вода квітова 5 квіток „Forvil" з вибагливим свіжим запахом. Вироби „Forvil" мають заслужений успіх серед пань на цілім світі.

Посмертні згадки.

Дня 8. грудня 1938. р. упокоївся в Бозі о. **Онуфрій Сеньчук**, літ 50, парох Куликова і Волиці Барилової пов. Радехів. Похорон відбудеться в понеділок 12. грудня в Куликові.

Спорт.

ГАКІВКА.

КАТОВИЦІ. **ДОМБ — ТІМ ЛЬВОВА 4:3 (2:2, 1:1 1:0)** Змагання Домбу з тімом Львова (який чомусь назвали репрезентацією), в якому грали учасники газівникового інструкторського курсу в Катовицях, закінчилися незаслуженою програною Львова.

АМСТЕРДАМ. **КРАКОВІЯ — АІЦ 0:0.**

НОЖНИЙ МЯЧ.

КАТОВИЦІ. **ПОГОНЬ — ГАРБАРНЯ 7:0 (2:0).** Сезонова програна Гарбарні в Катовицях.

ПОЗНАНЬ. **ВАРТА — РЕПР. ПОЗНАНЯ 5:2.**

Хто знає муку безсонности,

той знає, що часто пособляють нас сну змучені і виснажені нерви. Зеда магістра Вольського, що антихомарюють розладдя нервової системи, а охоронним зїлком „Пасівероса", що мають в собі Пасіфльору (цвіт муки Христової), рослину з цілющими приметами, заспокоюють роздражнені і виснажені нерви, загоюють їх недомагання як перницю серця, болі і памороки, неспокій та спровадзують аміпікувальний, природний сон, що не спричинює звички. Можна дістати в аптиках і дрогеріях. Виробництво: Магістер Е. Вольський, Варшава, Злота 14.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Неділя 11. XII. год. 12 полуд. Симфонічний концерт; год. 3.30 попол. „Хитрощі та кохання"; год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Понеділок 12. XII. год. 6. веч. „Газувка розмарину".

Український Театр ім. Котляревського.

ЯВОРІВ:

11. XII. Пригода в Черні,

12. XII. Лісова пісня.

13. XII. Найвірніший чоловік.

КІНА.

АПОЛЬО: „Фльоріян" Родевальдзівни.

АТЛЯНТИК: „Буря на Сході" („Пригода в Шанґаю").

БАЛТИК: „Дивозабель" з Бетті Дейвіс

ВАНДА: „Пан Твардовський", „Його ексцеленція субект".

ГРАЖИНА: „Гегеман" на осн. Ол. Мишек.

ЕВРОПА: „Чотири дочки".

ЕМПІР: „Студент з Оксфорду".

КАСІНО: „Забута мельодія".

КОПЕРНИК: „Підозріння".

МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Сашя Гітрі).

МЕТРО: „Коли цвіте бузок".

МІРАЖ: „Ракети на Марса".

МУЗА: „Листи з поля бою", „Кайдани кохання".

ПАКО: „Дуня, покоївка-фатальна дочка", на осн. Пушкіна.

ПАЛЯС: „Примара".

РАЙ: „Павел і Гавел".

РІЯЛЬТО: „Крила над Голлівудом".

РОКСІ: „Предивна брехня Нінн Петріяни".

СВІТ: „Чар богеми", „Чоловік, що жив 2 рази".

СВЯТОВІД: „Один поверх вище" та додатки.

СТИЛЕВЕ: „Восьма жінка Синьобородого" і ревія.

ТОН: „Циганська княжна з Анна Белею і „Тінь Шанґаю".

УТІХА: „Пепе ле Моко" та ревія.

ХИМЕРА: „Прогомоніла мальодія".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійвяля)
Філіпіни, острів Маніля.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Сини)
„Швайцарія: Льонарно, Женева, Ціріх".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 11. грудня 1938.

7.20 Орх. музика, 8.00 Ранішній дениик, 8.15 Для села: Хл. Газетка, огляд ринків рільних продуктів, музика, 8.45 „Чим є погній для хлібороба" гутірка інж. Михайло Задвірний, популяр. музика з пл., 9.15 Регіональна трансмісія з Кола: репортаж, богослуження, словомуз. репортаж, 11.00 Музика з пл., 11.45 Авдиції для села у радіопрограмах, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок, 13.05 Калїнка Струмилова, гутірка, 13.15 Музика у вик. орх.; сопр., баритон, гармонія, форт., 14.40 Трохи пісні, трохи слова, 15.00 Кооперація організує ремісників, гутірка з участю хору, 15.25 Золота книга громад, 16.30 Форт. рециталь у вик. Алекс. де Ґреф, 17.00 Перший день, 17.20 Дуэт орх., співів, рецитацій; у перерві в год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.20 Програма на завтра, 19.35 Легка музика, співів, форт., 20.10 Спортові вістки, 20.15 Звук. тижневик, політичний огляд, веч. денник, спорт, програма на завтра, 22.00 Танк. музика, рефрени, 21.45 „Як спудей баби до неба посилав" фарса Ганса Сакса, 22.15 Танк. музика, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Понеділок, 12. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Танкова музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: „Як одна шкурянка співувала дітям прогульку" гутірка для молодших дітей, 11.15 Штравсові вальси з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневa авдиція, 13.00 Авдиція для купців і ремісників: Коли дрібний купець вигідний для гуртівника, За кільканадцять днів обраховуємо інвентар, 13.30 „Ораторія" авд. для ліцеїв, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяни для молоді: „С. О. С.", 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Наук. хроніка: Біольогія, 16.35 Найгарніші квартети віденських класиків, 17.30 Від Йордану до Лїбану, 17.45 Музика з пл., 17.50 Двацять літ електр. промислу, 18.00 Вікучі вістки з міста та провінції, 18.05 Львівські наукові вигадки: У робітні мови, 18.20 Актуальність, 18.30 Стшелецька авд., 19.00 Музична всячина, розр. концерт, орх., співів, акордеон, форт., 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Гутірка про торговлю, 21.10 Концерт орх., хору, 21.40 Літературні новини, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Давні полюдарі львівської сцени, 22.20 Львівські муз. портрети: „Г. Ярецький": промова, пісні у вик. Р. Компчинської, смичк. квартет, вок. ансамбль, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки. 23.05 Закінчення авдиції

Вівторок, 13. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Сальон. орхестра, 50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Із історії їзди, гутірка для старших дітей, 11.15 Спів із гр. пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., **14.00 Словно-муз. авдиція в українській мові: „На св. Андрея" в обробітці Вол. Ковальчука з участю хору „Богема" під дир. В. Балтаровича**, 14.00 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Маю 12 літ" говорена повість, 15.15 Технічна окрушина, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фінансово-господарські актуалії, 16.50 Корнелієвові пісні у вик. Татяни Нолїс-Мазуркевич у супр. форт., 16.50 Сирені сили моря та нутра землі, 17.00 Форт. рециталь, 17.25 На слідах промислу, 17.35 З пісенек по краю, 18.00 Вікучі вістки з міста та провінції, 18.07 Програмова резерва, 18.15 Для села: Кунецькі та кооперативні школи і сільська молодь, нар. муз. з пл., 18.30 Авд. для робітників, 19.00 Розр. концерт у вик. орх., два форт., тенор, 20.35 Веч. денник, метеор. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Симфонічний концерт: орх., форт., 22.00 Літературне життя у Совітах, 22.15 Концерт солістів: форт., віол., 22.55 Інформаційна авдиція, 23.00 Остатні вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Середа, 14. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добрий-день найменшим: „Що крук мав на совісти" оповідання, 11.00 Для шкіл: „Кгоба з колачом" авд. для молодших

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ „БЛИСК" ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА Станиславів, ул. Жулкевського 3

РАДІО ЕЛЕКТРІТ
5 найновіших моделів на рік 1939 поручає на догідних умовинах
СУПЕР-РАДІО
ЛЬВІВ, ЯГАЙЛОНСЬКА 16 тел. 111-74.

дітей, 11.20 Серенади, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Симфонічна музика в пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Наш концерт — муз. авдиція для дітей, форт., спів, рецитацій, 15.30 Муз. у вик. орх., 16.00 Пополудневий дневник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Вакації — читальництво молоді, 16.35 Сергій Танеєв: Тріо д-дур оп. 22. 17.00 Від добровольчих відділів до могучньої армії, 17.15 Жінки в кринолині співають, муз. авд., 18.00 Вікучі вістки, з міста та провінції, 18.05 Молодь перед мікрофоном: З пісенькою по Франції, авд. для молоді середніх шкіл, 18.30 Гутірка про мову, 18.40 Погубний чи корисний вплив кіна на масп, 19.00 Мадярська музика у вик. орх., 20.35 Вечірній дневник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенівський концерт: форт., віол., 21.30 Про т. зв. спірит у літературі, ліпьог, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Танкова муз., пісеньки та пл., 22.40 Про релігії Сходу, 22.55 Огляд преси. 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 11. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Військ. орх., 18.00 Музика в сумерку, 19.20 Італ. музика, спів, 20.10 21.00 Пори року, орх. концерт, БІЛГОРОД 18.15 Театр у нім, 20.00 Нар. музика, 21.00 22.15 Орх., БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Військ. орх., 17.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Янош Вітєз" оп. Качога, БЕРОМІНСТЕР 18.25 Пісні та колисанки, 19.10 Турецька музика, 20.05 Музика пацарської доби, БРЮСЕЛЬ ФЛЯМ. 20.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 9.30 Музика у вик. солістів, 12.00 Військ. орх., 13.00 Популярна музика, 14.00 Пісні кохання, 15.20 Пісні та музика підчас посту, 18.00 Чи знаєш Відень, муз. авд., 19.00 Смичк. квартет, 20.10 21.00 Поважно та радісно, муз.попурі, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.10 Форт. реціталь грецької піаністки А. Косталес, 18.00 „Вальдфріден" комедія Томи, 18.30 19.30 20.00 21.00 Концерт, 22.30 Партіта h-моль Баха, ДРОЙТВІЧ 18.20 Квінтет f-моль Моцарта, КЕНІГСБЕРГ 16.00 Легка музика, 19.00 Вес. нар. вечір, 20.10 21.00 Нім. музика, ЛІЛЬ 21.00 22.00 23.00 „Івась флетист" ком. оп. Ганне, МІЛЯНО 17.00 18.00 Розр. музика, ПАРІ ПТТ 18.00 Симф. концерт, 20.30 Пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Соло на арфі, 18.15 Бретонські нар. пісні, 21.15 Пісні. 21.30 22.00 23.00 „Гарна дівчина з Перт" оп. Бізета, РИГА 19.15 „Під небом півночі" орх., сол., 20.40 Китиця мельодій Верлія, РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: „Арлезіянка" Бізета, „Тригранчастий капелюх" Де Фалля, СТОКГОЛЬМ 22.30 Форт. ФРАНКФУРТ 20.10 21.00 „Дочка полку" ком. оп. Доніцетія.

Понеділок, 12. грудня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Дітячі пісні, 17.00 Смичк. квартет д-дур Чайковського, 18.00 19.00 Розр. концерт, БІЛГОРОД 20.00 21.00 (після комунікату) 22.00 Опера, БОРДО 21.45 22.00 23.00 Симф. концерт, БРЮСЕЛЬ ФЛЯМ. 18.15 Спів, 19.30 20.00 Сальон. музика, 21.45 22.00 23.00 Симф. концерт, БУДАПЕШТ 12.10 Орх., 13.30 20.40 21.00 Циг. музика, 18.25 Форт., 22.40 Концерт, ВІДЕНЬ 14.10 Розр. музика, 15.40 Для дітей, 16.00 17.10 Розр. концерт, 18.15 Пісні, 19.15 Нар. авд.: Рецитацій, музика, пісні, 20.10 21.00 Розр. концерт, орх., сол., 22.30 Юрозл. окрнич. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Форт., 20.10 21.00 22.00 Симф. концерт, дир. Фуртвенглер, КЕЛЬН 15.00 15.40 Для дітей, 20.10 Китиця нар. мельодій, 22.00 Легка і танц. музика, ЛЯГТІ 17.20 Спів, 18.45 Болгарські пісні, ЛЬСНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Розр. музика, 20.50 Легка оог. музика, ЛІЛЬ 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 20.30 Легка і танц. музика, 21.00 Скрипка, 22.10 Розр. музика, МІНХЕН 21.10 Камер. концерт, РАДІО ПАРІ 18.15 Форт., 21.15 Пісні. 21.30 (після комунікату), 22.00 23.00 24.00 Опера, РИГА 18.05 Латиські пісні, РИМ 17.15 Соло на арфі, 21.00 Розр. музика, 22.00 Орх. концерт, ШТУТГАРТ 16.00 Популярна музика, САРБРІКЕН 19.00 Пісні, СТОКГОЛЬМ 20.40 21.00 Концерт, орх., спів. ФЛЬОРЕНЦІЯ 10.00 Розр. музика. 21.00 22.00 Симф. концерт.

Вівторок, 13. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Австрійські пісні, 19.00 Розр. музика, 20.30 21.00 Вечір оперетково-их мельодій, БІЛГОРОД 18.10 Форт., 20.00 Нар. пісні, БОРДО 21.30 22.00 23.00 Фестіваль Сен Санса, БРЮСЕЛЬ ФР. 20.30 21.00 22.00 „Біла дама" ком. оп. Боальдія, БУДАПЕШТ 12.10 Віол., 17.00 Молодь співає, 17.55 18.00 Дуети на віолончелі і скрипку, 19.20 20.00 Цит. музика, 21.10 Спів, ВІДЕНЬ 12.00 17.10 Розр. концерт, 16.00 Орх., 18.20 19.00 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. волчина, 18.00 Зимові пісні М. Регера, ДРОЙТВІЧ, 18.00 Еспанські пісні, 18.20 Легка музика, 21.30 Пісні чужинної легіл, 22.40 Промова премієра Чемберляна на бенкеті Синдикату закорд. преси, КЕНІГСБЕРГ 15.40 Казки та пісеньки, ЛЯЙПЦІГ 15.10 Для дітей, 15.30 Для молоді, 18.20 Скрипка, форт., ЛЮКСЕМБУРГ 21.45 22.00 23.00 24.00 „Ріголєто" оп. Верділя, МІЛЯНО 17.15 Віол., 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ля Нова" оп. Монтемецція, МІНХЕН 15.00 Для дітей, 18.20 Віол. форт., 19.15 Пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Форт., 18.20 19.15 Пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Форт., 18.20 19.15 Пісні, 19.15 Соната Фора на віол. і форт., 20.00 (після комунікату) Концерт легкої музики. РИГА 15.15 Латиська сальон. музика, 17.15 Латиська форт. музика, 19.15 20.00 „Газайська пайтка" оп. Абрагама, РИМ 17.15 Танц. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія.

Середа, 14. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Давні й нові пісні на хор, 19.00 Розр. концерт, 19.45 Веч. гомін, 21.00 „Із доби рококо", орх., сол., БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 21.30 Нар. музика, БЕРОМІНСТЕР 18.30 Легка музика, 22.10 Шубертові пісні, БРЮСЕЛЬ ФР., 21.45 Шубертові твори, БУДАПЕШТ 12.10, 18.00 Циг. музика, 13.30, 20.10, 22.45 Орх., ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 13.15 Популярна музика, 15.50 Сценка, 16.00 „Кава по віденськи" веселе пополудне, 18.20 Сонати на віол. і форт., 19.15 Вес. муз. авд., 21.00 Концерт бажань, 22.30 Розривковий концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.30 Авд. для дітей, 15.15 Дітячі пісні, 16.00 Орх. муз., 18.15 Спів, форт., 19.15 Мельодії всього світа. 21.20 Концерт італ. трія, 22.30 Шотландська музика, КЕЛЬН 18.30 Балетова музика Глюка, 21.00 Популярна музика, 22.15 Давня нім. святочна музика, КОПЕНГАГЕН 18.00 Оперетові та фільм. мельодії, ЛІЛЬ 21.30, 22.00, 23.00 „Лоліт перед" оп. Бізета, ЛЯГТІ 20.00 „Богема" оп. Пучінія, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Розр. музика. 21.00 Смичк. квартет, 22.00 Розр. програма, МІНХЕН 18.15 Популярна муз., 19.30 Нар. мельодії, 21.00 Веч. концерт, 22.00 Шотландська музика, ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні. 20.30 Форт., 21.30 Пісеньки, 21.45, 22.00, 23.00 Симф. концерт. РАДІО ПАРІ 18.05 Орх., 19.15 Форт., 20.30 Скрипка. 20.45 Пісні, 21.15 Форт., 21.45, 22.00 Концерт із консерваторії. 22.45, 23.00 Кабарет, РИГА 20.00 Пісні, 20.20 Штравесові вальси, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка, ШТУТГАРТ 11.30 Нар. музика, 13.15 Популярна музика, ШТРАСБУРГ 21.30, 22.00, 23.00 Фестіваль Брамса.

БІРЖА

Львів, 10. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Банкноти бельг. 90·62—89·15, Долари америк. 5.29·00—5.27·00, Долари канад. 5.25·00—5.22·50, Фльорени гол. 288·93—287·23, Франки фр. 14·08—13·98 Франки шв. 120·03—119·23, Фунти анг. 24·98—24·82, Гульдени данц. 100·43—99·75 Корони чесък. 10·75-10·40 Корони дун. 111·53—110.70 Корони норв. 125·43—124·45 Корони шв. 128·69—127·70, Ліри італ. 19·90—18·30 Марки фінлян. 11·01—10·75 Марки нім. срібні 93·02—90·00. Тель Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 64·50—64·75 3 інв 1 ем. 82·25 серія 92·75 2 ем. 81·25. серія 90·50 5. конвер 68·50. 4 прем. дол. 42·00 4 консолід. 68·25—66·25

Акцій.

Банк Польський 130·00 Цукор 34·50 Вугіль 35·00—33·75, Дальнопн 92·00—92·50 Остроленць 68·25, Страховничі 43·50.

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, дня 10. грудня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·20 зол
молоко 19—20 сот.
1 кг. яець 1·6 зол

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна.

Подяка.

Прибиті важким горем по невблаганій втраті Нашого Найдорожчого Сина й Брата бл. п. Любчика Кульчицького, учня II. кл. гімназії, в 14 весні життя, щиро дякуємо всім нашим близьким знайомим, що старалися облегчити своїм співчуттям наше таке велике горе. Зокрема висказуємо щирі з глибини душі слова гарячої подяки Високоповажаному Пану дрові Терлецькому Миколі за його щиру і повну посвяти лікарську опіку та за невичайно людяну поведінку у дних важкої недуги, як і в часі похоронів Нашого Найдорожчого бл. п. Любчика. Високоповажаній пані д-ровій Олександрі Терлецькій за її шляхотне серце для нас за щире співчуття і слова потіхи, за труди у зорганізуванні величавих похоронів. Щиро дякуємо Високопреподобному о. кан. Марцинковичеві Омелянові, о. проф. Адріяновичеві Юліянові, о. проф. Майбі Володимирові й о. Камінському за щиру останню потіху для Покійного та за належну участь у сумних похоронах. Дякуємо о. проф. Юліянові Адріяновичеві за взворушливі глибокі прощальні слова виголошені над гробом.

Щиро дякуємо Високоповажаним Панам дир. Юркові й Іванові Гаврилевим і місцевому хорові за заспівання сумних похоронів. Дякуємо місцевій молоді, товаришам і товаришкам і всім громадянам, що так численно супроводжали Покійного на вічний супочинок.

Борщовав-Густавовичі, 4. грудня 1938.

Галя і Дмитро, родичі, Богдан і Маріян Кульчицькі, брати.

Подяка.

Волею Всевишнього відійшов від нас, наш Дорогий Муж, Батько, Дідусь і Прадід О. Крилошанин ВОЛОДИМИР ГРОМНИЦЬКИЙ, гр. кат. парох міста Тернополя.

Вважаємо нашим обовязком зложити щиру подяку всім, що брали участь в нашім горі та словом і ділом виявили свою прихильність для Покійника. Дякуємо Вп. П. д-рові Вол. Чубатому, котрий як лікар спішив з помічю Покійникові в дних слабости і терпінь, та по силам старався вирвати гаснуче життя. Дякуємо Все ч. Отцям Ратичеві, Кашубі і Романишинові, які спішили з останньою потіхою та Найсв. Тайнами. Дякуємо теж Вп. П. Проф. Брикновичеві, ПП. директорам Чумакові та Кметеві, Проф. Дикову та іншим, які відвідували Покійника в часі слабости та після Йому слова потіхи.

Дякуємо Вс. Отцям Канонікам Лонгинівському і Даєровичеві та О. Прелатові рим. кат. обр. Валенді, за відправу заупокійних Служб Божих, Панахиди та за провід в похоронах. Вс. Отцю Тимотеші Сембалеві за взворушливу проповідь в церкві і Вс. О. Совітникові Патрилі за останні слова на цвинтарі, які до сліз зворушили присутніх. Вп. П. Остаповській за прощальну промову від „Міщанського Братства", Вс. Духовенству гр. кат. за відслужении заупокійних Служб Божих та всім отцям духовним обох обрядів і чернцям за численну участь у похоронах. Дякуємо Його Ексцелленції Митрополитові Кир Андрееві та Його Преосвященству Епископові Кир Никиті за кондоленційні телеграми.

Дякуємо теж Вп. Панові тернопільському віцепрезидентові, Вп. Панові Президентові міста Тернополя та іншим представникам влади за участь у похоронах та щиросвий співчуття виявлені рідні Покійника.

Вважаємо своїм обовязком щиру подяку зложити Хв. Дирекціям „Українбанку" та Кооперативи „Будучність" у Тернополі, які перейняли в імени своїх установ кошти похорону Покійника, та Вп. П. Фалендишеві за ласкавий дозвіл на тимчасове приміщення тлінних останків Покійника в родинній гробниці ПП Фалендишів.

Дякуємо Хв. Українським Товариствам і Організаціям та Високопов. Міщанству міста Тернополя, Приятелям і Знайомим Покійника, як також всім меншанним Тернополя та околиці, які своєю, повищайше зазначеною участю в похоронах виявили як не можна краще свою прихильність до Померлого.

Тернопіль, у грудні 1938 року.

Дружина, доньки, сини, внуки і правнуки.

Оголошуйтеся в найстарішім укр. щоденнику „ДІЛО"

SNIEG TATRZAŃSKI
КРЕМ
ПУДЕР

Познань - осн. в р. 1911 в Парижі.

СПОВІСТКА.

Українське Т-во Прихильників Мистецтва повідомляє, що дня 24. грудня 1938 р. в год. 16 у салі Т-ва „Бесіда" у Львові при ул. Рутовського 22, І. п. відбудуться звичайні Загальні Збори нашого Товариства. Порядок нарад: відчитання протоколу попередніх Зборів, звіти Виділу і Контрольної Комісії, приняття абсолюторії, вибір Виділу і Контрольної Комісії, евентуалії. Коли не буде статутової кількости присутніх членів, Збори відбудуться годину пізніше без огляду на скількість присутніх. ЗА ВИДІЛ: **Д-р Ст. Старосольський**, заст. голови, **Д-р В. Лициняк**, секретар.

Замість квітів на могилу бл. п. о. свящ. Володимира Громницького, пароха в Тернополі зложила Клим. Дембіцька вол. 20 на фонд вдів і сиріт по священниках.

Замість цвітів на земовину бл. п. о. свящ. Івана Бердуна з Турі Великої складають 15 зол. на фонд вдів і сиріт по священниках Стефанія Лукіяновичі і Александер Комарницький. 2918

Жертви злочені в Адміністрації: на **Інвалідів** зол. 12.60 о. Антін Онуферко, Скалат; члени УНДО зі села Пруски зложили: по 2.50 зол. на **Рідну Школу, Інвалідів, Допомогу Студентству**, зол. 3.50 для **найбідніших**.

Шукаєте мешкання?
Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасте оголошення до „Діла".

КУПНО — ПРОДАЖ

ВУГОЛЬ, кокс, дрова продає КАЛІТНИК. Байди 14, тел. 238-24. 2336 9—10

ВАННИ ЦИНКОВІ, баній, **НАСІДІВКИ**, великий вибір, **ЗАЯЦЬ**, Осселінських потримають. 2867 7-10

КУХОННІ ВИПРАВИ комплєтні, емалія 65.—, алюмінія 90.—, з мідяками, залізом і ін. Рентшпер, Легіонів 37. 2251 8-8

КАМЕНИЦЯ двоповерхова, комфорт, річний дохід 10.320, ціна 78.000, готівка 60.000, Каменична поверхова нова, дохід 2.000, ціна 30.000, продає „Інвестиція", Гнилерська 37. 2886 2-2

ПІЖАМИ фланелеві в 18 гатунках літні, зимові 9.80, 10.90, 11.80, вибагливі мужеські теплі бомбурони 9.80, 11.80, вовняні 14.90 та всілякі вовняне білля сист. д-ра Бєра за безцінь. Фабрика білля „Астра", Смерекова 2. 2290 2-3

УВАГА! РЕШТКИ матеріалів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Генрик Бонна, Легіонів 41, І поверх. 19/38 12-6

КОМПЛЕТНУ апаратуру до ФОТОПЛЯСТИКОНУ оказійно продам. Велика скількість серій образів на кліпах до дивлення. Відомість: Буфет Фіш, Пасіка Газемана 9. 2874 2-2

ЗДОРОВІ зуби зі старої перкан продає парох. урнд. Глібовичі Вел. п. Івако. 2905 1-1

ТРИ парцелі, включно 650 сажнів, Новий Львів, близько віллі д-ра Павличницна, вигідно до продажі. Інформації: Бюро деннників, Костюшка 2. 2904 1-1

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

КОЖНИЙ, хто до мене приходить, пе забуває, що його честь відходить епізодній майбутнього. Вірожу з карт, переповідаю майбутнє. Вдова по українці, Вишнева, вул. Сліска 12. м. 28. 2887 2-2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ АПЛІКАНТ з 4-літньою практикою шукає патрона. Ласкаві зголошення прибрає: М-р Василь Максимець у Болехові Вол., вул. Будевича 16. 2826 2-2

ІСПИТОВАНИЙ адвокатський аплікант шукає патрона. Адреса: М-р Іван Лесницький, Тисьменниця (Тисьменіця). 2912 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ГОСПОДИНЮ інтел. до ведення домашн. госп. в бурсі шукаємо. Зголошення Довгопільська 11 Гошковичева від год. 4—6. 2871 3-3

ШУКАЮ молодого українця з вищою освітою, що вміє по польськи і по російськи. Мітеую, вул. Пекарська 53, партер. 2900 1-1

МЕШКАННЯ

СТАРШИЙ студент шукає тихого мешкання (або за послуги). Ласкаві зголошення просимо слати до „Діла" під „Технік". 2888 2-2

ФРОНТОВИЙ ЛЬОКАЛЬ 2 убікації, два входи. Бельовського 3 до винайму. Сторож скаже. 2904 1-2

НАУКА

ШКОЛА ЖІНОЧОГО КРОЮ, шиття, моделювання, провадження паризьким модельєром Біндером дипльомованого у Відні, Дрездені, Парижі, а правом видавати свідоцтва, приймає записи Оссолінських 12. 2880 1-10

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 2816 4-6

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна як нові на ріжні ціни, гарантовані продає найдешевше та міняє, купує Гаман, Львів, Білоусівського 11. і. п. 2848 12-0

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домінікальська ч. 7. 1930 84-0

СТОЛЯРНЯ М. ФЕДИНСЬКОГО Львів, вул. Зибликевича 27, поручає по приступних цінах гуцульсько-мистецькі уладження власних проектів, також галянтерію й інші модерні гарнітури. 2388 5-52

СКУПОВУЄМО ШКІРИ сирі всілякі: з звіїв, хлівців, тхорів, лисів, кун, кіз, телят, худоби — всілякі всякі й ін. Платимо найвищі ціни. Гарбуємо — фарбуємо — Препарації мисливських трофеїв. Футряні виправлені шкіри красні, запорд. всілякі постачаємо. Гурт — детайль.

Quality

Повчальні цінники — марка.
Polska Centrala Skór i Futer Sp. z o. o.
Poznań, ul. M Focha 27—31

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 2297 7—10

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ І ФАРБАРНЯ повідомляє П. Т. Клієнтів, що в цьому сезоні обнизила ціни на 30% на всілляку роботу, прання комірчика 10 сот. Марія Процикова, Вірменська 14. 2369 4-10

РОЗВОДИ в Духовному Суді провадить і у справах розводових інформує консисторський оборонець Павло Денисенко, Варшава, Вспульна 60.4. 2824 9-

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, киркові, проти усування матиці за гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 7-100

Користайте

з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і льокалю.

Перфумерія **С. ФЕДЕР**

ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
10 кроків від правого рогу Латинів.

„УБРАНЬОЗМІН" заміняє старі чоловічі гардероби на більші матеріали на убрання. Телефон 270-25. 2911 1-4

СТАРУ ГАРДЕРОБУ чоловічу міняємо на найновіші більші матеріяли. — Телефон 114-58. 2911 1-3

БЕЗ ПОБОЮВАННЯ можете Пані замовити корселет до міри 15.— вол., Валова 14. 2903 1-1

ПЕЧАТКИ шкільні та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Мако Глюерман, Львів, Сикстуська 10, телефон 215-68. 2919 1-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лічар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Бід. Каварні) тел. 251-68. 2143

лікар недуг шкірних,
венеричних та шкіряної косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56
Тел. 114-44.

Д-р Ірина Сімович

ординує в недугах шкірних і венеричних та лікар. косметики.

При вул. Городецькій 53 а, II. пов.
щодня крім неділь і свят від 3—5 попол.
Тел. 274-36. 10-10

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Француза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

кольок з причини простуди, пострілові, ішіясові і ін. Дістанете в аптиках.

Вир.б і головна продажа
АПТИКА МІКОЛЯША
Львів, Коперника 1. ч. 2343 7—9.

ОГОЛОШЕННЯ

РАДІО відбірники найновіші моделі на рік 1939

CAPELLO
ELEKTRIT
HORNYPHON

РАДІО ЦЕНТРАЛЯ ЙОСИФ ТІССЕР
ЛЬВІВ, ШАЙНОХИ 2. 1-13

Інж. Юрій Пясецький

держ. уповажнений інженер будови
ЛЬВІВ, МОНЧИНСЬКОГО 26, ТЕЛ. 270-27
виконує усі праці з обсягу: будівництва та промислової і житлової архітектури.

СНІГІВЦІ
в ріжних красках
ЧОБОТИ
гум. на черевиках
ФІЛЬЦОВІ
чоботи „Лапска"

поручає: спеціяльний магазин обуви для дітей і молоді

АЛЬ-СА-ДО
Львів, вул. Сикстуська ч. 19

ЕКО

це добрі батерії українського виробу

ЕКО, Львів, Потоцького 58.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
виконує першорядно всякого роду
МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ ТА ФУТРА
Ціни найдешевші.
Володимир Гаврисьо
2790 Львів, Сикстуська 43 Ц. 5-10

НАЙКРАЩІ МЕБЛЕВІ ВИРОБИ
тільки в єдиній українській робітні поручає по найдешевших цінах
А. Ільків
Львів, Лєнартовича 4 (Томіцького 12).

Всякі тапіцерські роботи
виконує солідно і дешево
Арт. тапіцерсько-декоративна робітня
П. БОЧИЛЮК і І. ОГОРОДНИК
Львів, Сикстуська 48, тел. 113-39.
На складі тапіцерські меблі.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІКА
світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД
Експорт: до Англії (Steinway & Sons - Londyn), Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цеїльону і т. п.
Виключне заступництво:
С. Новацький
Львів, вул. Полудського 17.

УВАГА! Довголітній практикант віденської тапіцерсько-декоративної робітні відчинив власне підприємство під фірмою
І. Бабій ЛЬВІВ, Лєнартовича 20.
виконує: тапчани, клюбові гарнітури, патентові фотелі до спання і ін. 8-10

Меблеві матеріяли, тапети, дивани, тапчани, і т. п.
Проектування і виконання
комплетного вутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярн.
Т. Кисяк і сини
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.
1784 Тел. 240-09 і 219-85 31-0

„ВОДОТЯГИ"
Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.
Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-165
Станиславів, 3-го Мая 12.

ВИБАГЛИВА ГАЛЯНТЕРІЯ
Для жінки: Вовняні панчохи, вовняні рукавички, вовняні камізельки, шовкове білля „Бехера", вовняні реформи.
Для мужчини: Сорочки Опуса, вовняні пуловери, білля Бехера, лещетарські комплєти, Англійські шалі
в найбільшім виборі по найнижчих цінах тільки в ДОМІ МОДИ І ГАЛЯНТЕРІЇ
Льва Лєвена
Берка 3. Станиславів Ринок 15.
Дає 1 відс. п. на „Різдву Школу".

ЛЯЛЬКА МА-МА
Блєндинка з синіми очима, прегарно одягнена. Рухається, сидить і стоїть! Коло пів метра висока.
Голосно говорить і виразно „Ма-Ма" „Ма-Ма". Ціна ляльки в деревляній коробці Тільки 4·65 зл.
2 ляльки 8,95 зол.
Платиться при відборі. Адресуйте:
Д. ДОБРЖИНЬСКІ
Варшава, Соснова 10-4

Виключна
ПРОДАЖА ЦЕРАТ і ЦЕРАТОВИХ ВИРОБІВ
експлоатації фабрик церати в Галичі

Жидайте
ЦІННИКІВ І ПРОСПЕКТІВ

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилає по за пересилатою.

Цінник друків:
Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 картон) зол. 2.50
оправлена (200 картон) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.25	Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60	Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
		Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, знаймлення т. п. зол. 0.10
шукаючі праці зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

Ч. 277 (15.078). Львів, вівторок 13. грудня 1938. Optyka pocztowa ukazuje się codziennie. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 243-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-20
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 300.000
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з доплатою) . 5.00 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 36 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

В день Імянин Митрополита Кир Андрея.

Сьогодні, у дні св. Апостола Андрея, святкуємо Свято Імянин Галицького Митрополита Кир Андрея. Разом з усім українським народом приєднуємося до голосів радости і бажаємо нашому Найдостойнішому Архипастиреві прожити в найкращому здоровлю ще багато літ. З нагоди сьогоднішнього Свята вся українська нація з вдячністю згадує повні достоїнства і мужности виступи Найдостойнішого Солєнізанта в справах української гр.-кат. Церкви й української Нації.

Мадярські диверсанти вернулися вже до Будапешту.

МАДЯРИ ВИВОЗЯТЬ УСІ ЦІННІШІ ПРЕДМЕТИ З ОКУПОВАНИХ ТЕРЕНІВ.

Чеська преса подає в корспонденції з Будапешту, що минулого четверга приїхав туди перший транспорт мадярських добровольців-диверсантів. Добровольцям уладили парадне прийняття. Тисячі людей вийшли їм назустріч. Добровольцям подавали китиці квітів і вони мусіли в окремих частинах дефілювати по місті. Мадярська преса подала з цього приводу привітні статті та замітки; деякі часописи помістили теж світлини добровольців-диверсантів. Із тих світлин видно, що диверсанти мали своєрідний однострій, пристосований до карпатоукраїнських одягів. Диверсанти мали тепові бараниці, короткі кожушки, „пумпи" та військові черевики зі завивачами. Команданти диверсантських частин мали при поясі револьвери, мужва була озброєна крісами. Часописи помістили теж світлину, як головний командант диверсійного відділу, відомий із 1919. р. Іван Геяш, тепер радник міністерства торговлі, кладе вінець на могилі невідомого воїна в Будапешті. Мадярські щоденники, не скриваючись, пишуть про завдання добровольців, які „записалися золотими буквами в історії мадярського народу тому, що завжди стояли на своїм становищі. У 1919. р. виявили вони свою волю на австрійськім кордоні в Бургенляндї, нині вони зголосилися на іншій границі, коли їх влада покликала."

Таким чином мадяри, які спершу заперечували існування мадярських диверсантських частин, тепер явно признаються до того. Ці паради уладжують мадяри тому, щоб заспокоїти знеохочених і зневарених добровольців та мадярське громадянство.

Як подають утікачі з окупованих мадярами теренів, мадярська влада поводиться на тих територіях не як на „освобожденій" землі, але як на здобутому терені, що в його втримання не вірить. Напр. у Кошицях мадяри вивезли з будинку нової почти мармурові плити, якими вистелені були стіни. В ріжних державних будинках так господарять, що там малощо залишилося з давнього уладження. Також усі кращі уладження президіяльних канцелярій вивезли до Мадярщини. Таксамо поводяться мадяри і в державних будинках Ужгороду на Галяґу.

Населення Кошиць зменшилося майже на половину. Ціни мешкань обнизилися катастрофально і напр. трикімнатне мешкання можна дістати в Кошицях за 120—150 ч. к., значить за 30—40 п. зол.

Представники влади та Української Національної Ради у апостольського адміністратора Карпатської України.

Епископ о. д-р Няради принив делеґацію від війська з командантом округи полк. Лукашем, президента краєвого суду д-ра Ружічку та делеґацію Української Національної Ради.

VI. 1. Pr. 666/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. d-r J. Locker i d-r K. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty nr. 260 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 23. XI. 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 666/38, na posiedzeniu niejawnym w dniu 29. listopada 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: A) uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 22 listopada 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" nr. 260 z daty Lwów, dnia 23 listopada 1938, zawierającego: 1) w artykule p. t. „Rokowyny prohranoji", a) w ustępie od słów „My wże neodnokratno" do słów: „do zamyrennia"; 2) w artykule p. t. „Szcze odna zahroza ukraińskij Cerkwi", a) w ustępie od słów „Wrahali mowa" do słów „w ridnij mowi", b) w ustępie od słów „do takoho" do słów „zhadajemo szcze", c) w ustępie od słów „Ce wże bilsze" do słowa „hirszym", d) w ustępie od słów „Cioho ne może" do słowa „narodu"; 3) w artykule p. t. „Radijewa promowa min. Rawaja", w ustępie między słowami „napad" a „Jak podajut" — znamiona ad 1) i 2) przestępstwa z art. 18 p. o w., ad 3) występku z art. 170 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 (Dzpp. nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. B) Nie uwzględnić natomiast wniosku Prokuratora o uznanie za usprawiedliwioną konfiskatę w artykule p. t. „Rokowyny prohranoji" ustępów: a) od słowa „Rozumijemo" do słów „ta bodaj", b) od słów „Jakie zwodyzia" do słowa „obrażuwała" i konfiskatę tych ustępów uchylić. Uzasadnienie. Ad A) Wymienione pod A) ustępy ad 1), 2) publicznie w sposób demonstracyjny wyrażają niechęć do Państwa Polskiego, zaś ustęp ad 3) w sposób tendencyjny i świadomie fałszywy przedstawia wypadki na Rusi Zakarpackiej, a tym samym szerzy publicznie nieprawdziwe wiadomości mogące wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. Ad B) W wymienionych pod B) ustępach nie dopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek przestępstwa. Przewodniczący: Malicki wr. Protokolant: Lewicki wr. Za zgodność: w z. Kol. Kier. sekr.

„Тонкі нитки"...

Львів, 12. грудня 1938.

Переживаємо надзвичайно цікавий період у формуванні польської політичної думки: тієї, яка проявляється в офіціяльній національній політиці і тієї, яка находить свій вислів тільки на сторінках польської преси. Маємо враження, що і тут і там поляки стоять на приповідкових розстайних дорогах та що вибір шляху матиме для Польщі, як держави, та обох народів — польського й українського — просто історичне значіння. Нема для нас ніякого сумніву, що вибір правильного шляху получений з величезною відвагою — однаково у думці, як у ділі: треба би сміливо підійти до проблеми ревізії всіх дотеперішніх освячених польських національно - політичних доктрин, приймаючи за вихідну засадничу точку аксіому, що видно вони були кепські, бож єдиним критерієм добра і зла у політиці є її позитивний чи негативний практичний вислід. Треба би величезної відваги для заініціювання нової доби офіціяльної національної політики і тому ми песимісти щодо дальшого розвитку цієї справи, щодо дальшої еволюції польської політичної думки та її реально-політичних наслідків. Бо найбільшим мінусом із усіх мінусів у цій ділянці був досі завжди — саме брак відваги. Здаємо собі справу, що це тема радше для політичного місячника чи тижневика, типу таких періодиків, які в усіх інших народів грають велику роль у психічній та інтелєктуальній підготові грунту під поважні практично-політичні діла. На жаль, у нас завжди таку ролю мусить виконувати щоденна преса, у першу чергу наш щоденник. Пишемо „на жаль", бо відчуваємо самі, що сторінки щоденника особливо в часах нового пресового декрету, для такої дискусії надто вузькі: тут треба рахуватися з кожним словом тоді, коли дискусія над шляхами політичної думки не повинна оминати ніякої точки над і, якщо така точка суттєва.

Нинішні розстайні дороги польської думки такі: чи т. зв. концесійна політичка супроти українців (термін польський) суперечить польському державному інтересові, чи може її можна з державним інтересом Польщі узгіднити? Стверджуємо відразу, що за першою тезою висловлюється сьогодні величезна більшість польського громадянства і польської преси, при чому впливає на це в першу чергу чисто емоціональний чинник, конкретно — екзальтація з приводу катастрофи Чехословаччини та подій на Закарпатті. Защитований у нас в останньому числі голос „Віку Нового" (стаття дуже поважна і цікава) вказує, що польська публіцистика намагається вже теоретично умотивувати те первісне польське практичне становище, яке прийшло було спонтанічно або може з інерції, без ніяких теоретичних засновків. Нині чуємо: т. зв. концесійна політика супроти українців суперечить польській державній рації тому, що українці протиставляють цій рації свою власну рацію — українську, не рахуючися з польськими державними інтересами; доказали це своїм становищем супроти подій на Закарпатті. Який — мовляв — інтерес полякам скріплювати той колектив громадян, який керується чимось іншим, ніж польська держава та її інтерес?

Розумування на перший погляд логічне. Цілком правильний засновок, що польські патріоти, як члени польської нації, та польські державники, як політики і діячі на ріжних ступнях державної єрархії, мусять у своїй політиці керуватися тільки критерієм державної рації. Правильне також ствердження факту, що українці керуються у першу чергу та го-

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

ловно — своєю власною рацією національною. Ці дві правди безспірні і щодо них, як самих фактів, нема ріжниць між польською та українською думкою. Зате вважаємо, що польські **висновки** зовсім фальшиві. Вони булиб правдиві тоді, колиб поляки стверджували: відсутність т. зв. концесійної політики і відмова від неї на будуче, значить — політика, яка йшлаб у „протиконцесійному" напрямку (концепція Ст. Грабського, Гертиха, „Зажеся" чи Секретаріяту Порозуміння Польських Суспільних Організацій) — не тільки **ослаблює** політичний і культурно-господарський потенціял **український**, але й — ін позіто — **скріплює** польський, і то не тільки національний, але й державний. Тимчасом тут починається грубе непорозуміння. Бо колиб так було, то чому у висліді кільканацятилітнього діяння шкільного закону Грабського, земельних законів, відомого стану у ділянці фізичного виховання української молоді, принимання української інтелігенції до адміністраційного апарату, загруднювання українців у ресорті почт і телеграфів та залізниць і т. д,— чому у висліді тієї політики сьогодні вічно ця справа така гостроактуальна? І чому не чуємо ані одного **польського** голосу — навіть отих самих Грабських і Гертихів, що нинішній стан добрий, задовільний? А коли незадовільний, то чому вони не кажуть ясно, що це тому, бо треба було ту політику ще скріпити у негативному для українців дусі?! Нема чейже ніякого сумніву, що не тільки українці не є з нинішнього стану речей у ділянці польсько-українських взаємин вдоволені, але і самі поляки — обі сторони ріжнять ся тільки у підході. Далі: не тільки український приклад, але й безліч прецеденсів з історії ріжних народів кажуть проречисто, що зменшення матеріяльного, ба навіть і частинно духового стану посідання не конче йде впарі зі зменшенням політичного потенціялу. Це Ленін видвинув теорію, що тільки ситий, який має багато часу думати та займатися справами, що безпосередньо незвязані з хлібом, робить революцію, і тому для запевнення тривкости совітського режиму треба знищити міщанський стан, інтелігенцію і заможних селян, звести всіх громадян до рівня пролетарів, а життєву стопу пролетарів узалежнити на 100% від доброї волі партійного й адміністраційного апарату. А проте показалося, що й та теорія — на око льогічна — життєво теж неправильна. Бо хоч удалося найбільшою в історії світа мобілізацією державного натиску втримати 20 літ совітський режим, проте нема нині у широкому світі людини, яка не знаєлаб, що Совіти сьогодні слабші, ніж була нею передвоєнна Росія в якійнебудь добі свого упадку. Другий приклад: післяверсайська Німеччина, якої скорочений „стан посідання", втрата територій, кольоній та репараційні зобовязання довели кількість безробітних до числа 8 міліонів зареєстрованих осіб. Правда, чуємо, що колиб не „помилка" з воєнним перемирям, яке зупинило аліянтські війська на Ренї, вони зайнялиб були тоді Берлін та використали сепаратистичні тенденції німецьких країв для відділення Баварії від Прус — тоді історія булаб пішла іншим шляхом. Так, певне, що булаб покотилась інакше. Тільки невідомо, чи не дійшлаб була до того самого кінця: бо невідомо, чи почуття кривди не змінилоб з однаковою силою потенціялу німецької нації, який довів до відродження німецької великодержавницької потуги. Пригадаймо врешті стан посідання українців у передвоєнній Росії: він рівнявся нулі, він був такий „доскональний", що з вибухом війни у 1914 р. не виходила на всьому просторі російської імперії ніодна газета, ніодна брошура українською мовою, не було ніодної школи, заборонені були українські театральні вистави, все українство було „перекреслене". Ледви три роки пізніше показалося аж надто яскраво, якою фікцією, яким самообманом було думати, що українців там уже „нема", а коли „є", то тільки як етнічна маса без ніяких окремих культурних питоменностей та політичних амбіцій.

Нині польська публіцистика (бодай числом) і політичними впливами дуже поважна її частина) стає на становище, що коли українців лучить з польською державою „тонка нитка" (за висловом „Віку Нового"), то нема чого з українцями панькатись. Дозволимо собі спитатися ш. автора тієї статті і всіх його у даній справі однодумців, зокрема пп. із „Дзенніка Польского", які так само покликуються на польський державний інтерес: **чи в польському державному інтересі лежить ту нитку скріплювати, чи робити її щораз тонщою?!** І чи вони дійсно щиро вірять у те, що в якийнебудь інший спосіб можна зробити ту нитку грубшою, як саме тільки політикою „концесійною"?! Чи вони опрокидують аксіому, що „льояльним є тільки громадянин вдоволений"?! **Яким іншим способом вони гадають викликати вдоволення, якщо не повне, то в усякому разі більше від нинішнього — вдоволення українських громадян польської держави?!**

Очевидно, у відповідь можемо почути: Нам, полякам, взагалі не залежить на вдоволенні чи невдоволенні українців, нам залежить тільки на вдоволенні польського народу, скріпленого хочби коштом вдоволення всіх національних громадян. Але тоді автори такої теорії опиняться вже перед цілком іншою проблемою — багато важчою і складнішою, ніж проблема національної політики у державі з к. 40 відсотками меншин. **Це проблєма такої сили польської нації, яка моглаб утримати польську державу в її нинішніх границях,** з її нинішніми меншинами та з Ш. Німеччиною на заході і Совітами на сході. Коли польська політична думка, сказавши „альфа" про „тонку нитку", що вяже українців з польською державою, дійде до такого „омега", що взагалі з українцями не требе рахуватись і звертати на них увагу, — тоді вона **виключить з дискусії питання, чи можна між польською державою та українською національною рацією шукати якихнебудь спільнот та розвязувати проблему національної політики по лінії спільного інтересу.** Маємо враження, що це той шлях, на який штовхають польську націю і польську державу польські максималісти, яким можна гратулювати їхньої віри у власні сили та їхнього оптимізму, яких можна й через те подивляти, але яким відмовляємо назви політичних реалістів.

ік.

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає український склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя
О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю львів, ул. Валова 27. — Тел. 116-60.

Сумерк старої ґвардії „співжиття"

Й. ВОЛОШИНОВСЬКОГО Й ІНШ.

Урядування б. воєводи Г. Юзефського на Волині було тісно звязане з ґуртом деяких людей та з єдиним у Луцьку польським політичним часописом — тижневиком „Волинь".

„Волинь" — формально часопис приватний, незалежний, власність спеціяльно створеної видавничої спілки. В дійсности — він виконував ролю офіціоза і за такий, очевидно, вважали його обовязкові передплатники. Це тим більше, що при його кермі стояли люди б. воєводи: член управи видавничої спілки б. віце-воєвода п. Слешинський та відомий діяч п. Волошиновський, як головний редактор „Волиня".

Обидва вони — представники старої ґвардії політики „співпраці" та „співжиття", обидва однакові регіоналісти, обидва однаково не любили галичан і їхне товариство вважали для волинян за шкідливе. Але обидва, поруч із ріжними політичними утопіями таки доцінювали українську проблему, хоч і в неоднаковій мірі.

Й. Волошиновський навіть відважувався іноді голосно пригадувати своїм землякам, що українського питання не можна неґувати. Але його проекти на розвязання цього питання більше нагадували мрії гоголівського Манілова ніж міркування політика. Проте як не з цілими його статтями, то бодай з окремими думками деяких із них українець іноді міг погодитися.

Тоді як п. Слешинський, поза працею в управі видавництва, більше цікавився наукою, зокрема історією Волині, Й. Волошиновський був ще й політиком та кооператором. На цих двох підвалинах він увесь час будував нове „спільне життя" на Волині: це-ж його заходами повстала на Волині перша „воєвідська регіональна рада", „районівки", „Гурт", ріжні форми „співжиття" та ріжні їхні станиці. Словом, історії урядування п. Юзефського на Волині не можнаб написати, поминувши імя п. Волошиновського. Навіть більше — ціла політика тих часів звязана з його іменем.

Тому всі сподівалися, що після уступлення Г. Юзефського швидко вийде зі сцени й Волошиновський, зокрема — зміниться напрямок тижневика „Волинь".

Тимчасом сталося інакше: п. п. Слешинський і Волошиновський, ця стара ґвардія твердих переконань, вдавали, що не може ніщо змінитися, бо українське питання в житті залишається незмінним і далі вели свою лінію, все-ж не неґуючи нових умовин.

Та „життя" їм щораз частіше заявляло, що воно вже може обійтися без них і що властиво те, що вони роблять, уже сьогодні непотрібне. Отак приходило до скорочення чи припинення практичної роботи в ріжних ділянках, між іншим впринуло питання ліквідації „Гурту".

Але стара ґвардія п. Юзефського, уступаючи на практиці, не поступалася своїми ідеями „співжиття".

Про те, наскільки міцно тримався своїх поглядів п. Волошиновський до останнього часу, свідчить його талановита, проте історична стаття, вміщена в ч. 298 „Волиня" з приводу ревіндикації душ, п. н. „На маргінесі статті кс. Урбана" (в „Оріенсі"). Тому, що мабуть мало хто з читачів „Діла" мав змогу з тією статтею зазнайомитися, подаємо тут кілька уступів із неї (в дослівному перекладі), як приклад поглядів Й. Волошиновського на деякі волинські справи.

„Як поляк, — пише він, чуюся в праві до оцінки порушеної справи з погляду інтересів польської держави"... „Про силу й повагу костела не рішає число „метрикальних" католиків, але моральна вартість усіх його громадян. Тому не можу доглянути ніякої користи для Польщі з побільшування метрикальних католиків, до чого остаточно зводиться „ревіндикаційна акція". Зате бачу поважні шкоди для Польщі."

Перераховуючи ці шкоди, Й. Волошиновський каже:

„Це доказана річ, що здобутий тією дорогою контингент „навернених" складається з людей морально безвартісних"... „елемент кон'юнктурний"... „На такому змінливому елементі не можна полягати в ніякій справі, бо він нікому не дотримає віри, піде туди, куди його спрямує змінний вітер, для хвилинної вигоди змінить віроісповідання, і мову, і народність та й служитиме тому, хто має силу, доки він цю силу має".

ТОРТИН
ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР до ПЕЧИВА
кооп. „ПЛАСТ" Шашкевича 28

КІР

ЛЬВІВ. Уейського 6. Тел. 280-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

„За ціну здобуття непомітного проценту маловартісних „метрикальних католиків" і „номінальних" поляків при помочі голосної і дразливої ревіндикаційної акції — платимо розбудженням строго релігійного фанатизму й національного шовінізму в решті населення."

Зацитована стаття Й. Волошиновського викликала в деяких колах неприхильну для її автора реакцію.

І це приспішило сумерк старої гвардії „співжиття". Вирнула справа ліквідації „Гурту". Прийшло помиження при виборах до сенату. І врешті — уступлення п. Волошиновського зі становища головного редактора „Волиня", в якому була вміщена згадана стаття.

В тому самому часі п. Слешинський виступив із управи видавництва й навіть виїхав на постійно до Варшави.

Так відходить від політики стара гвардія найближчих співробітників б. воєводи Юзефського.

С. С.

ВИБОРЧА ПЕРЕМОГА ЮГОСЛОВЯНСЬКОГО УРЯДУ В СІМОХ ОКРУГАХ.

Неспокійний хід виборів у Хорватії.

Агенція Авала повідомляє: Дотеперішні обчислення стверджують безсумнівну перемогу урядових лист у 7-ох округах на 9. В округах Ярви і Надморській, де помітні впливи д-ра Мачка, урядова листа дістала кілька мандатів. Поза хорватськими округами вибори відбулися спокійно.

Перше засідання нового парляменту відбудеться 16. січня.

БЕНЕШ І КРОФТА СТАНУТЬ ПЕРЕД СУДОМ?

Як твердить празький кореспондент „Гамбургер Тагбляту", уряд хоче поставити перед суд Бенеша і Крофту, щоб доказати їхню відповідальність за похибки за минулих 20 літ. Бенеша покличуть вернутись до краю і станути перед судом.

ІТАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР КОРПОРАЦІЙ У ГІТЛЄРА.

Як подає Німецьке Інформаційне Бюро, Гітлер приняв учора міністра корпорацій Лянтінія. Як говорять у політичних колах, приняття мало виняткового приязний характер. Підчас одногодинної розмови Гітлера з Лянтініем підкреслено духове споріднення фашизму й націонал-соціялізму.

НОВИЙ ЧІЛІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ.

Як подають офіційно, у президентських виборах Серда дістав 222.720 голосів, Реска 218.000 Серда обійме владу 24. ц. м.

Наради пряшівських українців зі словаками.

Як подає „Словенскі Денік", 14. ц. м. відбудеться конференція, в якій возьмуть участь представники українців та словаків із східної частини Словеччини. Ця конференція буде займатися справами, які досі були причинною непорозумінь між обома народами. Ліквідацією тих непорозумінь мав зайнятися представник першого карпатоукраїнського уряду, сумної слави повновласний міністр Фенцик. „Словенскі Денік" сподіється, що тепер щезнуть давні непорозуміння та що нова конференція доведе до приязного й мирного поладнання справи.

Дивно, що цієї справи не ведуть безпосередньо оба заінтересовані уряди: словацький та карпатоукраїнський. Чейже тут іде про сім повітів, до яких оправдані претенсії має Карпатська Україна.

Не тримайте безужитково дома ДОЛЯРІВОК, ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОЗИЧОК ТА ІНШИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Городоцких 1. І. Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папері перед крадіжжю, знищенням та довідастеся про виграну згл. в реченці заінкасують Вам відсотки.

Румунська меншість у Карпатській Україні.

Румунська меншість у Карпатській Україні (12—13 тисяч душ) устами своїх відповідальних заступників заявила українській владі в Хусті, що румунський нарід, який живе в селах Село Солотвина, Нижня Апша, Середня Апша й Біла Церква, задоволений своїм положенням, бо користується повними громадськими й політичними правами. 20 років співжиття в одній державі скріпили дружбу. Румунські представники подали урядові меморіял, щоб їхні школи підпорядковано українському інпекторатові в Тячові та щоб заведено в них навчання української мови, замість чеської. Педагогічну інспекцію матиме в тих школах був. повірений управитель народньої школи в Нижн. Апші Павло Мойш.

ЯК ПРАЦЮЄ ВЕЛИКИЙ БЕРЕЗНИЙ.

Окружна Народня Рада у Вел. Березному пильно працює; в останньому часі мала кілька засідань при повній участи всіх членів управи. Між іншими справами рішено, щоб ОНР у Вел. Березнім звернулася до відповідних урядів з просьбою зорганізувати курси для вишколення залізничників, канцелярійних урядовців, крамарів тощо. Тому, що в К. У. сьогодні бракує залізничників, торговців та ін., цей недостаток можна буде усунути, влаштовуючи відповідні курси. ОНР постарається теж, щоб усі написи на крамницях та урядах були в чистій українській мові. До „Січи" вже вступило багато свідомих хлопців.

—o—

Припинили діяльність Читальні „Просвіти" в Рожабовичах.

Повітове староство в Перемишлі повідомило Виділ читальні „Просвіти" в Рожубовичах письмом з 3. XII. ц. р. до числа Пол. Б. 151/стов./I./38, що на підставі арт. 16. права про товариства (ДЗРП. ч. 94, поз. 808) припиняє діяльність згаданої читальні „Просвіти" — тому, що діяльність читальні своїм засягом і способом виступає проти обовязкового права устійненого для Т-в і це загрожує безпеці та публичному спокоєві і порядкові.

В мотивах свого рішення повітове староство подає, що 16. жовтня ц. р. голова читальні і її члени скликали до читальні сходини, підчас яких в присутности коло 100 осіб один з членів читальні виголосив протидержавну промову, критикуючи становище уряду в справі Карпатської України. В дальших мотивах староство подає, що члени Виділу дали ініціятиву до уладження демонстраційного походу з читальні селян на польську кольонію. В поході взяло участь поверх 250 осіб і демонстранти підносили оклики проти держави та польського уряду і проти місцевих кольоністів, при чому один з учасників демонстраційного походу Микола Куропась стріляв з військового кріса.

Справа в дійсности представляється інакше. Проти цього рішення виділ читальні вніс відклик до Воєвідства.

АНДРЕ ТЕРІЄ:

Новий світ — старі спомини.

Пробудившись вчора зранку, я побачив високі горбки покриті білим килимом. Вночі нападав сніг на гостро вирізані гори, що лямують озеро біля містечка Аннесі. Оця блискуча білість творить завсіди чудовий контраст із зеленими пасовисками, з барвою лісів, що їх осінь малює і з темною озерною синявою. Сусідство снігу дає тепліший та більш золотистий відтінок сонячним променям, що падуть на дерева і винниці, де чорніються спілі грозна. Водночас оцей перший відгомін зими робить край більш приятельським та інтимнішим. Ти почуваешся в ньому ще більш полоненим, схильним до роздумувань та спокою, схиляешся до лектури та довгих медитацій.

Попала мені в руки книга про Наполеона та його наклепників, яку саме написав для себе (про домо суа) син Єроніма Бонапарта.

*

Читаючи цю оборону як відповідь на твір Тена „Про Наполеона", думав я про долю наполеонівської легенди. Беручи на увагу добрі й злі прикмети Наполеона, ще й сьогодні йде жива полеміка між ученими, що дає багато тем для газетних статтей, до яких широке громадянство ставиться глибоко байдуже. Нарід дуже мало хвилюється, чи стати за Наполеона чи проти нього. Яка ріжниця між загальним зацікавленням давніх часів і сучасних! Коли я був іще дитиною, імя Наполеона шанували на провінції наче місцевого святого; в кожній хаті завішений на стіні барводрук чи лубочний образок пригадував наполеонівську епопею: в кожнім селі старі вояки — рештки великої армії — повторяли до нудоти під тон народніх оповідачів якийсь епізод з воєн першого цісарства і підтримували культ „малого капраля". Не було весільної гостини, бенкетів, щоб при тостах не піднявся якийсь селянин зі склянкою в руці й не почав пісню в честь „цісаря". Сьогодні жалюгідний кінець другого цісарства і війна з 1870. року зовсім опрокинула у селян наполеонівську легенду. Холодна й густа верства снігу впала на колишній ідол та зовсім похоронила його. Старі вояки, що розпалювали своїм захопленням та своїми оповіданнями наївні мізки чабанів та селян, теж відійшли спати під дерен і кожний відніс з собою в могилу кусок з тієї легенди. З останнім власником воєнної медалі з переможних походів божественний вогонь погас назавсіди.

*

Перед 1848 р. оці цікаві руїни величезної армії були ще дуже численні в наших східніх провінціях: суворі підстаршини з гальоном, які пізніше стали лісниками; старшини й капітани поранені в останніх боях, або спенсіоновані підчас Реставрації. Взагалі були це бадьорі, трохи воркітливі люди, коли давали про себе знати старі рани, але й пристрасні ловці. Переважно вони були мало освічені та надто розвиненої інтелігенції, були цікаві своїм сорокатим і простим способом, яким вони оповідали про свої воєнні подвиги. Їхне наївне обожання Наполеона мало в собі щось діймаюче, зворушливе.

Вони приходили один до одного і проводили пообідню пору в оповіданнях про свої походи, вихваляючи минулі часи і сумуючи над сучасною добою. На їх думку ми не мали вже правдивих генералів, бо малий капраль, себто Наполеон, зніс із собою в могилу тайну, як виграватн битви. Часто бував я на їхніх гутірках, на яких був і мій дідусь зі сторони матери, а я вертався звідти з головою, набитою чудернацькими оповіданнями про еспанську війну, про битву під Ляйпціґом тощо.

Я знав з них особливо одного, що залишив у моїй памяті невгасний спомин. Він називався гармаш Банне і був каліка: в битві під Ватерльо куля відірвала йому руку аж по лікоть. Він ненавидів міста і тому оселився в глибині ліса, де побудував собі хатину, довкола якої був невеличкий огород. Жив він тут,

З польської преси.

Справа польсько-мадярського кордону.

П. В. Вельгорський пише в „Куріері Віленськім“ (ч. 337 з 8-го грудня ц. р.) про вагу спільного польсько-мадярського кордону для Польщі, у статті п. н. „Наш карпатський фундамент“:

„Ми раділи перед кількома місяцями з того, що до нас прилучили Заользя. Національний сентимент і польські гордощі зазнали тоді задовілля. Ми пригорнули в обіймн батьківщини стокількадесять тисяч братів з прастарої пястівської дільниці. Наші радощі були виправдані.

„Але треба засувати собі справу, що те, про що йде сьогодні, має непомірно важливіше значіння від заокруглення границь Шлеська. Спільна польсько-мадярська границя переносить Річпосполиту дослівно в нове географічне положення; це непомірно поширює засяг можливостей на майбутнє в напрямі нашої могутности; знаменито підносить умовини державної безпеки.

„Отже йде тут про річ великої ваги, для якої варто посвятити велике зусилля, перебрести через чималий ризк, піти на неодну жертву.“

Автор каже, що загальне переконання про те, що Карпати — це найтривкіший фундамент географічної будови Польщі тільки тоді має підставу, коли під той фундамент ніхто не підкопався і не підклав вибухової міни.

„Саме таким підкопом може стати сьогодні Закарпатська Русь. До вчора ми мали там за сусіда совітофільську чехословацьку державу. Ворожі нам політичні течії бігли тоді південним узбіччям Карпат зі сходу на захід, від Москви до Праги. Ми відчували постійну загрозу від півдня і для нашої державности і для нашої цивілізації. Від двох місяців закарпатський коридор перемінюється у васала Третього Райху. Тепер лихі для нас течії біжать — навпаки — з заходу на схід. Вони намагаються перетворити Закарпатську Русь у П'ємонт української пропаганди. Боєвий германізм задумує саме з цього місця руками тубильців руйнувати південно-східні границі Річпосполитої та йти завойовувати Дніпро і Дон, Крим і Кавказ.“

Ота загроза боєвого германізму — на думку автора — примушує Польщу змагати до спільного польсько-мадярського кордону, тимбільше, що

„сцементовані територіяльно через Закарпатську Русь Польща й Мадярщина, два народи з випробуваною тисячлітньою державною культурою, не витягають рук по чуже. Єдина ціль того звязку і того союзу — то оборона незалежности і власної цілости, а посередньо і всіх інших держав від Балтику по Чорне Море й Адріятик.“

Свій висліз, що Польща й Мадярщина не витягають рук по чуже п. Вельгорський так мотивує:

„Верховинська людність, що заселює південні узбіччя Карпат Угорської Руси ступнем етнічного розвитку дуже нагадує своїх західніх сусідів — польських лемків. Для таких суспільних груп національні проблеми ще взагалі не дозріли в душі.“

Різні причини — каже автор — спинювали соціяльоґічний розвиток того люду і вплинули на те, що він „сьогодні більш подібний до племен східніх славян, якими правили великі київські князі перед вісімсот роками, ніж до народів Европи XX. століття.“

„Коли восени 1937-го року чехословацький уряд розписав на Закарпатській Руси анкету серед батьків дітвори, що ходить до вселюдних шкіл, то дістав такий висліз щодо мови навчання, якої бажає собі місцева людність: 75 відс. батьків висловилося за „руською“ мовою, що в їх устах значить „російська“; 10 відс. за „карпаторуською“, тобто за місцевим говором, а тільки 15 відс. за українською мовою.

„Отже велика більшість тамошньої людности не виявляє солідарности з українським рухом і не почувається до приналежности до тієї мови. Зате вона більш схиляється до російської і має мрячне відчуття старославянської спільноти, називаючи її назвою „руська“ й уважаючи, що російська мова була би їй найвірнішим сучасним висловом.“

Ось тут п. Вельгорський трохи наплутав. Як це зрозуміти? Каже п. Вельгорський, що в того народу ще взагалі не дозріли в душі національні проблеми і раптом той самий народ уважає, що російська мова була би найвірнішим сучасним висловом тієї старославянської спільноти, до якої той народ тяготить. Не знаємо чи п. Вельгорський читав наш часопис і чи дійдуть до нього ті слова, та на всякий випадок хочемо дати коротке пояснення: місцеве населення на Закарпатті називає руською мовою ту, якою говорить, а та місцева мова на всякий випадок не російська. Можна було переконатися про те саме з нагоди шкільного плебісциту, про який п. Вельгорський пише. Чеська влада під впливом москвофільської акції завела всюди, де були голоси за „руською“ мовою навчання, російські підручники. І щойно тоді почалися протести населення, яке не хотіло російських підручників, бо діти російської мови не розуміли. П. Вельгорський цього не знає або не хоче знати, тому з легким серцем пише:

„В таких умовинах форсування ідеї українського націоналізму не може мати нічого спільного з засадою самовизначення автохтонів тієї провінції... Треба при цьому з натиском підкреслити, що висувати до тих намірів ідею самовизначення карпаторуського люду в українському напрямі — це значить свідомо вигравати фальшиву карту.“

П. Вельгорський твердить, що як під національним оглядом закарпатське населення тяготить до російщини, так під політичним оглядом тяготить до Мадярщини. І це тяготіння вирішує для п. Вельгорського проблему спільного польсько-мадярського кордону.

„Політика“ проти Вт. Ґрабського та „Зажевя“.

В „Політиці“ (ч. 28. з 10-го грудня ц. р.) появилося кілька статтей, що торкаються нас, українців. Зреферуємо їх по черзі. Сьогодні передамо думку редакційної статті (підпис: „Зеспул“) п. н. „Шовінізм буває часом дефетизмом“, що є свого роду заявою в українській справі у відповіді на відомі вже нашим читачам становища „Зєдноченя Полякуф Зємі Червеньскей“ і „Зажевя“. Читаємо в ній:

Під невідповідною назвою „офензива польського громадянства“ преса принесла вістку про значне оживлення двох центрів, саме політичного назадництва і відсталости, що їх ґальванізують демагоги старо-ендецького типу, які нічим не вяжуться.

Один — це „Зєдноченє Полякуф Зємі Червеньскей“, що його заложив і веде проф. Станислав Ґрабський. Реферат, що його той учений виголосив на зїзді у Львові, мусить викликати здивування. Серед потоку небилиць „ІКЦ“ цитує таку спробу аргументації: „Поява Закарпатської України мусить розвіяти ілюзії якихнебудь користей, які для Польщі моглаб буцімто принести Наддніпрянська Україна“. Навіть поважний вік ш. прелєгента не звільняє його від того, щоб знати основну аксіому нашої політики, згідно з якою створення Незалежної Наддніпрянської України потрібне й необхідне для нас не для якогонебудь звязку чи союзу з Польщею, але просто для розбиття занадто великого російського кольоса. Що має до того „Закарпатська Русь“. Симпліфікація, на якій

наче медвідь, взимі і влітку, садив городовину, наставляв сіті на птахів і сам обслуговував своє господарство і кухню. Час до часу приймав він відвідини деяких своїх товаришів по зброї і мій дідусь у вакаціях брав мене іноді з собою.

Бачу ще ясно невеличку хатину з червоняного каміння, криту черепицями, з невисокими сходами, біля яких цвіли троянди, довкола хатини грядки з огородиною та картопляний загін, далі розлогий травник та кущі тягнулися ген далеко-далеко. Недалеко від хатини стояв старий бук з розлогими гиляками, в тіні якого гармаш Банне, сидячи на камені, плів сіті для ловлі птахів. Пригадую собі, я був здивований зручністю, з якою оцей каліка уживав свого кікотя. Виглядало це наче в казках, а оця зручність та дивні способи життя цього старого вояка вщеплював мені з якимсь забобонним страхом пошану до нього.

*

Я вважав його, так сказатиб, чародієм, особливо від тієї пори, коли я побачив його, як варив якусь юшку з круків, що здавалась мені бути якимсь чародійницьким кормом, якого я був би не доторкнувся і якби був мені наказав і сам малий капраль. Гармаш знав всі роли рецепт і різні тайни, які пахнули мені чарами. Він приваблював птахів не інакше, як підсвистуючи якусь мельодію, освоїв собі роспуху, що прибігала на кожний його поклик. Він твердив, що ця жаба — це не тільки мила й невинна тваринка, але й дуже хосенна в огороді.

До своєї кухні приносив багато дикого зілля, деяке з нього вихвалював, що воно добре до їжі. Він приготовляв собі салату з бодяків та молодих билинок кропиви, посмаковував собі, а я тимчасом здивовано вирячував на нього очі.

Зовсім прості меблі в хаті були саме такі особливі, як і його спосіб життя. Білі стіни були прикрашені випханими совами з розпятими крилами. Чудернацькі нічні мотилі та ще більше дивоглядні жуки стояли приппилені до коркових підставок на печі. А ще більш подиву гідним здавався мені стовп великих жовто-зелених мідяків по одному су на оксамитній підставці під портретом Наполеона І. — Хоча гармаш Банне нагнав на мене великий страх, так що я був би не відважився спитатись його про щось, всеж одного разу моя цікавість перемогла страх і я спитав його, показуючи на оту реліквію:

— А це що таке, добродію?

— Це, хлопчику, — відповів, підіймаючи обережно скляну покришку, під якою находились оті дивні гроші — це скарб дорожчий за всі бразилійські самоцвіти!... Подивись добре на оці великі су, бо до смерти не побачиш вже нічого подібного. Вони були в кишені самого цісаря! Напередодні битви під Флері Наполєон проходив біля моєї батерії і я чув, що він скаржиться своєму ґенералові, що має багато мідяків у своїй калитці.

— Хто хоче освободити мене від цих мідяків? — спитався, дивлячись на нашу батерію.

— Я, сір! — крикнув я відважно, прискочив я і подав йому гріш, що його я беріг, як ока в голові.

Поглянув на мене, усміхнувся і кинувши мені жменю дрібних грошей, додав:

— Візьми відважний юначе, та сховай собі свій гріш до кишені, і залиши собі оці гроші на забаву...

...І я залишив їх собі, — поважно додав гармаш Банне, кладучи знову гроші на підставку, — і вони підуть зі мною у могилу!...

*

Слухайте далі! Бідолашний старий гармаш! Його поховали коло 1850 року.

Він відійшов — щастя для нього — ще перед поразкою другого цісарства в 1870 р.

Коли по пруській інвазії я вернувся знову до рідного краю, я відвідав хатину старого Банне. Вона була зруйнована. Ліси були вирубані, а на стінах зруйнованої хатини німецькі вояки вирізьбили свої імена з числом полку та сотні...

Переклав з французького

Федір Беркут.

приловлюємо проф. Грабського, зрештою визначного економіста, мабуть переходить межі того, що можна вимагати від терпеливости слухачів і читачів!

Другий центр, що ліцитується з п. Грабським, то „Зажевє". Треба признати, від часу, коли його члени заняли визначні становища, заслужило собі на назву. Є „зажевєм" ненависти і ставання поперек якомунебудь поступові в польсько-українських взаєминах. „Ніяких пактів, ніяких умов". Оце гасло, яке накинув „Зажевю" п. Войцеховський, той сам, якого минулорічні атаки на митр. Шептицького причинилися до створення сильної опозиційної течії проти льояльної постави до Польщі серед українців і який тимсамим здобув собі сумну честь, що погіршив можливости порозуміння з ними.

„Факт протесту проти автономії для українців не новий у нас. Відмова навіть від дискусії на тему порозуміння з меншиною, це вже гірше, але остаточно нічого іншого не можна нікому сподіватися по непереможній відразі до думання і замилуванню до тромтадратської демагогії наших староендецьких менерів. Що в найновіших виступах є нового і що проявилося навіть у декларації послів Східної Малопольщі, яку склав през. Островський і яка, на нашу думку, переходить допускальну міру, що піддавання думки, буцімто якенебудь порозуміння чи концесії, що заспокоювалиб українців, — це нарушення наших кордонів. Тенор цього роду маніфестів викликає тільки зовсім непотрібне враження нібито хтось загрожує цілости держави. Мусимо з цілою безоглядністю продіравити той надутий і дефетистичний бальон фрази. Порозуміння зі славянськими меншинами не тільки в ніякій мірі не загрожує цілости наших кордонів, але навіть навпаки, постійна відмова навіть від дискусії, постійний крик „ніяких пактів" примушує українців просто немилуче шукати допомоги звідки інде і причиняється до несвідомого скріплювання чужих впливів на терені, де тільки ми повинні мати ініціятиву".

Редакція „Політики" звертається до авторів згаданих резолюцій з закликом: „Спокій, панове". Редакція „Політики" стоїть на становищі, що всі землі Річипосполитої творять інтегральну цілість, що всі границі Польщі однаково ненарушні. Тому треба позбутися панікерства, перестати шукати за „ворогом", бо ніхто не думає про зменшування границь Польщі.

„Замість виголошувати маніфести, які роблять враження буцімто хтось насмілився дискутувати наші дільниці, краще поміркувати над тим, як їх поширити. Оце остання порада, яку можете ви — вчора великі, вчора герої, сьогодні залякані, нездібні до ширших горизонтів, від нас прияти".

Вкінці становище „Політики" до української справи:

„Отже для нас ясне, що ніякої проблеми відірвання якоїнебудь дільниці від Польщі нема і тільки велике відпекування від того може за границею насунути думку, що так не є. Зате безсумніву є деякий стан хвилинного незадоволення одної групи мешканців. Ми переконані, що той стан не скріплює тільки послаблює державу".

Редакція „Політики" переконана, що той стан треба усунути або злагіднити і що молода польська ґенерація це виконає.

*

У тому самому числі маємо ще статтю **Ф. Червіського** про польські помилки у звязку з Закарпаттям та статтю **Ст. Лося п. н. „Закарпаття".** Обидві з технічних причин зреферуємо завтра.

„ЛЬОТОС", Львів, Сикстуська 21.

Маршал Чанкайшек тратить владу над північно-західнім Китаєм.

КОМУНІСТИЧНІ ВПЛИВИ.

Як подає „Нічі-нічі", ґенерали з північно-західного Китаю дуже невдоволені політикою Чанкайшека; вони закидують, що він занедбав підготову оборони тих околиць. На нараді у Єчі видвигнули ці ґенерали ось які постуляти:

1) получити 3 північно-західні провінції в одну адміністративну одиницю для протияпонської оборони;

2) поправити комунікацію в цих провінціях та затіснити взаємини між ними і СССР;

3) збільшити збройну силу цих провінцій до 1,000.000 вояків.

Чанкайшек обіцяв небавом виїхати до півн.-західних провінцій, щоб обговорити ці справи з ґенералами.

„Нічі-нічі" підкреслює, що колиб Чанкайшек приняв ці домагання, він віддав би цілий північно-західний Китай під повну владу комуністів.

ГОСПОДАРСЬКА РУЇНА КИТАЮ.

Китайський уряд не матиме за що купити зброї.

У фінансових колах Шангаю звертають увагу на катастрофальний стан китайського державного скарбу. Китай не має тепер зовсім военного промислу, блокада утруднює закордонну торговлю, валюта заломилася, впливи з мит малі. Теперішні припаси срібла китайського уряду оцінюють на 350,000.000 долярів. Припускають, що по кількох місяцях Китай без підмоги зі закордону не матиме за що купити зброї.

НОВА СПОЛУКА МІЖ СССР І КИТАЄМ.

Як подає Домеї, Китай дістає зброю та муніцію зі СССР через Східний Туркестан у Зовнішню Монголію. Недавно побудовано новий шлях з Верхнеудинська через Улан Батор до Сучав. Крім того будують залізницю, яка получить Улан Батор з великою сибірською магістралею.

КИТАЙСЬКІ ПАРТИЗАНИ ПІДДАЮТЬСЯ ЯПОНЦЯМ.

Японські операції проти партизанів у провінції Гопей розвиваються успішно. Партизани втратили 1300 убитих та чимало зброї і муніції. У провінціях Шансі й Гунан піддається японцям чимало партизантських вождів.

—o—

Дві сензації в соймі.

Під таким наголовком помістив у виленському „Слові" з 10. грудня ц. р. п. (Л) інформацію з Варшави. Одна „сензація" — це відома нашим читачам справа деклярації полк. Венди, яку він склав на засіданні сойму у пятницю 9. ц. м. Другу передруковуємо у перекладі в цілости:

„Після заяви полк. Венди найбільше зацікавлення сойму викликали українські внески й інтерпеляції, зложені до маршалківської булави. На нашу думку, українські внески абсолютно незгідні з обовязуючою конституцією. Треба припускати, що маршал сойму їх не прийме.

Дуже широко коментовано факт, що один з українських внесків, який є реалізацією заповіді, зложеної недавно головою УНДО з парляментарної трибуни, підписав український посол з Волині Степан Скрипник. Для складення законодатного внеску потрібно, як відомо, згідно з регуляміном 15 підписів. УНДО має тільки 14 голосів, отже той один голос посла з Волині уможливив зложення внеску до маршалківської булави.

У звязку з виступом посла Скрипника, члена Волинського Українського Обєднання (В. У. О.), скликано, як довідуюся, вчора в пополудневих годинах засідання тієї організації. В соймі репрезентує її пятьох послів, у сенаті один сенатор. На тому засіданні дискутовано консеквенції, які повинно В. У. О. витягнути у відношенні до посла Скрипника. Посол Скрипник є братанком отамана Петлюри і в 1920 р. був при ньому старшиною до спеціяльних доручень. У двох останніх соймових каденціях мав він посольський мандат. Належав разом з послом Певним цілі роки до найближчих політичних співробітників воєводи Юзефського і був головним репрезентантом В. У. О. Виступ посла Скрипника є ніяком у труну воєводи Юзефського.

Заскочення урядово-озонових кол виступом посла Скрипника є досить несподіване, хоча вже в попередньому соймі було таємницею Полішинеля, що посли В. У. О. тісно співпрацюють з УНДО-м на парляментарному терені. Посол Скрипник — це саме одинокий посол давньої української репрезентації Волині, який пройшов до нового сойму".

РАЇЛЯНИ чоловічі від зол. 50.— ПЛАЩІ жіночі від зол. 60.—
ШАПІРА поручає ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

Москва тривожиться.

„Матен" з 9. грудня повідомляє з Москви: „Присутність німецьких старшин як дорадників у Хусті, столиці Карпатської України, викликала велику реакцію в Москві. Вістка про висилку німецьких старшин, якої не заперечив досі Берлін, означає, на думку Москви, вплучення України в німецький „Дранґ нах Остен". Російський уряд уважно слідкує за політичними випадками в Карпатській Україні і передбачує можливости вислати до Хусту свого консуля."

Те саме число „Матену" приносить дві статті про українські справи та з приводу виявлення військової української змови в Киеві на першій сторінці етнографічну мапу України.

І СОВІТСЬКИЙ КОНСУЛЬ У ХУСТІ?

Зацікавлення ріжних держав справами Карпатської України, якої доля ще недавно висіла на волоску, проявляється таким чином, що ті держави акредитують там своїх консулів. Як **подають вістки з Москви, совітський уряд робить заходи, щоб до Хусту вислати свого консуля.** Булоб це лиш дальше скріплення міжнароднього значіння Карпатської України.

„Польський нарід не допустить навіть до дискусії".

В минулу неділю відбувся у Львові зїзд голов кружків „Звйонзку Офіцеруф Резерви Зем Полудньово - Всходніх", який приняв таку резолюцію:

„Щодо внеску, який українська партія заповіла в соймі в справі автономії Червенської Землі, зїзд голов кружків „Звйонзку Офіцеруф Резерви Зем Полудньово - Всходніх", що відбувся у Львові 11-го грудня 1938 стверджує з цілою рішучістю, що справа відношення відвічно польських південно - східних земель до польського матірного пня раз на завжди пересуджена для польського народу, який не допустить до якоїнебудь дискусії у цій справі".

Сторінка без політики.

Відсотки за льотерійну вигру.

Цей випадок, що ми його тут подамо настільки неімовірний, що дехто міг би закинути, що він є лиш витвором буйної фантазії.

Проте ця подія правдива та її подали найповажніші французькі часописи:

Півтора місяця тому директор французького „Кредіфонсіє" дістав лист такого змісту:

„Високоповажаний пане директоре! Вибачте, що турбую вас у справі, яка може виявитися для нас обох корисна. Я не належу до тих наївних людей, які вірять у щастя. Я розумію, що виграні державної льотерії не підчиняються примхам долі, лиш волі виїмкових осіб... Коротко моя пропозиція така: я маю льос таке то й таке число. Якщо ви уладите мені більшу виграну, зобовязуюся виплатити вам 30% з одержаної виграної. Приймітъ вислови мого щирого поважання і т. д. — Підпис."

Директор банку зробив на листі замітку, щось у тім роді, наче „дивогляд" і вкінці забув про неї. Хібаж мало божевільних людей на світі?

Минулого тижня до вітальні директора зголосився якийсь незнайомий, заживний добродій, домагаючися в директора авдієнції.

— В якій справі?

— В особистій, у строго особистій. Я мушу конче бачитися з директором віч-на-віч.

— Ваше прізвище?

— Називаюся Х... Такого то й такого дня я писав до директора. Він безсумніву зберіг листа.

Почали шукати і справді знайшли листа. Директор банку був зайнятий і відмовився прийняти „навіженого" та доручив секретареві:

— Спитайте, що йому треба.

Незнайомий довго мнявся так і видно було по ньому збентеження.

— Мені таки треба булоб побачитися з директором особисто.

— Можете свою просьбу мені передати. Я наскрізь його довірений.

— Довірений?... Ну, добре, хай буде й так... Бачите, пан директор виявився незвичайно совісний, він сповнив мою просьбу. Я виграв мілїон франків. Будь ласка ось тут 300.000 франків, як було умовлено.

І справді незнайомий витягнув пакет, в якому було триста банкнотів по 1000 франків. Його счудованню не було меж, коли секретар заявив, що директор відмовляється прийняти „комісійне" за вигру.

Коли зроблено перший килим.

(Перська казка).

Старий шах був дуже хорий, зовсім ослаб і не виходив нікуди зі своєї палати. Він нудьгував і ні жінки, ні приятелі не могли його розважити.

Тоді син промовив до нього:

— Батьку, що велиш зробити, щоб осолодити останні дні твого життя?

— Ех, сину мій — відповів шах — я старий і не можу вже вийти з моєї палати, а мої очі ще хотіліб побачити яскраві кольори веселки, смарагдові барви трави та лісу та золоті відблиски моря... Почування мені остались, та очі вже томляться.

Син шаха пішов до найзнатніших купців і майстрів столиці, передав їм слова шаха та сказав:

— Потіште мого батька в його останні дні.

Тоді із найкращої шерсти, забарвленої найпестрішими фарбами, створили різнокольоровий килим, який міг суперничати з морем, небом і травою.

Шах довго дивився на килим і якінці сказав:

„Мої друзі, я можу тепер вмирати!

Злодій перевернув свічку — мертва збудилася.

Якась жінка із фінляндської місцевости Тамерфорс впала підчас проходу до озера. Хоч люди, що оподалік знаходилися, витягнули її негайно на беріг, вона не давала ніяких познак життя і всі спроби привернути її до життя не давали найменшого успіху. Лікар, якого негайно покликали, ствердив уже лиш смерть від затоплення. Тіло перенесли до мешкання небіжки та поклали його в домовині в одній із кімнат.

Тому, що небіжці дали кілька клейнотів, один зі слуг закрався вночі до кімнати і забираючи клейноти перевернув свічку, яка впала на небіжку. У тому самому менті настало щось несподіваного: небіжка воскресла. Слуга так перестрашився, що попав у нервовий атак і його мусіли відвезти до лічниці.

Завдяки тому, що свічка перевернулася, жінка, що її навіть лікар вважав за небіжку ожила, бо була лиш у летаргу.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Сам запевнює про своє божевілля.

Бернарді Сігоєра підозрівали, що він убив американського еміґранта Івана Ришневського в Парижі. Сігоєра поліція арештувала та віддала до дому божевільних, щоб там провірили його почитальність. Арештант відти втік.

Кілька місяців шукала його поліція та не могла його ніде знайти, хоч знала, що Сігоєр перебував якийсь час у Парижі та відтак у Бельгії.

Недавно паризька поліція дістала від Сігоєра лист, в якім він пише, що йому вже остогидло скриватися і що він дуже радо сам зголоситься до влади, якщо дістане від поліції запевнення, що його знову примістять не у вязниці, лиш у лічниці для умово хорих. При тому Сігоєр намагався поліцію переконати, що він справді божевільний і не може відповідати за свої вчинки.

Тому, що зміст листа найкраще виказував, що його писав чоловік із здоровим глуздом, поліція не хоче давати ніяких обіцянок, що виконає його прохання. Тому теж вона далі за ним шукає.

Батько схоплює дочку.

18-літня студентка Гльорія Роф повідомила поліцію у місцевості Тенек у стейті Ню Йорку, що її схопив якийсь старший мужчина та держав її увязнену кілька годин у своїм мешканні, хоч не зробив їй при тому найменшої кривди. Адреси того мужчини згадана студентка не могла подати, бо той, що її схопив завязав їй спершу очі і в такий сам спосіб випровадив із мешкання, вивіз автом за місто й там покинув.

Поліція думала, що має до діла з якоюсь поважною аферою і тому арештувала 45 осіб та повела енергійне слідство. Між арештованими пізнала Гльорія того, що її схопив. Дальше слідство виявило, що арештований називається Фред Роф і що він є батьком Гльорії. Він схопив її тому, що хотів побачити дочку, а що перед 15 роками він розійшовся з її матерю, то колишня жінка та її рідня не хотіли на те згодитися. Тому він схопив дочку, щоб хоч кілька годин перебувати в товаристві своєї дочки.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Шабасовий спір у Льондоні.

Англійські жиди намагаються від довшого часу продомити заборону торгувати в неділю. Недавно осягнули вони деякі успіхи в ліберальнім Льондоні на тій підставі, що релігія забороняє їм відчиняти крамниці в суботу. Одначе виявилося, що релігійні приписи не є такою важною перешкодою, коли жидівські крамниці працюють підчас шабасу в пятницю по заході сонця, а зачинені вони лиш у суботу. Тому міська самоуправа рішила,що тільки такі жиди, що справді дуже релігійні та замикають свої крамниці вже в пятницю вечором по заході сонця, можуть відчиняти свої крамниці в неділю до 2. години. Мотиви того рішення були такі, що хто зуміє пересунути початок свята із пятниці на суботу, не повинен мати більших труднощів із пересуненням свята на ще один день та починати шабас від неділі.

Павук грізніший від льва.

„Чорна вдова" — це найбільш грізний павук з усіх, що їх досі люди знають. Уколення „чорної вдови" вбиває до трьох годин навіть найсильнішого мужчину. Отже нема теж чому дивуватися, що доглядачі льондонського зоольоґічного городу, які доглядають цю жахливу комаху-хижака, тремтять за кожним разом, коли підходять до шкляного басейну, в якім живе „чорна вдова".

Один із доглядачів заявив, що він воліє доглядати 10 розлючених тигрів, ніж одного такого павука.

Досі вченим ще не вдалося винайти лік на токсини, що містяться в жалі, чи тілі отруйного павука.

ВИКОПАЛИ ОЛІМПІЙСЬКІ КРІСЛА.

Німецькі вчені, які ведуть розкопи у старовинним Олімпі, відкрили багато цікавих річей, між ін. відкопали підстави крісел, на яких засідали колись судді підчас Олімпійських Ігрищ. Крісла виконані із прегарно обробленого мармуру. Вчені знайшли теж кілька грецьких і римських статуй та багато уривків із написів та орнаментів.

ОЧІ ЗАСУДЖЕНОЇ НА СМЕРТЬ.

Мексиканку Бренвілле Анну Ган засудив суд присяглих у Сінцінаті (Огайо) 6. м. м. на смерть за те, що вона отруїла 67-літнього парубка Ришарда Вагнера, який залишив завіщання в її користь. Вже після арештування виявилося, що Анна Ган втроїла за 10 літ крім Вагнера 11 старців.

Виконання смертної кари визначили на середу м. тижня. День перед смертю прийшов з Анною Ган попрощатися її 15-літній син Оскар Ган. За його посередництвом Анна Ган передала губернаторові стейту таке прохання:

— Я віддаю свої очі науці — писала Анна Ган, — Я хотіла би, щоб очі вирізано мені ще за життя; вони могліб повернути зір двом сліпим, священникові й монахині, яким я завжди довіряла та які вірять, що я невинна у виконанні тих злочинів, в яких мене обвинуачують. Якщо люди все таки хочуть мене вбити, то хай моя смерть вийде бодай у користь іншим людям.

ГАРНИЙ ЗВИЧАЙ.

Бретонія має багато гарних звичаїв, одначе найгарніший із них ось-який:

Коли в якомусь бретонському селі помре мати немовлятка, всі мешканки села стають наче матерями тієї дитини. Священник, звичайно місцевий парох, визначує одну зпоміж жінок, якої завданням є лиш кормити дитину. Інші жінки помагають їй у праці та помагають матеріяльно.

Серед бретонських жінок прийнялася віра, що того роду поведінка приведує їм Боже благословення. Тому дуже рідко трапляється така подія, щоб котрась із жінок відмовлялася від таких прибраних материнських обовязків.

ВЕСЕЛЕ.

У „ГМІНІ".

— Як вашому чоловікові на прізвище?

— Петро Когут, авжже, Петро Когут.

— Брешеш, бабо!

— Оттакої, та чогож я мала би брехати, коли вже двацять літ живу з ним.

— Якби він був когут, то ти принеслаб мені бодай з пару курят.

В Румунії увязнили 15.000 осіб.

Букарештенський кореспондент „Парі Мі-ді" повідомляє, що число арештованих після черновецького атентату збільшується з дня на день. Кажуть, що досі увязнено 12.000—15.000 осіб.

В четвер поліція перевела вперше ревізії в середніх школах та в університеті у Чернівцях. Арештовано 120 студентів, у яких найшли зброю. Увязнено теж значне число професорів, адвокатів та інших поважних громадян Черновець. Усі ті особи є нібито членами розвязаної „Залізної Гвардії".

Вже цього тижня зачнеться, як кажуть, перед спеціяльно дібраним черновецьким трибуналом величезний політичний процес проти терористів. Рахують як зовсім певну річ кілька смертних присудів.

У цілій Румунії положення незвичайно напружене. Сподіються у найближчому часі зміни уряду або бодай частинної реконструкції теперішнього кабінету.

РАДІО відбірники найновіші моделі на рік 1939
CAPELLO ELEKTRIT HORNYPHON
РАДІО ЦЕНТРАЛЯ ЛЬВІВ, ШАЙНОХИ 2. Йосиф Тіссер
2879 1-13

Винятковий стан у Ковні.

У Ковні та в околиці введено від 10. ц. м. на 6 місяців винятковий стан, а огляду — як це стверджує урядовий комунікат — на шкідливу активність протидержавних чинників. Згідно зі законом про винятковий стан, міністр внутр. справ може висилати особи, які нарушують публичний спокій, до концентраційних таборів, віддавати їх під поліційний нагляд. Міністр може видавати розпорядки, за невиконання яких загрожує кара до 5.000 літів або до трьох місяців вязниці.

Ударам крови до мозку, легенів і серця можна дуже часто і скоро запобігти завдяки склянці природної гіркої води **Францішка Йосифа**. Спитайте Ваш. лікаря.

МІНІСТР ЧІЯНО ВИЇДЕ ЦЬОГО МІСЯЦЯ НА ЛОВИ НА МАДЯРЩИНУ.

Мадярська телеґрафічна аґенція повідомляє, що мін. Чіяно приїде ще у грудні на лови на Мадярщину, на запросини регента Гортія. Ще не відомо, чи він приїде зі своєю жінкою.

РЕДАКТОР ЕРККО СТАНЕ ФІНЛЯНДСЬКИМ МІНІСТРОМ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Як подають урядово з Гельзінґфорсу, міністром закорд. справ на місце Гольстія стане редактор щоденника „Гельсінґін Сеномат", Еркко. Тепер він перебуває у Стокгольмі.

Просимо памятати про 1·50 зол. належність за післаний Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати бляшкетом ПКО ч. 504.060 (Діло) з дописком „Кр. 39".

По широкому світі.

Ватикан — як говорять у деяких льондонських колах — мабуть зірве дипльоматичні взаємини з Німеччиною.

У Мадярщині сподіються дальших протижидівських репресій; 20.000 жидів приняло християнську віру.

Португальський щоденник пропонує португальсько-бельґійсько-голяндський союз для спільної оборони кольоній.

В Італії заборонено протифранцуські демонстрації. Мусоліні видвигне небавом італійські постуляти супроти Франції в окремій промові.

Премієр Карпатської України складає нині присягу.

СПРАВА ІМЕНУВАННЯ ТРЕТЬОГО МІНІСТРА.

Нині, в понеділок, прем. о. д-р А. Волошин складає присягу на руки президента федеративної республики д-ра Гахи.

На внесок премієра о. д-ра Волошина заіменують третього члена уряду Карпатської України.

ЗАЦІКАВЛЕННЯ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ УКРАЇНСЬКИМИ СПРАВАМИ.

Після виїзду мін. Рібентропа французька преса переповнена вістками і статтями про українські справи. Появилось на цю тему чимало передових статтей. Чимало згадок присвятило українським авдиціям також і французьке радіо.

Москва пропонує Совітській Україні автономію.

Чеські часописи довідуються з Риги, що з огляду на теперішнє міжнародне положення Москва рішила змінити свою політику супроти УССР та дати їй широку автономію.

Ця вістка характеризує справжнє політично-правне положення УССР: автономією хотять ущасливити „державу", яка номінально є рівновартним членом федерації та навіть має т. зв. потенціяльну суверенність, себто право виступити зі СССР.

Хроніка Совітської України.

СВЯТКУВАННЯ 100-ТИХ РОКОВИН НАРОДИН І. НЕЧУЯ ЛЕВИЦЬКОГО.

Українська совітська преса присвячує чимало місця творам І. Нечуя Левицького, який „реалістично, правдиво і добре змалював життя селянське і тих верстов соціяльних, що близько до селянства підходили". 24. листопада драматичний сектор українського радіокомітету зорганізував велику літературну передачу з творів письменника.

160 РОКОВИНИ НАРОДИН Г. КВІТКИ-ОСНОВЯНЕНКА.

Українська совітська преса відмічає цей ювилей статтями, присвяченими письменникові.

ТВОРИ ГАЙНОГО УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.

Державне літературне видавництво ладить нове видання вибраних творів Гайного українською мовою під редакцією Леоніда Первомайського. Зі старих перекладів увійдуть праці Лесі Українки, Франка, Коцюбинського та інших. Над новими перекладами працюють поети: Тичина, Рильський, Сосюра, Голованівський та інші.

НОВІ КНИЖКИ.

Державне літературне видавництво видало такі нові книжки: „Чуття єдиної родини" — поезії Тичини, серед них: „Пісня про Котовського", „Еспанія", „Фелікс Дзержинський", „Як ми писали листа Коцюбинському", „Поєдинок Котовського з білополяком", „За Сталіна подам свій голос", „Горкий" та багато інших. Іван Котляревський. Вергілієва Енеїда. Текст подано за виданням року 1842. — Андрій Малишко. З книги життя. Оригінальні й перекладні поезії. — Ілля Стебун. І. П. Котляревський. Життя й творчість письменника. — О. Десняк. „Удай-ріка". Роман з сучасного колгоспного життя в Україні. — Один том творів Олександра Корнійчука. До нього входять основні драматичні твори письменника.

НОВИЙ ЖУРНАЛ.

Вийшла перша книжка журналу „Літературна критика" — орган спілки совітських письменників України. Зміст: „Шевченко — борець проти польської шляхти" Ястребова. „До 100-річчя з дня смерти Котляревського". „Про творчий шлях Корнійчука" Костюка. „Павло Тичина" Смульсона.

„НІКОМУ НЕПОТРІБНИЙ ЖУРНАЛ".

Так зве совітська українська критика журнал „Театр" — орган управління у справах мистецтва при раднаркомі УССР. „Сухі, академічні, нікому непотрібні статті, матеріяли, присипані архівним пилом — таке обличчя і душа журналу".

АРХЕОЛЬОҐІЧНА МАПА УКРАЇНИ.

Інститут археольоґії Академії Наук УССР ладить до друку археольоґічну мапу України. Повне видання цієї мапи буде складатися з 5 томів.

АРХЕОЛЬОҐІЧНА ЗНАХІДКА.

Підчас земляних робіт коло Мирополя, житомирської области, знайдено й приставлено до інституту археольоґії Академії Наук цікаві знахідки старовини, великокняжих часів: золоті сережки, частини ажурних сріблястих підвісок від сережок, срібні гривни.

ВИСТАВА ТВОРІВ МАЛЯРА ГЛУЩЕНКА.

В Києві відкрито виставу творів — коло 100 робіт — маляра Глущенка. Глущенко багато працює над Шевченківською тематикою. Він намалював портрет Шевченка, картину „Шевченко серед кріпаків", багато краєвидів Канева.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛЯН РЕКОНСТРУКЦІЇ ОДЕСИ.

В майбутньому році минає 150 років від заснови Одеси, що повстала на місці, де 5 років до того часу була ще турецька фортеця Хаджібей. Одесу будували видатні архітекти того часу Боффо, Тарічеллі, Фельнер. Геометричні лінії вулиць, шахматне плянування кварталів залишилося до цього часу. За роки радянської влади, як зазначує тамошня періодична преса, місто збагатилося на нові гарні будівлі, великі парки, сади. Група архітектів, інжинірів з участю видатних наукових працівників міста розробила генеральний плян реконструкції Одеси, що мав збільшитися вдвоє. Місто розбивають на декілька спеціяльних полос, значно збільшують зелену полосу, утворюють нові бульвари, парки. Реконструють морське узберіжжя.

ЕКОНОМІЧНА МАПА УССР.

Народній комісаріят освіти затвердив видання економічної мапи Совітської України. На мапі зазначено родовища основних корисних копалин, нові промислові райони, машинотракторні стації тощо. **Л.**

З нових видань.

Василь Пачовський: „СРІБНА ЗЕМЛЯ". 1.000-ліття Карпатської України. Видавництво „Дружина", Львів 1938. Ціна 1 зол.

Зацікавлення Карпатською Україною змогло у нас в останніх часах доволі сильно. Тому добре зробила видавн. кооператива „Дружина", що видала дуже тепер актуальну книжку про Закарпаття п. з. „Срібна Земля" — тисячоліття Карпатської України. Ніде правди діти — у нас замало цікавились історією Закарпаття, а загал просто не мав поняття про те, звідки взялися за Карпатами українці та яка була їх доля. Правда, в останніх часах маємо доволі багато статтей про події на Карпатській Україні, але вони описують радше сучасне положення і стан закарпатської вітки нашого народу. Щойно д-р Василь Пачовський подає нам в обговорюваній книжці нарис історії Закарпаття від найдавніших часів аж до останніх подій. Автор, відомий поет з „Молодої Музи", після нашої програної опинився на еміґрації в Чехах, звідки перейшов потім на Закарпаття, як професор історії в українській гімназії у Берегові. Там узявся з запалом до розшуків історичного матеріялу й до дослідів над народніми переказами, де збереглася добре память про прадавні історично-політичні події народу. Вислідом його праці була книжка „Історія Підкарпатської Руси", видана в Ужгороді 1921 р. В праці п. з. „Срібна Земля" використав автор уже й найновіші досліди. Книжку розпочинає вірш „Сріберний дзвін", фрагмент поеми, яку автор написав у звязку з видобуттям у Богоревиці із землі дзвону з часів кн. Ярослава, а потім іде опис території та населення Закарпаття як представлення терену, що на ньому відбувались історичні події. Дальше розповідає

автор про перші вістки, що відносяться до володарів і населення Закарпаття, про автохтонне славянське населення Подунайщини перед приходом мадярів, потім про прихід мадярів до подунайського басейну, як граничної сторожі Київської Держави кн. Олега, про верховладу славян на Угорщині й культурні впливи руської держави на династію Арпадовичів та окремо про часи приналежности Закарпаття до Галицько-Волинської Держави. Дальше представляє змагання руської та латинської культури за впливи на Угорщину; значіння кн. Федора Коріятовича: пізніший занепад і неволю закарпатців; далі повстання, перше відродження, „весну народів" і реакцію на Угорщині, часи світової війни і вкінці найновіші змагання закарпатських українців добитися власної державности.

Як бачимо, зміст дуже цікавий, а долучена мапа дозволяє ще краще зорієнтуватися в ситуації. Книжка надається до масового поширення.

Посвячення Жіночої Ремісничої Бурси у Львові.

Вчора відбулось у Львові торжественне посвячення нової домівки Жіночої Ремісничої Бурси при вул. Кохановського 59. Ця бурса, утримувана Філією Українського Краєвого Товариства охорони дітей та опіки над молоддю, існує вже близько 10 літ. Створив її гурток пань, які уважали за необхідне заопікуватися жіночою ремісничою молоддю, що напливає звідусіль до Львова. При допомозі пані М. Говиковичевої, яка виїздила в тій цілі до Америки, призбирано деякий фонд серед української еміграції і закуплено власний дімок при вул. Кошаровій. Приміщено в ньому спершу — всього 10 дівчат. Але число дівчат постійно збільшувалося, так, що в останніх часах треба було піднаймати кімнати в сусідніх домах. Таким чином бурса могла примістити більше дівчат.

З цим шк. роком бурса примістилася в домі, що за якийсь час повинен стати її власністю. А саме громадянин п. Евстахій Войтів піднаймив бурсі свій двоповерховий будинок при вул. Кохановського ч. 59, у якому до того часу містилася частина ветеринарії. П. Войтів зремонтував будинок для бурси і бурсачки дістали чудове приміщення: в гарних, чистеньких, ясних кімнатах мають усі потрібні вигоди: гарячу й холодну воду, купелі-лазнички, туші, мають для свого вжитку і широке подвірря. П. Войтів запропонував Управі Жіночої Ремісничої Бурси, щоб вона купила той будинок на власність. Хоч Т-во не має потрібної суми, то все-ж рішилося дім купити, користаючи з того, що п. Войтів пішов йому дуже назустріч та погоджується на частинні сплати. Завдяки цьому великодушному становищу п. Войтова, Жіноча Ремісниче Бурса — віримо — матиме змогу за якийсь час, при допомозі всього громадянства, назвати дім при вул. Кохановського 59 своєю власністю.

Посвячення нової домівки доконав у великій салі бурси Преосв. Кир Іван в асисті о. прал. Куницького, о. Дуткевича, о. Жана, о. д-ра Липського та о. Дурбака. При цій нагоді Преосвященний у гарній промові склав Виділові та вихованицям бурси бажання успіхів у дальшій праці. Пані Ряжевська розказала приявним історію бурси і подякувала всім за участь у посвяченні та зокрема зложила подяку п. Е. Войтову за його прихильність для бурси. Від робітні „Труд", що міститься тепер також у тому домі, дякувала гостям п. Залізнякова. Свято закінчилося гимном „Боже Великий Єдиний". Вписуючись до Пропамятної Книги, гості складали датки на бурсу.

Після посвячення відбулася гутірка при перекусці, підчас якої промовляли п. Стефанівський від „Зорі", п. Войтів та одна учениця бурсачка з Підляшша.

При нагоді складаємо й ми Жіночій Ремісничій Бурсі побажання якнайкращого розвитку та успіхів у праці над вихованням української жіночої ремісникої молоді і взиваємо все українське громадянство в краю та в Америці допомогти управі бурси придбати цей дійсно гарний дім якнайскорше на власність.

ПОЛЬСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В ПРЕМ. СКЛАДКОВСЬКОГО.

Премієр Складковський прийняв сьогодні делеґацію СПОС-у під проводом проф. А. Фішера зі Львова. Делеґація вложила премієрові меморіял у найпильніших потребах польського громадянства в Галичині.

—o—

НОВИНКИ.

— **Вуйкови Андріеві** в день імянин бажання всякого добра, а Теті щастя пересилає малз Леся зі Львова.

— **З НИНІШНІМ ЧИСЛОМ „ДІЛА" (277) розсилаємо нашим точним Передплатникам черговий книжковий додаток ЗА МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД ц. р. ІІ. ТОМ ПОВІСТИ ВАСИЛЯ МАСЮТИНА: ЦАРІВНА НЕФРЕТА. Хто не прислав досі поштової оплати 25 сотиків на пересилку цієї книжки, нехай долучить їх до найближчої посилки передплати, разом із новими 25 сот. на порто книжкового додатку за грудень. РЕКЛЯМАЦІЇ ЩОДО ТІЄЇ КНИЖКИ АДМІНІСТРАЦІЯ БЕРЕ ПІД УВАГУ ТІЛЬКИ ДО 14 ДНІВ.**

— **ШАНОВНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІ і ЧИТАЧІВ повідомляємо, що вже появився Ваш старий знайомий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „КРИНИЦЯ" НА РІК 1939, в прегарнім мистецькім оформленні Святослава Гординського, із дуже цікавим і актуальним матеріялом на 200 сторінках друку. Крім цього „Криниця" має ОКРЕМИЙ ЗАПИСНИЙ КАЛЄНДАР-ТЕРМІНАР до щоденних записок — контувань, такий необхідний для кожного інтелігента в його праці. Просимо стриматися із закупом іншого календаря, бо вже післязавтра вишлемо Вам почтою Ваш календар-альманах „КРИНИЦЯ".**

— Українські авдиції із закордонних радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — **переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає** пір'я до прання. Тел. 294-81 1825 61-100

— **З** якнайкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 2500 113 - ?

— 12. грудня 1938 в год. 8. вечором **Андрій з несподіванками** в Клюбі „Молодої Громади".

— **В день Імянин Митрополита Кир Андрея у вівторок 13. ц. м. відправлять оба Преосвященні Кир Іван та Кир Никита в асисті крилошан в архикатедральному храмі св. Юра архиерейську Службу Божу в наміренні Митрополита. Сподіємося, що українське громадянство візьме масову участь в архиерейськім богослуженні, яке зачинається в 9. год. рано.**

— **Миколаївський вечір** Карпатського Лещетарського Клюбу, Філії у Львові, відбудеться 18. грудня 1938. р. у малій салі М. Т. ім. Лисенка. Роздача дарунків, багато несподіванок, джез Ябця. Початок в год. 21-ій. 2864

— **Трикотарський курс** кооп. „Вовна" в домівці „Просвіти", вул. Петра Скарги 2. (вівторок, четвер), від год. 6—8. Зголошення в місці.

— **Новина!** Появилися дуже пожиточні книжки: 1) „Свят-вечірні й різдвяні страви", 2) „140 різних страв з картопель" в ціні по 80 сотиків, порто 25 сотиків. Замовляти: **„Нова Бібліотека"**, Львів, Копцова 4 (і в книгарнях). 2861 -2

— **Засідання** Виділу Українського Лікарського Товариства відбудеться в середу 14. ц. м. в год. 7. ввечір у власній домівці. Приявність усіх членів конечна. 2922

— **У рямцях „Славістичних Вечорів"** Словянського Інституту Фридрих-Вільгельмового Університету в Берліні виголосить 20. грудня ц. р. реферат д-р Ярослав Рудницький на тему: „Явище палаталізації в українській та інших словянських мовах".

— **На „Рідну Школу"** склали: п. п. Чернецька Іванна та Андрій Качор у Львові — 10 зол. замість повідомлень про своє вінчання; на весіллі у Івана Кузя в Пісках, на руки Ф. Лазурка і П. Максимовича весільні гості жертвували 2.80 зол. на „Р. Ш."; в нагоди імянин Михайла Маршалка у Франелівці, на руки Дм. Михайлова гості жертвували 4.55 зол.; на весіллях у Сороках Львівських: у Федька Хомяка — 6.25 зол., в Анни Петришин — 4.82 зол., у Марії Лучишин д. Юрка — 1.99 зол.; на весіллі у Марії Кардаш в Бірках Домін., 3.70 зол. Разом зложено в касі Повітового Союзу Кр. „Р. Ш." у Львові 34.11 зол., за що щиро дякує Рада Повітового Союзу Кружків „Р. Ш." у Львові.

— **Податок від вивісок** обовязуватиме від 1. січня 1939 р. Мистецькі і гарні реклями користатимуть з податкових полекш до 25 прц.

— **Нова польська станиця у Львові.** Підчас посвячення Католицького Дому в Кульпаркові, що його довершив архиепископ Твардовський у присутности президента Львова Островського, помер нагло на серцевий удар канонік львівської лат. капітули капелян Зайонзку Оброньцуф Львова о. Шмид, парох костела св. Магдалини у Львові.

— **За биття шиб** у львівському магістраті відбулась 9. ц. м. розправа перед окружним суддею Майковським у Львові проти: 18-літнього Ореста Фільваркова, 18-літнього Григорія Федуна та Михайла Гавриха. Суд засудив двох підсудних: Фільваркова і Гавриха по 6 місяців вязниці, а студ. Федуна увільнив від вини та кари. Підсудних боронив адв. д-р Лев Ганкевич.

— **Пошесть плямистого тифу** лютує у Дрогобичі, де занедужало в останньому часі 9 осіб, з яких три померло. Санітарна влада видала відповідні розпорядки призначуючи безплатні купелі для бідного населення.

— **Велика пожежа.** В неділю 11. ц. м. вечором вибухла пожежа в селі Руданцях у хаті Гринька Ярини. Сильний вітер перекинув вогонь на сусідні будинки, так, що згоріло 10 господарств. Шкода сягає до 40 тисяч зол.

— **Сніг у Карпатах.** Метеорольогічна стація на Піп Івані повідомляє, що в Карпатах упала верства снігу, груба на 1 метер.

— **Присуд у процесі ватаги Любінецького.** Перед трибуналом окружного суду в Чорткові відбулась розправа проти трьох членів ватаги відомого бандита Любінецького, якого поліція вбила підчас облави з весною ц. р. Трибунал засудив його спільників: Петра Янишина на 10 років, Івана Кібзея на 5 років і Федора Шведа на 4 роки вязниці.

— **Президії законодатних палат на Совінці.** Польські часописи повідомляють, що маршали обох законодатних палат у Варшаві разом з усіми віцемаршалами і директорами канцелярій зложили пошану тлінним останкам бл. п. марш. Пілсудського у криптї Срібних Дзвонів на Вавелі. Опісля всі перейшли на Совінец.

— **Далекосяглий винахід у криміналістиці.** Велике значіння у слідстві має відкриття слідів крови. В останньому часі винайдено новий спосіб викривання цих слідів. Як відомо, свіжі сліди крови, що їх легко доглянути, світять дуже слабо в темноті. Зате старі, вже висохлі сліди крови, байдуже на якій матерії, світять в темноті ясно-блакитним довготревалим сяйвом. Воно таке сильне, що можна його фотографувати. При розсліді слідів крови — згідно з нововідкритою методою — розпилюються на розслідуваних предметах, розчин білого гидразину з додатком соди та окисненої води. При допомозі цієї методи можна викрити лише сліди крови

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 13. грудня 1888.

РОБІТНИЧІ ЗАВОРУШЕННЯ В БЕЛЬҐІЇ.

„Заворушення робітників у південній Бельгії прибирають щораз грізніший вигляд. Знавці бельгійських відносин кажуть, що всьому лихові найбільш винуватий сам уряд і понівена партія, котра ніяк не хоче зрозуміти домагань і потреб робітників. Так домагаються робітники загального права голосування але верховодна кляса не хоче на те ніяк пристати і тим тільки ще більше підтримує соціяльний рух. В Бельгії є ще досі право, що можна викупитися з війська і тому найбільший тягар, бо податок крови, спадає на найбідніші верстви народу, на робітників. Тому дійшло вже до того, що робітники заняли вже дуже грізне становище."

ІЛЮСТРАЦІЯ „АВСТРІЙСЬКОЇ БЮРОКРАТІЇ".

„Пештер Льойд" описує ось який випадок бюрократії в будапештенському магістраті: один чеський власник дібр, хотячи закупити на Мадярщині більшу кількість рогатої худоби, написав 7-го жовтня ц. р. листа до президента будапештенського магістрату і додавши марку за 5 кр. на відповідь, запитався, коли відбудеться великий осінній ярмарок (відбувається завжди в листопаді). Президент наказав цей лист запротоколувати і марку відіслати до депозитової каси. За вісім днів діставсл лист до III-го бюра магістрату. Тут полагодили цей „кусок" до 16-го жовтня в той спосіб, що вислали письмо з запитом до дирекції міської різниці, і ця надіслала свою відповідь при кінці жовтня до фінансової і господарської секції. Сенція полагоджує справу 10-го листопада і робить вимогу до депозитової каси по марку, аж вкінці 3-го грудня магістрат відповідає на лист чеха, але й то не безпосередньо, лише пише письмо до староства, щоб воно повідомило власника дібр, що дні, в яких відбуваються ярмарки, виказані в нижнім мадярськім календарі. Правда, бідний власник ще не дістав відповіди, бо справа, полагоджена на Мадярщині, продовжиться в Чехії, а тимчасом ярмарок у Будапешті відбувся, зате скарбова влада полагодила справу скорше від магістрату, бо отягнула від чеського власника 2 зр. кари за те, що на свій лист до президента не дав стемпля за 50 кр."

— **Корябель — летунська база.** В пятницю спущено на воду в порті Кілю у присутности Гітлєра перший німецький корабель, що є базою для літаків. Назва корабля „граф Цепелін". Поємність корабля 19.200 тон. Це найновіший воєнний корабель німецької маринарки. На ньому вміщаються обширні площі для злетів і осідання і з цього видно, що цей корабель не послуговується катапультами чи віндами. Площа злету має коло 200 метрів довжини. Корабель озброєний легкими гарматами. У фахових колах новозбудований корабель-летунська база викликує зрозуміле зацікавлення, тим більше, що як пишуть, з такого корабля аж чотири літаки можуть одночасно піднятись у повітря.

— **Сильні морози в Румунії.** Північну частину Румунії навістили великі морози. З українських степів віють холодні вітри і сковують румунські ріки грубою верствою леду. На Буковині від двох днів паде сніг.

— **Жидівська „чистка" в Румунії.** Румунський міністр внутрішніх справ виголосив промову, присвячену жидівській справі, в якій ствердив, що ця проблєма звязана з великими труднощами. Покищо румунський уряд видав розпорядок, який має метою перешкодити чужим жидам дістатись до Румунії, а також випрацював статут для жидів, що по останній контролі втратили громадянство. Число жидів останньої категорії сягає 150.000 осіб.

З судової салі.

ЗА ВБИВСТВО ДАНИЛА СТЕЦЬКОВА.

В понеділок 12. ц. м. почалась розправа перед трибуналом окружного суду у Львові проти 24-літньої Анастазії Данилів, яку прокуратор притягнув до відповідальности за злочин убийства зі ст. 225 § 1. к. к.

Як відомо — дня 19. грудня 1937 р. пополудні згинув у Львові трагічною смертю відомий наш міщанин, власник цукорні і реальности бл. п. Данило Стецьків. Його знайшли сусіди з розбитою головою в ліжку в його помешканні при вул. св. Миколая ч. 7. Вбивство мало грабунковий підклад, бо вогнетривала каса була отворена, а біля неї лежав пильник, зложені ножички, французький ключ, вилки, ніж і кліщі. Побіч ліжка поліція найшла закривавлену мармурову плитку, якою вбито бл. п. Стецькова.

Три тижні по вбивстві — 6. січня 1938 р. поліція дістала анонім, що Д. Стецькова вбила жінка, яка мешкає при вул. Супінського ч. 18. II., перші двері на ліво від сходів. Поліція застала там Анну Данилів, в якої найшла підчас ревізії фотографію бл. п. Стецькова, вирізану з часописів. Далі поліція ствердила, що кілька днів по трагічній смерти підс. А. Данилів була двічі в каменици при вул. св. Миколая ч. 7. і розмовляла зі сторожем В. Рудавінським та сторожем сусідньої каменици Адамовичем на тему вбивства. Дивувалась дуже, що кельнери, які віднаймали кімнату від п. Стецькова, не чули як його вбито. А що на її некористь випала дактильоскопійна експертиза, бо відтиски пальців рук підсудної ствердженo на мармуровій плитці і на шклі та на рамці фотографії, що стояла на тоалетці в помешканні бл. п. Стецькова, арештована Данилів засіла на лаві підсудних під закидом убийства.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНОЇ.

І на поліції, і в слідстві та на розправі підсудна заперечила свою вину. На поліції зізнала, що критичного дня, коли то вбито Д. Стецькова була від 16-ої до 21-ої год. вечором у кімні „Утіха" з одною панею, яка їй купила навіть білет. Одначе не знала ні змісту фільми ні ревії, що її в кіні оглядала. У слідчого судді зізнала, що не памятає, де була критичної неділі. На розправі призналась, що Д. Стецькова знала і була навіть в його помешканні менше більше три тижні перед убийством. Стецьків, якого знала з кавярні „Рома", де була кухаркою, запросив її до себе, бо хотів спільно вести з нею пансіон у Черчі. Далі призналась, що годі мала у своїх руках фотографію його доньки і мабуть „шкляний" предмет, на якому стояла попельничка. На питання предсідника виясняє, що не зізнавала про це ні на поліції ні у слідчого судді, бо боялась, щоб її не підозрівали у справі вбивства бл. п. Стецькова та щоби слідчий суддя не відіслав її назад на поліцію. Свої зізнання складала весь час монотонним голосом.

Розправа, що спирається виключно на познаках, викликала доволі велика зацікавлення у Львові. Меншу салю окружного суду у Львові, де відбувається розправа, виповнила вщерть ріжноманітна публика, спрагнена сенсацій.

Трибуналові проводить суддя окружного суду **Покуркевич**, обвинувачує прок. **Ольберек**, а підсудну боронить адв. **д-р В. Ямполер.**

—o—

Відозви й комунікати.

ДО ВІДОМА КООПЕРАТИВ.

Нам доручено урядовий денник міністерства скарбу ч. 32 з ц. р., в якім оголошено обіжник тогож міністерства з дня 24. листопада 1938 р. ч. Д. V. 27312/4/38 в справі полекш при викупі промислових свідоцтв на рік 1939. Міністерство скарбу, подібно як у минулих роках, признало і цього року полекші при викупні промислових свідоцтв на 1939. рік. Полекші ці такі самі і прислуговують на таких самих умовинах, що й на 1938 рік. У звязку з цим пригадуємо, що точні вказівки про полекші за 1938. рік подані в числі 49. „Г. К. Ч." з 1937 р. Всюди там, де в нашому поученні приходять роки: 1936, 1937 або 1938, треба вставити роки: 1937, 1938 або 1939. У черговому числі „ГКЧ" подамо точніше поучення про згадані полекші на 1939 рік.

Ревізійний Союз Українських Кооператив.

—o—

З кіна.

КІНО ЕВРОПА: „ЧОТИРИ СЕСТРИ".

Фільма на підставі повісти популярної американської письменниці Фанні Герст, де оповіджена історія подружжа та карієри чотирьох сестер. Ці сестри живуть з батьком удівцем, якого нестямно кохають і дають приклад зразкової сестриної любови саме у таких моментах, коли звичайно родинні почування сходять на друге місце: коли дівчата закохуються вперше і хотять вийти заміж. В їх музикальному домі (батько — вчитель музики) поселюється молодий талановитий музика, що полонює серця всіх сестер і рішається на подружжя з тою, що найменше цього сподівалася. Оця „вибрана" має подвійне щастя, бо в ній закохується теж приятель музики — теж композитор, покидок громадянства, якого змалку переслідує доля. Родинні сцени та сцени закоханих пар свіжі, повні гумору та лірнзму. Комедія переходить у трагедію і має зворушливо драматичні моменти, щоб закінчитись погідним акордом. Ролі чотирьох сестер грають три сестри Лейн і Гейль Пейдж; батька відомий артист Кльод Рейнс і характеристична Мері Робінс. Дві мужеські ролі в руках невідомих артистів; одного реклямують як кандидата на першорядного аманта, другий, якого прирівнюють з Джеймсом Кагнеєм справді оригінальний, першорядний артист Джон Гарфілд.

КІНО „КОПЕРНИК": „ПІДОЗРІННЯ".

Кримінально-психольогічний сюжет про прокуратора, що безоглядно судив ріжних злочинців і сам одного дня зазнав сумнівів, які сколихнули його родинним щастям. Після обвинувачення в суді, де він домагався якнайвищої кари для вбивника, він попав саме в анальогічне становище і прийшов до переконання, що під впливом заздрости міг би вбити людину зовсім невинну. Фільма тримає глядача у напрузі і побудована за виробленим американським зразком судових процесів із крикливими засіданнями, гомоном у пресі та безоглядними репортерами, ласими на сенсацію. Головні ролі грають Воррен Віліям та нова гарна артистка Гейль Патрік.

КІНО „АТЛЯНТИК": „ПОКЛИК ПІВНОЧІ".

Фільма з моряцьких осель на півночі Америки: сильні типи, брутальні, неприборкані, пияки, зайдиголови, авантурники, люди з темним минулим. Іде про терени ловлі риб лососів, що стають джерелом заробітку, навіть багатства рибалок і всяких контрабандистів. Два приятелі, що завдячують один одному багато, вступають до праці на два протилежні ворожі човни. Один із них виступає як оборонець ладу в цій рибальчій закутині і зустрічається віч-у-віч зі своїм другом на протилежнім ворожім човні у боротьбі на життя і смерть. Один — зразок простолінійности, другий — хитрощів і нещирости. Між двома приятелями і ворогами виступають теж дві жінки — дуже оригінальні. Одну з них грає відома Доротея Лямур. Головну ролю грає Джорж Рафт, спеціяліст від темних характерів. Глядачеві нелегко зорієнтуватися в суті конфлікту між моряками.

Спорт.

КОПАНИЙ МЯЧ

ЗОЛОЧІВ. **ОРБ — ЯНІНА 3:2 (0:1).**

Б-клясовий ОРБ переміг вже мистця терноп льської А-кляси Яніну.

ГАМБУРГ. **БУДАПЕШТ — ГАМБУРГ 2:0 (1:0).**

Будапешт репрезентувала мадярська репр. одинадцятка, яка вертавсся зі Шотляндії.

ГЛЕЗГОВ. **ШОТЛЯНДІЯ — МАДЯРЩИНА 3:1 (3:0).**

Міжнародні змагання, що відбулися в Глазгові, виявили перевагу Шотляндії. Мадяри зуміли лиш у другій частині здержати рівнорядну гру.

ПРАГА. **БОГЕМІЯНС — СЛАВІЯ 5:3 (3:2).**

Товариські змагання закінчилися несподіваною програвою Славії, яка виступила лиш з одним запасним.

*

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЛОЗПН-У

Загальні збори львівського окружного футбольного союзу ЛОЗПН-у відбудуться 15. січня 1939 р. в год. 8. рано. Чергові ість парад, як кожного року.

БОКС.

ЛОДЗЬ. **ПОЛЬЩА — ЕСТОНІЯ 10:6.**

Доволі скромна перемога польської вісімки. Найбільшою сенсацією метчу була програна Шлата (в. вага) нокаутом.

ПОЗНАНЬ. **ПОЗНАНЬ — БЕРН 9:7.**

Швайцарська дружина виступила в Познані, як репрезентація Берна і здобула доволі добрий виспіх.

ЛЬВІВ. **ЧОРНІ II. — ГВЯЗДА (Львів) 10:4.**

Записна дружина Чорних перемогла у змаганнях за мистецтво б-кляси жидівську дружину львівської Гвязди. Гандлярів д. мало.

ГАКІВКА.

БРІСЕЛЬ. **ЕТОАЛЬ ДІ НОРД — КРАКОВІЯ 3:2 (1:0, 0:1, 1:2).**

„Майже до останньої хвилини виспіх був перішений."

ПРАГА. **ШВАЙЦАРІЯ — ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА 1:0 (1:0, 0:1, 1:2).**

Ворота для швайцарської дружини здобув Торіяні.

„ЖИДАМ І УКРАЇНЦЯМ ВСТУП ДО ГАЛІ ЗАБОРОНЕНИЯ".

Під таким наголовком „Слово Народове" (ч. 338 з 12-го грудня ц. р.) пише: „Велике значіння в розвитку спорту у Перемишлі має „Окружний Осередок Фізичного Виховання", який розпоряджає найбільшою в Польщі спортовою залею і зборами інструкторів. Від літа з упадковм „Осередка" і галі корегували не тільки польські спортовці, але й у великому числі жиди та українці, яких спортові клюби в Перемишлі — по осередок пройти всього, що польське. В останньому часі взала „Осередка" просолонила, що жидам та українцям вступ до галі заборонений. Польська опінія прийняла цей факт з найвищими рапортами... Треба сподіватися, що за прикладом Перемишля і в інших містах перейде евакуація польських спортовців від хронників порядку, що стоїть всього народу і держави".

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Проф. Микола Чубатий: **950 ЛІТ ХРИСТІЯНСТВА В УКРАЇНІ.** Бібліотека „Дзвоніка". Львів. 1938. 8-ка, стор. 16

Д-р Василь Пачовський: **СРІБНА ЗЕМЛЯ.** Тисячліття Карпатської України. Нарис історії з малюнками. „Історично-політична Бібліотека". Видавництво Кооперативи „Дружина". Львів. 1938. Мала 8-ка, стор. 70.

Зенон Хрипливий: **НАРИС ФІЗИКИ.** Підручник для IV. класи гімназій. Державне Видавництво Шкільних Книжок. Львів. 8-ка, стор. 282.

В. Ковальчук — Ю. Шкрумеляк: СТРІЛЕЦЬКА СЛАВА В ПІСНЯХ. Сценічна дія в 4 відслонах. З переробкою і режисерськими завваженнями. Накладом Вид-ва „Пісня". Львів, 1938. 16-ка, стор. 40.

Володимир Кубійович: **РОЗМІЩЕННЯ НАСЕЛЕННЯ В БОЙКІВСЬКИХ КАРПАТАХ.** Відбитка з „Літопису Бойківщини". 8-ка, стор. 8.

Сильна „Просвіта" — сильний нарід! Скріпіть „Просвіту" щедрим датком на нитку в її поштові

Театри.

Великий Театр.

Вівторок 13. XII. год. 7.30 веч. „Остання новина".

Середа 14. XII. год. 7.30 Концерт.

Четвер 15. XII. год. 7.30 веч. „Мініон" оперета.

Пятниця 16. XII. год. 7.30 „День без брехні".

Театр Різнородностей.

Четвер 15. XII. год. 7.30 веч. „Пан Ламбертік".

Пятниця 16. XII. год. 7.30 веч. „Пан Ламбертік".

Український Театр ім. Котляревського.

ЛЬВОРІВ:

13. XII. Найвірніший чоловік.

КІНА.

АПОЛЬО: „Фльорішн" Родзевичівни.

АТЛЯНТИК: „Буря за Сході" („Пригода з Шанґаю").

БАЛТИК: „Джезабель" з Бетті Дейвіс

ВАНДА: „Пан Твардовський", „Його ексцеленція субект".

ҐРАЖИНА: „Гечешна" на осн. Ол. Мініна.

ЕВРОПА: „Чотири дочки".

ЕМПІР: „Студент з Оксфорду".

КАСІНО: „Забута мельодія".

КОПЕРНИК: „Щоосрішня".

МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Саша Ґітрі).

МЕТРО: „Коли цвіте бузок".

МІРАЖ: „Ракета на Марса".

МУЗА: „Ішли з поля бою", „Кайдани кохання".

ПАКО: „Дуня, почмайстрове лоша", за осн. Пушкіна.

ПАЛЯС: „Примари".

РАЙ: „Павел і Ґавел".

РІЯЛЬТО: „Крила над Гоноллю".

РОКСІ: „Предивна брехня Ніни Петріяні".

СВІТ: „Князь Ігс", „Каліф з Багдаду".

СВЯТОВІД: „Один поверх вище" та додатки.

СТИЛЕВЕ: „Восьма жінка Синьобородого" і ревія.

ТОН: „Циганська кохана з Анна Белею і „Тінь Шанґаю".

УТІХА: „На межі життя" та ревія.

ХІМЕРА: „Злодійка" фільма із життя шкільної молоді.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(на Марійській)
Філіпіни, острів Маніля.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВІТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Швайцарія: Льонарно, Женева, Ціріх".

Користайте Перфумерія **С. ФЕДЕР**

ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
10 кроків від правого рогу Легіонів.

з небувало дешевої продажі
з приводу реконструкції дому і локалю.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 13. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Сальон. оркестра, 30 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Із історії ігли, ґутірка для старших дітей, 11.15 Спів із гр. пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудне, авд., **14.00 Словно-муз. авдиція в українській мові: „На св. Андрея" в обробітці Вол. Ковальчука з участю хору „Богема" під дир. В. Балтаровича,** 14.30 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Маю 13 літ" говорена повість, 15.15 Технічна скринька, 15.30 Оркестра, 16.00 Пополудневий дениик, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фінансово-господарські актуалії, 16.30 Корнелюсові пісні у вик. Татяни Нолїс-Мавуренич у супр. форт., 16.50 Сергії сили моря та внутра землі, 17.00 Форт. реціталь, 17.25 На слідах промислу, 17.35 З піснею по краю, 18.00 Вікучі вістки з міста та провінції, 18.05 Програмова резерва, 18.15 Для села: Кущенькі та кооперативні школи і сільська молодь, нар. муз. в пл., 18.30 Авд. для робітників, 19.00 Розр. концерт у вик. орк., два форт., тенор, 20.35 Вечірнік, метеор. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Симфонічний концерт: орк., форт., 22.00 Літературне життя у Совітах, 22.15 Концерт солістів: форт., віол., 22.55 Інформаційна авдиція, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Середа, 14. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добридень наймолодшим: „Що крук мав на совісти" оповідання, 11.00 Для шкіл: „Журба з колачом" авд. для молодших дітей, 11.20 Серенади, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авдиція, 14.00 Симфонічна музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Наш концерт — муз. авдиція для дітей, форт., спів, рецитації, 15.30 Муз. у вик. орк., 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Вигадки — читальництво молоді, 16.35 Сергій Танеєв: Тріо д-дур оп. 22, 17.00 Від добровольчих відділів до могутньої армії, 17.15 Жінки в кримінні співають, муз. авд., 18.00 Вікучі вістки, з міста та провінції, 18.05 Молодь перед мікрофоном: З піснькою по Франції, авд. для молоді середніх шкіл, 18.30 Ґутірка про мову, 18.40 Погублений чи корінний анлин кінь на маєм, 19.00 Мадярська музика у вик. орк., 20.35 Вечірній дениик, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенівський концерт: форт., віол., 21.30 Про т. зв. спірит у літературі, діяльог, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Танкова муз., пісеньки та пл., 22.40 Про релігії Сходу, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 13. грудня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Авґентинські пісні, 19.00 Розр. музика, 20.30 21.00 Вечір оперетових мельодій, БІЛҐОРОД 18.10 Форт., 20.00 Нар. пісні, БУҐДО 21.30 22.00 23.00 Фестиваль Сен Сансса, БУДАПЕШТ 20.30 21.00 22.00 „Біла дама" ком. оп. Бальдіє, БУДАПЕШТ 12.10 Віол., 17.00 Молодь співає, 17.55 18.00 Дуети на клавесин і скрипку, 19.20 20.00 Цит. музика, 21.10 Спів, ВІДЕНЬ 12.00 17.10 Розр. концерт, 16.00 Орк., 18.20 19.00 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. вечірка, 18.30 Зимові пісні М. Регера, ДРОЙТВІЧ, 18.00 Есперанські пісні, 18.20 Легка музика, 21.30 Пісні чужинної легії, 22.40 Промова премієра Чемберлена на банкеті Синдикату закорд. преси, КЕНІҐСВЕРҐ 15.40 Казки та пісеньки, ЛЯЙПЦІҐ 15.10 Для дітей, 15.30 Для молоді, 18.20 Скрипка, форт., ЛЮКСЕМБУРҐ 21.45 22.00 23.00 24.00 „Ріголето" оп. Вердія, МІЛЯНО 17.15 Віол., 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ля Нове" оп. Монтемелія, МІНХЕН 15.00 Для дітей, 18.20 Віол. форт., 19.15 Пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Форт., 18.20 19.15 Пісні, РАДІО ПАРІ 18.05 Форт., 18.20 19.15 Пісні, 19.15 Соната Фора на віол. і форт., 20.00 (після полуднику) Концерт легкої музики, РИҐА 15.15 Латиська сальон. музика, 17.15 Латиська форт. музика, 19.15 20.00 „Гавайська квітка" оп. Абрагама, РИМ 17.15 Танц. музика, 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія.

Середа, 14. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Давні й нові пісні на хор, 19.00 Розр. концерт, 19.45 Вечірня, 21.00 „Із доби рококо", орк., сол., БІЛҐОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 21.30 Нар. музика, БЕРОМІНСТЕР 18.30 Легка музика, 22.10 Шубертові пісні, БРЮССЛЯ ФР., 21.45 Шубертові твори, БУДАПЕШТ 12.10, 18.00 Цит. музика, 18.30, 20.10, 22.45 Орк., ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 13.15 Популярна музика, 15.50 Сценка, 16.00 „Кава по віденськи" веселе полудне, 18.20 Сонати на віол. і форт., 19.15 Вес. муз. авд., 21.00 Концерт балянь, 22.30 Розривковий концерт. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.30 Авд. для дітей, 18.15 Дітячі пісні, 16.00 Орк. муз., 18.15 Спів, форт., 19.15 Мельодії всього світа, 21.20 Концерт італ. трія, 22.30 Шотляндська музика, КЕЛЬН 18.30 Балетова музика Ґлюка, 21.00 Популярна музика, 22.15 Давня нім. святочна музика, КОПЕНҐАҐЕН 18.00 Оперетові та фільм. мельодії, ЛІЛЬ 21.30, 22.00, 23.00 „Ловці перел" оп. Бізета, ЛЯҐҐІ 20.00 „Богема" оп. Пучіні, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Смичк. квартет, 22.00 Розр. програма, МІНХЕН 18.15 Популярна муз., 19.30 Нар. мельодії, 21.00 Веч. концерт, 22.00 Шотляндська музика, ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні, 20.30 Форт., 21.30 Пісеньки, 21.45, 22.00, 23.00 Симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Орк., 19.15 Форт., 20.30 Скрипка, 20.45 Пісні, 21.15 Форт., 21.45, 22.00 Концерт із консерваторії, 22.45, 23.00 Кабарет, РИҐА 20.00 Пісні, 20.20 Штравсові вальси, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка, ШТУТҐАРТ 11.30 Нар. музика, 13.15 Популярна музика, ШТРАСБУРҐ 21.30, 22.00, 23.00 Фестиваль Брамса.

Четвер, 15. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Скрипка, форт., 18.00 Мельодії півдня, 20.10, 21.00 Орк. концерт, БІЛҐОРОД 18.00 Нар. музика, 18.15, 20.00 Пісні, 20.30 Форт., 26.00 Оп. муз., БЕРОМІНСТЕР 19.40, 20.00 Моцартівський концерт, БУДАПЕШТ 13.30, 21.20, 22.00 Цит. музика, 19.20 Форт., ВІДЕНЬ 10.00 Нар. пісні, 15.30 Мельодії П. Лінке, 18.00 Репортаж із життя ескімосів, 21.00 Симф. концерт, ДРОЙТВІЧ 19.40, 20.00 „Мереджова хусточка королеви" оп. Із. Штравса, 20.55, 21.00 Сонята Брамса на віол. і форт. КОПЕНҐАҐЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка, ПАРІ ПТТ 20.30 Скрипка, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. муз., 21.00 „Пісні без слів" Мендельсона, на форт., 21.30, 22.00 Симф. концерт, РИҐА 16.50 Сучасна музика, 18.45 Латиські нар. пісні, 19.15 Нар. мельодії, ИМ 16.30 Концерт реліг. музики, 21.00 Солісти: Аріго Серато, окр., Льоренці форт., СТОКҐОЛЬМ 20.10 Орк., спів, ШТРАСБУРҐ 26.30, 28.00 Травіята" оп. Верді.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 12. грудня 1938

1 кг. масла десер. блюк. без оп.	**3·25 зол.**
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	**3·30 зол**
молока	**19—20 сот.**
1 кг. маєть	**3·60 зол**

Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна!

ПОДЯКА

Волею Всевишнього сподобалось покликати до Себе нашого Дорогого мужа і Батька, о. АНДРЕЯ ВОЗНЯКА, гр. Нашим обовязком уважаємо вложити кат. катехита у Львові.

щиру подяку всім, що брали участь у нашім тяжкім горю і відпали Покійному останню послугу. Дякуємо його Ексцеленції Митрополитові Кир Андресві за слова співчуття. Дякуємо його Преосвященству Кир Никиті за відправу помпального Богослужения з панахидою, відвідання нас і слова потіхи. Дякуємо о. сов. Лончині за щиру опіку похоронами і відправу поминальних Служб Божих з панахидами. Дякуємо о. Томашівні, о. сов. Лончині, о. крил. Лящинові, о. сов. Степанівні, о. сов. Горчинському, о. сов. Василевові за відправу панахид. За участь у похоронах дякуємо о. крил. Лужницькому, о. крил. Галянтові, о. сов. Новосадові, за проповідь о. д-ру Фіголеві, оо. Ярославівні, Хомяновії, Лані, Жлановії, Гощуньові, Чемеринському, рим.-кат. о. катехитові школи св. Мартина, о. Дуткевичеві за відступлення церкви та всім священикам і мірянам, приявним участь у похоронах. Щиру подяку складаємо хорові студентського Т-ва „Дрот", під проводом п. П. Конестяпського. Братству і парохіянам церкви св. О. Николая. За злождения вінків дякуємо родичам учнів школи ім. св. Мартина та школам Зіморовича і Сташіца.

Дружина, сини і рідня.

СПОВІСТКА.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": на **Інвалідів** зол. 2.50, на **Рідну Школу** зол. 1.50, на **зимову поміч** українським безробітним зол. 1.— зложив проф. Михальчишин Яр., Сянік.

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

КОЖНИЙ, хто до мене приходить, не знаючи, що його чекає, відходить сповнений майбутнього. Ворожу з карт, переповідаю майбутнє. Вдова по українцеві. Варшава, вул. Сенна 12, м. 28. 2887 3-

КУПНО — ПРОДАЖ

ЗДОРОВІ дуби зі старої церкви продає парох. уряд. Глібовичі Вел. п. львів. 2905 1-1

РЕАЛЬНІСТЬ 170.000 ЗОЛ., ДОХІД НЕТТО 20.000 ОКАЗІЙНО ПРОДАМ. Оферти „Нова Реклама", Львів, Шайнохи під „129/6". 25/55 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АБСОЛЬВЕНТКА семінара шукає посади до шкіл народніх і елемент. початкових при фортепіяні. Ласкаві зголошення до „Діла" під „Учителька". 2920 1-3

МЕШКАННЯ

НА ЧАС шкільних різдвяних ферій шукаю умебльованої кімнати у Львові. Зголошення з поданням ціни слати до Адм. „Діла" „для Учительки". 2927 1-1

ДВІ КІМНАТИ на бюро потрібні негайно близько Ринку. Зголошення до „Діла" число 77. 2924 1-1

ПАНСІОНИ

ВОРОХТА, пансіон „Мімоза", положений серед лещетарських терепів, відкритий цілий рік, поручає вигідні кімнати з добрим харчем по помірковапих цінах. 2858 3-3

РІЖНІ

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, суконь дуже дешево. Склад решток Генрик Боцян, Легіонів 41, І. поверх. 19/55 2-3

СИТКА до пудерничок, розпилячі, направлене пречищено Центральна Дрогерія, Львів, Легіонів 43, напроти Великого Театру. 2158 0

ПЕРЕРІБКА КОВДРИ 2.50 Дубс, Пасіки Андрієвського (Рутовського 12). 2866 3-15

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО поручає дешево Л. Розажевський, Львів, Академічна 2. 2869 3-15

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна як нові на ріжні ціни, гарантовані продає найдешевше та міняє, купує Ґолик, Львів, Пілсудського 21. І. п. 2848 13-0

СТАРУ ҐАРДЕРОБУ мужеську міняємо на найновіші бельські матеріяли. — Телефон 114-58. 2911 2-3

„УБРАНЬОЗМІЯН" заміняє старі мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 29112-4

ОГОЛОШЕННЯ

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими можне видавництво послуговувати ся можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціпник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 5 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 картох) зол. 2.50
оправлена (200 картох) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 278 (15.079). Львів, середа 14. грудня 1938. Оплата рахунком ліцензія дозволяє. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 300.060
„ Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пересилкою) 5.00 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ЗНАЧКА ЗНИЖКА ЦІН!
УБРАНЬ, ПАЛЬТ і ФУТЕР
ФАБРИКА ОДЯГІВ
ІНВЕНТАРНА ПРОДАЖ.
РОТ і РУДЕРФЕР Львів, Легіонів 3./1 (над кіном Uranie)

День св. Андрея.

УРОЧИСТА АРХИЄРЕЙСЬКА СЛ. БОЖА. — АПОСТОЛЬСЬКИЙ НУНЦІЙ У КАТЕДРІ СВ. ЮРА.

Сьогодні відбулася в храмі св. Юра урочиста архиерейська Служба Божа в намірянні Митрополита Кир Андрея. Її відправили оба львівські епископи, Кир Іван і Кир Никита, у сослуженні оо. крилошан львівської Капітули: Л. Куницького, В. Томовича, В. Лаби, О. Базюка і Р. Лободича. Діяконували оо. І. Гриньох та І. Клюс. Співав дуже гарно хор питомців Богословської Академії. Катедру наповнили вщерть маси українських вірних. У сталях замітили ми представників української інтеліґенції.

Після закінчення Богослужби, відспівання відповідних многоліть та гимну „Боже великий", епископи і духовенство вийшли напроти Апостольського Нунція, Ексцеленції Ф. Кортезія, який саме тоді у товаристві пралата Пачімія перебував у митрополичій палаті на відвідинах в Ексц. Митрополита. Перед престолом повитав Апост. Нунція довшою латинською промовою Преосв. Іван. Він висловив за відвідини, хоч не офіціяльні, подяку іменем епископів, духовенства і вірних, запевнив Нунція у привязанні до католицької Церкви й Апостольської Столиці та вказав на виняткову релігійну стан, у якому український нарід находиться. Саме сьогодні, в день Імянин нашого найдостойнішого Митрополита, вождя і найвизначнішого пропагатора ідеї Унії, український нарід з пошаною згадує про Нього і тим більше дякує Представникові Апостольської Столиці, який відвідав саме тепер голову гр.-кат. Церкви. З просьбою благословенства покінчив свою піднеслу промову Преосв. Іван.

Нунцій відповів в італійській мові. Його слова перекладав о. мітрат И. Сліпий. „Все захоплений величністю гр.-кат. обряду, радію, казав Нунцій, словами В. Ексцеленції, якими передаєте запевнення привязання і вірности св Отцеві й Апостольській Столиці". Висказуючи радість, що міг відвідати Митрополита, побачити величаву катедру і стільки вірних, Апостольський Нунцій передав від св. Отця і від себе благословенство для епископів, духовенства і вірних.

Після цього відправлено короткий Молебен і Супликацію, в якій взяв теж участь Нунцій. Богослужбу покінчено папським гимном, що його відспівав хор в італійській мові.

Коли Нунцій разом з епископами й духовенством вийшов з катедри, численно зібрана публика привітала його окликами „слава". Після короткого відпочинку в палаті Нунцій відїхав автом до міста.

Треба підкреслити незвичайно поважний характер свята, яке випало дуже культурно, хоч не було заздалегідь приготоване.

Японський дипльомат у Хусті.

Секретар японської амбасади з Москви Катток приїхав через Прагу до Хусту. Прийняв його прем. о. д-р Волошин та мін. Ревай.

Польська преса підкреслює, що цей японський дипльомат має близький контакт з німецьким ген. консулем та німецькими обсерваторами в Хусті та що Японія, звязана протикомуністичним пактом з Німеччиною та Італією, виявляє зацікавлення Карпатською Україною.

КОРДОННИЙ РУХ НА ПОГРАНИЧЧІ МІЖ КАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ ТА МАДЯРЩИНОЮ.

Як подає пресова служба Карпатської України, українська делімітаційна комісія заключила з мадярською договір про т. зв. малий кордонний рух до часу остаточного устійнення кордону. Урегульовано справу перевозу майна, залишеного на втрачених землях, та справу тимчасових перепусток.

Нарада премієра Карпатської України зі союзним президентом.

Пресова служба Карпатської України подає: Премієр о. д-р Волошин приїхав до Праги та відбув довшу нараду з президентом Гахою. Пополудні він був на засіданні союзного уряду у справі повновластей, урядової декларації у парляменті та державних секретарів у союзних міністерствах

VI. 1. Pr. 676/38. — Wyciąg z posiedzenia wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. Dr. J. Locker i W. Frankel w sprawie konfiskaty nr. 262 czasopisma pt. „Dilo" z daty Lwów dnia 25. 11. 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 676/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 grudnia 1938 po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 24 listopada 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. „Dilo" nr. 262 z daty Lwów dnia 25. 11. 1938 r. zawierającego: 1) w artykule pt. „U Karpatskij Ukraini zowsim normalni widnosyny" w ustępie od słów „Iycz na polskomu" do końca artykułu 2) w artykule pt. „Z mudhy można i pojisd perewernuty", a) w ustępie od słów „W ci słowa" do słowa „zemlach", b) w ustępie od słów „Jak czasto" do słowa „Pidiaszsziam", c) w ustępie od słów „A dżerelo" do słów „Tez buwajut", d) w ustępie od słowa „Powynni" do słowa „prynesły" znamiona ad 1) i 2) wystenku z art. 170 k. k., a nadto w ustępie ad 2) przestępstwa z art. 154 § 1 i 2 k. k. zarządził zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1862 (Dz. p. p. nr. 6 ex 1863) t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymienione ustępy przez rozszerzanie tendencyjnych i świadomie fałszywych wiadomości o rzekomym wpływaniu Polski na obecną sytuację na Rusi Zakarpatskiej, oraz obecnej sytuacji na Wołyniu mogą zaniepokoić ogół publiczny. Ponadto artykuł 2) głosi ukraińskie nacjonalistyczne hasła separatystyczne i w ten sposób nawołuje do obrądni stanu. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatym powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Malicki wr. Protokulant: Horoszym wr. Za zgodność w z. Kol. kier. sekr.

Замість безлічі партій — одна авторитетна організація!

Львів, 13. грудня 1938.

Ідея української консолідації переходила ріжні фази. Ще три роки тому казали ми і писали, що взагалі ніяка політична консолідація серед українців — на превеликий жаль, смуток і стид — неможлива. Ми просто робили спис всіх істнуючих українських політичних партій, груп і течій у краю та на еміграції, пригадували, хто в ким і як пересварений та стверджували, що погодити їх неможливо, бо кожний компроміс спірається на толерації, а ексклюзивізм є її запереченням. І тому ми висунули були гасло — консолідації на ґрунті аполітичних установ і організацій, в яких мають не тільки право, але й обовязок працювати всі члени нації без огляду на їх партійно-політичну приналежність та які, як загально-національну вартість треба дбайливо хоронити від усяких свідомих чи несвідомих спроб вводити на їх терен політичні моменти. Правда, істнують у нас ще міжпартійні конфлікти на тлі становища до установ та істнують неполадні суперечки між деякими установами і деякими партійними групами. Але маємо враження, що ці конфлікти й суперечки вигасають і що наша теза таки переможе — у теорії і в практиці. Переможе тому, бо ті українські ідеольоґічні ексклюзивні течії, які раніш відсуджували декого від права активної праці на терені даної установи чи організації через його партійну приналежність (напр. націоналісти радикалів чи деякі католики взагалі соціялістів) набликались уже до нашого погляду, що громадська праця, керована й контрольована управою установи, це не тільки честь, але обовязок, від якого не можна звільнювати нікого. — З другого боку безумовно не втримається теза деяких партійників про відсоткове заступництво в установах істнуючих партій і груп, бо така теза абсурд: вона не істнує ніде на світі, скрізь потрібні люди а не представники течій, єдино правильний і допускальний принцип особового добору, — вчитті й нема у нас критерія ані їх справжньої ані формальної сили (числа членів партій груп, ідеольоґічних течій). І тому, кажемо, це єдина консолідація, яка — на нашу думку — фактично вже істнує та у будучому ще скріпиться.

Чергова фаза це була думка про міжпартійне порозуміння. У теорії воно стало й нині ей можливе, у практиці стало виключене через становище всіх інших українських партій до теперішньої верхівки МНДО. Приступний до цього — писав про це недавно у „Ділі" п. В. Кузьмович, пояснюючи ним станом речей деякі аномалії нашого національного життя. Можна ріжно таку поведінку інших українських політичних партій характеризувати — дехто називає її недопускальним встряванням у внутрішні справи чужої партії, — вони самі знову мотивують свою поведінку тим, що не хотять своєю політичною співпрацею апробувати політичну тактику, що її вони завзято поборювали, — не взагалі справа взасім окрема, а що вона нелегка, то вказують на це наглядно — безуспішні всі спроби таки до якихсь міжпартійної консолідації дійсти. Ми все ще находимось у тій ситуації, що неможливо витати ніякої заяви у найза-

гальнішій всенаціональній справі за підписами голов та представників всіх існуючих політичних партій, груп і течій. Чи хтось назве це трагедією чи абсурдом чи злочином — всеодно воно не змінить цього злощасного факту.

Тимчасом події йдуть і перевалюються. На чергу дня висунулись такі справи, які **духово вже** обеднали та щораз цупкіше обеднують **весь** нарід, в першу чергу народні низи, які тут перехреслюють всяку партійну ріжницю, далі — **загал** української інтелігенції. Політичними партіями та партійною тактикою ніхто не цікавиться: цікавляться поліями, справами, конкретними виступами діячів, без огляду на їх партійну фірму. Витворюється цілком нова ситуація. Вона полягає у тому, що життя перекреслює партійно-програмові баріери поміж членами нації та одночасно провід нації мусить бути такий, який і формально і фактично спірався би на довірі **цілої нації.** Навіть найбільш сконсолідована одна політична партія не може в такій ситуації мати змбіцій бути провідною, монопольно-репрезентаційною. Взагалі стає анахронічною річчю — поділ українського громадянства на політичні партії.

Таким робом вирнає зовсім інша платформа консолідації: **самоліквідація існуючих українських політичних партій та створення авторитетної апартійної політичної репрезентації народу.** В останньому часі ми мали кілька таких прецеденсів: Коли прийшла катастрофа Чехословаччини саморозвязались всі чеські політичні партії і прикликали до життя тільки дві, які заступили ввесь дотогочасний вахляр партій і груп. Розвязались усі польські партії на Заользі, розвязались усі українські партії та давніші українські прибудівки чеських партій на Закарпатті. Сама розвязалася також еміграційна УСДРП, яка мала своїх представників у II-му Інтернаціоналі. Самоліквідація у нас краєвих українських політичних партій тому легча, бо деякі з них фактично є фікціями, інші знову стали анахронічними і тримаються виключно тільки привязанням — з традиції, з привички — частини людей в деяких околицях краю до старої партійної фірми. Повторюємо те, що вже раз писали: скільки у нас людей знає, чим ріжняться партійні програми?!

Знаємо згори, що почуємо відразу аргумент: коли позбудемося всіх існуючих партій та замість них покличемо до життя тільки одну організацію, то легко можемо опинитися серед пустки і без ніякої організації. На те відповімо: нічого лякатися, бо коли би ми втратили таку загально-національну організацію не з власної причини, тоді багато легче заступити її і покликувати щораз нову, коли обовязує **персональний** принцип і понадпартійний загально-національний інтерес, а не принцип партійних програмових формул. Можна зліквідувати партію, розвязати організацію, але не можна зліквідувати всіх тих, які мають досить почуття національно-політичної відповідальности, щоб на випадок потреби самотужки ставати на опорожнене місце. Віримо настільки у здоровий інстинкт нації та у таку вже поважну кількість чесних і розумних українських громадян, що не лякаємось марева, що можемо опинитись без ніякої репрезентації.

Автор цих рядків свідомий, що цими своїми увагами виллє чимало застережень і може навіть опозиційного гамору. Похвальне привязання до традиції ІДе в нас так далеко, що наше громадянство привязане навіть до таких форм життя, які стали вайві. Українці славляться тим, що залишаються позаду подій і течій. Але маю враження, що нехіть взагалі до партій, як зорганізованої форми громадсько-політичного життя, поруч із свідомістю, що дійсно наділили інші часи, які вимагають пристосувати до них, — скаже широким колам громадянства поставитись до цієї думки поважно і прихильно. Починім забаву у престіжи й у фікції тоді, коли ділиться доля нації!

ІВ.

Швайцарський острів.

(Від власного кореспондента).

Женева, 8 грудня 1938.

Швайцарія геополітично не острів, бо ніде не сягає до моря. Швайцарці гостинні як і мешканці багатьох інших островів. Тут знаходять захист жертви всіх політичних бурей в Европі. Перед війною Швайцарія була Ельдорадом російських революціонерів та виключених студентів. Тут знайшли притулок жертви одеського та деяких інших погромів, які уладжувала російська чорна сотня скупченому на Україні та Білоруси жидівському населенню в подяку за його русифікаторську роботу серед інших „інородців". Повільно витворилась і зросла вірменська кольонія. Потім осіла досить нечисленна нансенівська еміграція; потім фашистівська революція викинула до Швайцарії антифашистів; понад десяток років пізніше те саме зробила Німеччина з противником національного соціялізму. Не поминули Швайцарії і еспанські втікачі, поправді лише заможніші. Тепер швайцарська влада сушить собі голову над тим, як дати собі раду з жидівськими емігрантами, бо самим скріпленням прикордонної сторожі справи ще не вирішується. Разом зі старим жидівським населенням сягає число жидів у Швайцарії згідно з урядовою статистикою понад 20.000, швайцарські „фашисти" твердять справді, що воно без порівняння більше. Прихильники точних дат взялися за олівці і обчислили відстоток жидів серед купців, адвокатів, журналістів, лікарів та в інших оплатних фахах. Показалося, що відсоток цей досить „нормальний" і добробутові гостинних автохтонів не загрожує. А найбільш гостинні з них, себто власники гостинниць, навіть взагалі висловлялись проти надмірного обмеження віза жидів, що можуть оплатити добре свій побут. При суворих девізових приписах у Німеччині робити це справді нелегко.

Але найбільша журба Швайцарії не господарська, а політична, і то в царині не внутрішньої, а закордонної політики. Поза Ліхтенштайном оточують Швайцарію, як відомо, тепер з усіх боків великі держави, і добрі відносини між ними заторкують її може не менше, ніж їх самих, бо кожне зударення між ними загрожувалоб залити швайцарський острів хвилями війни. А тому, що люди тепер менше ніж колись можуть мати чисту втіху без гірких домішок, журба обіймається в радістю теж у швайцарських політиків. Їх журить франко-італійське напружения і тішить франко-німецьке наближения. Швайцарці не побоюються, розуміється, що замість французьких сусідів на савойським березі Леману вони можуть дістати через ніч італійських сусідів, на яких вони справді ні трохи не можуть поскаржитися за Сімпльоном та Ст. Готардом, але їм прикро бути близькими свідками суперечки навіть і за Туніс та Корсику, навіть і тоді, коли суперечаються властиво лише часописи та демонстранти обох таких ріжних латинських сестер. Потішає їх справді слушна і оправдана надія, що не Франція посварить Італію з Німеччиною, а Німеччина причиниться до порозуміння між Францією та Італією. Цю надію поділяє очевидно і Чемберлен вибираючись до Риму з традиційним парасолем, що набув славу справжньої галузки миру.

Висліди породожі Рібентропа тішать не лише Париж, але і Женеву. Одним з цих висліів тут уважають те, що „Льондон і Париж властиво полишили осередню Европу. Фірер зближується з Францією, щоб забезпечити свій фланк на Рені і мати змогу тим вільніше діяти на Сході". Женевський барометер зазначує навіть докладніше сферу европейських бурь в найближчім часі. Директор Жан Мартен пише в „Журналь де Женев", що Чехословаччина творить тепер передову стежу Німеччини на Сході. Швайцарський острів тішиться, що центр політичного буревію пересувається на схід, тим більше, що по думці „Ле Тан" ніякі події на сході не можуть порушити тепер безпеки на заході. На своє щастя швайцарці не читають, очевидно, „Ізвестій", бо перечитавши їх, вони не могли би спати так спокійно. Вони довідались би, що відвага московського уряду зросла в останньому часі так сильно, що він заповідає просто розбити берлінсько-римську вісь об скелі Карпатської України, де „повстало нове джерело суперечностей між імперіялістичними нападниками". І тому маємо враження, що швайцарці не орієнтуються у силі совітського імперіялістичного гону, дарма, що той гін часово заломився.

М. Данько.

Про що говорять Пані.....

... що лише **шовковий пудер косметольога д-ра Тушицького** містить у собі „Маттін" витяг з екзотичних квітів, що стисло достосований до фізіольогічних функцій шкіри, надає навіть знищеній цері свіжий привабливий вигляд. Вже по одноразовім ужиттю вдоволяємося ріжницею виглядy цери. Дістанете у всіх першорядних перфумеріях і дрогеріях. 7 -30 2754

Вислід виборів до югославянського парляменту.

В Білгороді оголосили офіційні висліди виборів: урядова листа прем. Стоядіновича дістала 58,9 проц. голосів, хорватська листа д-ра Мачка — 40,21 проц. гол., фашистівська листа б. міністра Льотіча — 0,89 проц. голосів. Згідно з югославянською виборчою ординацією, партія, яка дістала найбільше голосів, дістає поважну премію, тому Стоядінович матиме 300—310 мандатів, Мачек — 50—60 мандатів.

Хід виборів був спокійний, лиш в округах Вардару (Македонія) та Дріни (Боснія—Славонія) дійшло до сутичок, у яких згинули 2 особи і 13 ранено.

Жиди шукають кольонізаційних теренів у Африці.

Цього тижня виїдуть з Гаги представники жидівського кольонізаційного товариства, щоб пізнати терени в Родезії та Уганді, які запропоновано на кольонізацію жидів з Німеччини. Ці терени закупили при підмозі европейських і американських банків.

Франція зліквідувала свою військову місію у Празі.

На основі порозуміння з Чехо-Словаччиною Франція рішила зліквідувати свою військову місію у Празі, яка є там від світової війни. Французькі старшини ще цього тижня вернуться домів.

Помер шеф закордонного відділу у фашистівської партії — приятель українців.

У Римі помер недавно полковник Рапіказолі, який кермував міжнародним відділом фашистівської партії і був одним з найкращих знавців українських справ. Зазнайомившись з українською справою через Енріка Інсабата та Лавра Майнарді, відомих приятелів України, Рапіказолі ніколи не проривав тісних звязків з українцями і вживав свої великі впливи, щоб допомогти українській пропаганді. Не зважаючи на молодий вік (він не дожив і 40 років) Рапіказолі зробив блискучу карієру в партії та в уряді.

(Офінор).

Присилайте передплату.

Вказівки для родичів як переводити шкільний плебісцит.

У „Ділі" з 7. грудня подали ми зміст розпорядку з 25. листопада, що появився в „Деннику Законів" Р. П. з 2. грудня ц. р. ч. 94, поз. 637. Сьогодні подаємо коротко зміни, які цей закон уводить і вказівки, що мають українські родичі робити, щоб його використати.

Головні зміни такі:

Досі можна було вносити шкільні декларації за українською мовою навчання цілий рік, але важні до вирішення мови навчання у даній школі в черговому шкільному році були тільки ті декларації, що їх доручено приналежному шкільному інспекторові до 31. грудня.

Тепер можна вносити шкільні декларації за українською мовою навчання тільки в листопаді і то тільки за ті школи, в яких від часу управосильнення останнього рішення про мову навчання минуло 7 літ.

Якщо минуло 7 літ та українські батьки в місяці листопаді не вносили шкільних декларацій, то черговий речинець вношення шкільних декларацій припадає в листопаді по упливі дальших 7 літ.

З огляду на те, що цей виконний розпорядок появився у Деннику Законів щойно 2. грудня 1938 р., цього року виїмково пересунено речинець вношення шкільних декларацій з листопада на час **від 10. грудня 1938 р. до 10. січня 1939 р.**

З огляду на короткий речинець треба, щоб батьки українських дітей у шкільному віці не занедбали у свій час внести шкільні декларації за українською мовою навчання у школах — по тих громадах, де цього року можна переводити шкільний плебісцит за українською мовою навчання.

І. ДЕ ПЕРЕВОДИТИ ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ?

1) Шкільні плебісцити за українською мовою навчання можна і треба переводити на просторі воєвідств: львівського, тернопільського, станиславівського, волинського та поліського.

2) Українські батьки не мають права переводити шкільних плебісцитів за українською мовою навчання на Холмщині і Підляші та в тих українських громадах Лемківщини, що належать до краківського воєвідства.

3) Шкільний плебісцит за українською мовою навчання треба переводити по всіх українських громадах (містах, містечках і селах), де по даним останньої конскрипції є найменше 25% українського населення і в яких цього року упливає 7 шкільних літ від дати, коли стало правосильне оречення щодо мови навчання, де є польська або утраквістична школа (за кожну школу зокрема). У тих громадах, де ще залишилася в школах українська мова навчання, шкільного плебісциту за українською мовою навчання переводити не треба.

ІІ. ХТО ЗАЙМАЄТЬСЯ ШКІЛЬНИМ ПЛЕБІСЦИТОМ?

1) Батьки (правні опікуни) українських дітей у шкільному віці вносять шкільні декларації за українською мовою навчання в даній школі індивідуально до приналежного шкільного інспектора.

2) За всякими інформаціями, а головно: **в котрій громаді можна цього року переводити шкільний плебісцит** — треба звертатися до політичних повітових організацій, які мають свій осередок у місцях осідку шкільних інспекторів. (Напр. до Повітового Народнього Комітету УНДО).

ІІІ. ОСВІДОМЛЕННЯ БАТЬКІВ. ШКІЛЬНІ НАРАДИ ТА ВІЧА.

Українські громадянські чинники (політичні організації) повинні негайно використати час плебісциту для освідомлення українських батьків про вагу й необхідність рідної української школи з українським учителем для української дитини та про законні підстави заходів за українською школою шляхом шкільного плебісциту. У тій цілі треба підготовляти та переводити шкільні наради і збори зберігаючи приписи закону про збори з 11. березня 1932 р. В. З. ч. 48, поз. 450.

ІV. ХТО МАЄ ПРАВО ВНОСИТИ ДЕКЛЯРАЦІЇ?

1) Право домагатися української мови навчання в школі має: а) батько дитини, б) мати, якщо батько не живе, або не виконує батьківської влади, в) правний опікун дитини, якщо обоє родичі не живуть або не виконують своєї влади.

2) Вносити шкільні декларації за українською мовою навчання можна тільки за українських дітей у шкільному віці. Шкільний вік дитини починається з початком шкільного року в тому календарному році, в якому дитина кінчить 7 літ і триває 7 літ (отже від 7—14 літ життя), без огляду на те, чи дитина ходила до школи, була звільнена від науки, або самовільно залишила науку, чи взагалі ще не ходила до школи.

3) Щоб шкільна влада могла розглядати справу зміни мови навчання в даній школі на українську, треба важних шкільних декларацій за найменше 40 українських дітей у шкільному віці.

„ЛЬОТОС", Львів, Сикстуська 21.

Хоч по закону вистачає за українською мовою навчання шкільних декларацій за 40 дітей, то треба подбати, щоб такі шкільні декларації внесли по змозі всі українські батьки чи їхні правні заступники.

V. ЯК ВИГОТОВЛЯТИ ШКІЛЬНІ ДЕКЛЯРАЦІЇ, ПІДПИСУВАТИ ТА ПОТВЕРДЖУВАТИ ПІДПИСИ?

1) Кожний батько (мати або опікун) української дитини вносить індивідуально окрему шкільну декларацію за свою дитину або й за більше число своїх дітей у шкільному віці.

Шкільну декларацію виповняємо так:

ДЕКЛЯРАЦІЯ.

Я, нижче підписаний (а) **Василь Мельничук**, громадянин Річпосполитої Польської, української народности, мешканець **Підгородя**, громади **Крилос**, повіту **Станиславів**, як батько — мати — правний опікун дитини (дітей) у шкільному віці а саме:

1) **Івана** (ім'я дитини) 3) **Андрія** (ім'я дитини)
2) **Марії** (ім'я дитини) 4) . . . . . (ім'я дитини)

на основі статті 3 закону з дня 31. липня 1924 р., що містить деякі постанови про організацію шкільництва (В. З. Р. П. ч. 79, поз. 765) висловлюю побажання, щоб публичній народній школі в **Підгородю** (назва місцевости) введено українську мову навчання.

Дня 25. грудня 1938 р.

Василь Мельничук
(власноручний підпис).

До
ШКІЛЬНОГО ІНСПЕКТОРАТУ
в . . . . . .

2) Правильно виповнені шкільні декларації підписують батьки (матері або опікуни) і потверджують у волосному уряді (можна також у старості або нотаря). Міністр внутрішніх справ обіжником з 19. лютого 1925 р. ч. III 1231, що його оголошено в офіціозі „Газета Адміністрації і Поліції Państwowej" ч. 8. з 21. лютого

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК.

Над Ню-Йорком шаліє ураґан

Від години пятої пополудні сто тисяч вікон Емпайр Стейт Білдінг (найвищого вершка в пасмі нюйорських гір-хмародерів) починають чорніти заплющеними очодолами. Декораційні неони освічують тільки сам його шпиль, що вилискує на десятки миль, немов закутана станіолем шийка велитенської пляшки-шампанівки. „Стояче місто" з тисячами бюр-інституцій, лябіринтом кімнат та коридорів, що вісім годин денно здрігаються від телєфонічних дзвінків, стукоту писальних машин та рахівниць, шуму ліфтів, — гуде він наказів, доручень, звісток і телеграм наче команда битви в моменті найсильнішого зудару двох ворожих сил (бізнесу та конкуренції...) — стає нагло мертвецьким блоком залізобетону, немов забутий гробовець на цвинтарі велитнів.

Коли годинник добігає до пятої — тисячі секретарок, стенотипісток, книговодів, касієрів, директорів, ліфтбоїв і возних висипується на вулиці десятками виходів наче зерно крізь діри міха, що не видержавши натиску тягару тріснув при самій піставі. Погасають останні світла, поспішно затріскуються двері, падуть прощальні перекрики — зїздяжають один по одному на нічний спочинок ліфти, що вісім струджених годин дня немов артерії розливали кипучу струю життя та енергії по всіх закутках залізобетонного тїлища.

„Стояче місто" западає в летарґ..

Елінор рішила за всяку ціну залишитися після пятої в бюрі, щоб ще пару годин попрацювати. Таємниці цілотижневого її занедбання в книговодстві не можна було вже довше скривати, і якби не зручний маневр, яким звернула увагу шефа на дотепне оголошення конкуренційної фірми — у часі, коли прикликав її до себе — оголошення, що на щастя опинилося на бюрку, на верху сторінки нечитаного щоденника, Елінор напевно булаб тепер вичікувала черги в бюрах посередництва праці, чи бігала по адміністраціях щоденників, що провадять рубрику „Вільні посади". Пару хвилин перед пятою задзвонила до Джека (Ф. Смит, „Одежа для мужчини, що дбає за себе" — не мішати з іншими Смитами! — Бродвей 133) та прохаючи вибачення за те, що вечір буде мусіти провести одинцем післала йому на потіху безліч таких цілунків, від яких телефонічні дроти розжарювалися до червоного... Коли товаришки блискавкою вдягали плащі і мазнуши прихапцем уста наймодніщим коліром орхідеї тамірливо вскакували до ліфтів — Елінор прикинулася неймовірно повільною, розчісуючи надто пильно кучеряву зачіску аж до менту, як одягальня стала пустою. Тоді кинулася мерщій у свою кімнату, винесла звідсіля рахівницю та пару книг, і примістивши їх на малім столику одягальні, непомітно замкнула за собою двері. (Завтра прийде до бюра десять хвилин раніше і не звертаючи нічиєї уваги занесе книги на місце.) Правильник фірми не передбачував загаєної праці і тому строго забороняв працювати поза урядовими годинами. Елінор мусіла законспірувати свій плян наче... (Я хотіла сказати „наче держану змову", але скоро похопилась, що смішно вкладати в уста молодій американці для порівняння інституцію, якій ледви раз удалося протиснутися на сторінки історії землі Вашинґтона; популярніше — „наче таємне зборище Ку-Клюкс-Клану").

З запертим віддихом, насторожившись вуха, всіма нервами, вона ловила глухі кроки возного, що перемірюючи коридор провірював замки бюрових дверей, не турбуючися — на щастя — одягальнею. Потім ще один стук ліфту вниз — і на 102-ому поверсі хмародера залягла глуха тиша.

Пята Евею при найбільших зусиллях не зуміла видати зі себе звуку досить сильного на те, щоб дістатися на таку висоту. Навіть в годинах найбільш розшалілого вуличного руху, коли асфальт тремтів і вгинався під тягарем велитенських вантажних авт, поверхових автобусів та стотисячної розкричаної юрби прохожих — вихилившися крізь вікно стодругого поверха вухо ледви ловило далекий звук, немов слабий пошум ріки, що переливає води у стіп гори-велитня. Елінор чула тільки власний приспішений віддих, голосне колотання серця та за вікнами шум вітру, що розігнавшися від океану, натрапив на перший на своїй дорозі опір — непорушні стіни хмародеру. Стрясав раз-ураз віконною рамою та рвав як від розшматованої рани...

Але Елінор не було коли нервуватися. Упорядкувати книговодство було для неї чимось більше, як виконати занедбаний обовязок. Коли тиждень тому обоє з Джеком погодилися, (найближчий день став початковою датою занедбуваного книговодства), що їхнє велике кохання можна вмістити лиш під дахом спільного родинного дому — колюмни цифер, що записували реальну сторінку вимріяного щастя, а саме: комірне, рати за авто, домашню обстанову, видатки на харч, одяг та розваги, переконали Елінор про конечність вдоволитися лиш заміною дівочого прізвища та залишитися ще бодай рік книговодчицею у фірмі С. Лей і Брати, бюро оголошень на придорожних таблицях.

(Далі буде).

НОВИНА
безконкуренційні
Олійки
до печива
КООП. „ПЛАСТ"
644 1—3

1926 р., наказав волосним урядам безплатно потверджувати підписи батьків на шкільних деклараціях за українською мовою навчання.

Неписьменні дають у волосному уряді знак хреста на шкільних деклараціях при двох свідках, з яких один підписує неписьменного і себе, а другий підписує себе також як другий свідок.

Заввага: Якщо волосний уряд не хотів би потверджувати підписів на шкільних деклараціях за українською мовою навчання, або домагався оплати, то в кожному випадку треба вносити скаргу до Староства, Воєвідства і Міністерства Внутрішніх Справ, найкраще телеграфічно до Староства і Воєвідства по українськи, до Міністерства, з огляду на закон про мову з 31. VII. 1924, у польській мові.

Після висилання телеграми вказано вислати ще основну жалобу до Староства, Воєвідства й Міністерства внутрішніх справ з описом факту і наведенням дати, місцевости, осіб і свідків. У цих справах треба докладно звертатися до відповідних політичних організацій і ними вказаних правних дорадників.

VI. КОМУ ТА ЯК ДОРУЧУВАТИ ШКІЛЬНІ ДЕКЛЯРАЦІЇ?

1) Якщо волосний уряд (нотар, староство) потвердив підписи батьків або їхніх заступників на шкільних деклараціях за українською мовою навчання, тоді треба доручити їх приналежному шкільному інспекторові найдальше до 10. січня 1939 р. включно. Одначе не ждати до останньої днини, лише старатися доконче доручити бодай 2—3 дні скорше за посвідкою або поштою і то доконче поручено — експрес.

Не потребуємо додавати, що ініціятиву у переводженні плебісциту повинні взяти в руки українські політичні організації. Генеральний Секретаріят УНДО повідомляє нас, що в його канцелярії (Львів, Пасаж Гавсмана ч. 6, II) можна замовляти шкільні декларації в ціні 2 сот. за 1 штуку.

БЛІХЕРА УВІЛЬНИЛИ.

Чеська преса повідомляє, що після змін на провідних місцях у Совітах, маршала Бліхера та недавно арештованих генералів звільнили й регабілітували.

Одначе переслідування українців досі не припинили і в Харкові засудили та негайно розстріляли 11 осіб.

НІМЕЦЬКО-РУМУНСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ДОГОВОРИ.

Як подає Німецьке Інф. Бюро, німецько-румунські переговори у Букарешті покінчились підписанням кількох торговельних порозумінь, які продовжують до 1. жовтня 1939 дотеперішні договори, збільшуючи обороти. Румунський Національний Банк буде купувати марки по 40.50 леїв і продавати по 41,50 леїв.

—o—

ПЕРЕД ДАЛЬШИМИ ЗМІНАМИ У СОВІТСЬКОМУ УРЯДІ.

У дипльоматичних та журналістичних колах Москви сподіються, що нарком легкого промислу Шостаков уступить. Крім того сподіються іменування нового керманича нар. комісаріяту, пошт і телеграфів, яким тимчасово завідує Берман. Як говорять він арештований.

—o—

КОЛИШНІЙ ПРЕМІЄР ЛИТВИ У ВЯЗНИЦІ.

В понеділок коло 14. год. арештували провідника литовської християнської демократії, б. премієра Бістраса, провідника пучу Вальдемараса, сотника Іваповскаса та кількох прихильників Вальдемараса.

—o—

АНГЛЬО-ФРАНЦУСЬКИЙ ДЕМАРШ У СПРАВІ КЛАЙПЕДИ.

У відповідь на інтерпеляцію в палаті громад Чемберлен заявив, що британський шарже д аффер у Берліні дістав наказ разом з французьким амбасадором висловити надію в імени обох урядів, що Німеччина пошанує клайпедський статут. Як відомо, ці обі держави підписали цей статут.

Міністр Ю. Ревай у Берліні.

Берлін, 9. грудня.

Минуло більше як 20 років з того часу, коли офіційні українські делегації з українських земель відвідали вперше столицю Німеччини, шукаючи тут навязання приязних політичних і господарських звязків з першим Райхом, тим Райхом, для якого, не зважаючи навіть на українсько-німецьку пропаганду підчас війни, наша державність зявилася якоюсь несподіванкою, короткотревалим засобом у переходових німецьких труднощах та лише провізорією й епізодом у старій німецькій політиці на Сході Европи.

Багато змінилося за цих 20 років. Не стало першого Райху, повстав і загинув другий Райх, що не дуже гарно записався в історії українсько-німецьких відносин, і народився нарешті третій Райх, що зголосився за новими національними засадами державної перебудови Европи. Дуже сильно зросло в Німеччині за цих 20 років та політично і державно обгрунтувалося зрозуміння наших справедливих державних постулятів. Те, що в 1918. році українські делегати мусіли доказувати та переконувати, стало самозрозумілим і видається сьогодні навіть смішним та наївним анахронізмом. Ці 20 років не пройшли для нас безслідно.

Тому українська делегація, очолювана міністром Ю. Реваєм, делегація найменшої части ни нашої землі, перша в новітній добі нашого державного відродження, що відвідала Берлін 5—7. ц. м., знайшла тут далеко сприятливіші умовини, ніж наші делегати в 1918. р.

Готель Кайзергоф, славний в історії націонал-соціялістичної Німеччини, бувша штабна квартира Гітлєра та його співробітників у 1932—33 рр., в якому запали історичні рішення, перетворився в цих трьох днях у штабну квартиру українців.

Від 7-ої год. ранку до пізної ночі кожний з українців, що довідався про побут української делегації, спішив занести свою картку і довгими годинами висиджував у мягких кріслах готелю, щоб бодай когось з делегатів побачити, а може навіть обмінятися кількома короткими словами. Небагатьом це вдалося, бо політичні й особливо господарські наради займали ввесь час наших делегатів, оглядини ріжних німецьких уряджень, автострад, у перервах обіди-прийняття, ввечорі театр, опера та ще прийняття. Всюди невтомний міністр Ю. Ревай, його співробітник, керманич пропаганди д-р Комаринський, задумливий все з цифрами і паперами молодий гуцул Бабота і поважний лісовий генерал у пишному однострою — всі вони роблять враження поважних ділових державних будівничих, що твердо знають, чого вони хотять.

Ось кореспондент одної української газети перехопив п. д-ра Комаринського:

— Яка ідеольогія Вашого уряду та Центр. Ради? — питає він його.

— Нашою ідеольогією тепер є прохарчувати кукурудзою незаможне населення — відповідає д-р Комаринський і це речення з великим вдоволенням коментує пізніше більшість української кольонії.

Другий емігрант питає п. мін. Ю.Ревая:

— Представники яких українських політичних угрупувань були вже в Хусті?

— Запитайте мене ліпше, яких ще не було — відповідає мін. Ревай.

*

В наше завдання не входить переповідати деталі політичних і господарських переговорів нашої делегації; вистане сказати, що всі ці переговори мали суто діловий і річевий характер та що наші делегати відвідали всі важніші політичні й господарські чинники. Їх всюди приймали як **українських** делегатів з найбільшою прихильністю і зацікавленням. Вони неодин раз почули ясно, в якому розрізі східно-европейської проблеми розглядається тут карпатоукраїнська справа і що Німеччина стоїть непохитно при віденському рішенні. З другого боку їх заяви про змагання карпато-українського уряду до мирного співжиття зі всіми сусідами та його бажання присвятити всі свої сили консолідації мініятурної української держави зробили тут дуже добре враження.

Цей безпосередній контакт мав ще ту користь, що він розвіяв деякі шкідливі легенди, що їх групове насвітлення тих чи інших посередників витворило в Хусті й Берліні, що яскраво виявив якости мін. Ю.Ревая, якости **державного** мужа (так оцінили його німецькі контрагенти), річевість і поважність його співробітників; усе те дуже сприяло скріпленню німецько-українських відносин. Всі, що мали деякі сумніви, переконані тепер, що доля Карпатської України в надійних руках.

Міністр Ревай, покидаючи Берлін, висловив своє глибоке задоволення побутом у столиці Німеччини.

*

В останньому дні одна з українських організацій у Берліні виявила бажання зробити прийняття для української делегації і звернулася з цим до мін. Ю.Ревая. — „Тільки при одній умові" — відповів мін. Ю. Ревай — „а саме, що це прийняття не буде носити характеру імпрези одної організації та що всі берлінські громадянські організації братимуть у ньому участь."

В салях Кайзергофу, де відбувся цей чай мін. Ю. Ревай говорив про поміч української еміграції Карпатській Україні.

— Ви нині нам можете допомогти лиш одним — вашою моральною підтримкою, яка можлива тільки тоді, коли прийде серед еміграції до такогож обєднання, як і у нас у краю. Ваше взаємне поборювання, шкідливе донині — відтепер може стати злочинним, бо воно без сумніву відібється на нашій державі. Припиніть це! Ось наше єдине до вас прохання!

Ще не розійшлися з Кайзергофу численні українки й українці, що прийшли привітати українську делегацію — залишалось тільки кілька годин до відходу поїзду, — а авта чекали наших відпоручників, щоб відвести їх на останнє прийняття, яким прощали німецькі господарі своїх гостей у салях найславнішого німецького ресторану. Ріжні представники політичного світу зійшлися тут, щоб привітати за вечерею при товариській бесіді українських делегатів. Гарне враження залишили і короткий змістовний тост мін. Ю. Ревая і жартовливо дотепний тост д-ра Комаринського у відповідь на привітання господарів.

В чарках шуміло ще вино, а невблаганний годинник кликав гостей уже на двірець, де зійшлася ще раз українська кольонія, щоб привітати делегацію. При вигуках „Слава" повід відійшов поспішний поїзд на Прагу.

*

Тарас Чміль.

Коли лікар скаже „печінка"...

подумайте про її лікування, в тій діягнозі міститься часто: жовчевий мішочок, жовчеве каміння, жовтаниця. Зела магістра Вольського в окор. аванси „Біліьоса", що містять у собі екзотичні рослини Комбротум і Больдо побудять печінку до відповідної праці і нормального виділювання жовчі та спричинюють природне відпорожнення. Можна діставати у всіх аптиках і дрогеріях. Виробня: Магістер Вольський, Варшава, Злота 14.

Словаки усамостійнюються.

„Фелькішер Беобахтер" з 11. XII. повідомляє з Праги:

„Переговори між представниками чеського та словацького уряду скінчилися. Словаки переперли всі свої домагання. Міністр Сидор буде заступником премієра празького центрального уряду, таксамо нема вже ніяких перепон щодо іменування трьох словацьких державних секретарів.

Особливу вагу має постанова щодо закону про повноваства, який відноситься тільки до Чехо-Моравії, але не має правної сили ні у Словаччині, ні в Карпатській Україні. Отже обі федеративні держави виняли себе у значній мірі зпід впливу празького центрального уряду. Це означає суттєве зміцнення їхньої самоуправи.

Що й це не означає ще кінцевої стабілізації відносин чехо-словако-української федерації, свідчить промова відомого провідника словаків проф. Туки. Він заявив, що 6. грудень, день завершення словацької автономії, є тільки етапом. Словаки мусять мати нарешті повну незалежність. Словацький міністр господарки заповідає, що словаки змагатимуть покищо до самостійности грошевої та кредитової політики".

—o—

Правнича сторінка.

Зміна віддовженевих законів.

В „Деннику Законів" з 24. XI. (ч. 91) появились два декрети президента, що змінюють розпорядок президента з 24. жовтня 1934 р. про конверсію та управильнення хліборобських довгів і декрет президента з 14. січня 1936 р. про полекші зобовязань хліборобських кооператив та їх централь.

ЯКІ ЗМІНИ ВВОДИТЬ НОВЕЛЯ ДО ВІДДОВЖЕНОВОГО ЗАКОНУ?

Розпорядок президента з 24. жовтня 1934 р. про конверсію та управильнення хліборобських довгів признавав посідачам сільських господарств полекші у сплаті хліборобських довгів, що повстали перед днем 1. липня 1932 р. Новеля додає нову постанову до 4-ої статті віддовженевого закону і **розтягає на покупця сільського господарства всі полекші при сплаті зобовязань, що їх він перебрав від продавця, без огляду на те, коли купив нове господарство, себто чи перед днем 1. липня** 1932 чи по 1. липня 1932. Далі на основі новелі розємні уряди видаватимуть рішення у справі сплати довгів тих посідачів сільських господарств, яким признав полекші сам віддовженевий закон, без ніякого заходу довжників перед розємним урядом. На основі новелі розємний уряд ствердив у своєму рішенні **висоту і речинці платности поодиноких сплат хліборобського довгу,** що йому признає полекші; у сплаті і в обнижці відсотків віддовженевий закон.

ГОТІВКОВА СПЛАТА ДОВГУ. 100 ЗА 200 ЗОЛ.

Одначе чи не найважнішою для наших селян є постанова новелі до 44-ої статті віддовженевого закону, бо має велике господарське значіння. Щоб її зрозуміти — слід пригадати **постанову ст. 43-ої** раніше зміненого вже віддовженевого закону: **Посідачі хліборобських господарств** групи А, себто простором найбільше до 100 га, **можуть сплачувати свої хліборобські довги,** частиною або в цілости, теж **передречинцем їх платности з тим, що кожна заплата готівкою до 31. грудня 1940 р. буде почислена подвійно,** себто 100 зол. будуть почислені за 200 зол. **Новеля розтягає згадану постанову ст. 43-ої до довгів, що їх платність розложено на сплати на основі самого віддовженевого закону і до довгів, що їх сплату управильнено рішенням розємного уряду або угодою.**

Розємний уряд може на внесок вірителя зменшити або відхилити полекшу, передбачену при передречинцевій сплаті, якщо зобовязання (довг) довжника обнижено на основі розємного уряду або підписаної угоди. **Іншими словами новеля розтягає полекшу з передречинцевою сплатою довгів готівкою 100 зол. за 200 зол.** (що їх признавала ст. 43 віддовженевого закону посідачам сільських господарств групи А і платність яких розложено на 28 піврічних сплат на основі самого закону) теж **на довги, платність яких розложено (на 28 піврічних сплат) на основі рішення розємного уряду або угоди перед цим урядом.** Суди (не розємні уряди) **вирішуватимуть спори,** що виринатимуть між посідачами сільських господарств та їх вірителями у звязку зі сплатою довгу 100 зол. готівкою і **почисленням** її за 200 зол. на довг.

СТИХІЙНІ НЕЩАСТЯ І ЗАГАЯННЯ ПЛАТНОСТИ ДОВГІВ.

Якщо посідач сільського господарства групи А (простором до 100 га) **не заплатить двох чергових сплат з відсотками** — постановляє ст. 47 — то квота цілого довгу стає негайно платна лише тоді, якщо внаслід сплат устійнив розємний уряд, його предсідник або суд, а якщо посідач сільського господарства групи Б (простором найбільше 1.000 га) не заплатить двох сплат платними відсотками, ціла сума довгу є негайно платна. Постанову ст. 47-ої віддовженевого закону новеля доповнює тим, що **розємний уряд може відхилити наслідки загаяння у заплаті довгу,** про які вище згадано, **та устійнити висоту сплат і нові речинці їх платности — якщо** до загаяння з заплатою **дійшло без вини** довжника **внаслідок стихійного нещастя,** що спричинило його неплатність.

ОБНИЖКА РОДИННИХ І СПАДЩИННИХ ДОВГІВ.

На внесок довжника, **зголошений найдалі до 31. грудня 1938 р., може розємний уряд — згідно з постановою** ст. 53-ої віддовженевого закону — обнижувати **теж довги** сільських господарств з **„родинних і спадщинних поділів",** якщо вони повстали в часі **від 28-го квітня 1924 р. до 1. липня 1932 р.** На основі новелі до ст. 53-ої можна буде сплачувати сплатами не лише довги, що повстали з „родинних і спадщинних поділів", **але взагалі всі довги,** що повстали **наслідком правних чинностей, що мають господарський характер поділу родинного і спадщинного майна",** себто довги, що повстали зі заплати посагу, вина і т. п.

ОБНИЖКА ДОВГУ ЗА КУПНО ПОЛЯ.

Згідно зі ст. 54-ою віддовженевого закону розємний уряд може обнижувати довги, що повстали з решти ціни купна нерухомостей (землі, хати з городом і т. п.), якщо трансакцію з купном нерухомости переведено в часі **від дня 28. квітня 1924 р. до 1. липня 1938 р.** Тому-то розємний уряд устійнює, яку дотепер суму заплатив набувець нерухомости вчислюючи до неї і **заплату готівкою і довги та інші тягарі,** що їх набувець згодився заплатити. На основі свого устійнення та договірної ціни продажі, розємний уряд обчислить, за яку ідеальну частину нерухомости (1/2, 1/3 чи 1/4) вже заплачено ціну купна. Опісля розємний уряд переводить оцінку нерухомости (при допомозі знавців) на основі ринкових цін, устійнює згідно з тією оцінкою вартість ідеальної частини нерухомости, за яку ще не заплачено ціни купна й обнизить решту ціни купна до висоти цієї вартости. **Одночасно розємний уряд обнижує** суму залеглих відсотків до дня видання свого рішення в тому самому розмірі, в якому обнизив решту ціни купна (Слід згадати, що ст. 42-га віддовженого закону обнижує законну висоту відсотків до 6 прирічно посідачам сільських господарств). При оцінці нерухомости та обчисленні решти ціни купна розємний уряд бере за основу ввесь простір купленої нерухомости, устійнює ціну продажі і не бере під увагу зміни у поверхні нерухомости, лише зміни, що зайшли **у стані** нерухомости.

Отже якщо селянин купив у 1930 р. 6 моргів поля за 12.000 зол. і заплатив при договорі купна 4.000 зол. та згодився заплатити довг у висоті 3.000 зол. — до заплати лишиться ще 5.000 зол. А що селянин покупець доплатив опісля лише 1.000 зол., бо внаслідок господарської скрути не міг уже більше платити, тоді розємний уряд — на внесок селянина довжника — устійнює, що він заплатив уже за 2/3 частини нерухомости (себто за 4 морги поля) і залягає з заплатою ще 1/3 поля, себто за 2 морги. Якщо тепер вартість 6 моргів купленого грунту сягає напр. 6.000 зол., а селянин заплатив за 4 морги поля, мусить доплатити вже лише за 2 морги поля і то 2.000 зол., а не 4.000 зол., якби це виходило з договору купна поля. Новеля до ст. 54-ої торкається лише способу обнижки залеглих відсотків. Далі новеля вводить зміни до постанов статтей 72, 73, 75, 76, 79, 82, 90 і 93 віддовженового закону. Їх не обговорюємо тому, бо вони торкаються справи сплати довгів посідачів сільських господарств групи Б і Ц, себто великих землевласників.

м-р м. х.

РАТУЙТЕ ЗДОРОВ'Я! жіночі від зол. 50.— ЗДОБУДЬТЕ ЗДОРОВ'Я! жіночі від зол. 60.—
поручає
ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

Сплата зобовязань хліборобських кооператив та їхніх централь.

Другий декрет президента з 19. листопада ц. р. новелізує теж декрет президента з 14. І. 1936 р. (ч. 3, поз. 23) про полекші у справі сплати зобовязань хліборобських кооператив та їх централь.

Отже згаданий декрет дає змогу задовженим хліборобським кооперативам (за винятком кредитових хліборобських кооператив) та їхнім централям (без огляду на правну форму цих централь) управильнити сплату своїх довгів на основі угоди з вірителями чи рішення розємного уряду. Таку угоду можуть заключити задовжені хліборобські кооперативи зі своїми вірителями перед воєвідським розємним урядом для маєткових справ посідачів сільських господарств. Розємний уряд розглядає справу на внесок кооперативи або її централі, на внесок вірителя кооперативи, ручителя або співдовжника кооперативи чи її централі. На основі угоди перед розємним урядом може задовжена хліборобська кооператива осягнути: 1) відложення речинців платности довгу або розложення на сплати на 14 літ; 2) зменшення договірної суми та відсотків; 3) частинне або повне звільнення з відповідальности ручителів або інших співдовжників кооперативи чи її централі; 4) постанову про забезпеку довжної суми. Угода може передбачувати різні умовини сплати поодиноких категорій вірительностей залежно від ступня їх забезпеки. Тепер новеля змінює третій уступ ст. 4-ої згаданого декрету так, що „без згоди зацікавлених вірителів не можна обнизити публично-правних належитостей ні винагороди на основі договору про працю, що користають по думці ст. 800 к. п. ц. з привілею швидшої заплати ніж забезпечені гіпотечно вірительности. Отже можна заключити угоду у справі сплати публично-правних належитостей (всяких податків) і винагород за працю, лише не можна обнизити їх висоти, на що дозволяє декрет з іншими вірительностями. Вкінці зновелізована ст. 6. декрету **розтягає полекші** у справі сплати хліборобських кооператив та їхніх централь **на ручителів та інших співдовжників** кооператив. Ручителями і співдовжниками вважає новеля ті особи, які у звязку зі зобовязанням не мають ніяких матеріальних користей та особи, які передали кооперативі гроші зі затягненого зобовязання.

Полекші при викупі промислових свідоцтв на 1939 рік.

Міністерство скарбу видало обіжник з 24. листопада ц. р. до ч. Д. V. 27312/4/38 (Урядовий Денник М. С. ч. 32, поз. 775) до скарбових палат та урядів у справі полекш при викупі промислових свідоцтв на 1939 р. Міністерство признало полекші платникам, які купують промислові свідоцтва на 1939 р., в такому самому розмірі, що й на 1938 р. Як ми вже писали*) — промислові свідоцтва на 1939 р. слід викупити найдалі до 31. грудня ц. р. Скарбові уряди признають власникам більших торговельних підприємств, які обовязані викупити промислові свідоцтва I—VIII. категорії полекші того розміру, що вони платять лише половину ціни (або іншими словами піврічну ціну промислового свідоцтва). До того згадані полекші приймає сама скарбова влада і платники не є обовязані вносити взагалі подань.

Крім того платники можуть вносити подання до скарбових урядів та скарбових палат, щоб вони признали їм ще більші полекші при викупі промислових свідоцтв на 1939 р., ніж їх обовязана признати сама скарбова влада на основі згаданого обіжника. Такі подання у справі індивідуальних полекш слід вносити до 31. грудня ц. р. до відповідного скарбового уряду навіть тоді, якщо полекші признає скарбова палата. Якщо підприємство повстало щойно в 1939 р. або працює лише сезоново в 1939 р. — тоді слід внести подання у справі полекші до 14 днів від уруховлення підприємства чи промислового заняття.

Скарбові палати обовязані доручити платникам відповіди у справі полекш при викупі промислових свідоцтв найдалі **до 1. квітня 1939** р., якщо подання платники внесли в речинці до 31. грудня 1938 р.; скарбові палати **до 10 тижнів** скарбові уряди **до 8 тижнів,** якщо подання внесено до скарбового уряду до 14 днів від уруховлення підприємства в 1939 р. Якщо скарбова палата або скарбовий уряд не наділяють відповіді у згаданих речинцях — це доказ, що скарбова влада признала — згідно з обіжником — полекші при викупі промислових свідоцтв. Подання, вложені по речинці, скарбова влада взагалі не буде розглядати.

*) Гл. „Діло" з 22. листопада 1938 р. ч. 260.

Сторінка без політики.

ІСТОРІЯ МАНІКІРУ.

Американський промисловець Нортем Варен, власник цілого концерну фабрик, що виробляють ріжного роду артикули, що їх треба до манікіру, почав перед 25 роками дуже скромно.

Ціле його підприємство містилося тоді в невеличкій офісині камениці на одному з нюйорських передмість і в ньому працювали 3 особи: він сам, його жінка та сестра жінки.

Тепер у робітника Варена працює поверх 5000 службовників і то лиш бюрових. Такий скорий розвиток фабрик завдячує Варен моді манікірувати собі пальці, що поширилася не лиш серед багатих американок, але й серед бідніших.

Нортем Варен, який веде свої фабрики, має теж час і на історичні студії. Він видав недавно брушурку, в якій виказує старовинність манікіру. На підставі тієї брошури новітній манікір зовсім нагадує манікір, що його стосували єгиптянки 5.000 літ тому. У гробниці Тутанкгамена знайшли коробку з приладдями до манікіру, із пильничками, малими щипчиками, ножицями та з малою коробочкою порошку до полірування нігтів. У старовинній Греції та в Римі були вже професійні манікіристки, які мали великий успіх серед тодішніх красунь-елегантюк. Під кінець світлих римських часів і мужчини дбайливо доглядали свої нігті і малювали їх на червоно. Ця мода прийшла до Риму зі Сходу.

Та Варен признає теж, що його вживають так дбайливо нинішні культурні пані, вживають і красуні деяких диких племен Африки та Австралії. Жінки племени Нігуру в середущій Африці барвлять нігті на червоний колір і лякерують їх соком відповідних рослин зовсім на паризький лад.

ФАБРИЧНІ ЦІНИ ВЛАСНИЙ ВИРІБ
продає найдешевше ФАБРИКА БІЛЛЯ
Ковдри матрацн, подушки з пір'я, сінники, простирала, готові пошевки, ручники, обруси, полотна, шифони, коци, гзпи, фіранки
Антін Петрушевський
ЛЬВІВ, ул. ГАЛИЦЬКА 20. Тел. 213-33.
Цінники на бажання даром.

Жарт англійського телєграфіста.

В англійськім місті Ліде засудили недавно на 6-ти місячну вязницю 26-літнього урядовця телєграфіста Генрика Вуда, який дозволив с бі на каригідний жарт.

Підчас недавніх критичних, вересневих днів, коли загроза війни висіла над Англією та цілою Европою, урядовці телєграфу в Ліде дістали тайний шифр, що ним вони мали алярмувати всі уряди на випадок, якби наближалися ворожі літаки.

У хвилинах найбільшої напруги, 23. вересня ц. р., коли всі дожидали на вирішний мент, Вуд для жарту заалярмував один із провінціональних урядів, в якім працював його товариш. Той товариш вислав алярмову вістку далі і до години ціла протилетунська оборона графства Йорк стануда на ноги.

Прилюдна англійська опінія є тієї думки, що кара Вуда рішуче за лагідна.

—o—

SAMODZIAŁY LESZCZKÓW
Осінні новини у великому виборі та Міжнівські шовки
ПОРУЧАЄ
ЛЕЩКІВ
Львів, ул. Коперника 2.
3—7 Тел. 258-88.

ДИВНІ ДИВА ПРИРОДИ.

В цікавій книжці Корвета Вельса „Світло на чужому суходолі" автор подає ріжні фантастичні, проте правдиві описи з життя звірят. А що автор пише при тому з незвичайним дотепом, то не диво, що цю книжку читач читає з незвичайним зацікавленням.

ПРИГОДА ЗІ ШИМПАНСОМ.

У Ст. Люї трапилася така пригода. То місто має, як відомо, одни із найкращих зоольогічних городів в Америці. Одного разу сторож увійшов до клітки шимпайса та залишив за собою не примкнені двері. Шимпанс скористав з того, вийшов і замкнув сторожа у клітці. Ситуація була справді клопітлива, тимбільше, що все те діялося в обідній порі, коли нікого не було в малпарні. Сторож не міг собі сам дати ради, бо його рукн не проходили через крати, отже він не міг відчинити її зі зовні.

У той час, коли сторож даремне намагався звільнити себе з поневільної вязниці, шимпанс пішов оглядати цілий малпячий відділ, відчинив двері, що вели до сутерин, в яких чотирьох робітників відпочивало на час обідньої перерви у праці. Трьох робітників грало в карти, четвертий смажив ковбаски над кухонкою. Коли шимпанс несподівано появився, робітники зовсім не виявляли великої охоти бавити волохатого гостя і втекли зі сутерин та стали кликати сторожа. Вони немало здивувалися, коли побачили сторожа в клітці, що в ній ще недавно скакав шимпанс. Якусь хвилинку робітники думали навіть над тим, чи не краще залишити сторожа у клітці і щойно на його прохання вони випустили його з імпровізованої вязниці. Тоді всі побігли до сутерин, в яких застали шимпанса, який... смажив спокійно ковбаски.

ВУЖ-ДАВУН І МИШ.

В одній із пітсбурських гімназій учитель природи просив Вельса, щоб той оглянув гімназійного вужа-давуна (Боа констріктор). Вельс думав, що побачить величезного давуна, а справді побачив малого двацятьцентиметрового вужика. Це був справді давун, але молоденький, що його знайшли в китиці бананів. Ціла кляса даремне шукала за лакомінками для вужа. Він не хотів нічого їсти. Навіть кусень свіжого мяса не викликав у нього апетиту. Тоді Вельс порадив дати вужеві живу миш. По довгих заходах миш зловили і впустили до вужа, до клітки.

Одного дня миш зїла у клітці все, що можна було зїсти і почала їсти вужа, починаючи від хвоста. Щоб урятувати вужа-давуна, мусіли миш випустити.

ПТАХ У ЗМОВІ З ЛЬВОМ.

Найзаплавішою звіриною є птах-медовик. Він трохи менший від горобця, і як кажуть, веде людей та звірят до пнів із медом. Та найчастіше він у змові з львом, чи леопардом намагається завести людей у пастку.

Одного разу — оповідає Вельс — дали ми підвестися тому малому обманцеві і ми пішли за ним. По пів годині пташок почав сильно хвилюватися. Недалеко того місця, де він так хвилювався, подорожні справді знайшли мід.

Птах пильнував подорожніх, доки вони не скінчили вибирати меду. Коли ж вони пішли в дальшу дорогу, медовик став далі їх вести. Мандрівники думали, що знайдуть більше меду, тому йшли за птахом і ледви вспіли на час задержатися перед львом, віддаленим на яких 30 м. Льва вдалося застрілити. Тубильці казали, що птах завів мандрівників до льва тому, що вони не поділилися з ним медом.

—o—

Кава чи чай.

Дивний присуд на вбивників.

Питання, що шкідливіше, чай чи кава, рішила проба, що її перевели поневолі два засуджені на кару смерти. Ця проба тривала 60 літ. У 1870 р. перед шведським судом станули два ровесники під замітом грабункового вбивства. Їх обох засудили на смерть, одначе шведський король Густав III. замінив кару смерти на досмертну вязницю під тою умовиною, що одному зі засуджених будуть давати пити тільки каву, другому тільки чай. Той дивний присуд був висліком палкої дискусії, що її ще від 1850 р. вів науковий світ на тему: що більше шкідливе, кава чи чай.

Проба випала в користь кави. Вязень, якому давали пити тільки чай, помер перед кількома роками, проживши 84 роки. Той, що пив каву помер щойно цього року, проживши у вязничних умовинах 87 літ.

—o—

Новий корабель-велитень.

Злучені Держави не хочуть залишитися позаду в корабельнім будівництві. Позавидувавши Европі її корабельної слави, почала Америка й собі будувати корабель-велитень. Корабельна Спілка Зл. Держав будує в Нюпорті найбільший пасажирський трансатлянтійський корабель. Той новий велитень матиме 34.000 тон, міститиме 1219 пасажирів і 639 членів залоги.

Він коштуватиме 15,750.000 долярів (к. 128 мілїонів зол.). Новий морський велитень буде курсувати на европейсько-американській лінії вже на весну 1940 р. На підставі розписаної анкети той корабель буде називатися „Америка".

Просимо памятати про 1·50 зол. належність за післаний Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати блянкетом ПКО ч. 504.060 (Ділo) з допискою „Кр. 39".

Теж рекорд.

Рекордоманія переходить іноді всі межі здорового глузду. Такий теж рекорд, що його можна зовсім добре назвати рекордом дурноти, є рекорд М. Гінеля з Бостону, який за 10 хв. випив 75 пєщ на мигко. Одно яйце забрало йому 8 секунд.

Гордий зі свого рекорду М. Гінель заявив репортерам, що при черговій пробі він побе власний рекорд і випє в такім самім часі бодай сто яєць.

З польської преси.

„Українська справа вийшла з дотеперішнього безруху".

Вже хочби з тих цитатів, які ми час до часу наводимо, видно, що вся польська преса зайняла більш-менш однакове становище до Карпатської України. Дослівно на такому самому становищі станув і відомий накликач до польської „конструктивної політики на Червоній Руси" гр. Станислав Лось. Він тільки у своїй статті п. н. „Закарпаття" в **„Політиці"** (ч. 28 з 10-го грудня ц. р.) намагається переконати польське громадянство, що з ситуації, в якій опинилася Польща внаслідок створення Карпатської України, дотого-ж при допомозі не надто прихильних до Польщі сил, — треба знайти розумний вихід. П. Лось приймає за добру монету все те, що польська преса пише про Карпатську Україну, але заявляє, що все те несуттєве, що все те не має ніякого значіння, бо

„може бути, що цей твір, який створили, то тільки ефемерида, але одне певне, а саме: ця ефемерида не зникне сама собою: її створили зверхні сили і вона може зникнути тільки під натиском зверхніх сил. Зникне, коли чинники зацікавлені в тому, щоб вона зникла, виявляться сильнішими від чинників, зацікавлених у тому, щоб вона втрималася".

Котрі чинники зацікавлені в тому, щоб Карпатська Україна втрималася? П. Лось каже:

„Покищо треба рахуватися з тим, що є; тобто з існуванням української політичної одиниці, що її покликала до життя воля залишкової Чехословаччини і нової динамічної Німеччини, що внаслідок своєї сили, свого географічного положення і — як здається — порозуміння з Італією, має тепер в Середній Європі на північ від Дунаю рішальний голос.

„Чого хотіла Чехословаччина, чого хоче Райх створюючи те Закарпаття, позбавлене комунікаційної сітки й урожайної землі? — питається п. Лось.

На його думку Чехословаччина, яка приняла Закарпаття як депозит призначений для майбутньої Росії, зовсім льояльно хотіла віддати цю країну Росії. Але-ж той момент без вини Чехословаччини відтягнувся. І за той час Закарпаття „вросло в чеську батьківщину". І коли підчас судетського струсу прийшла можливість, що Чехословаччина втратить і Закарпаття, вона почала боронити тієї землі, як своєї рідної, бо у хвилині розбору кожна пядь державної території стає святощами". Це був — каже п. Лось — відрух. Але той відрух Чехословаччини підтримала Німеччина.

„Тільки що **Райх кермувався не відрухом, але глибоко передуманою політичною комбінацією.** І доки Райх, добровільно чи теж під зовнішнім натиском, тієї комбінації не занехає, Закарпатська Україна буде існувати. Вона існуватиме, хоч би ціле її виголодніле населення треба було — як це тепер почали робити—докормлювати зовні кукурудзою. Карпатські русини — немов голуби на площі св. Марка в Венеції житимуть кукурудзою, що її сипле сильний протектор. Під впливом тієї кукурудзи розвиватиме в приспішеному темпі процес дозрівання національної української свідомости".

Але чому в такому разі — питається п. Лось — Німеччина створила Карпатську Україну таку малу і нездібну до самостійного життя? Відповідь на це питання для п. Лося ясна.

„Ішло передовсім про те, щоб Карпатську Україну мати вільну від усяких тягарів, від усякої гіпотеки в користь сторонніх чинників, щоб ніякі чужі впливи не могли на тій території знайти органічної підкладки. Щоби цю ціль осягнути, треба було Карпатську Україну передовсім якнайдокладніше відмадяризувати. З тією метою Німеччина віддала мадярам усі полоси краю, де мадяри могли уявляти якунебудь силу. Що при цьому й трохи русинів вернулося до мадярської батьківщини (?), то вже не грало ніякої ролі. Карпатська Україна не потребує бути велика. Йде про те, щоб була хемічно очищена з мадярських елементів. А якби Румунія дуже настоювала, то теж дістане без більших труднощів своїх кількадесять (?) тисяч румунів навіть з придатком кількасот тисяч русинів".

„Бо йде про те, щоб ніякий органічний вузол не лучив уже Закарпаття ні з Мадярщиною ні з Румунією, щоб жадна з отих держав не турбувалася долею Карпатської України, щоб „етнографічно" насичені відвернулися від неї плечима, забули про її існування, дозволили їй сяк-так скріпитися і влаштуватися та служити тим цілям, які їй визначило Провидіння й канцлер Гітлер..."

П. Лось гадає, що німцям мабуть не важко буде переконати мадярів, що вони повинні дякувати Богу за те, що при майбутньому німецькому ударі на північний схід вони не стоятимуть на дорозі. Що-ж до Карпатської України, то вона

„щоб сповнити посланництво, не мусить бути ані велика, ані багата, ані самовистарчальна, ані навіть життєздатна. Значіння Ватиканської Держави — якщо випадає порівнувати мале з великим — не звязане з її територією чи господарською продукцією. Її значіння полягає на тому, що вона є прибіжищем якоїсь ідеї, що є вогнищем, з якого розходиться промінія. Карпатську Україну створили на те, щоби промінювала на національну українську суспільність самим своїм існуванням, як єдиний, несовітський, політичний український підмет. А вмерти не дадуть їй ті, що її створили і яким вона потрібна... В нормальних часах вегетуватиме на челяднім хлібі своїх злиднів, забута всіми й тиха, експортуючи дерево, щоб заплатити за кукурудзу. А коли вибє година, розвинеться над отим клаптиком забутої землі жовто-блакитний прапор, символ і заповідь великих переворотів у Середньо-Східній Европі. А тимчасом пару тисяч одиниць, що походять з терену к. зпоза нього, знайде на отому крайчикові автономної української землі хліб і зайняття та школу державної праці.

„Не дивуймось, що на саму вістку про покликання до життя отого малого крайчика дрожаки пройшли все українське громадянство, де воно не жилоб, а якого нерви були вже сильно подражнені справою Судетів".

Дотого-ж на настрої може вплинути думка про майбутнє.

„Не знаємо, що принесе майбутність, і на ніщо не придалась би забава в пророцтва. Та низка знаків на землі й небі здається вказує на те, що українська справа може перестати бути так безнадійно неактуальна, як була в останніх вісімнацяти роках. Може стануть на денному порядку подекуди самочинно внаслідок розвалу совітської імперії; можуть її поставити на денний порядок сторонні чинники, можновладець, який розгром марксизму вважає своїм особистим історичним посланництвом..."

Сьогодні Німеччина, після того як поділилася з Італією сферою впливів у наддунайській Європі, має на своїй голові налагодження взаємин з Великою Британією. В якому напрямі — каже п. Лось — це налагодження піде — невідомо. Але може прийти до компромісу, внаслідок якого Англія признає середньо-східну Европу на північ від Дунаю і Карпат тереном німецьких впливів. Тоді Німеччина матиме змогу упорядкувати свої взаємини з державами в тій частині Европи. Передбачуючи таку можливість Гітлер подбав про те, щоб ініціятиву в українській справі взяти у свої руки.

„Карпатська Україна — каже п. Лось — хоч існує щойно кількадесять днів і то дуже мряковинно — вже сьогодні промінює на все несовітське українське громадянство без огляду на державну приналежність. Хто тримає руку на живчику українського громадянства, той знає, яким ритмом він тепер б'ється. Закарпаття промінювати ще сильніше з хвилиною, коли викристалізується в сяк-так упорядкований політичний організм і з хвилиною, коли еміграційний український університет у Празі перенесеться на терен Закарпаття та стане кузнею звязаної з національною територією політичної думки"

„Українська справа вийшла з дотеперішнього безруху, вийшла без нас і навіть всупереч нам. Це не скріплює нашої позиції. І байдуже те, що отой український осяг дуже малий, як дотепер радше символічний і навіть на майбутнє неодною небезпекою українському народові загрожує. Наслідки того осягу — якщо лише видержить пробу хоч би короткого часу, не будуть малі".

Для п. Лося найважніше: чи німці матимуть монополь ініціятиви в українській справі, в якій — каже п. Лось — зацікавлена теж Польща. Отже — на думку п. Лося — Польща, поки ще час, може подбати, щоб німці не мали монополю ініціятиви в українській справі. Але треба, щоб Польща здобулася на якусь політику в тій справі. Ясна річ, що при цій нагоді п. Лось нагадує, що вже від ряду літ він накликає, щоб почати на Червоній Руси конструктивну політику.

Чого хоче Італія від Франції?

Лишаючи без відповіди питання, наскільки гомінкі тепер домагання у справі Корсики, Тунісу, Суезького каналу та порту в Джібуті є засобом приневолити Францію признати ген. Франкові права воюючої сторони, а наскільки деякі з тих домагань є справдішніми, життєвими постулятами Італії, за які вона готова постояти навіть зі зброєю в руках, варто прислухатись до голосів італійської преси, як вони виясняють та виправдують актуалізування італійських територіяльних претенсій під адресою Франції.

„Джіорнале д' Італія" присвячує проблемі спірних справ між Італією та Францією цілу низку статтей. У першій з них, що займається Суезьким каналом, на основі подрібної статистики часопис доказує, що Італія від 1935 р. займає друге місце по Англії, якщо йде про тонажу, яка транзитом переходить через Суез. Також оскільки йде про число кораблів, що перепливають Суез, то Італія займає друге місце по Англії. Тарифи, які треба платити за переплив каналу, дуже обтяжують кошти перевозу і спричинюють зріст цін перевожених товарів на 2 до 3 відсотки. В 1937 р. італійська торговельна фльота мусіла заплатити 137 мільонів лірів за те, щоб утримати звязок з кольоніями. Ці кошти спричинюють італійську кольонізаційну акцію в Абісинії. Товариство Суезького каналу, що виплатило як дивіденду в 1932 р. 510 фунтів за акцію, а в р. 1937 — 820 фр., є типовим експльоатаційним підприємством. Тому настав уже час, щоб канал адміністровано „на нових, справедливих засадах". Сьогодні французи мають більше ніж половину акцій та забирають найбільшу частину дивіденди. Зате Італія, що таке визначне місце займає у транзиті, не має ніякої користи, а самі втрати. Тому — кінчить „Джіорнале д' Італія" — адміністрація Суезького каналу мусить бути доручена представникам усіх народів, яких фльота перепливає через Суез.

Італійський тижневик **„Реляціоні Інтернаціоналі"**, прецизуючи італійські домагання у справі Тунісу, збирає їх у такі тези: 1) Франція заняла Туніс проти волі Італії; 2) Без вкладу праці італійських кольоністів не булоб нинішнього добробуту Тунісу; 3) Туніс та Корсика є випадовими протиіталійськими стійками; 4) Італійці мають у Тунісі багато більше землі, ніж французи; 5) У вільних професіях італійці в Тунісі мають рішучу більшість; 6) Без співпраці італійців у Тунісі, при одночасній ворожнечі арабів, ця кольонія мусить бути втрачена для Франції; 7) Усі дотеперішні договори, що відносились до правного положення італійського населення в Тунісі, французькі уряди брутально нехтували.

Переходячи з черги до справи порту Джібуті, цей тижневик пригадує, що в часі версайської мировой конференції Італійці домагалися для себе того порту. Тепер доля Джібуті в ру-

ких італійців, напів запілли цього порту класики Абісинії. Нехай Франція — впевнене тижневик — не чекає, що німці покинуть Італію на основі французько-німецької декларації з 6. грудня. Ворожість Франції до осн Рим-Берлін — запевняє тижневик — матиме такий наслідок, що одного гарного дня декларацію з 6. грудня перекладуть до архіву.

„Ресто де Карліно" пише просто: „Кости кинено. Цілий світ знає тепер, що Італія Мусоліні має територіальні аспірації та не успокоїться, доки їх не зреалізує".

Агресивність усієї італійської преси супроти Франції змагається взагалі з дня на день. Одначе опінія поважної европейської преси одностайна в тому, що випади Італії мають на увазі головно Еспанію, щоб добути визнання для генерала Франка права воюючої сторони. Італія бере мабуть дійсно поважно також справу своєї співучасти в адмініструванні каналом Суезу, бо страти, які італійська торговля має на абісинському кольоніяльному ринку, мають своє джерело у висоті коштів перевозу.

З погляду загально-европейської політики італійсько-французький конфлікт є до деякої міри гамульцем у темпі розвитку середущо-европейських подій. Німеччина мимоволі мусить резервувати свої накопичені енергії та ніде за багато не ангажуватись, бо... хто його знає? Часом навіть з таких політичних задирок, які відбуваються тепер між Римом та Парижем та які мало хто трактує трагічно, можуть вийти несподівано цілком немирні диверсії і вирінути конфлікти, що готові помішати неолні плани та неодні політичні сподівання.

—o—

КІНО **в Апольо** найновіша і найдотепніша комедія з правдивим американським темпом

Битва на Бродвею

В гол. ролі розкішний горлорія, король гумору, розсміявший до сліз **ВІКТОР МЕК ЛЕНГЕН.**

Що писало „Діло" 50 років тому.

Пятниця, 14. грудня 1888.

ЦЕРКВА СС. ВАСИЛІЯНОК У ЛЬВОВІ.

буде торжественно посвячено 21-го грудня. Чину посвячення довершить Впрооов. митрополит Сильвестер. Ця церква побудована разними заходами Впрооов. митрополита і добровільними жертвами всіх галицьких русинів".

РЕМІСНИКИ У ЛЬВОВІ.

„Секретар львівської ремісничої палати п. Стеф. Висоцький склав статистику ремісників у Львові. Виявляється, що з днем 10-го грудня ц. р. було у Львові 11.045 осіб, що займаються ремісництвом, а це 3141 майстрів, 6028 челядників і 2238 учеників. З загального числа припадає на жінок 1027, хоча це число значно більше, бо багато з них не зорганізувалися ще досі в товариства і тому не входять до спису ремісничої палати. Числа, що в них входять вже майстри, челядники і хлопці, так виглядають: (подасемо тільки деякі ремесла): кравців 762 (майстрів 248), шевців 2947 (417), шинкарів 878 (526), швачок 507 (107), модисток 164 (52), кравчинь 279 (68), голярів 116 (53), друкарів 429 (20), мулярів 646 (6).

ЗА ПОШИРЕННЯ ВУЛИЦІ КІЛІНСЬКОГО.

„Буджетова комісія львівської міської ради вирішила вставити до буджету на р. 1889 суму 45.000 зр на поширення вул. Кілінського, що веде з вул. Гетьманської знад Валів до Ринку. Ця вулиця дуже вузька, тому вирішено збурити двоповерхову каменицю під ч. 2 і замість неї вибудувати для її власників іншу каменицю в простій фронтовій лінії до каменниці п. Секала, де поміщена торговля обуви з Мадлінгу. Таким чином постала би широка вулиця, що веде в простій лінії від вул. Сикстуської аж до вул. Руської".

Д-р Комарницький на місце д-ра Бескида?

ПАТ повідомляє, що прем. о. д-р Волошин усунув віцегубернатора д-ра Бескида та заменував на його місце **д-ра Комарницького**, дотеперішнього шефа пропаганди. Офіційного потвердження цієї вістки ще нема.

НІМЕЧЧИНА Й ІТАЛІЯ ГАРАНТУЮТЬ ПІВДЕННИЙ КОРДОН КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Німецьке інформаційне Бюро звертає увагу на нову мадярську пропагандивну акцію довкруги Карпатської України та остерігає Мадярщину, що Німеччина й Італія, це не малі держави, які приняли віденський арбітраж під якоюсь пресією. Це могутні великодержави, які відповідають за долю Европи. **Тому ті, що пробують змінити віденський арбітраж помиляються, коли думають, що Гітлер рискував війною на те, щоб інші збільшували свою добичу у безконечність. Віденське рішення остаточне, це повинні всі затямити.**

УКРАЇНСЬКО-СЛОВАЦЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

Як подає німецька преса, нині (у вівторок) „починаються переговори між Карпатською Україною та Словаччиною. Вони мають вирішити кілька справ, які торкаються сусідських взаємин, м. ін. питання східно-словацьких округ, заселених українцями.

З ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РУХУ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Минулої неділі в осередку закарпатської Гуцульщини, у Рахові, відбувся маніфестаційний зїзд українських громадян міста й околиці. Поет Гренджа-Донський виголосив промову, в якій закликав населення стати до праці для своєї держави; промовляв теж місцевий учитель Микола Рішко.

На зїзді основали філію Української Центральної Народньої Ради та відділ „Карпатської Січі".

Подібний зїзд відбувся у селі Зодотареві.

МАДЯРСЬКІ ДЕМОНСТРАНТИ ВИБИЛИ ВІКНА В БУДИНКУ НІМЕЦЬКОГО ПОСОЛЬСТВА В БУДАПЕШТІ.

Як подає пресова служба Карпатської України, в Будапешті дійшло до протинімецьких демонстрацій, підчас яких вибито шиби в німецькому посольстві.

—o—

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ НЕ СТАНЕ В ОБОРОНІ ФРАНЦІЇ НА ВИПАДОК ІТАЛІЙСЬКОГО НАПАДУ.

На засіданні палати громад один посол запитав, чи істнує якийсь договір, який накладав би на Англію обовязок прийти на поміч Франції на випадок італійської збройної акції проти Франції або її кольоній.

Чемберлен відповів: „Таких зобовязань не передбачує ніякий договір ані пакт з Францією".

—o—

Фінанси Карпатської України

В НАСВІТЛЕННІ Д-РА БРАЩАЙКА.

У вівторок в год. 14.40 словацькі радіостації передали промову д-ра Брашайка, який зясував коротко стан фінансів Карпатської України. Віденський арбітраж відібрав Карпатській Україні 12 проц. її простору — коло 300.000 моргів найліпшої землі, столицю, важний осередок Мукачів, багате місто Берегів. На втраченому просторі жило найзаможніше населення, найліпші податники, тому після арбітражу з деяких кол виникнули питання, чи зменшена країна буде життєздатна з господарського погляду, чи зможе утримати державний апарат.

РЕДУКЦІЯ ЗАЙВИХ ДЕРЖАВНИХ ВИДАТКІВ.

Які будуть доходи і розходи Карпатської України — важко точно звязувати собі. На основі дотеперішнього досвіду можна оцінити розходи на 400 міліонів корон. Це досить багато на край з 670-ма тисячами населення, але ці видатки можна поважно зменшити. Треба лише поліквідувати публичні установи, що їх потворило розбуяле партійництво, щоб здобути собі прихильників, без хісна для населення.

ДЕРЖАВНІ ДОХОДИ.

На покриття цих зменшених видатків матиме Карпатська Україна в першу чергу доходи з державних дібр: копальнь соли 20—30 міл. корон річно та лісів 20 а то й більше міліонів. Дальше треба брати в рахубу доходи з монополів, стемплів та всяких посередніх податків. З огляду на те не таку велику частину видатків прийдеться покрити з безпосередніх податків, і то їхню більшу частину платитимуть банки й великі підприємства. Податкові тягарі змаліють, зокрема для незаможних громадян.

ЕКСПЛЬОАТАЦІЯ ПРИРОДНІХ БАГАТСТВ.

Зрештою податкова спроможність населення ростиме рівномірно зі збільшенням добробуту та зокрема з експльоатацією природніх багатств. Йде тут не лише про мінеральні скарби, але й про ліси та про великі простори неужитків, які необхідно залісити або замінити на поля, пасовиська.

Серед нових, змінених умовин віримо, — твердив д-р Брашайко, — що без сумніву дамо собі раду та закріпимо під господарським оглядом нашу державу. Закарпатські українці скоро очуняли та взялись до енергійної праці, повні надій на краще майбутне українського народу. При співпраці зі союзними народами — чехами і словаками та при приязній поставі могутньої Німеччини Карпатська Україна буде жити вільно і щасливо.

Статті б'ються Німеччини.

„Гонец Варшавскі" з 13. XII. пише у статті „Напружения у Східній Европі" м. ін. ось що: „Відгомін східної гітлерівської офензиви докотився до Совітів, викликуючи там неспокій через факт, що німці на перше місце висувають українську проблему. Знавці російських відносин твердять, що висловом цього неспокою є новий курс у Совітах. Ознакою цього курсу є змагання поліпшити відносини з Польщею, Румунією та балтійськими державами, а також увести відпруження у внутрішні відносини. Усунення зі становища шефа ГПУ Єжова, який надмірною чисткою затроїв відносини в совітській армії і покапкання на володаря ГПУ зрівноваженого та інтелігентного Берії є проявом змагання сцементувати внутрішні сили Совітів. Сталін підготовляється — розясняють пресові органи світу — відкинути німецький наступ і згармонізований з ним японський удар.

—o—

Большевицька бюрократія.

„Правда" з 28. XI. подає з Мінська: „На превеликий жаль большевицького становища не бачимо в апараті ЦК КПб Білорусі, ані в багатьох обласних та районових комітетах. В кожнім відділі ЦК лежать сотки скарг, але яка їхня доля — ніхто не знає. Від початку 1937 р. ЦК розіслав по обкомах та районах 450 листів, з них 150 про акцію ворогів народу, але відповідей на них нема. Осіб, з вини яких залежуються без полагоди місяцями пильні політичні повідомлення, ще й досі не притягнено до відповідальности. (Офінор).

Знайте, що неграмотности і несвідомости в нашім народі ще багато, тому й потрібна праця „Просвіти". Щедрим датком на нитку в її прапорі допоможете їй у тій праці для добра всіх нас! Членство у матірній „Просвіті" і жертва на нитку в її прапорі — це головні обовязки кождого українця в ювилейнім році „Просвіти".

Нова парцеляційна акція на Поділлі.

Агенція „Всхуд" повідомляє, що на просторі тернопільського воєвідства продовжують далі урядову парцеляцію у пятьох місцевостях. З парцеляції повстане 130 нових осад, величини 5—7 гектарів кожна. Нові осади повстануть з маєтків: Городок у заліщицькому повіті (31 осада); Олексинець у борщівському повіті (12 осад); Кальне в бережанському повіті (30 осад); Плетеничі в перемишлянському повіті (20 осад) і Сеньків у радехівському повіті (37 осад).

Кольоністи дістануть наділи вже з готовими будинками, в яких зможуть відразу замешкати. Будову будинків мають викінчити до 15. липня 1939 р. так, що осадники зможуть обняти наділи і будинки в посідання у другій половині липня 1939 р.

Нова організація шкільництва

В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Карпатоукраїнське міністерство шкільництва та освіти має три відділи. Міністерством керує, як ми вже подавали, дир. Августин Штефан. Начальником І. відділу (для народнього шкільництва) є Ф. Агій. Начальником ІІ. відділу (середніх та фахових шкіл) є краєвий шк. інспектор М. Драгула; його заступником — проф. Чапля. Начальником ІІІ. відділу (народнього виховання та позашкільної освіти) є інсп. Гуснай. Шкільних інспекторів є далі дванацять і вони розміщені так: ужгородський інспекторат у Середнім (інсп. Ст. Федор), Великий Березний (інсп. учит. Гриць з Берегова), Перечин (інсп. учит. Іван Гапка), Росвигова (інсп. Анталовський), мукачівський у Чинадієві (інсп. Іван Васко), Свалява (інсп. М. Микита), Іршава (інсп. В. Лютак), Волове (інсп. учит. В. Курах), Хуст (інсп. Юра Пазуханич), Тячів (інсп. А. Маркуш), Севлюш (інсп. Павло Бартош), Рахів (інсп. учит. Петрицький) в Вел. Бочкова).

З дотеперішніх двох шкільних інспекторатів на б. мукачівський повіт створять один інспекторат у Середнім з уваги на втрату ужгородського повіту.

ТАЄМНИЧІ СТРІЛИ В БЕРЕЖАНЩИНІ.

ТЕРНОПІЛЬ. У Ценеві, пов. Бережани, Іван Гарновський застрілив 23-літнього Гніжджука, що з іншими чотирьома людьми чатував біля його хати. Ведуть дохідження.

—o—

Д-Р ШАХТ У ЛЬОНДОНІ.

ЛЬОНДОН. Завтра приїде до Льондону з візитою д-р Шахт.

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (277.) число „Діла" підпало конфіскаті за одну вістку з наголовком на 5-ій сторінці. Тому, що поліція забрала ввесь наклад пізно вночі в понеділок 12. ц. м., другий наклад можна було видрукувати щойно у вівторок 13. ц. м. рано. Через те наші читачі дістали це число „Діла" з великим опізненням.

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду. 2933 1—20

— **Показ нового українського сальонового танку** влаштовують у Клюбі „Молодої Громади" в четвер 15. ц. м. визначні мистецькі сили з хореографічних та музичних кругів. Після показу дискусія. — Вступ для членів і запрошених гостей. Початок точно в год. 20-ій (8-ій вечором). 2928

— **Українські авдиції** із закордонних радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Загадка ІІІ-ої Німеччини".** Заходом філії „Т-ва Українських Наукових Викладів ім. П. Могили" в пятницю 16. грудня ц. р. в год. 19-ій у салі Т-ва „Українська Бесіда", Рутовського 22, виголосить д-р Дмитро Донцов відчит п. т. „Загадка ІІІ-ої Німеччини".

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 16. ц. м. в год. 7. вечором у власній домівці. На сходинах виголосить д-р Дмитро Стасів (з Миколаєва) відчит т. н. „Про розміщення лікарів українців".

— **Виклад проф. д-ра І. Свенціцького** в Т-ві ім. П. Могили п. з. „Взаємини Закарпаття з Галичиною в XVIII і половині XIX. стол." відбудеться 14. ц. м. Саля „Української Бесіди", год. 18., вступ 30 сот., для молоді 10 сот.

— **„Княжна з Крилосу",** терракотова фігурка роботи артиста-різьбара А. Павлося, появилася за днях на нашому ринку. Фігурка коштує всього 1 зол. і надається дуже добре на Миколаївські та Різдвяні дарунки. Дохід з розпродажі призначений на розкопи „Золотого Току" у Крилосі.

— **Заборонили свято „Просвіти" в Жидачеві.** Філія „Просвіти" в Жидачеві задумувала уладити свято „Просвіти" в Жидачеві в понеділок 19. ц. м. і тому Виділ вніс подання до староства у справі дозволу на свято. Одначе жидачівське староство рішенням з дня 9. ц. м. заборонило уладити свято „Просвіти" з огляду на безпеку, спокій і публичний лад — зокрема тому, що на терені жидачівського повіту панує пошесна недуга — пришниця". Тому свято „Просвіти" в Жидачеві не відбудеться.

— **Руда міди під Заліщиками.** В околицях Заліщик і Городенки відкрили поклади мідяної руди. Жили руди міди грубі на близько 50 цм., при чому чистої міди є в руді більше як 5 відсотків. Польський Державний Геольогічний Інститут рішив продовжувати роботи через цілу зиму. Ріжні підприємства вносять до Гірничого Уряду оферти на добування руди.

— **„Надсяньска Земля".** Під таким наголовком почав виходити в Перемишлі двотижневик, що ставить собі завдання: „заохотити людей, що мають що сказати і вміють передати це на папір, щоб не забирали цього з собою в могилу, але публікували переживання, зафіксовували праці свої і інших визначних земляків та подавали матеріяли до історії українських всіляких установ". Цей новий наш часопис видає м-р Юліян Костюк. Адреса: „Надсяньска Земля", Перемишль, вул. Косцюшка 5.

— **Пачки зі сушеними грибами,** що не важать більше ніж 4 кг., не підлягають — як повідомляє промислово - торговельна палата у Львові — стандаризаційній контролі. Їх можна вивозити без мита на основі дозволів, що їх видають дотичні промислово-торговельні палати. Тому зацікавлені особи повинні вносити подання безпосередньо до промислово-торговельних палат у справі вивозу грибів без мита і до міністерства промислу та торговлі взагалі не треба звертатися в цій справі за посвідкою.

— **Привіз заборонених товарів.** Торговельно-промислова палата повідомляє, що подання у справі дозволу на привіз заборонених товарів з двомісячних контигентів на січень і лютий 1939 р. (з Франції, Греції і Португалії) слід вносити найдалі до 18. ц. м. Подання у справі дозволу на привіз заборонених товарів, слід вносити на нових друках.

— **Спростування.** Предсідник Повітового Виділу в Радехові староста Б. Міхальський надіслав до Редакції спростування на основі ст. 27. і 28. пресового декрету у звязку з новинкою п. н. „Дальші арештування в Радехові", поміщену в „Ділі" з 9. грудня ц. р. (ч. 274). Згадана новинка подавала, що в Повітовім Виділі у Радехові викрито зловживання в сумі до 20.000 зол. і що під тим закидом арештовано Зигмунта Мединського, повітового рільного інструктора. Ця вістка є зовсім неправдива і незгідна з дійсним станом. Зате правда, що ніякого зловживання не викрили в Повітовім Виділі у Радехові і що з цього приводу не арештували ніякого урядовця Повітового Виділу Б. рільного інструктора Повітового Виділу в Радехові п. Мединського тимчасово притримали в арешті не у звязку з його здогадними зловживаннями в Повітовім Виділі, яких не було, але у звязку з його урядуванням в Окружнім Рільничім Товаристві в Радехові. Ця установа є самостійною господарською станицею і під кожним оглядом незалежна від Повітового Виділу.

— **Летунська комунікація понад бігун.** Совітське бюро цивільної маринарки оголосило комунікат, що задумує наладнати правильну комунікацію на трасі Москва—Ню Йорк понад північний бігун. Літак зможе забрати зі собою 32-ох подорожніх крім залоги. Фабрики літаків у Москві приступили до будови кількох літаків до згаданої комунікаційної понад північний бігун.

— **Ціла кляса в арешті.** У Клявзенбурзі (Семигород) румунська поліція арештувала цілу сему клясу — 46 гімназійних учеників — за приналежність до „Залізної Гвардії".

— **Пятенят не повезуть на світову виставу.** Опікунча рада пятенят Діон з Канади відмовила свого дозволу на перевіз пятенят до Ню Йорку на світову виставу. Згадане рішення опікунчої ради затвердив премієр стейту Онтаріо і ледви чи його вже змінять.

— **В XX-ому віці палять чарівниці на кострі.** В селі Субсетатя в Семигородщині панувала в літі цього року пошесть між худобою, кіньми, від якої згинуло 72 штуки тварин. Забобонні селяни були переконані, що пошесть між худобою викликали чарівниці. Тому пішли в ночі на цвинтар, відкопали трупи трьох старих жінок, які саме тоді померли, пробили вилами серця всіх трьох жінок і спалили їх тіла на кострі. Тепер суд засудив 30 учасників цієї несамовитої церемонії на довголітні кари вязниці.

— **Скандальна афера** схвилювала товариські і мистецькі кола в Ню Йорку, бо скарбова влада викрила велику пачкарську аферу, в якій головну ролю грала жінка суді жида Ливера. Виявилось, що жінка Ливера займалась пачкуванням гарних тоалет з паризьких домів моди. Перепачковані тоалети продавала Ливерова жінкам багатіїв з Н. Йорку та фільмовим артисткам з Голівуду. Тепер на лаві підсудних засіла жінка Ливера та ще три особи: Павля Шейкан, Альберт Шамеро і відомий комік Жорж Берис-Бірнбавм. Розправа викликала велике зацікавлення, бо перед судом пересунувся хоровід свідків зпоміж зірок екрану та сцени.

— **Сильний циклон** лютував минулої суботи над Сіднеєм та околицею в Австралії і заподіяв такі великі шкоди в місті, порті та околиці, яких не памятає населення від 50 років. Підчас циклону згоріли чотири фабрики, вартости 150 тисяч фунтів штерлінгів і горять ліси недалеко Сіднею. Величезної пожежі лісів дотепер не вдалося ще вгасити.

— **Четвернята** привела на світ 30-літня селянка в селі Влядені в Румунії. Мама і всі чотири дівчинки здорові і почуваються добре.

— **Ріжні вісти.** Італійський король і Муссоліні підписали декрет, що вводить в життя першу частину нового цивільного кодексу в Італії. — Італійський літак упав під Каїром у хвилині, коли зближався до летовища. Трьох членів залоги ранені. — Від суботи 10. ц. м. нема вістки про великий англійський бомбовий літак „Блєнгайм", що вилетів до Каїро з 6-ми членами залоги. — В копальні вугілля у Шкотії згинуло трьох вуглекопів, а шістьох є ранених. — Відомий американський летун полк. Ліндберг приїхав з Англії до Парижа, де затримається довший час.

— **Розлади у травленні.** Пошкані інтерієти стверджують успішне лікання природної гіркої води **Францішка Йосефа** для шлунка перевантаженого їдою і напитками".

З судової салі.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ ЗА ВБИВСТВО СТЕЦЬКОВА.

Обвинуваченну за вбивство власника цукорні Стецькова Анастазію Данилів признано винною злочину вбивства й засуджено на 10 років вязниці.

Спорт.

КОМУНІКАТ.

Виділ Філії К. Л. К. у Львові подає до відома членів, що домівка Клюбу находиться тепер при вул. Краківській ч. 17. І. пов. та є до вжитку членів щодня від год. 18—21.30.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Минулої неділі відбулися змагання Ч. Д. Л., які дали такі висліди: Ск. Пльзень — Балта (Дніпр) 3:2; Славія — Кладно 6:3; Пардубіце — Вікторія-Жіжков 2:1; Наход — Либен 5:2; Жіденіце — Братіслава 5:1; Спарта — Шлеська Острова 5:0.

ГАНІВКА.

АНТВЕРПЕН. Краковія — БРАБО 2:0 (1:0, 1:0, 0:0). Останні змагання Краковії в бельгійському турне закінчилися її перемогою. На чотири мечі Краковія виграла 2 стрічі, 1 зремісувала та 1 стрічу програла.

—o—

Укр[illegible]

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНГРЕС 1936. Накладом Товариства Рідна Школа. Львів. Львів, 1938. 8-ка, стор. 250.

—o—

Театри.

Великий Театр.

Середа 14. XII. год. 7.30 Концерт.
Четвер 15. XII. год. 7.30 веч. „Мініон" опера.
Пятниця 16. XII. год. 7.30 „День без брехні".

Театр Різнонароднстей.

Четвер 15. XII. год. 7.30 веч. „Наш «Імбертик".
Пятниця 16. XII. год. 7.30 веч. „Наш Імбертик".

Український Театр ім. І. Котляревського.

СУДОВА ВИШНЯ:
15. XII. Маруся Богуславка.
16. XII. Орфей у пеклі.
17. XII. Лісова пісня.
МЕДИКА:
16. XII. Найвірніший чоловік.
17.XII. Зоря над Почаєвом.
ПЕРЕМИШЛЬ (сала Нар. Дому):
18. XII. Маруся Богуславка.
19. XII. Найвірніший чоловік.
20. XII. Кармі з Львова.
21. XII. Орфей у пеклі.
22. XII. ?
23. XII. Пригоди в Черні.
24. XII. ?
25. XII. Безсильник.
Білети скорше продає Нар. Торговля.

КІНА.

АПОЛЬО: „Битва на Бродвеї".
АТЛАНТИК: „Буря на Сході" („Прийди в Шангаю").
БАЛТИК: „Джезабель" з Бетті Дейвіс
ВАНДА: „Пан Твардовський", „Його лицельний субєкт".
ГРАЖИНА: „Регента" на осн. Ол. Мишк.
ЕВРОПА: „Чотири дочки".
ЕМПІР: „Студент з Оксфорду".
КАСІНО: „Лорд Джеф".
КОПЕРНИК: „Підозріння".
МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Сама і гітрі).
МЕТРО: „Коли цвіте бузок".
МІРАЖ: „Ракета на Марса".
МУЗА: „Листи з поля бою", „Кайдани кохання".
ПАКС: „Дуня, почмайстрова дочка" на осн. Пушкіна.
ПАЛЯС: „Примари".
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Д-р Енгель".
РОКСІ: „Прадівна брехня Ніни Петрівни".
СВІТ: „Князь Ікс", „Каліф з Багдаду".
СВЯТОВИД: „Один поверх вище" та додатки.
СТИЛЬНЕ: „Восьма жінка Синьобородого" і ревія.
ТОН: „Циганська княжна з Анна Бєлею і „Тінь Шангаю".
УТІХА: „На мекі життя" та ревія.
ХИМЕРА: „Злодійка" фільма із життя шкільної молоді.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(на Марійській)
Філіпіни, острів Маніла.

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВИД":
вул. Коперника ч. 11 дім ф-в Каїм і Син)
„Швайцарія: Льокарно, Женева, Ціріх".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 14. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добрийдень найменшим: „Що круг мая та повісти" оповідання, 11.00 Для шкіл: „Жуйка з колачем" авд. для молодших дітей, 11.20 Серенади, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудньова авдиція, 14.00 Симфонічна музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Наш концерт — муз. авдиція для дітей. форт., скиіп, рецитацій, 15.30 Муз. у вих. орх., 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Вакансії — читальництво молоді, 16.35 Сергій Танєєв: Тріо д-дур оп. 22. 17.00 Від добропольчих відділів до могутньої армії. 17.15 Жінки в приповіді співають. муз. авд., 18.00 Бажучі вістки, з міста та провінції. 18.05 Молодь перед мікрофоном: З пісенькою по Франції, авд. для молоді середніх шкіл. 18.30 Рутірка про мову. 18.40 Погублений чи кориений вплив ліка на хвор. 19.00 Мадярська музика у вих. орх., 20.35 Вечірній дениик, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенівський концерт: форт., віол., 21.30 Про т. зв. спрет у літературі, дільиог, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Танкова муз., пісеньки та пл., 22.40 Про релігії Сходу, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Користайте Перфумерія **С. ФЕДЕР**
з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і ліквідації.
ТЕПЕР ЛЬВІВ: **СИКСТУСЬКА 2.**
10 кроків від правого рогу Легіонів.

Найкращі глинянські КИЛИМИ власного виробу
поручає фабричний склад
Ст. ҐАЛАНА ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 20
(ріг Костюшка)
Низькі ціни. — Продаж за готівку і на сплати. — Приймаємо облігації Народ. Позички і інші вартісні папери. СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ ФІРМИ: **півтобеліновії, портієри, капи на ліжка і столи.** 1—10

Четвер, 15. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Музика з пл., 8.50 Господарські вістки, 11.00 „Як і на чому люди грають" муз. поранок для всесвідніх шкіл, 11.25 З театр трьох чотвертих, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудньова авдиція, 14.00 Інформаційна газетка з української мови, **14.10 Українська музика з пл. (хор, бандура)** 14.30 „На княжім дворі" випуток зі „Снегадія Северина Сонліця", 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Гокус покус домінікус" авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.25 Пісні у вик. Ларісн Мартісен у супр. форт., 17.05 Фейлетон про полковника Ст. Бекі, 17.20 Кларнетовий реціталь у супр. форт., 17.45 Із хроніки співочих і музичних т-в, вступне слово, пісні, комунікат, 18.30 Театр Уяви: „Сон фасіолої ночі". 19.00 Розривковий концерт: орх., скрипка, 20.00 „Реквієм" Верді: у перерві в год. 20.50 Вечірній дениик, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 22.30 „Оповідання приятеля" новели, 22.55 Інформаційна авдиція, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 14. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Давні й нові пісні на хор, 19.00 Розр. концерт, 19.45 Веч. гомін, 21.00 „Із доби рококо". орх., сол., БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 21.30 Нар. музика, БЕРОМІНСТЕР 18.30 Легка музика, 22.10 Шубертові пісні, БРЮСЕЛЯ ФР., 21.45 Шубертові твори, БУДАПЕШТ 12.10, 18.00 Цит. музика, 13.30, 20.10, 22.45 Орх., ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 13.15 Популярна музика, 15.50 Сценка, 16.00 „Кава по віденськи" веселе пополудне, 18.20 Сонати на віол. і форт., 19.15 Вес. муз. авд., 21.00 Концерт балади, 22.20 Розривковий концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Авд. для дітей, 15.15 Дитячі пісні, 16.00 Орх. муз., 18.15 Спів, форт., 19.15 Мельодії всього світа, 21.20 Концерт італ. трія, 22.30 Шотландська музика, КЕЛЬН 18.30 Балетова музика Глюка, 21.00 Популярна музика, 22.15 Давні нім. святочні музики, КОПЕНГАГЕН 18.00 Оперетові та фільм. мельодії, ЛІЛЬ 21.30, 22.00, 23.00 „Нова нерва" оп. Вести, ЛІОН 17.20 „Богема" оп. Пучіні, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Розр. музика, 21.00 Сімф. квартет, 22.00 Розр. програма, МІНХЕН 13.10 популярна муз., 19.30 Нар. мельодії, 21.00 Веч. концерт, 22.00 Шотландська музика, ПАРІ ПТТ 18.05 Пісні, 20.38 Форт., 21.30 Шісньки, 21.45, 22.00, 23.00 Симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Орх., 19.15 Форт., 20.30 Скрипка, 20.45 Пісні, 21.15 Форт., 21.45, 22.00 Концерт із консерваторії, 22.45, 23.00 Кабарет, РИГА 20.00 Пісні, 20.20 Штрасові вальси, РИМ 17.15 Форт., 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка, ШТУТТГАРТ 11.30 Нар. музика, 18.15 Популярна музика, ШТРАСБУРГ 21.30, 22.00, 23.00 Фестіваль Брамса.

Четвер, 15. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Скрипка, форт., 18.00 Мельодії півдня, 20.10, 21.00 Орх. концерт, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 18.15, 20.00 Пісні, 20.20 Форт., 20.00 Оп. муз., БЕРОМІНСТЕР 19.40, 20.00 Моцартівський концерт, БУДАПЕШТ 18.30, 21.20, 22.00 Цит. музика, 19.20 Форт., ВІДЕНЬ 10.00 Нар. пісні, 15.30 Мельодії П. Лінке, 18.00 Репортаж із життя ескімосів, 21.00 Симф. концерт, ДРОЙТВІЧ 19.40, 20.00 „Мереживна хусточка королеви" оп. Ів. Штрауса, 20.55, 21.00 Соната Брамса на віол. і форт. КОПЕНГАГЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка, ПАРІ ПТТ 20.30 Скрипка, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. муз., 21.00 „Пісні без слів" Мендельсона, на форт., 21.30, 22.00 Симф. концерт, РИГА 16.50 Сучасна музика, 18.45 Латиські нар. пісні, 19.15 Нар. мельодії, НМ 16.30 Концерт реліг. музики, 21.00 Соліоти: Аріго Серато, скр., Лоренці форт., СТОКГОЛЬМ 20.10 Орх., спів, ШТРАСБУРГ 23.30, 23.00 Травіята" оп. Верді.

Пятниця, 16. грудня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Настроєва музика, 19.00 Оперові фрагменти Гумпердінка, 20.10 Розр. музика, 21.10 Камер. творн Піцетія у вик. компонт. (форт.), Майнарді (скр.), БУДАПЕШТ 18.30 Орх., 17.00 Содьо на гармонії, 18.000 Цит. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 13.15 Популярна музика, 14.10 Розр. музика, 15.30 Пісні та форт. твори, 18.45 Менуети й танки Шуберта, 20.10, 21.00 Бетговенівський концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.15 „Дон Хуан" симф. поеми Р. Штрауса, 20.10 Фільг.-концерт, ЛІЛЬ 21.30, 22.00, 23.00 „Золотий півник" оп. Рімського-Корсакова, МІЛЯНО 17.15 Камер. концерт. 19.30, 22.30 Розр. концерт, 22.00, Симф. концерт. МІНХЕН 20.10 Брамсові пісні, РАДІО ПАРІ 18.05, 19.30 Камер. музика, 19.15 Твори на віол. і форт., 21.15 Серенко, РИМ 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Пісеньки, музика, СТОКГОЛЬМ 15.15 Пісні, 15.45 Форт., 19.05 Орх., 19.50, 20.00 „Александер Раг-Тайм Бенд" мельодії Ірвінга Берліна, ШТРАСБУРГ, 22.20 Хор, 22.45, 23.00 „Ля пуль нояр" оперетка Розенталя.

БІРЖА

Львів, 13. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89.32 — 89.88, Долярн америк. 5.29.00—5.26.5 . Долярн канад. 5.24.30 — 5.22.00. Фльорени гол. 288.19—286.65. Франки фр. 13.99 — 13.89 Франки шв. 120.05—119.10. Фунти анг. 24.8 —24.64. Гульдени данп. 10.25— 99.75 Корони чесьл. 75-10.40 Корони дун. 110.75—109.90 Корони норв. 124.43—123.45 Корони шв. 126.54—125.5 Ліри італ. 18.90—18.30 Марки фінлян. 10.95 — 10.70 Марки нім. срібні 93.00 — 90.00. Тель Авів

Паперн.

4 і пів проц. вкуп. 61.00 - 61.75 3 пів 1 ем 83.25 серія 92.75 2 ем. 8.25 . серія 90.00 5. конвер 68.50. 4 прем. дол. 42.00 4 консолід. 68.25—66.25

Яиці.

Банк Польський 13.90 Цукор 24.50 Вугель 32.50 - 33.75, Ліцьон 92.00— 92.50 Остроленъ 61.25 Страховичі 45.90.
Тенденція вперта.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 12. грудня 1938
1 кг. масла десер. більок без оп. 3.25 зол.
1 кг. масла бочков. вик. з опак. 3.30 зол.
молодого 19—20 сот.
1 кг. яець 1.60 зол.
Тенденція на масло та молоко слаба, на яйця сильна.

СПОВІСТКА.

Жертви вложені в Адміністрації: на **„Зимову поміч"** зол. 5 і на **Інвалідів** зол. 5 вложив о. Іван Ярошевич, Райське. На **Інвалідів** зол. 1 Лев Ілляшевич, Зимна Вода, зол. 5 Іван Желєзірський, Городок Ягайл., на **Українську Захоронку** зол. Галя К.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ господині до серомного домашнього господарства. Адреса в Адміністрації. 2926 2-2

КУПНО — ПРОДАЖ

ТІЛЬКИ ми продаємо: гарні, добрі фланелеві сорочки 4.80, теплі забігаючі мужеські бонжурки 9.80, фланелеві піжами 9.80—10.80. „Астра" фабрика білля, Львів Сикстуська 2. 2299 3-2

ФОРТЕПІЯН-піжніно оказійно продам, Райковського, Фрідріхів 10, телеф. 251-06 2931 1-1

МЕШКАННЯ

КІМНАТА з харчем до винайму для двох панів. Зголошення до „Діла" „Центр міста". 2930 1-1

РІЖНІ

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ шамотові тривкопальні, крамні, заграничні Рентшнер, Легіонів 37. 2851 8-6

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці за гарантією виконує відомо **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15.** 2741 8-10

ОГОЛОШЕННЯ

Приписові почтові друки і книжки до вкитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. **Для провінції висилається по пересилкою.**

Цінник друків:
Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 900 почт. урядів зол. 5.—

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.
Новацький
Львів, Пілсудського 17.
Тел. 255-21.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

Ч. 279 (15.020). Львів, четвер 15. грудня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ
Телефон Редакції 240-44
Телефон Адміністрації 229-31
Телеф. Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 300.000
„ Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартально . . . . 15.00 „
півріччя . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Лиш українці можуть бути державними урядовцями Карпатської України.

ІНТЕРВЮ ПРЕМІЄРА О. Д-РА ВОЛОШИНА У „БЕРЛІНЕР БЕРЗЕН ЦАЙТУНГ".

Премієр Карпатської України дав інтервю представникові „Берлінер Берзен Цайтунг", щоденника зближеного до нім. міністерства закордонних справ. Він ствердив, що уряд Карпатської України береться до скоординування державної адміністрації, до якої прийматимуть лиш українців. Урядовців-неукраїнців поредукують, не відбираючи їм набутих прав.

ПОЛОЖЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МЕНШИНИ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Опісля прем. о. д-р Волошин торкнувся справ німецької меншини у Карпатській Україні. Він підкреслив, що її положення буде добре, бо між українцями й німцями нема ніяких непорозумінь. Перед карпатоукраїнським урядом заступає німецьку меншину держ. підсекретар нім. справ при словацькому уряді Кармазін та його заступник Ольдофреді, референт нім. справ при карпато-українському уряді.

У вищих клясах середніх шкіл введено обовязкове навчання німецької мови

—o—

Румунський генеральний консулят у Хусті.

На внесок міністра закордонних справ Комнена румунська рада міністрів рішила основувати в Хусті генеральний консулят. Першим ген. консулем буде Патеряну, секретар румунського посольства у Празі.

РУМУНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В ХУСТІ.

В суботу 10. ц. м. приїхала до Хусту 10-членна румунська делеґація під проводом префекта з Мармароського Сиготу, яка переговорювала в Хусті з експертами карпатоукраїнського уряду про комунікаційні справи та справи постачання. Приблизно перед 2-ма тижнями був у Карпатській Україні румунський префект зі Сату Маре.

ПРЕДСТАВНИКИ „ПАРІ СУАРУ" В ХУСТІ.

Як подає пресове бюро Карпатської України, до Хусту приїхало двох представників французького щоденника „Парі Суар". Вони звиділи місто й околицю та познайомилися зі ситуацією на місцях.

ОРҐАНІЗАЦІЙНА МЕРЕЖА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ ПОШИРЮЄТЬСЯ.

Населення Карпатської України проявляє велике зрозуміння для Української Національної Ради, яка має вже 51 філій по цілому краю

ІНСПЕКЦІЯ МІН. РЕВАЯ.

Міністр Ревай відбув 12. ц. м. інспекційну подорож до Кривого, де відвідав евакуовану з Берегова лічницю. Одночасно мін. Ревай відвідав теж лічницю в Хусті. В обох лічницях міністр ствердив якнайкращий лад.

ПОЧТОВІ УРЯДИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Карпатська Україна мала 93 почтові уряди. після віденського арбітражу залишилося 67 почтових урядів. Тому, що багато місцевостей опинилося після зміни кордонів далеко від почти, треба буде заложити 6—8 нових почтових урядів, зокрема в Підгоряних, Невицькім та у Хмільнику. Скількість почтових урядовців зменшилася з 710 на 500 осіб.

ЧЕСЬКА РАДА ВЖЕ УКОНСТИТУВАЛАСЬ.

Чеська Рада Карпатської України, що ми про її ініціятивні сходини вже подавали, відбула 11. ц. м. в Хусті перші установчі сходини з участю делеґатів із цілої карпатоукраїнської території. Загальні Збори Ради ухвалили напрямні її праці та заяву про повну льояльність до влади Карпатської України, що її мають проголосити. Головою Ради став судовий радник Павлюшек, заступниками голови лісовий інжинір Кубр та шкільний інспектор Патіна. Крім того членами Ради вибрано учителя Шелівена та дир. Райта.

ПО БАТЬКОВІ — СИН.

Ми вже подавали про смерть 76-літнього дяковчителя Петра Бокшая, батька відомого українського спортовця, який помер після виходу з мадярської вязниці. Тепер чеська преса принесла нову вістку, що мадярська влада арештувала у Стрипі старшого брата Бокшая, який був у тому селі нотарем. Мадяри його арештували та вивезли разом з сімією у глибину Мадярщини.

ПОШУКУВАННЯ ЗА МІНЕРАЛЬНИМИ СКАРБАМИ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Як подає „Ілюстровани Курєр Цодзенни", Німеччина щораз то більше цікавиться Карпатською Україною; м. ін. вона плянує експльоатацію тамошніх мінеральних багатств. До Хусту виїхав відомий німецький геольоґ проф. Шізарс, який залишиться довший час у Карпатській Україні та переведе там точні геольоґічні досліди.

Москва занепокоєна Україною.

ЕНЕРҐІЙНА ДИПЛЬОМАТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ВІЙСЬКОВА ПІДГОТОВА.

Московський кореспондент лондонського „Дейлі Телеграфу" повідомляє, що у звязку з актуалізацією української справи Москва приступила до великої пропагандивної акції. На інавґураційних сходинах Петровський виголосив промову, в якій підкреслив, що Москва всіми силами боронитиме Україну для себе; опісля промовляли старшини.

На польському й румунському пограниччі скріплено військові залоги. Появиться окремий закон, що загрожуватиме смертю за сепаратистичну акцію в УССР.

Совітські дипльоматичні представники з Лондону, Берліна і Праги мають приїхати до Москви, щоб пояснити міжнародне положення.

—o—

Найкращим і найміліщим дарунком НА СВ. МИКОЛАЯ І НА ЯЛИНКУ для кожного є Премійна вкладкова книжечка найбільшого й тому найпевнішого українського КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ „ДНІСТЕР" у Львові, вул. Руська 20. тел. 260-50.
Маючи цю книжечку — крім звичайних відсотків — можна одержати ще й нагороду за ощадність в сумі 25—100 золотих.

Мир чи війна на Заході?

Львів, 14. грудня 1938.

Італійсько-французький конфлікт не втратив і в останніх днях на своїй гостроті. Далі відбуваються демонстрації юрби на вулицях італійських та французських міст і далі ведеться пресова полеміка у столицях обох держав, хоча не в такім боєвім тоні, як це було в перших днях конфлікту. Впадає в очі факт, що італійська преса від двох днів стала дуже річева та у вимогах супроти Франції багато скромніша. Потверджується враження, що попередні італійські постуляти щодо Корсики й Тунісу були грою Мусоліні, щоб налякати Францію та вимусити на ній уступки не на Заході, тільки на Сході, у справі суеського каналу та порту Джібуті. Нині це ясне, що Мусоліні хоче зміцнитись в Абісинії, усунути французьку контролю через Сомалі і — тому підняв кампанію на такій широкій площині й такими агресивними засобами. Він міг зважитись на це, бо почував за собою беззастережну підтримку свого союзника — Німеччини.

Так представляється у коротких словах стан італійсько-французьких відносин у теперішню хвилину й у теперішніх обставинах. Французько-італійська дипльоматично-пресова полеміка чимраз більше конкретизується і хоча Франція і далі стягає війська до Тунісу та продовжує фортифікаційні роботи від сторони Лівії, то це діється більш автоматично, щоб якось скінчити раз розпочаті оборонні заходи. Скорше чи пізніше прийде до італійсько-французької конференції та до якоїсь полагоди італійських домагань і у справі Суезу і щодо порту Джібуті.

На компромісове становище Франції вплине, безперечно, підхід британського уряду, який маркантно зарисувався в італійсько-французькім конфлікті. Похитуючи зі здивування головами сірі французькі та англійські громадяни довідалися дня 12. ц. м. з заяви англійського премієра Чемберлена в палаті послів, що Велика Британія не добоювалася й не думає прийти на допомогу Франції на випадок італійського нападу на неї. Таку можливість В. Британія взагалі виключає. При такім становищі Великої Британії французький уряд буде приневолений скорше чи пізніше вибрати шлях переговорів як єдино можливий засіб налагодити відносини з Італією.

Взявшись посередничити між Францією та Італією з одного боку англійський премієр Чемберлен, що якраз у цих днях вибирається з візитою до італійського уряду, з другого боку Гітлер, в якого інтересі є — бодай таке пише вся західно-европейська преса разом з польською — якнайскорше довести до замирення, ба навіть якогось союзу західно-европейських держав з Італією, щоб могти за їхньою згодою, чи при їхній доброзичливій невтральности розвернути на весь ріст велику акцію проти большевиків.

Берлінський кореспондент „Газети Польської" Смоґожевський пише в тім звязку, що „гітлерівці не думають про ніякі павзи. Всі (гітлерівці) повторяють, що залізо треба кувати, поки воно гаряче. У 1938. р. прийшли епохальні пересунення тому, що Франція зреклася своєї „системи". Німці не думають причинятись до заморожування ситуації, яка є дуже пливка. Те саме торкається Італії. Обі „фашистівські" держави мають обовязок висувати щораз то нові справи. Італія свої, кольоніяльні, Німеччина дунайсько-балканські, а також „російську справу".

На тлі великої політично-дипльоматичної гри, що започаткувалась у Мінхені і яка ще й досі, беручи під увагу вірні чи здогадні пляни й задуми европейських великодержав, ще тільки у початковій стадії, французько-італійський конфлікт — це лиш епізод, але такий епізод, який може причинитись до повного вияснення ситуації на Середземному Морі. Велика Британія не стане воювати ні за Францію, ні за Італію, але саме вона й тільки вона спроможна найти платформу, на якій могліб погодитися імперіяльні інтереси Франції з такими самими інтересами Італії. Нинішня міжнародня ситуація така, що франко-італійське порозуміння ще більше сціпило би та скріпило коло 4-ох мінхенських партнерів. Розвиток історичних подій штовхає Захід до мира, а не до війни. Величезні труднощі, взаємна ворожнеча, сперта на відвічному спорі за території та на закоріненій психічній аверсії, яка, бувало, вироджувалась у психозу страху перед агресією сусіда, — всі ці труднощі надто старі і надто великі, щоби сцементувати Захід. І тому то вибухає то погасає вогнище незгоди між 4-ма західними великодержавами. Ми вже бачили: гострий конфлікт франко-німецький (часи з окупації Поруря і неоднократно після Льокарно), італьо-німецький (швидко після перших невдалих відвідин Гітлера в Італії), німецько-англійський, італійсько-англійський, ба навіть прохолоду взаємин франко-англійських (після англьо-німецького двостороннього морського пакту, який ломив засаду збірних договорів). Але кожний із тих конфліктів переходив у лагіднішу стадію, ба навіть доводив до великого зближення між двома розсвареними партнерами.

Таким робом прийшов Мінхен. Уже після того мали ми фазу загострення англьо-німецьких відносин (через діссельдорфську промову Гітлера та останній антисемітський курс у Німеччині) і маємо нині італійсько-французький конфлікт. А проте бачили ми у Берліні й мін. Пірова, який напевне грав ролю британського посередника у кольоніяльних справах, мін. Рібентропа у Парижі та швидко будемо бачити прем. Чемберлена у Римі. Ці подорожі ведуть до мира, а не до війни.

Є у світі чинники, зацікавлені у тому, щоб саме Захід був пересварений, щоб саме над Заходом висіло вічне марево війни і щоб на Заході була спутана енергія західних великодержав. І тому так часто читаємо алярмові вістки, друковані величезними черенками, — то про „крах оси Берлін—Рим", то про „фіяско політики п. Чемберлена", то знову про „банкроцтво спроб замирення Парижа з Берліном". Усе це — побожні бажання ворогів мира на Заході. Ми до них не належимо. Ми жагуче бажаємо собі того мира і віримо, що до нього дійде. Булоб надто великим безглуздям, щоб у взаємній борні кервавився світ західної християнської культури, щоб цього не розуміли світлі уми Заходу. Вони це розуміють і тому кожне нове загострення відносин на Заході — це тільки епізод. Епізодом є теж італійсько-французький конфлікт, якого джерела сягають до тайної льондонської умови з 1915. р., недотриманої супроти Італії у Версалі. Понад епізодами стоїть тривкість деяких правд. Такою правдою є: спільний інтерес християнської культури Заходу.

І. П.

З польської преси.

Що визначує шляхи польської політики?

В „Політиці" (ч. 28 з 10. XII. ц.р.) п. Франціщек Червіський у статті п. н. „Помилки у південній справі" розглядає проблему становища між Й двома сусідами: східнім і західнім. Передовсім стверджує, що не лежить в інтересі Польщі приспішувати конфлікт з Німеччиною. Але з другого боку не лежить в інтересі Німеччини приспішувати конфлікт з Польщею. Та автор побоюється одного. А саме: Німеччина, здаючи собі справу з того, що Польща не хоче конфлікту з нею, може використовувати те положення і накинути Польщі багато річей. В такому разі де є та межа — питається автор — у польській згоді на німецьку експанзію, якої Польща не може переступити, коли не хоче наразити на шкоду своїх державних інтересів. Отже:

> „Одною такою межею є справа укладу майбутньої післябольшевицької Росії. Тут життевим постулятом Польщі буде поділ тієї Росії на низку держав, що поборюються. Зате в ніякому випадку не можемо погодитися без боротьби ані на створення зєдиненої націоналістичної Росії ані на прилучення цілої України, як кольонії, до Німеччини, з якою вона булаб получена коридором, що біжить на південь від наших границь.
>
> „Другою умовиною, якої нарушення мусіло би спричинити зміну фронту польської політики, булоб відрізання нас від півдня чи то таким чином, що Німеччина просто анектувала би території, що лежать безпосередно на південь від нас, або, що наші південні сусіди підпалиб зовсім під німецькі впливи".

Перша справа — каже автор — покищо неактуальна, вона назріє щойно з моментом розкладу СССР. Але друга справа навіть гостро актуальна. Перед п. Червіським виринає питання: наскільки німецька експанзія на терені Середньої Европи дасть погодитися з життевими інтересами польської державної рації. „В якій мірі — питається він, можемо приглядатися їй пасивно чи навіть з нею співпрацювати?" Щоб відповісти на те питання автор намагається дати передовсім відповідь на інше питання, а саме: чого Польща хоче від Середньої Европи? І відповідає, що Польща не чекає від Середньої Европи федерації з нею, бо ніяких виглядів на якунебудь федерацію нема. І Румунія і Мадярщина не схиляються до федерації зі славянами. Єдиним народом схильним і зрілим до федерації зі славянами є чехи. Але вони не настроєні прихильно до Польщі. Не може Польща також чекати допомоги південних держав на випадок агресії Німеччини, бо передовсім Румунія і Мадярщина розсварені між собою і на випадок війни вони знайдуться у двох ріжних таборах.

> „Концепція великодержави середини, яку деякі публіцисти висувають як панацей на всі політичні болячки і яка малаб охоплювати всі держави „від Гельсінгфорсу аж до Атен(?)" — це звичайне баламучення прилюдної опінії.

Те, чого Польщі треба від Середньої Европи — це свобідна комунікація з півднем, така необхідна на випадок війни з Німеччиною. А цю свобідну комунікацію Польща могла осягнути добуваючи спільний кордон з Мадярщиною. Маючи цей кордон Польща не боїться зросту німецької експанзії в Середній Европі. Бо якби німці опанували своїми впливами Мадярщинуу, то насторожили би проти себе Румунію. І навпаки. В обох випадках Польща має комунікацію з півднем запевнену.

> „Справа спільного кордону з Мадярщиною — читаємо далі — це для нас передовсім комунікаційна проблема. Ми зробили велику помилку причиняючись, що цю справу представлено нашій прилюдній опінії як проблему звязану з українською справою. При натиску Німеччини українці могли би мати таку саму автономію і в Чехії і в Мадярщині. Ми гадали, що протиставлячись українській автономії на Руси причинимося до усунення джерела небезпечного для нас ферменту. Тимчасом виявилося, що цей фермент витворився саме тому, що ми тій автономії протиставилися. Тут переплутано дві, зовсім ріжні справи. Річпосполитій Польській залежить на тому, щоб добути комунікаційну границю з Мадярщиною Автономія українців у Чехії для нас завжди ала, бо не дозволяє нам ту границю дістати. Автономія українців у Мадярщині, добута між іншим завдяки приятельській персвазії Польщі, не скриває в собі ніяких поважних небезпек для нашої держави, задовольняючи наш постулят границі з Мадярщиною. Тепер вже запізно на таку розвязку. Треба було й випробувати ще перед вибухом чеської крізи в червні ц. р., коли — як знаємо позитивно — українці були би дуже радо пішли на балачки з мадярами. Ті балачки повинні були вестися при круглім столі під проводом Польщі. А що ми цього не зробили — це наша велика помилка".

І ось тут є — каже п. Червіський — та межа, якої Польща не може переступити погоджуючись на експанзію Німеччини. Недосягнення спільного кордону з Мадярщиною визначує протинімецький напрямок польської політики. Раз тому, що це буде оборона комунікаційних звязків з півднем, по-друге — це буде осторога для Німеччини, яка і в другій проблемі, тобто у справі укладу в післябольшевицькій Росії моглаб захотіти не рахуватися з постулятами Польщі, що не нарушить життевих інтересів Німеччини. Німеччина покищо поставила ставку на Чехословаччину — каже п. Червіський і додає: „Але чи далеко на цьому праському союзникові заїде, наперед чи взад? Це питання, на яке відповість недалека майбутність".

Українська проблема.

Під таким наголовком п. (йм) в „Часі" (ч. 343 з 14-го грудня ц. р.) пише:

> „Ця проблема має два обличчя — одне зверхнє, друге внутрішнє. Зверхнє обличчя української проблеми полягає на тому, що є деякі чинники поза нашими границями, які намагаються зробити з української меншини в Польщі знаряддя для відділовування на нашу політику, навіть на наші внутрішні відносини. Деякі західньо-европейські часописи вказують на Німеччину як на чинник, що змагає до заогнення українського питання."

Цей погляд — каже автор — підтверджувало би становище Німеччини в справі Закарпатської Руси. Але німецька офіційна політика не виявила своїх плянів у тому напрямі, німецька-ж преса обмежовується тільки до інформації про звязані з тією справою події. Якби справді Німеччина хотіла такі пляни переводити, то

> „становище Німеччини й Польщі в тій справі мусіло би зовсім розійтися. Польща хоче утримувати добрі взаємини з обома своїми сусідами і в якомунебудь вигриванні української карти проти Росії не візьме участи."

Як довго Німеччина не виявила своїх конкретних плянів в українській справі — пише п. (йм) — не можна мати до неї ніяких претенсій. Але

> „актуальною й одночасно небезпечною проблемою є справа Закарпатської Руси. Не питаючись про волю її людности створено там фікцію якоїсь автономної української республики, якої існування мусить силою річей дуже відємно відділовувати на стан умів української меншини в Польщі і яка стала базою ірредснти в наші внутрішні відносини. Цю справу треба би поставити дуже ясно. існування автономної підкарпатської республики в рамах Чехословаччини вдаряє безпосередньо в інтереси Польщі, тому тієї проблеми не можемо вважати замкненою. Ревізія теперішнього стану мусить бути постійним змаганням польської заграничної політики".

Коли мова про українців у Польщі, то автор стверджує, що поляки не мали досі в відношенні до української меншини якоїсь ясної програми. Започаткована в 1935-ому році нормалізація не дала успіхів, хоча виходила з правильних засновків з польського становища:

> „Бо з одного боку булоб з погляду нашої державної рації помилкою, якби ми хотіли вести супроти українців якусь політику винародовлення і засліпленням, якби ми не хотіли признати, що ця меншина має почуття своєї національної окремішности. З другого боку не лежить в інтересі української меншини вести безнадійну боротьбу з польською державністю".

Цей останній погляд „висловлювали нераз чільніші українські політики" — каже автор і покликується на книжки д-ра Донцова і ред. Пеленського. Але при цьому стверджує, що українці у своїй найновішій політиці пішли саме проти тез висловлених у тих книжках, а п. Пеленський у своїй книжці не доказав, що декларація УНДО з 7-го травня 1938 р., якої він боронить, іде по лінії тез, що їх він у згаданій книжці висуває.

Кінець Єжова.

На кілька днів перед упадком попередника Єжова, шефа ГПУ Ягоди, відбулось засідання ЦК комуністичної партії. У споминах совітського генерала Кривіцького, якому вдалося утекти за кордон, находимо про це засідання таке місце: „Всі атакують Ягоду. Нараз останній встає і з незвичайним спокоєм заявляє: Щиро жалую, що я не арештував вас усіх тоді, коли міг це зробити!... Це було все, що Ягода зміг ще сказати."

Його наслідник Єжов покористувався широко словами останньої заяви Ягоди й дійсно винарештував направо й наліво всіх, що ще залишились були зі „старої гвардії", або які могли видаватись йому небезпечними, або яких казав усунути з поверхні громадянського життя сам Сталін. Єжов, малий ростом чоловічок з викривленими ногами, блідим лицем і лихим, пронизливим зором, цілий рік гуляв у крові й по трупах як справжній чорт. Спис його жертв виказував усі категорії населення від селянина через робітника та службовця на воякові червоної армії кінчаючи. Кровава рука Єжова сягала аж за кордон і знищила між іншими українського полковника Евгена Коновальця в Роттердамі, російського полковника Чімеріна у Франції, молодого Солоневича в Софії, не кажучи про власних совітських громадян, що пропадали десь у льохах всіляких европейських полпредств.

Але вже весною 1938 р. показалося, що Єжов перетягнув струну: постинав голови, а лишив тільки півголовків. Колиж після арештування Бліхера на Далекому Сході почалися в тамошній армії бунти, а на Україні, до розпуки давлених та гноблених, як гриби по дощі почали рости усякі заговори і то навіть у самім київськім ГПУ, Москва очунила і зрозуміла, що Єжов геть перетягнув струну. Сталін спровадив з Грузії цілий штаб професійних катів, велів їхньому шефові Берії взяти Єжова за обшивку і шпурнути ним зі сходів Лубянки. Для ширшого загалу сказано, що Єжов призначений комісаром для мореплавби, але в Москві знає вже кожний чужинець, що Єжова тримають під поліційним доглядом у „санаторії для божевільних". Коли Єжова транспортували вночі до нового „мешкання", він сказав нібито до свого конвою: „Широ жалую, що я не арештував Сталіна, коли міг це зробити!"...

Кореспондент „Фелькішер Беобахтер"-у довідується, що Сталін тільки тому комплєтує нове ГПУ майже з самих грузинів, бо нікому більше не вірить, тільки своїм землякам. Коли й вони „схрунять" — прийде певний кінець і Сталінові і його режімові.

„Л Ь О Т О С", Львів, Сикстуська 21.

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає **український** склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя

О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю **л ь в і в, ул. Валова 27.** — Тел. 116-60.

Дещо з Волині.

ГОСПОДАРСЬКІ НОЖИЦІ.

Явище знане — господарські ножиці тим сильніше розчиняються, чим далі лежить якась місцевість від центру продукції чи консумції. З тієї причини на Волині ці „ножиці" завжди розчинені дуже широко. В цьому-ж році, внаслідок спадку цін на збіжжа, кінці „ножиць" розійшлися особливо помітно. Метер жита 11 зол. Селянин менше замовляє в ремісників і менше купує в крамницях; рух у майстернах і на ринку зменшується. Хто запозичився чи навпаки хоче дістати щось на кредит, має неабиякий клопіт. Кредитові установи нарікають на значно менший приплив гроша.

В тому самому часі помічається цікаве явище: хто має готівку поквапно вкладає в землю (якщо може купити) або в будівлю. Будування нових домів у містах Волині ще ніколи не мало такого розмаху й розмірів, як у цьому році. Мурованні поверхові й кількаповерхові доми з модерним уладженням зростають, мов гриби. Водночас ростуть і ціни на землю під будівлі.

ЗАЛІЗНИЦІ Й МОТОРИЗАЦІЯ.

Дуже рідка сітка залізниць, збільшена сітка шосових доріг, розмірно висока товарова й пасажирська залізнична тарифа та необхідність шукати ринку на місці — все це зміцнило моторизацію комунікаційного (пасажирського й товарового) руху на Волині. Автобусова сітка охоплює сьогодні вже такі закутки, про які ще недавно не доводилося й чути. Одночасно доставка на Волинь рідного роду фабрикатів вантажними автами (з Варшави, Люблина, Львова та інших міст) набирає щораз більшого розмаху.

Зате експорт багатьох продуктів Волині досі не наладнаний якслід.

Між іншим, щоб ожвавити пасажирський рух на залізницях, дуже часто практикуються тут так звані екскурсії до рідних далеких міст за значно обниженою оплатою. Щоб збільшити експорт „окраїнних" продуктів, слід би вжити подібних заходів, а саме: **ввести сезонові обнижені товарові тарифи.** Приклад: великі міста перед святами Різдва запотребовують з Волині збільшену кількість дробу, вліті — ягід, восени овочів і т. д. Рухливіші одиниці пробували вже наладнувати збут цих продуктів, але завжди заломлювалися з тих самих причин: високої тарифи й повільної комунікації.

Ясна річ, що першенство повинніб мати продуценти, зорганізовані в рідного роду спілках, і взагалі мешканці сіл, а не міські посередники.

ТОРФЯНІ БАГАТСТВА.

Польська преса щораз частіше звертає увагу на величезні поклади торфу на Волині й Поліссі. Коли селяни-хлібороби з сумом дивляться на свої безплідні, неначе прокляті Богом багнисті, заторфлені луги, то фахівцям спати не дають ці велитенські богатства волинських та

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК.

Над Ню-Йорком шаліє ураґан.

Але наперекір твердій постанові і розумно зясованій життєвій конечности Елінор уперше від трьох літ почала занедбуватися у праці. Вписуючи на конті будівельної Спілки позиції за оголошування однородних підміських домів Елінор задумувалася, опісля на клаптику паперу почала множити, ділити, додавати, щоб збагнути, в якому році вони з Джеком зможуть виплатити першу рату за власний дім. Це саме діялося при контах автомобілевих підприємств, фірми, що продає срібну заставу за тижневою сплатою, чи асекурації, що платить премії в часі безробіття. Елінор з розсудком двацятьлітньої американки та докладністю книговодчиці поділила цілу будуччину на „конта", вписуючи на них реальні позиції. Конта „мармурового замку" чи „хороводу прислужниць" там не було, але зате були: хата, авто, вакаційні поїздки, зустрічі з приятелями, діти і десь далеко — дуже далеко — спокійна, забезпечена старість. Сиділа над розгорненими книгами щаслива, повна віри в молодість та життєздатність „їх обоїх", всміхаючись немов від зворушливого почуття теплої руки, що нею діткнувся хтось самого серця... Вказівки годинника невблаганно просувалися вперед — заległости фірми наростали з дня на день, наче тверда, роговата шкура...

Та того вечора, залишившися одинцем на найвищому поверсі хмародеру Елінор швидко стала втіленням розсудку та почуття обовязку. Прогнала мрії, немов діти-пустуни, засвітила малу стоячу лямпу та почала вистукувати на машині кольони чисел. За вікнами вітер виводив пекольні герці. Розігнавшися, з цілої сили вдаряв об шиби та тряс ними наче пропасниця. Цілий залізобетоновий масив стогнав з труду утримати рівновагу під атакою розшалілої стихії...

Все-ж Елінор почувала себе безпечною та спокійною. Одягальня, з рядом білих шафок та лискучих дзеркал, долівкою вкритою голубим диваном та мягкими фотеликами — робила радше враження гарно вдержаної мешкальної кімнати, ніж захист сухої, професійної праці. Затінена лямпка укутана все затишним півсутінком і Елінор у відруховій рефлексії почувалася на мить маленькою дівчинкою, що за хвилину пірне в подушечки дитячого ліжка, щоб звязуючи в малій головці свист вітру зі страхіттями казки про чарівниць — збільшити розкішне почуття безпеки та тепла мягкої ковдерки. Кольони чисел видовжувалися, білі сторінки книг покривалися рядами дрібного письма. Роговата шкура залеглостей відпала, наче під дїланням патентового дротерійного ліку...

Та знечева — Елінор прошибла думка, що саме хтось брутально жбухнув нею на саме дно пекла: лоскіт, що роздався за вікнами подобав на вибух підземних сил, що в одній хвилині змінюють місто у купу румовища. Вслід за цим погасло світло — кімнату перестрілила зимна струя повітря, змела істеричним рухом папери зі стола, завила дико розбиваючись по кутах. У божевільнім страху Елінор кинулася до вікна: де лиш око засягне — ні одного світла. Зникли без сліду довгі шнурки лискучих перел, якими видавалися звідсіля безконечні ряди вуличних лямп — незнана причина в одну мить розвіяла цілу пребагату світляну симфонію міста, наче придорожний порох. Десь далеко, внизу, на дні вуличної пропасти ледви блимали маленькі світла авт, немов слабкі каганці втікачів, що під обслоною ночі скривають слід на дні непролазної безодні. Мертвими розколинами скель звідки пекольний ураган змів усякий слід життя вприжалися в темряві стрімкі стіни каменищ, як сторчали нагі і мертві...

Наосліп, потручуючи в бігу крісла вилетіла ся Елінор на коридор та пробиваючи темряву витягненими наперед себе руками — без відиху допала дзвінків ліфтів. Натискаючи з цілої сили перший з краю шукала очима в темряві зеленого світелка, що сигналізувалоб приїзд ліфту, а з ним якесь вияснення катастрофи, яка знечева впала на місто. На нижчих поверхах чи партері, де рух людей усе вдержується довше відвідуючи крамниці, ресторани, косметичні та фризієрські заведення — напевно вже мають якісь радієві чи телєфонічні вияснення і Елінор опинившись у гурті людей скоренько зуміє позбутися нестерпного страхіття самоти — хочаб незнати що за небезпека загрожувала містові. Хвилі здавалися годинами, а Елінор вкорочувала собі їх натискаючи по черзі один за другим дзвінки ліфтів та старається перший відрух тривоги опанувати розсудком. Колиб найшовся був біля неї хтось, що з годинником в руці і зацікавленням дослідника записував би психічну реакцію молодої американки на невияснену її ситуацію, самотньої на вершку хмародера — мусів би у своїм звіті червоним олівцем підчеркнути явище, що поворот зі стану істеричного запаморочення до повної рівноваги відбувся в нечуваному часі кількох секунд.

Елінор натиснувши востаннє дзвінок ліфту радше машинально ніж у сподіванню дістатися цією дорогою до людського гурту, поставила себе перед грізним, але невблаганним фактом: невияснені речі що довкола діються, відтяли надію на якунебудь поміч і Елінор мусить взяти всіх фізичних та психічних сил, щоб самій найти дорогу рятунку. Страчена є кожна хвилина чекання на ліфти, бо — або взагалі ніхто не потребується розпучливим голосінням їх алярмових дзвінків, або в звязку зі зникненням електричної сили міста — вони стали безхосенні, наче людські калоби, яким одним махом ампутовано руки та ноги.

(Докінчення буде).

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 81.

поліських просторів. Вони все обчисляють простори торфу, його масу, вартости і т. д.

Загалом фахівці нараховують на Волині й Поліссі коло 2 міліонів га торфу, яких вистачилоб на випродукування 75 міліярдів кільоватгодин електричної енергії. Крім цього газофікація торфу може бути получена з ріжного роду хемічною продукцією. Вже й сьогодні в деяких місцях при електрифікації вживають торфу. Але це покищо скромні початки...

Трудноші експльоатації торфовиськ у тому, що значна частина торфяних просторів — це власність численної верстви дрібних українських хліборобів-селян. У цьому й ріжного роду небезпеки для цих селян: адже, як під правним оглядом поставити справу якслід, наші селяни можуть мати значні користи, коли чі — шкоди.

Саме ця обставина вимагає, щоб наші фахівці простудіювали цю справу й видали спеціяльну популярну публікацію. Не дорога, приступна для селянина брошурка про торф та можливі форми його експльоатації виплатиласяб.

ПАМЯТКИ СТАРОВИНИ НА ВОЛИНІ.

В часі реставрації мурів замку на горі Бони в Кремянці знайдено багато кусників кафель, глиняних мисок і горнят, також гарного венецького шкла. Кафлі прикрашені взорами ренеанесового характеру і вкриті поливою з XVI. або XVII. в.

Організація Польських Архітектів у Варшаві делеґувала до Луцька кількох архітектів, які мають завдання поробити вступні праці, необхідні до консервації замку Любарта й повернення йому його історичного вигляду. Видатки обраховано на 70 тисяч зол.

Волинський воевода видав розпорядок міським і повітовим урядам займатися збереженням памяток старовини в містах та повітах і при складанні буджетів на 1939 р. вставляти необхідні суми на консервацію цих памяток.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНЫ Вовна на плащі, костюми, сукні, і шовки дешево і добре купиш у фірмі **РОЖА БОТВІН** в нововідкритім льокалю **ул. Ботвінів 9.**

ВОЛИНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА НАГОРОДА.

Кремянець — це місто відомого Мукосія, українського боярина, що збудував на горі такий міцний замок, якого пізніше татари взяти не змогли. Отак кілька століть Кремянець знаходився в руках роду Мукосіїв (інакше Денисковичів). Один з Мукосіїв, Денисько, кремянецький староста, на бажання короля Казимира Ягайлончика виміняв його на інші маетки. В 1536 р. Жигмонт І. віддав Кремянець своїй дружині Боні, від імени якої дістала назву кремянецька гора.

Сьогодні Кремянець, названий волинськими Атенами, містом Бони, Чацького й Словацького, користується більшою опікою, ніж інші міста Волині. Щоб зміцнити його національне значіння, відновлено в ньому ліцей Чацького, і тепер, у порозумінні з Польською Академією Літератури, цей ліцей уфундував волинську літературну нагороду в сумі 2.000 зол. Нагорода призначена за твір, звязаний з життям, звичаями чи історією східних земель. Вперше буде вона призначена 27. травня 1939 р., в день свята ліцею з нагоди 90-ліття смерти Ю. Словацького.

Власне оцим характером, якого має набрати Кремянець на Волині, пояснюють події в житті православної духовної семинарії, кремянецької української гімназії, „Союзу Українок" і т. д.

С. С.

ЗА ОКЕАНОМ

НОВА НАЦІОНАЛЬНА ТВЕРДИНЯ ЗАОКЕАНСЬКИХ БРАТІВ.

Українське Національне Обеднання в Торонто (Канада) постановило приступити найскорше до будови величавого „Українського Національного Дому", що буде найвеличавішій з усіх українських домів у Канаді. В тій ціли УНО за допомогою всіх організацій Сходу Канади та всіх наших кольоній звернулося з відповідним закликом складати на це жертви. Комітет будови вже закупив на це відповідну площу в Торонто за суму 18.750 долярів. Цей дім буде призначений на всі національні імпрези, на приміщення руху і всіх звен нашої молоді разом із руханковою салею, бібліотекою, фахових, культурних, нац.-освітніх курсів і спорту, на виставові салі для нашого мистецтва, культури, на приміщення для мистецької школи, на осідок, де могли б учитися і вправляти над собою наші декоратори сцен та на велику салю для українського театру й кіна. Дім матиме два поверхи; на долі будуть дві салі: театральна 1.500 крісел та одна на забави, амат. вистави, конференції, прийняття і т. п. Кошти самої будови обчислені понад 100.000 (сто тисяч) долярів. Цей дім буде найбільшим нашим національним домом у Канаді.

—o—

З польських справ.

РОЛЯ ПООДИНОКИХ ОСІБ.

В останніх днях появилося в польських часописах багато вісток з царини внутрішніх польських справ, яких наше громадянство абебільша не знає. З інформаційного обовязку нотуємо сьогодні ці вістки.

Нпр. на Шлеську мала розвинутись досить гостра боротьба поміж воєводою Гражинським та його приклонниками й управою П. О. В. (Польської Організації Військової). В останніх днях голова П. О. В. Шлеська виключив на підставі ухвали управи ПОВ з тієї організації сенатора Павельца, предсідника шлеської округи Озону, а також посла Длуґевича, озонівця, найближчого співробітника воєводи Гражинського. Справа виключення тих достойників Озону з ПОВ опреться об начальні установи ПОВ у Варшаві. Кореспондент виленського „Слова", звідки беремо ці відомости, здогадується, що незабаром викинуть з ПОВ ще президента Катовиць д-ра Коцура і маршала шлеського сойму п. Гжесіка.

Цікаві теж подробиці про премієра Складковського, марш. Медзінського і полк. Венду подає це саме число „Слова" з 13. грудня ц. р. Перед виборами не було ясно, хто надаватиме напрям у внутрішньо-польській політиці, прем. Складковський чи віцепремієр Квятковський.

„З хвилиною — пише п. (Л.) в „Слові" — коли опозиція збойкотувала вибори, впала політична концепція міністра Квятковського. Стало ясне, що в політиці уряду рішатиме в майбутньому тільки ген. Складковський... Сьогодні ніхто не втручується ген. Складковському у справи внутрішньої політики, ніхто не говорить про його димісію, навпаки говориться про досмертного премієра...

„Маршал Медзінський скаржився цілі роки на брак офіційного становища. Завсіди тільки в ролі суфлера, завсіди не цілком, лише трішки в тіни. І це вкінці покінчилося... Впливи полк. Медзінського ростуть".

Про полк. Венду пише „Слово", що це людина нова, це загадка для політичних кол, подібно як загадкою є його оточення і інспіратори.

„Полк. Венда відлав сенат марш. Медзінському правда нерадо — та сам зберіг сойм. Сьогодні він у соймі рішальний чинник, важніший від маршала. Після полк. Славека — полк. Венда. Хто цього не потрафить оцінити? Чи полк. Венда вдержиться в теперішній ролі, трудно ще відповісти. В кожному разі в цих трьох призвищах: Складковський, Медзінський, Венда — замикається група людей, яких вплив на правління в державі величезний".

КІР
ЛЬВІВ, Уєйського 6. Тел. 280-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. П. тел. 255.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 15. грудня 1888.

ЧИ ПОТРІБНІ УКРАЇНСЬКІ МАПИ І ҐЛЬОБИ?

„Руське Товариство Педаґоґічне внесло до краєвої шкільної ради петицію у справі виготовлення руських географічних мап і ґльобів для шкіл з руською мовою навчання. Нас повідомляють, що краєва шкільна рада розіслала обіжник до окружних шкільних рад з запитом: чи русині мапи і ґльоби для руських шкіл потрібні? Можна сподіватися, що відповідять окружні ради. Цілий той спосіб полагоди справи дуже яскраво характеризує краєву шкільну раду".

НІМЕЦЬКА КОЛЬОНІЯЛЬНА ПОЛІТИКА.

Берлін, 15. грудня. — Гр. Герберт Бісмарк заповів новий проект уряду в кольоніяльних справах. Віндгорст мотивував свій внесок у справі знесення торговлі невільниками і виколовив повне довіря до кольоніяльної політики Німеччини. Його внесок прийнято проти голосів вільнодумних і соціялістів.

СЕЛЯНСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ В РУМУНІЇ.

Букарешт, 15. грудня. — В декотрих сторонах Румунії вибухли знову селянські непокої. Причиною цього має бути агент Ільфов, що їздить від села до села й підбурює людей.

Радіова війна.

На хвилях етеру — пише „Гонец Варшавскі" з 14. ц. м. — ведеться радіова війна між Совітами з одного та німцями й чехами з другого боку. Наступ підняли німецькі і звязані з ними чеські і словацькі стації, що зачали надавати протисовітські авдиції. Головний предмет цих авдицій — українська пропаганда, спрямована проти Росії. Вони виясюють населенню Совітської України суть большевицького режиму, інформують про створення карпатоукраїнської держави, про формування української армії тощо. В цих авдиціях подають теж вістки про заворушення на Совітській Україні та в інших частинах Совітського Союзу.

Як тільки німецькі й чеські стації зачинають надавати українську пропаганду, західно-совітські стації пускають на тих самих хвилях знаки Морзе. В цей спосіб вони намагаються приглушити протисовітську німецьку й чеську пропаганду. Одночасно уряд Совітської України оголосив декрет, на основі якого за слухання німецьких та чеських радіостацій грозить кара 20 років вязниці.

Але до цього Москва не обмежується. Щоб з успіхом протиставитись німецькій та чеській пропаганді, совітський уряд будує на Україні 12 нових радіостацій з дуже великим засягом. Ці стації перейдуть до контрофензиви. Вони надаватимуть у чеській та німецькій мові авдиції, спрямовані проти націонал-соціялістичного режиму та проти чеського уряду.

РАЇЛЯНИ вужеські від зол. 50.— **ПЛАЩІ** зимові від зол. 60.—
поручає
ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

ОКРЕМА ОРГАНІЗАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ПРОТЕСТАНТІВ У СЛОВАЧЧИНІ.

Німці-протестанти зі Словаччини належали тепер до спільної церковної організації, разом зі словаками й мадярами. Тепер вони утворили окрему організацію, з епископом у Братиславі.

—o—

ЗАМАХ НА ВІЙСЬКОВІ МАГАЗИНИ В КИЄВІ.

Як подає АТЕ, невідомі люди намагалися підпалити військові магазини у Києві. У темну ніч закрались вони до магазинів, але сполошив їх стійковий; погоня не дала висліду.

—o—

ЖИДИ БУДУТЬ ГОЛОСУВАТИ НА СЛОВАЦЬКУ ЛИСТУ.

Жидівська організація у Словаччині заявила, що підчас виборів до словацького сойму жиди голосуватимуть на одинаку словацьку листу.

З побуту Апостольського Нунція у Львові.

У вівторок 13. ц. м. після побуту в катедрі св. Юра відвідав Апостольський Нунцій Ексцеленція Ф. Кортезі монастир оо. Редемптористів при вул. Зибликевича. В год. 1. видав Високопреосв. Митрополит у честь Достойного Гостя обід, на якому були присутні: Нунцій Кортезі і пралат Пачіні, Преосв. Коциловський, Лакота, Чарнецький, Будка і Бучко та ціла Митрополича Капітула.

В часі обіду виголосив Митрополит довшу промову в латинській мові, в якій на тлі історії Унії дав вислів великої вдячности за ту постійну опіку, що її завжди від Риму, а передовсім за опіку та прихильність теперішнього Папи Пія XI. При кінці подякував Митрополит за новий великий доказ прихильности, яким є приїзд папського представника до Львова.

У своїй відповіді потвердив Нунцій з повним признанням цілий зміст промови Митрополита і висловив свою радість з того приводу, що міг приїхати до Львова і тут особисто бути товмачем і речником тої прихильности та любови Св. Отця.

По першій промові хор питомців відспівав папський гимн, по другій — „Многая літа".

Після обіду відвідав Нунцій монастир оо. Студитів при вул. Петра Скарги, де Достойного Гостя привитав о. ігумен, на що Нунцій відповів дуже сердечно. Відтак відвідав ще Нунцій монастир оо. Василіян на Жовківському.

потім відвідав знову Митрополита в його палаті.

В год. 5. попол. відбулася в честь Достойного Гостя академія в мурах Богословської Академії при вул. Коперника. Про це докладніше завтра.

Незалежницька змова на Совітській Україні

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА ПРО ДИМІСІЮ ЄЖОВА.

Як подає „Матен" з 11. п. м., Берія виїде небавом до Києва простудіювати політичну ситуацію в Україні і найти способи оборони. У звязку з тим усунено з урядів кількох місцевих шефів ГПУ.

„Журналь" пояснює усунення Єжова тим, що він не викрив своєчасно змови „Братства Скрипника", що змагало до створення незалежної України.

Він не викрив також другої змови проти Сталіна підчас чехо-словацької кризи. Змовники буцімто хотіли усунути Сталіна, щоб Совітський Союз міг провадити війну.

—o—

Шахт виїхав до Льондону.

Д-р Шахт виїхав до Льондону, спинюючися по дорозі в Газі. Він буде в столиці Англії 4 дні, як гість губернатора англійського банку Нормана. Підчас свого побуту в Льондоні стрінеться д-р Шахт також з провідними господарськими та з деякими урядовими колами. М. ін. він говоритиме з канцлером Джоном Саймоном, міністром торговлі Олівером Стенлі й міністром для закордонної торговлі Гадсоном. Англійські щоденники висловлюють здогади щодо теми розмов підчас гостини та стверджують, що поза фінансовими й торговельними справами обговорять також справу фінансування жидівської еміграції з Німеччини.

Не тримайте безужиточно дома ДОЛЯРІВОК, ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОЗИЧОК ТА ІНШИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Ґродзіцких 1. І. Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папері перед крадіжкою, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Англія утворить буферну державу в південному Китаю

ДЛЯ ОБОРОНИ ІНДІЇ ПЕРЕД ЯПОНІЄЮ.

Як подає японська преса, Англія змагає до того, щоб утворити буферну державу з південно-китайської провінції Юнан, яка лежить на пограниччі британської Бірми та французького Індокитаю. Ця держава охоронювалаб обі кольонії перед японською експанзією після упадку Китаю. Британські та японські експерти реорганізують в Юнані військо та летунські бази.

Єгипетський посол протестує проти становища німецької преси у справі Суезького каналу.

Єгипетський посол у Берліні висловив німецькому міністрові закордонних справ невдоволення становищем, яке займає німецька преса, підтримуючи італійські претенсії до знижки оплат за переїзд Суезьким каналом. Єгипетський посол звернув увагу на господарське значіння каналу для Єгипту та висловив надію, що у цій справі нім. преса займе становище згідне з єгипетськими інтересами.

ЄГИПЕТСЬКИЙ ДЕМАРШ У ЛЬОНДОНІ.

Як подає Райтер єгипетський уряд зробив перед британським офіційне застереження, домагаючися, щоб засягнути його опінії у справі домагань деяких держав, що до Суеського каналу.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині.

СНІГІВЦІ
КАЛЬОШІ
шведські
ТРЕТОРН
нравві
ШВАЙКЕРТ
по фабричних цінах
у великім виборі
A la ville de Paris
Ґабріель Штарк
Львів, пл. Марійська 11.

ОСТАННЯ СЕСІЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ ПАЛАТИ ПОСЛІВ.

Нині в середу, кінчиться остання сесія італійської законодатної влади — палати послів. Згідно з постановою великої фашистівської ради, палату послів переорганізують на палату фашистівських союзів і корпорацій.

—o—

МИСТЕЦЬКІ РАДІЄВІ АВДИЦІЇ З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

У вівторок в год. 18. та в середу в год. 17.45 радіо надавало мистецьку авдицію, якої темою була розбудова карпатоукраїнської державности. На авдицію зложилися звіти з місць, деклямації та виступи хорів.

—o—

БЕЗРОБІТНІ З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ВИЇЗДЖАЮТЬ НА ЗАРОБІТКИ ДО НІМЕЧЧИНИ.

„Ілюстрований Курер Цодзенни" довідується з Хусту, що німці вербують безробітних з Карпатської України до праці в Німеччині. Небавом виїде зі Закарпаття 2.000 робітників заанґажованих до праць у рамах 4-літнього пляну.

Просимо памятати про 1·50 зол. належність за післанний Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати бланкетом ПКО ч. 504.060 (Діло) з допискою „Кр. 39".

Побожні бажання „Слова Народового".

ПОЛЬСЬКІ ПОГОЛОСКИ У ЗВЯЗКУ З ВІДВІДИНАМИ НУНЦІЯ КОРТЕЗІЯ У МИТР. ШЕПТИЦЬКОГО.

„Слово Народове" з 14-го грудня ц. р. містить таку вістку з Варшави: „В тутешніх політичних колах розійшлися чутки, що митр. Шептицький має дістати вище церковне достоїнство — певно кардинальський капелюх — і виїхати до Риму, де заняв би становище у ватиканській єрархії. Львівську греко-католицьку митрополію перебрав би інший з теперішніх греко-католицьких єпископів у Польщі".

—o—

З сенату.

У віторок відбулося перше в цій звичайній сесії пленарне засідання сенату. Маршал Медзінський відчитав розпорядок президента про замкнення надзвичайної та відкриття звичайної сесії, сенат вшанував память марш. Пілсудського, премієр Складковський заявив льояльну співпрацю уряду з сенатом, на цю заяву відповів подібною заявою марш. Медзінський.

Після того сенат вибрав комісії, маршалківський суд і комітет законодатної техніки. З українців увійшов до буджетової комісії сенатор Твоцидло.

З природи і життя.

Суспільне лихо - найбільше у нас занедбане.

(У місяці боротьби з туберкульозою).

Терпіння родиться з людиною — хто його не має? Та коли якесь терпіння охоплює велику частину держави, загрожуючи її розвиткові, тоді це вже народне нещастя, суспільне лихо.

Кожна нація чи держава як одиниця має своє суспільне лихо. Для Франції таким лихом є зменшення народин, від чого за сотні літ французька нація може зникнути з лиця землі так, як зникло вже багато народів і рас. Грізним суспільним лихом для Італії донедавна була малярія (пропасниця), на яку хворувало кілька мілiонів людей. Суспільним лихом Японії є стихійні катастрофи, як землетруси (по 50—80 річно!), тайфуни, тощо.

Кожна держава чи нація в боротьбі за своє істнування, бореться з лихом, як може. На долю нашого народу випало неолне суспільне лихо. Чільне місце займає між ними туберкульоза, що рікрічно винищує десятки тисяч нашого населення, а багато десятків тисяч робить інвалідами.

Згідно з офіціяльними даними в 1932 році від туберкульози вмерло в цілій Польщі коло 30.000 душ. З цього числа на українців (пропорціонально до їх кількости) припадалоб коло 13.000. Але коли взяти під увагу цілий ряд умовин, що дають збільшену смертність від туберкульози саме між українським населенням, особливо те, що велика частина випадків смерти від туберкульози не буває зареєстрована в статистиці, то мусимо припустити, що смертність від туберкульози між нашим населенням в дійсности принаймні подвійно вища. Це значить, що річно у Польщі вмирає від туберкульози нашого народу принаймні 26.000—30.000 душ!

Порівнюючи ці числа зі смертністю від туберкульози в інших краях та беручи під увагу безпосереднє спостереження наших лікарів, можемо твердити, що ці страхітливі числа справді ще більші. І того досить: 30.000 народу, себто одне місто як Стрий чи Коломия, рік-річно туберкульоза змітає з лиця землі! До цього ще треба додати, що ці 30.000 — це на 80% люди від 20 до 50 років життя, себто сам цвіт нації: такі дані дає нам статистика туберкульозної смертности скрізь. Та сама статистика довдить, що число хворих на туберкульозу є коло вдесятеро більше від числа померших на туберкульозу за рік. А це значить, що у Польщі є 300.000 українців, хорих на туберкульозу!

Коли підрахувати, що кожний туберкульозний хоріе пересічно 10 років, можемо собі уявити, які величезні матеріяльні засоби витрачає наш нарід на видатки звязані з лікуванням хворого та утриманням членів родини, тощо Рахуймо щоденну працю робітника найменшою пересічною ставкою в 2 золоті та припустімо, що кожний хворий на туберкульозу з тих 10 років хвороби не працює тільки 3 роки, тоді і втрата від загубленої праці для нашого і без того бідного народу дасть річно більше 70 мілiонів золотих! Коли додамо до цього ще й інші видатки, про які ми згадали вище (лікування, тощо), то загуба від туберкульози для українського населення Польщі річно буде значно вища від 100 мілiонів золотих!

Розуміється, наведені нами розміри шкоди від туберкульози — це тільки матеріяльна сторона справи. Колиж додамо до цього ще й шкоди, що їх приносить туберкульоза нашому національному орґанізмові з духового боку, то розміри лиха годі собі уявити!

Порівняймо смертність від туберкульози в інших краях. На 100.000 населення річно від туберкульози вмирає: в Голяндії 64, Німеччині 75, Англії 84, Болгарії 199, Румунії 258, на нас у Польщі принаймні 300. З того виходить, що туберкульоза є не тільки нашим суспільним лихом, а просто таки нашою національною хворобою.

Один новий сухітник у родині стає осередком зарази для неї цілої. Наш народній побут так уладжений, що захворіння одного члена родини в силу обставин мусить викликати зараження інших її членів. У нас на селі їдять і пють з одніеї посудини, користуються спільним рушником, ціла родина спить під спільним коцом, плюють на підлогу, тощо. Не говоримо вже за інші моменти, як лихе відживлення, лихе мешкання та всілякі протигігієнічні звички населення, що сприяють розвиткові туберкульози зменшуючи відпорність організму. У цьому стані винна передовсім відсталість нашого населення, зокрема його несвідомість щодо питань охорони і плекання здоровля. Винною цьому не є сам нарід, а ті умовини, серед яких доля судила йому жити й працювати. Несвідому широку масу не можна за це винити, як не можна винити сліпого, що не бачить. Зате дуже тут винна наша інтелігенція — найвидючіша частина нашого суспільства, — що легковажить справу боротьби з туберкульозою. Замість поставити справу протитуберкульозної боротьби як одну з наших життевих народніх проблем та оперти її на підвалинах цілого нашого організованого та свідомого громадянства — установ і організацій, у нас ця справа обмежується дрібним зацікавленням одиниць: кілька золотих на санаторію, кілька передплатників „Народнього Здоровля", кілька рядків про справи здоровля в кутиках нашої преси...

Кожний, хто здає собі справу з того, що може нас коштувати оця наша байдужність, мусить кричати і бити на алярм: панове, рятуйте наш нарід і з ним себе! Суспільне лихо такого для нас значіння, як туберкульоза, можна подолати тільки суспільними засобами, проведеними вчас, пляново, з великим запалом, з повним відданням справі та великою жертвенністю цілого загалу, на чолі зі свідомішою та організованою його частинкою.

Про це все поговоримо ще другим разом.

Д-р М. Василів.

НАЙКРАЩИЙ ДАРУНОК купите в єдиній українській крамниці годинників і біжутерії

Романа Гарновецького

Львів, Пілсудського 11 А.

Людина та повітря.

Головною умовою для підтримання життя живих істот і ростин на нашій землі є повітря. Наукові досліди виказали, що людина може прожити без їжі кілька днів чи навіть тижнів, одначе без повітря може прожити тільки кілька хвилин. При цьому велику ролю грає склад повітря, а всякі зміни у ньому відбиваються на стані здоровля людини.

Як подає гігієна, повітря грає у житті людини таку ролю: 1. воно постачає нам кисень, газ, потрібний кожній клітині нашого тіла для спалювання поживи принесеної у кров; 2. виправджує з організму газуваті продукти, що повстають наслідком життевих процесів; 3. регулює температуру тіла; 4. посередничить в передачі заразливих недуг.

Процес дихання.

Проникання повітря углиб людського тіла відбувається диханням; воно рівночасно випроваджує ріжні газові сполуки, що витворюються в органах нашого тіла при розкладі поживи в клітинах і при їх праці над утриманням життя. Дихання полягає на ритмічних рухах грудної клітки, при чому вона раз збільшує свою містоту (вдих), раз зменшує (видих). Повітря, яке вдихаємо попадає в подвійний мішкуватий орган, що займає нутро грудної клітки і зветься легенями. Вони діляться на праве і ліве. Кожний з тих повітряних мішків у дорослої людини завбільшки подовгастого бохонця хліба. Від унутрішніх стін грудної клітки, що утворені з 12 пар ребер і мязів, що виповнюють простори між ребрами, є легені відділені вузьким простором, де є розріджене повітря. Цей простір обмежений тонкою болоною, що вистелює унутрішню стіну грудної клітки і легені, і називається олеґення (олеґочна, плєвра). Олеґення має на меті охороняти легені, щоб грудна клітка не обтиралася підчас руху легенів.

Легені утворені з безліч маленьких пісурчиків, поязучуваних між собою тоненькими цівочками, що сходяться у щораз грубші цівочки т. зв. однаки (бронхи), а ті у широку повітряну руру, що перебігає через шию, зва-ну дицицею, яка кінчається горлянкою; її легко можна відчути дотикаючи на шиї т. зв. Адамове яблуко.

Повітря та кров.

Коли при вдиху свіже повітря виповнить легені, тоді його кисень входить у нашу кров, пересікаючи через стінки кровяних судин, що находяться в тоненьких стінках пісурчиків легеня. Кисень лучиться з кровю, що відає в замін до легенів особливий газ звяний вуглиним квасом або двоокисом вуглю, що не тільки непотрібний, але навіть шкідливий для нашого організму. Одначе вдихаючи ми вгіглямо в себе оживливий кисень, а вдихуючи викидаємо зі себе отруйний квас.

Доросла людина робить 15 до 20 вдихів та видихів на минуту; на одну добу вдихує людина яких 8,5 тисяч літрів чистого кисня, а видихає в тому самому часі яких 480 літрів вуглиного квасу.

Повітря регулює також температуру нашого тіла через окиснювання вуглю, що находиться у складі поживи та тканок нашого тіла; те окиснювання — це нічо інше як повільне горіння. В той спосіб температура нашого тіла держиться коло 37° Цельзія. При спаді температури, коли повітря стає холодніше, дихання посилюється, а з ним і окиснення частин тіла більшає, при високій температурі повітря, що нас оточує, дихання стає слабше і витворювання тепла в середині організму не відбувається так енергійно, як на холоді

—o—

Які треба носити черевики.

Мабуть ніодна частина нашого тіла не наражена на такі муки та каліцтва як наша нога. Через неправильний крій черевика нема майже одної людини, що мавби нормальні ноги. Покривлені пальці, що часто лежать один на другому, вросші у тіло нігті, нагнітки, нарости на пяті і біля великого пальця, під і між пальцями, — це все наслідок взуття, що цілком не відповідає анатомічній будові нашої ноги.

Наша нога збудована так, що дотикається землі трьома точками: основою великого пальця, основою мізинця, серединою пяти. Решта ноги не торкається долівки. Середина ступні творить напів округле, склеписте заглиблення. Від такої правильної будови стопи залежить певна постава тіла і легкий еластичний хід. Нормальна підошва мусить бути так викроєна, щоб лінія, яка проходить через середину великого пальця, проходила через середину пяти. Передній край підошви мусить бути зрізаний в напрямку країв пальців ноги підчас стояння. Підбиття мусить бути таке високе, щоб не завадж.ало рухам ноги, а ширина взуття така, щоб не стискала ноги. Тільки такий черевик запевнює здорові ноги та правильний хід

Про добрий хліб.

Секція гігієни при Лізі Народів устійнила що організм людини потребує денно 300 одиниць вітаміни B_1. Така кількість вітамін в поживі людини забезпечує її перед недугою бері-бері (запалення багатьох нервів). Це має головно значіння для жінок підчас вагітности і підчас кормлення немовлят, коли потреба ще більше цієї вітаміни. Вітаміна B_1 находиться у східченім насінню та у зверхніх лусках насіння. 100 грамів пшениці має 150 міжнародніх одиниць тієї вітаміни. Цікаве, що коли вже 50 гр. цитринового соку (віт. Ц) забезпечує людину перед шкорбутом, 10 гр. салати (віт. А) перед розмягченням рогівки ока, то коли йде про віт. B_1, треба аж 300 гр. хліба з пізнього зерна, щоб забезпечитися перед недугою бері-бері. Нажаль нинішня біла мука майже позбавлена тієї вітаміни, бо підчас мелення зерно тратить майже всю свою луску. Таксамо тратить із зверхньою лускою віт. B_1 полірований риж і пшениця. Щоби зарадити бракові віт. B_1 і його наслідкам (запалення нервів) зарядили ці випадали у нас хліб, що має у собі повне зерно.

Учениці ґімназії СС. Василіянок у честь Митрополита Андрея.

В навечерю (12. ц. м.) Андріївського дня уладили учениці загально-освітньої та фахової ґімназії СС. Василіянок концерт у честь Митрополита Андрея, щоб таким чином засвідчити свою глибоку любов і вдячність до великого опікуна й добродія української шкільної молоді. Гарно прикрашену салю ґімназії (при вул. Длуґоша 17.) виповнила вщерть не тільки шкільна молодь та її опікуни й учительський збір, але також представники українського духовенства та громадянства.

Програма концерту складалася з 8-ох точок, не відділених одна від одної довгими павзами, як це часто буває на наших концертах: кожна точка була виведена дбайливо, тому й цілість концерту робила дуже миле враження на присутніх.

Почався концерт в год. 6.20 виступом дівочого хору, що під проводом п-і проф. Гладиловичівідспівав Ніжанковського „Достойно". Той сам хор замикав програму концерту піснею І. Лаврівського „Услиши Господи", відспіваною під проводом проф. Козака. Крім хорових продукцій був теж дует Мирослави Романчукевич (уч. III. кл. ґімн.) і Дарки Угрин (уч. II. кл. ліц.), які при фортепіяновому супроводі проф. Б. Кудрика відспівали пісню „Щасливий муж, що боїться Господа". Продукції хорів і дуету випали назагал добре, хоч відспівані пісні — церковного характеру — не легкі до виконання.

З великою приємністю вислухали присутні промови Ліди Боднар, уч. IV. кл. ґімн., яка у зразковій формі та чистою літературною мовою змалювала сильвету Митрополита Андрея.

Не меншою насолодою для слухачів було теж фортепіянове сольо Ірини Кушкевич, уч. II. кл. ліц., що сміливо та з замітно високим опануванням фортепіянової техніки відограла Ґорардову „Концертову етюду".

Були на концерті точки, якими присутні просто захоплювалися. До них належали виступи Ярослави Тарнавської, уч. II. кл. ліц. і Лесі Деркач, уч. II. кл. ґімн. Перша по мистецьки віддеклямувала Щуратового „Народнього святця". Тарнавська має безперечно великий декляматорський талант, який при відповіднім плеканні може дуже гарно розвинутись, тимбільше, що в неї добра і гарна дикція. На окрему згадку заслуговує виступ Лесі Деркач. Її скрипкове сольо (М. Гайворонського: „Сонатіна" і Мендельсона: „Концерт е-моль", ч. I.) при фортепіяновім супроводі проф. Байлової було таке мистецьке, що й ляїк у музичних справах мусів звернути увагу на цю ще дитину, а вже скрипачку та одушевлюватись її грою.

Концерт виявив, що в ґімназії СС. Василіянок цвитуть мистецькі таланти, якими варто ближче зацікавитися і яким треба дати розвинутись.

Є принятий звичай на світі, що близькі та дорогі особи в день їхнього патрона обдаровують дарунками. Концерт учениць ґімназії СС. Василіянок був гідним дарунком для нашого Високодостойного Соленізанта. Я. Ш.

—o—

MAGIC (не фарба!) мгр. В. ПАЗЬОЗЕРСЬКОГО привертає СИВОМУ ВОЛОССЮ ДАВНІЙ КОЛІР

а Magic Nr. 1 усуває парші і зберегить волосся перед випадом.

ПРОМОВА ЧЕМБЕРЛЄНА

Прем. Чемберлен виголосив на бенкеті товариства закордонної преси промову, в якій обговорив актуальні питання міжнароднього політики.

Німецька амбасада повідомила в комунікаті, що члени німецької амбасади і німецькі журналісти не могли взяти участи в бенкеті з огляду на кілька речень з промови премієра, який осудив виступи німецької преси проти деяких британських політиків.

ЗЕЛА загально відомі, як

„Чай Пульмана"

втихомирюють КАШЕЛЬ, усувають флєгму і приносять полекшу горішніх віддихових доріг. Оригінальна пачка коштує ЗОЛ. 1.85.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР ВИЇХАВ З ПАРИЖА.

Велике враження в паризьких політичних колах викликав нагий виїзд з Парижа японського амбасадора Сугімура, який на власне бажання зрезигнував з цього становища й вернувся до краю. У французьких політичних колах є побоювання, що японська амбасада в Парижі буде довший час необсаджена. Цей факт викликав тим більше враження, що в останніх часах французька преса нічого не писала про те, що французько-японські взаємини погіршилися.

—o—

СИРІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ УЧАСТИ У КОНФЕРЕНЦІЇ КРУГЛОГО СТОЛА.

Сирійський парлямент одноголосно ухвалив протест проти британського уряду, який не запросив Сирії на конференцію круглого стола у справі Палестини. Парлямент взиває уряд підробити відповідні кроки, щоб сирійську делеґацію таки допущено на цю конференцію

—o—

НІМЕЦЬКА ПЕРЕМОГА ПІДЧАС ВИБОРІВ ДО КЛАЙПЕДСЬКОГО СОЙМУ.

Як виходить з тимчасових обчислень, підчас виборів у Клайпеді німецька листа дістала 88.5% голосів. Литовці не дістануть мабуть більше ніж 3 мандати.

Гальо! В саму пору Гальо!

вдалося нам закупити незвичайно дешево велику більшість зимових текстильних товарів, що дало нам змогу відпродувати їх

по цінах до 40% зниженних з саме:

ФЛЯНЕЛІ, ФЛЯНЕЛЕТИ, БАРХАНИ, ШТРУКСИ

кулите тепер найдешевше тільки у нас

Галицький Магазин Новин — Львів, Галицька 15.

Для прикладу нільна цін:

I. КАТЕҐОРІЯ: 10.000 м. гладкої фляпелі	в ціні тільки	50 сот.	метр
II. КАТЕҐОРІЯ: 20.000 м. фляпелі на білля, піжами і кольрової гладкої	„ „	60 „	„
III. КАТЕҐОРІЯ: 40.000 м. фляпелі десен. на шляфроки, сукні і блюзки	„ „	75 „	„
IV. КАТЕҐОРІЯ: 15.000 м. фляпелі десен. „ПРІМА" на шляфроки і сукні, фляпелі „ПРІМА" з квітки на білля, а теж бархан на сукні	„	90 „	„
V. КАТЕҐОРІЯ: 15.000 м. гладкого штрупсу на сукні а теж дисентини на сукні ріжн. десен.	„	1·55 „	„

УВАГА! Фляпелі на сукні, білля і піжами в рештках продаємо майже даром!!! — В часі тієї дешевої випродажі ми знизили всі ціни на матеріяли ВОВНЯНІ, на БІЛЛЯ, на ПОСТІЛЬ. При закупі товару від зол. 5.— додаємо даром знижки до першорядних цін. Приймаємо тюки Централі Товарового Обороту.

Ольга Сушко перед мікрофоном львівського радія.

Гарною та вдатною авдицією треба назвати перший самостійний виступ молоденької співачки Ольги Сушко, відомої вже зі сцени й естради, перед мікрофоном львівського радія. Після знаменитих під кожним оглядом виступів Теодора Юськова, що зєднав собі беззастережне признання нашої та чужої критики, з великим вдоволенням слід привитати й виступ п-і Ольги Сушко, як черговий успіх молодих наших співочих сил, тим більше, що співачка виступила з дуже цікавою українською програмою. У першій частині почули ми відомі широкому загалові пісні Лопатинського „Сирітка" та дуже актуальну „Ой вербо" Людкевича. При виконанні тих пісень я мав враження, що апаратура радієва не була ще якслід наставлена і ті пісні під оглядом динамічного напруження вийшли дещо різко, затрачуючи частинно ті нюансові тонкости, в які такий богатий саме голос співачки. Також барва голосу виходила первісно дещо змінена. (Чув я від інших радіослухачів, що того всього не могли запримітити). Зате дуже гарно вийшли в загальному мало відомі у нас та ще рідше виконувані пісні Лисенка „Плач Ярославни" і „Закувала зозуленька". Перший твір — це радше картина, незвичайно оригінальна та гарна, що домагаласяб просто орхестрового, богатого контрастами барв опрацювання фортепіянової партії оригіналу (або випрацьованого в подробицях мистецького супроводу). У виконанні цього нелегкого і під змістовим оглядом і під оглядом опанування широко закроєної, дещо „химерної" форми виявила співачка дуже багато виразових засобів і вродженої співочої культури. Із заповіджених 3 пісень Лисенка почули ми, на жаль, тільки „Ой закувала зозуленька", одну з найцікавіших пісень Лисенка, одну з найцінніших у загальній українській пісенній літературі. Пісня та, як не можна краще, підходить до прегарної, пастелево-мягкої барви голосу співачки, яка виконала її з питомою собі вдумчивістю і зворушливим виразом. Своїм виступом закваліфікувала себе співачка гідною чергової радієвої сенсації на всі висильні польського радія. В. О.

КАПЕЛЮХИ мужеські від 6.50 до 34.—

СВЕТЗРИ, ТРИКОТИ жіночі і мужеські

поручає **Е. ДУМИН** ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 4.

Гальо! Гальо! Увага!

З НАГОДИ СВ. МИКОЛАЯ

додаємо **як премію** при закупні

реклямову пачку

яка містить: 5 м фляпелі на піжаму
або 4 м десен. фляпелі на шляфрок
3 хустинки до носа
1 купелевий ручник

разом тільки зол. **3·75** за цілу пачку

ГАЛИЦЬКИЙ МАҐАЗИН НОВИН, Львів, Ґалицька 15.

Відозви й комунікати.

ПОМОЖІТЬ НАШИМ ХОРИМ!

„Український Комітет Допомоги Хорим", що постійно опікується хорими по шпиталях і приватних домах, звертається з горячим проханням помогти йому хоч найдрібнішими лептами на уладження свят для найбідніших хорих.

Нехай хоч у цьому, для всіх радісному дні Різдва Христового, засяє усміх і на їх зболілих лицях та додасть їм сил нести свій хрест терпеливо до кінця!

Ласкаві жертви просимо слати на адресу: „Доставa", Львів, вул. Руська 20. (для Комітету Допомоги Хорим).

ЗА КОМІТЕТ:

М. Біленька, голова; *Е. Семенець*, секретар

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд нощій

Перевози: МЕБЛІВ, ТОВАРІВ, МІЖМІСТОВІ ТРАНСПОРТИ САМОХОДАМИ, магазинування, інкасо. Фахова обслуга, МЕБЛЕВІ ВОЗИ. 2103 1-8

Спедиційно-перевозова кооператива
ГАРМА
Львів, Потоцького 11 а. Телеф.: 111-21.

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (278) число підпало конфіскаті за початок (32 рядки) та за одно речення зі статті нашого берлінського кореспондента п. н. „Міністр Ю. Ревай у Берліні". Тому, що поліція забрала ввесь наклад та матриці 4-ої сторінки, довелось її ще раз складати і другий наклад появився щойно в середу рано. І знову наші читачі дістали це число „Діла" з великим опізненням.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 2500 114—?

— **Громадяни!** Звертаємо увагу на це, що у Львові при вулиці Собеського ч. 7. є кооператива „Фарбокрам", яка доставляє артикули домашнього господарства, косметику, фарби, та інші товари. Увесь дохід на „Рідну Школу". 2378 9—10

— Повідомляємо ввічливо, що з днем 25. ц. м. переносимо **Косметичний Кабінет „DISTINCTION"** на вулицю Сикстуську ч. 14, І. пов. Поширений і вивінуваний кабінет з останніми засягами техніки і знання дорівнює він тепер европейським заведенням. — **Управа.** 8—10

МОТОПІРИН-МОТОР
в таблетках
для артритиків і ревматиків.
Набувати в усіх аптиках. Опакування по зол. 1.60 і по 60 сот.

— **Українські авдиції із закордонних** радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Святочну Академію в честь Митрополита Кир Андрея** улаштовує академічне душпастирство в понеділок 19. грудня ц. р. Початок в 12. год. вполудне у великій салі Лисенка.

— **Загадка Ш-ої Німеччини.** Заходом філії „Т-ва Українських Наукових Викладів ім. П. Могили" в пятницю 16. грудня ц. р. в год. 19-ій у салі Т-ва „Українська Бесіда", Рутовського 22, виголосить д-р Дмитро Донцов відчит п. т. „Загадка Ш-ої Німеччини".

Склад скла і порцеляни
лямп електр. і нафтових
Випозичальня начиння на шлюби і забави
ПАВЛИНА ЛЯНДАВ
Львів, ул. Казимира Великого 17

— **Пошесні недуги в тернопільському воєвідстві.** З офіц. даних виходить, що від половини жовтня до половини листопада в тернопільському воєвідстві занедужало на плямистий тиф — 16 осіб, з яких дві померло; на черевний тиф — 56 осіб, з яких чотири померло; на красуху — 34 особи, з яких померло дві; на дифтерію — 29 осіб, з яких померло шість осіб. Найбільше померло на сухоти, бо аж 17 осіб на 30 недужих. На червінку занедужало 88 осіб, з яких померло теж 17 осіб.

— **Риби на свята.** Як приладжувати рибу гарячу і в галяреті, покаже п-і Гаврих-Костецька у клюбі „Нової Хати", Ринок ч. 39, дня 15. ц. м. в год. 6-ій веч.

— **Перший сніг у Львові** почав падати в ночі з вівторка на середу 14. ц. м. і покрив небавком львівські вулиці та городи білим покривалом. Лещетарі та совгарі готовляться до спортового довго очікуваного наступу.

— **Українка.** В естонському часописі „Мус Еесті" з 29. XI. поміщена стаття п. н. „Польсько-російський договір", в якій обговорено українську проблему, зокрема справу державности Карпатської України: „Гренцботе" (Братислава) з 7. XII. містить власні кореспонденції з Хусту про положення на Карпатській Україні взагалі й німецької меншини зокрема; „Ревальше Цайтунг" (Естонія) з 12. XII. містить статтю про Карпатську Україну п. н. „Мала Україна"; „Прагер Прессе" з 10. XII. приносить у фейлетоні переклад новелі карпато-української письменниці Л. Вишнянської „З щоденника вчительки": „Фронтуль" (букарештенський щоденник) з 11. XII. приносить велику статтю О. Поповича п. н. „Румунія та Карпатська Україна"; „Дойтше Рундшав" (Бидґощ) з 14. XII. передруковує на першому місці статтю д-ра Б. Крупницького п. н. „Карпатська Україна", що появилась у листопадовому числі берлінського поважного місячника „Націон унд Штат".

ТІЛЬКИ 2 ДНІ ПЯТНИЦЯ І СУБОТА
можна набути у фірмі
Практичні дарунки на СВ. МИКОЛАЯ. Купон 4 м. тканого бархану в ціні зол. 2.25 за цілий купон або пачку 3 м. флянелі в квіти на сорочки нічні в ціні зол. 1.50 за цілу пачку. — На всякі інші матеріяли обнизили ми ціни до 15%. — Замовлення з провінції полагоджуємо за післяплатою.

— **Твори Т. Шевченка по білоруськи.** Білоруська „Хрисціянская Думка" з 10. ц. м. повідомляє: В 1939. р. припадають 125-ті роковини вродин найбільшого українського поета Т. Шевченка. З того приводу білоруські поети Совітської Білоруси Купала, Я. Колас, Зен. Бядуля, К. Крапіва, П. Бровка, П. Глебка, А. Куляшов і М. Клімкавіч переклали на білоруську мову твори Т. Шевченка, які вже в найближчім часі мають вийти друком.

— **Новий податок на будову доріг у Тернополі.** Міська рада м. Тернополя рішила на своєму останньому засіданні наложити дороговий податок на власників новозбудованих каменищ у висті 2 і пів проц. від основи виміру податку від нерухомостей. Міська управа сподіється стягнути з цього податку 11.000 зол. на будову доріг.

— **За зловживання** на шкоду державного скарбу арештувала поліція залізничого магазинера Вісьневського в Судовій Вишні.

— **Арештування адв. Давида Шарґля.** Прокуратура при окружнім суді у Львові притягнула до відповідальности д-ра Давида Шарґля, адвоката у Львові (його молодшого брата-адвоката засудив суд на 5 років вязниці) до відповідальности за намагане підкуплення возьного скарбової палати у звязку зі справою залеглих податків одної львівської рафінерії спірту. Розправу проти підс. д-ра Д. Шарґля трибунал відложив тому, що лікарі ствердили нервове виснаження в підсудного і розправа моглаб лише погіршити його здоровля. На цій основі предсідник трибуналу доручив підс. Шарґлеві, щоб повідомив до 7-ох днів, в якій санаторії лікує свої нерви і загрозив, що на випадок самовільної зміни місця побуту накаже його арештувати. Так теж сталося, бо адв. д-р Шарґель покинув перед кількома днями санаторію у Криниці і вернувся до Львова не повідомивши про це суду.

На днях відкриття ЄДИНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КРАМНИЦІ ШКІРЯНОЇ ГАЛЯНТЕРІЇ
„ТЕКА", Б. Гірняк
Львів, Шайнохи 3.
(між вул. Коперника і Сикстуською).
ВАЛІЗКИ, ТЕЧКИ, ЖІНОЧІ ТОРБИНКИ, ПОРТФЕЛІ, ГАМАНЦІ, ПАРАСОЛІ і т. ін.
32/59 1—2

— **Ліквідація 9-ох польських масонських льож.** На основі декрету про масонські льожі влада безпеки перевела низку ревізій і на основі забраних матеріялів зліквідувала девять польських масонських льож, а саме: льожа-матір „Коперник" і льожі: „Приверпена свобода", „Переможений забобон", „Костюшко", „Мохнацький", „Лукасінський", „Тома Зан", „Сташіц" і „Г. Нарутович". Виленське „Слово" повідомляє, що у звязку з ліквідацією масонських льож поліція перевела ревізії в таких визначних осіб у Варшаві: у професора варшавської політехніки Мечислава Вольфке, який займав високе становище між масонами, в урядовця міністерства хліборобства Ю. Стемповського, в б. міністра проф. Главіца та б. консуля Кіпи.

— **Затарасований портовий канал у Данціґу.** В портовім каналі у новім порті Данціґу зударився корабель „Люблин" з голяндським кораблем „Жанет" і важко оба ушкодились. Одночасно корабель „Жанет" штовхнув з цілою силою човен, навантажений збіжжям, що за кілька хвилин автонув. Залога човна врятувалась і жертв у людях не було. Навантажений

Кожна жінка повинна дбати про щоденне, регулярне і достаток випорожнення, яке можна осягнути, вживаючи постійно невеликої скількости природної гірської води Францішка Йосифа. Спитайте Вашого лікаря.

човен затарасував доступ до портового каналу і доки його не видобудуть — плавба в портовім каналі припинена. До Данціґу приплив з Гамбурга спеціяльний корабель, що займеться видобуттям автопленого польського корабля „Тчев".

— **Руками вязнів будують кораблі.** В Мурманську збудовано корабельні варстати для ремонту корбалів. У згаданих варстатах працює 2.000 робітників, з яких 5.000 припадає на політичних вязнів і 3.000 на комсомольців, засланих на північ зі Сов. України, Білоруси і Кавказу. Вязні працюють під нагляду відділів Г. П. У.

РАДІО найновіші моделі на рік 1939 відбірники
CAPELLO
ELEKTRIT
HORNYFHON
РАДІО ЦЕНТРАЛЯ Йосиф Тіссер
ЛЬВІВ, ШАЙНОХИ 2.
2879 1-13

З судової салі.

АПЕЛЯЦІЙНА РОЗПРАВА ПРОТИ 20-ОХ МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ.

Перед апеляційним судом у Львові відбулась розправа проти Миколи Никифорчина і 19-ох його товаришів, яких окружний суд у Станиславові засудив 14. червня ц. р. за провину зі ст. 185 § 2 к. к. (за основання професійного союзу культурно-освітніх працівників" на терені станиславівського воєвідства, якого устрій і мета мали залишитись в тайні перед владою) на кари від 6-ох місяців до 4-ох років вязниці.

Апеляційний суд зменшив кари деяким засудженим. І так зменшив 1) Миколі Никифорчинові з 4-ох на 2 роки вязниці; 2) Ользі Косарчин з 3-ох на півтора року; 3) Василеві Цапакові з півтора року на 10 м.; 4) Василеві Кручковському з 15 місяців на 6 м.; 5) Анні Скородинській з 15-ох місяців на 6 м.; 6) Степанові Орлякові з 2 і пів р. на півтора р.; 7) Дарії Гаївій з 1 р. на 6 м.; 8) Василеві Левчинському з 2 і пів р. на півтора р.; 9) Олексі Пилипенкові з 2 і пів р. на півтора р.; 10) Ярославові Дзиндрі з 2-ох років на 1 р.; 11) Гнатові Цареві з 18-ох місяців на 6 місяців; 12) Ірині Солодусі з 1 р. на 6 м.; 13) Михайлові Стасюкові з 8-ох на 4 м.; 14) Марії Крушельницькій з 10-ох місяців на 3 м.

Шістьом засудженим апеляційний суд не зменшив кари і затвердив присуд станиславівського суду, що засудив: Богдана Анткова, Ярослава Дусика та Івана Осадчу по півтора року вязниці; Івана Михайлова на 20 місяців, Володимира Ботвина на 15 місяців та Якима Романовича на 1 рік.

Трибуналові проводив: апеляційний судія д-р Лапєвський, обвинувачував прок. Кожуховський. Підсудних боронили адвокати: д-р В. Старосольський, д-р Р. Перфецький і д-р В. Гриньовський.

Дотепер лише засуджений Гнат Цар вніс касацію до Найвищого Суду.

Свідома і добра господиня вживає
порошку до пачива ванілевого цукру олійків
тільки виробу кооперативи
„ПЛАСТ"

Вже надійшло свіже

Пиво Пільзненське до Брістолю

ЗА ОБРАЗУ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ.

Перед окружним судом у Стрию відбулася розправа проти: 1) Павла Федорова, 2) Дмитра Сосни, 3) Івана Іванишина, 4) Самсона Жовтого, 5) Петра Денька, 6) Миколи Ворка, 7) Степана Михайлюка, 8) Михайла Гнатова, 9) Степана Перевізника, 10) Степана Цидука, 11) Михайла Лесева і 12) Володимира Турчака за провину зі ст. 152 к. к. (за образу польського народу і держави). Акт обвинувачення закидав підсудним участь у нелеґальному поході з нагоди роковин смерти бл. п. Ю. Головінського, підчас якого падали протидержавні оклики.

На розправі підсудні відмовились відповідати на питання про їх державну приналежність. Прокуратор заявив, що витягне з цього відповідні висновки. Суд засудив підсудних на кару від одного до 2-ох років вязниці, а малолітнього Ворка на приміщення в домі поправи. Підсудних боронили адвокати: д-р **Домбчевський**, д-р **Гарасимів** і д-р **Лужецький**.

ЗА ГРАБУНКОВИЙ НАПАД.

Прокуратура при окружному суді у Львові притягнула до відповідальности 3-х братів Панасів: Василя, Івана і Михайла за злочин зі ст. 258 і 257 к. к., зокрема Василя та Івана за те, що дня 6. жовтня ц. р. користаючи з неприсутности господаря Антона Патера та його жінки в Острові к. Щирця ввійшли до їх дому, побили доньку Розалію і забрали перину, дві подушки, а Михайло одну спідницю, з якою втік. У вівторок 13. ц. м. відбулась розправа перед трибуналом окружного суду у Львові, що увільнив усіх трьох підсудних від вини і кари. Трибуналові проводив суддя **Бітнер**, обвинувачував прок. **Лашкевич**, боронив адв. **м-р Михайло Прийма**.

—o—

† Посмертні згадки.

МИКОЛА АРКАС.

Директор і головний режісер українського державного театру „Нова Сцена" в Хусті, б. полковник Української Армії, композитор і драматург, помер 13. грудня ц. р. в год. 19.30 у Хусті, в 56. році життя. Похорони відбудуться в Хусті в четвер, 15. грудня ц. р.

*

Покійний Микола Аркас — це син відомого українського історика й композитора (творця опери „Катерина") великого громадянського діяча, старшини чорноморської фльоти Миколи Аркаса.

Він служив старшиною в російській царській армії, а згодом в українській армії, де дослужився ступня полковника. Від раннього молодости покійний всеціло віддавався українському сценічному мистецтву й до останніх хвилин свого життя не розставався зі сценою. Ще у вівторок, перед самою смертю, режісерував він чергову виставу, що її підготовлює „Нова Сцена". Покійний поклав великі заслуги для української сцени. Помер саме в моменті, коли перед його театром відкривалися нові горизонти для праці — у своїй рідній державі.

АННА З БУДЗИНСЬКИХ ДЕМБИЦЬКА.

Дня 30. XI. ц. р. скінчила своє трудяще життя в Заліщиках бл. п. Анна з Будзиняських Дембицька. Покійна була членом Т-ва „Просвіта" та „Рідної Школи" у Львові, як також усіх місцевих установ у Заліщиках. З Покійною зійшла в могилу характерна та зразкова громадянка, яка йшла назустріч усім вимогам нашого зорганізованого життя. Маючи дуже малу пенсію, вела надзвичайно скромне життя. Для себе самої була дуже ощадна, але заощаджений гріш жертвувала радо на всякі народні цілі. Ці жертви Покійної були може найбільші в цілій заліщицькій окрузі. Не диво, що її відпровадило все місцеве та багато позамісцевого громадянства на вічний сон під проводом двох священників. Теплими та щирими словами попрощав Покійну востанне місцевий священник. У часі похорону співав місцевий хор. — В. Ів П.!

РАДІО СЕЛЄКТОН

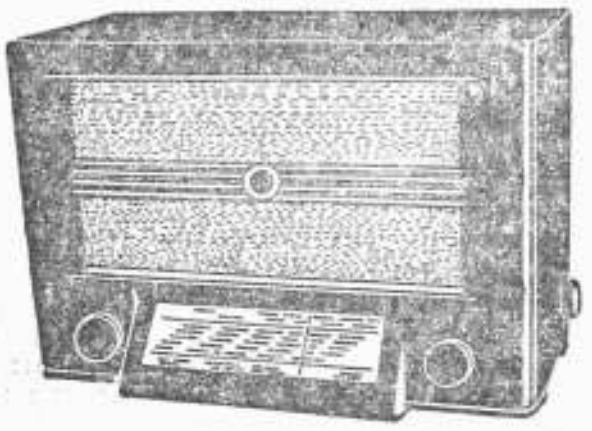

незрівняні українські приймачі
Львів, Сикстуська 43, Тел. 254-22.

Спорт.

ВІДЕНСЬКА ОКРУЖНА ЛІГА

Виспіли віденської О. Л. були м. иншої такі: Австрія — Ґрацер СЦ 6:2 (2:2), Вієнна — Вакер (Вакер Найштадт) 1:0 (0:0), Вакер (Відень) — Аматори 4:2 (1:1).

ПІВФІНАЛ ЗА ЧАШУ ЧАМЕРА.

Півфінальні стрічі за чашу Чамера дали такі виспіли:

Відень. Рапід — ФЦ Нірнберг 2:0 (1:0).

Франкфурт. ФСФ Франкфурт — Спортклюб (Відень) 3:2 (1:1).

До фіналу зайшли: Рапід і ФСФ Франкфурт.

ІТАЛІЯНСЬКА ЛІГА.

Мілянo — Торіно 0:0, Лігурія — Новара 2:1, Ювентус — Лянціо 1:0, Трієстіна — Больоньо 1:1, Ліворно — Лівурна 3:1, Модена — Барі 6:2, Рома — Дженова 3:1.

—o—

Листування Редакції.

Вп. Олександер Рейко, Сильне: Бажана адреса така: Svoboda, P. O. Box 346, Jersey City, N. J. U. S. A

На сезон 1938-9

Модні солідні і дешеві

Жіночі і мужеські матеріяли

купуємо в українській бляватні

„МАНУФАКТУРА"

вл. Е. Козак і М. ..овців

ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!

II ТОМ ПОВІСТИ

ВАСИЛЯ МАСЮТИНА

ЦАРІВНА НЕФРЕТА

основаної на сенсаційному відкритті гробу египетського фараона Тутенкгамона.

ЦІНА II. ТОМУ ЗОЛ. 2.50.

Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Четвер 15. XII. год. 7.30 веч. „Мініон" опера.
Пятниця 16. XII. год. 7.30 „День без брехні".
Субота 17. XII. год. 7.30 веч. „День без брехні".

Театр Різнородностей.

Четвер 15. XII. год. 7.30 веч. „Пан Ламбертіє".
Пятниця 16. XII. год. 7.30 веч. „Пан Ламбертіє".
Субота 17. XII. год. 7.30 веч. „Пан Ламбертіє".

Український Театр ім. І. Котляревського.

СУДОВА ВИШНЯ:
15. XII. Маруся Богуславка.
16. XII. Орфей у пеклі.
17. XII. Лісова пісня.

МЕДИКА:
16. XII. Найвірнішний чоловік.
17.XII. Зоря над Почаєвом.

ПЕРЕМИШЛЬ (сала Над. Дому):
18. XII. Маруся Богуславка.
19. XII. Найвірнішний чоловік.
20. XII. Кирик з Льолєо.
21. XII. Орфей у пеклі.
22. XII. ?
23. XII. Пригода в Черті.
24. XII. ?
25. XII. Невольник.

Білети скорше продає Нар. Торговля.

К І Н А.

АПОЛЬО: „Битва на Бродвею".
АТЛЯНТИК: „Буря на Сході" („Пригода в Шанґаю").
БАЛТИК: „Джезабель" з Бетті Девіс
ВАНДА: „Срібна торпеда", „Крізь екіпаж".
ГРАЖИНА: „Гетеніка" на осн. Ол. Мишек.
ЕВРОПА: „Чотири дочки".
ЕМПІР: „Студент з Оксфорду".
КАСІНО: „Льорд Джеф".
КОПЕРНИК: „Стежа на пустині".
МАРУСЕНЬКА: „Перли корони" (Саша Гітрі).
МЕТРО: „Коли цвіте бузок".
МІРАЖ: „Ракета на Марса".
МУЗА: „Листи з поля бою", „Капітан кохання".
ПАКС: „Любов і сльози жінки".
ПАЛЯС: „Примара".
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Д-р Евгель".
РОКСІ: Подвійна програма: „Зорі Рів'єри", „Проклятий скарб".
СВІТ: „Князь Ісе", „Каліф з Багдаду".
СВЯТОВІД: „Корабель невільників", „Пасажири: зайцеві".
СТИЛЬВЕ: „Восьма жінка Синьобородого" і ревія.
ТОН: „Цигапська княжна з Анка Бедею і „Тінь Шанґаю".
УТІХА: „На межі життя" та ревія.
ХИМЕРА: „Злодійка" фільма із життя вільної молоді.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська)
Філіпіни, острів Маніла.

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-я Каїм і Син)
„Швайцарія: Льонарно, Женева, Ціріх".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 15. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Музика з пл., 8.30 Ранішні вісти, 11.00 „Як і на чому люди грають" муз. поранок для всевлюдних шкіл, 11.25 У такті трьох четвертих, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневa авдиція, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вісти, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Собаки на війні, у поліційній та санітарній службі, діяльог для молоді, 15.15 Кльомотична рада: Бріж: чи засідання, 15.30 Оркестра, 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вісти, 16.20 В інспекторки праці, авд. для ліцеальної молоді, 16.40 Форт.реціталь, 17.10 Боротьба науки з невидимим ворогом, 17.20 Пісні у вик. О. Збойської-Рушковської, 18.00 Біжучі вісти з міста та провінції, 18.05 Для села: Зимове порядження бекопників, музика з пл., у перерві комунікат Рільн. Т-ва. 18.30 Життєпис інструментів: Родина скрипки, 19.00 Розр. концерт у вик. орх., дуети, соля, мандоліни, саксофон, форт., 20.35 Веч. дениик, метеорольог. вісти, спорт. програма на завтра, 21.00 Театр Уяви: „Князь Незломний" Ю. Словацького, 22.00 Спортові вісти, 22.05 Скрипк. реціталь у супр. форт., 22.25 Підгалля в образах, 22.35 При політичному столику: Літературний кабарет, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вісти, 23.05 Закінчення авдиції.

Пятниця, 16. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: Крутись, крутись веретено; ради, вісти, легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: Князь Йосиф, авд. для старших дітей, 11.30 Пісні та пісеньки у вик. Едв. Крукса, з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневa авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 **Українська музика з пл. (хор, бандура)** 14.30 „На вишнім дворі" вийшли зі „Спогадів Северина Сосніки", 14.45 Господарські вісти, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Гожує пожує домінує" авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Оркестра, 16.00 Пополудневий дениик, 16.08 Господарські вісти, 16.20 Гутірка з хорами, 16.35 Пісні у вик. Людіси Мартієвої у супр. форт., 17.05 Фейлетон про полковника Ст. Бікі, 17.20 Клярнетовий реціталь у супр. форт., 17.45 Із хронік співочих і музичних т-в, вступне слово, пісні, комунікат, 18.50 Театр Уяви: „Сон радісної ночі", 19.00 Розривковий концерт: орх., скрипка, 20.00 „Реквієм" Верді; у перерві в год. 20.50 Вечірній дениик, метеорольог. вісти, спорт, програма на завтра, 22.00 „Оповідання приятеля" повели, 22.55 Інформаційна авдиція, 23.10 Останні вісти, 23.05 Закінчення авдиції.

Субота, 17. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розривкова музика з пл., 8.50 Ранішні вісти, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Оперетькова музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневa авдиція, 14.00 Оркестра, 14.45 Господарські вісти, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Як ти собі не уявляєш", авд. для дітей, 15.20 Оркестра, 16.00 Пополудневий дениик, 16.08 Господарські вісти, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Поспочелений реціталь Габера Рейто з супр. форт., 17.15 З пісенею і танком по центральній промисловій окрузі, муз. авд., 18.00 Біжучі вісти з міста та провінції, 18.05 Актуальна спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, Польща с всюди, де полюки, фейл., Великодні свята в житті та пісні, 19.15 Розр. концерт: орх., пісеньки, трубач 20.35 Веч. дениик, метеорольог. вісти, спорт, 21.00—23.55 „Дами та гусари" ком. опера Л. Кмітевського на осн. Ол. Фредро: у перерві в год. 22.55 Інформаційна авдиція, ост. вісти, Шопен у культурі духовного Львова, 23.55 Закінчення авдиції.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 15. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Сарнава, форт., 18.00 Мельодії ліадня, 20.10, 21.00 Орх. концерт, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 18.15, 20.00 Пісні, 20.30 Форт., 26.00 Оп. муз., БЕРОМІНСТЕР 19.40, 20.00 Монарчеський концерт, БУДАПЕШТ 13.30, 21.20, 22.00 Цит. музика, 19.20 Форт., ВІДЕНЬ 10.00 Нар. пісні, 15.30 Мельодії П. Лінке, 18.00 Репортаж із життя ескімосів, 21.00 Симф. концерт, ДРОЙТВІЧ 19.40, 20.00 „Мережкова хусточка королеви" оп. Ів. Штрауса, 20.55, 21.00 Соната Брамса на віол. і форт. КОПЕНГАГЕН 20.10, 21.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Оперетка, ПАРІ ПТТ 20.30 Сарнава, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. муз., 21.00 „Пісні без слів" Мендельсона, на форт., 21.30, 22.00 Симф. концерт, РІМ А 16.30 Сучасна музика, 18.45 „Лотиські нар. пісні, 19.15 Нар. мельодії, ІМ 16.30 Концерт реліг. музики, 21.00 Соліста: Аріго Серато, скр., Льоренці форт., СТОКГОЛЬМ 20.10 Орх., опів, ШТРАСБУРГ 23.30, 23.00 Травіата" оп. Верді.

Пятниця, 16. грудня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Настроєва музика, 19.00 Оперові фрагменти Гумпердінка, 20.10 Розр. музика, 21.10 Камер. твори Піцетія у вик. композит. (форт.), Мілнарді (скр.), БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.00 Сольо на гармонії, 18.000 Цит. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 13.15 Популярна музика, 14.10 Розр. музика, 15.30 Пісні та форт. твори, 18.45 Менуети й танки Шуберта, 20.10, 21.00 Бетовеніяський концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР' 19.15 „Дон Хуан" симф. поема Р. Штрауса, 20.10 Фільг.концерт, ЛЛЬ 21.30, 22.00, 23.00 „Золотий півник" оп. Рімського-Корсакова, МІЛЯНО 17.15 Камер. концерт, 19.30, 22.30 Розр. концерт, 22.00, Симф. концерт, МІНХЕН 20.10 Брамсові пісні, РАДІО ПАРІ 18.05, 19.30 Камер. музика, 19.15 Твори на віол. і форт., 21.15 Сарнава, РІМ 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Пісеньки, музика, СТОКГОЛЬМ 15.15 Пісні, 15.45 Форт., 19.05 Орх., 19.50, 20.00 „Александер Рег-Тайм Бенд" мельодії Ірвінга Берліна, ШТРАСБУРГ, 22.20 Хор. 22.45, 23.00 „Ля пузь всар" оперетка Розенталя.

Субота, 17. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 20.10, 21.00 Танц. вечір, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30 Форт., 21.00 Дуга орх., БУДАПЕШТ 12.10, 18.30 Цитеньська музика, 19.20 Опів, 22.00 Віол., ВІДЕНЬ 19.00 Камер. муз., 20.30, 21.00 Веселий вечір, 22.30 Розр. концерт, орх., сол., ГАМБУРГ 18.30 Нар. пісні, 20.10 Оперетові, фільм., танц. мельодії, КЕНІГСБЕРГ 15.30 Колискові пісні, КОПЕНГАГЕН 21.10 Шеньки, 21.40 Розр. музика, 22.15 Оперетові мельодії, МІЛЯНО 19.20 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, форт., РЕНН 21.45, 22.00, 23.00 „Вертеп" оп. Масснета, РАДІО ПАРІ 18.05 Для дітей, 21.15 Форт., 22.10 Кабаре, РІМ 19.20 Розр. музика, 21.00 Концерт, 21.40, 22.00 Розр. музика, СТОКГОЛЬМ 19.45 Танц. музика.

Радіокутик.

СЛОВО „РАДІО" ЗАБОРОНЕНО У ЧЕХІЇ.

З Праги вийшов розпорядок, в силу якого до дня 30. листопада п. р. усі радіові детальничі крамниці, музеїни реклями зі своїх вивісок слово „радіо". Також і назва чеського радіофонічного тов. „Радіожурнал" має бути змінена. Чехи мають власне відповідне слово, яке заступає „радіо", а саме „розгляс".

СЕРЦЕ В МІКРОФОНІ.

Японський вчений проф. д-р Сасакава, перевів дуже цікавий експеримент для радіослухачів. Використовуючи найновішу техніку награвань, він задав через радіо, як було серед 12 найбільш звісних японських спортсменів. Слухачі мали нагоду стежити за ритмом праці тих сердець та почислити кількість ударів на хвилину. Виявилося, що серця спортсменів б'ють більше, як нормальні серця, пересічно 60 разів на хвилину. Також в одній загально відомій японській курортовій місцевості Нойгайм, переводять лікарські огляднини серця на акустичних підставах, при помочі голосників.

„НАРИБОК" НІМЕЦЬКОЇ РАДІОФОНІЇ.

Німецький радіофонічний інтендант Россіп говорячи про вибір фаху стверджує, що у німецькому радіо обовязує таков правило ступінь — учня, чесладника та майстра. Він заявив, що не можна ще говорити про справжню освіту в ділянці радіофонії. Останньо проектують виповнювання радіового „нарибку" з рядів гітлерівської молоді. Молодь, яка захоче працювати в радіофонії, обовязуватиме, загальний річний освітній курс та дальша практична освіта у берлінській централі. Щойно такий перейшов дасть молодим кандидатам необхідну підготову, а по стверджені вартости їх характерів — матимуть отверту дорогу до радіової праці. Особливо великі виглядн можуть мати в ділянці радіового справоздання німецького радіо.

НІМЕЦЬКІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ШКОЛИ.

В місцевости Гале над Салею мають німці дві вразково пристосовані телекомунікаційні школи: військову та летунську. Ці школи є так пристосовано вимішовані, що не мають різних собі у цілому світі. Військова телекомунікаційна школа випустила у минулому році 2.155 осіб, у тому 750 офіцирів.

БІРЖА

Львів, 14. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·42—89·95, Долярн америк. 5·2850—5·2950, Долярн канад. 5·21·41—5·21·50, Фльорени гол. 288·49—256·75, Франки фр. 13·92—13·82 Франки шв. 120·00—119·20, Фунти анг. 24·8·—24·84, Гульдени данц. 10·25—99·75 Корони чеськ. 10·75-10·40 Корони дун. 110·75—109.90 Корони норв. 128·43—128·45 Корони шв. 127·85—126·55 Ліри італ. 18·90—18·30 Марки фінлян. 10·95—10·70 Марки нім. срібні 99·05—99·00. Тель Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 64·50—64·75 3 Іван 1 ем. 83·25 серія 92·75 2 ем. 8·2·5. серія 90·00 5. конвер 68·50, 4 прем. дол. 42·00 4 консолід. 65·25—66·25

Вигій.

Банк Польський 130·01 Пункор 34·50 Вугель 35·00—33·75, Лільпоп 92·00—92·50 Островець 65·25, Стараховичі 43·50.

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 14. грудня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·50 зол.
Яйцо 19—20 сот.
1 кг. сиру 1·75—2·20 зол.

Тенденція на масло та яйцо вдержана, на сиру спадна.

Користайте з небувало дешевої продажі з привозу реконструації зими і льодяних. Перфумерія С. ФЕДЕР ТЕПЕР ЛЬВІВ СИКСТУСЬКА 2. 10 кроків від правого рогу Легіонів.

Найкращі глинянські КИЛИМИ власного виробу поручає фабричний склад Ст. ҐАЛАНА ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 20 (ріг Костюшка)
Низькі ціни. — Продаж за готівку і на сплати. — Приймаємо облігації Народ. Позички і інші вартісні папери. СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ ФІРМИ: півгобеленові, портієри, капи на ліжка і столи. 1—10

КУП..О — ПРОДАЖ

ВУГОЛЬ, коке, дрова продає КАЛИТИН. Вайди 14, тел. 238-24. 2336 10-10

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

...НА, пристійна, здорова, інтелігентна, української національности потрібна. Вимагаю касцію готівкою. Безрогатинська першенство. Адреса в Адміністрації. 2329 1-4

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

...СОЛЬВЕНТКА семінарій шукає лекції до шкіл народніх і сверт. початків гри на фортепіяні. Ласкаві зголошення до „Діла" під „Учительська". 2029 2-3

МЕШКАННЯ

...ІАННА шукає мешкання при родині. Зголошення „Діло" для „Марусі". 2946

РІЖНІ

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, суконь дуже дешево. Склад решток Генрик Боцки, Легіонів 41, І. поверх. 19/55 14-16

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Макс Глікерман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-03. 2919 2-10

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на найновіші бельські матеріяли. — Телефон 114-58. 2911 3-4

„УБРАНЬОЗМІН" заміняє стару мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 2911 3-3

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО поручає дешево Л. Розважевський, Львів, Академічна 2. 2860 4-15

ПЕРЕРІБКА КОВДРИ 2.50 Дубє, Пасаж Андріолього (Руткевського 12). 2866 4-13

СИТКА до пудерничок, розпилячі, направляє прецизійно Центральна Дрогерія, Львів, Легіонів 43, напроти Великого Театру. 2158 9-20

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, **НАСІДІВКИ**, великий вибір, **ЗАЯЦЬ**, Осолінських чотирнацять. 2867 3-10

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 2. 2816 5-0

ОГОЛОШЕННЯ

Тільки оголошуючись у „ДІЛІ" можете успішно продати, купити або зайняти реальність.

Приписові почтові друки і книжки до вкитку часописів
якими комісе видавництво послуговуються можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилається по зделікатом.
Ціннік друків
Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 5 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (120 картсї) зол. 2.50 оправлена (200 картсї) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa на 480 почт. урядів зол. 2.50 на 960 почт. урядів зол. 5.—

Всякі тапіцерські роботи виконує солідно і дешево
Арт. тапіцерсько-декоративна робітня П. БОЧИЛЮК і І. ОГОРОДНИК
Львів, Сикстуська 48, тел. 113-39.
На складі тапіцерські меблі.

НАЙКРАЩІ МЕБЛЕВІ ВИРОБИ тільки в єдиній українській робітні поручає по найдешевших цінах
А. Ільків
Львів, Лісмартовича 4 (Томіцького 12).

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ виконує першорядно всякого роду МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ ТА ФУТРА
Ціни найдешевші.
Володимир Гавриско
2790 Львів, Сикстусьна 43 Ц. 6-10

ЕКО
це добрі батерії українського виробу
ЕКО, Львів, Потоцького 58.

И. Шрайбер Львів, Гетьманська 6. Рік осн. 1904. Тел. 213-05.
НОВОЧАСНА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ
відзначена медалею і золотим хрестом у Парижі поручає по фабричних цінах: КОРСЕЛЕТИ, КОРСЕТИ, НАГРУДНИКИ, ЧЕРЕВНІ ПОЯСИ, ГУМОВІ ПАНЧОХИ.
2940 1-10

Тапчани, меблеві матеріяли, тапети, дивани і т. п.
Проєктування і виконання компетентного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столяр.
Т. Кисяк і сини
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.
1784 Тел. 240-09 і 219-85. 32-0

СНІГІВЦІ в різних кольорах, Гумові і габард. чоботи на черевики ОБУВА мужеська, жіноча, дитяча, всілякого роду поручає
МАҐАЗИН ОБУВИ Львів, Я. МАЙЗЕЛЬС Краківська 2.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 280 (15.081). Львів, пятниця 16. грудня 1938. Орган українських національних робітників. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-10
Телефон Адміністрації 225-11
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеського Акцион. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 3.05 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ЗНАЧКА ЗНИЖКА ЦІН!
УБРАНЬ, ПАЛЬТ І ФУТЕР
ФАБРИКА ОДЯГІВ
ІНВЕНТАРНА ПРОДАЖ.
РОТ І РУДЕРФЕР Львів, Легіонів 3./1. (над кіном Палас)

Большевицький посол у Празі протестує проти пропаґанди за Великою Україною.

Як подає празький кореспондент „Ілюстрованого Курієра Цодзенного", совітський посол у Празі Александровський відвідав міц. Хвальковського та в імени свого уряду енергійно запротестував протн пропаганди за Велнкою Україною, що її систематично веде чеська преса; ця пропаганда є очевидним доказом інгеренції у внутрішні справи СССР. Пос. Александровський висловив думку, що цю акцію веде одна держава, яка межує з Чехословаччиною.

Розмови польського амбасадора з французьким міністром закорд. справ про українські справи.

Польський амбасадор у Парижі Лукасевич перевів розмови з міністром Бонне. Як говорять, амб. Лукасевич хотів поінформуватися, наскільки Франція ще зацікавлена Східною Европою після недавньої паризької декляраці, крім того торкнувся українських справ.

Наради премієра о. д-ра Волошина з членами центрального уряду.

Як подає пресова служба Карпатської України, прем. о. д-р Волошин відбув нараду з членами центрального уряду і представниками міністерств, опісля взяв участь у засіданні парляменту. Вечором був він на театральній виставі в честь президента.

Нарком освіти Совітської України в неласці.

Як подає ПАТ, преса від довшого часу атакує наркома освіти УССР Хоменка, якому закидують, що він занадто повільно ліквідував шкідництво. Можна сподіватись, що небавом його усунуть.

Новий голова швайцарського уряду.

Нині (в четвер) відбуваються вибори президента та заступника президента Швайцарії на 1939 рік. Президентом стане дотеперішній віцепрезидент і міністр внутр. справ Еттер, віцепрезидентом — мін. залізниць і пошт Пілє-Голяз. Рівночасно виберуть нового міністра скарбу, бо дотеперішній уступає з огляду на вік. Як відомо, у Швайцарії вибирає членів уряду парлямент. Голови уряду там нема, деякі його функції виконує голова ради міністрів, якого вибирають на рік і який в тому часі дальше керує своїм ресортом.

Перед реконструкцією шведського уряду.

Як говорять у Стокгольмі, у найблизчих днях дійде до реконструкції шведського уряду. Спричинила її смерть міністра оборони Нільсона, на місце якого прийшов дотеперішній міністр торговлі Шельд. Його заступить міністр сусп. опіки Малер, що передає свій ресорт міністрові шляхів Фольксльондові, цей останній — послові Штрівлюндові.

Сандлер залишиться міністром закордонних справ.

Перед новою великою офензивою еспанських національних військ.

Еспанська національна влада тримає у великій тайні приготування до великої офензиви, що її переведе в найблизчому часі нац. армія. Від 7. ц. м. замкнено еспансько-португальський кордон — перепускають через нього лиш особи з дипльоматичними пашпортами. Від довшого часу не доходять до Португалії есп. нац. часописи.

НА ФРОНТАХ ЩЕ СПОКІЙНО.

Комунікат нац. командування стверджує, що від учора не трапилось на фронтах нічого нового.

Змова у політичній верхівці Іраку.

Під замітом протидержавної змови арештовано у Багдаді кілька осіб з окруження б. диктатора Іраку ген. Бекіра. Судді, що дізнав 1937. р. М. ін. арештовано б. міністра оборони Магмуда Шейка, б. ад'ютанта ген. Бекіра, сотн. Алі Халіба та б. військового аташе з Лондону полк. Шакіра Вахія.

—o—

19, XII. 1938. — Год. 20.
Кооперативна „Торговельник" уладжує
Традиційний Миколаївський Вечір
Жовта сала Народнього Дому. — Джез Ябцл.

Політика і настрої.

Львів, 15. грудня 1938.

(К.) Вжемо поливалої вже фрази, коли скажемо, що сьогодні переживаємо незвичайно цікаві часи. Та проте трудно підшукати в українській політичній історії момент, що між ним та сьогоднішнім можна би повести аналогію. Ще ніколи площина реакцій українського громадянства на першорядної ваги політичні европейські події не була така широка і така — безпосередня. Сьогодні сотні тисяч, мільони українців з найдальших закутин нашого краю живуть в один такт і під безпосереднім або майже безпосереднім вражінням того, що діється у світі. Ще ніколи не було такого голоду на пресу, на негайну вістку, на радіо, як сьогодні. Не рідкі, але досі непомічувані є появи, що по кількох чи по кількаканатьох сільських малощо не нуждарів „спрягається" між собою та купує дорогі для них радієві апарати. Знаємо, як вслухуються наш нарід у закордонні вязиції. Відомо теж, що наклад українських часописів, який напр. у наших провінціональних містечках в 20 дохолив до двох-трьох десятків, у кожному тепер усюди підскочив на сотні. Отож тотучи це явище, мусимо ствердити, що сьогодні українська маса живе під впливом політичної актуальности, вона мусить реагувати безпосередньо, негайно, реагувати своїм почуванням, душею, інстинктом на політичні точки, які ще не мали часу перейти фільтр української політичної рацій. Між моментом проголошення, чи навіть скристалізування того, що диктує накал українського розуму та моментом, коли стало вістю і навіть уже виробленою опінією українських мас те, до чого цей накал відноситься, мусить проминути більше чи менше довгий відступ часу. Остаток маємо в нашій політичній дійсности явище, досі непотоване: між тим, як **повинна** українська політична маса реагувати на зовнішні політичні спонуки згідно з накалом **політичного проводу** і тим, як вона **може** реагувати на ті спонуки **сама**, існує — чи ми того хочемо, чи не хочемо — **прірва**. Стверджуючи це, ми далекі від того, щоб всробі висувати поділяння між українською офіційною політикою і тими настроями українських найширших кол, які виробляються під впливом, скажім, партійно-політично неконтрольованих вістей.

Безперечно такий стан має свої добрі сторони. Має теж і лихі та навіть небезпечні. Одно і друге мусимо брати під увагу, одно і друге **вимагає деякої корректури нашої громадянської практики.**

Перш усього треба, щоб українська преса й українські зорганізовані чинники **не допускали до настроїв провізорії.** Треба побороювати думку, що актуальні справи дня, господарські, культурні та навіть особисті можна сьогодні завеструвати, відкладати їх, чи вважати їх справами

меншої ваги. Навпаки, треба застосовувати піднесену національну і політичну температуру наших широких кол, їх розбуджену національну амбіцію та почування національної солідарности — до якнайбільшої інтенсивної **розбудови наших низових культурних та економічних установ, станиць і варстатів праці.** Ось недавно була в нашому часописі нотатка, як поляки використовують сьогоднішні розбурхані настрої свого рідного громадянства і з потроєною енергією будують „людові доми", школи, костели. Зате в нас під цим оглядом помічується застій, що його не все і не всюди можна виправдати сьогоднішніми політичними умовинами, серед яких живемо.

Вимога інтенсифікації нашого внутрішнього життя, скріплення сірої праці — **це не гашення настроїв.** Це саме зрозуміння тих настроїв і спрямовування їх у розбудову національних фундаментів, української культури й господарства, себто тривкої основи для всякої політики, отже однаково „малої" і „великої" основи потрібної і тоді, коли безпосередньо вичуваємо подих історії. І тоді, коли настануть одностайні будні. Саме, коли політичні настрої відривають нас від буденних справ, справжня політична рація наказує нам використовувати ці настрої саме для буденних справ. Між „великою" і „малою" політикою не повинно бути прориву, треба, щоб одна доповнювала другу, щоб розмах „великої" шукав тривких підстав у „малій".

Здавалось би, цікаві історичні часи ставлять до широкого загалу якісь надзвичайні вимоги. Ні, ці вимоги прості. Темпо історичних подій, в якому живемо, приспішене, напрям розвитку зовнішньої і внутрішньої ситуації нам невідомий. Він закритий таємним серпанком перед нами і хто знає, чи й не перед тими, які сьогодні рішають про долю світа. Саме в таких часах виростіе до провідної національної засади проста вимога: **зберегти себе, свій стан посідання та не допускати до його руїни і розтрати.** Треба підкреслити, що українська маса, хоч живе під впливом безпосередніх, не контрольованих українським політичним наказом спонук, спонук велитенських, емоціяльних, що та маса виказала всеж поливугідну рівновагу і стриманість. Ще ніколи не було так мало місця на наших долах на якісь непередумані та нерозважні відрухи, як сьогодні. І це фактор великого позитивного практично-політичного значіння. Сьогодні може й не здаємо собі справи з того, як ним треба дорожити. Наша маса, всупереч безпосереднім палким настроям з приводу европейських подій та не зважаючи на дійсність, зберігає спокій, рівновагу духа, життевий оптимізм і бадьорість. Цей факт такий відрадний і так скріплює нашу віру у власні сили, в геній української нації, **що ми не повинні давати себе вколисувати цим рожевим настроям.** Сучасна хвилина ставить до нас одну з найбільших вимог наших днів: **безупинно працювати і стежити, щоб зберегти рівновагу та не зробити якогонебудь нерозважного вчинку.**

Глибока і „всеобхоплююча політизація" української маси не є лише наслідком нашої політичної праці. Вона прийшла передовсім наслідком теперішнього европейського клімату, наслідком історичного процесу, в якому сьогодні весь культурний світ бере участь. Та саме тому все це ставить до нас вимогу: поглибити і спрямувати в конструктивне русло це велитенське політичне освідомлення українських мас і — не допустити, щоб політична натуга цього освідомлення змарнувалася.. Ось вимоги, які ставить політика до нас і до наших настроїв.

Вже надійшло свіже
Пиво Пільзненське
до Брістолю

„Теперішні ревеляції кидають світло на події у проводі комсомолу. Там загніздилась банда троцькістсько-бухаринських шпіонів, терористів і зрадників соціялістичної батьківщини. Косарйов, Вершков та інші провідники заслонювали собою оних проклятих ворогів".

Виходить, що було ще замало, що з Комсомолу викинули 300.000 членів. За мало комсомольська верхівка передала своїх членів у руки ГПУ і тому несе сама тепер наслідки того „пролетарського занедбання". Косарйов і товариші згинуть, але на тім не скінчиться система взаїмного винищування у Совітах. „Комсомольська Правда" з 24. XI. заповідає нову різню такими словами: „Праця над чисткою у рядах Комсомолу з ворожих, політично й морально перегнилих елементів не сміє ні на хвилину спочити". Іншими словами: самознищення серед большевиків буде так довго відбуватись, доки совітський режім не скотиться сам у пропасть. На Косарйові й товаришах не скінчиться.

—o—

КІЛЬКО ЗАЛІЗНИЧИХ ШЛЯХІВ ЗАЛИШИЛОСЬ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Чехословацькі державні залізниці мали перед мінхенською та віденською конференцією 13.560 км. залізничих шляхів. До Німеччини Мадярщини й Польщі перейшло 4.758 км., з чого на Чехію і Тешинський Шлеськ припадає 3.678 км., на Словаччину 930 км., на Карпатську Україну 150 км.

Отже чехословацьким державним залізницям залишилося 8.802 км. залізничих шляхів. З того на Чехію та Моравію-Шлеськ припадає 5.843 км. (66⅔%), на Словаччину 2.488 км. (28⅓%), на територію Карпатської України 471 км. (5⅓%).

НОВА АВТОБУСОВА ЛІНІЯ.

Пресове Бюро Карпатської України подає що небавом урухомлять автобусову комунікацію на лінії Баньска Бистриця—Пряшів—Хуст

—o—

МІН. РЕВАЙ У ПРАЗІ.

Карпатоукраїнська Пресова Служба повідомляє, що сьогодні рано 15-го приїхав до Праги літаком мін. Ю. Ревай.

Самовинищування большевиків.

Недавно тому — пише „Фелькішер Беобахтер" з 12. XII. — повідомляли ми з Москви, що там підготовляють новий сенсаційний процес. Перед трибуналом стане секретар Комсомолу Косарйов і цілий гурт інших визначніших провідників цієї організації, між ними також **перший секретар Комсомолу України Усенко.**

Таким чином перед очима світу Совіти відіграють чергову судову трагі-комедію в роді процесів Зіновева або маршала Тугачевського, тільки, що тепер прикладають ніж до горла представникам молодої генерації.

Уже в березні ц.р. ми повідомляли, що за останні три роки приняли в члени комсомолу 500.000 осіб, але одночасно викинули з нього за той самий час аж 300.000 членів. 8. червня генеральний секретар партії Косарйов гнівно лаяв функціонарів комсомолу за їхню бездіяльність та безпринциповість, а про секретаря Комсомолу Білоруси Елагіна просто сказав, що він „окружився підозрілими елементами".

Не минуло й пів року, а вже сам всевладний генеральний секретар Косарйов став „ворогом народу". Семий пленум ЦК Комсомолу ствердив, що Косарйов та його окруження — самі „вороги і збанкротовані політики".

„Комсомольська Правда", орган комуністичної молоді, в числі з 23. XI. висипалася з таким:

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК. 3)

Над Ню-Йорком шалів ураган.

(Докінчення.)

Натискаючи по дорозі без успіху клямки бюрових дверей у слабім сподіванні, що одні незамкнені припадково двері дадуть можливість доступити їй до телефонічного апарату — Елінор дошукалася кінця коридору і тут вступила в сходову клітку, наче в отворену пащеку голодної потвори. Більш тисячки сходів, з яких кожний треба в темряві вишукувати ногою, тримаючися кріпко поручня, щоб не злетіти стрімголов та не поломити кісток! В одну мить мигнули перед очима Елінор газетні знимки „героїв", що за приманою грошевої нагороди та в гарячці побивання рекорду час до часу роблять цю дорогу пішки: здебільша кремезні хлопці, що всміхаючися в почуттю „слави" до сочки репортерського апарату напинають гордо грудну клітку та горбоваті мускули рамен... Елінор не важилася примірювати до них свою дрібну, тендітну постать: це надто швидко вкинуло б її у стан розпуки та здушило слабкий потумінь надії, що освічував безконечно довгу сходову клітку хмародеру...

Та вже швидко, дуже швидко Елінор почала відчувати, що за кожним пройденим поверхом немов якогусь її хтось щораз глибше у землю. Не знала, чи за собою має пять, чи пятьдесять поверхів. Здавала собі тільки щораз виразніше справу з того, що на те, до чого взялася скоренько не стане у неї фізичних сил. Руки та ноги вкладала в темряву, наче в чорну, густу масу, що обліплювала їх грубою верствою та тяжіла каменем. Недостача вікон, крізь які можнаб було поглянути бодай кусень захмареного неба підносила почуття нервової душности: Елінор здавалося, що темрява в яку вкопується щораз глибше наче кертиця у землю, дістається до її уст, затикає їй горло, загрожує їй здушенням. Проймаючим криком боронячись перед маревом смерти, втягаючи у груди решткн повітря — Елінор в одну мить завернула назад і останками сил, повзаючи навколішки та лишаючи по сходах сліди поранених ніг, поздираних нігтів — опинилася знову на стодругому поверсі кам'яної гори, з якої небуло для неї повороту.

Розсунула шиби вікна і глянула вниз на місто. Чорніло як раніш страхіттям забутого цвинтариша, камінної пустині, над якою пекольні сили ураґану виводили переможний танець. Елінор закричала рятунку. Вітер пірвав голос на шматки, наче стару, непотрібну ганчірку та відповів глумливим реготом. Тоді — у повній свідомости вчинку — переставила ногу через парапет вікна і стрімголов рунула у пропасть. В год. 7.30 блиснули нараз вуличні лямпи, заклiпали світлами мільони нюйорських вікон, а на стодругому поверсі хмародеру мала лямпка з олягальні сипнула жменю світла на синій килим долівки, окутуючи решту кімнати м'яким привітним сутінком. Розкинені картки паперу та перевернені фотелики виглядали немов саме скінчилася тут весела дитяча забава.

А радієвий заповідач з поткою гордощів у голосі виясновав крізь мікрофон збентеженим нюйорківцям, що поважний дефект у [illegible] електріяні, який спричинив ураґан у кульмінаційному моменті атаки, вкидаючи несподівано місто на поталу темряві — справним механікам вдалося направити в рекордовому часі трийцятьох хвилин.

* * * * * * * *

ДО МОЇХ ЧИТАЧОК, ЯКИХ МОЖЕ СХВИЛЮВАЛА ТРАГІЧНА ПРИГОДА ЕЛІНОР.

29. вересня шалів над Ню Йорком нечуваний від десяток літ ураган. Хоч на пару днів раніш заповідали його метеорольоги — ніхто не думав, що він стане таким страхіттям. Я сиділа дома та слухала радія. Заповідач що хвилини переривав музичну авдицію та подавав жахливі комунікати з побоевища, в яке перемінився цілий сусідний острів Льонґ Айленд. Вітер вдирався до кімнати крізь щільно замкнені вікна, видував занавіски, змітав папери зі стола. Нараз затріщало радіо немов його колов хтось на щіпки, захаркотіла телефонічна скринька, кліпнула пару разів лямпа — і в хаті стало темно. Я кинулася до вікна і побачила, що ціла наша дільниця потапає в темряві. Жахливий вид! Високо, на тлі затягненого темними бовванами неба чорні, грізні контури хмародерів без найменшого сліду життя — немов скоронища упирів та проклятих душ. Рев вітру шарпав нервами: вив наче велитенське стадо розривaних живцем звірів, ніс за собою тріскіт повалених над побережжям хат, вирваних з корінням дерев. Від збентежених сусідів, що вилягли на темний коридор я довідалася, що буря знищила міську електрівню. Це була така рідка подія у мешканців Ню Йорку і заскочила нас такими неприготованими, що на цілий дім не найшлося ні одної свічки! Я вернулася навсліп у кімнату, по якій дальше гонився вітер і закутавшися у плед пірнула у найвигідніше місце отоманки. Клаптик неба, видний крізь вікно розмальовували темні хмари фантастичними тінями. Вперто мовчало радіо, за дверима втихали голоси сусідів. Я нудьгувала. І тоді видумала цю цілу історію про Елінор.

—o—

Оснування комісаріяту для українських справ у німецькій державі.

З днем 1-го грудня ц. р. розпочав свою працю „Комісаріят для українських справ у німецькій державі" („Ukrainische Vertrauensstelle im Deutschen Reiche). Приміщення Комісаріяту є: Berlin W 30, Bayerischer Platz 3 (тел. 26-25-18). На чолі Комісаріяту стоїть д-р Микола Сушко.

Комісаріят для українських справ має за завдання заступати інтереси бездержавних українців, що живуть у німецькій державі, влекшувати зв'язки українців з державними урядами, спрямовувати куди слід заходи в таких справах, як пашпорти, дозволи на побут, дозволи на працю та порадою бути помічним кожному українцеві в його персональних справах. Щоб могти вповні відповісти цим завданням, Комісаріят переводить спис стану осіб. У тій цілі всі українці, що живуть у межах німецької держави, повинні негайно подати Комісаріятові до відома свої імена і назвища та адреси. В інтересі кожного бездержавного українця є до кінця 1938 року зареєструватися в Комісаріяті.

Ті українці, що під цю пору належать до українських організацій, дістануть безпосередньо від управ своїх організацій відповідні листки із запитами, конечними до переведення спису осіб. Ті українці, що не належать до ніякої української організації, повинні звернутися безпосередньо до Комісаріяту для українських справ.

—o—

Засідання господарської ради Карпатської України.

У Хусті відбулося засідання господарської ради Карпатської України, в якому взяли участь шефи господарських ресортів уряду, представники торговлі, промислу, банків, армії і ін. Обговорено питання товарообміну з Мадярщиною.

Повстанці проголосили в Палестині „арабський національний уряд".

Команда арабських партизанів у Палестині змінила назву „генеральний штаб арабської революції" на „арабський національний уряд у Палестині".

Цей уряд установив у цілій Палестині власні трибунали.

НІМЕЦЬКА ПРОПАГАНДА У ПАЛЕСТИНІ.

Ліберальний посол Мендер запитав у парляменті, чи брит. урядові відомо про німецьку діяльність у Палестині — зокрема чи відомо, що німці помагають арабським організаціям грішми та поширюють протижидівську пропаганду в Палестині та в Єгипті. Віцемін. Батлєр відповів, що не може виявити інформацій, які уряд має у цій справі — у всякому разі ці інформації не потверджують усіх пресових вісток на цю тему.

—oo—

В Китаю арештували католицького єпископа і місіонарів

під замітом шпигунства.

Італійський уряд вислав до китайського енергійний протест проти арештування єпископа Ферронія та місіонарів з місії в Лянчоков. Арештовані це італійські громадяни. Їм закидують, що вони мали в місії тайну радіостацію, якою постачали японцям військових інформацій.

15.000 КИТАЙСЬКИХ ПАРТИЗАНІВ ПІДДАЛОСЬ ЯПОНЦЯМ.

У провінції Шансі піддався японцям китайський відділ, зложений з 15.000 партизанів під командою генерала Ченфена. Японці захопили чимало зброї та муніції.

—o—

Франція не відступить Італії ніякої території — заявив міністр Бонне.

На засіданні комісії закордонних справ палати послів мін. Бонне порушив деякі питання закордонної політики. Він ствердив м. ін., що Італія офіційно не зголосила ніяких територіяльних претенсій до Франції, зрештою навіть якби їх зголосила, не дістане ні куска землі в Тунісі, в Джібуті ні на Корсиці.

ІТАЛІЙСЬКІ ДОМАГАННЯ ДО ТУНІСУ ТА АНҐЛЬО-ІТАЛІЙСЬКИЙ ДОГОВІР.

У відповідь на інтерпеляцію прем. Чемберлєн заявив у парляменті, що на думку брит. уряду постанови англо-італійського договору про збереження „статус кво" над Середземним Морем торкаються також Тунісу; всяка акція, незгідна з цим договором, порушилаб Англію. Зрештою, Чемберлєн не припускає, щоб Італія могла напасти на Туніс.

РАЙЛЯВИ жіночі від зол. 50.— ПЛАЩІ жіночі від зол. 60.—
поручає
ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

Вогнивський оф'ціоз про „ліпший інтерес".

ЗАМІСТЬ ЗАХОДУ — СХІД І ЗАМІСТЬ ХУСТУ — КИЇВ.

Мабуть, нема польського політичного (і не лише політичного) часопису, який не забирав би вже слова в справі Карпатської України. Виступив із своїм поглядом і луцький півурядовий тижневик „Волинь". Він не лише сказав, що думає, але ще й запропонував українцям „добрий інтерес". Через те власне варто його зацитувати.

„Волинь" після довгого вступу переконує українців, що Карпатська Україна для них ніякий інтерес (в оригіналі: Карпатска Русь, українці: карпаторуский нарід). Властиво — це легенда, „держава", „уряд української держави", „премієр", „міністр", „столиця" і т. п. — це диспропорції. „Карпаторускі" уряд — це збір трьох малокомпетентних осіб. Хуст — менший від Дубна. Апровізація — два вагони кукурудзи. Словом „трагедія", більше: „карикатура держави". А про нарід нема що й говорити!

„Ця людність ані не виборола собі цієї „державности", ані не має ніяких традицій власної державности, ані не витворила раціональної суспільної структури."

Головне: „Які чинники і в якому напрямі використають терен Закарпатської Руси для своїх і не лише для своїх цілей у міжнародніх розгривках." Бо „важко сьогодні говорити про можливість якихнебудь політичних реперкусій з Хусту до Києва."

А „західній імперіялізм (про який писав Ф. Червіський 10. XI. ц. р. в „Політиці", — Авт.). на думку „Волиня", —

„це патольогічна відміна властивого (українського, — Авт.) імперіялізму, яким для українського народу безумовно є **„східній імперіялізм."**

Ще раз „Волинь" підкреслює, що:

„Стрижнем польсько-українського питання **є східній імперіялізм обох народів,** звязаний для українців із великою й засадничою метою — створенням незалежної України зі столицею в Києві."

І врешті ствердивши, що всякі українські плани й діяння на заході це „фікція", „патольогія", „недозрілість" чи „зла воля" та що правдива політична зірка повинна вести українців виключно на схід, „Волинь" несподівано виступає з такою офертою до українців:

„В імя того, що нас лучить поза фактом співжиття в межах одної держави, закликаючи українських політиків до тверезого, спокійного й ширшого погляду на справу Закарпатської України і то не тільки в імя національного егоїзму (до якого очевидно маємо право), але в імя обопільного інтересу, хоч це звучить цинічно, можемо сміло сказати українцям: **„можемо спільно зробити ліпший інтерес."**

Нема підстав підозрівати автора статті, що він нещирий. На превеликий жаль, ми вже не маємо вже змоги полемізувати на цю тему. Зазначимо тільки, що — при всій пошані для кожної Редакції — Редакція „Волиня" замало авторитетна, щоб її „оферту", яка просто торкається територій, брати — поважно. А поза цією офертою — **ніякої** іншої ніхто з українців не почув. Радимо ближче прочитати про це статтю п. Черівського „Помилки у південній справі" („Політика" з 10. XII). **С-кий.**

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!
II ТОМ ПОВІСТИ
ВАСИЛЯ МАСЮТИНА
ЦАРІВНА НЕФРЕТА
основаної на сенсаційному відкритті гробу єгипетського фараона Тутенкгамона.
ЦІНА II. ТОМУ ЗОЛ. 2.50.
Дістанете у Видавництві „Діло", Львів. Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

На Литві неспокійно.

Президент Литви проголосив на основі 139. статті конституції з важністю від 10. грудня виняткový стан у місті Ковні та в ковенськім повіті. Цей стан обовязуватиме 6 місяців. Це виняткове заряджения стоїть у тісному звязку зі студентськими заворушеннями та помітним невдоволенням серед широких громадянських кол Литви новим політичним курсом литовського уряду, зі справою Клайпеди та з нібито протегуванням жидівських еміґрантів литовським міністерством внутрішніх справ.

Що внутрішні литовські відносини дійсно дуже напружені, і заряджения литовського президента оправдані, свідчать про це численні арешти, які поліція, починаючи від понеділка донині, переводить у Ковні та на провінції. В ковенській вязниці сидить уже поверх 100 студентів, учасників бурхливих протиурядових демонстрацій. Зпоміж відомих литовських діячів арештували м. і. б. міністра закордонних справ Бістраса, редактора д-ра Делінікайтіса, Компайтіса, Стефанавічюса та багато інших. Між арештованими є також старшина Іванавскас, що відіграв визначну ролю у військовій змові з 1934. року. Арештування відбуваються також на провінції і з кожним днем збільшуються.

Проурядова литовська преса, занепокоєна бунтарськими настроями свого громадянства всю вину за цей грізний стан скидає на прихильників колишнього премієра Вольдемараса, які розкидають протиурядові летючки, друковані за кордоном, і бунтують національно вразливі й патріотично найчуткіші елементи — молодь та військо — у хвилині, коли нації та державі треба якнайбільше спокою та єдности.

Досі литовський уряд панує над положенням.

Слово Нунція Кортезія

З НАГОДИ ЙОГО ПОБУТУ У ЛЬВОВІ.

Від самого початку моєї місії у Польщі постановив я собі відвідати це славне місто, що притягало мене своєю історією, своєю культурою та тією упривілеєною обставиною, що є осідком трьох архиепископатів, що у величавій ріжнородности обрядів унагляднюють соборність Римської Церкви, Матери й Учительки всіх Церков.

Виконуючи ту постанову, радію тим більше, що Його Святість Пій XI. повірив мені почесний обовязок бути речником Своєї батьківської ласкавости для всіх вірних народів, тієї ласкавости, що з нею Він ніколи не перестає глядіти на цю вибрану частину Христового стада, що Й колись особисто відвідав та пізнав її потреби.

У глибокому почутті загального батьківства, що має джерело у Серцю Христа, Якого Намісником є на землі, Святіший Отець з великою трівогою дивиться на ці поділи, антагонізми та борні, до яких втягнені сини цієї землі, що вже спричинили стільки лиха і загрожують ще більшими.

Тимто і зрозуміле, чому Папа, що всіх, одиниці і народи, без ріжниці обіймає у любові Христа, в найбільшою журбою звертається до цих народів, упоминаючи їх, щоб негайно понехали ненависть та гнів і зложили їх на жертівнику спільного добра та знайшли дорогу до взаємного порозуміння.

Св. Отець поручає лише перевести в діло евангельський закон: „Любіть себе взаємно"; цей закон, обєднуючи народи в атмосфері братньої любови, відкриває дорогу до справедливости при рівночасному пошануванні прав кожного вокрема, та заохочує їх шукати розвязки всіх проблем „зброєю світла, любови і справедливости".

Св. Отець багато надій для успокоєння настроїв покладає на працю і світського і чернечого клиру, що в особливий спосіб є служителями мира і любови.

Католицькі священики у своїх людях, до якої вони нації, кляси чи партії не належали, бачать лише душі, скроплені найцінніщою кровю Ісуса Христа, що їх мають спасати й освячувати. І тому вони, що неначе поставлені у вищій площині, покликані до того, щоб розвинути безкорисну акцію доброти і поєднання, бо це діло великої заслуги і для Церкви, і для власної Батьківщини.

—o—

Апостольський Нунцій

у гр.-кат. Богословській Академії.

Вчора в пізних пополудневих годинах Богословська Академія витала у своїх мурах Апост. Нунція архиеп. Ф. Кортезія. Нунцій приїхав з митрополичої палати, де відбував конференцію з Ексц. Митрополитом, і в товаристві о. ігумена Кл. Шептицького та пралата Пачінія зявився в церкві св. Духа. При вході привитав Його о. мітрат Й. Сліпий разом з настоятелями Духовної Семинарії. Всі були в ясних ризах. Були теж у церкві оба львівські епископи, Кир Іван і Кир Никита, далі представники гр.-кат. Чинів, професори Академії, студенти та кількох запрошених гостей з кол католицького громадянства. Коли Нунцій підійшов до престола, повитав Його латинською промовою о. ректор Сліпий. Висказуючи радість з приводу відвідин Достойного Гостя, промовець пригадав, що з мурів тієї Семинарії, які мають честь витати Репрезентанта св. Отця, вийшло 8 тисяч священників, більше ніж 50 митрополитів, архиепископів та епископів. Отсі віддані слуги Христа приїздили сюди з усіх земель, де живуть українці, без ріжниці державної приналежности, не лише з Европи, але теж з обох Америк, вони належали не лише до української народности, але походили також з Росії, Білоруси, Румунії, Мадярщини, Югославії, Болгарії. Ті цифри і засяг впливу Семинарії вказують на великий вклад, який вона дала у скарбницю вселенської Церкви. З просьбою апостольського благословенства закінчив о. ректор свою гарну промову. Апост. Нунцій відповів у коротких словах та уділив усім апостольського благословення.

Після того Нунцій оглянув музей і бібліотеку Академії, викладові салі, робітні і молитовницю. Потім відбулася у Його честь коротка академія, яку влаштували студенти богословії майже без підготови. На її програму зложилися: промова о. ректора Сліпого, в якій він вторкнув взаємин України з Апостольською Столицею, що почалися ще за папи Інокентія III. та що їх потім продовжували папські легати. Далі були точки вокальні, інструментальні, деклямація і сольоспів — усе виконане силами студентів Богосл. Академії.

Після академії відвідав Нунцій гр.-кат. Малу Семинарію, де Його повитав о. ректор М. Хавлюк. Потім був у рефектарі Великої Семинарії на спільній вечері, в якій взяли участь оба епископи, священники-професори Богословської Академії і питомці. У Його честь підніс о. мітрат Сліпий відповідний тост, на який відповів Апост. Нунцій короткою промовою, зверненою до питомців, як будучих священників.

Апост. Нунцій покинув мури Богосл. Академії по год. 9-ій вечором.

Ціле-прийняття пройшло в дуже милій атмосфері. Воно залишило на учасниках вражіння достойної і дискретної імпрези, проте замітної своєю культурною вибагливістю.

Не виїздити на Закарпаття!

Довідуємося, що вістки польської преси про те, немов із Закарпаття тамошня влада видалює польських громадян, які приїхали туди нелегально, подекуди відповідають правді. Дійсно, знаємо такі конкретні випадки. Тому повторюємо ще раз нашу пересторогу перед виїздом на Карпатську Україну.

—o—

Італія домагається, щоб Мадярщина зрезиґнувала з претенсій до Карпатської України.

Коментуючи недалекий виїзд мін. гр. Чіяна до Будапешту західно европейська преса пише, що ціллю тої візити є спонукати мадярський уряд, щоб він **дефінітивно зрезиґнував з Карпатської України** та вплинув на пресу, яка далі домагається прилучення Карпатської України до Мадярщини.

—o—

Перед димісією румунського уряду?

По інформаціям, що наспіли з Букарешту до Парижа, румунський премієр Мирон Крістя задумує вже в найближчих днях димісіонувати. Причина — лихий стан здоровля 70-літнього премієра-патріярха. Як наслідників Мирона Крісті називають б. посла Вайда Воєводу і теперішнього міністра внутрішніх справ **Калінеску**. Одночасно в Парижі говорять, що також міністр закордонних справ **Компен** має би уступити й занята становище румунського амбасадора при Ватикані.

—o—

ТОРТІН
ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР до ПЕЧИВА
кооп. „ПЛАСТ"

З польських справ.

ЧИ ВІТОС ВЕРНЕТЬСЯ ДО КРАЮ?

Деякі провінціяльні осередки „Стронництва Людового" перевели у себе ухвали, якими уповажнюють членів головної ради партії поставити на найближчому засіданні ради внесок: Формально закликати Вінцентого Вітоса до повороту до краю. Ці ухвали свідчать про те, що т. зв. партійні низи не мають надто великого довіря до теперішнього проводу партії, особливо до б. маршала сойму Ратая.

Можна сподіватися, що на найближчому засіданні головної ради „Стронництва Людового" справді перейде внесок, яким партія домагатиметься повороту Вітоса до краю. Цікаве тільки, як поставиться до такого заклику сам Вітос. Є вістки, що Вітос, який не був схильний вертатися тепер до Польщі, в останньому часі взяв під увагу можливість свого повороту та зголошення до судової влади. Панує переконання, що якби Вітос справді рішився на такий крок, то йому напевно подарували би кару.

З уваги на те, що головна рада „Стронництва Людового" збереться щойно 15-го січня 1939 р., поворот Вітоса можливий не раніше як у другій половині січня.

Ходять чутки, що крім Вітоса, має намір вернутися до Польщі також Войтіх Корфанти.

ПОРОЗУМІННЯ ПОЛЬСЬКИХ ПОСЛІВ І СЕНАТОРІВ СВЯЩЕННИКІВ.

З ініціятиви незалежного соймового посла кс. Любельського, відомого зі свого знаменитого виступу проти Озону на першому засіданні теперішньої сесії сойму, створено порозуміння польських послів і сенаторів священників, якого метою є співпраця в релігійних справах.

До цього порозуміння приступило 10 священників, 6 послів і 4 сенаторів, а саме посли: кс. кс. Гроховський, Гофман, Любельський, Падач, Сандецький і Шимановський і сенатори кс. кс. Блізінський, Махай, Носалевський і Зелек. Головою того порозуміння вибрали кс. Любельського.

Треба замітити, що до того порозуміння входять священники з Озону і з поза нього.

ГРУПА ПОЛК. ВЕНДИ ГОТОВИТЬСЯ ДО НАСТУПУ.

Довго товклася справа до деякої міри сенсаційного виступу шефа штабу Озону, полк. Венди проти господарської політики віцепремієра Квятковського на першому засіданні сойму. Цей виступ викликав великий шум у польських політичних колах. Відбулася в тій справі безпосередньо після виступу полк. Венди конференція у маршала Маковського, відбулася конференція чотирьох на замку і вкінці полк. Венда заявив у соймі, що думки, які він висловив у своїй попередній промові, є його особистим поглядом.

Та все-ж справа на цьому не покінчилася. В „Куріері Польскім" появилася стаття, якої автор — політичний звітодавець того часопису — твердить, що найближчі приятелі і політичні дорадники полк. Венди признали, що його перший виступ був передчасний і непотрібний відразу на пленум сойму, але щодо самого предмету конфлікту нема ніяких сумнівів. З теперішньої тактики групи полк. Венди можна догадуватися, що ця група знову почне свою кампанію за господарсько-інвестиційні плани і переводитиме її передовсім у соймових комісіях.

СПРАВА ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ.

Редактор „Роботніка" М. Недзялковський виступив на сторінках свого часопису з проектом, щоб проект нової виборчої ординації вийшов з ініціятиви президента держави. Але п. Недзялковський виходить з неправильного засновку, будьтоби квітнева конституція давала президентові держави таке право. Навпаки згідно з квітневою конституцією президент держави не може проголосити виборчої ординації декретом, бо це прерогатива парляменту.

—o—

Жіноча сторінка.

ПЕРЕД ВІДВІДИНАМИ СВ. МИКОЛАЯ.

Чи цей звичай наш чи занесений він нами з латинського світу, про це не будемо багато сперечатись. Фактом є, що той звичай уже закорінився у нас і то не тільки в місті серед заможніших верств, але й серед бідноти та на наших селах. А коли вже так, то треба, щоб в те свято внести як можна більше змісту.

Перше, що вражає при цім святі навіть і тоді, коли братимемо його більше як звичаєве свято, а не релігійне це надто фамільярно здрібніле називання його „Миколайком". Коли ми звикли до „Маланки" і ту Маланку цілком собі трактуємо за панібрата то тут іще справа зрозуміліша. З „Маланкою" властиво звязані цілком поганські звичаї і не дивно, що тут найменшу ролю відіграє християнське свято св. Маланії. Інша справа зі св. Миколаєм. Церква святкує його досить урочисто і звичай обдаровувати в день св. Миколая має свою глибоку підставу в тому, що цей святий любив ще за свого життя потаємно обдаровувати убогих та дітей. Вже пізніше додали йому в помішників янголів, а згодом і чорта, щоб для дітей мало це свято більше романтичної пригоди, а подекуди і страху, який змушує їх до кращої поведінки. Тож може неварто так недбало ставитись до цього святого, а головно не варт вкорінювати в народі це недбале відношення до святих, уводячи навіть в літературу „Миколайків" замість св. Миколаїв.

Коли почин до цього свята дало милосердя, творення добра, то може варто, щоб і далі це свято зберігло саме цю традицію, а не тільки взаємне обдаровування різними дарунками, які роблять тільки приємність, а не є ніякими актами милосердя чи допомоги біднішим. Очевидно, що навіть саме тільки роблення приємности комусь дорогому є вже додатнім і добре впливає на вдачу модерної аж надто егоістичної генерації. Але коли ще додати до того і вчинок милосердя для убогих, яких навіть не знаємо, то матиме це зовсім інший характер.

Одно лише треба додати для тих, що в святі св. Миколая бачать саме оту другу можливість — творення добра для добра. Треба це якось робити з надумою і з якоюсь системою. Страшенне прикро вражає передмиколаївська жебранина з усіх кінців. Навіть і тому хто дає радо — таки трохи забагато десятків підписних лист, що курсують поміж тими самими людьми перед цим святом. Дати багато кожному ніхто в теперішні часи не має змоги, давати потрохи часом буває прикре, а у тих, що збірають, викликає ще й незадоволення, або навіть і осуд, що той, що дав мало, є скупий чи непривітний, бож не рахуються вони з тим, що перед ними вже було з десяток осіб з листами, а вони також не останні.

Хай св. Миколай внесе нам у наше сіре життя поезію, хай збагатить нас бажанням творити добро іншим, а тоді прийматимемо його без огляду на те, чи це наше народне свято чи дістали ми його в дарунку від інших. -та. -та.

ДАРУНКИ.

Дарунки — це справжній клопіт у добі, коли надходить св. Миколай, Новий Рік, Різдво, не рахуючи імянин та уродин. Питання: кому треба їх дати і які?

У нас нема дуже поширеної звички обмінюватися дарунками, хоч це звичай гарний, давній і культурний. Його притримуються багаті народи і то такі, де товариське життя сильно розвинене.

Ми, на жаль маємо мало приятельок. Ті зі шкільної лавки чи з часу іншої спільної праці, коли виходять заміж — пропадають для нас як приятельки.

Перше питання: чи можемо давати дарунки мужчинам? дозволяє на таку відповідь: можемо, але не перші. Наш дарунок може бути тільки доказом вдячности — що ми не забули проявленої супроти нас чемности.

Чим можна обдарувати мужчину? Завсіди двома речами: краваткою та книжкою. Їх він ніколи не має забагато, навіть якби в той самий день уже дістав кілька таких самих предметів „на спомин".

Є ще і численні дрібнички, які кожний може покласти на свій стіл чи шафу — порцелянові, скляні чи мідяні цяцьки починаючи від маленьких слонів, кінчаючи на великих вазах.

Коли ми у клопоті, чи можемо зреванжуватися мужчині якимсь дарунком, а він має діти то дарунок можна вибрати для них і він це зрозуміє. Безсмертними дарунками для дітвори залишаються цукорки та забавки. Цукорками можуть насолоджуватися всі, забавки треба вибирати не тільки відповідно до віку дітей, але теж відповідно до їх смаку та хисту. Про це легко довідатися, в загальній розмові з їх батьками, членами рідні чи від їх повірниці — няні.

Гарна і давня звичка приносити комусь квіти прийняла останніми часами нову форму: квіти у вазонах, замість китиць, що скоро вянуть. Це виключно дарунки для жінок; мужчини навіть коли люблять квіти, нерадо заходяться коло них у хаті.

Дуже небезпечно даровувати жінкам, яких смаку та звичок ближче не знаємо, щось з гардероби. Це може бути часом навіть... причиною образи. Практичні анґлійки мають гарний звичай: удень ваших уродин беруть вас зі собою до міста, де ви можете собі вибрати, що вам до вподоби у більш-менше означеній висоті ціни. Між приятельками нема ніколи підстави до непорозумінь у цьому пункті.

У нас такий звичай уважалиб за „злий тон" або за „грубий матеріялізм". Через те мають клопоти і ті, що купують дарунки і ті, що дістають їх, не знаючи, що зробити з невідповідними для них предметами. А кілько разів ми дістаємо зовсім непотрібні речі: якісь прикраси до сальону, величезну коробку чоколядок тоді, як ми не маємо защо купити собі рукавичок, або шалика на зиму!

Існує непогана звичка взяти якийсь предмет у крамниці, де нас знають з тим, що особа може предмет виміняти собі. Там вона тоді довідується про ціну, але має ту вигоду, що практичну річ — якісь панчохи непідхожого коліру або не того розміру, може виміняти на інші, — шалик може виміняти на хустинки.

Хустинки теж належать до предметів, яких ніхто не має забагато. Є ще й інші такі частини гардероби, хоч їх лякаємося купувати на дарунок, бо ми нарід дуже образливий.

Коли ми знаємо професію нашої приятельки та знайомої, її смак та нахили, вибір здається не дуже важкий. Клопіт буде тільки — з ціною. І тут часто воліємо (не завсіди розумно) купити якусь мистецьку дрібничку, зовсім непотрібну даній особі, рахуючи на те, що вона не орієнтується в ціні, ніж дарувати їй якусь практичну річ, навіть скромну, з якої вона справді скористає, бо не потребуватиме сама її купувати.

Хто йде за дарунком не повинен і забувати про те, що найкращі знаходяться в різних фірмах, де їх найприємніше вибрати та найлегше виміняти. При цьому робимо дарунок ще й третій особі, в якої купуємо.

КОЛИ В РОДИНІ ХТОСЬ ЗАХВОРІЄ...

На жаль, в цю пору року це трапляється аж надто часто. Ще добре якщо не хворіє сама господиня дому, то якось воно минає спокійніше все, але горе, коли зляже і мати родини. Тоді в домі настає правдива метушня. Всі хотять помагати, але ніхто не знає як і що має робити, бідна хвора мусить кожної хвилини давати пояснення, де і що лежить, як і що треба зробити, що з білизни дати, який рушник для лікаря приготувати, що можна подерти на шмати для компресів і т. і. Ось чому господиня часто лекшу хворобу радніше переходить і занедбає ніж зляже до ліжка. Часто такі переходжування кінчаються дуже небезпечно, навіть трагічно.

Коли трапиться, не дай Боже, якась хвороба в родині, то тут найліпшим помічником є спокій і холодна надума. Своєчасне спостереження хвороби, потім спокійне лікування і утримування довкола хворого ладу і чистоти є найліпшою запорукою, що хід хвороби пройде нормально і хворий скоріше подужає.

Особливо скоро виводить кожну маму з рівноваги хвороба дитини. Вона часто просто тратить голову і панування над собою. А саме тут потрібно якнайбільше спокою. Змірити гарячку це перша потреба при хоробливому стані у недужого. У дітей гарячка дуже часто підскакує і з незначної причини — від попсутого шлунка чи іншої менш небезпечної причини. Але коли дитина скаржиться на біль якогось місця в організмі, а особливо горла чи вуха, чи кашляє, тут потрібно відразу звернути пильну увагу і по змозі при високій гарячці і таких скаргах покликати лікаря. Багато з нас має „касу хворих". Часто нарікаємо на цю установу і то слушно, що лікарі її виконують свої огляднни досить недбало і взагалі не дуже охоче відвідують хворих з „каси", але лікар таки обовязаний прийти, можемо цього від нього домагатись і вже коли прийде, то небезпечну хворобу напевно розпізнає. Отже оминаймо по змозі лікування різними „бабськими" засобами чи нефахового означення недуги.

Чистота при хворому це перша вимога і передумова доброго лікування. Кімнату, де постараємось по змозі відокремити хворого, треба звільнити від зайвих меблів, прикрас, різної понавішуваної одежі тощо. Таку кімнату треба часто вітрити, але так, щоб не перестудити хворого і не дуже його турбувати при кожному перевітрюванню. Постіль недужого по змозі частіше змінювати або бодай перетрушувати і перевітрювати. Треба теж міняти частіше і настільну білизну хворого.

Велику помилку роблять ті, що думають, буцімто хворому шкодить обмивання тіла. Тільки при виразній забороні лікаря не слід недужого обмивати, але інакше кожноденне умивання, чищення зубів, розчісання волосся тільки заспокоїть і облегчить недужого.

Тяжка справа, як подавати приписані ліки. Особливо тяжко це з дітьми. Бідна мама нераз мусить винаходити преріжні способи і хитрощі, щоб дитина лік приняла, але велику хибу роблять ті, що жаліючи дитини часом пропускають приписаний лікарем час і спосіб подавання ліку. Тут мусить бути у матері перед очима передовсім добро дитини, а вже потім її замилування чи приємности.

Ще допускаються матері нераз просто злочину супроти інших дітей та товаришів хворого, якому нудно і хочеться товариства. Тут є велика небезпека передачі хвороби здоровим дітям у першу чергу, а і самого хворого такі відвідини часто непотрібно перетомлюють і підвищують гарячку, продовжуючи хворобу.

Не треба забувати й повідомити про хворобу, особливо, якщо вона може бути заразлива, в школі чи в уряді. Таке занедбання може часто мати дуже прикрі наслідки.

І інші члени родини крім матері мусять взяти в часі хвороби на себе частину обовязків, щоб одна людина не перетомлювалась надто і потім сама не занедужала

—o—

З нашої хроніки.

Дня 12. грудня говорила в клюбі „Нової Хати" і „Труду" п. **Мелянія Нижанківська про домашню помічницю з українського села.** На жаль, присутніх було мало. Видно, що ця важна проблема мало цікавить наше інтеліґентне жіноцтво. А шкода. Бо домашня помічниця — це важний чинник у нашому житті.

Референтка подала свої міркування про цей пальливний елемент у місті. Вказувала мету, що для неї вони приходять, пригадала про загрози великого міста, що їй вони часто піддаються, найчастіше спричинені їх слабому вишколі та неустійненій платні. Згінці запрепасили вашку сильветок отих молодих дівчат, що приходять до міста. Цікаві й наче зовсім пропайнули постаті Пані, Насті, Катерини й Марини. Всі вони були з одного села та працювали на першій службі в місті.

Це були простодушні молоді дівчата, несміливі й неповоротні, що лише важко привикали до міської праці та її умовин. Різні були їхні вдачі. Та всі вони в загальні добрі й легко пристосувались до родини працедавців.

Дискусія, що розпочувась потім, підтверджувала деякі цікаві моменти. На думку — д-р Конеченко найбільша хиба наших дівчат — не їхня нефаховість. Приходять до міста без ніякого знання і мусять їти за працю на службу, щоб чогось навчитись. Часто через те попадають у невідповідне середовище та пропадають для свого народу. Найважнішим завданням наших товариств буцім дати дівчатам добрий фаховий вишкіл. Та п. Л. Чехович звернула увагу на те, що дівчата нерадо займаються господарськими справами у вільних хвилинах. Вони шукають тоді інших розваг.

На вищій кутирі промінув вечір

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Сторінка без політики.

Питання протиґазової оборони дітей.

Протиґазова оборона дітей підчас війни є незвичайно важною справою, може навіть важнішою від оборони старших людей. Протиґазова оборона старших властиво вже належить до розвязаних питань, бо вже передбачено всі можливі ситуації, в який спосіб мають старші боронитися й поводитися в часі газового наступу. Зате дуже дивно, що досі мало праці присвячено обороні перед газами саме тих безборонних малих сотворінь, як рівнож дуже мало цікавляться заінтересовані в питанні протиґазової оборони справою токсольогії діточого віку та метод протиґазової оборони дітей. Світ чомусь немов забув про тих найменших. Коли переглянемо протиґазову літературу (розуміється, що по українськи й досі ще нема ні одної книжки про протиґазову оборону!), то про дітей не находимо нічого. Аджеж не вільно забувати про те, що діти є найбільш вразливим елементом на боєві хемічні засоби та що в найближчій ґазовій війні саме діти викажуть найбільший відсоток жертв, що буде тим більш болюче, бож діти творять у воєнній добі найціннішу нарибок, якого завданням буде виповнити всі страти спричинені газовою війною серед старших людей.

На щастя, здоровий відрух протиґазової оборони дитини починає будитися вже в ріжних краях. Зачинають появлятися перші апарати й маски для оборони дитини і можна вже мати надію, що це питання буде в найближчій будуччині розвязане. Загроза для дітей повинна бути найважнішим атутом, що промовляє за забороною атакувати безборонне цивільне населення внутрі воюючих держав, бо в такому разі найбільше можуть потерпіти діти.

В останніх часах доходять з Англії вістки, що там вже сконструовано дитячі візочки, що хоронять перед газами, саме тому, що малим дітям дуже важко закладати протиґазові маски. Візочки так збудовані, що замикаються зовсім герметично за одним потягненням. З боку находиться помпка, яка набирає повітря і фільтром очищує його та впомповує до візочка. Ті візочки вперше випробовано на котах і псах. Проби виказали, що ґази справді не продістаються до нутра візочка. Після таких проб розпочали вже серійну продукцію протиґазових візочків. Їх ціна через те стає дуже приступна, так, що вони можуть стати продуктом масової продажі.

Стільки принесли часописи. Треба при цьому зазначити, що цю думку не першу переводять в життя в Англії. Такі візочки з фільтраційним апаратом фабрикують теж у б. Австрії та незалежно від австрійського візочка, в Німеччині вироблює їх фірма Штодьценберґ вже від кількох літ. Ті візочки мають крім фільтру ще й кисневі ізолюючі апарати. В Німеччині випустили у продаж протиґазову маску для цивільного населення, яка в найменшім вимірі може бути ужита теж для дітей у віці від 4—5 літ.

Дуже цікаву розвязку питання протиґазової оборони дітей подав у Франції інж. Леб, який придумав спеціяльні ущільнені протиґазові дитячі плащики, до яких пристосовано відповідний фільтр для допровадження повітря ізовні, або відповідний апарат, який витворює кисень.

Є ще кілька інших винаходів в тому напрямі, які свідчать про те, що світ починає дуже цікавитись протиґазовою обороною дитини і починає працювати в тому напрямі, щоб успішно розвязати цю квестію. Очевидно, ніяка мати не купить для себе так довго протиґазової маски, доки не дістане її теж і для своїх дітей. Автім воно цілком зрозуміле і зовсім раціональне, зі становища жінки й матері. Треба тільки жалувати, що досі жіночі організації виявили в цьому напрямі таке мале зацікавлення цією преважною справою для будуччини грядучих поколінь і не здобулися на відповідний натиск у справі успішної розвязки такого справді пекучого питання. **Іч.**

—o—

Лікарська штука в державі ацтеків.

Наука про вживання зілля в лічництві стара, як світ. Вона має в собі якусь таємничість, що особливо промовляє до уяви людини та її захоплює. А саме загально істнує переконання, що кожна хороба має у природі відповідний лік у рослинному світі і ту хоробу можна вилічити тільки тим зіллям чи рослиною.

Це можна ще й нині завважити на селі, де ріжні знахорі й ворожки м. і. лічать ріжні хороби зіллям. Очевидно, при тому ліченні вони не зеховують ніяких вимог гигієни, то й не диво, що вони більше шкодять хорим, як помагають.

Але в ліченні рослинами й зіллям є багато добрих прикмет і до цього поволі вже починає повертатися новітня фармакольоґія.

В народів, в яких релігія стояла у звязку з медициною, священники були одночасно лікарями й дуже заздрісно берегли таємниць лічення рослинами й зіллям. Так було у старовинному Єгипті, так ще й досі є в Тибеті, де Лями займаються від віків медициною і мають велике лікарське знання, при чому при ліченні вживають майже виключно рослинних ліків.

Велика кількість рослин, що їх уживають у новітній фармакопеї, походить від індіян-ацтеків, мешканців Мексика. Еспанські конкістадори найшли в Америці не тільки золото, вони відкрили там теж з немалим здивуванням глибоке знання лічництва серед мешканців „дикунів" відкритої Америки.

Під цим оглядом тут найбільш міродатний є Фернанд Кортез, що завоював Мексик. Його цікаві листи до еспанського короля Карла V., а яких він саме й пише про ацтецьку лікарську штуку.

Теміктітлян (пізніший Мексик), столиця ацтеків, уявляв собою незвичайно гарний вид у той час, коли до нього вступили еспанці. Оригінальна архітектура безчисленних палат і святинь, мережа розгалужених по цілому місті каналів, по яких переплигували умілі квіттям повиті, величезна кількість квітів по городах і на низьких дахах палат, барвисті й багаті одяги мешканців — все те викликало в еспанців найбільше здивування. Кортеа і його товариші часто порівнювали столицю ацтеків до Венеції з причини численних каналів, що творили в місті справжні вулиці.

Діяз дель Кастіллю, літописець тієї виправи записував дуже совісно все, що траплялося в дорозі. Він зовсім оправдано запитав здивований тим, що видів, коли вступили до Теміктітляну: „Невжеж все те, що ми бачимо — це не сон?".

Дуже цікавий лист Кортеза, що він його писав до короля 13. жовтня 1520 р., в якім він дуже мальовничо описує першу зустріч із цісарем ацтеків Монтезумою:

„...Коло тисячі найзнаменитших громадян міста вийшло на стрічу, всі убрані в багаті одяги. Коли вони зближалися до мене, дотикали рукою землі, опісля нахилялися й цілували землю.

Ми перейшли через міст. Там очікував нас володар держави, цісар Монтезума, в товаристві 200 дворян. Всі були босоніж, але в багатих одягах. Вони йшли наче в процесії по обох боках широкої та довгої вулиці. Монтезума йшов по середині. Два вожди піддержували цісаря попід руки. Всі три були одягнені однаково, з тою тільки ріжницею, що один лиш Монтезума мав на ногах черевики. Я зісів із коня і хотів обняти цісаря, але ті два вожди дали мені знак, щоби я його не торкався. Всі три похилилися переді мною і поцілували землю. Потім цісар велів своєму братові стануги біля мене і всі дворяни зложили мені глибокий поклін.

Я зблизився до Монтезуми та знявши нашийник з перел і кришталів, вложив його цісареві на шию. Потім пішли ми разом у глибину міста. Коли ми перейшли кілька вулиць, один із дворян приніс два нашийники з колірових мушель, дуже цінених у тому краю. При кожному нашийнику було вісім золотих привісок, виконаних незвичайно по мистецьки. Монтезума повісив їх мені на шию. Врешті пойшли ми до гарної палати, де все було вже приготоване до нашого прийняття. До тої палати впровадив мене цісар".

Листи Кортеза свідчать про високий рівень цивілізації ацтеків. Кортез був не тільки знаменитим вождом, але цікавили його теж ріжні прояви життя ацтеків. Їх держава була багата в золото й достатки. Урожайна мексиканська земля родила багато какао, тютюну, бавовни, й ін. Знаменито удержувані греблі й дороги лучили столицю з цілою державою. Архитектура, різьба, золотниче мистецтво стояли дуже високо, як теж ткацтво й виріб ріжного роду одягів та прекрасних предметів з колірових пер.

Палату Монтезуми окружали величаві огороди. Біля величезного зоольоґічного городу, в якім еспанці оглядали з подивом ріжні окази незнаної їм американської фавни, находився теж город призначений виключно для плекання птахів, що мали найчудніше опірення. З того пір'я вироблювали для Монтезуми та його двору плащі, зброю, шоломи і т. д.

Монтезума мав теж ботанічний город, в якому плекано поверх три тисячі лічничих рослин. Багато рослинних ліків, що їх тепер уживаємо, привезли в тому часі еспанці з Мексику. Мексиканська медицина знала безчисленну кількість рослинних ліків, що їх пристосовували дуже успішно в найріжніших хоробах: хініна, каскарасаґрада, кока, копаль, кураре, даміяна, кондураніго, саваділля, сасапаріллія, вервена й багато інших збогатили вже в короткому часі европейську фармакопею.

В одному із листів писаних до короля, Кортез згадує: „вулицю, призначену виключно для продажі лічничих рослин. Можна там знайти ріжні рослини і коріння, що ростуть у тому краю. Деякі доми виглядають як аптики, продають у них вже готові ліки: плини, масти, порошки і пластри".

Лікарське знання ацтеків зробило велике вражіння на Кортеза, тимбільше, що він зазнав його сам на собі в часі прикрої хороби. Коли він видоровів запевнював короля, що не має ніякої потреби привозити еспанські ліки до Америки.

Крім рослинних ліків ацтеки дуже часто стосували при хоробах також парові купелі (лазні). Кортез дбав про здоровля своїх вояків і цікавився всіма справами, що відносилися до санітарного стану його армії. Він постановив вибудувати лічницю на тому місці, де стрінувся з цісарем Монтезумою, щоб увіковічнити ту історичну хвилину.

Шпиталь вибудували й назвали „Шпиталем ім. Непорочного Зачаття" (Ель госпіталь де ля Пуріссіма Консепціон"). Цей шпиталь вибудували з мистецько тесаного каміння, внутрі вложили найгарнішим пахучим кедровим деревом, що його спроваджували з гористої околиці Такубая. Шпиталь був приватною власністю родини Кортеза, наслідники цього великого можда мали обовязок давати фонди на його удержання й ведення.

Загально тоді говорили, що Кортез заложив той шпиталь тому, щоб нагородити всі ті жорстокости й захланність, що йому пізніше закидували. Завойовник держави ацтеків по своїм повороті до Еспанії провів останні літа свого життя в самоті й відокремленні. Кортез нарікав на невдячність короля, якому придбав „більше країв, аніж переказали йому його королівські предки".

В 1794 р. тліні останки Кортеза, похоронені в Еспанії, перевезли до Мексику і зложили в каплиці збудованого ним шпиталю. По кількадесяти роках їх відти усунули підчас заворушень і тепер ніхто не знає, де вони.

Шпиталь, що його Кортез вибудував у столиці Мексику істнує то нині. Новітні уладження в ньому в нічому не нарушили гарної будівлі, яка є цінною памяткою спанського кольоніяльного будівництва. Під гарними тінистими підсадшами того шпиталю лічаться тепер нащадки переможних конкістадорів і переможених ацтеків.

Іч.

НОВИЙ СПОСІБ ЗАКЛЕПУВАННЯ.

Вирібництво Гайнкель Флюґцайґверке Росток впровадило оригінальний спосіб заклепування (нітування). В головці ніту поміщено малий вибуховий набій. При огрітті головки до 130 ст. набій вибухає та витворює головку клепки. Відпадає творення головки молотом. Ті клепки на четвертину слабші від звичайних, але до скорих направ та виробу збірників надаються зовсім добре. **Ф.**

Експозе премієра Берана.

ПОВНОВЛАСТИ.

На пленарному засіданні празького парламенту виголосив премієр Беран експозе, в якому представив програму уряду.

Він ствердив, що підстави державного життя змінилися так радикально, що навіть найвище напруження сил не може вже захитати новою державою. Обговорюючи закордонну політику, премієр підкреслив, що її диктують нині Чехословаччині нові великодержавні сили Европи й геополітичне положення. В першу чергу уряд наладнає своє відношення до Німеччини та вестиме супроти неї отверту політику. Коли йде про внутрішню політику прем. Беран заявив, що національна ідея перемогла Автономія в Карпатській Україні й Словаччині це потверджує.

В середу відбулося засідання празького парламенту, на якому прийнято у 1. і 2-ім читанні урядовий законопроект про повновласти на час 2-ох літ для уряду.

Пішту Фенцика беруть у Будапешті на кпини.

Один із будапештенських часописів обговорює виступ Пішти Фенцика в будапештенському парламенті під глумливим наголовком: „Оце Фенцик!" Той часопис подає таке:

„Пан посол Фенцик розрадував нас своїм оповіданням підчас того напруження, яке настало в парламенті. Ми вдячні йому за його жарти-казки. Посол Фенцик говорив, що мандрував по 7 державах, переїздив навіть казочне море, із неодної миски їв страву, але ніде йому страва так не смакувала, як капуста й солонина мадярського селянина. Пан Фенцик нагадує того французького короля, що кожному свому підданому бажав курку на столі, тому що сам любив варену курятину, як п. Фенцик любить капусту зі солониною. Депутат Фенцик у своїй фантазії описав усе краще, як у казці. Пан Фенцик крутив лиш про тих мадярських селян, що їдять солонину й капусту, та він не заглянув до тих курних хат і пивниць, де нема ні капусти, ні солонини. Там селяни чують лиш кручення у шлунках. Добре було би якби всі селяни мали капусту й солонину, але ті казки, що їх п. Фенцик оповідав — це лиш справді жарти.

Премієр Волошин у чеського міністра шкільництва.

Премієр карпатоукраїнського уряду О. Д-Р ВОЛОШИН відвідав чеського міністра шкільництва і народньої освіти Д-РА КАПРАСА. Того самого дня у міністра Капраса були ректор і декани чеської політехніки у Празі та представники союзу кураторій торговельних шкіл і товариства професорів торговельних шкіл.

МАЙБУТНЄ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

„Прагер Прессе" (з 14-го грудня ц. р.) вмістила під наведеним наголовком статтю якогось чужинця з Хусту, в якій автор збиває твердження буцімто Карпатська Україна під господарським оглядом не може втриматись, бо до Мадярщини відійшли її найбільші міста і вся урожайна земля і вона не має потрібних залізничих сполук.

Що торкається залізниць, то автор наводить приклади, що залізниця з Праги до Ясіня і досі переходила частинно румунською територією, і румунська залізниця з Орадея до Чернівців переходила частинно чехословацькою територією. Ця остання скорочувала дорогу подорожнім, які в іншому випадку мусіли би їхати з одного згаданого міста до другого через Букарешт, бо іншої сполуки нема. Коли обом згаданим залізницям це не шкодило, що вони переходили через чужу територію, то можна наладнати справу і тепер, щоб залізниця Карпатської України переходила частинно мадярською територією.

Що торкається урожайної землі, то маємо аналогію в Англії, яка мусить спроваджувати засоби поживи, а має змогу їх оплатити, бо експортує вуголь, сталь і текстильні вироби Автор звертає увагу на ліси Карпатської України і твердить, що за дерево Карпатська Україна дістане необхідні їй харчі. Автор особливо підкреслює добру господарку в карпатоукраїнських лісах.

Автор стверджує поступ в матеріяльному й духовому розвитку Карпатської України за той час, коли ця країна була в межах Чехословаччини. Цей поступ — на його думку. — треба завдячувати теж у великій мірі молодечій та інтелігентній понятливости того народу, що став носієм карпатоукраїнської державної ідеї.

Все те — на думку автора — дає підстави твердити, що Карпатська Україна самовистачальна.

Німеччина кличе добровольців до армії.

Начальна команда німецької армії оголосила заклик до молодих німців, щоб добровільно зголошувались до летунських полків, до частин маринарки та до полку генерала Герінґа. Радо приймають усіх добровольців тих річників, які ще не обовязані до правильної служби, отже від 18-го року життя, а також тих, що обовязуються служити понад законну норму. Передбачено для цих добровольців значні полекші та економічні вигоди. Останній речинець зголошення минає 5. січня 1939 р.

—o—

Михайло Голинський концертує в Америці.

Наш відомий оперовий тенор Михайло Голинський, якого в нас мали нагоду мабуть усі чути, виїхав місяць тому до Ню Йорку, де задебютував концертом 26. листопада ц. р. у салі Тавн Гол. Це велика саля, що може помістити величезну авдиторію, тимто не диво, що чужа публика на концерті невідомого ще там артиста не могла її заповнити.

Американська „Свобода" приносить велику статтю про Голинського, подаючи його подрібний життепис від того, як проф. Чеслав Заремба відкрив голос Голинського почувши його високе „ц" при співі Бетовеного маршу на одному похороні. Після школи у Заремби Голинський, як відомо, виїхав на студії до Мілано, а в 1925. р. виступив у львівській опері в „Паяцах". У 1926. р. совітський консуль у Варшаві, почувши його в опері, запропонував йому виїзд на Совітську Україну, де Голинський провів чотири сезони, співаючи в опері одеській, київській та харківській. Він мав теж гостинні виступи у Тифлісі та Москві. Від 1930. р. Голинський перебував у Галичині, де вряди-годи давав гостинні виступи в опері та співав у радіо. Не маючи виглядів для себе у краю як оперовий співак, він рішив виїхати за море. Це вже другий виїзд Голинського до Америки від 1930. р.

Товариш М. Голинського, наш відомий музика Роман Придаткевич, в окремій статті дає теплий портрет нашого тенора, підкреслюючи його прикмети як людини та громадянина.

Програму склав М. Голинський здебільша українську, додавши до неї славянські пісні та дві оперові арії. Музичні критики, що пишуть у газетах з англійською мовою, зазначують сильний голос нашого співака та його гарну, теплу барву.

В торонтському „Івнінг Телеґрам" з 26. листопада поміщено знимки артистів, що виступають у суботу: д-ра Ґайнца Унґера, німецького диригента, Алісію Маркову, російську танечницю, Бендусіямінa Дусілі, італійського тенора, Йосифа Сігеті, мадярського скрипача і Михайла Голинського, як українського тенора.

До кінця ювилейного року „Просвіти" вже недалеко! Чи ви вже стали членом „Просвіти" і чи склали жертву на нитку в її правові?

З викладової салі.

Академічні Вечорі Богословського Наукового Т-ва: О. д-р А. Іщак: КИЇВ І РИМ. (Львів, 11. ц. м., сала „Української Бесіди").

Третій з черги Академічний Вечір присвячений був взаєминам Києва з Римом. О. прелегент звернув увагу на т. зв. Ніконівський літопис з XVI. ст., що вичислює чотири папські посольства до Києва під рр. 978, 988, 991 і 1000. Перше посольство з Риму до Києва прийшло 978. р. за часів кн. Ярополка, що сприяв християнам, одначе саме в цьому році князь Володимир усунув Ярополка і настала поганська реакція, що тривала 10 літ. Одначе Володимир, хоч вихований у поганському Новгороді, швидко побачив, що найкращим цементом для його великої держави буде християнська релігія. І Византія і Рим хотіли забезпечити собі впливи у Києві. В 988. р. папські посли прибули до Корсуня, де тоді стояв з військом кн. Володимир, і принесли мощі св. Климента папи, який помер у Корсуні на вигнанні, щоб таким чином звязати нову християнську єрархію в Києві з Римом. Третє папське посольство прибуло до Києва 991. р. Володимир дав себе переконати папським послам і не взяв єрархії з Византії, тільки з Болгарії, що підлягала тоді Римові. Тому він вислав 994. р. своїх послів до Риму. В 1000. р. прибуло до Києва четверте папське посольство, яке мабуть принесло згоду на основання київського архиепископства. Першим київським архиепископом був Іван, якого згадує начальний літопис під 1008. р., як автора богослужения в честь Бориса і Гліба. Коли византійський цісар Василь II. розгромив болгар 1019. р., багато болгарських епископів і священників прийшло до Києва. Вони створили першу нашу єрархію. Одначе т. зв. літопис Нестора промовчує це і першим київським митрополитом подає грека Теопемпта аж у 1039. р. Ця мовчанка начального літопису про перших 50 літ християнства на Україні має своє джерело в тому, що наш літописець був прихильником Византії, а перші наші єрархи не були її ставленниками.

На днях відкриття ЄДИНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КРАМНИЦІ ШКІРЯНОЇ ГАЛЯНТЕРІЇ

„ТЕКА", Б. Гірняк

Львів, Шайнохи 3.

(між вул. Коперника і Сикстуською).

ВАЛІЗКИ, ТЕЧКИ, ЖІНОЧІ ТОРБИНКИ, ПОРТФЕЛІ, ГАМАНЦІ, ПАРАСОЛІ і т. ін.

32/59 —2

ЛІТАК МІНІСТРА РЕВАЯ МУСІВ ОСІСТИ В ПОЛОВИНІ ДОРОГИ.

ПАТ повідомляє: Літак, що ним летіа мін. Ревай з Хусту до Праги, мусів осісти коло Жиліна; підчас того літак ушколовся. Залога літака та пасажири (між. Ревай, його жінка і двох скарбових урядовців з Хусту) потовклися.

Просимо памятати про 1·50 зол. належність за посланий Вам наш великий КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати блянкетом ПКО ч. 504.060 (Діло) з дописком „Кр. 39".

НАПАД НА БРИТІЙСЬКУ ВІЙСЬКОВУ СТАНИЦЮ В ІНДІЇ.

Коло Котай у Вазиристані ґуземці напали на станицю граничної сторожі. Після довшої перестрілки вони відступили, залишаючи 5-ох убитих і 4-ох важко ранених.

У перші роковини смерти
бл. п. ІЗИДОРА ГРОМНИЦЬКОГО
відправиться в суботу 17. грудня 1938 в г. 8.
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
в Церкві Усп. Пр. Діви у Львові.

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоружини 5, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81 1825 62-10

— **Миколаївський вечір** Карпатського Лещетарського Клюбу, Філії у Львові, відбудеться 18. грудня 1938. р. у малій салі М. Т. ім. Лисенка. Роздача дарунків, багато несподіванок, джез Ябця. Початок в год. 21-ій.

— **Вуйкові** Андрійкові і Теті з Іменинами і Новим Роком сердечні бажання шле „Воно". 2947

— **„Хром"**, Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83, поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перекрашує і перероблює уживані футра за найновішими фасонами. 2259 1—?

— **На Святого Миколи** — найкращий дарунок — ощадний український **радіоприймач „Селєктон"**, Львів, Сикстуська 43, тел. 254-22. 2948 1—2

— **В понеділок,** 19. грудня, год. 12-та в салі Лисенка, Академія в честь Митрополита Андрея. Білєти набувати в Союзнім Базарі в пятницю й суботу від год. 15—18. 2956 1—1

— **Українські авдиції** із закордонних радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Другий з черги виклад** ред. Миколи Голубця з циклю **„Наш Львів"** відбудеться у львівській Дружині Княгині Ольги в пятницю 16. ц. м. в 6-ій годині ввечір у домівці організації. Що цікавім першім рефераті заохочувати до участи в дальших хіба не треба. Всі прийдемо.

— **Загадка III-ої Німеччини.** Заходом філії „Т-ва Українських Наукових Викладів ім. П. Могили" в пятницю 16. грудня ц. р. **в год. 18-ій** (а не в год. 19., як було помилково подано в попередньому числі) у салі Т-ва „Українська Бесіда", Рутовського 22, виголосить д-р Дмитро Донцов відчит п. т. „Загадка III. Німеччини".

— **Другий відчит** з циклю відчитів т-ва „Плай" виголосить в неділю 18. ц. м. в год. 17. д-р К. Паньківський на тему: Карпатська Україна в домівці т-ва „Плай", при вул. Чарнецького ч. 26, партер.

— **Збірка на Українську Захоронку** перед українськими установами і церквами у Львові відбудеться за дозволом Городського Староства в неділю 18. ц. м. Просимо українське громадянство не минати збірщиків!

— **Памятник Словацькому у Львові** рішили поляки поставити в Єзуїтському парку. Місце під памятник вибрано і затвердить міська рада м. Львова.

— **Арсенал зброї і муніції в „Домі Медиків".** „Вєк Нови" з 16. ц. м. пише: Зі середи на четвер (15. ц. м.) влада безпеки при участи віцепрокуратора перевела сенсаційну ревізію в Домі Медиків при вул. Слововій. Влада безпеки чала вже від довшого часу інформації, що в цьому домі приміщений арсенал ріжного роду зброї, що її вживали боївки студентів допускаючись ріжних терористичних актів і у високих школах і поза ними. Висліди ревізії дали владі матеріял, що компромітує багато студентів. І так у кімнаті студентів: Заремб'ського і Шамошького поліція знайшла два військові кріси; тому обох студентів арештувала. В іншій кімнаті, в якій мешкають студенти Опеля та Орхет, поліція знайшла петарду з льонтом, довгим на півтора м. У хвилині, коли поліція входила до будинку, з цієї саме кімнати з другого поверху скинули на подвіря сусідньої камениці пачку, в якій була петарда, дві гранати та крісові набої. На щастя гранати не вибухли. Далі в кількох кімнатах поліція знайшла багато ножів, з того кільна пружинових, і багато летючок з нелегальним змістом. Поліція арештувала студентів, в яких найшла ножі та летючки. Вістка про висліди ревізії викликала велитенське враження в університетських колах. Влада веде слідство.

— **Львівська хроніка.** В четвер 15. ц. м. рано вискочив з IV. поверху зі шпиталю Суспільної Обезпечальні при вул. Курковій 44-літній Роман Бунь, шофер воєвідського уряду, якого привезли до шпиталю в суботу 10. ц. м. з хати, де він важко зранився бритвою. Причина самогубства невідома. — Зі столярського варстату А. Цінділєра при вул. Замарстинівській ч. 25. невідомі злодії вкрали минулої ночі столярське причаддя вартости коло 2.000 зол. — При вул. Красучинській упав з висоти першого поверха шофер М. Бідак, який працював при будові свого дому і важко потовкся.

— **Труп молодої жінки і самогубство лікаря.** У вівторок 13. ц. м. рано прохожі знайшли тіло молодої жінки на будівельній площі при вул. Пронздзинського у Варшаві. Лікар з рятункового поготівля ствердив смерть з невідомої причини. На устах помершої були сліди йодини. Секція тіла виявила, що невідома жінка померла на удар серця під наркозою підчас недозволеної операції. Вже по смерти невідомої жінки попарено її уста йодиною мабуть, щоб насунути здогад, що вона скінчила самогубством. Тимчасом поліція ствердила, що померщою є 27-літня Марія Рудницька, державна урядничка в Сарнах. До Варшави приїхала тому, щоб піддатись недозволеній операції. В понеділок перед вечором вийшла з хати забираючи зі собою 100 зол. на гонорар для лікаря і від того часу вже не вернулась до хати. Отже вже не було ніякого сумніву, що Рудницька померла підчас операції в кабінеті одного з варшавських лікарів, який опинився в дуже скрутному положенні. Тому в ночі вивіз мабуть її трупа самоходом на Волю, де викинув її тіло на будівельній площі при вул. Пронздзинського. Щоб розяснити трагічну смерть Рудницької поліція переслухала тих лікарів-гінекольогів, які вже були карані за недозволені операції або проти них ведуть ще слідство за такі справи. Між іншим поліція ствердила, що до Варшави приїхав недавно з Кракова лікар д-р Болеслав Герман, проти якого влада вела вже слідство у звязку зі смертю його пацієнтки по недозволеній операції. Тоді то пацієнтку перевезено вже напів живу до шпиталю у Кракові і записано під фальшивим прізвищем. Тому варшавська поліція переслухала теж між іншими лікарями і д-ра Б. Германа, але не ствердила, хто з них переводив недозволену операцію. Щойно в середу 14. ц. м. рано зааларміровано поліцію, що лікар д-р Болеслав Герман скінчив самогубством у своєму помешканні при вул. Кошиковій, де займав 5-кімнатне мешкання. Поліція ствердила, що д-ра Герман не спав цілу ніч переглядаючи свої записки в кабінеті. В год. 5.30 рано вистрілом з револьверу відобрав собі життя.

— **Сенсаційна афера з фальшуванням документів.** Варшавська поліція повідомила львівську поліцію, що від німецького жида Самуїла Гіршгорна відобрала фальшивий документ тотожности, що його видав львівський магістрат. Гіршгорн признався у слідстві, що за згаданий документ заплатив урядовцеві Болеславові Маліновському 200 зол., хоч він спершу домагався 2.000 зол. У звязку з цією аферою поліція арештувала урядовця Б. Маліновського, двох свідків: Проніка і Калитовського, які потвердили тотожність Гіршгорна, власника каменици при вул. Під Дубом, Самуїла Дінера, який зголосив, що Гіршгорн у нього мешкає та писарчука М. Цінціорака. Свідки і Цінціорак дістали по 3 зол.

— **Обстріляли особовий поїзд на Тешині.** Краківський „І. К. Ц." з 16. ц. м. повідомляє, що в понеділок 12. ц. м. обстріляли та обкидали камінями польський особовий поїзд між станцією Добра та Гнойнікі. В поїзді вибито кілька шиб, але нікого з подорожніх не зранили. Польська поліція ствердила — запевняє „І. К. Ц." — що згаданий поїзд постійно обкидують камінням чеські боївкарі, які походять з Добращи, Войковіц, Доброї та Гнойніка.

— **Перший вязень у Ватикані.** Ватиканський суд засудив у середу 14. ц. м. Марія Політі, касієра ватиканської бібліотеки, на 4 роки і 4 місяці вязниці за крадіж. Виявилось, що Маріо Політі вів довший час подвійне життя. В день совісно сповнив свої обовязки касієра ватиканської бібліотеки, а в ночі виїздив до Риму, де гуляв з дівчатами легких обичаїв. На ці забави треба було багато грошей і тому веселий Маріо допускався грошевих зловживань.

— **Мережа автострад.** В четвер 15. ц. м. віддали до вжитку останні відтинки автострад у Німеччині, що їх будову передбачувала програма на цей рік. Довжина викінчених до 15. ц. м. автострад у Німеччині сягає 3.062 км., 1.400 км. будують, а 2.315 км. мають ще збудувати. Траса автостради, що веде від Балтійського моря до Альп, вже зовсім готова. Автостраду, що получить Рен з Кенігсбергом, уже докінчують будувати.

— **Нещасливий випадок аннамського цісаря.** У пралісах Аннаму, 250 км. від столиці Сайгону, трапився нещасливий випадок 26-літньому цісареві Аннаму Бао Дай підчас полювання. На місце випадку виїхали лікарі літаком. Цісар Бао Дай виховувався в Парижі і вступив на престіл перед 13-тим покоєм

ТІЛЬКИ 2 ДНІ ПЯТНИЦЯ І СУБОТА
можна набути у фірмі
ЛЬВІВ
М. Гандельман, Легіонів 27.
Практичні дарунки на СВ. МИКОЛАЯ. Купон 4 м. тканого бархану в ціні зол. 2.25 за цілий купон або пачку 3 м. фланелі в квіти на сорочки нічні в ціні зол. 1.50 за цілу пачку. — На всякі інші матеріяли обнизили ми ціни до 15%. — Замовлення з провінції полагоджуємо за післяплатою. 2943

— **20 років важких робіт за співучасть у схопленні ген. Мілєра.** В середу 14. ц. м. закінчився в Парижі сенсаційний процес проти жінки російського генерала Скобліна, співачки Плевіцької за співучасть у схопленні ген. Мілєра. Його схопили агенти Г. П. У. 22. вересня 1937 р. між год. 12.15 та 12.30 пополудні в Парижі і негайно відвезли вантажним автом до Гавру, де ждав уже на нього совітський корабель „Марія Ульянова" і відїхав ще того самого дня вечором до Ленінграду. Ген. Мілєр був головою військової орґанізації російських еміґрантів і вів інтенсивну протисовітську акцію. Тому то за його діяльністю слідкувало дуже пильно Г. П. У. при допомозі ген. Скобліна, який був агентом Г. П. У. При його допомозі агенти Г. П. У. схопили ген. Мілєра і вивезли таксамо, як ген. Кутепова дня 26. січня 1930 р. Тому що ген. Скоблін утік з Парижа в ночі з 22. на 23. вересня 1937 р. і не відомо, де перебуває, на лаві підсудних засіла лише його жінка, яка знала про „зделки" свого чоловіка та йому помагала. По 10-денній розправі присяжні судді потвердили вину підсудної і на основі такого вердикту трибунал засудив Плевіцьку на 20 років примусових робіт і на 10-літнє вигнання з Франції по відбутті кари. Ген. Скобліна судитимуть окремо позаочно. Присуд паризького суду викликав сильне враження у Франції і в цілій Европі. Він є найкращим відзеркаленням тих настроїв, що зросли в останньому часі у Франції проти Совітів.

— **Щось у сяму пору.** Звертаємо увагу Шановних Читачів на інвентарну продаж, що тепер переводить фабрика одіїв РОТ і РУДЕРФЕР, Львів, Легіонів 3, І пов., вул. вхід „Палас". Ця фабрика з причини пропущій вже тепер літніх одіїв і початку весняних їх за границю — уладжує інвентарну чистку і продає убрання, пальта і футра першорядних матеріялів по дуже низьких цінах. 1-2

З судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО О. У. Н. І РОЗКИНЕННЯ ЛЕТЮЧОК.

Дня 13. грудня ц. р. відбулася судова розправа в Журавні перед Стрийським Окр. Судом за приналежність до О. У. Н. і розкинення летючок тієї орґанізації на терені громади Володимирці. Перед судом станули три селянські хлопці із Володимирець: **Пилип Табака, Осип Іваник** та **Гриць Кащій**, всі три арештовані в серпні ц. р.

Акт обвинувачення закидував підсудним, що вони вночі з 23. на 24. липня ц. р. розкинули на терені Володимирець летючки О. У. Н., що писали про смерть полк. Коновальця і також на приказ тієї орґанізації дзвонили. До цієї сенсаційної розправи з огляду на участь цілого села Володимирець стануло понад 50 свідків оборони. Дня 14. ц. м. в 7. год. веч. проголошено присуд, яким засуджено: **Осипа Іваника на 5 літ вязниці, Пилипа Табаку на 5 літ і Гриня Кащія на 3 роки.** На проголошення присуду ждало перед судом майже ціле велике село Володимирці так, що поліція мусіла аж розганяти людей.

(-ро).

ПІД ЗАМІТОМ СФАЛЬШУВАННЯ ДОКУМЕНТУ.

Дня 12. грудня ц. р. відбулась у городському суді у Журавні перед Окружним Судом Стрийським на виїздній сесії розправа проти орґанізатора філії „Просвіти" в Журавні п. **Януша Петра** під замітом сфальшування посвідки, виданої солтисом громади Смогів для читальні „Просвіти" з того таки села, як залучник до подання на проектоване свято „Просвіти". Підсудний боронився тим, що подання полагоджував у канцелярії філії в Журавні і адресу, написану на верху посвідки до волосного суду, відтяв, уважаючи, що солтис зробив помилку, бо посвідка разом з поданням ішла до староства в Жидачеві. Одначе суд приняв, що урядовець філії, хотів у той спосіб оминути оплати у волосному уряді в сумі 2 зол., признав його винним та засудив на кару **6 місяців вязниці із припущенням на три роки і 20 зол. коштів.** Боронив адвокат д-р В. Мікласевич.

Крем Наїна Nr. 2
(пігментний)
плекає церу,
хоронить перед
зморщинами
і їх усуває.

З концертової естради.

ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ У 25-ЛІТТЯ МУЗ. Т-ВА И ІНСТИТУТУ ІМ. М. ЛИСЕНКА В СТРИЮ

Як завершення свят 25-ліття заснування філії Муз. Т-ва та Інституту ім. Лисенка у Стрию — відбувся дня 7. ц. м. святочний концерт, у якого програму ввійшли — крім промов і привітів — хорові продукції дрогобицького і стрийського „Бояну" та сольові концертові виступи учителів стрийського Муз. Інституту. Із промовців концерту — голова стрийської філії Муз. Т-ва Лисенка п. В. Котович на вступі згадав коротко історію заснування та розвою товариства і муз. школи у Стрию, підкреслюючи заслуги поодиноких членів та вчителів. Відтак, як відпоручник матірнього Муз. Товариства у Львові виголосив гарну, настроєву, оригінально подуману промову про патрона Муз. Т-ва ім. М. Лисенка, як символ творення української музичної культури. Привіти відчитав (за хворого д-ра Гарасимова) інж. Бандера, проголосивши іменування товариством з нагоди 25-ліття деяких почетних членів.

В концертовій частині були дві сольові інструментальні точки: фортеп'янова І. рапсодія Лисенка блискуче виконана п. Г. Левицькою, генерішньою директоркою і учителькою Муз. Інституту в Стрию, і скрипкова соната Цезара Франка, якої виконавці, скрипак проф. І. Повалячек і піяністка п. Г. Левицька — вповні дотроїлися до високих вимог цього прекрасного, хоч і як трудного твору. Головна частина хорових точок (Людкевича „Кантата у 25-ліття", Гендля Аллилуя, Лисенка хор з оп. „Утоплена": „Туман хвилями лягає" і Н. Вахнянина хор з Купала: „Ура у бій") — припала до виконання чомусь Дрогобицькому Боянові, що під орудою свого дириґента Б. Пюрка виступив у поважному числі коло 60 членів, та проявив великі голосові вальори, чистоту інтонації, гарне ритмічне (рідке у нас!) віспівання, і значну культуру. Стрийський Боян обмежився чомусь (невже із почуття скромности, чи чемности місцевих супроти гостей?) тільки до виконання одної точки: 1. і 4. частини Лисенкової кантати „Радуйся ниво неполитая", і виконав її під орудою місцевого принагідного дириґента п. Буднева доволі поправно й чисто, виказуючи багатство гарних голосових матеріялів, однак мале віспівання і деякі технічні й ритмічні прогріхи.

Хоча й дехто із присутніх на концерті помітив, може й слушно, що у програмі концерту замало творів Лисенка та українських композиторів, головно, що у ній не було точки сольоспівів, — то назагал свято зробило під кожним оглядом на всіх піднесле й гарне враження, дало мабуть заслужене вдоволення аранжерам свята, та працівникам на полі музичної культури Стрийщини.

Є. В.

ТРЕТІЙ КОНЦЕРТ З ТВОРІВ В. БАРВІНСЬКОГО

На третьому з черги концерті з творів В. Барвінського з нагоди його 25-ліття, — що відбувся в суботу 10. ц. м. в малій салі Лисенка, — піяніст п. Р. Савицький зважився показати нам образ фортеп'янової творчости композитора на одним музичнім вечорі. Хоча й фортеп'янові твори В. Барвінського становлять квантитативно одну з головних частин його творчости і дають піяністові доволі значний матеріял до вибору, і хоч це вдячний репертуар для наших піяністів (від абсольвентів Інституту до Любки Колесси включно) проте ця обставина утруднювала трохи завдання одному виконавцеві одного фортеп'янового композитора на одним вечорі. Раз піяністові трудно було дати у своїй інтерпретації щось нове, оригінальне, а дуже вальори п. Р. Савицького як піяніста із його пластичною техніком та його прямолінійним, здоровим інтерпретаційним напрямом — може не всюди йшли ідеально-згідною лінією із тонкою та хитрою конструкцією його гармоніки, із крутою хвилею настроїв автора. Але не зважаючи на все те, піяніст вийшов переможно представивши творчість ювілята гідно. Особливо мусимо бути йому вдячні за виконання в цілости прекрасної, а трудної і рідко виконуваної „Суїти" композитора.

С. Л.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„Вплоть до атделенія"...

Іосіф Віссаріоновіч Сталін, перший громадянин С. С. С. Р., любимий вождь усіх народів, а батько й опікун совітського народу, геніяльний присмирник білої і червоної контрреволюції, могутня правиця большевицької справедливости, автор найкращої конституції і пр. і пр. кивнув рукою. На той кивок грузин Мордокідзе, ангел-хоронитель диктатора, витягнув нагай і сховався за котарою, в якій „для прикраси", на висоті людського ока були викроєні дірки. Тоді божеський Віссаріоновіч натиснув електричний гудзик, двері безшелесно відчинилися і в опанцирений кабінет увійшов містер Смайт, англійський журналіст.

— Маю честь предст....

— Знаю. Сідайте, будь ласка! — перебив йому геніяльний диктатор. — Ви певно на інтервю?!

— Єс, містер. Я хотів би довідатись, як стоїть справа з Україною. Бо в тепер...

— Дуже її на зуби взяли, правда!?... Але дивно мені, що про таке питаєте. Україна, як вам відомо, це федеративна республика в Радянськім Союзі.

— Так, мені це відомо. Але я хотів би щось ближчого...

— Ближчого... Отже У. С. Р. Р., іншими словами Україна, це друга з ряду сестра великої радянської рідні. Вона має всі права...

— Вплоть до атделенія! — докинув містер Смайт.

— Так є. Кожної хвилини має право виповісти добровільний союз з іншими сестрами.

— Навіть з першою сестрою?!

— Очевидно.

— Але я маю спеціяльний один запит...

— Припускаю... Ви хочете знати, як воно в практиці?! Отже в практиці воно зовсім так як у теорії.

— Можливо... навіть зовсім певно! — притакнув містер Смайт.

— Україна — тягнув далі Іосіф Віссаріоновіч — має свій уряд, свої установи... Новий будинок народнього комісаріяту шляхів у Києві бачили?!

— Якось не запримітив...

— Шкода. Тоді побачили б, що Україна йде рівним кроком із Заходом, а невдовзі випередить його. Дитячі жолобки бачили?!...

— Бачив. А все таки я хотів би знати одно...

— Чи в звязку з Україною?

— Так.

Сталін звузив уже й так вузькі очі, і рушив вусами як сом.

— Щож такого?! Адже вже докладно знаєте, що Україна це самостійна держава в сердечнім союзі з рештою сестер, що має право кожної хвилини відділитися...

— Знаю. Але говорять, що Україна мала б дістати незадовго автономію...

Галактіон Чіпка.

„ЛЬОТОС", Львів, Синстуська 21.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ЛЬОРД ДЖЕФ".

Виховна американська фільма у тому найкращому розумінні, коли гарно вибраний приклад з життя молоді вказує на методи англьо-саксонського виховання такі ріжні від наших. Хлопчину залишено без батьків, якого використали великі ошуканці для своїх злодійських планів, віддають до сиротинця і звідти до підготовчої школи до моряків. Хлопчина має прегарну вдачу; він розумний, але надмірно зарозумілий, нетовариський, збунтований проти всякого авторитету, пробує всяких хитрощів, щоб нарушити заведену дисципліну. Його наставники — військові люди ніразу не нервуються, коли він відповідає їм нахабно та визивно: вони не карають його так, щоб дати йому привід до бунту та невдоволення, а хотять розбудити в ньому любов до школи і середовища. Справжне виховання перебирає на себе його товариш-ровесник, що живе в тій установі вже вісім років і хоче щиро рятувати новика від дурниць, через які його можуть відослати до карного заведення. У найбільше критичній хвилині, коли неслухняного і нетовариського хлопчину бойкотують товариші його, наставник довірює йому почесне місце при спортових змаганнях. Усі методи виховання у тому світі нагадують принципи „фер плей" у спорті — повні джентельменства та погоди. Дотепно вплетена у фільму злодійська історія. Головні ролі грають два талановиті молоді актори Фред Бартоломю відомий з Дікенсового „Коперфільда" і Мікей Рунеї.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Звичайні Загальні Збори Пов. Кр. Рідної Школи в Перемишлі. В суботу 3. ц. м. в год. 18.30 в салі читальні Т-ва „Просвіта" відбулися чергові Звичайні З. Збори П. К. Р. Ш. при співучасти 64 членів кружка і 10 делегатів кружків з повіту. Збори відкрив голова Кр. д-р Микола Рибак короткою промовою, в якій ствердив, що збори скликані згідно зі статутом і що число прибувших членів відповідає вимогам статута. Згадав померлих в діловому членів кружка д-ра П. Войтовича, дир. Л. Посацького, радн. Калужницького і В. Футорського, яких память прибулі вставши з місць, вшанували однохвилинною мовчанкою. В пізні подав до відома порядок нарад, який збори приняли без змін. Секретарський звіт склав секр. Вас. Нагайський, касовий дир. Ол. Рейнорович, шкільний дир. Евг. Міхаловський, захоронкарсько-садковий дир. Дм. Пеленський, з переведених курсів проф. Ів. Гонтарський. Звіти окремих референтів були обширні та вичерпні. Кружок веде справді широку діяльність в ділянці організації шкільництва, захоронок, дитячих садків у повіті та організації кружків на місцях. У звітовому році старшина кружка клала головну вагу на організацію дитячих садків у повіті і не вважаючи на ріжні перепони вдалося цього літа заснувати 59 садків, так що захоплено вже більш як 50% повіту. Крім цього старшина працює над заснуванням кількох сталих захоронок на периферіях Перемишля. В літі ц. р. старшина кружка купила на Засянні дім, вартости коло 15.000 зол., в якому в короткі відкриє захоронку. Важко приходиться старшині вивязуватися зі своїх обовязків з огляду на недостачу відповідних фондів, але не вважаючи на дуже скрутне матеріяльне положення кружок уперто працює та вяже кінці з кінцями. Прибулі не розводили дискусії над звітами і на внесок голови Контрольної Комісії дир. Станіміра одноголосно ухвалили старшині абсолюторію. На внесок Комісії-Матки до нової старшини кружка увійшли: голова д-р М. Рибак, члени: о. крил. Ів. Качмар, дир. Ол. Рейнарович, проф. Ст. Куникова, проф. Ів. Гонтарський, дир. Дм. Пеленський, дир. Евг. Міхаловський, дир. Т. Середоха, Вас. Нагайський і Андр. Чайківський. До контрольної комісії: д-р От. Біян, д-р Вол. Блюй і дир. Осип Станімір.

З викладової салі. Заходами Учительської Громади і Т-ва Наукових викладів ім. Петра Могили відбулось минулого тижня два виклади. Перший виклад виголосив в неділю 6. ц. м. ред. п-р Юліян Костюк на тему „Карпатська Україна в рр. 1920—1925". Другий, в середу 7. ц. м. виголосив відомий наш мовознавець д-р Іван Зілинський, проф. краківського університету на тему „Українська літературна мова та народні говори". К-к

—o—

Листування Редакції.

Вп. М. О-вич, Прага: Другої статті не можемо помістити з цензурних огладів.

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 16. XII. год. 7.30 „День без брехні".

Субота 17. XII. год. 7.30 веч. „День без брехні".

Неділя 18. XII. год. 3.30 попол. „Закохана королева"; год. 7.30 веч. „День без брехні".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця 16. XII. год. 7.30 веч. „Пан Ламбертіс".

Субота 17. XII. год. 7.30 веч. „Пан Ламбертіс".

Неділя 18. XII. год. 7.30 веч. „Пан Ламбертіс".

Український Театр ім. І. Котляревського.

СУДОВА ВИШНЯ:
16. XII. Орфей у пеклі.
17. XII. Лісова пісня.

МЕДИКА:
16. XII. Найвірніший чоловік.
17.XII. Зоря над Почаєвом.

ПЕРЕМИШЛЬ (селя Над. Домбу):
18. XII. Маруся Богуславка.
19. XII. Найвірніший чоловік.

КІНА.

АПОЛЬО: „Битва на Бродвеї".

АТЛАНТИК: „Буря на Сході" („Пригода в Шанхаю").

БАЛТИК: „Король бавиться", „Герой наших часів".

ВАНДА: „Срібна торпеда", „Кріза сьвітчена".

ГРАЖИНА: „Гетевва" на осн. Ол. Мишек.

ЕВРОПА: „Чотири дочки".

ЕМПІР: „Готель у Тиролі".

КАСИНО: „Льорд Джеф".

КОПЕРНИК: „Отець на цуєтиці".

МАРУСЕНЬКА: „Перли ворони" (Саша Гітрі).

МЕТРО: „Голос серця", „Фіяшер ч. 13".

МІРАЖ: „Ракета да Марса".

МУЗА: „Листи з поля бою", „Кайдани кохання".

ПАКС: „Любов і сльози жінки".

ПАЛЯС: „Пригари".

РАЙ: „Павел і Гавел".

РІЯЛЬТО: „Дівчина шукає пожадня".

РОКСІ: Подвійна програма: „Зоря Ріяори", „Проклятий скарб".

СВІТ: „Князь Ісс", „Каліф з Багдаду".

СВЯТОВИД: „Корабель невільників", „Пасажирка зайцем".

СТИЛЕВЕ: „Банковий Дім" і ревія з Фалітовецьким і Волінським.

ТОН: „У тіні хреста", „Тайний агент".

УТІХА: „На межі життя" та ревія.

ХІМЕРА: „Злодійка" фільма із життя шкільної молоді.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ул Марійська)
Філіпіни, острів Маніля.

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-н Кайв і Син)
„Швайцарія: Льокарно, Женева, Ціріх".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 16. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Година господині: Крутись, крутись веретено; радн, вістки, легка музика з пл., 11.00 Для шкіл: Князь Йосиф, авд. для старших дітей, 11.30 Пісні та пісеньки у вик., Едв. Круса, з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневa авдиція, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, **14.10 Українська музика з пл. (хор, бандура)** 14.50 „На княжім дворі" лицитатор ві „Спокуда Северина Сокіляи", 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтре, 15.00 „Говус покус домінікус" авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник. 15.30 Оркестра, 16.00 Попоступневий денник. 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорнин, 16.35 Пісні у вик. Лірісн Мартісен у супр. форт., 17.05 Фейлетон про полковника Ст. Баві, 17.20 Кларнетовий реціталь у супр. форт., 17.45 Із хронік співочих і музичних т-в, вступне слово, пісні, комунікат, 18.30 Театр Уявн: „Сон радіової ночі", 19.00 Розривковий концерт: орх., скрипка, 20.00 „Реквієм" Верді; у перерві в год. 20.50 Вечірній денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 22.30 „Оповідання приятеля" новеля, 22.55 Інформаційна авдиція, 23.00 Останні пісгки, 23.05 Закінчення авдиції.

Субота, 17. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розривкова музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Оперетковa музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневa авдиція, 14.00 Оркестра, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Як ти собі по умієш", авд. для дітей, 15.30 Оркестра, 16.00 Попоступневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Віольончельний реціталь Габора Рейто з супр. форт., 17.15 З піснею і танцем по центральній провінціовій окрузі, муз. авд., 18.00 Бажучі вістки з міста та провінції, 18.05 Актуальна спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, Польща є всюди, де полякн, фейл., Залізницькі спасти в житті та пісні, 19.15 Розр. концерт: орх., піснеяьки, трубка, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, 21.00—23.55 „Дами та гузари" ком. опера Л. Каменського на осн. Од. Фредро; у перерві в год. 22.55 Інформаційна авдиція, ост. вістки, Шлеська у культурі даяього Львова, 23.55 Закінчення авдиції.

Неділя, 18. грудня 1938.

7.20 Орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Газетка, Огляд ринків, Капеля, 8.45 Поздоровлення, Що це таке кооперативоване село, Пісні у вик. міш. хору, село год. 10.30 після богослужения Музика з пл., 11.45 Муз. програма на Різдво, фейл., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. полонез: орх., спів, 13.00 Вибранки з творів Пілоуденського, 13.05 Гутірка про Підволочиська, 13.15 Музика: орх., піснеяьки, акордеон, банджо, 14.40 Трохи пісні, трохи слова, 15.00 Словано-муз. авд., 15.25 Золота книга громад, 16.30 Сніж. реціталь Ст. Орловської-Черешньої з супр. форт., 17.00 Театр Уявн: „Зразкове подружжя" Л. Гавайта, 17.30 Орх., монольоги; у перерві в год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Програма на завтра. 19.35 „Гостинниця Під левом" словно-муз. авд. 20.10 Спортові вістки. 20.15 Інф. авд.: Спорт. політ. огляд, веч. денник, звук. тижневик, програма на завтра. 21.20 „Країна успіху" оп. Легара, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 16. грудня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Настроєва музика, 19.00 Оперові фрагменти Гумпердінка, 20.10 Розр. музика, 21.10 Камер. твори Піцетті у вик. комюзнт. (форт.), Майнарді (скр.), БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.00 Сольо на гармонії, 18.000 Цик. музика, 19.30), 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 13.15 Популярна музика, 14.10 Розр. музика, 15.30 Пісні та форт. твори, 18.45 Мендельсон й твори Шуберта, 20.10, 21.00 Бетовенівський концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.15 „Дон Хуан" симф. поема Р. Штрауса, 20.10 Фільг.-концерт, ЛІЛЬ 21.30, 22.00, 23.00 „Золотий пізанн" оп. Римського-Корсакова, МІЛЯНО 17.15 Камер. концерт. 19.30, 22.30 Розр. концерт, 22.00, Симф. концерт, МІНХЕН 20.10 Брамсові пісні, РАДІО ПАРІ 18.05, 19.30 Камер. музика, 19.15 Твори на віол. і форт., 21.15 Саренко, РІМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Піснеяьки, музика, СТОКГОЛЬМ 15.15 Пісні, 15.45 Фоорт., 19.05 Орх., 19.50, 20.00 „Александер Рег-Тайм Бенд" мельодії Ірвінга Берліна, ШТРАСБУРГ, 22.20 Хор, 22.45, 23.00 „Ля нуль нояр" оперета Розенталя.

Субота, 17. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 20.10, 21.00 Танк. вечір, БЕЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30 Форт., 21.00 Дуга орх., БУДАПЕШТ 12.10, 18.30 Циганська музика, 19.20 Сніж, 22.00 Вісп., ВІДЕНЬ 19.00 Камер. муз., 20.30, 21.00 Веселий вечір, 22.30 Розр. концерт, орх., сол., ГАМБУРГ 18.30 Нар. пісні, 20.10 Опереткові, фільм., танк. мельодії, КЕНІГСБЕРГ 15.30 Коцікові пісні, КОПЕНГАГЕН 21.10 Піснеяьки, 21.40 Розр. музика, 22.15 Опереткові мельодії, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, форт., РЕНН 21.45, 22.00, 23.00 „Вертен" оп. Масенета, РАДІО ПАРІ 18.05 Для дітей, 21.15 Форт., 22.10 Кабаре, РІМ 19.20 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Розр. музика, СТОКГОЛЬМ 19.45 Танк. музика.

Неділя, 18. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, орх., веселий квартет, форт. дует, 18.00 Музика в сумерку, квінтет, сол., 20.10 21.00 „Дер Трефер іне Шверне" оп. Кнайера, ВІЛЬГОРОД 20.00 21.00 Нар. музика, 21.30 Розр. музика, БРЮСЕЛЯ ФР 21.30 22.00 Симф. концерт з участю Мільода та Гінделя, БУДАПЕШТ 12.30 Оперова орх., 15.15 Нар. пісні, 17.00 Сольо на флоті, 17.50 Орх., 19.20 Форт. концерт Дегнанн, 20.10 21.00 Оперетові мельодії, 22.00 Цик. музика, ВЕЖА АЙФЛЯ 18.00 19.00 Симф. концерт із участю Касадесуса, 20.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 15.15 Старійські різдвяні пісні, 16.00 Веселя муз. пополудне, 19.00 20.10 21.00 22.20 Великий концерт бажань, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Пісні та музика, КЕНІГСБЕРГ 20.10 21.00 Концерт орх., сопр., баритон., ЛЯЙПЦІГ 15.05 Казка для дітей, МІЛЯНО 17.15 18.00 Розр. програма, 21.00 22.00 Сучасна іт. симф. музика, 22.25 Пісні, МІНХЕН 11.30 Нар. пісні, 20.10 21.00 „Лікар мимоволі" ком. оп. Гунода, ПРАГА 15.20 Популярні мельодії, 18.00 Військ. орх., 19.45 20.00 „Гезіна" балет Недбала, РАДІО ПАРІ 18.05 21.15 Піснеяька, 18.25 Сольо на гармонії, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.30 22.00 23.00 Вечір опер: „Ле Нуво Сенер ді Відлж" Бальдіс, „Вертер о Грен Пеї" Сільвера, РІМ 17.00 18.00 Орх., 21.30 22.00 Комедія, САРБРІКЕН 15.15 Пісні, СТОКГОЛЬМ 16.00 Арфа, 19.30 Сніж, 22.30 Концерт є-моль на скр. і орх. Мендельсона, ШТРАСБУРГ 22.00 23.00 „Мадонта" оп. Одрана," ФЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 18.00 „Джоконда" оп. Понкіелія.

Радіокутик.

ПРОБЛЄМА СУСПІЛЬНИХ ВЕРСТВ.

Британське радіо надає низку тутірок присвячених проблемі суспільних верств у різних країнах. Найближча в тих тутірок буде на тему суспільних верств у Сполучених Державах Америки. Саме там звичайний англад людини нічого не говорить про її середовище, з якого вона походить та про її суспільне положення. Часто буває таке, що за банкіра та продавця содової води, що має однаковий звичайний вигляд, однаково дивиться поліціянт на вулиці.

ПРОГУЛЬКА ПО НЬЮ ЙОРКУ.

Англійське радіо вийде ще цього місяця дуже цікаву авдицію, яка зобразить „подорож" задовж однієї з довгезних вулиць Ню Йорку, а саме 52 вулиці, яка лучить Іст Рівер з Годсон. Нюйоркська вулиця творить ріжні верстви суспільних та звичаєвих середовищ, від найбідніших до найбагатшіших. Майже кожний блюк дому має інше обличчя, та дозволяє пізнати інший відтінок життя громадян американської столиці.

ВІЗИТА АНГЛІЙСЬКОЇ КОРОЛІВСЬКОЇ ПАРИ В АМЕРИЦІ.

Щойно недавно оголошено проект візити англійської королівської пари в Сполучених Державах Америки на травень 1939 р., але американське радіофонічне тов. НВК вже приготовляється, щоб на час візити запевнити собі якнайкращу радіово-справоздавчу службу. Тов. НВК приватно вже інжинірія з відділу трансмісій з цілого, які мають справоздавати плян розміщення мікрофонів. Європейський представник НВК у Льондоні дістав уже інструкцію, щоб змонтувати справоздавчу службу, у звязку з візитою в Англії королівської пари. Крім того тов. НВК звернулося з просьбою за співпрацю до радіовисилень в різних частинах краю. Тов. є думки, що справоздавча обслуга у звязку з візитою британської монаршої пари, вимагатиме більшу скількість персоналу, як теж мусить засобитися у велику кількість різного приладу.

БІРЖА

Львів, 15. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·12—88·85 Долари америк. 5·2850—5·2950. Долари канад. 5·2740—5·2830. Франки фр. 13·96—13·86 Франки шв. 119·00—119·10. Фунти анг. 24·70—24·60. Гульдени данц. 10·25—99·75 Корони чеськ. 10·75-10·40 Корони дун. 110·55—109·70 Корони норв. 124·53—123·5 Корони шв. 127·49—126·50 Ліри італ. 18·90—18·30 Марки фінлян. 10·93—10·70 Марки нім. срібні 91·00—88·00. Тель Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 64·38—64·63 3 їм. 1 ем. 83·50 серія 92·0 2 ем. 82·25, серія 90·00 5. конвер 66·50, 4 прем. дол. 42·00 4 консолід. 65·25—65·38

Акцій.

Банк Польський 133·0 Цукор 34·50 Вуголь 33·00—33·13, Дніпро 90·75—90·50 Островець 65·25, Старахонічі 43·05.

Тенденція дещо сильніша

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 15. грудня 1938

1 кг. масла десер. бльок без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. пак. з опак. 3·30 зол.
молоко • 19—20 сот.
1 кг. яєць 175—1·80 зол.

Тенденція на масло та молоко здержана, на яйця сильна.

СПОВІСТКА.

Публична збірка Другої Філії Охорони дітей і Опіки над Молоддю (Дівоча Ремісннча Бурса), яка відбулася 24. листопада п. р. дала **385 золотих 63 сот.** Всім, що допомогли в збірці і всім жертводавцям дякує сердечно **Виділ.**

КУПНО — ПРОДАЖ

ПРОДАМ чвертьреальности при вул. Рицерській 25 а. Відомість на місці. 2951 1-2

ВИБАГЛИВІ БОНЖУРКИ мужеські тенжі 9.80—11.80, новинкі 14.80, фляненові піжами в ріжних гарних взорах і кольорах жіночі і мужеські 9.80—10.80—11.80. „АСТРА", Сикстуська 2, фабрика білля. 2299 3—3

„УНІВЕРСУМ" комісова крамниця. Пасаж Міколяша, приймає в комісі і продає мужеську, жіночу гардеробу, лям. тхірі і т. д. 2957 1-4

МЕШКАННЯ

ПАНА, який був дня 15-го у справі покою для вчительки на час різдв. ферій прошу ласкаво зайти. Обертинська 30. 2930

РІЖНІ

НОВОВІДКРИТА УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ГОРСЕТІВ Львів, Потоцького 20, І. пов. офіційно виконує горсети, горселети, поспераційні опаски, підвязки, стаканки, опаски при вагітности, також чистить, відсвіжує і переробляє. Маруся Ткачишин. 2930 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Другої Філії Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молоддю (Дівоча Ремісннча Бурса) відбудуться дня 30. грудня 1938 в год. 17. у домівці „Труд", Ринок 39 з таким порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
2) Звіт секретарський, касовий і бурсовий.
3) Звіт Контрольної Комісії.
4) Уділення абсолюторії уступаючому виділові.
5) Вибір голови, 6 членів і 3-ох заступників.
6) Вибір 3-х членів Контрольної Комісії і двох заступників.
7) Внески і запити.

Коли в год. 17 не зійдеться приписане число членів Збори відбудуться в год. 18 при участи прибраних членів.

ЗА ВИДІЛ:
Мих. Гевйковичева, голова.
Марія Донцова, секретар.

Користайте

Перфумер'я **С. ФЕДЕР**

ТЕПЕР ЛЬВІВ:

СИКСТУСЬКА 2.

10 кроків від правого рогу Легіонів.

з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції дому і локалю.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

Redaktorzy: d-r Iwan Niemczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyi Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло" Львів Ринок 10.

Ч. 281 (15.082). Львів, субота 17. грудня 1938. Cena prenumeraty miesięczna złotówka. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Вклад Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 2.50 ЗОЛ.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Громадянська праця духовенства Карпатської України

ІНТЕРВЮ ЄПИСКОПА Д-РА ДИОНІЗІЯ НЯРАДІЯ.

Апостольський Адміністратор Карпатської України дав представникам закарпатської преси інтерв'ю, в якому на вступі висловив радість з приводу гарного розвитку українського громадянського життя та національної свідомости у Карпатській Україні.

Він ствердив, що нова єпархія вже дефінітивно виділена. Осідок єпископа буде в тому самому місті, що осідок уряду.

Кожний священник у Карпатській Україні мусить стати зразковим громадянином та вести у своїй парохії енергійну культурно-освітню працю при допомозі світських громадян. У цій праці мусить душпастир давати ініціятиву та брати живу участь.

У громадянській праці священник має на першому місці ставити релігійні організації, на другому читальні „Просвіти", дальше харитативні та протиалькогольні установи. Галицьке духовенство може бути зразком для закарпатського.

Прем. о. д-р Волошин і міп. Резай на принятті у през. федерації

Як подає пресова служба Карпатської України, прем. о. д-р Волошин був разом з міп. Резаєм на обіді у през. Гахи.

ХТО БУДЕ ТРЕТІМ МІНІСТРОМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ?

Обговорюючи це питання, „Нее Фрае Прессе" підкреслює, що здимісіонований мін. Бачинський належав до русофільського табору, та що обсаджуючи його ресорт, дефінітивно скріплять „карпато-український напрямок". Третім міністром стане мабуть Степан Клочурак або д-р Іван Парканій.

УКРАЇНСЬКА МОВА УРЯДОВОЮ МОВОЮ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

В „Урядовім Вістнику" карпатоукраїнської влади — як подає чеська преса — появився розпорядок, що урядовою мовою в Карпатській Україні є українська мова. Чехи, німці, мадяри й русскі можуть уживати своєї мови. Для внутрішньої потреби урядовою мовою є українська мова, одначе в урядовім листуванні зі західніми землями федеративної республики будуть уживати чеської мови.

ЗАЛІЗНИЧА КОМУНІКАЦІЯ ЧЕРЕЗ МАДЯРЩИНУ Й КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

В Костолянах — як подає „А-Зет" ч. 293 із 14. ц. м. — почалися переговори у справі залізничої Комунікації через Костоляни-Солонець Кузмиці-Легіне-Альтох Міралі-Тіса Ульпк-Севлюш та получення із Гуменним, Березним і Свалявою. Імовірно вже від 15. ц. м. відновлено залізничу сполуку між Східною Словаччиною та Карпатською Україною через мадярську територію.

ЛЕТУНСЬКА КОМУНІКАЦІЯ МІЖ КАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ ТА ЧЕХІЄЮ.

Як подає „Прагер Прессе", чехо-словацькі повітряні лінії утримують комунікацію на лінії Прага-Брно-Братислава-Спішска Нова Вес-Солотвинські Доли і зворотом.

З Праги літаки відлітають, залежно від погоди, кожного вівторка і пятниці, зі Солотвинських Долів — кожної середи й суботи.

СПРАВА СХІДНО-СЛОВАЦЬКИХ ОКРУГ ЗАСЕЛЕНИХ УКРАЇНЦЯМИ.

Як подає „Нае Фрае Прессе", у нарадах між представниками карпато-українського і словацького уряду дійшло до порозуміння. Заступники українців у Східній Словаччині вилали заклик, щоб українці при виборах до словацького сойму голосували за Словаччиною. Словацький уряд є засадничо проти територіяльних уступок у Сх. Словаччині в користь Карпатської України, але українцям, що живуть у Словаччині забезпечить вільний національний розвиток.

Українські справи предметом дискусії

У КОМІСІЇ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ФРАНЦУСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

У французькій палаті послів на засіданні комісії закордонних справ деякі посли доволі широко обговорювали українські справи та їхню теперішню вагу. Мін. Бонне давав відповіди.

Сталін хоче миритися з Гітлером?

ТРИВОГА В МОСКВІ.

Як подає „Сандей Кронікл" на підставі вісток з „високо авторитетного московського джерела", Сталін рішений зліквідувати комуністичний режим у СССР та почати переговори з Гітлером.

Авас подає з Москви, що совітський уряд присвячує всю свою увагу підготові до війни. Українського населення. Скрізь організують групи молоді, яка вчиться кидати гранати, переводять курси протилетунської оборони і т. д. Одночасно переводять масово набір молодих дівчат до частин Червоного Хреста.

Перед змінами у британському уряді.

Лондонський ліберальний „Стар" заповідає на початок 1939 р. реконструкцію британського уряду. Лорд канцлер Моген уступить на власне бажання, міністр рільництва Моріссон — під натиском опозиції. Міністр нац. оборони Інскіп втратить свій ресорт, бо його взагалі редукують, передаючи його компетенції урядовому комітетові дорадників, зложеному з прем'єрів. Лорд Віппертон уступить з міністерства цивільної оборони.

Відвідини Апост. Нунція і його „слово".

Львів, 16. грудня 1938.

(К.) Сьогодні вечором, після чотирьоденного побуту на території Галицької Церковної Провінції, Апостольський Нунцій Архиепископ Ф. Кортезі відїздить назад до свого постійного місця осідку, до Варшави. Він відвідав усіх трьох гр.-кат. Ординаріїв, перезв цілу низку розмов з Екс. Митрополитом, у якого був кілька разів, мав нагоду ближче приглянутися таким установам нашої Церкви, як Богословська Академія, і міг безпосередньо на місці перевірити багато справ та проблем, про які досі, з титулу Свого становища, був інформований і зазнайомлювався радше теоретично, посередньо.

Візита кожного ватиканського достойника на наших землях все відбувалася з причини українському громадянству в часі візити ближче невідомих. І не все ці візити залишали в цьому громадянстві симпатичне враження. Згадайно хочби несподівані відвідини нашої церковної Провінції Апостольським Візитатором у 1934 р., хоч, як сьогодні видно, ця візита покінчилася для нашої Церкви корисно. Зрештою такі відвідини часто не відбувалися. Від кінця XVIII ст., себто від часу, як Львів став церковно-культурним осередком української уніятської Церкви, пам'ятаємо лише дві візити Апостольських Нунціїв у галицьких Митрополитів: за австрійських часів у митрополита Литвиновича й одна вже після війни, візита папського делегата Дженокія. Тому не дивниця, що українське громадянство стрівожилось після появи в польських часописах вістки про намір Нунція Кортезія відвідати нашого Митрополита, вістки до того з різними фантастичними коментарями. Одначе поява Апост. Нунція в катедрі св. Юра саме в день Імяння Митрополита Андрея, що тривогу розвіяла. Українське громадянство зрозуміло, що візита Апостольського Нунція є цим разом доброличлива. Воно взяло з вдячністю прияло цей давний акт курту азії, що його зробив Нунцій Кортезі, коли відвідав катедру св. Юра, як Репрезентант Апостольського Престолу в дні св. Андрея, себто в часі, коли українське громадянство відзначало пошану Голові Української Католицької Церкви, свому найвищому Громадянинові. Дальший хід візитації Апост. Нунція проломив решту ледів: візитації мали справді сердечний характер.

Не маємо наміру занурюватися в здогади, що було справжньою причиною тієї несподіваної події і то саме в хвилині, коли лінія європейської політики збігається на українських землях. Безперечно є багато непорозумінь справ Української Католицької Церкви, які Рим розвязує з перспективи століть, а не з рацій вимог хвилевої кон'юнктури. До них належить напр. роля гр.-кат. Церкви у приєднанні Православної Церкви до Риму. Або така справа, як потреба створення одної подібности гр.-кат. Патріярхату, для єдиного й організаційного обєднання поодиноких осередків гр.-кат. Церкви. Такий Патріярхат міг би тоді належати на всі українські церковні організації, розкинені на двох континентах і в 9-ьох державах. (Польща, Карпатська Україна, Словаччина, Румунія, Югославія, Злучені Держави, Канада, Бразилія й Аргентина). Та навіть на території нашої Церкви є справи, яких не можемо вважати остаточно розвязаними, хочби і з точки погляду інтересів Вселенської Церкви. Маємо на думці справу Львівської Адміністрації і по-

ширення Унії в тзв. північно-східних воєвідствах. Це все справи безумовно складні, але тим не менше їх треба розвязати, проте в інтересі Вселенської Церкви, а не політичної конюнктури. Є теж безсумнівною річчю, що для Ватикану, який веде свою політику справді з терпеливістю, прозваною „вічною" та вміє ждати століттями й ґенераціями, сьогодні приходить момент, де неодно його становище, неодин підхід до церковних питань українського народу, він мусімите перевірити. Не будемо розглядати конкретних проєктів розвязки цих не вповні розвязаних справ. Було би добре, коли б Апост. Нунцій Архиепископ Ф. Кортезі переконався підчас Свого побуту у Львові, що українська справа складна і дуже важлива, та що її не можна вирішити якимсь одним шаблоном, хтонебудь би цей шаблон не придумував та підсував. Тішилисяб ми, українське громадянство, також, коли б Апост. Нунцій найшов підчас свого побуту у Львові підтвердження думки, що справи Української Церкви — це справи теж багатогранні, що ця Церква має власну тисячелітню традицію та культуру і тисячелітні амбіції. Та що релігійні питання Сходу Европи годі замкнути в політичній формулі в роді такої: „На Сході Европи католицизм сягає так далеко, як далеко сягає Польща" („Слово Народове" з 14. XII. ц. р.).

Відїзджаючи. Апост. Нунцій залишив цікаву спробу вплинути на успокоєння міжнаціональних відносин на нашій території. Маємо на думці Його „Слово", яке ми вчора помістили на сторінках „Діла" та яке теж появилось у всіх українських та польських часописах. Це спроба з евангельськими засадами любови ближнього підійти до розвязки проблем нашої території, вирішити їх „зброєю світла, любови і справедливости". Апост. Нунцій запевнює у свому „Слові", що св. Отець „з великою тривогою дивиться" на все те, що тут діється, бо антагонізми та боротьба обох народів „спричинили вже стільки лиха" і „загрожують ще більшими".

Ми ставимось до кожної спроби, яка має на меті вплинути на успокоєння українсько-польських взаємин нашої території, наскрізь позитивно. Ставимось теж позитивно і до поважної спроби Апост. Нунція. Ми неоднократно висловлювали думку, що саме вищі рації обох народів, і їх рівнорядний, повноправний розвиток, а не сусідські спори за землю, працю і душі, диктують їм вимогу звільнити їхню енергію, сціплену у взаємній виснажливій борні, для вищих цілей, закроєних на дальшу мету. Ми казали теж, що в перспективі тих далеких цілей можнаб найти навіть спільні точки, у яких перехрещуються лінії інтересів обох народів. Тому розуміємо добре, що з висот, доступних Апостольському Престолові, в якого імені залишив своє „Слово" Нунцій Ф. Кортезі, ця обопільна борня видається шкідливою. Не визнаємо засади боротьби лише для боротьби та з усіх сил хочемо оминути безцільного нищення здобутків матеріяльної цивілізації та підривання підстав духової культури й моралі. І будемо справді радіти, коли „Слово" Нунція викличе відповідне враження не лише по нашому боці.

Дай Боже, щоб і під цим оглядом Його побут приніс помітні наслідки!

В поході подій.

Українїка у Франції. — Після візити фон Рібентропа. — Сварка латинських сестер. — Литва і Німеччина.

(Від власного кореспондента).

Париж, 12. грудня 1938.

Редакція „Діла" просила своїх закордонних співробітників не подавати — з огляду на новий пресовий закон — чужинецьких відгуків українських подій у краях, у яких вони живуть. За той час, у державі, де я живу, котиться у пресі лявіна статтей про українські справи. Згадаємо тільки про нову, вже другу, в останніх двох тижнях, передовицю французького півофіціоза „Тан", вступну статтю про українську проблему у „Фіґаро", вступні чи на першій сторінці статті про наші справи в паризьких ранішніх чи вечірніх щоденниках: „Матен", „Журналь", „Пті Парізіен", „Репюблік", „Льом лібр", „Левр", „Пті Журналь", „Ер Нувель", „Парі Міді", „Ентрасіжан" і т. д. і т. д. Статті про нас у великих тижневиках як „Ґренуар", „Же суі парту", у великих ревіях, як наприклад „Ревю де де- Монд" і т. д. і т. д. та безчисленні статті чи то прихильні, чи безсторонні, чи ворожі (тих найменше) наробили про нас крику у Франції, що наша справа є тепер на устах цілого французького громадянства. Французи, які донедавна майже нічого не знали про українську проблему вчаться тепер кожного дня із своїх ґазет історії та ґеографії України. „Ви є в сучасну хвилину наймоднішою нацією в Европі" говорять мені нераз французькі журналісти. Ціла низка французьких наукових установ улаштовує тепер виклади про Україну. Повторимо, це вже не відгуки, це вже справжня лявіна новин про Україну, що котиться, розпилюється та розсівається по всій Франції.

Відвідини німецького міністра закордонних справ фон Рібентропа у Парижі та підпис спільної французько-німецької деклярації, ми вже заздалегідь обговорили на сторінках „Діла". Німецько-французька угода є преважним актом теж і для нас. Анрі де Керіліс, редактор „Епок", є майже тепер єдиний у Франції французький націоналіст, що не плаче не тільки за версайським, але теж і за вестфальським ми-

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАҐА.

„Народня Лічниця".

(Картини з ясних і темних днів).

„А я прошу пані раджу Вам піти з паничем Олесем до руського шпиталю до доктора Озаркевича й не давати дитину до реперації. Бо то ті ріжні доктори зараз тяли би! І буде вас це богато коштувати і не дай Боже може причіпитися ґанґрена. А зрештою що варта хлопець з реперованою правою рукою?! Не возьмуть його не то до канонерів (артилерія була з гімназії моїм ідеалом), але навіть і до дурної ленґвери!"

Так радила моїй мамі стара сусідка з партеру, що прийшла „позичити" від мами мірку паленої кави, яка їй саме того дня „вийшла".

Мені зробилася на правій руці „ґуля", яка страшенне росла і тверділа. Ціла камениця рішила одноголосно, що це „зла кістка" і хто зна чи не треба „реперації". Навіть наш домашній лікар, славний на цілий „Грудок" д-р. З. заявив, що це „мертвакістка" і найкраще було б її витяти. Очевидно в хаті робилася мала траґедія, треба було оперувати „ґулю".

Мама послухала старої сусідки і пішла зі мною до партерового будинку при вул. Петра Скарги до самого доктора Озаркевича. Він казав показати руку і потім обняв її своєю, поклавши на „ґулі" свій великий палець. А руку мав здоровезну, бо сам був „моцний хлоп", може ще моцніший, ніж різник Янкевич, в якого ми брали мясо. Коли він нагло стиснув мою нещасну „ґулю" я з болю скочив так високо, що в нинішніх часах, напевне взялиб мене до спортових змагань скоку угору. „Де є Ваша ґуля" пане студент?" відізвався з усміхом д-р Озаркевич. Справді вона відразу зникла. Я і моя родина набрали респекту до Народної Лічниці та її лікарів, стара сусідка тріюмфувала і слава молодої тоді Лічниці зросла на цілім „Грудку" і „Янові".

Від того часу я йдучи вулицею Петра Скарги до гімназії завсіди вдячним оком споглядав на Народню Лічницю і лише бажав собі, щоб будинок дяківської бурси, що його тоді кінчили, дістався тій установі, бо дотеперішній ставав уже тісний. І день у день я бачив, як зросло число людей, що йшли туди за спасенною лікарською порадою. Ріжні це були хорі; але переважно селяни і міська бідота без ріжниці віку, віри та народности. Ось заїхала перед Лічницю селянська фіра; з неї при помочі чоловіка злізла хора молодиця; бліда як труп, лише великі, чорні очі дивляться надійно на цей будинок. Десь там на печі сільської хати ждуть діти нетерпеливо на поворот своєї хорої мами. Тут несе якась водягнена бідно жінка свою малу дитину; вкриває її останками своєї хустки. Личко дитини корчиться від внутрішнього болю, а від неменшого корчиться теж виснажене злиднями лице її мами. Там веде під руки молода, гарна жидівочка свого старенького батька з великою, до пояса сивою бородою. Йдуть повільно і пристають що кілька кроків, бо вулиця пнеться сильно вгору. Такі типи можна надибати лише в середині львівського ґетта, десь на Алембеків, Староданилтній або в маленькому східно-галицькому містечку в частинах відділених від решти світа шабасними дротами, де ще божничні слуги бють молотками об старезні двері крамниць і дають вірним знати, що треба ті крамниці замикати, бо надходить шабас...

Все те йде до того руського шпиталю, все знає, що знайде там безплатну і добру лікарську поміч і золоте серце пані доктор Морачевської та панів докторів Озаркевича, Вахнянина, Барончa, Брайтера, Грушкевича й що цьому шпиталеві патронує ніхто інший, а Митрополит Андрей, якого люблять не лише християни.

Кілька літ пізніше друга подія. Був кінець червня і я в липні мав сідати до другого державного правничого іспиту та судового риґороза. Я працював повною парою тим більше, що весна та з русявими косами товаришка з фільософічного факультету забрали мені багато часу. На фортепіяні сестри у сальоні розложилися ріжні системи, коментарі та скрипти. На канапі і фотелях теж лежали відкриті Штуберавхи, Ранди, Еренцвайґи, Наймани та інші світочі австрійської юриспруденції. Мама від довшого часу кликала надаремне на вечерю. Вкінці принесла тарілку з ґуляшем і поставила його на столик. Я одною рукою встромлював вилки в тарілку і проглинав мясо майже не розкушуючи, а другою рукою обертав листки скриптів. Нагло я почув біль з правої сторони шлунка, спочатку невеликий, потім більший, що врешті перейшов у сильні корчі. Сестра побігла до доктора З. і не заставши його, прийшла з другим, якого табличку прочитала випадково в недалекім сусідстві. Цей мене коротко оглянув і вийшов з мамою до другої кімнати, ніби писати рецепту. Через не цілком замкнені двері я почув слова: „Гостре запалення сліпої кишки, можна остаточно оперувати, але здається буде вже запізно. Покищо прошу давати горячі оклади та порошки, які запишу".

— „Так уже смерть? У 22-ому році життя? — я подумав собі. Прийшла мати, а лице її за цей час запалося і почорніло. Я бачив, що в неї мусіло діятися, і насилу удавав, що болі меншають. Від порошків болі дійсно зменшилися і почав мене огортати якийсь спокій, здавалося мені, що пливу на великій і спокійній воді десь далеко-далеко. По якімсь часі болі знов почали вертатися. „Пощо властиво я так вчився" питаю себе, чи не ліпше було лишити те все до осіннього речинця? Що зробить тепер моя мама? А я вже хотів замовляти до риґорозів і промоції лякери за цілих 20 корон! Добре що того не зробив, „лапідухи" можуть мене поховати і в цератових мештах свого заведення!

Далі буде.

†

ЗІ СІМИНОВИЧІВ

Юлія Шілінг-Сінгалевичева

вдова по бл. п. гр. кат. пароху в Романсві, упокоїлася в Бозі, прийнявши Найсвятіші Тайни, у Львові, 15. грудня 1938 р., в 94-ому році життя.

Похорон відбудеться в неділю, 18. грудня ц. р. в год. 13.30, з Каплиці Анатомії при вул. Пекарській ч. 52 на Личаківський цвинтар.

Панахида відбудеться в суботу 17. грудня ц. р. в тій капличці.

На ті сумні обряди запрошують Свояків і Вп. Знайомих горем прибиті

2966 Сини та Рідня.

ром. Його дражнить українська проблєма, бо він у ній бачить небезпеку для французьких союзників. Йому досить добре відповідає нинішній „Льом Лібр". „Навіщо нам лякатися перед цією українською проблємою — пише ця газета. Чейже ми з Німеччиною підписали договір, який каже обидвом сторонам порозуміватися в усіх важніших справах. Отже як прийде на порядок дня українське питання, то ми поговоримо про це з Німеччиною". А півофіціальний „Тан" має трохи іншу думку: „Чи хтонебудь хоче чи не хоче, українське питання вже поставлене на порядок дня европейських справ".

•

Підчас німецьких відвідин у Парижі, французькі студенти маніфестували на вулицях Парижа проти домагань Італії. Ціла французька прилюдна опінія є крайнє ворожа латинській заальпейській сестрі. Однак французи, які кожне німецьке домагання розкладжують із найдокладнішою старанністю, прийняли італійські домагання щодо Корсики, Ніцци, Джібутті та Тунісу як жарти. Український кореспондент, якого головне завдання є подати читачам свого щоденника вірний образ французьких настроїв, може з найспокійнішою совістю написати ось таке: Французи вважають італійські домагання звичайним блєфом, а для ілюстрації тих настроїв подано, що французи кажуть, що вони мають таке саме право зажадати Венеції чи Сицилії, як Італія хоче робити з Наполеона та інших корсиканців, або ніцейців — італійців. На великім студентськім вічу один промовець говорив при реготі публики: „Хочемо приключення Венеції до Франції, бо бажаємо возити туди наші наречені або відбувати у Венеції нашу пощлюбну подорож". Не входячи у французько-італійську полєміку, напишемо: французи шанують німців і зовсім легковажать собі італійців.

•

Французькі політичні кола із великою цікавістю слідкують за литовсько-німецькими взаємінами. По польсько-литовським відомості зближенні виглядало, або бодай так писали газети, що Литва і Польща підуть спільно у всіх справах. Нині бачимо, що литовці у першій мірі хочуть наладнати свої взаємини з Берліном. Ковно глядить на Берлін та бажає знайти під охороною Німеччини своє державне та національне майбутнє. Німці, що живуть у Мемелі, мають стати тим угодовим чинником між Німеччиною і Литвою, а сучасні вибори мають кинути такий політичний поміст. На кожний спосіб виглядає, що Литва вже заздалегідь хоче забезпечити своє національне істнування, ба навіть свою майбутню карієру угодою з Берліном.

Ю. С.

Не тримайте безужиточно дома ДОЛЯРІВОК, ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОЗИЧОК ТА ІНШИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Гродзіцких 1. І. Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжкою, знищенням та довідайтеся про виграну згл. в речинці зайнасують Вам відсотки.

Святочне відкриття Експортової Академії у Вел. Березнім.

Великий Березний, 12. грудня 1938.

Нинішній день — 12. грудня ц. р. — був для Вел. Березного великим святом, святом відкриття першої на українських землях Торговельної Експортової Академії. На таку Академію перетворила наша влада ужгородську двоклясову торговельну школу, що істнувала там від 1921 року. Вже чеська влада хотіла переміннти її на Академію, але „русскі вожди" Ужгороду не допустили до того, бо її вели в українському дусі. Один „вожд" виразно сказав, що Ужгород готов поставити будинок для Академії, але під умовиною, що її вестимуть в „русско"-мадяронському дусі.

Нині зібрався численно батьки, ученики й учительський збір і дуже численно представники громадянських установ та урядів на богослуженні у греко-католицькій церкві й опісля на святочних зборах в салі Експортової Академії. Академія примістилась у модернім будинку, що його збудувала була чеська влада для чеських шкіл.

Свято відкрив гарною, змістовою промовою директор Академії п. Гошек, родом чех, але людина, що зовсім приспособилася до потреб нашого народу і свою симпатію для нього виявляла не від нині, але вже довгі роки а нею не скривався. П. Гошек вивчився знаменито українську мову і з його сьогоднішньої промови ніхто не пізнав би, що її виголосив неукраїнець. Ця людина науки може бути гарним зразком для багатьох чеських урядовців на нашій землі.

Іван Палуганич, представник Великого Березного, привитав зібраних теплими словами і висловив велику радість, що рідна влада примістила таку високу школу саме у Великім Березнім. В імені громади він обіцяв моральну і матеріяльну підтримку для Академії та просив, щоб українській владі в Хусті переслати телєграфічно подяку, особливо начальникові міністерства шкільництва, п. Августинові Штефанові.

В імені студентів Академії подякував усім присутним студент Фабіян з Руського Грабовця на Словаччині.

РАЙЛЯНИ жіночі від зол. 50·— **ПАЛЬТА** жіночі від зол. 60·—

поручає

ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1

Накінець був дуже гарний реферат професора Академії Бориса Мартиновича, що його всі присутні вислухали з найбільшою увагою. Прелєгент підніс історичну вагу нинішньої хвилини для українського народу. Не у великих територіяльних просторах — говорив бесідник — ані у кількости населення, але в його культурі, в його здатности до праці, у зрозумінні свого призначення лежить сила народу і держави, в цьому й запорука її істнування.

Після того хор під проводом проф. інж. Угриновича відспівав український національний гимн і також чехословацький в українській мові.

Саля була прикрашена жовто-блакитними стяжками і портретами нашого Генія Тараса Шевченка.

Записалося вже багато студентів і студенток на два перші роки Академії. Якби зголосилося їх більше, тоді отворилиб паралєльні відділи.

А. Р.

ВІСТИ З ВОЛИНІ.

МІЛІОНЕР МОВ У КАЗЦІ.

Волинсько-большевицький кордон має багато прецікавих таємниць, які датуються 1920-х і дальшими роками та яких він ревно береже. Лише вряди-годи вдається часові вирвати в нього то ту, то іншу сенсаційну таємницю, найчастіше звязану з переходом через кордон якихсь збігців з України чи навпаки. Чули ми про знайдені кістяки, може бути вбитих і ограбованих пачкарями багатих збігців. Читали ми про таємні „спілки", що експортували збігців звідси. Усе це — страшні, мрячні кордонні драми.

Сьогодні Волинь має приємну, сенсаційну, наче казка, новинку про селянина-міліонера Миколу Сущука, мешканця села Єренівки на Костопільщині.

Сущук займався „пачкуванням" людей з большевії до Польщі. Одного вечора Сущук знайшов на кордоні важко раненого чоловіка, завів його до своєї хати й заопікувався ним. Коли ранений прийшов до притомности, розказав Сущукові, що він — банкир із Києва Степан Єрмолаїв. Його комуністи засудили на смерть, але йому вдалося втекти з вязниці; при цьому був він важко ранений. Сущук вилікував його на свій кошт та ще позичив йому грошей на виїзд до Злучених Держав Півн. Америки, де Єрмолаїв мав уложковану більшу суму грошей. Від того часу Сущук діставав від Єрмолаєва значні суми в долярах і купив собі гарне господарство. Тепер Сущук дістав від нюйорського адвоката повідомлення, що Єрмолаїв, вмираючи, записав йому значну частину маєтку, яка варта кілька міліонів долярів.

РЕМЕСЛО ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ НЕДОСЯЖНЕ.

Безробіття серед молоді Волині зростає. Ясна річ, що так звана „зимова допомога" — це лише слабий паліятив. Через те волинська реміснича палата разом із „фондом праці" занялася простудіюванням цього питання. Згідно з їх статистикою, на Волині нараховують коло 600 осіб молоді в віці понад 16 років, що не мають праці. Вирішено дати цій молоді місце в ремеслі, та, не зважаючи на всі заходи, не вдалося осягнути мети, бо лише 50 варстатів згодилося взяти учнів, пояснюючи свою відмову дуже важкими умовинами приписів про навчання „термінаторів".

Дрібна вістка, але скривається в ній ціла життєва драма для багатьох із нашої молоді.

Сміло можна висловити сумнів, що згадана статистика охопила всю безробітну молодь Волині. Число 600 занадто мале, щоб можна було йому повірити. Згори можна сказати, що воно або не охопило українського юнацтва, або, якщо й охопило, то лише міське й то не все. Що-ж торкається безробітного юнацтва наших сіл, то воно зовсім забуте.

Всі звикли дивитися на нашу сільську молодь, як на таку, що має варстат праці вже від народин, а саме: землю. Тимчасом роздрібнення землі й безземелля та мало-земелля є причиною, що безробітну українську молодь можна рахувати вже не на сотні, але на тисячі. Між іншим, оця тіснота по селах та брак праці й можливостей вийти в ширший світ скривають у собі одну з причин ріжних хвилювань серед сільської молоді.

Заспокоїти українську сільську молодь — це передовсім дати їй можливість здобути фах і з ним джерело прожитку.

На жаль, усе стоїть нашій молоді на перешкоді до ремесла. Згадаймо подану вгорі вістку: не зважаючи на всі заходи ремісничої палати й фонду праці, лише 50 варстатів на цілій Волині згодилося прийняти „терміноторів"; ро-

зуміється, нова не про українських термінаторів. А що-ж казати про самотужні заходи українських батьків!

Гасло боротьби за опанування торговлі й ремесла привело до того, що сьогодні варстати приймають „термінаторів" лише своєї національности. Ясна річ, що на цьому найгірше виходить українська молодь, бо українських майстрів найменше і в деяких ділянках і зовсім нема.

Для зілюстрування того, як життя позачиняло двері перед нашою молоддю до деяких родів ремесел, особливо „інтелігентних", наведемо такі факти: до фотографії нашим дітям доступу зовсім нема, бо всі фотографічні заведення в жидівських руках і вони, щоб не створювати собі конкурентів, приймають лише своїх. Те саме й з годинникарством та ювелірством та з деякими іншими подібними ремеслами.

Коли власники варстатів нарікають на важкі приписи науки термінаторів, то ще більше нарікають українські батьки та наша молодь на всю систему кермування ремеслами. Згадані приписи, диктатура ремісничих палат, національно-конкуренційна боротьба між майстрами — все це дає значно гірші висліди, ніж подають у своїх звідомленнях деякі відлами преси.

Українське громадянство повинно поважно зацікавитися тим, як поусувати з дороги ріжні колоди, що загороджують нашій молоді доступ до ремесел.

С. С.

Німецький міністр справедливости у Варшаві

В четвер в год. 16.50 приїхав до Варшави німецький міністр справедливости д-р Франк з директором академії німецького права д-ром Ляшом. На дворці повитав гостей мін. Грабовський, віцемін. Хелмонський, президент найвищого суду Серадзький, представники міністерства закордонних справ, нім. амбасади й інші. Разом з мін. Франком приїхала німецька група польсько-німецького правничого порозуміння на спільне засідання.

Зріст федеративних змагань в Югославії.

Вибори до югославянського парляменту, до т. зв. скупштіни, покінчились, беручи справу формально, перемогою теперішнього югославянського уряду премієра Стоядіновіча. Розподіл голосів був такий, що урядова партія дістала поверх 54% усіх голосів і перемогла свого суперника, хорватську партію Мачека, числом менш-більше 300.000 голосів. Коли брати під увагу число посольських мандатів, то на основі своєрідної югославянської виборчої ординації три четвертини всіх послів засідатимуть в урядовому, стоядіновічівському таборі та забезпечуватимуть своїм чисельним тягарем тяглість дотеперішньої урядової політики, не тільки внутрішньої, але й закордонної, та стоятимуть на сторожі державного устрою, проти якого з дня на день зростає та змагається внутрішня опозиція.

Бо ніякі вибори, ніякі офіціяльні заяви й ніяка радикально-сербська пропаганда не змінить факту, що величезна більшість хорватського та словіньского народу невдоволена своїм сучасним положенням і бореться усіми способами проти супрематії сербів та проти диктаторського режіму Білгороду. Аргументація хорватів і словінців (очевидно, не тих екстремістів, що зза кордону кидають гасла повної сепарації від Білгороду) така: Югославія — це держава трьох рівноправних і рівновартних народів. Кожний з них на своїй території мусить мати повну автономію. **Звязковою ниткою між сербами, хорватами та словінцями повинна бути династія, закордонна політика й армія.** Тільки на такій основі може істнувати здорова федерація південних славян, спілка народу східної культури — сербів з хорватами і словінцями, що довгі віки росли в сонці західної: римської та германської культури. Провідником цієї федеративної югославянської течії є сучасний провідник хорватських націоналістів д-р Мачек.

Прихильники д-ра Мачека заявляють, що їхня федеративна державна програма не має на меті розбиття Югославії. Хорвати розуміють, що їхнє географічне положення між Італією та Мадярщиною, від яких вони нічого доброго не надіялись і не надіються, просто диктує їм форму співжиття з сербами, але **це співжиття не може мати форми підданства, тільки повної рівноправности.**

Не знаємо, якими організаційними силами диспонує д-р Мачек. Але коли навіть офіціяльна югославянська виборча статистика число прихильників програми Мачека, тобто програми перебудови Югославії на дійсно федеративних основах, подає на близько 40 відсотків усіх голосуючих, то це свідчить, що ідея національного самовизначення не спиняється перед ніякими кордонами. З сербських партій духа часу зрозуміли демократи, що з симпатією ставляться до хорватських та словінських федеративних змагань, хоч не бракує чуток, що думка зміцнити державні основи Югославії реформою у напрямі федерації не чужа навіть деяким високопоставленим особам з королівської родини.

Стоядіновіч — безперечно талановитий державник і розуміє духа часу. Тому цікаво буде слідкувати за дальшим розвитком внутрішнього югославянського політичного будівництва.

Подяка.

Усім, що з нагоди мого 50-літнього ювилею прислали мені побажання і зворушили мене доказом памяти, словами симпатії та прихильности складаю якнайщирішу подяку.

О. ДАМЯН ЛОПАТИНСЬКИЙ.

З польської преси.

Польська закордонна політика

НАСВІТЛЕНА П. ЦАТОМ.

Редактор виленського „Слова" п. Цат пише в найновішому числі (ч. 345 з 15-го грудня ц. р. у статті п. н. „Крапки над і" про політику Польщі за останній час.

„Я був здивований — каже він — пресовим відгомоном моєї статті „Ствердження" з 9-го грудня ц. р. Я писав там, що теперішня політика Німеччини супроти Польщі нагадує мені Берестейський мир 1918 р., в якому, як відомо, польські інтереси підпорядковано маячінням про українську державу. Я гадав, що таке моє признання моїй пресові товариші назвуть щонайменше „покаянням". Але на моє здивування цю статтю приняли як „гітлерофільську". Мабуть тому, що я підкреслив у ній геній канцлера Гітлера. Бачите! В Польщі треба писати згідно з одним шабльоном. Коли ви проти Гітлера, то треба писати, що це людина без найменшої здібности і що в Німеччині нема масла, хоча одно і друге достеменна брехня. Коли пишете, що Гітлер поправді найбільша постать в історії від часів Наполеона і Бісмарка, але проте його політика не менше загрожує Польщі, то це не бере, це незрозуміле. У нас не можна оцінювати противника згідно з його справжніми вартостями, у нас не можна сказати: „небезпека велика, бо наш ворог великий". Наш нарід привик до фраз."

Це останне замилування — каже п. Цат — виявилося особливо в часі тріюмфування з приводу буцімто двох успіхів заграничної політики: 1) що Литва приняла ультимат в березні ц. р., 2) що прилучили Заользя.

„Ці успіхи треба назвати радше невдачами нашої політики. Якщо колинебудь треба подивляти нашу дипльоматію, то в її акції у внутрішній пропаганді. Тут справді має великі успіхи. Та-ж соймові вибори з 6. листопада відбувалися під гаслом вдячности громадянства за Заользе, тобто за те, що властиво було нашою... поразкою?... погромом?... найслушніше можна сказати невдачею, але на всякий випадок не перемогою."

Що торкається згаданих двох справ, то автор так на це дивиться:

„Литовський успіх. Ми одні у „Слові" були проти того, щоб факт, що Литва прийняла ультимат, оцінювати як успіх польської політики. Навіть близька нам „Політика" пером одного з наших приятелів захоплювалася тим ходом, що вже й говорити про „Курієр Виленський", який, розуміється, піяв з захоплення. Але треба зважити, що у справі аншлюсу і Чехословаччини польська політика йшла на руку німецькій політиці. Це факт, якого ніхто не може здементувати, бо його здементувати не можна. І ось у висліді такої політики дістаємо як рекомпенсату за аншлюс... дипльоматичні взаємини з Литвою. То було мало, дуже мало. Тому, що сила держави то умовне поняття, бо воно означає відношення сили даної держави до сили сусідної держави, отже у хвилині, коли Гітлер скріплявся Австрією і ми дипльоматичними взаєминами з Литвою, то диспропорція тих скріплень була така велика, що її можна у відношенні до Польщі окреслити як невдачу."

Те, що литовці змінили своє відношення до Польщі — каже автор — то це вислід зовсім іншої політики: литовці просто здають собі справу, що Німеччина загрожує тепер Литві і Польщі. Це не наслідок польської аншлюсової політики, це радше наслідок явищ, які вказують, що згадана політика була непередумана, легкодушна чи незручна. Якби навіть не було аншлюсу ані польського ультимату до Литви — каже п. Цат — то литовці всеодно зблизилисяб тепер до Польщі і може навіть зробилиб це в більш остентаційній формі.

„Успіх Заользя. Очевидно, Заользя — це багата, чудова країна. Але господарський успіх не завжди однозначний з політичним успіхом. Те-Заользя мали пп. Масарик і Бенеш 20 літ і це не перешкодило розпадові тієї держави. В часі цілої чеської кризи „Слово" кликало щодня, що найважніша для нас проблема то справа мадярсько-польської границі. Що-ж з цим сталося? Вона обернулася проти нас. Мадярська Русь то сьогодні огнище української ірредента, що вимірена, правда, не в нас, але реально загрожує передовсім нам".

В тій самій статті п. Цат висовує теж своє становище до польсько-совітського порозуміння:

„Вкінці я не захоплений тим польсько-совітським зближенням, раліше я не захоплений коментарями, які воно викликало в польській і заграничній пресі. Коли йде про польську пресу, то я волю відкликатися до сатиричного тижневика „Муха", так добре знаного варшавянам старшого покоління. Там вони схопили цю справу найбільш спрощено і найнаївніше, вміщуючи рисунок, на якому німецький Міхель затривожений зближенням двох славян: леха і руса. Добродушна „Муха" і її добродушні концепції з 1905-го року вже неактуальні в 1938-ому році. Бож ми самі, Польща два рази цього року виявила слабість Совітів. Саме Польща перший раз ультиматом до Литви і другий раз в часі чеської кризи була тією сондою, при допомозі якої Европа переконалася про слабість Совітів, про їх нездібність до поважної гри. Редактори „Мухи" й інші політики подібного рівня нехай приймуть до відома, що не компромітується когось на те, щоб потім ним кого-сь іншого лякати."

Так оцінює п. Цат останні ходи польської заграничної політики. Що торкається деяких його натяків у цій статті про українську проблему, не думаємо починати з ним на цю тему дискусії

Похорон Мик. Аркаса.

Як подає пресова служба Карпатської України, у Хусті похоронено директора тамошнього українського державного театру Миколу Аркаса. В похороні взяли участь представники влади, війська, установ та великі юрби народу. Надгробну промову виголосив о. Решетило ЧСВВ, що провадив похорон з двома іншими священиками.

Економічний огляд.

БЕЗПЕКА І ДОЦІЛЬНІСТЬ.

До теми: КУДИ ПОДІТИ ГРОШІ?

У 268 ч. „Діла" була вміщена під таким наголовком стаття, де автор „гал." влучно представив деяким колам незоріентованих щадників способи безпечних і корисних льокат зібраних капіталів, ідучи при цьому за інтересом нашого дрібного капіталіста і за потребою громадською. Автор розкрив дві доцільні можливости тих льокат, якщо йде про менші квоти, а саме вміщування їх у нашому промислі та торговлі, беручи за основу відносини на західньо-европейських і американських грошевих ринках або льокату готівки в банку при одночасному застереженні „золотих у золоті". Тема незвичайно актуальна і важна, а з огляду на інтерес поодиноких капіталістів, до високої міри делікатна. Не находячи потреби вносити до порушеної теми та правильних висновків автора змін, варт дещо розширити наведені дві основні точки практично, беручи під увагу дані відносини.

Промисл і торговля, це ядро господарського життя нації та краю, ще не дочекалися на жаль відповідного зрозуміння у ширших рядах нашого громадянства, як найбільш корисні управителі наших капіталів тому, що попри свій молодий вік, не находяться вони у Польщі на висоті свого завдання.

Як сказано у наведеній статті, оборот цінними паперами в нас неможливий, бо їх на біржі нема у західньо-европейському розумінні, а українських цінних паперів нема таки зовсім. Спілкиж усіх типів чи вклади капіталів до різних приватних підприємств для їх участи в зисках, це серед нас ще така непопулярна форма льокат, що досьогочасних наших осягів у тій ділянці майже не можна брати в рахунок. Якщо такі льокати в нас повстають, то звичайно в родині або серед близьких знайомих, що мали змогу докладно пізнати даний інтерес. Сторонні або не можуть зважитися на такий крок або сумніваються у правильність льокати у підприємстві, яке, кажуть, „добре заробляє, а чомусь вічно грошей потребує".

До того треба зі сумом признати, що чимало наших приватних підприємств, що завились в останніх роках, як наслідок безробіття (отже з конечности), гасне скоро і ганебно. Надто ревні реалізатори урбанізації уявляють собі, що брак державної посади, чи нездатність до муравлиної щоденної праці над собою та своїм майбутнім, хист демагогічно жонглювати і надуживати патріотичні гасла про творення нових кварстатів праці, дає їм вже кваліфікацію на купця, промисловця чи взагалі підприємця, та що початком їхніх заходів не конче мусить бути праця сперта на власних силах. Так плянують підприємства відразу „на широку скалю", і що найважніше — на чужих капіталах, на необмеженому кредиті, та чомусьто з претенсією на якнайбільше довіря своїх.

Такий дивогляд не є рідким явищем головно по провінціональних містах. В одному Станиславові цього року начислюємо кілька таких випадків. Таке підприємство дуже шкідливе для нас. Тривае воно, як легко догадатися, дуже коротко, зате погана слава тривае дуже довго і боляче, бо спричинює оправданий жах нашого інтересента перед своїм підприємством. На цьому терпить добрий український підприємець, бо двох лихих купців псуе довіря до десятьох солідних і розумних. Ясно, що від таких явищ, хочби лише нечисленних, довіря капіталіста до своїх підприємств дуже терпить та зроджує до великої міри його обережність. Що справу льокат капіталів у наших торговельно-промислових підприємствах спинювали не інші, а вищенаведені причини, нехай послужить факт, що старі випробувані наші центральні торговельно-промислово-фінансові установи, а навіть молодші, зате з раціональним підходом до праці тішаться довірям і признаниям широких кол інтересентів. Торговельно-промислові підприємства на дещо більшу мірку, є в нас у початках, але годі вимагати, щоб зрозуміння потреби льокат у них капіталів було велике. Тут ріжна заохота і рекляма передусім у щоденній пресі та фахових журналах, як напр. „Торговля і Промисл", у спеціяльно на ту ціль заведених кутках-кореспонденціях, дальше ріжні промислові преміеві льосування, тощо, зможуть по якомусь часі звести наш гріш на бажаний шлях. Як ідеї про інтерес одиниці, ту вразливу сторінку людини, то попри національну свідомість мусить своє завдання виконувати тут і рекляма і таки, бодай до якоїсь міри — конкуренція. Незалежно від цього, гостра контроля кредитів для нових купців, що нерідко уявляють собі цей фах як діло легке та доступне кожному, що хоче скоро збогатитися, зможуть поволі уздоровити **ту велику цінність наших часів, якою є торговля і промисл.** На таких правильних рейках праці можна буде сподіватися, що прийде зрозуміння до льокат капіталів у приватних підприємствах, спілках явних, тихих і то у формі спілки чи у формі вкладки, що бере участь у зисках підприємства. Безперечно, що розріст тих підприємств покличе до життя вигідні типи акційних спілок, чи спілок з обмеженою порукою в такій кількости та ріжнородности, що проблема льокат там дрібніших і грубших капіталів, байдуже чи в акціях, чи облігаціях буде зовсім відповідати нормальним господарським відносинам краю, що їх означує автор наведеної вгорі статті.

Бажаючи докладніше проаналізувати другу точку нашої дискусії, себто **льокат готівки на забезпечення клявзулею „золотих у золоті"**, не завадить нам диференціяція готівкових вкладок за критеріями потреб вкладчика. Готівкові капітали пересічного нашого вкладчика зроджуються здебільша як вислід згрошевлення іншої форми матеріяльного капіталу, або як ощадностеві надбання сильних характером одиниць. Щодо перших, певно має вкладчик плани на коротшу мету (з вийнятком бажання капіталізації), ніж щодо інших, бож їх повставання і зріст вже сам від себе вимагає часу. Беручи на увагу можливости вийнятків, перша льоката буде перехідна, друга тривка. Ця друга випливає або із шляхотних нахилів до ощадности або спричинена потребою призбирати гріш на якусь означену згори ціль, себто т. зв. цілева ощадність. До цього останнього типу ощадностей можна теоретично вчислити і складки обезпечень на життя.

З хвилиною коли усунули чужу валюту з господарського життя краю, та позбавили тою дорогою контрагентів права заключувати трансакції у залюбки вживаних досі до цієї пілі доларах у звязку із напоямом господарської політики держави та девізовими обмеженнями — найшли теж задовільний вихід із сумнівів щодо тривкости валюти у спеціяльних умовах, які застерігають вартість валюти спертої на вартости золота себто в клявзулі „золотих в золоті".

Для людей, що „хотять мати святий спокій", для капіталів призначених на ріжні депозити, залізні фонди, цілеві та обезпеченеві ощадности тощо вкладки у банку забезпечені клявзулею золотих у золоті, є безумовно найкращим сурогатом золота, чи випробованої заграничної валюти. А проте чимало подибуємо вкладчиків, що зрікаються цієї гарантії тому, що такі вклади осягають нижчу відсоткову стопу зі зрозумілих гарантійних зобовязань банку супроти вірителя — вкладчика, та і вимагають деякого мінімум капіталу, без якого банк не приймe зобовязання на золоті у золоті. У висліді небагато щадників користає із законно дозволеної такої клявзулі, дехто із них журиться або легковажить капітал чи справу ощадности. Таке явище вказує, що люди не вміють у нас відріжнити принципу від дрібниці, в нашому розумінні: не вміють відріжнити оцінку сили капіталу від кон'юнктури, що дозволяє на якусь форму льокати грошей.

Тимто порадитиб можна щадникові на дальшу мету, застереження на „золоті в золоті", а посідачеві капіталу без означеної дальшої мети, звичайну вкладку у краєвій валюті, щоб таким чином осягнути вищу відсоткову стопу. Якщо йде про обмежене право диспозиції вкладкою без виповіди, можна його до значної міри поминути розподілом цілого капіталу на дрібніші квоти ульокованої на окремі вкладки. Хоч ціло тривкости польської валюти незабезпеченої клявзулею золотих у золоті не є простою справою, але і не дає покищо ніяких підстав до скептицизму. Адже від літ господарська політика польського уряду є без заміту послідовна, отже обєктивно дивлячись на становище господ. політики багатих держав — зовсім доцільна. Акція віддоження хліборобства, що ведеться вже пятий рік теж вказує, що уряд працює на довшу мету. Не можна тут поминути і впертої праці державних чинників над збереженням моральних і матеріяльних надбань, які щораз то зростають від рядів шадників та припустити, щоб один хибний крок уряду мав ту цінність зараз повалити. Правда, політичні події та історія економії знають ріжні несподіванки, та на це ніхто нічого не порадить, ні тих несподіванок не відвернe. Автім годі тим журитися, коли не знати, чи така небезпека загрожує, а як загрожує, то тоді не знати, чи доцільніша льоката капіталу у ріллі, чи в будинку, чи обіговій валюті, у золоті, промисті чи харчах? Певне одне, а саме: найбільшим добром і в нормальних і у вийняткових обставинах є **вміння цінити капітал та збирати його.** Спроможність добути це добро тежить у нас самих. **Вол. Гіряк** (Станиславів).

—o—

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

КОРИСНІ КОПАЛИНИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

У грудневому числі журналу „Технічні Вісти" поміщена стаття інж. С. Пастернака про кералини в Карп. Україні, підкреслюючи можливі в розміщенню цих осадків. Сіль, камінь, буре вугілля, руда, золото, залізо, алуніт — ось підземні скарби, якими може похвалитися наше Закарпаття. Після докладнішого обговорення кожного із них, автор приходить до **висновку**, що найбільшими мінеральними багатствами Карпатської України є **сіль і будівельне каміння.** Залізо та мабуть золото не будуть мати більшого значіння. Зате **з успіхом можна буде експльоатувати вугілля.** Інші копалини (також вугілля) треба наперед докладно проспідити. При зміненних господарських відносинах є можливість не лише поширити добування деяких занедбаних досі копалин, але й **розбудувати промисл,** опертий на мінеральних скарбах.

Автор вреші застерігся, що не обговорив усіх підземних скарбів Закарпатської України, бо залишив на боці численні, знамениті, але досі майже невикористовувані **мінеральні джерела.**

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ПІДГОТОВА ПОЛЬСЬКО-СОВІТСЬКОГО ТОРГ. УМОВИ.

До Москви виїхав нач. відділу міністерства промислу і торговлі в Варшаві д-р Т. Лихоєвський. Має він там зорієнтувати в істнуючих тепер можливостях польсько-совітського товарового обміну, як одного з наслідків недавнього зближення Польщі до СССР. Д-р Лихоєвський вернеться ще перед дат. Різдвом. Згідно з чутками — новий торговельний договір оснований буде на клірінгу. Найважнішим експортовим артикулом Польщі будуть гутничі вироби, а Совітів — фосфорити, сталіна і манганова руда.

ВИСТУП МІНІСТРА ХЛІБОРОБСТВА ПОНЯТОВСЬКОГО І ЖИДІ.

В „Газеті Польській" видрукував на днях міп. Понятовський повний текст своєї промови, що її виголосив на недавній конференції в міністерстві хліборобства. Обговорюючи **болячки села,** міністр особливу увагу звернув на його **перенаселення.** І в цій справі підкреслив він значіння **інтенсифікації рільного господарства,** як найважливішого способу усунення безробіття зі села, вважаючи, що поступи урбанізації **не скоро** зможуть забрати зі сіл надмірну населення. Це становище міністра з великим зацікавленням вислухала вся преса. Вона зазначує, що інтенсифікація рільної продукції може дати величезні можливости праці для сільського населення. Пропаганда виплекання жита із мет для того, щоб „уступити місце хлопам", є дитячим упрощенням проблеми безробіття на селі. Поширюють цю пропаганду з політичних причин, або (консерватисти) з господарських, аби відтягнути увагу від необхідности рільної реформи.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ВАГА ПРАЦІ ТЕХНІКІВ У НОВІЙ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Представники чеських техніків склали н. п. м. новому президентові привіт з приводу вибору. Президент у відповіді висловив чимало цікавих думок про ролю техніків у відбудові нової ЧСР. Він підкреслив, що не вичерпали ще всіх природних скарбів. ЧСР залишається дальше **аграрно-індустріяльною державою** і потребує добрих техніків. Вони організувати мусять працю, раціонально використати усі можливости землі і знайти нові джерела господарського розвитку.

ПІДПРИЄМЦІ, А НЕ УРЯДОВЦІ, — ЗАМІТНИЙ ДЕКРЕТ У ФРАНЦІЇ.

Французький уряд видав цікаве новеле декрет, в ним забороняє творити нові посади в державній службі. Міністр фінансів пояснив, що всі відповідальні функціонарі повинні радше молодим людям пропагувати зі своїм знанням або отвирати підприємства, бо число державних урядників, як і їх платні в найближчих роках будуть зменшені.

Сторінка без політики.

Чи звірята вміють числити?

Чи звірята вміють числити? Чи вони можуть відріжняти більшу кількість предметів від одного предмету? Чи вони зясовують собі справу з числа своїх дітей, та нпр., кури з числа знесених яєць?

Це дуже цікаві питання і психольогія вже віддавна старається найти на них відповідь та в деяких випадках навіть її знайшла. Отже ствержено, що ворона, яку загально вважають дуже мудрою і спритною птахою, не вміє взагалі числити. Зате курка, яку вважаємо дурвою і легкодушною, вміє числити до чотири. Коли курці, що сидить на яйцях, а тих яєць є чотири, три або два, взяти одно яйце, то вона негайно запримічує свою страту. Зате, коли з восьми, семи чи шести яєць забрати два або три чи навіть чотири яйця, то вона цього взагалі не запримітить.

Наші „кохані" домашні котики, про яких все говоримо, що вони є „геніями" котячого роду, теж уже відбули свій „іспит". Отже устійнено, що кітка (самців не іспитували) вміє числити до чотирьох, найвище до пятьох. Коли взяти їй одно з пяти котенят, то вона шаліє, одначе коли має їх шестеро, то вже не запримічує страти одного котенятя.

По котах прийшла черга на малпи, які як відомо, найбільш подібні до людини. Гориль числить тільки до чотирьох, пятьох, найвище до шістьох. Математичні здібности такого звіряти як малпи не легко ствердити. Але для людини, що вміє орудувати всіми числами, нема нічого тяжкого. Психольог порадив собі ось так: Вісім осіб, озброєних тільки у фотоапарати підійшло близько до гориля. Очевидно малпа перестрашилася людей і намагалася втекти. Коли відійшло шість осіб, гориль заспокоївся, бо думав, що всі відійшли. Колиж за другим разом відійшли тільки чотири особи, гориль попав у шал, отже запримітив ріжницю між вісьмома особами, що прийшли та чотирома, що остали.

А тепер пси й коні, ті наймудріші і найбільш люблені домові звірята. Отже устійнено, що назагал мудрі коники не вміють числити. Трапляються часом між ними „феномени", що їх бачимо іноді в цирку, які при відповідній тресурі доказують інколи „чудес".

Але назагал беручи, то коні і пси здали іспит „недостаточно" з числення. Навіть слони, що мають опінію наймудріших чотириніжних звірят на землі, не зясовують собі як слід справи з того, чим властиво ріжниться число „три" від „чотири". Іч.

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає **український** склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя
О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю **львів, ул. Валова 27.** — Тел. 116-60.

Як жити, щоб бути здоровим?

Славний американський гігієніст Е. Л. Фіс подає у своїм творі під згаданим наголовком ось такі правила:

Повітря.

1) Провітрюй кожну кімнату, в якій перебуваєш.

2) Носи легкий, вільний і провівний одяг.

3) Виконуй свої праці й забави на вільному повітрі.

4) Якщо воно можливе, спи на вільному повітрі.

Відживлювання.

5) Не переїдайся і старайся мати свою нормальну вагу.

6) Не вживай забагато протеїн (яєць, мяса), соли, та перцю.

7) Споживай щодня тверді страви, листяні, ярини й сирі овочі.

8) Їдж поволі, смакуючи те, що споживаєш.

9) Пий відповідну кількість води й уживай багато води до миття.

Отрути.

10) Старайся мати щодня бодай один відхід.

11) Держися просто коли стоїш, коли сидиш і коли ходиш.

12) Бережи свій організм перед токсинами і ріжними заразками.

13) Бережи чистоти зубів, ясен і язика.

Спосіб життя.

14) Працюй, відпочивай, уживай розваг і спи вміру.

15) Щодня відбудь кілька відихових вправ.

16) Виробляй в собі погоду духа й рішучости.

Наслідки „наїзду марсіян".

Наші читачі ще не забули тієї небувалої паніки, що вибухла була у Злучених Державах після радіоавдиції п. н. „Наїзд марсіян". Авдиція вийшла в радіо так реально, що люди, не звернувши уваги на заповідь спікера, повірили, що справді на Америку напали мешканці Марса та що землі грозить загалда, чи пак кінець світа. Паніка обхопила була не лиш Злучені Держави, але й Канаду, накоїла багато лиха, моральних та матеріяльних шкід.

Напад марсіян має теж ще інші наслідки. Нпр. якась Сара Колінс, мешканка стейту Ілінойс, заголосила до раліо-телєфонічної спілки „Коломбія Бродкастінг" домагання виплатити їй 50.000 долярів відшкодування за втрати, що вона зазнала у звязку з тою нещасною радіоавдицією. Підчас паніки, яка вибухла, місіс Колінс вибігла з дому, погубила по дорозі свої дорогоцінности і крім того захоріла ще на нервове потрясення. Все те разом оцінювала вона на 50 тисяч дол.

Вислід того процесу викликує в Америці величезне зацікавлення: якщо позовниця виграє процес, тоді імовірно посипляться подібні домагання від тисячів радіослухачів і радіову спілку доведуть до загалди.

„Клясичний ґанґстер".

Американська поліція арештувала останнього т. зв. „клясичного" ґанґстера, який ще досі перебував на волі. Його назвисько Моє Ліс, призвище „Павук". Поліція дадилася до затяжної облоги дому, який ґанґстер перемінив у справжню твердиню. Але „Павук" зрозумів безвиглядність свого спротиву та добровільно віддався в руки поліції.

Заки ґанґстер піддався він випустив два почтові голуби, щоб повідомити свою банду; що він понесволений піддатися. Поліцисти стріляли до голубів із скорострілів, одначе безуспіху.

„Павук" — це прецизійний тип ґанґстера. Його арештували були вже 25 разів. Тричі він мав уже присуд, та за кожним разом йому вдалося якось викрутитися дурничкою, завдяки незвичайній проворности та мовчаливості. Ніразу не вдалося поліції впіймати його на гарячому вчинку.

У кватирі „Павука" знайшли цілий склад зброї та набоїв.

SWIFT
REFECT
ідеальна фарба до волосся
25 природних відтінків
Уживають першорядні
ФРИЗИЄРСЬКІ САЛЬОНИ

Черенковий металь.

Як відомо, досі вироблювали дружарські черенки майже виключно зі стопів олова (74—80 прц.) антимону (12—15 прц.) та цини (8—10 прц.). Але ті стопи дуже важкі і склад великого аркуша важить до 150 кг., що сильно підвищує кошти друку та зуживає машини. Крім цього олово затроює складачів і тим самим спричинює дорожнечу їх праці. В Німеччині починають чимраз більше вживати пластичні маси до виробу черенок. Особливо придатні штучні смоли, як полістіроль, відповідно перетворені. Вони майже 10 разів лекші від черенкового стопу, нешкідливі для здоровля, тривкі, топливі та відливні. Ф.

—o—

Цукор та спирт із дерева.

Вже в 1937 р. добули люди з дерева 10.000 тон цукру в розчині, який перероблено на 50.000 гл. спірту. В півн. Німеччині працює вже одна фабрика к. 6 літ, а середущій — півтора, тепер будують третю фабрику у східній Німеччині. Із сотнаря сухого дерева (вільця, сосна) одержують 40 кг. цукру, що дає 24 л. спірту або 12 кг. дріжджей. Недавно почали ставити ще одну фабрику, яка буде готова в половині 1939 р. Там має працювати до 300 робітників. Вона буде переробляти 300.000 куб. м. дерева річно. Ф.

—o—

Олива з кісток винограду.

Головні трудноші в добуванні їдальної та технічної оливи з кісток винограду спираєся на цьому, що при прасуванні винограду в яничках були кістки, лушпинки та хвостики разом. Але коли вдалося винайти машини, що в дешевий спосіб відділяють ті три складники, справа з добуванням оливи пішла вперед. Як подають німецькі часописи над Реном працює досі до 300 машин того роду і за минулий рік одержано 40.000 літрів оливи. Лушпинки можна ще буде мабуть переробити на горільник (спірт) та хвостики на фарби та гарбники. Ф.

18. XII. 1938 Р ГОД. 21.
Миколаївський вечір
КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩЕТАРСЬКОГО КЛЮБУ
Філії у Львові
МАЛА САЛЯ М. Т. ІМ. ЛИСЕНКА. ДЖЕЗ ЯБЦЯ

Ґанґстери в Шотляндії.

Як виходить із повідомлень англійської преси, то Америка зовсім не має монополю на ґанґстерів. У Глесгові, найбільшім місті Шотляндії, відбувся недавно в білий день напад на почтовий будинок. У пополудневих годинах вдерлися до почтового уряду два бандити, озброєні в револьвери. Один із них застрашив урядовців, другий перескочив перегороду та напхав собі кишені банкнотами. Відтак обі бандити швидко вибігли, вскочили до авта та відїхали в напрямі середмістя. На підставі опису священника, якого бандити стрінули підчас утечі, та на підставі опису почтових урядовців вдалося роздобути сякий-такий опис ґанґстерів і їх авта та радіом повідомлено цілий край, як вони виглядають.

Свідома і добра господиня вживає
порошку до печива ванілевого цукру олійків
тільки виробу кооперативи
„ПЛАСТ"

Апостольський Нунцій у Станиславові і Перемишлі

15. XII. поїхав Апост. Нунцій Ф. Кортезі до Станиславова і відвідав там єпископа Гр. Хомишина. Вечором вернувся до Львова і 16. ц. м. рано, в товаристві пралата Пачінія та о. ректора Й. Сліпого приїхав до митрополичої палати, де відвідав Екси. Митрополита, відбув з ним конференцію та попрощався з Митрополитом. Численно зібране духовенство й Капітула разом з питомцями, що відспівали „Многая літа", попрощали Нунція, який коло 10. год. рано відїхав до Перемишля. Там він відвідає єпископа Й. Коциловського і сьогодні вночі відїде до Варшави.

Нове українське ледовище у Львові.

Вже в найближчих днях буде відчинене у Львові на „Майдані Орлів" при площі св. Юра українське ледовище. Догідне положення тепер дорогації й дешеві ціни вступу дають запоруку успіху цього ледовища серед широких мас наших совгарів. Докладніші дані в чергових числах.

Польські осадники просять допомоги у Варшаві.

Варшавський „Час" з 16. грудня повідомляє: У Варшаві перебуває тепер президія головного „Союзу польських осадників" з председником Шпитою на чолі. **Ця делегація приїхала до Варшави у звязку з численними ліквідаціями польських господарств у Східній Галичині** (в оригіналі: Східній Малопольщі), що в багатьох випадках спричинює перехід їх у чужі руки. Члени президії Союзу осадників були у премієра ген. Складковського і також у тих членів уряду, ресорти, які займаються справою колонізації у Східній Галичині.

Монопартійна система в Румунії.

ПАТ повідомляє:

Румунський король Карло оголосив закон про створення єдиної румунської партії під назвою „Фронт національного відродження". Завданням партії — мобілізація моральних сил народу з метою зміцнити національну оборону і розвиток держави. Партію покликано до життя на домагання 25 осіб, з яких 20 є тепер міністрами або були ними. Члени королівської ради стають автоматично членами партії на основі самого закону. До партії можуть належати всі румуни крім військових і судовиків. Новостворена партія матиме виключно право ставити кандидатів у майбутніх парламентарних виборах. Якунебудь політичну діяльність поза рямцями партії „Фронту національного відродження" вважатимуть нелеґальною і таких політичних діячів каратимуть позбавленням громадянських прав.

Військова реорґанізація на Совітській Україні.

Паризькі часописи повідомляють з Москви, що совітський уряд рішився зреорганізувати оборону Совітської України. Командантом військової округи в Києві буде **Тимошенко**, командантом округи Харків — **Смірнов.** Зорганізують нові команди в Камянці Подільському, у Житомирі, Винниці, Балті й Могилеві. Командантом совітських повітряних сил на Україні буде командир **Загорецький.** Генеральний секретар КП(б)У Хрущов виїхав до Москви, щоб особисто поінформувати Сталіна про положення в Україні.

Премієр Чемберлен про панування над народами.

Як це ми згадували, прем. Чемберлен виголосив на бенкеті товариства закордонної преси промову, в якій обговорив недавні міжнародні акти, які підписали Англія та виступив проти нагінки німецької преси на деяких англійських політиків. Тотальних держав не треба критикувати, бо нема незмінного політичного устрою і колись теперішні тотальні держави можуть нічим не різнитися від демократичних; нема причини зривати з ними звязку. Англія мусить зброїтися, щоб мати силу виконати свої зобовязання. Свою промову закінчив Чемберлен рефлексіями на тему жадоби панування над іншими народами.

„Історія вчить нас — ствердив він — що зусилля в тому напрямі ніколи не вдавались на довшу мету та ніколи не приносили щастя народам, які до того змагали. На це вказує досвід з минулого, існує вроджений відпір сил, які повстають зі страху перед втратою свободи та з пристрастним бажанням національної незалежности; це все робить панування трудним і небезпечним.

—o—

Американські республики запропонують посередництво

МІЖ ОБОМА ЕСПАНСЬКИМИ УРЯДАМИ?

Як подають з Ліми, аргентинський делеґат предложив панамериканській конференції проект декларації, в якій американські держави пропонують посередництво між обома еспанськими урядами, ніби ці останні звернулись до них у цій справі. Більшість делеґацій погодилась на проект — тепер йде про те, щоб приняла його решта учасників конференції.

ПРОЄКТ „ДОГОВОРУ КОНСОЛІДАЦІЇ АМЕРИКАНСЬКИХ МИРОВИХ ЗАСОБІВ".

Делеґація Злучених Держав предложила панамериканському конґресові проект „договору консолідації американських мирових засобів", що передбачує двобічні комісії, які запобігали би міжнародним конфліктом. На випадок неуспіху цієї комісії виступила би примирна комісія, а колиб і їй не пощастило, передбачене посередництво, арбітраж або консультація.

СКЛАД НОВОГО ЧІЛІЙСЬКОГО УРЯДУ.

У Чілі повстав новий уряд, зложений з 5-ох радикалів, 3-ох соціялістів, 2-ох лівих демократів та 1 безпартійний.

Німецька армія готова до походу на Клайпеду.

Льондонський щоденник „Нюс Кронікл" повідомляє, що німецький посол у Ковні д-р Цехлін приїхав до Берліна і заявив, що Литва годиться на окупацію Клайпеди німецькими військами. Литовський уряд буцімто скапітулював на вістку, що дві німецькі армії в Тільзіті та в Кенігсбергу готові до походу на Клайпеду. Англійський щоденник догадується, що по окупації незабаром справді дійде та що німецькі посли з Клайпеди візьмуть участь побіч послів з Австрії й Судетів на засіданні райхстагу 30. січня 1939 р.

„Таймс" припускає, що Німеччина не відважиться на „аншлюс" Клайпеди, бо це позбавилоб Клайпеду литовського експорту.

НІМЦІ МАТИМУТЬ У КЛАЙПЕДСЬКОМУ СОЙМІ 25-ОХ ПОСЛІВ, ЛИТОВЦІ — 4-ОХ.

Подаючи дотеперішні виступи клайпедських виборів, німецьке інформаційне бюро висловлює здогад, що німці здобули 25 мандатів, литовці — 4.

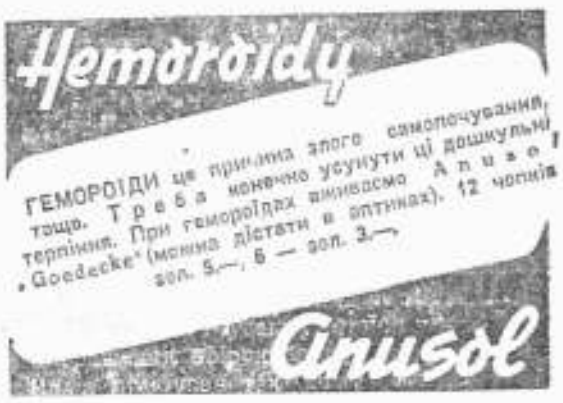

„Україна для українців".

5 СМЕРТНИХ ПРИСУДІВ У ХАРКОВІ.

Празька преса повідомляє, що совітський суд у Харкові засудив **пятьох українців на кару смерти за „терористичну і сепаратистичну діяльність".** Засуджені вели оживлену діяльність проти Совітів під гаслом „Україна для українців".

—o—

152.000 УТІКАЧІВ У ЧЕХІЇ, МОРАВІЇ ТА ШЛЕСЬКУ.

Як виходить з тимчасових обчислень міністерства внутр. справ, у чеських краях є під цю пору 151.937 утікачів з утрачених земель. Держава сама не може запевнити їм харчу, одягу та помешкань, тому премієр звернувся зі закликом у цій справі до громадянства.

—o—

ЗА ПОЛІТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОГАНЯТИМУТЬ ЧУЖИНЦІВ.

Національні збори республики Сальвадор признали жінкам право голосування. Одночасно збори затвердили розпорядок про побут чужинців. Розпорядок постановляє, що чужинці, які будуть втручуватися безпосередньо чи посередньо до внутрішньої політики держави або будуть поширювати протидемократичні гасла, тратять право побуту у краю.

—o—

ОСТАТОЧНИЙ ВИСЛІД ЮГОСЛАВЯНСЬКИХ ВИБОРІВ.

Як подає агенція Авала, в останніх виборах листа прем. Стоядіновіча дістала більшість у 234-ох округах, листа Мачека — у 120-ох, листа Льотіча — у 2-ох. Стоядіновіч здобув 2/3 мандатів.

„Л Ь О Т О С", Львів, Синетуська 21.

По широкому світі.

Новий литовський посол Скірпа приїхав до Берліна.

В Еквадорі дійшло до заворушень. Викликало їх військо, невдоволене постановами президента.

Литовський президент Сметона зложив присягу і при цій нагоді виголосив довшу промову.

Французький міністр закорд. справ заявив, у парляменті, що франко-німецька декларація не має ніякого відношення до пактів, що їх Франція заключила.

Англійський католицький архиепископ Вестмінстеру виступив з „товариства прихильників Ліги Націй".

Франко-німецькі торговельні переговори у справі збільшення торговельних оборотів піднуться 20. січня.

Єґипет мабуть заключить пакт неагресії з Італією.

Польський міністр освіти Сьвентославський приїхав до Гельзінок.

Еспанський нац. уряд рішив вернути б. королеві сконфісковані добра та дозволити йому на приїзд до Еспанії.

ТІЛЬКИ 2 ДНІ ПЯТНИЦЯ І СУБОТА
можна набути у фірмі
М. Гандельман, ЛЬВІВ Легіонів 27.
Практичні дарунки на СВ. МИКОЛАЯ. Купон 4 м. тканого бархану в ціні зол. 2.25 за цілий купон або пачку 3 м. фланелі в квіти на сорочки нічні в ціні зол. 1.50 за цілу пачку. — На всякі інші матеріяли обнизили ми ціни до 15%. — Замовлення з провінції полагоджуємо за післяплатою.
2934 2-1

НОВИНКИ.

— **З найкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 2500 115—?

— **„Вечір Стрілецької Пісні"** відбудеться в Клюбі „Молодої Громади" в суботу 17. ц. м. Початок в год. 20.30. Багата програма. Вступ для членів і впроваджених гостей. 2962

— **Українські авдиції** із закордонних радієвих станцій слухайте тільки на радіоприймачах ф-ми „Е-комп", Львів, вул. Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **Мистецтво княжої доби і Византія.** Заходом Богословського Наукового Товариства у Львові проф. д-р В. Задозецький виголосить у неділю 18. ц. м. в год. 6-ій вечором відчит п. н. „Мистецтво княжої доби і Византія" в салі Т-ва „Українська Бесіда" при вул. Рутовського ч. 22.

— **Ювилейне торжество** з нагоди 950-ліття хрещення України уладжує греко-католицька парохія в Левандівці у Львові в неділю 18. ц. м. В год. 7-ій буде читана Служба Божа, в год. 9-ій співана Архиерейська Служба Божа, в год. 11.30 водосвятіє і поблагословення пропамятної таблиці в церкві. З черги в год. 12-ій вполудне відбудеться святочна академія в салі читальні „Просвіти" в Левандівці. До масової участи в цих торжествах українське громадянство запрошують: Апостольство Молитви, Батьківський Комітет при школі „Р. Ш.", Брацтво св. Івана Милостивого, кооп. „Єдність", кооп. „Згода", кооп. „Проміння", кружок „Рідної Школи", кружок „Союзу Українок", Старшина Церковного Брацтва, Похоронне Товариство, Українська Захоронка і читальня „Просвіти".

— **Виклад проф. В. Залозецького в Перемишлі.** На запросини „Учит. Громади" й Т-ва ім. П. Могили відбудеться в Перемишлі 19. грудня ц. р. (понеділок) в 17. год. у салі оо. Василіян (Засяння) виклад проф. д-ра В. Залозецького п. н. „Мистецтво княжої доби під впливом прийняття християнства". Прелегент вислітлюватиме знимки при епідіяскопі та проекційному апараті.

— **Господарство Карпатської України.** Заходом Українського Наукового Інституту в Берліні виголосив у пятницю 16. ц. м. в год. 8-ій вечором доц. інж. Р. Димінський відчит у німецькій мові на тему „Господарство Карпатської України" в салі берлінського університету.

— **Українські балляди в чеськім перекладі.** Накладом „Підкарпаторуського Видавництва" вийшла у Братиславі збірка 29-ох українських балляд з Карпатської України, що виявляють багатство української народньої творчости. На чеську мову переклав ці балляди І. Вондрачек. Чеська критика приняла дуже прихильно збірку згаданих балляд звертаючи увагу на одну з них „Діти", що подібна своїм мотивом до мотиву „Короля Ліра"Шекспіра і до деяких моравських балляд та на балляду про брата, який продав свою сестру татарам.

— **Хвиля сильних морозів** навістила середущу і східну Европу. Мороз у Львові дається вже добре у знаки населенню, бо ще кілька днів тому було тепло як в осени. Тимчасом у пятницю 16. ц. м. потиснув сильний мороз (до 12 ступнів) і багато осіб відморозили собі вуха. В Румунії лютує метелиця і сильні морози. Багато сіл у Басарабії відтяті зовсім від світу, а поїзди приходять з кількагодинним опізненням. Населенню даються дуже в знаки стада вовків, які в білий день підходять до сіл і нападають на худобу та людей. Сильні морози панують теж на Совітській Україні.

— **Сензаційні висліди ревізії між польськими студентами у Львові.** Як ми вже вчора повідомляли, поліція перевела передучора тригодинну ревізію в „Домі Медиків" при вул. Слодовій, де знайшла тайний арсенал зброї і муніції та летючки нелегального змісту. Польська преса пише, що влада безпеки переводила ревізії у присутности віцепрокураторів: Косінського і Двоонінського та слідчого судді Бурчинського під проводом двох комісарів поліції Зенгера і Клачинського. Наслідком сензаційних висліднв ревізії поліція арештувала з доручення слідчого судді чотирьох польських студентів медицини, а саме: 20-літнього Станислава Зарембського, 21-літнього Мечислава Шамоцького, 21-літнього Станислава Опеля і 25-літнього Евгена Орхеля. Проти арештованих ведуть слідство за провину зі ст. 222 к. к. (переховування зброї та вибухових матеріялів), бо в їхніх кімнатах найшла поліція два військові кріси, петарду з льонтом на півтора метра, дві військові гранати і крісові набої. Крім того поліція знайшла пружинові ножі у деяких польських студентів медиків і за це судитиме їх городський старостинський суд. Тому, що підчас ревізії в „Домі Медиків" два польські студенти: Ян Корнась та Н. Зубків, з яких перший є головою організації вшехпольської молоді у львівському університеті, образили прокуратора — їх притягнуть до відповідальности за провину зі ст.: 127, 128 і 132 к. к. Влада перевела ревізії у звязку з убивством жидівського студента Целермаєра. Крім того поліція перевела ревізії в деяких польських студентів у приватних помешканнях, але нікого не арештувала. „Слово Народове" з 16. ц. м. пише, що ревізії в „Домі Медиків" перевела влада безпеки без ранішого повідомлення ректора університету. Про сензаційні висліди ревізій та арештування повідомив проректор ректора проф. Буляндy в четвер в год. 9.30 рано. Вкінці „Слово Народове" пише, що ревізію в „Домі Медиків" переводив віцепрок. д-р Косінський з доручення шефа прокуратури д-ра Гольчевського, бо прок. д-р Хліпальський, який займається політичними і пресовими справами, тепер перетяжений працею.

— **Хто виграв на льотерії.** У першому дні тягнення Клясової Льотерії впали м. і. такі більші вигри: 75.000 зол. на ч.: 51872; 10.000 зол. на чч.: 53615 119419 129725 131037; 5.000 зол. на чч.: 44286 78597 104815 120771 128408 130511 135475; 1.000 зол. на чч.: 13177 20278 21883 25537 26810 45138 109782 113746; 500 зол. на чч.: 10739 21829 23310 26308 50810 50925 81228 81411 94261; 75.000 зол. на ч. 26453; 25.000 зол. на чч.: 42697 102419 118618; 20.000 зол. на ч.: 8686; 15.000 зол. на чч.: 70552 116214 137498; 10.000 зол. на чч.: 94632 107989; 5.000 зол. на чч.: 20377 29012 68803 95673 124311 134392; 2.000 зол. на чч.: 13961 32235 50421 54623 75823 123835 126658 132703 152507; 1.000 зол. на чч.: 2587 62998 6602 19453 22012 40432 60207 88709 101497 103614 108346 115010 116035 125644 155098; 500 зол. на чч.: 4576 6234 21321 24758 30611 34283 39282 46609 52289 64761 69694 74698 77625 80278 89285 88107 99991 100453 139292. — У другому дні тягнення впали такі більші вигри: 150.000 зол. на ч. 54849; 15.000 зол. на чч.: 128268 137238 145977; 10.000 зол. на чч.: 12689 54642 87173 141115 147124; 5.000 зол. на чч.: 27529 49726 62056 107018; 2.000 зол. на чч.: 7540 15682 25740 38343 89130 145569; 1.000 зол. на ч. 84561; 500 зол. на чч.: 3920 6670 14768 16492 17700 45102 46550 47725 5A334 53140 70373 83441 88389 95100 98396 99240 104723 115349 132684 134655 141270 148544.

— **За бойкот виборів до сойму** відбулась у Камінці Струмиловій розправа проти лікаря д-ра Івана Лемішки. Акт обвинувачення закидає згаданому лікареві, що він у промові в Ясениці Руській закликав не йти до виборів. Розправу відложено, щоб переслухати нових свідків.

— **Краєва хроніка.** В поїзді між Жовквою і Равою Руською помер 54-літній Франц Йопко, який вертався зі шпиталю в Жовкві, де перейшов операцію. — В молочарні „Домоль" у Луцьку вибух паровий котел, відламки якого зранили важко управителя молочарні Павла Гольца, якого перевезли до шпиталю. Вибух знищив частинно молочарню.

— **Протипольські летючки на Тешинському Шлеську.** „Слово Народове" з 16. ц. м. пише: В останньому часі переїхав дуже швидко через Карвіну самохід, з якого невідомі подорожні кидали дітям нелеґальні летючки в німецькій мові з покликом поширювати їх далі. Крім того, до ночах розкидають летючки в німецькій, і чеській мові невідомі особи зі самоходів, мотоциклів і поїздів. Такі летючки розкинули в Карвіні, Орловій, Рихвалді, Мілковицях, на шляху Церіцько—Долина—Суха Гора.

— **Стріли до голови „звйонзку шляхти загродовей".** Польська преса пише, що в Любинях, пов. Перемишль, стрілив хтось двічі через вікно до С. Вежбянського, голови „звйонзку шляхти загродовей". Поліція арештувала під закидом намаганого вбивства двох мешканців села. Замах мав мабуть політичне тло.

— За грошеві зловживання в поштовому уряді в Замості відбулася розправа перед трибуналом окружного суду у Замості проти 37-літнього поштового урядця М. Юрчиковського. Підсудний признався до зловживань, що їх підчас контролі устійнено на 1.300 зол., кажучи, що грошей потребував на покриття недобору у кооперативній крамниці поштових урядовців. Трибунал засудив М. Юрчиковського на І рік вязниці і на втрату прав на 5 років.

— **„Філятеліст", який крав листи з поштових скринок.** Варшавська поліція арештувала непоправного філятеліста, 37-літнього Владислава Цепелевського, який був уже 23 рази караний за викрадання листів з поштових скринок. З викраданих листів Цепелевський відклеював поштові марки, які опісля перепродував далі. В четвер 15. ц. м. рано Цепелевський підійшов до поштової скринки при 48-ім поштовім уряді, вложив до скринки картон і дротиком витягав листи, що затримувались на цьому картоні. Підчас ревізії поліція знайшла в нього 43 листи з невідклеєними марками і 24 листи з відклеєними марками. Цепелевський запевняє, що є філятелістом і потребує марок до своєї збірки.

— **Польський рибальський човен „Гди 81"** затонув у ночі з четверга на пятницю 16. ц. м у рибальськім басейні у Гдині. Як здогадуються, човен затонув тому, що не був добре забезпечений. У Данцігу морський суд переслухав старшини і членів залоги з польського корабля „Тчев", який затонув недавно у порті в Данцігу. Розправу відложено аж доки не витягнуть корабля і знавці не оглянуть його.

— **Сензаційні досліди зі снігом.** Переведено досліди у відомій швайцарській місцевости Давос виявили, що існує правило, згідно з яким сніг лежить на поодиноких висотах до точно означеного часу. І так зі зростом висоти на 100 м. понад рівень моря — покривало снігу затримується менше-більше на 10 днів довше, ніж на висоті 100 м. нижче. В Альпах на висоті 500 м. над рівнем моря сніг лежить менше-більше 2 і пів місяця до року, на висоті 100 м. — 4 місяці, на висоті 1.600 м. — 6 місяців. Це є головним атутом швайцарських зимових спортових осередків, яких аж 90 лежить на висоті 1745 м., де сніг лежить до 5 місяців у році.

— **Чорний газ і вереск на випадок нападу на листаря.** Німецькі винахідники винайшли спеціяльні торби для листарів, які зовсім не ріжняться від звичайної течки. Одначе якщо грабіжник хотів би відобрати таку торбу листареві — схований в торбі механізм починає негайно несамовито верещати. Якщоб прохожі були глухі і не поспішили листареві з допомогою, тоді механізм починає витискати зі щілин торби чорний газ і звертає увагу кожного прохожого на злодія і на вкрадену торбу. Тому грабіжники мабуть залишать у спокою всіх німецьких листарів.

— **Недуги переміни матерії.** Дослідники на полі лікарської науки щодо переміни матерії запевнюють, що вживання природної гіркої води **„Францішка Йосифа"** осягнено знамениті висліди.

— **Щось у саму пору.** Звертаємо увагу Шановних Читачів на інвентарну продаж, яку тепер переводить фабрика одягів РОТ і РУДЕРФЕР, Львів, Легіонів 3, І пов., над кіном „Палас". Ця фабрика з причини продукції вже тепер літніх одягів і початку висилки їх за границю — уладжує інвентарну чистку і продає убрання, пальта і футра першорядних матеріялів по дуже зниженій ціні. 2-2

Дописи.

НАДВІРНА.

Театральна група Кононева, що дає тепер вистави в надвірнянському повіті, може похвалитись артистичними й касовими успіхами, відколи Кононів до свого репертуару ввів власну популярку пісу „Зруйнування Січи". Канвою для цієї пісни є відоме Кашенкове історичне оповідання, а буйною, славною та сумною тематикою історичної Козаччини, розроблене у сценах аж до останнього гетьмана України Кальнишевського, що кладе свою голову на вічний спочинок на Соловецьких Островах. Пісня зачинається у прольозі думою про зруйнування Січи і вічиться думою про різний край, якого не треба нікому дати на поталу. Пропагандивні вальори цієї пісни такі знамениті, що селяни запрошують до себе театральну групу Кононева тиждень наперед і дивать театрові агори цілу пісу. Відповідні декорації цієї артиста Боровина, добрий хор і відіграність членів театральної групи робить її дуже популярною на селі. У складі групи працюють тепер 22 особи, серед них ветерани української сцени Павло Чугай. Щоб не сильно публіки, Кононів зве ще дві нові пісні: „За Німан" і „Чарівник зивав Дніпра". Надіємося, що самі собою свідчать, що трупа Кононіва рішуче також на українську публіку, відсилаючи її фантазію геть за Німан, над Дніпро.

Д-р В. Б.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!
II ТОМ ПОВІСТИ
ВАСИЛЯ МАСЮТИНА
ЦАРІВНА НЕФРЕТА
основаної на сенсаційному відкритті гробу єгипетського фараона Тутенхамона.
ЦІНА II. ТОМУ ЗОЛ. 2.50.
Діставете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

РАДЕХІВ.

Загальні Збори кружка „Рідної Школи" в Радехові відбулися 4. ц. м. Присутніх було коло 150 членів. Збори відкрив голова кружка о. М. Зінкевич, секретарював м-р Я. Климко. По відчитанні протоколу загальних зборів склав звіт з діяльности кружка секретор М. Панасюк. „Рідна Школа" існує в Радехові 11 років. Кружок неде 7-кл. мішану школу. В ній є зайнятих 5 учительських сил крім оо. катехитів, учениць 145. Лікарський нагляд над дітворою виконує д-р Р. Мотлюх. Доходи на удержання школи сягали коло 8.000 зол.; на це складалися: диспропорціональний даток інтелігенції, доходи з імпрез, збірки в місті і в повіті, жертви Повітового Союзу Кооператив у Сокалі і кооператив в повіті та жертви Народнього банку і філії „Просвіти" в Радехові. Звіт про дитячі садки склала п-і М. Возняковa, референтка дитячих садків. Усіх садків організовано 17, а саме в Радехові, Стомонові, Ператині, Хлопівці, Мушаню, Серединових, Оглядові, Дмитрові, Кушикові, Кримім, Рудеику Лицькім, Миколаєві, Сушні, Борилові, Бабичах, Нестаничах і Турю. До них ходило разом 532 дітей. Кошти удержання садків покривали самі села. Садки були приміщені в домівках читалень „Просвіти" або приватніх домах. Лікарський нагляд над дітьми в садках виконував д-р Р. Мопалюк в Радехові, д-р Н. Отек в Виткові Новім, д-р В. Карпевич у Стомонові і д-р Н. Жуковський в Лопатині. Садки відвідували повітовий лікар і сестра-ністка з Радехова і висловлювалися прихильно про наші садки. Отже це найкращий доказ, що прозвинні виконалися добре зі свого завдання солідно виконуючи тяжку працю у вихованню найменших. Касовий звіт зложив скарбник кружка п. Роман Дибайло. З минулому році було приходів 8.168 зол. Розходи сягали 7.587 зол., залишилась готівка на черговий рік 581 зол. Звіт з діяльности школи зложив її управитель М. Нападій. Школа є 7 кл. третього ступня з 5 силами на рівні з місцевими державними школами. При школі є бібліотека, дитяча кооператива зі 104 членами. Школа поширює теж дрібну ощадність. При школі є батьківський комітет, що помагає кружкові та опікується школою. Над звітами вивязалася річева дискусія. Промовляли: п. М. Панасюк, дир. О. Сколіставевич та інші. Вибрано нову старшину кружка майже в незміненому складі. Нововибрана старшина дає запоруку, що доложить всіх зусиль, щоби школа відповіла своєму завданню. Збори закінчено відспіванням національного гимну.

Учасник.

Просимо памятати про 1·50 зол. належність за посланий Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати блянкетом ПКО ч. 504.060 (Діло) з дописком „Кр. 39".

РАВЩИНА.

Подвійне ювилейне свято „Просвіти" в Каровій. Осінній, бесконечний, але погідний день — неділя 11. грудня п. р. — залишить дуже гарний і милий спомин у громадян Карова в равському повіті. Того дня відсвяткувала Карів торжественно подвійний ювилей: 70-ліття Матері-Просвіти і 30-ліття місцевої читальні. Перед полуднем — Служба Божа в памірені Просвіти з дуже гарною проповідю місцевого пароха о. О. Сиротинського, потім панахида за всіх померших основників і членів місцевої читальні та складення у їх память вінка перед постаменом минулого року памятником на могилі першого голови читальні й відомого композитора о. В. Матюка. Сполудня відбулася святочна академія у великій салі „Народнього Дому", що був прикрашений пасерх найгустом „Слава Просвіті" з роками „1868—1908—1938" та двома національними прапорами. Цілу салю та сцену прибрано гарно синіолами й гаслами „Просвіти", просвітними й історичними картинами, портретами, вишиваними рушниками, зелениною і національними прапорчиками. Простора сала на 600 місць не могла помістити всіх учасників, багато з них мусіло стояти у прибічній домівці та в передсінку. В перших рядах засіли старовинні дідусі — основники читальні: перед 30 роками було їх 16, з них залишилося тільки пятьох. Поруч із ними — найстарші віком члени читальні й делегати сусідніх місцевин (з Угнова, Домашева, Піддубець, Вербині й ін.), а серед них делегат Матірної Просвіти, секретар М. Дужий, уроженець Карова й почесний член читальні. Академію почалася просвітним гимном. Його та інші просвітні пісні („Просвіти армія іде", „Воскресний дзвін", „Єднаймось, діти України", „Сонце Просвіти") і вязанку історично-народніх пісень відспівав дуже гарно великий місцевий хор під умілою орудою старенького вже гром. Адріяна Воронка, колишнього члена першого виділу й останнього передвоєнного голови місцевої читальні. Святочну промову, замітну своїми думками й формою, виголосив із запалом теперішній голова читальні Андрій Савчук. Гарний виклад про значіння Просвіти для народу виголосив м-р Василь Воронка, низку цікавих даних про первопочиння й розвиток національно-просвітнього життя Карова подав п. Нестор Іванина. В середині багатої програми свята — пришіти. Перший промовив секр. М. Дужий, витягши від Матері-Ювилятки Ювилятку-Читальню; він склав сердечну подяку основникам і всім найстаршим членам-початківцям за те велике діло, що відродило наше село та що за 30 років поставило його в ряді найсвідоміших і найкультурніших сіл нашої країни. Була зворушлива хвилина, коли всі присутні, встаючи з місць, поцінували їх заслуги відспіванням „Многая літа". В цей спосіб подякували прийні теж і своїм заокеанським родимцям, що на кожний поклик, як тільки можуть, підтримують матеріяльно культурні змагання рідного села. Вслід за тим виголосив привіт від Угнова голова тамошньої читальні д-р Іван Козак та від Домашева С. Петрашкевич. Від основників і найстарших членів промовив сліпозгаслий Іван Пуджало, закликаючи молоде покоління до витривалої праці під прапором „Просвіти". Програму свята доповнили точки: „Казка про велетня" — деклямація Василя Підлубчишина с. Тимна, „Во світі перемога" — декл. Марії Струк, гуртова рецитація Молодої Просвіти — „Станьмо в просвітянські лави", хорова деклямація „Не хиляйте вніз прапора" — Катма Пігури і „До лав Просвіти" Насті Леуш, пісня „Сонце ввесь світ огріває", яку відспівав дитячий хор під орудою Івана Пігури, інсценізація „Мова рідна" та жива картина, що її підготовив І. Дужий. Все те підготовано дуже дбайливо. На закінчення відспівано національний гимн. Свято залишило по собі незабутнє враження і вимагало підйом духа для дальшої праці. А в праці тій — хай щастить Бог!

Гість.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНІ Вовни на плащі, костюми сукні, і шовки дешево і добре купити у фірмі РОЖА БОТВІН з нововідкритім льокалю ул. Боїмів 9.

БОРЩІВ.

Виставa книжки і преси в Борщеві. У днях 27., 28. і 29. жовтня п. р. відбулася заходом філії „Просвіти" в Борщеві в салі Народнього Дому виставa книжки і преси, на якій були заступлені такі видавництва: „Просвіта", „Червона Калина", „Батьківщина", „Українська Преса", „Світ Дитини", „Сільський Господар", „Український Видавничий Інститут", Ревізійний Союз Українських Кооператив та інші. Хоч первісно задумувала філія „Просвіти" улаштувати і показ промислу, але мусіла зрезигнувати зі своїх планів з огляду на великі перешкоди. Виставу відвідало коло дві тисячі людей, переважно селяни з довколишніх сіл та шкільна молодь. Виставу відвідала з учительським зборомі і місцева школа „Р. Ш.", яку ведуть СС. Василіянки. Багато селян приїжджало залізницею. Сала була гарно прибрана і своїм вигляцом робила культурне враження. Тому, що на терені Борщева й околиці веде вже від місяця пропаганду жидівська фабрика цикорії „Ява" — філія „Просвіти" запросила представників фабрики „Суспільний Промисел" зі своїми виробами „Пражівь" і „Луна". Ці представники: п. Пашенич і п. Пастернакіна прегарно виконували зі своїх завдань. Пропаганда за поширенням наших виробів у борщівському повіті необхідна, бо тут вирують різні чужі фірми. Поєднання двох час виставки давали п. Бажанський і п. Пекулик. Крім „Суспільного Промислу" був ще станок „Народньої Торгівлі", що притягав увагу присутніх своєю помисловістю. На виставі був представник „Дешевої Книжки" зі Львова п. Степан Судейко. Слід згадати, що це перша імпреза, яку влаштувала філія „Просвіти". Розміщення і мистецьке оформлення виставки було в руках секції господинь при філії „С-Г." в Борщеві, переважно в руках п-і ради. Ворушилової. Присутні були захоплені виглядом виставки на салі, що вся була прибрана килимами, вишиванками та різними гаслами. Найкраще виглядали вісім Т-ва „Просвіта" зі своїми її виданнями у хронольогічному порядку та цінний стяжок, над яким писався напис: „Жінко, в твоїх руках найбільший скарб — виховання молоді!" Над цією салею домінувала напис „Учітеся, брати мої". Виставка робила дуже гарне враження, хоч була скромна своїм розміром. Виставу відвідало коло 2.000 громадян. Філія „Просвіти" останніми часами починає проявляти живішу діяльність.

Ярс.

Mag Nr. 1 усуває перхоть і зупиняє випадання волосся. Надає волоссю природний блиск. Не фарбує. Вживання Mag Nr. 1 повертає сивому волоссю давній колір.

Нові книжки і журнали.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКИЙ АГРОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК. Науковий журнал. Рік II. Книжка 6. 1938. Львів. Зміст: Віктор Домонтович: Сорок літ громадсько-агрономічної праці проф. Костя Мацієвича. — Проф. Кость Мацієвич: Наслідки планового господарства для хліборобства України. — Інж. А. Романенко: Методика і техніка дослідів у селянських господарствах. — Д-р Марія Сохурський: До проблеми епізоотіології деяких пошесних недуг. — Інж. Юліян Вишницький: До проблеми нашого збіжевого насінництва з Галичині. — Завдання нашої агрономічної праці. — Міжнародні сільськогосп. організації, конгреси, наради. — Реферати та рецензії. — Наші втрати.

РІДНА МОВА. Науково-популярний місячник присвячений вивченню української мови та теорії літератури. Рік VI. Ч. 11. Листопад 1938. Женева. Зміст: І. Огієнко: Ономастика й топономастика в Мойсеєвій Книзі буття. — Проф. д-р В. Кобилянський: Народні метаплазми, деформації та спотворення в словах своїх і чужих. — І. Огієнко: Речення за їх змістом. — Проф. д-р Е. Гринах: Наголосні будови українських прізвищ. — С. Черкасенко: Теж авторитет. — І. Огієнко: Спокушати — соблазнити. — Леся Українка: Біла посестра, драма. — Мова нашої преси. — Етимологічно-семантичний словник української мови в „Рідній Мові". — Відповідь на запити наших читачів.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Рік XI. Ч. 11. Листопад 1938. Львів. Зміст: К. Кречет: Іван Котляревський. — Р. Жарський: Закарпаття. — Із закарпатської дійсности. — Вересай: „Ні, не Москва, це Леніград". — Василь Пачовський: Минуле й сьогочасне Закарпаття. — Роман Богданович: Чому діти лякаються. — Г. Бебех: Ісландський мох. — Бовір (Федір Моріш): Зрозумів я нарешті латруб хижоворий. — Всеволод Гармаш: Цікавий ювілей. — Теофіляк Пачовський: Українські пости про Котляревського. — Ярослав Пастернак: Мукачівський книжний замок. — Ярослав Будзан: Барвінок. — М. Островерха: Таємниця острова на Тибрі в Римі. — Анатоль Курдидик: Сидя під Ліськом. — Микола Голозуб: Тур, зубр і бізон. — Володимир Савченко: Чесько-німецький конфлікт. — Ірина Сінович: Новітня всесвітна. — Марія Фурдик-Пермякова: Леся Українка й побарвлені духи. — Ю. Бережан-Кунтельський: „Аж зекучуть бритали подвиг". — Юрій Кроковський: Заповіт земній. — Богдан Вітошний: Любім усе, що наше рідне, миле. — Євген Гринах: Критичним і критиканам з України. — Франц Кемпінський: Домашній промисл і торгівля в деревні. — Ті, що від нас відійшли. — Бібліографія.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Рік VII. Ч. 20. З 15-го жовтня 1938. Львів. Зміст: У 20-ліття Рідної Школи. — Микола Матіїв-Мельник: Система. — І. І. Низький рівень письмової мови в польських гімназіях. — Софія Русова: Новий плян навчання в народніх школах в Бельгії. — Мирон Хомінський: Калитина. — Микола Богун: За бездержну родину. — День опікунства. — Правна порада. — Вісти з української поралні для вибору звання. — З життя Р. Ш. — Бібліографія. — Різні вісти.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД. Часопись Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові. Рік II. Ч. 8. Листопад 1938. Львів.

ВІДРОДЖЕННЯ. Ілюстрований журнал українського протиалькогольного й протитютюнового руху. Рік видання XI. Ч. 9. Вересень 1938. Львів.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 40. З 25-го жовтня 1938. Париж.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 44. З 30-го жовтня 1938. Париж.

СЛУЖБОВИК. Місячник. Орган СУПРУГА. Річник XVI. Ч. 10. Жовтень 1938. Львів.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаємної Помочі українського Учительства". Рік XXVI. Ч. 13. З 15-го жовтня 1938. Львів.

НА СЛІДІ. Журнал молоді. Рік III. Ч. 10. Жовтень 1938. Львів.

ВІСТИ З ЛУГУ. Рік XIII. Ч. 20. З 25-го жовтня 1938. Львів.

Театри.

Великий Театр.

Субота 17. XII. год. 7.30 веч. „День без брехні".

Неділя 18. XII. год. 3.30 попол. „Заклята королева"; год. 7.30 веч. „День без брехні".

Театр Різнородностей.

Субота 17. XII. год. 7.30 веч. „Пан Лямберць".

Неділя 18. XII. год. 7.30 веч. „Пан Лямберць".

Український Театр ім. І. Котляревського.

СЕЛО ДОВА ВИШНЯ:
17. XII. Лісова ділянка.

МЕДИКА:
16. XII. Найкращий чоловік.
17. XII. Зорі над Почаєвом.

ПЕРЕМИШЛЬ (сцена Нар. Дому):
18. XII. Маруся Богуславка.
19. XII. Найкращий чоловік.
20. XII. Кирило з Лісова.
21. XII. Орфей у пеклі.
22. XII. ?
23. XII. Пригода в Черчі.
24. XII. ?
25. XII. Невольник.

Білети скорше продає Нар. Торгівля.

КІНА.

АПОЛЬО: „Битва на Бродвеї".
АТЛАНТИК: „Буря на Сході" („Пригода в Шанхаю").
БАЛТИК: „Король банкіться", „Герой наших часів".
ВАНДА: „Срібна торпеда", „Кріза скінчена".
ГРАЖИНА: „Гегеніа" на осн. Ол. Мицьк.
ЕВРОПА: „Білява небезпека".
ЕМПІР: „Готель у Тиролі".
КАСІНО: „Льорд Джеф".
КОПЕРНИК: „Отсяка на пустині".
МАРУСЕНЬКА: „Ніні та павіяни", „Золотий цих".
МЕТРО: „Голос серця", „Фіакер ч. 13".
МІРАЖ: „Ракета на Марса".
МУЗА: „Золотоволоса".
ПАКС: „Любов і сльози жінки".
ПАЛЯС: „Примара".
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Дівчина шукає кохання".
РОКСІ: Подвійна програма: „Зоря Рів'єри", „Прокляте скарб".
СВІТ: „Князь Ікс", „Каліф з Багдаду".
СВЯТОВІД: „Корабель невільників", „Пасажири залізниці".
СТИЛЕВЕ: „Банковий Дім" і ревія з Фалішевським і Волінським.
ТОН: „У тіні хреста", „Таємний агент".
УТІХА: „На мості життя" та ревія.
ХІМЕРА: „Злодійка" фільма із життя вічної молоді.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Азія: Анам, Сіам".

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-в Кіїм і Сим)
„Китай, Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 17. грудня 1938.

7.00 Ранішній дзенник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Розривкова музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.25 Оперетькова музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудньова авдиція, 14.00 Оркестра, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „На те собі не управляти", авд. для дітей, 15.30 Оркестра, 16.00 Пополудневий дзенник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 16.35 Віольончельний реціталь Габора Рейто в супр. форт., 17.15 З пісенно і танком по центральній тропікозовій окрузі, муз. авд., 18.00 Вікучі вістки з міста та провінції, 18.05 Актуальна спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами. 18.20 Гутірка. Польська в вежди, де полюси, фенл., Зимовські спорти в житті та пісні, 19.15 Розр. концерт: орх., пісеньки, трубка, 20.35 Веч. дзенник, метеорольог. вістки, спорт, 21.00—23.58 „Дами та гузари" оск. опера Л. Кам'янського на осн. Ол. Фредра: у перерві в год. 22.55 Інформаційна авдиція, ост. вістки. Шлюбні у культурі давнього Львова. 23.55 Закінчення авдицій.

Неділя, 18. грудня 1938.

7.20 Орх., 8.00 Ранішній дзенник, 8.15 Для села: Газетка, Огляд рамена, Календ. 8.45 Поздоровлення, Що не таке зорганізоване село, Пісні у вик. міш. хору, кого год. 10.30 після богослужіння Музика з пл., 11.45 Муз. програма на Різдво, фейл., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. полудень: орх., спів, 13.00 Вибрані з творів Шевченка, 13.05 Гутірка про Підсоння, 13.15 Музика: орх., пісеньки, акордеон, бандура, 14.40 Трохи пісні, трохи слова, 15.00 Словацька муз. авд., 15.25 Золота книга гномів, 16.30 Сим. реціталь Сл. Орловської-Черкавської в супр. форт., 17.00 Театр у вас: „Дражкове подружжя" Л. Гвайта, 17.30 Орх., мініатюри; у перерві в год. 18.25 Хвилина бюра отруїй, 19.30 Програма на завтра, 19.35 „Гостинниця Під лебедем" словацька муз. авд. 20.10 Спортові вістки. 20.15 Інф. авд.: Спорт, погід. огляд веч. дениик, звук. тижденник, програма на завтра. 21.20 „Країна успіху" оп. Легара, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдицій.

Понеділок, 19. грудня 1938.

7.00 Ранішній дзенник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Танк. музика з пл., 11.00 Для шкіл: Віршики з повсякдення, 11.15 Характеристичні танці з пл., 11.57 Сигнал, 12.00 Полудньова авд., 13.00 Розр. концерт із пл., 13.30 Авдиція про Мовомена для дітей, сопран, тенор, повсякдення, 14.00 Орх., 14.30 Програма на завтра, 14.35 Спортовий дзенник. 15.00 Театр Уяви для молоді: „Про Івася, що всім роботи шив" на осн. Ю. Словацького, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий дзенник. 16.05 Господарські вістки, 16.20 Наук. хроніка: Історія, 16.35 Форт., 17.15 Про деякі прикмети мови сучасної реклами, 17.30 Сильветки лютністів: Гітарове тріо, поєдинки, рецитації, 18.00 Фільма, як сьогодні під мистецтва, 18.10 Польські та чужі пісні у вик. В. Ружицької, мецосопр., форт., 19.00 Вольна авдиція, 19.30 Розр. концерт у вик. сальсн. орх., сер., тенор, 20.35 Веч. дениик, метеорольог. вістки, спорт, прогноз., альт. 21.40 Літер. новини. 22.00 Гомза на завтра. 21.00 Вечірня музика. „На станції" драма. Веселі дрібнички. 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдицій.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 17. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 20.10, 21.00 Танк. вечір, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30 Форт., 21.00 Дуга орх., БУДАПЕШТ 12.10, 18.30 Цигапська музика, 19.20 Опів, 22.00 Вісп., ВІДЕНЬ 19.00 Камер. муз., 20.30, 21.00 Веселий вечір, 22.30 Розр. концерт, орх., сол., ГАМБУРГ 18.30 Нар. пісні, 20.10 Оперетькові, фільм., танц. мельодії, КЕНІГСБЕРГ 15.30 Коперкові пісні, КОПЕНГАГЕН 21.10 Пісеньки, 21.40 Розр. музика, 22.15 Оперетькові мельодії, МІЛЯНО 19.20 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, форт., РЕНН 21.45, 22.00, 23.00 „Вертеп" оп. Масенета, РАДІО ПАРІ 18.05 Для дітей. 21.15 Форт., 22.10 Кабаре, РИМ 19.20 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Розр. музика, СТОКГОЛЬМ 19.45 Танц. музика.

Неділя, 18. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, орх., веселий квартет, форт. дует, 18.00 Музика в сумерку, квінтет, сол., 20.10 21.00 „Дер Трефер ізс Шварце" оп. Кальмера, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. музика, 21.30 Розр. музика, БРЮСЕЛЯ ФР 21.30 22.00 Симф. концерт з участю Мільода та Гіндеміта, БУДАПЕШТ 12.30 Оперова орх., 15.45 Нар. пісні, 17.00 Сольо на флеті, 17.50 Орх., 19.20 Форт. концерт Дегланда, 20.10 21.00 Оперетькові мельодії. 22.00 Цит. музика, ВЕЖА АЙФЛЯ 18.00 19.00 Симф. концерт із участю Касадесуса, 20.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 15.15 Спрійські різдвяні пісні. 16.00 Веселе муз. пополудне. 19.00 20.10 21.00 22.20 Великий концерт бажань. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Пісні та музика, КЕНІГСБЕРГ 20.10 21.00 Концерт орх., сопр., баритон., ЛЯЙПЦІГ 15.05 Казка для дітей, МІЛЯНО 17.15 18.00 Розр. програма, 21.00 22.00 Сучасна ст. симф. музика, 22.25 Пісні, МІНХЕН 11.30 Нар. пісні, 20.10 21.00 „Лікар мимоволі" оск. оп. Гуноса, ПРАГА 15.20 Популярні мельодії, 18.00 Вісп. орх., 19.45 20.00 „Гонна" балет Нейбалт, РАДІО ПАРІ 18.05 21.15 Пісеньки, 18.25 Сольо на гармонії, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.30 22.00 23.00 Вечір опер: „Le Nuvo Cenar di Viaje" Вальдія, „Betta e Gran Pad" Сільвера, РИМ 17.00 18.00 Орх., 21.30 22.00 Комедія, САРБРІКЕН 15.15 Пісні, СТОКГОЛЬМ 16.00 Арфа, 19.30 Спів, 22.30 Концерт е-моль на скр. і орх. Мендельзона, ШТРАСБУРГ 22.00 „Моцарта" оп. Одрана, ФІЛЬОРГЕНЦІЙ 15.00 18.00 „Джоконда" оп. Понтіелі.

Понеділок, 19. грудня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт, 22.15 Танц. музика, БІЛГОРОД 18.20 Опів, 20.00 21.00 весела вечір, БУДАПЕШТ 12.10 цит. музика, 18.30 Вісп., БРАТІСЛАВА 17.20 Словацькі нар. пісні у вик. цит. орх., ВІДЕНЬ 15.30 Форт., 18.10 Коляди, 20.10 21.00 „Дзвоз і Гануся" оп. Гумпердінка, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.15 Солісти зі Судетів, концерт, 20.10 Зимові в музиці, орх., хор, сопр., тенор, бас, 22.30 Камер. твори Тісена, ЛЯЙПЦІГ 17.20 Сарпіна, ЛЯЙПЦІГ 15.20 Казка для дітей, 18.20 Форт., 19.00 Розр. концерт, МІЛЯНО 15.00 Сарпіна, 20.30 Розр. музика, 21.00 Вісп., ПРАГА 15.15 Серенада Чайковського на смички, 18.10 Сальон. музика, 19.25 20.00 21.00 Вісп. орх., РАДІО ПАРІ 18.30 Пісні, 19.15 Тріо, 21.15 Форт., РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 „Ім дзоне дель кампанелі" оп. Раццата. СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. мельодії, 21.00 Форт., 22.15 Розр. програма.

БІРЖА

Львів, 16. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·22—88·78 Долари америк. 5.28·00—5·25·5 . Долари канад. 5.22·50 — 5·20·50. Фльорени гол. 287·8 .—285·0. Франки фр. 13·97 — 13·87 Франки шв. 11·70—11·90. Фунти анг. 24·8 —24·64. Гульдени данп. 10·25—99·75 Корони чеськ. 10·75-10·40 Корони дум. 110·70—109·85 Корони норв. 124·53—123·55 Корони шв. 12·69 — 12·70 Літи італ. 18·90—18·30 Марки фінлян. 10·93 —10·70 Марки нім. срібні 91·00 — 88·00. Тель Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 64·38—64·63 3 інв. і ем. 83·50 серія 9·с 0 2 ем. 82·50. серія 90·00 5. конвер 67·50. 4 прем. дол. 4·75 4 консолід. 65·50.—65·25

Акції.

Банк Польський 134·0· Цукор 34·50 Вугель 33·75 —33·50, Лільпоп 90·50—91·00 Островець 65·25, Страховичі 43·05.

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ.

Львів, дня 16. грудня 1938

1 кг. масла десер. бльок. без оц. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 зол
молока 19—20 сот
1 кг. ясть 175—1·80 зол

Тенденція на масло та молоко вдержана, на яйця сильна.

СПОВІСТКА.

Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові рожнує конкурс на чотири стипендії для незаможних українських студентів високих шкіл на акад. рік 1938-39 — дві по 200 зол., стипендії уфундовують Вп. панство Ліна й Мирослав Малицькі із Шляхтинець коло Тернополя. Прохання треба слати до Головного Виділу „Просвіти" до 15. січня 1939 р. До прохань долучити: а) опис життя; б) свідоцтво вложених іспитів до високої школи, в) свідоцтво незаможности, ґ) посвідку від відповідної студентської організації. 2967 1-2

Зїзд-Курс ОО. Провідників Марійських Організацій відбудеться у Львові 27. і 28. грудня п. р. Участь можуть брати всі священники, не тільки Провідники Марійських Дружин. Кошти дводенного приміщення в Малій Дух. Семінарії при вул. Снопкевичів 38а. з харчем 5 зол. Вопки з собою тепле запривало. Зголошення приймає Марійське Товариство Молоді, Львів, поштова скр. 106. 2969

КУПНО — ПРОДАЖ

„УНІВЕРСУМ" комісова крамниця. Пасаж Миколяша, приймає в комісі і продає мужеську, жіночу гардеробу, лиси, тхірі і т. д. 2057 2-4

ФОРТЕПІЯН Бозендорфера продам, Пірарів 17, м. 8. 2968 1-1

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні проби зі золота і срібла. 2964 1-15

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АБСОЛЬВЕНТКА семінаря шукає лекцій до шкіл народніх і есент. початків гри на фортепіяні. Ласкаві зголошення до „Діла" під „Учительки". 2029 3-3

РІЖНІ

СИТКА до відеранчок, розкладні, направлює прецизійно Центральна Дрогерія, Львів, Легіонів 43, напроти Великого Театру. 2138 30-0

ПЕРЕРІБКА НОВДРИ 2.50 Дубе, Пасаж Андрієвського (Гуцовського 12). 2986 5-13

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО поручає дешево Л. Розважевський, Львів, Академічна 2. 2889 5-15

„УБРАНЬОЗМЯН" заміняє стару мужеську гардеробу на бальські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 2911 4-4

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Генрик Бонди, Легіонів 41, і поверх. 19/55 15-16

ДЕТЕКТОРОВИЙ ГОЛОСНИК 3.50, жарівки 5—25 св. 70 сот., кухонні лямпи 2.20, освітлення на плиту. Централя жарівок, Львів, Ринок 21. 2961 1-5

ОГОЛОШЕННЯ

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими може видавництво послуговуватися можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції виконує то за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
справлена (120 карток) зол. 2.50
справлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

Виключна
ПРОДАЖА ЦЕРАТ і ЦЕРАТОВИХ ВИРОБІВ

Жадайте цінників і проспектів

НАЙДЕШЕВШЕ ДЖЕРЕЛО ЗАКУПУ порцеляни, фаянсів, скла та електричних ламп у відомій фірмі
ЛЯНДАВ
тільки ВУЛ. БОЖНИЧА 17. 2963 1-4

СНІГІВЦІ
в різних красках
ЧОБОТИ
гум. на черевики
ФІЛЬЦОВІ
чоботи „Алеска"
поручає: спеціяльний магазин обуви для дітей і молоді
АЛЬ-СА-ДО
Львів, ул. Сикстуська 19

Користайте
Перфумерія **С. ФЕДЕР**
ТЕПЕР ЛЬВІВ
СИКСТУСЬКА 2.
з небувало дешевої продажі з приводу реконструкції зору і льокалю.
10 кроків від правого рогу Легіонів.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 19.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 282 (15.083). Львів, неділя 18. грудня 1938. Ордія редакції містяться ґотівка. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 240-41
Телєфон Адміністрації 228-11
Телєфон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пересилкою) 5.00 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ЗНАЧНА ЗНИЖКА ЦІН! ІНВЕНТАРНА ПРОДАЖ.
УБРАНЬ, ПАЛЬТ і ФУТЕР ФАБРИКА ОДЯГІВ РОТ і РУДЕРФЕР Львів, Легіонів 3./1. (поч. кінця Шашк.)

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

ДЛЯ КОЖНОЇ РОЗУМНОЇ ДИТИНИ
НАЙМИЛІШИМ ДАРУНОЧКОМ
НА СВ. МИКОЛАЯ і НА ЯЛИНКУ
є ВКЛАДКОВА КНИЖЕЧКА
враз з ПУШКОЮ ОЩАДНОСТИ
найбільшого і тому найпевнішого українського
КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50.

ЦЕНТРАЛЬНА
Малопольська Каса Ощадности
У ЛЬВОВІ
(раніше Галицька Каса Ощадности)
РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.
Установа публічного права
Видає ощадносгеві книжечки на ім'я предявника
з порукою держави
Веде рахунки бізучі і чекові.
РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5.668.000 зол.
Заміснені вклади — П. К. О. 500.198

Уряд Карпатської України перебирає державне майно.

Карпатоукраїнська влада веде переговори з Прагою та словацьким урядом у справі уряду державних доріг та дирекцій почт і телеграфів, які мають уже від 1. січня 1939 р. на Карпатській Україні працювати. В такій короткій речениці важко буде це перевести з уваги на ріжні технічні та господарські труднощі. Все таки праці в цьому напрямі йдуть вперед і напр. дирекцію почт, яку евакували з Ужгороду, ще перед Різдвяними Святами перенесуть до Хусту.

На підставі нової конституції Карпатської України від 1. січня 1939 державні ліси, держ. майно та державні копальні соли в Солотвинських Долах переходять під владу карпатоукраїнського уряду. Це принесе очевидно ріжні персональні зміни. Одначе ближчих інформацій про ці зміни, що настануть у найближчих днях, покищо нема.

НОВІ ГРАНИЦІ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Давніша границя Карпатської України з Мадярщиною мала 211 км. довжини. Теперішня границя матиме приблизно 30 км. менше. Одначе тому, що давню границю творила ріка Тиса, значить, природна межа, яку лекше було стерегти, теперішня границя потребуватиме більше митних урядів та службовиків прикордонної сторожі. Остаточно розмістять митні уряди та станиці прикордонної сторожі аж тоді, коли демаркаційну лінію устійнять як державну границю.

Оголошено закон про конституцію Карпатської України.

Як подає карпатоукраїнське пресове бюро, в найновішому числі вістника законів оголошено повний текст закону про конституцію Карпатської України та всіх приписів, що торкаються цієї конституції.

УЖГОРОД У МЕЖАХ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Як подають празькі „Народні Листи", по українському боці залишилася частина Ужгороду. Карпатоукраїнський уряд утворив з неї окрему громаду під назвою Ужгород, українські діячі хотять розбудувати цю громаду на нове велике місто. Господарські й будівельні умовини дуже сприяють цим планам.

ЗАКАРПАТСЬКІ УКРАЇНЦІ ПРОТИ ПАРТИЙНИЦТВА.

До Хусту приїздять масово делегації з ріжних околиць краю, щоб запевнити уряд про льояльність населення. При цьому вони підкреслюють, що все населення гостро виступає проти партійництва, яке дотепер вводило роздор.

МУКАЧІВСЬКА ДЕРЖАВНА ГІМНАЗІЯ В РАХОВІ.

Мукачівську державну гімназію евакували до Рахова, де вже почалася шкільна наука. Давніше мовою навчання була в тій гімназії російська або напів-російська мова, тепер наука відбувається в українській мові. Чеські паралєльні відділи відчинять можливо щойно тоді, коли зголоситься відповідна скількість дітей.

ЛІКВІДАЦІЯ БАТЬКІВСЬКИХ КОМІТЕТІВ.

Декрет карпатоукраїнського міністерства віроісповідань, шкільництва й освіти анулює розпорядок празького міністерства освіти з 1930. р., що впровадив до шкіл батьківські комітети. Тепер управи шкіл перебирають всі компетенції та все майно цих комітетів. Декрет підписав А. Штефан, що керує міністерством.

„Українське населення Сх. Словаччини матиме всі права"

— ЗАЯВИВ ПРЕМ. О. Д-Р ТІСО ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Премієр Словаччини о. д-р Тісо, що йому цей договір подано до відома в Празі, заапробував його та згадав про нього у передвиборчій промові, що її виголосив перед мікрофоном у пятницю в год. 19.45. Промова була звернена до словацького народу, але окреме місце у промові премієр присвятив українцям, що мешкають на території Словаччини. Обговорюючи відношення словаків до українців, премієр м. ін. заявив:

„Наших дорогих братів-українців запевняємо, що вони згідно з конституцією матимуть у Словаччині всі права. Матимуть забезпечений політичний, культурний, суспільний і господарський національний розвиток.

Ми, словаки, подбаємо про те, щоб вони почували себе, як у себе дома. Знаємо, що значить кривда, знаємо, що кривда мститься. Віримо в одного Бога, пливе в наших жилах одна словянська кров. Будемо рівні перед законом"

Важні завдання сьогоднішньої хвилини.

(З ПРИВОДУ ВИБОРІВ ДО ТЕРИТОРІЯЛЬНОЇ САМОУПРАВИ.)

Львів, 17. грудня 1938.

(К.) Завтра, себто 18. ц. м. відбудуться вибори до міських рад у Варшаві, Познані, Кракові, Торуні і. і. менших містах і містечках західної та північно-західної Польщі. На Поморю вже такі вибори недавно переведено. Вони мали цікавий вислід: покінчились повною поразкою проурядових озоніяських лист в 11-ти містечках, себто поразкою тих польських політичних груп, які там перемогли в останніх соймових виборах. У Галичині вже розписано вибори до міських рад деяких міст (Чортків, Борислав). Не пізніше як до 15. лютого 1939. мають розписати вибори на громадських радних у т. зв. полудневих і полудньово-східніх воєвідствах, себто у краківськім, львівськім, станиславівськім і тернопільськім, а вибори до рад решти галицьких міст, отже й до міської Ради у Львові, теж розпишуть у найближчих місяцях, не далі, як у квітні 1939 р. Словом, ми стоїмо або напередодні виборів або вийшли вже у період, коли ідуть вибори до органів, які мають справді велику вагу і значіння для найширших кол нашого населення.

Тимчасом на українському виборчому фронті тихо. Польська преса переповнена статтями і дописами з дотеперішнього виборчого терену. Вона згадує там перемогу, тут поразку опозиції. Зате в нас навіть не появилась — поза газетними статтями якась постійна інтерпретація нової виборчої ординації, яку проголошено у „Вістнику Законів" 16. серпня ц. р. та яка вже від 29. ц. р. серпня обовязує. Нова ординація, хоч оперта на самоуправному законі з 1933 р. і хоч вилала лише форму закону від тоді обовязковим виборчим регуляміном, проте має багато змін, навіть корисних (виборча ординація до міських рад) та є в деяких своїх постановах дуже складна. Її треба докладно розчовпати, знайомити та якнайбільше поширити. Напр. постанови про устійнення висліду голосування дуже складні. Таксамо складна процедура самого голосування, на випадок, коли зголошено більше лист кандидатів на радних. Вона проста, коли зголошено одну листу, голосування не відбувається.

Можна напевно передбачити, що на нашому терені рідкі будуть випадки, де зголосять

лише одну листу і де голосування не відбудеться. В польських центральних воєвідствах іде агітація за концепцією покликування членів громадських рад на засаді добровільного порозуміння населення, отже без виборів, після зголошення одної листи кандидатів на радних, а не на засаді голосування. Польська преса подає, що напр. на 4.210 громад келецького воєвідства, де назначено вибори до громадських рад, у 3.290 громадах зложено тільки по одній листі. Видно, що рішальним колам удається полекуди „відполітизовувати" самоуправу і вводити сюди норми аполітичного персонального добору на засаді фахової придатности і суспільного вироблення. Та й тут польська опозиція іронізує. Мовляв, позірь зголошень одної листи має своє оправдання не в браку охоти змагатися за політичне обличчя самоуправи, лише в заплутаности нової виборчої ординації до самоуправних органів. Просто, селяни волять — каже ця преса — не мати з нею клопоту. Алже вона така складна, що видається неначеб у виборах мали брати участь самі астрономи...

У нас мабуть буде інша картина. Боротьба на нашому терені йтиме не за політичне лише за національне обличчя самоуправи. Трудно подумати, щоб у сьогоднішніх умовинах переважала засада одної листи.

І саме тому, що це все слід підготовити, прилюдна опінія мусить тривожитися занедбанням українських політичних партій, які досі не спромоглися бодай на одну брошуру з вияснением виборчої ординації, хочби до громадських, волосних і повітових рад. Крайня пора приступити до якнайбільш інтенсивної праці на тому відтинку! Дістаємо відомости з ріжних сторін нашого краю, що всюди відбуваються вже польські наради у справах виборів до територіяльної самоуправи, де беруть участь польські урядові і суспільні кола і також теперішні польські радні, війти і солтиси. Теми нарад невідомі, однак не трудно здогадатися: це підготовча акція, щоб самоуправу нашої території по змозі знову опанувати.

Не потребуємо пригадувати, як покінчилися для нас попередні вибори до самоуправних органів. Не будемо шукати теж причин нашої тодішньої невдачі. Сьогодні важно усвідомити собі, що територіяльна самоуправа, яка повстане на підставі виборів, матиме вирішний вплив на дві справи незвичайної ваги: 1: на майбутнє обличчя парляментарних тіл. Важко припустити, щоб майбутня виборча ординація до цих тіл позбавила територіяльну самоуправу рішального впливу на їх склад; 2) на державне законодавство у справах культури, позашкільної освіти, суспільної опіки і народнього здоровая. Це законодавство безперечно опреться на будучій самоуправі. Народні бібліотеки, опіка над дітьми, суспільна гігієна, розбудова суспільного господарства, це все ділянки збірного життя, де досі мало ініціятиву громадянство. Треба припускати, що внаслідок тенденції новітнього законодавства і намагань держави, перенять якнайбільше справ у' свої руки та кермувати ними, ініціятиву у тих справах перейме самоуправа. Вонаж тепер є одним з органів держави, доповнює, поширює та опирає на ширших суспільних підставах її функції. Чи потребуємо широко розводитись над тим, яке важне буде те, чи матимемо вплив на самоуправу, коли справді порушені тут збірні потреби громадянства перейдуть у силу невідомих сьогодні ще законів з громадянських установ до самоуправи?

Тому треба, щоб отряслись з безділля наші політичні чинники і постарались відробити те, що занедбали. Треба також, щоб найширші кола українського громадянства вийшли зі стану байдужности до таких справ і не вважали їх маловартними у хвилині, коли переживаємо „европейські події". Політика не зносить порожнечі. Тимбільше не зносить її політична боротьба. І тому без огляду на те, що буде за пів року, рік чи два, сьогодні мусимо виконати те, чого від нас вимагає теперішня хвилина. А вона вимагає від нас збільшеної активности і безумовної єдности у боротьбі за заступництво у самоуправі на нашій території.

„Правда про Волинь"...

Волинські інсценізації полк. Томашевського. — „Слова правди полякам у Сх. Галичині". — Промах „Зесполу" міністра Понятовського чи перемога реалізму? — Продовження „маршу на креси".

Варшава, 14. грудня 1938.

Почнемо від власної інформації з Варшави, тимбільше, що польська преса не згадала про цю як-не-як цікаву подію ні словечком.

Минулого тижня зорганізувала Команда **Академічної Легії** у Варшаві спеціяльну „волинську академію" під гаслом „Правда про Волинь". Академія відбулась у „Домі Гарцерства", що підлягає воєводі Гражинському. Прибуло на неї понад сто б. учасників академічних таборів на Волині, в тому числі понад двацятьох зацікавлених „волинською правдою" українців. Організатори й запрошені гості виголосили низку промов, деклямували, закликували до чину, патетизували. Найцікавішу промову виголосив сам комендант А. Л. **полк. Томашевський** та його гість, **о. Бурша**, римо-католицький парох з Янової Долини на Волині. Перший задекларував себе „кресовяком" і заповів, що коли минулого літа відвідало Волинь 400 таборовиків, то на другий рік поїде їх туди аж 2.000. Другий із нечуваним патосом (промову о. Бурші було чути на вулиці) накреслив просто жахливу картину анормальних відносин на Волині, оповідаючи такі небилиці:

Воєводи говорять там з власними жінками по українськи (!!). На костел у Костополі воєвідство не дало нічого, на церкву дало аж 10.000 зол. (?). Воєвода засідав у комітеті 950-ліття хрещення Волині. В летючках з приводу того „схізматицького" свята писалося, що на Волинь прийде якийсь **новий Христос** (?). Відома римська „Конгрегація про Руссія" веде на Волині **нехристіянську**, ворожу роботу (?!). В Дубні дочекалися від неї якогось священика еспанця, православні молоді теольоги виростають під впливом... евангелицького руху, що дає православним десятки тисяч долярів з Америки (!?), а всі наслані Римом уніятські священики з Бельгії та Еспанії явно проповідують, що польські ксьондзи перш за все мусять навернутися на християнство...

Гадаємо, що оці „буйди" о. Бурші звільнюють нас від обовязку точніше описувати цілу декоративно-вокальну частину того рідкого — навіть як на наші часи — видовища. Лише мимоходом додамо, що атракцією зборів був привезений з Волині „шляхотський хлопчина" **Фелікс Хмельницький**, син робітника з Томашова, а цілість перейшла під гаслом, що його співали на мельодію відомої „Роти Конопніцької:

„Hetmańskim szlakiem
Popłynie na Wschód
Rycerski polski lud..."

*

Про Волинь взагалі від деякого часу заговорили оживлено в тутешніх політичних і пресових колах. Дехто звязує це з передбаченими змінами. Про недалекі територіяльні зміни „Діло" вже писало, додамо тепер, що персональні зміни можуть прийти раніше. Пригадаємо хочби зацитований вислів невдоволення одного з впливовіших волинських ксьондзів про сучасного волинського воєводу, на відкритті академії, якої протектором було військо...

З достовірних джерел довідуємося, що широке зацікавлення Волинню охоплює багато ділянок господарського життя. М. і. повного замкнення сокальського кордону для української економічної „експанзії" з Галичини не треба вже навіть реалізувати. Цікаво також, що міністр хліборобства **Понятовський** зацікавився, як кажуть, справою церковних земель на Волині, що їх простір згідно з постановами нового статуту Православної Церкви зменшуватимуть до передбаченого статутом мінімума (40 га).

Коли вже мова про волинські зацікавлення міністра Понятовського, то не від речі буде згадати промах, якого допустилася редакція журналу **„Зеспул"**, що підлягає його кабінетові і який недавно гостро виступав проти українців (про це була вже мова в „Ділі"). Отже той часопис від якогось часу, докладніше від часу, коли став органом і гумномовцем новоствореного **Легіону Польської Молоді** (ЛМП), почав висувати низку цікавих концепцій нормалізації українсько-польських відносин, цікавих тому саме, що їх ініціятива, як кажуть, сягає своїми корінцями до одного міністеріяльного кабінету...

Оце у найновішому (36) числі „Зесполу" знаходимо програмову статтю п. Й. К. п. з. „Галичина — Волинь". Зміст статті такий: Сх. Галичина й Волинь це дві ріжні землі. Українська справа в Галичині відмінна від тієї проблеми на Волині. Знавці галицьких відносин не знають Волині, тому й державна політика на тих землях блудить. **В Галичині не дійде до польсько-української співпраці.** Волинь — це інша країна. Це терен польсько-української співпраці, угрунтованої ідеєю спільної протимосковської боротьби. Не швидко пропаде чад польського шовінізму, але ідея співпраці переможе. Її символ — **посол Скрипник.**

Посол Скрипник дочекався від „Зесполу" спеціальної похвали. На його честь написав у цьомуж числі „Зесполу" велику статтю сам передовик п. Леон Бруза, а редакція додала ще й дуже цікаве порівнання ріжних висловлянь з промов пос. В. Мудрого і Скрипника.

Мету того конспективного порівнання виправдує патетичне закінчення апотеози посла Скрипника:

„Мудрий — пише „Зеспул" — репрезентує українську політику лиса, що полягає на витягненню якнайбільших користей коштом Польщі під парваном фальшивої льояльности. Скрипник — це українець, який щиро вірить у можливість розвязки української справи без надщерблення Річипосполитої. Треба подивляти незвичайну відвагу цього українця. Якщо швидко діждемося мудрої постанови провідних чинників, Скрипник не дочекає розчарування й упадку свого напрямку. Також і ми волїли би цього не бачити. До цього не дійде."

Сподівання „Зесполу" не здійснилися. Посол Скрипник, як відомо, зрезигнував зі своїх поглядів того дня, коли згадане число „Зесполу" відбивали в друкарні. Чи вказує це на заломання його досьогочасної віри у власну політику — годі покищо казати. Радше можна би думати, що коли Скрипник таки „впав", то вказує те, що „не швидко дочекаємося розумної — як написав „Зеспул" — політики верхів"...

*

Великий відгомін у варшавських політичних колах викликав невдатний виступ посла **Островського,** през. Львова. Відголос тих дискусій у формі декларативної політичної апострофи до поляків Сх. Галичини помістив той самий „Зеспул", що гостро скритикувавши виступ послів типу п. Островського, написав м. і. такі заяви, які свідомо передаємо за поважним „Курієром Польским" з річевими завважами того часопису:

„Дуже цікаві завваги, що торкаються тієї дільниці краю, висловлює „Зеспул", орган оточення мін. Понятовського. Ось деякі з них:

„Коли йде про поляків зі Східної Галичини, то того, що серед них існує найстрашніша недуга, якою є комплекс нижчости, не треба спеціяльно доказувати, таке воно очевидне.

„На милий Біг! Коли скінчимо з такою поставою?

„Може вкінці панове зі Східної Галичини перестануть бавитися в правників, істориків, славних „оборонців" польщини Східної Галичини і почнуть діяти. Час вкінці почати працю, щоб побудити господарські і суспільні організації, час почати справді організувати широкі польські маси.

„Доки вашими провідниками будуть поміщики, які все своє зусилля спрямовують на те, щоб боронити своїх упривілеєних становищ, доки не скинете з себе змори австрійських звичаїв і ментальности, не перестанете „виготовляти меморіялів" і доки будете „скиглити", дотя у власній державі матимете психіку заляканої меншини, що вміє тільки просити помочі й нарікати замість діяти, хочби навіть брутально, але діяти.

„Шлях, яким іде Східна Галичина — злий. Злий для нас поляків та українців. Нам унеможливлює належну організацію тієї частини Польщі, а українців спихає до ірредентистичної групи, у відношенні до якої треба буде вживати репресій."

Далі автор висловлює думку, що „доля наказувала Польщі помагати українцям у створенні незалежної держави" і додає, що діяння „малопольських українців підважує в нас цю віру".

Поминаючи ту останню справу, треба признати, що автор має багато правди в тому, що пише про „психіку заляканої меншини", яка проявляється в діяльности поляків у Східній Галичині.

Гром.

Боротьба з неписьменністю.

У своїй статті „8. грудень" („Діло" ч. 273 з 8. грудня 1938) проф. В. Сімович писав: „Тільки тоді в нас загине й слід по неписьменних, коли до воза „Просвіти" запряжемося всі, всі що відчуваємо і знаємо, яка це ганьба в національному житті безпросвітність. Тільки тоді дасть нам „Просвіта" свідомого своєї гідности, своєї мети громадянина, коли все наше суспільство стане у лави „Просвіти" і разом із нею, і під її прапором, пристане до праці."

Цими словами охопив шан. професор тактику „Просвіти" в боротьбі з неписьменністю серед українського народу. Поправді боротьбу з неписьменністю може успішно вести тільки цілий нарід, тільки ціле зорганізоване громадянство. Боротьбою з неписьменністю кермує окрема „Комісія для боротьби з неписьменністю при Головному Виділі „Просвіти". В складі цієї комісії засідають громадяни, що мають найживіші звязки з цілим нашим зорганізованим громадянством, з усіма нашими товариствами й організаціями. Таким чином у боротьбі з неписьменністю пристало до праці з „Просвітою" та під її прапорами все наше громадянство. Такі самі комісії, як при Головному Виділі „Просвіти", находяться також при виділах філій і читалень. Вони повинні дбати про навчання письма всіх неписьменних на своїх теренах.

А є справді про що дбати. Бож неписьменність серед нашого народу ще дуже й дуже велика. Нехай говорить за себе оця статистика.

Неписьменні українці в Польщі

ВОЄВІДСТВА	Усіх українців натаном о	З того понад 10 років життя	З того неписьменних разом	Відсоток %	З того неписьменних українців	З неписьменних вміють читати
Львівське	1,310.000	970.000	306.000	31·5	122.000	184.000
Тернопільське	372.000	659.000	213.000	32	79.000	134.000
Станиславівське	1,680.000	798.000	319.000	40	121.000	198.000
Разом у трьох галицьких воєвідствах	3,262.000	2,427.000	838.000	34·5	322.000	516.000
Волинське	1,319.000	1,018.000	542.000	53	177.000	365.000
Любельське (Холмщина)	208.000	150.000	55.000	37	19.000	36.000
Поліське	358.000	330.000	288.000	54	87.000	201.000
Разом у трьох північних воєвідствах	2,385.000	1,698.000	885.000	52	283.000	602.000
РАЗОМ у північних і галицьких воєвідствах	5,647.000	4,125.000	1,723.000	42	605.000	1,118.000

Ці числа промовляють до нас проречистою, жахливою мовою. Неписьменні люди не можуть бути активними громадянами, вони підкопують і руйнують цю силу, всі надбання народу. Масова неписьменність — це найбільше лихо на фронті нашої національної культури. Тому „Просвіта" в ювилейному році звертається з закликом до українського народу, до всього зорганізованого нашого громадянства, до всіх наших товариств та організацій, закликаючи їх до чинної помочі в боротьбі з неписьменністю українських людей.

Боротьбу з неписьменністю „Просвіта" веде, організуючи навчання неписьменних на спеціяльних курсах для неписьменних або вдома. „Просвіта" бажає, щоб усі неписьменні українські люди стали письменні, щоб навчилися читати й писати, щоб здобули собі основи національної та громадянської свідомости. В цій загальній національно-культурній справі „Просвіта" рахує на співпрацю всього зорганізованого громадянства, на активну поміч всіх письменних українців.

Хто стане до боротьби з неписьменністю під прапором „Просвіти" — на курсах для неписьменних чи в домашньому навчанні — повинен памятати, що мандат на працю дає йому не лише почуття національного обовязку, але й постанова § 2, а, статуту „Просвіти". Виконуючи цю постанову, мають клітини „Просвіти" (філії та читальні) у своїй організаційній праці в боротьбі з неписьменністю на увазі вимоги розпорядку міністра освіти з дня 13. березня 1933 року ч. 32 (І. Поль. 857/33, У. Д. М. О. ч. 3, поз. 55). Тому праця над неписьменними на курсах для неписьменних чи вдома, організована „Просвітою", має законні основи та не може ніде й від нікого зустрічати ніяких перепон.

„Просвіта" сподівається, що все зорганізоване українське громадянство, бажаючи гідно й чинно вшанувати її 70-ліття, стане до праці в боротьбі з неписьменністю українського народу та допоможе „Просвіті" нести світло письменности й знання туди, куди воно з ріжних причин не встигло ще продертися.

„Борімся всі з неписьменністю народу!" — це гасло для всіх свідомих українців на зимові місяці. Будьмо всі вірні йому! І. Ю.

—o—

В мадярській частині Закарпаття.

МІЖ УЖГОРОДОМ, МУКАЧЕВОМ ТА БЕРЕГОВОМ.

У братиславському щоденнику „Гренцботе" з 11. ц. м. читаємо цікавий репортаж про положення в тій частині Закарпаття, яка на основі віденського арбітражу дісталась у володіння Мадярщини.

Ужгород — пише „Гренцботе" — втратив багато через прилучення до Мадярщини. Число населення, що було збільшилось у ньому на 36.000 мешканців, упало тепер на 22.000 мешканців, бо кругло 14.000 осіб покинуло Ужгород, як тільки довідалися про нові кордони. Офіціяльне мадярське обличчя міста не вспіло дотримати кроку неофіціяльному українському, яке проявляється і в двомовних написах і в переважі українського слова на вулицях. Сміло можна сказати, що Ужгород робить переважно українське, Мукачів у більшости жидівське, а тільки Берегів чисто мадярське враження. В Ужгороді за часів чеського панування збудували нову модерну дільницю, але там нині аж 3.000 мешкань стоять порожні. Таксамо зайва тепер у Ужгороді величава урядова будівля. Для 100 родин, що мешкають у нужденних хатах, не важко піднайти тепер відповідні мешкання.

Мукачів находиться тепер, після проведення нового кордону, подібно як Ужгород, немов у мішку. На північ, на захід та на схід обабіч міста відтяті від запілля. Сьогодні Мукачів — найбільше ґетто на південь від Карпат і все торговельне життя там безоглядно в руках жидів.

Берегів, містечко рубіноване колись татарами і в 1657 році поляками, було заселене в самих початках німцями з Саксонії. Нині в Береговім крім мадярів є тільки жиди, що стараються говорити мадярською мовою і носяться мов на показ з мадярським патріотизмом. Само містечко робить цілковито східно-европейське враження.

Демаркаційна лінія наробила мешканцям багато лиха й горя. Треба направи. В селі Ванкульска демаркаційна лінія біжить сільською вулицею, в Мукачеві цвинтар залишився по тім боці кордону, хоча карпато-українські прикордонники без формальностей перепускають похорони через кордон. В Ужгороді, Мукачеві та Берегові є 2.000 втікачів, але це переважно бездержавні жиди. Люди ще мусять звикнути до нового положення.

В Ужгороді й Мукачеві функціонують мадярські та українські школи. Жиди мають своє окремішне шкільництво з жидівською гімназією в Ужгороді на чолі. Але число українських шкіл зменшується тепер тому, що зменшилось число українських дітей по мадярському боці демаркаційної лінії. Існують також німецькі школи в німецьких кольоніях, хоча одну з більших німецьких шкіл у Мукачеві мадярська влада вже ліквідувала.

Комунікаційна та господарська проблема в мадярській частині Карпатської України не легка. Залізнична лінія до Мукачева двічі перервана і тому не до вжитку. Знаменитий бетоновий гостинець з Ужгороду до Мукачева, збудований чималими коштами Чехо-Словаччиною, таксамо у двох місцях перерваний, так, що тепер їдеться 42 кільометри добрим гостинцем, а 102 кільометри штяхи нагадують старі мадярські часи.

Але по обох боках кордону беруться уже до відбудови й розбудови. Будапешт мусить добре подумати над тим, як зарадити шкодам, що вникли через нову кордонну лінію.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!
В ТОМ ПОВІСТИ
ВАСИЛЯ МАСЮТИНА
ЦАРІВНА НЕФРЕТА
основаної на сенсаційному відкритті гробу єгипетського фараона Тутенгамона.
ЦІНА II. ТОМУ ЗОЛ. 2.50.
Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

ЗА ПОЗИЧКУ ДЛЯ ЧЕХО-СЛОВАКО-УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

„Пресс-Ассошіейшен" повідомляє, що в середу приїхала до Льондону фінансова делегація чехо-словако-української держави, щоб вести дальші переговори з британським урядом про позичку. Льондонська Сіті погодилась дати 10 міліонів фунтів, одначе делегація настоює, щоб позичку підвищили на 30 міліонів. Це вимагатиме довших переговорів.

—o—

ФРАНЦУСЬКА ВІЙСЬКОВА МІСІЯ ПОКИНУЛА ПРАГУ.

В пятницю 16. ц. м. ген. Фоше, який був шефом французької військової місії у Празі від 1926 р., покинув Прагу.

—o—

8-ОХ ПОВСТАНЦІВ ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ.

ПАТ повідомляє: Суд арабських повстанців засудив 8-ох повстанців у Яфі на кару смерти за грабіжок.

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО „ДІЛА“

Старим звичаєм, як і минулими роками, з нагоди Різдвяних Свят відкриваємо окрему сторінку СВЯТОЧНИХ БАЖАНЬ для наших Читачів.

Надіємося, що наше шанівне громадянство використає цей дійсно гарний, вигідний і дешевий спосіб святочних бажань та з нагоди цьогорічного Різдва пригадається своїм дорогим і близьким: кревнякам, приятелям, знайомим і т. д.

Ціна поміщення бажань: 2·— зол. до розміру 15 слів та 20 сот. кожне слово понад 15 слів.

Бажання, за які належність просимо надсилати рівночасно з текстом, приймаємо тільки до дня 3. січня 1939 р.

Припинили діяльність читальні „Просвіти“

В РОССОХАХ ПОВ. ДОБРОМИЛЬ.

Рішенням з дня 22. листопада ц. р. ч. Пол. 203/стов./I/38 повітове староство в Добромилі припинило діяльність читальні „Просвіти“ в Россохах тому, що „діяльність того товариства виступає проти обовязуючого права і загрожує безпеці та публичному порядкові.“

В мотивах рішення староства наведено, що товариство заняло льокаль у громадському домі, який не надавався до ужиткування, тому його опорожнено і замкнено та частинно опечатано. Льокаль той без відома війта занято і внесено до нього річи читальні. Дальше сказано, що в місяці липні ц. р. в часі проби читального хору публично понижено память першого Маршалка Польщі Йосифа Пілсудського і честь Президента Р. П.

Від повищого рішення внесено відклик до Воєвідства.

Слід додати, що в короткому часі припинено у нас діяльність вже 4 читалень: у Посалі Хирівській, Городовичах, Лопушанці і тепер у Россохах. Село Россохи належить до шляхотських сіл зі свідомою українською шляхтою і постороні впливи не находили там ніякого відгуку, не зважаючи на великі зусилля

—o—

Пані, Панове найдуть найкращі осінні зимові **Новини сезону**
в нововідкритім відділі фірми
МОДНІ ТЕКСТИЛІЯ — ЯН ВАЛЛЯХ І СИН
Львів, Площа Галицька 14, тел. 209-82.
Матеріяли мундуркові. **Шини безконкуренційні.**

Виселили просвітянського організатора.

Просвітянського організатора для косівського повіту — Філії Косів і Кути п. **Олеся Наклoвича** виселило староство в Косові Гуцульським і веліло відшупасувати його до місця уродження Соколі, пов. Мостиська. Зазначуємо, що п. О. Наклович був обезпечений у Суспільній Обезпечальні в Коломиї під ч. 6.295, отже ясно, що побирав постійну місячну платню. Тимчасом дотичне оречення староства звучить так:

Starostwo Powiatowe Kosowskie. Nr. BA. 14/38. Kosów Huculski, dnia 9 grudnia 1938 r. Orzeczenie. Na zasadzie § 1. ustawy z dnia 27. VII. 1871 roku L. 88. Dz. U. P. Starostwo orzeka, że p. Aleksander Nakłowicz, syn Romualda i Heleny, urodzony 1. I. 1913 r. w Sokoli, powiat Mościska, przebywający w Kosowie Huculskim, a nie mogący się wykazać środkami do utrzymania lub dozwolonym zarobkiem, ma być ze względu na porządek i bezpieczeństwo publiczne wyszupasowany do gminy Sokoli, powiat Mościska przez stację szupasową w Kosowie Huculskim koleją żelazną do Mościsk, gdzie ma pociąg opuścić i udać się do gminy przynależności. Wobec przyjęcia tego orzeczenia staje ono prawomocne i szupas nastąpi natychmiast. Za Starostę powiatowego: (Mgr. pr. Razmus — wicestarosta).

*

Тут варто пригадати, що таке саме письмо дістав попередник п. Наклoвича, п. **Богдан Вонсуль** з Коломиї, який був відпоручником Матірного Т-ва „Просвіта“.

—o—

РАГЛЯНИ, УБРАННЯ, ФУТРА з найліпших бельських матеріялів першорядно виконані поручає
Повшехни Склад Одзєжи Львів Пасаж Міколяша

З польської преси.

„Слово Народове“ хоче знати правду.

Передова стаття в найновішому числі ендецького **„Слова Народового“** (ч. 358 з 17-го грудня ц. р.) має наголовок „Потреба правди“. Якої правди шукає „Слово Народове“? Читаймо:

„Відомий комуністичний письменник назвав наші часи — неслушно — часами погорди, але коли йде про теперішню хвилину, то можна би її слушно назвати хвилиною великої брехні. Ми, журналісти, звикли до фальшивих вісток, подаємо навіть часом деякі телеграми, щодо правдивости яких маємо виправдані підозріння. Ті телеграми належать до т. зв. політичної пропаганди, яка служить чи має служити інтересам держави. Але повінь брехні, яка заливає пресу від кількох тижнів, і нас починає жахати. Це тривожне явище. Це доказ, що зростає нервовість і тривога за майбутнє.

„Нервовістю пояснюємо собі лавину сплетень і фантастичних комбінацій, що їх подає заграничні преса на „українську тему. Створення Закарпатської Руси і те, що німецька преса її вперто боронить, внесло частину европейської опінії зовсім з рівноваги. Французькі й англійські щоденники бачать вже далекі здобутки тієї малої державки і віщують їй небувалу кар'єру. Ті комбінації доволі легковажно ставляться до сили і здібности відпору Польщі. Наша преса повторює ці теревені з обуренням та глумом, але їх повторює. Твориться таким чином коло о. Волошина зовсім непотрібний галас. Читаємо, що вже тридцять кореспондентів світової преси приїхало до Хусту, більше ніж їх живе у Варшаві...

„Пропонуємо польській пресі занехати ту забаву. Небилиці паризьких часописів можуть бути виспідом ігнорації, можуть бути також заплаченою пропагандою. Але чому повторюючи їх легкодушно маємо тривожити нашу і так вже зденервовану і здезорієнтовану прилюдну опінію? Тут, у Східній Галичині таке спіткарство особливо шкідливе. Бо-ж не скріплює постави громадянства постійне тривоження його загрозливими перспективами завтра. Маємо досить справжніх причин до тривоги, навіщо додавати до них фікційні?“

У статті читаємо далі протест проти вісток, які „виходять з фабрик жидівської і т. зв. протифашистівської пропаганди“ в роді, що в Італії безробіття охопило 2 мільони людей, що в Німеччині голод і незадоволення з режиму, що ціла Англія осуджує компромісову політику Чемберлена і тужить за Іденом і т. д.

„Ми хотіли би — каже „Слово Народове“ — знати правду про наші взаємини з Францією, Румунією, Німеччиною і Совітами. Блукаємо у млі, чуємо багато поголосок, багато річей догадуємося, але правда все недоступна. Треба прилюдну опінію поінформувати про правду, бо без неї далі ширитимуться алярмові брехні, що служать чужим інтересам.“

Редактор **„Курієра Виленського“** п. П. Лемеш пише (ч. 345 з 16-го грудня ц. р.) з приводу викладу Ол. Бохенського у Вильні на тему „Українська справа і Закарпатська Русь“. У тій статті п.н. „Чехословаччина була одна“ читаємо:

„Багато політиків любить спирати свої міркування на анальогіях. Коли впали перші стріли і перші вбиті в чесько-німецьких інцидентах в Судетах — говорилося про Сараєво. Виявилося, що не кожний нарід такий скорий до боротьби як серби. Політики, які шукали подібности, розчарувалися. Але досвід на ніщо не здався. Тепер шукають знову якоїсь нової „Чехословаччини“, нових Судетів. Одні хочуть бачити „Чехословаччину“ в Польщі і ролю судетських німців радо віддали би українцям. Інші називають Судетами Клайпеду. А Закарпатська Русь стає предметом порівнання, що сягає далі в глибину історії і її нераз називають українським Піємонтом“.

Всім тим шукачам анальогій — каже п. Лемеш — дає відповідь провідна думка дискусії над згаданим рефератом п. Ол. Бохенського. Цю провідну думку зясував у своєму кінцевому слові сам референт:

„Чехословаччина була одна. Більше Чехословаччин на шляху майбутньої німецької експанзії нема. Тільки люди позбавлені зовсім політичного реалізму могли би допускати, що такою новою Чехословаччиною для Німеччини могла би стати Польща чи Литва.

„Ціла історія обох народів це заперечує. Бо лежить у природі литовців і поляків ставити опір насиллю без огляду на обрахунок обопільних сил. Виходить це з того, що торкається принайменше деяких проблем — таких, як незалежність чи неволя — ніякий реалізм не є всилі спинити нашого бажання свободи.

„На око виглядає, що не брак реалізму не рахуватися з силами. Але в дійсности бажання зберегти волю і ступінь того бажання — це зовсім реальні сили. Нема сумніву, що найкраще здають собі з цього справу саме наші колишні займанці. Тому не можемо ані хвилини допускати, що вони не рахуються з тією силою зовсім реально. Рахуються з нею напевно. Не тільки рахуються але уважають її за рішальний момент у їх теперішній політиці супроти Польщі.

„Після злучення Австрії і Судетів до великої Німеччини, коли мало що не щодня

щораз в іншому місці на стовпцях часописів порівнюється числа: 80-міліонову Німеччину і 35-міліонову Польщу, коли говориться про те, що Німеччина минає нас від півдня, щоб дійти туди до України і зробити з неї свою кольонію, що витягає руки до Канади — отже немов окружає нас, так як окружила Чехію — не даймося звести легкости того не дуже почесного порівнання.

„Віримо, що коли схочемо рішитися на все боронити якоїнебудь позиції на півночі чи на півдні, то Німеччина мусітиме уступити. Уступити або похоронити раз на завжди свої сни про світову потугу.

„Ми не є настільки сильні, щоб їх знищити, але у борні з ними ми їх так послабили, що це напевно, принаймснше сьогодні, не лежить у їх інтересі".

Автор радить освідомити собі цей факт кожному, що починає думати про ріжні можливости польської закордонної політики.

—o—

Берете участь в розбудові

рідного господарського життя, коли вкладаєте свої ощадности в

ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ

вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського 11.)

Що таке Чеська Національна Партія Праці?

Минулої неділі відбувся у Празі в салі „Славянського Острова" перший конгрес Національної Партії Праці. В цьому конгресі взяло участь 600 делегатів і чеський міністр освіти та шкільництва д-р Капрас як представник уряду.

Конгрес започаткували відспіванням державного гимну, після чого посол інж. Нечас відчинив офіціяльно конгрес, підкреслюючи у своїй промові, що після перемін минулих місяців до перебудови держави слід запрягти всі конструктивні елементи. Завданням Національної Партії Праці є не лиш контроля і критика, але в першу чергу активна співпраця.

Председником конгресу вибрали посла Гампля. До конгресу наспіли ріжні привітні листи, між ними й лист премієра центрального уряду Рудольфа Берана, в якому премієр дякує за заяву співпраці з урядом та запевнює про лояльне становище уряду до Партії.

Конгрес вислав до президента Гахи телеграму, в якій запевнив його про свою відданість, заголосив готовість співпраці в розбудові держави. Конгрес вислав подібну телеграму і до премієра Берана. Вкінці вислано до могили президента-визвольника Масарика спеціяльну делегацію. Це останне прийняв конгрес маніфестаційними оплесками.

Безпосередньо перед самими нарадами конгресу председник посол Гампль виголосив програмову програму, з якої на підкреслення заслуговує його заява про змагання до доброго співжиття з усіма сусідами. У внутрішній політиці Національна Партія Праці заоферувала партії більшости (себто: Партії Національної Єдности) свою співпрацю. В головних точках програми нової партії підкреслено, що вона відкидає ідеольогію класової боротьби, стає на становищі конструктивної праці, на становищі рівноправности мужчин і жінок та хоче зберігати всі культурні здобутки нації.

Після вибору конгресових комісій виголосив ще реферат про завдання партії посол д-р Мацек. Головні тези його промови такі: оборона демократії та системи двох партій; опозиція Нац. Партії Праці не буде деструктивна; партія буде соціялістична. Вона відносить заклади противної системи у засадничих питаннях, але в ніякому випадку не буде виступати проти переведення добрих засад. Найважнішим завданням партії є подбати про працю для всіх тих членів чеського народу, які внаслідок міжнародніх подій мусіли покинути свої оселі, або тих, що живуть поза новими державними кордонами.

„Німеччина — говорив д-р Мацек — домагається від нас широї поведінки, що ми теж обіцюємо. Одначе мусимо призадуматися, що ми обіцюємо. Зате коли щось пообіцяємо, мусимо додержати слова".

З організаційних плянів нової партії годиться відмітити вістку, що часопис „Право Ліду" перестане з днем 31. ц. м. виходити. Замість того часопису буде появлятися новий партійний орган-щоденник, який матиме ранішне й вечірнє видання.

До центральної партійної екзекутиви вибрано отсих членів Національного Зібрання: Гампля, Гладкого, Тимеша, Ф. Ріхтера, Лишгера, Яна, д-ра Мацека, інж. Нечаса, Ф. Немеца, д-ра Патейдля, д-ра Козака і д-ра Мовдрого.

Не тримайте безужиточно дома ДОЛЯРІВОК, ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОЗИЧОК ТА ІНШИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Ґродзіцких 1. І. Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папері перед крадіжкою, знищенням та довідастеся про виграну згл. в річниці заінкасують Вам відсотки.

Польська торг. делєґація відїхала до Москви.

Як відомо, вчора виїхала до Москви польська торговельна делєґація під проводом секційного шефа д-ра Лиховського. Ця поїздка показалася дуже потрібною з уваги на приключення области тешинського Шлеська до Польщі. Річ у тому, що заользанський промисл утримував за чеських часів дуже тісні взаємини з Совітами. Доменна продукція Тшинця майже в цілости працювала для совітського імпорту. В замін за це Совіти постачали Чехословаччині руду заліза, мангану та хрому, а також шкіри й деякі хемікалії. Така виміна неможлива без окремого договору, якого між Польщею та Совітами не було саме в 1938 році. Поїздка д-ра Лиховського має покласти нові правні основи під торговельну виміну між Польщею та СССР і — як преса завважує — вона не має ніяких політичних цілей.

Величезні зловживання у червоній армії.

Стала відома нова корупційна афера при доставах для совітської армії. „Красная Звезда" повідомляє, що в управі торговельного підприємства, яке займається постачанням для армії, викрили величезні зловживання. Вирахували, що за минулий рік і в першій половині цього року члени управи спілки злефравалювали понад 24 мл. рублів грішми, не рахуючи матеріялу, що по дорозі між цим торговельним підприємством та інтендантурою червоної армії десь безслідно пропав.

—o—

РЕВМАТИЗМ

Артретизм і подаґра

це змори людства. Таблетки Тогаль уживані в цих терпіннях у давках по 2—3 таблетки 3 рази денно втихомирюють болі і приносять полекшу. Дістанете в аптиках.

Togal

Українка.

Перечислити всі статті й замітки, які тепер появляються у чужинецькій пресі — річ цілком неможлива. Щоденна почта приносить нам безліч ріжномовних газетних вирізок, що їх присилають нам наші земляки з ріжних країв та ріжних чужинецьких міст. Ясна річ, що ще менше можливостей маємо, коли річ іде про те, щоб реферувати ті голоси та подавати бодай їх найкоротший зміст.

Найбільше статтей на українські теми у пресі **французькій, чеській, німецькій, бельгійській і швайцарській.** Цікаво, що це не інформаційні замітки, а здебільша великі передові статті за підписами політичних редакторів даних газет. З паризької преси появилися такі статті у щоденниках: „Тан", „Журналь де Дебат", „Птіт Бле", „Парі Міді", „Парі Суар", „Евр", „Ордр", „Попюлер", „Юманіте", „Ле Суар", „Епок", і інші. Поставне велика передова стаття п. н. „Проблема України" почалася у напівофіціяльному „Тані" з 11-го ц. м. Того самого дня у щоденнику „Ля Репюблік", органі володіючої соц.-рад. партії, є велика стаття на українську тему за підписом Пера Домініка та зокрема півтора шпальтовий огляд ріжномовних голосів про українську проблему.

З праських голосів найцікавіший момент — одноглядність поглядів органів ріжних ідеольогічних напрямків. І так напр. широка стаття недавнього органу чеської соціял-демократії „Право-Ліду", що містить широку статтю у дуже прихильному для українців дусі найшла зовсім співзвучний відгук у фашистівському „Недельному Лісті".

Про велику передову статтю у „Журналь де Женев" з 30-го мин. міс. ми вже згадували. На жаль — навіть її наголовку передрукувати не можемо.

В англійському „Менчестер Гардіян" появилися дві довгі статті 30. листопада і 1. грудня п. р. Уся лєндонська преса з 5-го ц. м. подала першу вістку про відомі соймові виступи українських послів. Ланселют Летон помістив 26. листопада і 3. грудня статті про національний рух та змагання українців — у тижневику „Тебает".

У Бельгії цілу низку статтей про українців приніс великий фляманський щоденник „Де Стандарт", з 29-го мин. міс., з 3-го, 8-го і 10-го ц. м., при чому вони багато ілюстровані знимками українських національних типів (гуцулів) та сільських краєвидів: не вже вигно наші земляки у Бельгії доставили Редакції ті прекрасні знимки!

Паризькі „Послєдніє Новості" з 30-го м. м. принесли обширну передову статтю п. н. „Українська проблема". Стаття (на диво!) пристойна, у строго реферуючому тоні.

НА СВЯТА

пропонують

„РІЙ"

пропонує найдобірнішої якости меди, оковиту, горівки

Крамниці у Львові: Руська 20. Тел. 113-54.
Львів Саніґи 17.
в Лодзі: Нарутовича 19. Тел. 167-20.

Ще про полекші при викупі промислових свідоцтв на 1939 рік.

Як ми вже повідомляли*) — промислові свідоцтва треба викупити найдалі **до 31. грудня** ц. р., бо згідно з заявою міністерства скарбу цього речинця скарбова влада не продовжить. Обіжник міністерства скарбу з 24. листопада ч. Д. V. 27312/4/38 признає полекші при викупі промислових свідоцтв для торговельних і промислових підприємств та промислових занять (торговельних посередників). Полекші, що їх вичисляє подрібно обіжник міністерства скарбу з 27. листопада 1937 ч. Д. V. 39640/4/37 (Урядовий Дennик Міністерства Скарбу ч. 31. поз. 900 з 1937 р.) у справі полекш при викупі промислових свідоцтв на 1938 р., признає скарбова влада і **з уряду** (себто без обовязку складання індивідуальних подань) і **на індивідуальні прохання** зацікавлених. Згідно зі згаданими обіжниками полекші **з уряду** прислугують підприємствам (промисловим закладам), якщо їм доручено платничі накази на промисловий **податок від обороту за 1937 р. перед днем 31. грудня 1938 р.** Якщо їм не доручено платничих наказів перед днем 31. грудня 1938 р. — полекша з уряду не прислугує і скарбова влада може признати її лише на індивідуальне подання платника, внесене **до 31. грудня 1938 р.**; якщо йде про новоосноване підприємство — подання слід внести **до 14 днів** від його урухомлення.

Скарбові палати обовязані видати рішення і доручити їх платникам у справі полекш при викупі промислових свідоцтв найдалі **до 1-го травня 1939 р.**, а скарбові уряди найдалі **до 1-го квітня 1939 р.**, якщо подання внесли платники в речинці до 31. грудня 1938 р.; скарбові палати **до 10 тижнів**, скарбові уряди **до 8 тижнів**, якщо подання внесено до скарбового уряду до 14 днів від урухомлення підприємства в 1939 р. Якщо скарбова палата або скарбовий уряд не налишлють відповіди у згаданих речинцях — це доказ, **що скарбова влада поладнала** подання згідно з проханням або поладнала в межах найбільшої полекші, що її передбачує обіжник для даного підприємства.

*) Гл. „Діло" ч. 260 і 278.

—o—

НАЙКРАЩИЙ ВИРІБ
ЧЕРЕВИКІВ СНІГІВЦІВ, ЧОБІТ ЖІНОЧИХ, МУЖЕСЬКИХ І ДИТЯЧИХ
у фірмі **DERBY**
ЛЬВІВ, пл. Капітульна ч. 3. (проти Катедри).
1—2

Заява.

У звязку з різними мильними й невірними інформаціями про **Корпорацію „ЗАПОРОЖЖЯ" у Варшаві**, підтримуваними всякого роду несолідними та безвідповідальними наклепами й виступами, заявляємо отсе:

Залегалізована в березні ц. р. при Варшавському Університеті Корпорація „Запорожжя" **не є нічиєю експозитурою, ані не підлягає якимбудь одностороннім груповим впливам — тим більше якимсь особистим.**

Як студентська організація — Корпорація „Запорожжя" **заняла становище, на якому стоїть увесь загал українського зорганізованого студентства.**

Тому, що політиканство найбільш осоружне та шкідливе при формуванні політичного світогляду українського студента. Корпорація безапеляційно відсовується від встрявання чи участи в якихбудь партійних або групових сварах, не ангажуючись до ніяких — на жаль, таких частих — нерозбірчивих кампаній. Це незмінне становище Корпорації „Запорожжя" і з цього приводу Старшина Корпорації „Запорожжя" з ніким у дискусію не входить і входити не буде.

Корпорація „Запорожжя" вважає також, що в сучасному моменті особливо треба плекати корпораційні засади та змагати до **зосередження всього українського студентства коло одної Національної Ідеї.**

Варшава, дня 7. грудня 1938.

ЗА СТАРШИНУ КОРПОРАЦІЇ „ЗАПОРОЖЖЯ":
Богдан Кентржинський, кошовий. **Мик. Богуславський**, за писаря.

ПЛАЩІ ЖІНОЧІ, ФУТРА оригінальні моделі з найліпших матеріялів поручає
Повшехни Склад Одзєжи Львів, Пасаж Міколяша.

Сензаційна розправа за спробу викрасти Ст. Бандеру з вязниці.

ПАТ повідомляє:

В пятницю 16. ц. м. почалась перед трибуналом окружного суду у Познані розправа проти 28-літнього Михайла Куспіся, 29-літнього Петра Заборовського, 40-літнього Яна Йозвіка, 41-літнього Вінкентія Куявського і 36-літньої Яніни Куявської за намагану спробу викрасти Степана Бандеру з вязниці у Вронках, де він відсиджує кару досмертної вязниці за участь в атентаті на бл. п. мін. Бронислава Перацького.

Підс. Куспіс подав, що був членом ОУН. і брав участь в нападі на пошту в Городку, за що суд засудив його на 5 років вязниці. Цю кару вже відсидів. Дальші три підсудні — це вязничні сторожі у Вронках.

Великий успіх
принесе Вам **рекляма**
на сторінках
СВЯТ-РІЗДВЯНОГО
„ДІЛА"
Малий гріш вкладений у рекляму
100% оплатиться 100%
Замовлення приймає „Адміністрація „Діла" тільки до дня 3. січня 1939 року.

ЩО КАЖЕ АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ?

Акт обвинувачення закидає підсудним: Куспісеві, Заборовському та Йозвікові участь в організації, щоб увільнити Ст. Бандеру з вязниці у Вронках. Куявському закидає, що не лише не повідомив влади про змову, хоч був втаємничений у цілу справу, але навпаки сам приступив до змови, за що мав дістати від Куспіся 40 тисяч зол. З цієї суми принял 500 зол. як завчас. Підс. Куявській акт обвинувачення закидає, що приняла від чоловіка згаданих 500 зол., про які могла здогадуватися, що походять з проступку.

Дня 16. травня ц. р. Куспісь скінчив відсиджувати кару у Вронках і поїхав до Варшави, де стрінувся зі Заборовським і почав намовляти його до співучасти у звільненні атентатчика Бандери. З цією самою пропозицією звернувся Куспісь до Йозвіка обіцюючи йому 40 тисяч зол., якщо змова скінчиться успішно. Підс. Заборовський нібито згодився на цю пропозицію і мав поїхати до Вронок, щоби провірити положення. Одначе в дійсности туди не поїхав. При черговій стрічі Заборовський почав нарікати на трудноші в переведенні пляну. Одначе Заборовський притиснений до стіни погрозами Куспіся поїхав у половині липня з Куспісем до Вронок, де порозумівся з вязничним сторожем Куявським. Цьому останньому Куспісь обіцяв квоту 40 тисяч золотих, якщо змова вдасться. Як завчат виплатив йому 500 зол.

Підс. Куявський не вірив в успіх пляну, але в розмовах зі Заборовським заявив, що хоч Бандери не звільнять, всеж таки слід від Куспіся витягнути кілько лише вдасться.

В перших днях липня вязнична влада довідалася про змову й арештувала всіх підсудних.

ЗІЗНАННЯ ПІДС. КУСПІСЯ.

По відчитанні акту обвинувачення підс. Куспісь зізнав, що з початком квітня ц. р. зголосився до нього у Львові, де тоді перебував, один незнайомий кажучи, що є Тарасом Бандерою. Тоді незнайомий запропонував йому, як тому, що знає розклад вязниці, звільнення Бандери. Далі підсудний описав свої стрічі зі Заборовським та Куявським. Куявський мав передати Бандері пильник, щоб перепилював крати. Доконавши цього Бандера мав спуститися по линві на подвіря. Дальша акція вже до Куявського не належала. Тому, що перепилювання крат видалося Куспісеві неможливим — порозумівся з Куявським, щоб він вивів Бандеру з келії підчас служби. Про всі ці посунення Куспісь інформував Тараса Бандеру.

Підсудний виїздив ще кількакратно до Вронок між іншим, щоби вручити Куявському задаток 500 зол. Речинець втечі устійнено остаточно на день 7-го серпня. Того дня мала теж жінка Куявського відобрати решту винагороди у Львові. Тому, що Тарас Бандера сумнівався, чи втеча вдасться, доручив Куспісеві, щоб він ще раз виїхав до Вронок і заявив Заборовському та Куявському, що не користають з цієї пропозиції втечі. Підсудний це виконав і вернувся до Львова. На цьому — заявив підсудний — скінчилась його діяльність.

По цих зізнаннях розправу відложено.

КІР
ЛЬВІВ, Усійського 6. Тел. 280-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Волинські новинки.

ВЕЛИКІ ІНВЕСТИЦІЇ.

Дня 5. XII. ц. р. відбулася в Луцьку під головуванням воєводи Гауке-Новака велика конференція, присвячена звязанню Волині з Ц. О. П. і необхідним для цього інвестиціям. Після рефератів конференцію перервано аж до нового скликання, коли мають перевести дискусію й ухвалити резолюції. Головні тези рефератів: залізниця з Волині до Ц. О. П., залізниця Луцьк — Дубно, сітка вузькоторових залізниць, вахляр шосових доріг з Волині через Холмщину до Ц. О. П., усплавлення рік, технічні й культурні інвестиції.

ДЛЯ ПОЛЬСЬКОЇ ТОРГОВЛІ.

Дня 5. XII. ширше зібрання членів О. З. Н. в Луцьку вирішило створити в рамах господ.-фахової секції „комітет пропаганди польської торговлі". Мета — піднесення польського стану посідання на Волині. Окружний О. З. Н. організує по цілій Волині масові зібрання, щоб обміркувати, як „націоналізувати" (віджидовити) торговлю і промисл на Волині, тобто надати їм польський характер. Одночасно окружна влада О. З. Н. розіслала інструкцію до всіх відділів і „обводів" з дорученням почати акцію, щоб польське громадянство робило передсвяточні закупи лише в польських фірмах.

ІНСТИТУТ ВИЩОЇ РЕЛІГІЙНОЇ КУЛЬТУРИ.

В четвер, 8. XII., в Луцьку відбулося відкриття першого і єдиного на Волині „Інституту Вищої Релігійної Культури". Цей Інститут призначений для всіх (не нижче середньої освіти), які хочуть, поза своїм фахом, поповнити релігійне знання, щоб стати, так сказавши, добровільними світськими місіонарями латинства на Волині. Інститут не даватиме якихнебудь прав, що їх дають вищі школи.

С. С.

Справа німецьких кольоній — найактуальніша проблема.

З ПРИВОДУ ПОЇЗДКИ КАП. ВІДЕМАНА ДО ЛЬОНДОНУ.

Адютант канцлера Гітлера для особливих доручень капітан Відеман їде — по інформаціям Агенції Райтера — вже в найближчих днях до Льондону. З недавнього минулого, от хочби з перед історії німецько-чеського конфлікту, відомо, що доручення, які капітан Відеман виконує, особливо важні й сигналізують звичайно якийсь дуже важний акт у німецькій міжнародній політиці. Німецька преса підкреслює, що візита кап. Відемана в Льондоні означає в теперішньому випадку, що **справа німецьких кольоній стає на черзі найпильніших міжнародніх справ.**

У берлінських офіціяльних колах заявляють, що **німецький уряд найдалі до тижня предложить льондонському кабінетові конкретний проект німецьких кольоніяльних ревіндикаційних побажань в Африці.** Англія — кажуть у Берліні — мусить нарешті ясно висказатись, чи вона готова до останку й за всяку ціну боронити свого монополістичного кольоніяльно-торговельного становища у світі й охороняти навіть війною свою воєнну добичу, чи поділиться добровільно своїми торговельними впливами й сировинними базами з новою Німеччиною.

Німецька преса остерігає англійців перед дальшим легковаженням німецьких вимог. „Берзен Цайтунг" пише: „Маємо часом враження, що в Англії, а частинно й у Франції, дехто спекулює, що німецькі кольоніяльні домагання утратять з часом на своїм значінні, коли з англійського та французького боку протиставиться їм час до часу категоричне вето. Така тактика заявляє „Берзен Цайтунг" — виявилася джерелом безмежних розчарувань та непорозумінь, які не стоять у ніякому відношенні до дійсности, що на ній повинна основуватись европейська співпраця".

Інші німецькі пресові органи, підкреслюючи актуальність німецької кольоніяльної проблеми, пишуть, що англійсько-французька антанта обдурює себе, коли припускає, що Німеччина може зректись колинебудь своїх передвоєнних кольоній в Африці за ціну східноєвропейських надбань, або що Німеччина увязнить усю свою енергію в Европі та не матиме ні змоги ні сили привернути свій передвоєнний стан посідання на морях. Доки по доброму чи навіть по злому Німеччина не дістане своїх довоєнних кольоній, доти — кажуть у Німеччині — у світовій політиці одна провізорія буде чергуватись за другою, один стан небезпеки слідуватиме за другим і тому нова місія кап. Відемана до льондонського уряду є останньою спробою компромісово, для всіх задовільно, полагодити велику небезпеку для світового мира.

РЕДУКЦІЯ ЧЕСЬКИХ ШКІЛ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ПАТ повідомляє: На основі розпорядку уряду о. д-ра Волошина перед новим роком зліквідують усі чеські школи в Карпатській Україні. Чеські кляси відкриють лиш там, де є що найменше 40 чеських дітей.

У цілій Карпатській Україні залишиться лиш 45 чеських учителів; тепер є їх 70.

МАДЯРИ ЗАСТРІЛИЛИ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНИНА.

Мадярам припали м. ін. два села недалеко Ужгороду, Радванка і Дравці, яких мешканці є свідомими українцями. В обох тих селах прийшло недавно до великих демонстрацій, підчас яких арештовано к. 100 осіб та увязнено їх в Ужгороді. Селянина Степана Клеву, виділового чит. „Просвіти" в Радванці, мадяри випустили по кількох днях із вязниці. На підставі мадярської перепустки він відвідав своїків у сусідніх Горянах, які залишилися по українському боці. При повороті до рідного села мадяри його застрілили. Клева залишив троє малих дітей.

Зол. 15.000
на ч. 137038
Зол. 10.000
на ч. 137025
та багато виїр нижче 10.000 зол. впало в 2-гім дні тягнення 3-тої класи в незмінно щасливій колектурі
„НАДІЯ"
ЛЬВІВ, Легіонів 11.
1987

ЯК ГЕНЕРАЛ ФРАНКО НАКАЖЕ, БУВШИЙ КОРОЛЬ АЛЬФОНС ВЕРНЕТЬСЯ ДО ЕСПАНІЇ.

Граф Романонес, що боронив б. еспанського короля Альфонса перед кортезами, дав інтерву представникові Аваса. Він заявив, що тепер нема ніяких перешкод, щоб Альфонс вернувся до Еспанії. Чи він з того дозволу скористає — не відомо, але коли ген. Франко таке постановить, напевно вернеться, бо як еспанець він піддався голові держави та слухає його. Зрештою в цій постанові нац. уряду нема ніякого політичного маневру.

НОВИЙ ПРИМАС ГРЕЦІЇ.

Король Греції Юрій II. повідомив телєграфічно прем. Метаксаса, що зпоміж трьох кандидатів синоду вибрав він архиєпископом Атен і примасом Греції трапезунтського митрополита Хризантоса. Інтронізація відбудеться в неділю.

Вовни, волічки, нитки до гафту і панчохи
поручає
KA-PE-WU Львів, вул. Галицька 11. Тел. 291-66
2436

ЗАГАДКОВА КРАДІЖ ДОКУМЕНТІВ ДАНСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

З бюра проводу данської соціял-демократичної партії вкрав хтось тайні документи, що їх позичив один посол з міністерства закорд. справ для парляментарної комісії закордонних справ. Поліція перевела ревізії та арештувала одну особу.

Становище українців зі Східної Словаччини до словацьких виборів.

У НАСВІТЛЕННІ ПАТ-А.

„Ілюстровани Курієр Цодзєнни" з 18. ц. м. подає на основі інформації свого празького кореспондента, що зірвано порозуміння, на основі якого українці зі східної Словаччини мали голосувати на словацькі листи.

Переговори між прем. Тісом і представниками українців розбилися, тому українці голосуватимуть проти словацької урядової листи. Словацький уряд не хоче виповнити кількох українських постулятів.

У НАСВІТЛЕННІ ЧЕСЬКОЇ ПРЕСИ

Обговорюючи положення у Східній Словаччині, „Народні Лісти" описують українсько-чеські непорозуміння, у висліді яких українці рішили голосувати при виборах до словацького сойму (що відбудуться в неділю) проти урядової листи. Це ще загострило положення.

Тому шеф бюра словацької пропаганди редактор Мах переговорював з українськими ліячами і йому вдалося осягнути порозуміння. Українці вже не будуть голосувати проти одинокої словацької листи, агітацію за приєднанням Східної Словаччини по Попрад до Карпатської України припинено; українці голосуватимуть при виборах позитивно.

ФОТО АПАРАТИ і ПРИЛАДДЯ поручає у великім виборі фірма **Інж. А. Шарф** ЛЬВІВ, Сикстуська 2.
2935 1–6

Міністр Чіяно їде в понеділок до Будапешту.

Як офіційно подають з Будапешту, мін. Чіяно приїде туди в понеділок 18. ц. м. з приватною візитою на запросини Гортія. Він проведе в Мажярщинні 4 дні та візьме участь у полюванні.

ІТАЛІЙСЬКИЙ УРЯД ВИКУПОВУЄ ЖИДІВСЬКІ НЕРУХОМОСТИ І ПІДПРИЄМСТВА.

Виконуючи закон, що обмежує жидівський стан посідання в нерухомостях, торговлі та промислі, італійський уряд наказав жидам зголошувати своє майно в нерухомостях та в інших цінностях. Повстане окремий інститут, якому жиди відступлять всі нерухомости податкової вартости понад 20.00 лірів та підприємства, що мають понад 100 робітників. Цей інститут скуповуватиме згадану жидівську власність по їхній податковій ціні, буде ними адмініструвати та перепродувати їх. Жидам платитиме 4-процентовими довжними облігаціями. Жидівські підприємства, які працюють для оборони держави, будуть підлягати спеціяльній контролі.

ІТАЛІЙСЬКІ ЗАЛІЗНИЦІ ПІДВИЩИЛИ ТАРИФИ.

Італійський уряд рішив від нового року підвищити залізничі тарифи на 20 прц.

Про що говорять Пані.....

... що лише **шовковий пудер косметольога д-ра Тушицького** містить у собі „Маттін" витяг з екзотичних квітів, що стисло досгосований до фізіольогічних функцій шкіри, надає навіть знищеній цері свіжий привабливий вигляд. Вже по одноразовім ужиттю вдоволяємося віжинією вигляду цери. Дістанете у всіх пер шорядних перфумеріях і дрогеріях. 8 –30 2754

„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Гуртова й детайлічна продажа овочів РИНОК 39.

Мясарські крамниці: Ринок 2. Личаківська 50. На Байках 8. Софії 8 а. Кентшинського 21. Зибликевича 2. Жовківська 175. Городецька 171.

Сорок літ у Центробанку.

В Центральному Кооперативному Банку у Львові особливо сердечно стрінули і перебули день 16. грудня ц. р. В цьому дні минуло сорок літ, як **д-р Кость Левицький обняв провід Центрального Кооперативного Банку** і веде його від основання по сьогоднішній день. Із кооперативних централь єдиний Центробанк **має провідника, що керує установою вже сорок літ.** Ця дуже замітна подія рідко трапляється в житті установ: вона ще й тим небуденна, що йде тут про керманича тої міри, що д-р Кость Левицький.

День сорокліття проводу д-ра Костя Левицького в Центральному Кооперативному Банку дав його працівникам дуже милу нагоду висказати своєму Провідникові найглибші почування вдячности за його великий і довгий труд та виявити найщирішу радість, що мають змогу працювати під проводом самого основника установи, яку він із скромних початків довів до того, що стала центральною касою української кооперації.

В г. 9. вранці зібрались усі працівники з **Дирекцією під проводом голови Надзірної Ради д-ра Михайла Волошина і заст. голови дир. Андрія Мудрика** у кімнаті праці д-ра Костя Левицького, щоб зложити йому найщиріші гратуляції з нагоди сорокліття його проводу Центральним Кооперативним Банком. Із сердечних та гарних слів голови Надзірної Ради д-ра Михайла **Волошина** плила пошана та вдячність для основника й довголітнього провідника найстаршої центральної установи. Бажання голови Надзірної Ради, щоби ореол, який окружив ім'я д-ра Костя Левицького за заслуги в українському національному житті, ще більше яснів за заслуги для Центрального Кооперативного Банку та щоб сідоглавий Провідник діждався ще кращих часів для українського народу і побачив свою установу серед інших відносин, великою та могутньою — надали цьому гарному моментові дуже достойний і піднесли вигляд.

Пів години пізніше прибули до Центробанку **представники української кооперації** в особах голови Ради Ревізійного Союзу Українських Кооператив **інж. Юліяна Павликовського,** директора цього Союзу **Остапа Луцького, дир. Юліяна Шепаровича, дир. інж. Андрія Палія, дир. Андрія Мудрика і дир. Івана Кузева,** щоб від української кооперації зложити гратуляції д-рові Костеві Левицькому, як найстаршому кооперативному Піонірові і Провідникові.

Голова Ради РСУК інж. Юліян **Павликовський** змалював ролю д-ра Костя Левицького в початках кооперативної кредитової організації і пригадав, що Центральний Кооперативний Банк повстав як фінансова й організаційна централя для кредитових кооператив, що передтим основувались у ріжних містах нашого краю, але не мали організаційного осередка. Став ним „Краєвий Союз Кредитовий", теперішній Центробанк. Він дав також початок теперішньому Ревізійному Союзові Українських Кооператив, бо в початках своєї праці виконував ревізійні чинности, які перейшли на „Краєвий Союз Ревізійний" після того, як ревізії кооператив стали законно обовязковими. Всі ці почини разом з їх реалізацією виходили від д-ра Костя Левицького, якого заслуги в кооперативній організації підносить уся українська кооперація сьогодні, коли д-р Кость Левицький перейшов сорок літ праці в Центральному Кооперативному Банку.

При надмірнім тиску і неправильнім кружленні крови природна гірко вода **Францішка Йосифа** вже в невеликих дозах є приємним і необхідним засобом, що прочищує кишки, коли її достійно вживати.

СОВІТСЬКА ФЛЬОТА НА БАЛТИЙСЬКОМУ МОРІ ДІСТАНЕ 13 НОВИХ КОРАБЛІВ.

Стефані довідується зі Стокгольму, що СССР будує 3 кораблі по 40.000 тон та 10 кружляків. Ці всі одиниці призначені для балтійської фльоти.

ПРИ ПРОСТУДІ
ЗЕЛА ПРОТИ ТЕРПІНЬ ЛЕГЕНІВ
загально в'домі як **Чай Пульманна** птихокрійоть кашель
пачка 1·65 зол.
Дістанете в аптиках і дрогеріях ч. 12/30

МЕКСИКАНСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО ЗОРГАНІЗУВАЛО РЕВОЛЬТУ ЛІВИЦІ В ЕКВАДОРІ.

Вся еквадорська преса гостро атакує мексиканське дипльоматичне представництво за те, що воно заінспірувало революційну акцію лівих партій проти президента й уряду. Мексиканський дипльомат дав своє авто з дипльоматичними знаками, щоб посли-екстремісти втікли до касарні збунтованого полку піхоти.

Ген. Енрікез, що його лівиця висувала як кандидата на президента, віддався до диспозиції уряду та в декларації осудив своїх однодумців

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАГА. 2)

„Народня Лічниця".

На дворі сіріло. Мама клала компреси, я цілував її руку і раз-у-раз запевнював її, що я майже здоров. Але болі не меншали.

Нагло мама собі щось пригадала і сказала до сестри: „Біжи зараз за доктором Озаркевичем!" Почалося непевне ожидання; я бачив в маминих очах останню надію на того лікаря і знав, що в разі негативного висліду консультації тогож, залишається для мене лише священник з близького св. Юра. На дворі ставало ясніше, вікна рожевіли від сходу сонця. Може це мій останній ранок?

Входить сестра з доктором Озаркевичем. І мама і рідня дивляться мов в образ у його козацьке, добродушне, усміхнене лише. Мама йому розповідає про що йде. Він схиляється надімною, оглядає, натискає рукою болюче місце. „Болить? дуже? а тут, а тут". — „І той добродій сказав Вам Пані, що операція спізнена? Таж це лише подразнення сліпої кишки! Буде все добре. Лише скоро лід і лід, а не гарячі компреси і найгостріша дієта, їсти тільки рідке, лежати спокійно на знак і ані рухатися!" Пане консиляр, а чи я зможу за кілька днів стати до іспитів?" „Не так скоро це буде, але нема небезпеки життя!" Варта було тоді подивитися на лице матері. Сльози радощів полилися з її очей і думаю, що вона віддалаб останній гріш, продалаб останню полушину для того, хто врятував її найстаршого сина. А потім мама лишила мене зі сестрою і сама побігла до другого, ще кращого лікаря до Теребовлянської Матері Божої у св. Юрі.

Почалися довгі дні недуги і реконалесценції. Тоді я навчився, що в житті не все воно мусить бути так, як собі чоловік обчислив і вимірив; навчився терпцю, що пізніше так мені дуже поміг у часі великої війни, коли треба було не місячями а роками ждати на щось і то цілком непевне. Хоч речинець іспиту і ризорога пропав, скоро вернувся молодечий гумор і я вже на третій день співав як яндрус з товаришем Больком, котрий зі мною вчився і тепер мене відвідував; „Мне Курковскі робі трумнен а я ему... умрен!.

Залишилася велика вдяка для директора Народньої Лічниці і велика пошана для рідної медицини.

Прийшла велика війна. Признаюся щиро, що я не думав віддати мого життя за „цісаря і отчизну" та старався всіми силами себе „декувати". Десь загнала доля чоловіка до ц. і к. військового Суду Етапної Команди в О. в Польщі, де майже на передодні „бефердерования" мене на судового акцесиста треба було втікати перед незвичайно гострою „рухомою" мадярською мустеруновою комісією, яка зовсім певно далаб мені групу А (я тоді мав групу Б). Завдяки помочі доброго авдитора д-ра Р. відіслав мене лікар етапної команди „Цур Констатірунг" до шпиталю в К. Там комендант шпиталю якийсь оберарцт з Кракова, заявив мені, що я здоров і відішле мене зараз до кадри. Біда, думаю. Але треба якось ратуватися. Я зауважив, що п. оберарцт з нудьги (бо „штанд" був малий), бубнив немилосерно цілі пополудне і ввечір на зарекві́рованому десь фортепіяні. Тоді я „случияно" попросив його, щоб він таки лишив мене ще якийсь час у шпиталі, бо він „так чудово грає, а я вже так довго не чув доброї музики, за якою пропадаю". Панові оберарцтові це моє прохання дуже припало до його расової зарозумілости і він радо згодився задержати мене якийсь час.

Я лізив спільну кімнату з молоденьким лайтнантиком чехом, котрого вже відкомендерували до маринкомпаній, але він не мавши охоти йти на італійський фронт, зранив собі якось праве коліно і дістався до шпиталю. Щовечора перед сон я мусів бити його поліном у зранене коліно, щоб рана була більша і нога порядно спухла перед ранньою лікарською візитою. Часом мені було жаль бідного коліна і я вдаряв слабше, але лайтнант просив мене ударяти сильніше, бож від цього залежало може його життя, а в усякому разі доволі неприємне перебування над Сочею. По візиті ми собі оповідали про його „Зляту Прагу", яку і я знав, я йому про Львів, потім заходив до нас один дуже симпатичний лікар польськ „легун" і ще симпатичніша шпитальна сестра та час минав дуже гарно, тимбільше, що й офіцирський харч в етапному шпиталі був дуже добрий і папіроски були несогірші. Увечір ми оба перелізали через паркан та йшли на прохід, до кавярні чи до кіна. Часом трапився в шпиталі якийсь українець вояк. Я зараз ішов до нього, сідав при його ліжку і ми разом тужили за ним. Я пізнав тоді, що значить для хворого у ліжку в чужому шпиталі своя людина. Ті наші лайштурмісти не були „легунами" так як я. Коли вони вже дістались до шпиталю, то вони були справді важко хворі. Не диво, що такий хворий виловлював кожне слово до нього звернене в рідній мові, мов би це був найдорожчий скарб. Коли я від нього хотів відійти, висувалася з під покривала його рука, ловила за мою, очі впивалися просто в мене і я мусів ще залишитися. Він вичисляв мені кілько то вже літ має його донька Оленка, чи син Іваcик, кілько літрів молока давали денно його сивулька чи краса, згадував про свого духовного отця, якого десь на донос корчмаря їцка загнали до Талергофу, оповідав мені про річку, яка плила побіч його хати, про судову комісію, яку він провадив на свою „долинку". коли то сусід Прокіп заорав йому межу. „Пане цугсфірер, залишіться ще трохи, напишіть мені лист до Іваcика, що тато здоров, що йому ведеться як при войську, а тепер назіть багато ліпше, бо до нього приходить добрий пан айнеріга зі самого Львова, що говорить до нього людською мовою і дає йому добрі папіроски та щоб Іваcик учився і не робив збитків, а маму слухав, бож він його господар".

(Далі буде).

Літературна сторінка.

Роман про жіночу свободу.

(Евген Кротевич: „Звільнення жінки". Роман. Українська Книгоспілка. Львів. 1938. Редакція Б. Романенчука. Окладинка С. Гординського, ст. 381, 8°).

Роман про звільнення жінки від сімейних обовязків у перших роках нової большевицької дійсности на Совітській Україні. Суспільне питання потрактоване в чисто психольоґічній площині, навіть у вузько-індивідуалістичній. Героїня роману хоче звільнитись від сімейного життя. Мотиви того настрою, в минулому й теперішньому героїні. Минуле — це її виховання в Донбаському Притулку, отже в атмосфері безсімейного життя. Сучасне — це її подружне життя. Проти нього вона протестує всією своєю істотою, воно їй навіть осоружне, бо почалось необережним і брутальним кроком з боку її чоловіка, звичайного „обивателя", що врятував своїй майбутній дружині життя і поводиться з нею з прибільшеною ніжністю. Обивательське життя, переповнене конвенціональною неправдою, вражає героїню. Справу ускладнюють діти, що вона їх не любить, але хоче їх виховати на добрих громадян, хоч педаґоґ із неї дуже примітивний. Створюється душна атмосфера, що її героїня розірвалаб коротко, якби не діти, оцей справжній цемент родинного життя. Вкінці „звільнення жінки" не наступає, героїня полишається в домі свого чоловіка, чи краще при дітях.

Психольоґізм у романі доведений до краю. Вся велика розповідь ведена від першої особи, а це перевантажує фабулу безліччю вражінь, настроїв, душевних станів і часто зайвою лірикою. Сюжет побудований не найсильніше. Саме головний образ у романі, сама героїня, не все виступає пластично, часто ми її просто не розуміємо, часто вона нельоґічна і непослідовна, хоч, щоправда, в настроях не шукаємо льоґіки та послідовности. Інші постаті доволі бліді; найвиразніше виступає ще постать матері і чоловіка із своєю аристократичною послідовністю, але це тільки малий епізод. Суспільне тло не яскраве. Київський побут такий сам дрібноміщанський, як і життя фабричного містечка. Але може бути, що власне нервова героїня повісти притягає нас безнастанним бажанням стати вільною. Може бути, що її душевна „трагедія" (в дійсности нічого трагічного там немає), коли вона хоче себе звільнити, але разом із тим подає під тиск умовин, є власне те буденне щиролюдське, коли хочете, щиро жіноче, що читача притягає і робить роман цікавим. Не таким сірим постаттям розвязувати великі проблеми і вони їх не розвязують, але пливуть за життевою течією.

Кротевичів роман — це тільки одне явище того мистецького психольоґізму, що захопив письменників Совітської України в другій половині 20-их років. Зачитані не тільки в Достоєвського, але й у великих прозаїків, передусім французьких (Бальзак, Мопасан), вони дають такого визначного белетриста, як Валеріян Підмогильний. Зокрема проблема „звільнення жінки" дає доволі довгу низку романів, починаючи від „Донни Анни" Гордія Брасюка. Найпопулярнішим із тих романів стало „Визволення" О. Копиленка. І навіть виховання жінки у сирітському захисті опрацьоване у великому романі Н. Яловської „Дарка Безфамільна". Всі ті романи змальовують розбиття сімейного життя на Україні вже в передвоєнній порі і пізніше ще більше в большевицьких часах. Чи не найгостріше схопила це питання Наталя Забіла в романі „Тракторобуд". У згаданих романах розбиття сімейного життя доводить до важких конфліктів — справа не кінчається так мирно як у Кротевича. Зате всі зазначують основну ролю дитини в сімейному житті.

Українська Книгоспілка добре прислужилась нашому громадянству, передруковуючи Кротевичів роман. Большевицький елемент виступає там ще не дуже агітаційно, а читачі мають нагоду вглянути в ті нові суспільні умови, що їх несе большевизм, у творі на високому мистецькому рівні.

Я. Г.

Повість про панування амазонок.

Відомий німецький письменник Альфред Деблін належить до тих, що цікавляться психольоґією ріжних народів, племен, рас, релігій — з минулим великих таємничих країн, таких як Китай та Індія. Його величезна фантазія йде у парі з совісною працею, яка каже йому використовувати всякі джерела і пізнавати бодай у сучасности країну, якої минуле хоче змалювати.

Одна з його останніх книжок „Подорож до країни вічного життя"*) видана теж свіжо по польськи, робить враження повної фантазії, хоч вона основана на добрих історичних студіях та безпосередній знайомости краю над Амазонкою.

Дебліна поцікавило питання: як пропали червоношкурі племена. Ми-ж захоплювалися ними не тільки в „Останньому могіканині", а й досі думаємо про них із сентиментом. Забуваємо, що їх винищила наша біла раса у своому завойовницькому поході. Тоді, як перші білі почали боротьбу з червоними індіянами дикуни вірили у всяких демонів і приносили у своїх обрядах кріваві жертви з людей. Автім вони мали деякі високі чесноти, які не дозволяли їм розуміти білих переможців, що шукаючи в їх країні золота і проповідуючи Христову віру стріляли туземців як диких звірів.

Деблін старається нам своєю пребагатою мовою передати життя дикунів серед пралісів і їх боротьбу з першими білими конкістадорами. Ми пізнаємо добу, в якій панували жінки, що збунтувалися проти чоловіків та їх самих поневолили і повбивали. Далі пізнаємо культуру інкасів, багато вищих від племен бабиних і „у" чачих", як вони організували боротьбу проти білих наїзників. Племя цундінамаркі вперше оглядає в европейців коня, гадаючи, що це мітична звірюка. Рушниці та гармати видаються їм громами, що їх білі вміють викликати своїми таємничими заклинами. Доля конкістадорів сумна — вони всі один за одним гинуть у новій частині світа від ворогів, недуг, суперечок і нещасливих припадків.

Деблін зробив з історичної постаті еспанського місіонаря Ляс Казаса — святого мученика, що вміє прихилити до себе серця тубильців і переходить на їх бік у найскрутніших для них хвилинах, щоб боротися проти висланців еспанської інквізиції.

Ось зразок стилю і форми оповідання цієї немилосерної книжки про фантастичну добу:

„Ген, за далеким морем лежав суходіл Европи. Мав високі гори і западисті низини. Його ліси перетереблені майже до тла, його ріки невеликі і нервачкі, можна було легко плавати ними на великих просторах. Вони майже ніколи не виступали з берегів. Вливалися до двох морей: великого і малого. Край не був гарячий, мало терпів від бурей і непод. На цьому суходолі росли на півдні дерева, що нагадували країни соняшної спеки — пальми, мімози, фіґи, евкаліпти. У піщаних околицях попадались кактуси, що інколи заквітали і давали водянисті овочі. Але всі дерева і всі квіти були менші і слабші, майже всі родили тільки раз на рік.

„По землі бігали заяці, олені, дики, як теж вовки, лиси, бобри та борсуки. Але у траві не повзав яскравий тигр, не сунулися по надбережжях черепахи. Не надпливали крокодилі, каймани, аліґатори. Птахи гніздилися на деревах. Їх коліри були притьмарені, не перелітали в повітрі папуги та колібри, рідко коли можна було бачити супа, птахи поводилися тихіше, співали гарно та ніжно, якби плачучи за красою втрачених колірів. І раз у рік, коли повітря на цьому суходолі холоне, коли дерева не мають іншого способу на мороз, як тільки скинути з себе все листя і з життям утікати у глиб темної землі, коли вода, що паде з неба стає біла та заморожена, тоді і на птахів цих країн находить пригноблення. Вони стають неспокійні, зринають з рівнин і гір, збираються у ключі і прямують на південь. Тоді вони летять на висоті хмар до давної, теплої батьківщини, до гарних широких рік, до високорівень, до болот і щойно набравших нових сил збираються до повороту.

„У тих країнах теж жили люди. Вони давно втратили свій колір, крізь їх бліду шкуру видко було їх кров..."

*) Alfred Döblin: „Podróż do krainy wiecznego życia". Warszawa 1939. Tow. Wyd.-cze „Rój". str. 410.

Літературна хроніка.

СПЛІТКИ ПРО ПОВІСТЬ В. МАСЮТИНА.

До нас дійшли голоси деяких читачів, які повторяють фраи теж якихось анайзних бупімто вони мають враження, що те, що читають у повісти В. Масютина „Царівна Нефрета" вже десь читали. Будемо чекати з цікавістю, щоб почути, який заголовок та який автор того прочитаного ними „єгипетського" твору. Дуже можливе, що деякі наші читачі пригадують собі всякі статті та нариси з часу, коли у 1912 знайшли гробницю Нефрети. Навіть у „Ділі" була новеля на цю тему про помсту фараонів із Тутенкгамонового гробу над англійськими дослідниками. У нашій літературі такі рідкі випадки, щоб автор брав сюжет в чужої старовини незнаваний нічим з нашою історією, що читачі майже не хотять вірити в оригінальність таких творів. Хто знає Масютина — поважного мистця, той не буде сумніватися, що його повість зроблена самостійно на підставі добре досліджених джерел. Може саме тому, що в ній є чимало фактичного матеріялу (як нпр. оригінальні поезії Нефрети) дехто пригадує собі, що чув, як десь дзвонять. Другий том „Нефрети", що переходить у сферу чисто письменської фантазії напевне розвіє сумніви деяких скептиків.

ДОБРЕ ЗАГЛЯНУТИ ДО СЛОВНИКА І ГРАМАТИКИ.

В останньому числі „Дзвонів" є рецензія на мою останню збірку „Сповидів". Автор не повинен відповідати на критику, але коли критик повчає автора щодо елементарних правил граматики і мови, то в обороні цієї граматики добре порадити критикові, щоб перевірив, що таки правильно повинно бути так, як є у моїй збірці, а не як він собі уявляє, отже:

Слово **таїна** таке саме добре, як і **тайна**, є у всіх словниках, а Голоскевич навіть не подає **тайни**, вважаючи її москалізмом; **смітник** — має наголос довільний, гл. словник Грінченка і Голоскевича; **вбрання** (наголос не на кінці) — вживають усі поети, теж і неокласики; **дерева** (наголос на другому **е**) — зовсім правильна форма, вживає її часто Рильський; **із глибині** — (наголос на передостанньому складі) — походить не від **глибина**, а від **глибінь**, — і (в) ні.

Коли критик не заглянув до словника, повинна була це зробити редакція „Дзвонів".

Святослав Гординський.

ФРАНЦУСЬКІ ВЕЛИКІ НАГОРОДИ

Минулого тижня призначили у Парижі як щороку кілька великих літературних нагород, за якими стежить надовго перед днями заповіджених рішниць уся преса, критика і публика. Ідеться тут головно про повісти, яких автори виходять відразу на широкий книгарський ринок, продаючи по кільканадесять тисяч примірників. (У Франції автори крім гонорару дістають від своїх видавців якийсь відсоток від кожного проданого примірника).

Найбільший успіх має щороку книжка преміована „незалежною" Академією Гонкурів. Цього року вибір цієї Академії впав на повість уже відомого повістяра Анрі Троая „Павук". Троая має вже за собою нагороду „простонародню" з 1925 р. за свою першу повість „Неясне світло" і цього року дістав нагороду Макс-Барту за всю свою літературну працю. Він займає цікаву посаду — є редактором комунікатів та оголошень у... перевощі поліції у Парижі.

На другий день голосувало якорі нагороди „Фемін", яку звичайно призначають жінці. Цим разом 16 жінок віддало перевагу мужчині, щасливому Фелікові де Шазурн за його повість „Каролина або виїзд на острови". Його контркандидаткою була жінка Марія Морон. Шазурн має за собою добрий відомий повість „Ясон. Малюнок тропічної країни". Нагороду „Теофраста Ренодо" (патрона франц. журналістів) дістав Пер-Жан Льоне за свою повість „Блаженна Леонідa". Він був уже минулого року кандидатом на цю нагороду за свою повість „Пан долу". Льоне дениклар з газети „Парі Суар". Лавреатом „міжсоюзницької" премії став Поль Нізан за повість „Змова"; його відома друга повість „Троянський кінь". Його суперник Пер Фредерікс з повістю „Спомини із стрільниці на людей".

АРХІВ ТОМАСА МАННА.

При славному американському університеті Ейль заснували окремий архів присвяченій творчости німецького письменника, Нобелевого лавреата. — Томаса Манна. Там зберуть усі німецькі видання його книжок та всі переклади на чужі мови, разом із рукописами та голосами критики.

ЩОРІЧНІ АНТОЛЬОҐІЇ ПОЕЗІЇ.

В Англії завели від якогось часу гарну літературну моду видавати під кінець року антольоґії складені з вибору найкращих поезій за минулий рік. Зважаючи, що там появляється річно кількасот томів поезій і крім цього чільні поети друкують постійно свої поезії у численних журналах, такий річний огляд улекшує орієнтацію щодо осягів і нових імен. Дві такі антольоґії хають заголовки „Найкращі вірші з 1938 р." і „Поезія з року 1938". У першій є теж поезії американських авторів.

Сторінка без політики.

Чоловік, що продав „Статую Волі".

Помер король обманців, який вигідно жив із людської глупоти.

У Льос Анджельос помер загально відомий в Америці обманець Артур Фергісон проживши 60 літ. У злочинному світі мав він славу короля обманців. Поліція мала його майже до останніх хвилин життя на оці. Та Фергісон був обережний, поводився статочно й жив із овочів своєї дотепної та „трудящої" праці. Дотепи, що їх Фергісон за життя улаштував просто неімовірні. Проте виїмки поліційних протоколів, судових актів, які іноді на судових салях викликували сальви сміху, найкраще свідчать про те, що вони правдиві. Ці виїмки викликували теж усміх на лиці геніяльного обманця, коли він нагадував собі людську наївність та дурноту.

Почалося від колюмни Нельзона.

Колись, замолоду Фергісон був актором. Він працював у Манчестері по ріжних театрах у малих ролях. Одного разу мусів він в якійсь комедії грати ролю американського обманця. Він вивязався зі своєї ролі так блискуче, що по десятій виставі він рішився змінити свою професію та свою ролю застосувати в житті.

На вислід того рішення не треба було довго ждати. Коли Фергісон проходжувався кілька днів пізніше по майдані Трафальгару, запримітив якогось американця, який стояв перед колюмною Нельзона, задивившись у неї, наче зачарований. Фергісон підступив до американця, представився йому як державний урядовець і жертвувався показати чужинцеві Льондон Підчас розмови Фергісон оповів американцеві, що американський уряд рішив ріжні мистецькі прилюдні твори, як образи, статуї продати, щоб таким чином швидше сплатити свої довги Злученим Державам. Оттак собі, немов для пояснення він додав, що славну колюмну Нельзона можна купити просто за песі гроші, майже даром, бо ледви за 6.000 фунтів стерлінгів. Американець наставив уха й почав торгуватися. Він запропонував 5.000 фунтів. Між ними почався завзятий торг. Фергісон побіг швидко до міністерства, щоб там дістати буцімто згоду свого начальства. Відтак він прибіг назад та заявив американцеві, що памятник стає його власністю при заплаті 5.000 фунтів.

Цілий обман вийшов наверх щойно тоді, коли америк. заангажував транспортове бюро, яке мало зайнятися перевезенням памятника на корабель і доставою до Злучених Держав. Згадана фірма повідомила поліцію, яка з черги почала шукати за обманцем. Але чоловік, що продав памятник Нельзона, щез без сліду. Все таки передтим він вспів ще продати славний англійський годинник-хмародер т. зв. „Біг-Бен" якомусь припадковому відвідувачеві за 1.000 фунтів стерлінгів і з тими грішми Фергісон відїхав.

Американська „Статуя Свободи" — на продаж.

Лиш один раз Фергісон „всипався" і тоді дістав 5 літ вязниці. А трапилося воно так:

Одного дня Фергісон стрінув на нюйорській набережній площі якогось австралійця, який раз-у-раз глипав на славну, могутню статую Волі, яка стоїть на острові Льонг Айленд. Знайомство з австралійцем, який на своє нещастя зрадився, що він є мільонером, прийшло дуже легко. Тоді Фергісон пішов у повний приступ.

Він заявив, що належить до управи нюйорської пристані. Пристань мусять розширити й розбудувати. Очевидно Статуя Волі мусить при тому щезнути. Одначе американський уряд не хоче нищити тієї статуї, яка є французським дарунком для Америки. Це викликалоб погане вражіння. Тому теж нема ніякої перешкоди згадану статую відпродати за невеликі гроші якійсь запримязненій державі, чи комусь могутньому.

Фергісон зажадав задатку 100.000 долярів, що австралійцеві зовсім не здавалося забагато. Та Фергісон зробив у тому менті одну помилку. Він був надто певний себе й дозволив ауличному світлинцеві себе відфотографувати разом з австралійцем. По виплаті грошей напали австралійця деякі сумніви. Короткі запити переконали його, що ті сумніви зовсім оправдані. При допомозі світлин Фергісона дуже швидко арештували та засудили, але гроші щезли.

Спокійна старість

Підчас судового процесу заявив Фергісон не без гордощів, що він кілька тижнів тому винаймив вашингтонський Білий Дім якомусь овочевому фармерові з Полудневої Америки на 99 літ за чиншом 10.000 долярів річно. Чинш за перших 5 років фармер заплатив відразу згори. Коли Фергісона випустили з вязниці, він присів та в спокою споживав овочі своїх трудів, що він їх на людській дурноті заробив.

Повчім задовжених селян!

Як відомо, тому кілька років вийшов закон про конверзацію рільничих довгів. На основі того закону задовжені селяни позаключували з вірительними банками конверсійні договори. Такий договір спирався на тому, що банк заміновав рільникові короткоречинцевий і високовідсотковий довг на довготерміновий з низькими відсотками. Сплату довгу розложено на 14 літ. З тієї пільги скористали теж українські хлібороби, що мали довги в українських банках. Назагал сплачують наші селяни ті невеликі довжні рати доволі точно. Та всеж багато є і таких легкодушних, що не дотримують речинців і не вплачують точно чергових рат. Через те наражують вони себе і свій банк на великі неприємности і втрати: Бо обовязує така постанова, що хто не вплатить двох чергових рат сконвертованого довгу, той тратить право до пільги і від того мусить банк стягати відразу цілий довг судовою дорогою і через екзекутора. Це очевидячки велика втрата для селянина, але і для банку прикра справа, тимбільше, що банк мусить вплатити довг за довжника до акцептаційного банку, ще заки стягне собі з довжника, — крім того наражує себе на несправедливий осуд з боку байдужих довжників. Тимто всі люди добро волі повинні повчити і перестерегти селян, які користають з конверзії, щоб точно вплачували свої рати і не наражували себе недотримуванням речинців на дуже прикрі наслідки, які відібються переловтім на несумлінних довжниках, а крім того пошколять посередньо і нашим банкам та так чином — загальній справі.

—o—

Вежа самогубників.

Велику сензацію викликала заборона влади, що заборонила вступ до вежі церкви св. Стефана в Загребі. Причиною тієї оригінальної заборони була низка самогубств. Самогубники входили на верх вежі, бо вона приманювала їх не лиш своєю висотою, але теж і положенням церкви, яка містилася на стрімкій, стрімголовій горі. Особливо багато закоханих пар та огірчених коханням вибрало там самогуство

—o—

Новий „повітряний експрес".

В Англії побудували тепер новий пасажирський літак, який служитиме до трансатлантійських летів. Він матиме пересічну скорість 530 км на годину. Остаточні проби з тим літаком переведуть на весну 1939 р. Будову нового літака веде фірма Шорт Бротерс Рочестер.

Конструктори сподіються, що той літак зможе перелетіти простір між Савтгемптоном та Ню Йорком за 12 годин. Крім 4 людей залоги літак зможе ще забрати 18 пасажирів. Свої лети почне новий „повітряний експрес" не скорше, як на весну 1940 р.

Гальо! В саму пору Гальо!

вдалося нам закупити незвичайно дешево велику кількість зимових текстильних товарів, що дало нам змогу відпродувати їх

по цінах до 40%, зниженних а саме:

ФЛЯНЕЛІ, ФЛЯНЕЛЄТИ, БАРХАНИ, ШТРУКСИ

купите тепер найдешевше тільки у нас

Галицький Маґазин Новин — Львів, Галицька 15.

Для прикладу кілька цін:

I. КАТЕГОРІЯ: 10.000 м. гладкої фляпелі . . . . . в ціні тільки **50 сот.** метр
II. КАТЕГОРІЯ: 20.000 м. флянелі на білля, піжами і колірової гладкої „ . **60** „ .
III. КАТЕГОРІЯ: 40.000 м. флянелі десен. на шляфроки, сукні і блюзки „ . **75** „ .
IV. КАТЕГОРІЯ: 15.000 м. флянелі десен. „ПРІМА" на шляфроки і сукні, флянелі „ПРІМА" в квітки на білля, а теж бархан на сукні . **90** „ .
V. КАТЕГОРІЯ: 15.000 м. гладкого штруксу на сукні а теж дивентини на сукні ріжн. десен. . . . . . **1·55** „ .

УВАГА! Флянелі на сукні, білля і піжами в рештках продаємо майже даром!!! — В часі тієї дешевої випродажі ми знизили всі ціни на матеріяли ВОВНЯНІ, на БІЛЛЯ, на ПОСТІЛЬ. При закупі товару від зол. 5.— додаємо даром знижки до першорядних цін. Приймаємо чеки Централі Товарового Обороту.

Демонстраційна ревія фіякрів".

Перед кількома днями вулицями Білгороду переїхав оригінальний похід. Прохожі ставали по вулицях і студовані оглядали кільометровий похід порожніх дорожок. В першій дорожці, яка очолювала похід, сидів, вигідно розмістившись один із відомих у Білгороді купців. Як згодом виявилося, оригінальний похід саме зорганізував той купець. Коли його запитали репортери білгородських щоденників, чому він зорганізував таке видовище, купець дав їм таку відповідь:

„Міська рада рішила ліквідувати дорожки на всіх рухливих вулицях Білгороду. Дорожкарям вже й перед появою того обіжника зле велося. Мої інтереси теж погано йдуть і я мусітиму імовірно свою крамницю в середмісті зліквідувати. Щоби підкреслити мою солідарність з дорожкарями, яким ведеться так як і мені та яких жде такаж сама доля, я зорганізував їх, щоб уладити спільний демонстраційний похід за дуже малою оплатою".

Як оповідають свідки того інтервю, репортери виявили своє співчуття для огірченого купця та хвалили його дотепну думку. Всеж таки на другий день під світлинами дорожкарського походу появилися підписи здебільша такого змісту: „Оригінальний реклямовий трік купця, який хоче проголосити „плайту".

Гальо! Гальо! Увага!

З НАГОДИ СВ. МИКОЛАЯ

додаємо **як премію** при закупні

реклямову пачку

яка містить: 5 м флянелі на піжаму
або 4 м десен. флянелі на шляфрок
3 хустинки до носа
1 купелевий ручник

разом тільки зол **3·75** за цілу пачку

ГАЛИЦЬКИЙ МАҐАЗИН НОВИН,
Львів, Галицька 15.

Соняшні книжечки.

Що Видавництво „Світ Дитини" принесло нашим дітям в 1938-ому році.

Одного можемо позавидувати нашим дітям: вони мають без порівнання більше книжок для себе ніж мали ми, коли були у їхньому віці. Коли не брати під увагу всієї нашої дитячої літератури, але глянути тільки на каталог Видавництва „Світ Дитини", стане ясно, кілько зроблено в нас, чи пак кілько зробило те найбільше наше видавництво дитячої літератури в тому напрямі, щоб наші найменші і ті старші від них мали відповідну для себе книжку.

Сьогодні хочу звернути увагу тільки на одну ділянку Видавництва „Світ Дитини", що випускає періодичний місячний журнал для дітей „Світ Дитини" та видає образкові книжечки і „Дитячу Бібліотеку". На цій останній хочу спинитися. Сьогодні вона нараховує 224 книжечки ріжного-преріжного змісту українських і чужих авторів. Ясна річ, що треба було довгої статті, якщо не цілої книжечки, щоб написати бодай коротко про те все, що „Дитяча Бібліотека" принесла нашій дітворі. Я й не мав такого наміру. Зате-ж цікаво глянути на один, саме той, що добігає до кінця, рік діяльности того, одного з найцінніших і найважніших наших видавництв.

Гумові артикули, катетери, сонди, термофори, хірургічні рукавиці
фабричний склад „ГЕЛІОТЕРМ"
Львів, Академічна 7 (Будинок Шпрехера)

Кажу: одного з найцінніших і найважніших. Кожний з нас мав нагоду і змогу прочитати трохи книжок. Попадали в руки такі, що після прочитання зараз про них забувалося, але траплялися й такі, що доводилося довго носити в серці захоплення ними. А все-ж навіть найбільшого захоплення найкращою книжкою прочитаною у зрілому віці не можна навіть рівняти з тим враженням і почуттям, яке залишилося в нас до нині від книжечок, що їх ми прочитали у своєму дитинстві. Є в тім почутті щось, що вічно носиться у серці зі спогадом про родинну хату, про материні пестощі і перше кохання. Кожна людина має цілу низку заздрощів: одні з них — це заздрощі того почування, яке має дитина при читанні перших книжечок. Бо те почування рішуче має щось зі сонця.

Один з найновіших випусків „Дитячої Бібліотеки" Видавництва „Світ Дитини" — це **„Соняшні оповідання" Казимира Конарського.** (Це чудовий цикль легенд про явища природи і людину в тій природі, легенд пересичених сонцем так, як справді проникає воно і природу і людину. Це соняшні оповідання не тому тільки, що в них усюди мова про сонце чи пак про його промінчики, але тому, що всі події в них якось так соняшно змальовані. Направду соняшний настрій залишиться в серденьку дитини, коли вона сама чи хтось інший прочитає їй про те, звідки взявся папоротин цвіт, як сонечко малювало райдугу, чому так ясно було в серденьку Івасика, як народився світличок, як жайворонок врятував Промінчика, як Легіт-Вітерець виграв заклад з братами і т. д. і т. д. Особливо підкреслюю замітку про цю книжечку не тільки тому, що це одні з найкращих оповідань, які можна подибати в дитячій літературі, але ще й тому, що ця книжечка зі своїм наголовком символічно очолює всі книжечки Видавництва „Світ Дитини", які я назвав би **соняшними книжечками.** Соняшні книжечки — бо вони спричиняють, що в дитячих серденьках поселюються соняшні промінчики і що від тих промінчиків стає в дитячих серденьках так ясно-ясно, як це було з серденьком Івасика (оповідання „Промінчики"). Цю книжечку прегарно зілюстрував **М. Бутович.**

До замітних книжечок, що появилися в „Дитячій Бібліотеці" за 1938-ий рік, треба зарахувати **„Оповідання і перекази"** фінського письменника, **Захара Топеліюса.** Незрівняння оповідання „Береза і зірка" вселить у маленькі серденька тугу до „одної мети", Фредик з оповідання „Серце з гуми" навчить, як треба мати власне переконання і згідно з ним поводитися, Сильвестер і Сильвія з переказу „Підхмарна і Гордовита" покажуть, як треба приносити з собою всюди радість і щастя. Багато соняшного проміння набере до свого серденька дитина від тієї книжечки, яку зілюстрував Петро Андрусів.

Дитячі оповідання **Франца Коковського** вже мають свою марку. В минулому році появилася нова збірочка п. н. **„Юнацькі серця".** Сюжет визвольні змагання українського народу — ілюстрації **Юліяна Крайківського.**

Окремо треба відмітити **„Африканські казки" Маріона Л. Адамса** і чудові **„Казочки та сторійки" Редіярда Кіплінга.**

950-ліття хрещення України присвячене оповідання **Антона Лотоцького** п. н. **„Хрест над Дніпром"** з ілюстраціями **Ю. Крайківського.** Той самий автор дав цього року ще й земле-писне оповідання **„Від Ля Пляти по Анди",** живо й цікаво для малих читачів написана географія Південної Америки.

Коли додамо до цього казку **„Чародійний кінь"** (з 1001 ночі), другу частину **„Робінзона Крузо",** справді добре написану і гарно скомпоновану сценічну картину **Авеніра Коломийця** п. н. **„Казка темного бору"** і збірочку веселих віршів п. н. **„Звірячі пригоди",** яку впорядкував **М. Таранько,** то матимемо повний річник гарних, цікавих ріжноманітних і добре підібраних книжечок „Дитячої Бібліотеки", що появилася місячними випусками.

Передплата тієї „Бібліотеки" коштувала досі на рік 5 зол., на 1939-ий рік В-во знижує її на 4 зол. За нецілі 34 сотики на місяць чудова лектура для наших дітей і незрівнянна допомога батькам у вихованні тих, що мають прийти на зміну.

Крім тих місячних книжечок В-во „Світ Дитини" випустило ще шість книжечок: **Я. Вільшенка „Швець Копитко і качур Кавк"** з ілюстраціями **Віктора Цимбала** (друге видання), **А. Кашенка „На руїнах Січі"** з ілюстраціями **В. Цимбала, Петра Мерчука „Чванько", Вуйка Владка „Пригоди Гава"** з образками **Осипа Куриласа, Р. Завадовича** і **Ю. Шкрумеляка „Два вертепи"** і **М. Таранька „Веселий вечір".** Ця остання — це збірка монольогів, діяльогів, деклямацій, сміховинок, скечів та сценок для шкільної молоді, — перша в тому роді в нашій дитячій літературі — яка віддасть велику прислугу нашій дітворі при уладжуванні веселих вечорів чи вистав, що вона залюбки робить.

Цей реєстр говорить сам за себе. „Дитяча Бібліотека" п. М. Таранька (В-во „Світ Дитини") станула в 1938-ому році на висоті свого завдання. Її малі передплатники мали цілий рік добру лектуру, а й тепер батьки мають що купити для своїх потіх на подарунки на Миколая і Ялинку. Кращого подарунку не можна собі й уявити.

О. Дніпровський.

СНІГІВЦІ
КАЛЬОШІ
шведські
ТРЕТОРИ
краєві
ШВАЙКЕРТ
по фабричних цінах
у великім виборі
A la ville de Paris
Ґабріель Штарк
Львів, пл. Марійська 11.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ВІДСТУПИТЬ ІТАЛІЇ ЧАСТИНУ СВОЄЇ КОЛЬОНІЇ?

Паризький „Евр" довідується з Льондону, що в тамошніх колах розглядають справу концесій для Італії у британській Сомалії. Райтер оголосив у цій справі дуже загальний двозначний комунікат, тому в Парижі з острахом чекають на римську візиту Чемберлена. Якби поголоска справдилася, Франція мусілаб піти на уступки в Джібуті

Вже незабаром появляться
революційні спогади
Полк. Орла-Гальчевського
ПАРТИЗАНИ
Документальні картини української боротьби за волю. Невідомі епізоди з недавнього минулого. Галерія безіменних героїв. Епопея повстанчого руху.
Передмова Романа Гучвановича.

НЕ БУДЕ ОКРЕМОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ КАТЕДРИ.

Римо-католицький епископат заняв негативне становище до проекту створити окрему православну військову катедру. Тому стаття православного декрету, що заповідали створення такої катедри, безпредметова.

ЕЛЄКТРИЧНІ ІНСТАЛЯЦІЇ ВИКОНУЄ СКОРО, ДЕШЕВО І НА ДОГІДНІ СПЛАТИ УКРАЇНСЬКЕ КОНЦЕСІОНОВАНЕ ЕЛЄКТРОТЕХНІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
ЛЕВ НАДРАҐА
ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА 22. — ТЕЛ. 259-49.
Направки світла, ламп і дзвінків числимо 50 сотиків. Ощадностеві жарівки по зол. 0.60. Лямпи, батерії, акумулятори, радіо-апарати найдешевше у Львові.

„НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ КОРДОНІВ".

Берлінська „Дойтше Альгемайне Цайтунґ" містить статтю, в якій займається прикордонними областями Німеччини в тих місцях, де політичні кордони не покриваються з етичними границями. „Д. Альг. Цайтунґ" кінчить свої замітки описом відносин на польсько-німецькому кордоні й доходить до такого висновку: „Щораз більше набирає ваги змагання вирівняти незначні граничні труднощі через обміну територій та зроблення поправок. **Націоналізація кордонів — це одно з найтяжчих завдань нинішньої Европи.** („Век Нови" з 17. XII)

Самозатроєння від печінки.

Самозатроєння буває причиною багатьох недомог (артретичні болі, ломота пістків, болі голови, кашлювання, здуття, відбивання, болі печінки, неємак в устах, сверблячі шкіри, напад до запору, плями і виснди на шкірі, нахил до товстіння, млявість, обложений язик). Внутрішні отрути, які витворюються у власнім організмі, завечищують кров, шкодять організмові і приспішують старість. Печінка і нирки це органи, які очищують кров і соки улюбу. 20-літній досвід виказав, що лікувальні зела „ХОЛЕКІНАЗА" Г. Новошівського, як сьогодні єдиним природним засобом, який відтягує соки улюбу під впливом отрут. Дармові брошури можете дістати в фізіольогічно-хемічній лябораторії „ХОЛЕКІНАЗА" Г. Новошівського, Варшава, Новий Свят ч. 5. а також в аптеках і аптичних складах. 2202

ФАБРИЧНІ ЦІНИ!
ВЛАСНИЙ ВИРІБ!
продає найдешевше ФАБРИКА БІЛЛЯ
Антін Петрушевський
Ковари, матрацн, полушки з пір'я, сінники, простирала, готові пошевки, ручники, обруси, полотна, шифони, коци, капи, фіранки
ЛЬВІВ, ул. ГАЛИЦЬКА 20. Тел. 213-33.
Цінники на бажання даром.

КАПЕЛЮХИ СВЕТЕРИ, ТРИКОТИ
мужеські від 6.50 до 34.—
жіночі і мужеські
поручає Е. ДУМИН ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 4.

Нерви зі сталі.

придались би в теперішніх часах, коли нервова система в розладді, а безсонність не дозволяє вам заснути пам'ятайте за зела маістра Вольського в охор. знаком „Пасіфлора", що містить у собі Пассіфльору (Цвіт Мукі Христової) — рослину, що атихомирює. Вони лагодить розладдя нервової системи: неровпу серця, болі і памороки, полегшили несуповоє та приводять поверхній природний сон не спричиняючи ся звички. Можна дістати у всіх аптиках і дрогеріях. Виробник: Маґістер Е. Больський, Варшава, Злота 14. Власний відділ у Львові.
2002

ПРЕМІЄР БЕРАН ПРО ЕМІГРАЦІЮ ТА АВТОСТРАДИ.

У промові союзного чехо-словако-українського премієра **Берана** при отворенні союзного парляменту заторкнено також справу політичної еміграції. „Емігранти — заявив премієр — добре й у власнім інтересі зробили б, якщоб вони заздалегідь подбали приміститись у державах, що більші й багатші, ніж наша федеративна держава". Обговорюючи господарські проблеми, премієр Беран зазначив, що розбудова автових шляхів, які вязалиб Прагу з Карпатською Україною, тепер найважніша справа.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

НОВИНКИ.

— **Чергове число „Діла" появиться у вівторок 20. ц. м. тому, що в понеділок 19. ц. м. припадає свято св. Миколая. У вівторок „Діло" появиться в нормальному часі.**

— **„Сад і город"** — під такою назвою почне виходити з днем 1. січня 1939 р. новий часопис, місячник, що його видає Товариство „Сільський Господар", Львів, Руська 20. Часопис призначений для широких кругів наших садівників, городників, шкілкарів, господинь та господарів і прихильників-аматорів садівництва та городництва. В кожному числі багато статтей, порад та ілюстрацій. Передплата на рік 2.50 зол., хто прішле передплату до дня 31. січня 1939 р., платить за рік тільки 2 зол. Усі, що цікавляться садівництвом та городництвом повинні мати у себе цей потрібний і дешевий часопис. 2—3

З нагоди Свят поручає по зниженних цінах
жіночі і мужеські одяги
ШАПІРА БУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

— **Власні доми** передумовиною добробуту одиниці, родини і суспільности! Це гасло кооперативного Міщанського Союзу Кредитового у Львові, вул. Руська ч. 3, тел. 215-16, ур. год. також від 6—7.30 ввечір. Жадайте інформативного листка! 2377

— **На Святого Миколи** — найкращий дарунок — ощадний український **радіоприймач „Селектон"**. Львів, Сикстуська 43, тел. 254-22. 2948 2-2

— **„Хром"**, Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83, поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перекрашує і перероблює уживані футра за найновішими фасонами. 2259 —?

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду. 2933 2-20

— **Разом** з морозами настав час зимової допомоги. Десятки незасібної молоді ждуть на Вашу помічну руку. Усе зайве одіння перешліть до Рем. Бурси (вул. Бартосівни 3, Львів). За добре серце — щира подяка.

— **Порядок Богослужень у храмовий празник св. О. Николая в церкві у Львові** і тридневні Богослуження ювилейні на памятку 950-ліття хрещення Руси-України. **Неділя І. місяця 18. грудня 1938 р. в Навечерія празника: год 16.:** Всеночне, Наука, благальна пісня, Благословення Найсв. Тайнами і цілування мира з Мощий св. О. Николая в Барі. Слухання св. Сповіди від 16—20 год.; **Понеділок, 19. грудня 1938. празник св. О. Николая: Година 5.** Утреня, в год. 6, 7, 8, 9. і 9.30 читані св. Літургії; **Година 9.45 прибуття Преосв. Архієрея Кир Никити: Година 10. посвячення чотирьох хоругов церковних** і торжественна. Година 10.15 Архієрейська Служба Божа. Год. 10.45 Проповіль. Год. 13. Водосвяття перед церквою і обхід. Год. 16. Вечірня, Акафист св. о. Николая, Наука, благальна пісня, обхід з Найсв. Тайнами довкола церкви, благословення, панахида і цілування св. Мощей Мира. **Слухання св. Сповіди від години 5—14. Второк 20. грудня 1938. Попразен храму:** Год. 7.30 і 8.читані Служби Божі. Год. 9. співана Служба Божа за упокій парохіян з Соборним Парастасом. — Свящ. В. Ловчина.

ВОВНИ
ШОВКИ
ПОЛОТНА
КОВДРИ
КОЦИ
поручає українська блаватня
„МАНУФАКТУРА"
ЛЬВІВ, пл. КАЛІТУЛЬНА ч. 3.

— **Порада під зиму.** В холодній порі наш організм потребує більшого запасу тепла (калорій) у формі товщів і т. п. харчів. Під цим оглядом найдоцільніше є споживати якнайбільше масла та сирів „Маслосоюзу", бо вони мають велику кількість товщу а рівночасно є легкострави й найпоживніші.

— **Святочне відслонення таблиць** фундаторів саль у шпиталі ім. Митрополита Андрея відбудеться в неділю 18. ц. м. в год. 12-ій вполудне.

— **Юлій Ґеник-Березовський перед мікрофоном.** У вівторок 20. ц. м. передаватиме в год. 14.30 львівська радіостація авдицію, що напевно зацікавить усіх українців: перед мікрофонами її виступить відомий усім рецитатор-мистець, лектор Ягайлонського університету у Кракові Юлій Ґеник-Березовський та виконає низку рецитацій, м. і. і відому в його інтерпретації поему Ю. Федьковича „Довбуш".

— **Нові ексцеси польських студентів.** Польські студенти політехніки побили в пятницю 16. п. м. трьох студентів жидів, цві биди на виклади. Групи польських студентів обставили всі входи у політехніці і не пускали жидів на виклади у звязку з проголошенням „Днів без жидів". У суботу 17. ц. м. польські студенти уладили віча в університеті і політехніці, на яких ендецькі промовці домагалися, щоб влада випустила на волю чотирьох студентів медицини, яких поліція арештувала у звязку зі сенсаційними вислідами ревізії в „Домі Медників" при вул. Слодовій, де поліція знайшла арсенал зброї, муніції та нелеґальні летючки. На вічу розкидали теж протиукраїнські летючки. По вічу в політехніці юрба польських студентів вибігла з політехніки і вибила всі шиби у крамниці „Форгуни Нової" при вул. Сапіги та одну шибу у крамниці „Маслосоюзу" теж при вул. Сапіги. Повибивавши шиби, студенти повтікали назад до будинку політехніки.

— **Розлача свідоцтв в українських ліцеях.** Довідуємося, що не всі ліцеї з українською мовою навчання одержали з державної друкарні друки свідоцтв. Тому мабуть не буде можна роздати піврічних свідоцтв перед святочними феріями, а щойно після ферій.

— **У рецензії із святочного концерту** в 25-ліття Муз. Інституту у Стрию, поміщеній у 280. числі „Діла", пропущено через недогляд коректора імя промовця як відпоручника матірного т-ва Лисенка у Львові — п. д-ра Михайла Волошина.

— **Засідання Етнографічної Комісії Н. Т. Ш.** відбудеться в середу 21. ц. м., в год. 18, у Бібліотеці НТШ. На порядку дня перевибір Президії Комісії та виклад проф. В. Сімовича п. н. „До методи етнографічних записів".

РАДІО найновіші моделі на рік 1939 відбірники
CAPELLO
ELEKTRIT
HORNYPHON
РАДІО ЦЕНТРАЛЯ **Йосиф Т'ссер**
ЛЬВІВ, ШАЙНОХИ 2.
2879 -13

— **За поширення польського „стану посядання".** В неділю 11. ц .м. відбувся у Львові зїзд голов окружних, повітових і низинних кол Т. Ш. Л. зі Сх. Галичини. У зїзді взяло участь 117 осіб. Нарали відкрея голова головної управи

Що писало „Діло" 50 років тому.

Середа, 19. грудня 1888.

СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД ІМ. С. КАЧАЛИ.

„Як виказано у звідомленні виділу „Просвіти", надіслав п. З. Грушкевич 5 зр. 50 кр. на створення при „Просвіті" стипендійного фонду ім. Степана Качали. Подаючи цю вістку до прилюдного відома дозволяємо собі висловити надію, що горна думка вшанувати память заслуженого ветерана патріота знайде загальне одобрення у всеї нашої публики."

ВІРМЕНСЬКІ ТАЙНІ ТОВАРИСТВА.

„Таймс" повідомляє, що російська поліція викрила між вірменами за Кавказом цілу сітку тайних товариств, зорганізованих на зад товариств „Молода Італія", яких метою було викликати революцію і визволити вірмен зпід панування Росії. До цих товариств — кажуть — належала сама молода вірменська інтелігенція."

В зимі
організм потребує багато тепла
тому споживайте
масло
сири
МАСЛОСОЮЗУ
бо вони:
1) мають багато товщу
2) є легко стравні
3) і найпоживніші

У девяті роковини смерти бл. п.

о. Михайла Олексишина

укр. кат. пароха Суховолі пов. Броди,

відправиться Служба Божа з панахидою в середу 21. грудня н. р. в год. 7.30 рано в церкві св. Юра.

Діти і внуки.

2985

Т. Ш. Л. д-р Ст. Ума і в довшій промові вясував дотеперішні успіхи праці Т. Ш. Л. Основний реферат на тему „Яких метод освітньої праці вимагає нинішнє село" виголосив управитель сільського університету Т. Ш. Л. в Оглядові п. Драч. У дискусії виявилась повна польська державна рація та незломна воля польського громадянства, щоб вести позитивну працю над зміцненням і поширенням польського „стану посядання". Цей зїзд виявив активну поставу польського громадянства.

(„Всхуд".)

— **Дальша ревіндикаційна акція на Волині.** КАП повідомляє: В Окопі парохії Рокитно на Волині вернулося в останніх днях з православія на католицизм 81 особа. З цієї нагоди відправлено в місцевій капличці торжественне богослуження.

— **Повідомляємо** ввічливо, що з днем 25. ц. м. переносимо Косметичний Кабінет „DISTINCTION" на вулицю Сикстуську ч. 14, І. пов. Поширений і вивінуваний кабінет з останніми засягами техніки і знання дорівнює він тепер европейським заведенням. — Управа. 9—10

тільки крем нагістра НАЦИЛ № 1 В. ПАЗЬДЗЄРСЬКОГО усуває радикально Веснянки Плями і т. п.

Крем Halina Nr. 2 (півтовстий) пливає церу, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

— **Передсвяточний рух по крамницях.** Львівське городське староство оголосило такий комунікат: У звязку зі святами Рождества Христового городське староство пригадує, що в неділю 18. ц. м. всі крамниці, фризієрські та фотографічні підприємства можуть бути отворені від год. 13-ої до 18-ої. Від 19. до 23. ц. м. згадані крамниці і фризієрські та фотографічні підприємства можуть бути відкриті до год. 21-ої, а 24. ц. м. лише до год. 18-ої. Харчівні, ресторани, кавярні, цукорні, буфети і нічні розривкові льокалі мають бути замкнені дня 24. ц. м. від год. 18-ої до год. 7-ої дня 26. ц. м. крім ресторанів у готелях. Отже 25. ц. м. в перший день Різдвяних свят мають бути замкнені всі крамниці, промислові підприємства, кіоски, крамниці з овочами та солодощами, фризієрські та фотографічні підприємства, крамниці з квітами і т. п. Дня 26. ц. м. можуть бути відкриті лише кіоски і крамниці з овочами та солодощами. Всі інші крамниці і підприємства мусять бути замкнені.

Повідомляємо, що з днем 1. січня 1939 року журнал „Громадянка" вертається до старої назви

„ЖІНКА"

та обіцює читачам у 1939 році

ДОТЕПЕРІШНІЙ ВИСОКИЙ РІВЕНЬ,
ЦІКАВИЙ БАГАТИЙ ЗМІСТ,
ЗБІЛЬШЕНИЙ ОБЄМ,
ЕСТЕТИЧНУ ЗВЕРХНЮ ФОРМУ.

Передплата 10 зол. річно, 1 зол. місячно. За границею 3 доляри річно.

— „**Нає Фрає Прессе**" перестане виходити — як повідомляють з Праги — з днем 1. січня 1939. р. Одночасно з днем 1. січня 1939. р. перестане виходити у Празі „Прагер Прессе".

ВІДГУКИ ДНЯ.

На св. Миколая.

Щороку, коли стукне друга половина грудня, приходить на нашу грішну землю св. Миколай. Угодник Божий був — як відомо з переказів — великим приятелем малих дітей, спомагав незаможну дріботу чим міг і завжди носив при собі солодощі.

З цього пішов звичай дарунків у день св. Миколая, тільки що той звичай пішов дещо скісно. Претенсії до дарунків мають не тільки малі діти, але й більші, до синіх включно, а дістають дарунки переважно ті, які без них можуть обійтися.

Але св. Миколай не зрезигнував з особистої візити на землі в день своїх іменин і з власноручного розділювання дарунків — по справедливости. Тому і найбідніша сирітка сягає

„ЛЬОТОС", Львів, Сикстуська 21.

раненько, в день св. Миколая, під подушку. А як не має подушки, то під кулачком шукає дарунку. І все знайде щось для себе... бодай тепле місце, де можна загріти другий кулачок.

Направду чудовий звичай наслідують у нас передовсім школи а ще передовсім касина і клюби.

По касинах і клюбах приготовляють Миколая цілий рік, себто зараз після останньої невдачної імпрези.

— Прошу панства — каже при кінці свята аранжер. Ми мали за мало часу, щоб усе підготовити якслід. Але на другий рік ми зробимо такого Миколая... — тут робить артистичну павзу... — такого Миколая, що ціле місто ахне.

(Все одно: чи це Отинія, чи Львів — ахне!).

Така заява аранжера помітно обнижує хвилю нарікань на цьогорічну імпрезу, люди починають імпровізувати і врешті-решт розходяться майже вдоволені.

Справа Миколая йде покищо на склад, тимбільше, що після того приходять швидко інші імпрези: Сильвестер, Маланка, а там — масниці. Виринає вона вечором 17. грудня чергового року.

— Чи є що приготоване на Миколая? — питають щорічно аранжера.

— Миколай?! Ах, правда. Так есть. Очевидно. Мусимо зробити. Навіть дещо вже готове.

— А чого ще нема?

— Ну... бракує ще скетчу, але автор не відмовив ще дефінітивно. Маю надію, що вдасться мені його переконати.

— А актори?

— В тім то й біда. Ніхто не хоче грати ангела і загалом виступати на сцені.

— А хто буде Миколаєм?

— Типів відповідних до тої ролі в нас є досить. Але покищо ніхто ще не рішився.

— Бійтеся Бога, таж завтра вже Миколая!

— Ви мені це кажете?! Знаю і розумію цілий трагізм ситуації. Але прошу не турбуватися — все буде.

І на другий день усі жлуть на появу св. Миколая, чорта, ангела і несподіванки. Мають право, бо слово „несподіванки" було в запрошеннях два рази підкреслене.

Завіси не мали. Не можна було дістати в останній хвилині. На сцені стоїть дві смерічки, що стараються наслідувати глухий бір, а на салі стоїть настрій вижидання, якого чар добре розуміють закохані, мисливі і петенти на посаду.

За кулісами, себто в другім покою йде балачка між аранжером і Миколою.

— Деж ваша борода?

— Або я мав її пострашся.

— А мітра, а жезл?

— Мала принести пані Оксана.

— Мала принести, але не принесла

— Віє майор, пане товаришу.

— Добре вам казати!.. Що ми тепер зробимо?

— Пождіть, маю ідею! — скрикує Миколай. — Святий Миколай не прибув і я це проголошу.

— А чорт? А ангел?

— Не треба! Алже виступаю.

Третій дзвінок, сала стихає, на сцену виходить кандидат на Миколая.

— Шановні Панство! Через пашпортові труднощі і припинений залізничний рух святий Миколай не міг прибути...

— А чорт? — кричить хтось із публики.

— Є кілька на салі.

— А ангел?

— Також на салі. Це наші пані!

Старшаві ангели всміхаються, справді чорти роблять міну, а кандидат на Миколая говорить далі:

— Лишаються ще несподіванки...

— Славно!

— Давайте їх!

— Цікаво!

— Чи панство сподівалися іншого Миколая?

— Очевидно.

— Власне ми вам зробили несподіванку.

Миколай сходить зі сцени, а на його місце виходить аранжер свята:

— Прошу панства. Коли в нинішній імпрезі й були якісь недотяги, то вже на другий рік...

Галактіон Чіпка.

— **Самохід вїхав до спальні.** В ночі з четверга на пятницю 16. ц. м. особовий самохід наїхав на партеровий дім, пробив зовсім стіну і знищив спальню, в якій спали молодята. Молоді подруги ледви чудом омминули смерти. Пасажири самоходу важко потовклися.

— **Велика пожежа** вибухла в ночі з пятниці на суботу 17. ц. м. у фабриці лнів у Гольм у Данії. Пожежу вгасила пожежна сторожа по кількох годинах. Шкоди сягають понад 2 мільони корон. Понад 100 робітників стратило працю.

— **Кількагодинна боротьба з вовками** під Хотином. Недалеко м. Хотина стадо вовків напало в лісі на кілька селянських возів. Між нападеними селянами і зголоднілими вовками боротьба тягнулася кілька годин. Мужчини відбивались перед вовками вилами, сокирами і дручками. Жінки кидали між вовків запалені снопки соломи, щоб відстрашити зголоднілі бестії, але це нічого не помагало. Щойно допомога селян зі сусідних сіл уритувала життя нападеним. Один з нападених 18-літній хлопчина поцерів зі страху. — У північнім Кавказі і Грузії стада зголоднілих вовків закрадаються до сіл і викликують страшне спустошення. Вовки розшарпали теж кілька осіб. На зголоднілих вовків зорганізували спеціяльні облави при участи війська.

МОТОПІРИН-М

Ніякова почуваюся.

Це определення стану здоровля чуємо досить часто. Є це звичайно алярмовий дзвінок на катар, перестуду і под. Перешкодити цьому так легко приймаючи на ніч одну пастильку МОТОПІРИНУ.

Набувати в усіх аптинах.

До кінця ювилейного року „Просвіти" вже недалеко! Чи ви вже стали членом „Просвіти" і чи склали жеотву на цитку в її користь?

НИНІ
АТЛЯНТІК
Фільма на основі відомої повісти ЛЬОЙ ДАГЛЯСА
БІЛІ ПРАПОРИ
В гол. ролях славний „Малий Чемп" ДЖЕКІ КУПЕР і велика трагічна артистка ФЕЙ БЕЙТНЕР.

✝ Посмертні згадки.

ЮЛІЯ З СІМИНОВИЧІВ ШЛЛІНГ-СІНГАЛЕВИЧЕВА.

15. грудня ц. р. відійшла від нас на віки бл. п. Юлія з Сіминовичів Шіллінг-Сінгалевичева, що упокоїлася у Львові в 94. році життя. У Покійній розпрощалися ми з одною з тих світлих жіночих постатей „старої дати" в найкращому розумінні того слова, і яких між нами щораз менше, та які вже мабуть належать до історії. Тільки у повістях, оповіданях і споминах старших письменників відживають перед нами ті зразкові жінки, матері і громадянки з давньої сільської інтелігенції, до яких належала саме Покійна. Вона походила з прастарого українського роду Сіминовичів, що виводиться з боярського роду, відомого м. ін. з їх участи в повстанні проти Ягайлонів в 1315 році. Батько Покійної о. Сильвестер Сіминович був довголітнім парохом в Косові, а з її рідних і стрічних братів відомі м. ін. покійний вже д-р Володимир Сіминович і у живих іще о. юбілят Микола Сіминович, українські діячі в Америці. Покійна була заміжня за бл. п. о. Яковом Шіліг-Сінгалевичем, що був одним з найкращих наших священників відродженської доби 1870—1900 рр. Як управник Москалівки, потім парох Руди в Жидачівщині і Романова в Бобреччині, о Яків поклав багато заслуг для культурного та організаційного розвитку тих околиць і був зразком не тільки священника, але й народнього діяча. А найвірнішою товаришкою і помічницею в його праці була йому дружина покійна Юлія. Жінка великих чеснот і патріотка, своєю культурною і гостинною вдачею причинялася завжди до того, що її дім був культурним огнищем і осередком близької і дальшої околиці, де заєдно панувала атмосфера невсипучої праці та любови до всього рідного і атмосфера пошани для традиції та культури. Належала до тих Паніматок, які були правдивими матерями не тільки своїм дітям, але і своїй парохії, бо вміла служити селові доброю радою і поміччю, моральною і матеріяльною. Покійна виховала у громадянських і патріотичних чеснотах своїх пять синів, з яких два вже покійні (наймолодший Микола помер у визвольній боротьбі, як член УГА. в Україні), а з трьох живучих відомий м. ін. заслужений діяч Володимир Сінгалевич. Нехай та-коротка згадка буде замісць китиці квітів на свіжу могилу Покійної. І нехай рідна земля, яку так щиро любила, буде Їй пером!

✝
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за бл. п.
Миколу Заячківського
відбудеться у вівторок 20. грудня ц. р. в Церкві Преображення Госп. при вул. Краківській в год. 7.30, про яке повідомляє
Рідня.

Натиском пальця
маєте змогу наставити приймач на бажану станцію. Клявіші наставляєте на 8 найрадше слуханих станцій.
Наставляєте і переставляєте клявіші з одної станції на другу — за одну хвилину.

PHILIPS Super 7-39

Добрі волічки
вісімки артикули D. M. C. ч. 2960
М. ФІЛЬ, ЛЬВІВ, БОЇМІВ 21.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Неділя 18. XII. год. 3.30 попол. „Заколдана королева"; год. 7.30 веч. „День без брехні".

Понеділок 19. XII. год. 8. веч. „День без брехні".

Театр Різнородностей.

Неділя 18. XII. год. 7.30 веч. „Пан Ламбертіс".

Понеділок 19. XII. год. 7.30 веч. „Пан Ламбертіс".

Український Театр ім. І. Котляревського.

ПЕТЛЮРІВЩИНА (сала Нар. Дому):
18. XII. Маруся Богуславка.
19. XII. Найвірніший чоловік
20. XII. Кирпа з Лисого.
21. XIII. Орфей у пеклі.
22. XII. ?
23. XII. Пригода в Черні.
24. XII. ?
25. XII. Невольник.
Білети скорше продає Нар. Торговля.

КІНА.

АПОЛЬО: „Битва на Бродвею".
АТЛЯНТИК: „Буря на Сході" („Пригода в Шанхаю").
БАЛТИК: „Король бананівців", „Герой наших часів".
ВАНДА: „Срібна торпеда", „Кріза закінчена".
ГРАЖИНА: „Гетеннє" на осн. Ол. Мішен.
ЄВРОПА: „Вітчизна небезпечна".
ЕМПІР: „Готель у Тиролі".
КАСІНО: „Льорд Джеф".
КОПЕРНИК: „Отець на пустині".
МАРУСЕНЬКА: „Нині та завсіди", „Золотий пил".
МЕТРО: „Голос серця", „Фінвер т. з".
МІРАЖ: „Ракетою на Марса".
МУЗА: „Золотоволоса".
ПАКС: „Любов і сльози жінки".
ПАЛЯС: „Примари".
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Дівчина шукає кохання".
РОКСІ: Подвійна програма: „Зоря Різдвяна", „Прокляте скарб".
СВІТ: „Князь Ікс", „Каліф з Багдаду".
СВЯТОВІД: „Корабель нещасливців", „Пасажирка зайдом".
СТИЛЕВЕ: „Банковий Дім" і ревія з Фалішевським і Волінським.
ТОН: „У тіні хреста", „Тайний агент".
УТІХА: „На межі життя" та ревія.
ХІМЕРА: „Злодійка" фільма із життя шкільної молоді.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Азія: Анам, Сіям".

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Китай, Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 18. грудня 1938.

7.20 Орх., 8.00 Ранішній дениик, 8.15 Для села: Газетка, Огляд ринків, Календар, 8.45 Поздоровлення. Що це таке зорганізоване село, Пісні у вик. міш. хору, коло год. 10.30 після богослужения Музика з пл., 11.45 Муз. програма на Різдво, фейл., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. полудне: орх., солі, 13.00 Виступи з творів Пілсудського, 13.05 Гутірка про Підгородчиська, 13.15 Музика: орх., пісеньки, акордеон, балдаго, 14.40 Трохи пісні, трохи слова, 15.00 Слово-муз. авд., 15.25 Золота книга громад, 16.30 Сніз. реціталь Сл. Орловської-Черкінської в супр. форт., 17.00 Театр Уяви: „Зразкове подружжя" Л. Гаайта, 17.30 Орх., монольоги: у перерві в год. 18.25 Хвилина бюра студій, 19.30 Програма на завтра, 19.35 „Гостинниця Під лепом" слово-муз. авд. 20.10 Спортові вісти, 20.15 Інф. авд.: Спорт, політ. огляд, веч. дениик, закук. тлумачення, програма на завтра, 21.20 „Країна усміху" оп. Легара, 23.00 Ост. вісти, 23.05 Закінчення авдиції.

Понеділок, 19. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Танц. музика з пл., 11.00 Для шкіл: Вірники з поясненнями, 11.15 Характеристичні танки з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудне на авд., 13.00 Розр. концерт із пл., 13.30 Авдиція про Моничка для дітей, сопран, фенер, пояснення, 14.00 Орх., 14.50 Програма на завтра, 14.55 Спортовий дениик, 15.00 Театр Уяви для молоді: „Про Ізаєя, що вели чоботи шив" по оп. Ю. Словацького, 15.30 Орх., 16.00 Полудневий дениик. 16.08 Господарські вісти, 16.20 Наук. хроніка: Історія, 16.35 Форт., 17.15 Про деякі прикмети мови сучасної реклами, 17.30 Сильветки лютністів: Гітарове тріо, поєднання, рецитації, 18.00 Фільма, як окремий рід мистецтва, 18.10 Польські та чужі пісні у вик. Н. Ружицької, мецосопр., форт., 19.00 Воєнська авдиція, 19.30 Розр. концерт у вик. сальон. орх., скр., тенор, 20.35 Веч. дениик, метеорольог. вісти, спорт, просопр., альт, 21.40 Літер. новини, 22.00 Грами на завтра, 21.00 Вокальна музика, „На стаціїці" драма, Веселі дрібниці, 23.00 Ост. вісти, 23.05 Закінчення авдиції.

Вівторок, 20. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добридень найменшим: Оповідання, пісеньки, 11.00 Для шкіл: Дороті Сент Вечір", авд. для дітей, 11.25 Ерна Зак і Каміло Шміт-Вальтер співають, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудне авд., 14.00 Із мандрівок над Німаном, Нар. пісні у виконанні вок. квартету, **14.30 „Довбуш" поема Ю. Федьковича, у вик. Ю. Ганнка Березовського.** 14.45 Господарські вісти, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Маю тринадцять літ, говорена повість для молоді, 15.15 Техн. скринька, 15.30 Музика сальон. орх., 16.00 Полудневий дениик, 16.08 Господарські вісти, 16.20 Фіз.-геогр. актуалії, 17.00 Оперові арії у вик. Ст. Драбіка, з супр. форт., 17.20 Дангуч, 17.30 З пісенно по краю, 18.00 Вікучі вісти з міста та провінції, 18.05 Прогр. резерва, 18.15 Для села: Хв. скринька, Кооперативна хвилина, 18.30 Для робітників, 19.00 Розр. концерт: орх. сопр., тріо, 20.35 Веч. дениик, метеорольог. вісти, спорт, програма на завтра, 21.00 Камер. концерт: вокал. ємсмб. квартет, форт., 21.50 Поезія золотого віку, 22.05 Нишінний Шлеськ, слово-муз. авд., 22.35 Інформ. авд., 23.00 Ост. вісти, 23.05 Закінчення авдиції.

Середа, 21. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добридень найменшим: Оповідання, пісеньки, 11.00 Для шкіл: Дороті Сент Вечір", авд. для дітей, 11.25 Ерна Зак і Каміло Шміт-Вальтер співають, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудне авд., 14.00 Сімф. музика з пл., 14.45 Господарські вісти, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Розмова істор. загадки для молоді, 15.05 Наш концерт, твори Гріга, 15.30 Музика орх., 16.00 Полудневий дениик, 16.05 Господарські вісти, 16.20 Дім і школа: Злі і добрі способи допомоги в лекціях, 16.35 Віольончелеві твори у супр. форт., 16.55 Авдиція, 17.00 Сучасні письменники про воєнне, 17.15 Комеральний концерт, музика, спів, 18.00 Вікучі вісти з міста та провінції, 18.05 Технічна самоврядних виборів, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка про мову, 18.46 „Посвята безмежна" 19.00 Розр. концерт: орх., ревельєрці, сопран, скринка форт., 20.40 Веч. дениик, метеорольог. вісти, спорт, програма на завтра, 21.00 Оповідання про Шопена: „Марія Водзінська", 21.45 Промова ін. Гавліна, 22.00 Новинки музики з пл., 22.10 Танц. музика, у вик. орх., пісеньки, 22.55 Спортові вісти, 23.00 Ост. вісти, 23.05 Закінчення авдиції.

Четвер 22. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вісти, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневий авдиція, 14.00 Музика з пл. 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Сант вечір у різних краях, 15.15 Клавіші та ракети: „Свята, свята" дія льог. 15.30 Оркестра, 16.00 Полудневий дениик, 16.05 Господарські вісти 16.20 Фельєтон різних народів, 17.00 Що хорим і їх оточенню може дати протитуберкульозний диспансер, 17.20 Форт. твори Пауна Вальдгерова з вик. композитора (бозт. німітка), 18.00 Вікучі вісти з міста та провінції, 18.05 Авдиція для села: **„Плекання овець зимою" гутірка в українській мові інж. Р. Голода.** Популярна музика з пл., Концертант Ріхьа. Т-ва, 18.30 Життєпис інструментів: Співаюче дерево (фагот кларнет, обой, флет і т. д.), 19.00 Розр. концерт: орх., сестри Буреські. Вітає, 20.05 Веч. дениик, метеорольог. вісти, спорт, програма на завтра, 21.00 Сполонезки етнічні: Бруєлтом виконавчий 21.20 Хоральні твори, пл., 21.45 Промова ін. Гавліна, 22.00 Спортові вісти, 22.05 Трансмісія з шпиля, 22.25 Огляд авдиції, 22.35 Літер. фрагменти, 22.55 Огляд преси, 23.00 Останні вісти, 23.05 Закінчення авдиції.

Найкраща українська ПАСТА до взуття і підлоги виключно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 18. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, орк., веселий квартет, форт. дует, 18.00 Музика в сумерку, квінтет, сол., 20.10 21.00 „Дер Грефер ніс Шверіне" оп. Кнаєвра, БІЛГОРОД 20.00 21.00 Нар. музики, 21.30 Розр. музика, БРЮСЕЛЬ ФР. 21.30 22.00 Симф. концерт з участю Мільда та Гіндеміта, БУДАПЕШТ 12.20 Оперова орк., 15.45 Нар. пісні, 17.00 Сольо на фаґоті, 17.50 Орк., 19.20 Форт. концерт Дочманя, 20.10 21.00 Оперетка і мельодії, 22.00 Циг. музика, ВЕЖА АЙФЛЯ 18.00 19.00 Симф. концерт із участю Касадесуса, 20.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 15.15 Стирійські різдвяні пісні, 16.00 Веселе муз. пополудне, 19.00 20.10 21.00 22.20 Великий концерт бажань, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Пісні та музика, КЕНІГСБЕРГ 20.10 21.00 Концерт орк., соор., баритон., ЛЕЙПЦІГ 15.05 Казка для дітей, МІЛЯНО 17.15 18.00 Розр. програма, 21.00 22.00 Сучасна ін. симф. музика, 22.25 Пісні, МІНХЕН 11.30 Нар. пісні, 20.10 21.00 „Ліпар мимоволі" ном. оп. Гуноза, ПРАГА 15.20 Популярні мельодії, 18.00 Військ. орк., 19.45 20.00 „Гонза" балет Недбала, РАДІО ПАРІ 18.05 21.15 Шевальє, 18.25 Сольо на гармоні, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.30 22.00 23.00 Вечір опер: „Le Nuvo Senor di Bizkaj" Бальдін, „Балле о Грен Пад" Сільвера, РІМ 17.00 18.00 Орк., 21.30 22.00 Комедія, САРБРІКЕН 15.15 Пісні, СТОКГОЛЬМ 16.00 Арфа, 19.30 Спів, 22.30 Концерт е-моль на скр. орк. Мендельсона, ШТРАСБУРГ 22.00 23.00 „Маскота" оп. Одрана, ФЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 18.00 „Джоконда" оп. Понкієлі.

Понеділок, 19. грудня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт 22.15 Танк. музика, БІЛГОРОД 18.20 Спів, 20.00 21.00 Веселий вечір, БУДАПЕШТ 12.10 Циг. музика, 18.30 Віол., БРАТІСЛАВА 17.25 Словацькі нар. пісні у вик. циг. орк., ВІДЕНЬ 15.30 Форт., 18.10 Коляди, 20.10 21.00 „Ізабо і Гануся" оп. Гумпердінка, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.15 Солісти зі Судетів, концерт, 20.10 Зима в музиці, орк., хор, соор., тенор, бас, 22.30 Камер. твори Тісена, ЛЯЙПЦІГ 17.20 Скрипка, ЛЯЙПЦІГ 15.20 Казка для дітей, 18.20 Форт., 19.00 Розр. концерт, МІЛЯНО 15.00 Скрипка, 20.30 Розр. музика, 21.00 Віол., ПРАГА 15.15 Серенада Чайковського на смички, 18.10 Сальон. музика, 19.25 20.00 21.00 Військ. орк., РАДІО ПАРІ 18.30 Пісні, 19.15 Тріо, 21.15 Форт., РІМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 „Ізь паезе дель памшанелі" оп. Раната, СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. мельодії, 21.00 Форт., 22.15 Розр. програма.

Вівторк, 20. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.20 Давні коляди, 19.00 Музика для дітей, 20.10 21.00 Муз. вечір, БІЛГОРОД 18.15 18.30 Концерт хору, нар. пісні, 20.00 Рос. романси, БЕРОМІНСТЕР 19.40 Вок. авд., 21.30 Пісні, 22.00 Російські нар. мельодії, БУДАПЕШТ 12.10 Скрипка, 17.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 Вечір опер: „Дідона й Еней" Пурчеля, „Заслона піротехн" Доґнанія, БРУКСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00 22.00 „Гостинниця під Білим Конем" оп. Беланього, ВІДЕНЬ 16.00 12.00 Розр. концерт, 20.00 Весела словяно-муз. авд., ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 Симф. концерт, ГАМБУРҐ 20.10 21.00 „Вітушка Різдва Христового" оп. Пфіцнера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. концерт, 18.15 Твори на скр. і форт., 20.10 21.00 Фільг. концерт, 22.30 Соната е-дур Бетовена, МІЛЯНО 17.15 Танг. музика, 19.20 Орк., 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Концерт віолін. орк., ПРАГА 15.15 Орк., 17.30 Віол., 20.40 Нар. пісні, 21.10 Квартет Моцарта на обой, скр., альт., віол., 21.45 Квартет з-дур Моцарта, РАДІО ПАРІ 19.15 Форт., 19.30 Скр., 20.00 Легка музика, 21.15 22.00 Камер. музика, РАДІО РОМАНІЯ 21.15 21.35 Пісні, РІМ 17.15 Форт., 19.20 Орк., 21.00 Солісти: Аріго Серато, скр., Льоренті, форт. СТОКГОЛЬМ 20.30 Симф. концерт.

Середа, 21. грудня 1938.

БЕРЛІН 16.20 Коляди, 18.00 19.00 Розр. концерт, 21.00 Сопран. тенор, баритон. орк., БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.20 Орк., 17.20 Соло, 18.20 Форт., 19.20 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Розр. музика, 18.15 „Платники світу" патріотична музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.20 Колядові пісні та коляди, 20.30 21.00 Твори Ніколая, ДРОЙТВІЧ 23.10 „Франческа а Ріміні" оп. Завадзкая, III. дія, ЛІЛЬ 21.00 22.00 23.00 Вечір опереток, МІЛЯНО 17.15 Вок. тріо, 19.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Сопран. тенор, форт. дует, МІНХЕН 21.00 Вагнерові твори, ПРАГА 16.10 Орк., опер., 18.20 Легка музика, 19.25 „Блакитна квітка" балет, 20.50 21.00 Симфон. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Орк., 19.15 Тріо, 20.00 (після комунікату) Камер. музика, 22.00 Розр. програма, РІМ 17.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Тоска" оп. Пуччіні, СТОКГОЛЬМ 15.20 Солісти, 17.05 Вок. квартет, 19.50 Військ. орк.

Четвер 22. грудня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 16.20 Коляди, 18.00 19.45 20.10 21.00 Музика, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Оп. арій, 21.20 Тріо, 22.15 Дуети музика, БУДАПЕШТ 12.10 Солісти, 13.30 Циг. музика, 17.30 18.00 Он. орк., 22.00 Концерт, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Розр. концерт, 18.45 Вес. вечір, 20.10 21.00 Концерт бажань, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Твори Вольфа і Брамса, солів, форт., 20.10 Форт., скр., ЛЯЙПЦІГ 20.10 21.00 Концерт присв. твор рам Пуччіні, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.20 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Аріадніна" оп. Візета, „Тригранний капелюх" оп. Де Фалі, ПРАГА 17.40 Сольо на фаґоті, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.15 Сюїта, 21.30 22.00 23.00 24.00 Сюїти, РІГА 20.45 Шотландські мельодії, РІМ 17.15 Танк. музика, 19.20 Розр. концерт, 21.00 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 15.20 Пісні, 19.30 Два форт., 21.10 Хор, 22.15 Орк.

Радіокутик.

ЦІЛКОВИТА РАДІОФОНІЗАЦІЯ ФАБРИКИ.

Цікавим прикладом суспільного становиска дирекції фабрики до радіофонії є акція стовідсоткового радіофонізування знаної фабрики в Пудлішках. Власник цієї фабрики, оцінив значіння радія для піднесення культурного рівня своїх робітників і вирішив заінсталювати у всіх фабричних салях, в усіх робітничих мешканнях та сільських хатах на площі Пудлішок радіові голосники, сполучені центральним спринкальним радіонаратом. Завдяки цьому всі, що там працюють дістануть програму відповідно добрану до їх зацікавлень. Вступні праці над заложенням інсталяцій вже почато, так що мабудь ще у грудні п. р. фабрику цілковито зрадіофонізують.

НОВЕ ЖИТТЯ БЕРЛІНА.

Берлінська радіовисильня подала вчора вістку, яка була оглядом актуальних розвагових можливостей німецької столиці. По черзі на хвилях етеру знаходимося театри, кабарети, вузіс-галі, а фрагменти з актуальних фільм заповнювали перерви, виклинані „перевесінцями" з одного льокалю до другого. Між іншим зайшлися на хвилях етеру такі речі, як комедія Шова „Доктор на роздоріжжі" та прем'єра нової італійської оперетки „Великі перегони". По відвідинах найкращих розвагових льокалів елегантної дільниці Берліна, мікрофон перенісся до т. зв. „народніх кабаретів сміху".

БІРЖА

Львів, 17. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·22—88·68 **Доляри америк.** 5.28·00—5.25·50, **Доляри канад.** 5.22·50—5.20·50. **Фльорени** гол. 287·84—286·10. **Франки** фр. 13·97—13·87 **Франки** шв. 119·70—118·90. **Фунти анг** 24·8 —24·64. **Гульдени** данц. 10·25—99·75 **Корони** чеськ. 10·75-10·40 **Корони** дун. 110·70—109.85 **Корони** норв. 124·53—123·55 **Корони** шв. 127·69 — 126·70. **Ліри** італ. 18·90—18·30 **Марки** фін. 10·93 —10·70 **Марки** нім. срібні 91·00 — 88·00. **Тель Авів**

Папери.

1 і пів пром. внут. 64·38—64·63 3 інв. 4 ем. 83·50 серія 90·00 2 ем. 82·50. серія 90·00 5. конвер 67·50. 4 прем. дол. 42·75 4 консолід. 65·50—65·25

Яйцї.

Банк Польський 134·00 Цукор 34·50 Вугель 37·50—33·50, Ліяьпон 91·50—91·00 Остроленъ 65·25. **Страховничі 43·05.**

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ.

Львів, дня 17. грудня 1938

1 кг. масла десер. більок. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 зол.
молоко 19—20 сот.
1 кг. яєць 175—180 зол.

Тенденція на масло та молоко адержана, на яйця сильна.

Оповістка.

ПОДЯКА

Подобалося Всевишньому покликати до себе Найдорожчого нам Мужа, Батька і Діда бл. п. о. ІВАНА БОГДАНА, лісничого ІІ-ої Великої, що 29. листопада ц. р. відійшов від нас назавсіди.

Прибиті тяжким горем хочемо зложити сердечну подяку всім, що віддали Покійному останню прислугу, а нам виявили щире співчуття.

Дякуємо Всеч. о. Михайлові Бобрарчукові, душпастирові немічничої Покійного, що вигиша свою справді священську любов і посвяту і у хвилині наглої смерти Покійного, виправивши Його по християньски в останню дорогу і в часі цілого сумного обряду.

Дякуємо Всеч. отцю Бачинському і Пані Бачинській з Дідушиць, що на вістку про смерть Покійного перші з сусідів поспішили потішити рідню і помогти в уладженні сумного обряду.

Дякуємо Всечесніщим Отцям: Бандері, Бачинському, Бобрарчукові, Мельникові і Тимковому за відправлення парастасів і панахид над тілом Покійного і за участь у похоронах у часі перенесу тіла з дому до церкви.

Дякуємо за проїзд у похоронах Всечесніщому Отцю Деканові Баранецькій Климові, а за участь у похоронах Всечесніщим Отцям: Бабієві Олександрові, Бабієві Михайлові, Бандері Андрієві, Бачинському Романові, Бачинському Ів., Бобрарчукові Мих., Гавриляєвові Евген., Зубрицькому Сепаст., Іваєвській Стефанії, Коняєві Василеві, Левицькому Романові, Мельниковій Антонії, Михайловому Іванові, Тимковому Іванові, Ференцовій Михайлові, Чорнистаї Михайлові.

Дякуємо за теплі прощальні слова: Всеч. о. Деванові Василевичеві, що прощав Покійного від деканату і від себе, як його товариш зі шкільної лавки, Всеч. о. Бандері, що прощав при вимосі домовини з дому, Всеч. о. Бачинському Романові за прощання в церкві, Всеч. о. Чорнодолі за прощання над могилою від священників долішнього деканату, Всеч. о. Іваєвській за прощання від священників Стрийщини, Всеч. о. Бобрарчукові, що прощав Покійника як його помічник в душпастирській праці, Вп. п. директорові Колесниківському, що прощав від С. К. у Стрию, Вп. п. інспекторові Рабінровичеві, що прощав від Маєдосалу в Стрию, Вп. п. Інспекторові Сікачеві, що прощав від Кооперативи та Райфайзенової Молочарні в Турі Великій, Вп. п. директорові Кобатові, що прощав від Філії Сільського Господаря в Стрию, Вп. п. директорові Хромяковій, що прощав від українських установ міста Долини, Вп. п. професорові Вульчинові, що прощав від Учительського Збору в Мості вижнім в Турі Великій і Белеєві, Вп. п. Михайлові Мельниковій старшому, що прощав від комітету будови церкви, Вп. п. Михайлові Мельниковій молодшому, що прощав від Хліборобського Взаємозу Молоді, Вп. п. Миколі Мельниковій, що прощав від тов. „Орли".

Дякуємо Вп. панам Бобрарчуковій, Тимковій і Левицькій, за шпру почіт в часі сумного обряду, а Вп. панні Бабієвій, Іваєвській і Ференцовій за участь в похоронах. Зокрема дякуємо Вп. Пані Бобрарчуковій за те, що від першої до останньої хвилини занялась з посвятою і самовідреченням похоронами.

Дякуємо хорові з Турі Великої і його диригентові Вп. п. Іванові Мельникові, що своїм гарним співом звеличали сумний обряд.

Дякуємо Церковному Братчу Турі Великої, що причинилось від себе до звеличання похоронів, зокрема дякуємо Старшим Братам Миколі Крайницькові, Юркові Лаврівському і Павлові Кивлячкові, що постарались за величаві три пари волів і гарно прибрані сани для перевезення домовини.

Дякуємо Учительському Зборові і Молоді школи Турі і Белеєва, що зорганізовано взяли участь у похоронах.

Дякуємо громадянам Турі Великої й Белеєва, що прийшли всі, щоб провести на вічний спочинок свого пароха.

Дякуємо Громадянам Бережниці й Лопатинця зі Стрийщини, що відбули далеку дорогу, щоб попровадити свого колишнього пароха.

Дякуємо Родині близькій і далекій, що їхалась, щоб віддати останню прислугу Покійному.

Вкінці дякуємо всім добрим людям, що устно чи письменно виявили нам співчуття і свій жаль за Покійним.

Любовика — жінка, Ярослав і Мирон — сини, Марія Бітнєрова — донька, Михайло Білик — зять, Іван і Олена Білики — внуки.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Загальні Збори Тов. „Захист ім. Митропол. Андрея гр. Шептицького для сиріт" у Львові відбудуться 27. грудня ц. р. в год. 17 в митрополичій палаті з таким предметом нарад: 1. Відчитання протоколу останніх Загальних Зборів, 2) Звіт Ради з діяльности за перше 20-ліття, 3) Касовий звіт по цінець грудня 1938 р., 4) Звіт Контрольної Комісії, 5) Вибір віцепрезідента і 3 членів Ради, 6) Вибір 3 членів Контрольної Комісії, 7) Евентуальні внески й запити. Якщо в означеній годині не зійдеться потрібне до правосильности число членів, відбудуться по думці § 11. статуту пів години пізніше другі Загальні Збори з тому самому місці і з тим самим предметом нарад, які рішатимуть правосильно без огляду на число приявних членів. Того самого дня відправиться в катедральнім Храмі св. Юра в год. 8 поминальна Служба Божа за душі 11 померлих членів Товариства. Львів, 15. грудня 1938 р. — **Єромонах Клим. Шептицький** віцепрезідент, **о. В. Лициняк**, секретар.

Замість подяки для Вп. громадян за прислугу, віддані в останніх хвилинах життя моєї найдорожчої сестри, бл. п. **Анни з Будзинських Дембицької**, яка була для мене немовби матірю, як теж за останню для Покійної прислугу в часі її похорону, складаю на пресовий фонд „Діла" 20 зол. — **Розалія Будзинська**, Заліщики.

Загальне Збирання Товариства „Учительська Громада" відбудеться 2. січня 1939 р. в год. 10. зранку у Львові, в кімнатах „Рідної Школи" при вул. Мохнацького ч. 12. — з таким порядком нарад: 1. Відчитання протоколу з попереднього Загального Зібрання, 2. Звідомлення з діяльности попередньої Головної Ради: а) секретаря, б) організаційного референта — разом із докладом про нову організацію допомогового фонду, в) скарбника, г) провірної Комісії, 3. Дискусія над звідомленнями, 4. Уділення абсолюторій попередній Головній Раді, 5. Вибір нової влади Товариства: а) Голови, б) Членів Головної Ради і їх Заступників, в) Провірної Комісії, г) Розсмного Суду, 6. Внески й запити. **Філії висилають делегатів** (1 на 10 членів). На випадок неприявности приписаного статутом числа делегатів до важности ухвал в год. 10., відбудеться те саме Загальне Зібрання з тимсамим порядком нарад, з важністю ухвал при всякому комплеті годину пізніше, себто в 11 год. За Головну Раду Товариства „Учительська Громада": **Володимир Радзикевич** в. р. голова; **др. Ілля Витанович** в. р. писар. 2980

КУПНО — ПРОДАЖ

СКУПОБУЄМО ШКІРИ сирі вовняні: з овець, ягнят, кіз, телят, худоби — вовняні вовни й ін. Платимо найвищі ціни. **Гарбуємо — фарбуємо — Препарації мисливських трофеїв. Футрині виправлені шкіри** кращі, завжди вовняні постачаємо. **Гурт — детайль.**

Quality

Повчальні цінники — марка.
Polska Centrala Skor i Futer Sp. z o. o.
Poznań, ul. M Focha 27—31

ПРОДАМ участь реальности при вул. Рейтерській 25 а. Відомість на місці. 2951 2-2

МЕШКАННЯ

ПРОСТОРУ КІМНАТУ на пром.-торговельні цілі або домівку для Т-ва відступить Міщанський Союз Кредитовий, Руська 3. І. 2377 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ від 1. І. 1939 доброї кухарки і служниці українок. Порученим конечні. Зголошення: Львів, Тарновського 55 кв. 2. 2979 1—1

РІЖНІ

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на найновіші бельські матеріяли. — Телефон 114-58. 2981а 1—3

„УБРАНЬОЗМЯН" замінює стару мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 2981 1—4

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5. направляє різного роду голянишки, прецизійно, солідно і дешево. 2964а 1—15

НОВОВІДКРИТА робітня дитячих візків І. Л. Кік, Львів, пасаж Гавсмана 7. Приймає всілякі реперації, відновлення і заміни. 2970 1—6

БЛЯХАРСЬКА РОБІТНЯ, українська, нововідкрита, виконує всілякі блясарські роботи солідно і дешево. **Осип Мота**, Львів, Левантовича 11 ц. 2972 1—1

РОЗВОДИ в духовному суді проводить і у справах розводових інформує консисторський оборовець Павло Данисевич, Варшава, Всульська 60/4. 2824 1—2

НОВОВІДКРИТА УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ ГОРСЕТІВ Львів, Потоцького 20, І. пов. офіційно виконує горсети, горселети, поперечні опаски, підвязки, стяжки, опаски при вагітности, також чистить, відсвіжує і перероблює. Маруся Ткачишин. 2986 1—1

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрекрасніше направить українська фірма І. Карпинця у Львові вул. Домбровського ч. 7. 1930 85-0

СТОЛЯРНЯ М. ФЕДИНСЬКОГО Львів, вул. Зибликевича 27, поручає по приступних цінах кунсульсько-мистецькі удосконалення власних проектів, також галянтерію й інші модерні гарнітури. 2333 6-12

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи І. 2297 8—10

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ І ФАРБАРНЯ повідомляє П. Т. Клієнтів, що в цьому сезоні обнизила ціни на 50% на всілякі роботу, прошки безкрочмка 10 сот. Марія Процикова, Вірменська 14. 2360 2-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці за гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 2-10

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Скшинського ч. 3. 2816 6-0

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, **НАСІДІВКИ,** великий вибір, **ЗАЯЦЬ,** Осссолінських чотирнадцять. 2867 4-10

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для взорохільних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Макс Глікерман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-06. 2919 3-10

ТЕПЛІ комплети жіночі „Метеор" 8.50, коронкові 4.90—5.90, нічні фланелеві сорочки 4.90, трикотові 5.90 та всілякі мужеське білля у великім виборі дешево „Астра", фабрика білля, Львів, Сикстуська 2. 2299 3-3

ПЕРЕРІБКА КОВДРИ 2.50 Дубє, Пасаж Андріолього (Рутовського 12). 2868 6-13

УВАГА! РЕШТКИ матеріялів на убрання, костюми, сукні дуже дешево. Склад решток Генрик Бонн, Легіонів 41, І поверх. 19/55 16-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

лікар недуг шкірних,
венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Лурдеяла та лікар шкірно-венер. кл.ін.кк.

Львів, вул. Сикстуська 56
Тел. 114-44.

КЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Француза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

кольок з причини простуди, пострілові, ішіясові і ін. Дістанете в аптиках.

Вир 6 і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, Коперника 1. ч. 2343 5—9

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вліс студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання в різних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИШІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та переробління садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь приєднайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише сам підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut, Podebrady, Zámek, Tc so Toslovaquie.

Найкращі глинянські КИЛИМИ власного виробу

поручає фабричний склад

Ст. ҐАЛАНА

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 20
(ріг Костюшка)

Низькі ціни. — Продаж за готівку і на сплати. — Приймаємо облігації Народ. Позички і інші вартісні папери. СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ ФІРМИ: **півгобеленові, портієри, капи на ліжка і стіли.** 2935 2—10

Користайте

з небувало дешевої „продажі" з приводу реконструкції дому і льокалю.

Перфумерія **С. ФЕДЕР**

ТЕПЕР ЛЬВІВ

СИКСТУСЬКА 2.

10 кроків від правого рогу Легіонів.

АДОЛЬФ БАРТ **ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА ч. 10. І. п.**
Тел. 246-91.

Магазин жіночої конфекції

поручає найновіші моделі, сукні, плащі і костюми. Приступні ціни.
ч. 2954 1—5

Гільми сголошуючись у

„ДІЛІ"

можете успішно продати, купити або зайняти реальність.

СНІГІВЦІ в різних колірах, Гумові і габард. чоботи на черевики ОБУВА мужеська, жіноча, дитяча, всілякого роду поручає

МАГАЗИН ОБУВИ Львів,
Я. МАЙЗЕЛЬС Краківська 2.

ЕКО

це добрі батерії українського виробу

ЕКО, Львів, Потоцького 58.

Тапети, диванн, тапчани меблеві матеріяли і т. п.

Проектування і виконання комплетного купна дому у власних заведеннях тапіцерських і столяр.

Т. Кисяк і сини

ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.

1784 Тел. 240-09 і 219-85 34-0

НАЙКРАЩІ МЕБЛЕВІ ВИРОБИ

тільки в єдиній українській робітні поручає по найдешевших цінах

А. Ільків

Львів, Лєнартовича 4 (Томіцького 12).

Всякі тапіцерські роботи

виконує солідно і дешево

Арт. тапіцерсько-декоративна робітня
П. БОЧИЛЮК і І. ОГОРОДНИК
Львів, Сикстуська 48, тел. 113-38.
На складі тапіцерські меблі.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Королева фарб до волосся.

ФАРБА, ЯКА ВІДМОЛОДЖУЄ СВІТ.
18 гарних природних відтінків.

Французький виріб.

Домагайтеся в першорядних фризірських сальонах. Звертати увагу на фабричний знак „2 головки" з написом Insulax.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії (Steinway & Sons - Londyn), Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейлону і т. п.

Виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Шашкевича 17.

УВАГА! Довголітній практикант віденської тапіцерсько-декоративної робітні відчинив власне підприємство під фірмою

І. Бабій ЛЬВІВ, Лєнартовича 20.

виконує: тапчани, клюбові гарнітури, патентові фотелі до спання і ін. 9-10

„ВОДОТЯГИ"

Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.

Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-165
Станиславів, 3-го Мая 12.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

виконує першорядно всякого роду

МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ ТА ФУТРА

Ціни найдешевші.

Володимир Гаврисьо

2790 Львів, Сикстуська 43 Ц. 7-10

ЩАДИ ДОРОГИЙ ГРІШ!

Ціни вийнятково низькі! Небувалий вибір! Вступи до ЛЄВЕНА і переконайся!

ДІМ ТОВАРОВИЙ

ЛЕВ ЛЄВЕН

Берка 3 СТАНИСЛАВІВ Ринок 15

Огляньте наших 7 вистав і гатунок товарів на складі. САМІ ПЕРЕКОНАЙТЕСЯ!!

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговувати може можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 ар. 5 сот

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 картох) зол. 2.50
оправлена (200 картох) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.25
1 мм. одношпальтовий в тексті і поміщах	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, вимін і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Ч. 283 (15.083). Львів, середа 21. грудня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: II. К. О. Львів 304 060
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книж. о) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

У березні вибори до сойму Карпатської України.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє, що вибори до сойму Карпатської України відбудуться у березні 1939. р.

НАРАДИ МІНІСТРА РЕВАЯ З ГОСПОДАРСЬКИМИ КОЛАМИ ПРАГИ.

Як подає пресова служба Карпатської України, мін. Ревай приняв підчас побуту у Празі представників торговельних і промислових кол, які хотять увійти у торговельні взаємини з Карпатською Україною та оснувати там свої підприємства.

Крім того мін. Ревай перевів у Празі розмови на господарські теми з членами осереднього уряду. Обговорено справи буджету, монополів і транспортів нафти й бензини залізницями.

РАДІЄВА АВДИЦІЯ ПРО КАРПАТОУКРАЇНСЬКУ „СІЧ".

В четвер в год. 15.45 передаватимуть всі три словацькі радіостації авдицію про цілі и завдання організації „Січ".

—o—

У Хусті повстала дирекція залізниць Карпатської України.

Як подає пресова служба Карпатської України, міністерство комунікацій рішило утворити у Хусті дирекцію державних залізниць Карпатської України, яка почне діяльність від 1. січня 1939. р.

Цій дирекції підлягатиме 417 км. залізничних ліній, 316 км. нормальних і 101 км. вузькорейкових.

ЯПОНСЬКІ ЖУРНАЛІСТИ У ХУСТІ.

Як подає „Прагер Прессе", з Хусту виїхало двох кореспондентів агенції Домеї, ред. Нагаку з Відня та ред. Осімо з Берліна. В товаристві д-ра Комаринського звиділи вони східне Закарпаття та цікавилися зокрема фольклором.

НІМЕЦЬКІ УЧЕНІ ДОСЛІДЖУЮТЬ КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

До Хусту приїхали члени німецького географічного товариства д-р Геблер і д-р Райх, які цікавляться Карпатською Україною з наукового погляду.

Проф. Цізар виїхав з Хусту після одноти-невих геольогічних дослідів.

Мін. Чяно домагається, щоб Мадярщина припинила акцію в справі Карпатської України

ТА УЗГІДНИЛА З ІТАЛІЄЮ СВОЄ СТАНОВИЩЕ ДО УКРАЇНСЬКИХ СПРАВ.

„Ілюстровани Куріер Цодзєнни" з 21. ц. м. подає у кореспонденції з Риму, що підчас будапештенських розмов мін. Чяно порушить такі справи:

1) потвердить мадярсько-італійську приязнь,

2) зверне увагу, щоб Мадярщина не робила дальших кроків у справі відірвання Карпатської України від чесько-словацької федерації,

3) буде старатись узгіднити з Мадярщиною становище до українського національного руху, до якого Мадярщина ще не заняла ніякого становища, позитивного ні негативного,

4) порадить Мадярщині увійти у більше приязні взаємини з Румунією, щоб не дати Німеччині нагоди встрявати у цей конфлікт,

5) порушить справу господарського й культурного зближення між обома державами. Навчання італійської мови в мадярських школах поширять.

У будапештенських колах сподіються, що мін. Чяно підкреслить однозгідність німецької та італійської політики в Середущій Европі.

БУДАПЕШТЕНСЬКА ВІЗИТА ЧЯНА У ФРАНЦУСЬКОМУ НАСВІТЛЕННІ.

Паріський щоденник „Ле Жур" твердить, що підчас побуту в Будапешті мін. Чяно порушить такі справи:

1) загальних взаємин між обома державами,

2) питання дальшого членства Мадярщини у Лізі Націй та приступлення до протикомуністичного пакту,

3) відношення Мадярщини до Румунії та Югославії,

4) мадярські домагання до Карпатської України та відношення між Будапештом і Берліном.

Заява французького міністра закордонних справ

у палаті послів.

ВІДПОВІДЬ НА ІТАЛІЙСЬКІ ТЕРИТОРІЯЛЬНІ ДОМАГАННЯ. — ФРАНЦІЯ СТАНЕ В ОБОРОНІ АНГЛІЇ. — ПОРОЗУМІННЯ З НІМЕЧЧИНОЮ. — ЕВАКУАЦІЯ ЧУЖИНЦІВ З ЕСПАНІЇ.

Мін. Бонне виголосив у парляменті промову, подібну змістом до заяви, що її зложив перед 5-ма днями у комісії закордонних справ.

Він ствердив, що — згідно з італійською урядовою заявою — протифранцуська демонстрація в італійському парляменті не була виявом уряду. Франція ніколи не віддасть Італії ні куска своєї території, все одно чи йде про матірний край, чи про кольонії. Всякі італійські спроби в цьому напрямі довелиб до збройного конфлікту.

Основою французької закордонної політики є співпраця з Англією. Колиб одна з цих держав стала предметом агресії, друга негайно прийшлаб їй на поміч.

Значіння франко-німецької декларації є велике. В Европі неможливий ніякий конфлікт, якщо Франція та Німеччина не схотять допустити до цього. Мир в Европі був би справді запевнений, колиб ці дві держави зуміли усунути всі антагоніями й непорозуміння.

Франція дальше вірна засаді неінтервенції в Еспанії вона вважає, що евакуація добровольців з Еспанії прискорилаб кінець війни.

ЛЬОНДОНСЬКИЙ УРЯД НЕ ВІДСТУПИТЬ СОМАЛІЇ ІТАЛІЇ.

Чемберлен заперечив у палаті громад погодоску, немов би Італія домагалась англійської Сомалії та немов би брит. уряд був готов заспокоїти таке домагання

Мороз і вибори.

Львів, 20. грудня 1938.

Сидимо в гуртку журналістів, два дні тому напередодні самоуправних виборів у Варшаві, в одній з найбільших варшавських кавярень. Поза цими виборами можна тільки побіжно й мимоходом говорити на якунебудь іншу тему з внутрішнього чи міжнароднього життя: осередком зацікавлення є таки ці вибори. Один із співрозмовців кличе кельнера: „Скажіть, хто завтра переможе?" Відповідь звучить ясно, сказана теж без найменшої надуми тоном, який виключає всякі сумніви: „ППС". Скажете: це був пепесівець і тому його відповідь не має ніякої вартости. Ні, навіть коли це був пепесівець, то його відповідь є висловом передвиборчих настроїв величезної більшости мешканців столиці Польщі, з тією корективою, що та відповідь повинна би звучати: „опозиція". Чи переможе ППС, чи ендеція, чи ОНР — це були напередодні варшавських виборів подробиці, над якими саме сварилися партійники чи прихильники тих груп, — але що переможцем взагалі вийдуть опозиційні до нинішнього політичного режиму та комісаричного варшавського правління партії — у цьому абсолютно ніхто не сумнівався. Як видно з виборчих висліднів — ці передбачування були зовсім правдиві: правда. ОЗН дістав у Варшаві найбільше голосів та найбільше мандатів (39), але його польські й жидівські опозиціоністи дістали разом аж 61 мандатів, з чого самі тільки пепесівці 27.

У дні виборів (що його автор цих рядків теж перевів ще у Варшаві) „Час" підкреслив дуже влучно першу й найбільш характеристичну ріжницю між останніми виборами до сойму та цими виборами до самоуправних установ польської столиці і цілого ряду інших міст і містечок у Польщі: тоді агітація велася не за програми, за політичні напрямні, тільки за саму участь чи абстиненцію у виборах, — тепер участь у виборах була для всіх така самозрозуміла, що про це ніхто взагалі не думав і не говорив. І немає двох думок, що фреквенція виборців булаб величезна, колиб не — мороз. Це не жарти: коли чоловік вийшов у неділю раником у Варшаві да вулицю — миможіть пригадалася зима з рр. 1916/7, перевелена у бараку в Троїцкосавську у Забайкальській Області: тамошніх — 40° без найменшого леготу рівнялося недільним 20 ступням, що йшли в супроводі злобного, грізного вітру. І тому той вітер підіймав у повітря гори виборчого паперу, що встелювали вулиці міста, гори летючок, що їх люди навіть не брали до рук, не підіймали, не читали, тільки мерщій проминувались, не затримуючись ні дворі ані на мить довше, ніж треба було. Тому радість ОЗН-овних газет (див. „Дзенник Польскі"), що — мовляв — при всій величезній агітації всіх партій фреквенція осягнула ледви 48%, тоді коли в листопаді ц. р. соймові вибори, поборювані опозицією, стягнули у тій самій Варшаві 53,3 % упрівняних голосувати. — та радість спірається не такому дійсно „аполітичному" союзнику, як — мороз.

Таксамо виглядають усі нинішні спроби часописів із табору „Дзенніка Польского" та його ідеольогічно співзвучних органів — зменшувати політичне значіння тих самоуправних виборів, обезцінювати їх, як виключно місцеві чи „регіональні" акти, що торкаються виключно самоуправних справ. Очевидно, що й оці вибори не можуть творити винятку з традиції, яка обовязує оцінку всяких виборів: не було ще і не буде такого випадку, щоб яканебудь група, яка брала участь у виборах, була з їх висліду задоволена. Завсіди всі виходять із

виборів переможцями! І в цьому випадку нема переможених. Тому суддями можуть бути виключно ті, які у виборах участи не брали, до них взагалі непричасні та стоять осторонь. Але ледви чи знайдеться хтось із постороніх, які стануть заперечувати саме величезне політичне значіння цих самоуправних виборів. Вони стали не тільки **критерієм настроїв широкого громадянства**, але — мериторично — виказали справжню **силу настроїв опозиційних.** Коли приймемо на увагу, що у самій Варшаві зпоміж голосуючих найбільше було державних урядовців (яких там з природи річи найбільше: всі центральні установи та безліч усяких інших) і що саме вони голосували на „1"-ку, то побачимо ще яскравіше, що впливи ОЗН-у сильні головно, якщо не виключно — бюрократією. Цей факт ще виразніше підкреслений **вислідом** виборів поза Варшавою: адже у Кракові та Лодзі ППС стала провідною партією на терені самоуправи, а на Поморі — перше місце зайнала опозиційна ендеція. Як у цій ситуації виглядає безапеляційна більшість ОЗН-у у соймі та сенаті, де опозиції взагалі нема, а „незалежні" не мають ніякого реально-політичного голосу?!

Очевидно, що **льогіка** стоїть по стороні „Роботніка" та „Часу", які кажуть про необхідні **політичні наслідки** такого висліду самоуправних виборів. „Час" посувається навіть так далеко у характеристиці поваги самоуправних виборів, що **покликується на приклад** абдикації Альфонса XIII. саме у висліді поразки проурядових та монархістичних лист в еспанських самоуправних виборах. Ми погоджуємося з ланцюгом льогічного розумування тих польських часописів, але розходимось у висновках: **не віримо у якісь поважні** (якщо взагалі у якінебудь) **практичні наслідки тих виборів у польській політичній дійсности.** Не віримо в них тому, бо вони означалиб відмову від усіх тих тенденцій, що **істнують** у нинішній системі правління та подекуди в державнім устрою, відмову від тенденцій, які характеризують розвій подій у польській державі. Такі зміни моглиб прийти тільки як вияв і доказ справжньої відваги вирішувати великі проблеми, згідно з правдивим — хоч може немилим — станом річей, таким, що опрокидує дотеперішні погляди про нього та деякі освячені доктрини.

Вислід недільних самоуправних виборів у Варшаві та інших містах Польщі **повинен** би відбитись у політичній структурі загально-державного масштабу. Коли так станеться, то це буде доказ, що не тільки весною та восени можуть діятись події, які впливають на долю народів. Коли-ж воно не станеться, то ці вибори перейдуть до історії тільки як епізод серед лютої зими, який із морозів не був усилі викресати живішого подиху.

ік.

Великий успіх

принесе Вам **рекляма**

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО

„ДІЛА"

Малий гріш вкладений у рекляму

100% оплатиться 100%

Замовлення приймає „Адміністрація „Діла" тільки до дня 3. січня 1939 року.

„Волинь" про Волинь.

Волинь належить до тих земель, що на них погляд змінюється при кожному новому політичному подуві. І скаля цих змін буває дуже широка — від дико-чорних барв аж до майже рожевих, від блідих страхів до тихих, ясних мрій і т. д.

Зміна поглядів на Волинь в останньому часі — у звязку з деякими іншими змінами — особливо сильно кидається у вічі. Навіть офіціоз „Волинь" (можливо внаслідок змін у редакції) теж почав дивитися на Волинь трохи інакше. А в звязку з цим і інакше висловлюється.

Про різкі зміни погляду „Волині" на Волинь та про розходження взагалі поглядів різних груп польського громадянства на волинську дійсність — багато говорять останні дві вступні статті „Волині".

Тоді, як народовці знаходяться під впливом усяких візій на Волині, вичарованих із власного дефетизму, та домагаються рішучих **заходів** проти українців, луцький „Волинь" у статті „Волинь і військо" (ч. 49. з 4. XII. ц. р.) пише про здивування вояків, які прибули сюди на маневри з ріжних сторін земель Польщі, де їх годували —

> „чи перед вступленням до війська, чи в резерві, „комуналами" про „дикі креси", про „волинський вулькан, який, якщо до цього часу ще не вибухнув і не змів усіх поляків з поверхні землі, то лише завдяки якомусь чудесному випадкові. Через те настанова вояка, що приходив на Волинь, була повна зацікавлення, може навіть обережности".

Тимчасом, каже „Волинь", вояки з інших частин держави так само, як кожний приїзжий переконалися про диспропорцію між вістками польської преси та волинською дійсністю.

У другій статті п. н. „Кістка незгоди" (ч. 50 з 11. XII. ц. р.) а саме: про те, що повинно дістати чужонаціональне населення Волині у звязку з великими інвестиційними плянами, „Волинь" каже:

> „Всі перечислені інвестиції, якщо будуть зреалізовані на більшу скалю і з великим розмахом, підійдуть і прискорять господарський розвиток Волині. Але кожний господарський діяч мусить памятати, що це всеж не вичерпує питання про інвестиційні потреби Волині. **Залишається ще бодай найсуттєвіша, широка гама культурних інвестицій, які вязалиб місцеву людність у деякій мірі з польською культурою й західньою цивілізацією.** Отже всі громадські освітні інституції, як школи, світлиці, „доми людові" (і т. д.)... це інструменти культурно-освітньої праці, яка сіткою скомплікованих заходів буде **всочувати в психіку місцевої людности** нові, поступові відомости, підстави й ідеї західньої культури".

Далі, очевидно, маючи на увазі відділку чужонаціональному населенню за його гостинність і жертви, пропонує отакий новий експеримент над ним:

> „Кожний поляк, зацікавлений справою **втягання в орбіту культурного дорібку** широких кресових мас, **мусить освідомити собі, що озброєння людини в господарські добра без зміни її психіки, настанови та ідейних понять — це діяння однобічне, короткозоре".**

Отже головне — зміна психіки волинян. Каль, що на цьому „Волинь" замовкає. Бо це найважніше: національну психіку не так легко змінити!

Волиняння.

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАГА. 3

„Народня вічниця".

Одної ночі збудив мене санітет і заявив, що пан „обергерц" приказав мені якстій зібратися, взяти свій наплечник і ставитися в його канцелярії. Тут сказав мені комендант, що саме дістав від найближчої команди довірочне телефонічне повідомлення про приїзд в найближчих годинах до К. ославленої „перелетної" мадярської мустерункової комісії і через те не може мене, на жаль, як здорового, дальше у себе тримати і висилає мене недужого на „неврастенію середнього ступня" до ідеального для всіх оферм Фестунгсшпіталь ч. III. у Кракові, щоб я там „виховався" як можу.

У Кракові в команді двірця заявили мені, що я не піду до згаданого шпиталю, а до університетської клініки, а на другий день „вилечу" до кадри. У Фестунгшпиталі відослали мене до кімнати для однорічних. Була це величезна, дуже приємна саля, де на ліжках і при столах всередині, силіли самі „хворі" однорічні і грали завзято в карти. Читаю таблиці над ліжками — самі жидівські прізвища. Я спитав з усміхом, чи це може яка дрогобицька адвокатська палата. Зараз на другий день візвали мене до лікарської візити; я розібрався, накинув на рамена блюзку і сів поміж кільканацяти вояками. Лікар відділу кликав по порядку поодиноких хворих, оглядав їх і списував власноручно їх „бефунди". Нагло приступив він до мене і каже: „Як бачу з вашої блюзки, то ви однорічні і певно вміете добре по німецьки. Можеб ви згодилися стати моїм ординаціонс-шрайбером?". Справа мого довшого побуту в шпиталі була більш, як мурована. У короткому часі я сам оглядав вонків, списував анамнези, бефунди тощо, одним словом, повнив лікарські функції. Дивуєтеся, як це воно могло бути. Чому ні? Якщо генерал міг бути намісником Галичини, а полковник старостою, то чому я, доктор прав, що на університеті „студіював" судову медицину та психопатольогію, не міг бути добрим військовим помічником, коли сам лікар докладно переглядав мої „бефунди"? Коли інші однорічні грали в карти, я вештався по салях, де були приміщені звичайні вонки. Привезено їх переважно з італійського фронту і лікувалися вони з ріжних нервових недуг. Були це здебільша українці зі Східної Галичини і Буковини. Яким цілющим ліком була для них розмова з їх земляками! Вона ділала більше, ніж усякі наркотики та купелі. Очі їх горіли дивним вогнем, а з уст їх падали раз-у-раз нові питання, як пізніше від мого малого Данька і моєї малої Оленки.

Я став досить популярною особою в салях, де були приміщені наші ополченці. Але все має свій кінець і я вилетів як із пращі з „нашого" шпиталю, коли туди впала страшна мустерункова комісія. Звідти я перейшов до санаторії в Криниці, де діялось мені ще ліпше.

З тих шпитальних моїх переживань у часі війни я переконався, яке величезне значіння має для кожного недужого своє окруження у шпиталі.

Про це напевне знали всі. Таксамо думав наш Митрополит, таксамо ті, що заснували Народну Лічницю, між ними і д-р Куровець, що по війні перенісся зі свого Калуша до Львова.

Я познайомився ближче з цим чільним громадянином і лікарем у канцелярії д-ра Охримовича і моєї при вул. Домініканській, куди він заходив часто ввечір у тім часі, коли вже замкнулися двері по наших студентах тайного університету; наша канцелярія служила як викладова саля і для мого спільника, який був професором філософії права та соціольогії і для мене, що викладав римське право. Ми чули доволі часто характеристичні кроки по стрімких, драбинястих сходах. Кажу д-рові Охримовичеві: „Певно йде Куровець. Прошу вас, пане директоре, треба нам відсунути акти на бік, щоб старий міг собі гримнути порядно кулаком об бюрко та не подер нам актів". „Прийшов на вас подивитися, божі угодники" відізвався від дверей голосно д-р Куровець і зараз сідав при бюрку та починав горячу балачку на тему останніх подій, чи про особи, яких він шанував або яких органічно не міг знести. Без огляду на його часту гостроту висказів і може надто критичних завваг, ми незвичайно його любили і поважали. Бо була це людина ідейна, кришталевого характеру, що не вміла кривити душею, яка ненавиділа все те, що самолюбне, низьке, круте, хитре, яка ішла простою дорогою, а все, що їй цю дорогу загороджувало, старалася усунути, хоч би довелося їй вжити палиці. Приємно було слухати його журби про поступ у будові українського шпиталю. Він напевно скінчив би все, що задумав, якби не був відлав провід свого Товариства на загальних його зборах, на три дні перед своєю смертю. Він залюбки згадував розцвілі парки Відня та Грацу, весну на золотому побережжі, свою Абацію, кипариси та пальми, озолочені місяцем хвилі Адрії і тоді здавалося, що в кімнаті чуємо пісню Санта Лючія, що причалюємо до Сорренто чи Капрі і що вгору зринає не наш тютюневий дим, а дим Везувія. „До якого чорта ви з Охримовичем пішли адвокатувати на ту адвокатуру? — гремів д-р Куровець. „Знаєте, я зробив заповіт з пляном тризни по мені. Все буде заплачене. Але для вас і для Охримовича не буде там місця. У моїм списі такі божі угодники як ви оба не приходять!".

(Докінчення буде).

Як працюють поляки в тернопільському воєвідстві.

„Дзенник Польскі" помістив на днях репортаж з Тернопільщини пера Владислава Следзінського, який з захопленням описує зріст польського стану посідання в тій частині краю. Він пише м. ін.: Легенда про активізацію польського господарського життя в Тернопільщині перестане бути легендою. Останній рік був роком конкретної роботи. Для прикладу наведу розвиток польських господарських станиць: У 1935 році було 569 польських „кулек рольнічих", а два роки пізніше число зросло до 749. Польських крамниць у 1935 р. було 663, тепер є їх 1.467. У Борщівщині в 1935 р. було всього 10 польських крамниць, тепер є їх 75; у Бережанщині було 88, тепер є 184; у Скалатщині було 18, тепер є 176. „Кул господинь вейских" є тепер в Тернопільщині 328, читалень Т. Ш. Л. 557, „Кул Звйонзку Стшелецкего" 761, „Кул шляхта загородової" 96. З трьох польських кружків купецької підготови — в Тернополі, Теребовлі і Золочеві — вийшло недавно 140 фахових польських купців. У двох останніх роках 500 осіб з середною освітою скінчило рільничо-торговельні курси і всі дістали працю. Заробляють від 150 до 250 зол. місячно. Ряди тих людей більшатимуть рік-річно. З передбачених у програмі 40 польських торговельних домів вибудувано вже 12. У них є 150 крамниць. А які будуть можливости, коли повстануть збіжеві шпихлірі, елеватори, млини, магазини?! — питає захоплений автор репортажу. Далі п. Следзінський наводить розмову з тернопільським воєводою Маліцьким, який сказав м. ін.: „Коли вам десь скажуть, що на терені Тернопільщини ще сьогодні є осередки, які перевищають польське населення активністю суспільно-господарського життя, не вірте в це, бо це будуть фрази, уживані нарочно на вивіз.." На доказ сказаного воєвода наводить отсі дані: В будові „Людових Домів" і костелів осягнено рекорд у загально-польській мірі. Вибудовано 394 „Людових Домів", 6 костелів, 12 каплиць. У будові є ще 145 „Людових Домів", 42 костели і 43 каплиці. Та це ще не все! Поступає також польська національна свідомість. Деякі поляки, пише автор репортажу, які ще донедавна говорили по українськи, вживають тепер своєї рідної (?) мови. В декотрих селах поляки зорганізували „чуйкі", які мають право накладати грошеві кари на тих поляків, що говорять по українськи.

При кінці п. Сьледзінський радіє, що тепер нема зовсім переходів з римо-катол. на греко-катол. обряд, зате є доволі часті випадки заміни греко-катол. обряду на обряд римо-катол. І до цього долає, що зміна обряду не має там, мовляв, матеріяльного підложжа (?) а є вислідом природного розбудження польської національної свідомости.

А всеж і такий стан справи не перешкоджає ще й нині ріжним польським ґазетам писати про „курченесєн польскєго стану посядани..."

—o—

Арештування у Стрию

На днях поліція у Стрию перевела основну ревізію у крамницях двох молодих українських купців: Іллі Дроня та Андрія Яворова зі Стрия. По ревізії поліція обох купців арештувала. Причина ревізії й арештування невідома. Дня 11. ц. м. поліція арештувала двох молодих українців: Адама Куровицького та Степана Пасічника мабуть тому, що перед прапором не скинули капелюхів. Обох арештованих випустили з арешту вже на другий день.

ВИЙШЛИ НА ВОЛЮ.

Дня 17. м. м. вийшли на волю з арешту у Стрию: Павло Клим з Міяуня, Мирон Михайлів з Велліжа, Василь Бандера з Тростянця, Марунин і Мацевич з Долини та Василь Шкудар, урядовець філії „Просвіти" в Рожнітові. Дня 16. м. м. вийшов на волю Ярослав Влох з Болехова, а 15. м. м. Зоня Левицька, Володимир Мацевич та Я. Кіпецький — всі з Долини. Дня 24. м. м. вийшли на волю з арешту у Стрию Остап Каратницький та Михайло Данилків зі Стрия. Поліція арештувала їх ще в літі ц. р. під закидом приналежности до ОУН, але по переведенні слідства припинено його. („Думка").

Не тримайте безужиточно дома **ДОЛЯРІВОК, ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОЗИЧОК ТА ЦІННИХ ПАПЕРІВ.**

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Ґродзицких 1. І. Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжкою, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Польський демарш у Празі.

Як подає ПАТ, польський шарже д аффер у Празі в імени свого уряду звернув увагу празькому урядові на стан, що його витворило істнування й діяльність деяких осередків та організацій на терені Чехо-Словаччини. Він остеріг перед можливими наслідками цього стану на взаємини між Польщею та Чехословаччиною.

ЧЕСЬКА ВІДПОВІДЬ.

ПАТ повідомляє: Покликуючися на цей комунікат, чехословацьке пресове бюро стверджує, що уряд переведе подрібне слідство що до справ, про які згадав польський жарже д аффер. Чехословацький премієр та міністр закордонних справ ще раз стверджує, що Прага хоче жити у добрих взаєминах з усіми сусідами, отже і з Польщею, та не буде толєрувати ірредентистичної акції проти ніякої сусідної держави.

—o—

ФАБРИЧНІ ЦІНИ! **ВЛАСНИЙ ВИРІБ!**

продає найдешевше **КОВДРИ, МАТРАЦИ,** подушки з пір'я, простирала, готові пошевки, ручники, обруси, полотна, шифони, **КОЦИ, КАПИ, ФІРАНКИ**

Антін Пєтрушевський ЛЬВІВ, ул. ГАЛИЦЬКА 20. Тел. 213-33. Цінники на бажання даром.

Вислід самоуправних виборів.

ОЗОН НЕ ЗДОБУВ ПЕРЕМОГИ. — НЕВЕЛИКА ФРЕКВЕНЦІЯ У ВАРШАВІ.

В неділю 18-го ц. м. відбулися самоуправні вибори у Варшаві, Лодзі, Кракові, Познані та 55-ти менших містах і містечках і в 6.000 сільських громад західної Польщі.

Варшава: Згідно з провізоричними підрахунками у Варшаві здобули: Озон — 39 мандатів, ендеки — 11 мандатів, ППС — 27 мандатів, Бунд — 16 мандатів, О. Н. Р. — 4 мандати, жиди — 3 мандати. Коли йде про абсолютну більшість у новій варшавській міській раді, то П можуть осягнути Озон з соціялістами або Озон з ендеками й ОНР. Тому, що такі комбінації майже неможливі, політичні кола не ворожать новій міській раді довгого віку.

Краків: Християнсько-Народовий самоуправний фронт і Католицький Блюк — 23 мандати, ППС — 23, ендеки — 12, жиди — 14.

Познань: Ендеки — 52 мандати, ОЗН — 19, ППС — 1 мандат.

Торунь: Ендеки — 26 мандатів, ОЗН — 12, „Стронніцтво Праци" — 5, ППС — 5.

Лодзь: ППС — 32 мандати, ендеки — 18, жиди — 17, німці — 5.

Бидгощ: ОЗН та інші політичні й господарські групи — 16 мандатів, ендеки — 15, „Стронніцтво Праци" — 10, ППС — 6, німці — 1 манд.

Ґрудзьондз: ОЗН — 19 мандатів, ППС — 12, ендеки — 6, робітники — 2, ОНР — 1 мандат.

Іновроцлав: Ендеки 14 мандатів, ППС — 14, ОЗН — 4 мандати.

З нагоди Свят поручає по зниженій ціні **жіночі і мужеські одяги ШАПІРА** ВУЛ. ДИЧАКІВСЬКА 1.

Виборча фреквенція у Варшаві була невелика, бо досягнула ледви 48.49%. В Лодзі голосувало 70% виборців. Малу фреквенцію, особливо у Варшаві, дехто намагається виправдати великими морозами. Озонова преса твердить, що не низька температура, але тактика опозиційних партій в останніх роках була причиною, що виборці не хапаються користати зі свого виборчого права.

Хорватія дістане автономію?

Як говорять у політичних колах Білгороду, уряд ухвалив проект автономії для Хорватії і предложить його парляментові навіть без згоди хорватського політ. проводу. У цій справі — як говорять — регент Югославії Павло, в дорозі з Льондону, загостив до Загребу, де говорив з провідником хорватських автономістів д-ром Мачеком.

В міродайних кругах сподіються, що д-р Мачек займе становище більш помірковане. Премієр Стоядіновіч готовий навязати переговори з д-ром Мачеком, під умовинною, що домагання автономістів не будуть порушувати постанов югославянської конституції.

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО „ДІЛА“

Старим звичаєм, як і минулими роками, з нагоди Різдвяних Свят відкриваємо окрему сторінку СВЯТОЧНИХ БАЖАНЬ для наших Читачів.

Надіємося, що наше шановне громадянство використає цей дійсно гарний, вигідний і дешевий спосіб святочних бажань та з нагоди цьогорічного Різдва пригадається своїм дорогим і близьким: кревнякам, приятелям, знайомим і т. д.

Ціна поміщення бажань: 2— зол. до розміру 15 слів та 20 сот. кожне слово понад 15 слів.

Бажання, за які належність просимо надсилати рівночасно з текстом, приймаємо тільки до дня 3. січня 1939 р.

Вислід виборів до словацького сойму.

ВИБРАНО 63-ОХ ПОСЛІВ.

Як ми згадували, минулої неділі відбулись вибори до словацького сойму. Як виходить з дотеперішніх вислідів, у цілій Словаччині віддано разом 1,254.000 голосів, з цього коло 97 відсотків на урядову листу. Деякі повіти віддали майже 100 відсотків голосів на урядову листу.

У Братиславі з 80.400 управнених до голосування голосувало 69.494, в тому 66.124 віддало позитивні голоси, 3.359 негативні. Всі німці жиди й більша частина мадярів та чехів голосували позитивно на словацьку листу.

На кожних 20 тисяч позитивних голосів припаде 1 посольський мандат, тому словацький сойм буде складатися з 63-ох послів.

З польської преси.

Ендецькі тези в справі Унії.

„Після відвідин нунція“ — такий наголовок має передова стаття у „Слові Народовім“ (ч. 360 з 19-го грудня ц. р.). Це — як каже автор статті — декілька вияснень у звязку зі статтею „Діла“ п. н. „Відвідини Апостольського Нунція і його „слово“ („Діло“ ч. 281 з 17-го грудня ц. р.). У тій статті було сказано між іншим: „Релігійні питання Сходу Европи годі замкнути в політичній формулі в роді такої: „На Сході Европи католицизм сягає так далеко, як далеко сягає Польща“ („Слово Народове“ з 14. XII. ц. р.).

„Отож — пише п. (р.) у статті, якої наголовок ми навели на початку — ми хотіли би дати тут декілька слів пояснення. Ми зовсім не думали в наведеній формулі замкнути релігійні проблеми Східної Европи. Нам ішло радше про те, щоб виразно зарисувати одну історичну дійсність. А саме нам здається, що західно-европейські католицькі кола роблять основну помилку, думаючи, що Східню Европу можна навернути на католицизм від її периферій. Для Польщі це настільки важне, що таке навертання має відбуватися згідно з поглядом деяких духовних католицьких осередків — переважно французьких і бельгійсько-фляндерських — польським національним і державним коштом. Тимчасом Східню Европу, на якої наверненні нам теж як католикам залежить, можна — на нашу думку — навернути тільки від сторони міста Москви або міста Києва у вужчих межах а не від сторони міста Дубна чи теж міста Львова. Таксамо для тієї місії важніші особи в роді фільософів Соловйова або Бердяєва і князя і ксьондза Волконського ніж митрополита графа Шептицького.

„На слушність нашої тези вказують історичні факти, вказує досвід Поссевина і досвід Шептицького. Особливо той останній. Поляк з польською національною свідомістю став русином і сьогодні навіть найвищим патроном українського напрямку серед русинів з тією місією, щоби бодай Київ, якщо не Москву, влучити в обсяг римо-католицького світу. Але тому, що осередком своєї праці вибрав Львів і за методу і форму орієнталізацію, а не окциденталізацію дорученої йому збірноти вірних, осягнув висліди протилежні до тих — хочемо вірити — які хотів осягнути. Підкопав тільки силу польського католицького осередка на периферіях Східної Европи, а не збудував нічого для справжньої Унії на тих теренах і серед тих людей, про яких головно йде.

„У звязку з цим виринає друге питання. Чи український напрямок або навіть нарід на якого існування чи радше творення ми маємо свій власний погляд — може бути тим носієм католицизму, якого в ньому деякі чинники вже добачують? На нашу думку ні! Передовсім головний український осередок, що намагається воювати католицизмом, знаходиться у відношенні до Києва на периферіях і навіть на випадок якихсь великих політичних змін, які зрештою не приходять на кожний поклик, стрінеться без сумніву з контракцією сильнішого осередка. Далі сам внутрішній католицький дух українського осередка у Східній Галичині і на еміграції не є такий спокійний, як це речники українства вмовляють в церковну єрархію“.

Для підтримки тих своїх тверджень „Слово Народове“ покликується між іншим і на голосну вже статтю єп. Хомишина.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

По широкому світі.

Італійський премієр Мусоліні виголосив промову при оснуванні міста Карбонія на Сардинії. Він не порушив домагань під адресою Франції, як цього загально сподівалися.

Еспанський національний уряд не приняв би папського ні американського проекту посередництва у справі замирення.

Папа знову дістав гострий атак астми

У Мексику дійшло до кровавих сутичок з членами організації „золотих сорочок“.

Малярський уряд ухвалив новий декрет, який мабуть обмежить участь жидів у господарському житті до 7-ох відсотків.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНІ Вовни на плащі, костюми сукні, і шовки дешево і добре купите у фірмі **РОЖА БОТВІН** в нововідкритім льокалю **ул. Боїмів 9.**

S. O. S.! Атака печінки!

Не допускайте до остаточности, яка повстає при важкобачні недомагань печінки. Зела магістра Вольського з опор. знак. „Відьова“, що мають в собі ексгетичні рослини Комбретеум і Больдо побуджують печінку до правильної праці і нормального виділювання жовчі та спричиняють природне випорожнення. Вживати їх при терпіннях печінки, жовчевого мішечка жовчевих каменів і жовтяниці. Можна дістати у всіх аптиках і дрогеріях. Варшава: Магістер Е. Вольський, Варшава, Золота 14. Власний відділ у Львівові.

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає **український** склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя

О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю **львів, ул. Валова 27. — Тел. 116-60.**

Італійський міністр закордонних справ у Будапешті.

Як це було заповіджено, вчора (в понеділок) в 10. год. приїхав до Будапешту італійський міністр закордонних справ гр. Чяно. На залізничому двірці привитали його: представник регента Гортія, ген. Яні, міністр закордонних справ гр. Чакі, члени уряду і дипльомати: ні представники Італії, Німеччини, Японії, Югославії та нац. Еспанії. Міністрові Чяно товаришить амб. Буті, посол Вітетті та багато урядовців італійського міністерства закордонних справ, а також мадярський посол у Римі барон Віллані.

З двірця відїхав гр. Чяно в товаристві графа Чакі до гостинниці „Дунапальота“, опісля відвідав прем. Імредія та мін. Чакія, пополудні — регента Гортія.

Празький парлямент видав судові Бродія і Фенцика.

Як подає „Праґер Прессе“, іммунітетна комісія празького парляменту на внесок посла Ліхнера рішила видати б. закарпатських послів д-ра Фенцика і Бродія. Ця постанова вплине на денний порядок одного з найближчих засідань парляменту.

Сензаційна фінансова афера в Америці.

В Злучених Державах вийшла на яву велика афера. Фінансіст Филип Музік, відомий під іменем Доналда Костера, відібрав собі життя. Виявилося, що він у порозумінні з ґанґстерами вів контрабанду алькоголю та продавав зброю. 1938 р продав він 100.000.000 набоїв та 100.000 крісів, які вислав до Англії, відтіля до червоної Еспанії.

Це найбільша афера від часу памятного краху Івара Кройґера. Внаслідок махінацій власника фірми, Филипа Музіка, акціонарі втратять щонайменше 27.000.000 долярів. 1,282.983 ґриндерських акцій, які находяться в руках 13.500 осіб, треба вважати за втрачені. Прокуратура казала арештувати брата Филипа Музіка, який виступав під прізвищем Джорджа Дітріха. Стверджено, що в обманствах брав участь і третій брат — Роберт Музік-Дітріх. Слідство комплікується через те, що судові акти, які відносилися до попередних афер Музіка, пропали без сліду.

Найбільш сензаційно представляється вислід слідства в справі торговлі зброєю. Виявляється, що фірма Музіка в значнім розмірі фінансувала війну Болівії з Парагваєм за Чако, щоби доставляти зброю обом сторонам Музік доставляв теж у великих скількостях бомби і амуніцію для барсельонського уряду. Представник прокуратури заявив журналістам, що в аферу вмішано багато людей.

Дві години в українському шпиталі.

СВЯТО ВІДСЛОНЕННЯ ТАБЛИЦЬ ФУНДАТОРІВ САЛЬ У ШПИТАЛІ ІМ. МИТР. АНДРЕЯ.

В неділю 18-го ц. м. в год. 12-тій вполудне відбулося у шпиталі ім. Митрополита Андрея свято відслонення таблиць фундаторів саль. У святі взяли участь репрезентанти українських установ, запрошені гості і представники преси. Між приявними були між іншими протоігумен ОО. Студитів **Климентій Шептицький** і проф. **Маріян Панчишин.**

Свято відкрив короткою промовою заступник голови Надзірної Ради Народньої Лічниці **о. Юліян Дзерович.** Після того директор шпиталю **д-р Тит Бурачинський** в обширному рефераті подав зібраним інформації про стан шпитальництва в Польщі і на цьому тлі як теж ілюструючи свої міркування деякими даними зі шпитальництва в західньо-европейських державах представив стан шпиталю ім. Митрополита Андрея, його теперішню працю та можливости розвитку. Нема ще року як шпиталь відкрили, а вже виявилося, що він за малий, за тісний і конче треба його розбудувати, про що Т-во „Народня Лічниця" вже мусить думати. Д-р Бурачинський подав до відома, що один відділ шпиталю примістився тепер тимчасово в сусідньому домі ОО. Студитів, що треба завдячувати о. протоігуменові Климентієві, який радо і справді з великою прихильністю пішов назустріч управі шпиталю у справі тимчасового поширення праці тієї гуманітарної установи. Д-р Бурачинський підкреслив теж у своому рефераті заслугу тих осіб, що уфундували окремі салі: покійних **Емілії Шафранської, д-ра Евгена Лурделла і радн. Спиридіона Баньківського** та живих радн. **Михайла Грицака** і інж. **Павла і Марти** зі Стефановичів **Дуцьків.**

Приявні мали змогу потім оглянути таблиці з іменами фундаторів приміщені над дверми саль, що їх вони уфундували. Таблиці, які проєктував молодий маляр **Володимир Баляс,** виконав у сірому мармурі відомий різьбар **Андрій Коверко.** На відслоненні таблиць офіційне свято скінчилося.

Представники преси і приявні гості мали змогу оглянути уладження шпиталю і особливо новозаінстальований наймодерніший апарат т. зв **стабіліВольт** для лікування недуг проміннями Рентгена. Докладні інформації про цей апарат подала д-р **Рудницька-Кріштальська,** що веде цей відділ.

Користаючи з увічливости д-ра **О. Подолинського** представники преси оглянули положничий відділ шпиталю на третьому поверсі, як теж ріжні улаштування адміністраційно-господарської ділянки і вкінці дуже милу, затишну і чудово уладжену каплицю. Всюди вражала чистота і незвичайна охайність — можна вірити, що пацієнти того єдиного у нас українського шпиталю можуть почуватися якнайкраще.

Розуміється, що присутні на цьому святі журналісти не могли поминути нагоди, щоб відвідати одну з пацієнток, відому нашу діячку п. **Іванну Блажкевичеву.** З радощами ствердили, що всяка загроза минула і п. Блажкевичева починає приходити до здоровля, хоч важкий її стан вимагатиме ще довгого лікування. Добрий і бадьорий настрій нашої діячки — це запорука, що незабаром побачимо її знову у рядах тих, що працюють.

При нагоді ми довідалися, що в найближчих днях Народня Лічниця відкрие передшлюбну порадню. **об.**

Що писало „Діло" 50 років тему.

Четвер, 20. грудня 1888.

„ПРЕЗИДЕНТ БУКОВИНИ

бар. Піно продовжує свою науку [руської] мови і письма і покликав до помочі надучителя п. Омеляна Поповича.

„ВИБОРИ ПОСЛІВ ДО ДЕРЖАВНОЇ РАДИ

з більших посілостей випали так: з округи Львів—Городок вибрано 23 голосами на 26 голосуючих міністра Филипа Залеського, і з округи Тернопіль—Скалат—Збараж—Теребовля 66 голосами на 82 голосуючих гр. Льва Пінінського, власника Грималова

АТЕНТАТ НА СЕСТРУ ЦАРЯ.

„Турин, 20. грудня. В театрі на острові Мальта підкинули пачку динаміту з запаленим льонтом у часі. коли кн. Единбурська, сестра царя, була на виставі.

ТОРТІН
ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР до ПЕЧИВА
коop. „ПЛАСТ"

Украї[н]ізація адмі[ні]страційного апарату Карпатської України.

Згідно з урядовими постановами, до трьох місяців вільно ще уживати в урядах Карпатської України чеської мови. Українська закарпатська преса домагається, щоб, не зважаючи на це, всюди переходити на українську мову та щоб урядовці-чехи говорили з інтересантами виключно по українськи. **(ВУ)**

Присуд на черновецьких замаховців.

Військовий суд у Чернівцях видав минулої суботи присуд проти членів „Куреня Смерти", що виконали замах на б. предсідника військового суду в Чернівцях, полк. Крістеску. Учня Леоніда Лютовічі засудили за намагане політичне вбивство на досмертні тяжкі роботи, студента з Ясс Станеску, що дав приказ виконати цей атентат на таку саму кару, Александра Рахмістрюка за співучасть в атентаті на 25 літ тяжких робіт. Крім того засуджено ще двох гімназистів: одного на 25 літ тяжких робіт, другого на 15 літ тяжких робіт. Міщанина, що схоронив у себе в помешканні боевика, засудили на два роки вязниці, його жінку звільнили.

Сензаційна розправа

за спробу викрасти Ст. Бандеру з вязниць.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

ПАТ повідомляє:

У дальшому процесі за намагане звільнення Ст. Бандери з вязниці у Вронках зізнавали інші підсудні. Підс. **Ян Йозвік** не признався до вини. Підс. **Вінкентій Куявський** признався частинно до закинених йому вчинків запевняючи, що задумував поінформувати про все вязничну владу. Далі підсудний зізнав, як мали звільнити Бандеру та коли і де мав дістати винагороду за співучасть у змові. **Підс. Куявська** зізнала, що її чоловік розкрив перед нею „коншахти" зі Заборовським та Куспісем і говорив про плянований виїзд до Львова. Одначе підсудна радила чоловікові, щоб не мішався до них справ. А що зізнання підсудних Куявських надто ріжнилися між собою — суд доручив відчитати їх зізнання зложені у слідстві.

ЯК ВЛАДА ДОВІДАЛАСЯ ПРО СПРОБУ ВИКРАСТИ СТ. БАНДЕРУ.

Перший зізнавав **св. Кобилецький,** начальник вязниці у Вронках. По перевезенні Ст. Бандери з вязниці у Святім Хресті до Вронок звернули йому увагу, що можуть бути спроби увільнити засудженого і тому Бандеру дуже запопадливо берегли. В таких умовинах на думку свідка можливість втечі була виключена. Про що змовники не могли знати.

Св. Пілька, б. вязничний сторож. тепер торговець у Шамотулах зізнав. що Заборовський прибув до нього з Куспісем і запропонував йому приступити до змови за 2.000 зол. Тоді то Заборовський оповідав, що він сам має дістати винагороду у висоті 15.000 зол. Його завданням було підшукати відповідну людину, яка перевела Бандеру через кордон до Німеччини. Свідок удавав, що згоджується на це і вказав на якогось Ґломба, як провідника через зелений кордон. Про всі „махінації" свідок повідомив поліцію і таким чином виявилась ціла змова.

ПРОМОВА ПРОКУРАТОРА.

По зізнаннях свідків промовляв прок. Міхна заявившись наперед особою підс. Йозвіка, щодо якого цофнув акт обвинувачення з огляду на відсутність достаточних доказів вини. З черги прокуратор обговорив змову між підсудними, щоб увільнити Бандеру. Прокуратор не погоджується з обороною, що до змови довів Тарас Бандера. Прокуратор уважає Куспіся дійсним орґанізатором змови,бо він усе орґанізував та полагоджував. Про Тараса Бандеру не говорив нічого у слідстві ні Куспісь, ні Заборовський ні теж Куявський. Все це опрокидує тезу Куспіся, що він був лише виконавцем Тараса Бандери. Навпаки навіть потверджує закид обвинувачення, що він дійсно заснував безправну орґанізацію і був її керманичем. Далі прокуратор схарактеризував особу Степана Бандери та його шкідливу діяльність на шкоду Польщі, пригадав його політичні провини і кари. Якби йому вдалось утекти, безсумніву він би закордоном дальшу акцію проти Польщі. Всі ці обставини дуже обтяжують Куспіся, який здавав собі з цього справу. Прокуратор пригадав, що сам Куспісь був засуджений на 5 років вязниці за терористичний напад. Амнестія зменшила йому цю кару, але по виході з вязниці вернувся на злочинну дорогу. Вчинок Куспіся доказує, що він не поправився та є небезпечним для правного ладу. Прокуратор зажадав для Куспіся 8 років вязниці.

Далі прокуратор гостро осудив співучасть інших підсудних у змові, ціллю якої було звільнення ворога Польщі. Вина інших підсудних на думку прокуратора доказана і тому прокуратор зажадав для підс. Заборовського та підс. Куявського по 5 років вязниці а для Куявської два роки вязниці.

ПРОМОВИ ОБОРОНЦІВ.

Оборонці промовляли в суботу і в понеділок 19. ц. м. На промови оборонців реплікував прокуратор підтримуючи в цілій основі своє попереднє становище.

ПРИСУД.

Опісля трибунал по нараді оголосив такий присуд: **Куспіся на 8 років вязниці, Заборовського на 3 роки вязниці, Куявського на 3 і пів року вязниці та Куявську на 6 місяців вязниці з припиненням виконання кари на 3 роки і 100 зол. гривни.** Підс. Йозвіка суд увільнив від вини і кари.

В мотивах предсідник трибуналу зазначив, що підс. Куспісь був організатором і керманичем змови з метою увільнити Бандеру. Суд призна, що підс. Заборовський діяв свідомо. Отже приступив до змови і намовляв до співучасти дальші особи з наміром здійснити плян Куспіся. Підс. Куявський допустився злочину як урядовець не повідомляючи про все своєї влади. Крім того допустився обману. Куявська приняла від чоловіка гроші, хоч знала, що походять з провини. Підс. Йозвіка суд увільнив, бо не було доказів вини.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!
II ТОМ ПОВІСТИ
ВАСИЛЯ МАСЮТИНА
ЦАРІВНА НЕФРЕТА
основаної на сензаційному відкритті гробу египетського фараона Тутенкгамона.
ЦІНА II. ТОМУ ЗОЛ. 2.50.
Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

Сторінка без політики.

Кілько було населення на світі в 1937 р.

З останнього статистичного бюлетину Ліги Націй виходить, що на земній кулі було в 1937 році 2.134 міліони населення. Більше як половина з цього числа припадає на Азію, в якій крім совітської частини Азії, мешкає 1.124 міліони мешканців. З інших частин світа найбільше населення має Европа (без совітської Росії), бо аж 397 міліонів. Обі Америки мають 271 міліонів населення. В Азії найбільше мешканців має Китай, бо аж 450 міліонів мешканців, далі Індії з 374 міліонами, Японія з Кореєю та Формозою — 100 міліонів, Голяндські Індії — 67 міліонів, Індокитай — 23 міліони, Іран — 15 міліонів та филипинські острови — 13 міліонів. В інших краях Азії населення ніде не сягає 10 міліонів населення.

В Европі найбільше населення має тепер Німеччина, бо аж 79 міліонів по прилученні Австрії та Судетів. Англія разом зі Шкотією, Валією та північною Ірляндією має 47 міліонів населення. Італія 43 міліони населення, Франція 42 міліони, Польща 35 міліонів, Еспанія 24 міліони, Румунія 19 міліонів, Югославія 15 міліонів, Мадярщина 10 міліонів. Населення інших менших держав в Европі не сягає 10 міліонів в кожній з них.

В Америці перше місце займають під оглядом числа населення Злучені Держави, що мають 130 міліонів в Полудневій Америці Бразилія 43 міліони. Інші держави Америки мають далеко менше населення. І так Мексик начислює 19 міліонів мешканців, Аргентина 12 міліонів, Канада 11 міліонів, Колюмбія 9 міліонів. Усі республики Середущої Америки мають 21 міліон населення, а інші республики в Полудневій Америці, крім Бразилії та Аргентини, не мають навіть 40 міліонів населення. Отже Чіле, що конкурує радо з Бразилією та Аргентиною, має 4½ міліона населення, Болівія 3 міліони, Парагвай не має навіть одного міліона.

В Африці найбільше населення має Нігерія, бо аж 19 міліонів, з черги Єгипет 16 міліонів населення, французька Західна Африка 14 міліони та Конґо і Полуднево - Африканська Унія по 10 міліонів населення. Решта припадає на ріжні кольонії та мандатові округи. Єдина незалежка мурінська держава Ліберія не має навіть три міліони населення.

Австралія має 7 міліонів населення. Нова Зеляндія 1½ міліона населення. Решта припадає на мешканців ріжних островів.

Канадійські пятенята при забаві.

Пятенята — це ніші не вміли немовлята, лиш чарівні дівчатка з ніжною шкірою та незвичайно гарним личком! Свою красу та свій чар виявляють пятенята вдумливості та розумові д-ра Дафо, який в усіх кут світа вибрав для них мило, що його вироблюють тільки на найкращім оливковім олійку Пальмолів.

Тривка ондуляція для мужчин.

Англійський фризієр із льондонської Реджент Стріт зареклямував доволі оригінально своє заведения, яке йшло йому доволі марно. Чому лиш жінки мають той привілей робити собі тривку ондуляцію? Невже мужчини не можуть собі теж прикрашувати тривкою ондуляцією голови. Оттакі думки снував дотепний льондонський стрижій і за кілька днів на виставі його заведения появилися моделі мужеських голов із закрученими причісками.

Та дотепний фризієр не вдоволився цим. Він пішов далі у своїх дослідах над прикрашуванням мужеських голов. Він створив кілька типів стандардових причісок, розуміючи, що причіска повинна не лиш прикрашувати мужеську голову, але і підкреслювати теж її вдачу та символізувати до деякої міри професійну працю мужчини. Нпр. фризура адвоката, чи судді повинна мати зовсім інший вигляд, ніж причіска директора театру, чи актора. Таких стандардових типів створив згаданий фризієр чотири, а саме: „Гльостер", „Портленд", „Майор" і „Регент".

Американські дивоглядні закони.

Ми вже писали про те, що американці мають у ріжних стейтах ріжні закони, іноді дивоглядні, які собі взаїмно суперечать.

Тепер американські правники обчислили, що на терені всіх стейтів Злучених Держав обовязує 1156744 ріжних законів та правних приписів. Те число обіймає федеральні закони та закони поодиноких стейтів. Те величезне число законів і приписів, яких просто не можна запамятати, містить у собі безліч абсурдальних приписів, що не мають тепер найменшого застосування в житті. В деяких стейтах обовязують ще й до нині приписи, що точно подають вигляд хустинок до носа. У Каліфорнії господиня дому мусить виварити стирку після вжитку під загрозою кари. У стейті полудн. Кароліни ліжка подругів мусять бути віддалені від себе на 2 стопи.

Не диво, що в державі, в якій так багато преріжних законів, є теж чимало правників, що мусять ломити собі голову, як іноді вибрести із правничих клопотів.

—o—

ПІДРУЧНИК... КОХАННЯ.

Так зв. підручники доброго виховання „савоар вівр", що їх ще недавно всі так висміювали, знову стають модні. Дотепні французи впали навіть на думку видати підручник любови. Автором того оригінального підручника є Поль Ребо. На той французький підручник любови складаються не лиш поради, як треба поводитися в ріжних конкретних випадках, але і з описів, як у ріжних ситуаціях поводилися ріжні люди. Можна сподіватися, що та дивоглядна, хоч і дотепна книжка матиме чималий успіх не лиш між французами.

—o—

329 КІН У ПАРИЖІ.

Париж має тепер у самім місті точно 329 кінотеатрів, разом із передмістями столиця Франції має 556 кін.

У 1935 р. середмістя мало лиш 276 кін і на периферіях 223, отже за три роки прибуло 57 нових кінотеатрів. Із загальної кількости 25 париських кін присвячених великим премірам т. зв. ексклюзівіт, це, що в нас називають „зероекранами". Ті кіна приміщені здебільша на Єлісейських Полях або на великих бульварах.

—o—

ТРАГЕДІЯ МОРСЬКОГО ЛІХТАРНИКА

Всі льондонські щоденники принесли недавно вістку про тиху драму, що її пережив ліхтарник із морської сигналової вежі в Едістон. Той ліхтарник благав кілька днів помочі при допомозі радія, одначе даремне. Він попав у важку хоробу, одначе не міг покинути свого відповідального становища. Два його помічники вибралися необережно на прибережну прогульку, з якої з невідомих причин не вернулися. По кількох днях заявилися недалеко ліхтарні дві рятункові лодки, які з важким трудом добилися до ліхтарні. Виснажений ліхтарник зімлів негайно після того, як прибула поміч.

—o—

СТОЛІТТЯ ДРУКАРЯ МАТЕРІЙ.

Цього місяця минає 100 літ від смерти славного свого часу баварця Оберкампфа, який виемігрував із Баварії та поселився у Франції. Оберкампф здобув тоді славу як перший мануфактурник. Оберкампф перший почав продукувати матерії, на яких під прасою друкував ріжні колірові взори. Давніше робили це ручно. Його вироби мали великий успіх на дворі Людвика XVI. та Наполеона. Цісар Наполеон навіть особисто удекорував Оберкампфа лентою почесної легії.

КІР
ЛЬВІВ, Уейського 6. Тел. 280-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ПРОХОЖІ З ЛІХТАРНЯМИ.

Начальник виділу кольового руху в місті Кольомбо (Полудньова Кароліна у Злучених Державах) придумав незлий плян. З уваги на нещасні події, які трапляються на вулицях міста, він видав наказ, яким доручив прохожим носити в руці після заходу сонця білу гуску або часопис. Якщо й це не поможе, то шеф виділу заповів, що приневолить усіх носити зі собою ліхтарні.

Українська делєгація не прибула...

Варшава, 19. грудня.

Дня 16. ц. м. відбувався у Варшаві зїзд Союзу Рільничих Палат та Організацій, до якого — як відомо — належить також і наш **„Сільський Господар".**

Власне неприявність українського делєгата, якого промов учасники очікували зі спеціяльним зацікавленням, усіх заскочила і примусила шукати ріжних причин та пояснень абсенції. На цю тему багато говорили м. ін. у кулюарах та в буфеті.

Голова Союзу пос. Собчик, що заповів **скликання загально-краєвої рільничої наради** у Варшаві для всестороннього обговорення ситуації хліборобства, не умів дати в цій справі ніяких пояснень. **КТВ.**

Від Редакції: Тому, що ця вістка появилася також і в деяких органах польської преси (за ПАТ-ом), поміщуємо її у нас та одночасно зазначуємо, що представник „Сільського Господаря" не прибув на ту нараду тому, що захворів і досі лежить хорий.

Революційна програма в кіні „ПАЛЯС"
СОНЯ ГЕНІ
Дон Амеш і Жан Горсгольт
в найновішім музичнім ревю
Білий Метелик
КАЗКОВІ РЕВІЇ. — ЧУДОВА МУЗИКА. — ГУМОР. — ЗАБАВА. 2094

За суспільно-господарську розбудову карпатських українців.

Обговорюючи питання господарської розбудови краю, українська преса зі Закарпаття стверджує, що чеська адміністрація у порозумінні з мадярськими поміщиками вела протиукраїнську політику. Українець важко працював по лісах, за те його переслідували, обвинувачували в ірредентизмі, закладали чеські й жидівські школи. Не диво, що в таких умовинах карпатські українці не витворили верстви купців, промисловців, фінансістів ні навіть ремісників. Господарсько-суспільна політика уряду мусить змагати до ліквідації цих слідів чужого панування.

Напад мадярських диверсантів на Словаччину.

Словацьке Пресове Бюро повідомляє: Вночі з 18. на 19. ц. м. ватага мадярських диверсантів перейшла в околиці Требишова словацький кордон і почала перестрілку. В день диверсанти, скріплені регулярними мадярськими військовими частинами обсадили відтинок словацької залізниці під Кошицями та заняли місцевости Кузніце та Сланец. Виязалася перестрілка між нападниками й словацькою жандармерією, підчас якої було кілька вбитих і ранених. Щойно, чеське військо прогнало мадярів.

Премієр Тісо повідомив про цей напад чеського посла в Будапешті та уповажнив його зложити рішучий протест.

—o—

Про що говорять Пані.....

...що лише шовковий пудер косметольога д-ра Тушницького містить у собі „МАТТІН витяг з екзотичних квітів, що стисло достосований до фізіольогічних функцій шкіри, надає навіть знищеній цері свіжий привабливий вигляд. Вже по одноразовім ужиттю вдоволяємося ріжницею вигляду цери. Дістанете у всіх першорядних перфумеріях і дрогеріях. 9-30 2754

Серія страшних катастроф.

В КАНАДІЙСЬКІЙ КОПАЛЬНІ.

У місцевости Сідней Майнс у стейті Нова Шкотія в Канаді дійшло до страшної катастрофи в копальні, в якій згинуло 14 робітників, 50 вуглекопів важко ранених, а кількадесять легко ранених. До катастрофи дійшло тому, що вірвався кабель, на якім зїзджало кількадесять вагоників з 200 робітниками до праці. Тому що кабель відірвався вагоники полетіли з нечуваною швидкістю. Хто відважився вискочити у вузькім шибі важко покалічився або потовкся. Всеж таки багато вуглекопів зарискувало життям і вискакувало з вагоників. Хто пізніше рішився зарискувати — дорожче за це заплатив. Злетівши коло 10.000 стіп у глибину з вагоників залишилась купа поломаних дощок і погнутих штаб, що розчавила вуглекопів. Вістка про страшну катастрофу пригнобила страшенно мешканців міста, бо робітники їхали до копальні, щоб запрацювати на свята: з цією метою управа заангажувала більшу кількість робітників, головно жонатих, які мають діти. Згадана катастрофа є одною з найбільших катастроф у Канаді.

42 ОСОБИ ВБИТІ У ЗАЛІЗНИЧНІЙ КАТАСТРОФІ В БРАЗИЛІЇ.

У стейті Мінас Ґерас у Бразилії дійшло до великої залізничої катастрофи наслідком погано го пересунення рейок. Між подорожніми, з яких більшість спала, повстав страшний переполох. Один з подорожніх збожеволів. Чотири вагони зовсім знищені. В катастрофі згинуло 42 особи, коло 60 важко раненых. На місце катастрофи виїхали негайно ратункові поїзди.

ПОРОХІВНЯ НЕДАЛЕКО ТОКІО ВИЛЕТІЛА В ПОВІТРЯ.

У порохівні під Токіо дійшло до вибуху, в якій згинуло 13 робітників. Коли того пожежа знищила чотири будинки порохівні. Сила вибуху була така велика, що в дооколичних домах вилетіли шиби.

ВЕЛИКІ ПОЖЕЖІ.

В неділю 18. ц. м. вранці вибухла грізна пожежа на залізничім дворці в Утрехті, що є важною вузловою стацією голяндських залізниць. Пожежа поширилася дуже швидко наслідком сильного вітру і знищила будинок, в якім була більшість бюр дворця. Багато поїздів приїхало з великим опізненням.

У Бруклині, портовій частині Ню Йорку вибухла в понеділок 19. ц. м. велика пожежа у двоповерховім магазині, що могла прибрати страшні розміри. В магазині згоріло 270.000 гальонів спірту, оліїв, нафти та багато фільм. Тому, що магазини лежать на території, що підлягала военній маринарці, рятункову акцію вела пожежна сторожа маринарки, але щойно з допомогою міської пожежної сторожі зльокалізувала вогонь. Шкоди велитенські. В висоти покищо не оголосила влада маринарки.

ДВА ЗБІРНИКИ З МЕЛЯСОЮ ТРІСЛИ ВІД МОРОЗУ.

В неділю 18. ц. м. рано тріс велитенський збірник з мелясою, містоти 4.200 тон, у порті Зеебріґге. Хвилі мелясу розлились негайно довкруги і перекинули другий збірник з мелясою містоти 2.200 тон та збірник з креозотом, містоти 550 тон. Опісля хвилі знищили мур коксових інсталяцій та кілька вагонів з коксом. Здогадуються, що збірник тріс наслідком сильного морозу. Шкода сягає кількацять мільонів франків.

Сильна „Просвіта" — сильний нарід! Скріпіть „Просвіту" щедрим датком на нитку в П дрвпорі!

а Mag Nr. 1 усуває парші і хоронить волосся перед випадом.

ФРАНЦІЯ ВИШЛЕ ОФІЦІЙНОГО ПРЕДСТАВНИКА ДО БУРҐОСУ.

Французький уряд в найближчих днях заіменує свого представника при еспанськім нац. уряді, не буде це ідентичне з визнанням цього уряду.

Взаємини Парижа з Бургосом є необхідні з господарських мотивів: перед домашньою війною Франція займала перше місце в еспанській торговлі, у двох минулих роках втратила 5 мілїярдів франків. Франція висилає представництво до Бургосу під натиском господарських кол. Становище франц. амбасадора в Барсельоні необсаджене.

Показ битого дробу.

„Товариство Годівлі Дробу" уладило 20. ц. м. під протекторатом Львівської Хліборобської Палати показ битого дробу. Перед показом відбулася коротка конференція для представників львівської щоденної та хліборобської преси, підчас якої д-р Е. Томашівський зясував учасникам конференції потребу відповідної пропаганди за збільшенням консумції битого дробу, очевидно вищого сорту. „Товариство Годівлі Дробу" довело до того, що внутрішньо-краєвий ринок збуту можуть обслуговувати за посередництвом згаданого Т-ва вже поодинокі продуценти, звільнюючися таким чином від посередництва перекупнів. Це очевидно має для продуцента велике значіння та приносить йому куди більшу користь як давніше, хоч початки ще дуже малі й важкі.

Підчас конференції забирали ще слово: дир. О. Радловський та п. Вірга, власник фірми, що займається перепродажею битого дробу.

Після конференції учасники перейшли до льокалю „Т. Г. Д.", де мали змогу наочно переконатися, яка ріжниця між битою птицею, яка походить від зорганізованого продуцента і звичайним дробом, буцімто дешевшим, що його перепродують ріжні перекупні. Головним завданням „Т. Г. Д." — це повести при допомозі преси відповідну пропаґанду між консументами, які ще не мають відповідного зрозуміння для битої „випродукованої" птиці.

Тому, що ця доволі цікава справа може й українським продуцентам принести чималі користи, помістимо, по змозі, в найближчому часі фахову статейку, яка точними даними, цифрами й доказами зможе переконати про вищість битої „випродукованої" птиці над звичайною.

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хорущини 5, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81 1825 63-100

— **„Хром"**, Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83, поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перекрашує і перероблює уживані футра за найновішими фасонами. 2259 —?

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду. 2933 3-20

— **„Свят-вечірні й різдвяні страви"**. Книжка на часі! 80 сот., порто 25 сот. В книгарнях і в „Новій Бібліотеці" Львів, Копцова 4. 2995 1-7

— **З найкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки **Юліян Глушевський** — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 2500 116 - ?

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 23. грудня ц. р. в год. 7. ввечір у власній домівці. На сходинах матиме д-р Роман Крупка відчит п. н. „Есенціональна гіпертонія". 2989

— **Відчит д-ра Д. Донцова:** „Загадка III. Німеччини", уладжений Філією „Т-ва Наук. Викладів ім. П. Могили" **буде повторений** у четвер 22. ц. м. в год. 18 на „Бесіді". 2990

— **Різдвяне печиво.** Що пекти на свята порадить і покаже п. Наталка Гаврих-Костецька дня 21. ц. м. в середу у клюбі „Нової Хати". Показ відбудеться в 6. год. у кухні „Труду". 2991

— **Не забудьте** при закупні товарів на свята засобитися в порошки до печива, ванілін, цукор і олійки „Аброза", необхідні при приладженню святочного печива. 2997

— **Обіжник міністра освіти про замкнення шкіл.** Міністерство освіти пригадує, що дирекції та управи шкіл уповажнені замикати школи або звільняти шкільних дітей від занять, якщо мороз є вище 15 ступнів Цельзія, якщо є більші снігові опади та сильні вітри, хоч мороз менший ніж 15 ступнів Цельзія. При замиканні шкіл треба теж брати під увагу віддалення школи, комунікаційні засоби і засоблення дітей в теплу одіж та взуття. Підчас замкнення школи не треба переривати дожилювання дітей, які зголосяться до школи.

— **Наша Служба Божа в радіо.** В четвер 22. ц. м., в день Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці, трансмітує львівське радіо Службу Божу з Успенської церкви. Проповідь виголосить Високопреосвященний Митрополит. Початок трансмісії в год. 9.

— **Контингент для адвокатів.** У найближчому числі урядового денника міністерства справедливости буде оголошений розпорядок міністра справедливости у справі контингенту для нових адвокатів. Розпорядок обійме 7 апеляційних округ.

— **Доплата до поштових марок на зимову допомогу.** Міністерство пошт і телеграфів видає серію марок з доплатою на зимову допомогу Серія марок вийде в обмеженій кількости і буде складатися з трьох марок: 5 сот. з доплатою 5 сот., 25 сот. з доплатою 10 сот. і 55 сот. з доплатою 15 сот. Перша марка за 5 сот. з доплатою 5 сот. появиться в розпродажі вже в середу 21. ц. м. Чергові марки появляться в половині січня 1939 р.

— **В 60-ліття ген. М. Омеляновича-Павленка,** що припадає в середу 21. ц. м. Т-во Українських Інжинірів у ЧСР у Празі улаштовує відчит на тему: 1) „Еластичність" в обороні; 2) „Рік 1920" (війна проти червоної армії в освітленні воєнних авторитетів: ген. Л. Форі, Кутшеби та інших). Поч. реферату в год. 7.30 веч. в кавярні „Метро", Прага II., Народні ч. 25, I. поверх.

— **Двох ендецьких студентів вийшло на волю.** „Слово Народове" з 18. ц. м. (ч. 359) повідомляє, що в суботу 17. ц. м. вийшов на волю студент львівської політехніки Болеслав Крковський, якого поліція арештувала 4. листопада ц. р. під замітом противиборчої акції. Одночасно вийшов на волю студент медицини Тадей Шіманек. Тепер у слідчім арешті залишилося 7-ох ендецьких студентів: 3-ох арештованих у листопаді і 4-ох арештованих по останній ревізії в польським „Домі Медиків" при вул. Слодовій.

— **Краєва хроніка.** В Липниках, пов. Камінка Струмилова пожежа знищила господарські будинки Анни Сороки зі збіжжем; хату з крамницею вартости 5.600 зол. Причиною пожежі був мабуть підпал. Влада веде слідство. — В Осмолоді, пов. Долина урядовець фірми Глезінгер Яків Пельц дістався під 19-метрову колоду і по двогодинних муках помер.

— **Нагла смерть проф. Врублевського.** В неділю 18. ц. м. помер нагло на недугу серця в 70. році життя голова Польської Академії Наук і професор краківського університету д-р Станислав Врублевський, один з найвизначніших знавців римського права, автор багатьох наукових праць з ділянки цивільного, торговельного і некслевого права. Проф. Врублевський приїхав до Варшави у звязку зі засіданням польської кодифікаційної комісії.

— **Примусова праця в Румунії.** Місто Арад у Семигороді завело примусову службу для всіх мужчин до 60. року життя. Мужчини обовязані 5 днів виконувати для міста різні публичні роботи. Від цього обовязку можна звільнитись по заплаченні 50 леїв за кожний день праці. З призбираних таким чином грошей місто буде будувати нові дороги і консерувати старі.

— **Афера з перепачковуванням емігрантів.** Французька митна влада викрила тайну організацію пачкарів в Анемас. Ця організація займалась пачкуванням товарів і нелегально перевозила емігрантів зі Швайцарії до Франції. В аферу вмішаний швайцарський громадянин Яків Бльох і шофер Поль Жаво, яких поліція арештувала. Вони в останніх тижнях перевезли нелегально кількадесять осіб самоходами до Екс ле Бен у Франції.

— **Кара смерти за крадіж самоходу.** В пятницю 16. ц. м. опівночі страчено 24-літнього Вілля Геллєра, якого двічі засудив на кару смерти трибунал у Нірнберзі за крадіж самоходу, намагане вбивство і нарушення закону про охорону внутрішнього миру. Засуджену з ним на кару смерти Анну Мендль канц. Гітлєр помилував і замінив їй кару смерти на досмертну вязницю.

— **Велику протирелігійну пропаганду** зорганізували Совіти у звязку зі святами Різдва Христового. З великим завзяттям безбожницьку пропаганду ведуть головно у Сов. Україні. Колишня Печерська Лавра в Києві, що її замінили большевики на „протирелігійний музей" є головним осередком пропаганди. В останніх днях виїхало з Харкова коло 360 фабричних робітників, щоб відвідати Печерську Лавру. В Києві, Харкові, Москві та Ленінграді викупили вже всі запаси прикрас на ялинки. З цього факту дуже невдоволена совітська преса, яка пише, що дозвіл на ялинки у приватних домах, публичних будівлях і на міських площах збільшив активність вірних, які ведуть пропаганду за поворотом до Православної Церкви.

— **Ріжні вісти.** У Відні помер довголітній міністр фінансів Австрії д-р Райш. — У легунській катастрофі згинув один з найкращих совітських летунів В. Чкалов, який відбував пробний лет на літаку нової конструкції. — В королівській палаті в Неаполю відкрили кухню для найбідніших. Кн. Піємонту, дружина італійського престолонаслідника, сама роздає страви найбіднішим.

— **Запір.** Звідомлення навчальних лікарів у лічницях для недуг шлунка і кишок підкреслюють, що гірка вода Франціщка Йосифа є першорядним природним проносним засобом.

—o—

З опери.

ОПЕРОВЕ СТАДЖІОНЕ У ЛЬВОВІ.

Оперове стаджіоне у Львові під дирекцією А. Дідура виставило в цьому місяці під орудою диригентів Лерера і Вольфсталя три опери: часто виставлювані в останніх роках: **„Цирулика Севільського"** і **„Гальку"** та одну давно у Львові позабуту, хоч і стару, добре відому **„Міньон"** Томаса. Щодо перших двох названих, то поновну їх виставу годі нам уважати якоюнебудь музичною подією сезону. Не зважаючи на участь у них знаменитих під кожним оглядом **Еви Бандровської** (Розина в „Цирулику") та **Зенона Дольницького** як Фіґара і Януша в „Гальці", не зважаючи дальше на заанґажування деяких нових на львівській сцені гостей: диригента **Б. Вольфсталя** (у „Гальці"), двох тенорів: **В. Чічідеаме** з Букарешту (ліричний, фальсетовий голос у ролі Альма Віва) та **Е. Вейзіля,** що як дебютант добре представився в партії Йойтка з „Гальки", — врешті знайомої з минулорічного виступу у Львові в „Аїді" п. **Червінської-Орловської** у титуловій ролі Гальки, — рівень вистави був усеж невисокий, давні прикмети і проріхи в музичному опрацюванні й інсценізації таки залишились, особливож у „Цирулику". Відновлення на львівській сцені „Міньон" треба повитати радо. Воно пригадало нам давні „романтичні" передвоєнні часи не тільки романтичною, хоча незручно переведеною фабулою лібретта, але й кольоритом музичним, що хитається між Гуно-дом та Бізетом (порівняй головні арії титулової ролі Міньон із відомими аріями Маргарити й Кармени).

Також і обсада головних ролей, за винятком згаданого вже тенора п. Вейзіля і мініятурно-кольоратурної сопраністки п. Д. Слечковської у партіях Вільгельма та Люцини була віддана місцевим силам. І так титулову ролю Міньон креувала добре й інтелігентно надійна дебютантка, ученица Дідура, мецосопраністка п. Котуляківна; головну басову партію опери, батька Міньон Льотарія, мусів заступити в останньому моменті за часто недиспонованого п. Качмара — старий знайомий львівської сцени, п. Тарнавський. Решту партій опери, що мають більше декоративне, ніж музичне значіння, креували: бас Лабазевич (Джарно), баритон Вілінський і Галінська.

Хори львівської опери як давніше, так і під цю пору визначуються добрим згуком, чистою інтонацією, прецизною ритмікою і живою сценічною участю, що при малій кількости доривочних проб особливо заслуговує на признання. Зате орхестра і музичний провід лишав дещо до побажання.

С. Л.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „ДЕНЬ БЕЗ БРЕХНІ", КОМЕДІЯ НА 3 ДІЇ Г. МОНТГОМЕРІ.

Ця англійська комедія, що має більш 20 років мала успіх на ріжних европейських та американських сценах, завдяки своєму безпретенсійному гуморові. Місце дії банк трьох спільників, що торгують акціями. Найстарший із них показує молодшим, як можна продавати акції, що не мають ніякої вартости; коли при телефоні захвалюєш їх — покупець не може навіть відчитати брехні на обличчі біржевика. Молодий спільник трохи обурений таким цинізмом упевняє, що інтерес можна вести таксамо добре кажучи правду. Бізнесмен твердить, що людина не зможе прожити і дня з правдою на устах. Його молодий спільник дістав саме того дня 10.000 долярів від дівчини, яку кохає, з проханням подвоїти цю суму доброю льокатою; гроші — фонд добродійного т-ва. Молодець побивається об заклад за 10.000 долярів, що 24 години говоритиме всім правду. Звідсіля починається справжня фарса. Три його противники придумують найштудеріші запити та ситуації, щоб зловити молодця на брехні. За кожним разом висловлена правда влучає як бомба торговельне підприємство, родину та приятелів. За конфліктом іде конфлікт, кандидати на вигру стежать щораз більше схвильовані за стрілками годинника.

Цю комедію, що у деяких сценах переходить у фарсу, підготовили і грали з великим захопленням; гарячковий настрій учасників закладу переходив на глядачів, які помагали реготатися то одній то другій стороні. Головну ролю грав дуже широ М. Венґжин так, що навіть видко було як блідне, коли лякається за розтрату довірених грошей. Варшавський відомий артист Б. Самборський розвинув фарсове темпо і запалив усіх своїм темпераментом. Дуже добрі були Сташевський, Сурова, Ляревіч і всі пані: Жміївська, Карасінська, Оранська, Ханецька та Двожинська. Комедія матиме успіх у святочнім сезоні.

м. р.

З кіна.

КІНО „ЕМПІР": „ТРИ ПАНОВЕ НА СНІГУ". (ГОТЕЛЬ У ТИРОЛІ).

Ця американська фільма зроблена на підставі веселого німецького оповідання Кестнера. Дія відбувається у Відні та Тиролі, хоч усе це нехне Ню Йорком та якимись сніговими горами в Оклягомі. Великий фабрикант мила розписує конкурс на найкраще реклямове гасло свого виробу; він сам теж анонімно бере в ньому участь і дістає другу нагороду. Нагорода: двотижневий побут у першорядному готелі в Тиролі у лещатарському сезоні. Мілїонер раз хоче зажити насолоди життя звичайного смертника, що не має телефонів, секретарів, донъки і страшної господині, яка забороняє йому пити віскі та танцювати. Він не каже нікому, куди їде, але його господиня вивідала таємницю і повідомила управу готелю, щоб опікувались незнайомим, за якого всі кошти покриє фірма відомого мила Тоблєра. До готелю приїде перший лавреат мильяного конкурсу: елегантний безробітний молодець і його на перший погляд оцінять як мілїонера Тоблєра, коли він скаже, що дістав

„Л О Т О С", Львів, Сикстуська 21.

конкурсову нагороду. З правдивим мільонером будуть поводитися як з вітрогоном без сотика і він буде... вдоволений з усіх невигод. Згодом у готелі зїдуться всі, кого там треба і не треба. Одна комічна ситуація випереджуватиме другу; готель, де зїжджається всяка сметанка і небесні птахи ласі на легкий заробіток стає превеселим місцем несподіванок. Головні ролі грають добрі коміки Морган і Бінг та безжурний Роберт Юнг.

КІНО „АПОЛЬО": „БИТВА НА БРОДВЕЮ".

Мек Леґлен відомий нам із двояких фільм: таких, що наводять жах своїми брутальними і кримінальними сценами і таких, де він уміє безжурно сміятися і розсмішувати глядачів. Раз він грає ґанґстера, що схоплює дитину і ліктає докорів совісти у вязниці перед смертним присудом то знову супроводить, як старий вояк малу дівчинку (Шерлі Темплей). Цим разом бачимо Мек Леґлена як колишнього вояка, що бере участь у зїзді военних комбатантів. Він із товаришем має крім цього доручену інтимну місію вплинути на сина одного мільонера, щоб він не женився з кабаретовою артисткою. Цю місію вони переводять так, що обидва навипередки починають залицятися до артистки і один другому підставляє ногу. Фільма складається з цілої низки прекомічних сцен, повних гумору.

Склад скла і порцеляни
лямп електр. і нафтових
Випозичальня начиння на шлюби і забави
ПАВЛИНА ЛЯНДАВ
ЛЬВІВ, ул. Казимира Великого 17

З судової салі.

ЧОТИРОДЕННА РОЗПРАВА В БЕРЕЖАНАХ ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

В днях 3., 5., 6. і 9. ц. м. відбулась перед трибуналом окружного суду в Бережанах розправа за злочин зі ст. 9 § І. к. к. На лаві підсудних засіли: 1) Дмитро Баран з Базару пов. Чортків, 2) Володимир Палінський з Підгаєць, 3) Іван Чечель з Псар пов. Рогатин, 4) Іван Ориняк, гімн. абсольвент з Стрілкович пов. Борщів, 5) Володимир Калапац зі Скали, 6) Олекса Драганчук з Долини пов. Рогатин, 7) Петро Дудко, начальник складниці ПСК. у Галичі, 8) Іван Снігур з Озерян, 9) Микола Білик з Циган, 10) Евген Танасевич з Тарнавки, 11) Богдан Дашкевич з Журова, 12) Іван Федорик з Фраги пов. Рогатин, 13) Олекса Галькович з Підгаєць, 14) Олекса Бойко з Княгинич пов. Рогатин. Акт обвинувачення закинув усім, що в часі 1935. до 1938 р. на терені тернопільського, і станиславівського воєвідства, зокрема в повітах підгаєцькім, рогатинськім, чортківськім, коломийськім, станиславівськім та борщівськім основували і брали участь в ОУН а то під назвою „Другий Союз Визволення України" і змагали до відбудови на терені східних воєвідств української держави. Цілу цю організацію — каже далі акт обвинувачення — здеконспірував підс. Дмитро Баран, який про все доніс поліції. На розправі, яка частинно відбулась при замкнених дверях, підсудні боронилися, що про ніяку організацію не знали, і щойно у слідстві довідалися, що їм закидають. Підс. Дмитро Баран признав, що поліції сказав неправду. По переведеній розправі трибунал увільнив усіх підсудних від вини і кари. Трибуналові проводив окружний суддя Польний, вотували судді: О. Свистун та Мохнацький. Обвинувачував: віцепрок. Вежбіцький, боронили: д-р Володимир Бемко, м-р В. Логуш, та д-р Володимир Гриневич.

Книгині дарунки.

Не дуже то легко вибирати дарунки на ялинку для трое дітей, які зачинають підростати. Вони мріють вже про те, чи інше... Маруся про гарного як з казки нареченого, Клим про подорожі у світ, а наймолодша Іванка про правдивий ровер на двох колесах. Тому теж пані Ружицька довго клопоталася тим, що вона має дарувати на ялинку, а знала добре, що ні нареченого, ні грошей на подорожі, а теж ні роверу не буде мати змоги купити своїм дітям. Переглянула багато вистав, радилася своїх знайомих, аж врешті впала на добру думку.

Ввечір, коли ціла родина Ружицьких зібралася під ялинкою, діти з ціквістю старалися заглянути до дбайливо запакованих коробок.

— Я дуже цікава, що мені мамуся купила? — спитала Маруся — бо я собі щось вимріяла...

— І я теж мріяв і дуже цікавий, чи мамуся вгадала...

— І я також мріяла... — промовила тихенько Іванка...

— Ну, так скоро розвивайте...

Діти посхилялися над дарунками і що хвилини ціла трійка вибухала радісним сміхом.

— Мамусю, а скажи нам, звідки Ти знала, що ми саме думали про книжечки і скарбонки М. К. К. О.? Скажи мамусю, чи Ти справді читаєш наші думки-мрії?

Пані Ружицька усміхнулася клопітливо.

— Значить Ви справді вдоволені? Бо я дуже журилася. Я не знала чи такі практичні дарунки будуть Вам милі. Я думала, що Ви не будете тішитися, що може навіть будете гніватися... Я думала, що Ви воліли б солодощі, або вічні пера, чи альбом з марками...

— Ах, ні, мамусю — відповіла найстарша Маруся — ми новітня молодь і думаємо вже про майбутне. Я мріяла про скарбонку М.К.К.О., щоб складати до неї свої ощадности... на шлюбні черевички.

— А я мріяла про скарбонку і книжечку М. К. К. О., щоб складати гроші на подорожі у світ. Хіба зложу відповідну суму і за кілька років буду мати змогу виїхати — сказав Клим.

— Я теж мріяла про скарбонку і книжечку М.К.К.О., бо дуже хотілаб зложити гроші на ровер, а знаю про те, що так за одним разом не стати нас на те, щоб Ти мамусю могла купити мені ровер...

— А тепер подивися мамусю, що ми самі Тобі купили...

Пані Ружицька з усміхом розвинула пакуночок і нараз ціла чвірка голосно розсміялася...

— Ха, ха, ха і знову скарбонка Міської Комунальної Каси Ощадности.

— Так, мамусю, бо це найпрактичніший і найбільш новітній дарунок на ялинку і на Новий Рік...

ЗА НАМАҐАНЕ ВБИВСТВО.

Перед трибуналом окружного суду в Бережанах відбулась 9. і 12. ц. м. розправа проти 17-літнього Михайла Бадрана зі Соснова за злочин зі ст. 23 § І. і 225 § І. к. к.

Акт обвинувачення закинув йому, що в літі ц. р. стрілив трикратно і ранив в ліву руку та лівий бік Романа Фінку. Підсудний заперечив вину. Покривджений Роман Фінка зізнав під присягою у слідстві і на розправі, що рішуче пізнав підсудного як він стріляв до нього, що більше, у хвилині стрілів прискочив до Бадрана, зловив його на хвилинку, але в наслідок зранення не міг його довго вдержати і тому Бадран вирвався та втік. Далі запевняв, що основою напасти є політичне тло. Свідок належить до КПЗУ, чи пак був за неї караний кількакратньою вязницею. В селі вважали його комунарем і намагаються усунути його з установ, в яких він працював. Уже кілька разів була засідка на нього з минулого року була теж засідка на Петра Тимяка, який тепер перебуває у Совітах. Підс. Бадран діяв з намови, а саме Миколи Задойного зі Соснова. Слід згадати, що на основі зізнань Фінки був арештований теж Микола Задойний зі Соснова, але по тримісячнім слідстві проти нього припинено його. Трибунал під проводом віцепрезидента **Дольницького** засудив **Михайла Бадрана** на 5 років вязниці звільняючи його **від коштів.** Обвинувачував віцепрок. Вашевський, підсудного боронили **Франц Бабяк і д-р Володимир Бемко.**

Спорт.

БОКС.

ЛЬВІВ. **Варта (Познань) — Лехія 10:6.** Змагання на дружинове змагання Польщі закінчилися сподіваною перемогою Варти, хоч і не дуже високою. Пункти для Лехії здобули: Ольберт вовковером, Підкович і Барановський.

РЯШІВ. **Рєсовія — Гвязда (Львів) 14:2.** Змагання на мистецтво Б-класи.

Просимо памятати про 1·50 зол. належність за післяний Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати блянкетом ПКО ч. 504.060 (Діло) з дописком „Кр. 39".

СТАНИСЛАВІВ. **Рєвера — Рекорд 9:7.** Товариські змагання Рєворду з Рєовром закінчилися програшем Рекорду.

ДРОГОБИЧ. **Юнак — Стшелєц 13:3.** Товариські змагання.

ПОЗНАНЬ. **ГЦП — Голяндія 13:3.** Мистецтва Польщі.

РІВНЕ. **Волинь — Варшава 9:7.** Міжміські змагання закінчилися несподіваною перемогою Волині.

КОПАНИЙ МЯЧ.

ХОЖУВ. **Шлеськ — Репр. Польщі 3:2 (2:1).** Тренувальні змагання перед змаганнями Польща — Франція принесли несподівану програшу тіму Польщі.

КАТОВИЦЬ. **Домб — ПКС 4:0 (1:0).**

ГАКІВКА.

КАТОВИЦЬ. **Кранів — Берлін 4:1 (2:0, 1:0, 1:0)**
Катовиці — Відень 8:3 (1:2, 3:1, 4:0).

Обі вислід сенсаційні, бо Берлін виступив у дуже сильному складі, немовби теж Відень несподівано високо програв.

УКРАЇНА — РЕКОРД.

Відплатні боксерські товариські змагання обох держав відбудуться в неділю 25. ц. м. в год. 12. опівдні в салі кіна „Сантовія" при вул. Кушевича (бічна Замарстинівської, недалеко залізничного мосту). Ці змагання заповідаються доволі сенсаційно, бо, як відомо, Україна виграла несподівано перші змагання 9:5 і Рекорд захоче напевно „відбитися".

НОВИНА
безконкурекційні
Олійки
до печива
КООП. „ПЛАСТ"
644 2—3

Театри.

Великий Театр.
Середа 21. XII. год. 7.30 веч. „Хитрощі й кохання".
Четвер 22. XII. год. 7.30 веч. „Завохана королева".
Пятниця 23. XII. год. 7.30 веч. „Галузка розмарину".

Український Театр ім. І. Котляревського.
ПЕРЕМИШЛЬ (сала Над. Дому):
21. XII. Орфей у пекл.
22. XII. †
23. XII. Пригода в Черчі.
24. XII. †
25. XII. Невольник.
Білети скоротне продає Нар. Торговля.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

21. XII. Дай серцю волю.
22. XII. Сорочинський ярмарок.
23. XII. Гетьман Полуботок.

СТОЯНІВ:

24. XII. Дай серцю волю.
25. XII. Пісня Бескиду.
26. XII. Сорочинський ярмарок.
27. XII. Гетьман Полуботок.

В січні 18, 19 і 20 Театр завітає до Львова, сала Нар. Дому.

КІНА.

АПОЛЬО: „Битва за Бродвей".
АТЛЯНТИК: „Білі прапори".
БАЛТИК: „Король озвався", „Герой наших часів".
ВАНДА: „Несамовитий дім", „Віолон моє серце".
ГРАЖИНА: „Гегемон" на осн. Ож. Мишки.
ЄВРОПА: „Бійка небезпека".
ЕМПІР: „Готель у Тиролі".
КАСІНО: „Поворот Арсена Люпена"
КОПЕРНИК: „Стежа на пустині".
МАРУСЕНЬКА: „Ніні та завсіди", „Золотий пил".
МЕТРО: „Король і хористка", „Володарка пущі".
МІРАЖ: „Ракета на Марса".
МУЗА: „Золотоволоса".
ПАКС: „Любов і сильні жінки".
ПАЛЯС: „Білий метелик" із Соней Гені.
РАЙ: „Павел і Ганел".
РІЯЛЬТО: „Дівчина шукає кохання".
РОКСІ: Подвійна програма: „Зорі Різвіри", „Прокляття скарб".
СВІТ: „Плавке золото", „Моє щастя" (Вен. Джіаї).
СВЯТОВІД: „Корабель невільників".
СТИЛЕВЕ: „Банковий Дім" і ревія з Фалішевським і Волінським.
ТОН: „У тіні хреста", „Тайний агент".
УТІХА: „Потоп" і ревія.
ХИМЕРА: „Злодійка" фільма із життя циганської молоді.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Азія: Анам, Сіям".

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(ул. Коперника ч. 11 дім ф-н Кеїв і Син)
„Китай, Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 21. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 8.10 Добрийдень наймолодшим: Оповідання, пісеньки, 11.00 Для шкіл: Дороті Сент Вечір", авд. для дітей, 11.25 Бриа Зак і Карло Шмітт-Вальтер співають, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Симф. музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Розвязка істор. загадки для молоді, 15.05 Наш концерт, твори Гріга, 15.30 Музика орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Дім і школа: Злі і добрі способи дисципліни в лекціях, 16.35 Вільончелеві твори у супр. форт., 16.55 Авдиція, 17.00 Сучасні письменники про воєнні, 17.15 Камеральний концерт, музика, спів, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Техніка самомодерних виборів, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка про мову, 18.40 „Посвята безмежна" 19.00 Розр. концерт: орх., ревелерси, сопран, скрипка, форт., 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Оповідання про Шевчева: „Марія Воззінська", 21.45 Промова сп. Гаваліна, 22.00 Повязана музика з пл., 22.10 Танк. музика, у пп. орх., пісеньки, 22.55 Спортові вістки, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Четвер 22. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Музика з пл., 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Свят вечір у різних краях, 15.15 Клопоти та радощі: „Свята, свята" діяльог, 15.30 Оркестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Фольклор різних народів, пл., 17.05 Що хорим і їх окруженню може дати протитуберкульозний диспансер, 17.20 Форт. твори Панча Владигерова у вик. композитора (болг. піаніста), 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Авдиція для села: **„Плекання овець зимою" гутірка в українській мові інж. Р. Голода,** Популярна музика з пл., Комунікат Рільн. Т-ва, 18.30 Життєписи інструментів: Співаюче дерево (фагот, кларнет, обой, флет і т. д.), 19.00 Розр. концерт: орх., сестри Буреькі, Вітас, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Сьвідоцтвини століть: Єрусалим визволений, 21.30 Хоральні твори, пл., 21.45 Промова сп. Гаваліна, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Трансмісія з життя, 22.35 Огляд видань, 22.35 Літер. фрагменти, 22.55 Огляд преси, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Пятниця, 23. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Годинка господині: Ялинка найбідніших, ради, вістки музична з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Музика з пл., 14.30 „Святий Вечір" опов. В. Оркана, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гонус-Попус, авд. для молоді, 15.20 Спортовий пополудень, 15.30 Музика сальон. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 П. Діка „Учениє зарасничанина" симф. сказка, пл., 16.45 У країні чардаша та токаю, 17.00 Про Ст. Баха, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Музика давніх мистців, камер. концерт, **(П. Пшенична віол.)** 18.30 „Господь милосердний" фрагм. із опер. Ю. Анджеєвського, 18.50 Хор, 19.15 „Листки з Філядельфії" розр. концерт: х., тенор, форт., 21.00 Передсвяточна гутірка, 21.15 Симф. концерт: орх., форт., 22.30 „Ст. Гарчинський" літер. нарис, 22.45 Музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авд.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 21. грудня 1938.

БЕРЛІН 16.20 Колядн, 18.00 19.00 Розр. концерт, 21.00 Сопран, тенор, баритон, орх., БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Орх., 17.30 Спів, 18.20 Форт., 19.20 Цит. музика, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Розр. музика, 18.15 „Платники снігу" застрояна музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.20 Колядові пісні та коляди, 20.20 21.00 Твори Ніколая, ДРОЙТВІЧ 23.10 „Франческа з Ріміні" оп. Замбонаї, III. дія, ЛІЛЬ 21.00 22.00 23.00 Вечір оперет, МІЛЯНО 17.15 Вок. тріо, 19.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Сопран, тенор, форт. дует, МІНХЕН 21.00 Бахові твори, ПРАГА 18.10 Орх., вісл., 18.20 Легка музика, 19.25 „Блакитна цвітка" балет, 20.50 21.00 Симфон. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Орх., 19.15 Тріо, 20.00 (після комунікату) Камер. музика, 22.00 Розр. програма, РІГА 18.50 19.00 20.00 21.00 (після комунікату) „Мельничкіна" оп. Капільса, РІМ 17.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Тоска" оп. Пуччіні, СТОКГОЛЬМ 15.20 Солісти, 17.05 Вок. квартет, 19.50 Відом. орх.

Четвер 22. грудня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 16.20 Колядн, 18.00 19.45 20.10 21.00 Музика, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Оп. арій, 21.30 Тріо, 22.15 Дуга музика, БУДАПЕШТ 12.10 Солісти, 13.30 Цит. музика, 17.30 18.00 Оп. орх., 22.00 Концерт, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Розр. концерт, 18.45 Вес. вечір, 20.10 21.00 Концерт бажань, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Твори Вольфа і Брамса, спів, форт., 20.10 Форт., скр., ЛЯЙПЦІГ 20.10 21.00 Концерт присв. творам Путіпія, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.20 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Арлезіянка" оп. Бізета, „Тригранний капелюх" оп. Де Фалі, ПРАГА 17.40 Соль на фаготі, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.15 Скрипка, 21.30 22.00 23.00 24.00 Опера, РІГА 20.45 Шотляндські мелодії, РІМ 17.15 Танк. музика, 19.20 Розр. концерт, 21.00 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 15.30 Пісні, 19.30 Два форт., 21.10 Хор, 22.15 Орк.

Пятниця, 23. грудня 1938.

БЕРЛІН 16.20, 17.30 Колядн, 17.00 Форт., 18.00, 19.00 Вес. муз. програма, БІЛГОРОД 18.30 Скрипка, 20.00, 21.30 Нар. пісні, БРАТИСЛАВА 17.25 Танк. мельодії словацьких композиторів, БРНО 13.15 Орх., скр., БУДАПЕШТ 12.10, 17.00 Цит. музика, 13.30 Орх., 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 12.00, 13.15, 14.10 Розр. музика, 15.30 Колядн Корнелієва, 15.45 Соната ес-дур на форт., Бетовена, 18.00 Весела авд. для молоді, 20.10 „Дідусь до горіхів" розр. концерт, КЕЛЬН 20.10, 21.00 „Різдво Христове" орат. Баха, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00 Симф. пісні; ПРАГА 16.35 Квартет д-дур Фереттера, 18.15 Сальон. Музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Пісні, 19.30 Вісл., 21.15 Форт., РІГА 16.05 Військ. орх., 18.45, 19.15 Лотиські пісні, 19.50 Лотиська і мадярська музика, РІМ 17.00, 18.00 Відом. реціталь Г. Касадо, 22.10 Вок. концерт, СТОКГОЛЬМ 13.00 Музика давніх композиторів, 13.50 Нар. пісні, 20.50 Норвеська музика, 22.15 Нові камер. співані та грані пробесники, ФРАНКФУРТ 20.15, 21.00 „Ілась і Гапуся" оп. Гумпердінка.

БІРЖА

Львів, 20. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89.22—88.77. Долари америк. 5.28.00—5.25.5. Долари канад. 5.22.50—5.20.00. Фльорени гол. 2[illegible]—286.45. Франки фр. 13.97—13.89 Франки шв. 11.70—11.65. Фунти анг. 24.8—24.63. Гульдени данц. 10.25—9.75 Корони чесь. 10.75-10.40 Корони дун. 104.70—104.75 Корони норв. 124.93—123.45 Корони шв. 12.69—12.65. Ліри італ. 18.90—17.80 Марки фінлян. 10.93—10.70, Марки нім. срібні 91.00—87.00. Тель-Авів

Папери.

1 і пів проц. внут. 64.38—65.00 3 інв. 4 ем. 84.50, серія 92.0 2 ем. 83.50, серія 90.50 5. конвер 68.00. 4 прем. дол. 42.50 4 консолів. 65.00—65.50

Яиції.

Банк Польський 136.00 Цукор 35.50 Вуголь 34.50—34.25, Нафтоп 9[illegible]—92.25 Островець 65.25, Стараховичі 46.00.

Тенденція дещо сильніша

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 20. грудня 1938

1 кг. масла десер. бальов. без оп. 3.25 зол.
1 кг. масла почков. вкл. з опак. 3.50 зол.
молоко 19—20 сот.
1 кг. жовт 175—180 зол.

Тенденція на масло та молоко підержана, на яйця сильна.

Опов.стка.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": на **Інвалідів** зол. 5 зложив Іван Кобилянський, Красів; на **дар Просвіті** о. Ярослав Литвинський, Божнів, зі збірки в церкві зол. 18.70; на **Інвалідів** Секція Господинь в Борщівці з Андріївського Вечора зол. 2.

XV. Звичайні Загальні Збори Рухливкового Товариства „Сокіл IV" Львів-Личаків відбудуться в неділю 1. січня 1939 р. в год. 5. попол. в домівці при вул. Крушинській 12 зі звичайним порядком нарад. Згідно з § 20. статуту Т-ва Збори зачинуться точно в год. 5. попол. у приявні принаймненше 1/4 членів Т-ва. Вступ тільки членам за поіменними запрошеннями. — За Старшину: Орест Радловський в. р. голова, Ольга Лаврівська в. р. справник. 2902

Замість квітів на могилу Матері Дир. Сінгалевича зложили директори і урядовці Земельного Банку Гіпотечного у Львові квоту зол. 40 на Український Шпиталь. 2905

Найкращі глинянські КИЛИМИ власного виробу
поручає фабричний склад
Ст. ҐАЛАНА ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 20 (ріг Костюшка)
Низькі ціни. — Продаж за готівку і на сплати. — Приймаємо облігації Народ. Позички і інші вартісні папери. СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ ФІРМИ: **півгобеленові, портієри, капи на ліжка і столи.** 2935 3—10

ГАРНІ ДАРУНКИ на ЯЛИНКУ найдешевше
Кольонські води, перфуми, розпилячі, пудернички і **французька біжутерія.** — Перфумерія **С. ФЕДЕРА:** Сикстуська 2, філії: Коперника 13а, Галицька 16.

НАШ ВЕЛИЧЕЗНИЙ ВИБІР бонжурок теплих піжам запевнює кожному модне вдовілля. Кольорові теплі мужеські підштанці 4.50 та вовняні сист. д-ра Бегера за безцінь. Фабрика білля „Астра" Львів, Сикстуська 2. 2290 3-3

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО поручає дешево Л. Розважевський, Львів, Академічна 2. 2960 6-5

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2964 3-15

НАУКА

ВПИСИ на піврічний курс кроєю і шиття, домашнього господарства, білизнярства, ручні роботи. Рівночасно тримісячний курс правописа. Оплата занижена. Пісарська, Стшілка 8, вічна Хорунжини. 2903 1-10

РІЖНІ

СИТКА до пудерничок, розпилячі, виправляє пригінно Центральна Дрогерія, Львів, Личаків 43, напроти Великого Театру. 2158 31-9

„УБРАНЬОЗМЯН" заміпює старе мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 2981 2-

„УНІВЕРСУМ" комісова крамниця. Пасаж Миколяша, приймає в комісі і продає мужеську, жіночу гардеробу, дивни, тхірі і т. д. 2957 3-3

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, нирнові, проти усування матиці за гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 10-9

ПЕЧАТКИ кавчукові та мералеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Макс Глязерман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-03. 2919 4-10

ОГОЛОШЕННЯ

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилається за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 op. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

фортепіяни, піяніна
першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.

Новацький
Львів, Пілсудського 17, тел. 205-21.

СНІГІВЦІ з ріжних колірах, Гумові і габард. чоботи на черевики ОБУВА мужеська, жіноча, дитяча, всілякого роду поручає
МАГАЗИН ОБУВИ Львів,
Я. МАЙЗЕЛЬС Краківська 2.

НАЙДЕШЕВШЕ ДЖЕРЕЛО ЗАКУПУ порцеляни, фаянсів, скла та електричних ламп у відомій фірмі
ЛЯНДАВ
тільки ВУЛ. БОЖНИЧА 17. 2963 1-4

КУПНО — ПРОДАЖ

ВСІЛЯКІ КРАВЕЦЬКІ ПРИБОРИ, ГУДЗИКИ, МАРЕК ЦУКЕР, КАЗИМИРІВСЬКА 28. 2998 1-11

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Ч. 284 (15.085). Львів, четвер 22. грудня 1938. Ортка рослина alsizoon guttatum. Рік LXI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 248-41
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ЗНАЧНА ЗНИЖКА ЦІН
ОДЯГІВ
ч. 3005 1—2
У ФАБРИЦІ ОДЯГІВ
Рот і Рудерфер
Львів, Леґіонів 3/. (над кіном Палас)

Віденське рішення справедливе й остаточне.

Заява мін. Чяна в Будапешті.

Пресова Служба Карпатської України повідомляє, що мадярський міністр закордонних справ граф Чакі видав бенкет у честь італійського міністра закордонних справ графа Чяна. Мін. Чяно промовляв на тому бенкеті

і заявив, що віденський присуд усунув болючі питання в Середущій Европі.

Домагання Мадярщини поладнано за згодою Німеччини та Італії справедливо. Із заяви мін. Чяна виходить, що віденське рішення не лиш справедливе, але й остаточне та що всі концепції спільного польсько-мадярського кордону відпадають

„На випадок великих політичних змін..."

(З приводу ендецьких тез у справі Укр.).

Львів, 21. грудня 1938.

(К.) Вчора зреферували ми в „Ділі" передовицю зі „Слова Народового" з 19. ц. м. і назвали думки, висловлені в цій передовиці, „ендецькими тезами в справі Унії". Обчімхані з колочок і неясностей є це такі тези: 1) рішати при „наверненні" Східної Европи буде Москва або бодай Київ і російські прихильники Заходу, а не митр. Шептицький та унійні периферії, себто Львів, чи Дубно; 2) ані „українським напрямок" серед „русинів", ані взагалі український нарід не зможе „на випадок великих політичних змін" бути „носієм католицизму" в ширшому розумінні. Іншими словами (цієї думки ясно не висказує „Слово Народове") релігійно-обрядовий тип католицизму — гр.-катол. Церква — витворений українським народом, не буде тією атракційною силою, якої можнаб ужити для прискорення поєднання Східної і Західної Церкви.

Порушені тут питання — хоч їх у цій поважній формі „Сл. Народове" не поставило — незвичайно важливі. Вони мають свою кількасотлітню історію і є складниками, здається, одної з найтрудніших проблем, які знає Вселенська Церква — проблеми універсальної Унії. Тому, хоч у свою чергу вступаємо у полеміку зі „Словом Народовим", проте ставимо собі далеко менші завдання. Цих питань передовсім не хочемо вичерпувати. Адже з ними не дала собі ради унійна література, напевно старша від Фльорентійської Унії (1439 р.)! Нас дивує „тупет" п. (р), який стилем „горох з капустою" розправляється з цими справами кількома поверховними та злосливими фразами і, здається, думає, що настрашив ненависним собі „українським напрямком" далекий Рим. Наше завдання простіше: хочемо зробити деякі історичні пригадки, які сьогодні без сумніву стають знову актуальними.

Отож нині це вже **безпірна історична правда, що ні Москва ні Польща ніколи Унії не хотіли.** З причин зовсім простих, бо політичних: Унія — це була безсумнівно форма окремішньої релігійної культури, створена українським народом, яка сприяла **кристалізації окремого національного українського типу.** Він — цей окремішний український національний тип — викристалізовується на перехресті двох експансій: політичної польсько-московської і релігійної римсько-византійської. І тому сьогодні, з історичної перспективи, стає зрозуміла не лише політична збіжність інтересів польського й московського народу, але й релігійна — оскільки на шляху дій цих інтересів виростав третій — інтерес українського народу. Тому саме Фльорентійську Унію, **першу спробу унії універсальної, яка зберігала повну рівноправність обох обрядів, латинського і грецького,** провалили оба політичні партнери, православний московський князь Василь Василевич і католицький польський король Казимир Ягайлович. Польський історик Фльорентійської Унії А. Левіцкі лише з цього приводу: „W Polsce chciano unji kościelnej na Rusi, ale nie takiej jaka we Florencji wzyszła do skutku.

На Різдво почне працювати радіовисильня в Хусті.

Вузьке та довге положення Карпатської України вже давно вимагало, щоб на тій території побудувати відповідно сильну радіовисильню, щоб її можна було чути і на слабші приймачі чи детектори, розкинені ще й досі доволі рідко по селах.

Ще давніше почали будувати радіовисильню для Закарпаття на Стрипському Верху, недалеко Ужгороду, яка мала відповісти всім вимогам. Зі села Оноківців вибудували були навіть 11-кільометрову дорогу до міста, в якім почали теж ставити адміністраційний будинок. З новим роком мала початися правильна праця в ужгородській радіовисильні. Дальшу будову тієї радіовисильні перед двома місяцями припинили. Дорога стала у пригоді при будові відноги від головного гостинця Ужгород—Мужачів, на відтинку від Собранців до Середнього.

В Карпатській Україні залишилося тепер лиш поверх 3.000 радіослухачів. Важко так прихапцем побудувати на іншому місці Карпатської України сильну радіовисильню, що її було б чути в цілій Европі, бо така будова вимагалаб найменше 20 мілионів чеських корон будівельного вкладу та крім того 3—4 мілюни ч. к. річного вкладу. Тому найкращі конструктори **швидко будують тимчасову радіовисильню, яка буде передавати програми з Хусту,** хоч і в слабшім засягу. Всеж нова радіовисильня виконає якслід своє головне завдання і її можна буде добре чути на цілій території Карпатської України. **Технічні сили державних почт з Праги та заступник ф-ми „Мікрофон" заявили, представникам карпатоукраїнської влади, що на українські Різдвяні Свята ц. р. можна буде вже нову радіовисильню в Хусті пустити в рух.**

Нова радіовисильня причиниться до налагодження швидшої інформативної обслуги держави та до спопуляризування радіофонії в карпатоукраїнських селах, в яких вона щойно в початках.

Гостинець Іршава -- Перечин вже готовий.

20. ц. м. віддали до ужитку новозбудований гостинець, що лучить Іршаву з Перечином. На заході він лучиться з комунікаційною мережею Словаччини та уможливлює дуже догідну автобусову сполуку між Хустом і заходом. Новий гостинець, вибудуваний до півтора місяця після евакуації Ужгороду, становить головну комунікаційну артерію південного Закарпаття.

ДАЛЬШІ ДОСЛІДИ НАД МІНЕРАЛЬНИМИ БАГАТСТВАМИ.

До Хусту приїхав професор берлінського університету Крайч, що переведе довші досліди над можливістю експльоатації природніх багатств краю.

БУДОВА ПРИМІЩЕНЬ НА ДЕРЖАВНІ УРЯДИ В ХУСТІ.

Пресова служба Карпатської України інформує про розбудову Хусту на столицю держави. Тепер викінчують два великі вуличні блюки, де примістять державні уряди.

РУМУНІЯ РОЗБУДУЄ КОМУНІКАЦІЮ З КАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ.

Як подає „Прагер Прессе", румунський уряд приступив до розбудови шляхів на Карпатську Україну, призначив на це покищо 2,500.000 леїв кредиту та розписав конкурс на оферти.

—o—

Карпатська Україна має запевнене прохарчування до березня.

На засіданні господарської комісії Карпатської України 20. м. стверджено, що Карпатська Україна має припаси збіжжа й інших харчів, які вистарчать до березня 1939 р. Також погонних матеріялів є досить.

ЗІЗД ІРШАВСЬКОЇ ОКРУГИ

В Іршаві відбувся окружний зізд „Січей", на який масово зїхалася доколична молодь, проявляючи велике зацікавлення цією організацією народньої оборони.

ПРЕДСТАВНИК УРЯДУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ У ПРЕМІЄРА СЛОВАЧЧИНИ.

Представник карпато-українського уряду Гусний відвідав премієра о. д-ра Тіса та обговорив з ним низку справ, які торкаються українсько-словацького співжиття.

t; j. z jednością wiary, ale wiánicą obrządku... Zniósł ją dobrowolnie nie kto inny, tylko sam katolicki król i, jak się zdaje, katolicki biskup wileński"*).

Не підлягає сумніву, що колиб створено у Фльоренції релігійно-обрядовий Андрусів, себто колиб там створено зразок унії, в якій українську Церкву позбавленоб її церковно-культурної індивідуальности, тоді поширюванню такої „унії" не перешкоджав би ані московський князь ані польський король.

У цьому історичному ствердженні скривається ключ до зрозуміння і розвязки складного питання **Унії на наших землях.** Підкреслюємо: на наших землях, бо безперечно справа поєднання московсько - православної Церкви з католицькою — це зовсім окреме питання. Ось те історичне ствердження виясное, чому справа Унії все стригла на мілині, коли римський католицизм 1) утотожнював себе з якоюнебудь політичною експанзією на наші землі; 2) в релігійно - обрядовому сенсі намагався поширюватись місійним шляхом, себто „здолини", а не через порозуміння чи відповідний акт з релігійною верхівкою неєдинених Церков. Ці дві помилки роблено нераз у минулому, роблять її і сьогодні. Після упадку Галицько-Волинської Держави католицькі держави, Польща й Угорщина, намагалися „здобути" її і для католицизму римського обряду, утотожнюючи релігійну експанзію з національною. Однак це справи поширення римо-католицизму не розвязало. Навпаки, відтоді датується важка боротьба двох культур на нашій території, що на релігійному відтинку від „периферії" загрожує великій справі Унії. Бо відтоді зроджуються концепції, яких пропагатором є сьогодні „С. Народове, а саме: що лише боротьбою з „українським напрямком" можливе поширення католицизму та що Східну Европу можна наверну ти лише „від сторони міста Москви". Сьогодні „Слово Народове" признає цю можливість і за Києвом. Однак поки бодай до такої еволюції прийшло, роблено все можливе, щоб вартість Львова чи Дубна для справ Унії поменшити. Утворено Лемківську Адміністратуру, зліквідовано гр.-кат. епископство в Луцьку, не допущено юрисдикції гр.-кат. ерархії на північно-східні воєвідства. Не маючи наміру поменшувати місійної діяльности, скажім, „для спасення душ", тих східно-католицьких чи греко-католицьких станиць, які сьогодні потворено на Волині та на Поліссі, поспитаємо: яку вартість має ця дрібнесенька діяльність для Вселенської Церкви, для універсального католицизму і для його політики?

Українська церковно-політична історія знає теж один плян поєднання обох Українських Церков, закроєний справді на велику мірку. Це плян покликати до життя патріярхат у Києві. Творцями тої ідеї були митрополит В. Рутський та архимандрит Петро Могила. Суттю цього пляну було підчинення обох Церков, Унійтської і Православної, Римові на засаді повної внутрішньої самоуправи обох Церков і під проводом одного українського Патріярха. Ми певні, що цей плян і сьогодні ще актуальний. Лише справді у таких широких межах можливе поєднання обох Церков, бодай на українській території. Нема сумніву, що тодішній великий плян згоди „Руси з Русю" (обох Українських Церков) на засаді рівноправности та зі застереженням української національної особовости є вічно актуальний, незалежно від хвилевої політичної кон'юнктури. Тимбільше він актуальний сьогодні, коли настав „випадок якихсь великих політичних змін", як каже „Слово Народове", хоч їх не дуже надіється. Ми, українці, є в тому положенні, що їх усе надіємося. І все будемо протиставитися намаганням робити в нашій Церкві „згоду" в площині чужих інтересів. Таксамо думаємо, не буде в справі поєднання обох українських Церков акції „периферій", Львова чи Дубна, ані „контракції сильнішого осередка", Києва. Згода Українських Церков — це не експанзія одної **коштом** другої або **підчинення** одної другій. Це **вирівняння** в орбіті двох тим Церквам надрядних сил: вселенського універсального католицизму й української національної потенції. І — запевнюємо „Слово Народове" — у цій згоді для її довершення безмірно більше значіння матиме імя і діяльність нащадка старого українського боярського роду, митрополита Шептицького, аніж московських „філософів Соловйова чи Бердяєва і князя і ксьонза Волконського".

*) Цитуємо з праці проф. Чубатого: „Суспільно-національна роля Унії в житті українського народу".

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО „ДІЛА"

Старим звичаєм, як і минулими роками, з нагоди Різдвяних Свят відкриваємо окрему сторінку СВЯТОЧНИХ БАЖАНЬ для наших Читачів.

Надіємося, що наше шановне громадянство використає цей дійсно гарний, вигідний і дешевий спосіб святочних бажань та з нагоди цьогорічного Різдва пригадається своїм дорогим і близьким: кревним, приятелям, знайомим і т. д.

Ціна поміщення бажань: 2— зол. до розміру 15 слів та 20 сот. кожне слово понад 15 слів.

Бажання, за які належність просимо надсилати рівночасно з текстом, приймаємо тільки до дня 3. січня 1939 р.

Шовінізм і реклама.

ПРОТИУКРАЇНСЬКИЙ ВІДЧИТ ПРОФ. СТ. ГРАБСЬКОГО У ВАРШАВІ. — РЕЦЕПТИ РОЗЖАЛЕНОГО ПРОФЕСОРА. — ДЕМОНСТРАЦІЯ ЗА І ПРОТИ МАДЯРІВ. — „ПОЛЬЩА МУСИТЬ ЗАБРАТИ КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ!"...

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 16. грудня.

Коли проф. **Ст. Грабський** зі Львова входив сьогодні увечорі до величавої будівлі, польської Ізби у Варшаві, щоб на запрошення **„Звйонзку Офіцеруф Резерви"** виголосити свій патетичний „відчит" про „українську небезпеку у Сх. Галичині" — з кишені його верхньої одежі виглядало свіже число ендецького „Варшавского Дзенніка Народового", відкрите на цій сторінці, де надруковано відому енунціяцію **Апостольського Нунція Кортезія** про просьбу св. Отця до народів Сх. Галичини **„зложити на жертвеннику спільного добра ненависть та гнів і знайти добрий спосіб взаїмного порозуміння".**

Проф. Грабський не послухав, видно, наказу св. Отця. Де Рим, де Крим... Проф. Грабський говорив в останніх двох роках у тій самій організації, перед тими самими слухачами те саме втретє: зміст тих промов українці знають з багатьох львівських виступів старого професора. Їхня тенденція одна: нацьковувати польську прилюдну опінію на українців...

І ми не займались би сьогоднішніми виступами львівського професора, якби не деякі актуальні, специфічні жести, вислови, підкреслення й алюзії.

Що нового сказав проф. Грабський? Зреферуємо за стенограмою:

„У випадку німецької атаки німці можуть ударити на Польщу від Чехословаччини. Карпатська Україна з її урядом виступає проти Польщі (?). „Бюлетин П.-У" пропагує спільний марш поляків і німців на Росію, треба загальмувати вплив цього видавництва. Мадяри завжди були проти Польщі, ніколи їй не помагали, вони найшвидше підуть за Гітлером.

Варшавська польська преса провалила справу спільного кордону через немудру промадярську політику. Український націоналізм дійшов до безмежно шаленого оптимізму. Зліквідувати польські мрійницькі фантазії про Україну над Дніпром, бо кожна Україна буде німецьким знаряддям. Росії ніхто не розібє, коли навіть Наполеон того не потрапив".

Вовна, волічки, нитки до гафту і панчохи поручає **KA-PE-WU** Львів, вул. Галицька 11. Тел. 291-66. 29-30

РОЗМОВА З МАРШ. ПІЛСУДСЬКИМ.

Далі проф. Грабський говорив широко про ненависть українців до поляків і то серед інтелігенції. Так є, мовляв, у Галичині. Над Дніпром українські маси — каже промовець — ненавидять поляків як дідичів. Про це говорив Грабський марш. Пілсудському у 1920 р., перестерігаючи його, що **навіть 10-ох Петлюрів не поможе розгромити большевиків.** Німці дадуть Україні 10-тикратно більшу поміч. Колиб навіть — як пише „Політика" — українська інтелігенція, скажім, з Бережан пішла будувати українську державу над Дніпром — то вона вернеться назад на чолі війська.

НАЙТІСНІША СПІВПРАЦЯ З МОСКВОЮ!

„Уряд зробив щасливий жест, заключивши порозуміння з Москвою. Тоеба його розбудувати. Треба — казав шановний професор — разом з Москвою і Румунією зліквідувати українців. Москва це зробила влучно конц. таборами. Можливо, що німці будуть самі будувати Україну через Румунію, але я не певний, чи вони переможуть"...

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!
II ТОМ ПОВІСТИ

ВАСИЛЯ МАСЮТИНА

ЦАРІВНА НЕФРЕТА

основаної на сензаційному відкритті гробу египетського фараона Тутенкгамона

ЦІНА II. ТОМУ ЗОЛ. 2.50.

Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

РЕВІНДИКУВАТИ!

„Найкращий засіб на ліквідацію українізму у Сх. Галичині — парцеляція і ревіндикація. Цілий польський нарід мусить подякувати **о. пол. Мйодонському** з Перемишля, що зорганізував акцію ревіндикації ходачкової шляхти. Армія помогла д. багато, не зважаючи на спротив „рускіх попуф" (дослівно — КТВ.). Я був — говорить проф. Грабський, ходячи по сцені, мов у себе по хаті — три роки тому з делегацією у премієра ген. Складковського і розказав йому про факт, що коли польський хлоп у Галичині приходить до староства, то вдає українця, щоб його краще потрактували".

„ЗАПРЕНУМЕРУЙ „ДІЛО"!

Далі проф. Грабський оповідав ще такі небилиці: „Найбільше польських душ хапає „Маслосоюз", що польським хлопам за молоко платить більше, ніж українським. А коли вони до цього привикнуть, тоді „Маслосоюз" каже „Запренумеруй „Діло" або — вон"... І слухачі в такі ідіотизми вірили!

*

На закінчення свого д. цікавого реферату проф. Грабський домагався **ліквідації дотепершнього регіоналізму себто кокетування лемків, гуцулів, поліщуків, тутешніх** і т. д., та обняти усіх під „сильну команду". Крім того домагався для польських хлопів у Галичині **максимального кредиту,** щоб могли так жити і так загосподаритися, щоб **„русини, побачивши це, пригадали собі, що вони також мали колись діда або бабцю — польку".**

Треба — казав професор економії — позбавити українські товариства усіх державних субвенцій, треба — повторяв б. політик — так озброїти польське громадянство, щоб при українських демонстраціях не вживати навіть поліції, треба — заявляв старий демократичний публіцист — взяти варшавську польську пресу в поводи, щоб не виписувала нічого позитив но про українців, бо це... обурює поляків з Галичини.

В дискусії забирали слово прокуратор **Гржебальський та п. Ромер,** що поза протиукраїнськими виступами внесли й резолюцію за **спільним польсько-мадярським кордоном.**

Дуже численна авдиторія прийняла цю резолюцію оплесками. Тоді проф. Грабський замахав руками і пальнув ще одну мову проти Будапешту та проти внеску посла Мудрого і тов на Вейській.

Настав урочистий момент. Всі встали. Багато слухачів, особливо серед пань, зворушилося. Почулися френетичні брава й оклики. Проф. Грабський дав знак, що скаже щось д. важне, важніше від інвектив на адресу уряду, яким перед тим так щедро сипав. Представники преси на чолі з ред. Гелжинським, віцепрезидентом синдикату журналістів, наставили вуха. Стало тихо, панове погасили папіроски.

І проф. Грабський промовив, промовив коротко й голосно:

„Небавком з проф. Ромером видамо новий часопис про Галичину. Пришлю Вам більше число примірників, не відмовте помочі при їх розпродажі"....

•

Серед представників польської преси, що були на відчиті, панує переконання, що на подразнення прелегента вплинули останні тверезі слова на адресу шовінізму галицьких поляків низки польських варшавських та позаваршавських газет і часописів, що ми їх вже зреферували Проф. Грабський приїхав до Варшави рятувати свою популярність і робити собі рекляму.

КТВ

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

ОМАННА РОЗБІЖНІСТЬ.

Европейська політика опинилася у стадії вижидання, що дуже гармонізує з передсвяточними настроями. Відвідини Чемберлена в Римі передбачені на половину січня, в тому самому місяці має відбути свою подорож на Корсику і до Північної Африки французький премієр Далядіє. Ще не за цілий тиждень до різдвяних свят і за святочний та близькосвяточний період не станеться нічо такого, що більше або менше заважило би на европейській політиці.

Оцей, до деякої міри, спокій у політиці — це немов різдвяне перемиря на воєнному фронті: не гудуть гармати, не цокотять скорострільки, не шумлять крила літаків, але кожний знає і чує, що мине кілька спокійних днів і війна почнеться наново. Тому перемиря на фронті не значить, що у штабах теж спокій. Навпаки.

З відвідинами міністра Рібентропа в Парижі, коли то підписано французько-німецьку декларацію, дивно зійшлася італійська — правда, неофіційна — протифранцуська кампанія. Міністр фон Рібентроп заявив: „Сподіюся, що декларація відкриває нову еру у взаєминах між обома народами". І майже в тому самому часі італійська півофіційна преса стверджує, що між Італією і Францією створилася важка запора Всі ті, яким залежить на тому, щоб вісь Берлін—Рим якнайшвидше зломилася, почали добачувати у тих фактах початок німецько-італійського непорозуміння. Не вважаючи на те, що мін. Рібентроп тоді таки заявив, що Німеччина й Італія вестимуть далі політику „оси".

Воно-ж — як правильно підкреслює чужа преса — не випадково сталося, що німецькі кольоніальні ревіндикаційні заходи притихли. Вони вирнули на другому кінці оси, створюючи для другого контрагента оси вигідну ситуацію в Середній та Східній Европі. Французькі ревіндикаційні домагання, які торкалися Тунісу, Корсики, Ніцци, Сабавдії і Джібуті, були у першій хвилині такі несподівані, що могли виглядати на демонстрацію. Але коли взяти на увагу те, що про завоювання Тунісу Італія мріяла ще багато перед тим, заки ця територія за згодою Німеччини й Англії в 1881-ому році перейшла під владу Франції, треба здогадуватися, що італійські претенсії до Тунісу не обмежаться до демонстрацій. Згідно з найновішими вістками, італійці збудували на терені Лівії автостраду, що веде від границі Єгипту до границі Тунісу, в Лівії сконцентрували великі військові відділи і створили великі летунсько-морські бази на Сицилії і Пантелярії.

Французькі політичні кола не заперечили вістки про намірену подорож премієра Далядіє на Корсику і до Північної Африки. А ті вістки кажуть, що підчас тієї подорожі премієр Далядіє, що має у своїх руках також теку національної оборони і війни, переведе інспекцію гарнізонів, укріплень та військових уладжень у Північній Африці, передовсім у Тунісі. Коли взяти під увагу заяву французького міністра закордонних справ Боннета, якою він заняв негативне становище до італійських ревіндикацій, то стане ясне, що ще в одному місці створився небезпечний пункт, в якому кожної хвилини можна чекати вибуху. А все-ж „Евр" підкреслює, що не вважаючи на те, що так категорично відкинув італійські територіяльні претенсії міністр Боннє, не замкнув своєю заявою шляху до майбутніх французько-італійських переговорів у справі статуту Суезького каналу ані теж у справі створення свобідної полоси в порті Джібуті чи поширення італійської участи в експльоатації залізничого шляху Джібуті—Аддіс-Абеба. Напевно не замкнув. Події останніх місяців вивчили, що багато справ можна полагодити без музики скорострілів, тому було б нерозумно замикати собі заздалегідь шлях до такого виходу.

В такій ситуації Чемберлен вибирається до Риму. У звязку з цим у Палаті Громад його заінтерпелювали, чи на випадок італійського нападу на Францію Англія зобовязана прийти їй останній з допомогою і чи є якийнебудь пакт, умова або зобовязання, силою якого, якби Італія почала воєнні операції проти Франції чи її посілостей, Англія булаб зобовязана дати Франції військову поміч. Премієр Чемберлен відповів, що ані такого пакту ані такого зобовязання нема. Інший інтерпелянт, пос. Флечер

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

З нагоди Свят поручає по зниженій ціні
жіночі і мужеські одяги
ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАГА 4

„Народня Лічниця".

(Докінчення).

Д-р Куровець залишив по собі шпиталь-памятник — як криця.

Якби я мусів лікуватися в шпиталі, то не пішов би до іншого, лише до шпиталю д-ра Курівця. Дістану там певно кімнатку на поверсі, з якої буду бачити мій Львів. І може моя недуга випаде саме на весні, коли святоюрські сади покриються білим квітом яблунь і вишень, коли повня місяця озолотить св. Юр і ті сади. Відійдуть вже від мене добрі наші лікарі і сестри в білих одягах. В моїй кімнатці стане тихо, так тихо, як це тільки можливе на вулиці Петра Скарги та тільки може соловії затьохкають свої любовні пісні. Тоді пічнуть плисти мої спомини звязані з цією вулицею від наймолодших моїх літ. Ось мчу зі шаленою скорістю саночками вдолину як малий учень вселюдної школи, ось у такий самий вечір дивимося на той сам сад, на ті самі розквітлі дерева і на той сам озолочений місячним сяйвом св. Юр, я і вона. Ось вертаюся до дому у фраку з блищавою шабатуркою, де міститься мій диплом доктора прав у лівій руці а правою обіймаю руку моєї мами. Потім іду для хліба в погані провінціональні містечка, війна кидає мене як останки розбитого корабля по всіх усюдах монархії. Але коли лише вдасться, стараюся бути у Львові на Петра Скарги, на святоюрській площі, коло моєї гімназії, на кілька годин. Потім вертаюся до Львова, хоч деінде булоб мені матеріяльно краще. Бачу як д-р Куровець „вибрав" мене на члена Ради тої Лічниці, якої перший директор врятував моє життя. І може серед тих споминів засну спокійно на віки в тім домі, що його збудувало ціле наше громадянство з усіх частин старого і нового світа...

Ще один спомин. Було це кілька літ тому на сам Йордан. Зима настала незвичайно гостра з частими сніговіями. Того бурхливого вечора, коли я і мої були вже вбрані і ми мали зараз виходити „в гості" задзвонив нагло дзвінок. Відчинію двері а в них показалася якась пократа снігом жіноча стать. „Прошу пане меценас, пані Н (тут назвала мою клієнтку) дістала сильну атаку серця. Був вже священник. Хотілаб вона конче зробити завіщання і просить дуже пана меценаса зайти до неї зараз і списати її останню волю." Я пішов у досить далеку дорогу на вулицю Длуґоша. На дворі віяв шалений вітер і снігові бовванн перекидалися по вулицях так, що годі було встояти. Тяжко було переходити через цитадель. А тут час наглив. Вкінці сильно змучений, зайшов я до мешкання хворої. По кількох моїх словах потіхи, що хвора виглядає дуже добре і певно ще проживе довгі літа, вона каже: „Пане меценасе! маю половину парцелі на Замарстинові, яку купила за важко запрацьовані і заощаджені гроші і бачите оті грати. Не маю, як знаєте, дітей, а чоловіком не жила. Хотілаб я те все записати якійсь нашій інституції, яка має за ціль піклуватися такими бідними хорими, як я і які не мусілиб умирати так самітно, як я тепер, тільки малиб коло себе добрі, милосерні серця, що замкнулиб їм їх очі і далиб їм у руку святий хрест на далеку дорогу." В тій хвилині зайнялась страшна хуртовина, снїг бив немилосерно об шиби вікон, а в печі гейби висвистували якісь несамовиті сили похоронну пісню. Я присунувся ближче з кріслом до ліжка хворої і почав говорити: „Знаєте може пані, що наша Народня Лічниця буде під покровом Митрополита Андрея шпиталь його імени. Цей шпиталь буде в першій мірі призначений для таких як ви і буде сповняти ту місію, про яку ви власне мені говорили. Як тільки буде він готов, найдуть там певно захист особи, яких зломила така сама буря яка тепер лютує на дворі і може ще більші хуртовини. Якщо така ваша воля, можете установити своїм загальним дідичем Народню Лічницю. Прошу лише добре надуматися!" Справді по надумі вибір недужої впав на Народню Лічницю, яку вона знала вже раніше як амбулятоpію, але не знала докладно, що це Товариство будує шпиталь. Я списав при свідках письменне завіщання хорої, яка кілька годин пізніше померла.

Нині число таких й інших добродіїв Народної Лічниці вже велике і збільшається з дня на день. Моя клієнтка була чи не одною з перших, що записали на те Товариство розмірно великий маєток а була не звичайна особа з сірого львівського населення.

—o—

з Лейбур Парті, питався чи премієр може запевнити, що підчас своїх відвідин у Римі він не заключить ніякого порозуміння з Італією без застереження, що Палата Громад мусить дати на це свою згоду. Чемберлен таке запевнення дав. Це знак, що хоч Англія не має ніяких зобовязань супроти Франції на випадок нападу Італії, то все-ж французько-італійського конфлікту не вирішать без голосу Великої Британії.

Не вирішать його і без голосу Німеччини, хоч німецькі політичні чинники досі не заняли у цій справі становища. Але заява мін. Рібентропа про тривкість політики „оси" тут найбільш міродайна. В чотирокутнику, в якому замкнулася тепер европейська політика, Німеччина не може станути не по боці Італії. Це ясне. Тому розбіжність політики обох контрагентів оси Берлін—Рим, хоч як дуже дехто хотів би таку розбіжність бачити, — це покищо тільки омана. І всі розрахунки, що спиралисяб на тій омані, дуже небезпечні, байдуже, яких справ вони торкаються: середньо- чи східньоевропейськнх.

Де переводити шкільний плєбісцит?

З Ґен. Секретаріяту УНДО ми дістали до помі щення такий комунікат:

На днях було в пресі **поучення у справі шкільного плєбісциту за українською мовою навчання** на підставі нового виконного розпорядку Міністерства Освіти з 25. листопада 1938 р. (В. З. Р. ч. 94. поз. 637 з 1938 р.).

Одним з найістотніших моментів у цій плєбісцитовій акції є питання: **в яких громадах** можна тепер переводити цей плєбісцит.

На основі обіжника Львівської Шкільної Кураторії з дня 16. грудня 1938. ч. 4020/38 місцева шкільна влада, себто в першій мірі управителі народніх шкіл та шкільні інспектори, обовязані інформувати батьків чи опікунів, у котрих школах можна в теперішньому річниці переводити шкільний плєбісцит за українською мовою навчання. Обіжник вияснює, що тепер можна переводити шкільний плєбісцит у тих школах, в яких правосильне рішення про мову навчання видала шкільна влада в часі між 1. вересня 1932 р. і 31. серпня 1933 р.

З огляду на те, що саме в 1938 р. відбувся масовий шкільний плєбісцит за українською мовою навчання, в якому взяло участь 250.000 українських батьків за 350.000 українських дітей у шкільному віці і в 1933 р. Кураторія Л. Ш. О. видавала відмовні оречення всупереч рішенню Найвищого Адміністраційного Трибуналу з 2. грудня 1932 р. — тому в теперішньому річниці (від 10. грудня 1938. до 10. січня 1939. р.) дуже багато громад є саме на черзі до вношення шкільних деклярацій за українською мовою навчання.

В багатьох випадках українські батьки мають документи останнього рішення шкільної влади у справі мови навчання в дотичній школі.

Якщо управи народніх шкіл чи шкільні інспектори відмовились би дати інформації або дали інформації невірні з фактичним станом річи, тоді звернутися негайно до Кураторії Л. Ш. О. у Львові і повідомити про це Головний Секретаріят УНДО у Львові, Пасаж Гавсмана ч. 6./II.

Чеський державний секретар при карпато-українськім уряді?

Президія Чеської Народньої Ради в Хусті, яка перед кількома днями, як ми писали, укоституювалася, відвідала премієра о. д-ра А. Волошина та міністра Ю. Ревая, яких запевнила про свою льояльність до карпато-української влади та зясувала актуальні культурні, соціяльні й господарські потреби чеської меншини. Крім того згадана делегація висловила побажання, щоб, подібно як для німецької меншини на Словаччині та в Карпатській Україні, так теж і для чехів у Карпатській Україні установлено при президії карпато-українського уряду державного секретаря для чеських справ. Крім того делегація обговорювала теж форми постійної співпраці чехів у державній адміністрації та на інших становищах з урядовими чинниками.

ЧЕСЬКА ПРЕСА ПРО ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЖИТТЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Праське „Чеське Слово" містить довшу статтю про зріст національної свідомости в Карпатській Україні Стаття обговорює завдання, діяльність та чисельність „Української Національної Ради", „Просвіти" і „Січи" та підкреслює, що після віденського арбітражу не було в Карпатській Україні ніодного ренегата.

—o—

Зза куліс Волині.

ПАПЕРОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Дня 23. листопада ц. д. відбулися в Луцьку перші загальні збори Видавничого Т-ва ім. Князя Константина Острожського, заснованого ще перед двома роками, і нарешті вибрано управу та ревізійну комісію. Це черепашине темпо нової організації навело місячник „Шлях" на дуже отверті міркування. Критикувати організації, які заклав табор Певного, завжди було звязане з деяким риском. Через те, ще й досі українське громадянство не знає, що робилося за кулісами цих організацій і що вони собою уявляли.

П. Ів. Тойсамий уперше відслонив крайчик куліс у ч. 12. „Шляху" в статті „Без сорому кажу" й показав світові, що саме за згаданими чевпівськими організаціями криється.

Перш за все що залишилося від табору Певного, нині табору п. Тимошенка? Про це „Шлях" каже так:

„Зявилося на зборах коло 25 осіб, з того кілька зпоза Луцька. Зустрілися за кількома винятками ті самі люди, що бувають на всіх зборах усіх українських товариств у Луцьку та майже всі знаходяться у проводі як не того, то іншого товариства. Кидалося в вічі, що величезна більшість луцького громадянства, що перед кількома роками тримала звязок з українськими установами на терені Луцька та співпрацювала з ними, не виявляла зацікавлення новоповсталою організацією, хоч напевно з уваги й потреби її існування здає собі докладно справу. З жалів, що висловлюють провідні одиниці деяких інших товариств, виносимо враження, що й там контакт з громадянством рветься. Мертвеччина, що панує навколо цих установ, є доказом, що справи справді маються погано."

Кажучи, що „цих фактів не годиться стидливо ховати", п. Тойсамий стверджує, що є всього „два десятки людей", що ще виявляє такесяке зацікавлення громадською працею, але відкидає жалі оцих провідних осіб на байдужність маси громадян, бо винні не вони, а провідники отого табору.

„Знаємо, — каже автор установу, що за пять років не скликала загальних зборів і не хоче дати звіту зі своєї діяльности, розгубила всіх членів, два роки не дає відповіди на заяви про вступлення в члени, хоча управа сама запропонувала численним громадянам скласти ці заяви, та хоч ця управа на сьогодні складається з 2-ох членів на 5 вибраних шість років тому на трирічну каденцію. (Чи не Театральне Т-во? — Авт.). Знаємо провід другої, недавно живої, а тепер мертвої установи, що, не дивлячись на ломагання членів, два роки не хоче скликати загальних зборів з остраху, щоби його (провід) не відкликали за львину бездіяльність та повний розвал організації" (Чи не Т-ва ім Петра Могили?).

„Знаємо третю установу, зорганізовану два роки тому, що мала всі вигляди на якнайкращий розвиток, а-все-ж це сьогодні труп, що лише компромітує українців в очах інших". (Чи не спортове Т-во „Стир"? — Авт.). Загирив і цю новий провід, що рвався, аби за всяку ціну заволодіти її в свої руки .." „Є четверта установа (?), що на папері існує вісім років — і не може довідатися, хто стоїть в проводі її."

Великий успіх

принесе Вам **рекляма**

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО

„ДІЛА"

Малий гріш вкладений у рекляму

100% оплатиться 100%

Замовлення приймає „Адміністрація „Діла" тільки до дня 3. січня 1939 року.

Здається можна зовсім погодитися з автором, що „цього вистачить", щоб уявляти собі, чим є та як виглядають організації групи пп. Певного-Тимошенка.

Для характеристики цих організацій, про які було тільки гомону в „певній" пресі, автор Тойсамий додає ще кілька рисок:

„Чи можна дивуватися громадянству, що в таких умовинах тікає від наших організацій? Що не хоче платити складок, коли бачить, що йдуть намарне? **Не хоче танцювати під дудку осіб,** що виявляються кепськими дударями? Не хоче бути лише тлом, на якім мають **виступати постаті голів...** Не хоче носити тавра інтригапта тому, що осмілюється мати власну думку."

Автор ще надіється, що може знайтися авторитетна особа, здібна оживити ці мертві паперові організації.

Гадаємо, що автор помиляється. По-перше чому він думає, що ці товариства творилися для того, щоб вони щось робили, а не лише були фікцією, парованом, за яким вирішувалася доля справжніх українських організацій, які створив нарід; а подруге, ніяка рослина, що не має коріння в ґрунті, жити не може.

Доля всіх фікцій і миляних баньок однакова. Вони виконали свою ролю й тепер можуть собі тріскати й розвіятися. „Голови" інтерес зробили і досить з них. Зрештою, того, кому вони були потрібні, вже нема.

В кожному разі „Шлях" зробив чималу прислугу українському народові, показавши, що „король голий".

С. С.

кооп.

ГОТЕЛЬ

НАРОДНЯ ГОСТИННИЦЯ

ЛЬВІВ. ВУЛ. КОСЦЮШКА 1, ТЕЛ. 201-33 і 208-68.

Милі, вигідні фінезійно чисті кімнати по найнижчих цінах. — В готелі привітний голь, вінда, телефон, купалки, біжуча зимна й тепла вода для вигоди Шан Гостей. — Готель центрально огрітий. 3013 1-4

ПЕРШИЙ СЛОВАЦЬКИЙ СОЙМ ЗБЕРЕТЬСЯ 18. СІЧНЯ 1939.

Словацький уряд рішив на вчорашньому засіданні предложити през. Гасі внесок скликати сойм на 18. січня. На цьому самому засіданні ухвалено приписи про редукцію чеських урядовців та заборонено суддям і урядовцям прокуратури вступати до ґвардії о. Глінки.

—o—

ПОЛЬСЬКО-СОВІТСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРЕГОВОРИ.

Від 16. до 19. ц. м. відбувались у Москві розмови між наркомом закорд. торговлі Мікояном та представником польського міністерства торговлі і промислу Лиховським; вони устійнили пунктації майбутнього товарообміну між обома державами та порозумілися, що в січні відбудуться польсько-совітські переговори, які полагодять всі питання торговлі між обома державами.

Розбудова французької фльоти.

Французький міністр маринарки дав представникові Аваса інтерв'ю, в якому підкреслює вагу фльоти для оборони держави і подав плян дальшої розбудови. У 1939. р. збудують у Франції 130 кораблів, у тому 4 лінійні кораблі з містотою по 35.000 тон, 2 кораблі-летунські бази з випорністю по 18.000 т. н., 3 крейсери з містотою 8.000 тон та багато кораблів іншого типу і підводних суден. Загальний тонаж тих кораблів буде 340.000 тон. Буде це найбільше з дотеперішніх зусиль Франції в ділянці розбудови фльоти. Уряд призначує на фльоту в буджеті на 1939. р. понад 8 міліярдів франків.

17. січня 1939. р. спустять на воду в Бресті перший панцирник містоти 35.000 тон „Рішеліє". Цього самого дня почнуть будувати панцирник „Клемансо".

ВІДГУК ДЕКЛЯРАЦІЇ МІНІСТРА БОННЕ У ФРАНЦУСЬКІЙ ПРЕСІ.

Промова міністра Бонне у парляменті стріпнула прихильний відгук у французькій пресі, зокрема енергійне становище до італійських територіяльних ревіндикацій. Лиш деякі часописи невдоволені, що мін. Бонне не торкнувся справ середущої та східної Европи.

„Журналь де Деба" підкреслює, що Франція не погодиться на зміну територіяльного статуту Тунісу.

„Ера" уважає, що мін. Бонне не замкнув шляху до переговорів у справі Суезького каналу та вільної смуги у пристані Джібуті.

ФРАНЦУСЬКІ ЦІННІ ПАПЕРІ ЙДУТЬ ВГОРУ.

На паризькій біржі від кількох днів помітна звижка державних облігацій та рент.

ПРЕМІЄР ДАЛЯДІЄ ПЕРЕВЕДЕ ІНСПЕКЦІЮ ТУНІСУ І КОРСИКИ.

Як подають з Парижа, прем. Даляділе переведе в січні 1939 інспекцію Тунісу, Альжиру, Марока та Корсики. Як міністр народньої оборони переведе він зокрема інспекцію військових залог та укріплень.

Не тримайте безужиточно дома **ДОЛЯРІВОК, ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОЗИЧОК ТА ЦІННИХ ПАПЕРІВ.**

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Ґродзицких 1. І. Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папері перед крадіжкою, знищенням та довідастеся про виграну згл. в рочинці заінкасують Вам відсотки.

З польської преси.

Гру ведуть більші сили...

„Слово Народове" (ч. 361 з 20-го грудня ц. р.) пише про те, що Чехословаччина — правда, тільки в комунікаті своєї пресової агенції — відповіла на польську ноту „в справі української протипольської акції на Закарпатті". Празький уряд — каже „Слово Народове" — запевняє про свою льояльність і сусідську поправність.

„Празький уряд може інтерпретувати польську ноту дуже широко. Прага може міркувати, що польський уряд домагаючись сусідської льояльности від Чехословаччини стає формально на ґрунті легальности і сталости її теперішніх кордонів. Хто вимагає від сусіда, щоб не мішався до його справ, той погоджується не мішатися і до справ того сусіда, отже погоджується в даному випадку не розвивати акції за прилученням Руси до Мадярщини. На нашу думку — це формальне пересудження справи булоб передчасне, поки не виясниться акція Мадярщини при нагоді відвідин міністра Чяна в Будапешті.

„Так склалося, що майже одночасно і майже подібний протест склали в Празі: Польща і Совіти. Треба прияти цю гримасу історії з усмішкою. Не так давно Чехословаччину вважали в Польщі за совітську агентуру і за авангарду комунізму. Сьогодні Польща і Совіти знаходяться на одному фронті. Чи проти Праги? Ні, бо Прага сама не відважиласлб на неприязні жести супроти Польщі і Совітів. Гру ведуть більші сили".

„Слово Народове" недвозначно вказує на ті більші сили заявляючи, що у теперішній політичній ситуації треба було звернутися не тільки над Велтаву, але й над Спреву.

Українка у французькій пресі.

Французька преса не перестає присвячувати українцям усякі статті, починаючи від загальних, де є міркування про політику Східньої Европи, сучасну, вчорашню і завтрішню, аж до чисто інформаційних на тему: що це за такий край Україна, хто такі українці, звідки взялися і чого хочуть. Поважний пів-офіційний „Тан" після двох передовиць п. з. „Проблєма України" та „Українська справа" приносить 15. ц. м. наукову статтю географа І. М. Ґобле у відділі „Географічний Курієр". Є це перша частина ширше задуманої статті, що починається так:

„Країна більше-менше простором Франції і тільки трошки менше заселена, де населення говорить окремою мовою, залишилася поза увагою тих, що переробляли карту Европи в 1919 р. на підставі принципу національностей і мови: це Україна. Можнаб її назвати краєм, якого не бачимо або краєм без назви, бо він майже щез із модерних географічних карт. А проте наші давні картографи знали його; між 1646 і 1650 р. почали видання „Делінеаціо спеціяліс де аккурата Україне", якої друге виданка п. з. „Опис України" (вже по французьки) появилось у Руен у 1660 р.; у 1718 р. панове Сансон випустили карту „Червоної Руси або польської, що охоплює провінції Червоної Руси (в оригіналі „Рюссі", що може означати теж „Росії"), Волині та Поділля, популярно знані під назвою України"; вже сам заголовок із своїми дивно покладеними термінами показує на дивну політично-географічну складність українського середовища."

Після цього вступу йде історичний огляд, що починається від Геродота. До статті подана сучасна етнографічна карта України, де означені межі поширення української мови.

Більшу політичну статтю присвячує українській справі „Фіґаро". Стаття звязана з німецькими плянами походу на Схід. Читаємо там: „Німецький плян походу на схід передбачує не збройне завоювання країн на своєму шляху, а економічний протекторат над ними, залишаючи їм відомі політичні гарантії. Цей плян може йти або на південний схід через балканські країни до східньої частини Середземного Моря, або через Дунайську долину, Підкарпатську Русь, Румунію та Україну до Чорного Моря, чи врешті через прибалтійські країни і північну Росію до Балтійського Моря. Перший напрям (південно-східній) невигідний для Німеччини тим, що вона неминуче зударилася би з італійськими та англійськими інтересами. Третій напрям (прибалтійський) веде на землі не дуже плодовиті. Отже залишається другий напрям — Дунай, Карпати, Україна і Чорне Море."

„Фіґаро" вказує на трудноші на цій дорозі — на Мадярщину, яку підтримує Італія, що не схильна сприяти німецькій експансії на схід, і Польща. У хвилині, коли Німеччина опиниться в Совітській Україні, „вона буде спекулювати на невдоволенню населення, якому московський уряд вічно не вірить, на старому ферменті антисемітизму і на вірности німецькому духові німецьких кольоній в Україні. Недалекий той день, коли Ґітлєр заговорить про „визволення німецьких братів", що знаходяться на російській території".

Щоденник „Ордр" пригадує, що всі можливости походу Ґітлєра на Україну — це одна частина пляну, накресленого Ґітлєром у його книжці „Майн Кямпф". Мета Німеччини захопити в Росії значні простори, що придалися би для колонізації і як джерела сирівців.

„Матен" на своїй першій сторінці, там, де друкує грубим друком усякі гасла і займає принціпіяльне становище до ріжних справ заявляє, що Франція не гадає змішуватись у нову складну ситуацію з українською проблємою та повинна дати собі спокій зі Сходом Европи.

Роялістична „Аксіон Франсез" нападає, як звичайно, на членів уряду, що „вони, промахнувшись у своїй спробі втягнути Францію у війну для гарних очей чехів, тепер готові пожертвувати двома мілінами французів для України."

„Парі-Мілі" з 15. ц. м. дає на першій сторінці сенсаційні заголовки „Похід на Схід. Україна — край пригод, держава мрій, око Провидіння для письменників і завойовників." Під цим заголовком — підзаголовок „Вона видала геніяльного письменника Миколу Гоголя, що писав по російськи." Ще нижче пять малих географічних карт, як виглядала Україна в 1500 р., у 1700, 1810, 1918 і 1938 р. У цій великій статті є всього потрохи: географії, історії та літератури. Часопис, щоб заспокоїти голод актуальности читачів, зупиняється головно на прізвищі Гоголя, якого знають у Франції з численних видань, хочби „Тараса Бульби" (з нього зробили французьку оперу). Є тут теж пригадка про похід Карла XII. у порозумінні з Мазепою, про берестейський договір, про Петлюру, Денікіна аж до сучасного стану. Прізвище Гоголя нагорі — для сенсації.

Французькі часописи навипередки приносять усякі звістки про Україну та українців, щоб задовольнити цікавість широкої маси своїх читачів.

ЯПОНСЬКІ ВІЙСЬКА ЗОСЕРЕДЖУЮТЬСЯ В МАНДЖУРІЇ.

Як подає Райтер, на залізниці Пекін-Мукден спинено товаровий і пасажирський рух тому, що цією лінією перевозять з Китаю до Манджурії 5 японських дивізій.

—o—

КРОВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ В БІРМІ.

У Рангуні поліція розганяла демонстрантів що рекрутувалися головно з молоді; при цьому потурбовано коло 100 осіб. Більшу частину шкіл замкнено.

Просимо памятати про 1·50 зол. належність за посланий Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „КРИНИЦЯ" на 1939 рік. Належність просимо переслати блянкетом ПКО ч. 504.060 (Ділo) з дописком „Кр. 39".

Пос. Скрипник перестав бути Ґенеральним секретарем Волинського Українського Обєднання.

СПІЛЬНА ПРАЦЯ УКРАЇНСЬКИХ І ПОЛЬСЬКИХ ПОСЛІВ ВОЛИНІ.

Дня 4-го грудня ц. р. відбулося засідання головної управи Волинського Українського Обєднання. Між іншими справами головна управа ствердила, що не вважаючи на поширені серед громадянства чутки, ані до Української Парламентарної Репрезентації Волині ані до Волинського Українського Обєднання не зверталася ніяка інша політична група з пропозицією навязати співпрацю чи то на терені сойму чи в краю. Також Волинське Українське Обєднання ані його посольська група не проявляли ніякої ініціятиви в цьому напрямі.

На тому самому засіданні головна управа прийняла до відома резигнацію посла С. Скрипника зі становища ґенерального секретаря ВУО.

Дня 9-го грудня відбулось у Варшаві спільне засідання української і польської посольської групи Волині, на якому ухвалено відбувати спільні наради в господарських справах Волині, щоб узгіднити виступи у тих справах у комісіях та на повних засіданнях сойму і сенату. На тому засіданні устійнено чотири комісії: хліборобську, комунікаційну, промислову й культурно-освітню.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Субота, 22. грудня 1888.

ПОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКВИ СС. ВАСИЛІЯНОК.

при вул. Зибликевича відбулося вчера при численній участи духовенства. Впрост. митрополит Сильвестер у сослуженні крилошан сс. Паніка, Білецького, духовного гр.-кат. семинарії о. Дольницького і багатьох інших священників та при співі хору пятомців довершив посвячення церкви.

НОВИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЗАКОН ПРИЙНЯЛИ БЕЗ ЗМІН...

Не вважаючи на те — пише „Діло" — що новий військовий закон приносить нові великі тягарі для населення держави, пройшов він через парлямент без найменшої зміни, бо... така була вимога згори. Очевидна річ кожна партія мусіла мати для своїх виборців аргументи, щоб виправдатися, чому голосувала за законом, який приносить нові тягарі. Ось деякі з них:

„Пос. Плснер з ліберальної лівиці заявив в імені своєї партії, що вона голосуватиме за законом тільки тому, що Австро-Угорщина в союзі з Німеччиною. Пос. Ріґер і пос. Ґреґр заявили в імені чехів, що чеські посли голосуватимуть за законом тому, що хочуть мати Австрію сильною на всяку можливість, може і проти Німеччини. Пос. Яворський заявив в імені поляків, що вони голосуватимуть за законом з вдячности для цісаря за великодушність, з якої спливла на поляків повна свобода розвитку їх національного життя в Галичині."

Українські посли голосували за законом. „Діло" робить закид пос. Новальському, що він у своїй промові нічого не сказав про те, що українці хоч разом з іншими народами виконують свої обовязки супроти держави, не можуть добитися рівних прав.

Мадяри виселюють українців.

Не вважаючи на постанови делімітаційної комісії, мадяри виселюють українців зі земель, відірваних від Карпатської України. 19. ц. м. виселено знов 8-ох українців.

МАДЯРИ НАКИНУЛИ УКРАЇНЦЯМ ГРИГОРІЯНСЬКИЙ КАЛЕНДАР.

Мадярська влада внесла на прилучених землях григоріянський календар для греко-католиків. Це викликало велике обурення серед українців

ПРИСУДИ ЗА АҐІТАЦІЮ ЗА ПРИЛУЧЕННЯМ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ДО МАДЯРЩИНИ.

Суд у Великім Березнім засудив 8. ц. м. Юліяна Кляйнера та Юліяна Пашкуляка кожного на 2 роки вязниці за аґітацію за прилученням Карпатської України до Мадярщини, на основі 2. параграфу закону про охорону республики. Подібних процесів відбудеться ще більше.

—o—

Димісії румунського міністра закордонних справ?

З Букарешту виспіла вістка, що румунський король прийняв димісію міністра закорд. справ Комнена та заімянував його першим амбасадором при Ватикані. Румунське посольство при Ватикані підносять до ступня амбасади від 1. січня.

Міністром закорд. справ став Ґригорій Ґафенку.

Фантастичні мрії ґротескового претендента до царського престолу.

У пресі появились були фантастичні поголоски, немов би Ґітлер, змагаючи до відірвання України від СССР, брав під увагу можливість, що український престіл у Києві обняв би претендент до російського престолу, великий князь Володимир.

Цей останній помістив у „Матені" дементі, в якому підкреслив, що ніколи не говорив з Ґітлером ані з його представниками. „Коли я колись маю володіти Росією — заявив він — то лиш цілою Росією. Для мене існує дилема: все або нічого".

Не знати, що більше подивляти: чи хоробливу фантазію журналіста, який розсіває ... неймовірні поголоски, чи тупет викинсного на брук нащадка Романових...

ЧИСТКА В КОМСОМОЛІ УССР.

Як подає Авас, на пленарному засіданні центрального комітету комсомолу УССР виключено з комітету його пятьох дальших членів, яким закинено недостачу політичної чуйности. Ще одного члена виключено за звязки з „ворогами народу".

Печінка є фільтром для крови.

Занечищена кров через але діяння печінки може спричинити багато різних недоліг, артретичні болі, ломоти костей, болі голови, хвильвання, здуття, відбивання, болі печінки, несмак в устах, брак апетиту, сверблячі шкіри, нахил до жовтяниці, плями і висипи на шкірі, нахил до тчетівки, мігрени, обложений язик. Недуги злої перемін матерії шкодять організмові і приспішують старість. Раціональним, згідним з природою лікуванням є нормування чинностей печінки і нирок. Двацятьлітній досвід доказав, що в недугах на основі перемін матерії, хронічного запору, жовчевих камінцях, жовтяниці, артретизмі найкращим засобом є „ХОЛЕКІНАЗА" Ґ. Немоєвського. Дармові брошури висилає фіз.-хем. лабораторія Холекіназа Ґ. Немоєвського, Варшава, Новий Свят 5, а теж аптики і аптечні склади. 2202 1-1

—o—

Присилайте передплату.

Литовцям краще — білорусинам гірше.

Варшава, 19. грудня.

„Діло" одно з перших подало було докладно вістки про реституцію **литовських** національних організацій і товариств у Польщі як природний вияв поправи у польсько-литовських відносинах.

Мин. тижня відбулась у виленському воєвідському уряді конференція з делеґацією литовських діячів у справі оснування нового **„Литовського Т-ва Наукових Студій"**, що має заступити розвязане владою „Лит. Наук. Т-во". Делеґації литовців запропоновано опрацювати статут т-ва і представити владі до затвердження.

Вперше з покращанням ситуації на землях з литовською національною меншиною самі литовці з власної ініціятиви розпочали скріплену пропагандивну працю на терені Варшави, М. і. активну працю в тому напрямі почав вести **Союз Приятелів Литви, що на днях допитує цікавий відчит двох литовських діячів про підстави економічного розвитку Литви.**

Принагідно занотуємо, що по Варшаві кружляють чутки, будьто би новоіменований (на місце посла Скірпи) литовський посол у Варшаві мав у короткому часі на власне прохання виїхати на інше дипльоматичне становище.

Серед литовців у Польщі панують назагал — як довідуємося — **оптимістичні настрої** щодо дальшого розвитку їхнього культурно - національного життя, про що дуже виразно сказав зрештою польський посол у Ковні Хорват в інтервю для литовської преси.

•

Інакше у білорусинів. Оце відомі білоруські діячі о. о. Павлочко і Станкевич, політичні провідники християнської демократії і фактичні керманичі білоруського національного життя, дістали наказ до 28. ц. м. виїхати з Вильна, як міста, що лежить у прикордонній смузі.

Наказ влади викликав велике враження у цілому Вильні. Обі священники мусять покинути Вильно зараз по Різдвяних Святах, коли то відслужать у Вильні останню урочисту Службу Божу, прощаючись зі своїми вірними. О. Адама Станкевича знає добре ціле українське громадянство м. і. з його статті у „Ділі".

28. грудня з аналоґічних причин мусить покинути Вильно також **інж. Клімович,** організатор білоруської кооперації, журналіст і видавець пресового сервісу „Білоруські Вісти", що своїми інформаціями обслуговував також „Діло".

КТВ.

При мігрені і нервовій вразливости внаслідок розладів у травленні шклянка або кишок, вистене дуже часто невелика кількість природної гірської води **Францішка Йосифа,** щоб скоро усунути ці недомоги.

Новинки з Карпатської України.

Новий український часопис. В Хусті почне виходити новий часопис п. н.: „Карпатська Україна". Буде це ілюстрований та літературний журнал під редакцією письменника Василя Гренджі-Донського.

Апостольський адміністратор д-р Діонізій Нярадій відвідав Великий Бичків, де його привитали великі маси вірних. Єпископ Нярадій оглянув духовну семинарію, евакуовану з Ужгороду й тамошні школи.

Інспекційна подорож мін. Ревая. Мін Ю. Ревай відвідав у товаристві референта здоровля д-ра Гончаренка краєву лічницю в Севлюші, де оглянув збудований модерний хірургічний павільон, що коштував 4 мільони ч.к. Управитель будови інж. Колена запевнив мін. Ревая, що у приспішеним темпі докінчить будову, щоб поширена лічниця могла вже в найближчих тижнях працювати правильно у всіх ділянках. Мін. Ревай відвідав теж „Краєвий Кооперативний Союз" і „Торговельну Спілку Господарських Кооператив", де цікавився поглибленням кооперативної праці, яку поведуть іншими засобами, ніж досі. Після перегляду уряду для закупу тютюну мін. Ревай вернувся до Хусту.

Шкільні різдвяні ферії в Карпатській Україні будуть по змозі якнайбільше скорочені. Підчас мобілізації та після віденського арбітражу в більшості карпатоукраїнських шкіл не відбувалася шкільна наука. Багато вчителів виконувало військову службу, після евакуації Ужгороду, Мукачева й Берегова багато урядів зайняло шкільні будинки. Тому теж міністерство шкільництва в Хусті видало обіжник, щоб з уваги на втрату багато годин науки шкільні різдвяні ферії були якнайбільше скорочені.

Адміністрацію гостинниці „Корона" в Хусті перебрала покищо по виселенні піднаємця Мандля, мадярського громадянина, орґанізація „Карпатська Січ". Згодом розпишуть конкурс на піднаєм того будинку, який став визначним центром громадянських сходин. „Січ" веде гостинницю дуже дбайливо та устійнила, як на Хуст, зовсім доступні ціни.

З природи і життя.

МОРОЗ.

Мешканці нашого краю мають цими днями повне враження, немовби мешкали на Сибірі. Морози впали сильні і несподівані. Зима нагадує Сибір, але тільки тим, що Сибіру не знають; там мороз не супроводять вітри і тому він може бути багато більший. Теперішній мороз спричинений напливом великої маси холодного повітря, що приплинуло до нас з північного сходу, а підбігунового кола та холодного Сибіру, випираючи тепле повітря, що до початку грудня витворювало у нас враження осени. Цей мороз тимбільше дошкульний, що нема снігу, що покриваючи землю хоронить її від остудження. Гірший ще від морозу, що доходить в день до —20 ст. Ц, а вночі значно більший, є ледяно-холодний вітер, від якого холоне відслонена шкіра лиця, і замерзає віддих. Тому не диво, що мороз забирає так багато жертв, відморожуючи їх слабо укриті та відкриті частини тіла як ноги, вуха, руки, коліна та стопи. Перше місце у ряді відморожених частин тіла займають носи. Потім у мужчин ідуть вуха, а в жінок коліна. Головно усякі торговці, кольпортери газет, кіоскарі та інші люди, змушені багато перебувати на вільному повітрі, наражені на відморожения.

Відморожения може бути ріжного ступня: відморожения першого ступня, коли збліднуть чи біліють деякі частини тіла, що повстає від сильного звуження кровоносних судин. Потім звичайно шкіра стає червона, бо починається поражения кровоносних судин і вони нагло сильно розширяються. Появляється також опух та свербіння чи печения даної частини тіла. Лікування полягає на натиранні відмороженого місця снігом, потім іде холодна купіль, а щойно потім повільне поступне огрівання.

При відмороженні другого ступня на шкірі появляються піхурі, виповнені воднистою рідиною та сильний опух шкіри. При третім ступні бувають синьо-червоні піхурі, розпад шкіри та струпи, що кінчиться змертвінням шкіри даного місця. При відмороженні другого та третього ступня треба вже конче лікарської опіки.

Давні відмороження ще довго пригадуються їх власникам; звичайно в холодних порах року проявляється це опухом та зачервонінням шкіри на верху рук, стіп або і лидок. Вона стає під впливом холоду синьо-червона та холодна. Лікувати такі місця треба вигідною та теплою обувою чи рукавицями, гарячими купелями з додатком алуну або таніни чи оцту. Можна також вживати масажу як засобу для посилення обігу крови у частинах тіла перевражливлених на холод від давнього відмороження. Зрештою на ніч добре втирати спеціяльну масть, яку лікар припише, звичайно камфорово-іхтіолеву. Добре ділають часом перемінні купелі даної частини тіла, раз у гарячій раз у холодній воді, при чому треба перекладати її що мінути. **Б. Г-й.**

КАПЕЛЮХИ
СВЕТЕРИ, ТРИКОТИ
мужеські
від 6.50 до 34.—
жіночі і мужеські
поручає **Е. ДУМИН** ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 4.

В погоні за пливким золотом

У звязку з моторизацією в усіх ділянках життя поодиноких людей та цілих народів, у світі зросла непомірно потреба палива до величенського числа машин, що з кожною хвилиною чимраз більше росте. Поодинокі держави кинулись до пробних верчень землі на своїх землях, шукаючи за нафтовою ропою, з якої сьогодні виробляють майже всі гінні матеріяли до моторів. Нафта є сьогодні найважнішим продуктом, довкола якого обертається сьогодні навіть політика деяких держав. В часі останніх кількох літ майже всі держави Европи кинулись шукати за ропою, тим „пливким золотом", як його називають. І так Велика Британія вертячи пробні отвори углиб землі на своїй території натрапила правда на сліди ропи, але без поважніших вислідів. Також Франція, хоча вертить у себе за нафтою вже від 1918 р. і досі перевела на своїй території коло 200 розшуків, найшла на своїй европейській території ропу ледви в одній місцевости Габіян. Німеччина від 1934—1937 р. вивертіла у себе 162 отворів; у деяких місцевостях тої держави появилася справді при таких верченнях нафтова ропа у більших кількостях, але зараз у перших днях продукції звичайно вичерпувалася, так, що Німеччина і далі шукає за нафтою у себе і за границею. Таксамо вичерпуються джерела нафтової ропи в Італії, де її видобуття впало з 27 тис. тон (1932 р.) до 15 тис. тон (1937 р.). В останніх часах натрапили на невеликі зложжа нафтової ропи в Австрії, де в 1937 р. видобули 40 тис. тон ропи, та це покриває тільки 10 проц. запотребования цього промислового краю.

Верчення за ропою в Бельгії, Чехословаччині та Данії не дали ніяких вислідів. І так тепер в Европі ніяка держава крім Польщі, Румунії та СССР не має такої кількости власної ропи, що вистачалаб для її потреб.

—o—

Отруйна їдь — цілющим ліком.

Багато тварин чи комах витворює у спеціяльних залозах отруту — їдь, що служить їм чи то до оборони перед напасником чи до здобуття поживи. Багато з нас мало вже прикру змогу зазнати на власній шкірі прикрого впливу їді таких тварин як оса, бджола, шершень, а дехто і ледви врятував життя коли його вкусила отруйна змія. Ці останні небезпечні у гарячих краях, де жертвою їх отруйних впорсків стають десятки тисяч людей.

Це явище сильного впливу тваринної їді на організм людини звернуло увагу багатьох дослідників. Вже віддавна знаємо, що поміж лікарствами, що їх лікарі приписують недужим у ріжних скорінняx є багато сильних отрут, що діють у малих дозах як ліки. Цікаво, що саме цілий ряд найцінніших ліків, якими розпоряджає медицина у боротьбі за здоровля людини, належить до дуже сильних отрут. Досить згадати тільки такі загально відомі ліки як морфіна опій, атропіна, стрихніна та багато інших.

Досліди з отрутами

Досліди над їддю тварин та комах виказали, що ці їді чи то гадюк чи бджоли, оси, шершня, мають подібний вплив на організм людини, з чого виходить, що вони мають подібний хемічний склад.

Домашня медицина знала вже здавна про лікувальний вплив тих тваринних отрут й вживала їх як нпр. їдь мурашок чи бджіл у лікуванні затяжного ревматизму та сильні нервові болі. Усі ці їді мають сильний знечульний вплив. Крім того з невияснених причин людина чи тварина що дістала відповідну давку такої їді, незвичайно добре зміцнялася на здоровлі та прибувала на вазі. Ось нпр. люди, що перебули протирематичну курацію при помочі впорсків їді бджоли, звичайно почувають себе добре і добре виглядають. Учений Райхарт каже, що згадані їді розпадаючись побуджують клітини організму людини, куди дісталися, до живішої праці. Тому в останніх роках вживають лікарі залобки згаданих їдей у лікуванні таких недуг як ревматизм, астма та туберкульоза.

Головним складником тих їдей має бути т. зв. невротоксина, що має знечульний вплив і діє на кров в той спосіб, що може розпускати червоні тільця крови та приспішувати її тіпеніння, як також вона має бути тим подражнюючим чинником, що побуджує протоплязму клітин організму до оживленої праці.

Старо-турецька медицина

Як відомо, великий вплив на розвиток сучасних лікарських наук мала медична штука, що буйно проквітала у середньовічі на Сході, головно в арабських краях. З арабською медициною і лікарями зустрілася Европа в Еспанії, де у середньовічі була могутня та висококультурна арабська держава. Тому, що відомости про високий рівень лікарської штуки на Сході, принесли европейцям араби, тому через довгі віки історія медицини знала їх, як головних носіїв лікарського знання Сходу. Тимчасом в останніх часах професор історії медицини у Стамбулі Сугейль звернув науковому світові увагу, що вплив турків на високий рівень східної медицини в середніх віках був неменший ніж арабів та персів.

Турки чи араби?

На Заході тому, каже згаданий професор, не знають нічого про старо-турецьку медицину, що старинні турки вживали у науці арабської мови, що на Сході мала таке саме значіння, як на Заході латина. До цього ще причинилися приписи корану, що забороняють у магометанському світі розріжняти поодинокі народности. Тому й не диво, що всі твори турецької медицини йшли на рахунок загальної цивілізації ісламу. Також багато славних старинних лікарів, що їх звичайно вважали арабами, були турками, як нпр. славний Авіценна. Це потверджують їм позантні руїни та великі архіви, що збереглися ще до наших часів. Бібліотеки Стамбулу та більших турецьких міст мають ще досі багаті збори лікарських рукописів; у деяких з них є багато гарних ілюстрацій та мініятур. Ось нпр. у своїм підручнику хірургії зобразив турецький лікар Шерефеддін рисунки хірургічних приладів, з яких багато подібних до сьогоднішніх.

Інша мініятура змальовує сцену лікування звиху рамени. На інших рисунках бачимо лікування всяких гудзів припалюванням і т. п.

Також ілюстрації в нелікарських старовинних рукописах дають багато матеріялу до пізнання старо-турецької медицини. Ось в однім історичнім рукописі з 12. віку (1115 р.) рисунок показує сцену оглядин славного цісаря сельджуків Махмета бен Меліка, якого розглядав тодішній знаменитий лікар Ебуля Берекіят, що спеціяльно прибув до недужого цісаря з Багдаду. При лікарських оглядинах цісаря асистує славному лікареві придворний лікар цісаря: на рисунку видно, як один лікар тримає руку достойного пацієнта і досліджує пульс, а другий кладе цісареві руку на чоло, справджуючи чи пацієнт не має гарячки.

Лікарі у столиці.

У столиці султанів Істамбулі лікарі мешкали в усіх дільницях міста. Начальний прибічний лікар султана був водночас міністром публичного здоровля. Він розглядав освіту та здібности лікарів, що оселювалися у місті та видавав дозвіл на відкриття лікарського кабінету, або замикав їх, коли йому щось не подобалося. Такий начальний лікар, званий гекім-баші пильнував також, щоб у столиці число лікарів не було завелике, тому новому лікареві видавали тільки тоді дозвіл на практику, коли один з осілих уже лікарів переставав практикувати.

Кімната принять.

Кімната принять турецького лікаря зображена на рисунку з 17. стол. На ній нарисовано м. ін. велику шафу з полицями повними лікарських рукописів; поміж ними була завсіди тодішня фармакопея (урядовий спис ліків дозволених до вжитку). Крім того на поличках видно лікарські прилади та аптичні посуди, в яких тодішні турецькі лікарі виробляли ліки. Ліки приладжували особні помічники. Часом коли лікар не мав часу виготовити ліків, виписував рецепту, з якою недужий йшов до „актаря", торговця ліків, що був чимсь в роді аптики

Рецепти.

У турецьких архівах збереглися також рецепти старовинних лікарів. Цікаве, що на тих рецептах нема підпису лікаря. Таксамо в бібліотеках високих достойників найдено багато книжок-рукописів про витворювання недражливих та цілющих ліків. Для відріжнення тих ліків від небезпечних, що могліб стати отрутою наліплювали на пляшках наліпки „Тільки для лікаря". Старовинні турецькі лікарі були також потрохи фільософами, як про це свідчить славний напис над дверима славного лікаря Абдульхана Мамлі, прибічного лікаря султана Махмуда II., що каже: „Тут можна дістати все, що собі бажаємо, з вийнятком ліку проти смерти".

Сторінка без політики.

Пригода Гарі Купера в Парижі.

Гарі Купер, відомий голівудський зорян провів кілька днів у Парижі і зі свого побуту у столиці Франції був зовсім вдоволений. Правда, причина того вдоволення доволі оригінальна: артист признає, що він „ніколи так смашно не їв, як у Парижі". Та фільмовому акторові можна це простити, бо ледви чи хто сподівався, щоб він відвідав Національну Бібліотеку, або Французьку Академію.

Артист був вдоволений тим, що його пізнавали на вулицях і в театрах. Разом із ним ходив усюди товариш, який розумів по французьки, тому теж Купер знав і що про нього говорили.

Особливо приємна була для нього стріча на Єлізейських Полях. Перед ним станули наче вкопані дві панни:

— Гарі Купер?

— Що ти? Той старий джигун? Гарі Купер — красунь.

Акторові важніше було мати славу красуня на екрані, ніж у житті.

В „Касіно де Парі"хотів він підчас перерви вичистити ніс. Та якась жінка з окликом захоплення вирвала з його рук хусточку до носа і сховала її, наче не знати які цінності в торбинку.

— Я заплакав би зі зворушення — заявив Гарі Купер — але я не мав би тоді чим пообтирати сльози.

Пані, Панове найдуть найкращі осінні зимові Новини сезону
в нововідкритім відділі фірми
МОДНІ ТЕКСТИЛІЯ — ЯН ВАЛЛЯХ І СИН
Львів, Площа Галицька 14, тел. 209-82.
Матеріяли мундуркові. Ціни безконкуренційні

Чому котів не оподаткували.

Відомий англійський зоольог проф. Н. Єнкінс виголосив недавно в англійськім Зоологічнім Товаристві відчит на оригінальну тему: „Звірята і податки".

В тім відчиті, спираючися на дуже працьовитих дослідах та студіях, проф. Єнкінс стверднв, що вже в найдавнішу давнину за домашні звірята накладали податки. Найчастіше накладали податки за собаки й коні. Зате, не зважаючи на ріжні досліди й заходи, професор Єнкінс не натрапив ніде на слід, щоб колинебудь оплачував хтось податок за котів. Реєстрацію домашніх звірят знали вже у старовинному Єгипті. Для податкових цілей реєстрували кози, вівці, коні, навіть дріб, але ніколи не реєстрували котів. У старовинному Єгипті котів поважали з поводилися з ними, наче зі святими звірятами.

І в найновіших часах, коли ріжного роду домашні звірята підпадають під точну реєстрацію, чи то для статистичних даних чи фіскальних — котів ніде не реєструють. Проф. Єнкінс не пояснював того дивного явища, лиш подав його до відома

Гумові артикули, катетери, сонди, термофори, хірургічні рукавиці
фабричний склад „ГЕЛІОТЕРМ"
Львів, Академічна 7 (Будинок Шпрехера)

Тури в Европі.

Колись перед кількасот роками жила в Европі величава раса биків т. зв. тури. Вони визначалися великим ротом, незвичайною силою та крутими рогами. Про ці величаві звірята ще досі знаходимо згадки у численних українських легендах та піснях (знаний із шкільних читанок переказ про Турову Кручу). Також в іменах та назвах місцевостей находимо сліди побуту цих величавих звірят на наших землях (назвища Буй-Тур, Турів, Турянський, місто Турів, ріка Туря та ін.). Здавалося, що ця раса звірят в Европі щезла уже без сліду і усі вважали її вимерлою, як напр. мамутів. Тимчасом берлінський зоольогічний город подає, що там находиться кілька штук того звіряти. По довгих розшуках по цілій Европі, німецькі годівельники худоби спровадили до Німеччини ті роди биків, що мають у собі кров турів, як південкі бики в Еспанії вживані до боротьби биків і з пол. Франції, та з Корсики. Завдяки пляновій годівлі і схрещуванню тих нащадків мішанців давніх турів вдалося годівельникам вигодувати расу биків, що має всі зверхні прикмети старинних турів, як чорну масть шкіри вигодуваних биків, червону пругавину на хребті, білі ніздря, могутні роги, білі при підставі, а чорні на кінцях та незвичайна зручність і поворотність.

В берлінськім зоо є тепер 3 биків і 13 корів турів, виплеканих такою штучною годівлею. Цікаво, що прикмети старих турів мають тільки бики, а зовсім їх не мають корови, що виглядають ріжно.

На потвердження правди своїх слів, берлінське зоо задучує у своїх виданнях для тих, що не можуть на власні очі переконатися про воскресення вимерлого вже тура, знимку, на якій видно величавого бика-тура, на широко розставлених ногах, з довгими рогами з чорними кінцями.

Вулиця мільонерів.

Найдорожчою вулицею Льондону вважають під цю пору Кеннінгстон Паляс Гарден. Всі доми, за вийнятком двох, винаймають багаті люди. Земля є власністю короля, тому її не продають, лиш віддають в аренду на 999 літ.

Той, хто поселиться на тій вулиці, платить крім ріжних інших видатків, 600 фунтів штерлінгів за аренду частини землі, 400 ф. ст. державного податку, 200 ф. ст. податку від дому і 100 ф. ст. за вдержування вулиці — разом 1.300 фунтів стерлінгів. Зате мешканці можуть себе вважати обезпеченими від непрошених гостей бодай до тієї міри, що сам король. При вході й виході вулиці стоїть сторожа з 6. воїнів, яка питає кожного, до кого й за чим він іде. Масивні ворота Кенсінгтон Гардену пильнують удень поліцієнти. В 10. год. їх замикають і власники домів мають від них ключі.

Мешканці тієї вулиці дуже консервативні. Коли кілька місяців тому виринуло питання, чи замінити газове освітлення на електричне, майже всі мешканці домів спротивилися цьому. На їх думку газ не світить зовсім гірше, ніж електричне світло і з газовою фірмою зробили умову ще на 10 літ.

Одним із нових мешканців тієї найдорожчої льондонської вулиці є голяндський мільонер Дресельгіс, який для віднови дому покликав спеціяліста аж з Америки. Коло нього живе парубком член парляменту сер Альфред Бельт, власник пароплавної фірми Елєрман, якого капітал дає 40 мільонів ф. ст. На тій вулиці мешкає теж Ляйонель Натан Ротшильд та соціяліст-мільонер Штравс, який постійно носить червону краватку.

Американська конкуренційна боротьба.

В Америці конкурували при кінці минулого століття дві великі фірми: Горна й Джона Сміта. Обі фірми торгували мануфактурою та біллям.

Приятелем Марка Твена був Джон Сміт. Марк Твен написав одного разу Джонові коротке оповідання, яке той хотів використати в реклямових цілях. Одначе письменник не дав на те своєї згоди, імовірно побоюючись судового процесу. Оповідання-анекдотка мало такий зміст:

„Давен-давнім жив один цар. Він хотів знати, хто почувається найщасливішою людиною у світі. Виявилося, що найщасливіший чоловік не мав навіть сорочки.

Тому чоловікові дали сорочку. Від тієї пори він став найнещасливішим у світі сотворінням, бо... сорочка була з фірми Горна".

Вивезли вогнетривалу касу.

До одного великого льондонського товарового дому закрадися недавно злодії, і щоб не гайнувати марне часу на розпорювання каси, вичесли її на вулицю, завантажили на грузовик та вивезли невідомо куди. Щоб каса підчас транспорту не спричинювала зайвого галасу, злодії попідкладали на ступнях всі хідники і крім того попідкладали теж під неї грубі бльоки мила. Д якого ступня бандити були певні себе та „своєрідно" зарозумілі, найкраще свідчить це, що вони заїдали собі підчас роботи консерви, пили вино та слухали радіопередач.

Шоб забезпечити себе перед приходом несподіваних і зайвих свідків, вломники поукладали при всіх входах до дому порожні пляшки від молока. Коли хтонебудь намагався би ввійти, грунув би пляшки й наробив би таким чином сильного галасу

Не вважаючи на енергійні заходи, поліції таки не вдалося виновників віднайти

Голяндська королева боронить жінок.

Кілька місяців тому до відомої голяндської драматичної артистки ван Беннеком приступив якийсь добродій. Артистка просила залишити її у спокою. На те настирливий напасник відповів нечемно. Тоді артистка не надумуючися довго, ударила влізливого донжуана по голові важким клунком, що його мала під рукою, завдавши йому доволі поважні рани.

Пошкодований позвав артистку до суду. Підчас процесу ціла Голяндія розділилася на два табори: мужчини домагалися присуду, жінки виправдання. Суд признав артистку винною та засудив її на арешт.

Та як лиш присуд став правосильний, королева Вільгельміна підписала декрет про помилування пані ван Беннеком, заявивши таким чином свій погляд однозгідним із думкою всіх голяндських жінок.

Теж причина розводу.

Один збіжевий купець у Лілль заголосив до суду розводову скаргу, мотивуючи її тим, що його жінка перемалювала собі проти його волі чорне волосся на вогнисто-руде.

Суд відкинув скаргу, одначе поставив умовину, щоб жінка купця перестала малювати волосся на руде та привернула йому природний кольор.

До в'дома всього українського громадянства.

Конґресовий Комітет повідомляє усе українське громадянство, що заповіджений у 70-ліття Товариства „Просвіта" »КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНІЙ КОНҐРЕС« не відбудеться в днях 25. і 26. грудня 1938 р. тому, що влада не дозволила.

—o—

Слідами Войцєховського...

„СКРЕСЛИТИ ІНВАЛІДСЬКІ РЕНТИ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ".

На вівтірковому засіданні буджетової комісії пос. Вагнер референтував буджет інвалідських рент і платень. У дискусії забрав слово пос. Целевич, який висунув цілу низку постулятів і заповів, що УПР зголосить внесок на зміну інвалідського закона

Пос. Целевичеві відповів референт, пос. Вагнер. Він сказав, що коли сойм признав свого часу інвалідські ренти українцям, що в рр. 1918-1919 воювали з Польщею, то це був доказ такої благородности, що багато людей цього не могло зрозуміти. Можна було сподіватися, що українці зрозуміють цей акт, але дійсність каже що іншого. Тому він, пос. Вагнер без порозуміння з урядом і владою Озону складає особисту заяву: доки українське громадянство не зміннить свого становища до польської держави і польського народу, треба ст. 69 інвалідського закону з 1932 р., що признає українцям інвалідські ренти, скреслити.

АКЦІЯ Д-РА ШАХТА У ЛЬОНДОНІ.

У льондонських розмовах д-р Шахт предложив плян виїзду жидів з Німеччини. В британських колах цього пляну не відкинули, але прияли його не дуже прихильно; розглянуть його експерти 6-ох держав — членів утвореного в Евіяні комітету для справ жидівських утікачів.

Як пише „Дейлі Телеґраф", при кінці січня 1939. р. приїде до Льондону німецький міністр господарства д-р Функ.

—o—

ПРЕЗИДЕНТ ГАХА ВИЇДЕ НА СЛОВАЧЧИНУ.

През. Гаха виїде небавом на Словаччину. Шоб устійнити подробиці цієї поїздки, з Братислави виїхав до Праги мін. Сідор з начальником виділу безпеки Кліновським.

—o—

ІТАЛІЙСЬКО-МАДЯРСЬКИЙ ДОГОВІР ПРО КУЛЬТУРНІ ВЗАЄМИНИ?

Як говорять у політичних колах Будапешту, під час побуту мін. Чяно підпишуть там договір про культурні взаємини між обома державами. В Будапешті повстане італійський ліцей, у мадярських школах учитимуть італійську мову нарівні з французькою.

—o—

ПІСЛЯ МАДЯРСЬКОГО НАПАДУ НА СЛОВАЧЧИНУ.

ПАТ довідується з празьких урядових кол, що пізним вечором зліквідовано словацько-мадярський інцидент у безпосередніх переговорах між Прагою та Будапештом.

—o—

ДИПЛЬОМАТИЧНІ ЛОВИ.

У вівторок відбулись у Ґеделе лови, в яких взяв участь регент Горті, мін. Чяно, дипльомативний корпус та запрошені гості.

По повороті до Будапешту мін. Чяно приняв делеґацію місцевої італійської кольонії, вечором був на принятті у мадярського міністра закордонних справ.

—o—

МІНІСТР ЧЯНО ІДЕ ДО БІЛГОРОДУ.

Після повороту з Будапешту мін. Чяно виїде до Білгороду, куди запросив його премієр Стоядінович.

На сезон 1938-9

Модні солідні і дешеві

Жіночі і мужеські матеріяли

купуємо в українській бляватні

„МАНУФАКТУРА"

вл. В. Козак і М. Ковалів

ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

НАПАД НА ПОСАДНИКА НЮ-ЙОРКУ.

На посадника Нью-Йорку, Ля Ґвардію, напав на сходах міської управи якийсь мужчина і побив його. Присутні важко потурбували напасника. Виявилося, що це ірляндець, мабуть умово хворий.

МАНДЖУРСЬКИЙ ПОСОЛ У БУРГОСІ.

Перший манджурський посол у Бургосі зложив дипльоматичні повноваства ґен. Франкові.

З життя наших установ.

З ТОВАРИСТВА НАУКОВИХ ВИКЛАДІВ ІМ. П. МОҐИЛИ.

Щоб познайомити основніше із Закарпаттям українську громаду у звязку з подіями від 11. жовтня ц. р. почавши, Т-во ім. Могили подбало про наукові виклади про Закарпаття.

Д-р В. **Пачовський,** автор брошури „Срібна Земля", подав ґеоґрафічний опис Закарпаття і зацікавив слухачів тамошніми перекляами, легендами й історичними подіями. Докладно розказав він про закарпатську еволюцію після 1918 року, якої був свідком та учасником. В оживленій дискусії ред. Курдидик подав кілька влучних заміток до виводів прелеґента про княжу добу.

Д-р Д. **Лукіянович** змалював „весну народів" (1848 р.) в Австрії і бурхливий 1849 рік та на цьому тлі провів докладну анальоґію історичних подій і взаємин між Закарпаттям і Галичиною, між українцями і мадярами в рр. 1849, 1914, 1938. При тому звернув увагу слухачів на цінні студії Ів. Кревецького п. з. „Оборонна організація руських селян на галицько-угорськім пограничі 1848 і 1849 р." та „Баталіон руських гірських стрільців 1849—1850 рр." і заохочував до читання „Зорі Галицької" з 1848 і 1849 рр., що є не вповні використаним досі джерелом першої руки до історії тієї доби.

Микола **Бабин** на широко й докладно розвитому тлі загальних відомостей про будову земної кори, послуґуючись картами, рисунками та схимами, розкрив цікаву історію ґеольоґічного розвитку Закарпаття та подав перегляд важніших копалин, що становлять природні багатства Закарпаття. В дискусії забирали голос: інж. С. Пастернак, Сірий і Лясевич. Вони подали цікаві і цінні доповнення, головнож про поклади камінної соли і ропи.

Добірна й численна авдиторія зібралась на виклад д-ра **Свенціцького,** що має за собою такі дві цінні студії, як „Матеріяли до відродження Карпатської Руси" (1906 р.) й „Огляд взаємин Карпатської Руси з Росією" (1906 р.). Д-р Свенціцький говорив на тему „Взаємини Закарпаття з Галичиною у XVIII. й до половини XIX. стол." Із пильно та дошільно прелеґентом призбираних і вдатно насвітлених досліди та зясованих фактів — проглядно виринула провідна думка й тези про галицько-закарпатські взаємини.

*

Загальні Збори Товариства наукових викладів ім. П. Могили у Львові дня 16. ц. м. вибрали головою Т-ва д-ра Дениса Лукіяновича і Головну Раду в такому складі: Ольга Шпаковська, д-р І. Раковський, д-р Ів. Свенціцький, професори: М. Бабин, І. Боднар і Й. Назар; д-р Метельський, м-р Ковалик.

Під проводом Українського Ґіґієнічного Т-ва станьмо всі разом, як його члени, до боротьби з найбільшою суспільною хворобою нашого чароду — туберкульозою!

„Л О Т О С", Львів, Сикстуська 21.

НОВИЧКИ.

— Чергове число „Діла" **появиться в пятницю** 23. ц. м. тому, що в четвер 22. ц. м. припадає свято Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці. В пятницю вийде „Діло" в нормальному часі.

— **Повідомляємо** ввічливо, що з днем 25. ц. м. переносимо Косметичний Кабінет **„DISTINCTION"** на вулицю Сикстуську **ч. 14, І. пов.** Поширений і вивінуваний кабінет з останніми засягами техніки і знання дорівнює він тепер европейським заведенням. — **Управа.** 10-10

— **У довгі зимові вечорі** маєте добру нагоду довести Ваші світлини до порядку. Модерні німецькі фотоальбоми на складі тільки в єдиній українській фотокрамниці Екомп, Львів, вул. Сикстуська 29. Тел. 203-30. 1639 1—?

— **ІІ. Трикотарський шість-тижневий курс** влаштовує кооп. „Вовна". Веде п. Зелена. Оплата за курс 8 зол. Зголошення: „Вовна", Підвалля 1, або „Сільський Господар", Руська 20, тел. 230-53. Початок 27. XII. в год. 17. 1—2

— **Всч. ОО. Душпастирям і Катехитам під увагу!** Зближається II. шкільне півріччя, найкращий час, щоб шкільні діти доповнили браки у своїх книжках. Тому замовляйте друге видання **катехизму „Божа Наука",** одобрений Гр.-кат. Епископатом і шкільною владою для IV. і V. кл вселюдних шкіл. Ціна 1.— зол., при більших замовленнях опуст. Замовлення слати: **Канцелярія гр.-кат. Митрополичої Консисторії Львів, пл. св. Юра 5.** 1—3

— **„Свят-вечірні й різдвяні страви".** Книжка на часі! 80 сот., порто 25 сот. В книгарнях і в „Новій Бібліотеці" Львів, Коцюбова 4. 2996 -7

— **З найкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 2500 117—0

— **Повторення відчиту д-ра Д. Донцова:** „III. Німеччина" в четвер 22. ц. м., год. 18. в салі „Бесіди". 3008

Склад скла і порцеляни

лямп електр. і нафтових

Виповичальня начиння на шлюби і забави

ПАВЛИНА ЛЯНДАВ

ЛЬВІВ, ул. Казимира Великого 17

— **Засідання Фільольоґічної Секції Наук. Т-ва ім. Шевченка** відбудеться 24-го ц. м. в год. 6. увечір з таким денним порядком: 1. М. Рудницький: З техніки европейської та української повісти. 2. Поточні справи.

— **У 125-ліття уродин Тараса Шевченка.** Уряд Сов. України підготовляється величаво відсвяткувати недалекі роковини 125-ліття уродин Т. Шевченка. З передової статті київських „Вістей" з 16. ц. м. виходить, що підготовна праця до свята посувається дуже поволеньки наперед. Державне Видавництво Сов. України (Держлітвидав) видало „Кобзаря" ледви в кількох тисячах примірників. „Вісти" нарікають, що дотепер не видано брошури з думками Шевченка (??), про Леніна, Сталіна, Ґорького і т. п. Будова музею Шевченка при його могилі під Каневом дотепер нескінчена. „Вісти" з обуренням осуджують факт, що партійний комітет не прийшов з допомогою колхозникам села Маріїнське на Полтавщині, де мешкав якийсь час поет та які віднеслись до окружного ювилейного комітету з проханням відгородити дуб, під яким пересиджував часто Шевченко. „Вісти" невдоволені теж з діяльности київського комітету і взивають партійні органи перебрати організацію ювилейного свята у свої руки.

— **Ревізії й арештування в Золочеві** між українською молоддю перевела поліція в днях 13. і 14. ц. м. Частина арештованих вийшла на

Поручаємо!
порошок до печива
ванілевий цукор
олійки та аромати
кооп. „ПЛАСТ"
6½ 3–4

волю по двох днях, інших відставила поліція до арешту. Поліція перевела ревізію та арештувала головку місцевої Філії „Просвіти" і Повітового Союзу Кружків Р. Ш. м-ра М. Вагулу, який по двох днях вийшов на волю.

— **Сильні морози** зі східним вітром дошкульно давались у знаки мешканцям Львова. Від 18. до 20. грудня морози доходили до 22-ох ступнів на передмістях Львова. Не диво, що до рятункового поготівля зголошувалось майже по 100 осіб денно, здебільша мужчини, з відмороженими вухами. Жінки зголошувались з відмороженими носами і ногами. Одна з пань мала відморожені обі ноги від стіп аж до колін, бо ходила... в легеньких шовкових панчішках. Сильні морози викликали тривогу між селянами за озимину, що може зовсім легко вимерзнути при дальшім спадку температури, бо на полях нема зовсім верстви снігу, яка хоронила б озимину. У звязку зі сильними морозами в Польщі спізнення поїздів доходить навіть до кількох годин. До всіх особ. поїздів долучено окремі льокомотиви, щоб огріти вагони. Слід згадати, що майже всі ріки в Польщі покрились уже грубою верствою леду. Хвиля сильних морозів навістила не лише східну і середущу Европу, але також західну і полудневу. На передмістях Парижа в неділю 18. ц. м. мороз дійшов до 14 ступнів Цельзія, а в полудневій Англії замерзло навіть море здовж берега. Такого зимна не памятають у Франції та Англії від 10-ох років. У Югославії лютують сильні снігові і морозами. В середу 21. ц. м. мороз злагіднів, бо знад полудневої Франції напливає хвиля теплого повітря.

— **Сензаційна крадіж у пивничці кварні „Роза".** Платничий кварні „Рома" Ян Ляшг повідомив поліцію, що між 3-ою год. вранці і 10-ою перед полуднем у понеділок 19. ц. м. невідомі злодії дістались до спіжарки кварні „Рома" в пивниці, звідкіля забрали 1.800 зол., шкіряну торбу, два портфелі і кілька полотняних мішочків з грішми. Поліція арештувала три особи під закидом крадіжи.

— **Самогубством** скінчив начальник бюра воєвідського комітету зимової допомоги у Львові, 30-літній Здзіслав Лір, у вівторок 20. ц. м. вполудне у своїм помешканні при вул. Окульського ч. 6, де віднаймав гарсоньєру. У вівторок рано сторож розмовляв з Ліром, а вполудне почув запах газу з його помешкання. Тому сторож зі сусідами виважив двері і знайшов Ліра мертвого біля лазнички з раною від револьверової кулі в голові. Крім того перед смертю Лір відкрутив затичку з газом, що виповнив ціле помешкання. Слідство виявило, що Лір не приходив уже від кількох днів до бюра. Причиною самогубства була недуга сухіт.

— **Грабунковий напад у Львові.** У вівторок 20. ц. м. вечором напав невідомий напасник на розі вул. Кампіяна на Стефанію Божемську, жінку капітана, замешкалу при вул. Кохановського ч. 108. Напасник намагався вирвати їй торбинку з рук. А що нападена боронилась, напасник побив її кулаком по плечах, підставив їй ногу під коліно і повалив її на землю. Але нападена далі завзято боронилась. Тоді напасник вкусив її в руку і щойно таким чином вирвав нападеній торбинку з 65 зол. Втікаючи напасник тероризував прохожих ножем так, що щойно поліційному агентові Огродникові вдалося зловити його. Виявилось, що грабунковий напад виконав 28-літній П. Дацко, безробітний.

— **За 14-ту платню** розбились переговори між професійною організацією банкових урядовців та дирекціями варшавських банків у справі виплати т. зв. 14-тої святочної платні. Представники банків запропонували представникам урядовців, що виплатять 14-ту платню щойно по устійненні білянсів за 1938. рік. Представники банкових урядовців зажадали, щоб банковим урядовцям виплачено 14-ту платню ще цього тижня.

— **Четвернята померли.** З Відні в Румунії повідомляють, що четвернята жіночого полу, які недавно повила громадянка гміни місцевости Паваскева Калінеско, померли

— **Кара смерти за шпигунство.** ПАТ повідомляє: Військовий окружний суд у Кракові засудив на наглій розправі урядовця Владислава Валішека на кару смерти за шпигунство в користь одної зі сусідніх держав. Присуд смерти виконали 15. грудня ц. р.

— **Наслідки землетрусу в Туреччині.** Землетрус, що навістив округу Кіршеїр, мав багато більші розміри від минулорічного землетрусу. Завалилося від нього 50 домів; 250 домів сильно ушкоджені. Жертв у людях не було, бо людність при перших струсах утікла в поле.

— **Стерилізація в Австрії.** Від 1. січня 1939 р. дідично обтяжені особи підлягатимуть в Австрії примусовій стерилізації. Закон передбачує стерилізацію умово недужих осіб, алькоголіків, калік і т. д.

— **Страшні пошести** вибухли в совітських концентраційних таборах у північнім СССР, де політичні вязні працюють при вирубуванні лісів. Велитенська смертність між вязнями довела до того, що в багатьох таборах нема кому працювати. І так у халтуринській окрузі працює ледви 6-ох вязнів, у шестаківській окрузі двох. У звязку з масовим вимиранням політичних вязнів по таборах міста в СССР відчувають щораз то дошкульніше недостачу палива.

— **Грабіжницькі напади бездомних дітей.** Совітська преса б'є у дзвін на тривогу з приводу постійних грабункових нападів ватаг бездомних дітей на шкільну дітвору підчас повороту зі шкіл. „Комсомольская Правда" пише, що напасники б'ють свої жертви, відбирають від них харчі, книжки, гроші, а в останньому часі внаслідок сильних морозів навіть одіння. Згаданий часопис пише, що внаслідок сильних морозів бездомні діти ограбили на днях з одіння 53 шкільних дітей.

— **Пожежа поїзду і корабля.** Пожежа, що вибухла в електричнім поїзді на шляху Копенгаген—Фредріксгавн, викликала великий переполох між подорожніми. Машиністові вдалося в останній хвилині затримати поїзд, а пасажири рятувались вискакуючи крізь вікна на сніг. Поїзд з льокомотивою згорів до тла. — У Трієсті згорів шведський корабель „Стокгольм". У рятунковій акції брали участь пожежні сторожі з Трієсту, Горниї та Удіне. Пожежа повстала від недокурка. Шкоди сягають до 100 міліонів лірів.

РАДІО найновіші моделі на рік 1939 відбірники
CAPELLO
ELEKTRIT
HORNYPHON
РАДІО ЦЕНТРАЛЯ Йосиф Тіссер
ЛЬВІВ, ШАЙНОХИ 2.
2879 3-13

— **Чудо техніки.** Швайцарському інжинірові Губерові з Нідертойфен у кантоні Апенцелер удалось по 10-літній інтенсивній праці створити „робота", що є дійсним чудом техніки. Робот, що його винахідник назвав „Сабор"-ом, високий на 2.25 м. і важить понад 200 кільограмів. „Сабор" порушується наперед, назад і в бік, порушає раменами і головою, отвирає та замикає очі. Робот може теж закурити папіроску і сам її курить. При виголошуванні слова „Сабор" має правильний уклад уст. Чує дуже добре звернені до нього питання і вміє на них відповісти. Роботом кермують електромагнетичні хвилі та реагує на них з віддалення 30 км. Середина „Сабор"-а складається з безлічі вражливих приладів, має грамофонове уладження, радіовідбірник на ультра-короткі хвилі та кільканацять моториків. „Сабор" може виконувати потрібні рухи тому, що вмонтовано в нього 20 моториків.

— **Досліди над циганами.** На основі поліційних розпорядків в Австрії, цигани піддадуть расово-біольогічним дослідам. Окремі права збатимуть чистокровні цигани, інші права матимуть мішанці. Вони не матимуть теж права носити зброї. Циганським ватагам обмежать мандрівки по Німеччині, а чужим циганам заборонять віздити до Німеччини.

— **Прегарний** діямант знайшли робітники над ручаєм Санто Анто у повіті Коромандель у Бразилії. Діямант важить 26 каратів. Його продано за 230.000 мільрейсів. Недавно знайшли в цьому місці діямант „Готуліо Варгас" величезної вартости.

— **Різні кісти.** У Відні помер у 45-ому році життя на удар серця кн. Ульрих Кінський, який був летуном спортовцем, головою австрійського летунського клюбу і творцем широкового летунства. — На конференції аероклюбів прибалтійських держав у Талині обговорено справу організації балтійської летунської лінії і рішено щороку уладжувати в одній з балтійських держав летунські перегони. Перші з них відбудуться в 1939. р. у Ковні з участю аероклюбів Латвії, Естонії, Фінляндії та Литви.

КІР
ЛЬВІВ, Уйського 6. Тел. 280-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ

—o—

З міста.

Кіно „ЕВРОПА": „Ельонд небезпека"

Хто побачить на афіші прізвище Джінджер Роджерс, партнерки славного танцюриста Фреда Астера не матиме сумніву, що побачить її в новій фільмі, де вона танцює. А тут вона поруч із Джеймсон Стюартом майстром від ліричних комедій, у лірично-драматичній ролі кабаретової танцюристки, що ніразу не показує свого мистецтва ногами. Це історія молодого доцента ботаніста, що приїхавши на один день до Нью-Йорку, щоб витягнути звідти свого молодого *сапока-приятеля*, який задурився в якійсь танцюристці, сам з місця в ній закохується і до 24 годин жениться. Його батько — ректор університету, людина незвичайно строга. Він не дає йому дійти до слова і повідомити його про таку важну подію. Ніхто не знає, що молодий професор одружився і що він не може мешкати разом з молодою жінкою; він мусить увесь час скриватися і жити окремо. За кожним разом, коли він шукає нагоди для розмови з батьками виринає якась перешкода. Молодята страшенно закохані шукають раз-у-раз місця до зустрічей і розмов. Ця комедія має кілька дуже добрих сцен, хоч назагал трошечки одноманітна. Затегра Роджерс і Стюарта повна нюансів

Кіно „КАСІНО": „Поворот Арсена Люпена".

Моріс Леблян французький автор кримінальних романів покористувався по свому ідеєю Конана Дойля, що винайшов детектива Шерлєока Гольмса — створивши тип вломника-джентельмена. Це так мовити детектив, що краде „чесно" — за всіма правилами спортової гри, гидуючи злочинами і насильством. У цій фільмі бачимо Арсена Люпена вже як чесного хліборобa-землевласника на спокійному сільському хуторі, де він змінивши прізвище затерши сліди свого минулого, хоче оженитись і чесно доживати віку. Аж ось нараз у Ню Йорку украв хтось смарагд вартости 250.000 долярів, залишивши підпис Люпена. Так робив усе Люпен. Це доказ, що він живе, а не вмер. Один талановитий американський детектив вибирається до Парижа, шукати його слідів. Звідсіля зачинається дуже складна кримінальна історія. Детективи крутяться коло злочинців, злочинці розмовляють з тайними агентами і самим префектом поліції. Хто любить такі кримінальні загадки в солодкому сосі може подивляти гру доброї пари артистів Ворена Вільяма і Мельвіля Дагляса з Вірджінією Брюс на додаток

Дописи.

ГОРОДОК

Городок — „Просвіті". В історичний день 8. грудня відзначував Городок Повітову-„Просвіту" імпозантним актом, яке вдало дуже гарно, хоч через деяке обмеження влади не відбулось воно так величаво, як було задумане філією. Свято почалося Службою Божою в намірені „Просвіти". Богослуженнє відправив о. дек. Роздольський в асисті оо. Чопик, Квіта, Щепка і Пісецького. Прегарну проповідь виголосив о. есп. Демчук. До панахиди стануло шість священників: о. дек. Крук та оо. Демчук, Думанський (голова філії), Цар, Дідич і Шуст. По богослуженні всі пішли до сали У-правибанку, де відбулося свято. Сала була виповнена по береги і не помістила всіх гостей, бо з ціл прибуло багато просвітян, хоч філія з огляду на обмеження не вела ширшої пропаганди свята. На програму свята склалося вступне слово голови філії о. Думанського, промова делегата Матірної „Просвіти" ред. Ю. Шерумеляка і з продукцій місцевого хору, скріпленого хористами з вільних сіл, бо виступати самостійно цим хором довго не дозволили. Виголошено теж кілька деклямацій. Свято закінчилось живим обходом та відспіванням

національного гімну. Найбільш зворушливою точкою свята були привіти від місцевих установ та сільських читалень округи для Матери-„Просвіти". Ці привіти свідчили про велике привязання Городеччини до „Просвіти" та про сильний зріст національної свідомости. Свято в Городку зміцнило цю свідомість та наповнило всіх надією на краще завтра.

КАМІНЕЧЧИНА.

Ювилейне свято з нагоди 70-ліття Т-ва „Просвіта". відсвяткувала 13. м. м. читальня „Просвіти" в Соколові пов. Камінка Струмилова. Свято почалося богослуженням у місцевій церкві, що його відправив о. Содомора. Гарну проповідь виголосив о. Цибрик з Якимова. По богослуженні відправлено панахиду за померших членів „Просвіти". Опісля рушив похід з церкви на площу коло читальні, де відбулася академія з програмою: Вступне слово виголосив місцевий секретар читальні. В черзі хор під проводом п. Капуби відспівав просвітянський гимн. По гимні виголосив проф. Гінкевичий реферат про значіння і діяльність „Просвіти" за 70 літ її існування і вложив привіт від Головного Т-ва „Просвіта" і від філії Т-ва „Просвіта" в Камінці Стр. Далі виступив читальняний хор і виконано збірні та поодинокі деклямації. На закінчення відбувся живий образ „Просвіті", на тлі якого відспівано національний гимн. Свято вийшло дуже гарно. — **Дня 4. н. м. відсвяткувала** величаво ювилейне свято „Просвіти" читальня „Просвіти" в Добротворі пов. Камінка Струмилова, з нагоди 70-ліття Головного Т-ва „Просвіти" та 40-ліття своєї діяльности.

Нові книжки й журнали.

ХРИСТІЯНСЬКИЙ КАЛЄНДАР на звичайний рік 1939. Третій річник. Видавництва Кооператива „Мета". Львів. 4-на, **стор. 114.**

Спорт.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Минулонедільні змагання чеської Державної Ліги відбулися серед сильного морозу при малій фреквенції публики. Вони дали такі висліди:

ПРАГА. **Спарта — Братислава 6:0 (2:0).** На цих змаганнях було всього 800 людей. Братислава виявляє далі сильний спадок форми.

ШЛ. ОСТРАВА. **Шлеська Острава — СК Пльзень 2:1 (1:0).** Видів 1500. Після цієї програної Пльзень опинився аж на 7. місці.

ПРАГА. **Славія — СК Лібень 9:2 (2:2).** Видів 2000. Славія перейшла зі 6 на 4. місце.

КЛАДНО. **Жіденіце — Кладно 2:2 (0:1).** Ці змагання відбулися при 15 ступнях морозу. Глядачів людей 500.

ЗЛІН. **Батя — Вікторія Жіжков 5:3 (4:2).** На цих змаганнях було всього 400 глядачів.

ПАРДУБІЦЕ. **Пардубіце — Наход 5:1 (0:0).** Видів 1500. Пардубіце є справжньою революцією осінніх гор.

*

В табелі веде Спарта (15 т.) перед Пардубіцами (15 т.). Дальші місця займають: Шл. Острава (12 т.), Славія (11 т.), Кладно (11 т.), Батя (11 т.), СК. Пльзень (11 т.), Жіденіце (9 т.), Братислава (8 т.), Наход (7 т.), Вікторія-Жіжков (4 т.), СК. Лібень (4 т.)

ІТАЛІЙСЬКА ЛІГА.

Новара — Ювентус 0:0, Ляціо — Трієстіна 1:0, Болонія — Лянієсе 2:2, Ліворно — Модена 1:0, Барі — Рома 3:1, Дженова — Наполі 3:1, Торіно — Амброзіяна 2:1, Мілано — Лігурія 0:0.

ЮГОСЛАВЯНСЬКА ЛІГА

Градянінський — Єдинство 2:0, Спарта Земунь — БАСК 1:0, Белградський — Сараєво 2:1, Гайдук Силіт — Граджянський Скопле 5:2, Югославія — Любляна 0:0, ГАСК — Славія Варяждин 4:0.

УКРАЇНА — РЕКОРД.

В неділю 25. грудня відбудуться товариські боксерські змагання репрезентаційної нісімки України зі сильною жидівською А-клясовою боксерською дружиною Рекорду. Ці змагання в рамцях за стрічу з вересня п. р., в якій наші боксери перемогли Рекорд 8:6. Атракцією недільних змагань будуть у першу чергу стрічі: Білий — Райс, Левкович — Ідельман, Пашин — Штравс і Помірко матиме гідного противника в особі гіганого Кацда, який минулої неділі виграв всіматом із Черніховським (Ревера — Станіславів). Україна виступить у своїм репрезентаційнім складі в якім здобула пять перемог по черзі (Рекорд 8:6, Чорні 14:2, Ревера 9:7, Лехія II. 16:0, ЖРКС 16:0).

Ці змагання відбудуться в салі кіна „Світовид" при вул. Кушевича (червоний будинок, на ліво за залізничним мостом), дойзд трамваєм ч. 9 і 10. Початок змагань точно в годз. 12. вполудня. Для членів Т-ва вступ вільний.

РЕКОРДОВИЙ ВИСЛІД — 38:0!

Тану, неймовірно високу перемогу осягнула гандлівська дружина Берлінер СЦ над Т. Г. Ц. в Гамбургу.

ШРІХ. **Швайцарія — Франція 11:0 (6:0, 2:0, 3:0).** Міжнародні ганівкові змагання закінчилися високою перемогою швайцарської дружини.

РЕЧИНЦІ ГАНІВКОВИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНИ.

У найсильніших ганівкових мистецтвах А-клясі візьмуть участь такі дружини: Україна, Погонь, Лехія Чорні І Б і АЗС. Речинці вильосовано такі: 2. І. 1939 АЗС — Чорні І Б, 4. І. Чорні І Б — Погонь, 6. І. Погонь — АЗС, 10. І. Лехія — Погонь. 12. І. АЗС — Україна, 15. І. Україна — Лехія, 17. І. Погонь — Україна, 19. І. Лехія — Чорні І Б, 22. І. Чорні І Б — Україна, 24. І. АЗС — Лехія Перш[illegible] Чорних грає, як відомо, в Державній Ганівковій Лізі.

—o—

Листування Редакції.

Вп. Микола Коваль, Варшава: Не можемо помістити те з невідомих причин.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Четвер 22. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Пятниця 23. XII. год. 7.30 веч. „Галузка розмарину".

Український Театр Йосифа Стадника (сенйора).

ТЕРНОПІЛЬ:

22. XII. Ciocі (прем'єра).

23. XII. Казка старого млина.

25. Святочна виставка „Наталка Полтавка".

Український Театр ім. І. Котляревського.

ЧЕРЕМИШЛЬ (сали Над. Дому):

22. XII. ?

23. XII. Пригода в Чорні.

24. XII. ?

25. XII. Невольник.

Білети скорше продає Нар. Торговля.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РАДЕХІВ:

22. XII. Сорочинський ярмарок.

23. XII. Гетьман Полуботок.

СТОЯНІВ:

24. XII. Дай серцю волю.

25. XII. Пісня Бескиду.

26. XII. Сорочинський ярмарок.

27. XII. Гетьман Полуботок.

В січні 18, 19 і 20 Театр завітає до Львова, сала Нар. Дому.

КІНА.

АПОЛЬО: „Битва на Бродвею".

АТЛЯНТИК: „Білі прапори".

БАЛТИК: „Король бавиться", „Герой наших часів".

ВАНДА: „Несполитий дім", „Візьми моє серце".

ГРАЖИНА: „Гегеша" за осн. Ол. Мілеша.

ЄВРОПА: „Білява небезпека".

ЕМПІР: „Готель у Тиролі".

КАСІНО: „Повернот Арсена Люпена".

КОПЕРНИК: „Огежа на пустині".

МАРУСЕНЬКА: „Нині та завсіди", „Золотий пил".

МЕТРО: „Король і хористка", „Володарка пущі".

МІРАЖ: „Ракета на Марса".

МУЗА: „Золотоволоса".

ПАКС: „Любов і сльози жінки".

ПАЛЯС: „Білий метелик" із Сонею Гені.

РАЙ: „Павел і Газел".

РІЯЛЬТО: „Дівчина шукає кохання".

РОКСІ: Подвійна програма: „Зоря Різіери", „Прокляття скарб".

СВІТ: „Пляшка золота", „Моє щастя" (Вен. Джілі).

СВЯТОВИД: „Корабель невільників".

СТИЛЕВЕ: „Для тебе сіньоріто" і ревія з Фалішевським і Волінським.

ТОН: „У тіні хреста", „Таїний агент".

УТІХА: „Потвора" і ревія.

ХИМЕРА: „Злодійка" фільма із життя шкільної молоді.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійський)
„Азія: Анам, Сіям".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВИД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-н Каїм і Сини)
„Китай, Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер 22. грудня 1938.

6.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авдиції, 14.00 Музика з пл., 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Свят вечір у різних краях, 15.15 Клопоти та ради: „Свята, свята" дієльог, 15.30 Оркестра, 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Фольклор різних народів, пл., 17.05 Що хорим і їх окруженню може дати протитуберкульозний диспансер, 17.20 Форт. твори Панча Владігерова у вик. композитора (болг. піяніста), 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Авдиція для села: **„Плекання овець зимою" гутірка в українській мові інж. Р. Голода,** Популярна музика з пл., Комунікат Рілья. Т-ва, 18.30 Життєпис інструментів: Співаюче дерево (фагот, кларнет, обой, флет і т. д.), 19.00 Розр. концерт: орх., сестри Бурські, Вітас, 20.35 Вен. дениик, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Смолоскини столітъ: Єрусалим вимолений, 21.30 Хоральні твори, пл., 21.45 Проповідь кп. Галіяна, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Трансмісія з життя, 22.25 Огляд видань, 22.35 Літер. фрагменти, 22.55 Огляд преси, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Пятниця, 23. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Година господині: Ялинки найбільших, ради, вістки, музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Музика з пл., 14.30 „Святий Вечір" опов. В. Оравець, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гокус-Покус, авд. для молоді, 15.20 Спортовий пополудник, 15.30 Музика сальон. орх., 16.00 Пополудневий дениик, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 П. Діка „Учениця чорноклинника" симф. скерцо, пл., 16.45 У країні твердаша та тоскаю, 17.00 Про Ст. Баха, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Музика давніх мистців, камер. концерт, **(П. Пшенична віол.)** 18.30 „Господь милосердний" фрагм. із пов. Ю. Анджеєвського, 18.50 Хор, 19.15 „Листи з Філадельфії" розр. концерт: х., тенор, форт., 21.00 Перекомічна гутірка, 21.15 Симф. концерт: орх., форт., 22.30 „Ст. Гарчинський" літер. варіс, 22.45 Музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авд.

Субота, 24. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 8.00 Музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Авд. для дітей: Співаймо колядки. 11.25 Добрий день, ялинко, ревія для молодших дітей, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Дашбір мисливцям, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: У щедрий вечір, 15.30 Концерт орх., сопран, хор, 16.25 Свят Вечір у КОП-і, 16.40 Літерат. фейт., 16.55 Колядн у вик. міщанського хору, 17.20 „Двері замкнені", фрагм. із пов. Тад. Рітнера, 17.40 Різдво у форт. творчости, 18.00 Колядн у вик. хору катедри в Познані, 18.30 Різдвяна проповідь кард. Гльонда, 18.45 Словно-муз. свят., 19.45 У моряків у Гдині, 19.55 Орх., спів, 21.00 „Наша ялинка" авд. Буданівського, 21.55 Концерт орх. і хору, меццосопран, сопран, 22.40 Дільог Ад. Міцкевича з Чечотом про приязнь, 23.00 Концерт солістів: спів, форт., скрипка, смичк. квартет, 23.50 Різдво на Заспью, 24.00—1.30 Транем. з костела в Яблонкові чи Заспью, 1.30 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер 22. грудня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 16.20 Колядн, 18.00 19.45 20.10 21.00 Музика, БІЛЬГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Оп. арій, 21.30 Тріо, 22.15 Дуга музика, БУДАПЕШТ 12.10 Сольоти, 13.30 Цит. музика, 17.30 18.00 Оп. орх., 22.00 Концерт, ВІДЕНЬ 12.00 13.15 Розр. концерт, 18.45 Вес. вечір, 20.10 21.00 Концерт бажань, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Твори Вольфа і Брамса, спів, форт., 20.10 Форт., скр., ЛЯЙПЦІГ 20.10 21.00 Концерт присв. твор Пучіні, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.20 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Арлезіянка" оп. Бізета, „Тригранний капелюх" оп. Де Фалі, ПРАГА 17.40 Сольо на фаготі, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 20.00 (після комунікату) Легка музика, 21.15 Скрипка, 21.30 22.00 23.00 24.00 Опера, РИГА 20.45 Шотландські мелодії, РІМ 17.15 Танк. музика, 19.20 Розр. концерт, 21.00 22.00 Симф. концерт, СТОКГОЛЬМ 15.30 Пісні, 19.20 Два форт., 21.10 Хор. 22.15 Орх.

Найкраща українська ПАСТА до взуття підлоги виключно З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ „БЛЯСК“ ЛЕВИЦЬКИЙ І СКА Станиславів, ул. Жулковського 3

Пятниця, 23. грудня 1938.

БЕРЛІН 16.20, 17.30 Концерт, 17.00 Фолк. 17.00, 19.00 Вес. муз. програма, БЕОГРАД 18.00 Сюїта, 20.00, 21.20 Нар. пісні, БРАТИСЛАВА 17.20 Танц. мелодії співаючих композиторів, БРНО 13.15 Орк., гар., БУДАПЕШТ 12.10, 17.00 Цит. музика, 19.30 Орк., 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 Опера. ВІДЕНЬ 12.00, 13.15, 14.10 Нар. музика, 18.30 Концерт Корнелієса, 13.45 Сюїта ес-дур на форт., Бетховен, 18.02 Весела муз. для молоді, 20.10 „Дуель до 1 грама“ реф. комерц., КЕЛЬН 20.10, 21.00 „Різдво Христове“ орат. Баха, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 21.00, 22.45 Симф. пісні, ПРАГА 16.35 Квартет д-дур Фрестера, 18.15 Сальон. Музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Пісні, 19.20 Віол., 21.15 Форт., РИГА 16.05 Вівсть. орк., 18.45, 19.15 Латиські пісні, РІМ 19.30 Латиська і мадярська музика, РІМ 17.00, 18.09 Віол. реціталь Г. Басадо, 22.10 Вок. концерт, СТОКГОЛЬМ 12.00 Музика давніх композиторів, 13.50 Нар. пісні, 20.50 Норвезька музика, 22.15 Нові комер. співачі та грані пробосники, ФРАНКФУРТ 20.15, 21.00 „Іванъ і Гануся“ оп. Гумпердінка.

Субота, 24. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Для дітей, 18.00 20.00 21.00 Концерт, орк., хор, сол., 22.00 Дзвони, 22.20 Веселий муз. вечір, БІЛГОРОД 20.00 Словно-муз. вед., БРАТИСЛАВА 19.15 Словацькі коляди, БУДАПЕШТ 17.00 Форт., 18.00 Концерт сп. орк., 20.00 Святочна музика, ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.00 Коляди та колискові пісні, 20.20 Концерт симф. орк., ДАЙТШЛЯНД-ДЕНДЕР 10.30 Для дітей, 15.00 [illegible] вок. хору та сол., 16.00 „Різдво [illegible] Баха, 20.00 21.00 Розр. музика, 22.00 Цісарський квартет Гайдна, ЛЯЙПЦІГ 15.00 Для дітей, ЛЮБЛЯНА 18.00 Концерт сальон. трйо, МІЛЯНО 10.20 Розр. концерт, 21.00 Пісні, ПРАГА 16.35 Концерт сальонов. квартету, 17.25 Орган. реціталь, 20.20 Концерт орк., хору, сол., 21.15 Концерт орк., хору, квартету, РАДІО ПАРІ 18.05 Для дітей, 21.15 21.30 22.00 23.00 Коляди, РІМ 17.15 Камеральна музика, 19.20 Розр. концерт, 21.00 22.00 Різдвяний концерт, ШТУТГАРТ 9.30 Нар. музика, 10.30 Орг. музика, 11.30 Нар. мелодії, СТОКГОЛЬМ 16.40 Концерт солістів.

Радіокутик.

РАДІОФОНІЗАЦІЯ 100 ПРОМИСЛОВИХ ЗАВЕДЕНЬ.

У Лодзі ведуть спеціяльну акцію радіофонізації робітників, збірним закупом фабрик радіевих приймачів. Ця акція, якій проводить Громадянський Комітет Радіофонізації Краю, розвивається дуже успішно. За останній місяць приступило до неї кільканадцять 26 промислових заведень з не виключенням успіху, яким тішилася ця акція в інших фабриках. Слід зазначити, що розширення цієї акції на 96 фабриках, вдалося тільки завдяки постанові робітників, які масово виступають до своїх правлінників з проектом збірного закупу радіових приймачів.

РАДІОВИЙ КУРС.

У Лодзі закінчено трьохтижневий курс радіової підготови. Абсольвентам курсу видано посвідки. Одначе інструкторські дипльоми дістають щойно по переведенні праць на місцях. Кожний інструктор мусить зрадіофонізувати хоч-аб одне село.

Оповістка.

З нагоди іменин Вп. П. Анни Романовської персонал фірми „Аросса“ складає 20 зол. на добродійні цілі. 3011

Найкращі глинянські КИЛИМИ власного виробу
поручає фабричний склад
Ст. ҐАЛАНА ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 20 (ріг Костюшка)
Низькі ціни. - Продаж за готівку і на сплати. — Приймаємо облігації Нар. Позички і інші картісні папери. СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ ФІРМИ: пів'обелонові, портіери, капи на ліжка і столи. 2935 1—10

ГАРНІ ДАРУНКИ на ЯЛИНКУ найдешевше
Кольонські води, перфуми, розпилячі, пудерниці і французька біжутерія. — Перфумерія **С. ФЕДЕРА**: Сикстуська 2, філії: Коперника 15а, Галицька 16.

БІРЖА

Львів, 21. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 89.22—89.78 Доляри америк. 5.28·00—5.29·5 . Доляри канад. 5.22·50—5.23·50. Фльорени гол. 2[illegible]—286·75. Франки фр. 13·97—13.85 Франки шв. 11·77·0—11[illegible]. Фунти анг. 2[illegible]—2[illegible]. Гульдени данс. 1[illegible]—[illegible] Корони чесък. [illegible]—10·40 Корони дун. 1[illegible]—[illegible] Корони норв. 12[illegible]—128·70 Корони шв. 12·69—12[illegible]. Ліри італ. 18·90—17·80 Марки фінлян. 10·95—10·76, Марки нім. срібні 91·90—87·00. Тель-Авів

Папери.

1 і пів проц. внут. 64·35—65·00 3 інв. 4 ем. 85·30 серія 93·50 2 ем. 84·60, серія 90·30 5. конвер 69·00, 4 прем. дол. ненот. 4 конверід. 65·75—65·50

Яйця.

Банк Польський 137·0 Цукор 37·00 Вуголь 34·50—34·75, Нафтопон 94·25—95·50 Островець 66·00, Старахович 46·5 .

Тенденція сильніша

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, дня 21. грудня 1939

1 кг. масла десер. екстра без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла сочасов вид. з опак. 3·30 зол.
молоко 19—20 сот
1 кг. мець 175—[illegible]·50 зол

Тенденція на масло та молоко адержана, на яйця сильна.

ПОДЯКА

Подобалося Всевишньому забрати нам найдорожчого Батька та Дідуня о. СИМЕОНА ЧИЧИЛОВИЧА, довголітнього пароха Кобильниці Руської — в Його 82 р. життя і 52-му священства.

В болючий час смерти та похорону проявлено нам стільки співчуття й помочі, що бодай широю подякою хочемо відплатитися за все добро і весь труд.

Всечесному Духовенству, що провело похоронним обрядом складаємо запрема сердечне Спаси-Біг на руки Всеч. о. Декана Матківського.

Всеч. о. Сотрудникові Согорові щиро дякуємо за велику поміч, якою нам прислужився в похоронних обходах.

Вельмишановним Панам: Пані Іванні Антульській та Пані Чеславі Согор дякуємо за прихильність, з якою вволили заопікуватися домом в часі, коли нам до нього бракло моральних сил.

Дякуємо Вп. Панові Сайкові за те, що подбав про хор. Дякуємо хористам, зокрема з'явищам, що явилися своїм співом похоронний обряд. Дякуємо теж місцевим Товариствам за проявлену поміч супроти Покійного. Т-ву „Луг“ дякуємо ще й за те, що вдалося поважком похоронного походу. Дякуємо врешті всім, що провели Покійного на місце вічного спокою.

Окрему подяку складаємо напохідним Десятки літ наш Батько й Дідусь він їх духпастирською рукою з поселення в поселення — тепер Вони провели Покійного на Божий відпочинок; провели мовсем з жалем по Ньому із нашого дім вдовів його житейських турбот.

Діти і внучка.

КУПНО — ПРОДАЖ

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, НАСІДІВКИ, великий вибір, ЗАЯЦЬ, Осселінських чотирнадцять. 2867 7-10

ДЕТЕКТОРОВИЙ ГОЛОСНИК 2.50, заріжки 3—25 св. 70 сот., кухонні ліжки 2.20, освітлення на ялинку. Централа жарівок, Львів, Ринок 21. 2961 2-5

НАУКА

ВПИСИ на пів'річний курс крою і шиття, домашнього господарства, білизнярства, ручні роботи. Рівночасно тримісячний курс кравецтва. Оплата ліпшева. Шпитальна, Оттинівка 8, вічно Хорунщини. 2993 2-10

РІЖНІ

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ“, тепер Шайнохи 1. 2297 9—10

БІЖУТЕРІЯ, годинники, відзнаки, спортові нагороди. Владислав Бушек, Львів, Академічна 6, тел. 215-48. 3000 1-11

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівничне заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Свнвенича ч. 3. 2816 7-9

ПЕРЕРІБКА КОВДРИ 2.50 Дубє, Пасаж Андріолього (Рутовського 12). 2966 7-13

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на наймодніші бельські матеріяли. — Телефон 114-58. 2981a 2—3

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5. направляє різного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2964a 2—15

СИТКА до пудерниць, розпилячі, направляє прецизійно Центральна Дрогерія, Львів, Легіонів 42, напроти Великого Театру. 2158 32-0

„УБРАНЬОЗМЯН“ замінює старі мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 2981 2-3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

лікар недуг шкірних,
венеричних та лікарської косметики
Роман Лисяк
6. приватний асистент д-ра Е. Дурделля та лікар шкірно-венер. клініки.
Львів, вул. Сикстуська 56
Тел. 114-44.

ОГОЛОШЕННЯ

ЗА ДУРНО додаю шовкову блюзку при купні плаща від 17—31.XII.ц.р.
БРАТИ КАРЕЛЬ
Львів, Ягайлонська 7.
п. 3006 1—3

КОНКУРС.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові, розписує конкурс на 6 стипендійних цілей з фундації бл. п. Антона Кожанівського, для учениць середніх і вищих шкіл, що показуються добрим поступом в науці. Перевагу мають мати члени фундатора, а браку таких вибрані діти села Грабівця (пов. Бережани), вийші взагалі бідні учениці української народности.

Прошення вносити до дня 31. січня 1939 р. до канцелярії Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок 10 з таким załączeniami: шкільне свідоцтво за останній півріч, свідоцтво вбогомісности і посвідка школи, що учениця у ній учиться.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта“.

ЕКО
це добрі батерії українського виробу
ЕКО, Львів, Потоцького 58.

Тапети, дивани, тапчани меблеві матеріяли і т. п.
Проектування і виконання комплетного вигляду дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських.
Т. Кисяк і сини
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.
1784 Тел. 240-09 і 219-83 14-0

Всякі тапіцерські роботи
виконує солідно і дешево
Арт. тапіцерсько-декоративна робітня
П. БОЧИЛЮК і І. ОГОРОДНИК
Львів, Сикстуська 48, тел. 113-39.
На складі тапіцерські меблі.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
виконує першорядно всякого роду
МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ ТА ФУТРА
Ціни найдешевші.
Володимир Гаврисьо
2799 Львів, Сикстуська 43 Ц. 8-10

НАЙКРАЩІ МЕБЛЕВІ ВИРОБИ
тільки в єдиній українській робітні
поручає по найдешевших цінах
„А. Ільків
Львів, Лемартовича 4 (Томіцького 12).

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла“ Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціннік друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 5 сот.

Dzienna książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 3.—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.25	Остання сторінка 1/1	зол. 450.—
1 мм. одношпальтовий в тексті і вокрузах	зол. 0.60	Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15	Остання сторінка 1/8	зол. 70.—
купно, продаж, випаєм і т. п.	зол. 0.10		
шукаючі праці	зол. 0.05		
слова текстом друком подвійно.			

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів Ринок 10.

Ч. 285 а (15.086). Львів, субота 24. грудня 1938. Рік LXI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 240-31
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-20
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.060.
Валюту Чеських Листів Празі „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пенсією) 5.00 зол.
квартирічно . . . . 15.00 „
півріччо . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ПОВНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ЗНАЧНА ЗНИЖКА ЦІН
ОДЯГІВ
ч. 305 2—2
У ФАБРИЦІ ОДЯГІВ
Рот і Рудерфер
Львів, Леґіонів 3/. (над кіном Паляс)

Частина Ужгороду вернеться до Карпатської України?

ПЕРЕД КОРЕКТУРОЮ ДЕМАРКАЦІЙНОЇ ЛІНІЇ.

Тепер після точного прослідження демаркаційної лінії, що її визначив віденський арбітраж, члени карпатоукраїнської делімітаційної комісії ствердили, що демаркаційна лінія перетинає в Ужгороді половину вул. Берченія. Крім цього острів Маркетин та Флюдр не входять до катастру міста Ужгороду на підставі перепису з 1910 р., який саме міродатний при вирішуванні остаточної кордонної лінії. На тому місці, де тепер вул. Берченія, були колись поля й луки. Після тієї поправки новий Ужгород (що його, як ми вже подавали, карпатоукраїнський уряд рішив розбудувати як нову громаду) дістав би к. 2.500 мешканців та багато нерухомостей, зокрема велику електрівню, що доставляла струму майже для цілої Карп. України. Переговори у справі звільнення цих частин Ужгороду і відсунення демаркаційної лінії в повному ході.

Ужгород є для мадярів і так данайським даром, а по тих нових поправках буде для нових володарів таки справжньою колодою. Годиться підкреслити, що згадана частина Ужгороду — це частина наймодерніше розбудованого міста.

ТРИ СЕЛА ВЕРТАЮТЬСЯ ДО КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Мадярщина зверне імовірно ще теж Карпатській Україні три села, а саме Баранинці і Дравці к. Ужгороду та передмістя Мукачева Росвигово. Зворот цих місцевостей не матиме нічого спільного з працями делімітаційної комісії. Згадані місцевости — це наскрізь українські села, що рішенням арбітражного суду припали Мадярщині

Хто буде третім міністром?

Як здогадуються деякі празькі кола, третім міністром карпато-українського уряду іменують дотеперішнього начальника міністерства **п. Августина Штефана.** Інші джерела подають, що тим міністром мав би стати представник військових кол. Крім того державним секретарем має президент Гаха іменувати п. **Степана Клочурака.**

Коли відбудуться вибори до карпато-українського сойму?

Як подає чеська преса, вибори до сойму Карпатської України відбудуться в половині найближчого року, імовірно в червні. Число послів до сойму буде 25—27.

Совітський консулят у Хусті.

ЗНАВЕЦЬ УКРАЇНСЬКИХ СПРАВ КОНСУЛЕМ.

Як подає агенція Фурніє з Москви, совітська влада почне в січні 1939 р. заходи у справі установлення свого консулята в Хусті, який буде підчинений совітському посольству у Празі. Консулем іменують котрогось із знавців української справи. Найбільше даних на це становище має урядовець міністерства закордонних справ Герасимів, який походить з України

Помер колишній Губернатор Карпатської України.

ПАТ подає за чеським пресовим бюром вістку, що б. губернатор Карпатської України (від лютого 1936 до половини жовтня ц. р.) К. Грабар помер нагло у свому маєтку Чертіжі. У його похороні візьмуть участь: д-р Брашайко і Лацатич як представники уряду.

Православне населення Карпатської України вірне урядові.

Як подає пресова служба Карпатської України, православний митрополит Карпатської України відвідав прем о. д-ра Волошина, передав йому привіт від своїх вірних та запевнив, що вони разом зі своїм духовенством вповні підтримують уряд.

Самоходова комунікація між Карпатською Україною та Словаччиною.

Провід направи доріг для удогіднення автобусової сполуки між Пряшевом і Хустом обняв отаман ґен. штабу Емінгер. Крім головної лінії Пряшів—Хуст розбудовують сітку бічних. Рух на цих шляхах відбувається правильно.

Крім державних автобусів і військових авт. у найближчих днях курсуватимуть спеціяльні приспішені вантажні авта для перевозу поспішних посилок. Телеграфічна й телефонічна сполука між Пряшевом і Хустом уже наладнана; ці міста получені кількома проводами.

Якби сніги перервали шляхи та дроти, для звязку залишається радіо та літаки.

—o—

Московський щоденник у Львові.

Львів, 23. грудня 1938

Тоді, коли вся західньо-европейська преса повна статтей і заміток з українською тематикою, тоді, коли на найтемніший і найбільш закоруслій закутині української етнічної території іде процес масового національного відродження, — підіймає голову та єдина у світі група, яка не признає самого існування українців, як нації. Анахронічний твір, який народився у 60-их рр. мин. ст. з тактичної протипольської гри Дідицького, втримався при житті завдяки політичній та грошевій підтримці Петербурга і згинув за українського національного здвигу по обох боках Збруча у рр. 1917/18, — віджив у скромній ролі клієнта з єдиним завданням: пакостити українцям. Не дуже великі ці пакости: десь колись заява на терені якоїсь польської установи про окремий від українського „руский (русинський) наріч", десь колись „довірочні інформації" хворому на українофобію польському послові, десь-колись доставити бруковим газетам „ревеляції" про українські установи. Та й годі: невеличкі спроможности того „табору", ніхто теж на нього не звертав уваги та щораз менше звертало на нього увагу само життя. На очах вимірало і завмирало галицьке москвофільство, розпливаючись здебільша в українському, частинно у польському морі, себто — здебільша надолужуючи прогаяний і запізнений процес національного освідомлення та частинно денаціоналізуючись у користь упривілеєної панівної нації. Щораз корчився невеличкий гурт людців, які з упертістю маняків тримались перестарілої, смішної теорії Погодіна-Флоринского про „триєдину націю" та вічно вмовляв у себе, що є носієм великої ідеї, якої — на диво — не признає вже та не розуміє ніодна культурна нація у світі. І ось той гурток анахроністів на переломі 1938/39 рр. раптом почував в собі таку „силу", що — починає видавати щоденну газету. Вперше у повоєнних роках щоденна газета у московській мові у Львові, з пропаґандою чорносотенних гасел „єдіной нєдєлімой" Росії, зі своєрідною термінольогією, якої не розуміє ніодна людина зпоза того гурту, та з ментальністю колишнього „Кіевлянина".

Єдиний у світі, на всю земну кулю, дивогляд: щоденник, себто часопис до масового збуту, у мові, яка не є матірною мовою, мовою щоденного вжитку, не тільки якогось найменшого гурту автохтонів, але і якоїсь поважнішої групи емігрантів. Адже одною із найбільш цікавих рис т. зв. галицького москвофільства є те, що приналежні до нього люди не говорять по московськи, не знають московської мови. Буквально на пальцях можна порахувати галицьких москвофілів старшої генерації, які володіють літературною московською мовою, а коли є їх більше серед москвофільської студентської молоді, то в усякому разі не більше числа членів будьякої із 3.000 читалень „Просвіти" Чули ми недавно від одного поляка, що з цікавости пішов на виставу — не тямлю вже — „Анни Карєніни" чи „Осінніх скрипок" російською мовою у Львові: „Але-ж, слухайте (дивувався він), адже там поруч із ос-

видними професіоналами, колишніми російськими акторами, люди, які говорять жахливою російщиною!" Приходилося йому пригадати, що в Галичині нема росіян!

Для кого-ж тоді видавати щоденник у російській мові?! На поняття газети складаються три чинники: 1) видавець, 2) редакція (співробітники) і 3) читачі. Всі вони обєднані — ідеєю: інколи дуже простенькою, чисто матеріялістичною (якщо ціль — зробити гроші — можна назвати ідеєю), здебільша спільною суспільно-політичною доктриною. У даному випадку може бути видавець (навмисне цієї точки не хочемо тут ближче торкатися), можна зліпити редакцію, притягнувши деякі сили зпоза Галичини (Варшави або Вильна), але де взяти читачів?! Очевидно, це не наш клопіт, тільки на тлі аксіоми, що в Галичині нема росіян (москалів), а має виходити російський щоденник — це таке явище, така подія, яка не може нас не цікавити. Мусить нас ця подія цікавити, коли дійдемо до того морального чинника, що обеднює кожного видавця, редакторів і читачів, — до ідеї, яку дана газета пропагує, якій по своему розумінні і своїм силам служить. І тут сам осередок всієї тієї несамовитої історії: **єдина ідея, яка обеднює нині той гурт людей, що зосереджується довкола „Русскаво Голоса", це ненависть до українства та українців.** Просимо взяти будьяке число тієї газетки, яка оце з тижневика має розрости сь у щоденник, і вимазати з неї всю їдь та погань, виписану на українців: що з газети залишиться?! Порівняймо тепер українську пресу. Цілими місяцями (у деяких наших газетах взагалі ніколи) нема ані натяку на існування москвофілів; що більше — у кожному нашому щоденнику можнаб якийсь час не торкатися навіть центральної української політичної проблеми, якою є наше становище до Росії, і газета не переставалаб грати ролі будуючого, організуючого, конструктивного чинника, інформатора читачів та виразника їх думок і почувань. Так зрештою вже навіть бувало у тих часах, коли приходило до тісного польсько-совітського зближення, хай навіть переходового і тактичного, тоді, коли ми мусіли омивати совітську та всю московську тематику. Чи моглаб галицько-москвофільська газета відсунути бодай на найкоротший час українську тематику, себто лайку, клевети, пашквілі на українців, український нарід, на український національний рух, його вартість та його змагання?! Не моглаб цього зробити, бо тоді мусілаб заперечити своє існування. Бо єдина ціль такої газети — боротьба з українцями.

Жалка, мізерна боротьба з усіми познаками донкішотерії, та ще й без романтичних нахилів героя, що хотів шаблюкою зупинити дужі крила вітряка. Єдиний практичний вислід такої імпрези — витратити певну кількість грошей, видати їх на папір, друк, платні та за якийсь час залишити по собі єдиний слід — у бібліотечних архівах та у споминах невеличкого гурту осіб. Від перших днів січня — як заповідає „Русскій Голос" — будемо мати щоденно те видовище, що його досі мали ми тільки раз у тиждень: будемо мати газету, якої редактори та однодумці мають органічну нехіть національно самовизначитись згідно з обовязуючим у цілому культурному світі науковим поділом на нації. Промовляючи у тій газеті по московськи, вони палко, ба навіть з обуренням заперечують, немов вони — москалі, росіяни. Вони „русскі", які всіх українців і білорусинів, що не хотять бути „русскими", називають ренегатами, але водночас нараховують „русских" за границями СССР тільки на... 12 **мілионів душ** (див. „Русскій Голос" ч. 48 з 21. ц. м.: „Младоросси і русскія меньшінства"). Коли ж спитає їх поляк або німець: хто вони? — тоді клопіт найбільший. Бо ніяка інша нова не знає національно-термінольогічної жонглерки і висловлюючись у такій мові, в якій не можна мати двох „с" в одній кишені та одного „с" у другій, залежно від слухача та конюнктуральної потреби, „русскі" з „Русскаво Голоса" та „русини" з „Землі і Волі" — мусять ставати кимсь. А це для них найбільша трагедія: ніхто їх не признає як росіян, як москалів, бо ввесь світ знає, що в Галичині нема територіяльного російського населення, не признає їх теж як українців, бож самі вони негують існування української нації.

Завішена у воздусі ця порода людей без землі і роду, дохопившись такої трибуни слова, як щоденник, буде щоденно плювати на українців на превелику радість і втіху всім нашим ворогам. Хай їм служить на здоровля! Може навіть ці рядки допоможуть їм як легітимація для кращого процвітання. Ми не будемо ними ані журитися ані звертати на них уваги, бо це найбільша для них сатисфакція. Хай їх реклямою займається хто інший. Будемо жити і працювати у вірі, що ніяка диверсія не пошкодить живій українській національній Ідеї.

ік.

Великий успіх

принесе Вам **рекляма**

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО „ДІЛА"

Малий гріш вкладений у рекляму

100 % оплатиться 100 %

Замовлення приймає „Адміністрація „Діла" тільки до дня 3. січня 1939 року.

— „У Варшаві прийняв нас найсердечніше військовий віцемініст **ген. Глуховський,** який заявив, що у матеріяльно і культурно сильному осаднику добачує одну з найважніших оборонних підстав держави. Урядові зложили ми меморіял у справі: віддовження, здержання екзекуцій, інтервенційних кредитів на купівлю землі, **кредитів на будову шкіл, людових домів, костелів і каплиць,** на розбудову промислу й торговлі. Віримо, що уряд не відмовить."

Протиукраїнська демагогія на службі торговельного хисту деяких людей це теж своєрідна квітка у польсько-українських відносинах.

Гром.

Історична памятка.

Товариство Прихильників Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка, що вже цього року причинилося своїми щомісячними вкладками до розкопів на Золотому Тоці в Крилосі, подбало тепер за тривку й милу памятку з тих розкопів. Воно випустило на ринок малу фігуркустатуетку української княжни, якої гріб знайдено при вході до Осьмомислової катедри. Молодий різьбар А. Павлось з почину і за вказівками д-ра Пастернака, що переводив ці розкопи, вирізьбив статуетку з усіми можливими історичними деталями: тип 18-літньої дівчини тримається характеру знайденого черепа, при чому вік означено по зубах, на голові княжни вирізьблене знайдене золоте чільце, в ухах ковтки із слимаковато скрученого дроту і **на**шийник.

Хто був у Крилосі і схоче на памятку свого побуту мати щось, що нагадувалоб йому велике враження звідти, певно придбає ту статуетку, тим більше, що справді популярна її ціна дасть змогу придбати її навіть кожній селянській хаті. Це одна з тих приємних і корисних памяткових речей, яких у нас віддавна вже бракувало. А наше княже минуле, головно по останніх розкопах, набрало для нас куди більшого значіння і ми до нього ставимося з більшою увагою та сентиментом.

с. г.

СТАРИМ ЗВИЧАЄМ

кожний бажає з нагоди Різдва і Нового Року своїм найближчим на сторінках Свят-Різдвяного

БАЖАННЯ ДО 15 СЛІВ

коштує 2·— зол.

кожне дальше слово 20 сот.

„ДІЛА"

Зголошення приймаємо **тільки** до дня 3 січня 1939 року. Належність просимо надсилати разом з текстом.

Кредитові аргументи.

ЯК ПОЛЬСЬКІ ОСАДНИКИ З ГАЛИЧИНИ ВИЄДНУЮТЬ ДЛЯ СЕБЕ ДОПОМОГУ У ВАРШАВІ?

Варшава, 20. грудня 1938.

Щоб все було ясно, дозволю собі на початок пригадати коротеньку вістку, що її принесло „Діло" перед двома днями. Писали в ній таке:

„У Варшаві перебуває тепер президія головного „Союзу польських осадників" з предсідником Шпитою на чолі. **Ця делєгація приїхала до Варшави у звязку з численними ліцитаціями польських господарств у Східній Галичині** (в оригіналі: Східній Малопольщі), що в багатьох випадках спричинює перехід їх у чужі руки. Члени президії Союзу осадників були у премієра ген. Складковського і також у тих членів уряду, що їх ресорти займаються справою кольонізації у Східній Галичині."

Делєгація пребувала у Варшаві два дні. В її склад входили крім голови С. О. **Сапити, п. Андрій Вітос** і п. **Заремба.** Делєгація відвідала крім премієра, також **мін. Понятовського і віцеміністра Глуховського,** що їм зложила обширний меморіял. Делегати перевели також відповідні розмови у „Фундуші Праці" та „Повшехному Заклади Взаїмних Обезпечень".

Осадничих гостей з Галичини гонорували у Варшаві надзвичайно. Не обійшлося — очевидно — без інтервю для преси. Ось що сказали панове осадники її представникам:

— „Союз Осадників заснувався 29. травня ц. р., осідком є Львів, а членів нараховує майже 60.000. Наш приїзд до Варшави має на меті звернути увагу міродатних чинників на нашу важку ситуацію і боротьбу вже не тільки за рентовність господарств але й **за поширення польщини на тих експонованих теренах."**

— „Осадництво Сх. Галичини підвозить рільничу господарку. Засновуємо молочарні, годівлі, сади, городи. Діємо всюди від громадської до територіяльної самоуправи (?). Не вважаючи на велике задовження, що повстало не з нашої вини — **поширюємо та грунтуємо польщину, надаючи „кресам" польський характер."**

— „Українці, що від довшого часу (!) ведуть енергійну боротьбу за землю, поборюють нас найсильніше. Ми намагаємося здержати польський стан власности, а треба памятати, що ми, поляки, втратили там за останніх 15 років 220,000 га землі (?!)".

Чого хочуть поляки Чортківщини?

Як інформує „Всхуд", у Чорткові відбувся зїзд повітового комітету порозуміння польських орґанізацій (СППОС), на якому принято отсі резолюції: Поляки домагаються: 1) розбудови фахового шкільництва, 2) дешевого кредиту для польського купецтва, ремесла і рільництва, 3) охорони польського купця перед конкуренцією непольських елементів, 4) кредиту на будову польських торговельних домів та на організацію польського молочарства і зорганізування польської торговлі рільними продуктами, 5) законної акції реваіндикації польських (?) душ, збільшення римо-католицьких парохій та прелімінування в державному буджеті потрібних сум на ціли безплатного виховання римо-катол. священників, 6) запевнення польської школи кожній польській дитині, бо стверджено, що утраквістичні школи винародовлюють (!) польських дітей, 7) підтримування поляками виключно польських господарських станиць, при чому відступство від того — це свідоме нарушення польських інтересів. 8) спеціяльної опіки для поляків на окраїнах як громадян вищої (?!) кляси, 9) трактування справи скріплення польського елєменту на окраїнах як справи рівнорядної зі справою національної оборони і з огляду на те оголошення заборони збирати додаткові добровільні чинитьби хочби на найвищі ціли, зате наложити загальний обовязок чинитьби на „Кресовий Фонд", який на тому терені відграє ролю фонду національної оборони.

В дальшому зїзд займався господарськими справами повіту. В цій справі виготовлено меморіял до влади, що його підписали 23 господарські установи Чортківщини.

У зїзді взяло участь до 500 осіб, був теж на ньому староста Васевич. Постанови зїзду, що їх ми вище навели повнотою, дуже характеристичні для часів, які ми переживаємо, і вимагалиб коментарів, від яких мусимо здержатися з уваги на теперішні цензурні умовини.

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та цінних паперів.**

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Ґродзцких1. І. Тел. 292-15 і 200-15.

Охоронить цінні папері перед крадіжкою, знищенням та довідається про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Бурхлива дискусія в соймі у справі вживання зброї.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ

В середу 21. ц. м. відбулось останне пленарне засідання сойму перед святами. На початку нарад маршал сойму **приняв кілька інтерпеляцій українських послів, які зголосили їх ще на засіданні сойму 9. грудня ц. р.** а саме: **пос. Целевича у справі протиукраїнських подій у Львові, пос. Витвицького у справі конфіскати в „Ділі" його соймової промови, пос. Біляка у справі знищення „Народнього Дому" у Краснім і пос. Великановича у справі побиття українського населення у Зборівщині** та пос. Зомерштайна у справі подій у львівській політехніці. З черги сойм приняв кілька ратифікаційних законопроектів і два проекти законів у справі будови залізничих шляхів: Заверце—Тарновські Гори і Скерневіце — Луків.

Опісля пос. Кольбуш зреферував законопроект про вживання зброї поліцією та органами охорони кордонів. Референт наріжав, що в Польщі замало поліції і стан її 27.942, себто один поліцінят припадає на 1.215 мешканців. До того поліція виконує коло 200 ріжних справ, що не мають нічого спільного з її головним завданням: безпекою. Дотеперішні законні постанови про вживання зброї не запевняють — заявив референт — достаточно тієї охорони, бо узалежнюють вживання зброї від ріжних умовин і до того дуже складно зредаговані. Новий законопроект передбачує дві нові засадничі зміни: 1) **дозволяє вжити зброї підчас погоні за небезпечним проступником або особою, яку підозрівають у важкому злочині** і 2) **дозволяє вжити зброї, щоб ударемнити нелєгальний перехід кордону.** Меншинні посли зголосили дві такі поправки: 1) можна вжити зброї, щоб ударемнити втечу арештованої або притриманої особи, яку функціонар підозріває, що є небезпечним проступником і 2) можна вжити зброї, щоб ударемнити нелегальний перехід кордону в тім випадку примусового перекидання через кордон держави. Референт висловився проти обох поправок меншости комісії і поставив внесок, щоб сойм їх відкинув.

За поправками меншости комісії заявився пос. Зомерштайн, а пос. **д-р Перфецький зголосив формальний внесок, щоб сойм ще раз відослав законопроект до комісії.** У противежному випадку посли Української Парляментарної Репрезентації будуть голосувати за поправками меншости. Одначе до гострої полеміки прийшло щойно у звязку з промовою пос. Путка, який заявив, що згаданий **законопроект збільшить лише правний хаос і зменшить безпеку громадянства.** Не маємо нині поліції, що забезпечилаб життя і майно громадян. Увесь поліційний корпус перемінено на політичну поліцію і відсунено її від інших завдань. Поліція виконує ролю: політичну, прокураторів і слідчих суддів. Хоч поліційний корпус начислює 28.000 осіб, говориться, що поліціянтів замало. Тимчасом $^{1}/_{3}$ поліції сидить у судах і прокураторських урядах, $^{1}/_{3}$ пише в канцеляріях, а лише $^{1}/_{3}$ виконує свої завдання. Тому підтримав внесок пос. Перфецького, щоб відослати законопроект до комісії. Проти пос. Путка виступив гостро пос. Бровінський з О.З.Н.

АНТОНІНА СТРУТИНСЬКА. 2)

Безумний дзвонар.

Як тільки ми перейшли жити з Туліпан-уца (вулиці) на нову хату проти мурованої церкви „ґирик-католікушів"[2]), ждала нас відразу від одного „обивателя Города-Севлюша" доволі драматична несподіванка.

Ми ще не встигли гаразд розглянутись по новому житлі, як нараз чуємо не то крик, не то спів із угорської чарди[3]): „Шаріка — Шаріка! Шаріка, кіш сентем!!")

Миттю хтось невидний для ока здоровенною ломакою поторохкав нам по шибі... Дивимося: аж гульк — за вікном і лице: розпечене до червоности, хмільне — дике лице під соломяним брилем та жилавий пястук у жовто-гарячім, надвечірнім сонці.

Ми задеревіли й наче ті плохенькі ягнята, збились у громадку. Мама теж мов не своя стала.

— Усе то війна війною... Дотого між чужими!...

А невідлучна в таких випадках „домосправниця" Антошка „аж причекла", бо ані „пана", ані її підкомандного — Бартоша (так звався батьків джура) не було дома.

— Ой! Боженьку, ти мій! — вона схопила найменше з нас і хотіла кудись тікати, вся пополотніла.

— Тах-тах-тах! Тах-тах-тах!.. — повторилась удруге і третє атака.

Та спасибі міцним шибам — видержали навдивовижу.

А напасникові знудилася вкінці бузовірська іграшка і він потяг далі, деручись, як чаєм пияків нелюдським голосом.

Оттак славно задебютував перед нами наш таки земляк — Янош Дешко і так здобув собі в нас дітей ні пришив ні прилатав, жіночий псевдонім „Шаріко" від наймення якоїсь героїні з угорської любовної пісеньки.

Була субота і дзвонили.

Пурхнули в небо перші пташки-дзвіночки, а де далі поєдналися з ними і другі побратими — дзвони, гучно заграли. Живуща прохолода повіяла волошковою блакиттю. Кругом запахло свіжими покосами, чебриком та мяткою. Захвилювало.

— Сіно десь пахне... Ямницькі дзвони! Боже милий! — молитовно згадала мама своє рідне гніздо.

І чужа хата від тієї згадки наче прояснилась, повеселіла.

*

Тимчасом фантастична фігура Яноша Дешка зайняла всіх і манила до себе, хоч уже з першого погляду було видно, що її власникові не достає пятої клепки; але його лице мало в собі щось своєрідне. Згодом вдалося нам відшукати його прототип.

Якось прийшов до нас місцевий парох. Тоді саме він заявив мамі між іншим недвозначно, хоч і джентельменно:

— Нехай вельмикоможная пані моїй Еммі нічого за Україну не розказують! (Трохи дітвакувата Емма, його найменша доня, частенько позичала в нас українські книжки та цікавилась українською справою.)

Саме отець Євмен пильно оглядав ілюстровану історію України Миколи Аркаса. І нагло.. спинився над картиною князя Свидригайла; по його тонких устах майнув тільки веселий усміх.

— Точ в точ мой вірник! — показав дотепним жестом на широко розкриту книгу. — Треба ему тое сказати. Ото „сегинь"[4]).

— Ege! Справді... Просто портрет! — І чим відразу вирнуло перед очима низьке чоло, обросле щелепи, широкий ніс і губи та хитрі очинята „Шаріка". Тільки замість пірнатого шолома славного литовського князя сторчало в Дешка колтуном розкуйовджене волосся, а замість панциря вкривав його сутугу стать блакитний гонведський кабат із помнятим оголяном та подерті штани...

Аристократичні амбіції Дешка були загально відомі в городі-Севлюші й либонь із тієї причини називали його односельчани „ерцгерцогом".

Трапиться бувало розмовляє з ним Полібачі[5]), то зумисне гукає що-сили, щоб усик міг навколо чути.

— Еліен ерцгерцог Янош Дешко[4]) — лунає шляхетно-піднесений оклик.

Шаріко на привіт паламаря усміхнеться щасливо.

— Що робиш, Дешко? — спустить бачі з тону.

— Буду женитися...

— А з ким?

— З Ільоною — звучить мабуть стереотипна уже відповідь. Зацокоче дзвінкий сміх жіноти, якби хто розсипав по долівці кришталеве намисто.

Двацятиліття панна Ільона, теж знана красуня в Севлюші: елеґантна білявка з румяним личком пишної троянди та фіялковими очима. Видно, Дешко був незабитий естет. Злобні язики казали навіть, що якийсь заздрий весельчак із помсти назовив старого до освідчин за руку панни, щоб дошкулити таким робом гордій русявці. Було-ж потім жартів по довколишніх сальонах!

— — — — — — — —

(Далі буде).

---

[2]) Ґирик-католікуш — грекокатолик.

[3]) Чарда — корчма.

[3]) Уривок угорської пісні.

[4]) Сегинь — бідний.

[5]) „Бачі" — дядько (угор.) так, як „пані" (пітер) вірні дочасності за Австрії, що вживали ще деякі по селах (між старими інтелігенції) назвиська і звичаї

З черги промовляв віцеміністр справедливости Хелмонський запевняючи, що законопроект є горішньою межею прав поліції і що відповідні інструкції внеможливлять нарушення цього закону.

По цій промові сойм прийняв згаданий законопроект у другім і третім читанні. Проти нього голосували лише українські та жидівські посли і пос. Путек.

Після того маршал сойму прийняв інтерпеляцію шефа ОЗН. ген. Скварчинського у справі масової еміґрації жидів з Польщі, пос. Рачинського у справі чергової новелізації відповженого закону і пос. Позвіка у справі охорони прикметника „польський". Вкінці сойм вибрав маршалківський суд і маршал замкнув засідання сойму. Черговe засідання відбудеться щойно 11. січня п. р.

МАРШАЛОК СОЙМУ НЕ ПРИЙНЯВ УКРАЇНСЬКОГО ВНЕСКУ.

Велике зацікавлення в політичних колах викликала письменна відповідь маршала сойму Маковського у справі відомого законопроекту що його зголосила 9. грудня 1938 року Українська Парляментарна Репрезентація на пленарному засіданні сойму. Маршал сойму відповів, що не може прийняти зголошеного законопроекту до маршалківської булави, бо він змагає до зміни конституції, а згідно зі ст. 80 уст. 1 конституційного закону конституцію можна змінити з ініціятиви президента, уряду або 1/4 законного числа послів. Отже посольський законопроект, що змагає до зміни конституції, мусить мати підписи найменше 52-ох послів. Посольський законопроект, що не є суперечний з конституцією, вимагає лише 15 підписів.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!

В ТОМ ПОВІСТИ

ВАСИЛЯ МАСЮТИНА

ЦАРІВНА НЕФРЕТА

основаної на сенсаційному відкритті гробу єгипетського фараона Тутенкгамона.

ЦІНА II. ТОМУ ЗОЛ. 2.50.

Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

Довіря для уряду Далядіє.

При кінці вчорашнього засідання французької палати послів уряд поставив питання довіря при голосуванні над буджетом. Палата послів висловила довіря 366-ма голосами проти 265-ох. Проти уряду голосувало 73-ох комуністів, 155-ох соціялістів, 20-ох членів соціялістично-республ. унії, 12-ох членів лівиці, по 2-ох чи 3-ох сусп. радикалів та диких.

ФРАНЦУСЬКА ПАЛАТА ПОСЛІВ ЗААПРОБУВАЛА ФІНАНСОВУ ПОЛІТИКУ УРЯДУ.

Французький парлямент затвердив фінансові декрети уряду 291 голосами проти 184; 34 посли стрималися від голосування. За урядом голосував центр та республіканська федерація.

Другою статтею ухваленого закону парлямент заапробував фінансові декрети міністра Рено — і тим самим зліквідував найдразливіше для уряду питання.

ГЕНЕРАЛЬНА КОНФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ТРАТИТЬ ВПЛИВИ.

Невдатний генеральний страйк поважно захитав доведавна ще такою впливовою „генеральною конфедерацією праці". Робітники перестають платити вкладки та масово виступають з „конфедерації", домагаючися, щоб з неї усунути політичні впливи Москви.

—o—

ЗАЯВА НОВОГО РУМУНСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Вістку про іменування редактора Гафенка міністром закордонних справ потверджено офіційно.

Передаючи урядування своєму наслідникові, б. мін. Комнен виголосив промову. У відповіді мін. Гафенко заявив, що Румунія буде вести мирну політику міжнародньої співпраці, згідно з королівськими директивами.

ЯКІСТЬ РІШАЄ! Прецизія виконання і тревалість конструкції запевнюють першенство машинам до писання марки ЕРІКА і ІДЕАЛЬ.

Генеральне представництво і продажа

ЮЛІЯН ЛОМАҐА

ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА 11 ТЕЛ. 228-70.

Прилинення часопису „Церква і Нарід".

У звязку з новими умовинами церковного життя на Волині, визначеними Внутрішнім Статутом Польської Прав. Церкви, з нового року перестає виходити у Кремянці часопис „Церква і Нарід" — орґан Волинської Православної Єпархії; він виходив від 1935 р. українською мовою та розсилався усім парохіям на Волині.

Замість часопису „Церква і Нарід" має виходити часопис польською мовою „Вядомосьці Дієцезії Волиньскей Православней", що буде офіційним орґаном волинського православного епископа на Волині.

Не вийде також Український Православний Календар на 1939 р., що його видавав українською мовою Місійний Комітет при Волинській Духовній Консисторії.

Як повстає кандидат на український престіл.

Часи невеселі, а візьмеш у руки якийсь чужий часопис, то повеселішаєш. Іще недавно само слово Україна брали у лапки, не хотіли його навіть допустити на сторінки ґазети, а тепер воно набрало більшої магічної сили, як вістка про нововідкриті золотодайні терени над Ріо-Д'оро. Пригадали собі політики та журналісти, що Україна постачала перед війною хліб усій Европі... Чи сьогодні хліб — не золото?

Ось перед нами париський щоденник „Парі-Суар" з 17. ц. м. На першій сторінці самі сенсації: „Німеччина відновлює свою воєнну фльоту", „Ф. Д. Костер — голова товариства з капіталом три і пів міліярда був ґанґстером" і третя „Драма чи оперетка? Великому князеві Володимирові вважається українська корона в Берліні". І як під кожним із цих заголовків — фотографія. Молодого кандидата на престіл відфотографували. Цей 21-літній кандидат — син довічного кандидата на російський престіл великого князя Кирила, втішився звістками з усіх усюдів, що десь там хтось підготовляє престіл для українського ґетьмана чи царя. Молодець Володимир сів на поїзд і приїхав із Бретанії, де його татенько до кінця життя чекав у фотелі на нову російську революцію, та зорґанізував собі збори... білорусинів. Ці париські білорусини нібито проголосили його кандидатом на український престіл. Хлопчина виховався у Фінляндії і ніколи навіть не бачив України. Досі він навіть не цікавився політикою та вів спокійне життя рентієра маєтку свого батька у Бретанії, студіюючи теж „гуманістику" в парискому університеті.

Американський „Ню-Йорк Геральд" приніс перший звістку, що 21-літній князь Володимир вибереться до Берліна на важну розмову з Гітлером у справі України. До цього додали нісенітницю, що якась Українська Національна Рада мала буцім-то згодитись на таку кандидатуру та що в Берліні теж зустрінуть її радо. На це вуйко молодця великий князь Андрій відповів спростуванням, що вістки про зустріч його сестрінка з Гітлером просто вигадані. Молодий Володимир їде до Німеччини на Різдвяні свята, зовсім приватно, щоб побачитися зі своєю сестрою Кирою, що вийшла заміж на весну за другого сина пруського кронпринца Людвика-Фердинанда.

Свідома і добра господиня вживає

порошку до печива
ванілевого цукру
олійків

тільки виробу кооперативи

„ПЛАСТ"

Отже вся історія з престолом зродилася на дні каламаря деяких репортерів. Молодий російський князь заявив, доречі, репортерам, що він приняв би український престіл тільки разом із російським, бо так заявляли всі його попередники — тато й інші еміґрантські кандидати на крісло Леніна та Сталіна.

Ось як родяться ґазетні сенсації довколо України. В одному париському часописі ми читали цими днями, що Шевченко був професором університету в Києві, у другому, що у Луцьку знайшов майбутній вождь української армії князь Розумовський. Одно правда, що тепер „качок" у французькій пресі про українські справи мало. Денникарі здебільша знають до кого звертатися за інформаціями і вчені та професори радо постачають їм потрібні матеріяли.

РЕНТҐЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає український склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя

О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю
ЛЬВІВ, ул. Валова 27. — Тел. 115-60.

Італія виповіла Франції договір з 1935. року.

Як подає Авас, мін. Чяно повідомив французького амбасадора в Римі, що італійський уряд не вважає обовязуючим франко-італійського договору з 1935. р., бо він не годиться з теперішньою ситуацією.

Французькі політичні кола є іншої думки. Вони вважають, що хоч згаданий договір не є ратифікований і не вийшов у життя, він становить ліквідацію всіх спірних питань між обома державами. Підписуючи його, Франція поробила поважні уступки, щоб відновити франко-італійську приязнь.

Японія відкличе свого амбасадора з Москви?

20-ТИСЯЧНА КИТАЙСЬКА АРМІЯ БОРЕТЬСЯ ПО БОЦІ ЯПОНІЇ.

Як подає щоденник „Кокумін Шімбу", японський уряд відкличе амбасадора з Москви, якщо СССР до суботи не дасть задовільної відповіди у справі риболовства.

Як подає Домеї, нанкінський (японофільський) уряд утворив китайську регулярну армію, зложену з 20.000 вояків, яка має воювати з 80-ма тисячами китайських партизанів.

Новий уряд Югославії.

Стоядінович залишився на становищі премієра.

Після виборів до парлямєнту Югославії, премієр Стоядінович зложив регентові димісію уряду. Тому, що партія Стоядіновича дістала 2/3 голосів у виборах, регент доручив Стоядіновичеві створити новий кабінет.

У новому уряді Югославії розподіл ресортів такий: премієр і міністр закорд. справ: Стоядінович, комунікація: Спаго, справедливість: Станкевич, освіта: Кулюджич, сусп. опіка: Цветкович, ліси й копальні: Лазіца, публ. роботи: Крек, війна й марінарка: Недіч, торговля й промисл: Кабалін, тіловиховання: Мастрович, пошта: Ачімович, міністри без теки: Дзерлєвич, Сноя і Куленович. З попереднього уряду уступив лише словінець д-р Корошец.

—o—

Економічний огляд.

Приспішений процес господарського дозрівання.

У КРУТІЖІ БОЙКОТОВОЇ ПРОПАҐАНДИ.

На вулицях Львова появилось в останніх днях, що попереджують латинське Різдво, особливо багато пропаґаторів польської „ународовленої" торговлі. Прохожих засипують вони масою летючок, закликаючи в них купувати тільки в польських купців. Виїзджають на вулицю навіть тягарові авта з явно-бойкотовими ґаслами. Ці ґасла звернені не тільки проти жидівських, але й **проти українських** крамниць. На вікнах польських торговельних станиць появились наліпки в національно-польських кольорах, з надруком: „Купуючи в польських купців, будуєш господарську могутність Польщі." На торговицях, над прилавками і збірниками з рибою повівають транспаренти, якими продавці леґітимують свою „католицьку" чи „християнську" віру, а то студентську приналежність („техніцке риби"). Товариство „Самооборона" з Коральницької 6 видало спеціяльний передсвяточний бюлетин („Свйонтечни Бюлетин Пропаґандови хшесціянського ґандлю, пшемислу і ржеміосла"), накликуючи до дальшої боротьби за польську „ународовлену" торговлю, пятнують „зрадників народу, ріжного типу шабесґоїв чи штроманів" та апелюючи до совісти песимістів. „Бюлетин" — читаємо в передовиці — „має завданнями з одної сторони вказати на просто катастрофальний стан польської торговлі, промислу, ремесла, вільних звань, тощо, опанованих жидівством, а на терені південно східних земель також **щораз активнішими українцями** (обовязково в лапках!), з другої сторони — загріти й заохотити до боротьби з цим анормальним станом, хочби подаючи широкому загалові можливо-обширний виказ чисто польських станиць ріжного роду, до яких тільки звертатись є обовязком кожного полька". Та цією коротқою згадкою про господарську активність українців, якій не повинні сприяти поляки, не вичерпується протиукраїнський матеріял „Бюлетину". Є ще окрема стаття, в якій під ґаслом „ані один ґрош за набіл у чужі руки" присвячена ширша увага „Маслосоюзові", як конкурентові „Малоп. Звйонзк-у Млечарск-ого", з цифровим насвітленням конкуренційних змагань.

Очевидно — в акції „ународовлення" торговлі мають поляки право і можливість уживати всіх засобів, до проголошування бойкоту українських торговельних станиць включно. Та чим ці засоби „міцніші", „яскравіші", тим корисніше вони впливають на ...українців. Так! Поговоріть із нашими купцями, а довідаєтесь, що **голосні недавно події** у Львові і в деяких інших містах дали їм численну українську кліентелю, що досі оминала рідні крамниці. **В багатьох покупців відізвалась совість, національна гордість і амбіція!** Десь поділася рабська психіка! Віднайшлась внутрішня сила побороти погані звички чи недовіря до всього що рідне! Появилось зрозуміння, що нужди, недостатків і безробіття (а того всього ще дуже багато серед українців!) позбутись можемо **тільки** при помочі господарського патріотизму, який проявляти треба **повсякчасно, на кожному кроці і при кожній нагоді щодень щохвилини!**

Нема сумніву, **що цей природній процес дозрівання нації** приспішують ті, що видвигають протиукраїнські бойкотові ґасла з хвилинними матеріяльнимн шкодами для українських господарських станиць. Хвилинні шкоди швидко вирівнює підштовхана національна амбіція, а трівких наслідків зросту національної амбіції залишається **багато.** Без пікет, що силою завертають покупців з порога нерідної станиці, без репресій і погроз з нашого боку, дозрівае господарське обличчя українського громадянства. Тільки **завдяки нашій дійсности, завдяки** обставинам, в яких доводиться жити і працювати. Може колись будемо вдячні за те, що саме **така** була сучасна дійсність, а не інша. **Н-вич.**

Будівельно-щаднича акція серед ріжних професій.

В „Ділі" з 1. X. п. р. вмістили ми статтю м-ра М. Богуна про будівельне щадництво, як засіб будови власного дому. Ми згадували про ту справу також у нашому часописі з 20. листопада 1938 р. при нагоді пресової конференції у Міщанському Союзі Кредитовому.

Тепер хочемо поділитися з нашими читачами вислідами цієї акції на українському терені.

Акція будівельного щадництва охопила вже не лише Львів, але також край, зокрема так звane заточення. Вона знайшла свій перший практичний відгук передусім серед учительства, приватних службовців і серед ремісництва. **Учителі,** примушені думати про суспільно-виховні справи, добре розуміють вагу власного дому під економічним, родинним і суспільним оглядом. Тому вони найбільше тужать за власними домами і найскоріше підхопили ініціятиву Міщанського Союзу Кредитового. Вони заключили будівельні договори на 39 і пів процент всіх бажаних будівельних позичок.

Найбільшу частину доходу **приватних службовців** здає мабуть комірне. Тому службовці також підхопили скоро нагоду звільнитися від комірного і почали будівельно-щадничу акцію М. С. К. Бажані ними позички в заключених договорах рівні 27% всіх бажаних позичок. Коло приватних службовців у нас вже дуже широке і видавані ним на комірне суми доходять до величезних квот. Квоти ті йдуть справила в чужі руки і для українського господарського життя вони пропадають. Тимчасом засади будівельного щадництва дають змогу за різновартість комірного прийти до власного дому.

Потребу здорового власного дому зрозуміли також **ремісники,** які — навіть при найчистіше ведених варстатах — не можуть зберегти в цих варстатах чистого повітря, бо завсіди при праці ремісника виділюється більша, або менша кількість пороху. Тому ремісник відчуває потребу принайменше в тому часі, коли не працює, відпихати чистим повітрям. Це можна осягнути, мешкаючи в домі за містом або на передмісті. Коло дому обовязково повинен знаходитися город, чи сад і саме він — зокрема в літі дає змогу відсвіжити легені і сили по праці у варстаті. Ремісники заключили договори на таку саму суму як учителі, то є на 39 і пів процент у відношенні до всіх бажаних позичок.

Чергове місце займають **купці,** які заключили договори на 8% у відношенні до всіх бажаних позичок. **Самозарядні службовики** заключили договори на 8% у відношенні до суми всіх бажаних позичок, а **священники** на 1%.

З цього погляду стверднти треба, що вагу власних домів доцінюють у нас вже майже всі суспільні стани і кількість кандидатів на будівельників раз-у-раз росте. Повне зрозуміння цієї справи і помноження кількости наших власних домів у містах буде великим вкладом у наше національне господарство і сприпть нові сили на всіх ділянках життя.

В нас нема багатіїв. Будівельне щадництво дає змогу навіть найбідпішій людині прийти зчасом до посідання власного дому у місті. З того огляду акція М. С. К. представляє тим більшу суспільну вартість.

З ФАХОВОЇ ПРЕСИ.

ВІДНОВЛЕННЯ ЖУРНАЛУ „УКРАЇНСЬКИЙ АҐРОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК".

Недавно появилась 6-та книжка журналу „Український Аґрономічний Вістник", а 2-га, коли рахувати від його відновлення після трьох років перерви. В 1934 році був він квартальником, тепер появляється (мабуть поки що) неперіодично. Видавцем його був тодішній і теперішній редактор, **інж. д-р Е. Храпливий.** Тепер видавцем „У. А. Вістника" є „Т-во Українських Аґрономів" у Львові. Взялось воно продовжувати видавання журналу, бо — як читаємо у вступі до 5-ої книжки — „він не тільки був, але і сьогодні є для українського господарського світу **потрібний.** Буде він і надалі осередком праці і досягнень українського агрономічного і господарського світу, зв'язаного найтісніше з нашим сільським господарством, українським селом і і його змаганнями."

Слушно зазначено, що такий журнал потрібний. Він в першу чергу необхідний тим, що працюють над розвитком української сільсько-господарської культури, нашим агрономам, що — бажаючи сповнити як слід свою цінну місію — в гущі селянства мусять безупинно слідкувати за осягами чужої і своєї агрономічної науки, яку власти мають в основу своєї посередницької праці. Та круг читачів „У. А. В." повинен бути **багато ширший.** Він повинен обіймати всіх тих, що стоять близько до сільського господарства і з огляду свого знання та досвіду не вдоволяються вже тематикою і викладом популярних сільсько-господарських журналів.

На зміст згаданих двох випусків складаються статті, реферати, огляди, рецензії, різні записки, тощо. Дві сильветки: провідника українського селянства д-ра Е. Олесницького (автор д-р І. Витанович) і заслуженого теоретика суспільної агрономії проф. К. Малєвича в 40-ліття його праці (автор В. Доманицький) заповнили перші сторінки обох книжок. Дальше йдуть фахові статті: доц. І. Малєєв „Проблема поліпшення поливів", проф. К. Малєвича „Наслідки плянового господарства для хліборобства України", інж. А. Романенка „Методика і техніка дослідів у селянських господарствах", д-ра М. Отахурського „До проблеми епізоотіології деяких поширених недуг", інж. Ю. Винницького „До проблеми вашого збіжевого насінництва в Галичині. Організаційній темі присвячена стаття д-ра інж. Е. Храпливого: „Як повстало Т-во У. Агрономів" і постійний відділ П. А. „Записник нашої агрономічної праці". В рефератах і рецензіях поміщено чимало цікавого з ділянки сільського господарства в нас і в чужих та з фахової літератури. Читаючи їх, відчуваєте дбайливу руку редактора в доборі матеріялу.

Бажаємо видавцеві, щоб якнайшвидше міг перетворити „У. А. В." з неперіодика на періодик. —ч.

—o—

ТУНІС, СУЕЗЬКИЙ КАНАЛ І ПРИСТАНЬ ДЖІБУТІ В ІТАЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКОМУ КОНФЛІКТІ.

Домагання, що їх висунула тепер Італія, загострюючи міжнародню ситуацію, дотичать Тунісу, Суезького Каналу і східно-африканського порту Джібуті.

В Тунісі Італія здавна зацікавлена господарсько італійців там усе ще дещо більше ніж французів, не вважаючи на те, що Туніс є васальною державою Франції. Тимто торговельні звязки Італії з Тунісом дуже живі, хоч Італія стоїть на другому місці після Франції.

Туніс багатий копалинами: фосфоритами, залізною, оловяною і цинковою рудою та сіллю. Крім того продукує він багато збіжжа, маючи поважні надвишки на експорт, овочі (дактилі, тощо), оливу, вино і т. ін. В імпорті до Тунісу велику ролю грають ріжні промислові вироби (машини, текстилій, тощо), а крім того й деякі харчові продукти.

Дальшою костю негоди Італії і Франції в теперішньому менті є бажання Італії добитися впливу на Товариство Суезького Каналу. Ця справа для Італії має незвичайну вагу, бо через згаданий канал веде шлях до східної Африки, з якою після завоювання Абісинії Італія дуже тісно звязана. Вона стоїть на другому місці серед акціонарів Суезького Каналу і платить величезні суми за перебіди її кораблів, не маючи ніякого впливу на висоту перевозових ставок.

Трета справа — це порт Джібуті у французькій Сомалі, осередок торговлі з Абісинією, що має **одиноку** залізничну сполуку з її столицею Адіс-Абебою. І саме про цю залізницю йде італійцям, що хотіліб добути вплив на її адміністрацію в терені і в самому порті, забезпечуючи собі цей найкращий комунікаційний шлях з глибини Абісинії.

—o—

З ґалузі кооперації.

МОЖЛИВІСТЬ ФІЛЬМОВОГО КООПЕРАТИВНОГО ПІДПРИЄМСТВА У НАС.

Під таким заголовком помістив „Господарсько-Кооперативний Часопис" (ч. 50) статтю **Вас. Л.** в якій після короткого огляду дотеперішніх українських фінансових підприємств у краю і на еміґрації читаємо про замір Р. С. У. К. **заложити окружну кооперативу для ведення мандрівних кін, а навіть для фільмового виробництва:**

„Випродукування української кооперативної фільми „До добра і краси", яка відповідно до нашої спроможности вийшла **зовсім задовільно,** дала притоку до глибшої застанови над можливостями якогось більшого українського фільмового підприємства. Показалося, що вже навіть для експльоатації фільми „До добра і краси" потрібно покликати до життя нову установу, якої діяльність не могла б самособою обмежитися тільки до висвітлювання цієї одної фільми. Дирекція РСУК вирішила, що такою установою буде окрема кооператива з членством виключно кооперативних установ, статут цієї кооперативи справляють саме Правний Відділ РСУК і в найближчих днях він буде вичікчений, після чого відбудеться Установчі Збори кооперативи і статут буде зареєстрований.

В дальшому спиняється автор над можливостями розвитку фільмової кооперативи. На основі досвіду з появами при висвітлюванні фільми „До добра і краси" по наших містах стверджує він, що її можливости в. Нова кооперативна мусіла б поставити **виробництво** коротко- і довгометражових фільм (збувати можнаб до Америки і Карпатської України), **експльоатацію** власних і куплених для села чужих фільм та **посередництво** між заґр. фільм. підприємствами і кінотеатрами в краю.

Сторінка без політики.

Великий шум довкола одної Венери.

У квітні 1937 р. французький землевласник Гонон у містечку Брізе над Льоарою наткнувся на полі на якусь статую. У містечку знайшовся знавець мистецтва, який рішив, що статуя має велику вартість і треба з нею звернутись до офіційних експертів у Парижі. Приїхали експерти з Парижа. Всі без винятку погодились, що це твір давньої давнини — Венера без лівого рамени, без носа і підстави, з І-го віку по Хр., грецького або гальо-романського походження, з фароського мармуру. Були і такі критики мистецтва, які вповняли, що Венера вийшла з рук самого Фідія. Власник статуї поставив її на своєму подвірі під гарною альтаною і мав майже щодня гостей з усіх закутин Франції. Преса рознесла славу цього твору по всій Франції. В неділю і свята приїзджали до Брізе теж чужинці. Гомон брав по два-три франки за вступ до грецького архитвору. Почали прибувати листи з ріжними пропозиціями з чужини, щоб Венеру купити. Міністерство освіти, що піклується мистецтвом подбало за спеціяльну охорону великого твору, щоб його не вкрали, як колись Ліонардову „Монну Лізу". Гомон дістав навіть державну допомогу, щоб повести нові розкопи на його землі, може там можна найти відбиті частини грецької статуї. Відламків не знайшли, але появився урядовий декрет, який ствердив, що віднайдена Венера дорогоцінний давній грецький твір, що повинен опинитися в державному музеї. Тоді італійський різьбар Франц Кремонезе заявив прилюдно, що автором Венери є він. При цьому оповів, як і коли він її створив і як закопав у землю, щоб дочекатись обективної оцінки своєї праці. Знавці довго йому не вірили, але він мав докази, що були сильніші, ніж теорії. Мармур, що пішов на різьбу взяв Кремонезе з Карари в 1934 р. заплативши за нього 3.500 фр. Він працював над різьбою два роки і щойно коли вона була готова, він почав відбивати з неї кусні, які сховав на доказ своєї праці. Він закопав статую на полі Гонона разом зі своїм братом і чекав 6 місяців, поки хліборо не виоре її. Вся Франція мала тему до розмов, гумористична преса знущалася над професорами і директорами, що не вміють відріжнити археольогічного зразка від твору сучасного артиста. Але здоровий розум узяв верх. Міністерство відкликало свій декрет і признало великий талант мистцеві. Кремонезе дістане за свій твір винагороду і крім цього замовлення на чотири статуї у грецькому стилі, що стоятимуть як прикраса на одному з найбільших мостів над Сеною в Парижі — на мості Карузель. Кремонезе добився свого: — його ім'я стало славне в усьому світі.

Канадійські пятенята на проході.

Канадійські пятенята справляють тепер зовсім оправдано матеріям цілого світу як взірцем правильної опіки над дітьми. Перші три місяці д-р Дафо вельз мити пятенят лише лагідним оливковим олійком, пізніше — виключно милом Пальмолів на оливковім олійку.

Люди в тіні.

НАСЛІДНИКИ „МІТИЧНОГО" ПОЛКОВНИКА ЛЬОРЕНСА.

На близькому Сході, здавалось би завдяки палестинським подіям панує спокій. Та воно тиш так здається, цей спокій поверховний. Перехрещуються там ріжні впливи, ріжні інтереси, змагаються ріжні ідеї, зударюються ріжні течії. Інтереси ріжних держав стрічаються зі собою на тих величезних просторах. Імперіялізм неодної европейської держави намагається там приєднати для себе тубильців, вживаючи при тому ріжних гасел.

Англія мала давніше напів мітичну постать полковника Льоренса проарабського діяча, якого прізвище стало просто символом Сходу. Правда, Льоренс став славний щойно тоді, коли виконав уже свої завдання та виступив як письменник.

Англія, яка в Палестині мусіла перейти від політики до воєнної акції, таки не зреклася свого впливу в арабських державах, в Середущій Азії. Льоренс не залишився без наслідників. Та ясно, що вони працюють в тіні. Вони працюють дискретно, намагаючися звертати на себе мінімальне уваги — не виступають зовсім назовні. Чим більше мають вони значіння і впливи у краях, в яких працюють, тим менше про них люди знають, тим менше про них говорять.

На близькому Сході має Велика Британія пятьох наслідників Льоренса, які боронять інтересів англійської Імперії на згаданих теренах, що їм всім загрожує зовсім поважно експанзія Німеччини й Італії.

ПЕРШИЙ.

Перший із тих наслідників Джон Фільбі — це один із найкращих знавців відносин в Арабії. Про те найкраще свідчать його два твори присвячені арабським питанням. Фільбі служив довгі роки в Індії, при Сівіль Сервіс. Підчас війни призначили його до Арабії. Приязнь з ібн Савдом промостила йому шлях до становища. У ті часи ібн Савд був лиш шейком одного арабського племени. Коли він обняв престіл короля Гаджегу, віддав Фільбієві становище головного дорадника, що не викликало ніяких протестів, бо Фільбі був магометанином. Тепер Фільбі мешкає в Мецці де офіційно вважають його підчиненим ібн Савда, хоч у дійсности можна його вважати резидентом Великої Британії.

ДРУГИЙ.

Чималі впливи серед бедуїнів має Абу-аль Ганак. Його знає там кожна дитина. В дійсності Абу-аль-Ганак є отаманом англійської армії Й. Ц. Глябом, на службі його королівської величности Юрія VI. Впливи Гляба незвичайно великі і йому теж може Англія завдячувати, що перед двома роками минула Англію неприємна небезпека, коли 70.000 узброених арабів-бедуїнів мало вдертися до Палестини.

ТРЕТІЙ.

Найкращим знавцем усіх справ, що торкаються Середущої Азії, є тепер Й. Едмонтс. Його урядовий титул такий: Дорадник короля Іраку. Та його завдання куди більші й куди ширші. Виконувати їх приходиться йому доволі легко ще й тому, що він знає 12 мов, в тому теж і перську мову. Тому теж у засяг його діяльности входить ціла полоса британських впливів над Перським заливом.

ЧЕТВЕРТИЙ.

Крім Фільбія, визначне місце, як знавець та діяч на тому терені займає ще Бертрам Томас, якого вважають за одного з найкращих знавців у ділянці політичної орієнталістики.

ПЯТИЙ.

Найменше відомий — це останній із пятки, про якого в Арабії говорять, що він зявляється нагло й несподівано, як самум. Він має величезне довіря серед арабів, не відріжняється назовні нічим від них і таким чином боронить на своєму становищі інтересів Великої Британії.

Англія знайшла наслідників, гідних свого великого попередника Льоренса і вони, майже невідомі в Европі, люди, які свідомо втікають перед розголосом, змагаються за вдержання англійськоі влади та англійських впливів на недалекім Сході, що саме тепер загрожений акцією та впливами таких же самих „Льоренсів" — німецьких та італійських.

—o—

АЛЬ КАПОНЕ ЗБОЖЕВОЛІВ.

Славний пачкар алькоголю та вожд американських ґанґстерів Аль Капоне відбуває кару у вязниці в Алькатраз, яка має славу одної з найтяжчих американських вязниць. До кінця кари він має вже лиш 6 місяців. Перед кількома днями Аль Капоне мали в нагороду за добру поведінку перенести до іншої, лекшої вязниці. Та виявилося, що побут у вязниці Алькатраз так погано вплинув на стан нервів Аль Капоне, що він збожеволів і його мусіли примістити в лічниці для умово хорих.

Лікарі запевняють, що Аль Капоне виздоровіє.

СПАЛИЛИ МАҐІКА НА КОСТИРІ.

В малім селі Гавнатля в Мексику поселився, славний колись у Мексику маґік Хозе Маріля.

Маріля виступав замолоду на сценах театриків у ріжних краях, але на старість він мусів покинути свою професію та жив зі скромної ренти, що її виплачував банк від уміщеного там невеличкого капіталу.

На щастя, Маріля не вмів стриматися від того, щоб час до часу не заімпонувати мешканцям села ріжними малими штучками. Він ловив із повітря гроші, витягав із носа яйце і тд.

Напівдикі мешканці села дивилися на такі пописи з подивом, але одночасно зі страхом. Вкінці вони почали вважати маґіка за чарівника, що у висліді дало трагічне закінчення. Одного дня зібралася старшина села та рішила нещасного маґіка спалити на костирі. І справді маґіка зловили, облили нафтою та спалили серед несамовитих обрядів.

Головних організаторів того жахливого самосуду арештували та засудили на досмертну вязницю.

ВЕСЕЛЕ.

Батько: Коли я був у твоїм віці, то я ніколи не брехав!

Синок: А в якому віці ти почав брехати?

—o—

Учитель у І-ій народній дав тяжку вправу: „Який місяць має 28 днів?"

Усі діти відповіли: „У школі — кожний".

—o—

— Марусю, чи ти вийдеш за мене заміж?

— Не гнівайся Бодю, цього не можу, але повір мені, що я ціле життя буду згадувати тебе як такого, що мав незвичайно високо розвинене почуття краси та смаку.

—o—

† Д-р Данило Стахура

помер у Празі.

Перед кількома днями приїхав до Праги, з Перечина на Карпатській Україні, куди переселився з Ужгороду, **д-р Данило Стахура**, спенсіонований надрадник Краєвого Суду в Берегові, знаний народній діяч і довголітній посол до австрійського парляменту, і тут помер 20. ц. м. вечором.

Данило Стахура народився 19. XII. 1860 р. в Поляках у Галичині. Правничі студії кінчив у Львові, потім був адвокатським конципієнтом у Тернополі, де в тому часі щойно зачала пробуджуватись національна свідомість. Міщанство з погордою і навіть ненавистю гляділо на селянство, тому він узявся ту пропасть усувати, що йому за кілька літ майже вповні пощастило. Працював у Міщанському Братві та клав основи під дальші українські національні організації. Згодом перенісся до Перемишля, відтак у Самборі отворив адвокатську канцелярію. Там працював в існуючих і заложив нові українські організації та був довгі роки головою „Української Бесіди". За заслуги на полі національного відродження в 1907 р. був вибраний послом до австрійського парляменту, в якім був аж до закінчення війни.

З вибухом війни став членом Української Національної Ради у Львові, а по приході москалів його вивезли як закладника до Симбірська над Волгою, де перебув три роки. По повороті до Самбора продовжав свою працю аж до війни з поляками. Потім пішов на еміграцію і якийсь час перебував у Мукачеві, звідки дістався як судовий радник до Краєвого Суду в Берегові. Рівночасно помагав класти підвалини для українського національного відродження і працював у „Просвіті" в Ужгороді та в читальні і філії в Берегові. По кількох роках служби перейшов на пенсію і перенісся до Ужгороду, де часто бачили його при уладжуванні практичних правничих викладів для селянства по околичних селах та для молоді в ужгородських школах.

Виховав двох синів адвокатів, Романа у Свалявi і Михайла в Севлюші та 3 доньки, з яких дві замужні в Галичині й одна у Празі і всі вони вірні своїй Українській Нації.

Його похорон відбувся у пятницю 23. ц. м. у Празі. В. И. П.!

Яр. Ол.

—o—

Вибори до міських рад у Городку і Винниках.

Минулої неділі відбулися вибори до міських рад у Городку і Винниках. Одначе тому, що узгіднено листи — голосування не було, поза трьома округами в Городку.

У Винниках українці мають 6 мандатів, поляки дістали 9 мандатів (ОЗН — 5) і німці 1. В попередній раді поляки мали лише 8 мандатів, себто здобули один більше.

В Городку українці мають ледви 4 мандати, поляки аж 14, жиди 6. Отже в Городку консервують стан посідання, що існував у попередній раді.

Італійська преса про мадярські імперіялістичні претенсії до Карпатської України.

З нагоди поїздки мін. Чяна до Будапешту „Газетта дель Популь" підкреслює, що Мадярщина не хотіла погодитися на нову північну границю, дарма що віденський арбітраж визначив її згідно з етнографічними межами. Мадярщина намагалася змінити віденську постанову, але цей ревізіонізм був би її чимало коштував.

Також „Іль Телєграфо", що є власністю родини Чянів, осуджує мадярський „гіперревізіонізм" у відношенні до Карпатської України та робить Мадярщині надію на зворот інших, цінніших земель, що давніше належали до Мадярщини.

МІНІСТР ЧЯНО ВЕРНУВСЯ ДО РИМУ.

Мін. Чяно вернувся до Риму в год. 8.30 разом з мадярським послом у Римі та з почотом. На двірці повитало його чотирьох міністрів та губернатор Риму.

ПЕРЕД ПОЇЗДКОЮ МІН. ЧЯНА до БІЛГОРОДУ

З Риму потверджують вістку, що мін. Чяно виїде в половині січня до Білгороду, щоб переговорити з тамошніми урядовими колами. Припускають, що буде намагатися довести до поправи взаємин між Мадярщиною та Югославією.

—o—

Поголоска про зміну столиці Карпатської України.

„Ілюстровани Курер Цодзенни" приносить мало імовірну вістку, немовби уряд Карпатської України брав під розвагу плян зміни осідку; новою столицею сталоб Довге, місто положене в самому осередку краю, на північний захід від Хусту.

ЯК „ІЛЮСТРОВАНИ КУРЄР ЦОДЗЄННИ" ПЕРЕДАЄ ІНТЕРВЮ?

Мін. Ревай дав представникові „Ілюстрованого Курєра Цодзєнного" інтервю, в якому заявив, що уряд Карпатської України не має ніяких агресивних плянів супроти Польщі та хоче жити зі всіми сусідами в згоді. Відомий зі свого „джентельменства" краківський щоденник помістив це інтрвю у питомій собі формі: при назвищах мін. Ревая та прем. о. Волошина їхні титули помістив у лапках і до того до інтервю додав коментар, мовляв: ще колись пригадаємо цю заяву мін. Ревая.

—o—

Консуль Великої Британії замішаний у шпигунську аферу в національній Еспанії.

Міністерство закордонних справ з Бургосу повідомляє: Розвідча служба викрила в мішку з поштою британського консуля в Сан Себастіяні, що її вів британський віцеконсуль Ґудмен, документи, які мали служити для поінформування ворога про оперативні плани національних військ, крім того еспанські гроші, незареєстровані в девізовім уряді.

Дипломатичний представник Англії висловив готовість дати вияснення та облегшити завдання еспанської влади.

Як подає англійська преса, у Бургосі арештовано коло 1.000 осіб.

Національний уряд заперечує поголоски, немовби у звязку з викриттям шпигунської афери дійшло до заворушень.

Злучені Держави відкинули німецький протест.

Заступник американського державного секретаря Саммер заявив представникам преси, що німецький шарже д' аффер зложив протест проти промови міністра Айкса у Клівленді, домагаючись від американського уряду публичних перепросин. Саммер не прийняв протесту, мовляв: коли Айкс осудив двох американців, які приняли німецькі відзначення, то це внутрішня справа. Те, що Айкс скритикував німецьку політику, не повинно порушити німецької публичної опінії.

Новинки з Карпатської України.

Українська національна свідомість пробуджується в Карпатській Україні і в таких місцевостях, в яких досі було мало свідомих українців. Недавно основано філію Української Народньої Ради та відділ „Карпатської Січи" у Драгові к. Хусту. Досі це село відоме було зі сильних впливів куртяківців. На зборах, в яких взяли громадно участь мешканці села, промовляв письменник Гренджа-Донський, представник карпатоукраїнського уряду пропаганди.

Нова мадярська жертва. Свідоме українське село Дравці к. Ужгороду, яке рішенням віденського арбітражу припало несправедливо мадярам, є новим панам справжнім терням в оці. Тому теж мадяри переслідують усіх свідомих українців, мешканців того села. Новою жертвою мадярів став селянин Іван Михалина, який вернувся до Дравців як здемобілізований вояк федеративної армії із Перечина. Підчас одного зі ударів між мадярськими жандармами Михалину вбили. Мадяри помстилися таким чином на тому селянинові за діяльність його брата, учителя в Кальнику к. Мукачева та активного члена українських товариств.

Українці не хочуть мадярської мови у школі. В Коритнянах біля Ужгороду живуть усього дві мадярські родини. Управитель школи Ортутай завів у школі мадярську мову. Молодь та старші рішуче проти цього запротестували. У селі почалися неспокої. Мадярський прапор в домі новопризначеного старости здерли; до жандармів кидали камінням. У Дравцях жандарми розганяють молодь, яка співає українські пісні. На церковній вежі вивісив хтось жовто-блакитний прапор. Щоб його здіймити, мусіли спровадити з Ужгороду аж пожежну драбину.

Новим режисером карпатоукраїнського державного театру в Хусті став відомий на Закарпатті балетмайстер та актор Володимир Лібовицький, який минулого літа мав великий успіх у фільмі з життя Гуцульщини „Полонинське кохання". Артист Лібовицький дістав тепер пропозиції від берлінської „Уфа" та празької фільмової фірми „АВ" взяти участь у накручуванні українських фільм. Артист Лібовицький став режисером на місце бл. п. М. Аркаса.

Попит на карпатоукраїнське вино збільшується. Тому що зі Середнього утруднена покищо комунікація, попит на середняньскі вина сильно збільшився. Також винарі в Севлюші мають багато покупців на вино, яке продають тільки за готівку і то за ціну на 2 чк. підвищену (на 1 літр!).

ПАНАХИДА ПО БЛ. П. МИКОЛІ АРКАСОВІ У ПРАЗІ.

В неділю 18. ц. м. вшанувало українське громадянство память полковника і шефрежисера українського державного театру „Нова Сцена" в Хусті **Миколи Аркаса** панахидою у православній церкві, де численно зібралися бувші українські вояки, старшини, політики, професори високих шкіл і молодь. Співав Український Хор.

Яр. Ол.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині.

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
в 25-ті роковини смерти
бл. п. Евгенії
і в 12-ті
бл. п. радника двора
Олекс:ндра Барвінських
відправиться дня 26. грудня в понеділок в 9-тій годині зранку в Успенській Церкві.
Родина.

ПРОТИЖИДІВСЬКИЙ ЗАКОН У МАДЯРЩИНІ.

Нині (у пятницю) мадярський уряд предкладає парляментові проект закону, який обмежує участь жидів у публичному житті та в поодиноких ділянках, замикаючи перед ними зовсім деякі звання. Закон відноситься і до людей, які мають більше ніж четвертину жидівської крови, але не торкається жидів, відзначених у світовій війні.

—o—

ЗАКАРПАТСЬКА ДІТВОРА ВДОВОЛЕНА НОВИМИ ШКІЛЬНИМИ ПІДРУЧНИКАМИ.

Шкільна наука у Карпатській Україні йде вже правильно у великій частині шкіл. Дітвора дістала нові шкільні підручники, написані живою мовою, і дуже ними вдоволена, подібно як і батьки. Дотеперішні підручники друкувались у штучнім „карпаторуськім" язицію

—o—

КАНАДА ВИЗНАЛА АНЕКСІЮ АБІСИНІЇ.

Канадійський премієр попросив британського амбасадора в Римі, щоб він повідомив італійський уряд, що Канада визнає італійського короля цісарем Абісинії.

—o—

ІНЦИДЕНТ НА ПОЛЬСЬКО-ЧЕСЬКОМУ КОРДОНІ.

ПАТ повідомляє: В четвер в год. 18. чеські боївкарі кинули гранату на двох поліціянтів, що виходили з поліційної станиці у Дзешьморовіцах (пов. Фриштат). Відломки гранати поранили пост. Варваса в живіт і серце, пост. Гнізу в голови і в ноги.

На приказ головної команди поліції йде енергійне слідство.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНЬ! Вовни на плащі, костюми сукні, і шовки дешево і добре купиш у фірмі **РОЖА БОГВІН** в нововідкритім льокалю **ул. Боїмів 9.**

НОВИНКИ.

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоружини 5, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1825 64-100

— **„Свят-вечірні й різдвяні страви"**. Книжка на часі! 80 сот., порто 25 сот. В книгарнях і в „Новій Бібліотеці" Львів, Копцова 4. 2996 -7

— **Всч. ОО. Душпастирям і Катехитам під увагу!** Зближається II. шкільне півріччя, найкращий час, щоб шкільні діти доповнили браки у своїх книжках. Тому замовляйте друге видання **катехизму „Божа Наука"**, одобрений Гр.-кат. Епископатом і шкільною владою для IV. і V. кл. вселюдних шкіл. Ціна 1.— зол., при більших замовленнях опуст. Замовлення слати: **Канцелярія гр.-кат. Митрополичої Консисторії Львів, пл. св. Юра 5.** —3

— **З якнайкращих шкірок футро — поручає** і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 2500 118 – 0

— **На Свята Різдва Христового** найкращий дарунок, це фотографічний апарат з єдиної української фірми Екоп, Львів, вул. Сикстуська 29, тел. 203-30.

— **Щиру подяку** складає управа т-ва дозорців „Праця" у Львові українським установам, які прийшли з допомогою найбіднішим дітям українських дозорців членів т-ва „Праця". За дарунки з нагоди св. Миколая управа т-ва щиро дякує таким установам: Центробанкові, Карпатії, кооп. банкові „Дністер", Народній Торговлі, Фортуні Новій, фабриці муштард „Міка" і всім тим українським громадянам, які прийшли з моральною і матеріяльною допомогою українським дітям дозорців.

— **Українка.** Словінський часопис „Сльовенец" з 18. ц. м. (ч. 290), що виходить у Любляні, помістив довшу статтю з коротною історією України та мапою українських етнографічних земель. У тому самому числі поміщена теж заява кн. Володимира в українській справі: „Все або ніщо". Другий словінський часопис „Ютро" з 14. ц. м. (ч. 289) приніс вістку про положення українців у Польщі та вістку про посередництво Ватикану у звязку з побутом нунція Кортезія у Львові.

— **Різдвяні звичаї в Карпатській Україні.** У „Прагер Прессе" з 21. ц. м. (ч. 313) находимо цікаву статейку про різдвяні звичаї та вірування населення в Карпатській Україні. Автор статейки (М. Г.) підкреслює, що карпатоукраїнське населення не знає зовсім ялинок, хоч само живе між лісами ні не палить дерева на Різдво, як це роблять полудневі славяни. Зате різдвяні звичаї карпатоукраїнського населення тісно вяжуться з його худібкою, що є для нього найдорожчим добром. Тому на Святвечір кожний господар кидає до стелі ножем, що ним украяв книш (керечун), зі словами: моя худоба в моїй кошарці, бо тоді худібка не вигине. Опісля підкурюють корови, щоб їм чарівниці молока не відобрали. Овочеві дерева в садах обвязують перевеслами соломи, щоб вони добре родили. У Волівці всі члени родини миються в потоці перед вечерею на Свят-вечір. У Воловім усі члени родини виходять босоніж на двір перед спанням на Свят-вечір, щоб їх цілий рік ноги не боліли. На стіл стелять на Свят-вечір сніп немолоченого вівса та застелюють його скатертю, на яку ставлять книш з житньої муки (т. зв. керечун) зі заглубиною на середині, в яку ставлять посуду з медом. Біля книша розкладають на столі ріжне печиво. Опісля господар запалює свічку. Якщо дим зі свічки розходиться у напрямі печі, сподіються в родині швидкого весілля; якщо в напрямі дверей — це поганий знак, бо підчас року хтось в хаті вмре. Довкола стола лежить ланцюг, щоб лихий не вкрутився до хати. Перед святою вечерею здіймають зі стіни перед столом усю одіж, бо вона не сміє висіти на стіні підчас вечері. Сніп немолоченого вівса приносить газда до хати і витає свою рідню словами: „Христ раждається"; йому газдиня відповідає: „Славіте Його". Одночасно до хати вносять грубий сніп соломи, яку розстелюють по землі. По соломі качаються розсміяні діти і наслідують голосом домашні звірята, щоб ці добре почувались. По спільній молитві газда кидає ложкою тричі фасолю до дверей, що її намагаються доконче зловити дівчата. Саму вечерю починає господар чаркою меду, з якої опісля частує свою жінку та старших членів родини. Вечеря складається з девятьох страв: фасолі, голубців, клюсок, риби (звичайно оселедця), куті і т. п. Підчас вечері замикають нову колодку, щоб „дикі хижаки позамикали свої пащі". Майже кожну страву залишають в посудах на столі, щоб у ночі духи померших теж повечеряли. По вечері діти ходять колядувати. Тоді молоді дівчата, які хочуть віддаватись, надслухують пильно з якої сторони чути гавкіт псів, бо з відтіля надійдуть женихи. Великий гавкіт псів ворожить багато весіль у селі. Першого дня Різдвяних свят в кожній хаті з тривогою ждуть на появу першого гостя, від його появи залежить щастя або нещастя. Отже у Великім Березнім посилають свояки вже раннім ранком здорового хлопчину або молодця, бо він приносить щастя. Кожна жінка приносить нещастя, зокрема стара. У Воловім як перший гість повинен прийти мужчина. На Новий Рік бажають собі щастя, здоровля та урожаю. Ці різдвяні звичаї зберігають карпатські українці з пієтизмом здавен давніх часів, але щойно цьогорічними Різдвяними святами радітимуть найбільше.

З нагоди Свят поручає по зниженій ціні **жіночі і мужеські одяги**
ШАПІРА вул. ЛИЧАКІВСЬКА

— **Рух трамваїв і міських автобусів підчас Різдвяних Свят.** Дирекція міських трамваїв повідомляє, що в суботу 24. ц. м. рух трамваїв та автобусів кінчиться в год. 6-ій вечором, себто трамваї та автобуси відбудуть останню їзду з початкових і кінцевих стацій та відїдуть до реміз. У неділю 25. ц. м. трамваї та автобуси почнуть курсувати від год. 13-ої зі середмістя до початкових і кінцевих стацій. В понеділок 26. ц. м. трамваї й автобуси курсуватимуть ввесь день.

— **Трагічна смерть пяниці.** В ночі зі середи на четвер 22. ц. м. згорів у деревлянім бараку при вул. Карпатській у Львові нічний сторож Владислав Лівач. Слідство виявило, що В. Лівач пив довший час зі своїм товаришем М. Савицьким. По дорозі дійшло до сварки між обома товаришами тому, що Лівач положився на вулиці спати не слухаючи товариша. Колиж добре змерз помандрував до бараку, де зробив авантуру Савицькому за те, що лишив його самого на вулиці. Підчас сварки підпалив з пімсти солому на леговниці, від якої швидко почали горіти стіни бараку. Савицький намагався вивести Лівача з бараку, але це йому не вдалося і Лівач згорів. Савицький ледви сам врятувався з життям.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 24. грудня 1888.

ПЕРЕГОВОРИ РОСІЇ З ВАТИКАНОМ.

„Варшавський Дневник" повідомляє, що послом при Ватикані іменований Бутенев, знатний російський дипльомат, що від довгих літ, хоч безуспішно, вів переговори з Ватиканом, доки не заступив його Ізвольський. Отже переговори Росії з Ватиканом увійшли в нову фазу, а іменування Бутенева — це доказ, що папа готов поробити і дальші уступки. Щоб йому цю справу вполегшити, обіцює російський уряд папі, що дасть йому повну свободу поінформуватися щодо пропонованих кандидатів на єпископів, а у справі мови домагається, щоб лиш додаткове богослуження в католицьких церквах на Литві, Волині та в Україні відбувалося в мові для народу зрозумілій, а саме в білорусській і руськo-українській".

АНАЛЬФАБЕТИ.

Англійський тижневик „Ілюстрейтед Лъондон Ньюс" подав такі статистичні дані неграмотности в різних краях: у Румунії, Росії та Сербії — 80 відс., в Еспанії 65, в Італії 48, в Угорщині 43, в Австрії 39, в Ірляндії 21, у Бельгії та Франції 15, в Англії 13, в Голяндії 10, у Швайцарії 2 і пів, у Німеччині 1, у Швеції, Данії, Баварії та Віртемберґії нема ніодного, що не знав би читати і писати.

мого на вулиці. Підчас сварки підпалив з пімсти солому на леговниці, від якої швидко почали горіти стіни бараку. Савицький намагався вивести Лівача з бараку, але це йому не вдалося і Лівач згорів. Савицький ледви сам врятувався з життям.

— **200 осіб перейшло на римо-католицький обряд.** „Дзенник Польскі" з 24. ц. м. (ч. 354) пише, що в Самборі перейшло в 1937 р. 76 грекокатоликів на римо-католицький обряд, а в 1938. р. це число зросло до 200 осіб. „Дзенник Польскі" радіє, що праця польського духовенства і громадянства над „ревіндикацією душ" дає такі гарні наслідки.

— **Краєва хроніка.** Трибунал окружного суду в Самборі засудив солтиса громади Конюшки Тулиголовські пов. Рудки Миколу Беня за зловживання на 6 місяців вязниці і втрату громадянських прав на 3 роки.

— **Зголоднілі ворони задзьобали 5-літню дівчинку** Марію Попиківну зі села Добра пов. Луцьк. На нещасливу дівчинку кинулось стадо зголоднілих ворон на стежці під лісом, видьобали їй очі і так страшно покалічили її, що вона померла у шпиталю.

— **Троїла людей вовчими ягодами.** Перед кількома днями на краю ліса в Павлосеві, пов. Ярослав прохожі знайшли непритомну селянку з Павлосева Агату Коцуп. Слідство виявило, що до помешкання Коцулової прийшла якась селянка і запропонувала їй купно корови за 70 зол. в сусідніх селі Янківцях. Коцулова взяла 70 зол. і вибралась з невідомою до Янковець. По дорозі сіли обі на краю ліса і тоді невідома почастувала Коцулову пирогами з вовчими ягодами. Колиж Коцулова втратила притомність, невідома жінка відійшла. Поліція ствердила, що це кольоністка, яка приїхала з вадовицького повіту і знайшла в неї більшу кількість ягід.

— **Окремі кіна для жидів.** Жидівська культурна ліга в Німеччині дістала дозвіл відкрити окреме кіно для жидів, бо, як відомо, розпорядок з 12. листопада ц. р. заборонив жидам ходити до публичних льокалів. У найближчому часі влада дозволить відкрити такі окремі кіна для жидів у більших німецьких містах. У Кассель отворено окреме підприємство, де жиди можуть полагоджувати всі свої орудки.

— **Понад 44 міліони населення.** Згідно зі статистичними даними з 30. листопада ц. р. населення Італії і Триполісу сягає 44,749.000. В останніх 11-ох місяцях природний приріст дійшов до 396.531 осіб, тоді, як у тому самому часі минулого року осягнув лише цифру 344.832.

— **Пожежа в палаті інвалідів.** У четвер 22. ц. м. вечором вибухла пожежа в однім з найгарніших будинків Парижа, в палаті інвалідів, що її збудував відомий архитект Масар з часів Людвика XIV. Пожежа вибухла у крилі, де приміщена команда паризького гарнізону. По кількох годинах пожежу вдалося зльокалізувати. Вогонь знищив лише старі архіви. Підчас рятункової акції був присутний марш. Петен, прем. Даладіє і мін. Саро.

— **Страшна залізнична катастрофа** трапилася в Мексику між стаціями Ометусце та Іролью, в якій згинуло 40 осіб. Поїздом, що вискочив з рейок, їхало понад 1000 осіб, здебільша державні урядовці до Вера Круз. Причина катастрофи невідома. Кружляють поголоски про атентат. Число ранених теж невідоме.

„Л О Т О С", Львів, Сикстуська 21.

Значіння таблєткової форми серед лікувальних засобів. Це не випадок, коли для деяких лікувальних засобів вибрали саме форму таблетки. Лікувальний засіб (напр. Аспірин) вироблюваний у формі таблетки докладно відмірований. Форма таблеток крім докладної дози забезпечує лікувальний засіб перед підробками. Наприклад знаємо, що на кожній таблетці Аспірін витритий знак охоронний у виді хреста „Баєр-а". У цім році, коли ми перестали продавати Аспірину в порошку, кожний, хто хоче дістати в аптиці праздню Аспірину, вироблюваному з кращих сирівців в Старогарді (фабрика Польфарма) повинен домагатися тільки Аспірин в таблетках.

Розладдя шлунка і кишок. Спеціялісти недуг шлунка заявляють, що природну гірку воду **Францішка Йосифа** можна поручити як дуже успішний домашній засіб.

З судової салі.

ЗА ПРОТИУКРАЇНСЬКІ ПОДІЇ В ЗОЛОЧЕВІ.

Перед суддею окружного суду в Золочеві Таргальським відбулася 20. ц. м. розправа проти 9-ох поляків, які брали участь у протиукраїнських подіях у Золочеві. До цих подій дійшло 20. квітня ц. р. пополудні по маніфестаційнім похороні поліційного аґента Яна Бісінчка, який згинув підчас ревізії в домі кравця М. Купчика. Негайно по похороні юрба напала на українські установи в Золочеві і нищила їх майно. Тоді то вибито зовнішні і внутрішні шиби та здемольовано уладження ґімназії і народньої школи „Р. Ш.", Повітового Союзу Кооператив, Т-ва „Бесіда", „Сокола", Музичного інституту ім. Лисенка, знищено уладження театральної салі в домівці Т-ва ім. М. Шашкевича, товари у кооперативі „Хлібороб" та уладження бурси при вул. Реформацькій. Знищено теж майно кількох приватних осіб, зокрема дошкульно потерпіли два брати Купчики. Юрба зранила теж трьох українських службовиків П. С. К. і кооп. „Хлібороб".

На основі зізнань свідків прок. Бартель взяв назад акт обвинувачення щодо двох підсудних, а інших просив покарати. Оборонець підсудних адв. д-р К. Мошинський боронив підсудних тим, що юрба і підсудні діяли під впливом психози, витвореної кривавою провокацією і просив, щоб суд увільнив їх від вини та кари.

Суд увільнив шістьох підсудних від вини і кари, одного засудив на один рік вязниці, двох по шість місяців з припиненням кари на два роки.

Одночасно суд віддалив домагання у справі відшкодування за знищення майна установ та кількох приватних осіб.

„Слово Народове" з 21. ц. м. пише, що засуджені зголосять апеляцію.

—o—

Відозви й комунікати.

БІБЛІОТЕКА „СІЧИ" В ХУСТІ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

До всіх книгарень, редакцій та видавництв історичних портретів! Отсим подаємо Вам до відома, що тут, у Карпатській Україні, повстала бібліотека „Січ". Під сьогоднішню важну годину, коли відчувається велика потреба культурно-освітньої діяльности серед населення Карпатської України, нам бракує найнеобхідніших засобів для такої праці. З почуття обовязку перед українською нацією просимо прийти нам тут на поміч. Просимо надсилати книжки, часописи, історичні портрети та все, що відноситься до цієї ділянки нашої культури.

Все те просимо надсилати на адресу: Бібліотека „Січ", Хуст, Румунська вул. І, Карпатська Україна, Ч. С. Р.

ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР
до ПЕЧИВА
КООП. „ПЛАСТ"

(не фарба)
мгр. В. ЯКЬДЗЕРСЬКОГО
привертає
СИВОМУ ВОЛОССЮ
ДАВНІЙ КОЛІР
в Mag Nr. 1
усуває парші і хоронить волосся перед випадом.

Дописи.

ГОРОДОК.

Відійшов священник-громадянин. У листопаді п. р. покинув Городок о. сотрудник Омелян Шараневич, переведений на таке саме становище до Тернополя. Пятьлітнє перебування о. Шараневича в Городку, його душпастирська і громадянська праця — заднали йому загальну любов і шире признання всього українського громадянства Городка й околиці. Як основник і провідник Міщанського Братства, голова Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи", голова читальні „Просвіти" в середмісті, провідник та організатор різнородних церковних братств та член видїлів інших національних установ, доказав о. Шараневич, що добро українського народу та спрілення його духової і національної вартости є першим і найважнішим заданням кожного провідника, доказав теж, що він уміє і хоче працювати для добра народу. За свою громадянську працю довелось о. Шараневичеві зазнати немало прикростей та перешкод. Не бракувало злої волї й заздрости також серед „своїх", але українське городецьке громадянство устами проводів своїх товариств виявило о. Шараневичеві повне признання і подяку за його щиру працю. Рівночасно в нагоди відходу о. Шараневича городецьке громадянство зложило 125 зол. 57 сот. на добродійні цілі, як вияв вдячности й любови до його особи. З тої квоти пішло на Рідну Школу 100 зол. та 25 зол. 57 сот. на доміщення статуї Матері Божої, Цариці України, яку поставлено за ініціятивою о. Шараневича коло церкви Св. Благовіщення в Рінку. На новому становищі бажаємо о. Шараневичеві ще більших успіхів у праці.

Громадянин.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Евген Рудий: ТУТ ЗЕМЛЯ ПРЕДКІВ МОЇХ. Народня драма на 3 дії. Накладом В-ва „Чмелик", Самбір. Львів, 1938. 16-ка, стор. 38.

М. Олександрович: ІСТОРІЯ НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ПИСЬМЕНСТВА. Третя книжечка. Кирило-Методіївське Братство. Костомарів і Куліш. Бібліотека Т-ва „Скала". Станиславів, 1938. 16-ка, стор. 38.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Субота 24. XII. год. 7.30 виставу нема.
Неділя 25. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева".
Понеділок 26. XII. год. 3.30 попол. „Закохана королева"; год. 7.30 веч. „День без брехні".
Вівторок 27. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева".
Середа 28. XII. год. 7.30 веч. виступ Міри Зімінської і Евгена Бодо.

Театр Різнородностей.

Субота 24. і неділя 25. вистави нема.
Понеділок 26. XII. год. 12. вполд. „Польський Вифлеєм". Год. 7.30 веч. „Пан Лямберт'є".
Вівторок 27. XII. год. 4. попол. „Польський Вифлеєм".
Середа 28. XII. год. 7.30 „Пан Лямберт'є".

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ТЕРНОПІЛЬ:
25. Святочна вистава „Наталка Полтавка".

Український Театр ім. І. Котляревського.

ПЕРЕМИШЛЬ (сала Нар. Дому):
24. XII. ?
25. XII. Невольник.
Білєти скорше продає Нар. Торговля.
САМБІР:
26. XII. Маруся Богуславка.
27. XII. Найвірнішний чоловік.
28. XII. Орфей у пеклі.
СТАРИЙ САМБІР:
29. XII. Маруся Богуславка.
30. XII. Кирка в Львові.
31. XII. Найвірнішний чоловік
1. І. Орфей у пеклі.
САМБІР:
2. І. Пригода в Чорті.
3. І. Кирка з Львова.
Зі Самбора їде театр до Дрогобича.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СТОЯНІВ:
24. XII. Дай серцю волю.
25. XII. Пісня Бескиду.
26. XII. Сорочинський ярмарок.
27. XII. Гетьман Полуботок.
В січні 18, 19 і 20 Театр завітає до Львова, сали Нар. Дому.

КІНА.

АПОЛЬО: „Сигнали".
АТЛЯНТІК: „Дослід на фронті", „Малий мариняр".
БАЛТИК: „Пані Валевська".
ВАНДА: „Несамовитий дім", „Візьми моє серце".
ГРАЖИНА: „Гегенна" на осн. Ол. Мишек.
ЕВРОПА: „Неньчине серце".
ЕМПІР: Льорель і Гарді як „Альпейські осли".
КАСІНО: „Поворот Арсена Люпена".
КОПЕРНИК: „Смотрик".
МАРУСЕНЬКА: „Остання бригада".
МЕТРО: „Король і хористка", „Володарка пущі".
МІРАЖ: „Гайді" з Шерлі Темпль.
МУЗА: „Золотоволоса".
ПАКО: „Королева передмістя", „Алі Баба і 40 розбійників".
ПАЛЯС: „Білий метелик" із Сонею Гені.
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Маджо Польо".
РОКСІ: „Професор Вовчур".
СВІТ: „Плинне золото", „Моє щастя" (Вен. Джілі).
СВЯТОВІД: „Циганські романси".
СТИЛЕВЕ: „Для тебе сіньоріто" і ревія з Фалішевським і Волінським.
ТОН: „У тіні хреста", „Тайний агент".
УТІХА: „Потвора" і ревія.
ХІМЕРА: „Три гільзи" („Люмпаці вагабундіто").

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ул. Марійська)
„Мексик, Фльорида".

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Квім і Син)
„Палестина: Єрусалим, Тель-Авів, Гайфа, Тиверіяда, Вефлеєм".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 24. грудня 1938.

7.00 Ранішній дневник, 7.15 8.00 Музика в пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Авд. для дітей: Співаймо коляди, 11.25 Добрийдень, ялинко, ревія для молодших дітей, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Дажбір мисливцям, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: У щедрий вечір, 15.30 Концерт орх., сопран, хор, 16.25 Свят Вечір у КОП-і, 16.40 Літерат. фейл., 16.55 Коляди у вик. мішаного хору, 17.20 „Двері замкнені", фрагм. із пов. Тад. Ріттера, 17.40 Різдво у форт. творчости, 18.00 Коляди у вик. хору катедри в Познані, 18.30 Різдвяна промова кард Гльонда, 18.45 Словно-муз. авд., 19.45 У моряків у Гдині, 19.55 Орх., спів, 21.00 „Наша ялинка" авд. Будзинського, 21.35 Концерт орх. і хору, меццосопран, сопран, 22.40 Діяльог Ад. Міцкевича з Чечотом про привязь, 23.00 Концерт солістів: спів, форт., скрипка, смичк. квартет, 23.50 Різдво на Заользю, 24.00—1.30 Трансм. з костела в Яблонкові на Заользю, 1.30 Закінчення авдиції.

Неділя, 25. грудня 1938.

7.15 Коляди, 8.15 Гутірка для села, 8.30 Нар. квартет, 8.55 Льокальна валютія, 9.00 Коляди на органах у вик. Ф. Нововейського, 9.20 Орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Філядельфійська симф. орх., пл., 13.00 Вибрані з творів Й. Пілсудського, 13.05 Колядковий образок для дітей, 13.30 Орх., хор, сопран, віол., 15.00 Для села: Серцем до мого села, весела авд., сальон. орх., мішан. хор, сопран, тенор, бас. 16.30 „З колядою по Підгаллі". 16.55 Програма на завтра, 18.00 Інформ. авд., 18.05 Легка словно-муз. авд., 18.35 „Трачений вісок" новеля, 19.00 Фрагм. з орат. Перозія „Різдво Христове" трансм. з Ватикану, сикстинська капеля, орх., соліст під дир. композитора, 19.45 Концерт орх., вок. квартету, два форт., 20.50 Сніп, реціталь Е. Бандровської-Турської в супр. форт., 21.15 „Цицьон" говорена повість, 21.30 „Залізничник під ялинкою" вес. авд., 22.00 Кашубські свят. пісні та муз. авд. 23.00—1.00 Танк. музика.

Понеділок, 26. грудня 1938.

7.15 Коляди, 8.00 Орх., 9.00 Програма, 9.05 9.30 Легка музика з пл., 10.00 Двадцятьпятьліття великопольського повстання, 11.25 „У гостині в очайдушка", спів, музика, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Свят Вечір у давньому Львові, 13.10 Музика у вик. сальон. орх., скрипка, кларнет, саксофон, форт., 14.40 Святочний баль дітей, орх., 15.10 Для села: Пісні та свят., нар. водевіль, 16.10 Коляди, хор, 16.40-„Різдво" містерія, муз. Обста, 17.25 Форт., 18.00 „До Вефлеєму" колядкова містерія, 18.30 Концерт легкої музики. **Люба Німцівна** сопран, орх., скрипка, 19.00 „Вічна туга" оперетка Фр. Гроте, 20.35 Політ. огляд, веч. дешнік, спорт, програма на завтра, 21.00 „Цицьон" говорена повість, 21.15 Розр. концерт у вик. орх., піснями, форт., гавайські гітари, хор. у перерві в год. 22.00 22.40 Весела авд., 23.55 Закінчення авд.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 24. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Для дітей, 18.00 20.00 21.00 Концерт, орх., хор, сол., 22.00 Дзвони, 22.20 Веселий муз. вечір, БІЛГОРОД 20.00 Словно-муз. авд., БРАТИСЛАВА 19.15 Славянські коляди, БУДАПЕШТ 17.00 Форт., 18.00 Концерт оп. орх., 20.00 Святочна музика, ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.00 Коляди та колядкові пісні, 20.20 Концерт симф. орх., ДАЙТШЛЯНД-

ЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 15.00 Пісні у вик. хору та сол., 16.00 „Ріадво" орат. Баха. 20.00 21.00 Розр. музика, 22.00 Шкарецький квартет Гайдна. ЛЯЙПЦІГ 15.00 Для дітей. ЛЮБЛЯНА 18.00 Концерт сальон. тріо. МІЛЯНО 19.20 Розр. концерт. 21.00 Пісні. ПРАГА 16.35 Концерт салонов. оркестру, 17.25 Орган. реціталь, 20.20 Концерт орх., хору, сол., 21.15 Концерт орх., хору, квартету. РАДІО ПАРІ 15.05 Для дітей. 21.15 21.30 22.00 23.00 Коляди. РІМ 17.15 Комерціальна музика, 19.20 Розр. концерт. 21.00 22.05 Різдвяний концерт. ШТУТГАРТ 9.50 Нар. музика. 10.30 Орг. музика. 11.30 Нар. мельодії. СТОКГОЛЬМ 16.40 Концерт селєстів.

Найліпші матеріяли

жіночі і мужеські по найнижчих цінах

тільки у фірмі

ДІМ МОДИ

Львів, Готель Европейський

Неділя, 25. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх., сол., 16.00 19.00 Весело муз. поповудне, 20.10 21.00 Оперетові мельодії, БІЛГОРОД 20.10 21.00 Народна музика, БРАТИСЛАВА 16.20 Коляди, БЕРОМІНСТЕР 18.00 Камер. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 17.00 20.20 Циг. музика, 18.15 Форт., 19.50 Військова орх., БРЕСЛЯВ 20.00 21.00 22.00 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, ВІДЕНЬ 9.30 Весела авдиція, 10.00 Музика у вик. сол., 12.00 Орх., сол., 14.00 Для дітей, 16.00 Легка і нар. музика, 18.30 Квінтет авдур Шуберта, 22.15 Розр. музика, ГАМБУРГ 20.00 „Пілігрімські пісні" оп. Штольц, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.00 Англ. коляди, 15.15 18.30 Нім. коляди, 20.00 21.00 Симф. концерт, 22.30 „Сільське весілля" орх., КЕЛЬН 15.30 Для дітей, ЛЯГТІ 21.30 Фінські мельодії. ЛЯЙПЦІГ 19.00 20.00 21.00 „Дон Карльос" оп. Верді, МІЛЯНО 21.00 Інтл. музика, 21.50 Музика, пісеньки, 22.00 Розр. музика, ПРАГА 16.25 Давні весільні пісні, 17.25 Коляди, 18.00 18.40 Військ. орх., РАДІО ПАРІ 18.15 Концерт хору босніїв, 20.00 Комунікат, опісля розрит. музика, 21.15 Пісні, РИГА 15.00 Хор, дуети орх., 16.15 Нар. пісні. 18.30 19.00 20.00 (після комунікату) 21.05 „Кармен" оп. Бізета, РІМ 17.00 Розр. музика, 19.00 Трансм. з Ватикану, Святочний концерт, 21.00 Опера, 21.30 22.00 Орх., СТОКГОЛЬМ 18.00 Камер. концерт. 16.10 Свят. концерт, 22.05 Військ. орх., ШТУТГАРТ 14.00 Для дітей. 16.00 Легка і нар. музика. 20.00 21.00 „Турандот" оп. Пуччіні.

Понеділок, 26. грудня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Весела пятниця мельодій, 18.00 Дуети орх., 19.20 Муз. дрібнички, 20.10 21.00 Орх., хор, сол., БІЛГОРОД 20.00 21.00 22.00 Трансм. з театру, БРАТИСЛАВА 17.00 Слов. нар. пісні, 17.30 Коляди, БУДАПЕШТ 12.30 Орх., 17.00 Форт., 18.00 Танц. музика, 19.20 20.00 Нар. пісні у супр. циг. орх., 22.00 Сальон. квінтет. 16.00 „Чорний Петрусь" авд. для дітей, 19.00 „Дер Унбеканнтеде" ком. Петрон. 20.15 21.00 Кантата Легарових мельодій. ДРОЙТВІЧ 21.00 Танц. музика, КЕНІГСБЕРГ 20.10 21.00 „Весела вдова" оп. Легара. ЛЯГТІ 19.15 „Чарівний флят" оп. Моцарта. 20.15 Легка музика, МІЛЯНО 21.00 22.00 22.00 „Манбет" оп. Верді, ПРАГА 15.00 Опера. 18.15 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 19.15 Сольєти. 20.30 Легка музика. 21.15 Серцінка. РІМ 17.15 Сольєти. 21.00 Оперетка. СТОКГОЛЬМ 19.00 Розр. музика. 18.20 19.00 Октет Франц Шуберта. 20.00 21.00 „Юдіта" оп. Легара.

БІРЖА

Львів, 23. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·02—89·68 Долари америк. 5·28·00—5·25·50. Долари канад. 5·22·50—5·26·00. Фльорени голл. 287·85—286·85. Франки фр. 13·97—13·87 Франки шв. 119·70—119·75. Фунти анг. 24·8 —24·60. Гульдени данц. 10·25—99·75 Корони чеськ. 10·75-10·60 Корони дун. 10·70—109.75 Корони норв. 123·53—123·55 Корони шв. 127·69 — 126·60 Ліри італ. 18·90—17·60. Марки фінлянд. 10·93—10·70, Марки нім. срібні 91·00 — 89·60. Тель-Авів

Папери.

1 і пів пром. внут. 64·13 - 65·38 3 інв. 4 см. 86·00 серія 93·50 2 см. 85·00. серія 91·60 5. конвер 69·00. 4 пром. дол. 42·75 4 консолід. 66·00—66·75

Акцій.

Банк Польський 139·5 Цукор 37·00 Вугіль 34·50—35·00, Ліль.оп 94·75—95·00 Островець 67·25, Старахович 46·75.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 23. грудня 1939

1 кг. масла десер. більок. без оп. 3·25 зол.
1 кг. масла осічок вкл. в опак. 3·30 зол.
молоко 19—20 сот.
1 кг. вершків 1·75—1·80 зол.

Тенденція на масло та молоко здержана, на яйця сильна.

Опов.стка.

Подяка. Всім жертводавцям установам і фірмам: Дністер, Експант, Карпатія, фірмі Юліян Ломаґа, Сільський Господар, Суспільний Промінь, П. пп. ліцеїстам СС. Василіянок, які вложили жертви з приводу Миколаївського свята і на дорогому незамозможним ученицям складає щиру подяку і побажання щасливих свят **Старшина Батьківського Кружка при дівочій школі ім. Т. Шевченка при вул. Мохнацького 12.** 3039

Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові розписує конкурс на чотири стипендії для незаможних українських студентів високих шкіл на акад. рік 1938-39 — дві по 200 зол., стипендії уфундовують Вп. панство Ліпа й Мандзя Малицькі із Шляхтинець коло Тернополя. Прохання треба слати до Головного Виділу „Просвіти" до 15. січня 1939 р. До прохань долучити: а) опис життя; б) свідоцтво зложених іспитів на високій школі, в) свідоцтво незаможности, г) посвідку від відповідної студентської організації. 2967 2-2

Жертви вложені в Адміністрації: Гр. Здріль, Лишиця Мурована, замість святочних і новорічних побажань для взаємних і приятелів зол. 2 на **Інвалідів**, зол. 2 на **Рідну Школу** і зол. 1 на **українських безробітних.**

КУПЛО — ПРОДАЖ

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО поручає дешево Л. Розважевський, Львів, Академічна 2. 2869 7-15

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2964 1-15

ПРОДАМ текстильну крамницю, добре поставлену або льокаль, найкраще місце Львова. Листи під „Пім" до Адміністрації. 3028 1-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ адвокатський з правом заступства заміниться патрона. Зголошення до „Діла" під „Виноградова". 3026 1-2

АДВОКАТСЬКИЙ АПЛІКАНТ дуже здібний і рутинований шукає патрона з округи Крайової Апеляції. Зголошення до „Діла" під „Аплікант". 3021 1-1

ГАРНІ ДАРУНКИ на ЯЛИНКУ найдешевше

Кельнські води, перфуми, розпилячі, пуперничкі і **французька біжутерія.** — Перфумерія **С. ФЕДЕРА:** Сикстуська 2, філії: Копернika 15 а, Галицька 16.

АДОЛЬФ БАРҐ львів, галицька ч. 10. І. п. Тел. 246-91.

Магазин жіночої конфекції

поручає найновіші моделі, сукні, плащі і костюми. Приступні ціни. ч. 2954 2—5

МЕШКАННЯ

КІМНАТИ з лазничкою і спільничим до неї шукаю. Адрес. „Чистота". 3015 1-1

НАУКА

ШКОЛА ЖІНОЧОГО КРОЮ, шиття, моделювання, провадяча паризьким модельєром Біндером дипльомованого у Відні, Дрездені, Парижі, з правом видавати свідоцтва, приймає записи Оссолінських 12. 2980 2-10

ВПИСИ на піврічний курс крою і шиття, домашнього господарства, білизняства, ручні роботи. Рівночасно тримісячний курс крашення. Оплата знижена. Пісарська, Стшілка 8, бічна Хорунжини. 2993 3-10

РІЖНІ

БІЖУТЕРІЯ, годинники, відзнаки, спортові нагороди. Владислав Бунин, Львів, Академічна 6, тел. 218-48. 3000 1-11

СИТКА до пудерничок, розпилячі, направляє пренсійно Центральна Дрогерія, Львів, Легіонів 43, напроти Великого Театру. 2158 39-0

„УБРАНЬОЗМЯН" заміпює стару мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 2981 4-4

„УНІВЕРСУМ" комісова крамниця. Палац Миколяша, приймає в комісі і продає мужеську, жіночу гардеробу, лижи, тріпі і т. д. 2957 4-4

ПЕРЕРІБКА КОВДРИ 2.50 Дубє, Пасаж Андріолього (Рутовського 12). 2866 8-13

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на найновіші бельські матеріяли. — Телефон 114-58. 2981a 3—3

ХОЧЕШ бути стрункою, зайди до корсетярської робітні Бріллянт, Ринок 12а (в сінях). 3022 1-1

НАЙПРАКТИЧНІШІ ДАРУНКИ на Ялинку зі золота, срібла, годинники, будильники поручає найдешевше фірма ВАНДЕР, Шайнохи один, там теж пречинійна напрова годинників і біжутерії. 3020 1-11

ОГОЛОШЕННЯ

НАЙДЕШЕВШЕ ДЖЕРЕЛО ЗАКУПУ порцеляни, фаянсів, скла та електричних ламп у відомій фірмі

ЛЯНДАВ

тільки ВУЛ. БОЖНИЧА 17. 2963 1-4

СНІГІВЦІ в рінних колірах, Гумові і габерд. чоботи на черевики ОБУВА мужеська, жіноча, дитяча, всілякого роду поручає

МАҐАЗИН ОБУВИ Львів, Я. МАЙЗЕЛЬС Краківська 2.

Nr. akt. V. 2. K. 198/37.

SENTENCJA WYROKU.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Dnia 6. listopada 1937 r.

Sąd Okręgowy w Jaśle, Wydział Zamiejscowy w Sanoku w składzie następującym:

Sędzia SO. A. Zembaty.

Protokolant: apl. s. J. Petrowicz

w obecności oskarżyciela prywatnego ks. Jana Polańskiego rozpoznawszy dnia 3. listopada 1937 r. sprawę Michała Tarańki, urodz. 22. III. 1887 w Olszanicy, pow. Jaworów, syna Mikołaja i Anny Łozińskiej, wyzn. gr.-kat., dziennikarza, odpowiedzialnego redaktora dwutygodnika „Nasz Łemko", zamieszk. we Lwowie, ul. Zielonowi. cza l. 3, w W. P. nie służył (kat. C) PKU Lwów, nie karanego — oskarżonego o to, że dnia 15. grudnia 1936 r. we Lwowie — jako odpowiedzialny redaktor i wydawca wychodzącego we Lwowie dwutygodnika „Nasz Łemko", zamieściwszy w nr. 24 tego czasopisma z 15. XII. 1936 na 11 stronie artykuł pod tytułem: „Przepadła fundacja. Moskalofil łamie testament swego poprzednika. W kurii Apostolskiej Administracji dla Łemkowszczyzny dzieją się niesłychane skandale" — o treści:

1. „Ksiądz Jan Polański, obecnie administrator obu Wróblików Królewskiego i Szlacheckiego obok Rymanowa kazał po śmierci swego poprzednika dobrać klucze do drzwi pokoju, gdzie były złożone książki, przekazane ostatnią wolą ks. W. Maciucha dla Teologicznej Akademii we Lwowie, cenniejsze książki zabrał sobie.

2. Jeżeliby taką rzecz zrobił przeciętny jakiś świecki człowiek albo jakiś nieuświadomiony — wówczas ludzie mówiliby, że popełnił kradzież z włamaniem.

3. Redakcja „Naszego Łemka" chciałaby wiedzieć w jaki sposób Naukowe Teologiczne Towarzystwo we Lwowie zareagowało na to i zechciało łaskawie poinformować ukraińską publiczność, czy ks. Polański sam z własnej woli oddał te książki nieprawnie zatrzymane (właściwie zabrane — uw. zec.) — komu należy". — pomówił oskarżyciela prywatnego ks. Jana Polańskiego o takie postępowanie, które mogło go poniżyć w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania potrzebnego dla jego stanowiska jako duchownego — to jest o czyn przewidziany w art. 255 § 1 k. k.

postanowił:

Oskarżonego Michała Tarańkę uznać winnym występku zniewagi z art. 255 § 1 kk. popełnionego w sposób opisany w akcie oskarżenia i za to po myśli tego przepisu ustawy skazać go na karę aresztu 4 (cztery) miesiące i grzywny w kwocie 200 (dwieście) złotych.

Po myśli art. 255 § 3 kk. należyć na oskarżonego obowiązek ogłoszenia niniejszego wyroku na jego koszt w czasopismach „Nasz Łemko", „Діло" i „Ruskij Hołos".

Po myśli art. 578 § 1 kpk. i art. 73—76 p. o k. s. zasądzić od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania i opłatę sądową w kwocie 40 zł.

Po myśli art. 578 § 2 kpk. zasądzić od oskarżonego na rzecz oskarżyciela prywatnego poniesione przez niego koszty postępowania, przy ograniczeniu kosztów zastępstwa adwokackiego na kwotę 50 zł.

A. Zembaty, w. r.

Za zgodność: Jan Galik, sekretarz.

ЗА ДУРНО додаю шовкову блюзку

при купні плаща від 17—31.XII.ц.р.

БРАТИ КАРЕЛЬ

ч. 3006 2—3 Львів, Ягайлонська 7.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 гр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 картон) зол. 2.80
оправлена (200 картон) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенові шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаймання і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.

Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 286 (15.087). Львів, неділя 25. грудня 1938. Рік LXI.

Окрема радянська читальна бібліотека

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-81
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Вашу Чеську Листов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
квартально . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 2.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ЦЕНТРАЛЬНА
Малопольська Каса Ощадности
У ЛЬВОВІ
(раніше Галицька Каса Ощадности)
РІК ОСНУВАННЯ 1843 р.
Установа публічного права.
Видає ощадностеві книжечки на ім'я і предявника
З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ
Веде рахунки біжучі і чекові.
РЕЗЕРВОВІ ФОНДИ: 5.663.000 зол.
Заміщені вклати — П. К. О. 500-193.

Найкращим і найміліщим дарунком
НА ЯЛИНКУ і на НОВИЙ РІК
для кожного с
Премійна вкладкова книжечка
найбільшого й тому найпевнішого українського
КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20. тел. 280-30.
Маючи цю книжечку — крім звичайних відсотків — можна одержати ще й нагороду за ощадність в сумі 25—100 золотих.

Складайте свої ощадности і всяку чікову готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно вигідний для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл.

Японський консулят у Хусті.

Чеська преса подає в телеграмі з Токія, що японська влада рішила установити свій консулят у Хусті. Той консулят буде підчинений празькому японському посольству. Рішення японської влади прийшло внаслідок опінії секретаря японської амбасади в Москві Тачокі, який виїздив недавно на Карпатську Україну як обсерватор.

Справа залізничої сполуки з Карпатською Україною подіднана.

ВИСЛІДИ ПЕРЕГОВОРІВ ЗАЛІЗНИЧОЇ КОМІСІЇ.

З Братислави повідомляють: Залізнича підкомісія, яка вела переговори в Будапешті, закінчила свої передсвяточні праці. Її голова, президент державних залізниць інж. Вест, подав звіт премієрові Словаччини д-рові Тісо про висліди переговорів. Крім налагодження уже переїздів між Словаччиною та Мадярщиною від 22. ц. м. відкрили прикордонне залізниче получення на таких відтинках: Люченець—Ловінобаня, Люченець—Калиново, Костоляни—Кошиці, Легіня—Михайляни—Упор. Почнеться теж комунікація зі Зволеня через Люченець до Польтару та зі Славошовець через Плешовець до Добшини. Поїзди на тих лініях обслуговуватимуть словацькі паровози та словацький персонал. Пасажири можуть їздити без пашпорту, але на мадярській території не вільно їм висідати.

Місцеві комісії, які вели подрібні льокальні переговори на засаді буденештенських умов, працюють тепер в Ужгороді та в Севлюші. Переведено теж перговори із мадярами що до траси між Кошицями та Севлюшем. Із Праги до Ясіня будуть їздити у висліді тих переговорів 3 зв. упривілеєні вози на відтинку Кошиці—Севлюш. На цьому відтинку ці вози будуть замінені і ніхто не зможе з них ні висідати, ні до них всідати. Щоб мешканці з відтятих частин на шляхах Ужгород—Ужок, Мукачів—Лавочне могли дістатися залізницею до своєї столиці Хусту, словацька комісія домагалася трьох транзитних поїздів: Невицьке—Будковичі, Невицьке—Чоп і Страбичево—Батьово—Севлюш.

Мадярська влада погодилася на згадані подади, одначе під умовиною, що і федеративна влада поладнає деякі мадярські домагання. Тому в цих справах треба буде ще переговорювати із карпатоукраїнською владою. Крім цього відбулися пертрактації між залізничими органами Мадярщини, Румунії та Словаччини у справі створення нового переходу на станції Гальмеї. Ці переговори закінчилися успішно. Через цю прикордонну станцію будуть їздити румунські поїзди з румунської території на захід та зі словацької території на румунську.

Підписали комунікаційну умову в Ужгороді

Карпатоукраїнська Пресова Служба подає, що 23. ц. м. підписали представники Карпатської України в Ужгороді умову з мадярами у справі залізничої комунікації мадярської території.

ПОЛУДНЕВИЙ ГОСТИНЕЦЬ УЖЕ ЗАКІНЧЕНИЙ.

Полудневий бетоновий гостинець із Хусту до Пряшева, перетятий у двох місцях, біля Ужгороду й Мукачева, вже налагоджений до комунікації. У двох місцях поведено відвоги і тепер той гостинець іде такими місцевостями: Велика Копаня, Коропець, Підгіряни, Середнє, коло Ужгороду гостинець скручує на шлях Ужгород-Ужок, іде до Доманинець, Собранців і Михайлівців. Той полудневий шлях віддадуть уже в найближчих днях до приводного вжитку.

—o—

Чому словацькі українці голосували „ні"?

„А-Зет" із 22. ц. м. ч. 300 подає в телеграмі з Хусту таке:

Хоч нема ще точних даних про вислід виборів до словацького сойму із Пряшівщини та інших східних околиць Словаччини, що їх у великій мірі замешкують українці, то вістки з Межилабореця дуже знаменні. Бо ці вістки такі, що в межилаборецькій окрузі впало при голосуванні 3.230 „так", **але 5.022 голосів „ні".** Це означає, що тамошні українці **виступили проти одинокого кандидата словацької національної партії, тому що українських домагань не поладнано якслід.** Одночасно зазначують, що мадярська меншина на Словаччині, куди мешканіж українська, дістала багато ріжних удогідчень та національно-культурних прав. **Карпатоукраїнська влада вжне висліду словацьких виборів у Пряшівщині як аргументу для скріплення своїх домагань у справі корректури західних кордонів Карпатської України та буде домагатися, щоб карпатоукраїнську територію пошарити на українські землі східної Словаччини.**

Від адресою польських дискутантів.

Львів, 24. грудня 1938.

(К.) Майбутній історик українсько-польських взаємин буде справді в клопоті. Припустім, що йому захочеться поставити собі таке питання: Кілько в рішальних хвилинах оба громадянства, польське й українське, вміли самі пляново впливати на розвиток цих взаємин? Думаємо, легко здогадатися, до яких джерел сягатиме цей історик. Безперечно, що передовсім до щоденної української і польської преси. Цеж дзеркало течій живого громадянства. Тут повинні відбиватися його настрої і бажання, його турботи і все, чим воно у своїх буднях живе. Ось саме тоді уявляємо собі клопіт цього історика. Йому, очевидно, буде відоме те, що хвилювало европейську пресу. Щож він читатиме у часописах українських та польських? З одного боку бачитиме зреферовані численні голоси европейської преси, себто, буде доказ, що оба громадянства, польське й українське, були поінформовані про оцінку української справи чужинецькою публіцистикою. З другого боку цей історик читатиме напр., що про український проект політичної розвязки українсько-польських взаємин, зголошений у скодифікованій формі на парляментарному терені, можна було писати тільки описово, а то й натяками, не називаючи річи по імени. Він читатиме далі, що проф. Грабський саме в тому часі мав у столиці держави відчит, у якому пропонував разом з Москвою і Румунією „ліквідувати українців" та внутрі держави вживати для тієї „ліквідації" засобів приспішеної парцеляції і ревіндикації душ. Врешті — щоб надто багато цих прикладів не наводити, — цей історик читатиме, що орган найвпливовішої сьогодні опозиційної польської партії доражував „для упорядкування німецької інтриги на Підкарпатській Руси" як єдиний засіб скріпити польський етнічний елемент на етнічно-українських землях і що подібні постанови приняли такі організації як „Зажево" і т. д.

Всі свідомі того, що нинішній стан польсько-українських взаємин для обох сторін незадовільний. Це болючий парадокс, що фактично на температуру кращих настроїв має **найменше впливу український чинник**, що його саме робить відповідальним і винуватим польська сторона. До української публіцистики звертається сьогодні польська преса з такими заміткам: „Вам видне боком наша „ставка на Німеччину"; у розвалині вашої справи, коли прийде її рішальний момент, гинутиме найбільше чинник **польський**, який ви, українці, ігноруєте; сьогодні ви не приборкуєте ваших настроїв, але ще не знати, чи доля не обернеться проти вас; чи опануєте тоді заломання ваших мас?"

Ось тут потрібний як найбільший об'єктивізм, щоб узагалі ці питання розумно дискутувати. Хай наші польські співдискутанти вдумаються на хвилину в ролю цього майбутнього історика, який вже з дальшої перспективи захоче зрозуміти сьогоднішню нашу політичну

дійсність. Важко буде зрозуміти, як польське громадянство могло мати претенсії, щоб ставати до політичної конкуренції у співвирішуванні українського питання, коли воно вміло концепції Карпатської України протиставити концепцію — Грабського. Чи польська публіцистика не має снаги вжитись у сенс таких слів, як національна амбіція, змагання до вищих цілей, любов до рідного, зв'язок крови, жертва в особистої справи для загальної і т. п.? Адже б мільонів людей мусить переживати якийсь виняткový психічний стан, коли вся Европа переживає надзвичайні часи і коли всі народи — разом із польським — відчувають на собі подих історії? Хай це буде національна екзальтація, або — як каже проф. Ст. Грабський — „безмежно шалений оптимізм" українців, але чи було б це природно, колиб частина живої нації зовсім не реагувала чуттєво на події, які торкаються безпосередньо її конаціоналів, залишаючи на боці питання, які це події та яка це реакція? Чи не є це така сама, якщо не більша, екзальтація польської преси, виразника настроїв польського громадянства, коли та преса довгими тижнями так одностороннью насвітлює деякі події, що потім тільки з найбільшим трудом може корегувати своє становище — в обличчі беззаперечних фактів?

Але нема зла, яке не вийшлоб на добро. І з останніх польських помилок та з тієї обосторонньої екзальтації виходить те добро, що польська сторона мусить переводити переоцінку деяких своїх закорінених фальшивих поглядів на вартість українських низів та силу української національної свідомости. Щойно така масова й солідарна остання чуттєва реакція всього українського громадянства в Польщі, всіх його кляс і верств, відкрила польській політичній верхівці Америку, що існує справді український національний моноліт, який на верхах і низах відчуває так само. Чи не краще було скорше відкинути геть теорії про „українську партію" та „розполітиковану інтеліґенцію", якій протиставиться „почціви людек" без політичних амбіцій?!

Таких прикладів можна наводити безліч. Їх нині повно на сторінках української преси. Вона їх наводить без нікого почування злорадности, без заміру колоти ними наших польських дискутантів. Ми просто виказуємо їм наглядно їхні помилки у минулому, доказуючи ними, що їхні теперішні заміти теж спрямовані на фальшиву адресу та що їхні тези надалі фальшиві. Ми дуже докладно здаємо собі справу з ваги положення та, на жаль, в ньому ми є лише одним чинником. Другим з ініціятивою і вирішним впливом є польське громадянство і — очевидно — його преса.

Знаємо, як страшенне трудно признаватися до помилок та робити з них такі льогічні висновки, які казалиб змінювати й практичну політику. Треба для цього великої відваги, треба теж чималого зусилля, яке йшлоб упарі з дійсним бажанням розвязувати позитивно й конструктивно важку проблему. Як довго не буде цих психічних засновків і цього рішення у наших польських дискутантів, так довго дискусія з ними буде — непродуктивна.

КІР
ЛЬВІВ, Усійського 6. Тел. 280-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ

поза обсяг італійських торговельних впливів — воно стало базою російської експанзії на терен ще поважніших італійських інтересів — на Левант і Балкан. У довгій дипльоматичній гризні за спадщину по вмираючій Туреччині брала Італія дуже живу участь, і то ще заки стала великодержавою; вона робила всі можливі зусилля, щоб над Царгородом не замаяли білі прапори з хрестом св. Андрея, щоб Росія не здобула випадової бази на Егейське й Левантинське Море. Не диво, що Кріспі з усіх сил мотував протиросійський блюк, який мав спинити російський наступ на Туреччину. Не диво, що коли Італія таки мусіла 1916. р. станути одним фронтом з Росією проти Туреччини, вона робила все можливе, щоб обмежити добичу свого несимпатичного союзника.

Революція заломила російську експанзію на Близькому Сході, недавні невдачі червоної дипльоматії відібрали Москві всякий вплив на ці сторони; під цю пору російський імперіялізм не загрожує італійським інтересам. Але в політичному калейдоскопі ситуації міняються часто, тому годі передбачити, чи у ближчому або дальшому майбутньому Москва знов не зашахує Італії на тому чи іншому полі середземноморської шахівниці. Такої певности не можна мати, як довго північний беріг Чорного Моря є у російських руках.

Такі мотиви мабуть визначують становище Італії до України, як до чорноморського краю. Але Карпатська Україна лежить на межі наддунайського басейну, де італійська політика — куди більше скристалізована й заавансована — основана на інших базах. Наддунайщина — це для Італії праве крило (коли казати про оборону сухопутнього кордону) і заразом брама балканського півострову. Після довгих дипльоматичних змагань з Францією та Німеччиною, Італія перемогла на цьому преважному терені та підчинила його собі римським пактом, що ставив Мадярщину й Австрію у майже васальну залежність від Риму. Васальний зв'язок дає суверенові права, але й накладає на нього обовязки. Як небезпечно цих обовязків не виконати, про те мала нагоду переконатися Франція, яка в короткому часі втратила ввесь вплив на Балканську й Малу Антанту, як лиш не дала реальної підтримки цим двом обєднанням своїх сателітів. Коли Італія пожертвувала Австрію на скріплення оси Рим—Берлін і Мадярщина залишилась одинокою базою італійських впливів над Дунаєм, Італія мусіла тим більше дбати, щоб заплатити Мадярщині за те, що вона піддалась італійським впливам. Ціною, якою Рим обіцяв заплатити за свою позицію у Будапешті, була підтримка мадярського ревізіонізму. Не диво, що коли підчас чехо-словацької кризи Мадярщина забажала пересунути свій північний кордон на Карпати, Італія не могла злегковажити цього постуляту. Ближча сорочка, ніж кожух — для майбутніх концепцій над далеким Чорним Морем годі посвячувати теперішнього союзника у близькій Наддунайщині; тим більше, що заспокоєння мадярських домагань не замикало шляху до здійснення цих концепцій.

Українські інтереси відійшли в Римі в тінь перед мадярськими, але ці останні мусіли відступити перед інтересами оси Рим-Берлін. Італія боронила мадярських інтресів, виторгувала для Мадярщини поважну частину Словаччини і Карпатської України — але на домагання Німеччини погодилася з істнуванням сфедерованої з Чехією та Словаччиною Карпатської України і навіть разом з Німеччиною зробила натиск на Мадярщину, щоб погальмувати її апетити на Закарпаття. Недавній німецько-італійський демарш у цій справі губився за дискретними дверима дипльоматичних кабінетів, але мін. Чяно у своїй поїздці до Будапешту розвіяв усі можливі сумніви в цьому напрямі. „Домагання Мадярщини поладнали справедливо, віденське рішення остаточне" — заявив керманич італійської закордонної політики у Будапешті — і цими словами розвіяв мадярські надії на дальші територіяльні здобутки на півночі. Італійська політика знову перестала йти в розріз з українськими національними інтересами.

Гал.

Кіно АТЛЯНТІК
НАЙВЕСЕЛІША СВЯТОЧНА ПРОГРАМА!!! ФРАНЦІСКА ГАЛЬ
в повній гумору, співу, танцю і до сліз веселих ситуацій комедії
Медовий місяць
Вільні і знижені білети до відклику не важні.

Італія над Дунаєм та Чорним Морем.

З ПРИВОДУ ПОБУТУ МІН. ЧЯНА У БУДА ПЕШТІ.

Коли в листопаді минулого року Італія приступила до протикомуністичного пакту, ми ствердили (в „Ділі" з 13. листопада 1937.), що Італія — це держава поважно зацікавлена у повстанні української держави над Дніпром; до таких висновків ми дійшли на основі історичних та геополітичних міркувань.

Щож — історію називали у старині учителькою життя, зате молоденьку геополітику вважають скептики такою симпатичною наукою, що нею можна обоснувати наскрізь суперечні твердження. Могло декому здаватися, що і це позитивне становище Італії до українських змагань можна ставити під питайний знак. Коли Карпатська Україна проголосила себе автономною одиницею у федеративному звязку з Чехією та Словаччиною, а Мадярщина згодосила ревізіоністичні вимоги, італійська преса енергійно підтримала мадярські домагання та вповні дотримувала мадярській пресі кроку у кампанії проти Карпатської України.

Таке становище Італії викликало серед українського громадянства зрозуміле огірчення. „Що тут — мовляв — говорити про те, що наші інтереси сходяться з італійськими, коли ми оце найшлись по противному боці барикади?"

Без сумніву, в цьому випадку ми справді найшлись були по противних сторонах — залишається лиш питання, наскільки далекі висновки можна робити зі становища Італії в цій одній конкретній ситуації. Оцінюючи вповні вагу Карпатської України зі всеукраїнського погляду, ми всетаки мусимо зберегти почуття перспективи і не забувати, що є це лиш окраїнна смуга нашої етнографічної території, яка своїм висуненим положенням вганяється в іншу геополітичну околицю ніж та, в якій лежить Наддніпрянщина — а саме в наддунайську. Тимчасом Італія цікавиться Наддніпрянською Україною саме як країною чорноморською, себто середземноморською.

Італія — найдальше на південний схід положена з упромисловлених, здібних до господарської експанзії великодержав, тому вона вже від середньовіччя підтримувала дуже живі торговельні взаємини з басейнами морей Левантинського та Чорного. Яку вагу для італійської господарки мали генуенські кольонії, нанизані здовж українського берега, бачимо зі занепаду могутньої на морі генуенської республики від хвилини, як османські турки захопили проливи і замкнули генуенцям доступ до їхніх чорноморських кольоній. Тимчасом північний беріг Чорного Моря опанувала Росія — північна держава, що довгі часи штучно спинювала розвиток чорноморських пристаней, звертаючи торговлю природного запілля Чорного Моря — України й Кавказу — до упривілеєних пристаней Балтійського Моря. Така фрахтова політика була дуже симпатична для німецьких, британських чи скандинавських корабельних підприємств, але не для італійських, які могли мати дуже великі зиски з обслуги чорноморських пристаней. Не диво, що в 1919. році Італія охоче погодилася обняти мандат над Грузією, щоб знову відзискати торговельну базу на Чорному Морі. Правда — премієр Нітті, що тимчасом дійшов до влади, не погодився на інтервенцію в Грузії і навіть рішуче виступив проти блюкади большевиків, але й на його політиці заважило позитивне господарське зацікавлення чорноморським басеном: блюкада відбирала заробітки італійським корабельним товариствам, які не могли висилати кораблів до українських пристаней. Цей самий мотив довгі часи мав вирішний вплив на закордонну політику фашистівської Італії, яка — з огляду на торговельні інтереси — до 1936. р. підтримувала приязні взаємини зі СССР, дарма, що внутрі так безпощадно винищувала комунізм. З хвилиною, коли Італія поставила на протисовітську карту, вона ледви чи може сподіватись відбудови своєї господарської позиції над Чорним Морем скорше, заки Україна та Грузія визволяться зпід володіння північної Москви.

Така зміна кордонів булаб для Італії побажана, не лише з господарських мотивів. Північне запілля Чорного Моря не лише вийшло

ЕЛЄКТРИЧНІ ІНСТАЛЯЦІЇ ВИКОНУЄ СКОРО, ДЕШЕВО І НА ДОГІДНІ СПЛАТИ УКРАЇНСЬКЕ КОНЦЕСІОНОВАНЕ ЕЛЄКТРОТЕХНІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
ЛЕВ НАДРАГА
ЛЬВІВ, ВУЛ. ВАЛОВА 23. — ТЕЛ. 259-49.
Направки світла, ламп і дзвінків числимо 50 сотиків. Ощадностеві жарівки по зол. 0.60. Лямпи, батерії, акумулятори, радіо-апарати найдешевше у Львові. 3-4

За вишкіл молодих сил

ДО ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ТОРГОВЕЛЬНОЇ ПРАЦІ.

Економічне життя у своїх ріжних формах, ріжно організоване вимагає висококваліфікованих сил, що вміли б якслід попровалити діло. Правильна розбудова українського економічного руху вимагає відповідних людей. З кожним днем справа підготови енергійних молодих фахівців-економістів до нашого господарського організму стає щораз то більше актуальна.

Це відчули і зрозуміли з одного боку наші економічні інституції, коли наблизилися до торговлі, а другого — наш економічно-торговельний молодняк, головно студенти високих торговельних шкіл, які здали собі справу з того, що їм доведеться займати ріжні провідні становища в українському господарстві і що це вимагатиме від них — побіч іншого — великого фахового знання.

З почину Т-ва Українських Студентів Академії Заграничної Торговлі у Львові в порозумінні з господарськими провідними колами, повстав для згаданих потреб Господарський Стипендійний Фонд, як окрема Комісія при Науковім Т-ві ім. Шевченка у Львові.

Головним його завданням є приготовити для українського економічного руху висококваліфікованих фахівців, що вміло організували б і кермували господарським життям.

Акцію приняли поодинокі установи незвичайно прихильно, а 13 із них приступило негайно в члени Г. С. Фонду і заявило свою готовість співпрацювати над осягненням його цілі.

28. червня 1937 р. відбулися засновні загальні сходини Г. С. Ф., а 6. жовтня ц. р. другі загальні сходини, де вибрано Стипендійну Раду (провідний орган Г. С. Ф.) в складі: дир. Филипович Іван — РСУК, інж. Міляпич Атанас — Пром-Банк, д-р Мармаш Роман — „Дністер", м-р Книш Зиновій — Центросоюз, інж. Павлик Іван Суспільний Промисл, студ. Круцько Евген та студ. Білинський Клявдій — Т-во Українських Студ. А. З. Т. у Львові. Стипендійна Рада на своєму засіданні вибрала зпоміж себе президію: дир. Филипович Іван — голова, інж. Міляпич Атанас — заст. голови, студ. Білинський Клявдій — секретар.

Брак рідного торговельного шкільництва спонукав президію Г. С. Ф. задуматися над дошколом молоді, що студіює по чужих школах. Щоб бодай частинно усунути це недомагання, влаштовано цикль викладів про доцільний напрям господарсько-торговельних студій в такім порядку:

І. Вступні виклади: Що таке „Госп.Стип. Фонд"? — дир. І. Филипович. Вага свідомих цільових студій — інж. А. Міляпич.

ІІ. Сучасний господарський стан на З. У. З. Структура кооп. організації — дир. І. Филипович. Торговля в детайлі і гурті (кооп.) — дир. Мигович П. Торговля в детайлі і гурті (приватна) — проф. З. Котович. Заграничпа торговля — дир. Мартюк, дир. Радловський, інж. Сербин, інж. дир. Палій. Промисл домодільний накладний — п-і інж. Чижович. Промисл легкий — інж. Павлик. Промисл тяжкий — м-р Фіголь. Банковість — інж. А. Міляпич. Асекурація — д-р Мармаш. Торговельні агентури — д-р Котецький. Школа й виховання — дир. Ковалиcько.

ІІІ. Практичне використання студій. Торговельник як організатор — інж. А. Міляпич. Торговельник як книговод — дир. Р. Коцур. Торговельник як науковець — д-р Витанович. Торговельник як контрольор-ревізор — рев. Кубаевич. Торговельник як публіцист — м-р Галайчкух.

Є теж у програмі приготовити студентів високих торг. шкіл до звання і розміщено 19-ох студ. А. З. Т. у Львові на відповідних платних вакаційних практиках у наших інституціях.

Г. С. Ф. це інституція стипендійна і що року має вислати одного, в міру фінансової спромоги кількох абсольвентів високих торг. шкіл у Польщі на закордонні студії і практику. Зібрані досі фонди уможливили вже в тім році признання одної стипендії на виїзд до Голяндії.

Та потреби дня вимагають значно більше. Щоб Г. С. Ф. міг виконати свої пляни у цілій ширині — на це треба відповідно збільшити стипендійний фонд. Тому всі наші господарські інституції, а вміру спромоги і поодинокі громадяни повинні стати членами Г. С. Фонду. Для інформації подаємо, що вкладка для правних осіб 100 зол., а для фізичних 50 зол. на рік. В той спосіб можна буде цій корисній і такій конечній акції надати сильнішу підставу.

К. Б.

Дарунки під Ялинку

не забудьте про щадничу книжечку

ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО У ЛЬВОВІ

вул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського 11.)

Хроніка Совітської України.

ШЕВЧЕНКОВІЯНА.

У Києві закінчилося вкладання залізобетонної основи для памятника Шевченкові. Незабаром почнуть надходити з Омелянівських каперів Житомирської области плити червоного граніту і тоді розпічнеться вкладання п'єдесталу.

Композитор Кавфман (Дніпропетрівського написав романс на слова поета: „Чому мені тяжко", обробив народню мельодію на слова „На що мені чорні брови" і працює над великим вокальним квартетом „Каменю чернечий". Композитор Усачов (Запоріжжя) написав романси на Шевченкові слова „Вітер з гаєм розмовляє" та „За сонцем хмаронька пливе", готує хори на слова „Тече вода в синє море" й „Умер поет".

Поет Андрій Малишко випускає книгу віршів під назвою „Тарасова земля". Ось Шевченко на засланні:

В хвилину суму, в ранній час
Поза валами, за кугою
Він виглядав — не йде баркас
Із вісточкою дорогою?
— Гарячий вітре, ти єси
Сади минаєш молодії,
Мої жалі, мої надії
В єдиним слові принеси!
Весела хмаро, в далині
Промчиш і не повернеш знову,
Го розкажи хоч ти мені —
Чи бачиш зірку вечорову
На Україні...
Привозять пошту. Знову в ній
Тобі ні слова, ні привіту!
І очерет шумить — нема,
І хвиля хлюпає — не буде...
Ти будеш... на світанку із докорою
Баркас проводить тихим зором:
Пливи.... Та хоч прокляття привези,
Якщо для мене ласки жалко!

З нагоди Свят коручає по зниженій ціні
жіночі і мужеські одяги
ШАПІРА вул. ЛИЧАКІВСЬКА

ДЕВЯДЕСЯТЬ РОКІВ З ДНЯ СМЕРТИ ЕВГЕНА ГРЕБІНКИ.

Українська совітська преса відмічає цей ювилей та підкреслює значіння першого альманаху українською мовою „Ластівка", що його видав Гребінка, зазначуючи, що в своїх талановитих байках Гребінка широко використовує українську народню лексику, приказки та прислівя. Використовуючи фабули байок Крилова, Гребінка завсіди надає їм українського побутового обарвлення. В статтях про Гребінку підкреслюють його велике українофільство.

НОВІ АРХІВНІ МАТЕРІЯЛИ ПРО М. ЛИСЕНКА.

В архівах царського головного управління в справах друку найдено нові документи: У лютому року 1888 цензор Фрейман доповідав про заборону музики Лисенка до віршів „Минають дні", „Не женися на багатій", „Огні горять", як яскраво тенденційних. За рік після цього цензор Альфераки знову доповідає про музику до вірша „Минають дні". Хоч цей вірш і увійшов до збірки творів Шевченка, але як текст до нот він через свою тенденційність, на думку цензора, незручний. Київський окремий цензор Рафальський писав, що слід виключити зі збірника пісень Лисенка пісню про Гонту і прославляння Запоріжжя через те, що виконання в концерті таких пісень може підбурливо діяти на публику; таксамо незручні для прилюдного виконання спогади про панщину та гайдамацькі пісні, про гноблення поміщиків. Пізніший київський окремий цензор Ромер зазначував у таємному листі до головного управління, що діяльність Лисенка йому в загальних рисах відома: „Лисенко, каже він, не належить очевидно до прихильників уряду, який, на його думку, вживає заходів не давати ходу обдарованим малорусам. Оскільки я знаю, він перебував, а може і перебуває під наглядом поліції. В минулому у нього влаштовували вечірки, запрошені на ці вечірки завявлялися одягненими в простонародні строї, до синих шапок і дьогтяних чобіт включно. Не зважаючи на вище сказане, я гадаю, продовжував цензор, що заборона Лисенкових творів мала б вигляд безцільного переслідування і давала тільки зайвий привід до нападів на розпорядження уряду щодо малоросійської інтелігенції". Мабуть це мало свій вплив, бо в матеріялах є спеціяльний донесіл самого міністра внутрішніх справ Толстого на продаж примірників 2. і 3. випуску Лисенківського збірника, надрукованих за кордоном.

МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТИ.

8. грудня в Києві відбулося відкриття державного музею української народньої творчости. Зібрано в ньому численні експонати, що відбивають історію українського народнього мистецтва, починаючи з XVIII. століття. Виставляються малярські роботи Шевченка. Багато тем творів сучасних совітських малярів та різьбарів України, багато також експонатів з ділянки сучасної творчости українського народу.

ПОЛТАВСЬКИЙ МУЗЕЙ.

У музеї в Полтаві переховується автограф вірша Шевченка „Колись дурною головою" та лист Шевченка, писаний 7. ІІІ. р. 1848 з Орської фортеці до Лизогуба. Кореспонденти київських газет захоплюються самим „чудовим в українському стилі будинком музею", величними панно Васильківського „Дике поле", „Роздоланівський шлях" та „Вибори полтавського полковника Пушкаря", забуваючи додати, що це все збудовано та зроблено заходами полтавського губернїяльного земства ще на кілька років до великої війни (будинок збудовано для земства за проектом архітекта Кричевського). У музеї є ще матеріяли про Гоголя і більше ві-

чого немає про письменників, що жили свого часу в Полтаві: Капніста, Котляревського, Гребінку, Мирного, Олену Пчілку, тощо. Правда, робітники музею покликуються на „дещо", що переховується у фондах, але це якось нікому невідоме.

НОВЕ ПРИДБАННЯ ЧЕРНИГІВСЬКОГО МУЗЕЮ.

Чернигівський державний музей придбав нову картину академіка Самокиша: „Бій Кривоноса з поляками".

НИЩАТЬСЯ КУЛЬТУРНІ ЦІНОСТИ.

Колишню садибу Репніних у Яготині Полтавської области обернули на місце відпочинку, але дерева у чудовому парку вирубують на очах усіх; у парку ж завсіди пасеться колгоспна худоба. Будинок, де колись то мешкав Шевченко, зовсім занедбано, він руйнується, з нього зняли половину даху, відірвали підлогу. Л.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Пані, Панове найдуть найкращі осінні зимові Новини сезону
в нововідкритім відділі фірми
МОДНІ ТЕКСТИЛІЯ — ЯН ВАЛЛЯХ І СИН
Львів, Площа Галицька 14, тел. 209-82.
Матеріяли мундуркові. Ціни безконкуренційні

Вовни, волічки, нитки до гафту і панчохи
поручає
KA-PE-WU Львів, вул. Галицька 11. Тел. 291-66.
2/36

Понура несподіванка поліської глуші.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ЗА КОМУНУ У ПИНСЬКУ.

(Від власного кореспондента).

Пинськ—Варшава, 19. грудня.

Подія, про яку тут хочу оповісти, належить до найцікавіших, що їх журналістові підкидує наше ніби безбарвне, а проте рвучке, стокрилє, стоголосе життя. В неділю після обіду, коли лютував мороз, такий, що годі було виставити палець за вікно, дістав я вістку від приятеля з Пинська, щоб приїзджати на якусь судову розправу. „Не пожалієш" — запевнював мене та зацікавлював товариш. На двірцевих термометрах живе срібло летіло у низ. Було —18. Поїзд гуркотів як драконська зява крізь поліську глуху темряву. Коли „сибірська" студінь заморозила довгу грудневу ніч на білий, вітряний заляканий день — я був у Пинську. А в Пинську того дня — судили.

КОГО?

Саля, як у кожному Окружному Суді на провінції, де — звичайно — бувають найцікавіші справи, найцікавіші судді і нецікава публика. На лаві обвинуваченних — 19-ох хлопців — за актом обвинувачення — членів терористично-диверсійної комуністичної банди. Майже всі — юнаки від 17-ох до 20-ох років, майже всі — анальфабети, майже всі — сини поліських дядьків-куркулів. Найстарший, Михайло Базилюк (Василюк) має 35 років, слабовитту, заплакану жінку і титул „проводира". В нього стрівожене, червоне обличчя. Чи така сама червона душа — покаже суд. Наймолодший майже дитина — це — без сумніву — жертва, прикра жертва червоної зарази, а може й великої, таємної поліської глуші.

ЗА ЩО?

Читають акт обвинувачення: Літом, докладніше в липні ц. р., заалярмували команду державної поліції у Пинську, що у повіті знаходиться грізна банда, зложена з 24-ох осіб, яка військовим маршем, зі зброєю в руках прямує до совітського кордону. Командантом відділу був Михайло Василюк. Він намовив усіх своїх товаришів машерувати у большевію. Зібралося їх 23-ох і одна жінка. Мали карту, бусолю, одну рушницю і кілька револьверів. 12-го липня вийшли з родинного села Повітля, на Кобринщині і співаючи пянких совітських, червоних пісень — помандрували на схід, на Столин, до кордону.

ПОЩО?

Пішли — як читає судля — до червоного кордону. Чому, пощо? Пішли, щоб внедовзі вернутися... комісарарями. Впали — очевидно — жертвою комінтерну. Наслухалися радія з Мінська, попали під вплив агентів, що намовляли до втечі на червону сторону. Ге, ге — там мало бути добре, карієра, гроші, влада! Слідство виявило отаке: інтеліґентний матеріял зпоміж утікачів вишколюють на совітській стороні на курсах шпіонажі, після чого кажуть йому йти назад на „роботу"... Неінтеліґентних — на роботу, у совітські фабрики, розчарованих — під стінку! Василюк оповідав своїм жертвам, що у Московщині, над самим кордоном гворять велику, стотисячну, червону армію, яка внедовзі прийде сюди, на Полісся. Добровольцям платитимуть большевики по 10 золотих (!) за день, охочих повезуть в Еспанію. Ті, що вміють читати, будуть урядовцями, сини — „куркулів" — комісарями, звичайні пастухи — правдоподібно начальниками стацій, а може інжинірами... Обіцянки манили та непереможно сильно тягнули слінних дітей поліської, глухої, лісної, болотнистої, забутої, дошками від світа забитої, сумної глуші.

І пішли...

СТРІЛИ І КРОВ НАД КОРДОНОМ.

Зібраний загін під командою Василюка перемаширував три повіти. Над кордоном, у державних лісах під Деревном дігнала їх у двох відділах поліція. Один із них приїхав моторовим човном по Стирі, другий автом. Почалася лісова атака. Комуністи стріляли — поліція також. Впали три трупи, два по стороні диверсантів, в тому одна жінка (наречена одного диверсанта) — і один аспірант. Арештованих комуністів повели крізь Столин з крісами за плечима та з кайданами на руках.

ЕПІЛЬОГ.

Відповідає підсудний Василюк. Признає свою вину, сповідається. Усьому винен брат і комуніст Кунцевич, що підчас атаки відстрілювався і втекли. Василюк не буде вже комуністом, просить дарувати кару.

Його „адютант" Чопик може послужити за символ. Суддя його питає просто, по військовому як адютанта:

— Що таке Столин?

— Столин?... містечко, де ярмарок...

— А Сталін?

— ???

— Що таке Сталін, не знаєте?

— Сталін?... село...

— А чи обвинуваченний знає, що таке командир?

— Командир? Має нові чоботи і довгу шаблю та багато грошей.

— А де лежить Еспанія?

— Село? Здається, коло Дорогичина.

На салі тиша. Так, тільки тиша зависла у цій салі й усмішка на устах предсідника трибуналу. Суддя-предсідник Вілімович вислухав спокійно промови прокуратора, що домагався для всіх суворих кар, для Василюка — кари смерти. Адвокати мали надзвичайну тему. Було їх чотирьох. Аж дивно, що на провінції так добре вміють адвокати промовляти, дарма, що підсудні мабуть не все з їхніх промовах зрозуміли. В кутку, на лавах публики, якась красуня — чорна пані тулила хустину до очей. Може це наречена якогось адвоката, може жінка судді, а може просто — незнайома з судової салі. За вікнами вечоріє. Присуд буде завтра. Закованих виводять крізь розпарене повітря від кожухів матерей, батьків. Незнайома красуня застібує каракулове футро.

Не чекаючи вже присуду — вертаюся до Варшави. Але не минається гнітучий настрій і чомусь годі відірвати думки від отого рідного поліського люду, який складає такі жертви на жертівнику власної темряви.

Роман Гучванович.

Нагінка на проф. І. Филипчака.

П. ФРАНЦІШЕК КУЛЬЧИЦКІ МАЄ СЛОВО.

Орган „Звйонзку шляхти заґродовей", що виходить в Перемишлі п. н. „Побудка", не може забути нашому відомому педаґоґові і письменникові п. І. Филипчакові того, що він написав книжку „Кульчицький — герой Відня", в якій підкреслив, що Кульчицький був українцем — всупереч протилежним польським твердженням. У числі 23-ому цього часопису з 1-го грудня ц. р. невідомий ближче п. Франціщек Кульчицкі (пишемо так, бо він протестує, щоб змінювати його прізвище) у спеціяльнім „артикулі" опрокидує твердження проф. Филипчака ось-яким аргументом:

„Юрій Франц Кульчицький зпід Відня ніколи ніяким українцем не був, але був він поляком таксамо, як усі Кульчицькі, що сьогодні живуть і їх предки були, є і завжди будуть поляками".

Треба признати, що це дуже переконливе, тимбільше, що є маса Кульчицьких, які завжди були, є і на кожному кроці заявляються українцями. П. Франціщек Кульчицкі виходить з того клопоту легкою рукою: він просто звертається з таким закликом до всіх Кульчицьких гр-кат. обряду:

„Братя Кульчицькі! Не дайтеся баламутити п. Филипчавокі і йому подібним! Ваші предки ніколи ніякими українцями не були, ви ними не є і ними бути не можете".

І п. Франціщек Кульчицкі спокійний. Йому байдуже, що є історичні дані, що Кульчицький — герой Відня був православної віри, а це хіба недвозначно визначує його національність, ві. значує краще, як наведені „аргументи" п. Франціщка Кульчицького.

Особам повнокровистим, апоплектикам, артретикам і тим, що терплять на гемороїди сидіння природної гіркої води Франціщка Йосифа вжите зранку натще приносить полекшу. Спитайте Вашого лікаря.

Стаття п. Франціщка Кульчицького не відокремлена в „Побудці". Сама редакція того часопису теж нападає на проф. Филипчака. Не подобалось їй те, що перемиський „Український Бескид" написав про проф. Филипчака, що це загально шанований у нас громадянин та педаґоґ, який сотні нашої молоді вивів у люди. Щож! „Побудці" може це не подобатися, але це справи не змінить. Проф. Филипчак поза своїми заслугами у педаґоґічній діяльности має теж великі заслуги як письменник, що популяризує у нас давню історію нашої землі. Затє все тішиться проф. Филипчак загальною пошаною і признанням українського народу і тієї пошани й того признання не зменшать такі чи інші виступи „Побудки" чи п. Франціщка Кульчицького проти його особи.

Провокаційні вісти.

У польських газетах появилася вістка про здогадний масовий виступ („систематичну секесію") українських робітників із тих професійних організацій, які стоять під впливами Центральної Комісії Професійних Союзів. Річ іде про ті польські професійні організації, до яких належить теж чимало українців та які, тримаючися професійних принципів, зберігають розмірну пристойність у національно-політичних справах. Тепер, мовляв, українські робітники масово відтіль виступають, при чому той їх виступ має характер „приготованої та плянованої акції", яка має бути „відповіддю українців на святкування ППС разом з Центральною Комісією Проф Союзів 20-их роковин польської самостійности". Далі у тих газетних вістках читаємо про зріст свідомости серед українського робітництва, а наприкінці замітку, що — мовляв — робітники, які виступили зі спільних професійних організацій, вступають до „Зорі", „Просвіти", „Рідної Школи", кооператив та до „Бесіди", які де номіне є товариськими клюбами.

Ця остання замітка вказує найбільш проречисто інтенцію автора всієї тієї інформації. Це ноторійно відома річ, що ті свідомі українські робітники, які належали до спільних професійних організацій з поляками, належали одночасно до „Зорі", „Просвіти", такої кооперативи, яка відповідала їх потребам, та підпомагали своїми маленькими лептами Рідну Школу. Приналежність до „Української Бесіди" українських робітників — це вже новум, відоме хіба польському інформаторові. (Це щось таке, якби ми написали, що польські робітники для якоїсь там демонстрації вступають у члени, скажім, до „Касина і Кола Літерацк-ого"...) Також лише йому єдиному відомо, який інший характер мають клюби „У. Бесіди". Тенденція ясна: ось, мовляв, бачите, яка це демонстрація українських робітників, які бунтуються проти того, щоб польські робітники не могли святкувати роковин незалежности Польщі! Одночасно з доносом на українських робітників — іде донос на українські економічні, культурно-освітні та клюбово-товариські організації, як прибіжище „протидержавних елементів".

Ми були завжди за самостійністю українського професійного руху та виступали проти своєрідного „утраквізму" професійних організацій, який по суті мусить бути в наших часах фікцією. А проте рішуче застерігаємося проти таких метод інформування польського громадянства про цілі українського робітництва та його настрої і проти нацьковування польського громадянства та „при нагоді" і польської влади проти українських робітників та українських установ.

Гальо! В саму пору Гальо!

вдалося нам закупити незвичайно дешево велику кількість зимових текстильних товарів, що дало нам змогу відпродувати їх

по цінах до 40% зниженних а саме:

ФЛЯНЕЛІ, ФЛЯНЕЛЄТИ, БАРХАНИ, ШТРУКСИ

купите тепер найдешевше тільки у нас

Галицький Магазин Новин — Львів, Галицька 15.

Для прикладу кілька цін:

I. КАТЕГОРІЯ: 10.000 м. гладкої фляпелі	в ціні тільки	50 сот.	метр
II. КАТЕГОРІЯ: 20.000 м. фляпелі на білля, піжами і колірової гладкої	"	60 "	"
III. КАТЕГОРІЯ: 40.000 м. фляпелі десен. на шляфроки, сукні і блюзки	"	75 "	"
IV. КАТЕГОРІЯ: 15.000 м. фляпелі десен. „ПРІМА" на шляфроки і сукні. фляпелі „ПРІМА" в квітки на білля, а теж бархан на сукні	"	90 "	"
V. КАТЕГОРІЯ: 15.000 м. гладкого штруксу на сукні а теж дивантини на сукні різн. десен.	"	1·55 "	"

УВАГА! Фляпелі на сукні, білля і піжами в рештках продаємо майже даром!!! — В часі тієї дешевої випродажі ми знизили всі ціни на матеріяли ВОВНЯНІ, на БІЛЛЯ, на ПОСТІЛЬ. При закупі товару від зол. 5.— додаємо даром знижки до першорядних кін. Приймаємо чеки Централі Товарового Обороту.

З церковно-православних справ.

Варшава, 19. грудня.

ПІСЛЯ ПЕРСОНАЛЬНИХ — ТЕРИТОРІЯЛЬНІ ЗМІНИ.

„Діло" подало вже за луцьким „Жицем Католіцк-им" вістку про поділ Волині під адміністраційно-церковним оглядом. Вона відповідає правді. На останньому засіданні Синоду Православної Церкви в порозумінні з міністерством віроісповідань переведено зміни в досьогочасних територіях єпархій. Найбільше зміни ці торкнулися волинської єпархії, від якої з днем 1. січня 1939 р. відходять до варшавсько-холмської діецезії два повіти: **ковельський** з 9 парохіями (7 деканатів) і **любомльський** з 23 парохіями (3 деканати). Крім того до варшавської єпархії відходять також повіти берестейський (дотепер поліська єпархія) та більсько-підляський (гродненська єпархія).

Зміни — як видно — переведено на чисто формальній основі, бо дотеперішні межі правосл. єпархій (Буг від сходу і ґеоґрафічна лінія Полісся від півночі) ніколи не підлягали змінам. Наслідком тих змін побільшиться юрисдикційний вплив варшавського ординарія (отже нововисвяченого о. капел. Шретера).

Не треба забувати, що переведені іновації — не останні. Декрет про Православну Церкву призначив 2-літній речинець на переведення усіх передбачених територіяльних змін. Не виключене, що згодом **вилучать Володимирщину й цілу південну Волинь в окрему єпархію.** Великі зміни треба передбачувати й у поліській та гродненській єпархії у звязку з перенесенням столиці Полісся з Берестя до Пінська, що прийде весною.

ВІДГУКИ ДЕКРЕТУ, ТЕЛЄГРАМИ І ХРЕСТИ.

Новому декретові про Православну Церкву присвятила і присвячує далі багато місця вся польська преса, при чому деякі її орґани не поділяють надто великого оптимізму щодо методи розвязки тої важні з державного боку справи. Зрештою згодом насвітлимо дійсний ктан сучасного православного життя у циклі статтей, що їх приготовляємо.

Відгомін появи декрету знаходимо також у багатьох ґратуляційних телеґрамах, які вислав та які дістав православний митрополит. Найцікавіша з них — телеґрама **гр. Ф. Потоцького,** б. директора департаменту віроісповідань, що зголосив димісію після відомих подій на Холмщині. Текст його телеґрами такий: „З нагоди унормування правного положення Правосл. Церкви і закінчення стількилітніх праць коло підготови того важливого моменту пересилаю Вашій Ексценленції мої щирі побажання. (—) Потоцький."

Телеґраму митрополита Діонизія до президента держави надрукували навіть у „Моніторі Польськім" (ч. 271)

Цікаве становище де[illegible]ого декрету займає орган Волинської [illegible]сл. Консисторії, що м. і. написав: „Декрет Президента про відношення Держави до Польської Автокефальної Православної Церкви, виданий в ювилейні роковини 950-ліття охрещення нашого українського народу, назавше позостанеться історичним актом. Від нас самих, себто від єрархії, духовенства і мирян, залежить далі гідно користати з признаних нашій Церкві прав, бо стара як світ правда, що в форми формально-юридичні люди вкладають живу душу"... Булоб усе добре, колиб зміст тої інтерпретації не вказував на широкі практичні можливости властивих авторів „признаного права".

Митрополит Діонизій нагородив архиєпископів Олексія й Олександра за співпрацю над декретом благословенними ґрамотами на ношення хрестиків на владичих клобуках.

ЦЕРК.-ПРАВОСЛАВНИЙ МУЗЕЙ-АРХІВ.

Синод єпископів затвердив статут православного митрополитального архіву, що його зорґанізували у Варшаві. При архіві існуватиме також музейний відділ для колекціонування та переховування церковно-православної старовини. Добре сталося, що на чолі архіву станув фаховець і знавець м-р І. Коровицький. Побажатиб тільки цій важній установі доброго розвитку. Користання з архіву-музею для наукових цілей безплатне.

ЄПИСКОП СИМОН — НА ВОЛИНІ.

Дотеперішній вікарій єпископ варш.-холмської єпархії, візитатор Холмщини **о. Симон,** покидає Варшаву, щоб переїхати у невелике волинське містечко **Дермань,** на скромне місце другого суфрагана волинської єпархії. Єпископ Симон найвідважніше виступав останніми часами в обороні Православної Церкви. М. ін. він виголосив літом ц. р. кілька славних проповідей на Підляшші й Холмщині. Його місце у Варшаві зайняв новоіменований єпископ Шретер, як відомо, православний поляк.

Склад скла і порцеляни

лямп електр. і нафтових

Випозичальня начиння на шлюби і забави

ПАВЛИНА ЛЯНДАВ

Львів, ул. Казимира Великого 17

Апарати для глухавих

Akustik Gesellschaft Berlin

фабричний склад **„ГЕЛІОТЕРМ"**

Львів, Академічна 7 (Будинок Шпрехера)

„ПРАВОСЛ. НАУКОВО-ВИДАВНИЧИЙ ІНСТИТУТ"?

7. грудня відбулись у Ґродні інавґураційні збори Правосл. Науково-Видавничого Інституту. Тому, що польська преса писала про цю подію дуже коротко, а ми не хотіли подавати власних інформацій на цю тему, чекали ми на авторитетне освітлення сенсу оригінальної урочистости з православного боку. „Вядомосьці Метрополії Православней" подали у 6. ч. таку коротку замітку: „Після торжественної Служби Божої, що її відправив о. єпископ Сава в каплиці **єпископського дому,** почалися наради зборів у салі **Ґарнізонового Касина** з такою м. і. програмою: науковий реферат про автокефалію — о. дек. Романовський, вибір куратерії Інституту й управи, обговорення пляну праці і дискусія".

Офіціяльний орган православного митрополита обіцяв подати точний звіт з подробиць

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

цями у черговому числі. Воно вже появилось, але про „подробиці" — ані словечка.

Тому й залишається нам самим поінформувати, що новозалеґалізований Інститут повстав з недуховної ініціятиви і як перші свої видання випустив у світ зреферовану вже „Ділом" однодневку „Глос Православя" та „Календарж Православни" на 1939. р. Говорять, що значну поміч має згаданий Інститут від війська.

ЧОМУ НЕ БУДЕ ПРАВОСЛАВНОГО ВІЙСЬКОВОГО ЄПИСКОПА?

„Діло" перше подало вістку, що римо-католицький епископат занив негативне становище до проекту створити окрему православну військову катедру, тому стаття православного декрету, яка заповідала створення такої катедри, безпредметова. Кандидатом на православного військового епископа був назначений **о. С. Федороко,** проект мав уже повне оформлення військової влади, яка його й висунула. Спротив римо-католицького епископату (покищо неофіційний) заскочив заінтересовані кола. Матиме він — очевидно — рішальні наслідки. Говорять, що в православних колах прийняли цей факт радісно, тим більше, що — як відомо — декрет про Православну Церкву створив військову православну катедру і дав навіть військовому духовенству виразну супрематію у вирішуванні церковно-адміністраційних справ (65. статтн статуту). Тільки як заповнити люку, що створиться у законі і що буде, коли закон мав би їх більше?

О. ВОЛКОВ У ВАРШАВІ.

О. прот. **М. Волков,** б. посол з ВУО, про засуд якого ми недавно повідомляли, на бажання митрополита Діонизія перейшов — як довідуюся — з м. Сарн, де був парохом, на адміністраційне становище до варш. консисторії, де й буде м. і. виконувати обовязки духовника української варшавської кольонії.

ІСТОРІЯ ТАКИ ПОВТОРЮЄТЬСЯ.

„Курієр Вілєньскі" і за ним майже вся польська преса інформували недавно під сенсаційними наголовками в роді: „Авантура у соборі", про таку правдиву подію, що скоїлась у Вильні:

„В православному монастирському соборі св. Духа відправив інавґураційну Службу Божу новоіменований виленський православний епископ **Матвій Семашко.** В часі богослуження епископ сказав польську проповідь, підчас якої мав місце неприємний інцидент: серед вірних у соборі счинився галас і кільканацять осіб почали кричати: „Не хочемо польської проповіди, ми росіяни" і т. і. Єпископ Семашко мусів перервати проповідь, бо галас у соборі перемінився у велику демонстрацію. До собору примінився у велику демонстрацію. До собору прибула візвана духовенством поліція, що задержала найагресивніших демонстрантів."

На цю саму тему написав також кілька знаменитих завваг п. Вишомірський у виленському „Слові": „Високопреосвящ. Матеуш Семашко, приїхавши у Вильно, поїхав найперше до Острої Брами, де гаряче молився, і щойно опісля урочисто увійшов у пороги православного монастиря та відразу стрінув від своїх овечок деспект, себто щось у роді харівері"...

Фа—ський.

БІЛЛЯ ЖІНОЧЕ І МУЖЕСЬКЕ поручає
Людвик Оляньчук
пл. Капітульна 3 побіч катедри.
ПАНЧОХИ — КРАВАТИ — СКАРПИТКИ

КАПЕЛЮХИ мужеські від 6.50 до 34.—
СВЕТЕРИ, ТРИКОТИ жіночі і мужеські
поручає Е. ДУМИН ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 4.

Як виглядає урядова парцеляція на Поділлі.

„Всхуд" повідомляє:

Урядова парцеляція на Поділлі почалася в 1937 р. До того часу існувала виключно приватна парцеляція, яку переводили власники парцельованих маєтків, або уповажнені особи. Висліди цієї парцеляції виявились хибними і під господарським і під правним та політичним оглядом. Тому уряд рішив перебрати бодай частинно парцеляцію безпосередньо у свої руки і 1937 р. влада розпарцелювала вже перші маєтки.

За два роки: 1937 і 1938 розпарцельовано в тернопільськім воєвідстві 8 маєтків, простором 2.074 га; з цього простору призначено для двірської служби та на доповнення господарств малоземельних селян **544 га** і з них створено 350 наділів. Решту простору, себто 1.530 га вжито на самостійні наділи і створено 260 селянських господарств. Усі самостійні наділи забудував тернопільський воєвідський уряд при чому збудовано для кожного господарства два будинки: деревляний або мурований дім і господарський будинок. Забудова ново створених наділів не є простим ні легким завданням. З парцеляції повстає найчастіше нова оселя, що не має звязку зі старим селом. Отже виринає найважніше питання: чи будувати для кожного господарства будинки на полі так, щоб усі його грунти лежали довкола будинків чи створити село. Перший спосіб має добрі прикмети, бо кожне господарство має всі орні поля при будинках і дуже влекшує господарку: вивіз навозу на поле, доїзд до праці, нагляд господаря над полями і т. п. Одначе при такій системі є теж великі недогідности: будинки поодиноких господарств далеко віддалені одні від других, розкинені по цілім терені. Це утруднює взаїмно сусідське життя та взаїмну допомогу, посилання дітей до школи, доступ до костела, орґанізацію, суспільну, професійну, господарську, культурну і т. п. Це легко зрозуміти, якщо візьметься під увагу, що при осінних і весняних роз-

---

АНТОНІНА СТРУТИНСЬКА. 2)

Безумний дзвонар.

Дешко не мав ні хати, ні роду, наймався до легкої роботи при хазяйстві. Взимі тинявся кутом по добрих людях, а з першим подихом весни переносився на церковний цвинтар, щоб тут ночувати під голим небом аж до пізної осени, живучи, як ті вільні птахи, що „ні сіють, ні орють". Прокидався зі сну ні рано, ні пізно і ми нерідко (на превеликий жаль, за сніданком!) могли крізь вікно стежити, як наш Дешко обшукує не дуже то „білое плаття" та товче безцеремонно каменем, а то й зубами гризе „бобаки"[*]). Гу!

—Білні ті мами, що їм він діти няньчить. Ото красна нянька! Преч би сі казала! — говорила наша куховарка, прибираючи за кавою посуду. Бо „Шаріко" пристрасно любить малих діток. Не допильнує молода мати дитини, він схоплює малятко, ховає за пазуху й біжить через містечко, ніжно голублячи дитинча:

— Піціке! Піціке![†]) А його тупа морда набірає пестливої мягкости кудлатого, обласканого Бровка.

— — — — — — — —

Бував Дешко часом працює на заробіток. Замітав оноді подвіря на попівстві. Робить це поважно, якби брав участь у якійсь містерії, а все приговорює, ніби розумна людина, справжній Янош, чи Дьирді-бачі:

— Нема пасуї, нема тенґериці...[*]) Мнясо дорогоє... Та не знаю, що будут варити?...

Зіниці бігають жваво, мов мишенята направо-наліво, направо-наліво... Згорнув віником пожовкле листячко акацій й задумався..

Сутеніло. Хтось раптом затяг тужної: „І боя, війоля... Исі селльи фуй а"...[*]) Це за церквою машерував на фронт уквітчений відділ піхоти: раз-два, раз-два... Щораз ближче. Спів то кучерявився, то виразніщав: „Ібоя віраґтоль лєс а косороя!" У пісні замикалась любовна драма молодої пари: любощі, радість. „Приходь, янголе, на розмову!" кличе вояк дівчину в рожевому сподіванні щастя. Та мельодія завиваючи легесеньким танечним кроком, заєдно сумує, що квітнуть фіялки й левкої, а дують осінні вітри. Гей гей, лукава доле!

Того самого дня над вечором по росі знов було чути, як глухо здрігалася земля від далеких гарматніх стрілів: бавх! бавх!...

Уже недаром від довшого часу скрізь пробігав таємний шепіт, що москалі йдуть. „Санітетсфельддепо" мало кудись рушати. Отець Євмен хитро посміхався чорними очима грека.

Білобрисий москаль Мітька дразнився з нами „австрійчками", що „русскі" йдуть і заберуть усю Австрію. Бо відомо:

„Єзділ, єзділ белий цар,
Православний ґасудар.
Та обезділ целий свет,
Усіх побіл, рускіх нет!"

Мама перечила. Не з „д. к. патріотизму" і для двоголового орла, сохрань, Боже! А так собі: „Нехай ніхто не радіе, що ми, мовляв москалів боїмося!"

— — — — — — — —

Якось невдовзі після тих тривожних відгуків війни скоїлась у Севлюші доволі цікава подія. Не згадує про неї ні одна хроніка на світі. Пропала вона, як безліч інших справ у безодні людського забуття. А проте вона вартна уваги.

Її справжнім героєм став не хто інший, тільки наш таки погорджуваний Шаріко! Він — юродивий, невіглас — єдиний між усіми розумливцями Севлюша мав розум і хоч приниженний, потоптаний, — між усіми честилюбниками — честь. „Це єдиний чоловік, якого від тепер у Севлюші шаную!" — хмурив опісля брови батько.

Мали саме брати севлюшські дзвони на гарматній стоп. Справа пішла гладко і спочатку майже без вражінь. Беруть, то беруть. Нехай! Хто думав про такі марні речі, як пливе ціле море людських сліз, коли кров тече ріками і гинуть мільони? Автім кому з верхівки австро-угорської монархії хотілось би дбати за дзвони, що скликали забутих світом, поневолених і осміяних „руснаків", „бідеш Орос"?!

Правда, як недавно зрівняли в церкві юлійський календар із григоріянським, люд збунтувався й святкував далі по своєму: „пип" своє, а вони своє. „У нас книгинько, завтра с'ето! Вельика Богородиця!"[10]) говорила до мами (звісно, вже після празника в церкві) газдиня, що носила ожини з Ільонова.

Цей ширий, безпомішний люд міг спромогтися щонайвище на пасивний спротив, на боротьбу ніколи. Ще гірше було по містах і містечках, куди загніздилася чужа мова й чужий дух.

Був тихий, погожий день. Осінне сонце сміялось до землі ласкаво, сіючи золотою долонею любе сяйво і жрійливе тепло. Мурована церква з білими стінами й синім, бляшаним верхом на тлі старезних лип та осокорів нагадувала привабний модель до скромного пейзажу. Голуби воркували. По світлій блакиті плили лебедями отари білих-білих хмарин.

А за мить? З усіх усюдів: рух, метушня, клекіт: „Дзвони беруть!"

(Докінчення буде)

---

*) У вчорашньому фейлетоні, що почина оповідання, помилково поставлено значок 2) замість 1).

*) Хай живе архимилий Янош Дешко!

†) Піціке (ц тверде) — малюсеньке, мацісіньке.

*) Тенґериця — малай, кукурудза.

*) Уривок угорської пісеньки: „Фіялки, левкої... Віє осінній вітер" і т. д.

10) Карпатський говір.

топах та при зимових сніжних метелицях комунікація дуже утруднена в такій розвиненій оселі, де дім віддалений від дому пересічно коло 100 метрів.

Цим недомаганням можна запобігти будуючи село раціонально розміщене з широкими вулицями, обкопане ровами, а в його середині: школу, „дом людови", крамницю, кооперативну молочарню, каплицю, спортові площі і т. п.

При такій системі забудови парцеляції насувається знову питання: якої величини городи проектувати для кожного господарства? При гіснішій забудові села городи мусіли б бути невеличкі, пересічно коло 3.000 квадратових метрів кожна при вимірах: 40 м. ширини і 80 м. довжини. Одначе такі городи були б недогідні для селян тому, що не могли б заложити торговельних овочевих садів, бо заложення саду в полі недогідне з огляду на важкий наглял, а біля будинків було б замало ґрунту під сад. Тому городи мусять бути достосовані до потреб раціонального господарства та розміру від тів до 1 га.

При більших оселях є більша вигода. Одночасно селянин має змогу заложити коло дому сад та управляти зелену пашу, ярину, ранну бульбу і т. п.

При урядовій парцеляції на Поділлі застосовано саме систему раціонально суцільного села з тим, що городи сягають простором до 1 га. Як згадано для кожного господарства будують два будинки: мешкальний і господарський та закладають одноморгові сади (коло 70 дерев) добираючи найшляхотніші овочеві відміни, однакові для цілої оселі. Деревляний або мурований дім розмірами 8.2×7 м. з двома кімнатами і спіжаркою, побудований на підмурівці 30 цм. над землею. Оба будинки покриті великими плитами етерніту 1 м. × 1 м. Викінчення домів, збудованих в 1938 р. можливо найкраще: кафлеві печі, мосяжне обкуття, подвійні вікна, в середині тинковані вапном і мальовані, зовні деревляні домн оббиті дошками, муровані — тинковані і мальовані. Господарський будинок розмірів 12×6.5 м., деревляний, призначений в половині на стодолу, в половині на приміщення живого інвентаря. Крім того передбачене місце на будову третього будинку, що його збудує собі сам селянин, якщо по кількох роках господарки стане на міцніших ногах. Тоді цілий господарський будинок, що його будує тепер уряд, буде могти призначити на стодолу.

Для кожного господарства будують криницю, якщо місцеві умовини дозволяють на будову копаних криниць, або теж дорогі верчені криниці. Уряд будує відповідну кількість спільних для цілої оселі криниць. Ціна самостійного наділу простором 9 моргів І або II. кляси землі з будинками, доходить до 13.000 зол. Набувець такого наділу обовязаний заплатити 1.500 зол. і тоді дістає посідання. Опісля 2 роки не платить нічого, а від третього року починає сплачувати решту ціни, розложену на довголітні сплати, при 3% від ціни землі, коло 1% від ціни будинків. Сплата решти ціни може бути розложена залежно від бажання набувця, до 57 років.

Парцеляція так зорганізована, що набувець може взяти її в посідання в червні, мешкаючи тимчасово в господарському будинку. Набувець застає на наділі збіжжа і сам його збирає. Таксамо збирає сам яре збіжжа. Наділ засівають арендарі з доручення уряду. Під осінь викінчують мешкальні домн і тоді набувці переходять до домів. Ось так у можливо найкоротшому часі загосподаровується набувець на новім господарстві.

Слід підкреслити, що набувцями самостійних наділів опікуються відразу рільні та спеціяльні інструктори допомагаючи їм раціонально зорганізувати нове господарство від основ.

В 1939 р. тернопільський воєвідський уряд задумує розпарцелювати простір коло 3.100 га у 8-ох маєтках створюючи 240 самостійних наділів, забудованих та уладжених так, як вище згадано. З цього простору, крім самостійних наділів, 1.300 га — буде призначених на доповнення господарств малоземельних селян та створення господарств для дворської служби.

Урядова парцеляція — кінчить „Всхуд" — запевняє осадникам якнайкращі умовини буйного розвитку.

НА СВЯТА

кооперативна **„РІЙ"**

поручає найдобірнішої якости меди, овочі, гриби

Крамниці у Львові: Руська 20. Тел. 113-54. Льва Сапіги 17.

в Ліді: Нарутовича 19. Тел. 167-28.

2083 2—

Люди в окулярах

ЦЕ ПЕРЕВАЖНО ЖЕРТВИ ЗЛОГО ОСВІТЛЕННЯ. НАПЕВНЕ ЗБЕРЕГЛИ БИ ДОБРИЙ ЗІР, ЯКБИ УЖИВАЛИ ДЕКАЛЮМІНОВИХ ЖАРІВОК

PHILIPS зі срібним стовпцем.

Похорон бл. п. б. Губернатора Грабара.

Карпатоукраїнська Пресова Служба подає з Хусту: В пятницю 23. ц. м. відбувся в селі Чертежнім похорон бл. п. б. губернатора Карпатської України Константина Грабара при великому здвизі людей та при участи представників карпатоукраїнського уряду д-ра Бращайка, шефа пропаґанди М. Лацанича та віцегубернатора О. Бескида. Похорон відправило 3 священників. Підчас похорону промовляли: д-р Бращайко від уряду, місцевий священник, представник Української Народньої Ради в Середнім і представник „Просвіти". На могилу бл. п. К. Грабара зложено багато вінків від ріжних установ та приватних людей. Зложено теж вінці: від карпатоукраїнської влади з національними шарфами, від премієра центрального уряду Берана з державними шарфами та жовто-блакитними.

Причиною смерти було нагле закровавлення мозку. Позатим б. губернатор Грабар був майже до останньої хвилини зовсім здоровий.

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та цінних паперів.**

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Городоцких 1. І. Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папері перед крадіжною, знищенням та довідастеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

У Чехії розвязали комуністичну партію.

Як подає „Прагер Таґеблят", празький уряд рішив на вчорашньому засіданні розвязати комуністичну партію в Чехії, Моравії та на Шлеську (уряди Карпатської України та Словаччини видали таку постанову ще давніше). Розпорядок увійде в життя ще перед кінцем року.

УСУВАЮТЬ ЖИДІВ ЗІ ШКІЛЬНИЦТВА.

На тому самому засіданні уряд рішив звільнити від нового року всіх жидів, що вчать у німецьких середніх і народніх школах. Професорів університету зможе міністр звільнити, коли вони дійдуть до границі віку. З огляду на ощадність зредукують державних урядничок, яких чоловіки мають достаточну забезпеку.

АМНЕСТІЯ.

Президент Гаха проголосив з нагоди Різдва амнестію, анулюючи кари до 3-ох літ та гривни за військові проступки аперед 23. ц. м.

Є це доповненням до амнестії для німців, жидів та поляків, що її проголошено ще 7. жовтня.

„ЦЕНТРОСОЮЗ"

Гуртова й детайлічна продажа **овочів** РИНОК 39.

Мясарські крамниці:

Ринок	2.	Кентшинського	31.
Личаківська	50.	Зиблікевича	2.
На Байках	8.	Жовківська	179.
Софії	8 а.	Городецька	171.

Замкнули совітський консулят в Японії.

Як подає *Домеї*, СССР замкнув свій консулят у Гакодатсе, що є базою для 20.000 японських рибалок, які ловлять риби на совітських водах.

Про що говорять Пані.....

.....що лише **шовковий пудер косметольога д-ра Тушицького** містить у собі „Маттін", витяг з екзотичних квітів, що стисло достосований до фізіольогічних функцій шкіри, надає навіть знищеній цері свіжий привабливий вигляд. Вже по одноразовім ужитті вдоволяємося ріжницею виглядy цери. Дістанете v всіх першорядних перфумеріях і дрогеріях. 10—30 2754

КІНО ХІМЕРА

висвітлює найкращу музичну комедію цього сезону п. н.

Трох Гільтаїв (Les trois Vagabonds)

режисер: ГЕЗА ФОН БОЛЬВАРІ. В головних ролях найліпші артисти Відня: ГАЙНЦ РІМАН, ГАНС ГОЛЬТ і ПАВЛЬ ГЕРБІГЕР.

Всі йдемо на цю фільму, щоби розвеселитися! 3032

Офензива еспанських національних військ на Каталонію.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМУНІКАТ.

Не зважаючи на непогоду, національні війська перервали в чотирьох місцях каталонський фронт та посуваються зі скорістю коло 10 км. на день. Бої тривають дальше. Понад 2.000 червоних попало в полон.

*

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Національні війська після артилерійської підготови перевели наступ на Каталонію в околиці Тремп, але їх відбито з великими втратами. Між Лерідою і Балягером здесятковано національні частини, що намагалися сфорсувати ріку Сегре.

Без головн.? БАЄР ТАБЛЕТКИ ASPIRIN ПРАВДИВІ ТІЛЬКИ З ХРЕСТОМ БАЄРА

Польський протест у Празі.

Польський посол у Празі Папе доручив мін. Хвальковському ноту, в якій звертає увагу на діяльнітсь чеських боївок, преси й радія на шлеському пограниччі. Польська нота домагається негайної ліквідації цього стану, незгідного зі заявами праського уряду.

ПОЛОЖЕННЯ НА ПОГРАНИЧЧІ.

Як подає польська преса, чехи масово виселюють польських громадян, не даючи їм часу, щоб забрати найбільш необхідні річи; чеські боївки нападають на польські доми й установи. В ночі з четверга на пятницю чеська боївка перейшла кордон і обкидала гранатами дім посла до шлеського сойму Байорка.

У відповідь на те шлеський воєвідський уряд виселив у пятницю 50-ох чеських громадян з Дзєцьморовіц і 50-ох з Лазова.

Мін. Бек поїде до Парижа?

Польська преса пише, що мін. Бек скористає зі свого побуту на французькій рівієрі і затримається інкогніто в Парижі, де відбуде нараду з прем. Далядіє і мін. Бонне.

Нині в кіні МІРАЖ — Святочна програма!

Відома повість Йоанни Спирі Гайді в гол. ролі улюблена маленька геніяльна Шірлей Темпль Вистава, якої не зможемо забути. 3031

З листів до Редакції.

ВИЯСНЕННЯ ФІЛІЇ „СОЮЗУ УКРАЇНОК" У КОЛОММИІ.

В 270. числі „Нового Часу" з 3. XII. і в 280. числі того самого часопису з 15. XII. появилися непідписані статті („Проти партійництва" і „Жіноцтво Стрия проти партійництва"), які зовсім невірно зясовують відносини в коломийській філії „С. У." та подають неправдиві інформації про події в нашому Товаристві. Ті інформації не тільки наносять велику кривду заслуженій голові Товариства п. М. Рудницькій, але й можуть викликати в громадянстві вражіння, немовто на терені нашої філії панує стан анархії, і тимсамим підкопують добру славу нашого Товариства. Тому вважаємо своїм обовязком подати до прилюдного відома таке вияснення:

Виділ філії „С. У." у Коломиї стверджує з цілою рішучістю, що він не скликував ніякої наради в дні 19. X. (ані в ніякому іншому річищі), про яку пише „Новий Час", при чому зазначуємо, що тільки філіяльному Виділові прислуговує статутове право скликувати наради і сходини членів. Про факт такої наради та про постанови з осудом громадсько-політичної діяльности голови Централі „С. У." п. М. Рудницької, які нібито ця нарада приняла, ми довідалися щойно з „Нового Часу". Спроби вияснення не дали ніякого висліду і ми й досі не знаємо, чи оголошені „Новим Часом" резолюції походять дійсно з гурта законспірованих членів, які не мають відваги нести відповідальність за свої вчинки. Така поведінка заслуговує на рішучий осуд усіх громадян, яким лежить на серці правопорядок у нашому національному житті, розвиток Союзу Українок та моральний авторитет його проводу.

Щодо поданих „Новим Часом" резолюцій, то філія „С. У." у Коломиї стверджує з цілим натиском, що вона не тільки їх не ухвалювала, але й із змістом їх не погоджується та їх осуджує. Філія „С. У." у Коломиї високо цінить усю довголітню громадянську діяльність п. М. Рудницької та вважає, що проголошення таких резолюцій наносить шкоду не тільки українському зорганізованому жіноцтву, але й українській справі взагалі.

Вкінці мусимо висловити своє здивування, що в нинішніх часах находиться український часопис, який містить цього роду анонімові заяви про становище філій „С. У.", не провіривши наперед їх правдивости у філіяльному Виділі.

ФІЛІЯ „СОЮЗУ УКРАЇНОК" У КОЛОМИЇ:
Галина Михайлюкова, голова. **М. Ставинча**, секретарка.
Коломия, 20. XII. 1938 р.

НА ПІСТ найліпшу живу РИБУ

маринати і всякі ласощі можна набути в відомій фірмі З. Цімерман Львів, Легіонів 45. — Тел. 259-37. Філія: Старозаконна 2. 3010

Що писало „Діло" 50 років тому.

Львів, 25. грудня 1888.

НА УКРАЇНІ

появилися останніми часами, визволившись з під драконської цензури ось які книжечки: „Вечір на хуторі або Василь та Галя", К. І. Ванченка комедія на 1 дію, друковано 8.000 примірників; „Веселий оповідач", друковано 8.000 примірників; в Одесі „Катерина" Шевченка в 2.000 примірниках.

В ІТАЛІЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ

велася перед кількома днями дебата над військовими внесеннями, представленими палаті урядом. Кріспі заявив, що він не бажає війни і хотів би утримати тільки Італію на висоті, яка їй належиться. Берлінський конґрес і факт, що Франція запанувала в Тунісі повинні бути для Італії пересторогою.

У ЛЬВІВСЬКІМ ТЕАТРІ

не можуть дати собі ради з італійськими співаками на цьогорічному оперовому сезоні. Дирекція замовила в Італії танцюриста і примадонну та мабуть не відповів їм галицький воздух, бо безперервна хрипка не дала їм відспівати добре ніодної опери.

ПРИ ПОМОЧІ ФОНОҐРАФУ ЕДІЗОНА

дізналися, що ніхто з людей не знає і не розпізнасть свого власного голосу. Робили проби і кожний пізнавав чужий голос.

У НІМЕЦЬКІМ ВІЙСЬКУ

ввели лянци (списи) для кінниці. Тепер узброєно в лянци навіть гузарів прибічної цісарської ґвардії. Як відомо, австрійська, російська та французька армія закинули лянци.

БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ

дістав з острову св. Томи вістку, що відомий африканський дослідник, який пропав без вістки, є над ріною Арувімі.

ЗІРВАННЯ ЯПОНСЬКО-СОВІТСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

ПАТ повідомляє:

Японський амбасадор Того відбув у пятницю 23. ц. м. десяту з черги розмову з ком. Літвіновом у справі риболовства. Розмова не довела до ніякого успіху.

Тому політичні кола вважають, що переговори між Японією та СССР зірвані. Амб. Того виїде мабуть до Токіо, щоб особисто скласти звіт з переговорів японському урядові.

Боротьбу з неписьменністю може й повинен вести цілий нарід, усе зорганізоване громадянство під проводом своєї духової матері-„Просвіти" її філій і читалень! З тією метою видала „Просвіта" дуже цінний буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сот.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „БІЛИЙ МЕТЕЛИК".

Соня Геніе ввійшла до фільми завдяки своєму совгарському мистецтву і ми йдемо дивитись на неї тільки на те, щоб подивляти її вихиляси на леді. Бо так, то вона тільки симпатичний „чеський кнедель", що навчився добре по американськи і грає ні добре ні зле, а в сам раз, щоб робити вражіння звичайної симпатичної дівчини. Сюжет цієї фільми веселий: двох американців — один диригент орхестри і другий імпресарій їдуть літаком з Ню-Йорку в Париж на концерт, але вітер заносить їх до Норвегії, де вони осідають в одному містечку. Там іде народня забава. Одна з пяти доньок добросердого міщанина наймолодша, що мріяла все життя про царевича з казки віднайде цього царевича в постаті пустого донжуана-музика, який зі звички закохується на годину чи на день у всіх жінках, які пересуваються перед його очима. Бідна дівчина — розчарована буде здоганяти його аж до Парижа і там почне заробляти на хліб ногами на леді. Веселі сцени і чудовий балет на леді, не раз, а кілька разів. Справжній партнер Соні Геніе — Дон Амече.

КІНО „КОПЕРНИК": „СМОТРИК".

Дінна Дербін створила собі тип, завдяки якому свого часу здобула небувалу популярність Франциска Гааль у комедії „Чібі". Вона ввесь час смотрик, що вважає чи хотів би вважати себе дозрілою жінкою. На цей раз як 16-літня учениця вона організує шкільну виставу, а посеред цієї праці закохується несподівано вперше в приятелі свого батька, славному журналісті. Водночас у ній кохається її ровесник — чого вона не догадується таксамо, як журналіст в її почуванні для нього, коли дотримує їй тільки товариства, щоб забити час серед тяжкої праці. Фільма складена за зразковим сценарієм — дотепним, небанальним, з усіма прикметами якнайкращої комедії. Партнер Дербін — Мельвіль Дагляс.

Літературна сторінка.

Поезії про сильні речі.

Юрій Липа: „ВІРУЮ". Вибрані вірші. Львів, 1938. Бібліотека „Дзвонів", ч. 29., ст. 67. Обгортка Галини Липи.

Ю. Липа зробив багатий вибір із своїх дотеперішніх малих збірок, додавши до них нові вірші і новий спільний заголовок „Вірую". Заголовок сильний, характеристичний для всього духового настрою, в якому Липа сідає писати. Автор представник тої частини покоління (не частини а більшости), яке повіривши, що живе у вийняткові геройській добі з дороговказами до великого майбутнього молиться до Сили, Перемоги, Нації, Раси, Волі, Людини та Чину. З перших релігійних поезій Липи у його збірці маємо враження, що автор уміє молитися теж як релігійна людина; з інших бачимо, що релігійність перемішана у нього з незовсім природною змисловістю і кровожадністю. А проте з таких явищ не можна робити закидів поетам, бо вони не фільософи і не діячі, які повинні знати, чого хотять у теорії та практиці. Поетові вільно мати всі настрої наріжно і всуміш, хитні як тростина в темряві, навіть тоді, коли він переконаний, що він має ідеї і то бетоново міцні та кришталево вирізблені.

Ю. Липа має справжній поетичний талант і міг би бути добрим поетом, якби не намагався бути ще чимось більше. Він належить до типу 100-відсоткових неврастеніків нашої кризової доби, що захоплені всякими розмаяними прапорами, коли вхопили їх на мить у руку, дитячо-захоплені тим, що самі роблять вітер, коли прапор повіває раз у той, раз у інший бік. У поезії має це той наслідок, що коли замість вражінь і почувань приходять думки і рефлексії вірш переходить у публіцистичну прозу, мряковинну містику або навіть звичайну графоманію.

Ось два взірки: перший гарний образок з ширшою перспективою, другий календарська фільософія.

ОДЕСА.

Пхнь елеватори, задихаючись, верщ,
Що Пивдень златогрудий дарував;
Ревуть гудки, японський пароплав
Коло норвезького спинив бруднаті остров.

О, місто-пано, мільонная таверно,
У вонці Бог тебе, мов явним розіслав, —
Випивайом винами, корінністю потрав,
Лови чужую річ, що диква і майстерна.

Та вічно над тобою погляд верховців,
Що із Гетьманщини, із прози, поместя й гора
Принесли гіркости завитої поряв,

І край червоних скель, стріляючи в простори,
Лісу складали обрію, що сам,
А поні бочились розгнівалого моря.

А тепер щось сильне:

МУЖНІСТЬ.

Коли на себе в боку глянуть можеш
І знаєш добре, як собою кинуть,
Як трапити і — взяти, (без уваги
На похвалу чи шпильки) — ти є муж.

І то час мужности, то не — юнацтво.
Не видно, не танці і не примха.
Нова доба тепер є, тільки дійсність.
Як ти готовий був, — діяй тепер!

Таких віршів пишуть у нас тепер на фунти. Якби можна їх постачати щоденно до „Маслосоюзу" по 2 зол. штука у довільній кількости — за рік можнаб купити собі малий домик. У збірці Липи є їх більше і більших, навіть цілі поеми не тільки епіграмово-рефлексійні а настроєво містичні і епічно красномовні.

Жаль що на такій сторінці не можна навести ще кілька гарних поезій і хоч одну більшу, де чорнило скапує як вода всякими великими словами і порожніми абстрактами. Гарна, багата мова Ю. Липи втягає в себе непотрібно не наші слова і форми, як нпр. „вам потреба (поль.) покоритися" (зам. треба), кумир (божок), „належить" (поль.) у значінні „слід, треба", „все станеться (поль.) явним" зам. стане, „здобивці" (поль.), „опустити" (поль.) у знач. покинути' „стремиш" (рос.) у знач. прямуєш, змагаєш, „потрава" (поль.) зам. страва, „женщина" (рос.) зам. жінка, „яркий" (рос.) яскравий, „властитель" (поль.) власник і дуже часті, прикрі, не наші (польські) форми з „є", яке в нас зайве: „Не ті є найважніші, що говорять, „Любов то завжди є нещастя" „їх пристрасті є замкнені".

Вся велика збірка має поруч першорядних поезій і звичайні віршиця. Поет залишає враження ще зовсім молодого, що може довго розвиватися або такого, що вірить у свою велику умову зрілість. А така віра — перша перепона до розвитку!

тільки
Креми магістра В. ПАЗЬЯЗЕРСЬКОГО усуває радикально Весняники Плями і т. п.
Креми Halina Nr 2 (півтовстий) плекає церу, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

Надійний поетичний дебют.

Сергій Кушніренко „ПРУЖІНЬ", поезії. Львів 1938. ст. 64. Обгортка Ніла Хасевича.

Листопад та грудень приносить нам звичайно кілька збірок поезій. Хоч поезій в нас найтяжче видати, проте в них важна не кількість, не кількість і маленьку книжечку може видати собі автор — з бідою — сам.

Гарно видана збірочка. Вигадливо придуманий заголовок „Пружінь". Імовірно означає не щось пружне, еластичне, може й енергійне. Прізвище автора ми вже подибували у друку. Наші журнали не виправляють ніше помилок у віршах таксамо як у прозі: друкують текст такий як є або його відкидають. Через те знайдете в сотнях віршів не наші слова і неправильні наголоси, що мандрують зі збірки до збірки, а року на рік силою авторитету, що вже раз попали у друк. С. Кушніренко має гарну, поетичну мову, але певний, що зовсім добре по нашому „пестрий", „вищать", „доноситься", „сіючі", „перекрочити" і що зовсім поетичні такі статейні фрази як „знав окремі пілі".

Та не дрібниці. Важне те, що молодий поет має поетичний хист, який використовує наперекір тому, що може бачити і відчувати. Його захопила мода т. зв. модерної поезії, яка багатьом молодим уявляється в такому ідеалі: 1. якнайменше повних, правильних рим, а якнайбільше асонанц чи їх подоб, для вуха не занадто доступних, 2. якнайменше ритму зближеного до мелодії, а якнайбільше до прози, 3. якнайбільше штудерних слів, 4. якнайбільше перемішаних ріжних образів, що стрегочуть диссонансами, 5. якнайбільше домовів, що автор — мінний і хоче відродити нас, батьківщину і нову добу.

Ці принципи може неусвідомлені. Над ними панує так неусвідомлений гін до абстрактних понять, яких не можна собі уявити, коли поруч них стоїть іще кілька інших таких самих невиних.

Ось один взірок тої бойової програми:

Занурені в холодний морок — сотні тисяч
Ідуть, щоб завершити мій прекрасний
І вирочить на рівнини, де так гостро дише
Шумке життя, що забить сильні раси.

Так атавістичні ми осягнем висоти
Нового духа. Так крізь смерти брами
Пролинуть нам залізними подихами
І народитись знов — щоб знов боротись!

Лиш тільки гарту. Ось розвіються тумани
І стрінуть нас на луках мов вироєння
Слова сіячі гієрофанта
І дальній гоми і перші бриви сонця!

Нам важко булоб це назвати поезією, як важко булоб дослухатися відгуку у римах „тисяч" і „дише", „туманів" і „гієрофанта". А проте є в цій збірці такі поезії як „Дитинство", що переважить справжній ліричний хистрій. Здебільша лірику заливає у поета газета фразеольогія або претенсіональні слова як „творче можність моя", „жонглюють", „засліпились", „пристрасно симфонять", „смерком бутонитися". Багато у них штукарствах є в Ігоря Сєверяніна та його сателітів, які грається словами панів жартом і не співали про лицарську добу геройств, що вимагає класичної ясности.

Загально збірка „Пружінь" робить враження молодого таланту, в якому призбиралося забагато мотивів, дисонансів, гарних непередуманих слів і невласованих образів — з цього всього може ще викристалізується колись гарна збірка.

м. р.

—o—

Пєса К. Чапека в Парижі.

В нагоді Нобелевої премії знову згадали у пресі про одного з її кандидатів Карла Чапека — першого чеського письменника, що мав би її дістати. Саме тепер грають у Парижі його пєсу „Доба, в якій живемо" в інсценізації відомого франц. письменника Лік Дірте на, у театрі славного Ліно-Пое, що від 40 років ставить в Парижі чужі драматичні твори. Карло Чапек — трохи меланхолійний гуморист дав цим разом безнадійну трагедію. Є це історія матері, що втратила у боях і в ріжних експедиціях до Африки свого чоловіка і двох синів (жахта пропавшия, катастрофа з літаком, куди) і мусить вислати на війну ще останнього свого сина — мрійника поета. Пєса має деякі поетичні прикмети і робить сильне враження. Французом вона нагадує останню трагедію Чехословаччини.

РАҐЛЯНИ, УБРАННЯ, ФУТРА з найліпших бельських матеріялів першорядно виконані поручає
Повшехни Склад Одзєжи
ЛЬВІВ Пасаж Міколяша

Характеристична французька повість.

Всі знають, що найбільше улюблена тема французьких повістей — кохання. Багато між ними навіть має зазначену цю тему в заголовку, щоб читачі знали, яку книжку беруть у руки. Одна з останніх повістей Франсуа де Ру п. з. „Брюн" міг/аб залишити спочатку враження, що це повість селянська. Її дія відбувається здебільша на селі на лангедоському півдні, над Роною. Автор змальовує дуже дбайливо природу і спосіб життя людей, що насолоджуються спокійним бігом днів і люблять спокійну працю та розвагу на лоні родини. Дія йде перед війною. У повісти нема ніяких натяків на суспільні поле, навіть розмов на політичні теми або про високі проблеми, що так природно хвилюють мешканців великих міст. Дієві особи вдоволені, як багато щасливих французів на провінції, тим, що мають і що роблять щоденно без думок про світ поза ними.

На цьому спокійному тлі починається трагедія пари людей, що живе у щасливому подружжі. Пані Брюн (це ймення означає теж Чорнява) Шатрен заміжня від 14 років. Колись вона кохалась у Жані Делярі, що має тепер відвідати її та її чоловіка зі своєю жінкою. Від цього моменту автор завертає взад, щоб нам оповісти, чому Брюн не вийшла за Делярі — свою першу любов, а за Уатрена. Історія цього подружжя зперед 14 років тримає читача на 100 сторінках у цікавости, як виглядатиме зустріч Брюн Шатрен з Жаном Делярі. Ми відчуваємо від першої сторінки ,що це головний сюжет повісти. Саме оця зустріч і віднова дівочих спогадів, що прокидаються в молодій жінці змальована майстерно і надолужує занадто довгий вступ, який нас трохи томить. Зовсім звичайна зустріч зі звичайною розмовою стає лиховісною хвилиною. Героїня не здає собі справи з сильного прив'язання до своїх почувань ані з відношення до своєї сучасности. Саме тоді, коли вона серед розніженого ваганнн якнайбільше потребує помочі свого чоловіка, його нема. Мрії молодости напливають щораз сильнішою хвилею. Коли чоловік для полагодження якихось інтересів виїжджає на місяць до Бордо, його жінка виїжджає на цей час до Парижа з візитою до своїх. Тут вона має нагоду зустрічатися з Делярі і дає себе пірвати почуванням. За першим великим поривом приходить велике розчарування і навіть відраза до чоловіка, якого Брюн уявляла собі як вибранця своїх мрій. Подружжя розходиться, потім знову сходиться, нанизуючи нитки нової симпатії та нового духового зрозуміння. Едмон Жалю даючи оцінку тої повісти називає її за заголовком відомого оповідання Проспера Меріме „Подвійною помилкою". Сюжет банальний, але автор проявив у деяких частинах повісти незвичайну знайомість жіночої психольогії. Ру був за цю повість контркандидатом Гонкурового лавреата Трояя.

—o—

Сторінка без політики.

Чарівний острів Капрі.

Історія чарівного острову Капрі сповита легендами. Як той острів повстав і від чого походить його назва — це до сьогодні тайна. Кажуть, що ця назва походить від: Капреа — гостре каміння, від Капра — коза, острів кіз, або від Капрос — дик.

Багато геольогів прослідживало тайну повстання острову, одначе їх досліди до нічого не довели. Вони не можуть точно стверднти, чи острів виринув після вибуху підморського вулькану, чи це може частина затопленої Атлянтиди. Інші знову догадуються, що той острів відірвався від Сицилії внаслідок ерупції Везувія.

Капрі було колись грецькою кольонією. Її красу оспівував в Одисеї Гомер. В одній із своїх пісень він каже, що спів сирен у місячні ночі причарував моряків, що пропливали попри Капрі. Тому чарові не вмів теж опертися й Одисей.

Ціле минуле того острову наче потверджує всі легенди. Коли римляни завоювали Капрі, той острів так очарував римських цісарів, що вони вибудували на острові прегарні палати і самі перебували на ньому. За цісарями помандрувала юрба римських патриціїв та поетів. Тиберій прожив там велику частину свого володіння і лиш час до часу виїздив до Риму.

Коли великий імператор Август вертався після переможного бою з Єгипту і побачив птахи, що перелітали понад Капрі, взяв це за добру ворожбу і велів на острові побудувати величаву палату. Ще до сьогодні є на Капрі маленький городець, що його шумно називають городом Августа. З тераси того городу видно великі, гарні нагі скелі Фараліоні, які наче стоять на сторожі острову.

По часах блеску і слави той чарівний острів попав на довгі віки в забуття. Щойно у XV. столітті „спів сирен" знову заманив Барбаросу, який здобув Капрі й поставив там охоронний замок.

У музею Акселя Мунте на Анакапрі (вища й дальша частина острову), переховують знайдені ліхтарні, начиння із бронзу, що їх уживали морські розбишаки, останки стовпців та статуй, що їх знайшли на Капрі. Підчас наполеонських воєн Капрі було під володінням князя Йоахима Мірата. Після упадку Наполеона той острів окупували англійці. Тоді губернатором був Гедсон Льов.

—o—

Новий дар під ялинку.

Надходять Різдвяні Свята і в багатьох українських домах уладять добрі родичі святочну ялинку своїм дітям. Прикрасять її всякими прикрасами й обвішають: цукорками, яблуками та горіхами, під ялинку зложать скромні або й вибагливі дарунки. Дбайлива мати чи добрий батько не забудуть покласти між дарунки кілька нових книжечок виховного змісту, бо ці духові солодощі мають найтривкішу вартість і з ними не може рівнятися навіть найдорожча іграшка. Та коли мова про книжки, то хочемо запитати тут, чи не добре булоб завести між дарунки одну гарну новість, а саме: до звичайних книжок додати ще одну особлившу книжечку, яка сама собою має теж велику виховну і практичну вартість... Це щаднича книжечка українського банку на імя котроїсь дитини! Автім — може це бути й книжка на імя старшої людини, бо і старші обдаровують себе на Свят-Вечір. Чи думаєте, що не зраділаб добра і дбайлива жінка й мати, яка так важко працює для нас цілий рік, якби добрий муж, крім якогось скромного дарунку, поклав їй під ялинку щадничу книжку з першим щадничим вкладом на її імя... Певна річ, що якби цей добрий звичай принявся і поширився в нас, то приніс би він велику користь не тільки обдарованим, але й цілому рідному загалові, бо цей звичай поширив би звичку щадити гріш у рідних банках. Поширена ощадність — це найтривкіша основа добробуту, щастя одиниць і загалу.

Подумаймо про це перед Святами!

(Ю. Ш.).

Повітря — це найкращий приятель здоровля.

Канадійських пінгвінів не тримають вічно в хаті, вони якісь теплярняні звірі. Навіть, за вказівками свого лікаря д-ра Дафо., перебувають вони під опікою своїх доглядачок по змозі якнайбільше на повітрі.

„Чорна вдова" й „чорний вовк".

В деяких краях є павуки, що їх їдь загрожує людському життю. Напр. таким небезпечним павуком є довгий на 13 мм. павук т. зв. „мармінято", який живе в Італії, полудневій Франції, Еспанії та Греції. Коли той павук укусить, то його їдь викликує безупинну спрагу, сильну гарячку та важкі серцеві атаки.

Спорідненим із тим родом є т. зв. „чорний вовк", якого можна стрінути в полудневій частині Росії над Каспійським Морем та в полудневій частині України. Той павук нападає і на людей і на звірят: коні, верблюди та на рогату худобу. В минулих століттях були часи, в яких цілі табуни коней і худоби ставали жертвами „чорного вовка". Їдь того павука викликує в людей сліпоту, корчі, омління та навіть легке божевілля із приступами шалу.

Крім „чорного вовка" маємо ще „чорну вдову" (ми вже про неї згадували) пострах Каліфорнії. Їдь тієї комахи таксамо небезпечна як їдь гадюки. Їди тих павуків уживали колись індіяни до затроювання стрілен.

Великими грабіжниками є теж деякі роди водних павуків. Вони нападають на риби, що їх сильно перевищають величиною.

У Бразилії є павуки, що їдають птахів та звірята величини крілика.

—o—

Як із копалень перепачковують золото.

Мурини, що працюють по африканських копальнях золота, вживають від непамятних часів найріжнородніших способів, щоб лиш перепачкувати кілька грамів золота. Одно з найбільших полудневo-африканських підприємств переконалося недавно, що воно тратить річно більше як 50.000.000 золотих на таких малих крадежах. У копальні того підприємства працювало 400.000 робітників, з того 300.000 мурнів. Кілька тисяч робітників покидало працю по пятилітньому контракті і жило собі преспокійно із ренти. Спеціяльні розвідчики фірми вели на ріжні лади слідство і вкінці попали на способи, що їх уживали робітники, зокрема мурини, щоб перепачкувати золото поза копальню.

Виявилося, що деякі гірники викидали маленькі частинки золота при допомозі мініятурних катапульт поза огорожу копальні, при чому якісь їх спільники визбирували завжди такі частинки інші робітники послуговувалися собаками і голубами. Ця система так сильно поширилася між робітниками, що управа копалень рішила винищити всі ті звірята на експльоатаційному терені. Очевидно мурини вживали теж не раз і не два старого способу, а саме проковтували частинки металю, як проковтують малі діяманти.

Міліонер з фальшивим пашпортом.

Багато років тому одна стокгольмська фірма післала свого бюрового хлопця з листом, щоб передав великі гроші другій фірмі. Він звався Оскар Йогансон. Перелякавшись кари, щоб не посудили його, що він украв гроші, він рішив щезнути. Втік до кордону Норвегії і там завдяки одному фінському моряцькові дістав папери на імя якогось Мікеля Йосліна. З цими паперами виїхав хлопчина до Америки. Минуло багато років, хлопчина працював і доробився майна. Прийшов час, коли він хотів оженитись. Він подав до цивільного уряду свої папери, але хтось, хто знав історію, повідомив уряд, що папери фальшиві. Міліонер не мав змоги доказати, що ці паперн його власні ані теж відкрити своє давне прізвище. Але, що людина з грішми може зробити все і може признатись навіть до фальшивих паперів, то Оскар Йогансон дістав дозвіл від шведського уряду вживати прибраного прізвища Мікеля Йосліна.

ХОЧ УБОГИЙ, ПРОТЕ НЕ ХОЧЕ ПРОДАТИ ПАМЯТКИ.

Недавно злодії обікрали мешканця одного, дуже вбогого вуличного музиканта в Сан Франціско. Разом з іншими предметами злодії вкрали скрипку, що нею музикант заробляв на життя. Поліції вдалося віднайти всі вкрадені річи, між ними теж скрипку. Тоді виявилося, що це незвичайно вартісний інструмент, який імовірно походить із рук Страдіварія. Як звичайно в Америці, знайшлося негайно кількох аматорів, які запропонували музикантові за скрипку величезні гроші — майже 100.000 долярів. Та скрипак таки не погодився продати скрипки, заявляючи, що той інструмент є родинною памяткою, що перебув у його родині вже 283 роки і важко булоб йому з такою родинною памяткою розставатися.

Присилайте передплату.

„ЛОТОС“, Львів, Сикстуська 21.

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла“.** Вчорашнє (285.) число „Діла“ підпало конфіскаті за одно місце у передовій статті „Московський щоденник у Львові“, за два місця у статті „Кредитові аргументи“ та за кілька слів у замітці „Маршалок сойму не приняв українського внеску“. Тому, що конфіската прийшла дуже пізно і матриці дотичних сторінок треба було знищити та виповнити сконфісковані місця іншим матеріялом, число можна було видрукувати щойно коло півночі та внекспедіювати в край у суботу рано.

— **„Сад і город“** — під такою назвою почне виходити з днем 1. січня 1939 р. новий часопис, місячник, що його видає Товариство „Сільський Господар“, Львів, Руська 20. Часопис призначений для широких кругів наших садівників, городників, шкілкарів, господинь та господарів і прихильників-аматорів садівництва та городництва. В кожному числі багато статтей, порад та ілюстрацій. Передплата на рік 2.50 зол., хто пришле передплату до дня 31. січня 1939 р., платить за рік тільки 2 зол. Усі, що цікавляться садівництвом та городництвом повинні мати у себе цей потрібний і дешевий часопис. 3—3

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду. 2933 2¼—0

— **„Хром“,** Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83, поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перекрашує і перероблює уживані футра за найновішими фасонами. 2259 —?

— **А коли засвітите ялинку,** не забувайте, що найбільш ефектовну світлину зробите тільки на найкращому панхроматичному фото-матеріялі „АГФА“. — Дістанете в единій українській фотокрамниці Екомп, Львів, ул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639 1—?

— **П. Трикотарський шість-тижневий курс** улаштовує кооп. „Вовна“. Веде п. Зелена. Оплата за курс 8 зол. Зголошення: „Вовна“, Підвалля 1, або „Сільський Господар“, Руська 20, тел. 230-53. Початок 27. XII. в год. 17. 2—2

— **„Свят-вечірні й різдвяні страви“.** Книжка на часі! 80 сот., порто 25 сот. В книгарнях і в „Новій Бібліотеці“ Львів, Копцова 4. 2996 -7

— **Взаємини батьків зі школою.** Гутірку на таку тему поведе у Клюбі „Нової Хати“ і „Труду“ п. Степан Конрад дня 26. ц. м. в год. 6-ій. Адреса: Львів, Ринок ч. 39. 3063

— **Д-р Ірина Сімович,** спец. недуг шкірних і венеричних, вернула і ординує Городецька 53 а, II. пов., тел. 274-36. 3039

— **Дня 25. грудня 1938 р.** відбудеться посвячення й відкриття ледовища на Майдані „Орлів“ при пл. св. Юра в 13-ій год. Прохаємо українське громадянство, зокрема молодь, взяти численну участь. Сезонівки (білети вступу) вже можна набувати в канцелярії Товариства „Орли“, пл. св. Юра 5 в подвірі, по цінах як на інших ледовищах. 3035

— **Господині!** Удане печиво на свята, це Ваша гордість. Тому вживайте тільки випробованої якости порошку до печива, ванілін, цукру та ароматів української виробні „Аврора“ у Львові. 2997

ВІДГУКИ ДНЯ.

Розмова з часописом.

Передімною свіже число часопису. Щойно вискочило з друкарні, ще духу не може перевести від обіймів, якими його вщасливлювала ротаційна машина. Свіжий друк ще світиться, папір ще теплий від руху, а часопис пахне ще друкарською фарбою.

Часопис поклався на висилковім столику і відпочиває. Недовгий судився йому відпочинок. За хвилину возьмуться до нього працьовиті і швидкі руки, наліплять адресу та вишлють на пошту. А пошта кине в прудкобіжні поїзди, а ці розвезуть часопис по цілому світі. Там, де не зможуть сами довести, — передадуть поштарям і часопис завтра-позавтра, за тиждень, чи навіть за два таки дійде до рук адресата.

Заки рушить часопис у свою далеку мандрівку, користаю з хвилини передишки і починаю з ним розмову.

— Як назагал почуваєтесь, пане часопис?

— Від якогось часу дуже кепсько! І давніше не скажу, щоб надзвичайно, а тепер то таки дуже бідую. Від часу пресового декрету моя поява на світ відбувається в далеко тяжчих обставинах. Скільки то мороки, заки яканебудь стаття перейде врешті з редакції в друкарню!..

— Помало пишуть?!

— Писати пишуть швидко, та тільки над кожним реченням думають, перекреслюють, змінюють, обчімхують.

— А це вас болить?

— Ясно, що болить. Кожний повинен мати свою амбіцію, маю її і я. Чи ви думаєте, що для мене приємно бути нецікавим?

— То кажіть, нехай вас редагують цікаво!

— В тім то й річ. Цікавий зміст не все погоджується з червоним олівцем. Навпаки: дуже часто оба сперечаються. А знаєте хіба, хто в цій суперечці постійно горою?! Коли врешті редактор і зважиться щось дати до друку і я вже дякую Богу, що зможу вийти в світ, то нерідко ще й тоді мене завернуть з дороги і неодно вирвуть мені з тіла. А потім приходиш до читача, а він глип і шпурне тобою на стіл як каменем за псами: нема що читати! — каже.

— Маєте рацію, пане часопис, не дуже воно приємне для вас.

— А для вас, думаєте, дуже приємне?! Колиб ви почули слова, які падають на вашу адресу. В редакційних статтях або є підпис або нема, а під вашим фейлетоном постійно є ваш підпис. „Гей-гей! — кажуть — як він колись писав!“ Або: „Така добра тема, а він чортзна що пописав! Адже міг трошки поперчити“... І додають якийсь епітет, наприклад... не хочу вам повторювати. А мені прикро. Такий світ ішов і подяки нема, ще й вислухуєш на свою адресу за вас усіх.

— А далеко ви йдете? — питаю швидко, шоб змінити тему.

— Чи далеко!? Ви хіба не знаєте, скільки нашого брата розбрилось по цілій планеті. Добре ще, що нема міжпланетної комунікації, а то прийшлось би і на Марса гнати. Йду голубчику і до Китаю, і до Японії, і до всіх Америк. Заходжу туди, де листи не приходять, бо нема від кого, або не знають, куди йти. В Чужоземній Легії мене знають і по копальнях на всіляких островах і по доках далеких пристаней. Тяжко нераз продертися, ноги сходиш, заки добешся...

— А куди вам, пане часопис, найтяжче дістатися?

Часопис усміхнувся.

— Не повірите — каже. — Ану, вгадайте!

— Парагвай?

— Ні.

— Шпіцберген!?

— Зовсім ні.

— Огниста Земля?

— Але де!

— Далебі не вгадаю.

— Чи ви чули щось про Кремянець? Хотів би вас дещо запитати про нього.

— Прошу дуже.

Часопис не встів поставити запиту, бо взяли його до експедиції.

А шкода! Цікава тема!...

Галактіон Чіпка.

2973

ПЛАЩІ ЖІНОЧІ, ФУТРА оригінальні моделі з найліпших матеріялів поручає
Повшехни Склад Одзєжи Львів, Пасаж Миколяша.

— **Ревізії й арештування в Сяноці.** Поліція в Сяноці перевела минулого тижня ревізії в купця О. Ковальського та абсольвента гімназії Богдана Лехицького й опісля їх арештувала. Причина ревізії й арештування невідома.

— **Трагічна смерть лікаря.** В пятницю 23. ц. м. вечором львівський лікар гінекольог, 37-літній д-р Гарбіч вертався таксівкою від пацієнтки до Грибович Малих, щоб виплатити там робітникам гроші за роботу при будові „дому людового“ Т. Ш. Л. Переїзджаючи вулицею Легіонів шофер швидко скрутив на вул. Ягайлонську. Саме тоді минав перехрестя згаданих обох вулиць молодий хлопчина з двома кількаметровими тичками до радіоантен. Одна з тичок дісталась крізь отверте вікно до таксівки і пробила око лікаря аж до мізку. На крик важко раненого шофер з місця завернув таксівку і відвіз його до рятункового поготівля. Звідтіля відвезли д-ра Гарбіча до загального шпиталю, де лікарі перевели негайно операцію, але недужий по кількадцятьох хвилинах помер. Поліція хвилево притримала шофера М. Мельника і шукає енергійно за хлопчиною, який ніс тички.

— **Під гаслом підтримки виключно польської** торговлі і ремесла відбулась у Тернополі захолом О. З. Н. нарада політичних і суспільних діячів та представників польського купецтва, на якій рішено примістити на виставах в усіх польських крамницях і підприємствах відповідні вивіски та гасла з покликом до польського громадянства, щоб купувало лише в польських купців і польських ремісників на те, щоб дати працю і хліб польському робітникові та зміцнити народову торговлю. Рішення виконано. („Всхуд“).

— **Понад 34.000 бібліотек у Польщі.** Згідно з даними Головного Статистичного Уряду, в Польщі є 34.480 бібліотек з 15 міл. 800 тисяч томів. Зі згаданого числа припадає на публичні бібліотеки 26,9% (38,1% томів), на бібліотеки вселюдних шкіл 66% (38,1% томів), середніх шкіл 3,9% (15,4% томів), учительських шкіл 1% (4% томів), високих шкіл 0,06% (17,4% томів), на військові бібліотеки 0,04% (1,4%) і вкінці на виїничні бібліотеки 0,4% (0,6% томів).

— **Зудар поїзду зі самоходом.** Вантажний поїзд з Ходорова наїхав на стації Теофіпільці, пов. Бережани на вантажний самохід з Дрогобича, що навантаживши рибу не міг виїхати з рейок. Перед самоходу зовсім розторощений. Жертв у людях не було.

— **Страшна пошесть пятнистого тифу** вибухла в містечку Хенціни, келецького повіту. Пошесть заволік до містечка прошак, який переночував у божниці. В містечку нездужає коло 60 осіб, з яких три вже померло. Санітарна влада видала гострі розпорядки, щоб не допустити до поширення пошести і наказала замкнути всі божниці та школи. Містечко зовсім відокремлене від решти світа. Населення містечка сягає 5.000 осіб, з того 3.500 припадає на жидів.

в АПОЛЬО від неділі 25. ц. м. найкраща польська фільма, режисерії славного Ляйтеса

СИҐНАЛИ

в гол. ролі Желіховська, Цвіклінська, Висоцка, Піхельський, Юноша Стемповський та інші. 3-/30

— **Вибори у Сх. Галичині.** В першій половині січня 1939 р. влада розпише вибори до громадських рад у Сх. Галичині. Тоді теж влада призначить предсідників виборчих комісій.

— **Велика афера у Львові.** В суботу 24. ц. м. рано поліція опечатала банкову контору Б. Темпля в Пасажі Гавсмана і перевела основну ревізію в помешканні власника Маврикія Берля та Оскара Темпля чи пак Старкера та їх книговода Малера. По ревізії поліція всіх чотирьох арештувала. Виявилось, що контора виміни Темпля довела своїх кліентів до втрати майже 300 тисяч золотих. Згадана контора виміни заставляла вартісні папери своїх кліентів в інших банках, а гроші присвоювала собі. Крім того продавала акції, хоч дійсно не мала. При кінці жовтня ц. р. контора виміни предложила міністерству скарбу сирий білянс подаючи, що пасиви рівноважаться з активами. Місяць пізніше оголосила уже банкроцтво, виказуючи 40 тисяч в активах, а 300 тисяч у пасивах. Тоді з Варшави делегат міністерства скарбу перевів контролю. Ствердивши зловживання, повідомив прокуратуру, з доручення якої поліція опечатала контору, арештувала власників та їх книговода.

— **Самогубство професора університету.** Професор будапештенського університету д-р Ліберман, спеціяліст від очних недуг, скінчив самогубством. Причиною самогубства був новий проект закону проти жидів, що його зголосив мадярський уряд у парляменті.

— **Грабіж 2.000 дорогоцінних образів.** Еспанська преса пише, що директор центральної ради охорони мистецьких скарбів республики П. Рубіо ствердив, що в музею Прадо в Мадриді залишилось у скринях у пивниці ледви 500 образів з музейних збірок. 2.000 дорогоцінних образів забрали червоні продаючи їх за кордоном.

— **Найщасливіше населення** живе на острові Піткарін на полудневій частині Тихого Океану. На згаданому острові живе 200 потомків 9-ох збунтованих моряків з англійського военного корабля „Бавнті", де вони поселились у 1789. р. з 17 жінками з Таґіті. Мешканці згаданого острова не платять податків, не мають ніяких грошей, пошти ні радія. Необхідні роботи виконують спільно. Всі важніші речі (напр. човни) є спільною власністю.

— **Дві корабельні і летунська катастрофа.** Латвійський корабель „Ляймдота" вертаючись з Мурманська до Риги наїхав на підводні скали недалеко берегів північної Норвеґії та важко ушкодився. З допомогою виїхали два норвеські кораблі і намагаються з залогою ушкодженого корабля рятувати його. Корабель „Ляймдота" був найбільшим кораблем маринарки Латвії. — Норвеський корабель „Смарагд" затонув у віддалені 600 миль на схід від Ню-Йорку куди віз з Голяндії нафту 20 осіб залоги і капітана з цружиною та донькою врятував американський корабель. — На летовищі Тревізо в Італії літак зачіпив за радіоантену і впав на землю. Летун згинув.

— **Пожежа гори від 250 років.** У Сарщині коло Ст. Інгбері горить копальня вугілля, де повстав вогонь у глибині 300 метрів перед 250 роками і дотепер не вдалося пожежі вгасити. Дим добувається щілинами землі в ріжних місцях та є найкращим доказом, що вугілля далі горить. Пожежу згаданої копальні бачив уже найбільший німецький поет Ґете. Тоді земля коло копальні була така розпечена, що не можна було стояти босими ногами.

— **Бугальтерійні книги зперед 4.000 літ.** Чеська наукова експедиція під проводом двох учених археольогів Брозія та Петрія відкрила в місцевости Кґнох у Малій Азії торговельні книги. Тодішні купці записували свої орудки на воскових табличках асирійським письмом. Учені здогадуються, що книги походять з часу 2.100 літ перед народженням Христа. Основні досліди над відкритими торговельними книгами дадуть зміну устійнити взаємини між старинними народами.

Під проводом Українського Гігієнічного Т-ва станьмо всі разом, як його члени, до боротьби з найбільшою суспільною хворобою нашого народу — туберкульозою!

Спорт.

УКРАЇНА — РЕНОРД.

Боксерські змагання обох дружин відбудуться в неділю 25. ц. м. в салі кіна „Світовид" при вул. Кушевича. Початок у год. 12 пол.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

День св. Андрея як день імянин Митрополита Андрея Шептицького у Станиславові. В неділю 11. грудня ц. р. відбувся в салі „Народньої Торговлі" у Станиславові останній цьогорічний звіт-віче відділових читалень „Просвіти" станиславівського повіту. Хоч був морозний день, прийшли всі точно і в 12. годині вполудне заповнили салю по береги. Прибуло коло 400 членів відділів читалень. Перед приступленням до денного порядку пригадав предсідник д-р Юлій Олесницький прикрим, що в р. 1933 минає 40 літ від часу іменування теперішнього митрополита-патріярха Андрея Шептицького станиславівським епископом. При цій нагоді виголосив предсідник реферат про діяльність Митрополита як станиславівського владики, що його присутні прийняли з одушевленням. На внесення провідника шлють в Бощарові, голови тамошньої читальні і довголітнього заслуженого начальника тамошнього українського „Сокола" п. Журковського рішено серед гучних оплесків вислати Е. Митрополитові в день імянин побажання від Філії „Просвіти" у Станиславові та всіх читалень „Просвіти" Станиславівщини зараз із підписами всіх відділових читалень та всіх українських товариств повіту. Ті побажання списла переслано на руки Достойного Ювілята. — Дня 18. грудня на запрошення „Молодої Громади" у Станиславові виголосив д-р Юлій Олесницький у домівці того Товариства для його членів виклад на тему: „Особа Митрополита Андрея як осередок згуртування нашого народу під релігійним і національним оглядом". По викладі поспішили всі учасники відчиту поручити Виділові Товариства, щоб від Товариства і всіх його членів переслав Е. Митрополитові побажання в нагоди імянин. — На руки д-ра Олесницького дістали всі станиславівські товариства таку відповідь на вислані бажання: Митрополит Шептицький дякує за ласкаву память і побажання та просить передати їх усім товариствам і організаціям Станиславова з найсердечнішими бажаннями на свята і Н. Р. 1939. 19. 12. 1938. Підпис: Андрей Митрополит. — Станиславівщина все лишиться вірна тим ідеалом, що їх у ній засіяв великий Митрополит-Патріярх. **Х.**

Зі сцени. Минулої неділі влаштував драм. гурток „Сфінкс" „Святочний Вечір" у 25-ліття смерти Лесі Українки. З приємністю треба признати, що „Сфінкс" поставився до того вечора з повним зрозумінням і дбайливістю. Так і видно було, що організаторам не йшло про фінансову сторінку, а лише про гідне звеличання памяти Великої Поетки. На програму зложилися: промова та вистава драматичної поеми Л. Українки „Адвокат Мартіян". Промову, що її опрацював проф. д-р В. Пашницький, відчитав п. П. Рогатинський через недиспозицію автора. Промова належала до тих, що їх рідко можна почути на святочних вечорах чи академіях. Д-р Пашницький так гарно й барвно схарактеризував творчість і значіння творів Л. Українки, що присутні вислухали промови із правдивим здовольненням. Виставу „Адвоката Мартіяна" згусимо зачисленим до чергових успіхів „Сфінкса". Гра виконавців, з деякими виїмками, стояла на дуже доброму рівні. П. Крушельницький у ролі Мартіяна створив гарний тип. Закинутий йому можна хіба те, що вчесь час був занадто пригноблений і не заакцентував тої внутрішньої сили, яку його виявляє авторка. Часом теж Крушельницький не знав, що зробити з руками. Та ті малі непорозуміння зовсім затерлись останньою сценою, коли Мартіян показує Констанції промову; в тій сцені був Крушельницький знаменитий. На високому рівні стояла гра Курила: і в ролі брата Ізогена і центуріона. Як в одній, так і в другій він дав вичінчені до подробиць постаті. Та й не дивуймось: не даром Курило вийшов із твердої школи Блавацького. Борковська в ролі Аврелії дала пригарний тип, хоч хвилинами вражала її нервовість, особливо в рухах рук. Надсподівано гарно випав дебютантка Висоцька в ролі Люцілії. Інші вдоволили, хоч рівнем відбігали трохи від згаданих. Із щирим признанням треба висказатися про декорації: арт. мал. М. Зорій потвердив знову свій великий талант. Зарисункову твердженням, що Зорій — це другий по Боровику наш сценічний декоратор. Римський дім, що його малював Зорій, давав пілкоїну ілюзію старовинних часів та був до подробиць виконаний по вказівках авторки. Пригарні теж були строї, про стилевість яких дбав проф. д-р І. Рибчин. Цілий вечір лишив дуже добре враження та був справді гідним увічнанням памяти Лесі Українки. Жаль лише, що громадянство не зійшлося так численно, як сійтись було повинно. А ті, що прийшли, вдячні були „Сфінксові" за влаштування вечора. Нехай ті бурхливі оплески, що ними нагородила приявні „Сфінксові", будуть нагородою за дефіцит та заохотою до дальшої впертої праці. **Б. Л.**

З відчитової салі. Минулої неділі відбувся в салі „Н. Т." виклад О. Кульчицької про українську графіку. Шановна предсєдниця представила розвій графіки на українському ґрунті, ділячи її на кілька груп. Довше задержалась О. Кульчицька на представленні призвищ графічної техніки, ілюструючи їх відповідними образами. Відчит був дуже цікавий і тому шкода, що громадянство не зійшлося численно.

Українська фільма. Мин. неділі очікували станиславівські громадяни українську фільму, що її заходом О. С. У. К. висвітлював Ю. Дорош. Не будемо тут розводитися про ту фільму широко, в кожному разі широ радимо кожному селянинові та міщухові, робітникові й інтелігентові, старому чи молодому, оглянути самому ту фільму. І впевняємо, що вийдете задоволені. Не будемо міряти вартости нашої фільми з американськими „суперпляґерами" чи „проболями сезону" чи навіть „століття", бо це булоб безглуздям. Вдаємо собі добре справу, з якими технічними труднощами мусів боротись Ю. Дорош, який накрутив ту довгометражову фільму (2 години зповітлювання). Адже Дорош не мав до диспозиції мільонів, не мав голівудських ателіє, не мав величезного штабу помічників, дорадників. І коли всеж у тих обставинах і можливостях ми маємо змогу оглядати українську фільму, то це величезний здобуток. Фільма ця — це не лише зліпок якихсь випадкових картин, а справжня фільма з акцією, що держить глядача весь час у напруженні: так і чекаєш, чи могутня кооперативна ідея переміпить Романа (героя фільми) з безвартісного гуляки на ідейного громадянина, сліджуєш далі за працею Романа, догадуєшся, чи Роман одружиться з Марійкою. А притому запізнаєшся з рідним промислом, з рідною продукцією, що дискретно рекламується у фільмі. При кінці захоплюється пречудовими фрагментами народнього весілля і щасливий виходиш... Велике діло зробив РСУК, давши змогу Ю. Дорошеві накрутити ту першу на Галицькій Землі українську фільму, що носить назву „До добра і краси".

З життя гімназійної молоді. Мин. суботи виставив „Науковий Кружок" дівочої гімназії „Р. Ш." при співучасти „Драм. Секції" при українській мужеській гімназії інсценізовану повість О. Кобилянської „В неділю рано зілля копала". На сцену переробив ту повість проф. Павлусевич, що багато труду завдав собі, та всеж перед деякими недотягненнями не встерігся. Відчували ми, що місцями чогось бракує, що картини не закінчені в цілости, хоч повість у передачі на сцені нічого зі своєї вартости не втратила. Гімназійна молодь, як звичайно, поставилася до вистави дуже поважно, тому загальне враження з вистави було дуже сприятливе. Виконавці ролі були зовсім добрі, деякі навіть виявили повалені завдатки таланту. Дуже добрий був Напоперчний у ролі Гриця, що швидко переборов початкову трему і дав направду гарний тип гуцульського легіня. Держак-Шпильків у ролі Андронаті був би зовсім на місці, якби був не забував, що він у ролі старезного цигана, а то часами виглядав занадто по-молодецьки. Держак-Музика у пятій картині дав гарний тип старого гуцула, зломаного втратою вихованка. З жіночих ролі на перший плян цим разом забилася дуже добра Ребрикіна в ролі Дешгучки, хоч місцями зовсім непотрібно шаржувала, зорієнтувавшися, що частині публики не подобається. Але того на майбутнє треба застерігатись! Вальницька як Тетяна показала хиливами занадто в патос, хоч і вона мала кілька дуже добрих місць. Лейчаківська в ролі Настки була тока природна, „як у себе дома". Целевичівна в ролі циганки Мазри мусіла „бісувати" чарівниця, виявляючи

ФАБРИЧНІ ЦІНИ! ВЛАСНИЙ ВИРІБ!

продає найдешевше **КОВДРИ, МАТРАЦИ,** подушки з пір'я, простирала, готові пошевки ручники, обруси, полотна, шифони, **КОЦИ, КАПИ, ФІРАНКИ**

Антін Петрушевський ЛЬВІВ, ул. ГАЛИЦЬКА 20. Тел. 213-33. Цінники на бажання даром.

танковий талант. Дуже гарно виглядав гурт дівчат підчас купального обряду. Гарні були строї та декорації. Цілість під кожним оглядом гарна, в чому велика заслуга режисера п. Сіяновського-Мінченка. Публики повна заля.

З організаційного життя. Мин. четверга склався комітет, вложений з визначних громадян, довірочну нараду, якої темою було економічне положення українського народу. Підчас реферату проф. Ільницького на салю ввійшла поліція і стверднвши, що комітет не знав всіх присутніх особисто, нараду розвязала. Треба завважити, що заля „Н. Т." була заповнена по береги.

Б. Л.

ЛІКАР
А. Кляйн
дитячі недуги
КОЛОМИЯ, СТРІЛЕЦЬКА 51. ТЕЛ. 195.
Кварцева лямпа. 1-3

КОЛОМИЯ.

З відчитової салі. Заходом управи Музею „Гуцульщина" ім. о. Й. Кобринського в Коломиї відбувся 10. ц. м. в салі Нар. Дому відчит проф. О. Кульчицької з Перемишля про українське графічне мистецтво. Того відчиту, ілюстрованого висвітлюваними картинами, вислухала шкільна молодь і вечором старше громадянство, якого було також справді обмаль. А шкода, бо відчит був живий та цікавий і змістом і висвітлюваними зразками. Крім того на стінах салі були розвішені численні експонати, які доповнили слова прелегентки і зазнайомлювали глядачів з численними зразками тої окремої в царині мистецтва ділянки, в яке розвинулася графіка.

Драматичне Т-во ім. Тобилевича почало 11. ц. м. свою діяльність „Вечором веселих складанок", на який зложилися три одноактівки: 1) Белінсовського „Бувальщина", 2) Васильченка „На перші гулі", 3) Альбіковського „Картівництва". З них тільки ідилія „На перші гулі" має літературну вартість. Дві інші мають тільки завдання забавити глядача невибагливими дотепами та ситуаціями. І справді добре бавили. Обсада ролі була дуже вдатна. В „Бувальщині" на перше місце вибився знаменитий, у нас іще з воєнних часів загально відомий артист п. Ів. Михалевський у ролі обдурованого та поштурхуваного молодою жінкою, мужа. Добрий був і Рогужинський у ролі дяка. Цікаву пару творили пп. Федінська й Атаманюк, незле запревентувалася п. Буграк. Співали добре, оркестра Муз. Інституту під батутою п. А. Михалевського виконала своє завдання задовільно. Дуже миле враження залишала ідилія-жарт „На перші гулі". В головних ролях батька й матери не можна собі подумати кращої обсади, як пп. Михалевський і Хомінська. Вдатно задебютувала п. Марта Вонсулівна в ролі доньки, при чому і її партнер не псував цілости. „Жартівництва" зі знаменитим у своїм стилю п. К. Сельським у поважній ролі Оверка та вдатною парою амантів пп. Нагорським і М. Вонсулівною викликала сальви сміху. Загально вечір залишив миле враження, до чого причинилася солідна праця режисера Ол. Скаловуба. Булоб тільки бажане, щоб управа Т-ва (з головою Н. Михалевським) була більше вибагливa в доборі сценічних творів.

Концерт у честь М. Лисенка, заповіджений ще минулого року коломийським „Бояном", відбувся вчінні 17. ц. м. в салі Народнього Дому в 12-ій год. як надія для шкільної молоді (в якій на диво держалася гімназія не хотіла взяти участи) та в 20-ій (з традиційним більш ніж півгодинним опізненням, з якого ніяк таки не показуємо охоти вилічитися) для старшого громадянства. Програма концерту була вложена в гарної промови проф. Р. Шпінайдл про життя й діяльність Лисенка (якого промовець називав Лисенком і Лисенком на переміну; відомо, що славний музик наголошував своє прізвище на другому складі) та з творів Лисенка: 1) „Сон" до слів О. Маковея, закрашений дещо багатшою хроматикою д-ром С. Людкевичем і „Кант розп'яття Христову", відспіваний поправно мішаним хором коломийського „Бояна", не залишили глибшого враження. 2) „Другу рапсодію України виконала на фортепіянні зі зрозумінням п. М. Витвицька. 3) Тріо з опери „Різдвяна Ніч" відспівали пп. Окс. Николишин (сопран), М. Витвицька (альт), м-р Гнатюк (баритон) при дострою оркестри Муз. Інституту М. Лисенка під батутою дир. Р. Рубінгера. В цьому ансамблю найкраще виявлялася осторонистка, що з правдивим зрозумінням заінтерпретувала валку своєю технічною фактурою арію Оксани, вживаючися глибоко в біль безталанної дівчини. Партія альтова звучала теж гарно, тільки баритон того дня, на жаль, не був диспонований. 4) Елегію" виконала оркестра Музичного Інституту, яка залишила теж миле враження. Зінструментована дуже вдатно дир. Рубінгером вона заслуговує на повторення при найбільшій нагоді. 5) „Ой люлі, люлі" до слів Шевченка та „Айстри" (ел. Олеся) відспівала п. Р. Гумінілович. Перша пісня, хоча своєю лінією мельодії, динамікою та пафосом, здавалось би, повинна краще відповідати темброві голосу співачки, не залишила сподіваного враження. Зате друга була відспівана з чуттям і ніжністю, які в цій пісні необхідні. 6) „Вертовію" і „Туман хвилями лягає", виконані хором коломийського „Бояна" можна сказати — по мистецьки, виказали, що праця дириґента п. Р. Стевничого йде дальше в пятомою йому енергією, знанням та любовю до пісні. Дуже доброю новинкою були річеві пояснення перед кожною точкою вокрема, подавані фахово проф. М. Білінським. Вони багато причинилися до зрозуміння творів і слухачі приймали їх з подякою.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Виставa української книжки і преси. Виділ філії „Просвіти" в Перемишлі постановив на одному із своїх засідань у місяці листопаді поглибити серед українського загалу Перемишлини любов до книжки і до преси та заохотити до читання, а при цьому показати, що наша українська література не така вбога, як дехто говорить. Тож у днях 10.—13. ц. м. влаштував у салі „Сокола" і в канцелярії філії „Просвіти" виставу української книжки і преси. Відкриття виставки відбулося в суботу 10. ц. м. вечором у присутності кількадесятьох запрошених гостей і представників перемиських українських установ. Виставу відкрив голова філії д-р Микола Хробак короткою промовою. Реферат, у якому представлено розвій українського письменства, української друкарської штуки та українського книжкового руху, виголосив проф. д-р Евген Гринзів. Після відкриття гості оглянули виставу, на якій були заступлені видання виключно повоєнні видавництв: „Просвіти", „Ділa", ос. Василіян з Жовкви, „Криниці" з Перемишля, „Червоної Калини", „Української Преси", „Батьківщини", „Світа Дитини", „Різної Школи", „Українського Видавничого Інституту", „Сільського Господаря", „Вістника", „Лавоніа", „Іамарагду", „Волі", Р. С. У. К. та багатьох інших. Пішість виставки представляється прекрасно. Треба признати, що аранжери вміли її влаштувати. Виставу відвідало, на превеликий жаль, дуже мало осіб, бо всього 600, у тому всі питомці Духовної Семинарії, учні фахово-допоможової школи „Р. Ш.", кілька кляс народньої школи ім. Шевченка і дві кляси української хлопчачої гімназії. У третьому дні виставки проф. Богдан Загайкевич виголосив реферат про розвій українського письменства.

„Свято Просвіти". Заходом Виділу філії „Просвіти" в Перемишлі відбулося в мин. неділю вечором в салі Народнього Дому „Свято Просвіти". На програму зложилися: вступне слово дир. Осипа Станіміра, хорові продукції читальняних хорів: з Мальковичі під управою п. Пелешака, з Мальковичі під упр. п. Цепхали. з Бриляшень під упр. п. Ольшанського, з Волестрашич під упр. п. Сисовика, з Вірочка під упр. о. о. Кузьмича та дві деклямації: п. Кобусівної і п. Соловія.

З викладової салі. Заходом Виділів „Учительської Громади" і „Т-ва наукових викладів ім. П. Могили" відбулися у нас два цікаві виклади. В неділю 11. ц. м. проф. Богдан Загайкевич виголосив виклад про українську літературу в Карпатській Україні, а повеліднє 19. ц. м. в салі ос. Василіян говорив проф. д-р Володимир Залозецький про українське мистецтво княжої доби під впливом прийняття християнства.

В згадці про ювилей перемиської гімназії, поміщеній у „Ділі" в 11. ц. м. ч. 276, пропущено прізвище вдатного молодого співака Л. Рейнаровича, який виконав кілька пісень при фортепіянowому супроводі п. Негребецької.

СТРИЙ.

Загальні Збори „Стрийського Бояна" відбулись 8. ц. м. при участи 70 членів. По звітах і дискусії вибрано новий Виділ у складі: дир. І. Калинця — голова; о. Гавриляшин — заступник голови, п. О. Левицький — секретар, п. Марунин — скарбник та п-і Володимира Кузьмак — бібліотекарка. Дириґентами „Стрийського Бояна" будуть: п. Петро Будний, п. Іван Норичка та п-і Ольга Заяць.

КАМІНКА СТР.

Величаве свято „Просвіти" в Камінці Струмиловій відбулося 11. ц. м. з нагоди 70-ліття істнування „Просвіти". Камінеччина вшанувала величаво 70-ліття „Просвіти". Свято почалося торжественною Службою Божою, яку відправив о. Артимишин, парох Батятич, в асисті кількох священників камінецької округи в церкві Св. Богородиці. Підчас С. Б. дуже добре співав міш. хор читальні „Просвіта" з Деревлян під проводом п. Тихого Микити і хор читальні „Просвіти" Камінки Струм. під проводом п. Лехнюка. Підчас богослуження тримав прапор філії „Просвіти" хорунжий Коваль Олександер з почотом. Гарну проповідь виголосив о. Содомора, парох з Вирова, яка на всіх присутніх зробила помітне враження. Вкінці всі священники відправили панахиду за померших членів „Просвіти". По богослуженні всі пішли до Народнього Дому, де відбулася святочна академія. Заля була вщерть виповнена так, що не могла помістити всіх учасників свята. На гарно прибрану сцену портретами голов „Просвіти" та різними написами в артистичному виконанні проф. Осипа Саса виступив збірний хор читалень „Просвіти" камінецької округи в числі 320 осіб в національних строях. По появі прапору філії в салі хор відспівав просвітянський гимн, що його вислухали присутні стоячи. По відспіванні гимну вийшов на сцену стрепенький о. шамб. Пегельський і привітав достойного гостя голову Матірного Т-ва д-ра Брика та всіх присутних та отворив академію. По промові збірний хор під управою проф. Гіжевського відспівав пісню „Просвіти ареїи іде". З черги голова Т-ва „Просвіти" д-р Брик виголосив промову, в якій зложив сильну віру в нашу майбутність. Ця промова викликала на присутніх сильне враження, за що нагородили його присутні голосними оплесками. Далі збір. хор відспівав „У гору серце" а д-р Банах Володимир виголосив дуже гарно опрацьований реферат про „Просвіту", її значіння і діяльність за 70 літ, що присутні вислухали з великим зацікавленням. Дальше осв. організатор відчитав привіти від читалень та інших установ. Опісля мала 5-літня дівчинка п. Організта виголосила вірш про „Просвіту". На дальшу програму складався виступи збірного хору, збірні деклямації а на закінчення гарна жива картина „Просвіті" проекту проф. Саса Осипа. Величаве свято закінчено відспіванням національного гимну. Свято залишиться в памяті дуже довго тих, які його бачили.

Гість.

Великий успіх

принесе Вам **рекляма**

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО „ДІЛА“

Малий гріш вкладений у рекляму

100% оплатиться 100%

Замовлення приймає „Адміністрація „Діла“ тільки до дня 3. січня 1939 року.

ТЕРНОПІЛЬ.

Тернопільщ"на — „Просвіті“. Дня 8. грудня ц. р. відсвяткувала Тернопільщина величаво ювилейне свято в 70-ліття існування і праці „Просвіти“. На свято, що його уладила філія „Просвіти“ в Тернополі при участи культурно-освітніх установ, прибули маси українського громадянства з Тернополя і повіту. В год. 10. відправив член філіяльного Виділу о. крил. Весна богослуження в намірені „Просвіти“ і панахиду в асисті всіх місцевих священників за померших членів „Просвіти“. Підчас богослуження і панахиди співав хор „Тернопільського Бояна“. В год. 12-ій відбулась у „Міщанському Братстві“ святочна академія, яка пройшла з повним успіхом. Програма академії коротка, але добре обдумана й виконана, залишила серед учасників якнайкраще враження. До цього долучилася ще й мистецька декорація сцени символічним образом артиста маляра Вашка. Свято почалося просвітянським гимном, що його відспівали обединані хори з Ігровиці та Іванчева Горішнього під проводом п. Вонсової. Коротку, але змістовну промову виголосив голова філії проф. Іл. Брикович, підкреслюючи ролю „Просвіти“ в розвитку української національної свідомости. Огляд праці 3-ох поколінь просвітянських діячів подав у своєму солідному рефераті проф. П. Дяків, який при цій нагоді зробив підсумки діяльности тернопільської філії, що була основана, як друга з черги у краю та може сьогодні почвалитися поважними надбаннями й успіхами у своїм терені. Дальшу частину програми, вокально-музичну, виповнили продукції міш. хору з Ігровиці (Н. Давидовський: Україна), обединаних хорів з Ігровиці та Іванчева Гор. (В. Барвінський: Сонячне завтра, Н. Нижанківський: Сонце Просвіти), що в них визначилась уповні диригентська рутина п. Вонсової, яка щасливо сгармонізувала оба хори. Сольові були альти ніж сопрани, але позагал хорові продукції були вдатні і поважні, відповідні до свята. Муж. хор „Тернопільського Бояна“ під проводом п. Менціпського відспівав Колесси „Гей на горі“. Велике враження зробила рецитація п. С. Чигуна Стефаникової новелі „Вона-земля“. Рецитатор має дуже добру дикцію та інтуїтивно вживається у зміст Стефаникових творів і тому робить на слухачів дуже сильне враження. Без сумніву є він одним з кращих рецитаторів Стефаникових творів. Свято закінчено відспіванням національного гимну. **Д.**

ВОВНИ
ШОВКИ
ПОЛОТНА
КОВДРИ
КОЦИ

поручає українська блаватня

„МАНУФАКТУРА“

ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

КОПИЧИНЦІ.

„Свято книжки“. Заходом філії т-ва „Просвіта“ та хору при читальні „Просвіти“ в Копичинцях-Баторівцині відбулося, як кожного року, „свято книжки“ з фантовою льотерією, зложеною виключно з книжок. Хор під проводом організатора філії М. Вербовецького відспівав просвітянський гимн і кілька пісень, та виступив теж в інсценізації „Вертеп книжки“, яку виведено дбайливо та яка зробила гарне враження. На жаль публики було мало і тому книжок не вильосовано.

Свято в честь М. Шашкевича влаштувала дітвора „Рідної Школи“, якої М. Шашкевич є покровителем. Дня 4. п. м. діти з прапором пішли на Службу Божу до парохіяльної церкви, яку відправив новопризначений завідатель о. Пельвецький, який теж виголосив в церкві гарну проповідь. По службі Божій в салі „Нар. Дому“ — відбулася академія, в програму якої ввійшли продукції шкільного хору під проводом учительки І. Біланової, деклямації й інсценізація, що її вивела дітвора „Р. Ш.“ Вступне слово виголосив учитель Вінас. Публики з початку академії небагато, опісля виповнила салю по береги.

Святочні сходини читалень „Просвіти“ дня 8. грудня. „Новий Рік“ у просвітянській організації філія привитала святочними сходинами членів всіх читалень дня 8. п. м. вечором. На цих сходинах голова кожної читальні виголосив відповідний реферат до прилюдних членів з пожилом поширити освіту приєднуючи до читалень нових членів та поглибити освіту збільшенням освітньої праці серед членів.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА.

Як живе і працює село Ласківці і Теребовельщина взагалі. Читальня в Ласківцях має поверх півтисячки дійсних (не паперових!) членів. Другий кінець села Ласковець будує другий Народний Дім. У ньому буде приміщений кружок „Рідної Школи“, кружок „Сільського Господаря“ і крамниця кооперативи. В літі цього року були в Ласківцях майже цілий місяць два молоді Василіяни (таки наші односельчани) о. Борис Василь Ваврик та о. Іван Кушнір. Цього року задумав з Ласковець релігійне полемництво до Гошева. Організатором того паломництва був о. Петро Сизак ЧСВВ, також з нашого села. Ласківці відсвяткували п. р. дуже величаво ювилей „Просвіти“ (30. жовтня). На площі серед села була торжественна академія, потім похід селом. Торжественні свята „Просвіти“ були також у сусідніх селах: Могильниці, Романівці, Вербівці, в місті Будзанові і навіть ласковецький присілок Кульчиці уладив свято „Просвіти“. Всюди там були торжественні академії під голим небом і масові походи вулицями. — Жнива вдали п. р. в Теребовельщині досить задовільно. Гарні були пшениці і жита, сапе ярині збіжжа хибли. Також сади в цьому році не вародили, бо холодний травень знищив цвіт. Пасічництво вже третій рік підряд не дало позитку. В місті Теребовлі Повітовий Союз Кооператив вибудував нові просторі магазини на збіжжа і дуже велику мисарню. Велику заслугу у цій справі поклав повітовий д-р Петро Палійчук, дир. ПСК, якого смерть ми тепер оплакуємо. **Селянин.**

Зростає довіря до Комунальних Кас Ощадности.

На терені чотирьох воєвідств południowo-східніх зросли вклади ощадностеві в листопаді на 5 міліонів золотих, а 3005 нових вкладників завели собі ощадностеві книжечки ККО. Це доказує, яке велике змагання до ощадности проявляє наша суспільність.

Суспільність переконалася, зокрема в часі недавнього політичного неспокою, що Комунальні Каси Ощадности — це інституції, яким можна зі спокоєм і довіром завірити ощадности, яких ужиток на розбудову нашого місцевого господарського життя — виповнює одну з найважніших потреб його розвитку.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ЗБІРНИК ФІЗІОГРАФІЧНОЇ КОМІСІЇ. Випуск VII. За редакцією проф. Миколи Мельника. Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові. Математично-природничо-лікарська секція. Накладом Товариства. Львів, 1938. Вел. 8-ка стор. 52. Зміст: Володимир Лазорко: Фавна хрущів Лисої Гори в золочівському повіті. — Іван Олексишин: Красові жита на Поділлі. — Едвард Жарський: Зоогеографічний поділ Чорного Моря на основі його іхтіофавни. — Володимир Лазорко: Прячинок до фавни хрущів наших земель. — Едвард Жарський: Пошир бобра на українських землях.

ПРИЯТЕЛЬ ДУШПАСТИРЯ з календарцем на 1939 рік. І. річник. Накладом Т-ві св. Андрея у Львові. 16-ка, стор. 100.

КАЛЄНДАР на рік Божий 1939. Перший річник. Бібліотека Т-ва „Скала“. Сталіславів, 1938. 16-ка, стор. 32.

—o—

ЖУРНАЛИ.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ. Ілюстрований журнал історії та побуту. X. річник. Ч. 11. Листопад 1938. Львів. Зміст: Микола Лебединський: Вершник. — Д-р Кость Левицький: Дипльоматична діяльність З.У. Н.Р. — Рецензії і замітки. — В. Л.: Памяті Вождя У. Г. А. — Володимир Сірко: Наймолодші учасники У. Г. А. — Іван Лемківський: Летунство У. Г. А. — М-р Володимир Кривокульський: Памятні хвилини. С. К. З.: Листопад 1918 р. в Чернівцях. — Ще про розстріл комісаря Табухашвілі. — о. Михайло Мосора: Як українці в Сколім перебрали 1918 р. владу від урядів Австрії. — Гриць Тершаковець: З листів до Редакції. — П. Мигович: При 1-шій Бригаді Червоних Українських Січових Стрільців. — Посмертні згадки. — Ів. Ш.: Бібліографія.

Альпакове і срібне накриття купите найдешевше в єдиній українській крамниці

Романа Тарновецького

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. ПІЛСУДСЬКОГО 11 А.

СІВАЧ. Місячник присвячений проповіді і катехизі. Рік III. Ч. 11. Листопад 1938. Львів. Зміст: о. Гр. Кубаль: Пропов. на Пр. св. Велик. Димитрія. — о. Вол. Рабій: Пропов. на Нед. 22 після зісл. св. Духа. — о. дек. Мих. Мосора: Гомілія на 24 Нед. після Зісл. св. Духа. — о. П. Дзедзик: Катехизи для III. кл. всел. шкіл. — о. Василь Попадюк: Сема наука в честь Пр. Д. М. на місяць травень. — Четверта ставова наука для мужчин. — Проповідь про людяне трактування звірят. — Рецензії.

НОВІТНІЙ РЕМІСНИК. Фаховий орган українських ремісників. Місячник. Рік I. Ч. 2. Листопад 1938. Львів.

ДЗВІНОЧОК. Часопис для українських дітей. Рік VIII. Ч. 85. Листопад 1938. Львів.

ЖИТТЯ І СЛОВО. Місячник. Рік II. Ч. 9—12. Липень-жовтень 1938. Дрогобич.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаїмної Поможі Українського Вчительства“. Рік XXVI. Ч. 16. З 1-го листопада 1938. Львів.

МОТОПІРИН-МОТОР

Минули часи, коли ми мусіли спроваджувати з заграниці найважніші лічничі засоби. Тепер виробляємо їх самі в краю.

МОТОПІРИН — МОТОР

Краєвий Ацетильо - Саліцилевий Квас проти: простуди катарів, грипи, болів голови є одним із тих засобів.

Театри.

Великий Театр.

Неділя 25. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева“.

Понеділок 26. XII. год. 3.30 попол. „Закохана королева“; год. 7.30 веч. „День без брехні“.

Вівторок 27. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева“.

Середа 28. XII. год. 7.30 веч. виступи Міри Зімінської і Евгена Бодо.

Театр Різнородностей.

Понеділок 26. XII. год. 12. попол. „Польський Вифлеєм“. Год. 7.30 веч. „Пан Ламбертіс“.

Вівторок 27. XII. год. 4. попол. „Польський Вифлеєм“.

Середа 28. XII. год. 7.30 „Пан Ламбертіс“.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ТЕРНОПІЛЬ:

25. Святочна вистава „Наталка Полтавка“.

Український Театр ім. І. Котляревського.

ПЕРЕМИШЛЬ (сала Нар. Дому):

25. XII. Невольник.

Білети скорше продає Нар. Торговля.

САМБІР:

26. XII. Маруся Богуславка.

27. XII. Найзірнішний чоловік.

28. XII. Орфей у пеклі.

СТАРИЙ САМБІР:

29. XII. Маруся Богуславка.

30. XII. Кирка з Львова.

31. XII. Найзірнішний чоловік.

1. I. Орфей у пеклі.

САМБІР:

2. I. Пригода в Черчі.

3. I. Кирка з Львова.

Зі Самбора їде театр до Дрогобича.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СТОЯНІВ:

25. XII. Пісня Бескиду.

26. XII. Сорочинський ярмарок.

27. XII. Гетьман Полуботок.

В січні 18, 19 і 20 Театр приїде до Львова, сала Нар. Дому.

КІНА.

АПОЛЬО: „Сигнали“.

АТЛЯНТИК: „Медовий місяць“ із Франціскою Гель.

БАЛТИК: „Пані Валевська“.

ВАНДА: „Несамовитий дім“, „Візьми моє серце“.
ГРАЖИНА: „Робін Гуд“.
ЕВРОПА: „Нежничне серце“.
ЕМПІР: Льорель і Гарді як „Альнейські солі“.
КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Антоанета“.
КОПЕРНИК: „Смотрик“.
МАРУСЕНЬКА: „Остання бригада“.
МЕТРО: „Пан Твардовський“ і додаток „Зачароване королівство“.
МІРАЖ: „Гайді“ з Шерлі Темпль.
МУЗА: „Золотоволоса“.
ПАКС: „Королева передмістя“, „Алі Баба і 40 розбійників“.
ПАЛЯС: „Білий метелик“ із Соней Гені.
РАЙ: „Павел і Гавел“.
РІЯЛЬТО: „Марко Польо“.
РОКСІ: „Професор Вовчур“.
СВІТ: „Пливке золото“, „Моє щастя“ (Вон. Джілі).
СВЯТОВІД: „Цигапські романси“.
СТИЛЕВІЙ: „Для тебе сіньоріто“ і ревія з Фалішевським і Волінським.
ТОН: „У Давосовій кріпаці“ та додатки.
УТІХА: „Потвора“ і ревія.
ХИМЕРА: „Три гільтаї“ („Люмпаці вагабундус“.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(вул. Марійська)
„Мексик, Фльорида“.

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД“:
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Син)
„Палестина: Єрусалим, Тель-Авів, Гайфа, Тиверіяда, Вефлеєм“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 25. грудня 1938.

7.15 Коляди, 8.15 Гутірка для села, 8.80 Нар. квартет, 8.55 Льокальна авдиція, 9.00 Коляди на органах у вик. Ф. Новосвйського, 9.20 Орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Філядельфійська симф. орх., пл., 13.00 Вайнятки з творів Й. Ласудського, 13.05 Колядковий образок для дітей, 13.30 Орх., хор, сопран, віол., 15.00 Для села: Серцем до мого села, весела авд., сальон. орх., мішан. хор, сопран, тенор, бас, 16.30 „З колядою по Підгаллі“, 16.55 Програма на завтра, 18.00 Інформ. авд., 18.05 Легка словно-муз. авд., 18.35 „Тра-чений міх“ новеля, 19.00 Фрагм. з орат. Перозія „Різдво Христове“ трансм. з Ватикану, синстинська капели, орх., соліс-ти під дир. композитора, 19.45 Концерт орх., вок. квартету, два форт., 20.50 Спів. рецітяль Е. Бандровська-Турська в супр. форт., 21.15 „Цикльон“ говорена повість, 21.30 „Заліпнічка під ялинкою“ вес. авд., 22.00 Кашубські свят. пісні та муз. авд. 23.00—1.00 Танк. музика.

Понеділок, 26. грудня 1938.

7.15 Коляди, 8.00 Орх., 9.00 Програма, 9.05 9.30 Легка музика з пл., 10.00 Два-пятьсятьліття великопольського повстання, 11.25 „У гостині в очайдушка“, спів, музика, 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Свят Вечір у давньому Львові, 13.10 Музика у вик. сальон. орх., скрипка, кларнет, саксофон, форт., 14.46 Святочний баль дітей, орх., 15.10 Для села: Пісні та свят., нар. водевіль, 16.10 Коляди, хор, 16.40 „Різдво“ містерія, муз. Обста, 17.25 Форт., 18.00 „До Вефлеєму“ колядкова містерія, 18.30 Концерт легкої музики, **Люба Німцівна** сопран, орх., скрипка, 19.00 „Вічна тутка“ оперетка Фр. Гроте, 20.35 Політ. огляд, веч. денник, спорт, програма на завтра, 21.00 „Цикльон“ говорена повість, 21.15 Розр. концерт у вик. орх., пісеньки, форт., гавайські гітари, хор, у перерві в год. 22.00 22.40 Весела авд., 23.55 Закінчення авд.

Вівторок, 27. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Танкова музика з пл., 8.50 Ранішні вісті, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Популярна музика з пл., 14.30 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вісті, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Маю 13 літ“, повість для молоді, 15.20 Радіотехн. вісті, 15.35 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вісті, 16.20 Фіз. геог. актуалії, 16.30 Фрагменти з кантати Б. Домбінського, 17.00 Сусп. чинник у великопольських повстаннях, 17.10 Літер.-муз. авдиція, 18.00 Біжучі вісті з міста та провінції, 18.05 Лінеальна молодь-дню рідний дім, 18.15 Для села: **Гутірка в українській мові „Про зимівлю бджіл“ вик. інж. Боровський**, Музика з пл., 18.30 Для робітників, 19.00 Розр. концерт, спів, джаз, 20.00-23.00 „Отруйний газ“ оп. Ст. Монюшка; у перерві коло год. 20.52 Веч. денник, Спорт, коло год. 21.52 „Цикльон“ говорена повість, коло год. 22.50 Ост. вісті, метеор. комунікат.

Середа, 28. грудня 1938.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Добрийлень наймолодшим: „Як не було під ялинкою“, пісеньки та мельодії для дітей, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Симф. музика з пл., 14.45 Господарські вісті, 14.50 Хліборобська біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Концерт, словно-муз. авд. для дітей, 15.30 Орх. 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вісті, 16.20 Дім і школа, 16.35 Камер. концерт, 17.00 Військовий відгит, 17.15 Музика з пл., 17.45 Драм. фрагмент, 18.00 Біжучі вісті з міста та провінції, 18.05 Авдиція для сільських дітей, 18.30 Авдиція про мову, 18.40 Дискутуймо, 19.00 Розр. концерт, орх., скрипка, спів, 20.40 Веч. денник, метеор. вісті, спорт, програма на завтра; 21.00 Шопенівський концерт, 21.40 Музика з пл., 22.00 Спортові вісті, 22.05 Танк. музика, орх., форт., гармонійка, 23.00 Ост. вісті, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 25. грудня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Орх., сол., 16.00 19.00 Веселе муз. пополудне, 20.10 21.00 Оперетькові мельоди, БЕЛГОРОД 20.10 21.00 Народня музика, БРАТИСЛАВА 16.20 Коляди, ВЕРОМІНСТЕР 18.00 Камер. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 17.00 22.20 Циг. музика, 18.15 Форт., 19.50 Військова орх., БРЕСЛЯВ 20.00 21.00 22.00 „Фігарове весілля“ оп. Моцарта, ВІДЕНЬ 9.30 Весела авдиція, 10.00 Музика у вик. сол., 12.00 Орх., сол., 14.00 Для дітей, 16.00 Легка і нар. музика, 18.30 Квінтет а-дур Шуберта, 22.15 Розр. музика, ГАМБУРГ 20.00 „Піднебесні мрії“ оп. Штольца, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.00 Англ. коляди, 15.15 18.30 Нім. коляди, 20.00 21.00 Симф. концерт, 22.30 „Сільське весілля“ орх., КЕЛЬН 15.30 Для дітей, ЛЯГТІ 21.35 Фінські мельоді, ЛЯЙПЦІГ 19.00 20.00 21.00 „Дон Карльос“ оп. Верді, МІЛЯНО 21.00 Італ. музика, 21.50 Музика, пісеньки, 22.00 Розр. музика, ПРАГА 16.25 Давні весільні пісні, 17.25 Коляди, 18.00 18.40 Військ. орх., РАДІО ПАРІ 18.15 Концерт хору боянів, 20.00 Комунікат, опісля розрав. музика, 21.15 Пісні, РИГА 15.00 Хор, дуга орх., 16.15 Нар. пісні, 18.30 19.00 20.00 (після комунікату) 21.05 „Кармен“ оп. Бізета, РИМ 17.00 Розр. музика, 19.00 Трансм. з Ватикану, Святочний концерт, 21.00 Сценка, 21.30 22.00 Орх., СТОКГОЛЬМ 13.00 Камер. концерт, 16.10 Свят. концерт, 22.03 Військ. орх., ШТУТГАРТ 14.00 Для дітей, 16.00 Легка і нар. музика, 20.00 21.00 „Турандот“ оп. Пучіні.

Понеділок, 26. грудня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Весела китиця мельодій, 18.00 Дута орх., 19.20 Муз. дрібнички, 20.10 21.00 Орх., хор, сол., БІЛГОРОД 20.00 21.00 22.00 Трансм. з театру, БРАТИСЛАВА 17.00 Слов. нар. пісні, 17.30 Коляди, БУДАПЕШТ 12.30 Орх., 17.00 Форт., 18.00 Танк. музика, 19.20 20.00 Нар. пісні у супр. циг. орх., 22.00 Сальон. квінтет, 16.00 „Чорний Петрусь“ авд. для дітей, 19.00 „Дер Увбедайтенде“ ком. Нестроя, 20.15 21.00 Китиця Легарових мельодій, ДРОЙТВІЧ 21.00 Танк. музика, КЕНІГСБЕРГ 20.10 21.00 „Весела вдова“ оп. Легара, ЛЯГТІ 19.15 „Чародійний флет“ оп. Моцарта, 20.15 Легка музика, МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Макбет“ оп. Верді, ПРАГА 15.00 Опера, 18.15 Розр. музика, РАДІО ПАРІ 19.15 Солісти, 20.30 Легка музика, 21.15 Скрипка, РИМ 17.15 Солісти, 21.00 Скрипка, СТОКГОЛЬМ 13.00 Розр. музика, 18.20 19.00 Октет ф-дур Шуберта, 20.00 21.00 „Юдита“ оп. Легара.

Вівторок, 27. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.45 Анекдоти, 18.00 Веселі мельодії, орх., 19.00 „Гарна пригода“ комедія Кеппена і Флерса, БІЛГОРОД 18.20 Спів, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.10 Балалайки, 13.30 Циг. музика, 18.30 19.00 (після комунікату) концерт, БЕРОМІНСТЕР 20.05 21.00 „Паяци“ оп. Леонкавала, ВІДЕНЬ 16.00 Концерт, 18.15 Муз. мініятури, 20.10 21.00 Веселий тарольський вечір, 22.35 Форт. соната б-дур Шуберта, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Соната ц-моль на скр. і форт. Регера, КОПЕНГАГЕН 20.00 Гданкові творя, ЛЯГТІ 16.00 Легка музика, 17.20 Пісні, 18.50 Оп. арії, МІЛЯНО 19.20 Орх., 20.30 Легка музика, 22.15 Віол., форт., ПРАГА 15.15 Колисанові пісні Новака на вік. хор, 17.30 Соната Кашіля на скр. і орг., 19.25 Діточий хор, 21.10 Орх. хор, РАДІО ПАРІ 19.15 Віол., 20.00 Комунікат, опісля Легка музика, 21.15 22.00 23.00 „Болеро“ комедія Рута, РИГА 15.00 „Травіята“ оп. Верді, 18.25 19.15 20.00 „Розведена“ оп. Л. Фалл, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.00 Орх., 21.00 22.00 23.00 „Вертер“ оп. Масенета, СТОКГОЛЬМ 15.00 Пісні, куплети, пробовички. 17.05 Легка орг. музика, 20.30 21.00 Орх. концерт. форт., Влаліґерса, 22.15 Фр. музика, ШТРАСБУРГ 21.15 22.00 23.00 24.00 Опера.

Середа, 28. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Сюїта на скр. і форт. з-моль Регера, 18.00 19.00 Розр. музика, 20.10 Оперетькові мельодії, 21.00 Орх. концерт, форт. Рауль Кочальський, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 12.10 18.20 Циг. музика, 19.25 Орх., 20.30 21.00 Концерт оп. орх., БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 „Король циркy“ оп. Алексіса, ВІДЕНЬ 12.00 Орх., 16.00 „Кава повівенська“ веселе пополудне, 18.20 Веселі пісні, мельодії, 19.15 19.15 Танк. музика, 21.00 Нова австр. музика, 22.30 Орх., сол., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні, балади, 20.10 21.00 „Дзвонні Сківі“ оп. Пучіні, 22.30 Прелюдія та фуга г-дур і Токата д-моль Баха, ЛЯЙПЦІГ 15.30 Для дітей, 20.10 21.00 Твори Вагнера і Верді, ЛЯГТІ 18.30 Пісні, 18.50 Популярні мельодії, МІЛЯНО 17.15 Муз. авд. Вольф-Ферарія, 19.30 Орх. 21.00 22.00 23.00 „Дафне“ оп. Муле, ПРАГА 15.15 16.10 Орх., 18.20 Легка музика, 21.10 Концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Легка музика, 19.15 Скрипка, 21.15 Вісл., 21.30 Ля Фонтенові казки, 22.00 Кабарет, РИМ 17.15 Скрипка, 19.30 Орх., 21.00 22.00 Симфон. концерт.

БІРЖА

Львів, 24. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 89·42—89·95 Долярн америк. 5.26·00—5.25·50, Долярн канад. 5.22·80—5.20·00. Фльорени гол. 287·85—286·85. **Франки** фр. 13·97—13·87 Франки шв. 115·70—115·75. Фунти анг 24·80—24·60. Гульдени данц. 100·25—99·75 Корони чеськ. 10·75-10·40 Корони дун 10·70—10·75 Корони норв. 124·53—123·55 Корони шв. 127·69—126·60. Ліри італ. 18·90—17·60 Марки фінлян. 10·93—10·70, Марки нім. срібні 91·00—85·00. Тель-Авів

Папери.

1 і пів проц. внут. 64·13—65·38 3 інв. 4 ем. 85·00 серія 93·50 2 ем. 85·00, серія 91·60 5. конвер 69·00. 4 прем. дол. 52·75 4 консолід. 66·00—66·75

Акції.

Банк Польський 139·50 Цукор 37·00 Вуголь 34·50—35·00, Ліяльпоп 94·75—95·00 Острівець 67·25, Стараховичі 46·75.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ.

Львів, дня 24. грудня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·10 вол.
молоко 17—18 сот.
1 кг. яєць 175—190 вол.

Тенденція на масло та молоко зниження, на яйця здержана.

ПОДЯКА

На цьому місці складаємо найщирішу подяку Всевеснішому о. парохові А. Каштанюкові за батьківську поміч і участь та о. катехетові Стеблецькому за участь у похоронах бл. п. Т. Синенького.

Дружина і сим.

3035

СПОВІСТКА.

Загальні Збори Кружка Рідної Школи ім. М. Шашкевича (середмістя) у Львові відбудуться у вівторок 27. грудня 1938 в год. 6. ввечір в льокалі школи ім. кор. Данила при вул. Рутовського 22 III. пов. (Народний Дім). Просимо всіх членів точно прибути. 3034 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ адвокатський з правом заступства змінить патрона. Зголошення до „Діла“ під „Винагорода“. 3026 2-2

КУПНО — ПРОДАЖ

ВСІЛЯКІ КРАВЕЦЬКІ ПРИБОРИ, ГУДЗИКИ, МАРЕК ЦУКЕР, КАЗИМИРІВСЬКА 28. 2993 2-11

ДЕТЕКТОРОВИЙ ГОЛОСНИК 3.50, жаровки 5—25 св. 70 сот., кухонні лямпи 2.20, освітлювальні на ялинку. Централя жаровок, Львів, Ринок 21. 2961 3-5

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, НАСІДІВКИ, великий сибір, ЗАЯЦЬ, Осолінських чотирнацять. 2867 6-10

ПРОДАМ дім новий з мансардою в городі. Господар, Ольшинкі 27 (бічна Генерала Івашкевича). 3016 1-1

ШЛЯФРОКИ жіночі вовняні „камчатка“ 9.80, мужеські „Сибір“ 13.80—16.00, гарні піжами фляпелеві і трикотові 9.80—10.90 — 11.80 та все на зиму „Астра“, фабрика білля, Сикстуська 2. 2299 3-3

ПРОДАМ текстильну крамницю, добре поставлену або льокаль, найкраще місце Львова. Листи під „Ім“ до Адміністрації. 3028 2-3

КОЦИ бельські, білостоцькі, англійські пледи, Вавк, пл. Марійська 6. 3037 1-4

НАУКА

„ECHO OBCOJĘZYCZNE“ — англійсько-польське, французько-польське, німецько-польське, єдиний журнал, що практично влекшує опанування мов (тим, що знають початки). Подрібні проспекти, показові числа безплатно. Warszawa, Wałców 1rzy. 3023 1—3

ШКОЛА ЖІНОЧОГО КРОЮ, шиття, моделювання, провадженна паризьким модельєром Бідерон дипльомованого у Відні, Дрездені, Парижі, з правом видавати свідоцтва, приймає вписи Осолінських 12. 2890 3-10

ВПИСИ на піврічний курс крою і шиття, домашнього господарства, білизнярства, ручні роботи. Рівночасно тримісячний курс кравецтва. Оплата знижена. Пісарська, Сталіна 8, бічна Хорунжини. 2993 4-10

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА ПРАЛЬНЯ І ФАРБАРНЯ повідомляє П. Т. Клієнтів, що в цьому сезоні обнизила ціни на 50% на всілякі роботу, прання ковнірчика 10 сот. Марія Прошкова, Вірменська 14. 2369 6-10

НОВОВІДКРИТА робітня дитячих візків І. Л. Кік, Львів, пасаж Гавсмана 7. Приймає всілякі реперації, відновлення і заміни. 2970 2—6

РОЗВОДИ в духовному суді провадить і у справах розводових інформує консисторський оборонець Павло Денисенко, Варшава, Вспульна 60/4. 2824 2—2

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці за гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2741 11-0

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Мако Глязерман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-61. 2919 5-10

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ“, тепер Шайнохи 1. 2297 10-10

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівничне заведенян ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 2816 8-0

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5. направляє ріжного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2964а 3—15

ПЕРЕПИСУВАННЯ, відбивання, листування в чужих мовах, вибагливо, дешево, речинцево. Ост, Пасаж Міколяша II. сходи, телефон 228-15. 3033 1—1

„УБРАНЬОЗМІЯН“ заміняє стару мужеську гардеробу на бальські матеріали на убрання. Телефон 270-25. 3033 1—3

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на найновіші бальські матеріяли. — Телефон 114-58. 3033 1—3

ПЕРЕРІБКА КОВДРИ 2.50 Дубс, Пасаж Андріолього (Рутовського 12). 2866 9-13

І ЗОЛ. перероблює капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. Коперника 26 (подвіря). 3033 1-1

СТОЛЯРНЯ М. ФЕДИНСЬКОГО Львів, вул. Зибликевича 27, поручає по приступних цінах гуртульсько-мистецькі уладження власних проектів, також галантерію й інші модерні гарнітури.
2883 7-52

ГОДИННИКИ і бінгутерію найпрешвидше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домінікальська ч. 7. 1930 86-0

СКУПОВУЄМО ШКІРИ сирі всіляки: з вапців, грілянів, тхорів, лисів, кун, кіз, телят, кудоби — всілякі вовни й ін. Платимо найвищі ціни. **Гарбуємо — фарбуємо — Препарації мисливських трофеїв. Футрині виправлені шкіри красні, заклад. всілякі поставляємо. Гурт — детайль.**

Quality

Повздальні цінники — марка.
Polska Centrala Skór i Futer Sp. z o. o.
Poznań, ul. M. Focha 27—31

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

лікар недуг шкірних,
венеричних та лікарської косметики

Роман Лисяк

б. приватний асистент д-ра Е. Дуделла та лікар шкірно-венер. клініки.

Львів, вул. Сикстуська 56
Тел. 114-44.

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Француза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) против

РЕВМАТИЗМОВІ

кольок з причини простуди, пострілові, ішіясові і ін. Дістанете в аптиках.

Виріб і головна продажа
АПТИКА МІКОЛЯША
Львів, Коперника 1. ч. 2343 6—9.

ОГОЛОШЕННЯ

І. Шрайбер Львів, Гетьманська 6. Рік осн. 1904. Тел. 213-05.
НОВОЧАСНА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ
відзначена медалею і золотим хрестом у Парижі поручає по фабричних цінах: КОРСЕЛЄТИ, КОРСЕТИ, НАГРУДНИКИ, ЧЕРЕВНІ ПОЯСИ, ГУМОВІ ПАНЧОХИ.
2940 2-10

СНІГІВЦІ
в рижих красках
ЧОБОТИ
гум. на черевики
ФІЛЬЦОВІ
чоботи „Аляска"

поручає: спеціяльний магазин обуви для дітей і молоді

АЛЬ-СА-ДО
Львів, ул. Сикстуська 19

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА
світової марки
Б. СОММЕРФЕЛЬД
Експорт: до Англії (Steinway & Sons-Londyn), Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейлону і т. д.
Виключне заступництво:
С. Новацький
Львів, вул. Пілсудського 17.

ГАРНІ ДАРУНКИ на ЯЛИНКУ найдешевше

Кольонські води, перфуми, розчилячі, пудернички і **французька біжутерія.** — Перфумерія **С. ФЕДЕРА:** Сикстуська 2, філії: Коперника 15 а, і Галицька 16.

Найкращі глинянські КИЛИМИ власного виробу
поручає фабричний склад
Ст. ҐАЛЯНА ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 20 (рог Костюшка)
Низькі ціни. — Продаж за готівку і на сплати. — Приймаємо облігації Народ. Позички і інші вартісні папери. СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ ФІРМИ: **ліжкобелизна, портієри, капи на ліжка і столи.**
2935 5—10

Львівські шоферські курси
Тел. 2-2-46. **інж. М. Гирсько** Тел. 272-46.
САМОХОДОВІ Й МОТОЦИКЛЕВІ ДЛЯ АМАТОРІВ І ФАХІВЦІВ ІНЖЕНЕРСЬКОЇ КООПЕРАТИВИ, ПРИЙ- І ФАХІВЦІВ ІНЖЕНЕРСЬКОЇ КООПЕРАТИВИ, ПРИЙВУЛ. ТОМІЦКОГО 14 (давна Коперника 54) — ДЛЯ ТИХ, ЩО ПРИЇЗДЯТЬ ОПІКА. ЦІНИ ЗВИЧАЙНІ.

САМОХОДОВІ Витовд Транда ПРОТИМОРОЗНІ ШИБИ і СНІГОВІ ЛАНЦЮГИ поручає ЛЬВІВ, АКАДЕМІЧНА 7. 3024 1—3

Виключна
ПРОДАЖА ЦЕРАТ і ЦЕРАТОВИХ ВИРОБІВ
експлоатації фабрик церати в Польщі

ФАРБОКРАМ
ЛЬВІВ · СОБЄСКОГО · 7
Жадайте цінників і проспектів

„ВОДОТЯГИ"
Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.
Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166
Станиславів, 3-го Мая 12.

НАЙКРАЩІ МЕБЛЕВІ ВИРОБИ
тільки в єдиній українській робітні
поручає по найдешевших цінах
А. Ільків
Львів, Леснартовича 4 (Томіцького 12).

УВАГА! Довголітній практикант віденської тапіцерсько-декоративної робітні відчинив власне підприємство під фірмою
І. Бабій ЛЬВІВ, Леснартовича 20.
виконує: тапчани, клюбові гарнітури, патентові фотелі до спання і ін. 10-0

Всякі тапіцерські роботи
виконує солідно і дешево
Арт. тапіцерсько-декоративна робітня
П. БОЧИЛЮК і І. ОГОРОДНИК
Львів, Сикстуська 48, тел. 113-39.
На складі тапіцерські меблі.

ЕКО

це добрі батерії українського виробу

ЕКО, Львів, Потоцького 58.

Найдешевші меблі
в українській кооперативі **АРХО**
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

Інж. Юрій Ляєцький
держ. уповажнений інженер будови
ЛЬВІВ, МОНЧИНСЬКОГО 26, ТЕЛ. 270-27
виконує усі праці в обсягу: будівництва та промислової і житлової архітектури.

ЗА ДУРНО додаю шовкову блюзку
при купні плаща від 17—31. XII. ц. р.
БРАТИ КАРЕЛЬ
ч. 3006 2—3 Львів, Ягайлонська 7.

Найкраща українська **ПАСТА** до взуття і підлоги
виключно
З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
„БЛИСК"
ЛЕВИЦЬКИЙ і С-КА
Станиславів, ул. Жулкевського 3

Тільки оголошуючись у **„ДІЛІ"** можете успішно продати, купити або зайняти реальність.

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ"
бажає
ВЕСЕЛИХ СВЯТ
І ПРОСИТЬ КУПИТИ НА СВЯТА В ЇЇ СКЛАДАХ ВСІ ПОТРІБНІ ТОВАРИ І НАПИТКИ.

РІК ОСНУВАННЯ 1912.
й. Б. Шпріцер
Робітня щіток, пензлів і рижових мітел
ЛЬВІВ, УЛ. ШПИТАЛЬНА 1
(В Домі Товаровім) Тел. 267-59
м. 216-86. 1-4

Дивани, тапчани меблеві матеріяли тапети і т. п.
Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столяр.
Т. Кисяк і сини
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.
1784 Тел. 240-09 і 219-85. 13-0

На Різдво і Новий Рік купуйте тільки практичні дарунки: пульовери, камізки, панчохи, рукавички, скарпетки, краватки, гетри, шалі
ДІМ ТОВАРОВИЙ
ЛЕВ ЛЄВЕН
Берка 3. Станиславів Ринок 15.
Великий вибір! Ціни низькі і тверді, видані на кожнім артикулі. Оглядьте 7 вікон вистанових, а переконаєтесь! 1868

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів
якими кожне видавництво послуговуватись можна купити в Адміністрації „Діла" Львів. Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.
Ціники друга:
Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 5 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 картон) зол. 2.50
оправлена (200 картон) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
1 мм. одношпальтовий в тексті і вонинках	зол. 0.60	Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15	Остання сторінка 1/8	зол. 70.—
куплю, продаж, виміну і т. п.	зол. 0.10		
шукаючі праці	зол. 0.05		
слова тонстим друком подвійно.			

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 287 (15.088). Львів, вівторок 27. грудня 1938. Oddział pocztowy — ukazuje się codziennie. Рік LXI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартирічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 2.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Інтервю премієра Карпатської України

У ЩОДЕННИКУ „ФЕЛЬКІШЕР БЕОБАХТЕР".

„Фелькішер Беобахтер" з 15. ц. м. помістив у віденському виданні тришпальтове інтервю свого спеціяльного кореспондента Гайнца Гекля з премієром Карпатської України о. д-ром А. Волошином. Треба додати, що ред. Гекль дуже добре говорить по українськи. Він відбув з премієром Карпатської України більш ніж півгодинну розмову в українській мові.

Описуючи зовнішні обставини на початку інтервю Гекль згадує, що перед будинком уряду стоїть двох стійкових почесної військової варти, а в середині будинку виконують варту члени Організації Народньої Оборони „Карпатська Січ" в однострояx, подібних до однострої нац.-соціялістичного німецького летунського корпусу, у шапках крою Українських Січових Стрільців

У розмові з премієром порушив ред. Гекль цілу низку актуальних справ, м. ін. положення німецької меншини на території Карпатської України. Прем. о. д-р Волошин підкреслив, що український нарід завжди жив у найкращій згоді з ним. меншиною, тому з нею не було й нема ніяких точок тертя.

Щоб у майбутньому — сказав дальше премієр — облегчити культурні й господарські взаємини з Німеччиною, уряд Карпатської України введе, як обовязковий предмет, у всіх вищих школах німецьку мову та облегчить молоді студії в німецьких високих школах. Буде це зокрема необхідне, заки український університет перенесеться з Праги до Хусту і розбудується як слід

Інтервю міністра Ревая.

ЛАД І СПОКІЙ У КРАЮ. — ШЛЯХИ. — ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА. — ГОСПОДАРСЬКА РОЗБУДОВА. — НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ. — ВЗАЄМИНИ ЗІ СЛОВАЧЧИНОЮ ТА З ІНШИМИ СУСІДАМИ.

Як подає Пресове Бюро Карпатської України, мін. Ревай дав інтервю представникові празького часопису „Народні Освободені", у якому на вступі осудив затії москвофільських зрадників, що намагалися віддати край під мадярське володіння. На щастя їм не пощастило і карпатоукраїнська держава устабілізувалася. По всій Карпатській Україні панує лад і спокій.

Залізнична сполука з Румунією відновлена, небавом відновлять сполуку на півдні. Влада Карпатської України — говорив мін. Ревай — стоїть тепер перед найважнішими господарськими завданнями. Перш за все треба поширити цілу мережу шляхів. На весну 1939. року починається будова шляху Хуст—Свалява—Перечин, дещо пізніше Перечин—Березне.

Уряд Карпатської України підготовляє основну земельну й лісову реформу та змагатиме до оживлення господарства, промислу й торговлі, щоб зліквідувати безробіття. Уряд сприятиме приватній підприємчивости у промислі та торговлі та подбає про фахову освіту, поширюючи мережу фахових шкіл. Вся карпатоукраїнська інтелігенція буде вихована в національному дусі. Влада забезпечить у краю порядок і спокій.

Дальшим завданням уряду буде дефінітивно устійнити осідок влади та його розбудування і перевести повну націоналізацію культурно-господарського життя.

Всі територіяльні питання між Карпатською Україною та Словаччиною можна буде вирішити на етнічних основах.

В заграничній політиці, Карпатська Україна бажає собі приязної співпраці зо всіма сусідами — закінчив мін. Ревай свое інтервю.

Представники празьких міністерств у Карп. Україні.

В Карпатській Україні перебували кілька днів представники празьких міністерств, а саме легаційний радник міністерства закордонних справ Томеш, радник із міністерства внутрішніх справ Новак та з міністерства прилюдних робіт радник Жішка. Делегати Праги переговорювали у справах: комунікаційних, соціяльних та господарських. Головним завданням поїздки празьких урядовців було провірити розміри та можливости співпраці чеських земель із Карпатською Україною.

„БРАТАМ ЧЕХАМ."

Карпатоукраїнська преса помістила отвертий лист адресований „До братів чехів". У тому листі сказано між іншим таке: „Коли Карпатська Україна вела акцію проти чехізації, то ніколи не забувала, що за ті вискоки не може відповідати цілий чеський нарід. Віримо в безпосереднє порозуміння. Хай живе республика чехів, словаків та українців!"

У НАЙБЛИЖЧОМУ ЧАСІ ВСІ ОСЕРЕДНІ УРЯДИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ПЕРЕНЕСУТЬСЯ ДО ХУСТУ.

Як подає „Фелькішер Беобахтер", до двох тижнів усі центральні уряди Карпатської України перенесуться до Хусту, до спеціяльно збудованих бльоків. Дальше „Фелькішер Беобахтер" описує розбудову комунікації на південних окраїнах Карпатської України та згадує, що цей край приготовлюється до збільшеного руху чужинців.

Організація німецького шкільництва у Словаччині.

Державний секретар німецьких справ інж. Кармазін відвідав словацького міністра освіти Чернака та предложив йому домагання щодо німецького шкільництва, які Чернак приняв майже вповні.

На основі цієї інтервенції, при словацькім міністерстві освіти повстане окрема німецька секція під кермою німця, повстануть три німецькі шкільні інспекторати. З німецьких паралєльних кляс повстануть окремі школи, у трьох найбільших німецьких осередках зорганізують горожанські школи.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток

„Леґенда про аґентури".

Львів, 26. грудня 1938.

Коли українці кажуть, що їх політика від нікого незалежна, поляки анізують на це плечима та погірдливо всміхаються: вони мають готову відповідь у запевнюванні, що українці „висługовуються" німцям, що українська політика — це домена німців та що мало не все українство — це німецький аґентурний відтинок. Ніколи ще поляки так сильно, як тепер, не вязали самого поняття українства з поняттям германізму, — ніколи ще не робили таких глибоких помилок у підході до української національної політики, у розумінні її суті.

Без гляду на те, яку приймемо дефініцію слова „політика", одно мабуть не підлягає сумніву: практичним наслідком політики має бути поправа своєї долі, долі свого народу (держави) і тому ніхто у світі ніколи, від початку історичних часів, не робив політики для когось, тільки для себе. Яка-ж інша причина вічної пливкости та змінливости союзів і пактів, таких віби химерних, що нема в історії світа двох народів (держав), які завсіди були союзниками та ніколи з приятелів не ставали противниками?! Ніщо інше, тільки критерій власного інтересу каже народам намічувати шляхи своєї політики, не оглядаючись на ніякі сентименти супроти нікого. Ніщо інше, тільки така суть політики казала Макіявеліеві сформулувати свою засаду „ціль осягнує засоби", в якій тільки у драстичний спосіб зясований мірник доброї чи злої політики — її практична доцільність. Тих засад ніхто досі не опрокинув і як довго людськість не дійде до переконання, що осягнула максімум осяжного та нічого досконалшого вже ніхто здобути не всилі — так довго пануватимуть ті засади і так довго політика не матиме іншого значіння, інших вартостей.

Кажуть, що нема більшої помилки у політиці, як недоцінювати свого противника: з такого фальшивого погляду про вартість противника і його розум родяться найприкріші несподіванки. Здається теж, що не можна висловлювати більш зневажливого й погірдливого свого становища до противника, як відмовляти йому не то розуму, а просто інстинкту самозбереження. Не можемо пояснити собі такого польського підходу до українців та їх національної політики інакше, як тільки нехіттю поважно ту політику проаналізувати та врешті таки раз зазнайомитися з історією української політичної думки і її напрямними. Очевидно, дискусія кінчається з моментом, коли хтось заперечує нам, українцям, взагалі право вести таку політику, яка має на увазі український національний інтерес: тоді річ не йде вже про політичну тактику, тільки саме про право до незалежної політики — незалежної від якогонебудь чужонаціонального чинника.

До політичних аксіом належить, що коли лінії двох партнерів розходяться і цей факт може їм обом принести поважні шкоди, чи навіть тільки одному з них, тоді політична льогіка каже шукати способів знову їх наблизити. Розуміємо поведінку тих польських кол, які стоять — так мовити — на засадничому становищі, що українці це вороги, яких треба знищити, бо (за висловом Ст. Грабського) „кожна Україна буде кольонією німців". Для них вигідно клеймити українців, як „німецьких аґентів", бо кожна така клевета, жадібно підхоплювана польською вулицею, є тільки тактичним маневром — далі проти них цькувати і далі польсько-українські відносини загострювати. Така становище спірається на вірі в те, що можна українців знищити, коли не як нарід (етнос), то

бодай як політичний потенціял, як політичну проблему. Тому, що всі засоби ведуть до цілі, то й той наклепницький засіб був би правильний, колиб правильний був засновок, себто та ендецька максималістична теза, що її проповідував уже Лешек Борковський: „нема Русі, єст тилько Польска і Росія". Переконувати звеличників тієї тези, що вона фальшива і тому фальшиві всі її висновки та всі засоби, які всеодно до бажаної цілі не доведуть, — неможливо, бо в даному випадку маємо до діла з фанатиками, до яких розумові аргументи ані навіть найбільш переконливі життєві факти не мають доступу. Зате ми страшенне дивуємося всім тим полякам, які розходяться з ендецією у своєму засадничому підході до українства те, які проте радо повторюють нісенітницю про „агентурний" характер української політики. Можемо це тільки поясняти квієтизмом думки, якій не хочеться відірватись від тих трафаретів, що їх підповідає суфлер — хочби навіть не зовсім симпатичний.

Легенда про „німецьку інтригу" існує не від нинішнього дня. Вона то тихішала, то ставала голоснішою, залежно від кон'юнктуральних потреб всіх заінтересованих у протиукраїнській пропаганді. З приводу тієї легенди було теж уже безліч статтей, м. і. на сторінках „Діла", таких, які точно зясовували, з усіми точками над „і", що таке незалежна українська політика і в чім вона проявляється саме на українсько-німецькому відтинку, себто, яке наше політичне становище до німців, як народу, і ІІІ. Німеччини, як держави, що висунула деякі свої німецькі гасла і здійснює свої державницькі інтереси. На превеликий жаль, саме нині, коли так треба би дещо з отих правд повторити та дещо відповідно до змінених обставин змодифікувати — надзвичайна перечулевість цензури на пункті формулювання українцями їхніх політичних тез не дозволяє нам писати так ясно, як треба би.

Тут входимо вже в проблему, чи і наскільки поняття державної рації, на яку покликується декрет про „охорону деяких інтересів держави", колідує з поняттям власного національного інтересу частини громадян держави, які мають і хотять зберегти власну національну особовість, — чи може та державна рація дозволяє також і на окрему рацію національну, роблючи тільки провідні державні кола відповідальними за те, щоб обидві рації зводити у життєвій практиці до якогось наближення чи вирівняння. Бо існують історичні проблеми, яких чейже не зліквідує формула заборони чи негативізму: такою проблемою є проблема української самостійної національної політики, яка не стане іншою тоді, коли хтось буде її дискредитувати чи відмовляти їй права екзистенції. Легенда „агентурности" тільки утруднює розвязку тієї проблеми. І тому радимо ту легенду відкинути, не тому, що цього бажають собі українці, але тому, що вона ніякої користи не принесе і полякам.

ік.

Великий успіх

принесе Вам реклама

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО

„ДІЛА"

Малий гріш вкладений у рекляму

100% оплатиться 100%

Замовлення приймає „Адміністрація „Діла" тільки до дня 3. січня 1939 року.

Найважніші справи міжнародньої політики.

Тим з наших громадян, які у своїх думках хотіліб трохи підогнати історію українського народу і яким, так би мовити у програмовій черзі історичних дій, уже в найближчій будучині увижаються якісь великі історичні зависи на Сході Европи, треба сказати, що на основі усього пресово-інформаційного матеріялу й у висліді аналізи нинішньої політичної дійсности є фактом, що на порядок дня висунулась і своєю моментальною важливістю відсунула в тінь усі інші справи міжнародньої політики: справа кольоніяльних домагань Німеччини та Італії. І доки ця кольоніяльна справа не буде так чи інакше, але на всякий випадок основно розвязана, доти будуть в тіні та гратимуть тільки другорядну, часом допоміжну ролю всі інші питання европейської політики, включно з тими проблемами, що торкаються Сходу Европи взагалі, а українського народу зокрема. Може тільки на короткий, а може й на довший час міжнародне положення склалось так, що не Схід Европи, тільки басейн Середземного Моря і не частини Европи взагалі, а приморські области Африки стануть тепер осередками уваги й зацікавлення не тільки европейської, але і світової дипльоматії.

Всупереч голосам деякої частини преси, фактичний стан згаданої кольоніяльної проблеми такий, що Італія щойно роздумує над сконкретизуванням своїх вимог. Почує їх імена того, що могліб ці вимоги заспокоїти, мабуть уперше англійський премієр Чемберлен, що з початком 1939. року приїде, між іншим у ролі кольоніяльного медіятора, до столиці фашистівської Італії. Але поставила свої кольоніяльні домагання до Англії та Франції в повному порозумінні з Італією, ясно, отверто й гостро Німеччина: дайте назад усі довоєнні кольонії в Африці! Дата виїзду Чемберлена з Риму буде звязана або з започаткуванням порозуміння, що стане солідною основою до союзу чотирьох головних европейських держав, або з повним розривом між державами мінхенського порозуміння з причини неможливости найти базу згоди в кольоніяльній справі. Що означав би такий розрив в обставинах сучасної европейської дійсности — не важко додуматись. Тому переважає погляд, що навіть у такій важкій, здається безнадійній для компромісового полагодження справі, як у справі німецьких кольоніяльних ревіндикаційних претенсій дійде до згоди між вісю Рим-Берлін та англійсько-французькою антантою.

Бо фактичний стан німецько-італійської кольоніяльної проблеми такий, що на відтинку італійських домагань (не зважаючи на галас, що підноситься раз у Римі, раз у Парижі) не так тяжко дійти до злагоди. Італія, яка дуже прагне миру, щоби сяк-так загосподарити Абісинію, буде вдоволена, якщо дадуть їй зараз можливість співвирішного голосу в управі Суеського каналу та в опануванні залізничої сполуки між портом Джібутті та Абісинією. На

АНТОНІНА СТРУТИНСЬКА. 3)

Безумний дзвонар.

(Докінчення).

По вулицях, подвірях і воротях загуло. Усі одвірки та вікна немов би хто обтикав барвистими квітками. На цвинтар і базар виляг увесь люд хрещений. Хто жив і в Бога вірував, спішив подивитись на невидане диво. Усіх вела цікавість.

Посіпаки видряпались на дзвінницю.

Нараз болісно зойкнула мідь. Це ненароком заторжнений дзвін на прощання обізвався до своїх вірних: Бам! Бамм! Бамм!... Понеслось повагом востанне на схід і захід на південь і північ далеко-широко геть до зелених Карпат. Старі бабусі побожно хрестилися. Сколихнулось надтисянське повітря металевим риданням неначе в передчутті смерти, якби дзвін душу мав. Потім покотилась розпучлива луна й раптом завмерла, мов від розриву дорогого всім могутнього серця. Якась жінка в гурті заголосила, у нас на очі набігли сльози...

Та згодом долетів зпід церковної покрівлі пронизливий скрегіт пил, грюкіт сокир, лиховісний брязк заліза, наче з пекольної кузні мітичного вулькану. І кусні варварськи розбиваного священного металю почали падати з нечуваним лоскотом на цвинтарний поміст.

Юрбу захопив дикий шал шкодоробів. Кожний новий відламок криці зустрічали радісні окланки. Громадка найцікавіших, що збилась біля самої церковної вежі, бовваніла. Робилось аж моторошно від такого збірного озвіріння.

Решта — переважно старі „бачі" та „пені", стояла осподалік церковного майдану ні в цих, ні в тих, годинами ведучи байдужіські сусідські балачки, нарікання на „войну", жарти, майже щаслива, що трапилась нагода відірватись від казана, чи верстату.

Раптом скажений рев прошив повітря: це той навіжений Дешко гнався на порятунок розбитим дзвонам.

— А Бог би вас побив!! — заскреготів десь над головами, як біснуватий; пінився і кляв немилосерно на два лади: по українськи й угорськи, аж було жаско від тієї подлутаної, аспидської мови, що ринула, як град каміння, немов потік з обірваної хмари.

— Батяр кутя...! Людям дзвони будуть забирати?... — харчав спотвореним голосом, сопів, вимахував величезним дрюком, вигрожував усім зайдам, австріякам, найяснішому „Каройові кіраєві"...[21]).

Босий, простоволосий, розхристаний, з ломакою в чорних волохатих ручицях, він подобав на втілення сліпої сили, що ось несподівано заступилась за свої відвічні права й не має їй стриму.

Люди метнулися вростіч, а він грянув, як ураган. Ні! Йшов на їх, як перст Божий, щоб карати невірних дочок і синів за збещещені святощі. Здавалося: от-от уперіщить когось по тупому черепі й вражою кровю окропить ганьбу рідної оселі...

Юрба мов застигла в якомусь ожиданні. Втих на мить грішний стукіт сокир на дзвінниці. Наче зрушилося десь на дні приспане громадське сумління. Севлюш приниш, переводив у нестямі дух. Ось-ось тиха ріка прорве береги, змете посіпак геть із лиця землі та відновує добро божої святині.

А Дешко кляв і клявся...

Та що це?!

Шаріко у шаленім розгоні біг просто до цвинтарних воріт.

Головна церковна брама виходила саме на простору, квадратну площу базару, де грунт був не дуже рівний; від невпинного кругообороту возів, коней, людей там сторчало потроху каміння, дотого рів тягнувся здовж тину.

Один ледви помітний для ока кивок... І Дешко скитнувся всім своїм дебелим тілом по камені в рів. Тільки й видно було, як залопотали безпорадно в повітрі білі крила його рукавів.

Неподобський гам за хвилину приснув у сальві безглуздого реготу: ха, ха, ха, ха, ха, ха!..

Люди, якби щойно тепер пізнали „Шаріка". Звідусіль тільки й чути було: „Дешко! Дешко! Больонд Дешко!!"[22])

Хлопці жбурляли на нього грудками глини, метали дрібненькі камінці, підставляли ноги, смикали за сорочку.

А він боронився від них, як борониться ведмідь — король лісової гаври, коли попадеться в підступні, мисливські тенета.

— Еліен Дешко!... Еліен Ерцгерцог Янош Дешко!!! — захлипалася пяна від реготу вулиця. Ніби сповнилась чадом токайського вина. Гуляв Севлюш, пустився якогось божевільного чардаша.

Вкінці мусіла вмішатись у те влада й Шаріко під багнетами в почоті поліцаїв почимчикував у холодну. А хоч образив високий „апостольський маєстат", випустили його, як дурного з роду, хутко на волю.

Дзвони тимчасом забрали і слід пропав. У парохіяльній канцелярії фишпереша [23]), о. Євмена, залишився урядовий папірець та марна надія.

Життя поплило своїм руслом. А дзвінниця заніміла.

Тільки за кілька днів можна було побачити Яноша Дешка, як ішов спішною ходою попри церкву й тихесенько вигравав на дитячій гармоніці. А як люди його питали: „Що робиш, Дешко?" — він казав, що купив гармонійку, аби замість дзвонів людей кликала на службу Богові.

---

[21]) Для Закарпаття так як для Угорщини австрійський монарх був королем, не цісарем; звідсіль „Карой кірай" — король Карло.

[22]) Дешко!... Божевільний Дешко!

[23]) Фишпереш — архідіякон.

КІР
ЛЬВІВ, Уейського 6. Тел. 280-88.
СІЯНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

німецькому кольоніяльному відтинку справа багато тяжча. Німецькі кольоніяльні претенсії глибоко врізуються в цілу імперіяльну політику Великої Британії та до-решти піджопують основи повоєнної системи, на якій побудована англійсько-французька антанта. З уваги на це можна читати у пресі, а окрема тій, що засаднича ворожо наставлена до Німеччини, що Німеччині ніколи не доведеться добровільно дістати назад свої кольонії. Англія проти, Франція проти, Південна Африка проти, всі проти, ніхто за. В дійсности майже всі й майже все були проти того, чого домагалася третя Німеччина, а проте якось усе воно так було, що не зважаючи на спротив усіх Німеччина досягала завсіди чого хотіла. Здається нам, що й тепер буде подібний кінець. А це тому, що Англія воліти-ме — як це нам здається — радше віддати назад кілька німецьких кольоній, як заплутуватись у непевну війну з озброєними від стіп до голови тотальними державами. Англія, аж пересічена власними кольоніяльними проблемами, на всякій війні й у всякій війні може тільки стратити й не можна забувати також, що англійські державники ясно здають собі справу з історичного факту, що з кожною дальшою війною, в яку нераз обставини самі вплутують британську імперію, чимраз сильніше хитається англійське панування в Індії, цій перлині серед англійських доміній...

Тому треба надіятись, що матимуть рацію оптимісти, які думають, що період дипльоматичної боротьби за кольонії, в який тепер входимо, не довго буде тревати й найде свою мирну, для обох сторін задовільну розвязку, не зважаючи на зловісне кряканнє усякого політичного й журналістичного гайворонння. Успішне полагодження кольоніяльної проблеми отворилоб нову сторінку історії, ту саме сторінку, яку здоганяють думками всі европейці, що бажалиб побачити також на Сході Европи справедливі політичні відносини для всіх народів без винятку

І. П.

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та цінних паперів.**
Пересилайте їх в депозит до
ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Городоцких 1. І. Тел. 292-15 і 200-15.
Охороните цінні папері перед крадіжкою, знищенням та довідастеся про виграну згл. в реченці займаємо Вам відсотки.

Різдвяна промова президента Гахи.

ПРИВІТ ДЛЯ КАРПАТСЬКИХ УКРАЇНЦІВ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.

У латинський Святий Вечір през. Гаха виголосив перед мікрофоном промову, що її передали всі чеські та словацькі радіовисильні.

На початку промови він підкреслив, що хоч республика потерпіла важкі втрати, все таки всі три її народи залишились у союзі та дальше співпрацюють, що вони спокійно та гідно перетривали неспокійні дні. Ці три народи втримаються, бо вони глибоко впустили коріння у батьківську землю.

Словаки потерпіли великі територіяльні втрати, але здійснили свій національний ідеал. Факт, що словаки добре почуваються у спільній державі, це чималий успіх також і для цієї останньої. Цьогорічне Різдво — це початок нової приязни між обома братніми народами. Тому през. Гаха так охоче прийняв запросини словацького уряду, щоб провести останні дні цього року у Ружомберку і Татранській Лімниці.

Опісля през. Гаха сказав по українськи: „Наші брати, карпатські українці також потерпіли великі втрати, що зблизили їх до нас та обєднали спільною долею. Бажаю, щоб карпатські українці доказали, що вони вихіснують автономні права своєї країни на свій хосен і на хосен нашої спільної республики."

Накінець през. Гаха згадав про сумну долю утікачів з утрачених земель та кинув заклик, щоб усе громадянство помогло їм.

СТАРИМ ЗВИЧАЄМ
кожний бажає з нагоди Різдва і Нового Року своїм найближчим на сторінках Свят-Різдвяного
БАЖАННЯ ДО 15 СЛІВ
коштує 2·— зол.
кожне дальше слово 20 сот.
„ДІЛА"
Зголошення приймаємо тільки до дня 3 січня 1939 року. Належність просимо надсилати разом з текстом.

Реорганізація федеративної армії.

Генерал Сировий прийняв минулого тижня представників чеської та словацької преси та заявив їм, що тепер буде переведена реорганізація федеративної армії чехів, словаків та українців.

Армію переорганізують відповідно до потреб нової федеративної републики.

Як відомо, нова конституція передбачує створення територіяльних частин із обласним командуванням, значить федративна армія матиме частини: українські, словацькі та чеські із льокальними командантами, одначе начальна команда буде спільна для цілої федеративної армії.

НОВИЙ ЧЕХО-СЛОВАЦЬКИЙ ПОСОЛ У РИМІ.

Новоіменований чесько-словацький посол при італійськім уряді д-р Властоміль Чермак учора приїхав до Риму. Як відомо, теперішній міністр закордонних справ Чехо-Словаччини д-р Хвальковський довгі роки був послом при італійському уряді

До румунської партії національної едности приймають жидів.

Як подає „Фелькішер Беобахтер", чимало жидів вступило до новоутвореної румунської партії нац. едности і їх туди приняли. До згаданої партії зголосились деякі організації, як союз дрібних урядовців та ремісників, і ін.

Виконавчий комітет розвязаної націонал-царистичної партії рішив на тайному засіданні виключити з партії членів, які підписали заклик до осунування партії нац. едности.

„ЛОТОС", Львів, Сикстуська 21.

МІН. РІБЕНТРОП ПОЇДЕ ДО ВАРШАВИ.

Чеська преса подає з Берліна вістку, що Німеччина хотілаб ясно довідатися про напрямні польської політики і тому, ЯК КАЖУТЬ, НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ РІБЕНТРОП ВІДВІДАЄ ОФІЦІЙНО ВАРШАВУ ЩЕ НА ПОЧАТКУ СІЧНЯ 1939 р.

—o—

НОВЕ ПРАВНЕ ПОЛОЖЕННЯ ЧЕСЬКИХ ПАРТІЙ.

Чеський уряд приняв нові постанови про правне положення політичних партій. Основати нову партію можна лише за згодою уряду, партії не зможуть приймати малолітніх і чужинців та будуть правними особами.

—o—

Доріо домагається, щоб розвязати

ФРАНЦУСЬКУ КОМУНІСТИЧНУ ПАРТІЮ.

Промовляючи на зборах французької народньої партії в Парижі, заявив Доріо, що радикали після втрати підтримки марксистів можуть рахувати на підтримку правих партій лиш під умовиною, що уряд:

1. розвяже комуністичну партію,
2. переведе реформу виборчої ординації,
3. зміннть правне положення чужинців.

Опісля Доріо перейшов до питань з обсягу **закордонної політики** та ствердив, що тут необхідно дійти до порозуміння у трьох справах:

1. заключити з Італією договір про транзит італійських товарів крізь Джібутті,
2. дійти до порозуміння у справі Суезького каналу,
3. визнати уряд з Бургосу, бо цього вимагає інтерес Франції.

НОВА ФРАНЦУСЬКА МОРСЬКА БАЗА НА НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Французький уряд рішив розбудувати заліе Камран в Індокитаю (на південь від Ганой) на базу воєнної фльоти

—o—

ІТАЛІЙСЬКИЙ СЕНАТ УХВАЛИВ РАСОВИЙ ЗАКОН.

Італійський сенат приняв расовий закон, що його вже ухвалив парлямент. Опісля сенат затвердив закон про оснування палати фашистівських союзів та корпорацій.

—o—

ПРОТИБРИТІЙСЬКИЙ КУРС ЯПОНСЬКОЇ ПРЕСИ.

Британські й американські кредити для Китаю викликали гостру нагінку японської преси проти Англії.

„Кокумін-Шімбун" погрожує, що Англія мусітиме покинути свої володіння на захід від Арабського моря, крім того мусітиме дати незалежність Індії, де британський гнет й експльоатація загрожують мирові в Азії".

Дальше **„Кокумін-Шімбун" домагається, щоб Англія покинула свої далекосхідні морські бази Гонкон та Сінгапур і закликає усунути британський імперіялізм не лише з Дал. Сходу, але також з цілої Азії."**

„Ніші-Ніші-Шімбун" стверджує, що Америка й Англія намагаються примусити Японію до уступок. Гроші позичені китайському урядові пропадуть, бо їх не визнає новий японофільський уряд Китаю, що його небавом визнають ріжні держави.

„ГЕНЕРАЛЬНА ДИРЕКЦІЯ ДАЛЕКИХ ДОРІГ".

Під такою назвою повстала при празькому уряді установа, під проводом ген. Носека, що переняла від міністерства публичних робіт всі компетенції, звязані з будовою далеких доріг для моторової комунікації. Найважніша з цих доріг, „східно-західна", матиме автономний бюджет.

Академія Наук УССР.

Одна з національних рис українського народу — прагнення освіти. Велике пошанування, побожний, можна сказати підхід до науки. І це за всіх часів, за всяких умов. Отже недаремне, коли забуяло по революції українське національне життя в Києві, одна з перших думок там була утворити найвищу національну українську наукову установу — власну Академію Наук. Може скоріше навіть думка переговорити розвинути в Академію Наук Наукове Товариство, яке вже за дореволюційних часів було прототипом Академії Наук. Та чимало перешкод, політичних, і економічних, навіть суто воєнних ставало цьому на дорозі. І щойно восени року 1918, по довгій попередній підготовчій роботі, запроваджено закон про утворення Української Академії Наук, про здійснення мрій неодного покоління. А 14. листопада Академію цю відкрито.

ЗА УКРАЇНСЬКОЇ ВЛАДИ І ПЕРШОЇ ОКУПАЦІЇ.

За затвердженим тоді статутом Академії вона була найвищою науковою державною установою на Україні, під безпосереднім доглядом верховної влади. Завданням Академії було поширювати, поглиблювати наукові дисципліни, разом із тим збагачуючи їх новими відкриттями на користь людства, сприяти обєднуванню та організуванню наукової праці в Україні, допомагаючи утворити дослідчі інститути для всіх ділянок людського знання. Крім того Академія Наук, як найвища українська наукова національна установа, мала на меті всебічно досліджувати українську культуру, українську мову, вивчаючи сучасне й минуле України, її землі, її нарід.

Складалася Академія Наук, за її тодішним статутом, з 3 відділів: історично-фільольогічного, фізично-математичного і соціяльних наук. Звання академіка, як почесного за проведену вже наукову видатну діяльність, зрозуміло, позбавити нікого вже не було можна, отже було довічним.

На чолі Академії Наук стояла президія з головою — президентом Академії, заст. президента та неодмінним секретарем, а найкомпетентнішою науковою інституцією було спільне зібрання всіх академіків, яке обирало президію та нових академіків.

За час своєї першої окупації большевики майже не звертали уваги на Академію Наук, і внутрішнє життя її йшло своїм шляхом. А по денікінщях, які рішуче не визнавали Академії, позбавили її всіляких засобів та викинули з помешкання, большевицька влада на перших своїх кроках поставилася до неї цілком толерантно, визнавши її за державну інституцію, делегуючи своїх представників на її урочисті засідання.

АКАДЕМІЯ ПІДПОРЯДКОВАНА КОМІСАРІЯТОВІ.

Правда, згодом большевики, бажаючи позбавити Академію її національного характеру, замінили назву „Українська Академія Наук" на іншу „Всеукраїнська Академія Наук", скорочено ВУАН. Правда вони асигновували за перших років такі жалюгідні кредити на її існування, що й академіки й чиселині наукові співробітники дослівно голодували. Доводилося наприклад, небіжчикові академікові Миколі Біляшевському продавати пиріжки на Сінному базарі. Та без огляду на такі жахливі умови аж роїлося від наукових співробітників по неопалюваних помешканнях Академії і хоч майже замерзало чорнило по каламарях, кольосальну роботу виконано за той час.

Академію Наук підпорядковано особливій інституції при народньому комісаріяті освіти — „Головнауці". За перших років це не відбивалося на внутрішньому житті Академії, на її науковій роботі.

У 1926 р. Російську Академію Наук, яка досі стояла на одному рівні з ВУАН, періменовано на Всесоюзну, в такий спосіб її компетенція поширялася і на УССР, а ВУАН опинилася в підрядному до неї становищі.

НАГІНКА І АРЕШТИ.

У 1927 р. почато в большевицькій пресі отверту кампанію проти С. Єфремова, тодішнього заст. президента Академії, і Головнаука вперше не затвердила нове його обрання, а А. Кримського на неодмінного секретаря Академії. У січні 1928 р. Головнаука доручила перевести ревізію Академії.

Ревізійна комісія з ревізорами з Харкова та за діяльною участю завідувача Київської „окрнаросвіти" Левицького висловилася, що в Академії цілком неправильно поставлено тематику роботи, що не завсіди по марксистськи трактують там історичні події, що Академію засмітив дуже „глитайсько-попівський елемент", що за час усього існування Академії в ній видано тільки два числа стінної газети, тощо.

Це дало привід до відкритого походу проти Академії в большевицькій пресі. Президент Академії Заболотний, академік Тутківський та її неодмінний секретар Корчак-Чепурківський які користувалися в большевицьких колах певним науковим авторитетом, уживали всяких заходів, ішли на всілякі компроміси, аби якнебудь урятувати становище Академії.

Та восени 1929 р. заарештовано академіків Єфремова, Слабченка і чимало наукових співробітників Академії з приводу викриття Спілки Визволення України. Датого помер президент Академії Заболотний, з яким окупантська влада таки лічилася. У грудні того року спільне засідання академіків, зрозуміло не з доброї волі, обрало нових академіків, що не так то багато мали спільного з українською наукою, обрало Скрипника, Затонського і Шліхтера. Раділа з цього приводу окупантська влада, гадаючи, що таким прищепленням комуністів до Академії пощастить знищити там національного духа.

ПОЛІТИЧНА ЧИСТКА.

Справді на першій сесії Академії в новому складі утворено статутарну комісію, щоб переглянути статут Академії, осуджено притягнутих до слідства, ще не засуджених товаришів.

„Робітничі бригади", „легка кінnота", „добровольці" перевірили наукову роботу Академії. Окрема комісія за участю представників робітниче селянської інспекції, профспілок та київських фабрик провадила „чистку" персонального складу Академії, причому зняла з роботи 25 осіб. Найближча чергова сесія Академії ухвалила новий статут, за яким Академія складається тільки з 2 відділів: природно-технічних і соціяльно-економічних наук. Академія Наук має за завдання спрямувати свою роботу соціяльного будівництва на полі української пролетарської культури. На чолі Академії стоїть Рада, яка складається з академіків, молодших наукових робітників, представників наркомосвіти, професійних організацій і партійного осередку Академії. Академіків можна позбавити звання і прав, коли вони не виконують покладених на них обовязків і коли їх діяльність свідомо спрямована на шкоду совітському союзові, або коли вона ідеольогічно ворожа принципам соціялістичного будівництва. І зараз після цього позбавлено прав і звання академіків Єфремова, Слабченка, Яворського.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДУХ.

На президента Академії обрано академіка Богомольця, а найближча рада Академії осуджує діяльність академіка Михайла Грушевського та його школи, що вважала національний рух, національну ідею за стрижневе питання українського історичного процесу, а раду учнів Грушевського змушено прилюдно каятися в своїх „націоналістичних" помилках.

І нікому до голови не приходило тоді, що за декілька років доведеться позбавити звання і прав Академіків: Скрипника (навіть по смерти), Затонського, Шліхтера з приводу „націоналістичної" діяльности. Не вони перемогли український національний дух, а він переміг їх, заразив, заполонив їх.

ТЕПЕРІШНІЙ РОЗПОДІЛ.

Траплялися в житті Академії нові зміни, нові реформи і на початок грудня року 1938 Академія прийшла, маючи назву Академія Наук УССР з трьома вже відділами: природничих і математичних наук, гуманітарних наук і технічних наук. На сьогодні Академія має такі науково-дослідні інститути — свою основну структурну одиницю: 1. математики, 2. фізики, 3. хемії, 4. фізичної хемії, 5. хемічної технольогії, 6. біохемії, 7. ботаніки, 8. зоольогії й біольогії, 9. гідробіольогічну станцію, 10. мікробіольогії, 11. геольогії, 12. геофізичну і гравіметричну обсерваторії, 13. клінічної фізіольогії, 14. економіки, 15. історії України, 16. української літератури (інститут імени Шевченка), 17. археольогії, 18. мовознавства, 19. фольклору, 20. гідрольогічний, 21. будівельної механіки, 22. гірничої механіки, 23. електрозварювання.

Бібліотека Академії має близько 5 мільонів томів і є одною з найбільших в СССР.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Львів, 28. грудня 1888.

НІМЕЦЬКА МОВА ЗАМІСТЬ ДАНСЬКОЇ.

Міністерство освіти наказало, що в північнім Шлеську мають від 1. квітня 1889 завести по всіх народніх школах німецьку мову викладову замість данської

ЧЕСЬКА МОВА ЗАМІСТЬ НІМЕЦЬКОЇ.

З Берна на Моравії повідомляють, що тамошній намісник Лебль учиться вже чеської мови. Віцепрезидент тамошнього намісництва німець Віннлер має уступити, а на його місце має прийти чех Янушка.

З МЕТЕОРОЛЬОГІЇ.

Сорвоздення метеорольогічних стацій і порівняння даних показують, що в Австро-Угорщині пересічна найвища температура є в Мостарі, де вліті буває 41 ст. Цельзія, а найнижча в Семигороді в місті Бистриці, де взимі є —28 ст. Ц. У нас в Галичині пересічно найтепліше в Тарнові (33 ст.) і найзимніше в Рашеві (—26 ст.). Зима найлагідніша в Ярославі, де пересічно буває —1 ст. Цельзія.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНЬ! Вовни на плащі костюми, сукні і шовки, дешево і добре купиш у фірмі РОЖА БОТВІН в нововідкритім локалю ул. Боїмів 9.

ДОСЯГНЕННЯ ВЧЕНИХ.

Академік Богомолец так пише про сучасні досягнення Академії: у ділянці математичних наук світовою популярністю користуються праці академіка Крилова, академіка Граве. У ділянці природничих наук велике значіння мають праці інституту зоольогії і біольогії, якими кермує академік Шмальгавен. Інститут ботаніки за останніх років втратив видатних учених в особах померлих академіків Фоміна, Вотчала, Любименка, Липського, але і тепер є в його складі академік Лисенко, академік Сапегін, академік Холодний. В інституті хемії провідне становище займають праці академіків Плотникова та Яворського. В інституті хемічної технольогії низка праць академіка Шапошнікова користується загальним визнанням. Інститут біохемії працює під проводом академіка Палладіна. Велику творчу роботу, що вводить до практики процеси електрозварювання, провадить академік Патон. Величезне значіння мають роботи академіка Динника в ділянці механіки, тісно звязаної з важкою промисловістю. По гуманітарних інститутах пророблено велику роботу щодо створення курсу історії України, побудованого на основі історичного матеріялізму. В інституті літератури, поруч з дуже цінними працями щодо вивчення історії української літератури, закінчують роботу „очищення текстів вел. українського поета Шевченка від перекручень, що їх вніс ряд поколінь бурж. українських націоналістів". „Є всі підстави думати", що до 125-річного ювилею Академія дасть повну збірку його творів „звільнену від фальсифікації". Недавно повсталий інститут фольклюру працює над вивченням народньої творчости і вже зібрав чимало дуже цінних матеріялів. Інститут мовознавства закінчує роботу над складенням російсько-українського словника. „В цій галузі немало було спроб перекручення української мови, в напрямі її польонізації, штучного віддалення від братньої російської мови". Поруч із цим інститут проводить роботу для вивчення історії української мови, створення її граматики, розроблення правопису.

НОВІ ЧЛЕНИ ТА СПІВРОБІТНИКИ.

Ухвалою Ради народніх комісарів УССР з 22. жовтня року 1938 Академії Наук надано право, у звязку з повстанням нових вимог перед наукою, у галузі теорії і практики, обрати 20 нових дійсних членів і 42 членів - кореспондентів Академії; до відділу природничих і математичних наук — 11 дійсних і 22 членів-кореспондентів, до відділу технічних наук — 6 дійсних і 10 членів-кореспондентів, до відділу гуманітарних наук — 3 дійсних і 10 членів-кореспондентів.

До 21. грудня наукові установи, школи, громадські організації висовували кандидатів до Академії, а потім Академія додержуючися правил свого статуту обере серед кандидатів нових членів.

15—16. грудня відбулися загальні збори Академії Наук з порядком денним: про зміну статуту і про тематичні плани на рік 1939.

НОВИЙ СТАТУТ.

За новим статутом передбачають уже 4 відділи, а саме відділ природничих і математичних

наук поділиться на два: відділ біольогічних наук і відділ фізично-хемічних і математичних наук. До президії Академії входитимуть відтепер президент. 3 заст. президента, 4 академіки — голови відділів і 3 академіки — члени президії. Посаду неодмінного секретаря касують. Затвердження тематичних планів, як не цілком заповільних відкладено на кінець січня з тим, щоб їх відповідно переробити.

Совітська влада поставила собі завдання: створити в УССР важливий осередок науки, головне практичної, такої там потрібної, винищивши в ньому все, що пахне українським духом. Минуле, сучасне і зовсім певно майбутнє Академії яскраво говорять про неможливість цього. Наукові досліди в гуманістичній царині — література, історія, соціольогія, мусять брати на увагу національні потреби, бо інакше не буде користи з цієї науки.

Хто хоче знищити ці потреби мусить тимсамим знищити самі підстави наукових дослідів у таких ділянках Гл. Л.

Виборча відозва чотирьох політичних угруповань.

В „Українських Вістях" появилася відозва Краєвого Виборчого Комітету, яка взиває українські політичні організації до найбільшої активности при недалеких самоврядних виборах, щоб усюди виставити самостійні українські списки кандидатів та подбати про те, аби на ці списки зібрати якнайбільше голосів. За Краєвий Виборчий Комітет цю відозву підписали: Порфір Буняк, Степан Волинець, Сильвестер Герасимович, Петро Костюк, Володимир Кохан, Константина Малицька, Михайло Матчак, Мілєна Рудницька, д-р Рудольф Скибінський, д-р Володимир Старосольський, д-р Матвій Стахів, Олена Шепарович.

Реєструємо це з інформаційного обовязку.

—o—

Чи зворот до кращого серед польської молоді.

Варшава 23. грудня.

Два дні тому одна з варшавських пресово-інформаційних агенцій, а саме „АСІ" „Агенція Сполечно-Інформаційна"), видавана б. керманичами „Легіону Млодих", пустила до польської преси отаку інформаційну „бомбу":

„Група суспільних діячів і представників кількох організацій приготовляє велику деклярацію якнайтіснішої співпраці з українцями над українською проблємою у Польщі та українсько-польського співжиття. Деклярація, яку підпишуть м. ін. „Сев", „Віці" як і групи, що гуртуються довкола часописів „Зеспул", „Політика", „Фалянга" і ін., має появитися в перших днях січня".

Не треба хіба додавати, що така вістка наробила багато шуму у варшавському політично-пресовому світі, викликавши у декого негайні гострі протести і занепокоєння. Найголосніше — зрозуміло — запротестував краківський „ІКЦ". Одначе найбільше були заскочені згаданою „інформацією" вичислені у ній редакції, а одна з них, а саме ред. людових „Віці" подала вже навіть через широко поширену прес. аграрну агенцію категоричне дементі.

Як виходить, ту вістку сфабрикували тенденційно з метою загальмувати всі поміркованні польські пресові голоси в українській справі та змусити цілу варшавську пресу, коли не поборювати, то бодай набрати води в рот в немилій українській справі. Факт, що таку вістку подала агенція, зближена до новозасновано ліберальної в національному питанні політичної групи **„Легіон Млодзежи Польскей"** пояснюють непередуманим бажанням тієї агенції популяризувати себе будьякими способами.

На ділі, „Сев" і „Віці", та передовсім ці останні під обережною кермою **ред. Нецькі** займають віддавна строго-обєктивне становище до українців. „Політика" не від нині зближується з „Фалянгою" та народ.-радикальним „Пшеломом" Б. Пясецького на ґрунті протимосковських концепцій, як це видно по статтях **п. Квасеборського** у репрезентаційному оенорівському місячнику.

Щодо **„Зеспулу"**, то цей орган на послугах мін. Понятовського дійсно, перейшовши в руки „Легіону Млодзежи Польскей" з **п. Мрозовіцьким** на чолі — розпочав поміщувати тверезіші статті в українській справі, але вони не перешкоджують йому час-до-часу давати 200-відсотковий ультра-ендецький проти-український матеріял.

У Варшаві серед поважних пресових кол існують дійсно спроби створити певну, незвязану організаційно групу — порозуміння журналістів зацікавлених українською тематикою. До цього порозуміння увійшли би представники польської преси від демократичної „Орки на угорже" аж до католицьких і радикально-„народових" видавництв.

Заходом того порозуміння має бути м. і. зорганізований в недовзі цикль відчитів про українські актуальні справи.

*

Як довідуюся, вістки польської преси про задуману буцімто владою ліквідацію польсько-українського **Союзу Волинської Молоді** не мають поважних підстав і обосновуються на ендецьких бажаннях. На ділі — згадана організація має запевнену підтримку мін. Понятовського. КТВ.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!

II ТОМ ПОВІСТИ

ВАСИЛЯ МАСЮТИНА

ЦАРІВНА НЕФРЕТА

основаної на сензаційному відкритті гробу египетського фараона Тутенкгамона.

ЦІНА II. ТОМУ ЗОЛ. 2.50.

Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

Проречиста статистика.

„Вядомосьці Метрополії Православней" — офіційний орган Православної Церкви — в ч. 6. містять числові дані про стан навчання православної релігії у школах люблинського воєвідства в шкільнім році 1938/39. Дані ці настільки цікаві, що не буде зайвим подати їх до ширшого відома. Згідно зі звідомленням митрополитального органу, в шістьох повітах люблинського воєвідства є 475 шкіл, в яких учаться православні діти. З тих шкіл релігії вчать 11.647 учнів у 160 школах; без науки релігії залишається 20.675 учнів у 315 школах. Шкільна влада визначила на 160 шкіл 533 години тижнево, тоді як згідно з нормальною організацією навчання повинноб бути 1.658 годин тижнево.

Цей стан в окремих повітах представляється осьтак:

I.

Школи, де навчання прав. релігії

Деканати:	є	нема:
Більський	33	20
Білгорайський	3	29
Холмський	44	75
Грубешівський	19	71
Томашівський	10	78
Володавський	51	34

II.

Кількість учнів, що прав. релігії

Деканати:	вчаться:	не вчаться:
Більський	1267	1851
Білгорайський	343	2872
Холмський	2528	не подано
Грубешівський	1362	5855
Томашівський	851	5266
Володавський	4396	1522

Як одиноку причину такого сумного стану річей Митрополія вказує те, що місцева шкільна влада не дає оо. настоятелям парохій дозволу на навчання православної релігії.

Варто зазначити, що декретом Президента з дня 19. XI. цього року (т. 5) у шкільних установах, удержуваних цілковито або частинно на кошти держави або самоврядувань, учням православного віроісповідання до 18-го року життя забезпечено науку релігії на основі загальних державних приписів. л.

В грудні, місяці боротьби з туберкульозою, хай кожний допоможе чим може цій боротьбі: стане членом Укр. Гігіен. Т-ва, зложить лепту на народню протитуберкульозну санаторію, передплатить „Народнє Здоровля" та словом і ділом допоможе в цій боротьбі!

РОЗЛОМ СЕРЕД ФРАНЦУСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ.

У Мойруж під Парижем відбувається конгрес французької соціялістичної партії. Хід нарад дуже бурхливий, зазначується у них велика розбіжність між поглядами Блюма і ген секретаря партії Фора

Добірні видання Видавництва „Діло"

1)	**Др. К. Левицький:** УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ, два томи	ціна зол.	2.40
2)	**Др. Е. [illegible]ницький:** СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ, два томи	„ „	2.20
3)	**Др. В. [illegible]ловський:** ГМІНД, спогади	„ „	1.40
4)	**В. Коннор-Вілінська:** СТАРИЦЬКІ І ЛИСЕНКИ	„ „	0.80
5)	**Франц Аляхнович:** 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ, спогади заслання	„ „	1.50
6)	**Михайло Возняк:** ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА, літер. нарис	„ „	0.50
7)	**Михайло Возняк:** БЕЛЕЙ І КОНІСЬКИЙ, літер. нарис	„ „	0.40
8)	**Михайло Рудницький:** МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ, літер. нарис	„ „	1.20
9)	**М. Рудницький:** ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО, літ. нар.	„ „	4.—
10)	**Ірина Вільде:** ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ, новелі	„ „	1.20
11)	**Василь Софронів-Левицький:** ЛИПНЕВА ОТРУТА, новелі	„ „	1.—
12)	**Проспер Меріме:** БЛАКИТНА КІМНАТА, новелі	„ „	1.20
13)	**Володимир Островський:** СМІХ ЗЕМЛІ, оповідання	„ „	0.50
14)	**Микола Матіїв-Мельник:** КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР, оповідання	„ „	0.40
15)	**Гордій Брасюк:** БЕЗПУТНІ, оповідання	„ „	0.50
16)	**Іван Чернява:** НА СХОДІ МИ, повість	„ „	1.20
17)	**Денис Лукіянович:** Я З БІЛЬШИСТЮ, повість	„ „	1.30
18)	**Улас Самчук:** ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ, новелі	„ „	1.60
19)	**Софія Яблонська:** В КРАЇНІ ОПІЮ І РИЖУ, репортаж з Китаю	„ „	2.—
20)	**Д. Оревілаї:** ЧОРТИЦІ, новелі	„ „	2.—
21)	**Оноре Бальзак:** ЧАРОДІЙНА ШКІРА, повість	„ „	2.—
22)	**Василь Масютин:** ДВА З ОДНОГО, повість два томи	„ „	3.60
23)	**Ольга Кобилянська:** АПОСТОЛ ЧОРНІ, повість, два томи	„ „	3.60
24)	**Кнут Гамсун:** ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ, повість	„ „	2.50
25)	**Вячеслав Будзиновський:** ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА, пов.	„ „	2.50
26)	**Сальваторе Фаріна:** ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ, повість	„ „	2.50
27)	**Володимир Бірчак:** ЗОЛОТА СКРИПКА, новелі	„ „	2.—
28)	**Юрій Косач:** КЛУБОК АРІЯДНИ, новелі	„ „	2.50
29)	**Іван Зубенко:** КВІТКА НА БАГНІ, повість	„ „	1.50
30)	**Богдан Лепкий:** ТРИ ПОРТРЕТИ, літер. спогади	„ „	2.20
31)	**Федір Дудко:** ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ, новелі	„ „	2.—
32)	**Новелі Девятьох:** ЧОРНА ІНДІЯ „Молодої Муси", новелі	„ „	2.50
33)	**Ілько Борщак:** НАПОЛЕОН І УКРАЇНА, з невідомих документів	„ „	2.50
34)	**Юрій Косач:** ЧАД, повість	„ „	2.20
35)	**Михайло Посацький:** ГРЕЦІЯ — усміх життя, опис-репортаж	„ „	3.—
36)	**Богдан Лепкий:** ДО ЗАРВАНИЦЬ, повість	„ „	2.20
37)	**Гергард Геземан:** УТЕЧА, повість	„ „	2.50
38)	**Олена Цегельська:** ГАНУСЬКА ЙДЕ ДО МІСТА, повість	„ „	2.50
39)	**Юліян Опільський:** ІДОЛИ ПАДУТЬ, повість, два томи	„ „	4.—
40)	**Оноре Бальзак:** УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ, повість, два томи	„ „	4.—
41)	**Дарія Ярославська:** ПОЛИН ПІД НОГАМИ, повість	„ „	2.50

ЧИТАЛЬНЯМ, КРУЖКАМ „РІДНОЇ ШКОЛИ" і іншим Товариствам і Установам даємо при більшім замовленні великий рабат.

Замовляти: Видавництво „Діло", Львів, Ринок ч. 10. II. п.

Сторінка без політики.

Величезний резерват у горах Саяну.

Совітська преса подає, що в ланцюзі гір Саяну на Сибірі повстав один із найбільших у світі заповідників.

Над непрохідною тайгою виросли хмародерні вершки, що їх ціле літо покривають білі плями вічних снігів. Від початку вересня сніг покриває ті вершки вже грубою верствою. Прегарні гутарські озера обведені ланцюгом ліснистих гір — це улюблене місце реніферів. Полонини прикриває величезна трава, що в ній навіть вершник може скритися. Вище тягнеться тундра й косодеревина, гірські ріки з кришталево-холодною водою, малі озерця, що в них множаться стада диких гусей. Часто можна стрінути хатинки, що їх покинули пустельники-мандрівники. До тих хат підходять звірята шукаючи за сіллю. Гори є прибіжищем для різного роду звірини: медведів, зубра, дикого реніфера, лося й соболя.

Соболя, що його майже зовсім винищили в цілому світі, можна там ще доволі часто стрінути. Футро цієї звірини займає на світовому ринку таке місце, як напр. бриліянт серед дорогих каменів. Щоб зберегти соболя від певної загибелі, створено в горах Саяну величезний гірський заповідник, який займає простір 1,100.000 га.

Заповідник в горах Саяну є одним із найбільших совітських 35 заповідників. Що до величини він уступає лиш Сигото-алінському заповідникові на Далекому Сході.

—o—

Оригінальна маніфестація.

„Таймс" подає спомини одного зі своїх співробітників про незвичайно цікаву подію з часів світової війни.

У Бельгії ждали з великим схвилюванням приступлення Італії до війни по боці антанти. Ходили вістки, що Італія готовиться до війни, що вона вже готова, що щаслива подія повинна прийти ось-ось. Одначе кімецька влада, яка адмініструвала окупованою територією, вперто спростовувала всі такі поголоски.

У той день, коли вкінці Італія виступила, цензура рішуче заборонила брісельським часописам повідомити про те мешканців. Очевидно, про те й мови не було, щоб можна було вивісити прапори. Одначе вістка ширилася лискавкою по місті. І негайно, наче на змову, у всіх крамницях, у всіх вікнах появилися італійські макарони, сирі, варені, довгі й короткі, скручені і прості.

Це була одинока можлива маніфестація, що собі на неї могли брісельці дозволити в честь нового союзника.

Дивогляди на англійських залізницях.

Англійська преса подає кілька оригінальних подій, що трапилися недавно на англійських залізницях.

На підміській лінії Льондону появився недавно поїзд, який затримувався на всіх стаціях, одначе ніодин пасажир до нього не всів, ані не висів. Крім обслуги, в поїзді не було нікого. Незвичайний поїзд робив несамовитте вражіння та викликав счудування всіх урядовців тієї залізничої лінії.

Як пізніше виявилося, був це спеціяльний поїзд, що мав перевозити глядачів на змагання копаного мяча, які мали відбутися в місцевості Форест оф Дін. Метч відкликали, про що теж преса повідомила, але дирекція залізниці поїзду не відкликала.

Знову інша оригінальна пригода стримала рух поїздів підземної залізниці на стації Гігбері:

Пес одного з пасажирів, великий вівчар гонився за мишею та попав між завішеною на підкладах рейку та між землю. Залізши туди, він не міг далі лізти, ні вилізти. Очевидно, поїзд, який переїздив би, притискаючи рейку, був би розчавив собаці хребет. Щоб пса увільнити, треба було розкручувати рейку, що тривало довший час. Внаслідок тієї дрібної події поїзди припинили свій біг на довший час.

Зновуж машиніст, який вів поїзд до Епсом, забув задержатися на стації Стонляй. Через його забудькуватість 20 пасажирів мусіло вертатися до Стонляй іншим поїздом.

Скарбничка, що має 1663 роки.

Недалеко від Кортеве, де цього літа переводили археольогічні розкопи з ініціятиви французького міністерства освіти, зроблено незвичайно цікаву знахідку. В громаді Вінез селянин Микола Коле знайшов у полі підчас праці зі своїм наймитом бронзовий горнець із залізним перстенем та мідяною накривою.

Виявилося, що той горнець був скарбничкою, яка містила в собі 10.000 бронзових монет та 1 срібну монету. Всі монети з 267, 268 і 276 р. нашої доби. Оцінюючи по всіх датах скарбничку закопали в землю у. 276 р. у році першого більшого нападу герман на римську Ґалію.

Коли мала княжна стратить апетит.

„Сандей Експрес" повідомляє із Софії, що пятилітня княжна Марія Люіза, донечка болгарського короля Бориса стратила недавно апетит і не хотіла їсти.

Король Борис почав запрошувати цілий тиждень 8 бідних дітей, які сідали до обіду з малою княжною. Стіл заставляли ріжного роду стравами, діти засідали за столом, одначе княжна перших два дні лиш приглядалася зацікавлена, як гості змітали все, що перед ними стояло на столі. Третього дня вона сама спробувала їсти разом із гостями. На четвертий день мала княжна замітала їжу вже з неменшим апетитом, ніж її гості.

Тепер мала княжна відзискала давній апетит.

Єдина у світі жінка коминяр.

Мабуть єдиною у світі жінкою-коминярем є пані Аліція Кінеї із містечка Раббі в Англії.

Аліція Кінеї познайомилася з коминярством уже як 15-літня панянка, бо її батько був коминярем і тому, що не мав сина користувався її поміччю. Заміж вийшла Аліція теж за коминяра, челядника її батька. Муж згинув трагічною смертю, злетівши з даху. Аліція Кінеї опинилася з двома діточками без ніяких засобів до життя й тому рішилася обняти становище мужа, який був громадським коминярем. Тепер молода коминярка їздить мотоциклем та возить у причіпці всі потрібні прилади й обслуговує всі домн в Рагбі та в околиці. Небавом вона святкуватиме своєрідний ювилей, а саме день, в якому вона вичистить тисячний комин.

Присилайте передплату!

500 поїздів з устрицями.

У Франції прийнявся звичай починати вечерю на Сант-Вечір від устриць. Тому теж між 20. і 23. грудня до Парижа їде кількасот окремих поїздів, що везуть свіжі устриці з Бретанії.

Справжній сезон устриць триває у Франції від 1. вересня до 1. травня. Сема частина цілої консумції припадає на час Різдва. Дає це для цілої Франції поверх 70 міліонів штук устриць.

Минулого року приїхало до Парижа к. 500 окремих поїздів з устрицями призначеними на Різдво.

Від окулярів стратив слух.

Один столяр у Копенгаґені стратив слух, бо носив... окуляри.

Той столяр купив собі окуляри, оправлені в дешеву металеву оправу, яка імітувала золото. По якомусь часі столяр запримітив, що за вухами напухла йому шкіра. Він пішов до лікаря, одначе лікар його заспокоїв, заявляючи, що пухлина повстала внаслідок льокального подразнення шкіри, що його спричинили окуляри.

На жаль, діягноза лікаря виявилася дуже поверховна. По обох боках голови витворилися столяреві два величезні боляки, які спричинили небезпечне затроєння крови. Негайна операція урятувала столяреві життя, одначе слух стратив він на завжди.

РАДІО найновіші моделі на рік 1939 відбірники
CAPELLO
ELEKTRIT
HORNYPHON
РАДІО ЦЕНТРАЛЯ Йосиф Тіссер
ЛЬВІВ, ШАЙНОХИ 2.
2879 1-13

ВЕСЕЛЕ.

ПЯНИЦЯ.

Пяниця блукає по вулицях. Його затримує поліцист:

— Куди йдете?

— Не... знаю.

— Як називаєтеся?

— Не... знаю.

— Пане, не кпіть собі. Якщо не пригадаєте собі свого прізвища, ні адреси, арештую вас та заведу на комісаріят.

Під такою загрозою пяниця намагається з усіх сил пригадати собі такі важні дані про свою особу.

— Пане уряд — вкінці каже — ідіть на Криву вулицю під ч. 22 та запитайте сторожа, чи добродій Гикавий вернувся домів. Якщо не вернувся, значить — це я. А якщо вернувся...

Підхмелений бідолаха дивиться з розпукою на поліциста:

— ... то... тоді вже зовсім не знаю, як називаюся!

ТОЧНІ ІНФОРМАЦІЇ.

Одного дня Кіплінг, переглядаючи часопис, знайшов у ньому на своє превелике счудування вістку про свою смерть.

Кіплінг підійшов весело до тієї „качки" і написав до начального редактора:

„Ваш часопис повідомляє про мою смерть. А що ваш часопис має звичайно добрі інформації, то мабуть і ця вістка правдива. Тому прошу викреслити мою передплату, яка на тому світі для мене зовсім зайва".

У РЕСТОРАНІ.

— Пане старший, чому всі кельнери так гаряче заохочують гостей до риби в майонезі?

— Якщо гості її не зїдять, то вона залишиться для нас кельнерів і ми тоді будемо мусіти її зїсти... під примусом.

ТЕ САМЕ Й НЕ ТЕ САМЕ.

— Чому, мамусю, краєш мені так мало торту?

— Це не для тебе, для Славці.

— Для неї так багато?

У ПРОВІНЦІОНАЛЬНОМУ РЕСТОРАНІ.

Кельнер: „Ви заплатили за гуску, але забули про мене..."

Гість: „Цеж ясне, адже я вас не їв."

Бретонський автономістичний рух.

Недавно французький суд засудив на вязницю двох редакторів центрального органу бретонських автономістів, кілька днів опісля в місті Понтіні зилетів в повітря памятник злуки Бретанії з Францією. Цей атентат, який не є перший, звернув увагу широких кол на бретонський сепаратистичний рух. Бретонський сепаратизм, чи як його називають у Франції, автономізм, датується не з учорашнього дня. Бретанію приучено до Франції в 1532 році, подібним способом, як Литву до Польщі. Бретонська княгиня Анна вийшла замуж за французького короля Людовика VIII. і принесла як посаг державу, що того часу незалежну. Бретонці, які є з походження кельти, себто ближчі до ірляндців ніж до французів, не виявляли великого спротиву проти цієї злуки і жили з французами досить мирно, але зберегли свої звичаї і свою мову, яка є одною з найстарших в світі. Перед війною мав бретонський автономізм досить мирний характер. Бретонці говорили по свому, але знали добре французьки і проти французів не виявляли ворожнечі; це можна пояснити тим, що їхня культура спинилась більш менш на рівні 16-го століття. Час від часу з'являлись книжечки друковані бретонською мовою та ефемерні журнали, але в такім розмірі, що це не могло створити ані літератури, ані окремої культури. Щойно по світовій війні, в часі загального скріплення національних рухів, бретонські автономісти змінили свою діяльність та перейшли до терористичної акції. Їхній центральний орган у Ренн „Breiz Atao" почав закликати до повного відокремлення від Франції. Прийшла ціла низка замахів. Деякі були мирного характеру: бретонці мастили фарбою урядові памятники та будови, але деякі були цілком поважні. Нпр. у день 400. роковин прилучення Бретанії до Франції вилетів у повітря памятник обєднання в Ренн. В тім-же 1932 р. автономісти висадили у повітря міст, яким мав переїхати потяг з урядовими особами, які їхали на свято в Нант. Кілька років потім підпалено префектури в усіх головних містах Бретанії. Нарешті влада звернула на це увагу, і провідників руху Дебове і Морде арештовано та засуджено на кілька місяців вязниці. У відповідь на це автономісти висадили у повітря ще один памятник. Заходи уряду ще не відомі, і тепер ще годі сказати, чи набере цей рух національної сили, чи залишиться справою невеличкого гурту інтеліґентів.

М. Тростянський (Офінор).

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає український склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя
О. МАЦЯК і С=ка Доставець Українського Шпиталю Львів, ул. Валова 27. — Тел. 116-60.

Чайковичі — наш Люрд.

15. грудня 1937. р., отже рік тому, люди побачили дивний образ Богоматери зі Сином на руках у селі Чайковичах. Чайковичі — це село, віддалене 6 кільометрів від зал. стації Рудки. Хата, в якій явився образ, чи не найбідніша в селі. Вона має всього 2 вікна, зі 6 невеликими шибками у кожному. І ось на одній з них, мало що невеличкій, але ще й надбитій та надштукованій, витворився чудесний образ. Це справді в евангельському стилі: мимохіть згадується Вифлеємська сцена з маленьким Ісусом у яслах.

Чайковицький образ — подвійний, себто його видно з обох сторін: як дивитися на образ зі середини хати і таксамо, а може і краще, зовні, знадвору. Образ появився не відразу: він то зявлявся, то зникав; його було видно то краще, то гірше.

Треба просто признати, що наука не всилі пояснити, як природним шляхом міг би повстати такий образ. Але сучасний інтелігент з його раціоналістично-матеріялістичним світоглядом не може признати чуда. Він радше спробує заперечити дійсність, як ось той кореспондент „Дзєнік-а Польск-ого", що нібито у Чайковичах нічого не бачив, хоч сотки тисяч людей таки образ добре бачать. Інші задоволяються позірним поясненням, яке властиво не тільки нічого не вияснює, а ще більше затемнює справу. Так ото можна було почути, що образ у Чайковичах — це фотографічна кліша або малюнок на шклі.

Це смішна та безцеремонно-неетична гіпотеза. Вона не тільки не пояснює процесу появи образу, того, що він то зникав то появлявся, але ще й зраджує кілька інших незрозумілих питань: звідкиж взялась така кліша або малюнок, чи взагалі як могла повстати така кліша, а якби і могла, то хто і як спровадив її до Чайкович? У дальшому ця гіпотеза супонує чайковичанам спробу жахливо-неймовірного обману. Тимчасом у дійсности було саме навпаки. Чайковичі після появи образу морально переродились і перш за все там зродилася глибока та жива віра. А передтим у Чайковичах та його околиці панував комунізм з його безбожництвом. Навіть досі ще видно сліди його існуванням — пообломлювані придорожні фігури та хрести. Чи міг би обман, свідомо та наявно захрести. Чи міг би обман, свідомо та наявно застосований, мати саме такі наслідки? Справді це було б ще більше чудо, як сама поява образу. Так ото безнадійно заплутався розум раціоналіста-інтелігента у своєму бажанні негувати чудо.

Дивні ті пояснення, що не приймають під увагу всіх обставин явища та безцеремонно відкидають те, що їм невигідне. При поясненні чайковицького образу не можна поминути побіч способу, в який витворився образ, і самої концепції. А вона незвичайна. Матір Божу пробиває меч, хоч Вона держить на руках ще малого Сина. Ніодин мистець не впав на таку думку: ще Христос-Дитятко на руках своєї Матери, а вже „меч проходить через Її душу", як на Голгофті. З рани, де виходить меч, паде кров; отже це Матір Божа Стигматичка. Над головою Божої Матінки та її Сина — корона; по боках образу орнамент, під образом, якби складова частина орнаменту, неглибоким півколом лежить постать. Це малюнок стигматички Евстахії Бохняк, так, як вона знята на фотографії підчас хрестної екстази: вгору на подушки розкинуті руки. Цей малюнок — начеб підпис маляра-автора під образом, бо нерукотворний образ Матери Божої у Чайковичах витворила саме Евстахія Бохняк, „найбільша стиґматичка світу, що їй подібної не було і не буде — перша й остання". Що Чайковичі — діло її рук, чули ми ріжноманітні чудесні свідоцтва підчас її екстаз. Таксамо одноздідно свідчать про це і всі інші наші стиґматички: Настя Волошин (черниця), 12-літня Галина Труба, 13-літня Ольга Волошин зі Стрия та Параня Наконечна. А не можна так легко, махнувши рукою, перейти над цими свідоцтвами. Адже Римська Церква знає аж 360 випадків стиґматизації. Але й колиб застосувати звичайну методу, як при розгляді літературних творів, то чейже нікому іншому, як тільки стиґматичці, не прийшлаб до голови сама ідея про образ Стиґматизованої Матери Божої. Це психольогічно найбільш зрозуміле. Але для кого всіх цих доказів за мало, той нехай прийме під увагу ще одно. Саме по вказівкам Евстахії Бохняк відкопали у хаті коло вікна з образом Богоматери джерело. Вода з нього відпливає до другої криниці у віддалі кільканацятьох метрів за хатою. Там колись була криниця, але її згодом засипали, бо вона була непотрібна, і щойно тепер відкопали, як витриснуло джерело з цілющою водою у самій хаті. Хто міг припускати, що в самій хаті істнує джерело? А Евстахія Бохняк, що ніколи передтим не була у Чайковичах, що ось уже 14 літ непорушно лежить на постелі, бо має зломаний хребет, — не тільки знала про це, але й точно окреслила, де і на якій глибині віднайдуть цю воду.

„Нема на світі більш цілючої води", а „Чайковичі мають стати славніші від Люрду". Вже було в Чайковичах кількадесять чудесних оздоровлень. Між іншим що неділі і свят у Чайковичах все можна бачити коло образу Богоматери п. Саса, що постійно живе у Дрогобичі. Він повних 5 літ не міг порушити ногами; лікарі були безсильні йому помогти і тільки Чайковичі та Евстахія Бохняк його оздоровили. Цей звязок між Евстахією Бохняк та Чайковичами все висту пає наверх у багатьох випадках чудесних оздоровлень у Чайковичах: одного не можна відділити від другого. І це — останній доказ, що Чайковичі — діло Евстахії Бохняк. У кожному разі Чайковичі виразніше та сильніше звязані з Евстахією Бохняк, ніж Люрд з іменем св. Бернадетти.

Хтож це Евстахія Бохняк? Вона родом з Кристинополя, стигматичкою прийшла на світ, мала всі стигматичні рани, від яких лишились великі близни, щодня має екстази; вона другий рік нічого не їсть і не пє, вона оздоровила з найтяжчих недуг багато хорих, обновила безліч образів, особливо на Волині і під большевиками, вона витворила духом кілька образів на шклі. Крім Чайкович дуже цікавий та незвичайний своєю композицією образ св. Трійці у с. Тершакові, що його появу наперед заповіла в екстазі Е. Бохняк. Тершаків — село віддалене 20 з чимось кільометрів від Рудок.

Якже все це може бути?

Відповідь на це питання можете знайти в Евангелії. Там стоїть чорним на білому: „Знаменія віруючим сія будут: іменем Моїм біси ізженут; язики возглаголют нови; змія возьмут, аще што смертное іспіют, не вредит іма; на недужния руки возложат і здраві будут". (Єв. Марка 16 гл. 17 ст.). Або в іншому місці, підчас прощальної вечері: „Амінь, амінь — глаголю вам: віруяй в мя діла, якже аз творю, і той сотворит і больша сих сотворит." (Єв. Йоана 14 гл. 12 ст.). Так стоїть в Евангелії. Але чи не має рації Мережковський, коли говорить у своїй книжці про св. Франціска з Асижу: „Нам здається Евангеліє тим, що було і чого вже нема і правдоподібно не буде, а йому (Франціскові) тим, що було, є і буде завжди".

На щастя, не для всіх Евангеліє стало мертвою буквою. Слава Чайкович широко пішла у нашому народі. У Чайковичах перебувало поверх 100 тисяч народу, в тому кількасот прочан з найдальших закутин Волині й Полісся. І слава ця росте: Чайковичі стають нашим Люрдом.

Сергій Хрущький.

З нагоди Свят поручає по зниженних цінах жіночі і мужеські одяги ШАПІРА вул. Личаківська 3

Занепад большевизму в Узбекістані.

Самаркандський обком подав до відома ЦК КП(б) Узбекістану, що з 249-ох партійних організацій 111 працювали невдовільно. При комплєтуванні апарату зроблено багато похибок і тому довелося змінити багато партійних робітників. Постанову про вивчення московської мови в немосковських школах виконано в Самарканді формально. В багатьох школах московської мови не вчили з огляду на брак учителів. Ані самаркандський горком ані обком партії не перевірили, як переводять у життя ЦК КП(б) Узбекістану про навчання московської мови. Боротьби проти наклепів обласні партійні організації не провадили. На засіданні бюра партії звернено особливу увагу на боротьбу проти бухарінсько-троцківських та національно-фашистівських банд, які уладили свої кубла в Самарканді... Боротьба ця йде вже майже двацять років, але даремно. (Офінор).

Старшини — анальфабети.

„Правда" з 9. ц. м. містить статтю керманича окремої київської военної округи, який між іншим пише таке: „Помилки у пропаганді, на які вказував ЦК, помітні також і в нашім военнім відділі. Пропаганду доручують часто людям, які до неї нездібні. В одній групі старшин, яка займається вивченням історії, є люди, що мають середню освіту, але є й такі, що покінчили лише 3 кляси народньої школи. Деякі старшини мучаться над історією з 1928. р., але далі революційної доби не пішли і... втратили всю надію вивчити цю історію. Керманич групи Козирев заявив напр., що він боїться на власну руку студіювати історію, не маючи потрібних матеріялів. З 24-ох пропагандистів, які провадили пропаганду в київськім военнім відділі, лише 4-ох визнано здібними провадити її далі."

(Офінор).

ХАОС У НАПРАВІ ТРАКТОРІВ.

„Правда" з 9. н. м. пише: „Дніпропетровщина має 134 тракторних станцій, які до 1. XII. виконали лише 23% квартального плану направи тракторів. У станціях та у варстатах для направи тракторів все ще нема порядку. Якість направ дуже шилька. Обласна влада не робить нічого, щоб впорядкувати злу роботу Оріхівської станції. земельний відділ не контролює направ, його інженіри не відвідують місцевих станцій, щоб перевірити направи тракторів. У плянуванні направ панує повний хаос. Народній комісаріят совхозів УССР не дав їм навіть ще пляну репаратур." (Офінор.)

—o—

ЯПОНСЬКИЙ СТАРШИНА ПРО СОВІТСЬКУ АРМІЮ

Авас повідомляє з Токія: Полковник Юшіро-Ніокогама, який командував одною з японських частин підчас інциденту на озері Хасан, переведений на інше становище, дав представникам преси інтервю про свої враження щодо совітської армії.

— Совіти — заявив він — зібрали на кордоні великі військові сили, одначе настрій тих частин зовсім не однаковий. В деяких частинах настрій доволі сильний, але інші частини зовсім здеморалізовані після подій із минулого літа.

Японський старшина каже, що совітське військо було добре озброене, одначе не вміло володіти модерною зброєю.

—o—

ЗМЕНШЕННЯ ВПЛИВІВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ У ЛАТИНСЬКІЙ АМЕРИЦІ.

Панамериканська конференція, що кінчиться тепер в Лімі, виявила, як твердять поважні щоденники, рішучий спротив Аргентини, Бразилії та інших південно-американських республик проти плянів уряду Злучених Держав зорганізувати оборонний блюк всіх американських держав проти „мілітарної небезпеки з боку авторитарних держав Европи та Японії". Південна Америка побоюється долярового імперіялізму і геґемонії Злучених Держав більше ніж Німеччини чи Італії. (Офінор).

—o—

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ У БРЮССЕЛІ

Грецький король Юрій, вертаючися з Льондону, вступив на два дні до Брюсселі, у відвідини до короля Леопольда III.

—o—

НОВИНКИ.

— **„Свят-вечірні й різдвяні страви"**. Книжка на часі! 80 сот., порто 25 сот. В книгарнях і в „Новій Бібліотеці" Львів, Коцюба 4. 2996 -7

— **У довгі зимові вечорі** маєте добру нагоду довести Ваші ґаздинки до порядку. Модерні німецькі фотоальбоми на складі тільки в єдиній українській фотокрамниці Екомп, Львів, вул. Сикстуська 29. Тел. 203-30. 1639 —7

— **Магазин постелі Р. Джала** — Львів, Хоругщини 5, поручає ковдри, матраци — перероблює ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає піря до прання. Тел. 294-81 1825 65-100

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 2500 119—0

— **Чергові сходини** адвокатів, членів СУА, відбудуться в дні 29. грудня ц. р. в год. 19-ій в домівці СУА при вул. Костюшка ч. 5. I. п. (Центробанк). На цих сходинах м-р Михайло Прийма обговорить новелю до кодексу карної процедури.

— **Ревізію в ред. В. Крохмалюка** перевела — пишуть „Українські Вісти" з 27. ц. м. (289) — поліційні агенти в пятницю 23. ц. м. в його приватнім помешканні, в його бюрку в редакції „Українських Вістей" і в домівці ФНЄ. Ревізія не дала ніякого висліду.

— **1.500 відділів стшельців у Сх. Галичині.** Минулого тижня відбулося засідання управи Т-ва „Пшияцюл Зайонзку Стшелєцк-ого" під проводом голови д-ра Й. Бжеського. Ціллю згаданого т-ва підтримати морально і фінансово „стшельців", що зміцнюють „польскосьць" у Сх. Галичині, де є вже тепер 1.500 відділів „стшельців". („Всхуд").

— **До концентраційного табору в Березі Картуській** вислала адміністраційна влада 6 злодіїв з краківського воєвідства, 5-ох з келецького, 2-ох з виленського і кільканацятьох з волинського. Одночасно замкнули в Березі Картуській одного з визначніших представників „анонімного" промислу з Лодзі Абрагама Пригурського за визиск робітників, податкові залеглости і нечесну конкуренцію

До Бпов. Передплатників

Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на січень 1939 р.

Складанки помаранчевої краски є вільні від почтової оплати.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

— **Рибу стерлет** зловили поліські рибаки у Стирі. Стерлет є дуже рідкою рибою у водах наших рік. Дотепер поліські рибаки зловили ледви дві такі риби: одну минулого року в Пині; другу цього року у Стирі. Ікра риби стерлет є найкращим гатунком каваяру.

— **Большевицький жест.** — Польська преса пише, що в останньому часі совітська прикордонна сторожа почала розбирати деревляний паркан, що його недавно збудовано здовж совітсько-польського кордону. Таким жестом совіти хочуть підкреслити нову приязнь, що запанувала в останньому часі між Польщею і СССР.

— **Сміливий подвиг гангстерів у Парижі.** На інкасента одного з париських банків напали бандити на днях в 10-ій год. перед полуднем на вулицях Парижа і забрали йому мілїон франків, а інкасента важко зранили. По грабіжницькім нападі бандити відїхали самоходом.

— **Дивний випадок з гусьми.** Перед кількома днями трапився в Югославії дивний випадок зі стадом гусей, що їх закупив селянин Цівкович у сусіднім селі Санскі Мост. Стадо закуплених гусей пігнали діти Цівковича до ставу, але гуси ніяк не хотіли ввійти до води. Колиж діти їх з трудом загнали таки до води, всі гуси потонули. Цей дивний випадок з гусьми викликав велику сензацію між селянами. По довгих міркуваннях селяни вкінці дійшли до переконання, що кількамісячні гуси не вміли тому пливати, бо в селі, з якого їх закупили, не було ні ставу ні ріки.

— **Стада голодних вовків з СССР.** У лісах північно-східних повітів Волині появились великі стада вовків, що нападають на села і забирають вівці та худобу. Під селом Білакшівкою вовки схопили три вівці і перенесли їх на совітський кордон. Недалеко Томигороду в сарненському повіті стада вовків напали на хутір і загризли 12 овець, два пси та одного коня. Селянина, який боронив свого дорібку, вовки небезпечно покусали. Стада вовків переходять до Польщі з прикордонних совітських лісів. Сильні морози вигнали теж стада вовків з карпатських лісів і вони нападають на вівці та худобу в підгірських повітах. Недалеко села Ринва, пов. Турка, вовки напали на стадо овець та загризли кілька. Вівчарям удалось відогнати вовків при допомозі селян.

— **Оригінальна демонстрація.** До найвибагливішого ресторану в готелі „Ріц" у Льондоні прийшло минулого четверга в саме полудне 45 безробітних, які засіли при столиках і замовили по шклянці чаю. Між обслугою та гістьми запанувало величезне збентеження і щойно поліція зуміла переконати безробітних, щоб покинули ресторан. Безробітні уладили таку демонстрацію тому, щоб дістати більші запомоги перед святами.

— **Нагальна буря з громами підчас морозів.** Майже в цілій Европі панують сильні морози і снїги, лише в Італії тепло. Минулої середи перейшла над Римом нагальна буря з громами. Один грім ударив теж у ватиканську палату, в якій вилетіло кілька шиб. Зрештою грім не заподіяв у палаті більших шкід.

— **Найгрізніший літак.** На летунській виставі в Парижі велике зацікавлення між фахівцями викликав новий модель мисливського літака Фоккера Д—23. Оба мотори літака приміщені один за другим, щоби збільшити обороннїсть літака і не заслоняти краєвиду летунові. Літак розвиває швидкість від 525 до 600 км. на годину. За 16 хвилин осягає висоту 8.000 м. Літак озброєний двома важкими скорострілами, що віддають 1.000 стрілів на хвилину, а до того експльозивні кулі, калібру 13.2 мм. Кабіна летуна спанцирена і находиться між переднім та заднім мотором.

Рїжні вісти. В париській ґалерії образів Шарпентіе продано портрет відомої співачки Кольомб, яку мистець Фраґонар намалював у постаті Венери, за 365 тисяч франків. — Французький міністр публичних робіт де Монзі заявив на відчиті у Брюселі, що між французькою інтеліґенцією є більше безробітних ніж між фізичними робітниками. — В Англії замерзло підчас останніх морозів понад 50 осіб. — Статистичний бюлетин Ліґи Націй стверджує, що загальний оборот світової торговлї сильно зменшився у третьому чвертьріччі 1938 р. — В Токіо поліція арештувала пятьох професорів за приналежність до „лівої організації". — Ріка Ян-Тсе залила ввесь район Гуе, кільканацять тисяч гектарів землї під водою. Підчас повені затонуло 2.500 китайців.

З кіна.

КІНО „ХИМЕРА": „ГІЛЬТАЙСЬКА ТРІЙКА".

Славна оперетка Нестроя, що колись мала успіх і на нашій сцені поширена всіма тими сценами, на які може дозволити собі тільки кіно. Бачимо пільні стежки, старий замок, зоряне небо, велику вуличну юрбу і картини природи, що чергуються одна за одною, як доля трьох гольтіпак, що розійшлися у світ ріжними дорогами. Віденські актори — спеціялісти від оперет та легких комедій вивели цю стару оперетку так свіжо і дотепно, що ввесь її гумор так і заражує глядачів, які проводять якнайприємніший вечір. Головні ролі грають незрівняні Ганс Рімин та Атиля Гербігер. Фільма має запевнений успіх хочби тим, що німецьку мову більше в нас розуміють, ніж англійську.

—o—

З судової салі.

ПЯТИДЕННА РОЗПРАВА ПРОТИ СІМОХ МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ.

Перед трибуналом окружного суду в Бережанах відбувалася у днях: 12., 13., 14., 19. і 22. грудня ц. р. розправа проти сімох молодих українців з Вербова пов. Бережани. На лаві підсудних засіли: 1) Петро **Костів**, 2) Дмитро **Семчишин**, 3) Василь **Іваник**, 4) Василь **Ковалишин**, 5) Михайло **Семчишин**, 6) Микола **Семчишин** і 7) Микола **Безпалюк**. Прокуратор притягнув усіх до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97 § 1 кк. (приналежність до ОУН) та за злочин убийства Гринька Шевця в Шумлянах зі ст. 225 § 1 кк.

Що каже акт обвинувачення?

В ночі 2. липня ц. р. підчас неприсутности бл. п. Гринька Шевця в Шумлянах зявилося в його домі пятьох людей, але його не застали і запитали його жінку Анну Швець де Гринько. Жінка відповіла, що Гринько пішов на село; коли вернеться не зна. Тоді всі вийшли з хати. На дворі між собою щось пошіптались і пішли у напрямі кооперативи. По дорозі стрінули Гринька Шевця і вбили його. Кілька годин по вбивстві поліціянти переслухали жінку Анну Швець, її доньку Олену, сестру небіжчика Параньку, брата Ілька Шевця, свідка нападу Миколу Волощука. Всі вони заявили, що ніодного з напасників не пізнали, а вдова Анна додала, що в нападі могли брати участь члени ватаги конекрадів Гринька Козака та його товаришів, яких в Бережанах судив в 1938 р. суд присяглих. Члени ватаги конекрадів могли вбити її чоловіка з помсти за те, що бл. п. Гринько Швець обтяжив усіх підсудних у тому процесі як свідок. На розправі в Бережанах проти Козака Гринька і товаришів виділа 4-ох осіб середнього росту та одного вищого. Були це: Осадець, двох братів Шкорудів, Онищук, а пятого не пізнала. Козака суд засудив на досмертну вязницю. В новій розправі проти Козака мав зізнавати ще раз Гринько Швець як головний свідок і тому мабуть його вбили. Ті самі зізнання склала Анна Швець у слїдстві під присягою. Тимчасом поліціянти арештували 4. липня ц. р. Петра Костіва і Дмитра Семчишина з Вербова, тому, що слід утікачів по вбивстві Гринька Шевця вів дорогою у напрямі Вербова. Крім того поліція найшла слїди на дорозі і стверднила, що слїди були з чобіт Петра Костіва. Крім того поліція донесла, що небіжчика відозвівали, що з його ініціятиви арештовано 23-ох націоналістів з рогатинського повіту під замітом нападу на пошту у Ферлієві, хоч в дійсности напад на пошту у Ферлієві виконала ватага конекрадів Гринька Козака.

Дня 11. липня ц. р. поліція арештувала Василя Іваника та Василя Ковалишина як дальших учасників нападу, а дня 13. липня ц. р. притримала дальшого пізе. Михайла Семчишина. В доносі поліції кажеться, що він є визначним „дзявачем" ОУН на терені Вербова і в його поліція найшла дефенати, летючку п. н. „Український Народе" та декальог. Вкінці дня 20. липня ц. р. поліція арештувала Миколу Безпалюка та Миколу Семчишина.

Як дальшу причину убийства наводить акт обвинувачення, що бл. п. Гринько Швець три

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО вл.

гижні по вбивстві бл. п. полк. Евгена Коновальця висловився у приявности більше осіб, між якими був теж Василь Ковалишин, зневажливо про бл. п. полк. Коновальця. Вкінці акт обвинувачення каже, що підозріння кинене на Шкорудів, Онищука і товаришів виявилося неправдивим, бо всі вони виказали своє алібі. У слідстві конфронтовано свідків з підсудними, але ніодного з них свідки не пізнали.

Зізнання підсудних і свідків.

На розправі всі підсудні заперечили вину. Не мали ніяких причин до вбивства Шевця. Зрештою Швець не був особою, якою можна було цікавитись. Він був кілька разів замішаний у справи крадежі коней, був теж кільканацять разів караний за це.

Переслухані на розправі свідки оборони виказали алібі підсудних. Зате переслухана Анна Швець та інші члени родини змінили свої зізнання, запевняючи рішуче, що в нападі брав участь Петро Костів і Дмитро Семчишин. Їх Анна Швець навіть рішуче пізнала. Досі не говорила про це, хоч зізнавала у слідстві під присягою, нібито тому, бо боялася пімсти ОУН., а тепер уже не боїться. Слухані як свідки поліцiянти с[illegible]рдили, що Анна Швець вже в доходженнях к[illegible]нала підсудних, але не говорила, і робила [illegible]ження, що боїться говорити правду.

Присуд.

У суботу 24. ц. м. трибунал оголосив присуд, **яким засудив Петра Костева і Дмитра Семчишина** за злочин зі ст. 225 § 1 кк. на **кару по 15 років вязниці,** за злочин зі ст. 97 § 1 кк. на **кару вязниці по 10 років,** при чому спільну кару обом виміряв суд по **15 років** і відобрав їм **права на 15 років.** Далі трибунал засудив за злочин зі ст. 97 § 1. кк. **Василя Іваника і Миколу Безпалюка на кару по 6 літ вязниці, Михайла Семчишина на 10 років, і Миколу Семчишина на 8 років вязниці та позбавлення громадян. прав.** Грибунал увільнив усіх від коштів а підс. **Василя Ковалишина** увільнив від вини та кари.

Трибуналові проводив судця **Л. Польний,** обвинувачував прок. Вежбіцький. Підсудних боронили: **проф. д-р Старосольський** зі Львова, **д-р Франц Бабяк, д-р Володимир Бемко і д-р Франц Коковський** — адвокати з Бережан.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Дня 9. грудня ц. р. відбулася перед трибуналом окружного суду у Стрию розправа шістьох молодих українців, яких прокуратор притягнув до відповідальности за ширення летючок ОУН і за приналежність до ОУН. (За злочин зі ст. 97 § 1 к. к.). На лаві підсудних засіли: 1) Микола Крайник, 2) Іван Лаврів — оба з Турі, пов. Долина, 3) Василь Ваків з Ракова, пов. Долина, 4) Андрій Будник з Тростянця, пов. Долина, 5) Іван Лаврів і Тимко Галів, оба з Белеєва, пов. Долина.

По розправі трибунал засудив **Миколу Крайника, Івана Лаврова з Турі, Івана Лаврова з Белеєва і Тимка Галіва по 6 років вязниці, Василя Вакова та Андрія Будника по 5 років** вязниці. Підсудних боронили: **д-р А. Гарасимів, д-р Калуський, м-р Д. Яців зі Стрия і д-р Ст. Шухевич зі Львова.** Засуджені зголосили апеляцію.

ПРИСУД У СЕНЗАЦІЙНІМ ПРОЦЕСІ В ПІНСЬКУ.

У відомому процесі проти Михайла Василюка і 18-ох товаришів, звіт з якого наші читачі вже знають з репортажу нашого власного кореспондента з недільного (286) числа „Діла", трибунал окружного суду в Пінську оголосив такий присуд: **35-літнього Михайла Василюка трибунал засудив на 12 років вязниці** за безбезправне зорганізування збройного союзу з метою нелеґального переходу польсько-совітського кордону, **його 18 товаришів засудив на кару від 2-х до 8-ох років вязниці.** Засуджені приняли присуд спокійно

—o—

Дописи.

КОПИЧИНЦІ.

Дитячий св. Миколай. Дня 18. XII. ц. р. влаштувала Управа „Р. Ш." в Копичинцях для шкільних дітей свято Миколая з роздачею дарунків, яку попередила коротенька сценка, що її відіграла дітвора „Р. Ш." Сценка зробила гарне враження. Всі діти першої кляси дістали однакові даруночки в паперових торбинках, старшим дітям роздав св. Миколай деякі річи з дитячого убрання. Малі діти з непруженням вичікували на даруночок для себе, а личка їх сяяли із радости, коли вчули своє назвище, виголошуване св. Миколаєм. Одначе радість з маленьких лиць скоро зникла, коли ті малі громадяни побачили, що деякі діти дістали кілька, а одно з них аж кільканадцять дарунчків від св. Миколая. Всі обдаровані тільки одним дарунчком а жалем виходили зі салі і завдрим оком споглядали на обдарованих великим числом дарунків та в дорозі до дому питали своїх родичів, чому то той хлопчик, чи та дівчинка дістали так багато дарунчків, „а я тільки один". — На будуче повинні родичі всіх дітей, а також управа школи памятати, що якщо уладжуємо св. Миколая виключно для дітей, то в такому разі кожна дитина повинна дістати тільки по одному дарунчику, бо інакше у дітей вроджується зазрість, а також великий жаль огортає малі серця. — Для старших у цім році св. Миколая не було, бо — як кажуть деякі з громадян — „минулорічний Миколай вистачить на 5 літ". Розуміється, що брак тої імпрези відбився на доходах „Р. Ш.", бо на дитячій імпрезі старших громадян було дуже мало і тимсамим дохід був мінімальний.

Луговий попис. Т-во „Луг" у Копичинцях-Баворівщина влаштувало 18. XII. ц. р. вечором у салі Нар. Дому в Копичинцях луговий попис, у програму якого вхопили хорові продукції, вправи луговиків та луговичок, вправи луговиків, декламації, народні танки, монольоги і т. д. Вступне слово, гарне змістом, виголосив дир. В. Пеняк. З дальших точок програми гарно випали і всім полобалися вправи луговиків, виконані під проводом Я. Кушніра і танки „Запорожець" та „Аркан", що їх відтанцювали луговики в козацьких чи пак гуцульських одягах дуже справно

ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР
до ПЕЧИВА

КООП. „ПЛАСТ"
ЛЬВІВ, ГОРОДОЦЬКА 20

Спорт.

УКРАЇНА ПЕРЕМОГЛА УДРУГЕ РЕКОРД.

УКРАЇНА — РЕКОРД 10:8.

Україна має на розкладі вже всі львівські А-класові боксерські дружини, крім Лехії та Ревери. Чорночервоні перемогли Чорних, Погонь, Рекорд двічі, новинка А-класи Стшельца перемогла Україна ще на початку своєї боксерської карієри, значить не перемогла наша вісімка тільки мистця Львова Лехію та станиславівську Реверу. Ці всі стрічі виявили наглядно, не беручи навіть під увагу хід мистецтв В-класи, що Україна не лиш заслуговує на А-класу, але що гратиме в ній не останню ролю.

Недільні змагання з жидівським Рекордом були дуже цікаві, хочби тому, що Рекорд хотів конче відплатитися за свою програну з осени. Всі жидівські змагуни ішли до бою з небувалою амбіцією та агресивністю, вказуючи дуже часто не конче чесних засобів. Змагуни України виявили неменшу амбіцію та завзятість, а що деякі з них рішуче кращі від противників, заслужено перемогли, не зважаючи на деякі хибні рішення суддів. На нашу думку судця скривдив Шолдру, якому належалася перемога та Кулика, який рішуче не програв своєї стрічі з Райсом. У найгіршому випадку бою належалася нерішена. Найпогіршою стрічою була хаотична, нечиста й лиха боротьба Едельмана з Левковичем. Небезпечніший був Едельман, чесне биття Левковича, нерішений вислід справедливий, якщо оцінювати цю стрічу по відомих прикметах обох змагунів. До Левковича маємо оправдані вимоги: змагуна, який давав найкращі надії на будуче в минулому сезоні, повинен виявити бодай такий рівень, як на весну п. р. Якщо Левкович не попрацює над поправою поставі та удару то в такій формі буде він у першій дружині залишати найбільш неповажним змагуном. Найкраще виглядав Білий, хоч він боровся нецілу рундю. Помірко земоралізував свого противника цілим градом ударів, розбиваючи йому гарду, що той по першій рунді піддався. В цій стрічі Помірко виявив уже замітну поправу. Дуже приємну несподіванку зробив своїм виступом Кулик. Опудляк і Рудницький вдоволили. Дебют Болотного в „мусі" не випав дуже успішно, але можна по ньому багато сподіватися

Технічні вислідн:

Вага мухи: Болотний програв на пункти із Брандом. Дві рунди Болотний держався зовсім добре, хоч його удари попадали часто в порожнечу. У третій молодий змагун вибився зі сил.

Вага коґута: Шолдра не вирішив своєї стрічі з Ротенштайном — таке рішили судді, в дійсності Шолдра рішуче переміг свого противника.

Вага пера: Рудницький виграв із Клайнесом техн. нокаутом по двох рундах, або як проголосив спікер на підставі нових приписів на пункти.

Легка вага: Кулик програв на п-кти з Райсом, хоч на нашу думку він заслужив бодай на черінений вислід.

Півсередня вага: Опудляк переміг на п-кти Герберта, який у III. рунді мало що не скінчився к-о.

Середня вага: Левкович не вирішив стрічі по безпардонній боротьбі з Едельманом.

Півважка вага: Білий знокаутував у першій рунді Штрахлера.

Важка вага: Помірко приневолив Кана по першій рунді по підпалі.

Рінговий судця п. Гельпель боявся більше рукавиць, як самі змагуни й тому над стрічами не все панував. Глядачів к. 1500.

ІТАЛІЙСЬКА ЛІҐА.

Ювентус — Падуа 3:1, Дженова — Фйорентіна 2:1, Трієстина — Больонія 1:0, Торіно — Лігурія 2:1, Аталянта — Мілянo 4:0.

Найкращий дарунок на свят-різдвяний стіл

ревеляційні спогади

Полк. Орля-Гальчевського

ПАРТИЗАНИ

Документальні картини української боротьби за волю. Невідомі епізоди з недавнього минулого. Галерія безіменних героїв. Епопея повстанчого руху.

2978

Передмова Романа Гучвановича.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

POLITYKA GOSPODARCZA III. RZESZY. Cz. II. Tadeusz Hauser: **BANKOWOŚĆ W III. RZESZY.** Biblioteka Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego we Lwowie. Tom IX. Cz. II. Nakładem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego we Lwowie. Lwów, 1938.

USTAWA O WYBORZE RADNYCH MIEJSKICH. Komentarz. Przepisy związkowe — okólniki — wzory. Opracował Adam Ciołkosz. Księgarnia Powszechna. Kraków, 1938.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI FUNDUSZU PRACY od 1. kwietnia 1937 r. do 31. marca 1938 r. Nakładem Funduszu Pracy. Warszawa, 1938.

SPRAWOZDANIE Z AKCJI POMOCY ZIMOWEJ za rok 1937/38. Naczelny Wydział Wykonawczy Ogólnopolskiego Obywatelskiego Komitetu Zimowej Pomocy Bezrobotnym. Warszawa, 1938.

ЖУРНАЛИ.

PION. Tygodnik literacko - społeczny. Rok VI. № 43. 30 października 1938. Warszawa.

PION. Tygodnik literacko - społeczny. Rok VI. № 42. 23 października 1938. Warszawa.

VÖLKERBUND. Revue de politique internationale. VIII-e Année. № 1. 6 Octobre 1938. Genève.

Театри.

Великий Театр.

Вівторок 27. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Середа 28. XII. год. 7.30 веч. виступ Міри Зіміньської і Євгена Бодо.

Театр Різнонародностей.

Вівторок 27. XII. год. 4. попол. „Польський Вифлеєм".

Середа 28. XII. год. 7.30 „Пан Лямберт".

Український Театр ім. І. Котляревського.

САМБІР:
27. XII. Найвірніший чоловік.
28. XII. Орфей у пеклі.

СТАРИЙ САМБІР:
29. XII. Маруся Богуславка.
30. XII. Кирка з Львова.
31. XII. Найвірніший чоловік.
1. І. Орфей у пеклі.

САМБІР:
2. І. Пригода в Чорчі.
3. І. Кирка з Львова.
З Самбора їде театр до Дрогобича.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СТОЯНІВ:
27. XII. Гетьман Полуботок.
В січні 18, 19 і 20 Театр заїдтає до Львова, сала Нар. Дому.

Найдішші матеріяли

жіночі і мужеські по найнижчих цінах

тільки у фірмі

ДІМ МОДИ

Львів, Готель Европейський

К І Н А.

АПОЛЬО: „Сигнали".
АТЛЯНТИК: „Медовий місяць" із Франціско Гель.
БАЛТИК: „Пані Валевська".
ВАНДА: „Жінки над прірвою", „Фокер ч. 13".
ГРАЖИНА: „Робін Гуд".
ЕВРОПА: „Невчасне серце".
ЕМПІР: Льорель і Гарді як „Альпійські осли".
КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Антоанета".
КОПЕРНИК: „Сапсрник".
МАРУСЕНЬКА: „Остання бригада".
МЕТРО: „Пан Твардовський" і додаток „Зачароване королівство".
МІРАЖ: „Гайді" з Шерлі Темпль.
МУЗА: „Золотоволоса".
ПАКС: „Королева передмістя", „Алі Баба і 40 розбійників".
ПАЛЯС: „Білий метелик" із Сонею Гені.
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Марко Поло".
РОКСІ: „Професор Вовчур".
СВІТ: „Плинне золото", „Моє щастя" Вен. Джілі).
СВЯТОВІД: „Цигапські романси".
СТИЛЕВЕ: „Для тебе співаріто" і ревія з Фалішевським і Волінським.
ТОН: „У Давсоновій кріпості" та додатки.
УТІХА: „Потвора" і ревія.
ХИМЕРА: „Три гільзи" („Тюрма вагабундує").

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ул Марійська)
„Мексик. Фльорида".

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-к Каїм і Спн)
„Палестина: Єрусалим, Тель-Авів, Гайфа, Тиверіяда, Вефлеєм".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 27. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Тимчасова музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, 12.00 Полудневе авдиція, 14.00 Популярна музика з пл., 14.30 Батьківський порадник, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Маю 18 літ", повість для молоді, 15.30 Радіотехн. вістки, 15.35 Орх., 16.00 Полудневий дениик, 16.06 Господарські вістки, 16.20 Фіз. косп. актуалії, 16.30 Фрагменти з кантати Б. Домбінського, 17.00 Суси. чинник у великопільських повстаннях, 17.10 Літер.-муз. авдиція, 18.00 Вікучі вістки з міста та провінції, 18.05 Авдиція молоді про рідний дім, 18.15 Для села: **Гутірка в українській мові „Про знімівлю бджіл"** вик. інж. Боровський, Музика з пл., 18.30 „Для робітників, 19.00 Розр. концерт, сим. джаз, 20.00-23.00 „Оранжний двір" оп. Ст. Монюшка; у перерві коло год. 20.52 Веч. дениик, Спорт, коло год. 21.52 „Цикльон" говорена повість, коло год. 22.50 Ост. вістки, метеор. комунікат.

Середа, 28. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Добрийдень наймолодшим: „Як не було під ялинкою", пісеньки та мельодії для дітей, 11.57 Сигнал, 12.00 Полудпева авд., 14.00 Симф. музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Хлібороб ська біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Концерт, слопно-муз. авд. для дітей, 15.30 Орх. 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Дім і школа, 16.35 Камер. концерт, 17.00 Військовий відпіст, 17.15 Музика з пл., 17.45 Драм. фрагмент, 18.00 Вікучі вістки з міста та провінції, 18.05 Авдиція для сільських дітей, 18.30 Авдиція про мову, 18.40 Дискутуймо, 19.00 Розр. концерт, орх., скрипка, співи, 20.40 Веч. дениик, метеор. вістки, спорт, програма на завтра; 21.00 Шопенівський концерт, 21.40 Музика з пл., 22.00 Спортові вістки, 22.05 Танк. музика, орх., форт., гармонійка, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Четвер, 29. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Пл., 8.00 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, 12.06 Полудн. авд., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Госп. вістки, 14.50 Хліб. біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Зірві різних частин світу, гутірка для молоді, 11.11 Хвилини та ради: Свят. гостина; 11.30 Дуга орх., 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Госп. вістки, 16.20 Орг. реціталь, 17.00 Із паризьких спогадів про Хелмонського, 17.15 Муз. хор, 17.35 Коляди на смичк. квартет, 17.50 Що дав 1938 рік, 18.00 Вікучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: Торгові та різницькі оплати, Коляди у вик. хору, 18.30 Життєпис інструмента: „Мідь, що грає", 19.00 Розр. концерт: орх., пісеньки, два форт., 20.35 Веч. дениик, комунікат, спорт, програма на завтра, 21.00 „Благовіщення" фрагм. із драми Поля Кльоделя, 21.30 Різдвяні пісні П. Корнелівса: тенор, форт., 21.45 „Цикльон" говорена повість, 22.00 Локальні спорт. вістки, 22.05 Польщи в німецькій давній і нинішній оцінці, 22.30 Орх., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 25. грудня 1938.

Вівторок, 27. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.45 Анекдоти, 18.00 Веселі мельодії, орх., 19.00 „Гарна пригода" комедія Кеннета і Флерса, БІЛГОРОД 18.20 Співи, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.10 Балалайки; 18.30 Цит. музика, 18.30 19.00 (після комунікату) концерт, БЕРОМІНСТЕР 20.05 21.00 „Паяци" оп. Леонкавалл, ВІДЕНЬ 16.00 Концерт, 18.15 Муз. мініятури, 20.10 21.00 Веселий тирольський вечір, 22.35 Форт. сонати бдур Шуберта, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Соната ц-моль на скр. і форт. Регера, КОПЕНГАГЕН 20.00 Гаджові твори, ЛЯГТІ 16.00 Легка музика, 17.20 Пісні, 18.50 Оп. арії, МІЛЯНО 19.20 Орх., 20.30 Легка музика, 22.15 Віол., форт., ПРАГА 15.15 Колискові пісні Новака на жін. хор, 17.30 Соната Кампіан на скр. і орг., 19.25 Діточий хор, 21.10 Орх. хор, РАДІО ПАРІ 19.15 Віол., 20.00 Комунікат, опісля Легка музика, 21.15 22.00 23.00 „Болеро" комедія Рута, РИГА 15.00 „Травіята" оп. Верді, 18.25 19.15 20.00 „Розведена" оп. Л. Фалл, РІМ 17.15 Танк. музика, 19.00 Орх., 21.00 22.00 23.00 „Вертер" оп. Масенета, СТОКГОЛЬМ 15.00 Пісні, куплети, пробовники, 17.05 Легка орг. музика, 20.30 21.00 Орх. концерт, форт., Владігеров, 22.15 Фр. музика, ШТРАСБУРГ 21.15 22.00 23.00 24.00 Опера.

Середа, 28. грудня 1938.

ВЕРЛІН 17.00 Сюїта на скр. і форт. ямоль Регера, 18.00 19.00 Розр. музика, 20.10 Оперетнові мельодії, 21.00 Орх. концерт, форт. Равль Кочальський, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 12.10 18.20 Цит. музика, 19.25 Орх., 20.30 21.00 Концерт оп. орх., БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 „Король циркy" оп. Алексіса, ВІДЕНЬ 12.00 Орх., 16.00 „Кава полудневі" веселе попол удне, 18.20 Веселі пісні, мельодії, 19.15 19.15 Танк. музика, 21.00 Нова австр. музика, 22.30 Орх., сол., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні, балади, 20.10 21.00 „Дзвінні Скілі" оп. Пуччіні, 22.30 Прелюдія та фуга г-дур і Токата д-моль Баха. ЛЯЙПЦІГ 15.30 Для дітей, 20.10 21.00 Твори Вагнера і Верді, ЛЯГТІ 18.30 Пісні, 18.50 Популярні мельодії, МІЛЯНО 17.15 Муз. авд. Вольф-Ферарія, 19.30 Орх. 21.00 22.00 23.00 „Дафне" оп. Мулс, ПРАГА 15.15 16.10 Орх., 18.20 Легка музика, 21.10 Концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Легка музика, 19.15 Скрипка, 21.15 Віол., 21.30 Ля Фонтенові казки, 22.00 Кабарет, РІМ 17.15 Скрипка, 19.30 Орх., 21.00 22.00 Симфон. концерт.

Четвер, 29. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Розр. мельодії, 17.00 Пісні, 18.00 19.00 Розр. концерт, 20.10 21.00 Річний музичний перегляд, муз. авд., БІЛГОРОД 18.00 Вок. концерт, 20.00 21.30 Співи, реціталь, БУДАПЕШТ 12.10 Віол., 17.30 18.00 (після комунікату) Концерт, 22.00 Цит. музика, ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 23.00 „Наталія" комп. оп. Гана, ВІДЕНЬ 18.20 Ін. музика, 16.00 17.10 20.10 21.00 Розр. концерт, 18.00 Твори на віол. і клявесин, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 21.00 Симф. концерт, 22.30 Соната г-моль на віол. і форт. Байтіна, ДРОЙТВІЧ 21.00 „Мінеспрелі з Кентокі" мурманська ревія, КЕЛЬН 14.10 Легка музика, 15.15 Нар. мельодії, 20.10 Нар. пісні, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Орх., сол., МІЛЯНО 21.00 22.00 Симф. концерт під дир. Ігора Стравінського, ПРАГА 15.15 Чеська класична музика, 17.40 Генделеві сонати на обой і форт., 19.25 Сальон. квартет, 20.00 Оп. музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, РАДІО РОМАНІЯ 18.17 Пісеньки вулиці, 19.40 Співи, реціталь, РІМ 19.20 Орх., 21.00 22.00 23.00 „Ля фіалі дель ре" ком. оп. Люальдія, СТОКГОЛЬМ 20.00 Симфонія ч. 2. Сібеліуса.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ.

Львів, дня 24. грудня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·05 зол
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·10 зол
молоко	17—18 сот
1 кг. яець	175—1·90 зол

Тенденція на масло та молоко зникома, на яйця вдержана.

ГАРНІ ДАРУНКИ на ялинку найдешевше

Кольонські води, перфуми, розпилячі, пудернички і **французька біжутерія.** — Перфумерія **С. ФЕДЕРА:** Сикстуська 2, філії: Коперника 15а, Галицька 16.

Найкращі глинянські КИЛИМИ власного виробу

поручає фабричний склад

Ст. ҐАЛАНА ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 20 (ріг Костюшка)

Низькі ціни. — Продаж за готівку і на сплати. — Приймаємо облігації Народ. Позички і інші вартісні папери. СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ ФІРМИ: **півгобелєнові, портієри, капи на ліжка і столи.** 2935 6—10

АДОЛЬФ БАРТ ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА ч. 10. І. п. Тел. 226-91.

Магазин жіночої конфекції

поручає найновіші моделі, сукні, плащі і костюми. Приступні ціни. ч. 2954 3—5

КУПНО — ПРОДАЖ

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО поручає дешево Л. Розважевський, Львів, Академічна 2. 2850 8-15

БІЖУТЕРІЯ, годинники, відзнаки, спортові нагороди. Владислав Бушек, Львів, Академічна 6, тел. 218-48. 3000 3-11

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2964 4-15

ПРОДАМ текстильну крамницю, добре поставлену або льокаль, найкраще місце Львово. Листи під „Пім" до Адміністрації. 3028 2-3

НАКИДКИ самоділові, брокати, меблеве покриття, ВАНК, пл. Марійська 6. 3087 1-3

НАЙНОВІШІ КОРСЕТИ ТІЛЬКИ У ВІДОМІМ ФАХОВІМ САЛЬОНІ ПІЗЕНА, ЛЬВІВ, ЯГАЙЛОНСЬКА 4. На час інвентарної продажі 10% опусту. 3041 1-4

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІНТЕЛІГЕНТНА сирота шукає на час по святах лекцій до народніх шкіл, уміє шити, може помогти у домашній господарці. Зголошення до „Діла" під „Совісна". 3042 1-1

НАУКА

ВПИСИ на підрічний курс крою і шиття, домашнього господарства, білизняства, ручні роботи. Рівночасно тримісячний курс кравецтва. Оплата занижена. Пісарська, Стамніца 8, бічна Хорунжина. 2983 5-10

Р І Ж Н І

НАЙПРАКТИЧНІШІ ДАРУНКИ на Ялинку зі золота, срібла, годинники, будильники поручає найдешевше фірма ВАНДЕР, Шайнохи один, там тек прецизійна направа годинників і біжутерій. 3020 2-11

„УБРАНЬОЗМЯН" заміняє стару мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 3088 2-3

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на найновіші бельські матеріяли. — Телефон 114-58. 3063 2-3

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ

СНІГІВЦІ в ріжних колірах, Гумові і габард. чоботи на черевики ОБУВА мужеська, жіноча, дитяча, всілякого роду поручає

МАГАЗИН ОБУВИ Львів, Я. МАЙЗЕЛЬС Краківська 2

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції вислає по за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 5 сот.

Gazetowa książka nadawcza
справлена (120 картон) зол. 2.50
справлена (200 картон) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

Тільки оголошуючись у „Д І Л І" можете успішно продати, купити або замінити реальність.

Redaktorzy: d-r Iwan Niemczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 288 (15.059). Львів, середа 28. грудня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką Рік LXI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 225-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з доплатою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Справа коляди для „Рідної Школи".

На прохання Головної Управи „Р. Ш.", внесені до всіх 3-ох сх.-галицьких Воєвідських Урядів ще 21. жовтня 1938 у справі дозволу на збірку дару на коляду в часі від 6.—20. січня 1939, не маємо до цієї пори ніякого повідомлення. Дотепер нема успіху з інтервенції у львівському Воєвідському Уряді, де заявили, що відіслали прохання до Міністерства з прихильним внеском.

Тому, що це вже останні дні для поведення остаточної підготови для збірки, а ми не маємо ніякої певности, чи дозвіл дістанемо, або чи дістанемо його на пору, уповажнюємо всі наші повітові рідношкільні організації:

1. поробити негайно потрібні заходи в повітовій адміністрації, щоб дістати дозвіл для повіту,

2. мати на поготівлі списи всіх тих прихильників, що готові перевести збірку й солідно з неї вирахуватися.

Подробиці залишаємо до унормування місцевим чинникам.

При ліквідації збірки дару на коляду обовязують ті самі постанови, що попередніх років; вона має становити головну частину контингенту, наложеного Головною Управою „Р. Ш.".

Потрібну кількість збіркових лист вишлемо на бажання.

Якщоб ми дістали тимчасом дозволи, то повідомимо негайно про це громадянство в щоденних часописах та вишлемо додатково все, що потрібне.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Орґанізація Президії Ради Міністрів Карпатської України.

Як подає карпатоукраїнське пресове бюро, президія ради міністрів складається з трьох департаментів:

1. персональний під пров. М. Лацанича;
2. законодатний під проводом радн. Кочергана;
3. рахунковий під проводом С. Єфремова.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ СУДІВНИЦТВА

Це саме джерело інформує, що небавом почне працювати Найвищий Суд і Генеральна Прокуратура в Хусті. Територію держави поділять між 2 краєві суди (в Хусті та Великім Березнім) і 10 окружних

—o—

З Польщі видалено 200 чеських громадян.

Як подає ПАТ, з волостей Рихвальд, Пітвальд і Дзєцморовіце видалено 200 чеських громадян. Є це відповідь на масове видалювання польських громадян з Чехо-Словаччини.

ДАЛЬШІ ЗБРОЙНІ НАПАДИ НА ПОЛЬСЬКО-ЧЕСЬКОМУ ПОГРАНИЧЧІ.

Як подає польська преса, в пятницю вечором чеські боївкарі кинули гранату на польську поліційну стежу; один поліцієнт ранений.

В суботу вечором 4-ох чеських диверсантів било електричні лямпки в центрі Дзецьморовіц та обстріляло поліційну стежу.

Того самого вечора відбулися ще три інші напади. У Лазах чехи кинули через вікно штахету до мешкання одного дентиста та обстріляли поліцію. У Тітвальді обстріляли польський митний уряд, у Пітвальді — станицю поліції та граничної сторожі.

В неділю чехи обстріляли польських поліцаїв, що контролювали на кордоні самохід.

Італія ліквідує Ґенеральний консулят в Одесі.

СССР — В МІЛЯНО.

Як подає ТАСС, у висліді Італьо-совітських дипльоматичних розмов рішено зліквідувати італійський ґенеральний консулят в Одесі та совітський — у Міляно. Як подають з інших совітських джерел, ліквідацію консуляту в Міляно спричинила недавня фашистівська демонстрація, підчас якої вибили шиби в будинку консуляту.

Невдатний протинаступ червоних на катальонському фронті.

Національне командування повідомляє, що його війська заняли по завзятих боях гори Пік делля Карбонелля і дель Блянко. Червоні перейшли до протинаступу, але мусіли відступити на цілій лінії, залишаючи понад 1.000 убитих і 1.500 ранених. 300 червоних перейшло на національний бік.

Національні війська здобули важні позиції біля Когуль.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ЗДОБУЛИ В КАТАЛЬОНІЇ 600 КВАДРАТОВИХ КІЛЬОМЕТРІВ.

Як подає французька преса, у перших двох днях офензиви здобули національні війська в Катальонії 600 кв. кільометрів терену та взяли коло 7.000 полонених.

Плян офензиви опрацьовано подрібно. У першій лінії наступали змоторизовані, дуже модерно озброєні частини.

ДИПЛЬОМАТИЧНИЙ ПРЕДСТАВНИК ФІНЛЯНДІЇ ПРИ ЕСПАНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УРЯДІ.

Уряд Фінляндії заіменував легаційного радника Русканена дипльоматичним представником у Бургосі.

Президент Туреччини — головою народньої республиканської партії.

Надзвичайний конгрес турецької народньої респ. партії вибрав головою през. Ісмета Інону, зазначуючи, що Кемаль Ататюк є „основником і вічним провідником партії". През. Інону заіменував прем. Баяра заступником голови партії, мін. Рефіка Сайдама — ґенеральним секретарем.

За нову Східну Европу.

Львів, 27. грудня 1938.

Можна обсервувати, що німецька публіцистика з питомою німцям солідністю та докладністю взялась до студій европейського Сходу. І зразу бачимо цікаве явище: чим глибше йде аналіза історично-політичних та культурно-господарських відносин на областях східно-европейських держав та націй, тим маркантніше німецькі автори доходять до висновку, що **справжня Европа кінчиться на межах української етнографічної території та що навіть европеїзована Московщина є в дійсности азійським інтрузом, була і є погромщиком европейської культури.**

„Існує чи не існує Европа як замкнена в собі одиниця, коли брати її не тільки як географічне поняття, але також як простір духових та політичних взаємин?" — питає д-р Вальтер Шмітт у берлінському „Фелькішер Беобахтер" з 24. грудня, у статті „За єдність Европи". І відповідає: Знаємо Европу з грецьким геніем як центром; знаємо европейську державну орґанізацію старого Риму; знаємо величезну спробу німецько-римського цісарства та зусилля німецької Ганзи нести „Европу" на Схід. Але одночасно відомі нам з історії безперервні напади диких орд Сходу, яких суттевою метою було знищити духа та культуру „Европи".

Те, про що йшло в оборонних боях з інвазіями Сходу, було багато більше, ніж оборона граничної території. Тут у цих боях ішло в дійсности про боротьбу за само поняття Европи. **Це поняття Европи в щасливих для Европи часах розрослось було поза Новгород та Київ аж до ріки Араксесу, але під величезним натиском гунів та монґолів зменшилось опісля до територій, яких оборонювало німецьке лицарство.** Коли Петро Великий взявся розбудовувати московський імперіялізм, він розумів, що географічне положення його держави ще не давало йому права приписувати цієї держави до Европи. І тому скликував він европейських інжинірів та вчених, щоб бодай фасаду своєї держави пристосувати до европейського духа. Так само льогічно, хоч у відворотному порядку, ведуть себе московські большевики, коли кидають свої погрози й гасла ненависти супроти „буржуазної Европи".

Терен боїв за оборону справжньої Европи проти напору Сходу від зарання історії по нинішній день йде на стежках мандрівки й комунікацій великих арійських народів, почерез Вислу—Дністер і Двину—Дніпро, які звязують Моря Балтійське з Чорним, до Кавказу та Каспійського Моря. „На цих лініях — пише д-р В. Шмітт — відбувалось колись перше організування европейського простору германцями, тут у пізніших століттях все і все йдуть бої між европейським людством та азійським варварством — **аж до наших днів, коли на Кавказі, у Грузії й Азербейджані та — головне — між Дніпром та Дністром українство безперестанно й героїчно бореться за свободу проти большевицько-азійської диктатури Москви.**"

Ще яскравіше підкреслює ролю українства як чинника, що від віків захищає Европу від натиску Азії **А. Сандерс** у своїм великім, а незвичайною рутиною та знанням справи опрацьованім творі: „За перебудову Европи", що появився тепер у Мінхені. Сандерс пише: „Не в Женеві, а на фронтах між Двіною та Дніпром відбувається оборона Европи перед Московщиною". Він присвячує у своїм творі увагу всім народам та державам Східної Европи на тлі росту Московщини від Івана Калити до петроградського імперіялізму та московської диктатури. Зараз після появи перших витягів

із твору Сандерса Москва зареагувала лайкою та погрозами. Це хіба достаточна рекомендація для важливости публіцистичної праці Сандерса, який при кінці книжки кличе справжню Европу дати допомогу оборонцям Східної Европи.

Таких статтей та публікацій, що займаються розясненням німецькій широкій публиці центральної ролі української території при творенні на Сході Европи протиазійської барієри, тепер чимраз більше. Що попит на цю літературу зростає і ще зростатиме — це лежить не тільки у політичнім спрямуванні націонал-соціялізму, але також у факті, що колишне русофільство німецької політичної школи переходить до минувшини. І. П.

ФАБРИЧНІ ЦІНИ! ВЛАСНИЙ ВИРІБ!

продає найдешевше **КОВДРИ, МАТРАЦИ,** подушки з пір'я, простирала, готові пошевки ручники, обруси, полотна, шифоник, **КОЦИ, КАПИ, ФІРАНКИ**

Антін Петрушевський ЛЬВІВ, ул. ГАЛИЦЬКА 20. Тел. 213-33. Цінники на бажання даром.

Російська емґрація та галицьке москвофільство.

Після провалу царської Росії внаслідок большевицької революції почалося звичайне і добре знане в історії історичних катаклізмів явище: еміграція, скитальщина верхівки, що досіль кермувала державою. І тут еліта і верхівка народу, яка своєю розхрістаністю, снобізмом і засоруялістю занапастила свою власну, найбільшу у світі державу, мусіла покинути як мога скорше її межі, щоб не пасти жертвою гніву і обурення не тільки переможців, своїх політичних наслідників, нових володарів імперії, але і тих мас рідного народу, трактованого виключно як предмет експльоатації. І тягнули на чужину довгими рядами юрба дворянства, високої аристократії, під проводом великих князів, всемогутня колись бюрократія на чолі з генералами і генерал-губернаторами, і безліч великої фінансієри з невідступними своїми трабантами, ріжними меклерами, спекулянтами, небесними птахами. Йшли вони в далекий світ бунчучні, озброєні в питому їм легкодушність, яка казала їм вірити, що вернуться незабаром назад, щоб заняти покинені ними станиці. Йшли певні себе і безжурні, бо хоч полишали в давній батьківщині великі маєтки, то за хліб насущний голова їх не боліла, бо за добрих часів накопичили в закордонних банках капітали, за які могли були викупити неодну заморську кольонію.

Здавалося спершу, що очунявши після першої метушні ціла та хвиля російської еміґрації нахилиє чи бодай зверне увагу на сумежні з Совітами етнографічні українські землі та передовсім Галичину. Цеж чейже з їхнього становища „исконно-русскі" землі, що їх вони „визволяли" у 1914 році. І тому теж деякі непоправні наївняки зпоміж галицьких москвофілів справді сподівалися, що їхні „русскі" земляки робитимуть разом з ними з цієї території новий „русский" (московський) Піємонт, з якого вийшлаб тепер обнова Росії та її реконструкція в якусь новітню, націоналістичну державу. Ті москвофіли не брали — очевидно — під увагу, що такі затії ішлиб проти волі загалу автохтонів краю і через те мусілиб соромно провалитися, — фактом є, що такі москвофільські надії були.

Та склалося зовсім інакше. Не думаємо, щоб причиною цього була надзвичайна вразливість тих емігрантських кол та спогад, як це вони як окупанти погірдливо потрактували були наших москвофілів, (про що вже свого часу писало „Діло", цитуючи обширний витяг з видаваного в часі окупації у Львові часопису „Львовское Военное Слово"). Причини тут були зовсім інші та глибші.

Фактом є, що ця російська еміграція у післявоєнних часах зовсім перестала цікавитися якийсь час галицько-російським „Піємонтом", про який російський націоналізм горлав напередодні та в перших роках всесвітньої війни, відмовляючи тепер тій справі актуальности та не добачуючи в цій галицько-московській мізерії відповідного поля, де „широкая русская натура" моглаб виявляти свою енергію. Ті зпоміж еміграції, які розпоряджали мільонами і мільярдами, поселилися в найбільших світових осередках, у Льондоні, Парижі, Ню-Йорку, частинно у Празі чи Варшаві, щоб там прогайнувати більшу чи меншу частину свого майна. Про те, щоб здійснювати свої націоналістично-„обєдинітельні" гасла, що їх мали лиш на експорт, щоб утративши свою власну велику батьківщину подбати за край і людей, яких самі признавали своїми коннаціоналами та які через їх політичну інтригу на війні так жахливо потерпіли, — про те ті люди і не подумали. До Галичини заглядали тільки ті зпоміж еміґрантів, що опинившися без засобів до життя або прогайнувавши в далекім і багатім світі майно, шукали тут хліба. Та побачивши тут нашу мізерію і нужду, йшли собі звичайно дальше у світ.

Те саме, що Галичини, торкається також Карпатської України. Тільки там вони, протеґовані чехами, поселилися більше масово, займаючи разом з чехами найінтратніші посади.

Аж прийшла катастрофа чехословацької держави і перед російською еміґрацією замайоріли нові перспективи: „будувати" „нову Росію", цим разом коштом чехів, але все ще спіраючись на чеському русофільстві. Карпатська Україна мала стати ельдорадом для усяких „небесних птах". І почалася мандрівка тих ріжних „деятелей" з Праги та з цілого світу на бідне Закарпаття (про це писало вже „Діло", ч. 251, з 12-го мин. міс.).

Але — на щастя — не пощастило їм. Мусіли незабаром розвіятися всі найгірші мрії „засіданія"! Чи не можна тут вийти з рівноваги? І ось варшавський орган російської еміграції „Меч" помістив довжезну статтю, яку майже в цілости передрукував негайно „Русскій Голос", (ч. 42 з 6. XI. ц р.), повну наклепів і випадів проти українства. Цитуючи з задоволенням цілі уступи зі знаного вже читачам „воззванія" фіктивної „главной карпаторусской организації" у Злучених Державах, автор дійшов у своєму безсильному гніві до такого оконечного висновку, що **„главним врагом карпаторуссоф являются не венгри і не чехі, а українци", та що „братя-славяне"** (тобто чехи) **„оказаліс горшімі угнетатілямі, чем мадяри".** — А „Русскій Голос" у черговому числі (з 13. XI. 1938), у статті п. н. „Не смешівать панятій", доповнив ще ті виводи від себе такою заявою: **„...не падлежіт самненію, што Подкарпатская Русь — іскопі малорусская земля — ужо страдает под українскім ігом, каторое, єслі ано продлітся, наверно окажется ужаснее вековова іга мадярскаво"...**

Яке це багатомовне явище! Російська еміграція підійшла до проблеми Закарпаття точнісінько так само, як підходила до проблеми всіх (навіть і московських) земель колишньої Росії: виключно тільки як до предмету експльоатації. Їм байдужа була самоуправа краю, розмірна незалежність від Праги у ділянках культури та змога проявити ініціятиву у ділянці господарського піднесення краю. Для них найважнішим було — посади для себе та російщина у краю, що його сами називали „малорусским". І той підхід на 100 відс. поділяв і „Русскій Голос". Для всієї тої кумпанії трагізм Закарпаття у тому, що тамошнє українське правління протиставилось хвилі ласих на посади російських еміґрантів із Праги.

Для нікого не є тайною, які взаємини вяжуть російську еміґрацію з тижневиком, що у Львові появляється в російській мові, „Русским Голосом", який сам себе іменує гомінко органом „русской общественной мисли", та ще до цього в „общерусскому", як не у всесвітньому масштабі, та який в дійсности є викладником найбільш ортодоксійного, націоналістично-російського напрямку політичної думки. Очевидно, російська політична еміграція, розкинена у західній Европі, деклямує час до часу про 8 чи навіть 12 (!) мільонів „русских" по цей бік рисьової лінії, але ні трішки не турбується, чи така пресова пропаганда не доведе решток наївного галицького москвофільського табору до ще більшої катастрофи, ніж він зазнав їх у рр. 1914—17. Після розвалу царської Росії галицьке ортодоксійне москвофільство животіло ледве в летаргічному піснї, бо провалилася віра в державу, режім та сам „єдиний" нарід, — а „Русскій Голос" вже в менті своїх народин ідеольогічно сперся на російську чорносотенну еміґрацію, яка теж постачала йому контингенту найвартніших передплатників; бож спіратиту найвартніших передплатників; бож спіратися виключно на славну галицько-„русску" „общественность" було діло безвиглядне.

В останніх часах нам доводилося досить часто чути та читати ріжні голоси з російських еміґрантських середовищ і організацій, також націоналістичних, навіть таких буцім поступових, як якісь російські нео-націоналісти чи фавшисти, про їхні плани і змагання щодо політичного ладу у майбутньому після реорганізації Росії на руїнах Совітів. І як це парадоксально, всі ті утописти в один голос заявляли і запевняли, що їх підхід до української справи буде на випадок їх перемоги засадничо інший, ніж був підхід старої, царської Росії. З такими чи іншими застереженнями вони, бодай назверх, на експорт, перед широким світом робили міну, що готові миритися з твердою для них дійсністю, яка витворилася проти їх волі з часі, коли вони були викинені поза скобки політичного життя як рішальний чинник, та признати країні відповідне її справжньому політичному потенціялові і національній динаміці місце. Правда, не під силу було їм відмовитись цілком від претенсій щодо території України і тому Україну уявляли собі вперто тільки у формі якогось тісного державного звязку з Московщиною, чи то як области з широкою автономією чи навіть як навпів незалежної держави у новій федеративній державі. І треба було тільки першого практичного критерія вартости тих їх заяв, яким стала змога свобіднішого життя українців на Закарпатті, щоб переконатися, що всі московські та оомосковілі люди полишилися вірні старій історичній приповідці: „Нічого не зрозуміли і нічого не навчилися"

Їхня поведінка супроти Карпатської України доказує, що колиб так ще раз їм довелося грати ролю у вирішуванні долі української нації, то вони пішлиб старим, втертим шляхом. Тим самим шляхом, яким ішов Денікін і всякі його Бредови, які не справившися ще з головним своїм ворогом, большевиками, взялися нищити безоглядно на тільки що захопленій території всі навіть мовні та культурні прояви українства, замість приєднати собі його для боротьби з большевизмом.

Вони доказали, що для української нації вони ще більш фанатичні, нетерпимі і безоглядні вороги, ніж навіть большевики, які бодай теоретично не негують права української нації до самостійного життя та признають бодай сам факт істнування української нації. І за виявлення ще раз цієї правди, за освідомлення цього стану речі треба бути вдячним панам із „Русского Голоса", як також публіцистам російської еміграції.

Доконані факти в політичному світі мають те прикметне в собі, що примушують займати супроти них ясне становище. Таким робом доконані факти приспішують усе кристалізацію політичної думки та збільшують громадську активність. Саме останні події у широкому світі були такі, що вони мусіли силою своєї динаміки виштовхнути навіть наших москвофілів чи пак „старорусинів" з питомої їм інерції. А проте вони викликали тільки один резонанс в їх охлялій ментальности, зачіпили тільки одну, єдину, непірвану її струну, що лунає відгомоном ненависти, сліпої, фанатичної ненависти до всього, що українське. **Скіз.**

При БОЛЯХ ГОЛОВИ НЕРВОБОЛЯХ І ҐРИПІ вживайте ПОРОШКИ KOWALSKINA

ПРЕМІЄР ЮГОСЛАВІЇ НА ВІДПУСТЦІ.

Премієр Югославії Стоядіновіч виїхав на святочну відпустку за кордон.

Гарно вишивана сорочка... і кари.

З нагоди польських і большевицьких радієвих авдицій.

Велику сензацію викликав у політичному світі недавній крутий зворот у польській закордонній політиці — зближення до червоної Москви. Польська преса представляє, що це з польської сторони природна відповідь на Карпатську Україну. За найтіснішою співпрацею Польщі з червоною Москвою розпинається в першу чергу давній русофіл, проф. Станислав Грабський. Тій справі він присвятив спеціяльний протиукраїнський відчит у Варшаві 16. грудня ц. р., закидаючи, — мовляв — що „справа спільного кордону провалилася через немудру промадярську політику"... Цікаво, що проф. С. Грабський подібно як і його сіямський брат, вшехпольський лідер Дмовський, не довіряє мадярам за їхні германофільські нахили і тому проф. С. Грабський радить тіснішe зв'язатися з СССР.

Очевидно, не наша річ встрявати у проблему, яка політика для Польщі доцільніша.

Але нас цікавить інша справа: Якщо саме українська справа була тим товчком, що польську закордонну політику наблизила до большевицької, то цікаво, якими методами назверх послуговуються обі союзниці у відношенні до українського питання. Одним із найзагальніших і найдемократичніших виявів такої чи іншої політичної лінії — це м. ін. радіопередачі й на них сьогодні спинимося.

Українські політичні, суспільні, культурні, мистецькі, економічні і всякі інші актуальні українські справи не мали досі в польському радіо голосу. Чимало польських авдицій на українські теми викликувало в українців несмак, огірчення та обурення.

Число досі дуже рідких українських авдицій в останньому часі так змалiло та дозволяється на них в таку невідповідну пору, що і ті 3- чи 10-хвилинки на тиждень чи на 2 неділі не приносять властиво ніякої користи.

Придивімся тепер, як виглядає справа з українськими авдиціями по тому боці Збруча. Правда — з ліквідацією Косьора, Постишева та інших комуністичних потентатів на Україні за їхнє... шкідництво — на довший час припинили були авдиції київської радіовисильні. Говорили й писали, що це внаслідок неправовірного — зі становища сталінівського комунізму — користування київською радіовисильнею. Очевидно всіх київських радієвих „шкідників" зліквідовано.

Після кількамісячного відпочинку почала київська радіовисильня працювати на ново, але вже не як радіостація Косьора, тільки за черговим числом. Зразу авдиції надавали по московськи.

Тепер київська радіовисильня говорить вже тільки по українськи і доброзичливо. Навіть радіопередачі в московській чи іншій мові з неукраїнських радіовисилень, як також власні неукраїнські точки заповідає спікер по українськи.

Зміст київських авдицій значно ріжниться тепер від давніших. Дуже часто чуємо українські хори, українську музику, українські деклямації, ріжні сценарії, відчити, інформації і т. п. В часі, коли давніше всякі радієві авдиції, навіть українські, мали характер чисто інтернаціональний, де слова: комуністичний, соціялістичний, ленінський і т. п. — відмінялися на всякі лади, то тепер большевики починають підшиватися під національну українську стихію. Чи то поезії Шевченка, Лесі Українки чи вийнятки з творів Коцюбинського, чи народні і козацькі історичні пісні виконувані бездоганно.

Очевидно — це все тільки декорація. Це — можна сказати — „гарно вишивана окладинка до не дуже приємної змістом книжки". Бож властиво ті „доклади", спеціяльно для України препаровані, де вивищується всіляких „радянських героїв" і з болотом мішається „проклятих петлюрівців та мазепинців" — мають на меті переконати нашого брата, що саме теперішня, сталінівська радянська Україна, очевидно в нерозривній злуці з Москвою — це властива Україна, що національно й культурно заспокоює всі потреби українців! І пісні зложені в тому змислі.

Ось нпр. в суботу 24. грудня ц. р. надавали з Києва великий концерт, бездоганно виведений. Одна з боєвих, по совітськи патріотичних, пісень мала рефрен:

„Україно, моя Україно,
Ти радянський, рідний мій край".

Хор співав під орудою „концертмайстра" Розенштайна! Київську авдицію передавали на всі совітські радіостації.

Дуже характеристичне для тамошніх відносин: українська стихія є там така сильна, що большевики — бажаючи мати на неї деякий вплив, — уважають необхідним звертатися до українських мас через радіо українським словом, українською піснею, українським сценарієм чи музикою.

А в нас?...

Ще міністерство не оголосило, чи і які заграничні авдиції заборонені, а вже по селах ходять поліцаї і забороняють слухати всі закордонні авдиції взагалі — під загрозою кар! Чи це розумна і доцільна поведінка — дуже сумніваємося. Репресії не є і ніколи не були й не будуть доцільним протизасобом. Навпаки — викликують зацікавлення до того „забороненого овочу". — Протидіяти можна тільки розумними українськими, але дійсно українськими авдиціями!!

І. Г.

„Л О Т О С", Львів, Сикстуська 21.

Перший виступ М. Голинського в Канаді.

Торонто, Онт. 4. грудня 1938.

Після свого першого концерту в Ню-Йорку славний український співак М. Голинський завітав до Канади на кілька виступів — в Торонто, Монтреалі, Вінніпегу, Саскатуні та Едмонтоні, отже в місцевостях, де є значна кількість українського населення. З Ню Порку найближче до Торонто. Тому перший виступ Голинського відбувся в Торонті, в найбільш музичному місті Канади, яке після кількох спроб нінк не може спромогтися на оперу.

Голинським підчас його побуту в Торонто зацікавився клюб українських професіоналістів (лікарів, адвокатів то-що). Найбільше заходу доложив голова цього клюбу лікар В. Яремій та М. Петрівський, відомий канадійсько-український письменник. Цей останній був постійним перекладачем у зносинах Голинського із англійським світом, головно з репортерами та музичними критиками з місцевих щоденників. Гльоб енд Мейль, Івнінґ Телеґрам та Дейлі Стар помістили короткі інформативні статтейки про співака.

Репортери ставили передовсім питання політичного характеру, одначе Голинський відмовився говорити про політику, за засадою, що „всі артистки в першій мірі служать мистецтву". Навіть на велике здивування одного репортера він відмовився говорити про визвольницькі змагання українців, тільки обмежився короткою заявою: „Як український артист я репрезентую український нарід своїм співом".

Концерт відбувся 3. грудня ц. р. в місцевій найкращій та наймодерніній концертовій салі. Погода цього вечора не дописала, тому публики було не дуже багато. Зате прийшли найкращі представники місцевої української громади та чужинецького світу. У програму входили отсі точки: „Зелені гори" — В. Балтаровича, „Ой, вербо" — Ст. Людкевича, „Прийди, прийди" — Н. Нижанковського „Думка" — М. Лисенка, Арія Андрія з опери „Тарас Бульба" — М. Лисенка, „Минули літа молодії" — О. Нижанковського, Арія з оп. „Аїда", „Засумуй трембіто" — Н. Нижанковського, „Ей, шкленічко, шкленена" — словацька пісня, „Ой нагнувся дуб високий" — М. Гайворонського, „козаче мій" — М. Гайворонського, Арія з опери „Шеніе" та „Довбушева пісня" — В. Балтаровича. Всі бурхливими оплесками жадали надатків.

Концерт пройшов блискуче. Ось голоси музичних рецензентів:

Музичний критик із „Дейлі Стар" А. Брайдел: „Велика схожість голосу Голинського із Карузом була у вібрації, героїчній якости та ширині тону. Він є справжнім тенором, що може співати Вагнера, тому Едвард Джансон повинен скоро захопити його до „Мет". (Е. Джансон є директором Метрополітен Опера в Ню-Йорку).

„Така соняшна легкість та розпливчастість тону та ще в такому динамічному розмірі рідка між сучасними тенорами".

Лорене Мейсон („Гльоб енд Мейль") після характеристики української музики та мистецьких засобів Голинського кінчає так:

„Артистичний стиль п. Голинського ріжниться від нашого англійського, але це не доказує, що він або кепський або нижчої якости: він має величавий теноровий голос, більш спорідненний з італійським бель канто, як з німецьким оперовим стилем, та не дуже далеко віддалений від голосу великого Карузо".

Третій голос у щоденнику „Івнінґ Телеґрам", торонтського критика Е. Вадсона, закінчує свої виводи так:

„Слухаючи й сліджуючи, як Голинський співає, думаєш про спів давніх галійських та кельтійських бардів. Тон під кожним оглядом чудовий, неначе найкращі італійські бель канто, але, в цьому тоні, його кольориті та енергії є те, чого італійцеві все бракує."

Отже усіх небувалий! Тимбільше, що того самого тижня кілька днів перед виступом Голинського давав концерт у Торонті найславніший під цю пору тенор італієць Джілі. Тому не дивно, коли в одній газеті появилося порівнання між славним італійцем та нашим славним українцем.

Зараз після першого концерту на телефонічні та усні бажання своїх та чужих Голинський згодився дати другий концерт 14. грудня в цій самій салі, а на 16. ц. м. Голинський вже кочкоцертуватиме в Монтреалі, звідкіль правдоподібне поїде до Вінніпегу, української столиці в Канаді.

Голинському акомпаніювала на фортепіяні молода українська піяністка, уроженка Вінніпегу, Гонора Губицька. Походить вона із славної української родини. Славні обидва її брати — Богдан та Тарас. Обидва були стипендистами британської музичної консерваторії в Льондоні, де вважалися як знамениті скрипаки-віртуози. Старший з них — Тарас перебуває тепер в Детройт (Спол. Держави) де провадить одни із українських хорів та учить музики, а Богдан ще й далі перебуває в Льондоні, де минулого літа виступав перед мікрофоном британського радія, звідки-ж його гра була трансмітована на цілий світ. До того то й збиралася їхати п-на Гонора, щоб із братом відбути концертову подорож по Европі та тут, як стипендистка доківчувати свої музичні студії в льондонській консерваторії. В Торонті зустрілася вона з Голинським і як запевняє тут вона змінила свої плани, бо до Льондону певно не поїде, зате поїде в дальшу концертову подорож із Голинським.

Г. Мазурик.

БІЛЛЯ ЖІНОЧЕ І МУЖЕСЬКЕ поручає
Лютик Оляньчук
пл. Капітульна 3 побіч катедри.
ПАНЧОХИ — КРАВАТИ — СКАРПИТКИ

ПОМЕР ВАНДЕРВЕЛЬДЕ.

Нині (віторок) в год. 5.30 рано помер у Брюселі відомий соціялістичний діяч Вандервельде. Він несподівано захорував у кіні та помер після кількох годин.

Еміль Вандервельде прийшов на світ 1866 р. в Ікселі (передмістя Брюселі). Він був по званні адвокатом. 1924 р. дістав катедру у брюсельському університеті. Як визначний соціялістичний діяч, був Вандервельде від 1894 р. послом та кілька разів належав до уряду; м. ін. в рр. 1925-7 був міністром закордонних справ. Довгі часи був він головою II. Інтернаціоналу та написав чимало творів з історії соціялізму.

Французька відповідь італійському уряду.

Як подає Авас, Італія дістала французьку ноту з відповіддю на те, що Італія виповіла фран ко-італійський договір з 1935 р.

ФАБРИКА ЛІТАКІВ У ТУНІСІ.

З добре поінформованих кол повідомляють, що міністерство війни проєктує будову великої фабрики літаків у південному Тунісі. Ця фабрика запевнить самовистарчальність французьких кольоніям під оглядом повітряних зброєнь. Це питання буде вирішене продовж найближчої подорожі премієра Далядіє до Тунісу.

До Парижа приїхав префект Корсики та ґенеральний резидент Тунісу, щоб приготовити інспекцію премієра

Перемога Блюма на конґресі соціялістичної партії.

Соціялістичний конгрес у Монруж закінчився перемогою Блюма, за яким висловилася більшість у голосуванні над резолюцією у справі закордонної політики. Фор, що поставив контрпроєкт резолюції, залишився у меншині. Ухвалена резолюція в гострій формі звернена проти уряду Далядіє

—o—

Про що говорять Пані.....

..що лише шовковий пудер **косметольога д-ра Тушицького** містить у собі „Маттін", витяг з екзотичних квітів, що стисло достосований до фізіольогічних функцій шкіри, надає навіть знищеній цері свіжий привабливий вигляд. Вже по одноразовім ужитті вдоволяємося ріжницею вигляду цери. Дістанете у всіх першорядних перфумеріях і дрогеріях. 30 2754

Японська армія не концентрується на совітському пограниччі.

Японське міністерство війни рішуче заперечило поголоски про концентрацію японських військ на маньджурсько-совітському пограниччі.

МАНДЖУРІЯ ФОРТИФІКУЄ СОВІТСЬКЕ ПОГРАНИЧЧА.

Як подає Авас, представники японського командування та маньджурського уряду відбули в Тсінкіні нараду, на якій рішили продовжувати будову укріплень здовж совітського кордону. Маньджурський уряд оголосив комунікат у цій справі.

ЯПОНЦІ НЕ МАЮТЬ ДОВІРЯ ДО МОСКОВСЬКОЇ ЕМІҐРАЦІЇ.

Авас довідується зі Шангаю, що московських еміґрантів, які перебувають на території Китаю, занятій японськими військами, піддано суворій контролі. Вони мусять мати свідоцтво політичної льояльности від еміґрантської орґанізації, яку японська влада вважає за протикомуністичну.

В Пекіні арештували японці визначного московського еміґрантського діяча Коновалова, бувшого дорадника китайського уряду в митних справах.

ПЕРЕД НОВИМ ЯПОНСЬКИМ ДЕСАНТОМ У КИТАЮ?

Коло західного берега півострова Пакгой появилося 130 японських военних і транспортових кораблів, які мабуть висадять десант.

БІЛЯНС ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКОЇ ВІЙНИ.

Як подає головна цісарська кватира, дотепер згинуло 47.133 японців і 823.300 китайців.

Японці заняли 7 цілих провінцій (Чагар, Сіюан, Гопей, Шантун, Шансі, Кіянсу й Ангуей) та частинно провінції Гонан, Чекіян, Кіянсі та Квантун — разом 47% поверхні Китаю з 68 прц. населення (170,000.000).

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД ШУКАЄ ПІДТРИМКИ В ЕВРОПІ.

Голова центр. політичнього комітету куомінтану Ванчінвеіс виїхав до Европи. Як твердить один китайський часопис, він має відвідати Париж, Берлін, Льондон і Рим та шукати дальшої помочі для Китаю. Ця поїздка не має ніякого звязку з мировими пропозиціями премієра Коное.

ПРЕСТОЛЬНА ПРОМОВА ЯПОНСЬКОГО ЦІСАРЯ.

Японський мікадо виголосив престольну промову у вищій палаті з нагоди отворення парляментарної сесії. Він підкреслив, що японські війська заняли великі простори Китаю, але, щоб устійнити новий порядок на Далекому Сході, треба мобілізації народнього духа та всяких матеріяльних засобів. Парлямент ухвалив проєкт відповіди на промову мікада; ця відповідь підкреслює привязання до цісаря та солідарність народу у змаганні до стабілізації положення на Далекому Сході

ЯПОНСЬКИЙ НАЛЕТ НА ЧУНКІН.

В понеділок в полудне 30 японських літаків намагалося збомбардувати Чункін. Як твердять китайці, кит. мисливські літаки прогнали ворога.

—o—

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ ВЕРНУВСЯ ДОМІВ

По 2-місячнім побуті в Анґлії вернувся до Греції король Юрій. На двірці повитала його родина, уряд, духовенство та маси населення.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Львів, 27. грудня 1888.

ЗАПОВІТ БЛ. П. СТЕФАНА КАЧАЛИ.

1. Видавництву часопису „Діло" 500 зр.
2. Руському Товариству Педаґоґічному у Львові 1000 зр.
3. Товариству Народна Рада у Львові 1000 зр.
4. Товариству Руска Бесіда у Львові на купно площі або на будову будинку для руских товариств у Львові, де би знеходилась і сала для руского народного театру 5000 зр.
5. Для Тов. „Просвіти" у Львові на видавання з процентів популярних практичних книжок руских, розписування премій для авторів і помочі для видання мапи Малої Руси 6.000 зр.
6. 100 зр. на книжці уділовій у Народній Торговлі і на книжці щадничій 1000 зр. на запомогу для двох біднх хлопців, які би там хотіли учитися торговлі.

УКРАЇНСЬКА ТЕАТРАЛЬНА ГРУПА.

М. П. Старицького по десяти виставах в Орлі заголосила в Москву. На першу виставу дали 11. грудня „Пилип Музика", комедія Янчука, на друге „Наталка Полтавка" і „Кум мірошник", на третє нову 5-актову комедію Старицького і Безбережного „За друга". Склад трупи М. Старицького збільшився значно деякими артистами з трупи Кропивницького.

ҐАНС НЮХТЕРН.

Скрипач.

Цілу годину співала несамовита скрипка. В салі серед духоти ждало в напруженні багато людей. А скрипка грала. Та це не була гра, це було демонічне гудіння, стогін, радощі, буря, що все з собою хватає; це була гра, як безустанне ятріння отвореної рани. А люди вже не чули нічого — тільки дивилися на людину, що грала.

Мов темна тінь стояв скрипач на підвищенні. А рука, що держала смик, злітала над струни: там ухопила, тут потягнула, тут знову кинула акорд — і все те творило гру. То була гра й загадка, що поривала та обезаладнювала людей. Тільки деколи на повзах лускотів, гудів тай шумів людський вир від захоплення. Тоді з жовтого, покорченого лиця над чорним фраком сверлували публіку очі, що звичайно без руху були спрямовані на скрипку. Цé був погляд присмирника звірів і водночас поклін дяки, що творило разом примару. Потім посувався по струнах смик і все забирав у крутіж схвильованих, примарних, майже неземних тонів. То було мистецтво, що стояло по той бік усякого мистецтва.

Ніколо Паґаніні грав уже цілу годину. Не було порожнього місця, а за кожне місце платили люди божевільні суми. Довге, худе лице скрипача опановувало із сцени всю салю, а зпід його руки злітав тон за тоном — гра, що не знала стриму і меж.

Ніколо Паґаніні грав.

В парадній льожі намісника, що досі стояла порожна, стукнуло крісло. Рідко траплялося, щоб вельможний граф — ексцеленція, мали час на музику й забаву. Коли намісник брав льожу, то з'являвся нежданно, без повідомлення й гахо. Так було все. Сьогодні показався в першій льожі, що належала намісникові. І це звернуло увагу. Звернулися погляди вгору до льожі і на хвилину покинули скрипача. Ті погляди належали не так могутньому, якого боялись, ані окремим любимцям, як радше молодій жінці, що сиділа поруч ексцеленції. Ґраф попровадив її вперше на місце, яке завдячував своєму високому становищу. Бо про це подружжа кружляло багато коментарів.

Ніколо Паґаніні грав.

Молода жінка сиділа схилена вперед на поручні та прислухувалась із захопленням. За нею відлавав намісник незначними поклонами привіти, що належали йому та його дружині. То було замкнене тверде лице, що вміло добути те, чого хотіло: ніхто не вмів з нього читати — і то був шлях його успіхів, що вивів його вгору. З паркетів піднявся новий шум захоплення. Прийшла нова мельодія. Вона була ніжна, мягка, повна туги і була, як прибій, що ломив останні запори. Ґраф нагло затиснув губи. Хвилинку спочив холодний проникливий погляд цікавости на особі скрипача, що в ґротесковому пориві схилився над скрипкою. Здавалося, що Паґаніні обняв струнку шию скрипки одним гарячим рухом, в якому вичерпувалась остання снага. І знову задумліла радість. Підвищення опустіло на хвилинку.

Фіолетна достойність якогось пралата схилилася серед поздоровлень до молодої жінки. Гарно оформлена, мудра голова. Хвилинку пізніше достойний пралат пошукав миттю вухо другого сусіда.

— Той чоловік грає як Бог! І цигикає як чорт!

Намісник відвернув лице, що було вкрите якоюсь лиховою твердотою.

— Він грає: „Аве Марія", а злається, що хвалить чорта.

Пралат усміхнувся, якби нарошне не дочув цих гострих слів тай подав на прощання руку. За шумом розсунули зачинилися двері льожі.

Ґраф схилився до своєї жінки.

— І що-ж — подобається тобі?

Вона всміхнулась до нього без слова відповіді. Намісник випрямився знову.

І знову зявився Паґаніні. Його привітала буря оклисів, що далеко перевищила попередню своєю силою. І знову він дякував деревляними, підстрибнимн поклонами, наче маріонетка Підняв скрипку. Поплили тони. І все захопили у свою стихію. Якесь примарне голосіння родилося під смиком. Вибухало полумям і погасало нагло мов над озером блудний вогонь. Глум і несамовитість наповняли всю гру. Нараз спочило око скрипача на одній льожі й ожило. Музика поплила гарячіш і розпливалася мрякою. І мельодія збилася довкола поручня льожі, проломила й огорнула все та схопила в обійми постать молодої жінки. Око скрипача шукало в ґрі її лиця. А голосіння йшло далі в посвистах і глумі. Мистецьке диво викликало в салі напругу, що спирала віддих.

Молода жінка опустила на землю хусточку. Ґраф зігнувся, щоб її піднати. Її лице, що червоніло полумям, вкрилося нагло трупячою блідотою. Ґраф схопив ще останній погляд скрипача, глипнув на свою жінку тай помітив її схвилювання.

— Що з тобою?

Вона обтерла хусточкою втомлені скрані.

— Не знаю. Але-ж той музика грає несамовито.

Намісник випрямився.

— Це певно від духоти в салі ти так охляла.

Вона глянула на нього тривожно.

— Мені справді стало недобре. Але воно вже промнуло.

Її погляд спочивав уже супокійно на його обличчі, начеб щось проховзнулось, що тривало тільки одну коротку хвилинку.

Ґра спалахнула ще раз блудним вогником і погасла в довгій, замерлій каденції. Скрипач схилив голову в напрямі льожі. І коротко схрестилися погляди обидвох мужчин.

(Докінчення буде).

Правнича сторінка.

Зміна карної процедури.

Кодекс карної процедури з 1928 р. і кодекс цивільної процедури з 1930 р. були уже кількакратно зновелізовані. Місяць тому появилася чергова новеля до обох кодексів: до карної і цивільної процедури (Денник Законів ч. 89, поз. 609) й обовязує вже від 28. листопада ц. р. З найсуттєвішими постановами цієї новелі слід запізнатись, бо вона вводить деякі необхідні реформи нпр. до кодексу карної процедури, але й поважно обмежує вимір справедливости.

I.

ПОШИРЕНА КОМПЕТЕНЦІЯ ГОРОДСЬКИХ СУДІВ У КАРНИХ СПРАВАХ.

І так новеля до кодексу карної процедури пошинрює передовсім компетенцію городських судів у карних справах. Декрет президента передає городським судам провини, що їх розглядав дотепер окружний суд, зі статтей: 129, 130, 131, 133 і 200 к. к., себто групу провин проти влади та урядів. Отже до городського суду належатимуть тепер справи за вживання примусу або безправної погрози проти урядовців і приділених їм до допомоги осіб, щоби змусити їх виконати або завехати урядове поладнання справи: напасть (нпр. побиття) на урядовців або духовних підчас або з приводу виконування службових обовязків, свого звання і вкінці провина, що її допускаються батьки чи опікуни супроти дітей і недорозвинених осіб, яких покидають на ласку долі. До останньої новелі городські суди розглядали справи за провини, за які закон передбачував кару арешту або вязниці до двох років чи гривну, або обі ці кари разом, незалежно від додаткових кар (нпр. відібрання громадських, публичних, батьківських прав і т. д.) та забезпечних засобів (замкнення умово недужого у шпиталі для божевільних, налогових пяниць у лікувальних завединях і т. п.).

ПОКРИВДЖЕНИЙ, ОБОРОНЦІ ТА ПОВНОВЛАСНИКИ.

Деяку зміну вводить новеля до постанов кодексу у справі покривдженого і взагалі сторін та їх заступників. І так покривджена особа проступком, за який притягано до відповідальности з уряду, у справах, що належали до городських судів (нпр. за крадіж, зловживання, обман і т. п., якщо вартість майна не перевищала 1.000 зол.) могла дотепер вносити акт обвинувачення і підтримувати його в суді замість або побіч публичного обвинувача (поліцінта, прокуратора і т. п.). Новеля доповняє постанову ст. 67 к. к. про покривдженого. Він матиме право виступати в суді тоді,якщо самостійно вніс акт обвинувачення до суду або перед початком розправи в городськім суді заявив, що підтримує акт обвинувачення публичного обвинувача. Далі новеля дає змогу покривдженому внести акт обвинувачення у справах, в яких поліція чи прокуратор вели допити й їх правосильно припинено, якщо лише докаже, що по припиненні справи внявились нові обставини, що підтримують обвинувачення. Якщо покривджений не наводить ніяких нових обставин або вони не мають значіння чи по їх провіренні не потверджують обвинувачення — городський суд відмовляється від судової розправи. На таку постанову суду покривджений має змогу внести жалобу до окружного суду, що вирішує її остаточно у складі трьох суддів.

Новеля постановляє, що **підсудний може мати лише трьох оборонців,** покривджений може мати лише трьох повновласників.

ПОШИРЕНІ ПРАВА ПРОКУРАТОРА.

Новеля зміцнює сильно становище прокуратора. Дотепер поліція, яка переводила ревізію, була обовязана показати зацікавленій особі судову постанову. **В наглих випадках** могла перевести ревізію без судової постанови, **але мусіла доручити таку постанову суду до 48-ох годин по ревізії** особі, в якої ревізію переведено. На основі новелі поліція **зможе тепер переводити ревізії теж з доручення прокуратора** з тим, що обовязана показати особі, в якої переводить ревізії наказ коменданта поліції або свою службову леґітимацію. **Особа,** в якої поліція переводить ревізію без постанови суду і лише з дорученя прокуратора, **може домагатись, щоб** їй опісля доручено постанову про затвердження ревізії. Щойно на домагання зацікавленої особи новеля наказує доручити їй таку постанову про затвердження ревізії до **7-ох днів** від заголошення такого домагання. Отже особі, яка **не** заголосить домагання, щоб їй доручила влада постанову про затвердження ревізії, не доручать такої постанови.

СУД МОЖЕ НЕ ПЕРЕСЛУХУВАТИ СВІДКІВ.

Ще дальшим обмеженням дотеперішніх прав є постанова новелі, що суд **не буде переслухувати всіх свідків** на розправі, замешкалих за кордоном або навіть замешкалих у краю, **якщо вони мають ствердити обставини що їх підсудний не заперечив у своїх вияснениях, бо може відчитати зізнання таких свідоцтв.**

Підсудний може боронитися зі становищем прокуратора таким чином, що може поставити **внесок до двох тижнів** від доручення йому акту обвинувачення з прошинням покликати згаданих свідків на розправу.

РОЗПРАВА ПРИ ЗАМКНЕНИХ ДВЕРЯХ.

Засаду явности розправ збережено й на далі. Суд **обовязаний** вести цілу розправу або її частину при замкнених дверях, якщо явна розправа моглаб образити добрі обичаї, викликати публичний неспокій або виявити обставини, що їх збереження в тайні необхідне з огляду на безпеку держави чи інший важний публичний інтерес. Крім того новеля постановляє, що явна розправа **за зневагу** буде лише тоді, якщо цього зажадає обвинувач. Дотепер тайні розправи з приватного обвинувачення відбувались лише на **згідний внесок** обох сторін, себто приватного обвинувача й обвиненого. Відтепер **всі розправи за зневагу** (зі ст. 255 к. к.) **будуть відбуватися завжди при замкнених дверях, хіба, що явної розправи буде домагатись той, хто вносить акт обвинувачення.** Одначе він рідко мабуть буде користати з таких прав, бо не схоче, щоби всякі „бруди" витягали свідки перед публику на явній розправі. Тепер уже „брукова" преса не зможе жирувати на наївности читачів усякими „пікантними" історіями, що звичайно „вилазили" при всяких явних розправах за зневагу.

Оголошуючи присуд суд може не подавати мотивів присуду у справі, в якій ціла справа відбувалася при замкнених дверях.

ЧИ ПРИСУТНІСТЬ ПІДСУДНОГО НА РОЗПРАВІ НЕОБХІДНА?

Підсудний не мусить бути присутній на розправах: 1) у справах за провини, за які закон передбачує найвищу кару гривни або позбавлення свободи **до 2-ох років** чи спільно обі ці кари і 2) у справах виміру т. зв. **спільної кари.** В обох таких справах може суд зажадати, щоб підсудний явився на розправу, що зазначує на візваній підсудного до розправи і тоді його приявність на розправі обовязкова.

ЗАОЧНИЙ ПРИСУД.

Суд може видати заочний присуд, але його мусить доручити підсудному на письмі. Одержавши такий присуд підсудний може внести **спротив до 7-ох днів** до суду І. інстанції проти такого присуду з прошанням визначити нову розправу. У спротиві засуджений обовязаний оправдати свою неприявність та подати мотиви, чому не міг повідомити суд про свою неприявність. Одначе може теж внести апеляцію проти такого заочного присуду. Заочним присудом суд не може вирішити справи приміщення засудженого в домі примусової праці або в заведенні для непоправних.

АПЕЛЯЦІ І КАСАЦІЯ.

Апеляцію і касацію можна внести щойно тоді, якщо до **7-ох днів від оголошення** присуду заповіджено на письмі внесення апеляції, (при заочнім присуді від доручення відпису сентенції присуду). Щойно тоді суд обовязаний написати мотиви до свого присуду, доручити його й оборонець засудженого обовязаний написати і внести до суду апеляцію чи касацію до **7-ох днів від доручення присуду.**

КАСАЦІЙНА КАВЦІЯ І ПРАВО УБОГИХ.

До письма з бажанням внести касацію треба тепер долучити доказ, що вплачено або вислано поштою **1/4 касаційної кавції,** без чого суд не приймає заповідження касації. Якщо касації не внесено або суд її не прийняв — з доручення президента суду 1/4 касаційної кавції припадає державному скарбові.

Касаційна кавція сягає **100 зол.,** якщо справа належала до компетенції городського суду, **300 зол.** в інших справах. Касаційної кавції не складають: 1) державні і самоуправні уряди, 2) підсудні арештанти, 3) збанкротовані довжники та 4) особи, яким суд признав право убогих.

Право убогих признає суд **особі,** яка на основі посвідки держ. або самоупр. влади про родинний і маєтковий стан та доходи докаже, **що не може заплатити коштів.** Дотепер закон вимагав, що право убогих можна признати лише **особам зовсім убогим,** отже новеля ввела доцільну зміну. Якщо Найвищий Суд відкине касацію — касаційна кавція припадає державному скарбові, якщо сторона виграє справу — дістає свої гроші назад.

м-р м. х.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК.

У статейці п. н. „Зміна відповідних законів", поміщеній на „Правничій сторінці" з 14. п. м. (ч. 278) закралося кілька друкарських прикрих помилок. І так найперше сказано, що до групи **А** належали розпорядчі міністрів скарбу та хліборобства господарства простором до 100 га, а має бути: господарства простором до 75 гектарів на території Ок. Галичина і в полудневій частині волинського воєводства аж до залізничого шляху Ковель-Рівне. Щойно на північ від цього залізничого шляху до групи **А** згаданий розпорядок зачислює господарства простором до 100 га. На цій самій території до групи **Б** зачислено господарства простором від 75 чи може 100 га до 750 та нав 1.000 га. Вищий розумний уряд може обмежувати довги, що повстали в ріжні ціни купна нерухомостей, якщо трансакція в купна нерухомости переведено в часі **від дня 28. квітня 1924 р. до 1. липня 1932** р. а не вчасі від 28. квітня 1924 до 1. липня 1938, як тепер помилково заведено.

Політичні партії — правними особами.

На своєму останньому засіданні перед Різдвяними Святами в пятницю 23. грудня ц. р. — читаємо у „Прагер Прессе" з 25. ц. м. (ч. 517) — чеський уряд приняв розпорядок, що нормує створення та умовини діяльности політичних партій. Розпорядок постановляє, що політична партія може повстати лише за згодою уряду. З цією метою найменше 50 членів-основників мусить внести прохання до міністерства внутрішніх справ, що рішає свобідно про створення партії. Свою згоду на повставня партії оголошує уряд у „Вістнику Законів" чехо-словацької репубдики.

Далі розпорядок вводить нову далекосяглу зміну, постановляючи, що **політична партія є правною особою, яка може набувати права і сама може зобовязуватись.** Політична партія може розвивати свою політичну та організаційну діяльність в рамцях законів і організаційного статуту. Назву політичної партії бере закон під правну охорону так, що ніяка інша політична партія не може виступати під тими самими чи подібними назвами, що зокрема підчас виборів могліб довести до непорозумінь.

ЧЛЕНАМИ ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ НЕ МОЖУТЬ БУТИ ОСОБИ НИЖЧЕ 21. РОКУ ЖИТТЯ НІ ЧУЖИНЦІ.

Уряд може розвязати політичну партію, про що оголошує у „Вістнику Законів" чехословацької республики. Майно **розвязаної партії переходить на власність держави.** Вкінці розпорядок передбачує кари за порушення його постанов. Згаданий розпорядок обовязує лише у Чехії, Моравії та Шлеську. Подібний законопроект предложить словацький уряд у найближчому часі словацькому соймові.

Новий розпорядок нормує однаково діяльність політичних партій у краю так, як цього вимагають інтереси держави у змінених умовинах.

Присилайте передплату.

Сторінка без політики.

Промені смерти — штучні лискавки.

Вістки про відкриття „променів смерти" вертаються в ріжних формах на шпальти часописів. Ці вістки за кожним разом „нові", хоч все їх подають у дуже загальній формі, яка нічого не каже. Кілько в таких вістках правди? Як справді стоїть ця справа в порівнянні зі станом нинішньої науки?

Наука про промінювання творить одну з найбільш розбудованих та прослідженних ділянок фізики. Тому теж вістки про відкриття „нових" променів обчислені здебільша на наївність певіж, що не орієнтуються якслід у постулятах науки.

Промінювання розуміємо сьогодні як явище в незвичайно широкім засягу, яке спирається на електромагнетичних дроганнях із ріжними довжинами хвиль. Отже туди зачисляємо незвичайно короткохвильні промені X і гаму промінетворних первнів, промені світла, що його бачимо, вкінці радіові хвилі від найкоротших до найдовших. Ціла ця скаля майже в цілості доступна, технічні засоби, що ми їх маємо до диспозиції дають нам змогу витворити в лабораторійних умовинах промінювання на ріжних довжинах хвиль.

Короткохвильне промінювання ультрафіолетного типу та променів X, які мають виразний, іноді вбивчий вплив на живі організми (хочби на дрібноустроєві), не зважаючи на їх відому пронизливість, можуть діяти лиш на малу віддаль, бо його поглощують не лиш тверді тіла, але теж і гази, отже й повітря. Спроби збільшити засяг вплину тих променів не дали задовільних вислідів. При цій нагоді слід згадати фантастичний плян англійця Матевса, який можна булоб зреалізувати, якби короткохвильному промінюванню великої натуги надати велику пронизливість. Промені цього роду йонізують повітря, коли проходять через нього, надаючи йому при цьому прикмети електричного проводу. Уладження, що його проектує Матевс, складається з двох велитенських рефлекторів та генератора струму з високою напругою. Такий прилад дав би змогу викликувати громи у відповіднім місці неба. Вистачилоб лиш відповідно скермувати два снопи невидного світла так, щоб вони перетялися в якомусь місці та одночасно залучити за тими снопами струм із відповідно високою натугою. Та покищо при теперішнім стані науки реалізація того плану стоїть під великим знаком запиту.

Славний знавець сучасної военної техніки проф. Гальлен має дуже скептичні погляди на ролю „смертельного" промінювання як зброї. Правда колись вдалося справді вбити з важким трудом миш на другому кінці лабораторійного стола але згаданий професор готов піти на великий заклад, що вовкові з цього боку не грозить ніяка небезпека.

Куди більше даних у военній техніці мають промені, що йонізують повітря. Їх можна буде вжити як зброю проти спалинових двигунів з іскровими запальниками, які як відомо спираються на засаді індукційної цівки. Імовірно Марконі безпосередньо перед смертю дав технічну розвязку тієї загадки. Таке бодай запевняють італійці.

Показ моди в американських вязницях.

Окрема комісія, що її вислала була центральна американська влада для прослідження стану вязниць, зложила недавно звіт, який містить у собі незвичайно оригінальні фрагменти.

Як ствердила згадана комісія, в американських вязницях панують незвичайно дивні умовини. В жіночих вязницях процвітає ворожбитство: там ворожать із карт, з осаду кави, займаються хіромантією. Кожна жінка, що проявляє якінебудь здібности в тому напрямі має велику симпатію серед співтоварищок, але користується навіть опікою вязничної влади. Ворожки, кабалярки і хіромантки діставали завжди кращі келії та ліпші харчі. Їм дозволяли приймати товаришок та займатися ворожбитством.

У багатьох вязницях уладжують кінові вистави. Найбільший успіх мають фільми з малою Шерлі. Зате фільми т. зв. детективні викликують лиш погірдливу усмішку серед глядачів, які здебільша складаються з людей добре обізнаних із правдивими детективами. В жіночих вязницях великий успіх мають фільми з життя міліонерів та міліонерок. Жінки дуже пильно обсервують сукні й одяги фільмових зірок.

У деяких вязницях сидять „пансіонарки", які мають доволі великі грошеві фонди. Вони носять власне, іноді вибагливе білля. В одній із таких вязниць відбувся справжній показ моди, в якому взяли участь професійні модельки одягнені в сукні та білля з першорядних фірм.

Комісія подала в закінченні свого звіту домагання, щоб теперішній стан деяких американських вязниць змінити, загострити приписи та придержуватися їх, тому, що вязниця повинна бути карою, а не нагодою до поневільного відпочинку в догідних умовинах.

Місто - пральня.

У СЛЬОЗАХ ТА БЕНЗИНІ ВІДНОВЛЯЮТЬСЯ СУКНІ ПАРИСЬКИХ ЕЛЄҐАНТОК.

Одним із найбільш дивовижних міст Франції — це Бульонь Білякур. Воно якесь інше від інших міст хоч на перший погляд викликує тільки почування якоїсь звичайної гидоти. Довгі вулиці, що біжать одна за одною, подібні до себе наче два близнюки... Ліс високих фабричних комінів і стіни брудних, облуплених домів.

ІДУТЬ ВОЗИ БЕЗУПИНУ.

Вулицями ідуть раз-у-раз великі вози та вантажні авта. Вони погинаються під своїм вантажем, що сторчить високо, впадають із гуркотом до фабричних воріт, щоб за хвилину виїхати із них, гуркотячи по бруку з новим вантажем.

Що скривають у собі темні вулиці Бульонь та його фабрики. Послухаймо інформацій в першому-ліпшому з черги фабричному завелетні.

— Що привозять і відвозять на тих авгах? — питаю одного з робітників, який здіймає величезну скриню з возу.

— Білля — паде лаконічна відповідь.

— Невже тут фабрика білля?

— Ні, тут пральня.

— А що роблять ані, інші фабрики в місті?

МІСТО-ПРАЛЬНЯ.

Робітник дивиться майже ненависно на того, хто питається. Видно, що його хвилює таке незнання.

— Адже я вже сказав. У цілому Бульоні є пральні. Цеж відоме.

Як, стільки пралень в одному місті? Шож вони роблять?

— Тут обпирається цілий Париж — паде знову відповідь.

І справді воно так. До Бульонь-Білякур їдуть із Парижа великі транспорти брудного білля. Всі гостинниці й ресторани присилають туди свої простирала та скатерті. Туди приходить у великих скринях найвибагливіше білля паризьких елеґантох.

РОМАНТИЧНА ТРАДИЦІЯ.

Декого може і здивує, чому саме сюди шлють парижани своє білля, хоч могли би слати до інших міст, хоч могли би прання зовсім добре полагоджувати в Парижі. Та коли англійці можуть мати свої традиційні навички, чомуж це 100-тисячне французьке місто не може мати своєї традиції — традиції своєї професії.

До 1717 р. Бульонь називалося Мені ле Сен Клю, або Месонес пре де Сен Клю. І саме тому Сен Клю нинішня столиця прачок завдячує свій розвиток та своє сучасне життя.

Чаріване, прикрашене в паркову зелень Сен Клю було одним із найбільш улюблених відпочинкових місць французьких королів. Разом із королями приїздив туди королівський двір. Королева, пані двору, дворяни та ріжні „мадам Помпадур".

Напроти королівських віль лежало тихе сільце серед лук та лісів. З того села Сен Клю брало для себе збіжжя, сіно та ярину. І там плила, ще тоді чиста і срібна Сена. В її водах селянки прали білля пань двору та королевих. Таким чином прийнявся звичай, що найкращі прачки саме в селі коло Сен Клю.

Минуло королівство, проминуло цісарство і прийшла згодом республика. Лісне село заминилося в містечко і вкінці в місто великих механічних пралень.

МУЖЧИНИ.

Велика галя, в якій збирають цілу стирту білля. Жінки розділюють його на сорти. Але в галях, в яких відбувається прання нема вже майже жінок. Там прання дуже важка й багато жінок уже її сьогодні не витримує. Величезні казани, уставлені рядами, киплять миляною парою. За ними йдуть ряди великих полоскачок.

При великих казанах працюють мужчини. В парі, скупані власним потом вони регулюють рух величезних машин.

Та в ніжні матеріяли, мережки, кружева, прозорі, прозорі жіночі сукні, яких не можна вкидати в масу, що її пожирають великі казани з водою. Такі речі перуть бензиною

ГАЛЯ ПЛАЧУ.

Галя, в якій відбувається прання бензиною, має багатомовну назву „галя плачу". Випарн просякші бензиною завдають горло, витискають сльози на очі. В одних вони викликують якесь дивне хлипання, на інших впливають наче алькоголь і впивають. Такі „п'яниці" вибухають раз-у-раз голосним сміхом.

У прані панує безупинний поспіх. Адже стільки вибагливих ганчірок мусить вернутися на відповідну годину до Парижа, бо на них ждуть нетерпеливо пані...

Машини нікого не звільнюють від праці. Цілий ряд прасувачок, похилених цілими годинами над столом прасує білі скатерті та шовки.

Шезли давні прачки зпід Сен Клю, які виконували на свіжім повітрі, в чистій воді сильними руками свою працю. Вони мали румяні личка, здорові легені, що вдихували в себе запашне повітря лісів.

Сьогодні на їх місця прийшли виснищені, виснажені жінки, з хорими та запухлими ногами, хорі від нервової праці в задушливім, важкім отруйнім повітрі фабричних галь, серед реву машин.

Нещасні модерні наслідниці щасливих, королівських прачок.

Дотепний урядовець.

У сьогодішніх важких часах, коли важко за добрі заробітки, кожний намагається побільшити свої приходи ріжними способами, іноді не все чесними

Американські часописи подають дуже оригінальний спосіб, яким один дотепний американський молодий урядовець зумів побільшити свої скромні заробітки.

Той урядовець, на прізвище Джемс Реклі використав пристрасть своїх співтоварищів бюра до азарду. Реклі мав 15 дол. тижневої платні і кожного тижня він пускав свою платню на льотерію. Льоси продавав Реклі по 25 центів, одначе продавав їх 100 штук, бо у фірмі, в якій він працював, було поверх 100 урядовців. Таким чином замість 15 долярів тижнево, він діставав 25 дол.

Чистий інтерес, без ніякого труду з невеличким риском.

Фабрика на рейках.

У Швайцарії почали будувати нову фабрику літаків. Найоригінальніше буде те, що будинок тієї фабрики не буде спиратися на фундаментах у землі, лиш на вальцях. Площа, що на ній стане будинок фабрики, буде уладжена на взір ситківкового току, при чому в цемент впустять сталеві рейки, по яких зможуть ховзатися вальці. На випадок потреби фабричні галі можна буде пересунути з місця; їх тягнутимуть трактори. Фундаменти з рейками малиб забезпечити фабрику перед летунськими нальотами. Буде це перший цього роду будівельний експеримент.

Вшануйте тих, що віддали себе в жертву нашій Батьківщині

„Страґани академіцке".

ПІД УВАГУ УКРАЇНСЬКІЙ БЕЗРОБІТНІЙ МОЛОДІ.

Перед двома тижнями появилася на львівському ринку більша кількість страґанів і за ними в ролі купців польська академічна молодь. З лат. святами ці страґани пощезали. Це на перший погляд дрібне, незамітне в буденному житті явище має свою вимову і нас воно під сучасний момент обходить. Нам треба тут звернути увагу на такі моменти:

1) Які там спонуки цього явища не були б, то треба підчеркнути, що польська студ. молодь відкинула фальшивий стид, начебто купчити при страґані було негідним освіченої людини.

2) Польські студенти мали капітал на заложення страґанового капіталу.

Ці два моменти головно впадають покищо в очі. Бо чи та польська молодь направду поважно трактує свою ролю страганярів, це нас нині менше обходить. Важне тепер те, що польська молодь зачинає працю найперше від тих інтересів, які можуть купця виробити, не зломити йому карку і приспособити до торгівлі на більшу скалю.

Беручи два вгорі наведені моменти під увагу, думаймо тепер про нас.

Очевидно, на перший погляд можемо ствердити, що тим страґановим явищем поляки не відкривають нам Америки, бо наші молоді піонірн купецтва, що рекрутуються в більшости з інтеліґентної молоді, зачали це робити вже тому кілька років. Але всеж можна завважити, що у нас не загинув ще старий світогляд, він тут і там покутує і родить відразу до купецтва на страґані, бо на високій ціні ще держить перед очима нашої молоді урядничу посаду, канцелярію, бюро і т. п. І як такого нема, то це називається, що є безробіття, звідси й огірчення, зневіра, повний песимізм.

Говоріть ви неодному абсольвентові ґімназії чи високошкільникові: „Маєте трохи готівки, йдіть на страґан! Не зачинайте великого інтересу, бо то не кожний без підготови потрапить — а там виробитесь." На цю пропозицію почуєте щонайменше здивування, побачите якийсь ніяковий вираз лиця, мовляв, як то низько вашого співрозмовця цінуєте, як можна... і т. д.

Недавно одна інтеліґентна й рухлива панна, тепер без посади, стопа життева: на денний прожиток 50 сотиків, каже мені: „Дам сто золотих за вироблення посади в бюрі. (Має ще 400 зол. з добрих часів у Промбанку, з яких тепер черпає). Кажу до неї: Слухайте! Ви рухлива, інтеліґентна людина, якби ви заложили страґан, або взяли собі якийсь скромний кіоск, направду торгувалиб добре і згодом отворите крамницю. — „Щось также" — дістаю відповідь; „хочби я вмерла, на це не піду; як не знайду посади, то піду в монастир". Ця панна прийме бюрову посаду за 30 зол. місячно і буде нидіти, не жити; а як і такої не буде, то бачу, як дівчина знасилувала себе і вдягла чернечу рясу.

Отже закорінені ще з часів австрійського бюрократичного світа критерії життя. І цей світогляд ще покутує, на жаль, серед безліч нашої молоді.

Не розіґналися ми ще брати життя за чуба, йти на кожну позицію і там творити життя, мати ту гордість, що на кожному відтинку життя є нас повно, та що там, де стоїмо, якщо міцно стоїмо і робимо позитивну роботу, ми є співтворцями нашої спільної долі.

Але відвертаю другу сторінку медалі, яка каже, що поза тими всіми, що можуть зачинати від страґанових інтересів, бо мають на це потрібну готівку, є в нас цілі загони таких молодих людей нової доби, що розуміють життя правильно, людей творчих, готових іти зараз до такої праці і бути піонірами, видержати всяку невигоду. Одначе ті люди не мають абсолютно з чим зачати, їх не стати навіть на 200 —300 зол.

Трудно думати, щоб польські студенти мали по кілька зайвих сотчин власних грошей на отворення страґанових інтересів. Очевидно — хтось у поляків подумав про це і з ріжних мотивів знайшлися фонди, чи субвенції, чи дешевий кредит.

Всі ми знаємо, що нашим піонірам на цьому полі не треба субвенцій, не треба даровизн — треба лиш **дешевого кредиту.** І хтось мусить у нас про цю справу подумати.

„Страґани академіцке" — нехай тільки підчас свят — кажуть, що працю в цьому напрямі треба приспішити й увагу на цей бік справи загострити.

Отже знищити рештки бюрократичного старого світогляду і ті, що мають з цим, нехай зачинають від страґанів, чи кіосків, а для тих, які мають лиш вартісну потенціяльну енергію як закладовий капітал — зорґанізувати дешевий, безвідсотковий кредит.

С. Масний.

—o—

тільки
Крем магістра В. ПАЗЬЛЄРСЬКОГО усуває радикально
Веснянки
НАЛИНА №1
Плями і т. п.
Крем Halina Nr 2
(піятовстий)
плекає церу, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

На думку ендецького провідника зміна виборчої ординації малаб у головному звестить до виелімінування українців (і жидів) з польського сойму, а цей вже чисто польський сойм мав би тоді взятись до реформи конституції, щоби ввести дальші обмеження громадянської свободи неполяків. Кінчає свою думку п. Ґломбінський висновком, що держава може рахуватися тільки з елементами „вірними й патріотичними".

Це клясична стаття для характеристики старо-ендецької політичної ментальности, староендецького політичного розуму. Стаття, яка ортодоксійно тримається тези „паньства народового" у границях з близько 40 відс. неполяків. Віра пп. Ґломбінських, що неґацією усіх неполяків можна дійсно створити „паньство народове", скріпити та втримати державу — подиву гідна. Але не є подиву гідний „розум", який ту віру підтримує у політичних доктринах і програмах.

Фенцик вибирається до Америки.

Як інформують із Мукачева, у москвофільському таборі на землях, прилучених до Мадярщини прийшло до поважних непорозумінь на тлі ріжниць поглядів на політичну тактику. Фенцик виступив на зборах своїх однодумців, розпрощався з ними та заявив, що їде до Америки шукати забезпеки істнування.

—o—

25.000 утікачів з Палестини в Ливанії.

Як подає виділ безпеки ливанського уряду, в Ливані є тепер 25.000 утікачів з Палестини. Є це частинно особи, заанґажовані в революційному русі, частинно прихильники поміркованих партій, що втікли перед местю повстанців.

—o—

З польської преси.

Старе вино у старих бочках.

СТ. ҐЛОМБІНСЬКИЙ ВІРНИЙ СОБІ.

У звязку з заявами компетентних офіціяльних і озонівських кол, що головне завдання нинішнього сойму ухвалити нову виборчу ординацію, у **„Слові Народовім"** з 27. ц. м. появилася на цю тему стаття проф. Ст. Ґломбінського. Старий провідник ендеків висловлює домагання, щоби зміна соймової виборчої ординації була узгіднена з буквою та засадами конституції, зокрема з II 33. артикулом, в якому кажеться, що виборча ординація має також „означити категорії осіб, позбавлених права вибирання і вибиральности через недостачу моральних та умових прикмет". Ця стаття конституції має, на думку проф. Ґломбінського, торкатися „у наших політичних відносинах — національних меншин, з якими зроблено сумні досвіди". Досівши „меншинного коня", на якому ендеки так славно вміють їздити, проф. Ґломбінський конфронтує 5, 6 і 7 арт. конституції („громадяни мають бути вірними держані й совісно сповняти накладані на них обовязки", „межею свободи громадян є загальне добро", „вартістю зусилля і заслуг громадянина в користь загального добра відмірять його управнення до впливу на прилюдні" справи"), з „людьми, партійними угрупуваннями й цілими суспільностями, які вже зі своєї натури і з натури політичних програм — згідно з опінією проф. Ґломбінського — „не є вірні Річпосполитій". Першими з них, рече проф. Ґломбінський, це — українці:

„Коли йде про т. зв. (! Ред.) українців або явних сепаратистів, то виявилось це прикладно на яскравій розбіжности політики їхніх провідників та орґанів у справі Закарпатської Руси у відношенні до політики польської держави...

„Таким меншинам та угрупуванням **треба вже на основі обовязуючої квітневої конституції замкнути вступ до політичних прав у Польщі, а справою реформи самої конституції або інших постанов буде ввести дальші обмеження їхньої свободи, якої „межею є загальне добро".**

Страшні катастрофи.

85 УБИТИХ У РУМУНІЇ.

Аґенція Радор повідомляє, що в ночі з 24. на 25. ц. м. зударились два особові поїзди між стаціями Фрекатель та Етули на шляху Ґалац—Басарабяска. Дві льокомотиви і 7 вагонів зовсім знищені. Устійнено, що в катастрофі згинуло 85 осіб, а 320 є ранених. Причиною катастрофи було погане наставлення рейок. На місце катастрофи виїхали два рятункові поїзди з лікарями, лікарствами і санітарними вагонами. Більшість ранених приміщено у шпиталях Басарабії.

До другої залізничої катастрофи дійшло на шляху Чернівці—Нова Сулиця недалеко стації Маматиґа, де відорвались від поїзду два вантажні вагони і зударились з моторовим поїздом. Моторовий поїзду згинув, 12 подорожніх важко ранених.

СМЕРТЬ 263-ОХ ОСІБ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

У Злучених Державах згинуло підчас Різдвяних Свят 263 особи, здебільша в самоходових катастрофах.

КАТАСТРОФАЛЬНИЙ ВИБУХ У РЕСТОРАНІ.

В малім ресторані при вул. Бляшшер в Альжирі згинула одна особа від катастрофального вибуху, а 20 осіб важко ранених. Вибух був такий сильний, що в усіх сусідних домах повилітали вікна, а на поверхні вулиці перед рестораном повстала глибока заглубина. Спершу здогадувалися, що причиною вибуху було не ушкодження ґазової рури, лише зорґанізований замах.

СМЕРТЬ 11 ОСІБ ПІДЧАС ПОЖЕЖ.

Підчас пожеж, що вибухли на Різдвяні Свята в Англії, згинуло 11 осіб, а кільканацять осіб було важко ранених.

АВТОБУСОВА І ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА.

В суботу 24. ц. м. міський автобус наїхав у Ґдині на ґурток людей, які стояли біля автобусової зупинки. В катастрофі було 5 осіб важко ранених, з яких одна померла у шпиталі.

В Семигородщині впав військовий літак. Летун та обсерватор згинули в катастрофі.

БУКАРЕШТ. В залізничій катастрофі біля Ґалацу згинуло по останнім донесенням 93 особи.

ТУРЕЦЬКА МІСІЯ ІДЕ ДО БЕРЛІНА.

СТАМБУЛ. До Берліна виїхала турецька місія з віцеміністром закордонних справ на чолі, щоб підписати договір у справі 150-міліонового кредиту, який Німеччина признала Туреччині на розбудову промислу.

—o—

ВЕЛИКІ СНІҐИ НА КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ХУСТ. На Карпатській Україні впав великий сніг, місцями до півтора метра височини. Тому, що температура дуже холодна і сніги замерзають, тепер дуже легко спускати зрубане дерево з гір на доли як по лелі. Це значно заощаджує працю та транспорт.

В пяті роковини смерти
Адвок. д-ра Івана Кмицикевича
відправлять Службу Божу 29. ц. м. в год. 8.30 у Волоській церкві.

З листів до Редакції.

ЗАЯВА ЖІНОЦТВА СТРИЙЩИНИ.

У 280. числі „Нового Часу" з 15. грудня ц. р. появилась анонімова стаття п. з. „Жіноцтво Стрия проти партійництва", в якій пишеться, що дня 4. грудня ц. р. відбулися широкі сходини членів Філії „С. У." у Стрию та що на цих сходинах ухвалено резолюції з осудом громадянсько-політичної діяльности голови Централі „С. У." п. М. Рудницької. Отсим заявляємо, що про такі сходини нам нічого невідомо та що Видїла Філії таких сходин не скликував

Протестуємо якнайрішучіше проти того, щоб у таких незвичайно відповідальних для українського народу часах вводити в наше національне життя анархію та підривати авторитет національних організацій і їх провідників

Зокрема наша жіноча організація, Союз Українок, яка пережила в останньому році важкий удар, потребує тепер спокою для своєї відбудови і дальшої творчої праці і тим більше треба осудити всякі намагання руйнувати її знутра.

Голові Централі п. М. Рудницькій висловлюємо своє глибоке співчуття з приводу тієї кривди, що її стріяула від невідповідальних одиниць, та просимо її прийняти запевнення повного довіря і пошани.

Ольга Бачинська, Ольга Миклашевич, Текля Герасимова, Марія Залеська, Ірина Дубало, Ірина Чолій, Федюшкова Стефанія, Марія Красінська, Наталія Галайчукова, Олена Горлевичева, Емілія Лукавецька, Софія Левицька, Марія Грубська, Константина Рак, Анна Васильчишин-Микитка, Рибачевська Софія, Костів Стефанія, Коваль Марія, Колодницька Омеляна, Охримович Софія, Юлія Лисова, Сенкова Марія, Наталія Ващакова, Іванна Камінська, Сказинська, Костів Евгенія, Іванна Брик, Марія Мойсакова, Котовичева Олена, Марія Матушевська, Петріна Юлія, Валерія Матковська, Лисова Евгенія, Данилишин Стефанія, Романишин Йосифа, Шиян Олена, Сінгалевичева Евгенія, Онишкевичева Володимира, Марія Хомишинець, Надія Кокольська, Софія Кравчукова, Стефа Райнарович, Леся Дражко, Антонія Мінкевичева, Марія Васильчишин, Турканикова Стефанія і три підписи нечитк.

НА СВЯТА
заздалегідь забезпечіться
в масло
МАСЛОСОЮЗУ

НОВИНКИ.

— „Хром", Львів, вул. Руська 20, тел. 271-83, поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всякого роду футрині шкірки, як також перекращує і перероблює уживані футра за найновішими фасонами. 2259 —?

— **На Свята Різдва Христового** найкращий дарунок, це фотографічний апарат з єдиної української фірми Екоп, Львів, вул. Сикстуська 29, тел. 203-30.

— **Космео** — Львів, Миколая 7, фахово порадить Вам Пані, як раціонально плекати вроду. 2933 5—20

— **Вловина лента.** — Від п. Теодора Васія і п. Н. Глоба у Варшаві дістало Т-во „Просвіта" як ювілейний дар 3.— зол. — Ця жертва походить з дводенної голодівки названих. Одей небуденний проявж жертвенности направду варто занотувати і з признанням підкреслити.

— **На Свята Різдва Христового** найкращий дарунок, це фотографічний апарат з єдиної української фотографічної фірми Екоп, Львів, вул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639

— **В четвер** в год. 19. відбудеться виклад у домівці „Молодої Громади" проф. Домбровського п. н. „Шкільництво на Закарпатті". 3049

— **Засідання Екзекутиви УНДО** відбудеться 29. грудня ц. р. в год. 5-ій пополудні в кімнатах Краєвої Народньої Канцелярії УНДО, Львів, пасаж Гавсмана ч. 6, II. поверх. На порядку нарад справа виборів до самоуправних установ. На це засідання запрошуємо теж Членів Центрального Комітету з осідком у Львові і тих, які могли би приїхати з краю. — **Президія: Василь Мудрий**, голова; **Д-р Франц Свістель**, головний секретар.

— **У Союзі Професійнім Артистів Пластиків у Львові** при вул. Марійській ч. 9. відкривається 28-го в год. 17 увечір вистава образів 17 мистців із Лодзі.

— **Практика молодих лікарів.** Міністерство суспільної опіки підготовляє виконні постанови до нового закону про лікарську практику. Виконний розпорядок постановляє як молоді лікарі мають виконувати свою дворічну практику по селах. Одночасно розпорядок означить місцевости з числом нижче 5.000 мешканців, в яких лікарі зможуть виконувати свою практику. Згадані обмеження супроти молодих лікарів будуть обовязувати від 31. березня 1939 р.

— **Вибори до міської ради в Яворові** розписала влада на 15. січня 1939 р. Провідники українського, польського і жидівського громадянства розпочали ожившену передвиборчу акцію.

— **Гостре артилерійське стріляння** в околиці Миклашева відбудеться між 10. січнем і 10. лютим 1939 р. Терену берегтимуть стежі, до вказівок яких повинно пристосуватись громадянство. Сам полігон буде означений червоними щитами. Підчас самого стріляння будуть вивішені в полі обстрілу червоні хоругви. Про сам день стріляння повідомить військова влада волосні уряди 24 години наперед. У звязку з тим львівське повітове староство доручило, щоб населення не переступало меж полігону.

— **Засудили гр.-кат. священника** о. Володимира Провідка, пароха Сіхова пов. Стрий на 2 місяці арешту з припиненням, за обиду польського народу. Підсудний заповів касацію.

— **Згоріла читальня „Просвіти"** у Плаві пов. Стрий, разом з кооперативною крамницею, що містилась у читальняному домі. Школу оцінюють на 5.000 золотих.

— **Три особи померли нагло у Львові** в одній добі: 68-літній емеритований судля Йосип Роттерман (Коханівського 27), 66-літній робітник Григорій Ковадь (св. Петра 21) та 28-літня робітниця Марія Йодківна (в. Сапіги 69).

— **Львівська хроніка.** У фабриці гребенів при вул. Кресовій ч. 20 вибухла пожежа, яку вгасила пожежна сторожа. — Від свічечки почала горіти ялинка і хатня обстанова в помешканні П. Пехоцького при вул. Стражацькій на Клепарові. Пожежу зліквідувала пожежна сторожа. — До рятункового поготівля зголосилась 18-літня танцюристка Яніна Д., якій її товаришка вкрала ніс. Справою занялась поліція.

— **Курси для жидів, які хочуть прийняти християнство.** Парохіяльний Уряд римо-кат. парохії у Дрогобичі отвирає від 15. січня 1939 р. тримісячний курс у державній дрогобицькій гімназії, щоб підготовити жидів до хрещення. На курс можуть записуватись усі жиди на основі дозволу польського римо-католицького ординаріяту в Перемишлі.

— **Краєва хроніка.** В Хітарі пов. Стрий дерево вбило 17-літнього О. Іваниковича, а в Зузанівці пов. Жидачів К. Бабулю.

— **Комуністичну друкарню** в гірській печері відкрили дроворуби, які рубали дерево в лісах коло Софії. Повідомлена про це болгарська поліція арештувала багато осіб.

— **Смерть чеського примаса.** У Меріш Наштадт помер архиєпископ Оломуниця д-р Сербенський, примас Чехії, в 74-ому році життя. Архиєпископ Оломуниця був теж довгі роки архиєпископом Праги.

— **Пошесть пропиці** ширіться сильно в цілій Фінляндії, хоч температура дуже низька. Міністерство хліборобства видало відповідні розпорядки у справі боротьби з грізною пошестю.

— **Страшний клопіт зі сталами голодних вовків** має населення середущої Швеції. Сильні морози вигнали голодних вовків з лісів Естляндії, що підходять під самі хати населення. Кілька кільометрів серед одної з відомих кліматичних місцевостей Швеції появились стада вовків, що кількакратно нападали на мешканців доокольних сіл. Вовки заподіяли селянам великі шкоди забираючи їм вівці, безроги і корови. В північній Швеції температура впала нижче 30 ступнів Цельзія.

— **Великі пожежі в Румунії.** В порті Констанці згорів один зі складів, що належав до дирекції порту. Шкода сягає до мільона. — Під Будапештом у Монастіря згоріли кошари жандармерії й антика. Пожежна сторожа з Будапешту не могла доїхати на місце катастрофи з приводу сильної метелиці.

— **Провал безбожницької акції.** Совітська преса признає, що акція безбожників у СССР. цього року провалилась. Перед святами Різдва Христового „союз безбожників" зорганізував у Москві низку відчитів протирелігійного змісту. На кожному з цих відчитів не більше було ніж по кільканацять осіб, хоч на них виступали совітські артисти. І так на репрезентаційнім відчиті, що відбувся у велитенській салі московської консерваторії, було ледви 120 осіб разом з організаторами відчиту.

— **Пошесть чорної віспи** десятькує населення Шанхаю і не зважаючи на всі зусилля санітарної влади потягає щораз то нові жертви. На чорну віспу занедужало дотепер понад 1.000 осіб, а яких 300 померло. Санітарна влада перевела безплатне щеплення понад 4.000 осіб.

НОВИНА
безконкуренційні
Олійком
до печива
КООП. „ПЛАСТ"
643 3—3

— **Кривава битва між поліцією та вязничною сторожею.** Колюмбійська поліція в Сеговії арештувала одну особу і відставила до місцевої вязниці. Директор вязничної сторожі наказав увільнити його кажучи, що його поліція арештувала безправно. У звязку з тим дійшло до гострої суперечки між комендантом поліції і директором вязниці підчас якої комендант поліції стріляв кількакратно до директора вязниці. В обороні директора станула вязнична сторожа і тоді дійшло до кривавої бійки з поліцією, підчас якої згинуло 13 осіб, 10 є важко ранених. Стрілянину перервали щойно поліційні відділи з доокольчих місцевостей, які завели теж порядок. Згаданий випадок викликав дійсно сенсацію в цілому краю. Влада веде енергійне слідство.

— **Страшна буря** лютувала на Озівськім морі, підчас якої затонуло кількадесять рибацьких човнів. Крім того у спінених хвилях затонув малий совітський транспортовець „12 Октябер".

— **Різні вісти.** Бельгія повідомила Італію, що візьме участь у світовій виставі, яка відбудеться в 1942 р. у Римі. — До Парижа приїхав директор національного банку Югославії Радославлевич. — В італійській пристані Специї спустили на воду новий контрторпедовець. — До Сицилії приїхав німецький міністр господарки Функ. — Син негуса Макопен виступив в англійськім театрі в ролі абісинського імператора. — „Дейлі Телеграф" пише, що премієр Кіосеіванов їде до Анкари на переговори у справі приступлення Болгарії до Балканської Антанти.

— Заїр. Сенсація лікарських кіл становить успішне лікування шкідливої гірчої води **„Францішка Йосефа"**.

Великий успіх

принесе Вам **рекляма**

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО

„ДІЛА“

Малий гріш вкладений у рекляму

100% оплатиться 100%

Замовлення приймає „Адміністрація „Діла“ тільки до дня 3. січня 1939 року.

Дописи.

БУСЬК.

Благословення нового величавого храму в Буську. Українське громадянство Буська дуже вдячне місцевому парохові о. С. Калиновичеві та членам будівельного комітету, що вкінці довели будову величавого Божого храму до кінця. Будова церкви почалась ще в 1914 р. на основі планів інж. Е. Нагірного, але світова війна і повоєнні злидні не дозволили продовжувати будову. І хоч храм ще не вповні закінчений зовнім, всеж таки громадянство Буська вельми зраділо, що у храмове свято 19. п. м. в день св. о. Миколая могло перейти з провізоричної каплиці до просторої нової церкви. На основі грамоти Митрополичого Ординаріяту новий храм поблагословив о. радн. В. Матвієйко в асисті місцевого пароха о. С. Калиновича та о. катех. Е. Дихдали і богосл. Вася та виголосив прилюдну гарно обдуману проповідь. Пресвітерію прикрашує величавий храмовий образ св. о. Миколая вкисти мистця Левицького, що його уфундував місцевий громадянин п. Прокіп Чучман. У літі 1939 р. відбудеться торжественне архиєрейське посвячення нової церкви зраз з місією, що започаткує нову добу релігійно-культурного життя громадянства Буська і буде гарним памятником у 950-літтю хрещення Руси-України. В новій церкві побудовано крипту для поміщення Преосв. Кир Йосифа, духовного вихованця, що його тлінні останки перенесуть до згаданої крипти з весною 1939 р. на вічний спочинок у прастарім князім городі Буську, що був славний своєю історією та традицією в колишньою столицею Волині.

СОКАЛЬ.

Святомиколаївську виставу влаштували в салі Народньої Торговлі сс. Службовинні. **Пєсу** написав молодий автор зі Сокаля п. Богдан Стефанишин, який сам виступив у ролі св. о. Миколая збираючи загальне признання за свою пєсу, що написана у високому патріотичному дусі і за свою гру, що була щира і безпосередня.

„Старий Київ“ — назва театру, що загостить на днях до Сокаля. Театр відбуває тепер турне по Сокальщині й усюди здобув собі велике признання. Театр ставить собі поважні завдання шпарти культ театрального мистецтва. Театром проводить режисер М. Крижанівський, а між артистами є п. Нікольська, Тамара і Б. Крижанівський.

Рефератова Секція при читальні „Просвіти“ в Сокалі-Місті веде в цьогорічному сезоні жвавішу діяльність. По рефераті п. Петрашишина Ярослава, що незвичайно живо й цікаво поділився зі слухачами спомина-ми зі своєї подорожі по рідному краю говорив в читальні п. Рінецький Н. висвітлюючи деякі епізоди української історії. Цей-же предмет говоритиме на найближчих сходинах про „Призначення України“.

Ювилейне свято „Просвіти“ в Сокалі. Величаві свята з нагоди 70-ліття Матірнього Т-ва „Просвіта“ і 40-ліття Філії „Просвіти“ в Сокалі не відбулися так, як були підготовані лише внаслідок перешкод, що їх ставила адміністраційна влада. По довгих заходах щойно на 19. п. м. влада дала дозвіл в дуже обмеженому програмою тім, що замість великого повітового концерту-академії в салі Народньої Торговлі, що пройшла з немалим успіхом і хоч була погана погода зібрала в малій салі багато учасників з ближчих і дальших околиць. У своїй святочній промові голова філії о. дек. Ст. Нитай переповів коротко та ядерно історію Т-ва „Просвіта“ та історію сокальської філії, віддав признання вшанувати память членів-основників філії, імена яких відчитав серед бадьорого настрою присутніх, і жінні палко віддав усіх признання вчитися до праці, бо праці перед нами ще дуже багато. Підчас академії співали злучені хори читальні „Просвіти“ в Сокалі-місті і читальні „Просвіти“ в Поториці під проводом о. Філяса, який не жалував труду і довгий час доїздив з далекого села, щоб приготовити хори на просвітянську академію та о. д-ра Панаса з Поториці, який теж виколив своїх сільських хористів так, що такого хору, як його має Поториця неодно місто не постидалося би. З хорових виступів слід відмітити сольові партії п. Демчуківної Ірини, що дебютувала на нашій сцені і виявила дуже гарні задатки співочого таланту. Її голос милий і дзвінкий, прегарний і чистий у високих позиціях (вищі позиції вимагалиб дещо вишколу). П. Корнілора, п. Ковалевич і головно п. Романів (мельодійний і миґкий ліричний тенор) причинилися теж немало до успіху академії своїми сольовими партіями. Декламація п. Стефанишина Б. стояла на високому рівні й дала слухачам неабияку насолоду. Академія закінчилась відспіванням національного гимну. **нвр.**

З нагоди Свят поручає по зниженних цінах

жіночі і мужеські одяги

ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 3

БЕРЕЖАНИ.

Строгу провірку торговельних книг наших кооператив переводить бережанський скарбовий уряд для виміру податку. І хоч ці книжки провіряють перед ревізори РСУК. і ПСК. контрольор скарбового уряду находить помилки, що можуть пошкодити кооперативи на різні неприємности. Скарбовий уряд находить неправильне замкнення книг і т. п. Хто тут винний чи сільський книговодець чи ревізор не відомо. В кожному випадку, якщо скарбовий уряд не признає, що книги кооперативи правильно ведені, кооперативи мусітимуть платити висоґ податок. Тому ПСК повинен вислати свого ревізора до скарбового уряду, який дивав би пояснення контрольорові. **Кооператор.**

Релігійна маніфестація в честь Матери Божої у Бережанах відбулась 8. грудня п. р. на празнику Введення Пречистої Діви в храм заходом Марійської Дружини Пань. З цієї нагоди Марійська Дружина Пань запросила голову Марійських Організацій у краю о. І. Назарка, ЧСВВ, який вже 3. п. м. приїхав до Бережан і відбув візитацію Марійської Дружини гімназійної молоді, опісля св. Сповідь в каплиці СС. Служебниць. Вечором відбулася духовна конференція для членок Марійської Дружини Пань і запрошених гостей. Глибоко релігійна промова зробила велике враження на присутніх. По конференції багато пань висловило як кандидатки. Дня 4. п. м. в год. 7.30 рано о. Назарко відправив Службу Божу в каплиці Дружини, підчас якої багато пань приступило до Св. Причастія. По Службі Божій відбулося торжественне прийняття 18 пань кандидаток в дійсні членки Марійської Дружини. По Службі Божій в 9-ій год. рано відбулося подібне торжественне прийняття до Марійської Дружини учениць місцевої гімназії, підчас якого о. І. Назарко виголосив дуже гарну промову до молоді. Проповідь згадав, що на одному безбожницькому конгресі в СССР проповідь кинув гасло, щоб 1960 р. безбожницький конгрес відбувся в серці католицизму у Римі у Ватикані. Тому взивав усіх приступати до Марійської Дружини та благати Пречисту Матір ласки і допомоги, щоб чергований евхаристійний конгрес відбувся в Києві. В год. 12-ій відбулися перші загальні з[illegible] Марійської Дружини Пань, на яких вибрано такий провід: **Духовний** провідник: [illegible] о. кан. Вачинський Євсевій, голова: інж. Марія Мейер, секретарка: **Марія Пеленська, скарбничка: Іванна** Булівна. Завершенням цього святочного дня була академія, що відбулася в переповненій салі „Укрбанку“ На сцені виконався прегарно виконаний п. Семотовичівною Матери Божої, освітлена пейзажем та

ПУДЕР ТОАЛЕТОВІ ВОДИ

прибрана цвітами. Академію розпочав мішаний хор „Бережанського Бояна“ Марійським гимном. З черги о. І. Назарко виголосив вступне слово, яке на довго залишиться в памяти присутніх. Прегарно віддекламувала п. Пашківська Ярослава поему У. Кравченко „Се Мати Твоя“. Голова Марійської Дружини п. інж. Марія Маєр виголосила добре опрацьований реферат про культ Матери Божої на Україні. Хор „Бережанського Бояна“ під проводом проф. Ю. Лаврівського виконав 5 точки програми. Ритмічні вправи під музику, коляда, Sweet „La Madeca“ та пісня „Матері Божій“ вивели діти з Середнього захисту СС. Ці дві точки вийшли дуже добре. Найбільше подобалася найменша трьох-літня сирітка Оля, вихована тогож захисту. Свято, що залишило по собі незатерте враження, закінчено відспіванням католицького та національного гимну. На загальне бажання повторено академію 11. грудня що увійшло і знову сали була переповнена гостями мішанством. **У. С. С.**

Спорт.

ГАНІВКА.

БУКАРЕШТ. Чорні (Львів) — Венус 2:1 (2:1 0:0 0:0)

БУКАРЕШТ. Чорні — Телсфоникоб 2:1 (1:0 0:0 1:1)

Чорні розірвали в Букарешті два мечі, які дістали чилися їх незаперечною перемогою.

ЛЬВІВ. Погонь — Лехія 3:1 (1:0 1:1 1:0). Перші гаївкові змагання у Львові закінчилися перемогою Погоні. Обі дружини виступили у відмоложених складах.

КРАКІВ. Краковія — Погонь (Котовиці) 4:0 (1:0 0:0 3:0).

КОПАНИЙ МЯЧ.

ХОЖУФ. Рух — АКС 5:2 (3:2). Не знаючи по гостру вину на Шльонську грають безупинно в копаний мяч. Видів к. 4000

—o—

Нові кн[illegible] журна[illegible].

КНИЖКИ:

Наша БАТЬКІВЩИНА. Орган Українського Краєзнавче-Туристичного Товариства „Плай“ у Львові. Рік VIII. Ч. 55. Листопад 1938. Львів.

Степан Шах: ІВАН ЗІЛИНСЬКИЙ — СВІТОЧ ВИХОВАНЦІВ ПЕРЕМИСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ. Відбитка з пропам'ятної книги ювілею 50-ліття державної гімназії з українською мовою навчання в Перемишлі „До сріблолентяй Сян плине“. Накладом автора. Перемишль, 1938. Вид. 8-ка, стор. 12.

Тарас Франко: „ЛИС МИНИТА“. Критичний розбір поеми Івана Франка. Збірник Філольоґічної Секції Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові за редакцією д-ра Василя Сімовича. Том XXIII. Накладом Товариства. Львів, 1937. Вид. 8-ка, стор. 161.

Роман Гайдун: СУСПІЛЬНИЙ КАТЕХИЗМ. Основи католицької суспільної науки. Бібліотека Тов. „Сіяла“. Станиславів, 1938. 16-ка, стор. 92

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Середа 28. XII. год. 7.30 веч. виступ Міри Зимінської і Євгена Бодо.

Четвер 29. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Пятниця 30. XII. год. 7.30 веч. „День без брехні".

Театр Різнородностей.

Середа 28. XII. год. 7.30 „Пан Лямберт".

Четвер 29. XII. год. 4. попол. „Польський Вандерман".

Пятниця 30. XII. год. 7.30 веч. „Пан Лямберт".

Український Театр ім. І. Котляревського.

САМБІР:
28. XII. Орфей у пеклі.

СТАРИЙ САМБІР:
29. XII. Маруся Богуславка.
30. XII. Кирка з Львова.
31. XII. Найзарізніший чоловік.
1. І. Орфей у пеклі.

САМБІР:
2. І. Пригода в Чорті.
3. І. Кирка з Львова.
Зі Самбора ідо театру до Дрогобича.

КІНА.

АПОЛЬО: „Сигнали".
АТЛЯНТИК: „Медовий місяць" із Франціском Галь.
БАЛТИК: „Пані Валевська"
ВАНДА: „Жінки над прірвою", „Фавер ч. 13".
ГРАЖИНА: „Робін Гуд".
ЕВРОПА: „Неньчине серце".
ЕМПІР: „Ькорель і Гарді як „Альпейські осли".
КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Антоанета".
КОПЕРНИК: „Смотрик".
МАРУСЕНЬКА: „Остання бригада".
МЕТРО: „Пан Твардовський" і додаток „Зачароване королівство".
МІРАЖ: „Гайні" з Шерлі Темпль.
МУЗА: „Золотоволоса".
ПАКС: „Королева передмістя", „Алі Баба і 40 розбійників".
ПАЛЯС: „Білий метелик" із Сонею Гені.
РАЙ: „Павел і Гавел".
РІЯЛЬТО: „Марко Поло".
РОКСІ: „Професор Вовчур".
СВІТ: „Плавке золото", „Моє щастя" (Вон. Джіні).
СВЯТОВІД: „Цигапські романси".
СТИЛЕВЕ: „Для тебе сіньоріто" і ревія з Фалішевським і Волінським.
ТОН: „У Дассовській криївці" та додатки.
УТІХА: „Потвора" і ревія.
ХІМЕРА: „Три гільзи" („Люмпіні вагабундує".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(від вівторка)
„Мексик, Флорида".

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Сини)
„Палестина: Єрусалим, Тель-Авів, Гайфа, Тиверіяда, Вефлеєм".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 28. грудня 1938.

7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Музика з пл., 8.00 Добрийдень найменшим: „Як це було під ялинкою", піснички та мельодії для дітей, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Симф. музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Хліборобська бірва, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Концерт, сложно-муз. авд. для дітей, 15.30 Орх. 16.00 Пополудневий дзвінок, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Дім і школа, 16.35 Камер. концерт, 17.00 Військовий відтвт, 17.15 Музика з пл., 17.45 Драм. фрагмент, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Авдиція для сільських дітей, 18.30 Авдиція про мову, 18.40 Дискутуймо, 19.00 Розр. концерт, орх., скрипка, спів, 20.40 Веч. дзвінок, метеор. вістки, спорт. програма на завтра; 21.00 Шопенівський концерт, 21.40 Музика з пл., 22.00 Спортові вістки, 22.05 Танк. музика, орх., форт., гармонійка, 23.00 Сост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Четвер, 29. грудня 1938.

7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Пл., 8.00 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Госп. вістки, 14.50 Хліб. бірка, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Зшрі різних частин світа, гутірка для молоді, 11.11 Клопоти та радощі: Свят. гостина, 11.30 Дута орх., 16.00 Пополудневий дзвінок, 16.05 Госп. вістки, 16.20 Орг. реціталь, 17.00 із паризьких спогадів про Хелмонського, 17.15 Муз. хор, 17.35 Коляди на смичк. квартет, 17.50 Що дав 1938 рік, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: Торгові та різницькі оплати, Коляди у вик. хору, 18.30 Життєпис інструментів: „Мідь, що грає", 19.00 Розр. концерт: орх., пісенька, два форт., 20.35 Веч. дзвінок, комунікат, спорт, програма на завтра, 21.00 „Благовіщення" фрагм. із драми Поля Кльоделя, 21.30 Різдвяні пісні П. Корнелюса: тенор, форт., 21.45 „Цицільєн" говорена повість, 22.00 Льокальні спорт. вістки, 22.05 Польща в німецькій давній і нинішній опінії, 22.30 Орх., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

Пятниця, 30. грудня 1938.

7.00 Ранішній дзвінок, 7.15 Музика з пл., 8.00 Година господині, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Музика з пл., 14.30 Вийнятки з літератури, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Хліборобська бірва, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Істор. загадка для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий дзвінок, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорами, 16.35 Пісні, мецосопран у супр. форт., 16.55 Книжка, гутірка, 17.10 Р. Штраус: Форт. квартет д-моль оп. 15, 17.45 Рік 1938, 17.55 Концерт солістів: сопран, форт., 18.39 Легенда, 19.10 Огляд пісеньок із 1938 року, легка муз. авд., орх., сол., 20.35 Веч. дзвінок, метеор. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 „Благовіщення" фрагм. із драми Поля Кльоделя, 21.30 Різдвяні пісні П. Корнелюса: тенор, форт., 21.45 „Цицільєн" говорена повість, 22.00 Льокальні спорт. вістки, 22.05 Польща в німецькій давній і нинішній опінії, 22.30 Орх., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 28. грудня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Суїта на скр. і форт. д-моль Регера, 18.00 19.00 Розр. музика, 20.10 Оперетькові мельодії, 21.00 Орх. концерт, форт. Разль Кочальський, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Нар. пісні, 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 12.10 18.20 Циг. музика, 19.25 Орх., 20.30 21.00 Концерт оп. орх., БРЮСЕЛЬ ФР. 21.00 22.00 „Король шпику" оп. Алексіса, ВІДЕНЬ 12.00 Орх., 16.00 „Кава повіденська" веселе попо-лудне, 18.20 Веселі пісні, мельодії, 19.15 19.15 Танк. музика, 21.00 Нова австр. музика, 22.30 Орх., сол., ДАЙТШЛЯНДЗЕЙДЕР 18.00 Пісні, балади, 20.10 21.00 „Джанні Скікі" оп. Пуччіні, 22.30 Прелюдія та фуга г-дур і Токата д-моль Баха, ЛЯЙПЦІГ 15.30 Для дітей, 20.10 21.00 Твори Вагнера і Верді, ЛЯГТІ 18.30 Пісні, 18.50 Популярні мельодії, МІЛЯНО 17.15 Муз. авд. Вольф-Ферарія, 19.30 Орх. 21.00 22.00 23.00 „Дафне" оп. Муле, ПРАГА 15.15 16.10 Орх., 18.20 Легка музика, 21.10 Концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 Легка музика, 19.15 Скрипка, 21.15 Віол., 21.30 Ля Фонтенові казки, 22.00 Кабарет, РИМ 17.15 Скрипка, 19.30 Орх., 21.00 22.00 Симфон. концерт.

Четвер, 29. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Розр. мельодії, 17.00 Пісні, 18.00 19.00 Розр. концерт, 20.10 21.00 Ручний музичний перегляд, муз. авд., БІЛГОРОД 18.00 Вок. концерт, 20.00 21.30 Спів. реціталь, БУДАПЕШТ 12.10 Віол., 17.30 18.00 (після комунікату) Концерт, 22.00 Циг. музика, ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 23.00 „Навзіка" хор. оп. Гана, ВІДЕНЬ 13.20 Іт. музика, 16.00 17.10 20.10 21.00 Розр. концерт, 18.00 Твори на віол. і клявесин, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 21.00 Симф. концерт, 22.30 Соната г-моль на віол. і форт. Байтіна, ДРОЙТВІЧ 21.00 „Мінстрелі з Кентукі" мурпнська ревія, КЕЛЬН 14.10 Легка музика, 15.15 Нар. мельодії, 20.10 Нар. пісні, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 19.00 Орх., сол., МІЛЯНО 21.00 22.00 Симф. концерт під дир. Ігора Стравінського, ПРАГА 15.15 Чеська класична музика, 17.40 Гендлеві сонати на обой і форт., 19.25 Сальон. квартет, 20.00 Оп. музика, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, РАДІО РОМА-НІЯ 18.17 Пісеньки вулиці, 19.40 Спів. реціталь, РИМ 19.20 Орх., 21.00 22.00 23.00 „Ля філія дель ре" ком. оп. Люльдія, СТОКГОЛЬМ 20.00 Симфонія ч. 2. Сібеліуса.

Пятниця, 30. грудня 1938.

БЕРЛІН 19.00 Квінтет, 19.45 Веч. гомін, 20.10 21.00 „Дар неба" комедія Лянге, БУДАПЕШТ 13.30 20.30 21.00 Орх., 18.30 Форт., 11.20 Хор, 22.45 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 20.10 Вечір у давньому Відні, 20.55 Оратогія Ніколая, 22.30 Музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. музика, 18.45 Сольо на траверсом, 22.30 Тріо б-дур Моцарта, КЕНІГСБЕРГ 18.45 Орг. музика, пісні, ЛІОН 21.30 22.00 23.00 „Рамуччо" муз. ком. Лядьо, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 19.00 „Мінстрелі в Кентукі" мурпнська ревія, 21.00 Орх., спів, МІЛЯНО 17.00 18.00 Форт. реціталь Кл. Аро, 20.30 Популярна музика. 21.00 22.00 22.45 Розр. і танк. музика, ПРАГА 10.35 Квартет а-дур Дворжака, 18.15 Орх., 20.30 Серенада ес-дур Суна, 21.10 Фільг, концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 19.15 Камер. муз., 21.15 Форт., РИМ 17.15 Танк. музика, 19.20 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетка, СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. мельодії. 18.00 19.00 Популярна музика, 21.15 Скрипка, форт

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 27. грудня 1939

1 кг. масла десер. баьок. без оп.	3·05 зол
1 кг. масла бочков вкл. з опак.	3·10 зол
молоко	17—18 сот
1 кг. яєць	1·75—1·90 зол

Тенденція на масло та молоко знижкова, на яйця підтримана.

КУПНО — ПРОДАЖ

ВОВНЯНІ БОНЖУРКИ теплі, вибагливі 9.80, 10.80, 11.80, 14.90, фланелеві жіночі піжами 9.80, 10.80, 11.80, вовняні шлафроки 9.80, 11.80, Фабрика білля „Астра", Львів, Сикстуська 2. 2299 3-3

ВСІЛЯКІ КРАВЕЦЬКІ ПРИБОРИ, ГУДЗИКИ, МАРЕК ЦУКЕР, КАЗИМИРІВСЬКА 28. 2998 3-11

ЯКЩО ГУМОВИЙ ПОЯС „ЛЯСТЕКС", ТО ТІЛЬКИ У ВІДОМІМ САЛЬОНІ КОРСЕТІВ ПІЗЕНА, ЛЬВІВ, ЯГАЙЛОНСЬКА 4. На тос інвентарної продажі 10% опусту. 3041 1-3

НАУКА

ВПИСИ на пізрічний курс крою і шиття, домашнього господарства, білювництва, ручні роботи. Рівночасно тримісячний курс кравецтва Оплата заниження. Пісарська, Сташіца 8, бічна Хоружинин. 2993 6-10

МЕШКАННЯ

ОСІБНУ комфортову кімнату, здорова околиця, вишнйому самостійному, солідному радо емеритові. Телефон: 285-24. 3048

РІЖНЕ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ, гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці за гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15.** 2741 12-9

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Мако Глязерман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-08. 2919 6-10

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5. направляє ріжного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2964а 4—15

ВЗУТТЯ — найкращий дарунок на ялинку з магазину Й. Штрассер (передше Крах) Галицька 15 (подвір'я). 3050 1-10

ОГОЛОШЕННЯ

ГАРНІ ДАРУНКИ на ЯЛИНКУ найдешевше

Кольонські води, перфуми, розпилячі, пудерничкн і французька біжутерія. — Перфумерія С. ФЕДЕРА: Сикстуська 2, філії: Коперника 15 а, Галицька 16.

ДО РІЗДВЯНОГО ПЕЧИВА

порошок до печива „Бакін", цукор „Vanillin" і олійки

НАЙДЕШЕВШЕ ДЖЕРЕЛО ЗАКУПУ
порцеляни, фаянсів, скла та електричних ламп у відомій фірмі
ЛЯНДАВ
тільки ВУЛ. БОЖНИЧА 17. 2963 4-4

фортепіяни, піяніна
першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.

Новацький
Львів, Пілсудського 17.
Тел. 235-21.

И. Шрайбер Львів, Гетьманська 6.
Рік осн. 1904. Тел. 213-05.
НОВОЧАСНА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ
відзначена медалею і золотим хрестом у Парижі поручає по фабричних цінах: КОРСЕЛЄТИ, КОРСЕТИ, НАГРУДНИКИ, ЧЕРЕВНІ ПОЯСИ, ГУМОВІ ПАНЧОХИ.
2940 3-10

Прикраси на ялинку
поручає
ВАШЕ ОЧКО
ГАЛИЦЬКА 1 (РІГ РИНКУ).
ГУРТ І ДЕТАЙЛЬ.
1—10 3047

Приписові почтові друки і книжки до вкитку часописів
якими кожне видавництво послуговуватися можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:
Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 5 сот.
Gazetowa książka nadawcza
справлена (120 карток) зол. 2.50
справлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

DELATYN MIASTO

Ч. 289 (15.090). Львів, четвер 29 грудня 1938. Оплата рахунком вільна дотація Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-45
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: Ц. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з пенсією) 5.00 зол.
квартирічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Уряд Карпатської України не зрезиґнував

зі земель заселених українцями, які належать до Словаччини.

У пресі появились поголоски, немовби у Празі відбулися спільні наради представників карпатоукраїнської та словацької влади у справі розмежування, та що там заключено угоду, на основі якої українські землі залишились би при Словаччині з культурною автономією.

З урядових джерел дементують ці вісти: уряд Карпатської України не висилав ніяких представників до Пряшева, навіть його не повідомлено про ніякі переговори; тим самим не могло там дійти до ніякої правосильної умови. Треба пригадати, що премієр Словаччини о. д-р Тісо заявив голові уряду Карпатської України, що справу кордону між Карпатською Україною та Словаччиною полагодять по братерськи.

Довге стане новою столицею Карпатської України?

КОМУНІКАЦІЯ НА ЛІНІЇ ГАЛЬМІ—ХУСТ— СИГІТ—ЯСІНЯ НАЛАДНАНА.

„Праскі Ліст" помістив довшу статтю п. н. „Майбутня столиця Карпатської України", в якій висловлено погляд, що столиця повинна відповідати національній структурі краю, мусить мати українську більшість. Крім того мусить вона бути положена при головній комунікаційній артерії та далеко від кордонів.

Таким вимогам найкраще відповідає місто Довге, яке має 80% українського населення, побудоване в українському стилю. Воно лежить у серці Верховини, далеко від кордонів, має добру комунікацію; крізь Довге переходитиме автострада та залізниця.

20. ц. м. закінчилися переговори між представниками Румунії, Мадярщини й Чехословаччини у справі налагодження комунікації між Гальмі (по румунському боці) — Хустом — Сиготом та Ясінням. Мадяри погодилися на вільний переїзд румунських поїздів із Гальмі через Хуст на Сигіт. Кожного дня будуть переїздити на цій лінії два румунські, чотири особові та два вантажні поїзди

Кілько чеських урядовців покине Карпатську Україну.

На Словаччині було 35.000 чеських урядовців, з того числа словаки віддали чеській владі к. 10.000 урядовців до диспозиції. Всі ті урядовці покинуть Словаччину до кінця березня 1939. р.

В Карпатській Україні працює ще сьогодні в державній службі майже 15.000 чехів. Із тієї кількости мабуть третину, значить к. 5.000 відішлють до Чехії та Моравії. В першу чергу карпатоукраїнська влада звільнить тих, які шкодили українському народові, та підтримували зрадників, русско-мадяронів. Крім того відійдуть чеські службовці нижчих категорій, яких місця можуть зовсім добре зайняти українці. **Чесних чеських урядовців, які справді служили народові й ніколи не виступали проти українців, залишить карпатоукраїнська влада й надалі на державних посадах.**

Переможний похід еспанських військ на Каталонію.

Червоні втратили електрівню, яка постачає струм для цілої Каталонії.

Національні війська заняли у вівторок Санта Марія де Мая (30 км. на півд.-схід від Тремпу), Масану, Альос де Балягер, та електрівню, що постачає струм для цілої Каталонії, крім того чимало важних гірських позицій. Між Ебром і Сегре національні війська заняли Салеру та окружили Аль Бахес. Тепер ідуть вони шляхом Леріда-Таррагона. Між Рібарохою та Фліксом нац. кінота очистила лівий беріг Ебра. У вівторок по полудні 2.000 червоних попало в полон. Дотепер є разом 7.000 полонених.

Червоне командування потверджує невдачі.

Комунікат червоного командування потверджує, що нац. війська, які наступають з підтримкою летунства, заняли Гадеру й Аспу та поважно посунулися вперед на відтинку Тремпу і між Ебром та Сегре. Нац. війська втратили два повози та кілька літаків.

Італійські війська зосереджуються коло Джібутті?

АВАС ЗАПЕРЕЧУЄ.

Авас заперечує поголоски про концентрацію італ. військ коло Джібутті та вістку про те, що прем. Далядіє малиб ескортувати підчас його подорожі до Тунісу й на Корсику 23 воєнні кораблі; це моглоб викликати концентрацію італійської фльоти.

Присилайте передплату!

ДЛЯ КОЖНОЇ РОЗУМНОЇ ДИТИНИ
НАЙМИЛІШИМ ДАРУНОЧКОМ
НА ЯЛИНКУ і НОВИЙ РІК
є ВКЛАДКОВА КНИЖЕЧКА
враз з ПУШКОЮ ОЩАДНОСТИ
найбільшого і тому найпевнішого українського
КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50.

З тижневика щоденник та з тижневика місячник.

Львівський тижневик у московській мові „Русскій Голос" заповів у своєму останньому числі, що з початком січня стає щоденником, про що ми вже ширше кілька днів тому на цьому місці писали. Але в тому самому часі почули ми й ін. новину пресово-політичного характеру: оце варшавський польський тижневик „Бюлетин Польсько-Український" в останньому своєму числі заповів, що теж з початком січня переходить на — місячник. І щойно поставлені поруч, один біля другого, ці два факти набірають справжнього яскравого обличчя, щойно вдумавшись в обидві ці події, які трапляються одночасно, прийдемо до переконання, що маємо в них капітальну характеристику шляхів, якими йде розвиток польської політичної думки.

„Русскій Голос" це маленький тижневик типового провінціонального типу, — часопис, який за 17 літ свого істнування своїми політичними гаслами, ідеями та доктринами йшов щораз більше — назад. З кожним днем, місяцем і роком дійсність била той тижневик, доказуючи щораз більше проречисто його фальшивий підхід, його нерозуміння часів та течій, його анахронізм, його зайву екзистенцію. Останні події у широкому світі були просто катастрофою для того тижневика, як речника певної політичної концепції. В обличчі подій із „дійсної дійсности", а не світа уяви та бажань, той часопис зазнав просто банкрутства: показалося, що події ідуть акуратно по діяметрально суперечній лінії, ніж та, яку репрезентує „Русскій Голос". Від початку історії політичної преси так діється, що в таких обставинах або часопис з більшою чи меншою зручністю змінює своє політичне „кредо", піддає ревізії свої дотеперішні позиції і намагається узгіднити свій крок з кроком життя, або — перестає виходити, вмирає природною смертю на старечу неміч, яка йому надовго перед смертю притупила змисли й відібрала хист бачити й чути, що довкола діється. Тому перетворення „Русского Голоса" з тижневика на щоденник — це мабуть перший випадок в історії світової преси, не подія без прецеденсу. Правда, казав Честертон, що „найбільшим чудом у чуді є те, що воно ніколи трапляється", але мабуть не найдеться людина у світі, яка ту „чудесну" метаморфозу „Русского Голоса" зарахувалаб до ряду чудес: цеж булоб найбільшою образою цього слова. Коли у чуді маємо елемент надприродности, то нема нічого надприродного в явищі, що полягає на людській глупоті і злобі: бо обидві ці риси людської вдачі мають те прикметне, що вони безмежні і невичерпані.

Щодо „Бюлетину Польсько-Українського" то можна мати ріжні погляди на нього, як цілість та окремі його публіцистичні виступи. Істнують навіть українці, які вважають його чинником диверсії на українському ґрунті, який

мав чи має на цілі демобілізувати українського духа. Але навіть, коли б ставати на такому максималістично-негативному становищі супроти того часопису, то й тоді не можна заперечити, що це часопис, який від своєї появи тому 7 літ по нинішній день українські справи розглядає у площині проблематики Сходу Европи, роблячи залежним вигляд цієї частини Европи від підходу до українських національних ідеалів та українських актуальних політичних вимог. Вказуючи на життєву практику, ми не погоджувалися з тим, немов такий часопис, що його видають та редагують поляки у першу чергу для поляків — може взагалі демобілізувати українців. А проте й ми неодноразово різко протиставились деяким його статтям (пригадаймо справу травневої резолюції УНДО, справу Карпатської України), зокрема закидаючи нераз „Бюлетинові", що він замало присвячує місця і ваги справі конструктивної і позитивної розв'язки вимог українців у Польщі. Очевидно, що одночасно треба признати факт, що у тому часописі друкувались програмові статті пок. Леона Василевського, Ст. Лося і цілого ряду інших поляків, які мотивували потребу того, що редактор того часопису сформулював, як „культурно-господарське задоволення" („досит) українців у Польщі, дарма, що й таке ставлення справи, яке відсунуло на бік політичні амбіції українців у Польщі — викликало в нас відразу поважне застереження. Однак найважніша суть того часопису у чому іншому: хід подій і на широкому світі і на польсь-українському і навіть на самому українському відтинку виказав, що головні тези того часопису були правильні, що правильний був поважний підхід взагалі до національної тематики, що здійснюється те, про що український учений О. Бочковський з найприхильнішою заміткою Редакції „БПУ" писав на його сторінках, що „світ змагає до націократії". Симпатії чи антипатії до польських політичних напрямків і окремих пресових органів тут абсолютно ніпричім. Незаперечним фактом є те, що „Політика" і „Бюлетин П.-У." були чи не єдиними польськими часописами, які у великій мірі передбачили той розвиток міжнародніх подій, що його завершив Мінхен — з розподілом Чехословаччини та перемогою етнічного принципу. Фактом є, що саме у тих польських часописах ішла безупинна кампанія за помирення та узгіднення історичного та етнічного принципу, як бази, на якій спірається польська держава, та що у тих часописах ішла й іде безупинна боротьба з ендецькими тезами, які націоналізм подають у формі екстермінаційного шовінізму, що не признає існування поруч себе інших творчих націоналізмів

І тому швидко після всієї метушні довкола Чехословаччини розійшлась була у польських журналістичних колах поголоска, що згадані обидва часописи у злуці зі ще деякими періодиками, перетворюються в один спільний великий польський щоденник у Варшаві, який (ясна річ!) не вважав би так, як „БПУ", української тематики за свою головну ціль, але формував би нову польську політичну думку, з іншим розумінням поняття націоналізму та з відкликом політики до географії і статистики. Чули ми тоді, що у Варшаві признають політичну передбачливість тих часописів і тому — у льогічному висновку їх моральної перемоги — вони перетворюються у щоденник. Такого щоденника ми не побачили, „зате" один із тих тижневиків, який 7 літ тому свою карієру розпочинав місячником, тепер знову вертається до форми місячника. Не такого дрібного, як тоді, може з однаковими видавничими коштами, що й тижневик, а проте до місячника, якого засяг мусить бути, очевидно, далеко вужчий. З редакційного погляду така реорганізація видавництва може й правильна: адже вже довгий час той тижневик не порушував всіх тих справ, які були саме в польсько-українських відносинах найбільш актуальні, обмежуючись щонайбільше до передруку деяких статтей „петітом" в огляді преси і тим маркуючи і своє становище (напр. читали ми там передрук голосної статті езуїта о. Косібовича, який виступив проти відомих церковних подій на Волині і Холмщині, але власної статті у „БПУ" не було про це ніякої!). У політичному тижневику, який повинен мати систематичну хроніку подій і їх насвітлення — така поведінка, що грозила виродитись у систему, була цілком неможлива, — у місячнику обовязують вже інші методи редакційної праці, бо це вже чисто академічна трибуна для обмірковування теоретичних питань. Коли Редакція „БПУ", аргументуючи свій перехід на місячник заявляє, що вона мусить відмовитись від переконування мас, які вносять тільки анархію там, куди доходить їхній голос і голос їх експозитур, — то це страшний акт обвинувачення проти рівня польської думки у масах, проти політичного вишколу польських мас.

Нас не цікавить, з якої кишені на яке видавництво йдуть гроші, чи те видавництво самовистарчальне, чи кимнебудь субвенціоноване. Нас цікавить напрямок часопису, його ідеольогічне обличчя, його політична програма та його вплив на практику життя. З того погляду нам зовсім байдуже, хто дає гроші на те, що „Русскій Голос" перетворюється з тижневика на щоденник (а скільки на це треба грошей, то ми, люди преси, знаємо знаменито!), і хто відмовився дати гроші на розбудову „БПУ" у щоденник. Єдино для нас важне і суттєве те, що на переломі 1938. і 1939. року може бути таке, що хтось вважає за можливе, доцільне і потрібне видавати у Львові, де нема москалів, щоденник у московській мові, який в історичній хвилині здвигу національної ідеї заперечував би існування цілих націй, — але не було таких людей ані осередків, які вможливилиб повстання у Варшаві польського щоденника, що старався би виховувати саме ті суспільні маси, які нині, виховані на специфічній щоденній пресі, є в політичному житті держави тільки чинником анархії.

ік.

Великий успіх

принесе Вам **рекляма**

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО

„ДІЛА"

Малий гріш вкладений у рекляму

100% оплатиться 100%

Замовлення приймає „Адміністрація „Діла" тільки до дня 3. січня 1939 року.

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає **український склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя**

О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю **Львів, ул. Валова 27. — Тел. 116-60.**

Різдвяна ненависть до Італії.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 24. XII. 1938.

Якщо це правда, що у Свят-вечір усі серця бють у світі в однозвучнім ритмі любови та милосердя, то навпаки тут, у Парижі, політичні думки всіх французів будуть повні ненависти до Італії. Пишемо всіх французів, бо від монархістів, колишніх італіянофілів до італьофобських тутешніх лівих — нема одного виняткy а панує повна однозгідність у відповіді на виповідження Римом договору Лявaль—Мусоліні.

В тій повені подій, що йдуть наче ураган та раз-у-раз ударяють у наші думки, ми вже дещо призабули, що таке цей італьо-французький договір з 1935 р., що його не признає вже нині Мусоліні. Отже глянемо на мапу Европи з того часу: в середині середущої Европи мала, але зі своєю тисячлітньою окремою державною традицією, німецька Австрія. Ця Австрія є під фактичним протекторатом Італії. На німецьке гасло: „Одна держава, один нарід, один зожд", що втискалося в кожну німецьку хату в новітній Австрії, Італія відповідала тоді молібізацією своїх військових частин над Бренером. Договір Лявaль—Мусоліні зазначував, що „на випадок, якби Австрія була загрожена у своїй інтегральности чи незалежности, оба уряди порозуміються між собою і з Австрією щодо відповідних заходів — і це порозуміння буде поширене і на інші уряди, щоб дістати їхню поміч".

Скажіть мені, шановний читачу, чи-ж не є це веселі рядки, коли зважимо, що їх виготовляли найкращі дипльомати з Палати Чігі та з палати при Ке д'Орсе, а коли їх читаємо не цілих три роки пізніше?

Договір Мусоліні - Лявaль ліквідував теж раз на завжди (офіціяльний текст є найкращим свідком!) французько-італійські спори в Африці; нове означення кордонів між італійською Лівією і західною французькою Африкою та Зворотниковою Французькою Африкою; між Еретрією і Французькою Сомалією. Крім цього Франція признала була тоді суверенність Італії над островом Думеїраг; італійці в Тунісі дістали свій дефінітивний статут.

Тодішні офіційні комунікати Італії та Франції проголошували на ввесь світ: мир в Африці, мир в Европі, Італія і Франція йдуть рука в руку в усіх політичних проблемах! !

Пізніше між Францією і Італією перейшла тінь абісинського негуса. Негус завалив Австрію, негус завалив у дальшому ході подій давню Чехословаччину, негус поріжнив Італію з Францією та Великою Британією, негус заприязнив Італію з Німеччиною, негус поміг німецькому канцлерові будувати без проливу крови велику соборну Німеччину. Негус ще і нині діє. Що за жахливий, а може і добрий фантом західної Европи! Кажуть, що як щось важного має статися якомусь членові родини Габсбургів, то зявляється йому вночі якась таємна біла дама. Західно-европейським міністрам зявляється мабуть у ночі сухий, з чорною борідкою, в чорній мантилі та дивним і немодним капелюсі здетронізований „цар царів"!

Пересічний французький громадянин думає собі тепер так: Гітлер узяв Австрію, Гітлер узяв Судети — його союзник Мусоліні тим самим фактом програв так само, як і західно-европейські демократії в цілій середущій та східній Европі. Мусоліні схоче тепер і для себе мати якусь користь. Звідсіля його атака на Францію, щоб покрити собі за втрату впливів в Европі якоюсь пайкою в Африці. Рада французьких міністрів зібралася сьогодні, щоб дати відповідь Італії. Далядіє і Бонне одноголосно заявили: „Ні одного клаптика французької землі". Вся французька прилюдна опінія одобрює це становище уряду. „Над кордонами не дискутують, кордони треба боронити" — передають французькі газети власні слова Мусоліні — йому у відповідь.

Підчас цієї французько-італійської метушні, Німеччина покищо мовчить. В якій мірі підтримає німецький канцлер спробу нової італійської експанзії в Африці? Є два дуже впливові чинники, які ділають у двох протилежних напрямах у Берліні: один бажав би повести німецький гін на схід, другий німецьку експанзію у заморські области. Який шлях вибрала вже Німеччина?

Але чи не хочемо залишити читача під враженням, що ввесь Париж думає нині тільки про Італію та про клопоти на Середземному Морі. Париж готовиться, як щороку, на забаву, бо Свят-Вечір у Франції, по півночі, по нічних молебнях у костелах, перемінюється у безконечний хоровід балів, музик та театральних вистав. Сьогодні молоді парижанки взяли моду з українських сіл, бо маємо тут 17 ступнів морозу, отже тутешні пані замість капелюхів позавязували собі головки ріжнобарвними хустинками — такі, як носять наші молодиці та дівчата на наших селах. Усі личка усміхнені, задиркуваті носики червоні від морозу, а цей приємний вид наказує і Вашому дописувачеві забути у цю хвилину про заплутану проблему Середземного Моря, з якою мав нагоду Вас помучити у своїй статті.

Юрій Студинський.

Станиславівська атмосфера.

(Спроба проаналізування причин.)

Вже від кількох літ просто завмерло у Станиславові зорганізоване громадське життя. І не тому, що громадяни може на джуму вимерли. Ні! Якась душевна чума влізла в душі станиславівського громадянства і точить їх. Трагедія ще більша в тому, що на кожному кроці чуємо незадоволення з такого стану, що кожний критикує станиславівську атмосферу, оту апатію й безділля, що так „величньо" царюють у нашому місті. Та всілякі негодування чи протести робляться одинцем, у маленькому гурті, а не бачимо зорганізованих намагань рішуче протиставитися, змінити зле на добре. І леж причини ?

Хочемо власне кинути кілька думок з надією, що може таки вдасться нам змусити станиславівську громаду до глибокої призадуми та до ділання. Не претендуємо до непомильности, не вбираємося в тогу моралізатора, не хочемо чі когось особисто ганити, нікому „на злість" робити — та довше спати не можна, не можна розлазитись тоді, як національне добро приказує нам цілко зорганізуватись.

Якіж то причини розбиття та збайдужіння станисл. громадянства?

1) До одної з головних причин зачисляємо за велику скількість товариств. Є в Станиславові ціла низка таких товариств, які поза збиранням щомісячних вкладок не проявляють ніякої діяльности. Оце розпорошення сил спричиняє збайдужіння, причиняється до неповажного трактування обовязків члена т-ва. Кількож то членів станиславівських товариств густо-часто не знає, як називається:., голова т-ва, не кажучи вже про склад виділу, про працю Т-ва? І як тоді може т-во розвиватися, як може причинитись до зорганізування громадянства, коли проводи товариств не знають, якими силами розпоряджають? Завівся в нашому місті (чи й у інших теж?) чомусь то такий дикий звичай, що кожне товариство всякими способами прямує до збільшування рядів членів, не оглядаючись на те, чи хтось виказує зацікавлення тим т-вом, чи ні! Вмовляють просто в громадян, що їхнім „святим" обовязком належати до всіх товариств. Ніхто не питає громадянина, чи він відчуває потребу бути в тому чи іншому т-ві, ніхто не хоче чути про те, що краще бути діяльним членом у двох-трьох товариствах, ніж у всіх... паперовим. О, пятьдесять сотиків, золотий чи кілько там більше в товариській касі — це найбільший і єдиний хіба аргумент. І введений та принятий, звичай зробив із громадян бездушних членів, що контакт з товариством навязують... раз у місяць, як платять збирачеві вкладки. І чи при такій „діяльности" може бути чкабудь мова про зорганізування громадянства? Не хочемо тут твердити, що вкладки т-ву непотрібні — це було смішне! Але хочемо теж підчеркнути з притиском, що т-ва, які не-зле стоять під оглядом фінансовим, теж нічого не роблять.

2) Черговою причиною зачумлення станиславівських відносин уважаємо взаїмне недовіря, якісь неоправдані підозрівання, охоту докучити один одному і через те повну відсутність товариського життя. Станиславівське громадянство позбивалось у малі гуртки, що взаїмно себе адорують, або мазають інших всяким болотом, або поза собою світа божого не бачать. Це замітне на кожному кроці.

3) Помічаємо всюди брак охоти до ідейної громадянської роботи. Кожний чекає, аж хтось зробить, ніхто не хоче на себе брати відповідальности! І це діється тоді, коли світ чекає від українців діл, не слів! Коли перед нами майбутнє, яке вимагає від кожного відповідальної праці!

4) Багато в нашому громадянстві попадає людей не на свої місця. Для матеріяльної користи й особистої наживи вдають великих патріотів, грають майстерно на патріотичних струнах, та в кінцевому ефекті зневірюють лиш охочих до праці. Ганять у нас поза очі таких „патріотів", клеймлять їх, та... всеж на зборах ухвалюють їм абсолюторію й нерідко „через оклямацію" знову вибирають тих самих..І в той спосіб виховуємо неробів, галапасів, що жирують на патріотизмі. І болюче, що здаємо собі докладну справу з тої аномалії і ніяк не заради жуємо злу. Навпаки: коди знаходиться відважний, що береться за санування гнилих відносин, то йому такі колоди під ноги кидають, що знеохочений... влазить сам у болото!...

5) Та чи не найбільшою причиною сумних станиславівських відносин є пропасть між громадянством та духовенством, чи може радше не духовенством, а його репрезентантом. Не будемо тут затаювати, що ріжні виступи та деякі зарядження Преосв. Хомишина у великій мірі причинились до розбиття громадського життя, до затроєння атмосфери. От хочби вказати на заснування „Скали", заборону належати духовенству до світських товариств (а хтож має бути тим ідейним взором, як не „священник?), опіка та співпраця з ославленим д-ром Ляксом, постійна абсенція на українських національних святах, несправедливі посуджування українського народу і т. д.— оце безперечно ті справи, що зачумили станиславівську атмосферу, що спараліжували сильно громадянську роботу.

Все те справи прикрі і прикро про них писати, але годі. Треба раз сказати правду. І знайти якийсь вихід з прикрої ситуації, вихід бодай частинний. А таким виходом буде обєднання та збільшена десятикратно активність всіх ідейно здорових українських національних сил у нашому місті.

Б. Ліськевич.

„Л О Т О С", Львів, Сикстуська 21.

КАРПАТОРОСИ „САМОВИЗНАЧУЮТЬСЯ"...

ХУСТ. В Мукачеві почав виходити орган бродіївсько-фенциківських розбитків. Його назва „Рутен" говорить сама за себе. Вчорашні „русскіе" пишуть у вступній статті заяву, що „рутени" корони св. Стефана не мають нічого спільного ні з українцями ні з росіянами та почувають себе частиною мадярської нації.

—o—

ПРЕЗИДЕНТ ГАХА НА СЛОВАЧЧИНІ.

Президент чесько-словацької республики д-р Гаха виїхав учора на Словаччину. Ця перша подорож нового президента до Словаччини має святочний характер: в усіх більших містах і на залізничих двірцях, де задержався президент, збиралися юрби населення, вітаючи голову федерації. Найбільш величаво привитали президента Гаху в Брні

З нагоди Свят поручає по зниженій ціні
жіночі і мужеські одяги
ШАПІРА БУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 3

БОЛЬШЕВИКИ СКРІПЛЮЮТЬ АРКТИЧНУ МОРСЬКУ БАЗУ.

На територіяльних морських водах помічено чимало підводних суден, що плили з півдня в напрямі Ледового Океану. Мабуть були це совітські підводні човни, збудовані в Ленінграді й призначені для скріплення підводної совітської фльотилі в Мурманську

ЕСПАНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ЛІТАКИ ЗАТОПИЛИ БРИТИЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Еспанські нац. літаки збомбардували Барсельону. Підчас налету на пристань затопили вони 1400-тоновий британський торговельний корабель „Стенкрофт"; ніхто зі залоги не згинув.

На Барсельону впало 70 бомб, які поробили великі шкоди; кількість жертв ще невідома.

—o—

РОСІЙСЬКА ЕМІГРАНТСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ НА ПОСЛУГАХ КОМІНТЕРНУ.

Перед Різдвом фінляндська поліція перевела ревізії серед членів білогвардійської організації „Народній трудящійся союз нового покоління", яка проявляла діяльність на совітському пограничі Фінляндії, Естонії та Латвії. Арештовано 14-ох членів цієї організації, бо є підозріння, що вона була однією зі замаскованих експозитур комінтерну.

—o—

ПРЕЗИДЕНТ НІМЕЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО БАНКУ ВИБИРАЄТЬСЯ ДО ШВЕЦІЇ ТА ФИНЛЯНДІЇ.

У німецьких господарських колах говорять, що президент німецького державного банку д-р Шахт виїде в першій половині січня до Гельзінфорсу (мабуть 7. січня) та Стокгольму.

—o—

ПРОТИБРИТИЙСЬКА ЗМОВА В ІРАКУ.

Змовники плянували зближення до Німеччини й Італії.

Поліція викрила в Іраку велику політичну змову. Змовники плянували переворот, після якого вони хотіли прогнати теперішнього короля, зірвати зв'язки з Англією та увійти у ближчі взаємини з Німеччиною та Італією. Арештовано вісім, м. ін. високих державних достойників.

Франція готова заспокоїти деякі італійські домагання в Джібутті,

але не піде на уступки в Тунісі.

Паризький кореспондент агенції Стефані довідується, що французька нота, яку франц. амбасадор доручив передучора мін. Чіяної,

1) потверджує незайманість франц. кольоній,

2) підкреслює, що привілеї, признані італійцям у Тунісі, становлять максімум уступок,

3) допускає можливість ректифікації кордонів згідно з італійськими домаганнями,

4) висловлює погляд, що питання Суецького каналу можна вирішити лиш у безпосередніх переговорах між Італією та Єгиптом.

5) допускає можливість порозуміння у справі італ. інтересів у пристані Джібутті та в експльоатації залізниці Джібутті—Адіс Абеба.

К І Р
ЛЬВІВ, Усійського 6, Тел. 280-88.
СТАНИСЛАВІВ, 3-го Мая 4. II. тел. 255.
П Л Я Н И
К О Ш Т О Р И С И
Б У Д О В И

СТАРИМ ЗВИЧАЄМ

кожний бажає в нагоди Різдва і Нового Року своїм найближчим на сторінках Свят-Різдвяного

БАЖАННЯ ДО 15 СЛІВ

коштує 2·— зол.
кожне дальше слово 20 сот.

„Д І Л А“

Зголошення приймаємо тільки до дня 3 січня 1939 року. Належність просимо надсилати разом із текстом.

Паназійський імперіялізм у поході.

Перед кількома днями появились були на сторінках світової преси повідомлення про заяву японського премієра князя Конойе у справі налагодження майбутніх взаємин між Японією та Китаєм. Загально підкреслювано як найважніше й до деякої міри сенсаційне те місце з заяви японського премієра, яке можна було інтерпретувати в користь центрального китайського уряду маршала Чанкайшека. Мовляв: Японія погодилась повернути загарбану територію Китаю урядові Чанкайшека, але під умовою, що дальші японсько-китайські взаємини будуть основуватись на протикомінтернівському пакті, який мав би бути в найближчому часі підписаний між японським урядом та „дійсними китайськими патріотами“. Іншими словами — Японія готова зрезигнувати зі своїх завоювань у Китаї, якщо уряд Чанкайшека зірве пакт дружби з московським большевицьким урядом.

Коли це правда, що оця програмова заява премієра Конойе, то бачимо, що вона є в дійсности глибоко й на далеку мету передуманою імперіяльною програмою Японії, здійснення якої мало б: 1) **угрунтувати співпрацю державного блоку Японія-Китай-Манджуко; 2) цілковито елімінувати не-азіятів від якогобудь впливу та посідання на азійському континенті;** виконавцем і наглядачем того майбутнього азійського правопорядку мав би бути саме згаданий японсько-китайсько-манджурський державний блюк.

Щоб досягти мети, японський премієр домагається від Китаю, щоб негайно навязав дипльоматичні взаємини з Манджуко й приступив до антикомінтернівського пакту. Далі домагається Японія, щоби Внутрішня Монголія зорганізувалась як антикомуністична барієра і як прикордонна заслона для російських впливів. Японський уряд ставляє крім того вимогу до Китаю, щоб він і від себе робив зусилля та заходи звільнити китайську землю від інтернаціональних концесій. А найважніше: **на думку премієра Конойе китайській армії припалаб почесна роля при допомозі японської техніки і стратегії створити здовж усього большевицького кордону непереможний вал.**

Коли це правда, що оця програмова заява японського премієра є відгомоном якихсь потайних розмов між японцями й китайцями та що метою її є між іншим заохотити китайців до дальших переговорів, які могли б довести навіть до звільнення китайської території від японської окупації, то буде зрозуміле занепокоєння сучасним станом китайської справи не тільки в Москві, але також у Льондоні та у Вашинґтоні. „Азія для азіятів!“ — оце гасло може таки поєднає вкінці Китай з Японією, але наслідки цього єднання були б такі далекосяглі для укладу політичних та економічних відносин в цілому світі, перш усього для московського стану посідання в Азії, що їх годі навіть уповні передбачити. Блюк азійських держав як протиставлення Европі та Америці — тема фантастичних романів може показатись цілком реальною політичною величиною. Тому з такою увагою весь політичний світ приняв до відома заяву премієра князя Конойе, речника уряду, що плекає всеазійський імперіялістичний патріотизм.

—o—

Не тримайте безужиточно дома **долярівок, інвестиційних позичок та цінних паперів.**

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Городецких 1, І. Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папері перед крадіжкою, знищенням та довідавтеся про виграну акц. в речинці заінкасують Вам відсотки.

Чи Німеччина допоможе Італії у конфлікті з Францією?

У французько-італійському конфлікті зарисовується щораз виразніше питання: чи Німеччина підтримає Італію в її найдальших рішеннях, що ведуть до війни?

Італія виповіла Франції зовсім формально порозуміння, підписане 7. січня 1935. р., переславши французькому послові в Римі Франсуа-Понсе заяву, що згадане порозуміння вона вважає за нелійсне. Які мотиви подає італійська преса до того становища свого уряду? Вона перелічує обвинувачення проти Франції, яка буцім-то не дотримала принятих на себе зобовязань. Передовсім вона винувата в тому, що не підтримувала Італію в абісинській справі і навіть ужила проти Італії санкцій. Італійці дивуються, як Франція могла думати, що зміна кордонів і відступлені території з січня 1935. р. зможуть Італію задовольнити.

Часопис „Телеграфо“, що стоїть близько до графа Чяно пише: „Франція думала заспокоїти навік Італію відступаючи їй кілька квадратових кільометрів пустині. Вона забула, що згідно з договором із 7. січня вона повинна була підтримати Італію в Абісинії. В дійсности італійці ввійшли до Аддіс-Абеби всупереч Франції. Порозуміння з 1935. р. упало виключно з вини Парижа.

Римський кореспондент „Тан“-у пише: „Варто вислонитись про теперішній політичний момент. Подорож графа Чяно не дала нового зусилля Італії в Середущій Европі та на Балкані. До цього треба додати роботу вермеччина підтримає Італію в її найдальших рішеннях, що ведуть до війни?

Італія виповіла Франції зовсім формально порозуміння, підписане 7. січня 1935. р., переславши французькому послові в Римі Франсуа-Понсе заяву, що згадане порозуміння вона вважає за нелійсне. Які мотиви подає італійська преса до того становища свого уряду? Вона перелічує обвинувачення проти Франції, яка буцім-то не дотримала принятих на себе зобовязань. Передовсім вона винувата в тому, що не підтримувала Італію в абісинській справі і навіть ужила проти Італії санкцій. Італійці дивуються, як Франція могла думати, що зміна кордонів і відступлені території з січня 1935. р. зможуть Італію задовольнити.

Часопис „Телеграфо“, що стоїть близько до графа Чяно пише: „Франція думала заспокоїти навік Італію відступаючи їй кілька квадратових кільометрів пустині. Вона забула, що згідно з договором із 7. січня вона повинна була підтримати Італію в Абісинії. В дійсности італійці ввійшли до Аддіс-Абеби всупереч Франції. Порозуміння з 1935. р. упало виключно з вини Парижа.

Римський кореспондент „Тан“-у пише: „Варто вислонитись про теперішній політичний момент. Подорож графа Чяно не дала нового зусилля Італії в Середущій Европі та на Балкані. До цього треба додати роботу в Середземному Морі і в Африці. Іде на двох фронтах дипльоматична діяльність великого розмаху. Фашистівський уряд хоче закріпити свої позиції на Мадярщині та в Югославії і положити основи до конкретного порозуміння між цими країнами. Газети так і кажуть: „добитися згоди між Будапештом і Білгородом це значить зміцнити Трієст і панування на Адрійському Морі.“

„Спеціяльне зацікавлення розбуджує в Римі питання: чи Німеччина готова підтримати італійські домагання в Африці і на Середземному Морі? Назагал тут признають, що вісь — міцна і функціонує прегарно. У Римі висловлюють надію, що коли через італійські домагання вибухне війна, то Німеччина тимчасово відмовиться від експансії на схід і виступить у війні на боці Італії. Вона буде вважати, що це справа її чести. Її власні кольоніяльні домагання зіллються з претенсіями Італії. Одначе Німеччина начеб-то вважає такий конфлікт за несвоєчасний. Вона природно більше журиться українськими справами, ніж кольоніяльними. У Берліні гадають, що діяльність Риму занадто поквапна. З Німеччини приходять ради, щоб проявляти поміркованість.“

Домагання Італії щодо Тунісу остаточно полагоджені чотири роки тому, розбурхують справу ще з 1896. р., коли Франція закріпила там свої впливи. Над Тунісом вона виконує протекторат більш як сто років; тепер ті тамошні її громадяни, що є або французами або вибрали французьке громадянство перевищають величезною більшістю елемент, який признається до італійців. Правда, що італійці, які колись там перевищали чисельністю інших европейців, зберегли у принципі чимало позатериторіяльних привілеїв

—o—

Новини з Карпатської України.

Карпатська Україна не потребує словацьких урядовців. Словацька влада відіслала всіх українців, що працювали в державних урядах Словаччини на Карпатську Україну. Уряд Карпатської України прийняв тих урядовців дуже радо, бо Карпатська Україна потребує своїх людей і має для них працю. Та поведінка словаків вказує на їх не дуже братню поведінку з українцями. Тому, що в державній службі Карпатської України працює чимало словаків, то їх звільнять із праці та віддадуть ті місця українцям. Усіх словацьких урядовців передадуть імовірно карпатоукраїнські уряди до диспозиції братиславської влади. Це рішення не буде звернене проти словацького народу, лиш воно мусить дбати про те, щоб у першу чергу свої мали працю.

„Українське Фільмове Мистецтво“. Під такою назвою повстало в Хусті перед двома тижнями товариство, яке відразу приступило до праці й почало накручувати краєзнавчі й документальні фільми з Верховини.

Другий відчит „Говерлі“. В Хусті відбувся 13. ц. м. другий із черги відчит М. Карбовича п. н. „На шляху визволення нації“.

З діяльности „Нової Сцени“. До Хусту приїхав знавець театрального мистецтва та автор популярних пес („Отаман Пісня“ і „Пяний Рейд“) Микола Чирський. „Нова Сцена“ перейде на новітній український репертуар та виставить „Отамана Пісню“ й „Мину Мазайла“.

—o—

Великий розмах праці Т. Ш. Л.

Згідно з інформаціями головної управи Т. Ш. Л. висліди праці Т. Ш. Л. такі: 513 кол, 2.073 читальні, 610 постійних бібліотек, 3.096 мандрівних бібліотек, 681.325 книжок, 1.384 світлиці, з того 498 зрадіофонізованих, 782 „людові доми“ (250 нових „людових домів“ будують), 61 вселюдних шкіл, 44 захоронок, 14 бурс, 174 загальноосвітні курси, 1.300 літніх „півкольоній“ для 45.000 дітей, 3 часописи та один сільський університет в Оглядові („Всхуд“).

—o—

Перед кризою британського уряду.

Щораз то виразніше зарисовується конфлікт у британському уряді — у найближчому часі треба сподіватися реконструкції кабінету. Значіння цієї події буде велике: цеж тепер дозріває становище Льондону до ситуації, що витворилася серед теперішніх міжнародніх ускладнень. Англьо-німецьке напруження та сильне загострення відносин між Італією та Францією сильно захитали політикою Чемберлена. Факт, що Італія виповіла договір з Францією з 1935. р., поставив під питайний знак доцільність поїздки Чемберлена до Риму. Щораз частіше чути голоси, що буде це межа політики уступок, яка не дала позитивних висліднів. Коли ще додати, що в національній офензиві бере участь італійський корпус, що тим самим англьо-італійське порозуміння в еспанській справі не дало ніякого висліду, годі дивуватися, що британська опінія скептично ставиться до британської візити в Римі.

Висліднм цих настроїв є розлам у британському уряді. Опозиція молодих консерватистів під проводом державного підсекретаря Гадсона домагається в першу чергу димісії міністра війни Гора; крім нього атакують міністра координації оборони Інскіпа та льорда президента королівської ради Рансімена. Вони домагаються, щоб утворити міністерство засоблення армії, ввести обовязкову військову службу та скріпити збройні сили. Появилися поголоски, що до уряду вернеться Іден — значилоб це, що закинено спроби довести до порозуміння переговорами, що прийде ще дальше скріплення зброєнь, яке може довести до світового конфлікту.

Зрештою, колиб навіть було неможливе довести тепер до міжнароднього відпружения, годі припускати, щоб Чемберлен зрезигнував з оборони миру. Свідомість знищення, яке спричинилаб війна, є найсильнішою осторогою перед необозважним конфліктом. (АТЕ).

З природи і життя.

Холод і людина.

З приходом зими у нашім кліматі появляється новий чинник, що має сильний вплив на організм людини — холод. На організм людини він діє переважно шкідливо, ослаблюючи його відпорність.

На сезон 1938-9
Модні солідні і дешеві
Жіночі і мужеські матеріяли
купуємо в українській бляватці
„МАНУФАКТУРА"
вл. В. Козак і М. ..овалів
ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Бактерії чи холод.

Розвиток науки про невидні для голого ока хороботворчі заразні-бактерії, маленькі створіння, що їх розміри міриться тисячними міліметра і які стоять на межі рослинного і тваринного світа, — усунув на дальший плян безсумнівний вплив холоду на організм людини, що його колись вважали причиною цілої низки недуг людського організму. Чимало недомагань людини вважали наслідком „простуди" чи „ревматизму". Коли-ж відкрито бактерії, тоді тільки їх почали вважати єдиними ворогами людини і спричинниками всіх недуг.

Сьогоднішня медицина звернула знов увагу на шкідливий вплив холоду себто низької температури повітря на живий організм. На основі сучасного знання вплив холоду ослаблює оборонні сили організму так, що бактерії, що досі вегетували нешкідливо напр. в ямі носовій чи горлі, нагло проникають вглиб до тканок тіла і зачинають свою шкідливу роботу.

Два дослідники Шмідт і Карієс термометрами міряли теплоту ріжних місць слизової болони устної ями і ствердили, що при проникненні холодного повітря температура піднебіння значно обнижується і вертається до норми щойно по якімсь часі, а в осіб, що легко простуджуються найпізніше. Подібно буває і при охолоді інших частин тіла.

Найважнішим проявом простуди є скорч і звуження кровоносних судин навіть у далеких від прохолодженої частини тіла, напр. звуження кровоносних судин горла при прохолоді ніг. Через такий скорч кровоносних судин і недоплив крови до клітин того місця бактерії легко можуть вдертися углиб такої тканки і розвивати в ній своє шкідливе діяння, що проявляється звичайно запаленням.

Холод, мязи і нерви.

Шкідливий вплив холоду відбивається крім віддихових шляхів (ніс, горло, бронхи, легені) головно на руках і ногах, як на тих частинах тіла, до яких доплив крови слабший, бо вони далеко від серця. Часто у деяких людей під впливом холоду пальці рук чи ніг біліють цілком, від сильного звуження кровоносних бючок (артерій) і загальмування через те доплину крови.

Іншим проявом спеціяльної вражливости на холод є напр. болючі скорчі лидок в холодній воді чи в неогрітому ліжку. Подібно приходить до скорчів шийних мязів чи т.зв. пострілу в крижах. В осіб спеціяльно вражливих на холод, коли обличча виставлене довший час на холод, це може довести до пораження лицевого нерву. На тій самій дорозі буває часто пораження нервів рук у шоферів при довшій їзді отвертим автом.

Таксамо від простуди може бути запалення суглобів і нервів, зокрема головного нерву ноги, т. зв. ісхіяс, яка то недуга дає прикрі нестерпні болі здовж ноги та спиняє хід.

Людина вдень і вночі.

На раптовну прохолоду тіла чи його частини людина реагує моментальним витворенням більшої кількости тепла. Коли-ж організм не вміє витворити тільки тепла, щоб огріти остуджений організм, тоді починається простуда. Схильність до простуди більша вночі ніж удень, бо вночі побудливість організму, що є у сні, менша і тому організм людини не реагує на прохолоду таким швидким витворенням тепла як удень на яві.

З цього видно, що наука прослідивши докладно т. зв. простуду тіла дійшла до висновку, що прохолода тіла спричиняє повставання ріжних недуг, зокрема т. зв. ревматичних, тому звертає увагу на потребу охорони перед холодом відповідним одягом та збільшеним вітаміни, що є головним джерелом теплової енергії для оборони людського організму, якого життя проходить у температурі 37 ст. Ц. перед багато нижчою температурою зимового повітря.

Лікар Б. Г-й.

Поручаємо!
порошок до печива
ванілевий цукор
олійки та аромати
КООП. „ПЛАСТ"
644 4—4

Вартість столиць світа.

Англієць Л. Форест зацікавився питанням, кілько коштує чи вартує кожна із великих столиць світа. Цікаві дані про те він оголосив в обширній книжці. І так показалося, що найдорожчим містом світа є **Ню Йорк**, який варта 30 міліярдів доларів. Самі тільки хмародери з внутрішнім майном вартують 1,5 міліярда доларів. **Льондон** — вартний 26 міліярдів дол. На його вартість складаються на основі оцінки скарбового уряду такі позиції: земля — 5,5 міліярда дол., меблі приватних домів — 2 міліярди дол., музеї 1,5 м. д., бібліотеки, лабораторії і наукові заведення 1,5 м. д., підземна залізниця, автобуси, трамваї 2,5 м. д., залізничі двірці, пристані, електрівні, газівні, і водопроводи 1,5 м. д., телеграфічні, телефонічні та радієві уладження і летунські майдани 1 м. д., фабрики і варштати 3,5 м. д., канали, мости і тунелі 1 м. д., товари 40 тис. склепів і складів 3 м. д. **Париж** є значно дешевший від Льондону. Він варт „тільки" 11 міліярдів долярів. З того сам Лювр зі своїми скарбами мистецтва варта 3 міліярди дол. **Берлін** вартує на основі обчислень автора 10 міліярдів дол., Відень 6,5 м. д., Рим 3,5 м. д.

Загальна вартість тих шести найдорожчих столиць світу рівна 87 міліярдів долярів.

У звязку з тими казковими та астрономічними цифрами, що вказують на вартість скарбів нагромаджених у тих найбільших центрах культури та цивілізації людини на землі, насувається мелянхолійна гадка про те, що з другої сторони вистане одногодинної бомбової атаки воєнних ворожих літаків, щоб кожний з тих центрів культури, цивілізації та його безмірні багатства знищити у порох.

Всячина зі світа.

КАРЛИКИ.

Як це досі устійнили — на світі живе тепер коло 1 тисячі карликів. У самих тільки Злучених Державах живе 350 тих маленьких людей. Карлики звичайно родяться як зовсім нормальні новородки і ростуть правильно до пятого року життя, і щойно потім перестають рости у височінь, затримавшись на рості пятилітньої дитини. Зате діти з подружжя карликів-родичів бувають звичайного росту; одначе такі подружжа звичайно бувають бездітні.

СВІТЛО В АТМОСФЕРУ.

Французькі та чеські вчені поставили собі за ціль прослідити нашу атмосферу до висоти 60 км. вгору. У тій цілі хочуть освітлити такий простір гігантичним рефлектором і навіть уже його приготовляють. Сила світла будованого рефлектора буде рівна 300.000 свічок. Перші досліди перепроваджуватимуть в Піренейських горах.

ЖІНКА ЗМІНЯЄТЬСЯ.

Один англійський лікар переводив пять років докладні поміри росту жінок. У висліді він ствердив, що нинішні жінки мають тенденцію до щораз-то нижчого росту.

У 1933 р. високість міс Европи була на 5 цм. більша, ніж у 1938 р. Пересічний тип жінки зменшався на основі дослідів цього лікаря кожного року на 1 цм. Інші зміни в будові тіла жінки обіймають збільшення обему жіночого тіла у тім часі обвід грудей та бедер у жінок зріс на 3 цм., що є доказом, що розвиток форм жіночого тіла йде у напрямі збільшення жіночости. Рівночасно збільшилися жіночі стопи через що прийшло до збільшення розмірів жіночих черевиків пересічно на пів числа.

АВТА І ЛЮДИ.

Найбільше число авт у відношенні до числа населення є у Злучених Державах (1 авто на 5 мешканців), найменше в Китаю (1 а. на 21.000 мешканців).

ЖИТТЯ ЛЬВА.

Лев у неволі доживає 25 років, а слон до 100. На свободі оба ті звірі живуть значно довше.

КАПЕЛЮХИ
СВЕТЕРИ, ТРИКОТИ
мужеські
від 6.50 до 34.—
жіночі і мужеські
поручає Е. ДУМИН ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 4.

Будуччина народів Европи.

Хто пануватиме в будучині над Европою? Це питання є змістом спеціяльної студії німецького професора Бургдерфера п. н. „Вимирання білих народів". У своїй праці згаданий учений опирається на статистичних даних останніх часів і на основі тих дослідів він каже, що осередок ваги Европи під біольогічним оглядом переноситься на Схід Европи.

Населення Европи.

Сьогодні Европу заселює коло пів міліярда людей. За тридцять років число це збільшиться до 600 міліонів. Одначе приріст людей поодиноких племінних груп Европи не буде такий сам, як це виходить із статистичних даних з останніх років. Ось напр. у 1810 р. група германських народів (німці, англійці, шведи, норвежці, данці, голяндці) обіймала 50 міл. людей, — романська (французи, еспанці, португальці, італійці, румуни) 63 міл., а славянська (москалі, українці, поляки, білоруси, чехи, словаки болгари та південні славяни) 65 міл. Як з цього видно загальне число білого населення Европи було більшменш рівномірно розділене поміж поодинокі три найголовніші племінні групи Европи.

Від того часу та пропорція значно змінилася. У 1930 р. до германської племінної групи належало 149 міл. людей, романської 121 міл., а до славянської 226 міл. Таким чином славяни становлять майже половину (45,6 прц.) населення Европи, а германи менше одної третини (30 прц.)

Автор згаданої студії каже, що в будуччині це відношення і далі змінятиметься у користь народів західної та середущої Европи. У 1960 р. германська племінна група матиме в Европі 160 міл. (27 прц.) людей, романська 133 міл., а славянська 303 міл. (51 прц.).

„Біольогічна сплячка".

Проф. Бургендорфер приходить до переконання, що західня та середуща Европа нездужають на „біольогічну склерозу" чи „расову сплячку". Славянські народи навпаки переживають тепер час біольогічного розквіту та швидкого розмножування. Чи прийде в цього до геґемонії славян в Европі? Професор гадає, що ні; він потішається, що політична і культурна геґемонія залежить не від кількости, але від якости. Як і лишає гордому німцеві (а не лицює вченому) автор кінчає свою книжку похвальним гимном у честь „найліпшої германської раси", що запанує в Европі, хоча її відсоток постійно малїє.

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Сторінка без політики.

Значіння радія в летунстві.

Значіння радія в летунстві величезне. Цього ніхто навіть не береться оспорювати. Адже важко собі сьогодні уявити, щоб при теперішньому стані летунської техніки, при величезній швидкості літаків, яка доходить до 750 км. на годину, щоб при висоті к. 16.000 м. можна було літати, не знаючи в кожному менті положення апарату.

Положення літака мусить перш усього знати летун, який часто летить у хмарах серед мряки та зовсім не видить землі; положення літака мусить теж знати авіякова служба на летовищах, який летун подає радіом всі свої замітки та інформації і сам такі інформації з летунського майдану дістає.

Склад скла і порцеляни
лямп елєктр. і нафтових
Випозичальня начиння на шлюби і забави
ПАВЛИНА ЛЯНДАВ
ЛЬВІВ, ул. Казимира Великого 17

Кожний літак має кілька родів чердакових стацій. Найважніша з них — це кореспонденційна радіовисильня, якої завданням — удержувати постійний звязок літака з летунськими пристанями. Одночасно вона дає змогу пристановим стаціям виконувати гоніометричні поміри літака. Висильні тих стацій мають засяг до 6.000 км. і працюють вони на устійнених міжнародним порозумінням хвилях у засягу середніх хвиль.

Досі працюють ще на деяких літаках слабші висильні, що мають засяг до 250 км. Тепер вимінюють їх на сильніші, які теж працюють на коротких хвилях, завдяки чому можуть порозумітись з материною пристанею навіть на віддаль кількох тисяч кільометрів.

Другою із черги важною чердаковою радіостацією є гоніометрична стація, з оборотною рямовою антеною, яка пристосована теж до виконування функції радіокомпасу і яка теж служить допомічно в навігаційних цілях на трасі.

Вкінці літаки мають ще приймальні короткохвильні радіостації, які співпрацюють з летунськими ліхтарнями до сліпого причалювання, значить, служать до навігації у прилетовищевій полосі.

Крім тих засадничих радіостацій уводять тепер дублювання кореспонденційної радіовисильні на випадок її ушкодження підчас перелету та інсталюють слабі стації, нескладної будови з незалежним посилюванням.

В Америці 85% летів відбувається при допомозі чердакових приладів та радія. Що 20 хвилин земля інформує летуна про положення його літака. Та американцям ще й того мало. В найближчій будучности вони хочуть перейти до 10-хвилинних перерв в інформаціях.

На землі містяться світляні та радіові ліхтарні. Світляні ліхтарні дають летунові змогу орієнтуватися підчас нічних летів. Радіові ліхтарні облекшують орієнтацію в леті серед мряки й понад хмарами, коли не видно землі.

Цілі Злучені Держави перехрещують ланцюги радіових ліхтарень міністерства торговлі Зл. Д. Північної Америки. Ті ліхтарні містяться на головних летунських шляхах.

Навіть найслабша ворожість та найгустіша мряка не становлять тепер перешкоди у причалюванні та в летах.

Роля радія підчас воєнних акцій просто неоцінена. Важко собі сьогодні навіть уявити, щоб можна було перевести якийнебудь обстріл артилерії, кермованої при допомозі радія з літака, щоб міг відбутися наступ поїзів, щоб ріжні частини війська могли переводити боєві акції без радія.

У цивільнім летунстві радіо грає не меншу ролю, як у військовім летунстві. Величезні летунські шляхи, що опоясують земну кулю, перелети над океанами, високезними горами, лети вдень і вночі, при кожній погоді — булиб рішуче неможливі.

Якшо нині роля радія домінує, то в майбутньому, при величезнім розвитку радіової техніки, радіо буде найважнішою та найконечнішою складовою частиною летунського уладження.

Вже сьогодні, т. зв. „сліпий" летун може виконувати працю живого летуна. Завтра можемо почути, що сліпий бомбовик кидає бомби, що сліпа торпеда затопила корабель і т. д.

Кожний день може нам принести нові здобутки в розвитку радіофонії, яка може в майбутньому зовсім перемінити структуру нашого життя

Лещетарство на соснових шпильках.

Кожний, хто опиниться в околиці полуднево-французького прибережного міста Аркашон, не схоче повірити, що лещетарство в океанічному кліматі взагалі можливе. І справді снігу в тій околиці майже нема, зате є там багато соснових шпильок і того вистачає.

Минулого року спробував один французький спортовець на прізвище Блянш їздити на лошках по соснових шпильках. Він вистелив на поляні серед великих шпилькових лісів к. Аркашону справжній килим з облетілих шпильок. Той підклад виявився особливо придатний до їзди на лещатах і Блянш запросив туди на пробу ще інших спортовців. Прихильників нового „шпилькового" лещетарства стало чимраз більше прибувати. Головна прикмета шпильок, що ставить їх вище від снігу, це те, що вони не підпадають змінам температури і що їх можна використовувати цілий рік.

Тому, що пора року не грає в цьому новому спорті ніякої ролі, прихильники „шпилькового" лещетарства створили саме у травні, коли сонце починає найбільше припікати, спортовий клюб, який під цю пору має вже 300 членів. Організатори збудували зїзд, довгий на 200 м. зі спадом 50 м. Оподалік зїзду уладили площу до вправ. На тих уладженнях члени пильно вправляють новий спорт під доглядом свого вчителя. Недавно відбулися на тих оригінальних лещетарських теренах змагання з участю великої кількости цікавих глядачів. На шпильках переведено кілька показових вправ. Інструктор „шпилькових" лещетарів Франсуа Віньоль відважився навіть на кілька скоків; він осягнув 25 м., що на такому оригінальному терені слід уважати великим успіхом. Цікаве, що за прикладом аркашонців ідуть теж спортовці інших околиць, в яких нема відповідних лещетарських умовин. Цікавляться „шпильковими" теренами навіть і там, де є терени, але лиш короткий час у році. Там шпильок уживають до будови тренінгових лещетарських теренів.

Теж оригінальна розводова причина.

Суд у Торіно розглядав недавно справу якоїсь Аіди Говернаторе, яку обвинувачували в тому, що вона покинула свого мужа.

Молода пара повінчалася свого часу з любови, жила довший час прикладно і здавалося, що ніщо не скаламутить подружнього щастя. Раптом Аіда покинула свого чоловіка, який на її неоправданий відхід не хотів погодитися. Він подав жінку до суду й домагався, щоб суд засудив її на поворот. Та п-і Аіда не хотіла так легко піддаватися та подала причини, що на її думку оправдували втечу від мужа. Вона покинула мужа тому, що він став урядовцем поправчого заведення. Внаслідок того її переслідували жахливі сни. Вона бачила у снах лиш домовини із трупами, які сну вирвали її привидам кістяків.

Тому, що п-і Аіда далі впиралася, що не вернеться до мужа, суд мусів її покарати. Кара випала доволі лагідно, бо її присудили лиш 1.000 лірів гривни, якщо до визначеного речинця вона не зміннть своєї постанови.

Альпакова і срібна накриття купите найдешевше в єдиній українській крамниці
Романа Тарновецького
у львові, вул. пілсудського 11 А.

Дивні випадки.

У ріжних краях та ріжним людям трапилися нещасні випадки, що коштували людське життя, або в найліпшому випадку кінчилися важкими ранами.

Джо Касіді, власник фарми у стейті Онтаріо сидів собі одного дня спокійно на порозі своєї фарми, вдоволений із цілого світа та курив файку. Раптом експльозія файки вирвала його з приємної дрімоти. У своїй розгубленості він встромив до файки разом із тютюном крісовий набій. Наслідки тієї розгублености були такі, що Касіді стратив не лиш улюблену файку, але і пять зубів. При тому він зазнав ще болючі рани. До того сусіди взяли Касіда на сміх, що його найбільше боліло.

Машиніст Віліям Піль із Капштаду стратив унаслідок упадку з колеса змисл смаку та нюху. Від тієї пори всі страви видавалися йому гіркі, на чому потерпіло його здоровля. Суд присудив йому доволі велике відшкодування, що мусів йому заплатити автомобіліст, який Піля автом струнув з роверу.

У Гавані на Кубі майже кожна сімя має пса. Пси постійно кусають поштарів, які через те дуже часто нездатні до служби. Тепер вмішалася до того влада. Поштарі заголошують усіх собак, що їм заходять дорогу, коли вони входять до якогось дому. Таких власників домів, що мають псів будуть карати на будуче й тоді навіть, якби нічого грізного не трапилося. Влада сподіється, що таким чином удасться їй оберегти листарів на будуче від нещасних випадків.

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНІ! Вовни на плащі костюми сукні і шовки, дешево і добре купиш у фірмі **РОЖА БОТВІН** в нововідкритім льокалю **ул. Боїмів 9.**

„Червоні" виновники.

Не йде тут про ріжношерстних червоних, що ми їх аж надто добре знаємо в Европі. Хоч неодин із тих виновників, що ми про них будемо тут писати міг би справді бути комуністом, то кара впадає на нього не за політичні переконання, але за комунікаційні промахи.

Ціла справа виглядає так: Мексикаська влада попала на оригінальну думку боротьби з поширеними там нещасними автомобільними випадками, що їх спричинюють фіри та взагалі кінні поїзди та роверисти, що не стосуються до приписів колового руху.

Авто, яке натрапить на своїм шляху неслухняного візника або наколесника ,який їде серединою дороги, або не вступається на відповідний сигнал, випускає на нього з рури приміщеної впереду і зі заду авта червону рідину, яка розпилюючися під сильним тиском, віддається в одяг візника та до возу.

Поліційні стежі на мотоциклях, які кружляють у півгодинних відступах по мексиканських шляхах, виловлюють „назначених" візників і накладають на них високі кари.

Завдяки тому дотепному винаходові кількість випадків на мексиканських дорогах зменшилася в жовтні ц. р. аж 60 прц

—o—

Легкий спосіб, як заробити великі гроші.

В багатьох американських часописах появилися недавно оголошення, в яких автор тих оголошень пропонує всім, що хочуть швидко збагатитися, щоб вони прислали йому по долярові, за що дістануть добрі, успішні інформації.

Дотепний американець дістав таким чином за короткий час 29.000 долярів, коли кошти оголошень та листування було всього 4.000 дол. Значить, дотепний американець заробив на чисто 25.000 долярів. Кожному, хто зголошувався у звязку з часописним оголошенням, висилав він негайно лист із короткою радою: „Зроби те саме, що я".

Новий контингент адвокатів та аплікантів.

Міністр справедливости Ґрабовський подав до відома Начальній Адвокатській Раді висоту контингенту нових адвокатів та адвокатських аплікантів для поодиноких окружних палат на терені цілої Польщі. **Отже до 15. січня 1939. р. зможе вписатись на листу адвокатів 63-ох новнх адвокатів і 22 нових адвокатських аплікантів.** Найбільше нових адвокатів впише на листу варшавська адвокатська палата, бо аж 33-ох і 5-ох адвокатських аплікантів. Згідно зі становищем адвокатської ради у Львові адвокатська палата залишиться зовсім без контингенту. У виленській, люблинській, познанській і катовицькій палаті впишуть від 3-ох до 6-ох нових адвокатів і таку саму кількість адвокатських аплікантів.

Окружні адвокатські ради зійдуться ще цього тижня на засідання, щоб устійнити прізвища кандидатів, які мають бути вписані на адвокатські листи.

Новий польський протест у Празі.

У вівторок польський шарже д' аффер у Празі відвідав мін. Хвальковського та зложив протест проти того, що чехи знищили таблицю на польському консуляті в Моравській Остраві.

ПО КОЖНОМУ ЗАМАХУ НА ШЛЕСЬКУ З ПОЛЬЩІ ВИДАЛЯТЬ 100 ЧЕХІВ.

Як подає польська преса, польська влада рішена видалити по 100 чехів за кожним разом, якби трапився якийсь чеський замах. Цим способом хотять привернути лад на карвінському пограниччі. Минулої ночі не трапився ніякий інцидент.

Під проводом Українського Гігієнічного Т-ва станьмо всі разом, як його члени, до боротьби з найбільшою суспільною хворобою нашого народу — туберкульозою!

а Mag Кг. 1
усуває парші і хоронить волосся перед випадом.

З польської преси.

„Політика" про білоруську проблему в Польщі

„Двацятьліття польської державности на її східних землях — це двацятьліття експериментів в области національної політики взагалі, а у відношенні до білорусинів зокрема" — такими словами попереджує п. С. Вислоух свою статтю про білоруську проблему („Звязати громадянина з державою") у варшавській „Політиці" (ч. 29. з 25. грудня) і констатує такі речі:

Польський уряд ніколи не спромігся на якийсь більш передуманий плян білоруської політики. Центральна влада обмежувалась на полагоджуванні „кавалків", а в льокальних урядах в области національної політики панував цілковитий хаос. „Кожний з льокальних достойників провадив національну політику на власну руку, — пише п. Вислоух дослівно — почуваючись у своєму переконанні до святої місії „роблення Польщі" на „своїй" території. Східні землі розпались через те на низку ріжноступневих програм національної політики, яка відповідала **поглядам** кожночасного „володаря".

В осіб, хворих нервово або психічно делікатна гірська вода **Францішка Йосифа** дає багате випорожнення, побуджує перемішу матерії, добре травлення і приворотає апетит. Спитайте Вашого лікаря.

Очевидно в таких умовинах було зайве й навіть шкідливе прослідкування досвідів попередніх років і нічо дивного, що не зважаючи на двацятьлітне істнування незалежної Польщі нема ніякої глибшої літератури предмету, ніхто не завдав собі труду глибшої аналізи проблеми, оцінки сил, намічення шляхів та метод, якими малаб посуватись послідовна й витревала державна політика супроти білорусинів.

„Небавком — іронізує п. Вислоух — прийдеться нам звернутися з просьбою за матеріялами до наших сусідів з Заходу, які від довшого часу пильно стежать за національними відносинами в Польщі, не виключаючи, очевидно, й білоруської справи".

Міжтим у свідомости польських політичних керівників білоруська проблема наче зникла. Просто сказали собі, що білорусинів у Польщі нема й тому нема ніякої „білоруської проблеми". А що таке твердження не найшло якогось урядового заперечення, то теза про неістнування білорусинів у Польщі є найбільше впливова й популярна

Не зважаючи на такий ідилічний настрій офіціяльної опінії — п. Вислоух є іншої думки в білоруській справі і свій погляд спирає на фактичному стані річей. А цей стан річей такий, що більшість білоруського народу в Польщі, зокремаж її православна частина, десятками років залежна від російської церкви й народньої школи, втратила культурний звязок з місцевим литовсько-польським елементом, який мала перед розборами Польщі. Щоби проломити недовіря більшости білорусинів до всього що польське та приєднати симпатії широких білоруських мас для польської державної ідеї — на думку п. Вислоуха — треба добре діючого державного апарату, особливож розумних льокальних урядів, та ідейного, пройнятого своєю місією народнього вчительства. У світлі двацятьлітнього досвіду польської державної практики можна ствердити — заявляє п. Вислоух, — що нанїть такого важного чинника, яким є народнє вчительство, не використано на Білоруси.

Наслідком централізації адміністраційний персонал на східних землях Польщі є чужий для місцевого, зокрема білоруського населення. Місцевий білоруський елемент, що впряжений в державну адміністрацію почував себе до співвідповідальности за долю держави, усунено в тінь.

ГАНС НЮХТЕРН.

Скрипач.

(Докінчення).

Намісник поклав руку на легко відкрите пальмя біля себе.

— Вибач на хвилинку. Маю діло.

І вийшов з льожі з приязним усміхом.

Посильний заніс картку до мистецької кімнати. Скрипач вийшов назустріч.

— Невже маю честь із самим ексцеленцією? Цього я не міг би був ніяк сподіватися!

І знову пересіклися перелетно погляди мужчин. Крісло, що його подав мистець, граф відсунув набік, став коло нього і спер легко руку на його поручча.

— Дякую, мені краще вже стояти. Я тільки бажав вам особисто висказати мій подив.

Паганіні уклонився і знову мигнув глум у худій постаті, як на підвищенні. Але лице графа не затремтіло, тільки дивний блиск зявився в очах.

— Коли поїдете далі, маестро?

Скрипач знизнув нерішуче руками, начеб лякував і бавився аркушем паперу, що його мав у руках.

— Не знаю ще.... Але тут мені дуже добре, ексцеленціе.

Граф моргнув:

— Я собі так гадаю. Та я тільки питаюся, бо чую, що ви зараз по концерті відїжджаєте кудись.

У Паганіні погас усміх на вустах.

— Ні, я про те не думаю. Тай чого-ж би?

Намісник сперся на крісло.

— Але-ж я знаю!

— Звідкіля?

— Бо саме для цьогож я дав тепер наказ.

— Але-ж, пане графе!

Скрипач випростувався у всю свою патнкувату, худу височінь. Намісник зустрів спокійно його шалений погляд.

— Чого бажаєте собі, маестро?

— Не розумію вас, ексцеленціе. Що те все значить?

— То значить, що надвірі, перед дверями жде на вас агент, що вас має відставити до границі.

Паганіні спалахнув.

— Що це значить?

— Це значить, що ви дуже добре граєте. Але для мене за добре. Більше вам не потребую вияснити.

Намісник уклонився коротко і чемно. Але гнів мистця кипів і він заступив йому дорогу.

— Але я мушу заждати на свій гонорар!

— За те вже подбають.

— А як я впруся?..

— Тоді вас приневолять!

Паганіні був несамовитий в обличчі холодного супокою намісника. Його руки скакали в повітрі. А з салі доходив все новий радісний шум тих, що ждали.

— Ексцеленціе, а що буде, коли я таки спротивлюся цьому? Щоб я знову вийшов на підвищення, цього не можете мені заборонити, а коли я там заявлю, що мушу забиратися тай ще тому... бо панові графові так хочеться і тому що він...

У лиці графа, що ще ніяк не було старе, пробивалось щось, що він скривав і здавлював. Він підняв руку.

— Прошу спокійно!

Паганіні випрямився ще вище і в його очах закипіла перемога.

— І коли я все те скажу, то що тоді, ексцеленціе?

Намісник сягнув легко до грудей і витягнув портфель. Скрипак поступився гнамливо назад.

— Ой, ексцеленціе, мене не підкупите! А що далі?...

Він прошепотів ці слова. Тоді граф витягнув щось поволі з портфелю.

— Тоді маю тут гончий лист за одним таким, що зветься Льоренцо Паганіні, який утік із галери, де був присуджений за вбивство.

Скрипач подався назад і побілів наче труп. Руками хватав поза себе і шукав опертя. Його лице посіріло. Ціла його постать стала корчитись, примарно заломана.

— О, Пресвята Діво — хтож вам це сказав?

— Ваша гра, маестро! Так грає той, що має поза собою чорне минуле. А щоб більше знати, то вже вказує мені власне життя. Я розуміюся на тих демонах, що в грудях живуть.

Коротка боротьба вимагала рішення

— Отже виїзджаєте?

— Так! — здавив охриплу відповідь.

— Коли?

— Після концерту.

Граф сквітувався легким усміхом. Глибокий поклін відчинив намісникові двері. Зідхнув, безсила лють затиснула за ним наздогін кулаки. Із салі вливався щораз сильніше радісний шум людської маси, що там нетерпеливо ждала.

* * *

Намісник схилився до руки своєї дружини. Вона глянула йому глибоко в очі.

— Ти не довго барився, а таки мені бракувало тебе.

Він усміхнувся і його тверде лице легко оживало від тепла.

— Чи тепер тобі краще?

Вона кивнула головою й глянула до нього вгору.

— Ти дуже добрий.

Глибокий віддих напружив його груди.

— То тільки так здається. Чоловік тільки старається за те, чого ніяк не бажає втратити.

Вона погладила легесенько його рамя.

— Поправді, я перетомилася. Ходімо!..

Намісник подав їй рамя.

Довкола зашуміли оплески нагалою бурею. Скрипач вийшов на підвищення. Він видавався ще сіришим, ще безкровнішим, як раніше. Очі тікали кудись у світ повзад масу людей. Один погляд заблукався коло порожньої льожі. Тоді в ратунку вхопив скрипку одним рухом до підборіддя й потиснув смик.

І Ніколо Паганіні грав...

Переклав **м. м. м.**

ВОЛОДИМИР КАРВАШ

студент прав, уроджений 5. березня 1915 р. в Тейсарові, упокоївся 27. грудня 1938 р.

Похорон відбудеться в четвер 29. грудня 1938 р. в год. 2-ій пополудні в Рудниках почта і стація Пісочна біля Стрия.

3078 РОДИЧІ І БРАТ.

„А відсування молодої білоруської інтелігенції від можливости праці, яка відповідає її здібностям, творить на селі найбільш незадоволений елемент" — з горечю завважує п. Вислоух.

На психіку широких білоруських мас діють у великій мірі також жахливі господарські відносини. Низька рільна культура, недостача більших промислових варстатів, аграрне перелюднення, зростаюча все більше нужда, а до того всього різнородні податки — те все викликує — пише п. Вислоух — невдоволення з істнуючого стану річей, зневіру в краще майбуття й заник енергії в боротьбі за краще завтра.

Такий або інакший стан господарських відносин рішає в дуже багатьох випадках про позитивне чи негативне становище населення до польської державности — також на Білоруси.

Одначе — заявляє п. Вислоух — треба тямити про ще одну засадничу справу: **білоруська проблєма в Польщі виходить поза межі польської держави.** Риський кордон, як це ствердили знавці справи, не в силі відокремити західної частини Білоруси від східної. Кожне явище в одній частині країни має свій резонанс у другій. Совіти це зрозуміли добре. В недоцінюванні цієї справи лежить засаднича ошибка польських націоналістичних кол. Польсько-московська ривалізація „за душі" на білоруських землях це факт, якого не можна змінити.

Кожна на здорових основах побудована національна політика супроти білорусинів у Польщі мусить рахуватись — кінчить п. Вислоух — з усіми елементами, які складаються на цілобраз білоруського життя. Тільки докладно пізнавши всі болячки й потреби білоруських мас, можна взятись до здвигнення пляну дій, який треба потім виконувати методично, консеквентно й витревало на те, щоб досягти основний постулят польської державної політики на східних землях: побороти недовіря й позискати симпатії в широких масах білоруського народу для польської державної ідеї".

Як в усіх справах, що заторкають проблеми непольських народів, так теж і в білоруській справі мабуть доведеться п. Вислоухові бути „пророком в пустині" серед своєї суспільности. Раз рішено, що білоруської проблєми в Польщі „нема", то значить її нема і всякі спроби довести, що вона таки є, хочби їх робили чавіть на сторінках такого еміненного польсько-державницького органу, як варшавська „Політика", засуджені бути ластівкою серед зими.

ПАНАМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПОКІНЧИЛАСЯ.

Панамериканська конференція в Лімі закінчилась учора відчитанням протоколу, в якому ствердженo, що конференція здійснила всі намічені завдання, а саме:

1) скріпила традиційні звязки між американськими республіками.

2) дала початок новим звязкам солідарности для спільної охорони перед внутрішньоамериканською війною та перед загрозою американського континґенту зізовні.

Державний підсекретар Ведлес також вповні вдоволений висліком конференції.

—o—

У СІЧНІ ПРИЇДЕ ДО ВАРШАВИ РІБЕНТРОП, У ЛЮТІМ — ЧЯНО.

Авас довідується з добре поінформованих лондонських джерел, що в половині січня приїде з офіційною візитою до Варшави мін. Рібентроп, у половині лютого — мін. Чяно. Ходять поголоски, що з цими відвідинами має звязок теперішня поїздка мін. Бека на Рівієру.

Чи у Вашому повіті та у вашій громаді відбувається уже доманше навчання неписьменних? Таким навчанням повинні зайнятися всі філії та читальні „Просвіти" й окремі свідомі громадяни. Для тієї мети видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 ст.

НОВИНКИ.

— **Косметичний Кабінет „DISTINCTION" перенесений на вул. Сикстуську ч. 14, І. пов.** Поширений і вивінуваний кабінет з останніми засягами техніки і знання дорівнює він тепер европейським заведенням. 3058 1—10

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік осн. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І пов., телефон 254-46. 2500 120—0

— **„Свят-вечірні й різдвяні страви"**. Книжка на часі! 80 сот., порто 25 сот. В книгарнях і в „Новій Бібліотеці" Львів, Копцова 4. 2996 -7

— **Рибу** на свята купуйте всі у відомій фірмі інж. Б. Попович, Львів, Руська 16, тел. 105-05. Вибір великий. Ціни ринкові. Частина зиску Рідній Школі. 3051 1-3

— **А коли засвітите ялинку,** не забувайте, що найбільш ефектовну світлину зробите тільки на найкращому панхроматичному фото-матеріялі „АГФА". — Дістанете в єдиній українській фотокрамниці Екомп, Львів, ул. Сикстуська 29, тел. 203-30. 1639 —?

— **Як будете** сьогодні у крамниці „Народної Торговлі", кооперативі, Маслосоюзі або іншій українській крамниці, памятайте купити порошки до печива, ванілін, цукор та олійки „Ароза" — конечні при приладженні святочного печива.

— **Виділ Т-ва „Український Сирітський Захист" в Стрию** складає оцим щиросердечну подяку П. Т. Жертводавцям, які на святого Миколая поділили щедрими подарками дітей-сиротят, приміщених у нашому Захисті, а саме П. Т. фірмам: „Фортуна Нова", „Бранка", Зоря, В-ву „Новий Час", Гургуль, Франка, Суспільний Промисл та Союз Кооператив у Стрию. , 3053

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** черговi сходини членів у пятницю 30. грудня 1938 в год. 7 ввечір у власній домівці. На сходинах д-р Маркіян Дзерович матиме виклад п. н. „Найчастіші помилкові діягностичні засновки при висилянні лікувaнців до кліматичних місцевостей".

— **Слідчим суддею** для надзвичайних справ при львівськім апеляційнім суді призначив міністр справедливости д-ра Стефана Цісла, який був дотепер суддею окружного суду у Львові.

— **Півгодинний окупаційний страйк** уладили робітники лисинецької фабрики дріжджей на знак протесту проти дріжджевого картелю, що задумує замкнути лисинецьку фабрику. У вівторок 27. ц. м. передполудням приїхав уже до лисинецької фабрики новий директор інж. Богданович, якого призначила управа дріжджевого картелю. Тому, що він не дав конкретної відповіди делеґації робітників у справі плянів дріжджевого картелю щодо лисинецької фабрики — робітники рішили боротись усіми засобами проти замкнення цієї фабрики.

— **Проти мовних законів і шкільних плєбісцитів.** У Коломиї відбулося заходом ОЗН віче при участи 150 осіб, на якім промовці домагались кредитів для польського ремесла і торговлі, закладання нових промислових і торговельних станиць та взагалі зміцнення польського „стану посядання". Вкінці присутні на вічу домагались зміни мовного закону і скасування шкільних плєбісцитів. („Всхуд").

— **Зміна на становищі тернопільського віцевоєводи.** Староста в Рівнім Б. Роговський, який був давніше шефом безпеки у львівському воєвідському уряді, призначений віцевоєводою в Тернополі. Дотеперішній віцевоєвода Гіполіт Непокульчицький перейшов до Тернополя на становище старости.

— **Львівська хроніка.** У середу 28. ц. м. рано таксівка вїхала на хідник при вул. Сапіги і розторошила зовсім ногу 29-літньому Ст. Вентикові, який був недалеко ліхтарні. — Музика Г. Очерет повідомив поліцію, що в каварні при пл. Марійській невідомий злодій вкрав йому з гардероби плащ і капелюх, вартости 300 зол. — 29-літній Я. Ямрозік (вул. Бляхарська ч. 12) намагався скінчити самогубством ликнувши 12 „когутиків" і три аспірини. Його відвезли до шпиталю.

— **Пожежа замку кн. Радивилів у Несвіжі.** В суботу 24. ц. м. вибухла пожежа в лівім крилі старинного замку кн. Радивилів у Несвіжі. Пожежа ширилась дуже швидко і загрожувала цілому замкові. По кількагодинній ратунковій акції пожежних сторожей з поблизьких містечок і військового відділу вдалося пожежу зліквідувати. Згоріла зовсім т. зв. королівська сала, частина даху і підлоги та суфіти сумежних кімнат. Стопилось теж багато мідяної бляхи, якою покритий дах замку. Пожежа повстала підчас неприсутности кн. Радивилів, які традиційним звичаєм виїхали з гістьми на полювання в дооколичні ліси, з якого вернулись самоходами саме підчас пожежі лівого крила замку. Причина пожежі невідома. Шкоди дуже великі.

— **Краєва хроніка.** В лісі між Закомарям і Підлісям поліція арештувала 26. ц. м. Антона Соколовського, який недавно втік з вязниці в Золочеві. Поліція знайшла при ньому 75 зол. і запас білля. Трьох його товаришів, за якими шукає поліція, встигли втекти. — На ґаєвого Павла Зборовського з Польської Волі, пов. Товмач, який вертався до дому, напав невідомий напасник і побив його по голові так, що він утратив свідомість. Напасник утік з торбою і револьвером ґаєвого. По дорозі кинув торбу, а револьвер забрав зі собою. — Поліція арештувала волокиту Миколу Люлюка з Лівчиць, пов. Жидачів, який зайшов до Анни Балачкової в Бабухові і представившись за поліційного агента, перевів ревізію, шукаючи за сахариною

— **Вбивство під костелом.** На польський святвечір вийшов з костела у Ґнойніках пов. Тарнів 21-літній Я. Цесля. Біля костела напали на нього три парубки і так важко його побили, що Цесля помер. Поліція арештувала вбивників.

— **„Праґер Беобахтер" замість двох німецьких щоденників.** Від 1. січня 1939. р. буде виходити у Празі німецький щоденник „Праґер Беобахтер" на місце дотеперішніх двох німецьких щоденників у Празі, а саме: „Праґер Прессе" і „Праґер Тагеблятт". Одночасно з днем 31. грудня п. р. перестає виходити по 111 роках німецький часопис у Празі „Богемія".

— **Сибірські морози** дають ся сильно в знаки населенню СССР. У вівторок рано мороз у Москві дійшов до 33-ох ступнів Цельзія. Населення більших міст находиться в розпучливім положенні, бо не має теплого одіння ні не може купити вугілля. Жертвою морозу в СССР впало коло 10 тисяч людей.

— **Залізнична катастрофа у Франції.** Поспішний поїзд Париж-Кале наїхав недалеко двірця Сен-Дені на порожній поїзд і дійшло до нагального зудару. На щастя обійшлося без смертних випадків, бо лише дві особи є легко ранені.

— **Спеціяльні права дає четверта дитина.** Батьки, які мають найменше четверо дітей до 21 р. життя на своєму утриманні, користають у Німеччині з 50% знижок у подорожі самоходами державної пошти і 50% знижок підчас недільної поворотної їзди. Одначе при купні білетів мусять виказатись посвідкою, що мають численну родину.

— **Ріжні вісти.** Фінляндія вже сплатила ввесь свій воєнний довг Злученим Державам. — Міська рада Парижа призначила півтора мільона франків на закупно вугілля для безробітних. — До Берліна приїхав проф. Ляндра, начальник італійського „бюра расової політики" і відбув нараду з мін. Рібентропом. — У Будапешті уряд припинив на 4 тижні соціялістичний орган „Непсава" за гостру критику про жидівської політики уряду. — В Ґанків знайшли труна б. агента Ґ. П. У., який перейшов до японців і пропав на днях без сліду.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Львів, 28. грудня 1888.

ФОРТИФІКАЦІЯ КАРПАТ.

З Бухарешту повідомляють, що військова комісія під проводом полковника Крайнічеана, що займалася виготовленням пляну укріплень у Карпатах, представила вже свій проект міністерству війни до остаточного порішення. У цьому проекті йде про то, щоб при тих фортифікаціях, які вже віддавна є найголовнішою частиною цілої оборонної системи у краю, поставити менші укріплення, яких будова не вимагає довшого часу.

БАЛАМУЧЕННЯ ТЕМНОГО НАРОДУ В ГАЛИЧИНІ

стало просто спортом заграничних спекулянтів. Відомо, кільке то по краю увивається агентів, що заохочують людей до Америки, щоб тільки використати їх у дорозі. Недавно знов якийсь німець Дробнер, здається з Амстердаму, видав відозву, що вербує 1200 охотників на якусь виправу до Африки. У відозві сказано, немов-то виправа стоїть під опікою цісаря Франц Йосифа, а в Льондоні зложені для охотників великі суми. Все це очевидно неправда.

ПРО РЕФОРМУ ПОЛЬСЬКОГО ПРАВОПИСУ

багато тепер пишуть у польській пресі. Велика частина учених поляків приходить до переконання, що нинішній польський правопис не найкращий і конче потребує реформи, щоб його зробити простішим і легшим до науки.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОДУКТ

О. ЛЕВИЦЬКА І СКА
ЛЬВІВ, КОРДЕЦЬКОГО 51.

— **Велитенська лявіна снігу засипала фабрику** в Шіядані в середущій Японії. Підчас негайної рятункової акції вдалось вирятувати 11 ранених робітників і 39 убитих. Під завалищами снігу залишилось ще 43 робітників. Рятункова акція стрічається з велитенськими труднощами внаслідок метелиці.

— **Не вільно буде вживати... бриків.** Гімназійна молодь дуже радо користується т. зв. „бриками", щоб улекшити собі важку працю з перекладами творів старинних грецьких і римських клясиків. Боротьба професорів з „бриками" майже безнадійна, бо ученики вживають їх далі не зважаючи на заборони своїх виховників. Тепер генеральну боротьбу з бриками започаткувало італійське міністерство освіти, яке хоче викорінити до тла цей традиційний звичай в італійських гімназіях. Італійське міністерство освіти заборонило вживати „бриків", бо це не відповідає фашистівській ідеольогії, що вимагає від учеників „витревалости і муравлиної праці".

— **Щаслива матір... 38-ох дітей.** Американська преса майже щодня розписується про здоровля пятенят Дійон з Канади. Неменший розголос придбала собі ірляндка Гарінґтон Кормек з Цальс у стейті Техас, у жилах якої плине кров червоношкірих індіян. Підчас свого 38-літнього подружого життя привела вона на світ 38 дітей, в того пятьма наворотами двійнята, тричі трійнята та один раз четвернята. З цієї громадки дітей померло пятнацятеро, всі інші живуть та є зовсім здорові. Пані Кормек має тепер 53 роки і заявила репортерам, що хотілаб ще мати нових потомків.

— **З другого поверха на подушки лімузини.** В Парижі мешкав при вул. де Плянт ч. 36 Ернест Бардо, якого його сусіди вважали божевільним. І дійсно Бардо у приступі божевілля вискочив з вікна свого помешкання, з другого поверха, але мав велике щастя, бо впав на дах самоходу й опинився на мягоньких подушках лімузини. З радости хотів обцілувати власника самоходу, але зустрінувся з його нехіттю. Це так обурило до живого божевільного Бардо, що він вибив зуби власникові самоходу. Така то бувае вдячність.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „МАРІЯ АНТУАНЕТТА".

Доля австрійської княжни Марії Антуанетти, доньки цісаря Франца І. і Марії Терези, одруженої з пізнішим Людвиком XVI. належить до найбільше зворушливих у історії. Її чоловік дуже пересічний володар, занятий більше ловами і шлюсарством, ніж державними справами проявив тільки добру волю дати народові суспільні реформи, але не міг направити розхитаних фінансів і страшної загальної нужди. Марія Антуанетта не мала симпатії серед загалу як жінка і від першої хвилини мала ворогів на дворі, нехтуючи дворським церемоніялом; вона була марнотратна, а славна інтрига з нашийником наробила їй багато ворогів серед народу. На її боці стояли вороги суспільних реформ, вона скинула чільних діячів Турґота та Малєрба і спротивилась завзято конституції та соціяльній реформі.

В основу фільми, яку зробили тепер в Америці на підставі славної монографії Стефана Цвайґа, лягли головно два моменти: відношення Марії Антуанетти до Людовика XVI. як його жінки та романтична історія з одним шведським графом, в якому вона закохалась. Це кохання є головним мотивом, що проходить ліричною ноткою у найтяжчих хвилинах нещасливої королеви, яка мусить зеднувати собі серце байдужого їй і байдужого до неї чоловіка, боротись із вилизами на дворі пані Дюбарі — всевладної протекторки старого короля — діда свого чоловіка і вимінати цілу сітку інтриґ випряденых із зависти та плянів дворської камарилі. Американська фільма не входить у політичні причини нехіті французького двора та фр. народу до королеви і соціяльний бік революційних настроїв майже не відтворений. Уся увага зосереджена на Марії Антуанетті як нещасливій дуже талановитій та гарній жінці, що паде жертвою свого середовища і гине на ешафоті як шляхотна та горда людина.

Норма Шірер у головній ролі створила прегарний, симпатичний тип — ніжної, інтелігентної жінки, з романтичним поривом. Її чоловік був зразком добросердного ідіота, що дивним дивом ставав щораз більше симпатичний і навіть прихилював симпатію глядачів у передсмертних хвилинах. Тирон Павер як шведський граф дав постать, що гармонізувала з закоханою та шляхотною Антуанеттою. Слухачі мали нагоду плакати і занюхати дещо з запаху історичних куліс.

Поручаємо знамениті
ВИНА І МЕДИ

МАКОВСЬКОГО
З КРУШВИЦІ

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

D-r Julian Bohacevśkyj: VERSUCH EINER ALLGEMEINEN HERLEITUNG DER SUMMENFORMEL ARITHMETISCHER PROGRESSIONEN BELIEBIGER ORDNUNG. (Separatabdruck). Sammelschrift der mathematisch-naturwissenschaftlich-ärztlichen Sektion der Sevcenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lwów. Band XXXII Heft 1. Verlag der Sevcenko-Gesellschaft der Wissenschaften. Lwiw, 1937.

D-r Miron Korduba, professeur a l' université J. Pilsudski: **LA LITTERATURE HISTORIQUE SOVIETIQUE — UKRAINIENNE.** Compte rendu 1917—1931. Bulletin d' information des sciences historiques en Europe orientale. Varsovie, 1938.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Четвер 29. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева".

Пятниця 30. XII. год. 7.30 веч. „День без брехні".

Субота 31. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева"; год. 11.45 вночі Сильвестрова ревія „Шорва ліпше".

Театр Різнородностей.

Четвер 29. XII. год. 4. попол. „Польський Вафлесм".

Пятниця 30. XII. год. 7.30 веч. „Пан Лямбертік".

Субота 31. XII. год. 11.45 вночі „Пані президесова", Сильвестер.

Український Театр ім. І. Котляревського.

СТАРИЙ САМБІР:

29. XII. Маруся Богуславка.
30. XII. Кирка в Льолео.
31. XII. Найзіркіший чоловік.
1. I. Орфей у пекли.

САМБІР:

2. I. Пригода в Чорті.
3. I. Кирка в Льолео.

Зі Самбора іде театр до Дрогобича.

Найліпші матеріяли
жіночі і мужеські по найнижчих цінах
тільки у фірмі
ДІМ МОДИ
Львів, Готель Европейський

КІНА.

АПОЛЬО: „Сигнали".
АТЛЯНТИК: „Медовий місяць" із Франціскою Ґаль.
БАЛТИК: „Пані Валевська".
ВАНДА: „Жінки над пропастю", „Фякер ч. 13".
ГРАЖИНА: „Робін Гуд".
ЕВРОПА: „Нельчине серце".
ЕМПІР: Льорель і Гарді як „Альпейські осли".
КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Антоанета".
КОПЕРНИК: „Смотрик".
МАРУСЕНЬКА: „Остання бригада".
МЕТРО: „Пан Твардовський" і додаток „Зачароване королівство".
МІРАЖ: „Гайді" з Шерлі Темпль.
МУЗА: „Золотоволоса".
ПАКС: „Королева перамістя", „Алі Баба і 40 розбійників".
ПАЛЯС: „Білий мотелик" із Сонею Гені.
РАЙ: „Друга молодість".
РІЯЛЬТО: „Марко Польо".
РОКСІ: „Професор Вовчур".
СВІТ: „Плавке золото", „Моє щастя" (Вен. Джілі).
СВЯТОВИД: „Циганські романси".
СТИЛЕВЕ: „Для тебе сіньоріто" і ревія з Фалішевським і Волінським.
ТОН: „У Давосовій кризині" та додаток.
УТІХА: „Оборонні Ріо Ґранде" та ревія.
ХИМЕРА: „Три ґільтаї" („Людина каґебудує".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Мексик, Фльорида".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 ім ф-я Каїм і Син)
„Палестина: Єрусалим, Тель-Авів, Гайфа, Тиверіяда, Вефлесм".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 29. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Па., 8.00 Полуднева музика з пл., 8.50 Ранішні вісти, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. вад., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Госп. вісти, 14.50 Хліб. біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Звірі різних частин світу, гутірка для молоді, 11.11 Клопоти та ради: Сваг. гостина, 11.30 Дута орк., 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Госп. вісти, 16.20 Орг. ресіталь, 17.00 Із паризьких спогадів про Хелмонського, 17.15 Муж. хор, 17.35 Коляда на смичк. квартет, 17.50 Що дав 1938 рік, 18.00 Біжучі вісти а міста та провінції, 18.05 Для села: Торгові та ріпницькі оплати, Коляда у вик. хору, 18.30 Життєписи інструментів: „Мідь, що грає", 19.00 Розр. концерт: орк., пісеньки, два форт., 20.35 Веч. дениик, комунікат, спорт, програма на завтра, 21.00 „Благовіщення" фрагм. із драми Поля Кльоделя, 21.30 Різдвяні пісні П. Корнеліюса: тенор, форт., 21.45 „Цицьйон" говорена повість, 22.00 Льокальні спорт. вісти, 22.05 Польща в німецькій давній і нинішній оцінці, 22.30 Орк., 23.00 Ост. вісти, 23.05 Закінчення авдиції.

Пятниця, 30. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Година господині, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Музика з пл., 14.30 Вийнятки з літератури, 14.45 Господарські вісти, 14.50 Хліборобська біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Істор. загадка для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орк., 16.00 Пополудневий дениик, 16.05 Господарські вісти, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 Пісні, меццосопран у супр. форт., 16.55 Зима, гутірка, 17.10 Р. Штраус: Форт. квартет п-моль оп. 15, 17.45 Рік 1938, 17.55 Концерт солістів: сопран, форт., 18.20 Легенда, 19.10 Огляд пісеньок із 1938 року, легка муз. авд., орк., сол., 20.35 Веч. дениик, метеор. вісти, спорт, програма на завтра, 21.00 „Цицьйон" говорена повість, 21.15 Симф. концерт, орк., форт., 22.20 Різдв. пісні Шопенгавера, 22.45 Музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вісти, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 31. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Концерт бажань, 8.50 Ранішні вісти, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція; у перерві о год. 12.15 Полуднева газетка, 14.00 Орк., 14.45 Господарські вісти, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „Про бабу, що мала сім вісток", 15.30 Орк., 16.00 Пополудневий дениик, 16.08 Господарські вісти, 16.20 Літер. хроніка, 17.35 Шуман: „Карнавал", форт., 18.00 Біжучі вісти з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Промова посвоїх Равкевича. У ратальні на Сильвестра. 19.15 На веселій ноті оркестр, розр. концерт: орк., сопр; мецосопран, скрипка, обой, фагот, форт., 20.40 Веч. дениик, метеорольог. вісти, спорт, програма на завтра, 21.00 „Цицьйон" говорена повість, 21.15 Сильвестровий калейдоскоп: симф. орк., хор, сопрея, тенор, форт., скрипка, 23.30 Привіт нового року, 24.05 Танкова музика з пл 2.00 Закінчення авдиції.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 29. грудня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Розр. мельодії, 17.00 Пісні, 18.00 19.00 Розр. концерт, 20.10 21.00 Річний музичний перегляд, муз. авд., ВІЛГОРОД 18.00 Вок. концерт, 20.00 21.30 Спів. ресіталь, БУДАПЕШТ 12.10 Віол., 17.30 18.00 (після комунікату) Концерт, 22.00 Цит. музика, ВЕЖА ЕЙФЕЛЯ 21.30 22.00 23.00 „Навоіка" вок. ор. Гала, ВІДЕНЬ 13.20 Іт. музика, 16.00 17.10 20.10 21.00 Розр. концерт, 18.00 Твори на віол. і клявесин, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 21.00 Симф. концерт, 22.30 Соната с-моль на віол. і форт. Байтіна, ДРОЙТВІЧ 21.00 „Мінстрелі з Кентукі" музичний реп. КЕЛЬН 14.10 Легка музика, 15.15 Нар. мельоді, 20.10 Нар. пісні, ЛЬОНТЬОН РЕДІО 18.00 Для дітей, 19.00 Орк., сол. МІЛЯНО 21.00 22.00 Симф. концерт із

Найкраща українська ПАСТА до взуття підлоги виключно З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ „БЛИСК" ЛЕВИЦЬКИЙ І С-КА Станиславів, ул. Жулкевського 3

ГАРНІ ДАРУНКИ на ЯЛИНКУ найдешевше
Кольонські води, перфуми, розпилячі, пудернички і французька біжутерія. — Перфумерія С. ФЕДЕРА: Сикстуська 2, філії: Копернника 15 а, Галицька 16.

Найкращі глинянські КИЛИМИ власного виробу
поручає фабричний склад
Ст. ҐАЛАНА ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 20 (ріг Костюшка)
Низькі ціни. — Продаж за готівку і на сплати. — Приймаємо облігації Народ. Позички і інші вартісні папери. СПЕЦІЯЛЬНІСТЬ ФІРМИ: півгобелінові, портієри, капи на ліжка і столи.
2935 7—10

НА СВЯТА найліпше смакує мустарда МІКА
Львів, Городецька 121.
3043 Тел. 295-50. 1-5

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів
якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.
Цінник друків:
Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 почт. уряд. зол. 2.50
на 960 почт. уряд. зол. 5.—

Прикраси на ялинку
поручає
ВАШЕ ОЧКО
ГАЛИЦЬКА 1 (РІГ РИНКУ).
ГУРТ І ДЕТАЙЛЬ.
2—10 3047

Тапчани, меблеві матеріяли, тапети, дивани і т. п.
Проєктування і виконання комплетного вутрє дому у власних заведеннях тапіцерських і столяр.
Т. Кисяк і сини
ЛЬВІВ, ПЛ. СМОЛЬКИ 4.
1784 Тел. 240-09 і 219-85. 26-0

Всякі тапіцерські роботи
виконує солідно і дешево
Арт. тапіцерсько-декоративна робітня
П. БОЧИЛЮК і І. ОГОРОДНИК
Львів, Сикстуська 48, тел. 113-39.
На складі тапіцерські матер.

НАЙКРАЩІ МЕБЛЕВІ ВИРОБИ
тільки в єдиній українській робітні
поручає по найдешевших цінах
А. Ільків
Львів, Лєнартовича 4 (Томіцького 12).

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
виконує першорядно всякого роду
МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ ТА ФУТРА
Ціни найдешевші.
Володимир Гаврисьо
2790 Львів, Сикстуська 43 Ц. 10-0

РІК ОСНУВАННЯ 1912.
й. Б. Шпріцер
Робітня щіток, пендзлів і рижових мітел
ЛЬВІВ, УЛ. ШПИТАЛЬНА 1
(В Домі Товаровім) Тел. 267-59 м. 216-86. 1-4

Дир. Ігоря Стравінського, ПРАГА 15.15 Чеська класична музика, 17.40 Гендлеві сонати на обой і форт., 19.25 Сальон. квартет, 20.00 Он. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт, РАДІО РОМА-НЦЯ 18.15 Пісеньки вулиці, 19.40 Сніп. репетиль, РІМ 19.30 Орк., 21.00 22.00 23.00 „Ні фельо дель ре" ком. оп. Люкальдія, СТОКГОЛЬМ 20.00 Симфонія ч. 2. Сібеліуса.

Пятниця, 30. грудня 1938.

БЕРЛІН 10.00 Квартет, 19.45 Веч. гемн. 20.10 21.00 „Дар неба" комедія Лінке, БУДАПЕШТ 13.30 20.30 21.00 Орк., 18.30 Форт., 14.20 Хор, 22.45 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.05 Розр. концерт, 20.10 Вечір у давньому Відні, 20.55 Оратоpія Ніколаї, 22.30 Музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. музика, 18.45 Сольо на тромпоні, 22.30 Тріо 6-дур Моцарта, КЕНІГСБЕРГ 18.15 Орг. музика, пісні, ЛЮЙ 21.30 22.00 23.00 „Разумію" муз. ком. Лкльо, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 19.00 „Мінстрелі з Кентукі" музичний ревю, 21.00 Орк., спів, МІЛЯНО 17.00 18.00 Форт. рециталь Б.з. Аро, 20.30 Популярна музика, 21.00 22.00 22.45 Розр. і танц. музика, ПРАГА 16.35 Квартет а-дур Дворжака, 18.15 Орк., 20.30 Серенада ес-дур Сука, 21.10 Фільг. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 19.15 Камер. муз., 21.15 Форт., РІМ 17.15 Танц. музика, 19.20 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетка, СТОКГОЛЬМ 17.05 Кар. мельдії, 18.00 19.00 Популярна музика, 21.15 Серенада, форт.

Субота, 31. грудня 1938.

БЕРЛІН 20.10-24.00 Сильвестрова розр. програма, БЕЛГОРОД 20.00 Дуети, БУДАПЕШТ 12.10 Циг. музика, ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.40 Пісні і поезії, 19.30 Розр. музика, 20.00 24.00 Сильв. програма, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.00 Новорічна промова мін. Гебельса, 19.25 Військова орк., 21.00 22.00 Пісні, танки, марші, КЕЛЬН 19.30 20.00 21.00 „Пташник з Тиролю" оп. Целлера, МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Вертер" оп. Масснета, ПРАГА 19.15 20.00 „Но зеленій левадоцці" оп. Бенеша, 22.00 Кабарет, РАДІО ПАРІ 19.15 Для дітей, 21.15 Пісні без слів Мендельсона, 21.30 Розр. програма, РІМ 17.15 Камер. музика, 21.00 22.00 „І дзвоні вели форести" оп. Монтанара, СТОКГОЛЬМ 19.30 Популярний концерт, 17.05 Вок. дуети.

Радіокутик.

АВДИЦІЇ ДЛЯ НІМЦІВ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Словацький уряд відмовив до розпорядження німців, які мешкають у Карпатській Україні, одну годину тижневої програми в їх радіостанції в Братиславі. Програму цих авдицій, які надаватимуть кожну п'ятницю, оформлюють самі німці з Карпатської України.

ЧЕСЬКА РАДІОВА ПРОГРАМА.

Чеське радіофонічне тов. яке від жовтня п. р. не висилає своєї програми до закордонних часописів. Радіофонічне тов. пояснює, що внутрішні і заграничні події, які не перестали діяти, спричинили появлені програмові зміни. В деякій мірі певну ролю в неупорядкованому уложенні чесько-словацьких програм відіграває невиконане ще становище словацьких радіостанцій до центрального уряду у Празі. Щойно на цьому тлі чехословацьке радіо має розвязати свій програмовий матеріял до закордонних радіових часописів.

ЦЕНЗУРА ББК.

Як відомо англійське радіо не потурає у своїй програмі дотепам ні алкоголізмом спрямованим проти релігій, що могливб вразити почування слухачів. Це становище ББК проведене в останньому часі у звязку з твором Коварда. З цього твору виключено не тільки всі гострі висловлення, а також два вотики до катедри св. Павла та св. Письма. Одначе таке цензура відбилася дуже відємно на успіху слуховища, а тому ББК видало загальний розпорядок, щоб у майбутньому не переслідувати відомих популярних висловів і фраз, якщо вони творять зайвий чинник драматичної експресії.

РАДІОВИЙ ПРИЙМАЧ У ТЕАТРІ.

У багатьох сучасних театральних виставах, стан телефон необхідним реквізитом, а часто навіть показним співаком. Подібну ролю починає відгравати радіовий приймач, який тепер творить частину нашого сучасного життя. Недавно в одній паризькій театральній премієрі радіовий приймач відограв показну ролю в цілі хвилин.

БІРЖА

Львів, 28. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89.37—89.90 Доляри америк. 5.28·50—5.26·00. Доляри канад. 5.22·50—5.20·00. Фльорени голл. 287·81—286·85. Франки фр. 13·97—13.87 Франки шв. 119.70—118.75. Фунти анг. 24·83—24·60. Гульдени данц. 10··25—99·75 Корони чеськ. 3·75-10·40 Корони дун. 1·9·70—10.75 Корони норв. 123·53—123.55 Корони шв. 125·69—125·60 Ліри італ. 18·90—17·90 Марки фінськ. 10.93—10·70 Марки нім. срібні 91·00—85·00. Тель-Авів

Папери.

1 і пів пром. внут. 64·13—65·38 3 іпв. 4 ем. 86·00 серія 93·50 2 ем. 85·00. серія 9 1·60 5. конвер 69·00. 4 прем. доп. 42·75 4 консолід. 66·00—66·75

Акцій.

Банк Польський 139·5· Цукор 37·00 Вугаль 34·50—35·00, Лільпоп 94·75—2,·00 Островець 67·25, Стараховичі 46·75.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 28. грудня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·35 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·90 зол.
молоко 17—18 сот.
1 кг. яєць 1·85—1·90 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко слаба, на яйця здержана.

КУПНО — ПРОДАЖ

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІЮ, СРІБЛО поручає дешево Л. Романевський, Львів, Академічна 2. 2869 9-10

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, НАСІДІВКИ, великий вибір, ЗАЯЦЬ, Осссолінських чотирнацять. 2857 7-10

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2964 5-10

ВЗУТТЯ — найкращий дарунок на ялинку з маленьку Й. ШТРАССЕР (передтим Крах) Галицька 15 (подвіря). 3050 2-10

ДО БАЛЕВИХ СУКОНЬ НАЙНОВІШІ КРЕАЦІЇ КОРСЕТІВ, СТАНИКІВ ПОРУЧАЄ ФАХОВА ФІРМА ПІЗЕН, ЛЬВІВ, ЯГАЙЛОНСЬКА 4. 3041 1-4

ВИРІБНЯ ФІРАНОК, вишивальня, кладер, постелі, ВАНК, площа Марійська 6. 3087 1-3

МЕШКАННЯ

ГАРНА, сонячна, дуже тепла кімната, з видом на Бернардинську площу до вишнім від 1-го. Пл. Бернардинська 2/II п. 3055 1-2

НАУКА

ВПИСИ на зимовий курс кроєння і шиття, домашнього господарства, білизнярства, ручні роботи. Рівночасно тримісячний курс кравецтва. Оплата зниження. Пісарська, Сташіца 8, бічна Хоружинни. 2993 7-1

МАТРИМОНІЯЛЬНЕ

З ПАННОЮ інтелігентною, характерною, малого виглядy 28—32 л. знайому пристуління. Зголош. (анонім.) Львів 1. Поште Рестанте: „Аплікант 40". 3052 1-1

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ, монограми, ТАБЛИЦІ, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівничне заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 2816 9-0

ПЕРЕРІБКА НОВДРИ 2.50 Дубс, Пасаж Андріолього (Рутовського 12). 2866 10-0

НАЙПРАКТИЧНІШІ ДАРУНКИ на Ялинку зі золота, срібла, годинники, будильники поручає найдешевше фірма ВАНДЕР, Шайнохи один, там теж прецизійна направа годинників і біжутерії. 3020 3-11

БІЖУТЕРІЯ, годинники, відзнаки, спортові нагороди. Владислав Бущек, Львів, Академічна 6, тел. 218-48. 3000 4-11

„УБРАНЬОЗМЯН" заміняє старі мужеську гардеробу на бельські матеріяли на убрання. Телефон 270-25. 3033 3-3

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську міняємо на найновіші бельські матеріяли. — Телефон 114-58. 3033 3-3

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕ-„ЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1.

ОГОЛОШЕННЯ

ЕКО
це добрі батерії українського виробу
ЕКО, Львів, Потоцького 58.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 290 (15.091). Львів, пятниця 30 грудня 1938. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-40
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: Ц. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
квартирічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Реорганізація державної адміністрації Карпатської України.

Як подає Пресове Бюро Карпатської України, в Хусті повстала адміністраційна комісія, що має переорганізувати адміністрацію згідно з конституцією Карпатської України.

ЛІКВІДАЦІЯ АГЕНД ГУБЕРНАТОРА ТА КРАЄВОГО УРЯДУ.

Уряд Карпатської України рішив зліквідувати давній краєвий уряд та передати компетенції його і губернатора відповідним карпатоукраїнським міністерствам.

ЕКСПОРТ КАРПАТОУКРАЇНСЬКОГО ДЕРЕВА ДО НІМЕЧЧИНИ.

Як подає Карпатоукраїнське Пресове Бюро, між Прагою та Берліном дійшло до порозуміння у справі експорту дерева, який почнеться в половині січня 1939. р. Експорт дерева з території республики має особливо велике значіння для Карпатської України, бо дерево будуть вивозити в першу чергу зі Словаччини та Карпатської України.

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ У ВОЛОВІМ.

1. січня відбудеться у Воловім окружний зїзд Української Національної Ради при співучасти „Січи" та інших організацій.

—o—

Південна магістраля переходить до публичного вжитку.

УКРАЇНСЬКІ ЧЛЕНИ ДЕЛІМІТАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ ПРИХАЛИ ПО ІНСТРУКЦІЇ.

30. ц. м. передадуть до публичного вжитку новозбудований шлях Севлюш—Середне—Великі Лази—Вижне Німецьке. У святочному перебранні шляху возьме участь мін. Ревай.

До Хусту приїхали члени делімітаційної комісії Долинай і д-р Брашайко, щоб дістати інструкції від уряду. 9. січня вони вертаються на дальші переговори до Будапешту.

Протиукраїнська радіостація у єпископській палаті в Ужгороді.

Виявилося, що тайна радіостація, яка веде агітацію проти Карпатської України, міститься в палаті єпископа Стойки в Ужгороді. Перед мікрофоном промовляють відомі мадярофіли: Крайняк, Іванцьо та о. Маріна.

—o—

Богослуження за Карпатську Україну у Злучених Державах.

Як подає Карпатоукраїнське Пресове Бюро, у греко-католицьких церквах у Злучених Державах правлять богослуження за добро Карпатської України. Українська еміграція уладжує збірки на Карпатську Україну.

—o—

Велика дипльоматична інтервенція словацького уряду в обороні словаків, що перейшли під мадярське володіння.

СЛОВАЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ ВИСИЛКИ МІЖДЕРЖАВНИХ ОБСЕРВАТОРІВ.

Празькі дипльоматичні кола пильно слідкують за ситуацією у прилученій до Мадярщини частині Словаччини, де підчас латинського Різдва дійшло до кровавих інцидентів.

„Народні Лісти" представляють цю подію так: Після богослуження у селі Сурани на Святий Вечір словаки відспівали словацький гимн (заборонений у Мадярщині), **коли ж вийшли з костела, заатакували їх жандарми, що поранили одну особу важко, одну легко.**

Першого дня Свят священник відправив богослуження по мадярськи, що викликало велике обурення. Знову **зявилися** жандарми, що дали сальву і **вбили 2-ох словаків та важко поранили 8-ох; почались масові арештування.**

Мадярські джерела твердять, що жандарми стріляли у власній оборонї.

Як повідомляє братиславська радіостація, **словацький уряд виступить з протестом у Берліні, Римі, Парижі й Льондоні та видвигне домагання, щоб вислати міжнародніх обсерваторів на землі, прилучені до Мадярщини.**

Переговори у справі Панамського каналу.

ФЛЬОТА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ВІДВІДАЄ ПІВДЕННУ АМЕРИКУ.

На панамериканській конференції звернено велику увагу на охорону Панамського каналу. Цілий час представники Злучених Держав вели наради з представниками республик, положених недалеко каналу. Найдальше пішли наради з Нікарагуою, зате переговори зі Сан Домінгом та Кубою не вийшли поза вступну стадію.

Американський департамент маринарки повідомляє, що на весну ескадра кружляків Злучених Держав обплине побережжа Південної Америки. Ця „маніфестація доброго сусідства" покінчиться у травні.

—o—

Німецька поліція у Клайпеді.

Небавом литовський уряд забере з Клайпеди свою поліцію. З огляду на те — як говорить — провід партії клайпедських німців рішив збільшити свою „порядкову сторожу" з 1.000 до 2.000 людей, озброїти її та зосередити в касарнях.

НОВІ РІЗДВЯНІ ЛИСТІВКИ
ПРИКРАСИ НА ЯЛИНКУ
АРТ. АЛЬБУМИ, КАСЕТКИ І ПУДЕРНИЧКИ
М. БУМБИ дешево у великому виборі поручає
СОЮЗНИЙ БАЗАР — ЛЬВІВ, РУСЬКА 20.

Політика й інформація.

Львів, 29. грудня 1938.

На іншому місці подаємо дуже цікаву квітку з квітника польської пресово-інформаційної служби: життепис голови карпато-українського уряду, о. Августина Волошина. 69 рядків плюс двошпальтовий великий наголовок і з усього того тільки імя і назвисько — „о. Августин Волошин" — відповідають правді: остільки, що дійсно така людина істнує на світі. Решта **все,** але то **буквально все чисто,** від дати народин починаючи — суща брехня, включно тільки плід фантазії автора. Ані не прийшов у Галичині на світ, ані в Галичині не скінчив середньої школи й теольогічного факультету, ані ніколи не мав нічого спільного зі Січовими Стрільцями, ніколи з Галичини не втікав до Чехословаччини і не маємо певности, чи взагалі колинебудь був у Галичині, а знаючи, що щойно недавно о. Августин Волошин висловив жаль, що не може тепер бачити ПЕ. Митрополита Шептицького та помолитись у храмі св. Юра, маємо враження, що взагалі ніколи в житті не був у Львові, — не то у Синоці та в тих селах, про які згадує дотепний польський журналіст. Долаймо, що вся та „біографія" появилась навіть не в якійсь брукової газетці, якій залежить виключно тільки на сензації та яка не має апарату, що послуговується час до часу енцикльопедіями і не вміє відріжнювати правди від нісенітниць: алже „Дзеннік Польскі" — це орган ОЗН-у, це газета, яка має претенсії визнавати і проповідувати певну ідеольогію і певні політичні доктрини, адже у Редакції тієї газети сидять люди з середньою та вищою освітою! Чи це просто капітальна „гаффа", одна з таких компромітацій, які рідко трапляються шануючій себе газеті? Важко повірити у саму „гаффу", у недогляд, у поквапність Редакції видрукувати мерщій „пікантний" матеріял: бо чейже в даному випадку не треба було навіть заглядати до 1-го тому Української Загальної Енцикльопедії під літеру „в" (припускаємо, що може таки у Редакції львівського щоденника, який майже щоденно займається українською тематикою, є хтось, хто знає про істнування такої книжки), — але-ж чи можна було не пригадати собі, що 2 місяці тому широкий життепис премієра Карпатської України появився в усіх українських часописах, та що дане число кожного такого часопису можна ще купити за 20 сотиків?!

І тому гадаємо, що тут маємо до діла не тільки з гаффою і навіть не тільки зі специфічною злобною тенденцією представляти все, що діється на Закарпатті та взагалі серед українців, — хай навіть брехливо, коби тільки ворожо і в той спосіб, щоб ще більше підбурити польську вулицю проти всього, що українське (звідси і патріотичні звороти про „серлечний крок львівських вірлят" і т. п. стиль). Маємо враження, що така фантастична „біографія", могла появитись тільки в умовинах і в такій атмосфері, коли само поняття „інформація" заплутується в якесь заворожене коло, з якого не може видобутись.

Без огляду на політичний напрямок газети та специфічні цілі щоденника — проповідувати якусь ідею чи вести пропаганду якоїсь

Отсим вічливо повідомляю, що після розвязання Спілки „Вайдгорн і Канарієнфогель" веду тепер сам підприємство торгівлі металів у Львові при вул. Бернів 32 (ріг вул. Сербської 15) під власною зареєстрованою фірмою

Торговля Металів

Генрик Канарієнфогель

3044 у Львові — тел. 285-69.

справи — перше і начільне завдання кожного щоденника на земній кулі це **інформаційна місія.** Інформація про події, про дати і факти. Залежно від політичного світогляду видавця, редактора, відповідального за напрямок газети, фактичні дані з інформаційного відділу бувають насвітлювані, інтерпретовані. Коли вимагає цього планова кампанія, яка належить вже до ділянки пресової політики, тоді — очевидно — можна уроблювати настрої читачів стушовуванням деяких фактів та підкреслюванням інших. Ясно, напр., що у демократичних часописах пишеться більше про перемогу демократії, менше про успіхи тоталізму, — і навпаки. Однак суть залишається та сама: **не може бути фальшована правда,** не можна читачів вводити у блуд так далеко, щоб напр. вони вірили у щось, що зовсім не існує, щоб вони напр. представляли собі карпато-українського премієра, як того колишнього гімназиста, що зривав польські національні відзнаки у польській школі, тоді, коли він ходив не до польських, а мадярських шкіл!! Чи аж брехня потрібна на те, щоб формувати собі свій підхід до політичних явищ, подій і осіб? Чи хтось з українців може напр. мати претенсії до поляків за те, що вони формують свій мериторичний та чуттевий підхід до ріжних політичних справ відповідно до того, як це їм каже **їхнє** розуміння **їхнього національного інтересу?!** Адже це зовсім зрозуміла справа і тут абсолютно ніпричім таке чи інше минуле такого чи іншого українського краєвого чи закордонного діяча. Чому-ж не подавати правди, коли вона не повинна шкодити політичним тевам, будованим на засновках власного національно-політичного інтересу?!

Казати, що політика все мусить орудувати правдою, булоб комунялом, якому можнаб протиставити інший комунал: що коли брехнею можна осягнути щось, до чого змагалось, то тика, яка каже будувати на правді, ніпричім. Так, чиста етика завжди ще не покривається з поняттям політики. І тому існує нпр. ціла книжка Пончонбія про „Брехні воєнного часу", і таку саму (не однотомову) книжку можнаб писати про брехні часу мирного. Однак є поважна ріжниця між брехнею, якою **виїмково** послугувався би хтось у своїй політичній тактиці в якійсь конкретній справі та позитивним ефектом такої брехні **найшов** би на неї розгрішення (бо тільки практичний висліл рішає у політиці, чи тактика була правильна, чи ні), а поміж характером газетної інформації. Ця остання школи, в ніякому випадку, не може бути брехлива. Вважати, що брехлива інформація, оголошена в газетах, може послужити як доцільний тактично-політичний засіб, це основна помилка, бо ми живемо у 30-их рр. XX. ст., коли світ є так насичений пресою і коли пресова інформаційна служба орудує такими засобами, що цілком неможливо, щоб яканебудь неправдива вістка, хочби як уперто підтримувана та з найбільшим зусиллям і спритом спершу поширена, могла довго втриматися. На довшу мету ніяка брехня не має трикої вартости — ані в науці, ані в політиці. Тому нпр. т. зв. „офіціяльні школи", себто наукові теорії, ковані ад узум актуальної політики й суперечні науці та життєвій правді (приклад з московською теорією „триєдиної нації, або ендецькою теорією про „винахід гр. Стадіона") мусять скорше чи пізніше провалитись.

Ми не хочемо на цьому місці говорити про політику. Це зовсім окрема справа, тим складніша, що писати сьогодні про польсько-українські розбіжности з приводу карпато-української проблєми — українській пресі трудновато. Але можемо казати про хибні шляхи тих польських часописів та їхніх редакторів, які забувають про основну місію преси — інформувати читачів про те, що діється довкола, та інформувати правдиво. Недавно прийшов до нашої Редакції один поляк, представився і заявив: „Я ваш противник і з вашими вимогами зовсім не погоджуюсь та наближуюсь своїми поглядами радше до польської радикально-народової молоді. Але я цікавлюся українськими справами і мене іритує, що польська преса представляє їх неправдиво, не так, як вони є, тільки так, як хоче. Тому я рішив щоденно купувати „Діло" і прошу подати мені, які на вашу думку, польські часописи пишуть про вас правду". Цікавий симптом, чи ні?! ік.

Великий успіх

принесе Вам **рекляма**

на сторінках

СВЯТ-РІЗДВЯНОГО

„ДІЛА"

Малий гріш вкладений у рекляму

100 % оплатиться 100 %

Замовлення приймає „Адміністрація „Діла" тільки до дня 3. січня 1939 року.

Українська справа на порядку денаїм.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 24. грудня 1938.

Передімною пачка часописних витинків з самої лише швайцарської преси присланих бюром „Аргус Інтернасіональ де ля Прес" на замовлення „Офінора". Приходять дальші витинки. Найбільший женевський часопис „Трібін де Женев" з 22. ц. м. приніс велику передову статтю: „Українська проблєма. Домагання народу, що живе у трьох славянських державах". До статті додано етнографічну мапу українського населення в Европі. Автор статті Стефан Єллінек поінформований прекрасно в українських справах, подає історичні та статистичні дані і зупиняється довше на „Українській Соціялістичній Совітській Республиці", яка „має право виступити з СССР, але де кожний сепаратистичний, а навіть автономістичний рух суворо переслідують".

Цілком протилежні погляди на українську справу має автор передової статті „Ное Ціріхер Цайтунг" з 13. ц. м., які заслуговують тим більшої уваги, що вони диктовані з паріського центру московської еміграції мілюківського напрямку. Автор П. п. В. Й., досить відомий і в колах Ліги Націй, все відзначався у своїх писаннях не лише „істинно-русскім" духом, а й відповідною до цього цілковитою „безсторонністю" щодо московського уряду. Як довголітній „спец" для справ СССР має він вільну руку і в українській справі, що зрештою не перешкоджало редакції цього найбільшого швайцарського денника містити і справді безсторонні дописи своїх східно-европейських кореспондентів в українській справі. Широка гостинність швайцарського денника не означає звороту у симпатіях для української справи.

Московська аргументація згаданої статті цікава тим, що її уживають з відповідними змінами теж широко в европейській пресі. Дотичну статтю затитуловано „Карпатська Росія", бо „означення „Карпатоукраїна" уживають лише в останнім часі в Німеччині і вказує на змагання створити великоукраїнську державу під німецьким протекторатом"... „Карпаторосійське питання виглядалоб цілком інакше, якби була могутня Росія. З огляду на приналежність Підкарпатської Руси до російської культури виглядають спроби українізації краю штучними. Іде тут про оборонну боротьбу російськости. Руський нарід не можна зачисляти цілком до українців вже з погляду сучасної расової теорії. Не дискутуючи про те, наскільки українська проблема в російській батьківщині занесена сюди штучно ззовні, тяжко ствердити, наскільки русини споріднені з тою частиною російського народу, яку по утворенні московського царства означувано як українців. Між русинами є ріжні племена і діялекти. Гуцули расово належать певно до українців, до тих східних славян, які перейшли за Карпати з так званою „третьою хвилею". „Перша" і „друга" хвиля сягають ще до того часу, коли південно-російська держава не мала ще своєрідних українських прикмет і коли ріжниці між Великою і Малою Росією ще не було. Руський бурмистр Ужгороду заявив авторові в 1933 р, що він належить до малоруської народности. Культурна структура краю усуває всякий сумнів щодо його російського характеру. Відосереднім тенденціям українців Підкарпатська Русь ніколи не спочувала. В 1849 р. населення витало палко російського генерала Паскевича і дістало після цього від Відня автономію. Агітація галицьких емігрантів перед війною не знаходила тут придатного грунту. Щойно в часі війни розвинув тут Будапешт ширшу українську пропаганду, щоб поборювати російські почуття. По розпаді Австро-Угорщини висловилась Рада в Хусті за приєднанням до Великої України тому, що Україна була російським краєм, який не був ще під владою большевиків. Пряшівська Рада висловилась за приєднанням до Росії. Під впливом американських карпатських росіян край приєднано до ЧСР при умові, що він має зберегти російський характер. Українізаційні тенденції підтримував соціял-демократичний міністр Дерер і впровадив до шкіл мову, якої ніхто не розумів. При голосуванні на початку цього року висловилось 80 прц. населення за російською мовою і лише 13 за українською. Бродій і Фенцик зібрали при останніх виборах до парляменту 120.000 голосів, а українських голосів було не більше 4.000. Бродій намагався спочатку вдержати цілий російський край з його культурними центрами в Ужгороді і Мукачеві при Чехословаччині, а потім намагався забезпечити йому автономію в межах Угорщини. Отця Волошина посаджено за німецько-чеським наказом. Ідеали цього малого народу могло б урятувати лише відновлення національної російської держави чи здійснення плянів польсько-угорського кордону..."

У цілковитій згоді з цим становищем стоїть заява генерала Денікіна подана „Юнайтед Прес" зроблена ним у промові до московських емігрантів, що „що всі москвини червоні і білі повинні обєднати свої змагання проти кожного чужоземного розподілу Росії".

На службу до Сталіна зголошується Денікін справді трохи запізно, але всеж... краще ніж ніколи. Відомо, що віра в поворот царя влекшує багатьом еміграційним російським політикам становище до української справи.

Та на щастя українська проблема не залежить від того, про що мріють собі російські емігранти. Про українську справу писали вже неразбагато в Европі. Пригадую собі нпр., що восени 1933. р. я мав у руках пачки витинків з французької, бельгійської та іншої преси про голодову катастрофу на Україні, і передав цей матеріял українським послам, що по Конгресі організованих національних меншин у Берні виступили перед Л. Націй в обороні Рад. України. Але ця пресова акція не викликала ніякої протиакції з московського боку, і рік пізніше заступники московського уряду сиділи вже в Раді Ліги Націй.

Тепер сторінка відвернулася: ніякі нісенітниці, писані про українців, московськими емігрантами, не сфальшують вже опінії чужинців про українців.

М. Данько.

НА СВЯТА

ВИНА ТОКАЙСЬКІ, УГОРСЬКІ

тільки у винярні

MAGYAR CSARDA

ЛЬВІВ 3. МАЯ 11 А. ТЕЛ. 238-36.

Відвідуйте нашу угорську винарню. 3062 1-5

3062

БРИТІЙСЬКИЙ МІНІСТР НАРОДНЬОЇ ОБОРОНИ ЗВИДЖУЄ ЛІНІЮ МАЖІНО.

Британський міністр народньої оборони Гор-Беліша заявив представникові „Дейлі Телеграфу", що перед поворотом до Англії хоче звидіти „Лінію Мажіно".

Міністр Гор-Беліша не думає переводити у Франції ніяких політичних конференцій; його побут в Альзації має приватний характер.

Сергій Шелухин

колишній міністр судівництва У. Н. Р., сенатор і генеральний суддя, професор Українського Вільного Університету у Празі, голова Українського Правничого Товариства у ЧСР, — визначний громадський діяч і політик, учений і письменник — помер 25. грудня 1938. р. у Празі.

Прийшла до нас сумна вістка з Праги, що помер там 25-го ц. м. один з найстарших та найбільш заслужених громадян Наддніпрянщини, Сергій Шелухин, у 74. р. життя.

С. Шелухин помер на становищі звичайного професора карного права Українського Вільного Університету в Празі, де осів від 1922. р. Він походив з української родини, де не переривалася традиція національної свідомости і де плекали національного духа з пієтизмом і завзяттям навіть у найтяжчих часах „обрусительної" царської політики.

Ще за молодих літ Шелухин живо зацікавився національним рухом, що мав тоді революційний характер і як студент почав писати поезії і робити переклади. По ріжних українських журналах були порозкидані ті його літературні спроби під псевдонімом Сергія Павленка і деякі з них увійшли до популярної у свій час антольогії-декляматора „Розвага", складеної О. Коваленком.

Присвятившись правничим студіям С. Шелухин вибрав судову карієру і дійшов на цій дорозі до гарного становища прокуратора в одеському суді ще перед війною. Це не перешкоджувало йому живо цікавитися громадськими справами і писати численні статті на політичні теми спершу в російській потім в українській пресі. Він належав до партії українських соціялістів-федералістів, а в 1917 р. у першій хвилині вибуху великої російської революції став головою революційного комітету в Одесі. Вже за нашої влади входить у склад Центральної Ради і стає генеральним суддею, потім міністром судових справ у кабінеті В. Голубовича, членом Найвищого Суду (сенату) і головою мирової конференції в переговорах з большевицькою Росією в 1918. р. У 1919. р. Шелухин виїжджає у складі дипльоматичної місії УНР на Мирову Конференцію у Париж як радник-юрист. У 1921. р. виїжджає до Праги, де його запрошують на професора правничого виділу в новоутвореним українським університеті. С. Шелухин був теж деканом виділу, на якому викладав і якийсь час проректором, крім цього головою Українського Правничого Т-ва та членом наших ріжних товариств у ЧСР.

С. Шелухин був відомий як добрий спеціяліст-практик карного права; його знайомість давнього народнього побуту дозволила йому пояснити незвичайно влучно неодне темне місце у „Руській Правді", якій ріжні вчені присвятили так багато уваги. Зацікавлення Шелухина були незвичайно широкі, часто зі шкодою для його спеціяльности. На батьківщині його знали м. ін. напр. як першорядного пасічника і його мед (обовязково з українською наліпкою!) славився по ріжних хуторах і домах на Україні. Як щирий український патріот він вносив фермент у всякий гурт і скрізь різко зазначуючи свою національну ворожнечу до москалів раз-у-раз приневолював росіян призадумуватися над українською справою ще за царських часів. Він цікавився теж давнім минулим України і у своїй ненависти до всього, що московське, створив був навіть власну теорію про будім-то кельтійське походження українців.

Одною з найбільших прикмет С. Шелухина був його кристальний характер, що ненавидів усяку нечесність та безхребетність і наказував йому виступати якнайрізкіше проти всіх, що кривили душею. Упарі з тим підходом до справ і людей ішла принциповість, що переходила у непримиренність і фанатизм. Цими рисами своєї вдачі Шелухин робив собі чимало ворогів і його виступи в ріжних громадських справах були часто несподівані, безоглядні, не завсіди у гармонії з гуртом чи громадою, з якими йому доводилося працювати.

С. Шелухин мав майже енциклопедичне знання правно-державних документів нашого минулого та нашої історії. Його погляди нераз були наскрізь оригінальні і не хотіли рахуватися з дійсністю. Слід пригадати, що підчас Мирової Конференції у Парижі він заступав новий, непозбавлений глибших основ, погляд, що не треба перед Францією та Англією для оборони прав України на самостійність покликуватися на берестейський мир, а просто виповісти, згідно з історичною традицією, державну унію України з Московщиною з 1654 року.

С. Шелухин був типом зразкового громадянина, що приняті на себе обовязки виконував з якнайбільшою совісністю та роботящістю і вмів витримати на вибраному становищі до останньої хвилини, як рядовик на призначеній варті.

Поклін заслуженому Громадянинові та Вічна Йому Память!

Як волиняки „відходять" від Волинської Православної Єпархії?

ЦІКАВИЙ РОЗПОРЯДОК СВ. СИНОДУ У ВАРШАВІ.

„Церква і Нарід" (ч. 23) подала коротку, неначе жалібна клепсидра, вістку, що „ковельський і любомльський повіт волинської епархії відходять до варшавської епархії".

Відходять? Самі? Виявили бажання кинути рідну Волинь, споконвічну свою волинську єпархію, свій єпархіяльний осередок у Кремянці, де все-ж можна почути українське — устне й друковане слово? Самі забажали (115 парохій, коло двох соток тисяч душ) відійти під керму варшавської епархіяльної влади?

Про це „Ц. і Н." стримано повідомляє офіційним тоном:

„Св. Синод Польської Православної Церкви в порозумінні з міністерством ісповідань і освіти, на останній своїй сесії перевів зміни в дотеперішніх територіях єпархій. Найбільше зміни ці торкнулися волинської єпархії, від якої згідно з ухвалою св. Синоду, відходять до варшавської епархії два повіти" (ковельський і любомльський").

Про те, щоб ці два повіти, оці 115 українських парохій виявили самі бажання піти на таку зміну, ні „Ц. і Н.", ні інші часописи не згадують. Більше: з місць інформують, нас, що православне населення цих парохій нічогісінько не знало, а в більшости селах — ще й досі не знає, що таке і чому це сталося.

Отже виходить, що св. Синод виніс свою надзвичайно важну для волинян постанову, не спитавшися про їхню думку й згоду. І це сталося в наші дні, коли навіть взагалі не дуже церемонні політичні чинники на світі іноді рахуються з волею мас. А Церкву ці маси звуть матірю. Якже це так добра Мати-Церква навіть не згадала про бажання дітей своїх, вирішуючи їхню долю?

Можемо категорично сказати, що згадана постанова св. Синоду йде проти всіх почувань і волі православних українців Ковельщини та Любомльщини. Плебісцит ствердив би це в повній мірі.

Крім цього, постанова св. Синоду відбулася в той час, коли проект статуту Церкви був уже готовий, значить уже були визначні його „демократичні" засади, ріжні права парохіяльних і епархіяльних зібрань, що повинніб вирішувати питання приналежности сіл до тої чи іншої парохії, а парохій до єпархії. Бодай повинні мати право висловити своє бажання, подати аргументи.

А таких аргументів висунулиб ковельчани й любомельчани немало: традиції, привязання до тих чи інших осередків, духово-психічні споріднення, національні звязки і т. д.

Адже добре відомо: 1) що волиняни ніколи не належали до якогобудь епархіяльного осередку за Бугом (лівобіч його): навпаки, холмщани наприкінку тут християнства належали до нещодавно ще Волинської володимирської епархії ... отже опреділенням булоб прилучити парохії Холмщини до волинської єпархії, але в ніякому разі — волинські повіти до варшавсько-холмської; 2) що варшавсько-холмська єпархія це штучний новотвір, якого історія не знає: за королівських часів істнувала лише холмська єпархія; царська влада, позакладавши церкви в колишній Конгресівці для своїх прийшлих урядовців, додала до назви „холмська" єпархія ще слово „варшавська" (холмсько-варшавська єпархія) й лише перед самою війною холмську єпархію відділила від Варшави, як знову окрему й незалежну; 3) що на терені етнографічної Польщі нема автохтонного, компактного православного населення: всі віруючі варшавської частини єпархії (без Холмщини й Підляшшя) це емігранти-кольоністи ріжної національности, переважно росіяни (рештки колишнього урядництва, торговців та ремісників). Через те, що цієї плинкої маси небагато, то варшавський православний церковний центр, щоб мати з чого жити, прилучив собі Холмщину і Підляшшя. Отак знову штучно (вже вдруге) створено холмсько-варшавську єпархію, згодом переіменовану на **варшавсько**-холмську. 4) Коли сталися відомі події і на Холмщині та Підляшші зменшилося число парохій на (здається) 114, варшавсько-холмському єпархіяльному осередкові нелегко було вижити з переважно згаданих емігрантських парохій, розкиданих по етнографічних теренах Польщі. — **звідси, очевидно, і зродилася думка поповнити страту новими українськими й українсько-білоруськими повітами.**

Тому-то постанова св. Синоду прилучує не тільки два повіти від волинської єпархії, але також берестейський повіт від поліської єпархії та більсько-підляський від Городенщини, разом чотири повіти.

Як бачимо, компенсата добра. Але чи заслужена? Адже усім добре відомо, до чого довела варшавсько-холмська єпархіяльна влада свої вже неіснуючі парохії...

Зрештою, колиб уся справа була лише в поповнені варшавсько-холмської єпархії, то з цим ще якось можнаб було помиритися. Але ця вищерблена медаля має ще й другу, для нас надзвичайно важну сторону — важну, бо дуже небезпечну.

Говорять і таке, що **страти варшавсько-холмської єпархії на Холмщині й Підляшші це лише претекст до поширення русифікаційної роботи на Волинь — покищо в повіти ковельський і любомльський.**

Єпархіяльний осередок варшавсько-холмської єпархії — Варшава, де православний елемент творять згадані вище емігранти та кольоністи, у величезній більшості росіяни та зрусифіковані українці. Не лише задля хліба, але й задля „ідейної" роботи, вони опанували як митрополитальний апарат, так і апарат варшавсько-холмської єпархії. Якого роду „ідейну" роботу вони там роблять, усім добре відомо: підтримують русифікацію з мріями про майбутню матушку Росію.

Одним словом, апарат варшавсько-холмської єпархії працює таксамо, як за царських часів: скрізь російська мова, російські видання, російське патріотичне виховання і т. д. Так було на Холмщині й Підляшші (і ще е!). Так має бути на Ковельщині й Любомльщині.

Кажучи коротше, між Ковельщиною й Любомльщиною з одної сторони та рештою Волині з другої сторони здвигається російсько-український кордон, за яким має панувати, як це було перед війною, — „русскій дух".

І не треба дуже дивуватися російським церковним діячам. Вони роблять своє діло вперто й зручно, — і під цим оглядом треба їм віддати справедливість. Але й наше громадянство повинно бути більш чуйне й активне та вжити всіх заходів для оборони цілости волинської єпархії та врятування Ковельщини й Любомльщини від дражливих і небезпечних експериментів. Зокрема повинні зайнятися цією справою українські посли й сенатори та церковні організації.

Необхідно переконати вищу церковну владу:

1) що постанова св. Синоду про відрізання від Волині 2 повітів, для добра Церкви й єдности між нею та народом, повинна бути переглянена й анульована й що

2) без ухвал парохіяльних та єпархіяльних зборів подібні зміни не повинні відбуватися.

Якщо св. Синод не прислухається до голосу православного українського громадянства, то це лише поглибить прірву між ним і народніми масами. А це матиме сумні наслідки для самої Церкви.

Волиняк.

Рідкий ювілей.

50-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ СВЯЩЕНСТВА О. АНДРІЯ ПЕЛЕНСЬКОГО.

Дня 19. грудня 1938 р. відсвяткувала Стрийщина рідкий ювілей великого і зразкового громадянина Впр. о. Андрія Пеленського, пароха в Лисятичах. На це свято приїхали відпоручники Стрийщини і масово явилися селяни з Лисятич та околиці. Торжественну Службу Божу відправив сам Ювілят при сослуженні Отців: Охримовича, Гірняка і Чубатого.

На ювілейній академії в читальні „Просвіти" в Лисятичах привітальну промову-біографію виголосив війт Данилишин, після чого йшли привіти і хоральні виступи місцевого читальняного хору. Від президії УНДО й УПР привітав Ювілята посол Стрийської Округи д-р Павло Лисяк. Потім ішли привіти п. Василя Курилишина, Катерини Юник, Андрія Ковальського, Івана Гнатова, Н. Мурина, Федя Стецури, а від стрийських установ пп. дир. Олекси Лиса від Маслосоюзу, Івана Кузіва від Надзірної Ради та Управи Союзу Кооператив, делегатка Української Захоронки зі Львова п. М. Ганущакова привітала Ювілята від тієї установи і зокрема від п. Ракової. Привітальні телеґрами прислав ціли ряд чільних громадян зі Львова й краю від себе чи репрезентованих ними установ.

На закінчення свята промовив ревізор Р. С. У. К. п. Гриць Кухар, уроженець Лисятич і вихованок Ювілята. Це взорушливе свято закінчилося відспіванням національного гимну, яке попередив коротким словом старенький, але ще бодрий духом і тілом Ювілят.

Варта при цій нагоді подати головні дати з життєпису цього заслуженого нашого громадянина і діяча.

О. Андрій Пеленський походить з міщанської родини з Комарна. Священником став у грудні 1888 р. ще за життя пок. кардинала Сильвестра Сембратовича. Сотрудником став Ювілят у селі Велдіж долиського деканату, де з місця зачинає широко закроєну релігійну та національну працю. Потім переходить на приватного сотрудника до села Сівка Войнилівська, де перебуває до 1891 р. У цьому році стає завідателем парохії Журів рогатинського повіту. Містечко Журів було колись занедбане і не мало навіть церкви ані парохіяльних будинків. Але Ювілят не опускає рук і швидко будує гарну церкву і парохіяльні будинки та крім цього дві мурована школи. Потім переходить о. Пеленський до Княгинич рогатинського повіту і тут ще ширше розгортає свою всебічну працю на всіх ділянках національного життя. Будує пребарний читальняний дім, школу, засновує читальню „Просвіти", церковний склеп. Райфайзенку і цілком виривае маломістечкове наше населення з рук лихварів та освідомлює його національно. Крім цього веде Ювілят дуже живу громадянську діяльність на терені цілої Рогатинщини при співучасти таких світочів нашого національного відродження як: бл. п. о. шамбелян Городецький з Вербиловець і о. Петрицький, парох з Коколина. Коли вже в передвоєнних літах Рогатинщина належала до передових наших округ, то це у львиній частині заслуга і вислід праці Ювілята. У 1911 р. переходить Ювілят на становище пароха в Лисятичах і тут живе до сьогоднішнього дня. Він оживлює діяльність читальні „Просвіти", Каси Стефчика, „Сокола" та інших установ, закладає вечірні курси, займається взірцевою господаркою, будує Народній Дім і т. д. По війні та по важких особистих переживаннях у визвольну добу, — Ювілят не падає на дусі, але з молодечим запалом приймається за працю біля відбудови знищених місцевих установ, котрі швидко доводить до стану зперед війни, та крім цього всецілo присвячує себе праці в ріжних стрийських установах, в першу чергу в Повітовому Союзі Кооператив, якого Ювілят є довголітнім і безперервним головою Надзірної Ради. Важко оповісти, скільки праці вложив Ювілят в розбудову тієї першої щодо сили нашої кооперативної станиці в краю. І взагалі трудно в рямцях короткого допису перечислити всі заслуги, які Ювілят має для ріжних установ всюди там, де йому прихолилося жити і працювати. Великий ідеалізм, повна безкорисність, избуденна інтеліґенція, чистий як хрусталь характер, невсипуща роботящість і все живий, повний віри у краще майбутнє нашої Нації молодечий запал, ось головні прикмети Його вдачі та душі.

Побажаймо, щоб Він ще довгі літа втішався кріпким здоровлям і молодечим умом провожують Його на Його життевому шляху. О. Андрій Пеленський є одним із тих українських греко-катол. духовників старшої генерації, які саме як світські священники, як громадянські діячі, як люди, що не вміли розділювати справ Церкви й рідної нації та які гармонійно обєднували обовязки душпастиря з обовязками громадянина-патріота, підвищили в народі повагу Церкви й наблизили нарід до Церкви, а Церкву і її слуг зробили цінністю народу.

Маршал Чанкайшек не приняв японських умовин мира

Марш. Чанкайшек поставився неприхильно до мировых пропозицій, що їх зясував прем. Коное у недавній заяві. Ці пропозиції — мовляв — незгідні з договором 9-ох держав.

Все таки поважна частина членів куомінтану вважає пропозицію Коное можливою базою до переговорів.

КИТАЙ БУДУЄ ЗА БРИТИЙСЬКІ ГРОШІ ЗАЛІЗНИЧУ ЛІНІЮ ДО БРИТИЙСЬКОЇ ІНДІЇ ТА ФРАНЦУСЬКОГО ІНДОКИТАЮ.

Як говорять у фінансових колах Льондону, уряд Чанкайшека береться до будови залізниці з Ченгу крізь Іванфу до британської кольонії Бірми. Ця лінія, що малаб сполуку з французькою лінією Ганой-Юнанфу, уможливлювала би транспорти зброї та муніції. На будову Китай ужив би гроші, призначені на відшкодування для Англії за боксерське повстання.

ЗАКОРДОННІ КОНЦЕСІЇ ВТРАТЯТЬ ПРАВО ЕКСТЕРИТОРІЯЛЬНОСТИ НА ТЕРЕНІ ЯПОНСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ В КИТАЮ.

Шеф нового японофільського нанкінського уряду Ліянгунчі заявив підчас обговорювання останньої заяви японського премієра кн. Коное, що політична й господарська китайсько-японська співпраця на Далекому Сході буде тріака. Він видвигнув домагання, щоб аліквідувати т. зв. закордонні концесії в Китаю, які мають тепер право екстериторіяльности. Він підкреслив, що новий Китай борониться не лиш перед комунізмом, але і перед західним капіталізмом.

Агенція Домеї повідомляє, що також представник автономного уряду Внутрішньої Монголії, коментуючи заяву висловив вдоволення, що згідно з цією заявою Внутрішня Монголія буде далі протикомуністичною базою

На чім основує Італія свої домагання

У СПРАВІ ТУНІСУ?

Вірджініо Ґайда доказує на сторінках „Джорнале д'Італія", що італійські домагання у справі Тунісу не загрожують рівновазі на Середземному Морі, яку загарантував англо-італійський договір з квітня ц. р.

Коли Франція обняла протекторат над Тунісом,

Італія в договорі з 1896. р. визнала цей протекторат з застереженням, що Франція пошанує права італійської меншини в Тунісі.

Тепер Париж намагається перемінити Туніс на французьку кольонію; між іншим він поширив на Туніс обовязуючий у Франції закон про натуралізацію чужинців. З огляду на це проблема Тунісу вийшла вже поза рамці франц.-італійського непорозуміння й стала питанням міжнароднього характеру. **Італія дуже зацікавлена в цій справі; вона готова рішуче боронити інтересів і прав італійського населення в Тунісі.**

—o—

ГУСТАВ БОДЕ.

Конрад любить пансіон.

Конрад мав небагато щастя в жінок. Для солідних доньок з добрих родин був легкодух, для авантурниць за поважний, для розтратниць за бідний, для мудрих за мало освічений, а для гусок трохи за розумний. Вони його не хотіли, а вже ніяк на довший час. Але Конрад повеселішав, як дістав у спадщині від вуйка маєток, далеко від руху, в величезному саді, що був окружений темним смерековим лісом.

Баба з воза, коням лекше! Конрад став хазяйнувати і мугикання корови займало його більше, як привабливий голосок молодої дами. До того й не було тих дам у його околиці. Доми селян були далеко розсіяні, а дідицький хутір, про який йому згадував слуга, що бувім у ньому приміщена якась школа, лежав у віддалі двох верстов від його двору. Для дітей у Конрада не було настроїв. Все-ж післав на Різдво великий кіш горіхів та тіст для бідних сільських сиріт. Листа подяки, що його вислала кляса, не прочитав і кинув у куток.

Одного вечора побачив на своїй груші дівчину. Мала перестрашилася, як він її закликав, злізла поволі на землю і стала перед ним мовчки заклопотана в полинялій полотняниці, з босими ногами.

— Но ви таки врешті нас прилапали! — сказала покірно. — Зрештою була вже вона таки не маленька.

— Ми, сказатиб, уже нераз тут бували. У пансіоні так мало садовини... ну, а ваші грушки... одне чудо!..

Конрад оглянувся по городі

— То ти — то ви не самі?

— Ні.

Дівчина вбила дрібні зубки в жовтий, спілий овоч. Страху в неї вже зовсім не було.

— Тут є Лілі й Сусанна, а там позаду в редькві ще Інга.

І вона свиснула різко у пальці, як хлопчище. Тоді з малиннику виповзла ще одна русокоса головка, з яблуні скотилася обстрижена кучерявка, а з грядок мандрувала ще одна, довжиною як бузько.

— Інші залишились дома, бо в них ще від передучора болить шлунок — сказала поважно Еріка — але завтра, якщо ви позволите, прийдуть дуже радо всі чотирнацять, добре? Тільки щоб ви туди не донесли!..

І глянули чотири пари очей на Конрада трохи трівожно, трохи побожно.

Всі чотири переступали заклопотано з ноги на ногу.

Конрад був би хіба не чоловік, щоб цим чотирьом гостям не дати чаю та конфітур і не погостити їх.

А як вони сиділи в саду за круглим столом, він довідався від синьо вдягненого потерчати, що в тій „сирітській школі" сидить у арешті чотирнацять дівчаток і в найбільшій самоті вони мусять виковувати всякі неможливі речі... від чужих мов почавши, аж до сільського хазяйства... Це правда дуже все гарне і добре, але і часто дуже-дуже нудне. І чотирнацять цих дівчурів від чотирнацять до вісімнацять літ не зазнавали тут ніяких пригод, крім тієї, що кожного вечора, як начальниця пішла спати, вони всі закрадалися в його сад та плюндрували. А та начальниця, що її насмішливо називали Лізель, мусіла бути погана бабище. Нічого не було в її голові крім альґебри, садоводства. Конрад розумів оці свої малі приятельки куди краще...

Вониж були чарівні, одна краща від другої... куди там! Так вони йшли не тільки в його сад, але і в хату, нищили гори чоколяди й мащеного хліба, грали на його ґрамофоні і казали собі помагати в латинських вправах. Незабаром був вже його гістьми кожного вечора і тремтіли перед Лідочкою, що спала собі, не прочуваючи нічого. І вони його любили, цього веселого Конрада і любила його Едита і навіть Катерина, ця довга англійка в очицях з роговою оправою.

А він любив їх усіх. І радо був би взяв собі одну на все за жінку, але не знав котру.

Одного вечора ждав Конрад довше як звичайно. Він мріяв у сутінках та думав про мудру Інґу та подивляв її розум, захоплювався темним альтом Наталки, подивляв у думках сценічний талант Лілі. Захоплювала його гра на арфі Карини та любувався хазяйновитістю Ерики. І мусів Конрад признати, що він залюбився в цілий дівочий пансіон.

(Докінчення буде)

Жіноча сторінка.

За модернізацію наших свят.

За тиждень свята. Які вони будуть для нашої родини і для нас самих це залежить від нас господинь. Як їх улаштуємо, чи будуть це наші традиційні Різдвяні Свята з усією їх народньою поезією у себе в хаті, чи будуть це запозичені від чужих свята десь поза домом у чужому оточенні серед чужих людей це справа матері і господині дому. Чи дивитисьмемо на оснені оченята дітвори (на жаль та множина тепер мало актуальна в наших родинах!) коло освіченої ялинки чи стежитимемо за любими руками, як вони нетерпляче розвиватимуть шовковий папір на приготованих дарунках, чи сидітимемо в лещетарському одязі десь у ресторані чи „схроніску" з чужою обслугою і рахуватимемо ті золоті, що маємо їх видати на розвагу — це залежить від нас жінок. І мусимо дуже і дуже наперед роздумати, які свята собі цього року виберемо. Життя довкола шумує і хто зна, що нам у найближчому готує та які свята матимемо у майбутньому.

стільки
Креми магістра В. НАЗЬДЗЄРСЬКОГО усуває радикально ВЕСНЯНКИ ПЛЯМИ і Т. П.
НАЛІНА № 1
Креми Наліна № 2 (п'ятностий) плекає церу, хоронить перед зморщинами і їх усуває.

Та хочеться вірити, що наші матері і господині не відречуться старих традицій, що для них та їх родин і цьогорічні свята будуть поетичними, українськими, традиційними Різдвяними Святами з дідухом, кутею, голубцями, квоканням під святочним столом, колядами та іншими нашими гарними звичаями.

Буде багато клопоту, міркувань з олівцем в руках, метушні та втоми, будуть боліти ноги й руки, але будуть перед нашими очима і радісні, вдоволені обличча наших найдорожчих. Отже готуємось до свят у себе дома!

Якщо ми вже рішили різдвяні свята провести серед своєї родини та найближчих друзів і знайомих, то мусимо наперед собі все добре розплянувати і розміркувати, щоб усе було якнайкраще, але рівночасно, щоб і не висмоктало з господині останніх сил та останнього сотика. А тому олівець і папір у руки.

Маємо одну засадничу хибу нашого життя. Товариське життя у нас дуже слабо розвинене, себто співжиття між знайомими та приятелями у нас якесь нерівномірне, а врівчасте. Звичайно товариські звязки цілими місяцями підтримуємо дуже слабо, але все хочемо собі винагородити в часі Різддвяних чи Великодних Свят. І тоді то бідна господиня не може собі ради дати з рікним виварюванням та вишікуванням, бо прийдуть у відвідини і близькі і далекі знайомі. Якби наше товариське життя було рівномірне, то ніхто на свята не журився б дуже ріжними „приняттями", бо наші знайомі вже більш-менш були б ознайомлені з нашими можливостями та на Свята йшлиб до нас, щоб відвідати нас та поговорити годинку-дві, а не випробовувати ріжні ласощі — безконечну кількість тортів, що від них аж нудить, а до яких силує господиня. Воніж, мовляв, й стільки праці і грошей коштували, требаж, щоб їх таки похвалили і зїли, бо оце єдина нагорода за її працю! Якби взаємне відвідування не було святочною лише подією то й гості і господарі почувалиб себе далеко краще і свобідніше, малиб більше спільних тем до обговорення і господиня не мусілаб вільний час виповнювати почастунком. У висліді свята не булиб таким прикрим обвантаженням нашого буджету і нашого шлунка. Господиня приготувалаб кілька більш може святочних страв як звичайно, гості їх спожилиб у довільній кількости і не відходилиб осоловілі від переїдження та втомлені принукуванням господарів, щоб покоштувати ще того, або того (на жаль оте припрошування і принукування ще у нас вважають господи ні обовязковою ознакою доброго тону та виховання). Не булоб у часі свят і тої прикрої і часто дуже втомної необхідности всіх відвідувати та у себе приймати, бож своїх добрих знайомих бачимо частіше, а кілька чисто офіційних візит відбути можна скоро. Лишавсяб тоді найліпший дійсно святочний відпочинок серед своєї родини і кілька вільних днів від праці в бюрі чи від школи родина моглаб дійсно провести у своєму середовищі, про все був би час спокійно поговорити, всі добре відпочилиб та розважились би без поспіху і перепон.

Може така „модернізація" нашого товариського і святочного життя булаб більш доцільніша ніж розпорошення у часі свят цілої родини по наших горах та долах чи бодай по гостинах у чужих хатах. Спробуймо такої модернізації з новим роком і при нагоді найближчих свят. Вийде спроба мабуть багатьом на користь і може внесе щось нове в наше дуже кволе товариське життя.

Х. К.

СТАРИМ ЗВИЧАЄМ

кожний бажає в нагоди Різдва і Нового Року своїм найближчим на сторінках Свят-Різдвяного

БАЖАННЯ ДО 15 СЛІВ

коштує 2·— зол.
кожне дальше слово 20 сот.

„Д І Л А"

Зголошення приймаємо тільки до дня 3 січня 1939 року. Належність просимо надсилати разом з текстом.

Перед Св. Вечором.

Зближається до нас найгарніше свято, Рождество Христове — свято радости і спокою. Воно збуджує в нас найліпші почування. Кожне майже людське серце в це свято бажає дати зі себе щось доброго другому — чи то щире побажання, добре слово чи якийсь малий доказ памяти.

Доброта і милосердя! подумаймо про них хвилину і прикладім їх у своїх учинках. Як часто ми буваємо свідками ріжних кривд і байдуже проходимо біля голодної дитини і катованої та виголодженої тварини! Для нашої святочної радости тваринний світ віддає людині своє життя. Подбаймо бодай про це, щоб їхня смерть не була жорстока, стараймося, ані на один мент, ніж це потрібне, не продовжувати їхнього смертного жаху бідних зарізуваних тварин. При закупі живих риб, убиваймо їх відразу ,коли видобуваємо їх з водозбору; вдушена риба зле впливає на здоровля людини. Чим менше тварина терпить перед смертю, тим здоровіше її мясо. Очищування, краяння, та парення окропом риби живцем це варварство. Не забуваймо, що риба також терпить і відчуває біль.

А коли засядемо до святочної вечері і на ялинці замигкотять світла, найгарніше посеред них нехай буде світло нашого серця, в якому зажевріло Милосердя. В той повний містерій вечір поділімся з бездомними дітьми, старцями чи безробітними стравою зі святочного стола, та не забудьмо і про наших чотириногих приятелів. Пригадаймо собі стару народню легенду, що в цей Вечір і звірятам дав Господь мову, щоб вони могли розказати про кривди, що їм роблять люди цілий рік. Хай між тими, на кого жалуються тварини, не буде нас.

В. Д.

„Л О Т О С", Львів, Сикстуська 21.

Практичні поради.

ПЕРЕДСВЯТОЧНІ ПОРЯДКИ.

Передсвяточний порядок тобто вичищення всіх кутів і закутків то найбільша турбота та клопіт кожної уважної господині. Дарма казати, що хто щоденно підтримує чистоту в хаті, то перед святами не має чого робити поремів. Все знайдеться якийсь недогляд і навіть коли помешкання має вигляд педантично чистого, „генеральний порядок" раз чи два рази на рік необхідний.

Робити такі порядки взимі велика прикрість. А тому добре, коли господиня наперед собі все уплянує і заведить передріздвяний лад тільки там, де це необхідно.

Багато турбот маємо з фіранками. Практична господиня старається мати бодай якісь старші може навіть поперовані фіранки, які перепрасувавши повісить замість тих закурених, і запорошених, які здіймає з вікон. Прати фіранки взимі прикра і тяжка праця, головно через сушення.

Вікопних рам взимі не миємо. На біло лякеровані добре витираємо з пороху. Якщо ми що тижня витираємо вікопні скла на сухо, то мити їх не так уже тяжко.

Біло лякеровані двері гарненько витремо воском мягкавою, а місця від пальців біля клямок кимнемо водою з милом.

А що з підлогами? Докладне їх вичищення лишаємо на весну. Тепер паркети чи лякеровані підлоги змиємо кілька разів теплою водою та запустимо їх пастою чи воском.

Мягкі меблі, килими, дивани випорошамо перед святами, але вибираємо на не сухий, безвітряний день.

Всі меблі, дзеркала і лямпи дбайливо витираємо. Кімнатні квіти витремо від пороху та скропимо теплавою водою.

Докладніше вичищення помешкання лишім собі на весну. На Різдвяні Свята відсвіжене чисте помешкання прибране запашною зеленню ялиці створить нам затишний і приємний відпочинок.

ЧИСТИМО КОРОНКИ.

Коронки далі модні. Хоч вже не носимо або ледви носимо цілі коронкові сукні, зате коронкові жабо, комірчики та інші прикраси лишаються нам і далі. Добре їх випрати не журба кожної уважної господині. Перемо їх так: коронку перед пранням настібуємо на кусень батисту, потім перемо їх у мильній піні так довго, аж увесь бруд пустить. Переполочемо у холодній воді і здіймемо у рушник. Не закручуємо їх лише легко затискаємо. Напів сухі прасуємо по батистовій стороні. І лише тоді відпорюємо коронку з батисту. Недобре прасувати коронку безпосередньо залізком.

ЗАМШОВІ ЧЕРЕВИКИ.

Черевики з замші чистимо з пороху і болота дротяною або гумовою щіточкою. Гірші плями вичистимо бензиною або сильним папером. Якби барва заблідла, натремо те місце крейдою відповідного кольору, а потім щіточкою крейду відчистимо. Коли нема іншої ради треба брати черевики до фарби.

ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР до ПЕЧИВА
кооп. „ПЛАСТ" вул. Городоцька 28

Сторінка без політики.

Чи Ґутенберґ був жонатий.

Винахідник друкарства Йоган Ґутенберґ залишив у спадщині дуже мало інформацій про своє особисте життя. Знаємо, що він уродився в Мінстер приблизно між роками 1394 і 1399, що в 1428 р. покинув своє місто внаслідок ріжних політичних комплікацій, що мешкав у Штрасбургу від 1434—1444 р., що вкінці вернувся до Мінстеру, в якім закінчив свої праці над винаходом друку к. 1445 р. Вкінці знаємо, що він помер 3 лютого 1468 р.

Найцікавіше, як на ті часи те, що винахід друку приніс винахідникові багато клопотів та довгів. Останні роки життя були просто нестерпні. Отже тимбільше треба призадуматися, чи родинне життя не дала Ґутенберґові нагорода за труди та прикрощі, що він їх зазнав, пропагуючи свій епохальний винахід.

Дитячі роки Ґутенберґа були дуже нещасливі: він замолоду стратив батька, кілька літ пізніше маму, вкінці брата, стративши таким чином свою найближчу сімю.

У старих архівах костела у Штрасбургу переховують документ, який стверджує, що Йогана Ґутенберґа покликали перед церковний суд на підставі донесення тамошнього патриція цудер Іверін Туере за зірвання шлюбної умови з його дочкою Енелін. Інші документи вказують на те, що той процес тривав довгі роки, що було багато невияснених по сьогоднішній день умовин, які радше вказують на те, Ґутенберґ взагалі не мав заміру женитися. В кожнім разі той процес не дав ніякого конкретного висліду. Бо колиб Ґутенберґ був справді оженився зі штрасбурською патриційкою, то був би користувався тодішніми привілеями тамошніх міщан. Одначе не маємо ніякого документу, який вказував би на те, що Ґутенберґ був штрасбурським міщанином.

На те, що Ґутенбург був парубком вказує документ, який стверджує, що винахідник друку заплатив у 1443 р. податок від консумції вина на дві особи. Від того податку звільнювали жінок платників, одначе працедавець мусів оплачувати винний податок за своїх слуг. Із памятників Ґутенберґа відомо, що він мав у той час слугу, з яким разом мешкав.

У роках 1442—1449 мешкала в Штрасбургу якась Енель Ґутенберґ, яка давала кілька разів річно доволі великі суми на костели й манастирі. Багато істориків дошукувалася в ній жінки великого винахідника. Одначе умовини вказують на те, що Енель Ґутенберґ була радше далекою своячкою винахідника, своячкою, яка Йогана навіть не знала.

Сьогодні можна стверднти на підставі досліджень, що Йоган Ґутенберґ був ціле життя парубком, та що помер парубком, як останній представник роду Ґутенберґів з Ґенсфляйш. Тіло винахідника зложили після смерти в мінстерськім костелі Францішканів.

У 1940 р. відбудуться в Мінстер з нагоди винахідника друку великі паради для вшанування памяти людини, якій людство завдячує один із найбільших дарунків, яким є друковане слово. Вже тепер, хоч до роковин ще цілий рік, Мінстер робить підготову, щоб пошанувати гідно память свого великого сина, з яким доля поводилася наче з байстрюком.

По тридцяти роках пригадав собі що ще не відслужив при війську.

Джюсеппе Ґабріелетто, італійський громадянин не ставив у 1908. р. до бранки та його признали тоді за такого, що відмовлюється від виконування військової служби. А що всі розшуки скінчилися без успіху, то признали, що Ґабріелетто загинув.

Як тепер виявилося, Ґабріелетто перебував тоді в центральній Африці та працював в американській торговельній факторії. Підчас світової війни він був в Абісинії, в якій ловив живцем львів для американських доставців зоольогічних городів. У 1935 р. він вернувся до Европи й замешкав у Франції.

Щойно тепер Джюсеппе пригадав собі, що він не відбув ще військової служби й тому, хоч мав уже 51 літ, зголосився до військової влади в батьківщині. Його признали здатним до фронтової служби і взяли до війська. Таким чином Джюсеппе Ґабріелетто відбуватиме військову службу з тридцятьлітнім спізненням.

Злочинець, чи божевільний.

ЗАГАДКА ВЕЛИКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

Кілька тижнів тому перед судом присяглих в Ню Йорку станув молодий, незвичайно талановитий різьбар Ервінґ, якого обвинувачували в потрійному вбивстві, а саме йому закидували, що він убив якусь паню Ґузвен, її дочку Вероніку, відому в мистецьких колах модельку та служницю.

Ервінґ виконав свій потрійний злочин незвичайно брутально, він знущався над своїми жертвами, так, що опис убивства викликує справді макабричне враження.

ЧОМУ ВІН УБИВ?

Ервінґ убив свої жертви без ніякої справжньої причини. Він убив тому, щоб убити. В мистецьких колах Ню Йорку твердять, що якби Ервінґові ввійшов у хвилині вбивства на дорогу кінь, пес чи якась інша звірина, то різьбар не задумуючися теж убив би її.

Ервінґ убив, бо мусів убити під непереможним наказом — така засаднича думка всієї, без винятку американської преси, яка не лиш слідкувала за ходом урядового слідства, але переводила теж і на власну руку слідство, засягаючи інформацій серед найкращих психіятрів.

Причини Ервінґового злочину не вияснили ні підчас слідства, ні підчас судового процесу.

Ервінґ виконав свій злочин „у менті умової непочитальности" — таке заявив суддя, який вів слідство.

ЕРВІНҐ НЕВИНЕН?

Анкета, що її перевели серед сусідів різьбара, дала незвичайно цікавий матеріял. Всі без винятку учасники анкети заявили, що Ервінґ не може відповідати за злочин із премедитацією, що йде тут радше про якісь комплікації на психольогічнім тлі, що Ервінґ є радше божевільним, ніж безпощадним злочинцем.

В чому слід дошукуватися причин злочину? На такий запит не вміли відповісти ні сусіди Ервінґа, ні навіть слідчий суддя; не вміли на те дати відповіди навіть і лікарі.

З нагоди Свят поручає по зниженій ціні
жіночі і мужеські одяги
ШАПІРА ВУЛ. ЛИЧАКІВСЬКА 3

СУД ПЕРЕД ЗАГАДКОЮ.

Підчас побуту в превенційнім арешті Ервінґ поводився як ненормальна людина. Деньудень починав він авантури з доглядачами й ті авантури майже все кінчалися бійками. Він вив по цілих ночах у келії наче дикий звір. Він раз сміявся, то знову плакав і за хвилину поводився наче найздоровіша людина.

Вязничі лікарі взяли його під обсервацію яка тривала довгі тижні. Одначе обсервація не дала ніякого висліду. Лікарі станули перед альтернативою, що або Ервінґ є справді божевільним, або теж удає, щоб урятуватися від кари.

Лікарі мали всі дані на те, що Ервінґ симулює, бо різьбар був незвичайно інтелігентною людиною і пізнати в нього прояви умової недуги не булоб зовсім тяжко. Та одночасно насовується питання, чому саме Ервінґ убив. Грабунжове вбивство не входить у гру, бо устійнено без ніяких сумнівів, що вбивник не керувався жадобою зиску. Оборона виступила зі здогадами сексуальних налогів, садизму і т. ін. Зате слідство виявило, що Ервінґ був завжди найбільш нормальною людиною, що довший час мешкав із любовницею; що мав лагідну вдачу. Товариші різьбара заявляли, що Ервінґ не вбив би навіть мухи.

Де-ж шукати причини злочину? Суд станув перед старою проблемою: злочинець із здоровим глуздом, чи божевільний вбивник?

ПСИХОЛЬОГІЧНА ПРОБЛЄМА.

Процес Ервінґа, який закінчився гострим засудом, розглядав увесь час прецікаве питання.

Чи Ервінґ як убивник-злочинець виконав би свій злочин, якби біля нього стояв поліцієнт? Якщо так, то він безсумнівно божевільний, як ні, то він холоднокровний, перфідний злочинець. Здавалося би, що розвязка того питання дасть змогу говорити про вину, або невинність підсудного.

Одначе, що воно не так, то про те найкраще свідчить аргумент оборони, яка спираючися на рішенні найвизначніших психіятрів, виступила із твердженням, що божевільний поводиться у присутности доглядача спокійно, що сам одяг сторожа, який він знає із кольору та крою, стримує його.

Отже з цього простий висновок, що якби суд ставив справу Ервінґа на такій площині, зробив би одну з багатьох у світі судових помилок.

ПРО ЩО ГОВОРЕНО ПІДЧАС ПРОЦЕСУ ЕРВІНҐА.

Процес Ервінґа мав чимало цікавих моментів. Описувати, як убивник убив свої жертви, подавати всі подробиці та описувати поведінку вбивника після злочину — зайва справа. Найцікавіші психольогічні менти того великого процесу нинішньої Америки. У тому процесі присуд не знайшов причин убивства і не міг дати запоруки, що вбивник був непочитальний. Присяглі засудили підсудного, бо совість веліла їм унешкідливити кровожадного хижака, який жив у душі різьбаря.

Отже у процесі Ервінґа було щось не до ладу. Важко сказати що. Відповідь на те повинен знайти апеляційний трибунал, який буде розглядати цю таємничу справу в лютім або в березні чергового року.

СПРАВА ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ В АМЕРИКАНСЬКИХ СУДАХ.

У 1859 р. відбувся в Шікаго судовий процес, підчас якого суддя запитав підсудного, чи він виконав би злочин, якби мав коло себе шерифа. Обвинуваченний відповів, що ні й ця відповідь припечатала його долю, дарма, що достовірні свідки зізнавали, що підсудний — це такий собі сільський дурник, який не вміє одного дня відріжнити від другого.

Підсудного стратили. Одначе суд зробив величезну помилку, бо кілька тижнів пізніше зловили справжнього вбивника, яким виявився головний свідок обвинуваченння. На вістку про це предсідник суду наложив на себе руку.

В Англії ввели в 1250 р. вперш в історії права закон про злочини виконані у стані „нервового розстрою", чи під впливом схвилювання. Убивника, що виконав злочин у таких умовинах, карали лекше.

У XVI ст. злочинців, що до яких почитальности були деякі сумніви, заставляли перейти т. зв. „пробу двацяти". Така проба виглядала в той спосіб, що обвинуваченому веліли числити до 20. Якщо він не вспів, його звільняли від вини й кари, в іншім випадку засуджували і присуд виконували.

139 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

Теоретики американського права змагають уже від довшого часу до того, щоб суд у своїх присудах не брав під увагу почитальности, бо в убивстві, мовляв, нема засадничої ріжниці між божевільною та нормальною людиною.

Якщо вбе здорова людина, треба її покарати, якщо вбе божевільний треба його вчинити нешкідливим, бо він стає загрозою для громадянства.

Суд присяглих, який судив Ервінґа, мабуть брав те все під увагу, бо засудив різьбаря на 139 літ вязниці. Кара має лиш теоретичне значіння, бо американські закони не передбачують збірних присудів. Здогадна непочитальність урятувала підсудного від кари смерти.

Оттак виглядає ця дивна американська судова загадка, яку щойно апеляційний суд мусітиме вирішити, бо оборона станула на становищі, що коли суд не міг знайти причини злочину, то Ервінґ заслуговує радше на заведення для умовохорих, а не на вязницю.

Українка в чужій пресі.

Хто хотів би збирати всі чужинні часописи зі статтями та замітками про нашу справу, мусів би мати багато гроша, багато часу і мусів би знати багато мов.

Ось у кавярні випадково беремо в руки відомий французький ілюстрований тижневик **„Л'Ілістрасіон"** з 12-го ц. м. Вступна стаття відомого політика журналіста Людовика Надо п. з. Франція супроти Німеччини та Італії". Про українців читаєте таке:

„Мова, якою говорять у цих чотирьох Українах — попросту російська. Ідея української окремішности є, скажім це, штучна. Її пропагували на початку цього століття у Малоросії австрійські вороги російської імперії. Вони свідомо підтримували змагання своїх українців (тут уже автор не пише малоросів — Ред.) у Галичині, сподіваючись таким робом ослабити заднім ударом силу царя. В дійсности, як я мав нагоду переконатися багато разів, нема ніякої мовної ріжниці між щоденником друкованим у Москві і Києві!"

Вже з цієї цитати можете уявити собі, які мови п. Надо знає, коли він мав „нагоду переконатися багато разів", що в Києві видають щоденники тою самою мовою, що у Москві. Може він живе ще споминами, коли в Києві виходив „Кіевлянін" і „Кіевская Мисль".

Л'Ілістрасіон" — журнал для сальону, з модою і косметикою і не можна мати до нього високих політичних претенсій. На виправдання тих дивоглядних поглядів можна зазначити, що редакція журналу ілюструвала протиукраїнську статтю вірною мапою українських етнічних земель.

А ось присланні нам сьогодні два більші вирізки з бельгійської преси:

„Ля Лібр Бельжік" (Вільна Бельгія) пише м. ін. у статті „Неспокійне призначення України":

„Україна незадоволена тому московською гегемонією, що вона, народивши колись гарну расу козаків, не може стерпіти, щоб її трактовано завжди як васала і ненастанно її понижувано. Чиж не названо її „Малою Росією", у відміну до великої, московської? Ще більше: Росія завжди і впродовж всіх століть, орієнтувалася на Азію, тоді, коли Україна хотіла завжди бути европейською. Чи хто цього хоче, чи ні, між цими двома країнами існує глибока протилежність яка запускає своє коріння в темряву часу...

„Відколи Україна стала большевицькою, почався режім терору. Повстанський рух у напрямі незалежности став майже неможливий. Та ідея не вмерла. Все, що діється в Україні, є одною боротьбою за незалежність. Ідеал, що так глибоко вріс в історію, не легко загибає..."

Далі той журнал згадує про німецькі плани у звязку з „Дранг нах Остен".

Просимо памятати про 1·50 зол.

належність за післанний Вам наш великий КАЛЄНДАР-АЛЬМАНАХ „К Р И Н И Ц Я" на 1939 рік. Належність просимо переслати бланкетом ПКО ч. 504.060 (Ділo) з допискою „Кр. 39".

„Ле Вентієм Сіекль" (Двацятий вік) з 15-го грудня 1938 приносить на першій сторінці першу статтю з циклю „Центральна Европа два місяці по Мінхені". Стаття має наголовок: „Українське невідоме". Обіч досить баламутного вступу про самостійність української мови, про гр. Стадіона, що мав винайти українців (але журнал застерігається, що це тільки така гадка ворогів українського руху) у дальшій частині знаходимо цікаві розділи, присвячені українській етнографічній території (подана мапа), про погляди Росії і Польщі на українську справу, далі про „дикі поля" і ріжні факти з їхньої дійсности. Вкінці автор (Г. М.) пише:

„Поляки, москалі, українці є невільниками їх власного минулого, їх вікових ударів..."

У дальших числах того журналу знаходимо студію полк. Б. Е. М. Рекета, який розглядає мінхенський арбітраж з погляду військового. Автор приходить до висновку, що всі пізніші пакти мали на меті забезпечити Німеччині мир на заході.

Як інформує польська преса про карпато-українські справи?

„Реведяції" „Дзєнніка Польского" про життепис о. А. Волошина

Львівський „Дзєннік Польскі" з 30. грудня приносить п. н. „Сензаційні подробиці з минувшини „січовика Волошина" ось-що:

„Може не всі знають, що нинішній премієр Закарпатської Руси Волошин — як повідомляє „Добри Вечур" — походить зі Східної Галичини (в оригіналі: Малопольщі), з сяніцького повіту. Цей факт напевно не приносить чести сяніччанам, а хвилевий „владика" Закарпатської Руси також найрадше промовчує свою не дуже славну минувшину.

„Волошин урод. у 1883 р. в малому селі під Новим Загірям, в сяніцькім повіті, як син церковного дяка. Завдяки матеріяльній допомозі оо. Василіян у Перемишлі, після укінчення народньої школи в рідному селі, записався до гімназії в Сяноці, яку покінчив з трудом. Його товариші, що ще до нині живуть, виставляють йому якнайгірше свідоцтво. Вже від наймолодших років Волошин горів ненавистю до поляків і до всього, що польське, будучи проводирем руської молоді, що тоді „українізувалась" та працювала в „Соколі" й „Січи", якої етика й методи дій не відбігали від нинішніх „боєвиків" О. У. Н.

„Перший виступ" 16-літнього юнака („молойца") мав місце в 1899 р. в сяніцькій гімназії у дні свята 3-го травня, що його врочисто обходила польська молодь, коли Волошин підійшов до двох товаришів, що збирали на Т. Ш. Л. (Товаржиство Школи Людовей"), зірвав їм з уніформів біло-червоні кокарди, кинув їх на землю і насію потоптав. Зате один з учеників вибив його по лиці.

Після зложення іспиту зрілости вступив на теольогію у Львові, де на терені університету продовжував ворохобницьку та саботажеву протиполяьку акцію, яку австрійська влада толерувала.

В часі війни Волошин став начальним духовником „Січових Стрільців", що їх організував австрійський уряд і які мали за допомогою хистої виборотн „Західну Україну" та посадит на її престолі „Василя Вишиваного" (архикняза Вільгельма.

Дальшу історію „січових стрільців" доре знаємо; писали її сердешною кровю львівські вірлята. Серед частин, що йшли на допомогу зрадницьким українським ватагам в 1918 р. — був нинішній премієр Волошин.

Коли геройські оборонці Львова нанесли кінцевий удар січовим бандам, Волошин утік до Чехословаччини, де на терені Закарпатської Руси далі вів свою акцію.

Хвилеві інтереси сусідньої держави винесли його на становище премієра штучного й хоробливого твору — Закарпатської Руси. Чи на довго?

* * *

В „Ділі", ч. 240, з 28. жовтня помістили ми життепис о. Волошина:

о. А. Волошин народився 17. березня **1874 р.** в **Келечині** (Мармарощина) **на Закарпатті.** Його батько Іван був священником. Рід Волошинів не підпав мадяризації, як інші священничі роди. В домі Волошинів розговірною мовою все була українська мова. Народню школу покінчив о. Волошин в родинному селі, **згодом перейшов до гімназії в Ужгороді,** де в 1892 р. здав матуру. **Опісля перейшов на теольогію в Будапешті. По скінченні теольогічних студій, одружився з Іриною Петриківною, дочкою професора гімназії в Ужгороді і в 1897 р. висвятився та став капеляном в Ужгороді. 1-го листопада 1897 р. став о. Волошин учителем учительського підготовного семинара, дістав дипльом вчителя народніх шкіл, в 1899 і 1900 р. дипльом на вчителя т. зв. горожанських шкіл з математики й фізики. В 1912 р. став титулярним директором учительського семинара, а від 1917 р. дійсним директором цього заведення.** Під його проводом виховались ради національно свідомого вчительства на Закарпатті. **1918 р. основав о. Волошин „Руську Народню Раду". 1919 р. став членом директорії Карпатської України."**

СКЛАД ПРАСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Як подає ПАТ, після ліквідації комуністичної партії склад празького парляменту є такий: партія національної єдности 110 послів (55 прц.), національна партія праці 38 пос. (19 прц.), словацький клюб 35 пос. (17 прц.), німецький нац.-соціялістичний клюб 8 пос. (4 прц.), німецький соціял-демократичний клюб 4 послів (2 прц.), інші 11 послів (5 прц.).

ПРОВІДНИК СЛОВАЦЬКИХ НІМЦІВ У ПРЕЗИДЕНТА ГАХИ.

През. Гаха, що перебуває у Татранській Лімниці, приняв на авдієнції секретаря німців у Словаччині посла Кармазіна.

ІТАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА НЕ ВДЕРЛИСЯ ДО ФРАНЦУСЬКОЇ СОМАЛІЇ.

Італійські офіційні кола рішуче дементують поголоски з французької преси, немовби італійські війська увійшли на територію франц. Сомалії та розбили там табор.

НІМЕЧЧИНА ВИДАЛИТЬ 600 ЛИТОВСЬКИХ ЖИДІВ.

Німецький уряд постановив виселити по Новому Році 600 жидів — литовських громадян. Ця вістка викликала немиле враження на Литві.

ДИРЕКТОР „ОТТОМАНСЬКОГО БАНКУ" НАЙШОВСЯ.

Перед двома днями арабські повстанці підірвали директора єрусалимського відділу „Оттоманського Банку" Ле Бувіє, який викрив у банку фонди, здепоновані на фіктійні прізвища повстанців. Поліція уладила погоню та визначила високу нагороду за віднайдення підірваного.

Тимчасом Ле Бувіє зателєфонував з Єрихону, що він здоровий, є під охороною військової влади та виїздить до Єрусалиму.

СТАНОВИЩЕ ЄГИПЕТСЬКОГО УРЯДУ У СПРАВІ СУЕЗЬКОГО КАНАЛУ.

У звязку з італійськими домаганнями ревізії статуту Суезького каналу египетський міністр закорд. справ Абдуль Фаттаг Егіе зложив у парляменті заяву у справі відношення Єгипту до питання Суезького каналу. Він заявив, що в цій справі не було досі ніяких міжнародніх договорів; египетський уряд доложить усіх старань, щоб оборонити всі права Єгипту до Суезького каналу. Єгипет буде боронити своїх прав у Суезькім каналі, який перетинає египетську територію та на який египетський уряд дав концесію.

ФРАНЦІЯ СКРІПЛЮЄ ВІЙСЬКОВУ ЗАЛОГУ В СОМАЛІЇ.

Як подає Авас, пароплави „Сфінкс" та „Шантілі" забирають з Марсею курінь сенегальських стрільців, які мають скріпити залогу франц. Сомалії. З огляду на те оба пароплави відчалять **48 годин пізніше.**

ЛІКВІДАЦІЯ ІНЦИДЕНТУ У МОРАВСЬКІЙ ОСТРАВІ.

Як це ми згадували, чехи здерли таблицю з польського консуляту в Моравській Острові, польський шарже д'аффер зложив у цій справі протест. У висліді цієї інтервенції директор поліції з Моравської Острави прийшов до консуляту і перепросив. Чеська влада веде дальше слідство.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!

II ТОМ ПОВІСТИ

ВАСИЛЯ МАСЮТИНА

ЦАРІВНА НЕФРЕТА

основаної на сензаційному відкритті гробу египетського фараона Тутенкгамона.

ЦІНА II. ТОМУ ЗОЛ. 2.50.

Дістанете у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

ЗМІНИ В ТУРЕЦЬКОМУ УРЯДІ.

Турецькі міністри освіти й народнього господарства уступили з огляду на злий стан здоровля. На їх місце прийшли міністри Юцедль та Цакіо.

Італійсько-французький конфлікт у найвищій натузі.

Французько-італійські відносини дійшли в останніх кількох днях до небувалого напруження. Нехай що деякі з повідомлень французької преси сильно переборщені, може Мусоліні покищо не думає ставляти Францію та Англію перед дохонані факти, може — і цього треба надіятись в інтересі европейського мира — після переборення ріжних більших та менших суперечностей розсварені „латинські посестри" на цілім фронті замиряться, але в сучасній сильно ваелектризованій атмосфері Европи такі компвікації, як остання італійсько-французька дуже небезпечні для мира та кидають тінь на всі спроби полагднати европейські міждержавні відносини. Італійсько-французький конфлікт ставляє під знаком запиту зокрема спробу англьо-італійського наближення та заходи у справі нормалізації французько-німецьких відносин. Бо хочби на основі лектури німецької преси не може підлягати сумніву, що Німеччина признає цілковито рацію Італії, обстоює італійські кольоніяльні домагання та займає в цій справі взагалі недвозначне становище. Повідомлення „власних кореспондентів" усяких „ІКЦ-ів" про розбіжности між італійською та німецькою політикою на ґрунті італійсько-французького спору за кольонії в Африці минаються з правдою.

Але одночасно є правдою, що італійські кольоніяльні домагання, до яких якийсь непередбачливий італійський імперіяліст втягнув навіть острів Корсику, мають як наслідок небувалий в останніх часах підйом французького патріотичного духа та сильний тін до обеднання усіх французьких партій. Щоб параліжувати італійську політику, французи готові тепер піти на найдальші уступки навіть супроти Німеччини. „Тан" накликує французьку дипльоматію розбити „римсько-берлінську вісь" на основі полишення Німеччині вільної руки в середущій та східній Европі, зокрема у справі здійснення німецьких планів на Україні.

Дипльоматична італійсько-французька розгрижа довела отже до заістнування такого стану, що зпоза італійських кольоніяльних домагань виринають ще інші важливі проблеми, які можуть причинитись до замирення або до ще більшого загострення італійсько-французької кризи, до зміцнення старих союзів, або до створення якихось нових. Думаємо, що при живім посередництві Англії та Німеччини дійде врешті решт до мирного полагодження італ.-французьк. конфлікту, але характеристичне, що на шляху розвитку цього конфлікту партнери обмінюються — як бачимо з паріського „Тану" — своїми думками також про українську проблему. Не даром пише один з французьких пресових органів, що українська проблема як марево зависла над Европою.

800-ТИСЯЧНА НАЦІОНАЛЬНА АРМІЯ ПЕРЕМОЖНО НАСТУПАЄ НА КАТАЛЬОНІЮ.

Закордонна преса стверджує, що теперішня офензива на Каталюнію є найбільша від початку еспанської війни. Національне командування зосередило 800.000 війська на 800-кільометровому фронті. У самій офензиві бере участь 200.000 вояків, у тому 25.000 італійців. Метою офензиви є аліквідувати каталюнський фронт ще перед приїздом Чемберлена до Риму.

—o—

ВЕЛИКА ПОЗИЧКА ДЛЯ ФРАНЦІЇ

Голяндські і швайцарські банкірі признали французькому урядові 6 і пів міліярда франків позички на 4 відсотки, платних до 30 років.

—o—

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— Магазин постелі Р. Джала — Львів, Хоружини 5, поручає ковдри, матраци — переробляє ковдри по 4 зол., матраци по 6 зол. Приймає пір'я до прання. Тел. 294-81 1825 66-100

— У довгі зимові вечорі маєте добру нагоду довести Ваші світлини до порядку. Модерні німецькі фотоальбоми на складі тільки в єдиній українській фотокрамниці Екомп, Львів, вул. Сикстуська 29. Тел. 203-30. 1639 —?

— З Т-ва „Учительська Громада". Загальне зібрання відбудеться в понеділок 2. лютого 1939. р. в год. 10-ій у школі Шевченка, Мохнацького 12. Того самого дня (а не 3. лютого, як було оголошено в „Українській Школі") в год. 18-ій конференція українїстів в льокалі Т-ва „Рідна Школа", вул. Сикстуська 46. Обовязкова участь делегатів і всіх членів львівської філії.

— Телевізійний радіоконцерт українських пісень і колядок у Берліні. В пятницю, 23. грудня ц. р. в год. 20.10 сер. евр. часу в телевізійній радіовисильні в Берліні відбувся концерт українських пісень і колядок у виконанні нашої співачки Іванни Синенької-Іваницької. Треба підкреслити, що це перший того роду український концерт та що наша співачка виступила у національному одягу. У програму ввійшли і карпатоукраїнські колядки.

— Засідання Комісії старої історії України НТШ відбудеться у пятницю 30. ц. м., в год. 18-ій у Бібліотеці НТШ з рефератом дир. А. Ґенсьоровського: Корсунянин Настас і перша церковна організація за Володимира Великого.

— Нову римо-католицьку парохію у львівській архидієцезії створено з днем 15. ц. м. у Галерчині, пов. Броди. До нової парохії належать такі села: Галерчини, Висоцько, Голосковичі, і Жешовянка з парохії в Поннкві; Чехи, Кадлубиська і Голешів з парохії в Олеську, Поннква Мала з парохії Броди і Заболотці з парохії в Руді Брідській.

ДАРІЯ ЯРОСЛАВСЬКА

Полин під ногми

Повість із сучасного українського життя. Молода інтелігентна жінка у боротьбі за працю та кохання.

ЦІНА 2.50 ЗОЛ.

ЗАМОВЛЯТИ: Видавництво „Діло", Львів, Ринок 10. — ЖАДАТИ: у всіх книгарнях краю.

— Великі обмеження руху у прикордонній поясі. Львівський воєвода видав розпорядок про обмеження у прикордоннім поясі в львівськім воєвідстві. На основі цього розпорядку особи, які виїзджають на терен прикордонної смуги повинні мати дозвіл від староства свого постійного місця замешкання. В дозволі староство означує прикордонну місцевість, до якої зацікавлена особа має намір поїхати. Прикордонна смуга обіймає місцевости положені від 2-ох до 6-ох кільометрів від кордону, що їх подрібно вичислює розпорядок львівського воєводи. Особи, які прибувають на терен прикордонної смуги, повинні зголосити свій приїзд до 24-ох годин. У прикордоннім смузі заборонений взагалі всякий рух поза оселями від заходу до сходу сонця. Ширина прикордонної дороги устійнена на 10 м. від кордонних стовпів і в цій 10-метровій смузі заборонений взагалі особовий рух.

— Гостре стріляння на військовій стрільниці у Замарстинові відбудеться в днях 2, 3, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 18, 21, 23, 25, 26, 28 і 30 січня 1939. р. Прохожі повинні поступати згідно з вказівками військових стеж і не зближатись до загроженої смуги.

— Зміни на становищах старостів. Керманичем повітового староства у Долині призначений м-р Франц Кулаковський, заступник начальника суспільно-політичного виділу у станиславівськім воєвідськім уряді. Дотеперішній долинський староста Зигмунт Шахерський призначений старостою в Берестю над Бугом. Дотеперішній стрийський староста Станислав Гармата призначений начальником виділу у краківськім воєвідськім уряді. На його місце до Стрия прийшов М. Стефаніцький, дотеперішній начальник виділу у воєвідськім уряді в Луцьку.

— На 6 місяців вязниці засудив минулого тижня городський суд у Самборі Василя Пилипа з Блажова за те, що він висловився зневажливо про герб Польщі дня 19. листопада ц. р. у громадській канцелярії у присутности солтиса та учителя.

— Краєва хроніка. В Милятині Новім згоріли господарські будинки війта збірної громади Яна Стефаніцького. Шкода сягає 1.570 зол. Причина пожежі невідома. — У Стрию згоріло багато меблів у таніцерській робітні Тайфера при вул. Головацького ч. 11 і деревний матеріял сусіднього столярського варстату Преса. Шкода дуже велика.

— Тайна американська організація Ку-Клюкс-Клян, що в останніх роках не проявляла більшої діяльности, веде тепер на широку мірку вербункову акцію за новими членами. Діяльність Ку-Клюкс-Кляну оживили комуністи своєю рухливістю та велитенськими успіхами між американськими муринами, які працюють здебільша на плянтаціях бавовни то у фабриках полудневих стейтів Злучених Держав. Власники великих плянтацій бавовни і фабриканти, які становлять основну кадру членів Ку-Клюкс-Кляну, сильно затрівожились зростом комунізму між муринами і тепер приступають до протиакції, вербуючи нових членів до Клю-Клюкс-Кляну.

— Нова велитенська афера у Франції. На днях французька поліція арештувала директора фільмового концерну „Пате-Кінема", жида Бернарда Натана за велитенські мілїонові зловживання. Афера Б. Натана пригадує своїми розмірами відому аферу жида Ставіського з 1934. р., що довела до кривавих заворушень у Парижі та упадку уряду. Арештований Б. Натан подібно як і Ставіський походить з невеличкого містечка в середущій Европі і придбав у Франції громадянство. Свою фільмову карієру Б. Натан почав від продукції порнографічних фільмів, що їх висвітлював у домах на сходинах підозрілих осіб. В 1926. р. Натан заложив фабрику фільмових копій. Два роки пізніше закупив пакет акцій фільмового т-ва „Пате Кінема". Від того часу Натан почав жити на широкій стопі, уладжувати бенкети для ріжних достойників і при їх допомозі дуже швидко т-во „Пате Натан" стало найбільшим фільмовим концерном у Франції. Натанові повинулась нога, бо концерн не виплачував дивіденд акціонарам. Кількох з них внесло позов до суду домагаючись виплати дивіденди. Суд розглянувши справу оголосив банкротство фільмового концерну і наказав арештувати Натана та його спільників. Поліція арештувала крім Натана спільників: Сімона Гірша, грека Йоганідеса, члена торговельного суду Карона та інших аферистів. Слідство виявило, що Натан присвоїв собі 400 мілїонів франків з фільмового концерну. Капітал цього концерну у висоті 700 мілїонів франків прогайнований. Французька преса пише, що Натан кермував 33 товариствами, яких закладовий капітал перевищав міліярд франків. Був власником чотирьох замків та інших маєтків. На обманствах при відкриванні кін заробив Натан зі своїми спільниками 69 мілїонів франків. Арештований спільник грек Йоганідес заявив у слідстві, що присвоїв 7 мілїонів франків, бо як грецький патріот потребував гроша для през. Венізельоса. Вдова Венізельоса та його діти, які живуть у Парижі, зізнали, що це неправда, Афера Б. Натана обіймає щораз то ширші кола.

— 500 осіб замерзло у Злучених Державах підчас двох днів Різдвяних Свят наслідком сильних морозів. Сильні метелиці внеможливили залізничу, автобусову і летунську комунікацію.

— Дві катастрофи в Італії. У фабриці пороху недалеко Люкки в Італії дійшло до вибуху підчас якого згинуло три особи. Причина вибуху невідома. Підчас пробних летів над летовищем Сенто Селе коло Риму впав військовий літак і розбився. Летун згинув.

— Ріжні вісти. 7. січня вшанує Париж століття фотографії. 100 років тому Араго виголосив в Академії Наук реферат про знамените відкриття Дагера і Ніепса. — З початком січня надійде до Франції перша партія літаків типу „Кертис". — У столиці Ґватемалі є ледви чотири каварні, що мають дозвіл продавати алькогольні напитки. — В Буенос Айрес спека доходить до 43-ох ступнів Цельзія. — З нагоди приїзду англійського короля до Канади канадійський уряд випустить три серії поштових марок та вибе долляр з його портретом.

— **У віці понад 100 років** живе тепер у Румунії 1.074 осіб, понад 90 років — 8.030 осіб, а понад 80 років — 61.212. Загалом у Румунії живе 19 міліонів мешканців.

— **Крівава трагедія на тлі заздрости.** До помешкання молодого подружжа на передмістю Ліхтенберґ у Берліні прийшов на Свят-вечір приятель і вручив кілька святочних подарунків. Опісля нагло витягнув револьвер і зранив смертельно молодого подруга. Його дружина встигла в останній хвилині втекти. Тоді вбивник вистрілом з револьверу відобрав собі життя. Причиною трагедії була хороблива заздрість приятеля, який довший час безуспішно залицявся до молодої дружини свого приятеля.

— **Землетрус в околиці Риму.** В ночі з 26. на 27. ц. м. відчули в Кастель Гандольфо і Рокка ді Папа сильний землетрус, що не заподіяв поважніших шкід.

— **Китицею квітів і концертом** вшанувала столиця Фінляндії 110-ліття найстаршої мешканки Гельсінґфорсу і Фінляндії Марію Андерсен, яка саме на днях скінчила 110 років життя. З цієї нагоди Марія Андерсен дістала безліч побажань з цілого краю. Між іншим побажання склав їй особисто сам президент столиці Фінляндії і передав китицю квітів, а міська рада признала їй досмертну ренту. В 110-ті роковини уродин Марії Андерсен відвідали її два студентські хори, які відспівали старушці вязанку пісень.

— **Масове затроєння світляним газом.** Підчас Різдвяних Свят затроїлось світляним газом понад 20 недужих у шпиталі „Милосерних Братів" у Празі. Трьох з них уже померло, 19 бореться з життям. Виявилось, що на вулиці біля шпиталю тріснула від сильних морозів газова рура і газ дістався до шпиталю.

— **Недуги нашого віку.** В Річмонд у Злучених Державах відбувається конґрес американських лікарів, в якому беруть участь найкращі спеціялісти. Завданням конґресу устійнити напрямні політики уряду, щоб повести енергійну боротьбу зі швидким поширенням умових і нервових недуг.

—Не прогайте нагоди! Треба зараз рішитися і замовити у Видавництві „Діло", Львів, Ринок ч. 10 **найкращий цьогорічний календар-альманах „КРИНИЦЯ"** на 1939 рік. Купіть його а напевне будете вдоволені його пребагатим змістом, великою інформативною частиною та мистецьким оформленням Святослава Гординського. **Найважніше те, що замість дотеперішнього звичайного календарію мае цьогорічна „Криниця" записний тижневий КАЛЄНДАР-ТЕРМІНАР,** такий конечний в праці кожного інтеліґента. А найважніше таки те, що ціна за цьогорічну „Криницю" не змінена, мимо великих коштів — всього 1.50 золотих. Тому кожний повинен як найскоріше замовити „Криницю" в нашім видавництві або купити його у найближчій українській книгарні чи у продавця часописів.

— **Гірка вода** синтетична виробу фабр. „Здоровля" дешева, завжденто прочищує шлунок. **Жадайте в аптиках.** 3084 1-1

З листів до Редакції.

СПРАВА ДИРИГЕНТА „СТРИЙСЬКОГО БОЯНА".

Ми дістали такого листа з просьбою помістити його. В 268. і 280. чч. „Діла" появилися дописи, в яких невірно представлено справу диригента Т-ва „Стрийський Боян". Виділ Т-ва стверджує, що „Стрийський Боян" не пошукує диригента, ані теперішній його диригент не є „принагідний", лише вибраний Заг. Зборами Т-ва перший раз 1. 10. 1937 р. та вдруге 8. 12. 1938 р. і є людиною з відповідними на таке становище кваліфікаціями.

За Виділ Т-ва „Стрийський Боян"
Орест Левицький секретар; **Іван Калиняк** голова.

—o—

✝ Посмертні згадки.

ЕЛЄОНОРА ЗІ СТРУТИНСЬКИХ СОСЕНКО

дружина о. Ксенофонта, пароха Конюх, упокоїлася 23 ц. м. у 78. році трудящого життя. Людина великих чеснот, була ціле життя вірною дитиною Христа, зразковою дружиною і матірю 6 дітей, свідомою й гарячою українською патріоткою, опікункою і добродійкою парохіян у Дулібах, Солонці і звиш 30 років у Конюхах. Похорони під проводом 7 священників і великого здвигу народа відбулися дня 25. ц. м. на місцевий цвинтар. В. Ів П.

Дописи.

СТРИЙ.

Клопіт з підшуканням дяка та одночасного музичного провідника Стрийщини. Церковне Братство св. о. Миколая у Стрию рішилось обсадити становище дяка кандидатом, який був би одночасно мистецьким провідником співацько-музичного життя у Стрию. Зі згол ошених 40 кандидатів вибрано найбільше кваліфікованого. Запрошено його на тиждень до Стрия, але виявилось, що в одній особі обєднати аж так широкі вимоги, це понад сили одної людини. Треба, щоб Церковне Братство підшукало собі лише доброго дяка, а співацько-музичне життя мусить мати іншого провідника, або і двох, що зуміли би привернути давню добру славу Стрия. Сподіємось, що диригент відновленого „Стрийського Бояна" п. Будзів буде одним з таких, а саме життя висуне другого і третього диригента.

Передсвяточна імпреза в користь українських убогих родин у Стрию, що відбулась 11. ц. м. в салі німецького Н. Дому принесла комітетові допомоги біднім при парохіяльній церві у Стрию повазану квоту, бо пятьсот золотих. Марійське Т-во Пань, Апостольство молитви, Церковне Братство св. о. Миколая зі своїм провідником о. кан. Ганкевичем подбали, щоб добірна програма вдоволила учасників та уможливила комітетові прийти з допомогою нашим найбіднішим. Підчас імпрези ввесь час пригравала дуга оркестра з Угорська. Просторе сали Німецького Н. Дому ледви могла помістити всіх учасників.

Посвячення прапору Марійської Дружини Пань у Стрию відбулось 22. ц. м. Посвячення довершив о. І. Назарко ЧСВВ. зі Львова і виголосив пригарну проповідь, заохочуючи українців Стрия до численної участи в церковних братствах та до відновлення релігійно-морального життя, а Боже провидіння в нагороду дасть нам все те, чого кожний народ потребує. Вірні, які вщерть виповнили церкву, з захопленням вислухали пресарної проповіди.

Інавгурацію „академічних вечорів", що їх зорганізувало Богословське Наукове Т-во зі Львова у Стрию започаткував 25. ц. м. проф. д-р К. Чеховяч рефератом: „Чайковяні, український Люрд". Актуальна тема, легка форма реферату привернула увагу дуже численної публики в салі „Сокола" в Народнім Домі. Майже половина запізнавлених мусіла відійти в нічим, бо не було місця. На прохання громадянства реферат буде повторений для спеціяльно запрошених того самого дня, коли буде виголошений другий реферат про українські отпгматичні

РУДЕЧЧИНА.

Імянини Митрополита Шептицького в селі Чайковичах. Село, що від двох років притягає сотні тисяч вірних з приводу появи чудотворного образу Богоматері, святкувало величаво цього року імянини князя нашої церкви Митрополита Шептицького. На передодні свята вікна всіх хат були прикрашені образами св. Володимира. Хто зі селян не закупив своєчасно образків, їхав за ними до сусідного села, бо не хотів залишитись позаду своїми сусідами. Удень імяння, дня 13. грудня п. р. відправив місцевий парох Службу Божу в намірені Митрополита. Просторна церква не могла помістити всіх вірних. Багато людей обслугало церкву і вислухало пізнього богослужения на дворі. Підчас Служби Божої виголосив глибоко продуману проповідь відомий в краю ревносвітчості парох о. кан. Юрій Кміт, яка ще більше погибила пошану для Митрополита. День св. Андрея проголошено роковим святом. Ціле село було святочно прибране, селяни оприймалися від щоденних занять, а рудецький ринок світив пустков, бо ні одна фіра не виїхала на торг. За те відбулися сходини всіх місцевих товариств та установ, на яких обговорено актуальні справи. Чайковицька шляхта дала ще один доказ пошани для заслуг великих людей. Напрямінці слід ствердити, що саме тепер зовсім зникло в селі партійництво і всі організовано вилися до праці. Тому дуже щиро вінчено започаткований минулого року о. пароха, гарний церковний дім з великою салею. При такій поставі шляхти відхочеться мабуть організаторам „шляхти загродової" сягати по душі української шляхти.

ГОРОДЕЧЧИНА.

70-ліття Т-ва „Просвіта" відзначувала читальня „Просвіти" у Вишевці Великій, пов. Городок дня 22. ц. м. святочною академією, на яку прибули масово громадяни Вишевки, хоч був сильний мороз а вітром. На обширну програму академії склалась промова, співи читальняного хору під диригентурою о. дек. Омеляна Радзикевича, деклямації, збірна рецитація „Каменярів", національні танки і живий образ. Всі точки програми були бездоганно виконані. Велике враження на присутніх зробила рівна промова молодого селянина Івана Мисичака і Петра Зеньчака — деклямація Теодора Лемеха. На академії був присутній відпоручник Філії „Просвіти" в Янові — Северин Туяк, який виголосив вступне слово про заслуги „Просвіти" для українського народу. Академію приготовив дуже дбайливо місцевий співробітник о. Антін Поточняк, який є душею читальні „Просвіти" у Вишевці. **Присутній**

РАДЕХІВЩИНА.

Ювилейне свято з нагоди 50-ліття священства о. дек. і пароха Івана Хвалики у Хмільні радехівського повіту відбулося 19. грудня п. р. Хоч погода не дописала, бо потіснув сильний мороз і повіяв гострий вітер, до Хмільна віхалися майже усі оо. конденаційні священники, представники повітових організацій з Радехова і безліч народу з околиці. Священники з процесією прийшли на приходство, щоб завести до церкви о. ювілята. На порозі приходства промовив до о. ювілята одна з оо. конденаційних і представник місцевих організацій. В церкві відправив о. ювілят Службу Божу в сослуженні оо. конденаційних. О. дек. Казанівський виголосив гарну проповідь, в якій звернув увагу на завдання і значіння священника і вказав присутнім на заслуги о. ювілята, як священника та громадянина. По Службі Божій о. Ювілят отримав голови. Опісля на приходстві, вітали о. ювілята з 50-літтям священства представники усіх повітових організацій, представник оо. конденаційних від духовенства і вірних та відчитано привітн, м. ін. від Митрополита, що наділяє о. ювілята за заслуги правом носити фіолетовий пояс і кожах. Усі промовці вказували на заслуги о. ювілята, як зразкового душпастиря і діяльного громадянина від першого року священства, на усіх місцях душпастирської праці у Стрийщині, в Тухольщі, в Радехівщині і т. д. Ювілят належав до основників і діяльних членів суспільних установ і господарських у згаданих місцевостях і повітових осередках. О. ювілят подякував теплими словами присутнім за участь і поділився з присутніми своїми переживаннями у довгім житті. Вкінці слід завважити, що о. ювілят є передплатником „Діла" від часу, як воно почало лише виходити. Нехай-же о. ювілят живе ще многі літа на славу свого народу. **Учасник.**

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чим Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її як-стій! — Вчіть неписьменних!

Спорт.

ПЕРШИЙ ЦЬОГОРІЧНИЙ ВИСТУП ҐАКІВКАРІВ УКРАЇНИ.

УКРАЇНА — ЧОРНІ.

Перші в цьому сезоні ґаківкові змагання ґратимуть ґаківкарі України з ліговою дружиною Чорних. Україна виступить до цих змагань у повному, минулорічному складі, значить із братами Дицями, Бучацьким та Маринцем.

Ці змагання відбудуться в неділю 1. І. 1939 на ледовищі ЛТЛ при вул. Пелчинській. Початок змагань у год. 7. вечором.

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 30. XII. год. 7.30 веч. „День без брехні".

Субота 31. XII. год. 7.30 веч. „Закохана королева"; год. 11.45 вечір Сильвестрова ревія „Шорох лящше"...

Неділя 1. І. год. 12. вполд. „Польський Вавілєси"; год. 3.30 попол. „Закохана королева", год. 7.30 веч. „День без брехні".

Театр Різнородностей.

Пятниця 30. XII. год. 7.30 веч. „Пані Лямберціс".

Субота 31. XII. год. 11.45 вечір „Пані президова", Сильвестер.

Неділя 1. І. год. 7.30 веч. „Пані Лямберціс".

Український Театр ім. І. Котляревського.

СТАРИЙ САМБІР:

30. XII. Кирка в Львові.

31. XII. Найкращий чоловік.

1. І. Орфей у пеклі.

САМБІР:

2. І. Пригода в Черчі.

3. І. Кирка в Львові.

Зі Самбора іде театр до Дрогобича.

КІНА.

АПОЛЬО: „Сигнали".

АТЛЯНТИК: „Медовий місяць" із Франціском Гель.

БАЛТИК: „Пані Вальвська".

ВАНДА: „Жінки вад проклєтво", „Фікер ч. 18".

ГРАЖИНА: „Робін Гуд".

ЕВРОПА: „Невинне серце".

ЕМПІР: Льорель і Гарді як „Альпійські оселі".

КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Антоанета".

КОПЕРНИК: „Смотрич".

МАРУСЕНЬКА: „Остання бригада".

МЕТРО: „Пан Твардовський" і додаток „Зачароване королівство".

МІРАЖ: „Гайді" з Шерлі Темпль.

МУЗА: „Золотоволоса".

ПАНС: „Королева передмістя", „Алі Баба і 40 розбійників".

ПАЛЯС: „Білий метелик" із Сонею Гені.

РАЙ: „Друга молодість".

РІЯЛЬТО: „Марко Поло".

РОКСІ: „Професор Вовчур".

СВІТ: „Пливке золото", „Моє щастя" (Вер. Джілі).

СВЯТОВІД: „Цигайські романси".

СТИЛЬВЕ: „Для тебе сіньоріто" і ревія з Фалішевським і Волінським.

ТОН: „Погоня", „Жертви великого міста".

УТІХА: „Оборонні Ріо Гранде" та ревія.

ХІМЕРА: „Три гільтаї" („Люмпаці вагабундус"...

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул Марійська)
„Мексик. Фльорида".

ФОТОПЛЯСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Сини)
„Палестина: Єрусалим, Тель-Авів, Гайфа, Тиверіяда, Вефлеєм".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 30. грудня 1938.

7.00 Ранішній дзенник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Година господині, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авд., 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Музика з пл., 14.30 Вибрання з літератури, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Хліборобська бірка, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Істор. загадка для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий дзенник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з горами, 16.35 Пісні, мецосопран у супр. форт., 16.55 Зима, гутірка, 17.10 Р. Штраус: Форт. квартет в-моль оп. 15, 17.45 Рік 1938, 17.55 Концерт солістів: сопран, форт., 18.30 Легенда, 19.10 Огляд пісенних із 1938 року, легка муз. авд., орх., сол., 20.55 Веч. дзенник, метеор, вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 „Цивільон" говорена повість, 21.15 Симф. концерт, орх., форт., 22.30 Відчит про Шопенгавера, 22.45 Музика з пл., 23.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Субота, 31. грудня 1938.

7.00 Ранішній дзенник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Концерт балянь, 8.50 Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авдиції: у перерві о год. 12.15 Полудневі газетка, 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Бірка, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „Про біду, що мала сім кісток", 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий дзенник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літер. хроніка, 17.35 Шуман: „Карнавал", форт., 18.00 Бікучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Промова воєводи Рачкевича, У читальні на Сильвестра. 19.15 На весело під оселю, розр. концерт: орх., спів; акордеон, скрипка, обой, фагот, форт., 20.40 Веч. дзенник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 „Цивільон" говорена повість, 21.15 Сильвестровий калейдоскоп: симф. орх., хор, сопран, тенор, форт., скрипка, 23.59 Привіт нового року, 24.05 Тацкова музика з пл., 2.00 Закінчення авдицій.

Неділя, 1. січня 1939.

7.20 Орхестра, 8.10 Програма, 8.15 Новорічна хліб. Газета, 8.30 Равок хліборобська, хл. скрипка, хор, 9.25 Шведський вертеп муз.-словесн авд., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок, 13.20 Розр. концерт, орх., солісти, Щенко і Тотьо, 14.45 Для дітей: Новорічні антикваки, з муз., 15.10 Новорічна авд., 15.35 Золота книга громад, 16.30 „Ковтя шлафмітца або коляда на Новий Рік" вем. опера Фр. Заблоцького, 17.30 Розр. концерт, орх., пісеньки, саксофон, мандоліни, 19.25 Спортова авд., 19.35 Програма на завтра, 19.40 Гостинний під деревом, авд. В. Будзишевського, 20.10 Спортові вісти, 20.15 Звуч. тканинки, пестіт. оглях, веч. дещик, спорт, програма на завтра, 21.05 „Цивільон" говорена повість, 21.20 Танц. музика, 21.40 Новорічні телеграми, вес. авд., 22.20 Танц. музика, 23.00 Бет. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 30. грудня 1938.

БЕРЛІН 19.00 Квінтет, 19.45 Веч. гомін, 20.10 21.00 „Дар неба" комедія Лянге, БУДАПЕШТ 13.30 20.30 21.00 Орх., 18.30 Форт., 11.20 Хор, 22.45 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 20.10 Вечір у давньому Відні, 20.55 Оратоpія Ніколая, 22.30 Музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. музика, 18.45 Сольо на трактоніком, 22.30 Тріо б-дур Моцарта, КЕНІГСБЕРГ 18.15 Орг. музика, пісні, ЛІОН 21.30 22.00 23.00 „Рамунчо" муз. ком. Лялю, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 19.00 „Мінстрелі з Кентокі" мурницька ревія, 21.00 Орх., спів. МІЛЯНО 17.00 18.00 Форт. реціталь Кл. Аро. 20.30 Популярна музика, 21.00 22.00 22.45 Розр. і танц. музика, ПРАГА 16.35 Квартет п-дур Дворжака, 18.15 Орх., 20.30 Серенада ес-дур Сука, 21.10 Фільг. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 19.15 Камер. муз., 21.15 Форт., РИМ 17.15 Танц. музика, 19.20 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетка, СТОКГОЛЬМ 17.05 Нар. мельодії, 18.00 19.00 Популярна музика, 21.15 Скрипка, форт.

Субота, 31. грудня 1938.

БЕРЛІН 20.10-24.00 Сильвестрова розр. програма, БІЛГОРОД 20.00 Дуети, БУДАПЕШТ 12.10 Циг. музика, ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.40 Пісні і поезії, 19.30 Розр. музика, 20.00 24.00 Сильв. програма, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.00 Новорічна промова мін. Гебельса, 19.25 Військова орх., 21.00 22.00 Пісні, танки, марші, КЕЛЬН 19.30 20.00 21.00 „Пташник з Тиролю" оп. Целера, МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Вертер" оп. Масснета, ПРАГА 19.15 20.00 „На зеленій левадонці" оп. Бенеша, 22.00 Кабарет, РАДІО ПАРІ 19.15 Для дітей, 21.15 Пісні без слів Мендельсона, 21.30 Розр. програма, РИМ 17.15 Камер. музика, 21.00 22.00 „І дівчата пели форелі" оп. Монтанара, СТОКГОЛЬМ 19.30 Популярний концерт, 17.05 Вок. дуетт.

Неділя, 1. січня 1939.

БЕРЛІН 12.00 Двадцятьдві евр. країни складають новорічні бажання, 18.00 Танц. музика, 19.15 Веселі мельодії, 20.10 21.00 Концерт, орх., сопр., тенор, БІЛГОРОД 20.00 Нар. музика, 21.00 Концерт орх. кор. гвардії, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Вок. концерт, 18.30 Скрипка, ВІДЕНЬ 11.40 Вес. авд., 15.15 Сьвіч. квартет п-дур Бетовена, 16.00 Вес. муз. авд., 19.00 20.00 21.00 „Вільний стрілець" оп. Вебера, ГАМБУРГ 19.10 20.00 21.00 „Кармен" оп. Бізета, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Орх., форт., КЕНІГСБЕРГ 17.50 Камер. твори Моцарта, КОПЕНГАГЕН 20.15 „Фіґаро з Моцмартру" оп. Кальмана, ЛЯЙПЦІҐ 19.25 Концерт, сер., орг., форт., МІЛЯНО 17.00 18.00 Симф. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Граф Люксенбурґ" оп. Лєгара, ПРАГА 16.45 Вок.інстр. концерт, 19.00 На нар. ноту, 21.10 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 21.15 Пісні, 19.15 „Ля фоль журне" ком. Мазода, 21.30 22.00 23.00 „Чорне домино" оп. Обера, РИМ 17.00 Розр. музика, пісеньки, 21.00 22.00 Іт. музика, СТОКГОЛЬМ 17.05 Пісні, 22.15 „Льогенґрін" оп. Вагнера, ШТРАСБУРГ 22.00 „Паганіні" оп. Легара (фрагм.), ФЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 18.00 „Мадам Батерфлай" оп. Пучіні.

ГАРНІ ДАРУНКИ на ЯЛИНКУ найдешевше

Кольонські води, перфуми, розпилячі, пудерниччи і французька біжутерія. — Перфумерія С. ФЕДЕРА: Сикстуська 2, філія: Коперника 15 а, Галицька 16.

Радіокутик.

ЧЕСЬКА РАДІОФОНІЯ.

Коли відцали Судети, Чехословаччина втратила високу радіостанцію в Моравській Остраві. Чехії лишилися тільки студії, які знаходяться у місті. Тому на осінніх збудовано високий в силі 0,5 кв. який урухомлено вже 15. листопада. У Моравщині на горі Предіна змонтують нову високу станцію в силі 100 кв. Цілковите вкінчення та урухомлення цієї станції передбачають на листопад 1939 р. Замість радіовисилачі у Кошицях, яка перейшла до Мадярщини, діятиме в найкоротшому часі провізорична радіостанція в силі 1.5 кв. На майбутнє ця високо станція буде значно змінена та має обслужити східну частину краю.

РАДІОФОНІЧНИЙ ДОГОВІР БЕРЛІН-РИМ.

В рамцях культурного порозуміння між Берлінком та Римом, заключено договір у силу якого німецьке радіо надаватиме кожного першого та другого вівторка у місяці музику для Італії. Італія знову подаватиме музичні авдиції для Німеччини у 3-ій та 4-ій вівторок кожного місяця. Аматори італійської музики у Німеччині дуже задоволені цією тісною культурною співпрацею між обома державами.

СЛУХОВИЩЕ НА ПУБЛИЧНУ ПРОДАЖ

Американське радіофонічне тов. ББК надало зі своїх студій дуже цікаве поетичне слуховище п. н. „Летунський напад". Це слуховище мають награвати на крушках до публичної продажі. Награвання охоплює три двохсторонні крушки. Темою слуховища є доля спокійного прикордонного села, яке легковажно собі погрози летунського нападу.

БІРЖА

Львів, 29. грудня 1938

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·42—89·93 Доляри америк. 5.28·00—5.25·50. Доляри канад. 5.22·50—5.20·00. Фльорени гол. 288·34—286·63. Франки фр. 13·90—13·99 Франки шв. 119·60—118·80. Фунти анг 24·75—24·59. Гульдени данц. 10·25—99·75 Корони чеськ. 10·75-10·40 Корони дун. 110·45—109.60 Корони норв. 124·33—123·15 Корони шв. 127·39—125·40. Ліри італ. 18·10—17·20 Марки фінлян. 10·92—10·79 Марки нім. срібні 88·01—85·00. Тель-Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 64·13—65·38 3 іпв. 6 ем. 86·00 серія 93·50 2 ем. 85·00. серія 1·60 5. конвер 69·00. 4 прем. дол. 42·75 консоля. 66·00—66·75

Акції.

Банк Польський 139·— Цукор 37·00 Вуголь 34·50—35·00. Ліяпоп 9·75—9·00 Островець 67·25. Страховичі 46·75.

Тенденція здержана

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 29. грудня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·55 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·90 зол.
молоко 17—18 сот.
1 кг. сиру 1·5—1·90 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко сдаба, на яйця здержана.

ОПОВІСТКА.

Замість повідомлень про своє вінчання складають І. К. з Черкащин і Т. Л. Ковальські 30 зол. на „Рідну Школу".

Головна Управа Рідної Школи у Львові розписує оцінкурс на учителя (льку) рухання в гімназіях Рідної Школи. Подання з відповідними залучниками пересилати до Головної Управи Р. Ш. Львів, Сикстуська 46 до 15. січня 1939 р. 3067

КУПНО — ПРОДАЖ

КОЦИ бельські, білостоцькі, англійські шкади. Вайк, пл. Марійська 6. 3087 2-4

ЯКЩО ГУМОВИЙ ПОЯС „ЛЯСТЕНС", ТО ТІЛЬКИ У ВІДОМІМ САЛЬОНІ КОРСЕТІВ ПІЗЕНА, ЛЬВІВ, ЯГАЙЛОНСЬКА 4. На час інвентарної продажі 10% знижку. 3041 2-2

ВЗУТТЯ — найкращий дарунок на ялинку в магазині **Й. ШТРАССЕР** (передше Крах) Галицька 15 **(подвірля).** 3050 3-10

ФЛЯНЕЛЕВІ сорочки мужеські спеціальних гатунків і взорів 4.90, 5.90 а теж вовне білля жіноче і мужеське на зиму тільки з фабрики білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 2290 3-3

НАУКА

ВПИСИ на піврічний курс крою і шиття, домашнього господарства, білянерства, ручні роботи. Рівночасно тримісячний курс краєвства Оплата знижена. Пісарська, Стшілка 8, бічна Хоругвяни. 2993 8-10

МЕШКАННЯ

ГАРНА, осоняна, дуже тепла кімната, з видом на Бернардинську площу до винайму від 1-го. Пл. Бернардинська 2/II п. 3055 2-3

МАТРИМОНІЯЛЬНЕ

ДЕРЖАВНИЙ урядовець з вищою освітою на заході Польщі, кавалір, 40 літ, бажає оженитись. Зголошення до „Діла" під „187613". 3063 1-1

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ЗГОДА, ШАТИННО, прошу написати основний лист. 3066 1-2

РІЖНІ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5. направляє різного роду годинники, пречайно, солідно і дешево. 2964 3—15

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

УРОЛЬОГ

Д-р Богдан Макарушка

спеціяліст недуг нирок і мочевополових органів

Львів, ул. Руська ч. 16, І. п.

ор. від 3—6. — Тел. 108-88.

ОГОЛОШЕННЯ

Приписові почтові друки і книжки до вкитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилає по попереднім платою.

Ціннік друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 5 сот

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. урядів зол. 2.50
на 960 почт. урядів зол. 5.—

Прикраси на ялинку

поручає

ВАШЕ ОЧКО

ГАЛИЦЬКА 1 (РІГ РИНКУ).
ГУРТ І ДЕТАЙЛЬ.
3—10 3047

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Diło". Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Ч. 291 (15.09?).

Львів, субота 31 грудня 1938.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції 245-46
Телєфон Адміністрації 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіонів Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
квартирічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . 30.00 „
річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕ. ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

„Січ" святкуватиме роковини бою під Сиготом.

Як подає пресове бюро Карпатської України, головний командант „Січи" наказав усім клітинам організації відсвяткувати 15. січня роковини битви під Сиготом, вшановуючи память борців за волю.

ОДНОСТРОЇ ДЛЯ „СІЧИ".

Головна команда „Січи" наказала своїм одиницям перевести підчас Різдва коляду на закупно одностроїв.

Румунська меншина вірна урядові Карпатської України.

Прем. о. д-р Волошин приняв делегацію румунського православного духовенства з Карпатської України, яка запевнила уряд про повну вірність і відданість румунського населення краю та ... ажала якнайкращих успіхів у праці в 1939 р.

ОРГАНІЗАЦІЯ СУСПІЛЬНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ.

У міністерстві суспільної опіки в Хусті відбулася підготовча нарада у справі наладнання сусп. обезпечення для урядовців

—o—

У Мадярщині не вільно уживати української мови.

УКРАЇНСЬКІ БОГОСЛОВИ ВТІКАЮТЬ З УЖГОРОДУ.

„Ілюстровани Курєр Цодзенни" довідується з Праги, що мадярський уряд заборонив послуговуватись українською мовою на землях, що їх Мадярщина дістала на основі віденського арбітражу.

В ужгородській дух. семінарії залишилось тепер лиш 18 богословів, а 44 втікло. Всі втікають з причини репресій мадярона еп. Стойки, який примушував присягати на трикольоровий мадярський прапор. В семінарі ведеться мадярський курс; історію викладає уже проф. Сулинчак по мадярськи.

Замах на польську станицю на чеському пограниччі.

Як подає польська преса, на кордонному переході між Підліссям і Міхалковіцами фриштацького повіту, кинено гранати й обстріляно з карабінів польську кордонну станицю. Двох польських стражників Бернарда Вільковського і Павла Новака тяжко ранили. Таксамо тяжко ранили постерункового Павла Худого, їх перевезли до Орлової.

Льокальна візія й слідство устійнили, що гранати кинено на кордоні з чеської сторони.

Ще один протест польського посла у Празі.

Польський посол у Празі відвідав міністерство закордонних справ та зробив демарш у відповідь на чеський замах на станицю польської граничної сторожі під Міхалковіцами.

Йому відповіли, що празький уряд змагає до нормалізації сусідських взаємин у прикордонній полосі і вислав на Шлеськ начального інспектора поліції, що переведе енергійне слідство і передасть дирекції чеської поліції в Моравській Острави відповідні доручення, щоб змінити взаємовідносини на шлеському відтинку польсько-чеського кордону.

Празький уряд чекає на точний звіт начального інспектора поліції по його повороті з Моравської Острави та згідно з цим звітом видасть відповідні накази.

В пятницю відбуде польський посол у Празі дальшу розмову з міністром Хвальковським.

Морський бій у Ґібральтарському проливі.

Ще при кінці серпня ц. р. контрторпедовець есп. червоної фльоти „Хозе Люіз Діяз", ушкоджений у битві з кружляком „Канаріяс", скорочений у битві з кружляком „Канаріяс", скоро-... у Ґібральтару. Після ремонту він не міг вернився до Ґібральтару, бо на нього чекали на-залишити Ґібральтару, бо на нього чекали національні кораблі.

Минулої ночі він таки вийшов з Ґібральтару і наїхав на нац. корабель „Юпітер", який негайно затонув. Інші нац. кораблі розвинули пальбу. „Хозе Люіз Діяз", втікаючи до Ґібральтару наїхав на мілину 50 метрів від берега. На його чердаку підчас бою згинуло 7 моряків, ранено 11.

ПЕРЕМОГА НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК ПІД БАЛЯГЕРОМ.

Нац. війська заняли Бенавенту і пішли під Баляґером на 4 км. вперед, займаючи 4 гірські пасма, м. ін. Сіерра Москера і Монтере. Червоні втратили 1.500 полонених і 7 літаків.

Важкі бої йшли за Ґранаделлю, відкіля веде шлях до Борхас Бланкас, де є головна квартира червоних військ; тому на на тому відтинку червоні ставлять поважніший опір.

НАЦІОНАЛЬНІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ.

Нац. літаки збомбардували Картахену, Барсельону та низку місцевостей у південній Каталонії. Згинуло 15 осіб, ранено 30.

Від години 23,30 нац. артилерія сильно обстрілювала Мадрид.

ПЕРЕД НІМЕЦЬКО-ЕСПАНСЬКИМ КУЛЬТУРНИМ ДОГОВОРОМ.

Рада міністрів у Бургосі радила над справою культурного договору з Німеччиною.

Шляхи польської закордонної політики.

Львів, 30. грудня 1938.

У польській пресі всіх напрямків ведеться палка дискусія на тему дотеперішніх і будучих шляхів польської закордонної політики. Цю дискусію і ми вважаємо надзвичайно актуальною: не може бути двох думок, що від вирішення напрямних дальшої польської закордонної політики залежить просто доля польської держави і всіх народів, що в ній живуть.

Останні міжнародні події спричинили в цій ділянці поважні зміни, ба навіть цілі переломи у польській прилюдній опінії, головно опінії польських інтелігентських мас. Після смерти марш. Пілсудського польська закордонна політика, ведена мін. Беком, була гостро атакована цілим правим, ендецьким та ендекоїдним табором, до якого — „горрібілі дікту" приєднувались і польські соціялісти і демократи з Фронту Морж — і всі жиди. Іншими словами — та політика не була в польському громадянстві популярна тому, що закидали їй надто велику примирність супроти німців та надто велику сторожкість супроти французів. Конкретно давали причину до таких атак: спільна з німецькою нехіть польської закордонної політики до тези про систему збіркої безпеки, якій і Німеччина і Польща протиставила тезу двосторонніх пактів; те саме торкалося підходу до Ліги Націй, головно її клявзулі про солідарність у санкціях проти того, кого Ліга признає „напасником"; те саме торкалося проекту східнього пакту і становища Польщі супроти справи „аншлюсу", яке було розбіжне зі становищем західних великодержав, і врешті причиною тих атак було раніш становище Польщі супроти Чехословаччини, та подекуди й усієї Малої Антанти, незалежно від істнуючого польсько-румунського пакту. Ввесь згаданий польський опозиційний табор мав за всі ті конкретні акти польської закордонної політики, які робили враження системи, претенсію до мін. Бека, при чому ріжні партнери того табору виходили з дещо інших, ріжних, засновків. Ендеція була, як і раніш, політично русофільська, тісно єднаючи свою закордонно-політичну концепцію з внутрішньою протинукраїнською політикою; момент, в якому і Франція пішла на союз із СССР (часи п. Барту—Еріота) був найбільшою моральною і політичною перемогою польських ендеків, які могли своє русофільство утотожнювати з франкофільством. Польська демократія з Фронту Морж побивалась не так за наближенням до Совітів, як до Франції та Чехословаччини, зберігаючи велику резерву у формулюванні своїх поглядів на внутрішню польську національну політику. ППС і жиди були засадничо проти всього, що мало найменший посмак наближення чи співпраці зі зненавидженою Ш. Німеччиною, при чому грав тут рольо не момент національний (відвічний конфлікт польської та німецької нації), лише момент ненависти до національ-соціялістичного режиму.

Успіх Польщі на польсько-литовському фронті, що його вона безумовно у великій мірі завдячувала кон'юнктурі, викликаній „аншлюсом", сильно позицію мін. Бека скріпив. Але до повного перелому настрою прийшло щойно в періоді прилучення Заользя: у хвилині вмаршу польських військ на Заользя, мін. Бек був найпопулярнішою особою у Польщі. Немов на кивок магічної палочки замовкли всі критики й мальконтенти, які мусіли признати, що тактика підтримувати Німеччину в її на-

ступі на Середню Европу, дає обосторонні користи. Настрій захоплення минувся з моментом, коли прийшли дальші реперкурсії чехословацької кризи, зокрема коли виринула справа Карпатської України з усіми її стадіями аж по останній побут між. Чаша у Будапешті, і коли справа польської закордонної та внутрішньої політики стала найактуальнішою темою всієї західно-европейської преси, зокрема і в першу чергу французької. Проголошення відомого польсько-совітського протоколу та поголоски про недалекі відвідини Літвінова у Варшаві актуалізували у прилюдній польській опінії знову совітофільські настрої, з тією ріжницею, що тепер ту ендецьку закордонно-політичну концепцію ідентифіковано буцім то з якимось зворотом офіціальної політики. Але поголоску про приїзд Літвінова заперечено, зате появились у часописах вістка, що вже у січні прибудуть до Варшави у коротких відступах і п. Рібентроп і Чяно. Вже самі ці факти вказують яскраво, що польська публіцистика і прилюдна опінія знову дезорієнтувалась, стоючи в обличчі немов цілком суперечних закордонно-політичних напрямних.

Мериторично ситуація змінилася щодо двох засадничих точок: Німеччина задовольнила свої претенсії у Середній Европі, з чого проте не виходить, що вона взагалі проголосила ліквідацію всіх своїх дальших претенсій супроти світа. На це просто не дозволяє динамічний характер націонал-соціялізму та льогіка тоталістичного режиму, звязаного з одною людиною, одною небуденною індивідуальністю. З цього факту, що його ніхто у світі не оспорює (ані німці, ані французи, ані поляки чи москалі) виринає хвилюючий нині світ запит — якими шляхами піде дальше німецька закордонна політика, у розумінні практичних цілей. Другий момент, який вніс велику і поважну корективу у всі дотеперішні теоретичні засновки закордонно-політичних ліній, це повне банкроцтво всієї так званої версайської системи, себто банкроцтво союзів, творених в імя збереження французької територіяльно-европейської гегемонії. З погляду геополітики не є важне те, чи французька прилюдна опінія висловлюється сьогодні за таким чи іншим конкретним пляном, тільки те, що всю французьку прилюдну опінію охопила нехіть міщатися надалі взагалі до якихнебудь европейських сухопутніх справ. Теза Фляндена, вчорашнього і напевне завтрішнього міністра закордонних справ Французької Республики, що з Европою Франція завжди мала лише клопоти (відклик до політики від часів кард. Рішеліє і Мазаранія, аж по наполеонські походи і Наполеона III. та останній воєнний союз з Росією і післявоєнної версайської системи), зате ніколи таких клопотів не мала з своїми заморськими кольоніями, ця теза домінує нині у французькій та бельгійській пресі всіх напрямків. Туга за миром стала знову у Франції чинником вирішним, за таким миром, який тільки не погрожував би французькому теперішньому територіяльному станові посідання. За ціну мира і спокою французький „сірий чоловік" хоче зректися своїх престіжевих амбіцій. На західному фронті залишаються два фронти — вісь Берлін—Рим та франко-англійський союз — які сьогодні зайняті з головою італійськими претенсіями супроти Франції та кольоніяльними претенсіями Німеччини, але з Великою Британією як тим посередником, який потенціяльно є вже схильний прийняти концепцію пакту чотирьох, себто всі актуальні конфлікти між 4-ма великодержавами вирішити компромісово.

Ясна річ, що така радикальна зміна в укладі міжнародніх сил мусить вплинути на зміну чи модифікацію закордонної політики кожної европейської держави, тим більше Польщі. Не диво теж, що такі публіцисти, як Мацкевич, Стронський, передовики „Часу" і т. д., які завжди проявляли особливе зацікавлення проблемами закордонної політики, сьогодні не залишають у спокою цієї теми. Тема тим цікавіша, що сьогодні стає вже панівним той погляд, що його завжди висловлювали ми, — виконуючи раніш ненависну ролю проповідників серед пустині: закордонна політика держави не може бути відірвана від політики внутрішньої, головно тут, на межі Західньої і Східньої Европи, яка має цілу низку власних неполадзнаних проблем.

Так виглядає зверхній бік справи. Як виглядає мерітум польської закордонної політики і як — на нашу думку — повинно би виглядати надалі, це тема цілком окрема, тема справді величезна. Вяжеться вона безпосередньо з цілими польськими ідеольогіями чи може тільки фразеольогічними висловами, які проте мають велике значіння, як чинник, що впливає на настрої або навіть на специфічний хід думок: напр. висліз про великодержавницьку місію Польщі і звязані з ним престіжеві умови, ідея однородно-національної держави, з другого боку — ідея прометеїзму з передумовою конструктивної політики супроти славянських меншин у Польщі. Ясно, що ця тематика цікавить нині в найбільшій мірі також українське громадянство, ба навіть низові маси народу, який стежить за розвитком міжнародніх подій так пильно, як ще ніколи досі.

ік.

ФОТО АПАРАТИ І ПРИЛАДДЯ поручає у великім виборі фірма Інж. А. Шарф ЛЬВІВ, Сикстуська 2.
3955 2-6

літератури і невичерпане джерело її майбутнього." Потрібно поважне політичне і методичне керівництво роботою над вивченням творчости Шевченка в школі. Потрібна ціла низка підручників. Потрібно поповнення шкільних бібліотек Шевченківською літературою. І це все надруковано ніде інде, як у „Вістях"", ч. 293. І навіть відмітка Головліту (гол. управління у справах літератури й видавництв, що виконує обовязки цензури) за № 5764 е!

ІСТОРИЧНА ТЕМАТИКА В УССР.

Директор Інституту Історії України Академії Наук УССР Белоусов, порушуючи питання про історичну тематику, зазначає між іншим, що з вдоволенням зустрілася пєса Корнійчука „Богдан Хмельницький", де автор поставив собі завдання висвітлити і відобразити одну з визначніших сторінок героїчної боротьби українського народу й що український нарід чекає, що цей твір знайде найширший відгук серед української письменницької громадськости. В українського народу є багато славних, яскравих і героїчних сторінок історії, продовжує автор, наводячи приклади: Київська держава, походи проти татаро-монгольських завойовників, визвольна війна у XVII. столітті. Приєднує правда, він до цього і боротьбу проти шведської інтервенції в XVIII. віці, а далі історію громадянської війни. Але чи можна було, скажім, ще рік тому так писати про українську історичну тематику?!

А ось на ту саму тему стаття під назвою „Фальсифікація історичної правди". Стаття обвинувачує в цьому Полтавський історичний музей: а саме: виставлено там в одному з відділів картину „Татари женуть ясир" і пояснення до неї „Богдан Хмельницький за допомогою татар придушував селянські повстання, за що давав татарам чоловіків та жінок у ясир". Отже, зазначає стаття, „Богдана Хмельницького, поступову людину свого часу, знаменитого полководця, який став на чолі загально народньої визвольної війни 1648—1654 рр., автори цього напису перетворили на ворога українського народу!" Або наприклад під портретом сина Хмельницького, Юрія, дано пояснення, що його обрано на гетьмана тільки через „заслуги" батька перед українською старшиною. Стаття висловлює обурення з приводу цих лапок. Під портретом Максима Кривоноса „народнього героя, талановитого безстрашного полководця" написано тільки кілька слів — „Максим Кривоніс — один з ватажків селянської війни 1648 року!" Газета „Більшовик Полтавщини" надрукувала статтю де пише: „На чолі опозиції став Богдан Хмельницький — середній український шляхтич, якого інтереси особливо були зачеплені." Цим цілком усупереч історичній правді зазначає защитована напочатку стаття: „не на чолі опозиції, а на чолі народно-визвольної війни українського народу став Хмельницький і не „середнім" шляхтичем він був, а дрібним з походження і козацьким старшиною!" Цікаво, що всю цю фальсифікацію стаття приписує „буржуазним націоналістам"!

Інститут Історії Академії Наук УССР організував читання публічних лекцій з історії Укра-

Звеличання Шевченка і поворот до деяких історичних правд у Совітах

ЧІД ПАМЯТНИКА ДО ШКІЛЬНОЇ ПРОГРАМИ.

Урядова комісія у складі начальника управління у справах мистецтва при раднаркомі УССР Компанійця, голови урядового Шевченківського комітету Корнійчука, поета Бажана та директора різьбарських майстерень Кірхіна прийняла у Ленінграді від різьбаря Манізера модель постаті Шевченка для памятника у Києві. 6-метрову постать будуть відливати спочатку з гіпсу, а потім із бронзи. Як видно з фотографії, постать зображує поета з непокритою головою, одягненого в довгий розсібнутий сурдут. На грудях довга і широка краватка зпід накладаного коміра сорочки. Поет стоїть, заклавши руки за спину, з трохи нахиленою вперед головою.

Інститути літератури, Академій Наук СССР та УССР випускають великий фотоальбом, присвячений памяті Шевченка. В альбомі буде щось з 100 аркушів-репродукцій з картин Шевченка, ілюстрацій до його творів, листів, документів тощо.

Ленінградський центральний архів внутрішньої політики випускає збірник: „Шевченко і царська цензура". У збірнику понад 200 історичних документів.

Уже почались по ріжних містах великі літературні вечорі, присвячені памяті Шевченка. Вони відбулися: в Києві, в Київському державному педагогічному інституті і навіть у клюбі працівників наркомату внутрішніх справ (і то ніби за цілком поважною програмою!!), в Конотопі. На черзі вечорі в Чернігові, Виниці, Проскурові, Коростені.

За діяльною програмою з української літератури для кляс призначено для кожної кляси по 45 годин для вивчення 30 творів Шевченка. „Вісті" в великій статті зазначають, що відповідальність школи і викладача літератури, коли діти вивчають творчість Шевченка, дуже велика. Наприклад, читаючи вірші треба вміти передавати їх співучість, музичність, ріжнобарвність інтонацій, треба підкреслювати стиль Шевченка. Треба звертати велику увагу на вивчення біографії Шевченка, яка має самостійну освітньо-виховну вагу. Треба ознайомлювати учнів з тим, як працював Шевченко над своїми творами. Дуже характеристична згадка у статті, як вчитель, коли його спитали діти, що значить слово „благоденствує" відповів, що це значить „живе в злиднях" (не так легко вивчити „братерську" мову!). Значною хибою теперішніх підручників і програми є, на думку автора статті, те, що „в них не розкрито значіння Шевченка, як родоначальника української літератури, творця української літературної мови, як першого геніяльного поета українського народу: в них не підкреслено того, що творчість Шевченка — підсумок усього попереднього розвитку української

ВАЖНЕ ДЛЯ ПАНІ! Сукні і шапки, дешево і добре купиш у фірмі РОЖА БОТВІН Вовни на плащі костюми в новоприйняттях ул. Ботвіна 9.

ін. Прочитано лекцію на тему „Київська Русь". На черзі низка лекцій з історії визвольної боротьби українського народу в XVII. віці. Той самий інститут закінчив складати другий випуск хронології історії України від 1861 до 1917 р.

Державне військове видавництво почало випускати „Бібліотеку червоноармійця", головно про героїйське минуле українського народу в популярній формі. Корнійчук пише книжку про Богдана Хмельницького, Панч про Кривоноса, Качура про Богуна. Бажан готує твір про князя Данила Галицького. Ле — про Наливайка. Охременко готує книжку „Таращанці", професор Оглоблін — „Полтавський бій".

Трудно припускати, що все вищезазначене тільки випадковий збіг настроїв. Ні, мабуть під впливом національної ідеї, Москва змушена йти на деякі уступки. Хоч і згадують і про Полтавський бій у дусі „Полтави" Пушкіна і про „братерський російський нарід", але вільно при цьому пригадувати, що Україна має свою власну історію та культуру. Л.

НАШІ У ВАРШАВІ.

Ріжні справи приневолюють мене двічі-тричі у році відвідувати Варшаву та зупинюватись у ній тиждень і довше.

Удень від години 10 до 1-шої бігаєш по всяких урядах та міністерствах, а пополудне вільне. Звичайно, щоб час забити, йдеш до театру чи кіна, та хоч і підеш, то всюди чужим почуваєшся, нема своєї живої душі, з ким по українськи поговоритиб. А як до театру чи кіна не йдеш? Сидиш у своїй кімнатці в готелі та книжку чи часопис читаєш. Воно, як чоловік на день приїде до Варшави чи два — то й байдуже. Два дні проминуть скоро. Та як на довше, то починаєш міркувати. Та чиж у тій Варшаві наших людей зовсім нема? Відай нема, бо не чути, щоб свою якусь домівку мали, щоб десь сходилися. Починаєш пригадувати собі і признаєш, що тут чимало наших. А той, що у банку служить — свояком навіть доводиться. Давай, подзвоню! „Гальо! гальо! То ти імярек?" „Та я!" „Ну от чудово. Я приїхав до Варшави, заїхав до такого-то готелю Можеб ми так побачилися". „Славно, прийду в такій-то годині". Прийшов. Розговорилися. Згодом я його запитую: „Та здається мені, що вас тут земляків повинно бути таки досить". „Є — відповідає. Ось той і той має таку-то державну посаду. Той і той є професором університету, той і цей примістився при залізниці у такому то характері, цей у такому банку, другий в іншому, цей у приватній фірмі, тамтой в другій, така-то у третій, і всі живуть і не найгірше, їх працедавці з них вдоволені". „Ну, а якже — питаю — та ви так одинцем кожний живете, тай не сходитеся?" „Та ні! В неділю до церкви заходимо, тай там стрічаємося, але не всі приходять. По службі йдуть деякі до такої то і такої гостинниці і там з собою трохи говорять. А так знайомі себе по хатах відвідують. Гуртками живуть". „Значить, кажу, повна незорганізованість!" „Та так! От студенти, то зорганізовані! Свою домівку мають, сходяться, а старші у гуртках живуть або і зовсім ні".

Це говорили ми в суботу вечором. Другого дня, у неділю вибрались ми до церкви, що в монастирі оо. Василіян при вул. Мйодовій. Церква невелика, а всеж душ шістьсот поміститься в ній. Тої неділі було до двіста; чоловіків та жінок майже по половині, переважали жінки. Жінки робили на мене враження старших, чоловіки молодших. Та направду старих я бачив одного, а було двох (тим другим я був); решта в середніх літах і молодші і зовсім молоденькі і діти. От передімною батько, мабуть якийсь ремісник, або монтер, з маленькою, чепурно прибраною донечкою. Мило мене вразило, що батько привчає свою дитину замолоду до рідної церкви ходити. А от два паламарі до Служби Божої служать. Молоденькі; гімназисти, сини одного вищого урядовця. Передімною також гімназист з молитовника молиться, побіч мене мама з молоденькою донечкою. По другому боці молодий чоловік, на робітника фабричного подібний, а знову вище збоку в українській народній ноші домова помічниця стоїть.

Ех! церква! церква! Чудова установа божа, де кожному можна зайти, де кожний почувається рівноправним громадянином.

Євангеліє: про хвору жінку, що вісім літ хорувала і була згорблена та не могла зовсім випростуватись, але все мала надію на Бога. І сповнилася її надія, змилосердився Господь Бог над нею. Христос побачив її та оздоровив. Пригадав слова Євангелія проповідник і поширив їх та казав уповати, мати надію на боже милосердя навіть тоді, коли здавалось би, що вже ратунку нема. Нема ситуації, говорив проповідник, з котрої не булоб виходу. Навіть у найтяжчій, безнадійній хвилі треба не кидати віри, треба рятуватися, помагати собі самому а Господь Бог певне у слушній хвилині допоможе. На мене та проповідь зробила дуже гарне враження.

„Рцім вси от всея души і от всего помишлення нашого, рцім!" „Господи помилуй" співає невеличкий, чи не пять осіб, але з прегарними голосами, прегарно вишколений хор. Велика подяка і признання належить тим, що дбають за гарний спів у рідній церковці. Перед виходом кидаю востаннє оком на церкву. Чистенька, видно дбайливу опіку оо. Василіян. Але багато їй ще бракує. Нема іконостаса, бічні вівтарі чекають також упорядкування у східнім обряді. „Але це прийде", так запевнив мене згодом о. Ігумен. Головне: церква є, вірні, а є їх понад 1.000 душ, мають де в неділю і наші свята помолитися і свою мову почути.

Перед церквою народ стоїть, головно молоді. Витаються, новинками обмінюються, галицька гільда у Варшаві. Підходять до мене два молоді інжиніри, знайомі ще зі Львова, витаємось. Поговорили та пішли гуртком до ресторану, у кімнату, де українці збираються. Було їх із двадцять душ. За столиками по трьох-чотирох гуртками сиділи, обід їли та неголосно розмовляли. Коло головного стола сиділи три пані, українки, самі. Якби не те, що я знав, що тут зібрані українці, не подумав би, що вони тут, та що ця кімната, це такби мовити, недільний клюб. Не так я видав в еміґрантів інших народів. Там у гостинній кімнаті всі за одним столом сиділи, одна родина, один стіл. Правда, що по обіді трохи змінилося, громадяни чи громадянки до себе підходили, розмова розпочалася загальна про рідний край та про місцеві болячки.

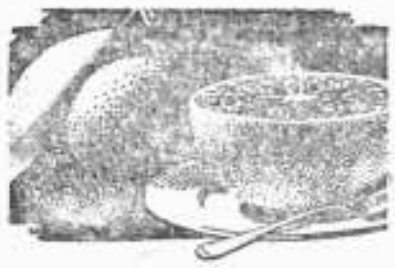

Найкращий почастунок для гостей

Смачний і багатий у вітаміни Яфський Грейпфрут — це прикраса кожного стола.

ЯФСЬКІ

ҐРЕЙПФРУТИ і помаранчі

НАЙБІЛЬШ СОКОВИТІ.

Палестинський овоч.

З нагоди Свят поручає по зниженій ціні **жіночі і мужеські одяги**

ШАПІРА вул. ЛИЧАКІВСЬКА 3

ГУСТАВ БОДЕ. 2

Конрад любить пансіон.

(Докінчення).

Але побачив стрункy в волошковій суконці постать, що поволі прокладалася крізь темний город. Він вибіг їй назустріч.

— Ой, дівчата не можуть прийти!.. Мають карцер...

Він побачив незнане лице.

— А ви хіба нині перший раз!...

Незнайома притакнула, збентежена. Вона була дещо старша від товаришок і трохи поважніша. І мабуть мала ще тугу за домом. Конрад повів її на терасу та погостив чаєм.

— Чомуж тамті сидять в карцері? Невжеж Лізель попала на слід?...

— Так.

Ой, як гостро звучав її голос.

— Вона таки знає, що вони всі сюди забігають і їй це не подобається!

Конрад був обурений.

— А чому-ж їй, старій дівулі, це не подобається? Чому не мають дівчата тут їсти овочів і потанцювати й забавитися трохи?

Вона стягнула гостро брови.

— Очевидно, з педагогічних мотивів, — відповіла глумливо а ви-ж мужчина!

Конрад висміяв її.

— А чи це, пані, педагогічно виховувати дівчата в незнанні тієї дійсности, що на світі є щось таке як мужчина?

Дівчина схилила голову.

— Я тільки кажу те, що Лізель казала. Це зрештою ніяка стара панна. Вона-ж молода.

— Але душа її постарілась. Ось що! І тому не дає іншим зазнати невинної приємности, бо вона сама її не має.

Вона кинула на нього допитливий погляд.

— Ну, то що буде тепер? Я вже наїлася досить!

Спантеличений Конрад подав папіроски.

— Одну можете викурити, більше не дозволю!

Але гострий тон йому не вдався і він загубився у своїм спокою, а його гостя балакала зовсім свобідно. Поправді то вона була така мила й ніжна, як інші, і досвідніша і певніша, хоча дещо неспокійна. Така собі нервова веремія. А може мала лиху совість у відношенні до тих чотирнацятьох... І нараз йому видалося, що ця незнайома йому таки дуже сподобалася...

— Але я радилаб вам уважати — сказала раптом — Лізель казала, що вона і сюди прийде, щоб вас побачити тай вам прочитати лекцію!

— А що-ж я таке вчинив? — вирвалось Конрадові питання.

— Ви, мій пане, довели чотирнацять вихованиць інтернату до непослуху, нарушивши дисципліну школи!

— Ну так — сказав Конрад — але-ж подумайте, як я міг їм опертися? Ви тих чотирнацять, мабуть, добре не знаєте. Але уявіть собі: та Карина має сині очі, майже такі як ваші, а Сусанна з тим пристриженим ясним волоссям, що теж як у вас...

— Моє волосся що найбільш ясно-брунатне замітила сухо.

— Ну, а Етель має прегарний носик, саме як у вас, лиш не такий гострий. Ерика така-ж добра й мудра — майже як ви...

— Коли-ж бо вона задачі відписує...

— А в Наталки такий солодкий, теплий голос, що начеб ви самі говорили, а така розумна Інга!... А та стать Павліни ...точнісінько, як ваша...

— Ет, худий горобець! — та це вже був дуже слабий протест...

— А уста Рути — чи не чудо?... Чи не мають тієї краси що ваші? Чи можнаб їм що відмовити? І чи це можливе, щоб тих ваших уст тепер не поцілувати?

Вона хотіла протестувати, але вже було пізно. Він держав її вже в обіймах і вона теж не могла інакше і мусіла його обняти за шию і мусіла поцілувати. Тоді моряцький свист Ерики протяв повітря. Конрад пустив дівчину і обоє стали як укопані перед зачудованими лицями чотирнацятьох.

— Та-ж це Лізель тут! — закричали хором остовпілі з дива й страху дівчата.

* * *

За нічо в світі не хотіла Лізель вірити своєму чоловікові, що він не пізнав хитрощів невідомої від першого моменту. Але дівчата, що тепер приходять до пансіону, бувають частенько в сусіднім хуторі Конрада звичайно в білий, ясний день тай без страху. А це вже, очевидно, і наполовину не таке гарне... Перекл. м. м.

Всі відчувають, що потрібна своя домівка, свій клюб, де могли б бодай раз на тиждень зібратися, поговорити, часописи з рідного краю прочитати, чи переглянути. Не всі-ж можуть рідні часописи передплачувати, дехто на дорібку, дехто вже одну газету передплачує та рад би і другу переглянути. Конечний є клюб, щоб і вечірки у власній домівці уладжувати і щоб хтонебудь, що приїхав би з краю, міг туди зайти і служити інформаціями „з першої руки".

— А чи робите щось у тому напрямі, щоби до такого клюбу дійти? — питаю.

— Робимо і маємо надію, що вкоротці на відкриття того клюбу Вас, пане інжиніре запросимо.

Чекаю.

Павло Дурбак.

НИНІ
Атлянтік
В год. 9.30 веч. СИЛЬВЕСТРОВА ПРЕМІЄРА репрезентативного фільмового архитвору нового 1939 року реж. знаменитого Анатоля Літвака
Боротьба за щастя
У гол. ролях ЕРРОЛЬ ФЛІН і БЕТТІ ДЕЙВІС.
Білети вільного вступу і знижені неважні.

Додаткові вияснення у справі шкільного плебісциту.

Управителі шкіл і шкільні інспектори не хотять давати інформацій, за котрі школи можна тепер переводити шкільний плебісцит за українською мовою навчання, нікому крім заінтересованих родичів.

У цій справі інтервеніювали дня 29. грудня 1938 р. пп. посли Дмитро Великанович і м-р Степан Навроцький у Кураторії Львівської Шкільної Округи, але безуспішно, бо вияснено їм, що це рішення шкільної влади і воно невідкличне.

З огляду на те, самі заінтересовані батьки всіх громад, де є неукраїнська мова навчання у школі, мають безпосередньо звертатися по інформації до управ дотичних шкіл, або до приналежних Шкільних Інспекторатів.

Колиб робили їм дальше труднощі, треба повідомити про це негайно Головний Секретаріят УНДО у Львові, Пасаж Гавсмана ч. 6. II. поверх.

Головний Секретаріят
Українського Національно-Демократичного Обєднання.

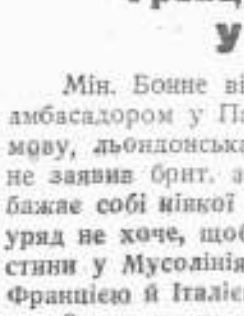

Найкращий матеріял і довголітній досвід
створила найновішої чисти машину до шиття марки „ПФАФФ" для домашнього вжитку і кравецтва.
Генеральне представництво і продаж
Юліян Ломага Львів, Валова 11. Тел. 28-70.
ч. 30.4 1—? Ціна вигідна машин у власному варстаті.

Іран зірвав дипльоматичні взаємини з Францією.

Райтер повідомляє з Тегерану, що Іран (Персія) зірвав дипльоматичні взаємини з Францією.

Ніяких офіційних вияснень у тій справі нема.

НІМЕЦЬКІ ВПЛИВИ В ІРАНІ.

Перед світовою війною Персія була терен ом гострої ривалізації між Англією, Росією та Німеччиною. Тепер німецькі кола знову проявляють живіше зацікавлення цим краєм. Іран сусідує зі СССР, тому німці стараються зашахувати Совіти і зі сторони Ірану. Як подає закордонна преса, на північнім кордоні Ірану (від Кавказу) німці побудували летунські майдани та вислали туди 40 літаків. 4/5 обслуги летунської лінії Берлін—Тегеран — це німці. Німецькі бомбовики можуть за дві години з іранських баз долетіти до Баку, осередка совітського нафтового промислу. В Армінабад фабрика Ферро-Шталь заложила свої варштати, а в Гамінабав Круп збудував свої віллиани. Все це вказує, що німці підготовлюють випадову базу на південних окраїнах СССР.

Французький уряд проти британської інтервенції у франко-італійському проєкті.

Мін. Бонне відбув розмову з англійським амбасадором у Парижі. Обговорюючи цю розмову, лондонська преса повідомляє, що Бонне заявив брит. амбасадорові, що **Франція не бажає собі ніякої інтервенції в Римі. Паризький уряд не хоче, щоб Чемберлен підчас своєї гостини у Мусолінія виступав як арбітер між Францією й Італією.**

З огляду на те, поем. Чемберлен не буде підчас своєї римської гостини взагалі поручувати італійсько-французького спору. Коли Мусоліні буде намагатися ввести цю тему підчас розмов, то премієр Англії заявить йому, що цей спір торкається Франції й Італії, які самі мусять його вирішити.

Головною темою римських розмов будуть еспанські справи.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Львів. 27. грудня 1888.

УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ.

Вже за кілька днів зберається галицький краєвий сойм. Окрім пропінаційної справи і справи соціяльно-економічної, він повинен би занятися також важною національною справою себто внесеннями руських послів щодо руських шкіл. Уже пять сесій тягнеться та справа. Значна частина польських послів і польської журналістики приняли її зразу з такою прихильністю, чи з праздивою чи тільки вдаваною, не хочемо рішати. Одначе їх перходові політики не хотіли її відразу залагоджувати, відай сподівалися, що перше для неї корисне вражіння зчасом затреться.

ПЕРШІ МЕТЕЛИЦІ ЦЬОГОРІЧНОЇ ЗИМИ.

На шляху між Чортковом і Гусятином усякий рух поїздів припинено від 27. ц. м. через великі метелиці.

НОВІ ДЖЕРЕЛА НАФТИ.

З Івьничя повідомляють, що на дворських грунтах у Климківці найшли нафтову ропу. В сими Івьничі довертівся д-р К. Лєшковський до джерела ропи, а що ті поля є наче продовженням багатих джерел нафти у Вітрній, то можна надіятися, що не так скоро ще не стане нафтових джерел у наших Карпатах.

БУДЖЕТ МІСТА ЛЬВОВА

на 1889 р. виказує розходи на 1,301,271 і доходи 1,201.142 зр. Недобір має покритися сподіваною надвишкою доходів.

Положення в Сирії загострюється

Царгородський щоденник „Джумгуріет" повідомляє з Бейруту, що сирійські націоналісти задумують почати чинну боротьбу проти Франції на взір арабів Палестини. Прихильників збройної боротьби є чимало. Положення загострює обставина, що саме опозиція рекрутується серед кол урядової партії.

Тепер вернувся по піврічному побуті у Франції сирійський премієр Джеміль Мардам. Політичні кола Сирії є невдоволені, що премієр іде на уступки супроти Франції, з якою підписав у Парижі додатковий договір у справі скасування франц. мандату над Сирією. Цей договір гарантує Франції більші привілеї в Сирії, ніж договір з 1936. р. Сирійські кола невдоволені, що у французькому парляменті почалася кампанія проти ратифікації договору зі Сирією.

Щедрою жертвою на нитку у прапорі „Просвіти" допоможете „Просвіті" працювати далі для народнього добра і щастя.

Стипендії для молоді.

ОГОЛОШЕННЯ.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові оголошує конкурс на такі стипендійні підмоги у 1939 р.:

1) **Чотири** одноразові підмоги **для** українських студентів (ок) високих шкіл, української народности, уфондовані **ВП. Ліною і Миколою Малицькими** із Шляхтинець к. Тернополя.

2) **Шість** одноразових підмог з фонду **ім. Антона Кнігиницького** для учениць (ків) середніх і високих шкіл. Першенство має рідня Фондатора, далі уроженці села Грабівця, пов. Станиславів та з браку таких взагалі незаможні ученики (ці) української народности.

3) **Девять** одноразових підмог з фонду **ім. К. Валецького** для учениць (ків) середніх шкіл селянського походження, української народности. Першенство має рідня Федора Валюка з Олексинець, далі ученики (ці) з Шершенівець і з борщівського повіту взагалі, вкінці з інших повітів.

4) **Одну** одноразову підмогу з фонду **ім. о. Станислава Новосада** для учеників (ць) середніх шкіл української народноси.

5) **Одну** одноразову підмогу з фонду **ім. Петра Будзінського** для учениць української народности з Гусакова.

Подання вносити до дня 31-го січня 1939 р. до Головного Виділу Т-ва „Просвіта" у Львові, Ринок ч. 10. До подання долучити: 1) опис життя, 2) останні свідоцтва, 3) свідоцтво незаможности, 4) посвідку студентської організації або дирекції своєї школи. При родинних стипендіях (ім. А. Кнігиницького і К. Валецького) долучити доказ посвоячення.

Львів, дня 28-го грудня 1938.

Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові.

Економічний огляд.

Положення на збіжевих ринках.

Писати нині про збіжеві ринки дуже невручно, бож безпосередньо заінтересованих тим питанням хліборобів бере просто лють на саму згадку про ціни збіжжя чи про „нещастя надмірного урожаю", а з другої сторони заінтересовані споживачі хліба чують тільки зі сторони хліборобів великі нарікання на сильну обнижку цін, хоча властиво її не відчувають. На цій обнижці цін хліборобських продуктів тратять хлібороби, тратять також споживачі тих продуктів, бо не бачать того реально, а чують тільки нарікання. Однак хоч як це для всіх остогидле питання у теперішніх днях, то всеж воно є реальне, життеве, і тимто треба час до часу присвятити йому дещо уваги.

Положення на збіжевих ринках в останніх кількох роках доказує як глибоко помилявся Мальтус, який боявся, що не вистарчить хліба та інших харчів для людей. Він твердив, що зріст населення йде в геометричнім поступі, тоді як зріст продукції збільшається аритметично. І дійсно, якби слідкувати за числами зросту тих двох ділянок, то Мальтус теоретично міг побоюватися браку поживи в тих часах, коли жив. Він не знав іще, що видатність з одного гектара можна буде збільшити, незалежно від збільшення самої поверхні засівів. І саме останні роки доказують, як високо ця видатність з одного гектара збільшилася, та заспокоїла всі потреби людського шлунка. Кілька чисел, які подаємо, саме доказує, які ще є можливости збільшення продукції.

Збір з 1 гектара у сотнарах:

Край	1938 р.	Пересічна з 1928/37. рр. Найвища	Середня	Найн.
Німеччина	25.6	23.6	21.1	19.1
Англія	21.6	25.2	22.4	20.4
Чехословаччина	19.9	21.6	17.1	13.5
Франція	18.0	18.0	15.1	11.6
Мадярщина	16.2	16.5	13.7	11.4
Італія	16.1	16.0	14.0	11.9
Болгарія	13.8	13.9	11.7	8.4
Румунія	13.1	11.6	9.3	5.3
Польща	13.1	13.6	11.8	7.8
Югославія	12.8	14.8	11.3	7.5

Та саме це збільшення продукції в останніх роках сталося „нещастям" для хліборобів. Споживання хліба, без огляду на 15 мілионів річного приросту людей не зросло так високо, як зросла продукція збіжжя, через що подача збіжжя є більша від попиту на нього, а вслід за цим мусіла прийти знижка цін. Неврожай у Злучених Державах Півн. Америки в 1934 і 1935 рр. вплинув дещо на підвишку ціни в 1936. і 1937. р., однак в 1938 р. урожай там випав несподівано добре і це вже вистачило, щоб затяжіло маривом над збіжевими ринками у світі.

Ціни на всіх міжнародніх ринках обнизилися. Обнизилися вони також у Польщі. Цікаве, що у Польщі обнижка цін іде зі заходу (Познанщина і Поморя), де цьогорічний урожай був гарний, коли врожай у Східній Галичині і на Волині не дуже то випав добре, навіть можна сказати гірше, як у 1937 р. — в році сильної посухи. Тоді вродилося менше соломи, але більше й кращого зерна, а цього року багато соломи, а мало зерна. При тому якість того зерна дуже лиха. Одначе неврожай на наших землях не міг заважити на ринках у Польщі, а тим менше на світових ринках. Ті землі за малі простором і своєю продукцією, при тому не можуть повести своєї господарсько-збіжевої політики. Хвиля знижки цін збіжжя охопила наші землі та й на тому найгірше вийшли збіжеві райони. Куди кращий інтерес зробили би на тому підгірські й гірські околиці, де люди властиво купують збіжжя, але якби ціни тварин були піднеслися чи було дещо більше праці у лісах.

Що буде далі? Будуччина перед людьми закрита й людина на підставі минулого й теперішнього може тільки передбачувати — вгадати або помилитися. Певно можна твердити, що вже не прийде у тій збіжевій кампанії до дальшої знижки. Поперше ціна вже й так упала дуже низько, що нема куди вже падати. Теперішній стан може тільки так дальше тривати, або можна надіятися, що ціна навіть дещо підвищиться.

Чим далі від жнив, тим менші запаси і на передновок звичайно ціни дещо звишкують. Урожай на південній півкулі заповідається не дуже добре, отже не вплине на обнижку. При тому запотребування збіжжя в останній час сильно зростає. Кілька прикладів: Англія закупила у Злуч. Держ. П. А. 500.000 тон пшениці, Німеччина купує більші кількости в полудневосхідніх краях Европи головно в Румунії, куди спрямувала свою господарську й політичну діяльність, а вістки з Італії кажуть, що там урожай був слабий, але тільки для того, щоб закупити по низьких цінах говорили про кращий урожай. Совітська Росія разом зі Сибіром та Совітською Україною в перших початках цьогорічної збіжевої кампанії кинула більші запаси на світові ринки, та вже від другої половини листопада не продає майже нічого. Видно запаси вичерпалися, або тримають їх на „непередбачене".

Запаси збіжжя в Польщі не великі і перші вістки про врожай були тут куди кращі, як востанє випали докладніші обчислення. Говорили в місяці вересні, що в Польщі буде 1,000.000 сотн. надвижки, недавно вже говорили тільки про 600.000 сотн. надвишки, з чого вже багато продали і частину з того вже вивезли за кордон. У хліборобів нема багато збіжжя і деякі більші господарства (фільварки) цілковито його випродали, бо мусіли заплатити податки чи платні рати довгу. Не можна було продати тварин, бо торги замкнені через пропицицю. Зрештою врожай був не надзвичайний, а Познанщина чи Поморя скоро випродадуть, як це було попереднього року і на весну можуть навіть купувати для власної потреби.

Зрештою, повстає питання, чи саме під весну побажана звишка цін збіжжя для самого селянства, яке здебільша також випродало ті свої мізерні запаси, а багато селян буде мусіти навіть купувати в часі переднівку. Треба буде купити вівса на засів, бо він слабо зародив, гречка також не вродила, було трошки пшениці й жита то це придалося восени на податки та на „чоботи" і для себе не залишилося. Ось такий стан на наших збіжевих ринках. Для нас він некорисний під кожним оглядом.

Інж. А. Адамчук.

Диктатори польського господарського життя.

В календарі, що його видала познанська „Самооборона Народу" на рік 1939, поміщена стаття під таким заголовком, який подали ми вище. В ній реєструвано поіменно 21 „сірих еміненцій", що мають найбільший вплив на промисл і фінанси Польщі. Для інформації подаємо їх у значному скороченні також нашим читачам. Ось ці „диктатори":

Інж. Чеслав Клярнер, б. мін. скарбу, президент Союзу Пром.-Торг. Палат. Засідає в надзірних радах або в дирекціях 9 інституцій з капіталом 252.066 тисяч.

Шімон Ляндав, жид, має вплив у 10-х підприємствах (асекурація, електрика і трамваї) з капіталом поверх 66 мілионів.

Інж. Альфред Фальтер, спольщений жид, відомий на Гор. Шлеську. Засідає він у радах 5-ох установ, які представляють 75 мил. золотих капіталу.

Інж. Гіполіт Глівіц, жид, б. мін. промислу і торгівлі. Засідає в надзірних радах 11 підприємств з капіталом 68,676 тисяч.

Тадей Епштайн, краківський жид. Співпрацює у 9 підприємствах, м. і. у лускарні ринву в Ґдині. З вечинної його власної лускарні ринву під Краковом має у 1936 р. аж 306.000 чистого зиску.

Едвард Натансон з могутньої родини у Варшаві жидівської родини Натансонів. Він засідає у 5-ох спілках з капіталом 70 мил.

Леопольд Белліш, жид. Має вплив, як член влади, в 9 підприємствах, головно з оборонного промислу. Капітал їх в 49,665 тисяч золотих і 7 мил. бельгійських франків.

Інж. Петро Дзєвецький, президент Польського Обєднання Металевих Промисловців. Засідає на репрезентаційних становищах у 9 підприємствах з близько 31 мілионами капіталу.

Люі Фреріс, бельгійський жид. Грає рішальну ролю в 7-ох підприємствах, що розпоряджає капіталом 60,900 тисяч.

Фелікс Вісліцький, вихрест, що не вважаючи за зміну релігії, окружається жидами без цікаві для себе. Репрезентує тільки два підприємства: Томашів (26 міл.) і Польхем (7 міл.). Але Томашів — не золотий інтерес. Хоч було там уже багато змін — Вісліцький був завжди головним уділовцем і президентом управи.

Андрій Вержбицький, президент „Левіятана", загально відомий парламентарист. Засідає в надзірних радах або дирекціях 7 підприємств з капіталом 219,500 тисяч.

Через „Просвіту" — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти"! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

Мар'ян Шмідловський, віцепрезидент „Левіятана", б. міністр пром. і торговлі. Має вплив в 6 фірмах з власним капіталом 31.930 тисяч.

Наум Ейтінгон, жид, потентат, який веде теж величезну торговлю з закордоном (м. і. зі Совітами), позасновував спорідненні фірми в Льондоні, Ню Йорку і Ляйпцігу. Він заклав теж акц. спілку „Еко-імпорт" для завоювання торговлею базовною.

Рафал Шерешевський, жид, голова жидівської отаманової централі купців. Засідає в дирекціях двох цукроварень (Хелміна і Нова Весь) та „робить" теж у дріжджах.

Д-р Федір Вайншенк засідає у 5 спілках з власним капіталом 14.620 тисяч. Вплив його та інтерес ростуть з року на рік.

Ушер Кон є незвичайно впливовою особою в лодзькому промислі. Має більшість уділів Відзевської Мануфактури.

Андрій Ротванд стоїть на чолі переміїй трьох підприємств з капіталом 24,640 тисяч. маючи з родиною більшість їх акцій.

Антім Вєнявський, походить із жидівської родини, спольщеної від 100 років. Є він віцепрезидентом „Познаньского Банку Заїмовоґо" і репрезентує бельгійські капітали. Всі залежні від нього підприємства мають 62 міліони власного капіталу.

Йосиф Жихлінський з Познання грає впливову ролю в госп. житті зах. Польщі. Він організував після війни Банк Цукрозвинства і здобув вплив в Банку Ґандльовім. Його участь у проводі ще й Острівських Заведень. Капітал усіх підприємств 35,525 тисяч.

Інж. Віктор Гляско зі Львова засідає у проводах 20 підприємств, що належать до франц. нафтового концерну „Малопольська". Збірна сума капіталів усіх акц. спілок і спілок з о. в., де він засідає, є 120 міл. золотих.

Інж. **Віктор Пшедпелзкий,** хоч гомо новус у госп. житті, грає велику ролю в госп. житті Польщі. Чи йде про цукрову, чи беконову або дріжджеву бранжу — скрізь чути його прізвище. Він і в Центр. Окрузі дуже активний.

Хтось вирахував недавно, що у **Франції** господарським життям керує **200 родин.** У Польщі — як кажуть — щасливі, коли **десята частина** того.

Ваші передсвяточні закупи

це особлива проба Вашого господарського патріотизму.

Памятайте про українські вироби та українські крамниці!

Ніщо поза ними без крайньої конечности!

Сторінка без політики.

Арабські церемонії.

Бенкет в арабського вождя.

Мандрівні арабські племена, які мандрують по арабській пустині, до нинішнього дня придержуються традиційних звичаїв. Подорожник, який у мирних справах зайде до табору кочовиків, може напевно числити на те, що його приймуть якнайчемніше та з найбільшою гостинністю, з гостинністю, якої не знають в Европі.

Для араба гість — це свята особа. Отже в першу чергу подорожного приймають філіжанкою кави перед шатром вождя, голови роду. Пиття кави злучене з традиційними церемоніями. Чарку з кавою треба держати у правій руці, бо якби навіть хтось лиш сягнув по неї лівою рукою, вважають це великим нетактом. Пити мусить гість малими ковтками та, борони Боже, не похвалити кави. Вдоволення треба виявити усміхом і конче попросити ще одну чарку кави, що означає, що кава гостеві справді смакувала.

При каві всі сидять на дивані. Коли гість випе каву, не сміє поставити філіжанки на диван: гість мусить тримати її в руці, доки господар, або хтось із прислуги її не відбере. Той звичай має своє оправдання. Густа арабська кава залишає по собі плями, що їх дуже важко булоб відчистити. Коли гість поставив би філіжанку на диван, міг би його поплямити. Дивани арабських начальників здебільша старовинні й дуже дорогі.

Хоч араби-кочовики миють своє начиння тільки піском, бо вода у пустині є надто дорогоцінною рідиною, щоб її можна було вживати до миття начиння, філіжанки, в яких подають каву — зовсім чисті. Господар смертельно образився би, якби гість оглядав філіжанку. Один англійський дипльомат, який вів переговори з одним із наймогутніших арабських племен, стратив зовсім довіря арабів та не виконав свого завдання, бо коли арабський вождь почастував його кавою, він оглянув філіжанку та витер її беріг хусточкою.

Підчас кави не лицює говорити про якінебудь інтереси: говорять тоді лиш про байдужі справи.

Кава — це лиш вступ до справжнього бенкету. Коли гість пе каву, жінки з гарему господаря приготовлюють у шатрі справжнє прийняття, на яке складається: риж варений в козячім молоці та баранина, краяна на малі кусні, яку підливають гострими або солодкими юшками. Всі їдять пальцями, сягаючи до спільної миски. При тому гість мусить памятати, що по їжу можна сягати лиш лівою рукою, бо правою араби... обтирають ніс.

Отже треба спершу сягнути по риж, набрати його в долоню, зробити з нього кулю та відтак помачати в юшці, яку теж подають в одній, спільній мисці. Щойно, коли гість зїсть риж, бере мясо. Підчас їдження панує повна тиша, що її переривае лиш прицмокування язиком, на знак що гостям їжа смакує. Таке прицмокування — це своєрідний арабський добрий тон при столі.

По бенкеті заможніші господарі дають гостям воду заправлену м'яткою, щоб нею виполоскати рот та подають воду до рук в мисочках. Вода до рук — це на пустині вибагливість, яка межує майже з марнотратністю, бо водою там дуже дорожаться. Бідніші араби миють собі по їдженню руки... піском.

Коли гості скінчать їсти, господар виїздить їх із шатра, подає перед шатром каву та наргілі, значить люльки прикріплені до великих начинь з водою. Дим переходить крізь воду та має особливо приємний смак для курця. Підчас курення наргілі всі мовчать. Коли гості викурять наргілі, господар виносить перед шатро кілька килимків та подушок, кладе їх по тому боці шатра, де є сяка-така тінь і просить гостей трохи передріматися.

Підчас курення наргілів та пиття кави, в шатрі їдять за той час домашні останки страв, що їх залишили гості. Відтак прислуга виносить собакам кости.

Щойно по цілому бенкеті, по каві й по викуренню наргілі та по дрімці подорожний має право говорити про інтереси, які його привели до господаря.

Нарід, що не знає числа „9".

Баронова Дінесен, данка з походження, провела двацятьпять літ на фермі в Полудневій Африці та видала недавно незвичайно цікаву книжку споминів та своїх обсерваций. Край новий, звичаї патріярхальні й первісні.

У своїй книжці авторка подала багато цікавих подій, що їх переповідає вона, наче анекдотки. Наприклад одна подія, що її авторка пережила на самому початку свого побуту в Африці.

„Це був перший рік мого побуту в Африці. Молодий проворний шведський фармер учив мене числити мовою тубильців. Число девять звучить у тому діялекті так, як по шведськи слово, що рішуче не надається на передрук у цьому місці. Мій учитель числив: шість, сім, вісім, — і почервонівши, додав:

— Девять вони не мають!

— Значить, вони числять тільки до вісім?

— Ні... вони перескакують... вісім, десять, одинацять.

— А девятнацять?

— Девятнацять вони теж не мають. Вони не мають ні двацятьдевять, ні трицятьдевять.

Я була просто захоплена! Що за справді оригінальний нарід, яка незалежність та свобода думки! Сім, вісім, десять... а девять нема.

Мала я молодого слуту Захара, тубильця. У нього на лівій руці не було пальця. Мабуть — подумала я — тутешні люди відрубують дітям один палець, щоб облекшити їм числення та арифметичні чинности.

Я хотіла написати навіть малий нарис для одного копенгагенського журналу.

І щойно згодом довідалася в чому діло!"

—o—

Досліди над скороченням часу операції.

Архитекти працюють уже від довшого часу над планами таких мешкань і таким розміщенням меблів, щоб пані дому зощадити якнайбільше ходження по кімнатах. Такі самі спроби рішив 60-літній лікар Льоренс із Саміт у Ню Джерсі застосувати в хірургії.

Отже він велів сфільмувати цілий хід операції сліпої кишки і переглядаючи відтак уважно ту фільму, намагався провірити, кілько рухів виконує оператор без потребн. При тій нагоді він ствердив, що інструменти були на підручнім столику непрактично розміщені, що доглядачки та асистенти зовсім непотрібно крутилися сюди й туди, що оператор сягаючи по інструменти, ніколи не мав їх на відповідному місці.

Тому дотепний хірург почав тренувати, щоб набрати теж вправи і в лівій руці, та щоб він міг послуговуватися нею так, як і правою. Крім того д-р Льоренс позмінював місця, на яких підчас операції повинні були стояти доглядачки й асистенти та переводив проби так довго, аж нінці йому вдалося замітно зредукувати кількість зайвих рухів при операції. Відтак д-р Льоренс пішов ще далі: він видумав для асистентів спеціяльні крісла, які дають їм змогу сидіти підчас операції.

Тепер у лічниці Саміт вдалося після введення тих новинок зредукувати час операції від 25—50%.

БІЛЛЯ ЖІНОЧЕ І МУЖЕСЬКЕ поручає
Людвик Олинь'чук
пл. Капітульна 3 побіч катедри.
ПАНЧОХИ — КРАВАТИ — СКАРПИТКИ

Великий успіх

принесе Вам **рекляма**
на сторінках
СВЯТ-РІЗДВЯНОГО
„ДІЛА"
Малий гріш вкладений у рекляму
100% оплатиться 100%
Замовлення приймає „Адміністрація „Діла" тільки до дня 3. січня 1939 року.

Робот — кат.

В американській пресі появилися недавно статті, в яких автори ведуть гарячу пропаганду, щоб присуд смерти на засуджених виконував не кат, але щоб цю функцію виконувати зовсім механічно. Автори тих статтей запевнюють, що коли кат лиш привязує засудженого, скажім, до електричного крісла, то така робота має на нього поганий вплив, нищить нервово та навіть його дегенеруе. Отже автори тих статтей попали на новий пляи, який на їх думку радикально розвязує згадану проблему. Вони домагаються, щоб ролю ката виконував не чоловік, лиш робот. При тому вони підкреслюють, що спосіб виконування екзекуції зовсім байдужий, бо робот може засудженого застрілити, зрубати йому голову, вдушити чи навіть убити ударом своєї залізної руки.

При екзекуції не булоб ніяких свідків, бо засудженого впускалиб до спеціяльно приладженої кабіни, опісля там входилаб лиш комісія та лікар, щоб ствердити смерть засудженого.

Як бачимо, то механізація захоплює в Америці всі ділянки й не можна булоб сказати, що в цім випадку механізація справді виходилаб на користь людству.

Обовязкова лектура криміналиних повістей мала протилежні наслідки.

Управитель одної середньої школи у стейті Юта в Америці станув на дуже оригінальному становищі щодо т. зв. сензаційних повістей. Як відомо учителі дивляться не конче приємним оком на таку лектуру.

Оригінальний педагог не лиш не забороняє своїм учням читати сензаційні повісти, т. зв. „кримінальні і детективні романи", але ще їх навіть до того приневолює, заявляючи, що така лектура впливає успішно на умовий розвиток учнів, бо вироблює в них дедукційні здібности.

У звязку з тим примусом читання сензаційної лектури оригінальним педагогом, у школі ствердили, що учні з чимраз більшим зацікавленням починають читати твори поетів та... класичних письменників. Це промовляє щераз за старою як світ правдою, що все те, що людина мусить робити під примусом, перестає її цікавити і навпаки заборонений овоч манить та якнайкраще смакує.

—o—

Непозволена операція кота.

Пані Ельза Дорлінг з Вемблей, як подає „Таймс" відповідала перед однім із льондонських судів за безправну „піддачу кота операції", не застосувавши при цьому відповідної дбайливости та гуманітарних умовин. Суд засудив її на 5 фунтів гривни й на 3 гвінеї коштів. Обвинувач товариства опіки над звірятами запевнював, що операція була переведена болюче.

Тепер місіс Дорлінг виграла апеляцію, бо судля ствердив, що є деякі сумніви, чи кіт справді терпів. Тому Т-во опіки над звірятами мусіло заплатити 10 гвінеї судових коштів.

—o—

ПРИВАТНИЙ ЛІТАК АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

В найближчому часі англійський король Юрій дістане 18-особовий пасажирський літак до власного вжитку. Літак марки „Гавіленд Флемінго" зможе розвинути скорість до 400 км. на годину. Той літак коштував 100 тисяч фунтів стерлінгів. Досі король Юрій мав 4-особовий літак.

Зобовязання Франції на Сході.

Під наголовком „Зобовязання Франції" займається париський „Тан" у вступній статті з 27. ц. м. сучасними відносинами Франції до Совітів та Польщі. Натикаючи на недавні перипетії Чехо-Словаччини, завважує французький офіціоз у цьому звязку, що французи поперед усього повинні знати, де їхні інтереси та обовязки. Бажати треба, щоб уряд використав першу нагоду й поінформував про це прихильну опінію. Коли йде про кров дітей, про добробут, достоїнство й навіть майбуття, країна має право вийти з темряви.

Після докладного розгляду юридичного змісту договорів з Совітами й Польщею „Тан" підкреслює, що европейське положення переходить від кількох років глибокі зміни й відбуваються величезні пересунення рівноваги. З уваги на це виринають ріжні питання: До якої міри ці договори є ще важні у всіх їхніх подробицях? До якої міри потрібне їхне зміцнення або — послаблення? Які будуть наслідки такої чи іншої розвязки? Матиме Франція досить сили ,щоб боронити незайманність колоніяльних посілостей й одночасно вдаватись в небезпечні затії на континенті? Вкінці часопис питає, чи Франція спроможна протиставити Італії конечну неподатливість і одночасно вести небезпечну політику у Східній Европі? Де дійсний національний інтерес Франції?

На всі ці питання — пише „Тан" — може дати відповідь тільки уряд, який має потрібний перегляд положення. Тому, що думки країни супроти всіх тих проблем поділені, є обовязком державних керманичів якнайскорше сказати громадянам, які є шляхи Франції в закордонній політиці

„Л О Т О С", Львів, Сикстуська 21.

Не тримайте безужиточно дома долярівок, інвестиційних позичок та цінних паперів.

Пересилайте їх в депозит до

ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Городоцких1. І. Тел. 292-15 і 200-15.

Охороните цінні папери перед крадіжжю, знищенням та довідаєтеся про виграну згл. в речинці заінкасують Вам відсотки.

З польської преси.

НЕДЗЯЛКОВСЬКИЙ ПРО БІЛЯНС ПОЛЬСЬКОЇ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ ПРИ КІНЦІ 1938 Р. — СМОГОЖЕВСЬКИЙ ДУМАЄ, ЩО „ЧЕХИ ТАКИ ПРИЙДУТЬ ДО РОЗУМУ". — „СЛОВО НАРОДОВЕ" ПРО СУЧАСНЕ СТАНОВИЩЕ МАДЯРЩИНИ СУПРОТИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ. — ТРИЛІТТЯ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ НОРМАЛІЗАЦІЙНОЇ СПРОБИ В ОСВІТЛЕННІ „ВЕКУ НОВОГО".

У варшавськім „Роботніку" з 28. грудня зачав містити редактор М. Недзялковський огляд міжнароднього політичного положення при кінці 1938. р. Заголовок цього огляду: „В обличчі нової ситуації". В першій з серії статтей читаємо м. і.:

„З польського становища є один безперечний плюс: поширення Річпосполитої заользянською землею, побільшення, понад усякий сумнів згідне і з самою етнографічною засадою і з волею населення. Не тільки польський соціялістичний рух — ціла польська демократія бажала, щоб відтепер польсько-чехословацький конфлікт перейшов... до історії, як спомин. Подібні тони нашли свій вислів також на сторінках „Газети Польскої". Думаю, що обміна відручними писмами між б. президентом чехословацької республики Е. Бенешом і президентом Польщі І. Мосціцьким давала великі шанси для такої можливости. На жаль, хвилю прогавили; вона втекла, наче вода струмка між пальцями. Хто завинив? Хто перешкодив?...

Вистачає сказати, що **нинішня республика** вже не чехословацька, тільки чесько-словацька, **звязала свою долю з політичними плянами „третього" райху.** „Третій" райх дістав — майже зараз після Австрії — і край Судетів. А рівночасно досяг чи не важнішу ще річ: панування над політикою Праги й над політикою Словаччини. Польська опінія повинна знати, що проблема Карпатської України (в оригіналі: Прикарпатської Руси) довела до конфлікту не між поляками й чехами, **тільки між поляками і словаками** і що словаки в тім конфлікті — ті самі словаки, зпід прапору Глінки — в цім конфлікті спершися... на Берлін. І Берлін має нині відчинені ворота ген до південно-східних окраїн Европи".

*

Кореспондент **„Газети Польскої"** К. Смогожевський займається у своїй статті з 29. грудня дуже основно „Новою Чехо-Словаччиною". Найбільше живує його факт, що „Прага докладає так багато зусиль, щоб таки втримати в межах союзної держави чехів-словаків та карпаторусів (бкроєну у Відні Закарпатську Русь" та що на сторожі безпеки нової федерації залишено аж 17 дивізій.

> У системі закордонної політики п. Бенеша це судорожне тримання Закарпатської Руси можна було ще якось розуміти. Це було змія витягнене до Москви і творило з Малою Антантою деяку географічну цілість. З точки погляду безп. нації нової Чехо-Словаччини нема ніякої, але таки ніякої причини видавати міліярди на велику армію та на карпато-український („руський") сервітут.

М. Смогожевський думає, що:

> „нові державники, що стоять на чолі нової Чехо-Словаччини є поміркованими й розумними людьми. Впираючись при фікції „тріялізму" другої республики далиб себе вони втягнули на ту саму дорогу, яка вже довела першу республику до катастрофи".

Читаючи заклик п. Смогожеаського до празького уряду, щоб ліквідував армію та добровільно ампутував державну федерацію коштом Карпатської України, здається нам, що п. Смогожевський зі своїми порадами щонайменше... дуже спізнився. Але все так було й буде надалі, що одні публіцисти історію передбачують, а другі й доконаних фактів не розуміють.

*

На прикладі небуденної історії з життєписом премієра Карпатської України о. Волошина, життєписом, свідомо пофальшованим і залюбки міщеним навіть поважнішими органами польської преси, пришпилили ми вчора нечесну методу боротьби, якої частина польської преси уживає в поборюванні українства, зокрема всього того, що звязане з Карпатською Україною. Сьогодні звертає увагу на неправдивість інформацій польських агенцій про Карпатську Україну навіть ендецьке **„Слово Народове"** (ч. 369 з 30. січня), яке в рубриці „Огляд преси" й під наголовком: „Мадяри не цікавляться Русею" *пише ось що:*

„ПАТ аплікує нам щодня порцію сенсацій про Закарпатську Русь, видуманих в мадярським Унґварі (тобто Ужгороді — прим. ред. „Діла"). Поза Польщею цих вісток не містить ніякий щоденник. Не друкує їх уже й мадярська преса. Ось кореспондент „Курієра Варшавского" повідомляє:

> „Мадярська преса, наче від удару чародійної палочки, виявляє незаінтересованість для Руси, неполагоджена справа якої не сходила з її сторінок, проймається плянованою кампанією Гітлера проти Совітів, живо інтересується політичним, господарським та культурним розвитком свого ексворога Югославії і вдаряє в ніжно мирову ноту порозуміння з Румунією."

Мадярів цілком приєднано для плянів Гітлера, що найде свій вислів у близькій подорожі міністра Чакія до Берліна.

З поляками брати мадяри говоритимуть про Бема, про союз між Травгутом та генералом Кляпкою, з німцями й італійцями про спільну нинішню політику."

*

„Після серії хитань, досвідів і промахів — пише **„Век Нови"** з 30. грудня у передовниї, що має характеристичний наголовок „Або ірідента, або співпраця. Білянс польсько-українського трьохліття" — українська політика устійнилась у р. 1935. на площині нормаліяції. Вихідною точкою для неї було заложення: одинока можливість широкої розвязки української справи веде **через польсько-російський конфлікт.** У тім конфлікті єдина можливість для українців — це **спільний фронт з Польщею.** В повищім міркуванні зазначилась перемога тези, що лягла у основу варшавського договору з Петлюрою, і яку пізніше історично й політично узасаднив Донцов."

Тут „Век Нови" переповідає відомі політичні тези Донцова з його „Підстав нашої політики", тези, які так часто залюбки цитує тепер польська преса, а які зводяться до того, що українці, маючи до вибору між Росією та Польщею, мусять заявитись за Польщею, — і продовжує:

„Здавалося б, що з хвилиною, коли ці аргументи (д-ра Донцова) промовили до переконання відповідальних українських політиків, справи повинні піти гладко вперед. Нормалізація, збудована **на фундаменті спільного інтересу,** повинна була поглиблюватись і ступнево усувати сліди вікової польсько-української боротьби. В дійсности — як знаємо — нормалізація провалилась. На її румовищах ростуть **нові, фантастичні квітки,** що вигріваються при берлінському сонці. Нормалізація провалилась — кажуть українці — з **польської вини.**

„Дійсно — продовжує „Век Нови" — **нормалізація** від початку не мала в нас **доброго** підсоння. Викликала протести, переляк, **неохоту.** Коли почала хитатись, з польської сторони — маємо на думці суспільність — **нічого не зробили, щоб підтримати її.** Свого часу ми звертали увагу на **тактичні причини** цієї рішучої **непопулярности нормалізаційної ідеї в** польській прилюдній опінії. Нині сягнемо до глибшого моменту.

„Річ безсумнівна, що польська опінія від переможної кампанії в 1920. р. **привикла до деякого легковаження російської небезпеки;** значно реальніше оцінює **німецьку небезпеку.** Тому то й оскільки ніколи не бракувало в Польщі груп, які керуючись протинімецьким мотивом готові були шукати союзника у Франції, Чехословаччині й навіть Росії, остільки **скептична оцінка російської небезпеки ніколи не зуміла витворити ширшого заінтересування для українців як природних союзників.** Щоправда винятки були і є (варшавська прометейська група), але більшого впливу на опінію не мали.

„В тих умовинах концепція польсько-української співпраці мала до поборення **найбільші труднощі.** Не зважаючи на широку теоретичну підбудову, що звязана зрештою не стільки з біжучим моментом, скільки з неозначеним ближче завтра, цей плян не зміг перейти в інстинктовну орієнтацію суспільности, ні закорінитись, ні проломити опорів. А будуть і є ці опори **виняткова могутні; кормить їх та зміцнює український ірідентизм.** Цей ірідентизм не припинився навіть у кульмінаційній точці нормалізації. Її апольогети, добираючи аргументів, рахувалися з ним аж надто виразно. Польський читач, що студіював тодішню пресу УНДО і її викрутасн, мусів **стати підозрливим.** Мусів неконечно квестіонувати щирість п. Мудрого й тов., але мусів бачити, що **дійсністю є ірідента, а нормалізаційна ідея чимсь штучним, хвилевим, конюнктуральним.**

НА ПІСТ найліпшу живу маринати і всякі ласощі можна набути в відомій фірмі З. Цімерман Львів, Легіонів 45. — Тел. 259-57. Філія: Старозаконна 2. РИБУ

Будучність мала потвердити ці підозріння, нормалізаційний покост стерто з незвичайною легкістю.

„І оце до громадянина, що хитався у своїх поглядах, підходила ставка, **ендецька, антиукраїнська доктрина,** толкуючи: нормалізація, спрямована проти Росії, є звичайним божевіллям. Польща не може дозволити собі на акцію проти держави, з якою має **спільний клопіт — українців.** Польща повинна **добре жити з Росією** з уваги на спільного ворога — Німеччину і з уваги на спільну болячку — української іриденти.

„Цей аргумент має на загал цілковитий успіх. По роках осамітнення нині знову почуває себе в силі проф. Ст. Грабський, а його погляд: з **Росією проти України** — стає обовязковим не тільки у Львові.

„Одначе — повторюємо, каже „Век Нови", **вісю цього звороту є український іридентизм.** Він підважив концепцію з 1935. р. Українські політики люблять шукати анальогій в минулому. Хай поставлять собі нині питання: чи в періоді, коли **польська іридента** дозвала над життям трьох заборів, отже в епоху **політичних заговорів** та живої еміґраційної акції, був можливий вибух війни між Німеччиною та Росією й Австрією та Росією? Чи випадком **не активність польської справи через сто кількадесять років була головним мотором порозуміння** та якогось мира серед тих держав, що зрештою мали стільки суперечних змагань та інтересів? І чи в р. 1914. не дійшло до вибуху також тому, що **польський момент втратив уже свій цементуючий характер,** перестав алярмувати, а польська політика у всіх трьох заборах стала під переможним впливом примирних програм і ці програми реалізувала на широку скалю?

„Не думає учити українських політиків, що з хвилиною, коли вони рішились на політику нормалізації, їхне ціле зусилля повинно було піти **на повну й дійсну ліквідацію тих явищ,** які польській опінії пригадують існування української „болячки", будять чуйність і сугерують конечність утримання добрих взаємин з Росією. А коли нині по українському боці кажуть, що це поляки накинули їм думку шукати деінде контрагентів, то це у значній частині минається з правдою."

До теми, заторкненої „Веком Новим" ще вернемося.

—o—

ЧОМУ ІРАН ЗІРВАВ ДИПЛЬОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З ФРАНЦІЄЮ?

Авас потверджує вістку, що уряд Ірану зірвав дипльоматичні взаємини з Францією, про що повідомив французького посла в Тегерані.

Як це пояснив іранський посол у Парижі, причиною зірвання дипл. взаємин був один франц. гумористичний часопис, який злобною грою слів обидив перського цісаря.

—o—

БРИТІЙСЬКІ ВІЙСЬКА НЕ ЗУМІЛИ ОКРУЖИТИ АРАБСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ.

Велика акція британських військ з метою розбити арабських повстанців та виловити їхніх провідників не повелася. Після 5-денних боїв повстанці проломили перстень брит. частин та втікли, при чому втратили 60-ох убитих і 100 ранених; 11-ох пропало без вісти.

Арабський нач. комітет уважає цей бій най важнішою, але й найбільш величавою операцією за час повстання.

ЧИ ВИ ВЖЕ ВИСЛАЛИ ПОБАЖАННЯ СВОЇМ НАЙБЛИЖЧИМ ДО ПОМІЩЕННЯ НА СТОРІНКАХ „ДІЛА"?

Якщо ні, зробіть це негайно. Побажання до 15 слів коштує 2.— зол., кожне дальше слово 20 сот.

Належитість просимо надсилати разом з текстом Зголошення приймаємо до 3. січня 1939 до 12-ої год. уполудне.

По широкому світі.

Новий румунський міністр закорд. справ виголосив перед мікрофоном експозе своєї політики.

Югославянський премієр Стоядіновіч приїхав на 2-тижневу відпустку до Швайцарії.

Французький шарже д'аффер у Льондоні повідомив брит. уряд про франц. відповідь Італії на виповідження договору з 1935. р.

Чілійський уряд прийняв димісію 15-ох амбасадорів і послів.

У Франції повстав під проводом міністра Боне окремий комітет для справ утікачів.

Уряд СССР сильно обмежив суспільне законодавство

НОВИНКИ.

— **З найкращих шкірок футро** — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3, І. пов., телефон 254-46. 2500 121-0

— **Рибу** на свята купуйте всі у відомій фірмі інж. Б. Попович, Львів, Руська 16, тел. 105-05. Вибір великий. Ціни ринкові. Частина зиску Рідній Школі. 3051 2-2

— **„Свят-вечірні й різдвяні страви"**. Книжка на часі! 80 сот., порто 25 сот. В книгарнях і в „Новій Бібліотеці" Львів, Копцова 4. 2996 7-7

— **На Свята Різдва Христового** найкращий дарунок, це фотографічний апарат з єдиної української фірми Екомп, Львів, вул. Сикстуська 29, тел. 203-30.

Вже незабаром вийде прецікава

КНИЖКА СПОГАДІВ

Полк. Орлат-Гальчевського

ПАРТИЗАНИ

Документальні картини української боротьби за волю. Невідомі епізоди з недавнього минулого. Галерія безіменних героїв. Епопея повстанчого руху 1—2 3069

Передмова Романа Гучановича.

— **Прикраси на Ялинку** купуємо в неділю 1. І. 1939 р. в Українській Захоронці вул. Руська ч. 3.

— **Виступ українських ревелерсів „Евгена" і „Зорі".** Відомий український хор ревелерсів „Евгена" виступить в неділю, 1-го січня 1939 р. в товаристві „Зоря" при вул. Вірменській ч. 25, І. п. В програмі: народні, стрілецькі і модерні пісні. Початок вечора в год. 7.30 веч. Ціни вступу низькі.

— **Ілюстрований стінний календар Рідної Школи на 1939 р.** розсилаємо з нинішним числом „Діла". Тому, що кошти цього календаря значні, надіємося, що всі Вп. Передплатники і Вп. Читачі „Діла" самочинно перешлють Рідній Школі добровільні датки на покриття коштів друку. — Добровільні датки слати на чекове конто П. К. О. ч. 503.624

БОРИС МИГАЛЬ

За приписом.

Ми вибралися недавно на прохід „на прогульку" до Винник. Товариство було мішане подвійно. Це значить: чоловіче й жіноче, старе й молоде. Організатором-провідником був старий емерит. Його буйна, чорна борода живо контрастувала з лисою головою. Дорогою ми йшли всуміш, увесь час молода половина думала як розбити гурток на дві одноцілі мішанини „старих" і „молодих".

Та емерит мов і нічого не помічував і ввесь час намагався жартувати, силувався на дотепи, якби хотів показати молодим, що він молодший за них.

При вході до ліса затримала нас табличка з написом, що вступ дозволений лише за оплатою 10 сот. від особи. Розглядаємося за касієром — нема. Один з молодих адептів сатири витягає монету й кладе на стовпець біля таблички.

Мовляв: „Бефель іст бефель", уявім собі, що ми на прогульці в Данії, а не три кільометри за Личаківською рогачкою.

Товариство вибухнуло голосним реготом. Чи сміялися з молодця чи з напису — невідомо.

Емерит показав усміхнувшись три зуби і два відтинки язика між ними.

— Знав я чоловіка, — зачав — що взяв би цей напис зовсім поважно. Мій старий приятель з Перемишля, радник ц. к. суду мав найкращу опінію у влади. Знайомі теж нічого поганого не мали, а всеж він був темою розмов у товаристві. Мав трохи дивні звички. Все робив за приписом. Оповідав, що ще у школі, казав йому професор ходити 75-центиметровими кроками. Майбутній радник по трьох місяцях дістав запалення суглобів, але зі шпиталю вийшов таки приписовими, тричвертиметровими кроками. Він кусав кожний кусень хліба 12, а мяса 17 разів, бо такий припис вичитав у німецькому підручнику гігієни. Лягав спати точно в десятій, вставав у шостій годині. Так наказувала авторка якоїсь „гігієни здоровля", яку купив за 50 сот. З театру виходив він завсіди по другій дії, щоб на час бути дома. Ходив усе праворуч навіть на дорозі серед піль. Як підчас дощу вертався з суду, брив майже по коліна водою, що стікала саме правим, нижчим боком хідника. Прочитавши протитуберкульозну відозву пив лише сире молоко. Від часу епідемії тифу завсіди пив переварену воду. У 1927 р. перейшов у Варшаві відтовщеневу курацію, бо важив на 3 кіля більше, ніж мав росту понад метер, як казала одна теорія щодо ваги тіла.

„В його мешканні був зразковий лад. Над кожним кілком вішака був напис, яку частину гардероби можна на ньому зависити. Таксамо кожний ключ мав арабську цифру, а двері відповідну римську. Лямпа (електричної лямпи не вживав) була в нього прикріплена до стола. На склі давав знак як високо має сягати полумя. Крісла давав спеціяльно робити токареві, бо опертя мало бути з сидженням під кутом 108 ступнів. Окуліст казав йому читати друк з відстані 23 цм. тож читаючи, мав відповідну шибеничку під бородою, щоб віддаль була точна. Крісло, на якому сидів, було прикручене до підлоги. Довго журився радник, що не може вдержати в мешканні урядового тепла 18°. Нарешті за порадою якогось інжиніра вдалося йому це осягнути асбестовими плитами. Правда спалював від тоді удвоє більше вуілля...

Спочатком грудня минулої зими вибрався я до нього у відвідини. Їду мостом. Дивлюся, а мій приятель бреде водою вище моста. Сяк був іще не замерз. „Що ви робите" — кричу до нього, а він показує мені пальцем з води на табличку. Це славний „Фонд праці забув над рікою напис ще з літа. Міст, мовляв, у направі, комунікація повинна відбуватися бродом вище мосту. Міст уже від серпня був направлений, але, цісарсько-королівський радник повітового суду більше зважав на вивішений припис, ніж на мороз. До кількох років він помер на запалення легенів.

Чого ви панство смієтесь? Може таки ліпше мати громадян, що вмирають на старість від приписів, ніж таких, що живуть ціле життя проти них..."

На цю тему почалася серед товариства страшна сварка і товариство поділилося вже не на чотири групи: чоловіків і жінок, старих і молодих, а на стільки, скільки було осіб. Зайшовши у ліс, ми мали вже не пікнік, а справжне засідання обединених політичних партій від ц. к. консерватистів до анархістів.

Ідея тріюмфувала, прогулька пропала

—o—

З польських справ.

ДВІ ТЕЧІЇ У „СТРОННІЦТВІ НАРОДОВІМ".

Вже перед виборами до міської ради (читай: у Варшаві — прем. Ред.) — пише „Дзєннік Польскі" з 31. ц. м. — верхівка „Стронніцтва Народового" довго дискутувала над тактикою супроти „народових" радикалів. У цій справі виявились два становища у проводі „Стронніцтва Народового". Старі, заступлені б. послами: Верчаком і М. Козловським домагають спільного фронту з ОНР з бодай співпраці на терені міської ради. Молоді діячі під проводом заступника голови партії Белецького були іншої думки й їх погляд переміг. Тепер по програній ендеків у Варшаві теза Белецького не є вже популярна між молодими ендеками, які закидають своєму провідникові, що для добра партії розбив польські голоси у столиці. Тому справа співпраці ендецької партії з ОНР знову актуальна, хоч Белецький далі виступає проти всякої співпраці з радикалами і хоче, щоб у ратуші ендеки відсепарувались і зголошували демонстраційні внески.

СПІЛЬНА ДЕКЛЯРАЦІЯ „ФАЛЯНГИ" ТА „ЮТРА ПРАЦИ".

Агенція „Ехо" повідомляє:

Кружляють поголоски, що „Фалянга" та „Ютро Праци" оголосять спільну декларацію. „Ютро Праци" має вияснити, що вона була лише польським обединанням (Будзинський, Гоппе, Дудзінський, Мадейський), а згодом обединувалась біля тижневика. До організації „Ютро Праци" не бралося. Тому не зміняє своїх засад ні тактики приступаючи до співпраці з ідеольогічно спорідненою організацією.

— **Засідання Фільол. Секції Наук. Тов. ім. Шевченка** відбудеться 31. ц. м. в год. 6. веч.

— **Жертвенність на Рідну Школу.** Зразкові громадяни львівського повіту памятають усе і всюди про потреби „Рідної Школи" та помагають їй при кожній нагоді. Ось дальші докази: в Підлісках Малих на весіллі у Степанії Блавацької жертвували на „Р. Ш." весільні гості на руки Гриця Шульгана зол. 3.70, в Поршні на весіллі у Анни Торби жертвували на „Р. Ш." весільні гості на руки Василя Торби зол. 3.70; в Гряді Степан Хомяк зложив на „Р. Ш." зол. 5.— з нагоди свого вінчання з Паранею Лотиш. 1.076 зол. і 26 сот. зібрано на „Рідну Школу" у селах львівського повіту в днях від 13. до 21. листопада 1938 р. — на основі дозволу Повітового Староства у Львові з дня 27. X. 1938. Ль. Поль. 10 а/80/38. — на осінню збірку для Р. Ш.

— **Львівська хроніка.** Невідомий напасник вирвав К. Бітній при вул. Соняшній торбинку з 20 зол. — Невідомі злодії вкрали з помешкання М. Герман біжутерію та одіння вартости 780 зол. — У хемічній фабриці інж. Лістводера при вул. Габрієлівка пожежа знищила стелю. Шкода сягає 300 зол.

— **Відобрали закордонний пашпорт б. пос. Уліцові.** Краківський „І. К. Ц." з 31. ц. м. пише: Польська влада на Шлеську відобрала б. німецькому послові О. Уліцові закордонний пашпорт так що він не може виїзджати вже до Німеччини. Сталось це тому, що перед кількома днями німецька влада на Шлеську відобрала закордонний пашпорт відомому польському діячеві А. Божкові так, що він не може тепер перейти польсько-німецького кордону.

— **Кістяки слонів Ганібаля.** В полудневій Франції викопалини кістяків слонів зацікавили не лише археольогів, але також істориків. При викопалинах у полудневій Франції найшли велику кількість кістяків слонів, що живуть ще тепер в Африці. Отже фахівці прийшли до переконання, що це кістяки воєнних слонів, яких уживав славний вождь картаґінців Ганнібаль підчас свого походу через Альпи на Рим. По дорозі мусів убити більшу кількість слонів, бо вони мабуть виявились нездатними до важкого маршу через Альпи.

— **Земдетрус у Греції і в Австрії.** У Греції сильний земдетрус знищив зовсім місцевість Гуманана. Підчас земдетрусу згинуло 20 осіб. Земдетрус навістив теж Інсбрук та околицю.

— **Невидне шкло.** У нюйорському інституті наукових дослідів д-р Бльоджет винайшов зовсім невидне шкло, що перепускає 99% світла. Найпрозоріше тепер шкло перепускає 92% світла. Винахідник заявняє, що невидне шкло буде найкраще надаватися до всякого оптичного приладдя.

РЕНТГЕНИ, ДІЯТЕРМІЇ, МІКРОСКОПИ поручає український склад лікарських інструментів і ветеринарійного приладдя
О. МАЦЯК і С-ка Доставець Українського Шпиталю
львів, ул. Валова 27. — Тел. 116-60.

Незвичайна ідея дрогобицького „ксендза".

100 дрогобицьких жидів зміняє віру за 4.000 зол. — Вуличні афіші заповідають курс для конвертитів

„Дзєннік Польскі" з 31. грудня (ч. 359) пише: Нафтовий басейн має нову велику сенсацію. Ось на мурах міста появились оголошення про отворення катехуменату дня 15. січня 1939. р., **на якому три місяці підготовлятимуть жидів до прийняття католицької релігії.** Наука на цьому небувалому курсі не є зовсім безплатна. Кандидат, який зголошується на виклади, **мусить скласти одноразову оплату у висоті 40 зол.** Заповіджений курс стрінувся з живим відгомоном у дрогобицьких жидів, **між якими знайшлася в мить сотня готових змінити віру за таку розмірно низьку оплату.** „Пікантність" цієї цілої незвичайної історії в тому, що її ініціятором є римо-католицький священник у Дрогобичі кс. Котуля.

Напевно цією дохідною імпрезою, з якої вплинуло вже до „каси курсу" 4.000 зол., зацікавиться архиепископ Твардовський. Не сумніваємося ні на хвилину, що не лежить в інтересі поваги Церкви та його духовенства, улаґоджування цього роду афішованих курсів для конвертитів. Як нам відомо, Церква старається по змозі утруднити всякі кон'юнктуральні, згідні з інтересом зміни обряду і тому то дотепна та доходова імпреза дрогобицького „ксендза" викликує зрозуміле здивування публичної опінії. „Ідея" кс. Котулі є одночасно дуже знаменним причинком до характеристики наших протисемітських і расових течій.

— **Жінки запеклими ворогами конкурсів краси мужчин.** Влада 15-ох північних стейтів у Злучених Державах видала рішучу заборону уладжувати конкурси краси мужчин. Виявилось, що на таких конкурсах доходило до таких драстичних сцен між жінками, що навіть ліберальна американська опінія рішуче виступила проти таких імпрез домагаючись їх ліквідації. Майже ніодин з конкурсів краси мужчин не пройшов без завзятих бійок між жінками.

— **За троєння коней.** Перед воєнним трибуналом у Москві відбулася розправа проти двох лікарів ветеринарів: сотн. Дробишевського і Конова за те, що як лікарі кавалерійського полку ім. Ворошилова в Москві отроїли 25 коней. Трибунал засудив обох підсудних по 4 роки вязниці, усунення з армії і на втрату прав виконувати практику. Згаданий процес є вельми характеристичним причинком до ферментів, що панують в червоній армії.

— **Масові пожежі** трапляються майже щодня в совітській столиці Москві. В однім лише дні, у вівторок 27. ц. м. було 10 пожеж. Між іншим згорів будинок „Осоавіохіму" і дім та варстати совітських кооперативних організацій. Причиною пожеж є здебільша погана будова комінів і кітлів у нових домах з центральним огріванням.

— **Повне закріпощення робітників у СССР.** Рада совітських народніх комісарів приняла розпорядок у справі „зміцнення дисципліни праці", що змінює державні обезпечення та заповідає боротьбу з неробством між робітниками. „Крім чесних і свідомих робітників — каже розпорядок — є люди, які нарушують правні постанови і працюють ледви 2—3 години. Від тепер будуть гостро наглядати над робітниками, щоб виконували всі правні постанови, бо у противежньому випадку спадуть на них гострі кари.

— **Трагічна смерть в цирку.** Підчас вистави в цирку в Гельсінґфорсі пописувався акробатичними еволюціями один з циркових артистів. Нагло акробат впав з висоти 12 метрів на землю і згинув.

— **Грабункові напади на совітських залізницях не переводяться.** „Правда" пише, що міліція зліквідувала в останньому часі ватагу грабіжників, на ярославськім залізничім шляху. Ватага грабувала товари і гроші не лише в поштових амбулянсах, але нападала також на пасажирські ваґони і забирала подорожнім усі речі. Ватага уладжувала напади все в ночі. Спеціяльні відділи Ґ. П. У., призначені до охорони пасажирів грабіжники дуже часто розброювали і викидали вояків з поїздів. Провідником ватаги був директор одного з гумових трестів Муравйов, якого викинули за зловживання.

— **Алькоголізм** між старшинами червоної армії прибрав в останньому часі велитенські розміри. Майже щодня військові суди розглядають справи за скандальні історії під впливом алькоголізму. І так військовий суд у білоруській окрузі розглядав справу інтенданта Бурімського, який постійно був пяний і занедбував свої службові обовязки та часто викликував публичні скандали.

(не фарба) винайдений інж. В. ПАЗЬЯЗЕРСЬКОГО привертає СИВОМУ ВОЛОССЮ ДАВНІЙ КОЛІР
а Mag Nr. 1 усуває парші і хоронить волосся перед випадом.

— **Політичне вбивство чи самогубство.** Латвійська преса пише, що на цвинтарі у Клайпеді знайшли тіло молодого чоловіка, біля якого лежав револьвер. Слідство виявило, що це визначний діяч націонал-соціялістичної орґанізації у Клайпеді Клюз. Влада намагається розяснити таємну загадку, чи в даному випадку йде про політичне вбивство чи про самогубство.

— **Діямант між золотим піском.** При пересипуванні піску зі золотом в англійській Уганді одному робітникові вдалося знайти діямант, що важить ледви 1/4 карата. Знахідка діямянту в Уґанді, де дотепер добували лише золото, викликала горячкові розшуки робітників за діямантами. Як відомо очі цілого світу звернені в останньому часі на Уганду, де задумували поселити жидів.

— **Запір.** Передові кліністи посвідчають, що природна гірка вода **„Францішка Йосифа"** є теж для тих, що умісно працюють, для вагітних і жінок скоро і цілком діяючим проносильним засобом.

—o—

Посмертна згадка.

Михайло Ільницький, лісничий, помер дня 3. грудня 1938 р. по короткій і тяжкій недузі в Увелінах коло Варшави. В. Й. П!

—o—

Дописи.

РОҐАТИНЩИНА.

Ювилейне свято з нагоди 70-ліття Т-ва „Просвіта" відбулось у селі Мартинові Новім пов. Рогатин 28. грудня ц. р. Свято почалося в год. 8-ій Службою Божою в намірені „Просвіти", яку відправив о. Михайло Радушинський і виголосив відповідну проповідь. По Службі Божій відправлено парастас за померших членів читальні „Просвіти" в Мартинові Новім. Безпосередньо по Службі Божій присутні пішли до салі читальні „Просвіти", де відбулася академія. Салю, прибрану національними прапорами, виповнили присутні по беріг. Головa читальні Микола Войціцький вказував коротко видатну ролю „Просвіти" у відродженні українського народу. Відтак Михайло Ковалів відчитав „Слово з нагоди 70-ліття „Просвіти". На дальші точки складалися: 1) Просвітянський гимн, що його відспівали всі присутні; 2) Казка про величня — декл. Катря Олексин; 3) Сонце „Просвіти" — декл. Марійка Бандура; 4) Назустріч Розовим — декл. Волод. Зайдель, 5) Яви тебе — декл. Олеська Лаврів; 6) Просвіти армія їде — Ярослав Худобик; 7) Просвіті матері нашій — декл. Настя Назарецька; 8) На варті — декл. Богдан Лаврів; 9) Сонце в лаву нас скликає — декл. Марія Худорович. Найкраще вдала деклямація 6-літньої дівчинки Наталки Ковалів, яку присутні нагородили голосними оплесками. Останньою точкою була спільна деклямація: М. Петрів і О. Бончо — Станьмо сестри. Свято закінчено національним гимном.

Театри.

Великий Театр.

Субота 31. XII. год. 7.30 веч. „Запохана королева"; год. 11.45 вночі Сильвестрова ревія „Шорах ліпше"...

Неділя 1. І. год. 12. попол. „Польський Вифлеєм"; год. 3.30 попол. „Закохана королева", год. 7.30 веч. „День без брехні".

Понеділок 2. І. год. 6. веч. „Закохана королева".

Театр Різнородностей.

Субота 31. XII. год. 11.45 вночі „Нові пресесова", Сильвестер.

Неділя 1. І. год. 7.30 веч. „Пан Лямбертіс".

Понеділок 2. І. виставя нема.

Український Театр ім. І. Котляревського.

СТАРИЙ САМБІР:
31. XII. Найвірнішний головів.
1. І. Орфей у пеклі.

САМБІР:
2. І. Пригода в Черчі.
3. І. Кирка в Львові.
Зі Соборна іде театр до Дрогобича.

КІНА.

АПОЛЬО: „Сигнали".
АТЛЯНТИК: „Боротьба за щастя".
БАЛТИК: „Наші Валевські".
ВАНДА: „Жінки над прірвою", „Фавор ч. 13".
ГРАЖИНА: „Робін Гуд".
ЄВРОПА: „Невинне серце".
ЕМПІР: Льорель і Гарді на „Альпійські осли".
КАСІНО: Норма Шірер як „Марія Антоанета".
КОПЕРНИК: „Смотрик".
МАРУСЕНЬКА: „Остання бригада".
МЕТРО: „Пан Тварловський" і дослід. „Зачароване королівство".
МІРАЖ: „Гайді" з Шерлі Темпль.
МУЗА: „Золотоволоса".
ПАКС: „Королева передмістя", „Алі Баба і 40 розбійників".
ПАЛЯС: „Білий метелик" із Сонею Генї.
РАЙ: „Друга молодість".
РИЛЬТО: „Марко Поло".
РОКСІ: „Професор Вовчур".
СВІТ: „Плавке золото", „Моє щастя" (Вел. Джілі).
СВЯТОВІД: „Циганські романси".
СТИЛЕВЕ: „Для тебе сіньоріто" і ревія з Фалішевським і Волінським.
ТОН: „Погоня", „Жертви великого міста".
УТІХА: „Оборонці Рio Гранде" та ревія.
ХИМЕРА: „Три гільзи" („Люмпаті вагабундус").

ФОТОПЛАСТІКОН:
(на Марійській)
„Свята Земля"

ФОТОПЛАСТІКОН „СВЯТОВІД":
(вул. Коперника ч. 11 дім ф-и Каїм і Сини)
„Палестина: Єрусалим, Тель-Авів, Гайфа, Тиверіяда, Вефлеєм".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 31. грудня 1938.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Концерт бажань, 8.50 Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі вид.; у перерві о год. 12.15 Полудневі газетна, 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Театр Уяви для дітей: „Про біду, що мала сім кістох", 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий дениик, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літер. хроніка, 17.35 Шуман: „Карнавал", форт., 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Промова вокаводи Рачкевича. У читальні на Сильвестра. 19.15 На весело під оселею, розр. концерт: орх., солі; акордеон, скрипка, обой, фагот, форт., 20.40 Веч. дениик, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра. 21.00 „Цицльон" говорена повість. 21.15 Сильвестровий калейдоскоп: симф. орх., хор, сопран, тенор, форт., скрипка. 23.50 Привіт нового року, 24.05 Танкова музика з пл., 2.00 Закінчення авдиції.

Неділя, 1. січня 1939.

7.20 Оркестра. 8.10 Програма. 8.15 Новорічна хліб. Газета. 8.30 Ранок хліборобів. хл. скрипка, хор. 9.25 Шкільний вертеп муз.-словна авд., 11.57 Сигнал, 12.03 Симф. поранок. 13.20 Розр. концерт, орх., солісти, Шепко і Тонько. 14.45 Для дітей: Новорічні витівники, а муз., 15.10 Новорічна авд., 15.35 Золота книга громад. 16.30 „Жовта панфіміка або кодима на Новий Рік" ком. опера Фр. Заблоцького. 17.30 Розр. концерт, орх., пісеньки, саксофон, мандолінн. 19.25 Спортова авд., 19.35 Програма на завтра. 19.40 Гостинники під лесом, авд. В. Будинського, 20.15 Спортові вістки. 20.15 Зауж. тижневик, політ. огляд, веч. дениик, спорт, програма на завтра, 21.05 „Цицльон" говорена повість, 21.20 Танк. музика, 21.40 Новорічні телеграми, вес. авд., 22.20 Танк. музика, 23.00 Ост. вісті.

Понеділок, 2. січня 1939.

7.00 Ранішній дениик, 7.15 Музика з пл., 8.00 Танкова музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 13.00 Для купців і промисловців: Чи зуміємо використати посвяточну тишину. Як працює купецький інститут, 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра. 15.00 Театр Уяви для молоді: Про китайця Чінь-Чамя і про порцелянову книжку, 15.30 Орх., 16.00 Пополудн. дениик, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Суспільні науки. (6.35 Сучасна вшгл. музика: симф. орх., сопран, 17.20 Гавна, 17.30 Камер. концерт, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Львівські наукові заклади: Найгарніша оселя, 18.20 Актуальність, 18.30 Розр. концерт: польонеза оркестра, спів, кларнет, форт., 19.00 Вояцька авд., 19.30 Розр. концерт, 20.35 Веч. дениик, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 „Цицльон" говорена повість, 21.15 Форт., 21.40 Літер. новини, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Сюрея домів старого Львова, 22.20 Різдво в різних краях, 23.00 Ост. вісті.

ГАРНІ ДАРУНКИ на ялинку найдешевше

Кольонські води, перфуми, розпилячі, пудернички і французька біжутерія. — Перфумерія С. ФЕДЕРА: Сикстуська 2, філія: Колерника 15 а, і галицька 16.

Тільки оголошуючись у

„ДІЛІ"

можете успішно продати, купити або зайняти реальність.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 31. грудня 1938.

БЕРЛІН 20.10-24.00 Сильвестрова розв. програма, БЛІГОРОД 20.00 Дуети, БУДАПЕШТ 12.10 Цик. музика, ВІДЕНЬ 9.30 Для дітей, 15.40 Пісні і поезії, 19.30 Розр. музика, 20.00 24.00 Сильв. програма, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.00 Новорічна промова мін. Гебельса, 19.25 Військова орх., 21.00 22.00 Пісні, танки, марш, КЕЛЬН 19.30 20.00 21.00 „Птахник з Тиролю" оп. Целєра, МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Вертер" оп. Масенета, ПРАГА 19.15 20.00 „На зеленій левадонці" оп. Бенеша, 22.00 Кабарет, РАДІО ПАРІ 19.15 Для дітей, 21.15 Пісні без слів Мендельзона, 21.30 Розр. програма, РИМ 17.15 Камер. музика, 21.00 22.00 „І діводі нема форесті" оп. Монтанара, СТОКГОЛЬМ 19.30 Популярний концерт, 17.05 Вок. дуети.

Неділя, 1. січня 1939.

БЕРЛІН 12.00 Двацятьдві евр. країни складають новорічні бажання, 18.30 Танк. музика, 19.15 Веселі мельодії, 20.10 21.00 Концерт, орх., солер., тенор, БЛІГОРОД 20.00 Нар. музика, 21.00 Концерт орх. кор. гвардії, БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Вок. концерт, 18.30 Сирінкс, ВІДЕНЬ 11.40 Вес. авд., 15.15 Смичк. квартет в-дур Бетовена, 16.00 Вес. муз. авд., 19.00 20.00 21.00 „Вільний стрілець" оп. Вебера, ГАМБУРГ 19.10 20.00 21.00 „Кармен" оп. Бізета, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Орх., форт., КЕНІГСБЕРГ 17.50 Камер. твори Моцарта, КОПЕНГАГЕН 20.15 „Фізика з Моцартеру" оп. Кальмана, ЛЯЙПЦІГ 19.25 Концерт, евр., орг., форт., МІЛЯНО 17.00 18.00 Симф. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Граф Люксембург" оп. Легара, ПРАГА 16.45 Вок.інстр. концерт, 19.00 На нар. мотиви, 21.10 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.05 21.15 Пісні, 19.15 „Ля фольз журне" ком. Мазоля, 21.30 22.00 23.00 „Чорне диміно" оп. Обера, РИМ 17.00 Розр. музика, пісеньки, 21.00 22.00 Ім. музика, СТОКГОЛЬМ 17.05 Пісні, 22.15 „Льогенгрін" оп. Вагнера, ШТРАСБУРГ 22.00 „Паганіні" оп. Легара (фрагм.), ФІЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 18.00 „Мадам Баттерфлай" оп. Пуччіні.

Понеділок, 2. січня 1939.

БЕРЛІН 17.00 Сучасні пісні, форт. музика, 18.00, 19.00 Вес. муз. авд., БЛІГОРОД 20.00, 21.00, (після комунікату) 22.00 Опера, БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00, 22.15 „Пісня щастя" оп. Белінда, 22.00 Пісні, БУДАПЕШТ 12.10, 22.00 Цик. музика, 13.30 Військ. орх., 18.35 Спів, 20.10, 21.00 Марші, ВІДЕНЬ 16.00 Орх., сол., 19.00 Гітара, форт. муз., 19.50 Вістки, 20.10, 21.00 Чар цимб, розр. вечір, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. твори Гайдна, 18.30 Концерт симфон. орх., 20.10 Солісти, КОПЕНГАГЕН 20.00 Пісні, 20.20 Клас. симфон. муз., ЛІЛЬ 18.45 Сольо на гармонії, 20.15 Пісні, 21.00 Легка музика, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, МІЛЯНО 17.15 Спів, 20.30 Розр. музика, 21.00 Сучасна італ. музика, 22.10 Комедія. РАДІО ПАРІ 21.15 Скрипка, 21.30, 22.00, 23.00 Вечір опер. „Лиман жалю" Грегрі, „Іс сольят магіціян" Філіпера, РАДІО РОМАНІЯ 18.15 Камер. музика, 19.15 Концерт: танки, рапсодії, 20.15 „Бастієн і Бастієна" оп. Моцарта, 21.15 Форт., РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Розр. програма, 22.00 Форт., СТОКГОЛЬМ 15.00 Камер. концерт, 21.30 Давні й нові пісні.

Радіокутик.

НІМЕЧЧИНА ЗА ЧАСІВ ЛЮТРА.

Калєндерська радіостанція подала авдицію п. н. „Німеччина за часів Лютра". Ця авдиція охопила епізод у перебурьозному ділу середущій Німеччині. Лютер перебув там 12 місяців у повній самоті, переживаючи найбільш багатий період свого життя. Саме тоді він почав переклад св. Письма. Легенда каже, що підчас цієї праці явився йому сатана, та Лютер пізнавши його, кинув у нього каламар з чорнилом. Ще досі оглядають туристи, в руїнах замку, на одній зі стін, чорнильні плями.

ПРИГАДУЮ СОБІ.

Англійське радіо видало другу з черги авдицію з циклю Едгара Перса, п. н. „Пригадую собі". Ця авдиція охопила перше 10-ти ліття минішнього століття. Вона пригадує слухачам багато пісень та гуртів, які охоче співано тоді, перед англійською публікою, у приватних салонах. В програмі цієї авдиції буде також пару комедійних фрагментів, та позвений драматичний монолог, дуже популярний в тому часі.

БІРЖА

Львів, 30. грудня 1939

ГРОШІ.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89.42—88.85 Долари америк. 5.28·00—5.29·50. Долари канад. 5.22·50—5.20·00. Фльорени гол. 288·31—286·60. Франки фр. 13·99—13·89 Франки шв. 119·60—119·80. Фунти анг. 24·75—24·89. Гульдени данц. 100·25—99·75 Корони чеськ. 10·75-10·40 Корони дун. 110·45—109.60 Корони норв. 124·33—123·5 Корони шв. 127·39—126·40 Ліри італ. 18·10—17·90 Марки фінлян. 10·92—10·70 Марки нім. срібні 88·00—85·00. Тель-Авів

Папери.

4 і пів проц. внут. 64·13—65·38 3 інв. 1 ем. 86·00 серія 93·50 2 ем. 85·00, серія 91·60 3. конвер 69·00, 4 прем. дол. 42·75 4 консолід. 66·00—66·75

Акції.

Банк Польський 139·5 Цукор 37·00 Вугель 33·50—35·00, Пільпон 94·75—97·00 Островець 67·25, Стараховичі 46·75.

Тенденція вдержана

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 30. грудня 1939

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·65 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·90 зол.
молоко 17—18 сот.
1 кг. вершків 1·35—1·90 зол.,

Тенденція на масло зниження, на молоко слаба, на яйця вдержана.

ПОДЯКА

Почуваюсь до милого обов'язку зложити та отсим приносну подяку Вп. П. Д-р ЯКОВУ НАГАЯКОВІ, лікареві у Винниках за милосердний хоч прикрої недуги

М. Стеткевич
ем. начальник К. С. у Винниках-місті.

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ЗГОДА, ШАТИНКО, прошу написати власний лист. 3066 3-3

НАУКА

ВПИСИ на підручний курс крою і шиття, домашнього господарства, білизняства, ручні роботи. Рівночасно тримісячний курс кравецтва. Оплата вміркована. Шевська, Сушіння 8, бічна Хоружинців. 2993 9-10

ШКОЛА ЖІНОЧОГО КРОЮ. шиття, моделювання, проводжена паризьким модельєром Бендером дипльомованого у Відні. Дрезден, Парижі, з правом видавати свідоцтва, приймає записи Сосолінських 12. 2880 4-10

КУПНО — ПРОДАЖ

НАКИДКИ самоїдові, брюнати, меблеве покриття, ВАНІ, пл. Марійська 6. 3087 2-3

ВЗУТТЯ — найкращий дарунок на ялинку з магазину **И. ШТРАССЕР** (передше Крах) Галицька 45 (подвірп). 3050 3-10

НАЙНОВІШІ КОРСЕТИ ТІЛЬКИ У ВІДОМІМ ФАХОВІМ САЛЬОНІ ПІЗЕНА, ЛЬВІВ, ЯГАЙЛОНСЬКА 4. На час інвентарової продажі 10% опусту. 3041 2-4

ПЕРЕРІБКА КОВДРИ 2.50 Зубс. Пасаж Андріолього (Рутовського 12. 2986 11-9

ГОДИННИКИ, БІЖУТЕРІК, СРІБЛО поручає дешево Л. Розважевський, Львів, Академічна 2. 2869 0-9

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше зірки вироби зі золота і срібла. 2964 6-10

РІЖНІ

НАЙПРАКТИЧНІШІ ДАРУНКИ на „Ялинку зі золота, срібла, годинники, будильники поручає найдешевше фірма ВАНДЕР, Шайнохи один, та теж прецизійна направа годинників біжутерії. 3020 3-12

БІЖУТЕРІЯ, годинники, відзаки, спортові нагороди. Владислав Бутек, Львів, Академічна 6, тел. 218-48. 3000 5-11

УКРАЇНСЬКЕ фотографічне заведення **ім. Стародубення,** Львів, Долїнського 11 виконує по дешевих цінах фарбові знимки. 3071 1-2

ОГОЛОШЕННЯ

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінціонального зв'язку пересилкою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 з. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcz
оправлена (120 картон.) зл. 2.50
оправлена (200 картон.) зл. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 почт. уряд. зл. 2.50
на 960 почт. уряд. зл. 5.—

Прикраси на ялинку
поручає
ВАШЕ ОЧІО
ГАЛИЦЬКА 1 (РІГ РИНКУ).
ГУРТ І ДЕТАЙЛЬ.
3—10 347

НА СВЯТА найліпше смакує **мустарда**
МІКА
Львів, Городецька 121.
3043 Тел. 295-50. 5

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.